

Dios ã jáap naáwát tólih

Cacua New Testament

This Bible is copyrighted by BibleLeague International (BibleLeague.org) and translation was provided by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org). This Bible is printed with permission and produced at cost by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible

San Mateo	4
San Marcos	48
San Lucas	75
San Juan	121
Hechos	154
Romanos	192
1 Corintios.....	211
2 Corintios.....	229
Gálatas	242
Efesios	250
Filipenses	256
Colosenses.....	260
1 Tesalonicenses	264
2 Tesalonicenses	268
1 Timoteo	270
2 Timoteo	275
Tito.....	279
Filemón	281
Hebreos.....	283
Santiago	297
1 Pedro	302
2 Pedro	307
1 Juan.....	310
2 Juan.....	314
3 Juan.....	315
Judas	316
Apocalipsis.....	318

San Mateo

Dios wǎ́h, Jesucristo, ā nǝowǎ́ji ǐ wǎ́tna
(Lc 3.23-38)

1 Weém, Mateo, ded pah Jesucristo ā jǝmatjidih wǎ daácna caá. Jesucristo ā nǝowǎ́ji ǐ wǎ́tnadih wǎ jwíih naóhbiḡna caá. Ā nǝoji jon játih bóo David wǎ́t jǝmni āt jǝmǝp wǝt jǐ. Caán ā jǝmat pínah játih ā nǝoji Abraham wǎ́t jǝmnibǝt āt jǝmǝp wǝt jǐ.

² Abraham Isaac íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Isaacboó Jacob íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Jacobboó Judá ā déewǎ́jǐh
ǐ íip āt jǝmǝp wǝt jǐ.

³ Judáboó ā weh chénewǎ
ǐt jǝmǝp wǝt jǐ.

Fares, Zara ǐt wǎ́t jǝmǝp wǝt jǐ. ǐ íin Tamar
mit wǎ́t jǝmǝp wǝt jǐ.

Faresboó Esrom íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Esromboó Aram íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

⁴ Aramboó Aminadab íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Aminadabboó Naasón íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Naasónboó Salmón íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

⁵ Salmónboó Booz íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ. Ā íin Rahab
mit wǎ́t jǝmǝp wǝt jǐ.

Boozboó Obed íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ. Ā íin Rut
mit wǎ́t jǝmǝp wǝt jǐ.

Obedboó Isaí íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

⁶ Isaíboó David íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.
David wǝt jǐ jǐ́ judíowǎ
ǐ chah maáh
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Davidboó Urías wǎ́t jǝmniji áadih jwǎ́b áa jǝmat
tǎ́ttimah, Salomóndih
āt weh jǝmǝp wǝt jǐ. †

⁷ Salomónboó Roboam íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Roboamboó Abías íip

āt jǝmǝp wǝt jǐ.
Abíasboó Asa íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

⁸ Asaboó Josafat íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.
Josafatboó Joram íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.
Joramboó Uzías íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

⁹ Uzíasboó Jotam íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.
Jotamboó Acáz íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Acázboó Ezequías íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

¹⁰ Ezequíasboó Manasés íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Manasésboó Amón íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Amónboó Josías íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

¹¹ Josíasboó Jeconías ā déewǎ́jǐh ǐ íip āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Queét jǝm láa Israel baácdih moondíh míic mao yap
yohnit, Babilonia baácdih moónboó queétdih ǐih baác-
na ǐt ǝb bejep wǝt jǐ. ††

¹² Babilonia baácna ǐ jǝibíát tǎ́ttimah,
Jeconíasboó Salatiel dih
āt weh jǝmǝp wǝt jǐ.

Salatielboó Zorobabel íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

¹³ Zorobabelboó Abiud íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Abiudboó Eliaquim íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Eliaquimboó Azor íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

¹⁴ Azorboó Zadoc íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Zadocboó Aquim íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Aquimboó Eliud íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

¹⁵ Eliudboó Eleazar íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Eleazarboó Matán íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

Matánboó Jacob íip
āt jǝmǝp wǝt jǐ.

† 1:6 1Cr 2.1-15; Rt 4.18-22

†† 1:11 2R 24.14-15; 2Cr 36.10; Jer 27.20

¹⁶ Jacobboó José íip
 át jummap wut jí.
 Joséboó María áa
 át jummap wut jí.
 Mariaboó Jesús íin
 mit jummap wut jí.
 Jesúsboó Dios á wahni Cristo í niijní át jummap wut jí.
¹⁷ Abrahamjidih jwí jenah jwíhichah, púú Davidji jum
 láa jwí jenah péanachah, nihat í jwímenájíh jumna,
 catorce poómp ít jummap wut jí.
 Davidjidih jwí jwúub jenah jwíhichah, púú Babilonia
 baácna judíowādih í ub bej láa jwí jenah péanachah,
 nihat í jwímenájíh jumna, catorce poómp ít jwúub
 jummap wut jí.
 Babilonia baácna í jwíbí láa jwí jwúub jenah jwí-
 hichah, púú Cristo á cáac jum láa jwí jenah péanachah,
 nihat í jwímenájíh jumna, catorce poómp ít jwúub
 jummap wut jí, páant muntih.

Jesucristo á cáac jummat (Lc 2.1-7)

¹⁸ Nin pah Jesucristo át cáac jummap wut jí. Á íin
 Mariaboó Joséjíh téihya chéonih pínah mit jummap wut
 jí. Í téihya chéwat pínah játih Túini Espiritu á wēpatjíh
 caántdih á wudhdanachah, mit wudh jummap wut jí.
¹¹⁹ Páant mi wudh jumuchah jéihna, Joséboó
 yoobópdih chājni jumna, cáacwā í encahjuh, caántdih
 yohat túat áti chājap wut yuh jí. ²⁰ Pánih jenah jói
 ũonit, á oo júmuchah, Dioíh ángelboó caandíh jí-
 gohni, “José, Davidji jwíma, Túini Espirituboó á teo
 wáacatjíh María mi wudh jumna caá. Pánihna, tíccan-
 juh caántjíh ma téihya chéweé. ²¹ Caánt newé weépdih
 mi túuhbipna caá. Caanjéh tigaá áih cáacwā iiguípna
 bejnit déejidih túi ubni á jumbipna caá. Páant
 cáacwādih túi ubni pínah á jumuchah, Jesús ma wut
 búhdhdúp”, ángel Josédíh át niijp wut jí. ^{††}
²² Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin á daacátji
 pahjuh át yapap wut jí:
²³ “Jáap wili wébít bid jwiníh newé weépdih mi túuh-
 bipna caá. Caandíh ‘Emanuel’, í niijbipna caá”, át niij
 daacáp tají.

(Is 7.14)

“Emanuel”, niijná, “Dios jwíjeéh á jumna caá”, niij naóh-
 na ít chājap wut jí.

²⁴ Dioíh ángel caandíh á naáwát túttimah, á niiját
 pahjuh José Mariadih át téihya chéwep wut jí. ²⁵ Obo-
 hjeéhtih, mi weh jummat pínah játih, José mijeéh át jum-
 cap wut jí. Pánihna, caánt mi weép jummat túttimah,
 Joséboó mi wúhdhíh Jesús át wut búhdhdúp wut jí. ‡

Yeó aáb jwúwúpmant moón Jesúsdi enedih í juyát

2 Herodes Judea baácđih moón í maáh jum láa,
 caán baácđih jumni Belén tútchidih Jesús át cáac
 jummap wut jí. Á cáac jummat túttimah, cúiwādih bohénit
 yeó aáb jwúwúpmant moón jwóhni, Jerusalén tútchina
 ít juyáp wut jí. ² Pánih jwinít, caanjíh moondíh nin pah
 ít niij úbh joyóp wut jí:

—¿Judíowā í chah maáh pínah dedjíh tigaá á cáac jum-
 mat? Yeó aáb jwúwúpmant jumna, chah iigní cúí á jáap
 jígohochah enna, ‘Maáh á cáac jumna caá’, jwí niij jéi-
 hyp jí. Páant á jígohochah enna, caandíh weñedih
 jwóhna caá jwí chājap, cúiwādih bohénit ít niijp wut jí.

³ Páant, í úbh joyát doonádih joinít, Herodesboó
 búdí át jenah joyóp wut jí. Nihat Jerusalén tútchidih
 moonbút bíc yoobó búdí ít jenah joyóp wut jí. ⁴ Pánih-
 na, Herodesboó sacerdotewā í maáta, Moisés á wu-
 tatjidih bohénitdihbut át bid wáacap wut jí. Páant í
 míic wáac jwí beedéchah ennit, queéđdih nin pah át niij
 úbh joyóp wut jí:

—¿Dedboo tigaá Cristo á cáac jummat pínahđih Dios
 naáwátdih naóh yapanit ít niij daác jí? át niijp wut jí.

⁵ —Judea baácboó jumni Belén tútchidih Cristo á
 cáac jumbipna caá. Nin pah Dios naáwátdih naóh ya-
 pani át niij daacáp tají:

⁶ Judea baácboó jumni Belén tútchimant judíowādih
 wutni pínah á jwóhbiipna caá. Caán queéđdih túi en
 daoní á jumbipna caá. Pánihna, Belénboó á cáac jumni
 pínah tútchi á jumuchah, oboh jumni tútchi nihcan
 caá, át niij daacáp tají,

(Mi 5.2)

Herodesdih ít niijp wut jí.

⁷ Páant í niiját túttimah, cáac wihchah, yeó aáb
 jwúwúpmant moondíh Herodes át jwúub bid bojop
 wut jí. Á pebh í jwíbínachah ennit, débólih caán cúí á
 jwíh jígohatjidih queéđdih át úbh joyóp wut jí. Páant
 á úbh joyóchah, caán cúidih í jwíh enatjidih ít
 naáwáp wut jí. ⁸ Páant í naáwát túttimah, Belén tútchi-
 na wahna, Herodes queéđdih nin pah át niijp wut jí:
 —Caandíh ní túi bidbi jwuhú. Bid jwinít, weemdíh
 naáwádih ní jwúub jwúwú, weembút caandíh weñedih
 wā bejat pínah niijná, át niijp wut yuh jí.

⁹ Páant á niijíchah joinít, queéđ ít bejep wut jí. Páant í
 bejchah, yeó aáb jwúwúpmant í jwíh enni cúijeh
 muntih queéđdih át jwúub waáwáp wut jí. Pánihna,
 wébít á jumni mū cháh pohba caán cúí át chāwáp
 wut jí. ¹⁰ Páant á chāwáchah ennit, búdí ít weñep wut
 jí. ¹¹ Pánihna, wébít á jumni mūdíh waád jwíbínit,
 caandíh beh wili bícđih ít enep wut jí. Pánih ennit,
 wébítđih wéina, bódicha ít caj yoh űajap wut jí. Pánih
 wéi péanit, í ub jwóhni pahnadih wátnit, búdí jwíb jum-
 ni oro, túi chej jumni cáwat pínah, mirra wut jumni
 chej jumnidihbut caandíh ít wūhup wut jí. ¹² Caandíh
 wūh péanit, ũwədih ít bejep wut jí. Pánih ũonit, í oo
 júmuchah, Dios queéđdih nin pah át niij naáwáp wut jí:
 “Herodes pebhboó ní jwúub bejca bojó”, át niijp wut
 jí. Páant á niijíchah joinítji jáanit, íh baácna jwúub bej-
 na, bíh namáboó ít bejep wut jí.

Joséwā Jesúsdi Egipto baácboó í nūmah jwei béjat

¹³ Páant í jwúub bejat túttimah, José jwuh á jwúub oo
 júmuchah, Dioíh ángel caandíhbut nin pah át niij
 naáwáp wut jí: “Ma jáa bojó. Bainídih í mawat pínah
 niijná, Herodes áih soldadowādih wahna caá á chājap.
 Pánihna, bainídih, á índihbut Egipto baácboó waícan-

jeh ma n̄mah jwei béjeé. Caanná wã niiját pah bóo ñi j̄m jw̄h̄h̄ú”, ángel Josédih át niijíp w̄t j̄.

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, chejeh jáanit, Egipto baácna bainídih ã ñin bíicdih José át n̄mah jwei béjep w̄t j̄. ¹⁵ Caán Egipto baácna j̄ibínit, Herodes ã báadh jw̄hat pah bóo caánboó ñt j̄m jw̄h̄h̄p w̄t j̄. Páant Jesús ã yapachah, Dios naáwátdih naóh yapani nin ã daacátji pah át yapap w̄t j̄: “Egipto baácboó j̄mni wã w̄úhdih wã bid boj̄bipna caá’, Dios ã niijíp be”, át niij daacáp taj̄. †

Herodes neoná weépdih ã mawat tútat

¹⁶ Cúiwádh bohénit bíih namáboó ñ jw̄h̄h̄ bejat doonádih joinít, Herodesboó búdí át ñijip w̄t j̄. Pánih ñijit, Belén tútchidih moón neoná weépdih, caán tútchi jw̄éjdh moondíh̄b̄t át mawat tút̄t̄p w̄t j̄. Cúiwádh bohénit débólih caán cúí ã jw̄ih̄ j̄gohatjdh ñ naáwáchah joiníji Herodes ã mawíh̄n̄boó chéne j̄pchi dée ã bíboh̄tdih át j̄ih̄yep w̄t j̄. Pánih j̄ih̄na, chéne j̄pchi n̄mp bíboh̄nit nihat neoná weépdih át mao yohat tút̄t̄p w̄t j̄. ¹⁷ Páant ã mawat tút̄t̄chah, Dios naáwátdih naóh yapani Jeremías ã daacátji pah át yapap w̄t j̄.

¹⁸ “Ramá w̄t j̄mni tútchidih moón búdí ñaacátdih ñ joiná caá. Búdí j̄gah̄nit, ñ ñaac̄ j̄h̄át búdí ã yána caá. Raquel mi j̄imená yaádh, judíowã ñ weha mána yaádh, ñ wehdih ñ mao yohochah ennit, búdí ñ ñaac̄ j̄h̄iná caá. ñ weh ñ wihcatdih enna, ñ j̄gahat ã yaicán níit”, át niij daacáp taj̄.

(Jer 31.15)

Joséwã Egipto baácman̄t ñ jw̄h̄h̄ j̄úwát

¹⁹ Herodes ã w̄nat túttimah, Joséwã Egipto baácboó páantjeh ñt j̄m jw̄h̄h̄p w̄t j̄. Pánih j̄mni, bíic̄ chei José ã oo j̄m̄chah, Dioíh̄ ángel caandíh̄ j̄goh̄nit, nin pah át jw̄h̄h̄ niij naáwáp w̄t j̄: ²⁰ “Wébítidih mawíh̄nitji maátaboó ñ w̄n̄ beedáh̄ bejep be. Pánihna, caandíh̄ ã ñinj̄h̄ Israel baácboó ma n̄mah jw̄h̄h̄ bejeé, páant m̄ntih”, át niijíp w̄t j̄.

²¹ Páant ã niiját túttimah, jáanit, wébítidih ã ñin bíicdih Israel baácboó át n̄mah jw̄h̄h̄ bejep w̄t ȳh̄ j̄. ²² Obohjeéhtih, Herodes ã b̄udát túttimah, ã w̄úh̄ Arquelaoboó Judea baácdih moondíh̄ át jw̄h̄h̄ tút̄t̄ n̄m̄ maáh waadáp w̄t j̄. Páant ã j̄mat doonádih joinít, José caanná ã jw̄h̄h̄ bejat pínahdih át úm̄ jenah joyóp w̄t j̄. Pánih úm̄ jenah joinít, ã jw̄h̄h̄ oo j̄m̄chah, Dios caandíh̄ Judea baácboó át chāwát tút̄t̄cap w̄t j̄. Páant ã chāwát tút̄t̄chah joinít, Judea baácdih yap bejnit, p̄úú Galilea baácna ñt j̄ibínap w̄t j̄. ²³ Pánihna, caanná j̄ibínitji, Nazaret w̄t j̄mni tútchiboó ñt j̄m̄p w̄t j̄. Caanná ñ j̄m̄chah, Dios naáwátdih naóh yapani ñ daacátji pah Jesús át j̄m̄p w̄t j̄. “Nazaret tútchidih bóo caá’, cáacwã Dios ã wahnidih ñ niijb̄ipna caá”, ñt niij daacáp taj̄. ††

Juan Daabáni cáacwádh ã bohéat

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

3 Dawá j̄pchi túttimah, Juan Daabáni cáacwádh daabána át chājap w̄t j̄. Judea baácdih m̄h̄ wihcapboó ã pebhna j̄ibínitdih Dios naáwátdih át bohé jw̄ih̄p w̄t j̄. ² Nin pah queétdih át niij naáwáp w̄t j̄: “ñi yéj chājatdih cádah̄nit, túiniboodíh̄ ñi tút̄t̄ n̄m̄m̄! Nihat baácdih moondíh̄ Dios ã maáh j̄matdih ã j̄útat pínah bah̄n̄jeh ã j̄udhna caá”, át niijíp w̄t j̄. †

³ Jon j̄atih Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasboó Juan ã bohéat pínahdih nin pah át niij daacáp taj̄:

“M̄h̄ wihcapboó nin pah ã niij ñaac̄ bohébipna caá: ‘Jw̄ Maáh ã j̄úwát pínah j̄atih ñi yéj chājatdih cádah̄nit, túiniboodíh̄ tút̄t̄ n̄m̄n̄it, caandíh̄ ñi túi páñaá’, ã niijb̄ipna caá”, Isaías át niij daacáp taj̄.

(Is 40.3)

⁴ Juaníh̄ yégueh chío camello w̄t j̄mni n̄h̄úp yoóc̄j̄h̄ n̄om̄nit, ñ yacni chío w̄t j̄. Áih̄ j̄yáat t̄p̄ mo mo jiwi chío t̄p̄ w̄t j̄. W̄úh̄c̄ joowádh̄ j̄émp̄nit, belo macdih̄b̄t̄ ãp̄í déebep w̄t j̄. ††† Jerusalén tútch̄imant, nihat Judea baácman̄t, Jordán m̄j̄ jw̄éjmant̄b̄t̄ dawá caandíh̄ joyódih̄ ñp̄í j̄ibínap w̄t j̄. ⁶ Pánih j̄ibínit, ã bohénachah joinít, ñ yéj chājatdih Diosdih̄ ñp̄í naáwáp w̄t j̄. Páant ñ naáwáchah joinít, Jordán m̄j̄boó Juan queétdih át daabánap w̄t j̄.

⁷ Dawá fariseowã, saduceowãb̄t̄ daabáat tút̄t̄dih ñ j̄ibínachah ennit, Juan queétdih nin pah át j̄pónih̄ niijíp w̄t j̄: “ñi Maiwã panih̄nit yeejép̄wã j̄m̄na, peéh̄ chājat pínahdih̄ úm̄ jweíh̄nitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb̄ ñi yéj chājatdih ñi cádah̄h̄cat̄ j̄ib̄ Dios yeebdíh̄ ã peéh̄ chājachah, ñi j̄éh̄ jweicán níit. ††† Yéj chājatdih yoobópdih̄ cádah̄nit, túiniboodíh̄ chājat caá yeebdíh̄ náahap. ⁹ Nin pah ñi niij jenah joicá bojoó: ‘Jon j̄atih bóo Abraham jw̄it̄ judíowã jw̄ n̄o át j̄m̄p w̄t j̄. Pánihna, ã j̄imená j̄m̄na, Dioíh̄wã caá jw̄ j̄m̄p’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yeebdíh̄ nin pah wã niijná caá: Abraham j̄imená ñi j̄m̄chah ȳh̄na, dedé pínah nihcan caá. Diosboó nin jee dáhn̄dih̄ tút̄t̄ n̄m̄n̄it, Abraham j̄imená pínahdih̄ ã j̄éh̄ chājna caá. Abraham j̄imená ñi j̄mat nin oboh j̄m̄ni jee dáhna ã nihat pah-jeh tigaá. ††††† Nin pah ã j̄m̄na caá: Yeéb̄ máa nah panih̄ni ñi j̄m̄chah, Diosboó máa nahdih̄ tib yoh̄ni panih̄ni caá ã j̄m̄p. Yeejép̄ dahna queh̄nidih̄ tib yoh̄ boj̄nit, áih̄ náatnadih̄b̄t̄ ã p̄d̄ yoh̄bipna caá. Tib yoh̄ péanit, caan náhdih̄, áih̄ náatnadih̄b̄t̄ ã cáo yoh̄bipna caá. Páant ã cáwat pah caandíh̄ jepahcannitdih̄ iiguípna ã wah̄bipna caá. ††††† Wã túttimah̄ j̄óh̄ni wã chah w̄p̄ni caá. Páant ã j̄m̄chah jenah joinít, ‘Weém oboh j̄m̄ni caá’, wã niij jenah joiná caá. Pánihna, ñi yéj chājatdih̄ cádah̄nit, túiniboodíh̄ ñi tút̄t̄ n̄m̄m̄chah, yeebdíh̄ wã daabána caá. Páant wã daabáat panih̄ni, caánboó yeebdíh̄ Túini Espíritu ã w̄patdih̄ búdí ã w̄h̄bipna caá. Caán ã w̄pat̄ t̄h̄ iigát panih̄niñ̄ ñi yéj̄atdih̄ cáwat pah ã chājbipna caá, jw̄h̄h̄ yéj chāj̄hatdih̄ ñi jenah joicát pínah niijná. ¹² Trigo teoni panih̄ni caá.

† 3:2 Mt 4.17; Mr 1.15 †† 3:4 2R 1.8 ††† 3:7 Mt 12.34; 23.33 †††† 3:9 Jn 8.33 ††††† 3:10 Mt 7.19

Áih chónadiah caóh caj péanit, caán tíbna yoobátdih-jeh wəh wəúhboó júi yacnit, áih məúboó ä ámohbipna caá. Obohjeéhtih, ä caóh cajni chónaboodíh ä cáo yohbipna caá. Páant ä chājat pah wā túttimah jūóhni caandíh jepahntdih ä túi wəbbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodíh iiguípna ä wahbipna caá. Caán iigát dedé ä noón dəbcan niít”, Juan ät niijíp wət jī.

Juan Jesúsdi h ä daabáát

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Túttimah, Jesús Galilea baácboó jəmniiji bejnit, Juandih ä daabáát túttat tútt niijná, Jordán məjna ät dei jəibínap wət jī. ¹⁴ Obohjeéhtih, daabááhcan, nin pah Juan caandíh ät niij jepahap wət jī:

—Meémboó chah wəpni jəmna, weémboodíh ma daabána äta túi tagaá. Meemdíh daabáni pínah nihcan caá, Juan Jesúsdi h ät niijíp wət jī.

¹⁵ —*Páant niijcánjeh, weemdíh ma daabánaá. Pánih daabánit, Dios áihwādh ä chājat túttat pahjeh tiguaá jwí chājbip. Páant jwí chājachah ennit, cáacwāboó Dios ä wahni wā jəmatdih í jéihbipna caá,* Jesús ät niijíp wət jī.

—Caán láa bácah, ä túimi nacaá, Juan ät niij jepahap wət jī.

¹⁶ Páant niij jepahnit, Jesúsdi h ät daabánap wət jī. Ä daabá péanachah, Jesús məjna nəhniiji ät aab nəhəp wət jī. Pánih aab nəhniitjeh, Jesús ä enechah, jeá ät jéweah bejep wət jī. Páant ä jéweah bejehah, jop pah jíghni Túini Espíritu jeámant dei jūóhniit, caandíh ät jui jaamáp wət jī. ¹⁷ Páant ä jui jaamáchah, “Nin wā wəúh, wā oini caá. Caandíh búdí wā wəina caá”, Dios jeámant ät niijíp wət jī. †

Nemépwā í maáh Jesúsdi h ä yéejáihat

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 Páant ä daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdi h məú wihcapboó ät nəmah bejep wət jī, nemépwā í maáh, Satanás, caandíh yeejép ä wətat pínah niijná. ††

² Caánboó jəmna, Diosdi h túi wəbát tútt niijná, cuarenta yeó jáap ät jeémcap wət jī. Pánih jeémcap, Jesús nəgúp wəna ät chājap wət jī. ³ Páant ä nəgúp wənahchah enna, Satanásboó ä pebhna jəibínit,

—Meém Dios wəúh jəmna, nin jee dáhnadi h ‘Pan dahna ma jəmú’, ma niijí, ät niijíp wət yəh jī.

⁴ —*Páant wā chājcan niít. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ät niij daacáp tají: ‘Jeémátdihjeh pohba í jeéméchah, cáacwáih caolih túi booni panihni ä jəmcán niít. Ílh caolih túi booni ä jəmat pínah niijná, Dios naáwátdih túi joyát caá náahap’, ät niij daacáp tají,*

(Dt 8.3)

Jesús Satanásdi h ät niij jepahap wət jī.

⁵ Páant ä niij jepahat túttimah, Jerusalén, “Dioíh tútchi”, í niijná tútchina Satanás Jesúsdi h ät nəmah be-

† 3:17 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 12.18; 17.5; Mr 1.11; Lc 9.35

†† 4:1 He 2.18; 4.15

jep wət jī. Caanná nəmah jəibínit, Dioíh məú chah jap bóo jəmni waolí beo nah yapatboó Jesúsdi h ät nəhat túttap wət jī. ⁶ Pánih nəhat túttnit, nin pah ät niij naáwáp wət yəh jī:

—Meém Dios wəúh jəmna, meemdíh ä wapat pínahdi h júttat tútt niijná, ninmant ma nəáap jéen bejeé. Davidji nin pah ä niij daacátjidi h ma túi náhninaá:

‘Dios áih ángelwādh meemdíh ä en dawát túttbipna caá. Pánihna, queét meemdíh í jíponih teobipna caá, jee dáhboó míih jícha ä bæug lájcat pínah niijná’, ät niij daacáp tají,

(Sal 91.11-12)

Satanás Jesúsdi h ät niijíp wət jī.

⁷ —*Páant wā chājcan niít. Dios naáwátdih biih naóh yapani nin pah ät niij daacáp tají:*

‘Ni Maáh Dios ä niijátjidi h “¿Yoobópdih niít?” niij jéihhna, caandíh ni chājat túttatca bojó’, ät niij daacáp tají,

(Dt 6.16)

Jesús caandíh ät niij jepahap wət jī.

⁸ Páant ä niij jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdi h Satanás ät nəmah púh laab béjep wət jī. Caán jeejína púh laáb jəibínit, nihat cáacwā í jəmat yoobó Jesúsdi h ät júttap wət jī. Dawá ílh bíí déedihbət ät júttap wət jī. ⁹ Pánih júttnit, nin pah caandíh ät niijíp wət yəh jī:

—Wā pebh bódicha caj yoh nəjnit, weemdíh ma weñeé. Páant ma weñechah, nihat nin tútchina ä jəmatdihbət meémboodíh wā wəhbi pna caá, Jesúsdi h ät niijíp wət jī.

¹⁰ —*Satanás, weemdíh ma cádah bejeé. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ät niij daacáp tají: ‘Ma Maáh Diosdi h jeh wəiní, ä wətatdih ma jepahaá’, ät niij daacáp tají,*

(Dt 6.13)

Jesús Satanásdi h ät niij jepahap wət jī.

¹¹ Páant ä niijíchah joinít, Satanás caandíh ät cádahap wət jī. Páant ä cádahat túttimah, Dioíh ángelwāboó Jesús pebh jəibínit, caandíh ít teo wáacap wət jī.

Galilea baácdih moondíh Jesús ä bohé jwíihat

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Túttimah, Juandih nemat məúboó í nemat doonádh joinít, Jesús Galilea baácna ät jwúəb bejep wət jī. ¹³ Caanjíh jəmniiji Nazaret tútchimant bejnit, Capernaum tútchina ät jəibínap wət jī. Caán tútchi Galilea íim jwéejdi h Zabulón, Neftalí í jəimenáih baáci jəmni tútchi ät jəməp wət jī. Caanná jəibínit, Jesús ät jəməp wət jī. ¹⁴ Páant ä jəməchah, Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin ä daacátji pah Jesús ät yapap wət jī:

¹⁵ “Zabulón, Neftalí í jəimenáih baáci, Jordán məj conanaamánt, íim pebh, Galilea wət jəmni baácdih dawá judíowā nihcannit í jəmna caá.

¹⁶ Caanjíh moón dəpənapboó jəmnit panihnit Diosdi h ít jéih jwəhcap taga. Pánih jéihcan, iiguípna bejnit dée-

‡ 4:12 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 †† 4:13 Jn 2.12

ji ït jumɛp taga. Obohjeéhtih, Dios ã wahni, yeh iigát panihni, ã túi chãjatdih júutnit, queétdih caandíh át jéi-hyanap taga bæca”, Isaías át niij daacáp tají.

(Is 9.1-2)

17 Caanná jumna, nin pah Jesús át niij naóh bohé jwí-hip wɛt jí: *“Nihat baácdih moondíh Dios ã maáh jummatdih ã júutat pínah bahnijeh ã judhna caá. Pánihna, ñi yééj chãjatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nɛumú”,* át niijíp wɛt jí. †

Queéj júut maonitdih ájeéh Jesús ã bejat túutat

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Túttimah, Galilea ímna dei juibí, púud bejnit, Simón, ã úud Andrésíh queéj júut maona, íih ñuodíh í yoh báhanachah, Jesús queétdih át enep wɛt jí. Simón-boó Pedro í niijni át jumɛp wɛt jí. Pánih ennit, nin pah queétdih át niijíp wɛt jí:

19 *—Weemdíh ñi pej jum júúwú. Páant ñi júúwúchah, yeebdíh wã bohé bipna caá. Páant wã bohénachah joinít, queejwádh ñi bidat pah, cáacwãboodíh bidnit, wíih doonádih ñi naóhbipna caá, weemdíh jepahna, wíihwã í jummat pínah niijná,* át niijíp wɛt jí.

20 Páant ã niijíchah joinítjeh, íih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wɛt jí.

21 Pánih chibít yúup queétdih nɛmah bejnit, Santiago ã úud Juandihbut Jesús át enep wɛt jí. Queét í íp Zebedeo bícdih íih jááj chóodih chúudnit, íih ñuonádih ámhna ít chãjap wɛt jí. Pánih ennit, queét chénewádhbut át bid bojop wɛt jí, caandíh í pej jummat pínah niijná. 22 Páant ã bid bojochah joiná, queétdih bícmant-jeh nihat í tewatdih, í ípdihbut cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wɛt jí.

Dawá cáacwádh Jesús ã bohéat

(Lc 6.17-19)

23 Pánihna, nihat Galilea baácdih moondíh Jesús ã bohénitdih át nɛmah bohé jibip wɛt jí. Jwíit judíowã wíi míc wáacat mɛuná jummat pah waadnit, Dios ã maáh jummat túini doonádih át bohénap wɛt jí. Pánih bohéna, det wɛnnitdihbut át boonap wɛt jí. †24 Páant ã chãjat doonádih nihat Siria baácdih moonbút ít joyóp wɛt jí. Pánih joinít, dawá mácah wɛnat jumnit, búdí tɛbanit, nemép caolih jumnit, wãá wɛnat jumnit, jéih wélican-nitdihbut ít ɛb juibínap wɛt jí. Nihat í ɛb juibínitdih Jesús át boonap wɛt jí. 25 Páant ã chãjat doonádih joinít, Galilea baácdih moón, Diez Tútchinadih moón, Jerusalén tútchidih moón, Judea baácdih moón, Jordán mɛj conanaamánt moonbút dawá caandíh ít péé bejep wɛt jí.

Jeé ñaj yacapboó ded pah jumnitdih Dios ã wéi enatdih Jesús ã bohéat

(Lc 6.20-23)

5 Dawá ã pebh í juibínachah ennit, jeé ñaj yacap-boó púuh laáb juibínit, Jesús caanjíh át chúudɛp wɛt jí. Páant ã chúudɛchah, ã bohénitbut ã pebhna ít

† 4:17 Mt 3.2 †† 4:23 Mt 9.35; Mr 1.39

juibínap wɛt jí. 2 Páant í juibínachah ennit, queétdih bohéna, nin pah át niij naóh jwíhip wɛt jí:

3 *“Det moh yéejnit panihnit Dios ã teo wáacatdih bidnitdih Dios ã wéi enna caá. Pánih wéi ennit, queétdih ã teo wáac bipna caá, Dios ã maáh jumɛpboó í túi jummat pínah niijná.*

4 *“Det í yéejatdih jígahnit, bita í yéejatdihbut jígahnitdih Dios ã wéi enna caá. Pánih wéi ennit, queétdih túi teo wáacnit, í yéejatdih ã yohochah, í jígahat ã yaibí-pna caá. ‡*

5 *“Det bitadih yap yohcanjeh teo wáacnitdih Dios ã wéi enna caá. Pánih wéi ennit, nin baác jáap ã jumɛchah, queétdih maáta pínah ã waadábipna caá. ††*

6 *“Det nɛugúp wɛn babhbíhnit panihnit yoobópdih chãjat pínahdih bidnitdih Dios ã wéi enna caá. Pánih wéi ennit, Dios queétdih ã teo wáac bipna caá, caandíh í túi jepahat pínah niijná. ††*

7 *“Det bitadih jígah en teo wáacnitdih Dios ã wéi enna caá. Pánih wéi ennit, Diosbut queétdih ã jígah en teo wáac bipna caá.*

8 *“Det Diosdihjeh bidnit, yoobópdih jenah joinítidih Dios ã wéi enna caá. Pánih wéi ennit, ã teo wáacachah, Diosdih í enbipna caá. †††*

9 *“Det bitadih míc júihñat túutcan, túi bícdih chãjat túutnitdih Dios ã wéi enna caá. Pánih wéi ennit, ‘Wã weh caá’, queétdih ã niijbípna caá. †††*

10 *“Det Dios ã náahat pah í chãjat jíib bitaboó queétdih yeejép í chãjachah yuhna, caandíh cádahcannitdih Dios ã wéi enna caá. Pánih wéi ennit, ã teo wáacachah, Dios ã maáh jumɛpboó í jum bipna caá. §*

11 *“Wíihwã ñi jummat jíib bita yeebdíh í júihñuchah, yeejép í chãjachah, í yee naóh yacachah, yeebdíh wéi ennit, wã teo wáac bipna caá. ††12 Dios naáwátdih naóh yapanitjidih bíc yoobó yeejép ítát chãj waáwáp tají. Pánihna, queétdih í chãjatjí pahjeh bita yeebdíhbut yeejép í chãjbipna caá. Obohjeéhtih, jeáboó ñi juibínachah, Dios yeebdíh búdí ã túi chãjbipna caá. Páant ã túi chãjat pínahdih jéihnit, bita yeebdíh yeejép í chãjachah yuhna, ñi túi weñeé”,* Jesús queétdih át niijíp wɛt jí. †††

Núumni, jiiát panihnit Jesúh wã í jummat

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 *“Yeéb nin baácboó jumna, núumni panihni ñi jumna caá. Núumnijíh ñipí bæiná caá, jeémát ã nɛñat pínah niijná. Pánihat pah yeéb wíihwãboó nihat bitajeéh jumna, queétdih ñi túi teo wáacna caá, í túi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, núumni ã bæyát beedéchah, ñi jéih jwúɛb bæyácan caá. Páant ã bæicáh, caandíh yohatjeh caá náahap. Pánih yohnidih cáacwã jéihcan-jeh, í wid chũibipna caá. Pánihat dée pah yeéb Diosdih cádahna, bitadih teo wáacat dée wihcan, bæicánni núumni panihni ñita jum tagaá. ††*

‡ 5:4 Is 57.18; 61.2 †† 5:5 Sal 37.11 ††† 5:6 Pr 9.5; Is 55.1-2 †††† 5:8 Sal 24.3-4 †††† 5:9 Pr 12.20 § 5:10 1P 3.14 †† 5:11 1P 4.14 ††† 5:12 2Cr 36.16; Hch 7.52 ††† 5:13 Mr 9.50; Lc 14.34-35

14 “Yeéb nin baácboó jumna, jiiát panihni ñi jumna caá. Chei namáboó ñi jii béjat pah, ñi túi chājachah ennit, bitabut biíc yoobó Dioíh namáboó ñi jéih bejna caá. Jeejih jumni tútchidih dedé jāhat wihcah, nihat cáacwā ñi túi enat pah, yeéb ñi túi chājatdihbut nihat ñi túi enna caá. ^{†15} Jiiát dahdih jiiñit, pamap dahjih cáacwā ñi páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandih japboó ñi jíi cáagna caá, nihat mēú díitboó jumnit ñi túi enat pínah niijná. ^{††16} Pánihna, caán japboó cáagni jiiát dah panihni jumna, yeebbút bitadiah ñi túi chājaá. Páant ñi túi chājachah ennit, ñi ñip jeámant bóodih cáacwā ñi wēi naóhbična caá”, queétdih Jesús át niijíp wēt jī. †

Moisés ã wētati

17 “Nindihbut yeebdih wā jéihyaat túttna caá: Moisés ã wētati, Dios naáwátdih naóh yapanit ñi daacátjidihbut yohodih wā jéohcan beé. Queét ñi daacátjidih yoobópdih cáacwādh jéihyanit, ñi niijátji pah biíc yoobó chājat túttni niijná, wā jéúwúp be. ¹⁸ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Péeni yeó jáap jātih, Moisés ã wētati ã bēúdcán niít. Nihat ã daacátji pah ã yap beedáat pínah jātih, nin baác, jeábút ã bēúdcán niít. ^{††19} Ded biíc wētati yap yohna, ‘Dedé pínah nihcan caá’, niijná, bitadihbut yap yohat túttni, Dios ã maáh jumtupboó oboh jumni ã jumtupna caá. Obohjeéhtih, ded ã wētati túi jepahna, bitadihbut jepahat túttni, Dios ã maáh jumtupboó maáh ã jumtupna caá. ²⁰ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Moisés ã wētati bohénit, fariseowābut ‘Dios ã wētati jwí túi jepah beedána caá’, niijná yehna, ñi túi chājcan caá. Pánihna, Dios ã wētati yeébbóodih queét chah túi jepahat caá náahap. Pánih jepahcan, Dios ã maáh jumtupboó ñi jwibícan niít”, Jesús queétdih át niijíp wēt jī.

Íijat (Lc 12.57-59)

21 “Ñi ñowādh nin pah ñi niij naóh bohéátjidih yeeb-
bút ñit joijí tagaá: ‘Cáacwādh ñi mao yohca bojoó. Ded
cáacdh mao yohndih peéh chājat ã jumtupna caá’, ñi
niijátjidih ñit joijí tagaá. ^{††22} Obohjeéhtih, weémboó
nin pah yeebdih wā naóhna caá: Ded biíhdih íjna,
cáacdh mao yohndih ñi peéh chājat pah, caandihbut
peéh chājat ã jumtupna caá. Ded biíhdih jéihna ‘Meém
jenah joicánni caá’, ã niijátji jiiib, peéh chājat túttni
pehbóó ñi bejbipna caá. ‘Meém yeejépbah caá’, ni-
ijni iiguipna bejni pínah ã jumna caá.

23 “Diosdh weédih jwibína, sacerdotedih ñeñúpdih
ñi mao wéhat túttnat pínah jātihbitjeh, biíh yeebdih ã
íjatdih náhninit, nin pah ñi chājaá: ²⁴ Ñi wéhni pínah
ñeñúpdih jwej jwéhni, ã pehbna jwéub bej, ñi miíc
ámohoó. ‘Páant wā chājatjidih wā jígahna caá. Chéneji
wā jwéub chājcan niít, páant mēntih. Pánihna,
weemdh ma íj jenah joyátdih ma cádahaá’, ñi niijí.
Páant ñi miíc ámohat túttimah, Dioíh mēná caandih
weédih ma jwéub bejeé, bēca.

† 5:14 Jn 8.12; 9.5 †† 5:15 Mr 4.21; Lc 8.16; 11.33 † 5:16 Pp
2.12 †† 5:18 Lc 16.17 †† 5:21 Ex 20.13; Dt 5.17

25 “Biíhdih ma jiiib bēúdáatdih bidnit, cáacwādh
peéh chājat túttni maáh pehbna naóh yacadih
meemdh ã ñi bejchah, ájeéh íjcanjeh ma bejeé.
Peéh chājat túttni pehbóó ñi jwibíat pínah jātih,
meemdh ã naóh yacat pínah niijná, caanjih ñi miíc
ámohoó. Páant ñi chājcah nihna, yeebdih áta naóh yac
tagaá. Páant ã naóh yacachah joinit, peéh chājat tút-
niboó meemdh nemat mēúboó áta nemat túttni tagaá.
²⁶ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Caán nemat
mēúboó ñi jiiib chāj beedáat pah bóo ñi jum jwéhbična
caá. Caán jiiib chājat túttnidih jiiib chāj péanit, ñi
bacbična caá”, Jesús queétdih át niijíp wēt jī.

Bitu weha máanjih yeejé chājcat

27 “Ñi ñowādh nin pah ñi niij naóh bohéátjidih yeeb-
bút ñit joijí tagaá: ‘Bitu weha máanjih yeejé ñi chājca
bojoó’, ñi niijátjidih ñit joijí tagaá. ^{††28} Obohjeéhtih,
weémboó yeebdih nin pah wā naóhna caá: Ded yad
wilijih yeejé chājcan yehna, caántdih en ñinahnitjeh,
yeejé átát chāj péanap taga. Pánihna, yadihbut biíc
yoobó mēntih ã yapna caá.

29 “Ma jéihyepmant bóo quíibjih en ñinahnit, yeejé
chājna, caan dáhdih wáat yohat pah, caán yeej chājat-
dih ma cádahaá. Caandih cádahcan, iiguipna mata bej
tagaá. Miíh quíib dahdih ma wáat yohochah, caan dáh-
jeh áta bēú tágaá. Obohjeéhtih, chéhat pah dahjih
iiguipna bejna, chah yeejé pohba mata yap tagaá.
Pánihna, en ñinahnit, yeejé chājatdih cádahat caá
náahap. ^{†††}

30 “Miíh jéihyepmant bóo téihyajih yeejé chājna,
caán téihyadih ma dēuc bóod yohat pah, caán yeej
chājatdih ma cádahaá. Caandih cádahcan, iiguipna
mata bej tagaá. Miíh téihyadih ma yohochah, caán téi-
hyajeh áta bēú tágaá. Obohjeéhtih, chéhat pah téi-
hyajih iiguipna bejna, chah yeejé pohba mata yap
tagaá. Pánihna, yeej chājatdih cádahat caá náahap”,
Jesús queétdih át niijíp wēt jī. ⁵

Yaddih yohcat

(Mt 19.7-9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

31 “Ñi ñowādh nin pah ñi niij naóh bohéátjidih yeeb-
bút ñit joijí tagaá: ‘Yaddih yohíhna, ñi yohat pínah pa-
pélahdh wéhni, caántdih ñi jéih yohna caá’, ñi niijíp
wēt yeh jī. ^{††32} Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeeb-
dih wā naóhna caá: Ájeéh bóli biíh newéjih yeejé mi
chājat jiiibjeh, newé caántdih ã jéih yohna caá. Páant
mi chājcah yehna, ã yohat túttimah, biíhjih mi jwéub
áa jumna, caanjih yeejé mita chāj tagaá. Pánihna, det
yohnitjih jwéub áa jumna, yeejé ñi chājna caá”, Jesús
át niijíp wēt jī. ^{†††}

Ded pah yoobópdih jwí naáwát pínah

33 “Jon jātih moondih nin pah ñi niij naóh bohéátjidih
yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Dios ã enechah, wā niiját pah

††† 5:27 Ex 20.14; Dt 5.18 ††† 5:29 Mt 18.9; Mr 9.47 § 5:30
Mt 18.8; Mr 9.43 §† 5:31 Dt 24.1-4; Mt 19.7; Mr 10.4 §†† 5:32
Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18; 1Co 7.10-11

wā chāj bipna caá. Páant wā chājcah, weemdíh ã peéh chāja naáh”, niijnít, ñi niiját pahjeh chājat caá náahap’, ít niijíp wut jí. ^{†34} Obohjeéhtih, yeéboó ñi niiját pah chājihcan, Dios ã wūtjih niijánjeh, ‘weemdíh peéh chājna’, niijná, biíh wūtjihjeh ñipí niijná caá. Yoobópdih nin pah yeebdíh wā naóhna caá: ‘Jeá túini ã jummat pah, wā niiját biíc yoobó wā chāj bipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, ‘jeá’, niijná yuhna, Dios ã maáh jumuchah, ã wūtdih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājav. ³⁵ ‘Nin baác túini ã jummat pah, wā niiját biíc yoobó wā chāj bipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, ‘baác’, niijná yuhna, nin baác diih moondíh Dios maáh ã jumuchah, ã wūtdih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājav. ‘Jerusalén tútchi túini ã jummat pah, wā niiját biíc yoobó wā chāj bipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, Jerusalén jwí Maáh chah wēpni ã ñíoni, caandíh jwí weñat pínah tútchi, oboh jumni tútchi nihcah, biíc yoobó muntih niijná caá ñi chājav. ^{†36} ‘Wā báadhna, wā niiját pah yoobópdih wā chāj bipna caá’, ñi niijichah, biíc yoobó ã túican caá. Diosjeh yeebdíh ã jéih báadhna, ã jéih jwúub eyana caá. Yeéb áihwā jumna, ñíih bácahjih niijná yuhna, áih wūtjih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājav. ³⁷ Obohjeéhtih, nin pahjeh ñi niijí: ‘Páant wā chāj bip caá’, niij, ‘Páant wā chājcan niit’, ñi niijí. Chah dawá jacna ñi niijichah, ã túican caá’, Jesús át niijíp wut jí.

Jwí peéh chāj jwúubacat (Lc 6.27-36)

³⁸ “Ñi ñuowádih nin pah í niij naóh bohéatjidih yeebút ñit joijí tagaá. ‘Biíh míih quíib dahdih ã búuh mawat pahjeh, meembút caandíh búuh ma jwúubanaá. Míih maó doóbhdih ã daj mawat pahjeh, meembút caandíh daj ma jwúubanaá’, ít niijíp wut jí. ^{†39} Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Meemdíh yeejép chājnidih yeejép ma chāj jwúubaca bojoó. Ded meemdíh iijnit, míih jéihyepmant bóo púo tíbdih ã mawachah, biámantbút ma júutú, mawíhna, ã jwúub mawat pínah niijná. ^{†40} Biíhboó ded pah ma chājatji jíib meemdíh ã naóh yacachah, peéh chājat túutniboó míih camisadih meemdíh naóh yacnidih ã wūhat túutuchah, caandíh wūhniit, ma duoní jih bóo chóodihbút ma wūhú. ⁴¹ Biíhboó áih bií déedih namá tacdih meemdíh ã duo wáhat túutuchah, meémboó ã juibíat pínahna ma duo wáhaá. ⁴² Ded ã náahatdih meemdíh ã wūbúchah, ma wūhú. Biíh meemdíh ã waíhichah, caandíh ma wayaá”, Jesús át niijíp wut jí.

Jwiitdih eníhcannitdih Jesús ã oyat tútat (Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ “Ñi ñuowádih nin pah í niij naóh bohéatjidih yeebút ñit joijí tagaá: ‘Ñijeéh jumnitdih ñi oyoó. Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih eníhcat caá náahap’, ít

niijíp wut jí. ^{†44} Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, ñi túi chājaá. Det yeebdíh yeejép í chājachah, Diosdih ñi wūbú, queétdih ã túi chājat pínah niijná. ⁴⁵ Pánih chājna, jwí íip jeámant bóo ã weh ñi jum bípna caá. Diosboó nihat cáacwádih biíc yoobó ã túi chājna caá. Yeejépwádih, túinitdihbút yeó ã túi chāhat túutna caá. Á wūtatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbút mah ã buugát túutna caá. Cáacwádih biíc yoobó Dios ã túi chājat pah, yeebbút biíc yoobó ñi túi chājaá. ⁴⁶ Yeebdíh oinitdihjeh ñi oi jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Romano maáta í wūbát túutni dinerodih wūbhniitboó túbit yeejnit jumna yuhna, páant í chājna caá. Obohjeéhtih, yeéb wíhwāboó nihatdih oinit, biíc yoobó teo wáacat caá náahap. ⁴⁷ Yeéb ñi déewádihjeh míic jwáahnit, ñi wēi naóh wūbúchah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit yuhna, biíc yoobó í chājna caá. Obohjeéhtih, yeéboó nihatdih ñi túi wēi jwááá. ⁴⁸ Jeámant bóo jwí íip nihatdih túi chājni ã jummat pah, ã weh jumna, biíc yoobó yeebbút nihatdih túi chājnit ñi jumú”, Jesús át niijíp wut jí. ^{††}

Ded pah caá jwí túi chājat

6 “Dios túinidih ã chājat túutuchah jepahnit, ‘Ñi enee! Dios ã wūtat pah wā túi chājna caá’, bitadih ñi niijca bojoó. Pánih bita í wēi enat pínahdihjeh bidna, í wēi naawátjeh ñi túi chājat jíib wáat jumna caá. Dios jeámant bóo yeebdíh ã wūhcan niit. ^{††}

² “Moh yeejnitdih teo wáacna, bitadih ñi júutca bojoó. Túi chājnit pah jígohnitboó nihat í wēi enatdih bidna, ded pah í chājat pah ñi chājca bojoó. Queét namánaboó jumnitdih, jwiit judíowá jwí míic wáacat munnáboó jumnitdihbút ípí wūhna caá, dawá queétdih ennit, í wēi naawát pínah niijná. Queétdih í wēi naawáchah, í túi chājatji jíib dée í bíbohna caá. Diosboó í túi chājatji jíib queétdih ã jwúub wūhcan niit. ³ Obohjeéhtih, moh yeejnitdih teo wáacna, biíh ma chéen yoobát ã jumuchah yuhna, caandíh júutcanjeh, ma wūhú. ⁴ Páant moh yeejnitdih ñi teo wáacachah, cáacwá í encah yuhna, Diosboó ã enna caá. Pánih enna, caanjéh ñi túi chājatji jíib yeebdíh ã wūh bípna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Ded pah caá jwí wūbát (Lc 11.2-4)

⁵ “Diosdih wūbhna, túi chājnit pah jígohnitboó nihat í wēi enatdih bidna, í wūbát pah yeéboó ñi wūbhca bojoó. Queétdih wūbhna, jwiit judíowá jwí míic wáacat munnáboó, namánaboobút ñi wūhniit, Diosdih í wūbhna caá, dawá queétdih ennit, í wēi naawát pínah niijná. Páant cáacwá í wēi enatjeh caá í wūbát jíib dée. ⁵⁶ Obohjeéhtih, yeéboó Diosdih wūbát túut niijná, ñíih tólihboó ñi nem waad béjeé. Pánih nem waad béjnit, jwí íip jwí jéih enca naáhdih ñi wūbú. Pánihna, cáacwá í encah yuhna, jwí íipboó yeebdíh ennit, ã túi joibípna caá.

† 5:33 Lv 19.12; Nm 30.2; Dt 23.21 †† 5:35 Sal 48.2; Is 66.1; Mt 23.22; Stg 5.12 ‡ 5:38 Ex 21.24; Lv 24.20; Dt 19.21 †† 5:39 Lm 3.30

†† 5:43 Lv 19.18 ††† 5:48 Lv 11.44-45; 19.2; Dt 18.13 ††† 6:1 Mt 23.5 § 6:5 Lc 18.10-14

Pánih joinít, ñi **uúbúchah**, yeebdíh ã túi teo wáacbpna caá.

7 “Dawá láa nin jacnajíhjah wã **uúbúchah**, Dios weemdíh ã túi jepahbpna caá’, caandíh jéihcannitboó í níij jenah joiná **yuh** caá. 8 Pánihna, queét í **uúbát** pah ñi **uúbhca** bojoó. Obohjeéhtih, ñi **uúbát** pínah játih, jwí íipboó ded pah ñi náahatdih ã jéihna caá. 9 Pánihna, yeebboó nin pah jwí íipdih ñi níij **uúbú**:

‘Paá, meém jeáboó jumni, chah túini ma jumuchah, meemdíh jwí wěina caá. Ma wút chah yáaat caá jwiít jwí náahna caá.

10 Nihat meém maáh ma jumatdih jéihnit, í jepaha naáh. Ma wutuchah, jeáboó jumnit í túi jepahat pah, nin baácdih moonbút í jepaha naáh.

11 Yeó jáap jumt pah jwí jeémát pínahdih ma wěhuhú. †

12 Bita jwiítidih í yéej chājatdih jwí yohat pah, meembút jwí yéej chājatdih ma yohoó.

13 Nemépwã í maáh jwiítidih ã yéejahichah, ma teo wáacá, jwí yéej chājat pínah níijná. Páant jwí **uúbúchah**, meém jwí Maáh chah wěpni jumna, ma jéih jepahna caá. Páant ma jumuchah, yeó jáap jumt pah nihat meemdíh í wěi naáwát caá náahap. Páant tíí ã **jumuh nah’**,

Diosdih ñi níij **uúbú**.

14 “Bita yeebdíh í yéej chājatdih ñi yohochah ennit, jwí íip jeáboó jumnitbut yeéb ñi yéej chājatdih ã yohbipna caá. 15 Obohjeéhtih, bita yeebdíh í yéej chājatdih ñi yohcah, jwí íipbut ñi yéej chājatdih ã yohcan níit”, Jesús ãt níijp wut jī. ††

Ded pah caá jeémp jwuhcan jwí **uúbát**

16 “Diosdih túi **uúbát** túut níijná, jeémp jwuhcan, jí-gahnit pah ñi jígocha bojoó. Páant tigaá túi chājnit pah jígonhitboó ípí chājap. Cáacwã queétdih í wěi naáwát-dih bidna, queét íih móotdih jígahni pah í chājna caá. Páant í chājachah, jeémp jwuhcannit í jumtadih nihat ennit, ‘Queét túinit caá’, í níij wěina caá. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá: Cáacwã queétdih í wěi naáwátjeh í jeémp jwuhcat jíib dée ã jumna caá. Diosboó queétdih ã wěi naóhcan níit. Queét í chājat pah ñi chājca bojoó. 17 Obohjeéhtih, yeébboó jeémp jwuhcan, níih móotdih túi chocnit, yeó jáap jumt pah ñi túi míic ámohat pah ñi chājaá. 18 Yeéb páant ñi chā-jachah, ñi jeémp jwuhcatdih cáacwã í jéihcah yuhna, jwí íipboó ã jéihbipna caá. Jwí íip, jwí jéih enca naáh, ñi-jeéh jumnit, jeémp jwuhcanjah, ñi **uúbúchah**, ã enbipna caá. Pánih ennit, ded pah jeémp jwuhcan, ñi **uúbát** jíib yeebdíh ã túi chājbipna caá”, Jesús ãt níijp wut jī.

Jeáboó búdí jíib jumni panihnidih jwí bíbohah

(Lc 12.33-34)

19 “Nin baácboó jumt jwuhna, ‘Wíih pínahjah caá’, níij jenah joinít, bíí déedih dawá ñi **uh** ámohca bojoó. Nin baácboó jumni ã moopáh bejbipna caá. Bíih moópcan-nidih bitaboó í **nუმbípna** caá. Pánihna, nin baácdih

bóo bíí dée **bumdní** pínahjah ã jumuchah, caandíh ñi en ñinahca bojoó. †20 Obohjeéhtih, bíí déedih ñi en ñinahat pah Dios ã weñat pínahdih túi jenah joí chājnit, búdí jíib jumni panihnidih jeáboó ñi bíbohbpna caá. Caán ñi bíbohnoiboó ã moópcan níit. Nuumnit í jéih **uh** bejcan níit. Pánihna, caanná ñi bíbohah pínah ã **bumd-cán** níit. 21 Dios pehbboó níih búdí jíib jumni panihni ã jumuchah jéihnit, Dios ã weñat pínahdih ñi túi jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh níih búdí jíib jumnidih bíbohah, ñi weñat pínahdihjah ñi jenah joibípna caá”, Jesús ãt níijp wut jī.

Ded pah jwí jenah joyátdih jwí chājat

(Lc 11.34-36)

22 “Jiát ã túi yeh iiguíchah, jwí túi jéih enat pah, Dios ã weñat pínahdih túi jenah joinít, túinidih ñi chājbipna caá. Ded pah ñi jenah joyátdihjah ñi chājbipna caá. Túinidih jenah joinít, túinidih ñi chājbipna caá. 23 Obohjeéhtih, túicannidih jenah joinít, yeejépdih ñi chājbipna caá. Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah, **túbit** yeejépdih ñi chājat ã **jumbipna caá**”, Jesús ãt níijp wut jī.

Dinerodih búdí bidna, Diosboodíh ñi jéih bidcat

(Lc 16.13)

24 “Ded Diosdih oini ã weñat pínahdih chājna, **túbit** pohba dinerodih ã jenah joicán níit. Obohjeéhtih, ded dinerodihjah búdí jenah joiniboó Diosboodíh ã oican caá. Dinerojíhjah wěini jumna, Diosboodíh ã náahcan níit. Pánihna, Diosdih, dinerodihbut bíic yoobó ñi jéih bidcan caá”, Jesús ãt níijp wut jī.

Dios ã wehdih ã túi en dawát

(Lc 12.22-31)

25 “Nin pah yeebdíh wã **jwuh** naóhna caá: Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi **dawát** pínah yéguenadib-but ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, caandíh bidat chah Diosjeéh ñi túi jumt pínahboodíh ñi bidií. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi **dawát** pínahdihbut ã wěhbpna caá, ñi túi jumt pínah níijná. 26 Jwébehwādih ded pah Dios ã en dawát-dih ñi jenah joyoó. Queét wápchi wihcan, jeémát í ámohat **mumnádhbut** í bíbohcah yuhna, jwí íipboó queétdih túi en daoná, í jeémát pínahdih **ápí** wěhna caá. ¡Obohjeéhtih, jwébehwādih ã oyat chah yeéboodíh Dios ã oina caá! Pánih oinit, yeebdíhbut ã túi en daobípna caá. 27 Nindih ñi túi jenah joyoó: Búdí náhni dahwana yuhna, ñi wunat pínah yeó jáapdih ñi jéih **túut** **numcán** níit. Pánihna, búdí ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

28 “Ñi **dawát** pínah yéguenadibbut búdí ñi jenah joicá bojoó. Jiadih bóo cháanadih ñi túi jenah joyoó. Caán cháana behna, ã túi jígochat pínahdih **ápí** teocan caá. 29 Pánih teocan yuhna, maáh Salomónji áih túini yéguéh chóodih **dunít**, ã túi jígochat chah cháanaboó ã túi jígocha caá. †30 Caán cháanadih Diosboó ã túi jígochat **túutna** caá. Obohjeéhtih, caán cháanaboó **bum**

† 6:11 Pr 30.8-9 †† 6:15 Mr 11.25-26

‡ 6:19 Stg 5.2-3 †† 6:29 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6

déedih jum, cheibit déedih ã diib téh bejna caá. Páant ã diib téhechah, cáacwã ãpí cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ã jumuchah yuhna, Dios caán cháanadih túi jígohni ã chãjna caá. Caán cháanadih túini yéguéh dée pah ã wúhat chah yeébbodíh Dios yéguéhdih ã wúhbična caá. Pánihna, caandíh búdí jenah joicánjeh, Diosboodíh ñi túi jenah joyoó. ³¹ Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawat pínahdihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. ³² Diosdih jéihcannitboó bií déedih túbít ãpí jenah joiná caá. Obohjeéhtih, jwí ãpí jeáboó jumni, ñi jeémát pínah, ñi dawat pínahdihbut ded pah yeebdíh jwdhdadit ã jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdíh ã teo wáacat pínahdih ñi túi jenah joyoó. ³³ Bií déedih ñi bidat chah, Dios ã maáh jumatdih bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih túini doonádih bitadíh ñi naáwá, queébtut caandíh ã jepahat pínah niijná. Páant ñi chãjachah, Diosboó nihat ñi náahatdih ã wúhbična caá. ³⁴ Cheibit dedé ã yapat pínahdih búdí ñi jenah joicá bojoó. Cheibit yeejép ñi yapachah, Dios yeebdíh ã teo wáacbična caá. Bwã ded pah ñi chãjatdihjenah jenah joyát caá náahap. Biíh yeó jáapdih bóo pínahdih túbít ñi jenah joicá bojoó. Dios yeebdíh en daonít, ã túi teo wáacbična caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ. †

“Yeejép wã caá”, bitadíh niij jéihcat
(Lc 6.37-38,41-42)

7 “Meém yeejép caá, bitadíh ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ã niijcán niít. ² Bitadíh ‘Ápí túi chãjcan caá’, ñi niij enat pah, Diosboó yeebdíhbut biíc yoobó ã niij enbična caá. ^{†3} Nin pah yeéb ñipí chãjna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ã jumuchah, caanbítdih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ã jumuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ã yéej chãjatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ã jumuchah yuhna, caandíh ñi enca caá. Caandíh ñi encaat pah, búdí yeejép chãjna yuhna, ñi enah bojna caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chãj? ⁴ Yeebdíh búdí quíib becát panihni ã jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becát dih weémboó meemdíh wã póoj yohbična caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chãjnit jumna yuhna, ‘Némé, túbít yeejép chãjna caá ma chãjar. Caandíh ma cádaahá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chãjnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chãjatdih jenah joicánjeh, bita bainí ã yéej chãjatdihjenah ñi jenah joí? ⁵ Páant niijnít, túinit pah jígohnit ã chãjat pahjenah muntih yeebbút biíc yoobó ñi chãjna caá. Yeebdíh búdí quíib becát panihnidih ñi jwíih póoj yohat pah, ñi yéej chãjatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi cádahat túttimah, ñi déeíh bainí quíib becát panihnidih túi jéih enna, ñi jéih póoj yohat pah, ã yéej chãjatdih ñi jéih cádahat túttibipna caá.

⁶ “Mujjiowã panihnit yeejép wã Diosdih náahcannitdih áih túini doonádih ñi naóhca bojoó. Páant ñi naáwáchah, caandíh joí ãijnit, yeebdíh túbít yeejép ãta chãj taga. Momo mæwã panihnit, í náah chãjnitdih Dioih túini doonádih ñi naóhca bojoó. Queétdih ñi naáwáchah, joíhcan, búdí jíib jumni jeé tíbnadit mo-

† 6:34 Sal 55.22; 1P 5.7 †† 7:2 Mr 4.24

mo mæwã bepédih ã wid chũñat pah, caán túini doonádih ãta yoh tagaá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Diosdih jwí wúbúchah, ã jepahat
(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷ “Diosdih wúbhna, ñi wúbh cádahca bojoó. Páant ñi wúbúchah, ded pah ñi wúbát dih Dios yeebdíh ã wúhbična caá. Ded pah ñi náahatdih bidnit, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdíh ã wúhbična caá. Jéc panihnidih wæmp mao cádahcah, Dios ã wátbična caá. ⁸ Det Diosdih túi wúbhnit, ã wúbátjidih ã bíbohbična caá. Det Diosdih bidnit, caandíh ã jwááhbična caá. Det ã wæmp mawachah joinít, jéc panihnidih Dios queétdih ã wátbična caá. Pánihna, yeó jáap jummat pah Diosdih ñi wúbúchah, yeebdíh ã jepahbična caá. †

⁹ “¿Pan dahdih ñi wúh yeebdíh ã wúbúchah joinít, jee dáhbodíh caandíh ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹⁰ ¿Queejdih ã wúbúchah, bæcdih ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹¹ Yeéb yéejnit jumna yuhna, ñi wehdih túinidih ñipí wúhna caá. Pánihna, ñi ãpí Diosboó yéejcanni jumna, túini ñi wúhat chah caandíh wúbhntidih ã wúhbična caá. ††

¹² “Bita yeebdíh ã túi chãjat pínahdih ñi náahat pah, yeebbút bitadíh ñi túi chãjaá. Queét yeebdíh ã túi chãjchah yuhna, yeébbóo queétdih ñi túi chãjaá. Páant tigaá Moisés ã wutatji, Dios naáwát dih naóh yapanit ã daacátjibut ã niijíp”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ. ††

Bainí jéc naáwát
(Lc 13.24)

¹³ “Jeáboó bejíhna, Diosdih túi jenah joinít, ñi jepahaá. Pánih jepahnit, ã weñat pínahdihjenah ñi chãjbična caá. Pánih chãjnit, bainí jéc panihni ã jumuchah yuhna, ã pebhna bejni bainí namádih ñi jéih ñáan bejbična caá. Obohjeéhtih búdí jéc dih waadnit, búdí namádih ñi bejchah, dedé bwat ã wihcan niít. Páant ã bwocah, dawá jenah joicánjeh iiguípna bejni namádih bejna, bædnít ã jumbična caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, bainí jéc dih waadná, bainí namáboó ñi ñáan bejchah, túi jenah joyát caá náahap. Pánihat pah, Dios pebhboó yeéb ñi bejíchah, ã bwuchah yuhna, caandíh túi jenah joinít jumna, ñi jéih bæjábipna caá. Pánih ñáan bejna, Dios pebhboó juibínit, páantjeh ájeéh ñi túi jumbična caá. Obohjeéhtih, daocánnit túi jenah joinítjeh caán namáboó ã jéih ñáan bejbična caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ. ††

Cáacwã ded pah ã chãjatdih ennit, ded pah ã jummatdih jwí jéihyat
(Lc 6.43-44)

¹⁵ “Ñi túi chãja chaáh. ‘Dios naáwát dih naóh yapani caá’, niij yeenitdih ñi joyáh bojoó. Queét túinit pah jígohna yuhna, ã jenah joyátboó yeejép ã jumuchah, yeebdíh ã yéejáihbična caá. ¹⁶ Queétdih beh enat tútt niijná, ded pah ã chãjatdih ñi túi eneé. Yeejép ã chã-

‡ 7:8 Dt 4.29; 2Cr 15.2-15; Jer 29.13 †† 7:11 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22; 5.14-15 ††† 7:12 Lc 6.31 †††† 7:14 Sal 1.6; Pr 4.18-19

jachah enna, yeejépwā ĩ jummatdih ñi jéihbipna caá. ĩ túi chājachah enna, túinit ĩ jummatdih ñi jéihbipna caá. Nin pah caá ā jumɥp: Ded óot nah iguíf pihana āpí quehcan caá. Mai bab nahbut bab dahna āpí quehcan caá.
¹⁷ *Túini nah túini dahna ā quehna caá. Obohjeéhtih, yeejép nahboó yeejép dahna ā quehna caá.* ¹⁸ *Túini nah yeejép dahna ā quehcah, yeejép nahbut túini dahna āpí quehcan caá.* ¹⁹ *Yeejép dahna quehni nahdih tib yohnit, cáacwā ĩpí cáo yohna caá. Pánihat dée det yeejép chājnitdih Dios ā yohbipna caá.* ^{†20} *‘Dios naáwátidih naóh yapani wā jumna caá’, níj yeenitdih nin pah ñi beh enbipna caá: Ded pah ĩ chājatdih enna, yeenit ĩ jummatdih ñi jéihbipna caá’,* Jesús āt niijíp wɥt ĩ.
 ††

“Meemdíh wā jéihcan caá”, Jesús ā niiját
 (Lc 13.25-27)

²¹ *“Dawá weemdíh ‘Maá’, niijnít jumna yuhna, jeáboó ĩ juibícan niít. Wā ĩp jeáboó jumni ā weñat pínahdih chājnitjeh ā maáh jumɥpna ĩ juibíbipna caá.* ²² *Péeni yeó jáapnadih wā ĩp ā maáh jumɥpna waádíhnit, dawá weemdíh jepahcannitjibut nin pah ĩ niijbípna yuh caá: ‘Maá, ma wēpatjĭh ma naáwátidih jwiít jwí naóh yapanap ĩ. Ma wēpatjĭh nemépwādih jwí bacat túɥɥp ĩ. Cáacwājeh ĩ jéih chājca naáhdih ma wēpatjĭh jwí chāj júɥɥp ĩ’, ĩ niijbípna yuh caá.* ²³ *Obohjeéhtih, ‘Yeebdíh wā jéihcan caá! ¡Yeejép chājnitjeh ñi jumna caá! Pánih jumnit, wā pebhna ñi waád jūóhca bojoó’, queétdih wā níj jepahbipna caá’,* Jesús āt niijíp wɥt ĩ. †

Chéne mɥú teonit naáwát
 (Lc 6.47-49)

²⁴ *“Ded wā bohéatdih jói jepahna, mɥú chāj pooni panihni ā jumna caá. Túi jenah joini jwɥmɥp baácdih nɥmah baád waadánit, áih jagápdih ā túi dodhdop be.* ²⁵ *Caán mɥúdíh ā péaat túttimah, búdí mah jūóh, mɥj búdí daab béj, búdí johlitbut ā jūúwúp be. Páant tɥbit ā johochah yuhna, caán mɥú nɥmah dodhni jumna, ā áaccap be.* ²⁶ *Obohjeéhtih, ded wā bohéatdih joiná yuhna, jepahcan, túi jenah joicánni mɥú chājni panihni caá ā jumɥp. Caánboó óonjihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ā dodhdop be.* ²⁷ *Caán mɥúdíh ā péaat túttimah, mah búdí jūóh, mɥj daab béj, búdí johlitbut ā jūúwúp be. Pánih búdí ā johochah, caán mɥú áacna, búdí ā yáanap be”,* Jesús āt niijíp wɥt ĩ.

²⁸ Páant ā níj naáwáchah joiná, cáacwā ĩt jói wúhi bejep wɥt ĩ. ²⁹ *“Caán túi jéihni pah jwiítidih ā níj bohéna caá. Moisés ā wɥtatjidih bohénit páant ĩpí níj bohécan caá. Pánih bohéna, caánboó yoobópdih tigaá maáh ā jumɥp”,* ĩt míic niijíp wɥt ĩ. ††

Bácah moópnidih ā booaat
 (Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

8 Páant níj naóh bohé péanit, Jesús jeé ñaj yacapboó chúɥdniji ā bohénitdih āt nɥmah dei bejep wɥt ĩ. Ā dei bejehah ennit, dawá ájeéh ĩt péé bejep

† 7:19 Mt 3.10; Lc 3.9 †† 7:20 Mt 12.33 † 7:23 Sal 6.8 †† 7:29 Mr 1.22; Lc 4.32

wɥt ĩ. ² Páant ĩ bejehah, bácah moópni jwááhnit, bódicah caj yoh ñajnit, nin pah āt niijíp wɥt ĩ:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, Jesúsdiĭh āt niijíp wɥt ĩ.

³ —*júú!* *Wéinit meemdíh wā booana caá,* caandíh teo jáhanit, āt niijíp wɥt ĩ.

Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát āt ñɥmáh bejep wɥt ĩ.

⁴ —*Meemdíh wā booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwátidih ma bejeé. Caanná juibínit, míih bácah ā ñɥmátjidih ma júúú. Moisés ā wɥtatji pah sacerdotewā ĩ cáo wéhat pínah niijná, chéne jopwādih ma wéhɥú, Dios meemdíh ā booaatjidih ĩ jéihyat pínah niijná. Túttimah, ma déewájeéh ma jwúɥb jumɥchah, ā túibipna caá,* †† Jesús caandíh āt wēp niijíp wɥt ĩ.

Soldadowā ĩ maáhdih teo wúhndih Jesús ā booaat
 (Lc 7.1-10)

⁵ Túttimah, Jesús Capernaum tútchina ā juibínachah, Romano cien soldadowā ĩ maáh ā pebh juibínit, nin pah caandíh āt niijíp wɥt ĩ:

⁶ —Maá, weemdíh ma teo wáacá. Weemdíh teo wúhni búdí wɥnna, wíih mɥúboó ā lajna caá. Áih bácah jwioní ā jumɥchah, búdí tɥbanit, ā jéih bejcan caá, Jesúsdiĭh āt niijíp wɥt ĩ.

⁷ —*Caandíh booaatidih wā bejmi caá,* Jesús caandíh āt níj jepahap wɥt ĩ.

⁸ —Obohjeéhtih, Maá, wíih mɥúná ma bejcah, ā túimi nacaá. Weem cháh wēpni ma jumɥchah, ‘Wíih mɥúdíh ma waád jūúwú’, niijní dée nihcan caá. Ma naáwáchahjeh, weemdíh teo wéhni ā boobipna caá. Wā chah jumnit bita maáta weemdíh ĩ wɥtna caá.

Weembút soldadowādih wɥtni caá. Bícdih ‘Ma bejeé’, wā niijíchah, āpí bejna caá. Bíhdih ‘Ma jūúwú’, wā niijíchah, āpí jūóhna caá. ‘Nindih ma chājaá’, wā niijíchah, páant ā chájna caá. Weém wɥtni jumna, meembút wɥtni ma jummatdih wā jéihna caá. Ma wɥtat pahjeh weemdíh teo wéhni ā boobipna caá, soldadowā ĩ maáh Jesúsdiĭh āt niijíp wɥt ĩ.

¹⁰ Páant ā niijíchah jói wéinit, Jesús ájeéh péenitdih nin pah āt niijíp wɥt ĩ:

—*Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin soldadowā ĩ maáh judío nihcan yuhna, Diosdiĭh ā túi jenah joiná caá. Caandíh teo wúhndih wā booaat pínahdih āt jéihyep taga. Weemdíh caán ā túi jenah joyát pah, ded judío bíic yoobó jenah joinídh wā en jwéhcan caá.* ¹¹ *Yeebdíh wā naóhna caá. Péeni láa bita judíowā nihcanit, niĭat baácdih moón Diosdiĭh túi jenah joiní, jeáboó Dios ā maáh jumɥpna dawá ĩ juibíbipna caá. Caanná jumnit, Abraham, Isaac, Jacob bíicdih ĩ jeémpbipna caá.* ††¹² *Obohjeéhtih, judíowā Dios ā maáh jumɥpna bejnit déejidih, yeejép dɥpúnapboó ā wahbipna caá. Caanná ā wahnitboó búdí jĭgahnit, ĩih maodíh ĩ néeh chāác juibíbipna caá,* Jesús āt niijíp wɥt ĩ.
 †††

†† 8:4 Lv 14.1-32 ††† 8:11 Lc 13.29 ††† 8:12 Mt 22.13; 25.30; Lc 13.28

¹³ Páant queétdih niij péanit, soldadowã ĩ maáhdih nin pah át jwúub niijp wæt ĩ:

—*Míih mæná ma jwúub bejeé. Meemdíh teo wũhni booni á jũmna caá. 'Jesús caandíh á booabipna caá', ma niij jengah joyát pahjeh á yapna caá,* Jesús caandíh át niijp wæt ĩ.

Páant á niijchahjeh, áih mæúboó jũmni caandíh teo wũhni át boonap wæt ĩ.

Pedro chũhdih Jesús á booaat

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Páant niij péanit, Jesús á bohénitdih át jwúub nũmah bejep wæt ĩ, páant mũntih. Pánih bejna, Pedroih mæná jũibínit, ĩt waad béjep wæt ĩ. Pánih waad béjnit, Pedro chũdh búdí pahat wũnna, mi ñajat chóoboó mi ñajachah, Jesús át enep wæt ĩ. ¹⁵ Pánih ennit, míih téihyadih á teo jáhanachahjeh, pahat át dúuc-ah bejep wæt ĩ. Páant á dúucachah joinít, caántboó ñah ñũhni, Jesúsdih jeémát mit wũhẽp wæt ĩ.

Dawá wũnnitdih Jesús á booaat

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Tõo ñáh jũwũchah, dawá nemép caolih jũmnitdih ĩ chéenwã Jesús á jũmni mæú jóocmant ĩt ẽb jũibínap wæt ĩ. Páant ĩ ẽb jũibínachah ennit, Jesús wã ĩt bac bejep wæt ĩ. Pánih bac bejnit, Jesúsboó nemépwãdih á bac bejat túũtchahjeh, cáacwãih bácahmant ĩt bac bejep wæt ĩ. Bita túbũp chũũhniitdihbũt Jesús át booa beedánap wæt ĩ. ¹⁷ Páant á chãjachah, Dios naáwãtdih naóh yapani Isaías á niijátji pah át yapap wæt ĩ. "Jwĩ túbũp chũũátidih, jwĩ wũnatdihbũt jĩgah ennit, át boonap taga", Isaías át niij daacáp tajĩ. †

Biquína Jesúsdih ĩ péehat

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Dawá Jesús pebh ĩ jwĩ ñũhũchah ennit, Jesús á bohénitdih nin pah át niijp wæt ĩ:

—*Chóbe conanaáboó jwĩ chũh bejĩh,* át niijp wæt ĩ.

¹⁹ Páant niijnít, jélitna ĩ dei bejehah, Moisés á wũtatjidih bohéni Jesúsdih jwãáhnit, nin pah át niijp wæt ĩ:

—Bohéní, deyoób ma bejehah, weembút majeéh wã bejmi caá, át niijp wæt ĩ.

²⁰ —*Jia mũjjiowã ĩih mæú pínah ĩitnadih ĩ bíbohna caá. Jwébehwãbũt ĩih yécanadih ĩ bíbohna caá. Obohjeéhtih, weémboó nihát cáacwã úũd jeñé, wĩih mæjéh pohba wã bíbohcan caá. Pánihna, wãjeéh ma jũwũchah, búdí bũwat meemdíhbũt á jũmbipna caá,* Jesús caandíh át niij jepahap wæt ĩ.

²¹ Páant á niijchah joinít, bíih jwũh nin pah át niijp wæt ĩ:

—Maá, majeéh weembút wã bejmi caá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah jãtĩh wã ĩip á wũũchah, áih bácahdih wã yohat pínah niijná, 'Ma chão jwũhũ', weemdíh ma niijĩ. Á wũũchah yoh péanit, majeéh wã bejbipna caá, át niijp wæt ĩ.

† 8:17 Is 53.4

²² —*Weemdíh náahcannit wũnnit panihnit jũmna, queétoó wũnnitdih ĩ yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wãjeéh jũmni pínah bũũ ma jũwũ,* Jesús caandíh át niijp wæt yuh ĩ.

Búdí johlit nolihatdihbũt á yayáat

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Páant niij péanit, jélitboó dei jũibínit, búdí jãáj chóodih á bohénitdih át nũmah waadáp wæt ĩ.

²⁴ Íimdih ĩ chũh bejehah, Jesúsboó át ẽwah bejep wæt ĩ. Pánihna, ĩim tac yoób ĩ bũũg lájachah pohba, Jesús á ẽwat pónih, búdí johlit át jũwũp wæt ĩ. Páant búdí nolihat á jũmũchah, ĩt daábĩhip wæt ĩ.

²⁵ —;Maá, jwĩtdih ma teo wáacá! ;Daabná caá jwĩ chãjap! ĩt niij wũcũp wæt ĩ.

²⁶ Páant ĩ niij wũcũchah, jáanit, Jesús queétdih nin pah át niijp wæt ĩ:

—*¿Dépanih tigaá búdí ñi úũm? Weemdíh túi jengah joiná, ñita úũmcan tagaá,* át niijp wæt ĩ.

Páant niijnít, ñah ñũhni, johlit, nolihatdihbũt jũhniit, "Ma yayaá", át niijp wæt ĩ. Páant á niijchahjeh, johlit nolihatbũt bícmantjeh át yayáh bejep wæt ĩ. ²⁷ Páant á yapachah, en wũhi bejnit, queétjeh nin pah ĩt míic niijp wæt ĩ:

—¿Dedé cáac tigaá nin? Á naáwãchahjeh, johlit, nolihatbũt á yayáh bejna caá, ĩt niijp wæt ĩ.

Gadara baácdih moón nemép caolih jũmnitdih Jesús á booaat

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Páant á yapat túttimah, Gadara baácna ĩt chũh jũibínap wæt ĩ. Caanná ĩ chũh jũibínachah, chéne neoná cáac yohopmant Jesúsdih ĩt jwãáh dei jũwũp wæt ĩ. Queét nemép caolih jũmniit, túbit tac behnit ĩ jũmũchah, caanná cáacwã ĩpĩ bejcap wæt ĩ. ²⁹ Pánihna, Jesúsdih jwãáh dei jũibínit, nin pah ĩt niij ñaacáp wæt ĩ:

—¿Meém Dios wũhũ, dépanih chãjadih jũóh tigaá ma chãj? ¿Dios á peéh chãjat pínah á jũdh jwũhũchah yũhna, jãtĩh jwĩtdih peéh chãjadih jũóhniit beé ma chãjap? ĩt niijp wæt ĩ.

³⁰ Yũũpbit dawá momo mæwã bid jeémpna ĩt chãjap wæt ĩ. ³¹ Pánihna, queétdih ennit, nemépwã nin pah Jesúsdih ĩt niijp wæt ĩ:

—Jwĩtdih bacat túũtna, cot mæwãdih ma waadát túũtũ, ĩt niijp wæt ĩ.

³² —*Jũũ, caán láa bácah ñi bejeé,* Jesús queétdih át niijp wæt ĩ.

Páant á niijchahjeh, queét cáacwãih bácahmant bacnit, mæwãdih nemépwã ĩt waadáp wæt ĩ. Páant ĩ waadáchah, wẽpép ñáo dei bej, ĩmna bũũg báah bejnit, mæwã ĩt chíic wũn beedáh bejep wæt ĩ.

³³ Páant ĩ yapachah enna, búdí úũmniit, queét mæwãjidih en daonítboó ĩih tútchina ĩt ñáo jweĩ jwúub bejep wæt ĩ. Pánih ñáo jwúub jũibínit, mæwã ded pah ĩ yapatjidih, nemép caolih jũmnitdihbũt ded pah Jesús á booaatjidih ĩt naóh peetép wæt ĩ. ³⁴ Páant ĩ naáwãchah joinít, nihát caán tútchidih moón Jesúsdih

enedih it bejep wət jī. Pánih jəibínit, caandih náahcan, íih baácmant Jesúswādih it jwúub bejat túutəp wət jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 Páant it jwúub bejat túutəchah joinít, íih jááj chóona waadnit, Jesúswā it jwúub chúuh bejep wət jī. Pánih chúuh bejnit, Jesús āpí jəibíni tútchina it jwúub jəibínap wət jī. ² Caanná it jəibínachah, caanjíh moón jéih yoocannidih ā ñajat chóojíh Jesús pebhna it beo jəibínap wət jī. “Jesús nindih ā jéih booaabipna caá”, it níj jenah joyóp wət jī. Páant it níj jenah joyátdih jéihnit, jéih yoocannidih nin pah Jesús āt niijíp wət jī:

—*Ma weñéé. Ma yéejatdih meemdíh wā yohna caá, āt niijíp wət jī.*

³ Páant ā niijíchah joinít, biquína Moisés ā wətatjidih bohénit nin pah it níj jenah joyóp wət yəh jī: “Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cáacjeh jumna yəhna, páant niijná, ‘Dios wā jumna caá’, níj yeena caá ā chā-jap”, it níj jenah joyóp wət jī. ⁴ Páant it níj jenah joyátdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih āt niijíp wət jī:

—*¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi jenah joi? ⁵ ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yəhna, ‘Yeeni caá’, ñi níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ñah ñəhnit, ma yáac chūi bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejchah ennit, wā niiját yoobópdih ā jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wəpat wā bíbohatdihbət ñi jéihbipna caá. ⁶ Weém ni-hat cáacwā úud jeñé, nin baácdih moondih jéih booaan-it, it yéej chājatdihbət wā jéih yohna caá. Pánih tibeé Dios weemdíh ā wah deyanap jī, cáacwā it yéejatdih wā yohat pínah niijná. Pánihna, caán wəpatdih wā bíbohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj jəutbipna caá, āt niijíp wət jī.*

Páant níj péanit, jéih yoocannidih nin pah āt niijíp wət jī:

—*Ma ñah ñəhú. Ma ñajat chóodih əbnit, míh məúboó ma jwúub bejeé, āt niijíp wət jī.*

⁷ Páant ā niijíchah joinít, jéih yoocanniji ñah ñəhnit, áih məúboó āt jwúub bejep wət jī. ⁸ Páant ā booaachah ennit, cáacwā it en wúhi bejep wət jī. Pánih en wúhi bejnit, Dios Jesúsdih búdí wəpat ā wəhatdih jéihnit, Diosdih búdí it wēi naáwáp wət jī.

Jesús Mateodih ā jəúwát túutat

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Pánih booa péaniji caán məumánt bac bejnit, Jesús ā bohénitdih āt jwúub nəmah jib bejep wət jī. Pánih bejnit, caanmánt jəóhnit, weém Mateo pebh it jəyúp jī. Romanowā it maáta it úubát túutni dinerodih úubh wəhni wā juməp jī. Pánihna, caán láa wíih tewat tólih-boó wā chúudəp jī. Caanjíh wā chúudəchah ennit, nin pah weemdíh Jesús ā niijíp jī:

—*Wəjeéh ma péé jəúwá, ā niijíp jī.*

Páant ā niijíchah joinítjeh, ñah ñəhnit, ájeéh wā bejep jī.

¹⁰ Túttimah, Jesúswādih wíih məúboó nəmah jeémédih wā bejep jī. Weem páh dawá dinerodih úubh

wəhnitdih, bita “Yeejépwā caá”, it niijnítidihbət wā nəmah jeémép jī. ¹¹ Páant queét bícdih jwí jeéméchah ennit, biquína fariseowā jwiít Jesús ā bohénitdih nin pah it níj jəihñəp jī:

—*¿Dépanih tigaá ñíih bohéni dinerodih úubh wəhnit, yeejép chājnit bícdih ā jeémép? it niijíp jī. †*

¹² Páant it niijíchah joinít, Jesúsboó queét fariseowādih nin pah ā níj jepahap jī:

—*Təbúp chūúhcannit cohndih ípí bidcan caá. Wəh-nítjeh caá caandíh it bidip. Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, níj jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih jígahnit, wā túut nəmíhna caá’, níj jenah joinít caá teo wáacni pínahdih it bidip. ‘Jwiít yeejépwā caá’, níj jenah joinítidih-jeh teo wáacadih wā jəúwəp be, it yéej chājatdih cá-dahnit, túiniboodíh it túut nəmát pínah niijná. Dios naáwátdih naóh yapani ā níj daacátjidih yeebdíh jéihyat caá náahap. ‘Nəñúpwādih ñi mao cáo wəhatdih weém wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih ñi jígah en teo wáacatdih caá yeebdíh wā náah yacap’, Dios ā niijná caá’, āt níj daacáp tají. †† Caán ded pah ā daacátjidih jéihyat túut niijná, ñi jwúub bohénaá. Caán ā daacátji pah, jígah ennit, weém cáacwādih teo wáacadih wā jəúwəp be, ā niijíp jī.*

Jeémep jwəhcatdih Jesúsdih it úubh joyát

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Túttimah, Juan Daabáni ā bohénitboó jwí pebh jəinít, nin pah Jesúsdih it níj úubh joyóp jī:

—*Jwiít Juan ā bohénit, jwí nəowā it wətat pah jwípi jeémep jwəhcan caá. Fariseowəbət bíc yoobó ípí chājna caá. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh it jeémép? Jesúsdih it niijíp jī.*

¹⁵ —*Nin pah caá ā juməp: Téihya chéoni ā nəmah jeémprnit bícdih ā jum jwəhəchah, jígahcan, ípí túi wēi jeémprna caá. Obohjeéhtih, caán téihya chéonidih bita it əb bejat túttimah, jígahnit, ita jeémep jwəhcan tagaá. Weém caán téihya chéoni panihni wā jumna caá. Pánihat pah tigaá wā bohénit wəjeéh jumna, wəinít, páant-jeh it jeémprna caá. Obohjeéhtih, bita weemdíh it əb bejat túttimah, wā bohénitjééh wā wihcah, caán láa jígahnit, it jeémep jwəhcan níit, Jesús queétdih ā niijíp jī.*

¹⁶ Pánihna, ded pah jwí nəowā it wətatji áih jáap bohéatjéh fariseowā it widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah ā jwúub níj bohénap jī: *“Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojíh máa yégueh chóodih nah wai búudhdət ā náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah āta yewa tagaá. Páant tigaá jwí nəowā it naáwátjidih wíih jáap bohéatjéh wid naóhcat caá náahap. ¹⁷ Pánihat dée, pah jwəhcanni iguíh macdih nəñəp chóojíh it chājniji máa wəh wəúhdih yáacat ā náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguíh mac pahna, máa wəh wəúh jéih yəhcan, āta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, chénat pah āta bəud tagaá. Pánihna, jáap macdih, jáap wəh wəúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguíh mac, caandíh yáacni chóobət ā túi*

† 9:11 Lc 15.1-2 †† 9:12-13 Os 6.6; Mt 12.7

jumbipna caá. Pánihat pah, wíih jáap bohéat jwí nhowá ĩ naáwátjijih wid naóhcat caá náahap,[†] ã niijíp jĩ.

Áih yégueh chóodih jwí, teonih, Jairo nœmórdihbœt Jesús ã booaat
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Wíih mœúboó páantjeh jwí jœmœchah, jwiít judíowã jwí míic wáacat mœúdíh en daonít ĩ maáh ã waád jœyúp jĩ. Waád jœinít, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—Wã nœm jáantjeh mi wœnah bejep be. Obo-hjeéhtih, caántdih ma teo jáha booaat tœut niijná, wã-jeéh ma jœúwã. Páant ma teo jáhanachah, mi jwœub boobipna caá, Jesúsdiñ ã niijíp jĩ.

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, Jesús wíih mœúboó jeémp chœudniji, ñah ñœhñit, ájeéh ã bac bejep jĩ. Jwiít ã bohénitbœt ĩjeéh jwí bejep jĩ. ²⁰ Pániñ bejnit, namádiñ jwí bejehchah, cáacwã cátiñ biñh wili wœnnih mit jœmœp tajĩ. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wœnnih, “Jesúih yégueh chóodihjeh jœibí teona, wã boobipna caá”, mit niij jenah joyóp wœt jĩ. Páant niij jenah joinít, Jesús tãahmant jœóhñit, áih yégueh chóo yapatbitdih mit jœi tewep tajĩ. ²² Páant mi jœi tewatdih jéihna, tac pœud ennit, Jesús caántdih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Nœmú, ma weñéé. Weemdíh túi jenah joinít, ma boona caá*, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, mit boonap tajĩ.

²³ Tœttimah, jwiít Jesús biícđih maáih mœuná jwí waád jœibínap jĩ. Pániñ waád jœibínit, chíó póojnitdih, dawá ñaac jœinítđihbœt jwí enep jĩ. ²⁴ Páant ĩ jœñœchah ennit, Jesús queéđdih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Yeéb ñi bac bejeé. Mi wœncan caá. Őona caá mi chãjap*, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, “Nih yána caá ã chãjap”, ni-ijnít, cáacwã caandíh ĩ dehwep jĩ. ²⁵ Pániñna, queét ĩ bac bejat tœttimah, wœnnih pebhna waad béjnit, míih téihyadiñ Jesús át tewep wœt jĩ. Páant ã teweçahjeh, boonit, mit ñah ñœhœp wœt jĩ. ²⁶ Jóocmant ñœhñit caántdih ã booaat doonádiñ joinít, caán tœtchidih moondíh ĩt naóh peetép tajĩ.

Chénewã jéih encannitdih Jesús ã booaat

²⁷ Caanjíñ jœmnitji jwœub jibidih jwí bejehchah, chénewã jéih encannit neoná jwiítđih péé bejnit, nin pah ĩ niij ej ñaacáp jĩ:

—iDavid jœima, Dios ã wahní, jwiítđih ma jĩgah eneé ĩ niijíp jĩ.

²⁸ Páant ĩ niij ej ñaacáchah, jwiít Jesús biícđih biñh mœúboó jwí waad béjep jĩ. Páant jwí waad béjehchah, queét jéih encannitbœt ĩ ñœun waád jœyúp jĩ. Páant ĩ waád jœyúchah ennit, Jesús queéđdih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Jwiítđih ã jéih booami nacaá, ¿weemdíh ñi niij jenah jói níit?* ã niijíp jĩ.

—Páant tigaá jwí niij jenah joyóp, caandíh ĩ niij jepahap jĩ.

²⁹ Páant ĩ niij jepahachah joinít, íñ quíibđih teo jáhanit, nin pah ã niijíp jĩ:

—*Páant ã chãjbipna caá, ñi niij jenah joyát pahjeh tigaá wã chãjbip*, ã niijíp jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchahjeh, ĩ jéih enep jĩ, bœca. Pániñ boonanit, Jesús nin pah queéđdih ã jwœub niijíp jĩ:

—*Weém bœutéh yeebđih wã booaatdih bitadiñ ñi naóhca bojóó*, ã niijíp jĩ.

³¹ Páant ã niijíchah yœhna, bac bejnit, queéđdih ded pah ã booaatjidiñ nihát pebhboó ĩt naóh peetép tajĩ.

Jéih wéhecannidih Jesús ã booaat

³² Páant ĩ bac bejehchah, Jesús pebh nemép jœmndih bita ĩ ñahwat œb waád jœyúp jĩ. Caán nemép caandíh át jéih wéheat tœutcap tajĩ. ³³ Páant ĩ œb jœyúchah ennit, Jesús nemépdih ã bacat tœutœp jĩ. Páant ã bacat tœutœchahjeh, jéih wéhecanniji ã jwœub wéhenap jĩ. Caandíh ennit, nihát ĩ en wéhi bejep jĩ.

—iNin pah yapatdih nihát jwiít Israel baácđih moón jwípi encan jĩ! ĩ míic niijíp jĩ.

³⁴ Obohjeéhtih, fariseowã mácañ ĩ míic niij wéhenap jĩ.

—Nemépwã ĩ maáh ã wœpatjĩñ caá nemépwãdih ã bacat tœutœp, ĩ míic niijíp jĩ. †

Jesús cáacwãdih ã jĩgah enat

³⁵ Pániñat tœttimah, nihát botoni tœtchina, dahwani tœtchinadiñbœt bohé jibidih bejna, Jesús jwiítđih ã nœmah bejep jĩ. Tœtchina yoobó naóh jib bejna, jwiít judíowã jwí míic wáacat mœuná waadnít, Jesús ãpi bohénap jĩ. Dios ã maáh jœmat túini doonádiñ naóhñit, nihát caanjíñ moón tœbúp chœúhñitdihbœt ãpi boonap jĩ. ††³⁶ Pániñ bejna, dawá cáacwã owejawãdih en daoní wihcat pah yeejép yapnit, moh yéejnit ĩ jœmœchah ennit, Jesús queéđdih búdí át jĩgah enep jĩ.

³⁷ Pániñ jĩgah ennit, jwiít ã bohénitdih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Jóo dajat láa búdí tewat ã jœmœchah yœhna, teonitboó daocánnitjeh ĩ jœmna caá. Pániñat pah, túini doonádiñ joinít pínah dawá ĩ jœmœchah yœhna, queéđdih naóhñit pínahboó daocánnitjeh ĩ jœmna caá.* ³⁸ Pániñna, túini doonádiñ chah dawá bohénitdih ã wahat pínah niijná, Diosdiñ ñi œúbú, ã niijíp jĩ. ††

Jesús doce ã naáwát tœutnit pínah ĩ wœtna

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

10 Tœttimah, jwiít doce ã bohénitdih bid bojnit, nemépwãdih bacaat pínah wœpat, nihát wœnnitdih booaat pínah wœpatdihbœt jwiítđih ã wœhœp jĩ.

² Nin caá jwiít Jesús ã bohénit, ã naáwát tœutnit pínah jwí wœt: Simón ã jœmœp jĩ. Caandíñ Pedro Jesús ã wœt búudhdœp jĩ. Á œud Andrésbœt ã jœmœp jĩ. Santiago, ã œud Juanjĩñbœt ĩ jœmœp jĩ. Queét chénewã Zebedeo weh ĩ jœmœp jĩ. ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, weém Mateobœt jwí jœmœp jĩ. Weémboó Romanowã ĩ maáta ĩ œúbát tœutni dinerodih œúbh wœhni wã jœmœp jĩ. Biñh

† 9:34 Mt 10.25; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 †† 9:35 Mt 4.23; Mr 1.39; Lc 4.44 ‡ 9:36 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mr 6.34 †† 9:38 Lc 10.2

Santiago, Alfeo wēúhbet ā jumap jī. Tadeo, Lebeo ī niij wēt búedhnibet ā jumap jī. ⁴ Biíh Simón, Celote wēt jumni poómpdih bóobet ā jumap jī. Judas Iscariote, Jesúsdi enihcannitdih dwo wáini pínahbet ā jumap jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jwiít doce ā bohénitdih ā wēpatdih wēh, biíh tútchinaboó wahna, ded pah jwí chājat pínahdih nin pah Jesús jwiítidih ā niij naáwáp jī: “Judíowā nihcannit pebhna ni bejca bojoó. Samaria baácboobút ni bejca bojoó. ⁶ Diosdih jéihcannit jumna, bæúdnít ovejawā panihnit ī jumuchah, judíowā pebhboojéh ni bejeé. ⁷ ‘Dios maáh ā jumadidih ā júutat pínah bahnijeh ā jedhna caá’, queétdih ni niij naáwá. ⁸ Pánih naóhna, bácah moópnit, dawá túbup chēúhnit, wənah bejnitdihbet ni booanaá. Nemép caolih jumnitih bácahmant nemépwādh ni bacanaá. Páant ni chājat pínah wēpatdih yeebdih wā wēhna caá. Jíib náahcanjeh yeebdih wā wēhat pah muntih, yeebbút biíc yoobó jíib náahcanjeh cáacwādh ni teo wáacá.

⁹ “Pánih bejna, dinerodih ni ub bejca bojoó. ¹⁰ Wəh wəúh, túut nəmát pínah camisa, zapatos ub bejca, íoh caját nahdihbet ni ub bejca bojoó. Ni dəwát chóojeh ni dwo béjeé. Ni bohénit pínahboó yeebdih ī nəmah jeémpbipna caá. Ni dəoní chóo ā mooróchah, queétdih ni túut nəmát pínah chóodihbet ī wēhbipna caá. Queétdih ni teo wáacat jíib, páant caá yeebdih ī chājibipna caá. †

¹¹ “Caán tútchina jəibínit, caán tútchidih jum jwəhna, yeebdih wēi jwāáhnitih məudihjeh ni chāo jwúhə. ¹² Íih məná waad béjnit, ‘Dios ā túyat nījééh ā jumə naáh’, caán məudih moondih ni niijí. ¹³ Páant ni niijíchah, túini ī jumap jíib, Dios ā túyat íjeéh ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, túicannit ī jumuchah, páant ni niijíchah yəhna, Dios ā túyat íjeéh ā wihcan níit. ¹⁴ Yeebdih náahcan, íjoíhcah, caán məmánt ni bac bejeé. Bac bejnit, queétdih Dios ā yohat pínahdih júutat túut niijná, níih zapatosdih too dəgnit, caán jumni becchídih ni péoh mao yoh jéenanaá. Pánihna, caán tútchidih moón yeebdih ī náahcah, biíc yoobó muntih queétdihbet ni chāj júutú. ††¹⁵ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Peéh chājni yeó jáapdih Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moondihbet Dios búdí ā peéh chājibipna caá. ‡ Obohjeéhtih, queétdih ā peéh chājat chah, yeebdih náahcannitboodih ā peéh chājibipna caá”, jwiítidih ā niijíp jī. ‡†

Jesúhwādh bita yeejép ī chājat pínah

¹⁶ “;Weemdih ni túi joyoó! Yeéb ovejawā panihnitdih jiwā panihnit pebhboó wā wahna caá. Pánihna, jopwā pah tac behcannit, maiwā pah ni túi yap náhninaá. ‡†¹⁷ ;Níi túi chāja chaáh! Yeebdih enihcannit ni maátadidih ī wēhbipna caá. Jwiít judíowā jwí míic wáacat məúboó waadnít, yeebdih ī pēibipna caá. ¹⁸ Wíihwā ni jumap jíib, caán tútchinadidih moón ī maáta pebhna, chah

† 10:10 1Co 9.14; 1Ti 5.18 †† 10:14 Hch 13.51 ‡ 10:15 Gn 19.24-28; Mt 11.24 †† 10:15 Lc 10.4-12 ‡† 10:16 Lc 10.3

wēpnit maáta pebhnbet yeebdih ī ub bejbipna caá. Caanná ī ub bejchah, queétdih maátadidih, judíowā nihcannit maátadidihbet wíih túini doonádih ni naóhbipna caá. ¹⁹ Páant maátadidih ī wēhuchah, ‘Ded pah wā niiját pínahdih wā jéihcan níit’, ni niij jenah joicá bojoó. Yeebdih ī wēbh joyóchahjeh, ni niiját pínahdih Dios yeebdih ā jéihyabipna caá. ²⁰ Páant ā jéihyanachah, queétdih jepahna, yeéb ni jenah joyátíhjih ni jepahcan níit. Dios jwí íip ā jenah joyátidih Túini Espirituboó yeebdih ā naáwát túutbipna caá. ‡†

²¹ “Caán láa, det wíihwā ī jumap jíib, biíc weh jumna yəhna, maátadidih naóh yacnit, ā déedih ā mao yohat túutbipna caá. Í mána ī wehdih, ī wehboó ī mánadidihbet ī mao yohat túutbipna caá. ‡†²² Pánihna, yeéb wíihwā ni jumap jíib, nihat yeebdih ī enihcan níit. Páant ī enihcah, yeebdih yeejép ī chājachah yəhna, weemdih páantjeh ni cádahcah, yeebdih wā túi ubbipna caá, wā íip pebhboó ni túi jumap pínah niijná. §²³ Wíih túini doonádih ni naáwát jíib, biíc tútchidih moón yeebdih ī yéej chājachah, biíh tútchina jwei béjnit, caanjíh moondihbet ni naáwá. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Nihat Israel baácboó jumni tútchinadidih moondih ni naóh beedáat pínah játih, weém nihat cáacwā éud jeñé nin baácboó wā jwúub dei jəóhbipna caá.

²⁴ “Jáap jéihni caandih bohéni chah nihcan caá. Biíc yoobó teo wēhnbet ā maáh chah nihcan caá. ‡†²⁵ ‘Ded pah weemdih bohénidih ā yapat pah muntih weemdihbet ā yapbipna caá’, jáap jéihnidih niij jenah joyát caá náahap. Teo wēhnbet ‘Ded pah wā maáhdih ā yapat pah muntih weemdihbet ā yapbipna caá’, niij jenah joyát caá náahap. Obohjeéhtih, ‘Wā maáh chah jumna, caandih yeejép ā yapat pah weémboodih ā yapcan níit’, niij jenah joicát caá náahap. Weém məú mínah panihni, yeébbó wā pebh moon pánihnit ni jumna caá. Pánihna, cáacwā weemdih ‘Beelzebú caá’, niijná, yeéb wíihwādhbet biíc yoobó yeejép ī niijbipna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī. ‡†

¿Dedidih tigaá éumat náah?

(Lc 12.2-7)

²⁶ “Bəh láa cáacwādh wíih túini doonádih ni naáwáchah yəhna, joíhcan, bita ī encah, yeebdih yeejép ī chājibipna caá. Pánih yeejép ī bih chājachah yəhna, túttimah nihat ī túi jéihbipna caá. Yeebdih yeejép chājnitdih ni éumca bojoó. ‡†²⁷ Pánihna, bəh ded pah yeebdihjeh wā bohéatdih túttimah dawá cáacwā cātíh éumcanjeh ni naáwá. ²⁸ Cáacwā yeebdih maona, níih bácahdihjeh ī mao yohna caá. Obohjeéhtih, níih caolihdih ī jéih maocan caá. Pánihna, det yeebdih mao yohíhndidih ni éumca bojoó. Obohjeéhtih, Diosboodih caá éumat náahap. Caanjéh tigaá níih bácahdih, níih caolihdihbet iiguípna ā jéih yohna caá.

²⁹ “Chéne jwébehwābit bainibitjeh ī jíib jumuchah yəhna, biícbitdih Dios ā bæúdácan caá. Dios ā wətcah,

‡† 10:20 Mr 13.9-11; Lc 12.11-12; 21.12-15 ‡†† 10:21 Mr 13.12; Lc 21.16 § 10:22 Mt 24.9,13; Mr 13.13; Lc 21.17 ‡† 10:24 Lc 6.40; Jn 13.16; 15.20 ‡†† 10:25 Mt 9.34; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15 §† 10:26 Mr 4.22; Lc 8.17

caanbít ã wuncan niít. ³⁰ Níih waó yoócnadih Dios jengah en beedáni jumna, ded pah ñi jummatdihbüt ã túi jéih beedána caá. Pánih jéih beedána, yeebdíh ã túi jéih en daoná caá. ³¹ Jwébehwādiḥ ã oyat chah, yeebboodíh ã oina caá. Pánih oinit, ã en dawátidih jéihna, ñi náhni dahwaca bojóó”, Jesús ã niijíp jī.

“Weém Jesúih caá”, éumcanjeh, niiját
(Lc 12.8-9)

³² “Weém Jesúih caá, ded bitadih ã niijíchah, weembút caandíh ‘Caán wíih caá’, wā íip jeáboó jumnidih wā niijbípna caá. ³³ Obohjeéhtih, ded wíih jumna yuhna, ‘Weém Jesúih nihcan caá’, bitadih ã niijíchah, ‘Caán wíih nihcan caá’, weembút wā íipdiḥ wā niijbípna caá”, Jesús ã niijíp jī. †

Jesús cáacwādiḥ chéne poómp ã chājat
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “¿Ded pah tigaá yeéb weemdíh ñi niij jengah joí? Áih doonádiḥ joinít, niḥat cáacwā túi bícdih ṽ jumbiḥna caá, ¿ñi niij jengah joí niít? Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cáacwā wā bohéatdiḥ ṽ joyát túttimah, biquína wā naáwátidih ṽ túi wēi joyóchah, bitaboó caandíh jepahcan, queétdih ṽ en jēihbipna caá. ³⁵ Biquína behnit wā naáwátidih ṽ túi joyát jíib ṽ weh queétdih ṽ eníhcan niít. Behnit yaádh wā naáwátidih ṽ túi joyát jíib ṽ weh yatá queétdih ṽ eníhcan niít. Í chēdhna yaádh wā bohéatdiḥ ṽ túi joyát jíib, ṽ weh áana yaádh queétdih ṽ eníhcan niít. ³⁶ Ded weemdíh jepahnidih ã déewā yoobát ṽ eníhbiḥcan nacaá. ††

³⁷ “Ded weemdíh ã oyat chah ã mánadiḥ, ã wehdih oina, wíih nihcan niít. ³⁸ Pánihna, cruzboó wunna, yeejép wā yapat pínah pah, ded wíih ã jummat jíib yeejép ã yapbipna caá. Pánih yeejép yapatdiḥ éumnit, jweiná, wíih nihcan niít. ³⁹ Ded weemdíh túi jengah joicán, bíi déedih en ñinahnit, ã náahatdiḥjeh chājna, iiguípna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded áih pínahdiḥ jengah joicánjeh, wā weñat pínahdiḥ chājniboó páantjeh wājeéḥ ã túi jumbiḥna caá”, Jesús ã niijíp jī. ††

Jwiítidih jíib wēhat panihni
(Mr 9.41)

⁴⁰ “Det yeéb wíihwādiḥ túi náahna, weemdíhbüt ṽ náahna caá. Pánihna, weemdíh túi náahni weemdíh wahnidihbüt ã náahna caá. ††⁴¹ Dios naáwátidih naóh yapani ã tewat jíib Dios caandíh ã túi chājbiḥna caá. Á naáwátidih naóh yapani ã jumuchah enna, ded caandíh túi náahna, naóh yapanidih ã túi chājat pah Dios caandíhbüt bíic yoobó ã túi chājbiḥna caá. Ded túini ã jummat jíib, Dios caandíh ã túi chājbiḥna caá. Túini ã jumuchah ennit, bíihboó caandíh túi náahna, túinidih Dios ã túi chājat pah, caandíh náahnidihbüt bíic yoobó ã túi chājbiḥna caá. ⁴² Ded wíih moh yéejni ã jumuchah enna, caandíh ã babhbat pínah, bainí mahjeh ã wūhuchah yuhna, ã teo wáacatbit jíib, Dios

† 10:33 2Ti 2.12 †† 10:36 Mi 7.6 † 10:38 Mt 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24 †† 10:39 Mt 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33; Jn 12.25 †† 10:40 Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16; Jn 13.20

caandíhbüt ã túi chājbiḥna caá”, Jesús jwiítidih ã niijíp jī.

Juan Daabáni ã éubh joyát tútat
(Lc 7.18-35)

11 Páant jwiít ã bohénitdiḥ ã naóh péaat túttimah, caán baácdih bóo tútchinadiḥ moondíh Jesús áih túini doonádiḥ bohénadiḥ ã bejep jī. Jwiítbüt bíih tútchinadiḥ moondíh bohénadiḥ jwí bejep jī. ² Pánih bejnitji jwí jwéub jeyéchah, Jesús ded pah ã chājat doonádiḥ Juan Daabáni nemat meéboó jumni át joyóp tajī. Pánih joiníji ã bohénitdiḥ Jesús pebhna át wahap tajī, caandíh ṽ éubh joí enat pínah niijná. ³ Páant ã wahachah, jwí pebh joinít, nin pah Jesúsdiḥ ṽ niij éubh joyóp jī:

—Juan jwiítidih nin pah ã niij éubh joí enat tútat be: “Wā túttimah bíih ã jūóhbipna caá”, ¿wā niijníji niít meém? ¿Wā niijníji ma nihcah, bíihdiḥ páñat náah niít? ã niijíp be, Jesúsdiḥ ṽ niijíp jī.

⁴ Páant ṽ niij éubh joyóchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij jepahap jī:

—Bū ded pah ñi joyátji, ñi enatjidihbüt Juandih nin pah niij naáwádiḥ ñi bejeé: ⁵ ‘Jéih encannitji, jéih joicannitji, jéih bejcannitjidihbüt ã boona beé. Bácah moópnitji, wunah bejnitjidih yuh bēca ã boona beé. †† Moh yéejnitdiḥ ã túi ubat pínah doonádiḥbüt naóhna ã chājav be. ††⁶ Pánihna, “Ded weemdíh túi jengah joí cádahcannidih Dios ã wēi enna caá”, Jesús ã niijíp be’, Juandih niij naáwádiḥ ñi bejeé, ã niijíp jī.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, Juandih naáwádiḥ ṽ jwéub bejep jī. Páant ṽ jwéub bejehchah, Juan ded pah ã jumadidih dawá jwíjeéḥ péenitdiḥ Jesús nin pah ã niij naáwáp jī: “¿Dedédiḥ enedih bej tigaá ñipí chāj, meé wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yílip déedih johlit ã joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det bíiáboó ṽ naáwáchah yuhna, caánboó jweéhcanejeh, yoobópdih áipí naáwáp wēt jī. ⁸ Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yégueh dūonidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh dūonít maátaiḥ meéboó ṽ jūmna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ⁹ Pánih jumnidihbüt bidcan, ¿Dios naáwátidih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chāj? Páant tigaá Juan ã jumuch. Bita naóh yapanit chah ã jumna caá. ¹⁰ Juan ã jwíih naóh waáwát pínahdiḥ jon jātih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij naóh daacáp tajī:

‘Á wūhūdhid Dios nin pah ã niijíp be: “Ma jātih wā naáwátidih naóh waóhni pínahdiḥ wā wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, cáacwā ṽ jepahat pínah niijná”, Dios ã niijíp be’, át niij daacáp tajī.

(Mal 3.1)

¹¹ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Niḥat bita chah Juan Daabáni ã jumna caá. Obohjeéhtih, páant ã jumuchah yuhna, Dios ã maáh jumuchah ded oboh jumniḥboó Juan chah ã jumbiḥna caá.

¹² “Juan ã bohé jwíih láa bē láana, Dios ã maáh jumuchahboó dawá ṽ waadát pínahdiḥ búdí ṽ bidna caá. Pánih bidna, Diosdiḥ túi jengah joinít, yeó jáap jummat

††† 11:5 Is 35.5-6 ††† 11:5 Is 61.1

pah chah dawá waadná caá ĩ chājap. Obohjeéhtih, bitaboó páant ĩ waadátidih ĩjnit, queétdih ĩ jāhna yuh caá. ¹³ Juan ā jūúwát pínah jātih, nihát Dios naáwátidih naóh yapanitboó daácna, Moisésbūt daácna, Dios ā maáh jumat pínahdih ĩt naóh daacáp tajĭ. Juanbūt caandihjeh mēntih ā naóh bohénap be. ¹⁴ ‘Dios ā wahni ā jūúwát pínah jātih, Elías panihni ā jūóhbpna caá’, jon jātih ĩ niijní tigaá Juan ā jumar. Pánihna, ‘Yoobópdih tigaá Juan ĩ niijní Elías panihni ā jumar’, yeebdíh niij jengah joyát caá náahap. ¹⁵ ;Ded molít jurna, ā túi joyó naáh!

¹⁶ “Buu láa moón weemdíh jepahcannit nin pah ĩi jurna caá: Yoahdih tíohnit wébít pah caá ĩi jumar. Tíoh chūdnit, nin pah ĩpí niij míic jūihna caá: ¹⁷ ‘Jwí pelat póoj tíhwichah yuhna, yeebboó ĩi búudíhcan beé. Wēnntidih jwí jūí tíhwichah yuhna, ĩi jūí wáaquíhcan beé’, ĩ niij míic jūihna caá. ¹⁸ Páant ĩ chājat pah, yeebbút bíic yoobó ĩpí chājna caá. Juan Daabáni cáacwājeéh jeémpcan, poonidihbūt āpí babhcap ĩi. Páant ā chājcah enna, ‘Nemép caolih jurni caá’, niij jūihnit, ā bohéatdih ĩi joíhcap ĩi. ¹⁹ Obohjeéhtih, weém, nihát cáacwā úud jeñé, cáacwājeéh jeémpnit, wāpí babhna caá. Páant wā chājachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, babh máihni caá ā jumar. Romanowā ĩ úubát tútni núodih úubh wūhntih, yeejép chājnit bíicdih āpí pej jurna caá’, niij jūihnit, weemdíh būt ĩi jepahcan caá. Páant niij jūihna, wébít pah caá ĩi jumar. Obohjeéhtih, ded pah Dios ā wutat pah wā túi chājachah enna, ā jengah joyát yoobópdih ā jumatdih ĩi jéihbpna caá’, Jesús queétdih ā niijíp ĩi.

Bíih tútchinadih moón ĩ jepahcat (Lc 10.13-15)

²⁰ Túttimah, bíih tútchinadih moón caandíh ĩ jepahcatji jīb, Jesús queétdih ā jūihñap ĩi. Caán tútchinadih moón bíih tútchina chah Dios ā wēpatjĭh Jesús ā chāj jūutap yuh ĩi. Páant ā chāj jūutachah yuhna, ĩ yéejatdih ĩ cádahcap ĩi. Páant ĩ cádahcatji jīb nin pah queétdih ā niij jūihñap ĩi: ²¹ “;Corazín tútchidih moón yeejép ĩi yapbipna caá! ;Betsaida tútchidih moonbút yeejép ĩi yapbipna caá! Níih tútchinadih Dios ā wēpatjĭh búdí wā chāj jūutap yuh be. Páant ā wēpatjĭh wā chāj jūutachah enna, Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moonbút ĩ yéejatdih cádahnit, túiniboodíh ĩta túut nūm tágaá. Jígahna dūwát chóo dūonít, ĩ jígahatdih jūutna, tū jōóhĭh ĩta míic waáh tagaá. ²² Nin pah yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá: Peéh chājat yeó jáapdih Dios Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moonbíh būt ā peéh chājat chah yeebboodíh búdí ā peéh chājbpna caá. ²³ Yeebbút Capernaum tútchidih moón, ‘Jwiít chah jurnit jwí jurna caá’, ĩ ĩi míic niij jengah joí níit? Páant niij jengah joiná yuhna, oboh jurnit ĩi jumbipna caá. † Níih tútchidih Dios ā wēpatjĭh dawá láa wā chāj jūutachah yuhna, yeéb weemdíh ĩi jepahcap be. Sodoma tútchidih Dios ā wēpatjĭh páant wā

† 11:13 Lc 16.16 †† 11:14 Mal 4.5; Mt 17.10-13; Mr 9.11-13
‡ 11:21 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.6; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 ††
§ 11:23 Is 14.13-15

chāj jūutachah nihna, caán tútchidih moón ĩ yéejatdih ĩta cádah tagaá. Páant ĩ cádahachah, caán tútchi páantjeh āta jum tagaá. ²⁴ Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Peéh chājat yeó jáapdih Dios Sodoma tútchidih moonbíh ā peéh chājat chah yeebboodíh búdí ā peéh chājbpna caá”, Jesús ā niijíp ĩi. ††

“Wā pebh ĩi choó jūúwá”, Jesús ā niiját (Lc 10.21-22)

²⁵ Caán láa nin pah Jesús jwí ĩpdih ā niij úubap ĩi: “Paá, meém nihát baácdih moón, nihát jeádih moonbíh būt ĩ maáh ma jūutachah, meemdíh búdí wā wēina caá. ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niijnídih wā bohéatdih ma beh joyát tútcap be. Obohjeéhtih, jéih jwūhcanitboodíh mapí beh joyána caá. Páant ma chājachah, ‘Túina caá, Paá’, meemdíh wā niijná caá. ²⁶ Páant tigaá, Paá, mapí wēi chājap”, ā niijíp ĩi. ²⁷ Páant niij úubh péanit, cáacwāboodíh nin pah Jesús ā niij naáwáp ĩi: “Dios wā ĩp nihát ā wēpat bíic yoobó weemdíh būt ā wūhup be. ††† Ded pah wā jumatdih wā ĩpjuh caá ā jéihyep. Bíih jéihni wihcan caá. Pánihna, ded pah wā ĩp ā jumatdih būt weemjéh caá wā jéihyep. Det wā ĩionitdih būt wāpí bohéna caá. Jwiítjuh caá caandíh jwí jéihyep. ²⁸ Yeéb nihát teo wēejnit, chodóp dūonít panihnit wā pebh ĩi jūúwá. Páant ĩi jūúwáchah, yeebdíh wā chooát tútbpna caá. ²⁹ Weém bíicdih túi bejnit, wā naáwátidih jengah joinít, ĩi wēi jepahaá. Weém cáacwādh jígah ennit, oboh jurni pah queétdih túi teo wáacni wā jurna caá. Páant wā jumatdih en yacnit, wā naáwátidih túi jengah joiná, túi choonít panihnit ĩi jumbipna caá. ³⁰ Pánih choonít jurna, wā weñat pínahdih ĩi chājachah, yeebdíh ā bñocan níit. Búdí chodat panihnidih dūwát tútcan, ĩi bñajáca naáhdih yeebdíh wā wutcan níit”, ā niijíp ĩi.

Chooát yeó jáapdih Jesús ā bohénit trigodih ĩ úuc jeémát (Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

12 Bíih chooát yeó jáapdih Jesús jwiítidih bohé bejna, trigo wáapdih ā nūmah chóop yap bejep ĩi. Pánih bejna, jwiít ā bohénit nūgúp wūnna, trigodih jwí úuc jeémép ĩi. ¹ Páant jwí úucachah enna, jwíjeéh bejnit fariseowā ĩjnit, Jesúsdih nin pah ĩ niij jūihñap ĩi: —Jwiítidih ma joi jwúhú. ¿Dépanih tigaá jwí chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit ĩ teo? Pánih teona, Dios ā wutatdih yap yohna caá ĩ chājap, ĩ niijíp ĩi. ³ Páant ĩ niijíchah joinít, “Wā bohénit ĩ yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queét fariseowādh nin pah ā niij bóod chūñap ĩi:

—Davidji ā pej jurnitjĭh nūgúp wūnna, Dioíh mūná waadnit, sacerdotewā Diosdih ĩ wūhniij pandih ĩt jeémép wut ĩi. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewā-jeh ĩ jeémát pínah āt jumar wut ĩi. Dios wutna, bitadih caán pandih āt jeémát tútcap wut ĩi. ¿Davidwā páant ĩ chājatjĭdih Dios naáwátidih ĩ daácni núodih ĩi bohécan-

†† 11:23 Gn 19.24-28 ††† 11:24 Mt 10.15; Lc 10.12 †††
§ 11:27 Jn 3.35 § 11:27 Jn 1.18; 10.15 §† 11:29 Is 30.15; Jer 6.16
§†† 12:1 Dt 23.25

nit jii? Caán pandih i jeéméchah yuhna, 'Ni túi chājan beé', Diosboó át niijcáp wut jī. Pánihat pah, bux nin trigodih úc jeémpna, wā bohénitbut Diosdih i yap yohcan caá. ¹⁵ Nindihbut ni náhninaá: Dioih mēúboó teonit sacerdotewā jwí chooát yeó jáapdih ipí choocán caá. Páant i choocán yuhna, Dios ā wutatdih yap yohnit nihcan caá. ¿Páant Moisés ā wutatjidih ni bohé-cannit jii? ¹⁶ Yeebdih nin pah niij naóhna caá wā chā-jap: Dioih mēúdíh wēina, caán mēúboó teonit i choocáh enna yuhna, 'Á túina caá', nīpí niijná caá. Obo-hjeéhtih, caán mēúdíh ni weñat chah weémboodih weñat caá náahap. ⁷ Dios naáwát nin pah ā niijná caá: 'Nūhúpwādh mao cáo wūhat wā náahcan caá. Obo-hjeéhtih, bitabodíh ni jīgah en teo wáacat caá wā náahap', Dios ā niijná caá. ⁸ Páant ā niijátjidih beh joiná nihna, wā bohénitdih nīta jūihcan tagaá. Queét caandih úc jeémpna, yap yohna i chājan caá. Páni-hna, queétdih ni jūihñat ā túican caá. ⁸ Nihat cáacwā úud jeñé, weemjéh tigaá chooát yeó jáapdih cáacwā ded pah i chājat pínahdih wutni wā jumna caá, Jesús ā niijp jī.

Téihya ágahnidih Jesús ā booaat

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Páant niij péa, bejnit, jwí míic wáacat mēuná jwiit-dih Jesús ā nūmah waád jūibínap jī. ¹⁰ Caanjih téihya ágahni ā jumap jī. Pánihna, fariseowāboó Jesúsdi-h naóh yacat túut niijná, caandih nin pah i niij úbh joyóp jī:

—¿Ma jenah joyóchah, jwí chooát yeó jáapdih Dios ā booaat túut niit? i niijp jī.

¹¹ —¿Níih oveja lítboó ā bueg yácachah ennit, nīta jwúub úbcan taniit? ¹² Obohjeéhtih, oveja chah caá cáacboó ā jīb jumap. Pánihna, chooát yeó jáapdih yuhna, cáacwādh Dios ā teo wáacat túutna caá, Jesús queétdih ā niijp jī.

¹³ Páant niij péanit, caán téihya ágahnidih nin pah ā niij wutap jī:

—Míih téihyadih ma yoo dūwú, ā niijp jī.

Páant ā niijchah joinit, áih téihyadih ā yoo dūwú jī. Páant ā yoo dūwúchahjeh, áih téihya ā túyah bejer jī.

¹⁴ Páant Jesús ā boanachah ennit, fariseowā i iij bac bejer jī. Pánih iij bac bejnit, ded pah Jesúsdi-h i mao yohat túutat túut niijná, it míic wéhenap wut jī.

Jesús ded pah ā jummat pínahdih Isaías ā daacátji

¹⁵ Pánihna, fariseowā caandih i mao yohíhatdih jéih-na, Jesús jwiitdih biáboó ā nūmah bejer jī. Páant jwí bejehah ennit, dawá jwiitdih i péenap jī. Páant i péenachah, nihat i úb jūóhniit wunnitdih Jesús ā boanap jī. ¹⁶ Pánih boonit, ded pah ā chājatdih bitadih ā naáwát túutcap jī. ¹⁷ Queétdih booana, jon játih Isaías nin pah ā daacátji biic yoobó ā chājan jī:

¹⁸ “Dios nin pah ā niijná caá: ‘Nin wā wahni, wā oini, weemdíh ā túi teo wūhuchah, búdí wā wēina caá. Caandih Túini Espíritudih wā wūhbipna caá, wā wēpat

biic yoobó caanbút ā bíbohat pínah niijná. Pánih jum-nit, yoobópdih wā chājat doonádih nihat baácdih moondih ā naóhbipna caá.

¹⁹ Pánih naóhna, míic jūihcan, bitadih íjacan, túinijeh ā naóhbipna caá.

²⁰ Moh yéejnit panihnitdih jūihcanjeh, ā túi teo wáacipna caá. Bita jīgahnitdihbut ā weñabipna caá. Pánih jumna, cáacwā i míic yéej chājatdih ámohnit, túinijeh ā chājat túutbipna caá.

²¹ Áih túini doonádih joinit, nihat baácdih moón caandih i túi jepahbipna caá. Páant i túi jepahachah, queétdih ájeéh ā túi jummat túutbipna caá’, Dios ā niijná caá”, Isaías át niij daacáp tajī.

(Is 42.1-4)

“Nemép ā wēpatjih Jesús ā booana caá”, i niiját

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Biíh yeó jáap nemép jumnidih jwí pebhna cáacwā i úb juyú jī. Nemépwā caandih enat túutcan, it wéheat túutcap tajī. Páant i úb juyúchah, Jesús caandih ā boanap jī. Páant ā boanachahjeh, ennit, ā wéhenap jī. ²³ Pánihatdih ennit, nihat i wéhi bejer jī. Pánih wéhinit, “¿Nin David jūima, Dios ā wahni, jwí maáh pínahna níit?” i míic niij úbh joyóp jī.

²⁴ Obohjeéhtih, páant i niijchah joinit, fariseowāboó nin pah i niijp jī: “Nihcan caá. Nemépwā i maáh Beelzebú ā wēpatjihjeh caá nemépwādh ā bacanap”, i míic niijp jī. †

²⁵ Páant i niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ā niij naáwáp jī: “*Det biic baácdih moonjéh yuhna, míic maona, ita wun beedáh bej tagaá. Det tútchidih moón bícwā yuhna, míic maona, queétdih ita jweí peét bej tagaá.* ²⁶ Pánihna, Satanás, nemépwā i maáh áihwādh ā bacanachah, biic yoobó muntih áta yap tagaá. ²⁷ Obohjeéhtih, ‘nemépwādh bacanit, i maáh ā wēpatjih ā wutna caá’, ni niiját yoobópdih ā jumuchah nihna, nījeéh jumnitboó ¿déhe ā wēpatjih tigaá ipí baca? Páant i bacanachah ennit, ‘I túi chājna caá’, nīpí niijná caá. Pánihna, weém páant wā bacanachah ennit, ‘Á túi chājan caá’, ni jéih niijcán caá. ²⁸ Dios ā wēpatjih nemépwādh wā bacanachah, Dios ā maáh wēpat ni cātíh ā jumna caá.

²⁹ “*Nin pahbut ā jumna caá: Wépép newéih mēuná ded nūmíhna yuhna, ā jéih waadcán caá. Obo-hjeéhtih, caandih chéo péanit, áih bií déedih ā jéih úb-na caá*”, Jesús á niijp jī. Páant niijná, nin pah niij naóh-na át chājan wut jī: Nemépwā i maáh wépép ā jumuchah yuhna, Jesúsboó caandih chah wépni jumna, ā jéih yap yohna caá.

³⁰ “*Ded wājeéh teocanni, weemdíh en jūihni, nemépwā i maáhjeéh ā jumna caá. Pánih jumna, weemdíh jepahíhntdih nūun yóhna caá ā chājan.* ††

³¹ “*Nin pah yoobópdih yeebdih wā naóhna caá: Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, i jwúub túut nūmúchah, Dios i yéejatdih ā yohbipna caá. Det weém nihat cáacwā úud jeñédihbut yeejép wéhenit, i túut nūmúchah, yeejép i wéheatjidih Dios ā yohbipna*

† 12:3-4 1S 21.1-6; Lv 24.9 †† 12:5 Nm 28.9-10 † 12:7 Os 6.6; Mt 9.13 †† 12:11 Lc 14.5

†† 12:24 Mt 9.34; 10.25 ††† 12:30 Mr 9.40

caá. Obohjeéhtih, det Túini Espírituboodíh yeejép í wéhenachah, í yéejatdih á yohcan níit. Páant í yéej chājatdih quíib bædcán, Dios queétdih iiguipna á wahbipna caá”, Jesús queétdih á niijíp jī. †

Máa quehe ded pah á jumat naáwát
(Lc 6.43-45)

33 “Ded máa nah túini dahna á quehechah ennit, túini nah á jumatdih ní jéihna caá. Obohjeéhtih, biíh nah túicanni á quehechah ennit, caan náh yeejép á jumatdih ní jéihna caá. Pánihat pah, cáac ded pah á jumatdih jéihíhna, á chājatdih enat caá náahap. †34 Yeéb maiwā panihnit tæbit yeejép wā jumna, yoobópdih ní wéhecan caá. † Cáacwā ded pah í jenah joyát pah biíc yoobó ípí wéhena caá. †35 Pánih jumna, ded túi jenah joiní ápí túi wéhena caá. Obohjeéhtih, ded yeejép jenah joiníboó yeejép ápí wéhena caá. 36 Pánihna, Dios á peéh chāj láa ded yeejép wéhenidih á peéh chājbipna caá. 37 Túi wéhenidih ‘Meém túini caá’, Dios á niijbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép wéheniboodíh ‘Meemdíh peéh chājat á náahna caá’, á niijbipna caá”, Jesús queétdih á niijíp jī.

Jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih Jesúsdi h í chāj júut
tat túutat
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

38 Biíh láa mæú díitboó jwí jumæchah, biquína fariseowā, Moisés á wætatjdih bohénitjīh waád jwinít, nin pah Jesúsdi h í niijíp yeh jī:

—Bohéní, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ma chāj júutú, meém Dios á wahni yoobópdih ma jumatdih jwí jéihyat pínah niijná, í niijíp jī. ††

39 Páant í niijíchah joinít, Jesús queét maátadih nin pah á niij jepahap jī:

—Yeéb yeejép wā Diosdih náahcannit ní jumna caá. Pánihnit jumna, Dios á wæpatjīh níipí chāj júutat túutna yeh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wā chāj júutcan níit. Dios naáwátidih naóh yapani Jonásjdih Dios á wæp chājat pah mæntih weemdíhæt chājnit, á wæpat yeebdíh á júutbipna caá. Páant bóojeh á wæpat júutat á jumbipna caá. ††40 Pánihna, Jonásjdih búdí queéj á jeéméchah, biíc peihcanni yeó jáap áih wudah díitboó át jumæp wæ jī. Pánihat pah weém nihát cáacwā úud jeñéboó wænnit, jeé íitboó í yohat túttimah, biíc peihcanni yeó jáap caánboó wā jumbipna caá. Pánihat túttimah, wā jwúub boo pud jūwúwæchah, Jonás á yapatjdih náhnit, Dios á wæpatdih ní jéihbipna caá. ††41 Jonás Nínive tútchidih moonjídih Dios queétdih á peéh chājat pínah doonádih á naáwáchah, í yéejatdih cadahnit, í tætt mæm beedép wæ jī. Pánihna, cáacwādih á peéh chājat yeó jáapdih queét Nínive tútchidih moondíh Dios á peéh chājcan níit. Obohjeéhtih, Jonásjī chah caá weém wā jumæp. Páant wā jumæchah yehna, yeébboó weemdíh ní jepahcan caá. Páant ní jepahcat jīib Dios yeebdíh búdí á peéh

† 12:31-32 Lc 12.10 †† 12:33 Mt 7.20; Lc 6.44 † 12:34 Mt 3.7; 23.33; Lc 3.7 †† 12:34 Mt 15.18; Lc 6.45 †† 12:38 Mt 16.1; Mr 8.11; Lc 11.16 ††† 12:39 Mt 16.4; Mr 8.12 ††† 12:40 Jon 1.17

chājbipna caá. †42 Chóop yapapboó jumni baácdih moón í maáh wili maáh Salomón túi jéihni á jumæ doonádih joinít, á naáwátidih joyát túut niijná, yæp-mant mit jūwúwæp wæ jī. Obohjeéhtih, caán túi jéihni á jumæ chah weémboó wā jumna caá. Páant wā jumæchah yehna, yeébboó weemdíh ní joiníhcan caá. Páant ní joiníhcat jīib cáacwādih á peéh chājat yeó jáapdih Dios yeebdíh búdí á peéh chājbipna caá, Jesús á niijíp jī. ††

Bacaniji nemép ded pah á jwúub waadát
(Lc 11.24-26)

43 “Nemép í bacaniji, mæú wihcapboó jibna, á jumæ pínah biíh mæú pánihnidih á táoh bidna caá. Pánih bidna yehna, á jéih bid jwícán caá. 44 Pánih bid jwícán, ‘Weemdíh í bacaniji mæuná wā jwúub bejbipna caá, páant mæntih’, á míic níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, á jwúub jwí enechah, áih mæují túi tóodh ámohni panihni á jumna caá. Caán cáacboó á túut mæmécáh, áih jéc páantjeh pāa lajni panihni á jumna caá. 45 Páant á jumæchah ennit, nemépboó bita siete á chéenwā chah yeejép wætnitdih bid wáacnit, queétdih á næmah waadná caá. Páant yeejép í wættæchah, í waadni cáac chah yeejép chājni á jumbipna caá. Pánihat dée pah yeéb yeejép wādih á yapbipna caá”, Jesús cáacwādih á niijíp jī.

Jesús á déewā caandíh í bidat
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

46 Páant Jesús queétdih á naáwát pónih, caandíh míic wéheat túut niijná, á íin á úudwā biícidih jóocmant ít juyúp wæ jī. 47 Páant í juyúchah ennit, jwíjeéh jumni Jesúsdi h nin pah á niijíp jī:

—jMa eneé! Meemdíh míic wéheat túut niijná, ma íin ma úudwā biícidih jóocmant í páina caá, á niijíp jī.

48 —Ma niiját túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wā íin? ¿Det tigaá wā úudwā? á niijíp jī.

49 Páant niijnít, jwiít á bohénitdih júutnit, nin pah á niijíp jī:

—Nit caá wā íin, wā úudwā panihnit. 50 Det wā íip Dios á náahat pah chājnitjeh wā úud, wā jwan, wā íin panihnit í jumna caá, á niijíp jī.

Waáh momni naáwát
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 Caán yeó jáapjeh mæntih Jesús mæú díitboó jumni á bac bejep jī. Pánih bac bejnit, íim jwéejna jwiítidih á næmah dei bejep jī. Pánih dei bej, caanná jwibínit, jwí chéudæp jī. 2 Páant jwí chéudæchah ennit, dawá cáacwā á pebh míic wáac juyúchah, búdí jááj chóodih waadnit, á chéudæp jī. Jwiítboó bita biícidih jwí ñæhæp jī. ††3 Á jenah joyátjīh queétdih bohéna, nin pah á níj naáwáp jī:

“Biíc newé, waáh momodih á bejep be. 4 Páant á waáh bojochah, biquí tíibna namádih á bæug ñájap yeh be. Obohjeéhtih, waicanjeh jūóhnit, jwébehwā

§ 12:41 Jon 3.5 †† 12:42 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12 ††† 13:2 Lc 5.1-3

caán tíbnadih ÿ jeémp beedánap be. ⁵ Bíih tíbna jeejáh yewéni baác j̄m̄p̄boó ã b̄ūg ñájap be. Pánih b̄ūg ñájnit, waícanjeh ã chíih j̄úw̄p̄ ȳh be. ⁶ Pánih chíih-na ȳhna, yeó t̄bit ã cháhachah, ñeh bainíjeh j̄m̄na, ã diib téhah bejep be. ⁷ Bíih tíbna nemép óot cātíh ã b̄ūg ñájap be. Pánih b̄ūg ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh ã chíih yap bejehchah, momniboó mánahnit, ã w̄nah bejep be. ⁸ Obohjeéhtih, bíih tíbna túini baácboó ã b̄ūg ñájap be. Pánih b̄ūg ñájna, chíihnit, ã túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih cien tíbna, bíih wawánadih sesenta tíbna, bíih wawánadih treinta tíbna ã j̄m̄p̄ be. ⁹ ;Ded molít j̄m̄na, ã túi joyó naáh!“ queétdih ã niijíp j̄.

Ã bohénit beh joicán, Jesúsdih ÿ úbh joyát

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Páant ã niiját túttimah, jwiít ã bohénit ã bohéatdih beh joicán, ã pebhna j̄uibínit, nin pah jwí niij úbh joyóp j̄:

—¿Dépanih tigaá cáacwādihi bohéna, ma jenah joiní naáwátj̄hjah mapí bohé? jwí niijíp j̄.

¹¹ Páant jwí niijichah joinít, Jesús nin pah jwiítadih ã niij jepahap j̄:

—Dios jwí maáh yoobát j̄m̄na, nihat cáacwādihi ã teo wáacat pínah dooná, jwí déewā jon j̄átihi moondíh ã jéihya jw̄hca naáh doonádihi b̄ū yeéb wã bohénitdih Dios ã jéihyaat t̄utna caá. Obohjeéhtih, bitadihi páantjeh ã jéihya jw̄hcan caá. ¹² Det caán doonádihi túi joinítadihi chah ã jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, det túi joicánnitboodíh bainí ÿ jéihyatdih ã dúuc wáyat pah ã chājbipna caá. †

¹³ Cáacwā quíib wihcannit dée, ded pah ÿ enatdih ÿ beh encan caá. Molít wihcannit dée, ÿ joiná ȳhna, ÿ jéih beh joicán caá. Páant ÿ j̄matdih jéihna, wã jenah joiní naáwátj̄hjah queétdih wã bohéna caá. ¹⁴ Jon j̄átihi Isaías ã daacátj̄i pah caá ÿ j̄m̄p̄.

‘Nin pah caá Dios ã niijíp: “Wã naáwátadihi maatápdih joiná ȳhna, caandíh ñi beh joicán níit. Ded pah wã chājatdih enna ȳhna, ñi beh encan níit.

¹⁵ Ded pah wã naáwát, wã chājatdihb̄t jéihhcannitjeh ñi j̄m̄na caá. Pánih j̄m̄nit, weemdíh joíhcan, ñíih molítadihi ñi nem teona caá. Wã chājatdih eníhcan, ñi quíib ãona caá. Páant ñi chājcan nihna, túi enna, túi joiná, túi beh joinít ñita j̄m̄ tagaá. Pánih túi beh joinít j̄m̄na, t̄ut n̄m̄nit, weemdíh ñita bid tagaá. Páant weemdíh ñi bidichah, ñi yéejatdih yohnit, yeéb iiguípa ñi bejat déedih wãta túi ãb tagaá“, Dios ã niijná caá, Isaías ãt niij daacáp taj̄.

(Is 6.9-10)

¹⁶ “Obohjeéhtih, yeéb wã bohénitboó jéihhnit j̄m̄na, ennit, ñi beh enna caá. Joinít, ñi beh joiná caá. Páant ñi j̄m̄chah, Dios yeebdíh ã wēi enna caá. ¹⁷ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. B̄ū ñi enatdih jon j̄átihi moón Dioíhwā, Dios naáwátadihi naóh yapanitb̄t búdí eníhna ȳhna, ÿ encap j̄. B̄ū ñi joyátadihb̄t búdí joíhna ȳhna, ÿ joicáp j̄“, Jesús jwiítadihi ã niijíp j̄. ††

Waáh momni naáwátadihi Jesús ã beh joyát

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ “Waáh momni naáwátadihi beh joyát t̄ut niijná, nindih wã naáwáchah, ñi túi joyoó. ¹⁹ Wíih túini dooná naóhni waáh momni panihni caá. Biquína joinít namáboó b̄ūg ñájni panihni ÿ j̄m̄na caá. Caandíh joiná ȳhna, beh joicán, ÿ jepahcan caá. Pánihna, caandíh ÿ joyát túttimahbitjeh, nemépboó j̄óhnit, jwébehwã caán tíbnadihi ÿ jeémát pahjeh, queét ÿ joyátj̄dih ã quíib b̄ūdána caá. ²⁰ Bitá joinítboó, jeejáh yewéni baácadihi b̄ūg ñájni panihni ÿ j̄m̄na caá. Caandíh joinít, búdí ÿ wēi jw̄hna ȳh caá. ²¹ Obohjeéhtih, wēi joiná ȳhna, ñeh jáap bejni panihni ÿ j̄m̄na caá. Pánihna, yeejép ã yapachah, wíihwã ÿ j̄mat jíib bitá queétdih ÿ yéej chājachah, waícanjeh wíih túini doonádihi ÿ cádahna caá. ²² Bitá joinítboó nemép óotna cātíh b̄ūg ñájni panihni ÿ j̄m̄na caá. Caandíh joinít, ÿ jepahna ȳh caá. Obohjeéhtih, nin baácadihi bóodih búdí jenah joinít, bíi déedihb̄t búdí ÿ bidna caá. Páant ÿ jenah joyóchah, ÿ joiní túini dooná pácahi panihni ÿihi caolihboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, túiniboodíh ÿ jéih chājcan caá. ²³ Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini doonádihi joinít, túini baácboó b̄ūg ñájni panihni ÿ j̄m̄na caá. Caandíh joiná, túi beh joinít, ÿ túi jepahna caá. Pánih jepahnit j̄m̄na, Dios ã náhat pahjeh ÿ túi chājna caá. Biquína, cien tíbna ã quehat pah, chah túini yoobát ÿ chājna caá. Bitá, sesenta tíbna ã quehat pah, túini ÿ chājna caá. Bitaboó, treinta tíbna ã quehat pah, n̄mp túini ÿ chājna caá“, Jesús jwiítadihi ã niijíp j̄.

Trigo cātíh yeejép yílip ã chíihat naáwát

²⁴ “Dios ã maáh j̄mat nin pah ã j̄m̄na caá: Wápchi mínah áih wápchiboó trigodih ã momop ȳh be. ²⁵ Obohjeéhtih, caán, nihat ájeéh moonbút ÿ éwat pónih, caandíh eníhcanniboó áih wápchina j̄inít, ã momatj̄i cātíh yeejép yílipdih ã momop be. Mom péanit, ã bejep be. ²⁶ Túttimah, trigo chíihnit, ã jáap quehe j̄úw̄chah, yeejép yílip ã j̄matdihb̄t teo w̄hnit ÿ enep be. ²⁷ Pánih ennit, wápchi mínah pebhna j̄uibínit, nin pah ÿ niij úbh joyóp be: ‘¿Maá, trigodihjah ma momochah ȳhna, dépanih tigaá míih wápchidih yeejép yílipb̄t ã chíih?’ ÿ niijíp be. ²⁸ ‘Weemdíh eníhcanni caandíh ãt momop taga’, ã niij jepahap be. ‘¿Caán jáoni yílipdih jwí w̄i yóh j̄ih?’ ÿ niij úbh joyóp be. ²⁹ ‘Ñi w̄i yóhca bojoó. Caandíh w̄iná, trigodihb̄t ñita w̄i yóh tagaá. ³⁰ Trigo yílip bíicdih ã beh jw̄hca naáh. Caán trigo ã behechah, yeebdíh nin pah wã niijbipna caá: “Yeejép yílipdih ñi jwíih w̄ȳw̄. Pánih w̄i, nah chéo péanit, caandíh ñi cáo yohoó. Pánih cáo péanit, trigoboodíh ñi bóod ãb̄. Pánih bóod ãb̄ beedánit, caandíh wã ámo-hat m̄w̄ná ñi ámohoó“, wã niijbipna caá, caandíh teo w̄hnitdih wápchi mínah ã niijíp be“, Jesús ã niijíp j̄.

Mostaza tíib naáwát

(Mr 4.32; Lc 13.18-19)

³¹ “Dios ã maáh jummat nin pahbut ã jumna caá: Mostaza tíib cão tíbih pah bóo ã jumna caá. Pánih baini tíbih jumna yehna, caandih ã momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, áih cácanaboó dawá jwébehwã ã ipí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jummat. Áihwã daocánnit jwíih jumnitji, túttimah ã dao béjbipna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

Pan paáani naáwát

(Lc 13.20-21)

³³ “Dios ã maáh jummat pan paáani panihni ã jumna caá. Pandih chãjìhna, yad wili trigo ojdihi pamapdihi yacnit, mahjìh wid, caandih paáani pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ã túi paabípna caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jummat doonádihi joinít, cáacwã ã tút nũmbípna caá. Queét joinítboó bitadihi ã jwũb naáwáchah, dawá joinít, queébt ã tút nũmbípna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Jesús ã jenah joini naáwátanjìhjah cáacwãdih ã bohéat

(Mr 4.32-34)

³⁴ Cáacwãdih bohéna, ã jenah joini naáwátjìhjah Jesús ã pí bohénap jĩ. ³⁵ Pánih bohéna, Dios naáwát dih naóh yapani nin ã daacátji pahjah biíc yoobó ã pí bohénap jĩ:

“Nin pah Dios ã niijná caá: ‘Wã jenah joini naáwátjìh jah wã bohébiipna caá. Nin baác dihi wã chãjat túttimah, cáacwãdih wã naóh jwẽhca naáhdih wã naóhbiipna caá’, ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ.

(Sal 78.2)

Trigo cãtìh yeejép yílip naáwát dih ã beh joyáat

³⁶ Pánih naóh péanit, jãáj chóodihi chũdniji aáb jéóhniit, caandih joinít dih “Jwí bejna caá”, niijnít, mũnã Jesús jwiít dih ã nũmah jwũb aab béjep jĩ. Pánih mũnã aáb juibínit, jwiít caandih nin pah jwí niijíp jĩ:

—Trigo cãtìh yeejép yílip chíihat naáwátjìh ma bohé nachah, jwí beh joicán beé. Pánihna, jwiít dih ma jéihya naáwá, jwí niijíp jĩ.

³⁷ Páant jwí niijíchah joinít, Jesús nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Weém, nihat cáacwã úud jeñé, wãpchi mínah panihni caá. Weém Dios ã wahni jumna, trigodihi momni panihni wã jumna caá. ³⁸ Nin baác wãpchi panihni, Diosdih jepahnit trigo panihnit ã jumna caá. Obohjeéhtih, nemépwã ã maáhdih jepahnitboó trigo cãtìh chíihni yeejép yílip panihni ã jumna caá. ³⁹ Nemépwã ã maáh wãpchi mínahdih eníhcanni yeejép yílipdih momni panihni caá. Caán trigo ã behechah, ã bóod ãb láa, péeni yeó jáap panihni caá. Ángelwã caán trigodihi yeejép yílipdihbut bóod ãbniit panihnit ã jumna caá. ⁴⁰ Trigodihi ãbniit, yeejép yílipboodih ã wẽí cáwat pah péeni yeó jáapdih nemépihwãdih iiguípboó ã yohbiipna caá. ⁴¹ Weém nihat cáacwã úud jeñé, wíih ángelwãdih

nin baácboó wã wahbiipna caá, wíih cáacwã cãtìh yeejép chãjnit, yeéj chãjat tút nitdihbut ã ãb bejat pínah niijná. ⁴² Pánih ãb bejnit, queétdih iiguípboó ã yohbiipna caá. Caán iiguípboó jumna, jígahnit, queétjeh ã míic néeh chãác jéibípna caá. ⁴³ Dioíhwãboó jwí íip Dios bíicdih ã maáh jumapboó ã jumbiipna caá. Caanjìh jumna, yeo páh túi yeh iigní panihnit, maáta ã jumbiipna caá. † ;Ded molít jumna, ã túi joyó naáh! Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Búdí jíib jumnidih bihni naáwát

⁴⁴ “Dios ã maáh jummat wãpchi boó búdí jíib jumnidih ã baad bíhni panihni ã jumna caá. Bíic newé caán wãpchi mínahdih teo wẽhna, caán búdí jíib jumnidih bid jwinít, búdí wẽina, ã jwũb bihip be, páant mũntih. Pánihna, caandih búdí náahna, áih bíi déedih jíib chãj beedánit, caán jíibjìh wãpchi dihi ã jíib chãjap be. ‘Bũ caán wãpchi wíih ã jumũchah, caánboó wã bid jwinijibut wíihjeh ã jumna caá’, wẽinit, ã míic niijíp be. Dios ã maáh jumapboó ã waadát pínah caán búdí jíib jumni panihni ã jumna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

Búdí jíib jumni perla wũt jumni naáwát

⁴⁵ “Dios ã maáh jummat nin panihni but ã jumna caá. Búdí jíib jumni jeé tíib dée perlas wũt jumni tíibnadihi jíib chãj niiboó chah jíib jumni perlas tíibnadihi nihat pebhboó ã bid bejep be. ⁴⁶ Chah búdí jíib jumni tíibdih bid jwinít, caandih jíib chãjìhna, nihat áih bíi déedih jíib chãj wũhdih ã bejep be. Pánih jíib chãj wũh beedánit, caán búdí jíib jumni tíibdih ã jíib chãjap be. Caán tíibdih búdí ã náahat pah, Dios ã maáh jumapboó waadát pínahdih chah bidat caá náahap”, Jesús ã niijíp jĩ.

Ñeó naáwát

⁴⁷ “Dios ã maáh jummat nin pahbut ã jumna caá. Cáacwã queejwãdih jũt maona, ãhodihi ã yoh báahanchah, queejwã jummat yoobó ã ipí chũhna caá. ⁴⁸ Páant dawá ã chũhũchah, nihat queejwãdih íim jwéejna ãb ãáan juibínit, túnitdihjeh ã ãiona caá. Pánih ãionit, íih wũhna boó ã ipí mao yacna caá. Obohjeéhtih, jeémpca naáhwãboodih ã ipí yohna caá. ⁴⁹ Pánihat pah, péeni yeó jáapdih ángelwãboó cáacwãdih ã ãiobipna caá. Yeejép wãdih ãionit, iiguípna ã yohbiipna caá. Caán iiguípboó jumna, jígahnit, queétjeh ã míic néeh chãác jéibípna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Máa bohéat, jáap bohéat

⁵¹ Páant niij péanit, Jesús jwiít dih nin pah ã niij ãb h joyóp jĩ:

—¿Butéh wã bohéatdih ã beh joinít beé? ã niijíp jĩ.

—Jwí beh joiná beé, caandih jwí niij jepahap jĩ.

⁵² Páant jwí niij jepahachah joinít, jwiít dih nin pah ã jwũb niij naáwáp jĩ:

—Det Moisés ã wãtatjidihi bohénit Dios ã maáh jummatdihbut bohéna, máadihi, jáapdihbut cáacwãdih ã jéih bohéna caá. Queét bohénit mũú mínah panihnit

† 13:43 Dn 12.3

caá ṭ jəmɤp. Caán, bitadih teo wáacat túɤt niijná, áih mæédih jəmni túinidih ɤb bacanit, jáapdih, máadihbət queétdih á jéih wǎhna caá, Jesús jwiítdih á niijíp jǐ.

Nazaret tútchiboó ṭ bejat

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Páant á jenah joiní naáwátnejǐh bohé péanit, Jesús jwiítdih á nɤmah bejep jǐ. ⁵⁴ Pánih bejnit, á behni tútchina jwǐ jəibínap jǐ. Caanná jəibínit, jwiít judíowá jwǐ míic wáacat mæúná waadnit, caanjǐh jəmnitdih á bohénap jǐ. Páant á bohénachah joiná, joí wǎhi bejnit, nin pah ṭ míic niij ɤbɤh joyóp jǐ:

—¿Dedmant tigaá nin bohéatdih át joí? ¿Dépanih tigaá á túi jéih beedá? Dios á wəpatjǐh jwiít cáacwá jwǐ chǎjca naáhdih á pí chǎjna caá. ⁵⁵ ¿Nin máa teoni wǎh nihcán niít? ¿Á íin María nihcán niít? ¿Santiago, José, Simón, Judas, á ɤwəwá nihcán niít? ⁵⁶ ¿Yad jəpəna yaádh nin tútchidih jwǐjéeh jəmnit nihcán niít? Pániha, jwiít jwǐ jəmat pahjeh jəmni tigaá á jəmɤp. ¿Pánih jəmna yəhna, nin bohéatdih dee tigaá át joí? ṭ niijíp jǐ.

⁵⁷ Páant niij jenah joinít, íijna, caandíh ṭ náahcap jǐ. Páant ṭ náahcatdih enna, nin pah queétdih Jesús á niijíp jǐ:

—*Dios naáwátidih naóh yapanidih bita ṭ pí wǐi joiná caá. Páant ṭ wǐi joyóchah yəhna, áih tútchidih moón, á déewáboó caandíh ṭ pí joíhcan caá. Pániha, ninjǐh wá behechah ennitji, weemdíh ni joíhcan caá, á niijíp jǐ.* †

⁵⁸ Caandíh ṭ joíhcan enna, caán tútchidih Dios á wəpatjǐh daocánni láajeh Jesús á chǎj jéutɤp jǐ.

Juan Daabáni á wənat

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 Caán láa Herodes, Galilea baácdih moón ṭ maáh, Jesús ded pah á chǎjat doonádih át joyóp wəɤt jǐ. ² Pánih joinít, caandíh teo wǎhndidih nin pah át niijíp wəɤt yəh jǐ: “Wá maoniji Juan Daabáni át jwǎɤb boo pəd jǐóh tagaá. Pánih jwǎɤb booni jəmna, jwiít cáacwá jwǐ jéih chǎjca naáhdih át chǎjap taga”, át niijíp wəɤt jǐ. Jesúsdih “Juan tigaá”, át niij jenah joyóp wəɤt yəh jǐ.

³ Juandih á mao yohat túɤtat pínah jǎtih, Herodes á ɤwə Felipe áadih át bíbohó wəɤt jǐ. Páant á chǎjat doonádih joiná, Juan Daabáni Herodesdih nin pah át niij jǐihɤp wəɤt jǐ: “Ma ɤwə áadih dúɤc wái áa jəmna, Dios á wətatdih yap yohna caá ma chǎjap”, át niijíp wəɤt jǐ. ††

Páant á niiját jǐib Herodes caandíh át mao yohíhip wəɤt yəh jǐ. Obohjeéhtih, “Juan Dios naáwátidih naóh yapani á jəmna caá”, judíowá ṭ niij jenah joiná caá. Pániha, caandíh wá mao yohat túɤtɤchah, queét weemdíh ṭa íij tagaá”, niij jenah joinít, queétdih át ɤwəɤp wəɤt jǐ. Pánih ɤwəna, Juandih mao yohcanjeh, caandíh teonit, chéwat túɤtnit, nemat mǔúboó át nemat túɤtɤp wəɤt jǐ. Yad Herodías mi wəɤtɤchah joinít, páant át chǎjap wəɤt jǐ. ⁶⁶ Pánihat túttimah, Herodes á cáac jəmni yeó jáapjidih náhnit, nɤmah jeémát át

chǎjap wəɤt jǐ. Pánih chǎjnit, caanjǐh jəmnit ṭ enechah, á aá nǔm mit eo jéutɤp wəɤt jǐ. Páant mi eo jéutɤchah enna, Herodesboó búdí át wəɤp wəɤt jǐ. Pánih wéinit, caántdih nin pah át niijíp wəɤt jǐ:

⁷ —Dios á enechah, meemdíh yoobópdih wá naóhna caá. Dedé ma náahatdih weemdíh ma ɤbɤchah, meemdíh wá wǎhɤipna caá, caántdih át niijíp wəɤt jǐ.

⁸ Páant á niijíchah joinít, mi íin ded pah mi niiját túɤtat pahjeh Herodesdih mit jepahap wəɤt jǐ.

—Juan Daabánih wao dáhdih dúɤc bóodat túɤtú.

Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, weemdíh ma wǎhɤú, caán á wənatdih wá jéihyat pínah niijná, mit niijíp wəɤt jǐ.

⁹ Páant mi niijíchah joinít, Herodes búdí át jǐgahap wəɤt yəh jǐ. Obohjeéhtih, caanjǐh míic wáacnitdih tícnit, “Meemdíh wá wǎhcan niít”, caántdih át jéih niijcáp wəɤt jǐ. ¹⁰ Pániha, Juaníh wao dáhdih át dúɤc bóodat túɤtɤp wəɤt jǐ, bəca. ¹¹ Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, ṭ ɤb jǐúwúp wəɤt jǐ. Pánih ɤb jǐóhntit, Herodías nǔmndíh ṭ wǎhɤchah, caántboó mi íindih mit teo yapanap wəɤt jǐ.

¹² Páant ṭ chǎjat túttimah, Juan á bohénitji jǐóhntit, áih bácahjidih ɤbnit, cáac yohop íitboó ṭ yohop wəɤt jǐ. Pánih yoh péanit, queét jǐinít, Jesúsdih naáwádih ṭ jəyúp jǐ.

Cinco mil cáacwádih Jesús jeémát á wǎhat

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Páant ṭ niijni doonádih joí péanit, jǎáj chóona waadnit, cáac wihcapboó Jesús jwiítdih á nɤmah chǔh bejep jǐ. Jwiít Jesús bícdih jwǐ chǔh bejat doonádih joinít, caandíh jwǎáat túɤt niijná, dawá íih tútchinamant jǐóhntit, íim jwéejmant ṭ púɤd bejep tajǐ.

¹⁴ Jwiít jwǐ chǔh jəibíat pínah jǎtih, queét ṭtát jəibínap tajǐ. Pániha, dawá cáacwá ṭ páñachah ennit, Jesús queétdih át jǐgah enep jǐ. Pánih jǐgah enna, ṭ ɤb jǐóhntit wənnitdih á boonap jǐ. ¹⁵ Cheyeh jəmɤchah, jwiít á bohénit caandíh nin pah jwǐ niijíp yəh jǐ:

—Cheyeh caá. Nin pehbbit tútchi wihcan caá. Pániha, queétdih yəpbit jəmni tútchina ma wahaá, jeémátidih ṭ jǐib chǎjat pínah niijná, jwǐ niijíp jǐ.

¹⁶ —*Ṭ bejca bojo naáh. Yeebjéh queét ṭ jeémát pí-nahdih ni wǎhɤú,* Jesús jwiítdih á niij jepahap jǐ.

¹⁷ —Obohjeéhtih, bícjǐh bóo téihya botoni pan dahna, chéne queejwábitdihjeh jwǐ bíbohna caá, jwǐ niijíp jǐ.

¹⁸ —*Caán ni bíbohndih weemdíh ni ɤb jǐúwú,* á niijíp jǐ.

¹⁹ Páant á niijíchah joinít, ɤb jǐóhntit, caandíh jwǐ wǎhɤp jǐ. Páant jwǐ wǎhat túttimah, yílipboó cáacwádih á chǔɤdat túɤtɤp jǐ. Páant ṭ chǔɤɤchah, bícjǐh bóo téihya pan dahna chéne queejwádhbət ɤbnit, chéi ennit, “*Túina caá, Paá*”, Diosdih á niijíp jǐ.

Páant niij péanit, pan dahna, queejwá bícdih jwiítdih á daj wǎhɤp jǐ. Páant á daj wǎhɤchah, jwiítboó nihat cáacwádih jwǐ pááap jǐ. ²⁰ Páant jwǐ pááachah, nihat ṭ túi jeémp wəɤd jəmɤp jǐ. Pániha, ṭ jədh jeémpnidih doce wəhna jwǐ ɤb yac yáwanap jǐ. ²¹ Caandíh jeémpnit

† 13:57 Jn 4.44 †† 14:3-5 Lv 18.16; 20.21 ‡ 14:3-5 Lc 3.19-20

neonádihjeh jwí jenah enechah, cinco mil ĩ jumɤp jĩ.
Yaádh, ĩ wehɤt ĩ jeémép jĩ.

Jesús íimjih ā yáac chēi bejat, Pedroɤt ā bejat
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Páant jwí jeémep péanachah, jwiít ā bohénitdih
Jesús ā chūh bej páñat túɤtɤp jĩ. Pánih chūh bejat
túɤtɤt, cáacwādhɤt ĩh tútchina āt jwúɤb bejat
túɤtɤp wɤt jĩ. ²³ Pánih wah péanit, ā ĩpdih úɤbát túɤt
niijná, jeéboó āt púh laab béjep wɤt jĩ. Pánih púh
laab béjnit, tōo ñáh jūwúchah, bícjeh caánboó āt jum
jwɤhɤp tajĩ. ²⁴ Caánboó Jesús ā jummat pónih, íim tac
yoób jwiítboó jwí bɤɤg lājachah, jwí wawápmant johlit,
nolihatɤt búdí ā jūwúchah, maatápdih meenná yɤh-
na, jwí jéih bejcap jĩ. ²⁵ Pánihna, johlit páantjeh búdí ā
johochah, baáb aabá bojat pínah játih, Jesús jwí pebh-
na íimjih ā yáac chēi jūwúɤp jĩ. ²⁶ Jwí pebhna ā
jūwúchah ennit, búdí jwí úɤmɤp jĩ.

—¡Cáaquíh dadah caá! jwí niij ñaacáp yɤh jĩ.

²⁷ Páant jwí úɤmɤchah ennit, Jesúsboó jwiítidih nin
pah ā niijp jĩ:

—*¡Weemjéh tigaá! ¡Weemdíh ñi en úmca bojoó! ā*
niijp jĩ.

²⁸ Páant ā niijchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah
ā niijp jĩ:

—Maá, yoobópdih meemjéh jumna, íimjih weemdíh-
ɤt ma pebhna ma yáac chēi bejat túɤtú, ā niijp jĩ.

²⁹ —*Ma jūwú,* Jesús ā niij jepahap jĩ.

Páant ā niijchah joinít, Pedro jāáj chóodih jumniiji
íimjih dei ñhñit, Jesús pebhna ā yáac chēi bejep yɤh
jĩ. ³⁰ Obohjeéhtih, johlit nolihatɤt búdí ā jumɤchah
enna, āt úɤmɤp jĩ. Pánih úmna, daab béjnajeh, Jesús-
dih nin pah ā niij ejep jĩ:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! ā niijp jĩ.

³¹ Páant ā niijchahjeh, áih téihyadidih teonit, Jesús
caandíh ā wái ñahanap jĩ.

—*¡Bainíjeh wā wēpatdih ma jenah joiná caá! ¡Dé-
panih tigaá weemdíh ma túi jenah joicán?* Pedrodih ā
niijp jĩ.

³² Páant ā niiját túttimahjeh, jāáj chóona queét ĩ
waadáp jĩ. Páant ĩ waadáchahjeh, johlit ā yayáh bejep
jĩ. ³³ Páant ā yapachah ennit, jwiít ā bohénit Jesúsdih
jwí wēi naáwáp jĩ.

—¡Yoobópdih meém Dios wūh tigaá ma jumɤp! jwí
niijp jĩ.

Genesaret baácdih moón wənnitdih Jesús ā booaat
(Mr 6.53-56)

³⁴ Pánih íimdih chūh bejnit, Genesaret wɤt jumni
baácna jwí chūh juibínap jĩ. ³⁵ Páant jwí juibínachah,
caán baácdih moón Jesúsdih beh ennit, caán tútchi-
nadidih moondíh ā juyát doonádih ĩt wahap tajĩ. Pánih-
na, caán doonádih joinít, dawá ĩ chéenwā tɤbúɤp
chūhñitdih Jesús pebhna ĩ ɤb juyúɤp jĩ. Pánih ɤb joinít,
nin pah Jesúsdih ĩ niijp jĩ:

³⁶ —Míih yégueh chóodihjeh nit wənnitdih ma tewat
túɤtú, ĩ niijp jĩ. Pánihna, áih yégueh chóodih teonit
pah moonjéh ĩ boonap jĩ.

Cáacwā ded pah ĩ míic yéajaat
(Mr 7.1-23)

15 Túttimah, Jerusalén tútchidih moón fariseowā,
Moisés ā wɤtatjidih bohénit bícdih, Jesús pebh-
na joinít, caandíh nin pah ĩ niij úɤbh joyóp jĩ:

² —¿Dépanih tigaá ma bohénitboó jwí nɤowā ĩ wɤ-
tatji pah ĩ chājcan? Jwiít jwíɤpí téih chocat pah, queét ĩ
jeémát pínah játih ĩ téih choccan caá, ĩ niijp yɤh jĩ.

³ Páant ĩ niijchah joinít, Jesús nin pah queétdih ā niij
úɤbh joi jwúɤbanap jĩ:

—*¿Yeéboó dépanih tigaá Dios ā wɤtatdih jepahcan,
jwí nɤowā ĩ wɤtatboodíhñeh ñi jepah?* ⁴ *Nin pah caá
Dios ā wɤtɤp: ‘Ñi mánadidih túi wēinit, ñi teo wáacá. †
Pánihna, ded ā mánadidih yeejép ā niijchah, cáacdih
mao yohnidih peéh chājat pah muntih caandíhɤt
peéh chājat ā jumɤpna caá’, Dios āt niijp tajĩ. †† Obo-
hjeéhtih, páant ā niijchah yɤhna, yeéboó ded ā má-
nadidih teo wáaquíhñidih nin pah caá ñipí niij wɤtɤp:*

*‘Ma mánadidih teo wáaccankeh, caán dinerodidih Dios-
boodíh ma wūhú’, ñipí niij wɤtna caá. † Pánih wɤtna,
ā mánadidih ñi túi chājat túɤtcan caá. Pánih chājat túɤt-
can, Dios ā wɤtatdih jepahat túɤtcankeh, jwí nɤowā ĩ
wɤtatjiboodíh caá ñi jepahat túɤtɤp. † Jwiít túinit caá,
niijná yɤhna, cáacwā ĩ encapboó yeéb yeejép chājnit
caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji ded pah ñi jɤ-
matdih yoobópdih āt niij daacáp tajĩ:*

⁸ *‘Dios nin pah ā niijná caá: “Nit weemdíh túi wēi
naóhna yɤhna, yoobópdih ĩ jepahcan caá.*

⁹ *Pánihna, weemdíh ĩ wēi naáwát dedé pínah nihcan
caá. ĩ jenah joyátjeh wɤtnit, ‘Nin pah caá Dios ā wɤtat’,
ĩ niij yee naóh bohéna caá”, Dios ā niijná caá’, Isaías āt
niij daacáp tajĩ,*

(Is 29.13)

Jesús ā niijp jĩ.

¹⁰ Páant niij péanit, caanjíh jumnitdih ā pebhna
jūwát túɤtɤt, queétdih nin pah ā niij bohénap jĩ:

—*Nin wā naáwátidih ñi túi joyoó. †† Dios ā enechah,
ñi jeémát yeebdíh ā yéejacan caá. Obohjeéhtih, ded
pah ñi niijátboó yeebdíh ā yéejana caá, ā niijp jĩ.*

¹² Páant ā niiját túttimah, jwiítboó caandíh nin pah
jwí niijp jĩ:

—Páant ma niijchah joinít, queét fariseowā búdí ĩ ĩj-
na beé, jwí niijp jĩ.

¹³ —*Obohjeéhtih, queét fariseowā wā ĩp Dios ā
momca naáh panihnit ĩ jumɤchah, queétdih ā yoh
beedábipna caá. †† Pánihna, queétdih páantjeh ñi
enah bojoó. Queét jéih encannit pah Diosdih ĩ jéihcan
caá. Pánih jéihcan yɤhna, bita jéih encannit panihnitdi-
hɤt ĩ bohéna yɤh caá. Pánih jéih encannit míic jumna,
íitdih ĩ bɤɤg yácat pah, queét nihat iiguipna ĩ bejbipna
caá, jwiítidih ā niij jepahap jĩ. †*

¹⁵ Páant ā niijchah joinít, Pedroboó nin pah ā niijp jĩ:
—Jwiítidih ma naáwátjidih ma jéihyanaá, ā niijp jĩ.

¹⁶ —*¿Yeébbút páantjeh ñi beh joi jwúhcan níit? ††
Dedé ñi jeémátji ñíh wɤdah díttboó jumniijidih ñipí*

† 15:4 Ex 20.12; Dt 5.16 †† 15:4 Ex 21.17; Lv 20.9 †† 15:14
Lc 6.39

jont yohna caá. Caán ñih caolihdih, ñi jenah joyátdih-but chũhcan, Dios ã enechah, yeebdih ã jéih yéejacan caá. ¹⁸ *Obohjeéhtih, ded pah yeejép ñi jenah joyát pah ñi niijchah, caán caá Dios ã enechah, yeebdih ã yéejanap.* ¹⁹ *Nindih ñi túi náhninaá: Yeejép chãjat, mao yohat, ñi áa nihcannitjñh yeejép chãjat, nũmát, yeeat, yeejép míic niiját pínahdihbut ñipí jenah joiná caá.* ²⁰ *Páant ñi jenah joyátjeh caá, Dios ã enechah, yeebdih ã yéejanap. Obohjeéhtih, ñi téih chocochah, ñi chocchah-but yeebdih bíic yoobó ã enna caá,* ã niijp jñ.

Judío nihcannih Jesúsdi mi jepahat

(Mr 7.24-30)

²¹ Páant niij bohé péanit, Jesús Tiro tútchi, Sidón tútchi jũmni baácna jwiít dih ã nũmah bejep jñ. ²² Caan-ná jwí jũibínachah, caán baác dih bóli Jesús pebh jũinít, nin pah mi niij ñaacáp jñ:

—¡David jũima, Dios ã wahní, weemdih ma jígah eneé! ¡Wã nũmdih nemép jũmna, caánt dih búdí ã moh yéejana caá! mi niijp jñ.

²³ Páant mi niijchah joiná yũhna, caánt dih ã jepah jwũhcap jñ. Páant ã jepahcat dih enna, jwiít ã bohénit-boó caandih nin pah jwí niijp jñ:

—Páantjeh jwiít dih mi ñaac péenachah, ma jwũb bejat tútut, jwí niijp jñ.

²⁴ —*Judíowã bũndnít ovejawã panihnit ã jũmũchah ennit, queétdihjeh teo wáacat náahna, Dios weemdih ã wahap jñ,* Jesús jwiít dih ã niijp jñ.

²⁵ Páant ã niijchah joinít, caánt judío nihcannihboó ã pebh bódiha caj yoh ñajnit, nin pah mi niijp jñ:

—¡Maá, weemdih ma teo wáacá! mi niijp jñ.

²⁶ —*Wébit ã jeémát pínahdih ãbnit, ñih mũjjiowá dih jwí wũhũchah, ã túican caá. Pánihat pah judíowã ã jeémát panihnidih bíih baác dih moondih wã wũhũchah, ã túican caá,* Jesús caánt dih ã niijp jñ.

²⁷ —Ma niiját yoobóp dih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, queétt jéemp jéenanidih mũjjiowá ãpí jéempna caá, mi niij jepahap jñ.

²⁸ —*Meémboó weemdih túi jenah joinih ma jũmũchah, ma niiját pah wã chãjna caá,* Jesús caánt dih ã niijp jñ.

Páant ã niijchahjeh, mi nũm mit boonap wũt jñ.

Jesús dawá cáacwá dih ã booaat

²⁹ Pánihat túttimah, Jesús jwiít dih caanmánt Galilea íim jwéejna ã nũmah dei bejep jñ. Caanná dei jũibínit, íim jwéej dih jũmni jeená ã nũmah pũh laab béjep jñ. Pánih pũh laáb jũibínit, bíic dih jwí chúudap jñ.

³⁰ Páant jwí chúudũchah enna, dawá cáacwã Jesús pebhna ã jũwũp tají. Pánih jũóhna, ã chéenwã wũn-nit dih ã jwí jwejep jñ. Queétt nihat mácah wũnat jũmnit ã jũmũp jñ. Jéih bejcanit, jéih encannit, téihya jítcha wih-cannit, jéih wéhecannit, dawá bíih wũnat jũmnitbut ã jũmũp jñ. Páant ã jũmũchah ennit, Jesús queétt nihat dih ã booaap jñ. ³¹ Páant ã booaachah, jéih wéhecannitjñ ã wéhenachah joinít, téihya jítcha wihcannitjñ téihya

jítcha ã jũmũchah ennit, jéih bejcanitjñ ã bejchah en-nit, jéih encannitjñ ã enechah ennit, cáacwãboó búdí ã en wéhi bejep jñ. Pánih en wéhi bejnit, “Jwiít judíowã jwípi wéini Dios búdí ã wépatjñh jwiít dih ã téi teo wáac-na caá”, ã niij wéi naáwáp jñ.

Cuatro mil cáacwá dih Jesús jeémát ã wũhat

(Mr 8.1-10)

³² Pánih booa péanit, Jesús jwiít dih ã pebh jũwũwát tútutnit, nin pah ã niijp jñ:

—*Queétt jwíjeéh bíic peihcanni yeó jáap ã jũmũchah, ñih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ã jũmũchah, queétdih búdí wã jígah enna caá. ‘Queétt nũgũp wũn bũgná’ niijná, queétdih ñih mũnábóo wã jwũb bejat tútutcan niit,* ã niijp jñ.

³³ —¿Obohjeéhtih, ninjñh tútchi wihcapboó jũmna, queétt dawá ã jũmũchah, dedboo tigaá ã jeémát pínahdih jwí jũib chãj bíi? Jesúsdi jwí niij wũb joyóp jñ.

³⁴ —*¿Débóí pan tigaá ñi bíboh?* Jesús ã niijp jñ.

—Siete pan dahna, daocánni queejwábit, páant bóo-jeh jwí bíbohna caá, caandih jwí niij jepahap jñ.

³⁵ Páant jwí niijchah, Jesús cáacwá dih ã chúdat tútutap jñ. ³⁶ Páant ã chúdat túttimah, Jesús caán siete pan dahna, queejwábit bíic dih ãbnit, “*Túina caá, Paá*”, Diosdi niij péa, jwiít dih ã daj wũhũp jñ, cáacwá dih jwí pãáat pínah niijná. ³⁷ Páant queétdih jwí pãáat túttimah, ã téi jeémp wũd jũmũp jñ. Páant ã jeémp péanachah, ã jedh jeémpnidih ãbnit, siete wũhdih jwí wũb yac yáwanap jñ. ³⁸ Caandih jeémpnit neonádihjeh jwí jenah enechah, cuatro mil ã jũmũp jñ. Yaádh, ã we-hũt ã jũmũp jñ. ³⁹ Páant ã jeémp péanachah, Jesús queétdih ñih mũnábóo ã jwũb bejat tútutap jñ. Pánih wah péanit, jááj chóodih waadnít, Mágdala tútchi jũm-ni baácna jwiít dih ã nũmah chúh bejep jñ.

Fariseowã, saduceowãbut Dios ã wépatjñh Jesúsdi ã chãjat tútut

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 Bíih láa fariseowã, saduceowã bíic dih Jesús pebhna ã jũibínap jñ. Cáacwã ã jéih chãjca naáhdih Jesúsdi ã chãjat tútutap yuh jñ, ã jepahcah, “Dios ã wahní nihcan caá”, niiját tútut niijná. ^{†2} Páant ã wũtũchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niijp jñ: “*Yeó ã bũg yácna, jeá dũni ã jũmũchah enna, ‘Cheibit túi jóbohni yeó jáap ã jũmbipna caá’, ñipí niijná caá.* ³ *Baáb jéenna, mah tólihna dũni ã jũmũchah enna, ‘Mah yeó jáap ã jũmbipna caá’, ñipí niijná caá. Ded pah jeá ã jũmatdih túi beh enna yũhna, Dios ã wépatjñh wã chãj júutatboodih ñi beh encan caá.* ⁴ *Bũ láa moón yeejépwã, Diosdi náahcannit, Dios ã wépatjñh wã chã-jatdih ã eníhna yuh caá.* [†] *Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani Jonás ded pah ã yapatjidih ñitát jéihjip taga.* ^{††} *Pánihna, Dios ã wépatjñh caandih ã chãjatjñ pahjeh mũntih ã jwũb chãjbipna caá, weém ã wahní wã jũmatdih ñi jéihyat pínah niijná,* ã niijp jñ.

Páant niij péanit, jwiít dih ã jwũb nũmah bejep jñ.

† 15:18 Mt 12.34

†† 16:1 Mt 12.38; Lc 11.16 † 16:4 Mt 12.39; Lc 11.29 †† 16:4 Jon 1.1-2.10

Fariseowã, saduceowã yeejép ĩ bohéát

(Mr 8.14-21)

⁵ Pániĥ bejniĥ, ĩmĥdih chũh bejna, jwĩ jeémát pínah pandih ɛbat jwĩt quĩb bũdũp tajĩ. ⁶ Páant jwĩ chũh bejehah, Jesũs jwĩtdih nin pah ã niijíp jĩ:

—*ĩNi túi chãja chaáh! Fariseowã, saduceowãbũt ĩ bohéát pan paáát panihni caá. Páant ĩ bohéát yeebdĩh ã tobohna caá, ã niijíp jĩ.* †

⁷ Páant ã niijíchah, joĩ wũhi bejna, jwĩtjeh nin pah jwĩ míic niijíp jĩ:

—Pandih jwĩ ɛb jũóhcah enna, jwĩtdih páant ã niijná caá, jwĩ míic niijíp jĩ.

⁸ Páant jwĩ míic niijátđih jéihna, Jesũs jwĩtdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—*¿Dépanih tigaá pan ã wihcatđih ñi náhni dahwa? ¿Wã wẽpatđih bainijeh caá ñi jenah joyóp! ⁹ ¿Páantjeh ñi jéih jwũhcan niit? ¿Cinco mil neoná yaádh biícđih cinco pandihjeh wã pãáátđidih ñi náhnican niit? ¿Ĩ jũdh jeémpni doce wũhna ñi ɛb yac yáwaatđidihbũt ñi náhnican niit? ¹⁰ ¿Bũ siete pandih dajnit, cuatro mil neoná yaádh biícđih wã wũhatđidihbũt ñi náhnican niit? ¿Débói wũhnadih ñi yáwaatđih ñi náhnican niit? ¹¹ Pánihna, ‘pan paáát’, wã niijíchah, ¿dépanih tigaá ñi beh joicán? Páant niijná, pan yoobátđih niijná wã chãjcan caá. Fariseowã, saduceowãbũt ĩ bohéát pan paáát panihni ã jumũchah, ñi túi chãja chaáh. ĩ bohéát yeebdĩh ã tobohna caá, ã niijíp jĩ.*

¹² Páant ã niij naáwáchahna, jwĩt jwĩ beh joyóp jĩ bũca. “Pan paáát”, niijná, pan yoobátđih niijná ã chãjcap jĩ. Páant niijná, “fariseowã, saduceowãbũt ĩ bohéátđih ñi joicá bojoó”, niijná ã chãjap jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahni caá”, Pedro ã niiját

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Pániĥ chũh jũibínit, Cesarea Filipo wũt jumni tútchina bejni namáboó bejniĥ, Jesũs jwĩt ã bohénitđih nin pah ã niij ɛbũh joyóp jĩ:

—*¿Weém niĥat cáacwã ɛũd jeñédih ded pah tigaá bita ĩ niij? ã niijíp jĩ.*

¹⁴ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Jeremías, Dios naáwátđih biĩh naóh yapani nacaá’, ĩpĩ niijná caá, caandĩh jwĩ niij jepahap jĩ. †

¹⁵ —*Queét páant ĩ niijíchah, ¿yeebboó ded pah tigaá ñi niij jenah joĩ? jwĩtdih ã niijíp jĩ.*

¹⁶ —Meém Cristo, Dios ã wahni caá. Dios báadhni wũh yoobát caá, Pedroboó ã niij jepahap jĩ. †

¹⁷ —*Simón, Jonás wũhũh, meemdĩh wã wéina caá. Cáacwã meemdĩh ĩt naóhcap taga. Dios wã ĩp, jeáboó jumnijeh ãt jéihyanap taga. ¹⁸ Pánihna, meemdĩh nin pah wã niij naóhna caá: Meém Pedro wũt jumni caá. (Pedro niijná, jee dáh niijná ã chãjap jĩ.) Nin jeejĩh búdí mũwã wã chãjat panihni dawá wĩhwã pínahdih wã chãjbiĥna caá. Queét dawá ĩ jumũchah, nemépwã queéđđih jéih yap yohcan, queét iiguípna ĩ bejcan niit.*

† 16:6 Lc 12.1 †† 16:9 Mt 14.17-21 ‡ 16:10 Mt 15.34-38
‡† 16:14 Mt 14.1-2; Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 †† 16:16 Jn 6.68-69

¹⁹ *Dios ã maáh jumũpdih bóo llave panihnidih meemdĩh wã wũhbiĥna caá. Páant wã wũhni panihni-jĩh, cáacwãđih wĩh túini doonáđih naóhniĥ, weemdĩh jepahnitđih Dios ã maáh jumũpna wãt waadáat pah ma chãjbiĥna caá. Obohjeéhtih, weemdĩh jepahcannitđih nemat pah ma chãjbiĥna caá, ††† Jesũs Pedrođih ã niijíp jĩ.*

²⁰ Páant niij péanit, jwĩtboodĩh nin pah ã niijíp jĩ: “*‘Nin Jesũs Dios ã wahni Cristo caá’, bitadih ñi niij naóh jwũhca bojoó*”, ã niijíp jĩ.

Ã wũnat pínahdih Jesũs ã naáwát

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Páant ã niiját túttimah, Jesũs jwĩt ã bohénitđih nin pah ã niij naóh bohé jwĩhip jĩ:

—*Bũ, Jerusalén tútchiboó weemdĩh bejat caá náahap. Caanna jwĩ jũibínachah, jwĩ maáta, sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wũtatjidiĥ bohénitbũt weemdĩh yeejép ĩ chãjbiĥna caá. Pániĥ chãjnit, weemdĩh ĩ mao yohat tútbiĥna caá. Páant tigaá weemdĩh yeejép yapat náahap. Obohjeéhtih, páant ĩ mawachah yũhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wã jwũb boo pũd jũóhbiĥna caá, jwĩtdih ã niijíp jĩ.*

²² Páant ã niijíchah joinit, Pedroboó Jesũsđih chibit yũpbit numah bejniĥ,

—*ĩMaá, ma niiját pah yapcan, meemdĩh queét ĩ mao yohca bojo naáh! ãt niijíp wũt yũh jĩ.*

²³ Páant ã niijíchah joinit, Jesũs tac pũd ñũhniĥ,
—*Pániĥ naóhna, Satanás ã náahat pah naóhna caá ma chãjap. Cáacwã ĩ jenah joyátjeh caá ma jenah joyóp. Dios ã jenah joyát niĥcan caá. Pánihna, Dios ã náah yacat pah wã chãjat pínahdih ma jáhĩhna caá, ãt niijíp wũt jĩ.*

²⁴ Páant niij péanit, jwĩtboodĩh nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—*Ded wĩh jumĩhna, ã weñat pínahdih chãjcan, wã náahatboodĩh chãjat caá náahap. Wĩh ã jummat jĩib yeejép yapna yũhna, weemdĩh páantjeh cádahcat caá náahap. †††25 Ded weemdĩh jepahcanni, ã weñat pínahdihjeh chãjni, iiguípna ã bejbiĥna caá. Obohjeéhtih, ded weemdĩh cádahcanniboó bita caandĩh yeejép ĩ chãjchah yũhna, páantjeh wãjeéh ã jumbiĥna caá. ²⁶ Cáac nin baácboó jum jwũhna, dawá bií déedih bíbohna yũhna, Diosđih náahcan, iiguípna bejna, niĥat ã bíbohhat dedé pínah niĥcan caá. Iiguípboó jumna, ded pah ã jéih jĩib chãj baccan niit. ²⁷ Weém niĥat cáacwã ɛũd jeñé wã ĩp ã yeh iigátjĩh áih ángelwã biícđih nin baácboó jwũb dei jũóhniĥ, ²⁸ niĥat cáacwã ded pah ĩ chãjatjĩ jĩib wã jĩib wũhbiĥna caá. Túi chãjnitjidiĥ wã túi chãjbiĥna caá. Obohjeéhtih, túi chãj-cannitjiboodĩh wã peéh chãjbiĥna caá. ²⁸ Yoobópđih yeebdĩh wã naóhna caá. Biquína ninjĩh ñũhniĥ ñi wũnat pínah játih, weém niĥat cáacwã ɛũd jeñé chah maáh wã jummatđih ñi enbiĥna caá, Jesũs ã niijíp jĩ.*

††† 16:19 Mt 18.18; Jn 20.23 ††† 16:24 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 § 16:25 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25 †† 16:27 Mt 25.31
§†† 16:27 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Ro 2.6

Dios ä yeh iigátjīh Jesús ä ñahat

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 Seis yeó jáap túttimah, Pedro, Santiago, ä úud Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ä nūmah pūuh laab béjep jī. ² Caanná ī pūuh laáb jūibiát túttimah, ī enechah, ä jígoahat ät túut nūmūp wut jī. Äih móot yeó ä yeh iigát pah yeh iíg, äih yéguehbut biíc yoobó túi baabní ät yeh iiguíp wut jī. ³ Páant ä yeh iiguíchahjeh, Moisés, Elíasji biícđih Jesús pebh jígohñit, caandíh ít miíc wéhenap wut jī. ⁴ Páant ä yapachah ennit, Pedroboó Jesúsđih nin pah ät niijíp wut yuh jī:

—Maá, ninjīh jwī jəmūchah, ä túina caá! Ma náahachah, biíc peihcanni mūē dáhna jwī chājbična caá. Míih pínah, Moiséh pínah, Elíaih pínahđihbut jwī chāj wūhbična caá, ät niijíp wut jī.

⁵ Obohjeéhtih, páant ä niijíchahjeh, túi yeh iigní mah pōh panihni queéđih ät dei juyúp wut jī. Páant ä dei juyúchah, caán chawat yoób nin pah Dios ät niijíp wut jī: “Nin wā wūh wā oini caá. Caandíh búdí wā wéina caá. Pánihna, ä naáwáchah, caandíh ñi túi joyó”, ät niijíp wut jī. †

⁶ Páant ä niij wéhenachah joinít, úumna, ä bohénit ít páah yoh ñajap wut jī. ⁷ Páant ī páah yoh ñajachah ennit, Jesús ī pebhna jui, queéđih teo jāhanit,

—*Ñi ñah ñuhú. Butéh ñi ennidih, ñi joiníđihbut ñi úumca bojó*, ät niijíp wut jī.

⁸ Páant ä niijíchah joinít, ñah ñuhna, Jesúsđihjeh ít enep wut jī. Bitā ī ennitjiboó ít wihcap wut jī.

⁹ Túttimah, jeemánt dei jūóhna, Jesús queéđih nin pah ät niij wut yuh wut jī:

—*Butéh ñi enatjidiđ bitadiđ ñi naóh jwuhca bojó. Weém, nihat cáacwā úud jeñé, wūnniji wā jwūub boo pūd jūúwát túttimah, caandíh bitadiđ ñi naáwáchah, ä túibična caá*, ät niijíp wut jī.

¹⁰ Páant ä niijíchah joinít, queét biíc peihcannit caandíh nin pah ít niij úubh joi enep wut jī:

—Dios ä wahní, ä jūúwát pínah jātih, Elíasboó ä jūóhbična caá, Moisés ä wūtatjidiđ bohénit īpí niij bohéna caá. ¿Dépah niijíh tigaá queét páant ī niij? ít niij úubh joyóp wut jī. ††

¹¹ —*Yoobópdih tigaá ī niij naáwáp. Elíasđih Dios ä jwíh jūúwát túutur jī, nihatđih ä ámohat pínah niijná.*

¹² *Páant niijnít, nin pah yeebdíh niijná caá wā chājap. Elías wāát jui péanap be. Páant ä juyúchah yuhna, yeebdíh bohénit caandíh ít beh encap jī. Pánih beh encan, ded pah ī náahat pahjeh caandíh ít chājap taga. Páant ī chājat pahjeh mūntih, weemđihbut ī chājbična caá. Páant ī chājachah, weém nihat cáacwā úud jeñé, yeejép wā yapbična caá, Jesús ät niijíp wut jī. ‡*

¹³ Páant ä niij naáwáchah joinít, “‘Elías’, niijná, Juan Daabánidiđ naóhna caá ä chājap”, niijnít, queét ít beh joyóp wut jī.

Wāá wūnat jəmñidiđ Jesús ä booaat

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Pánih miíc wéhe dei jūóhñit, jeé ñaj deyepboó Jesús biíc peihcannit ä pej jəmñit biícđih ä jwūub dei juyúp jī. Páant ī jwūub dei juyúchah, dawá cáacwā cátiđ jūóhñit, biíc newé Jesús pebh jūinít, ä bódicha caj yoh ñajap jī. Pánih bódicha caj yoh ñajñit, nin pah Jesúsđih ä niij naáwáp jī:

¹⁵ —Maá, wā wūhđih ma jīgah eneé. Caandíh wāá wūnat ä ñahachah, yeejép āpí yapna caá. Dawá láa tūē cūutboó āpí būg cáona caá. Biíh láa mūjboó āpí daab yóh bejna caá. ¹⁶ Pánihna, caandíh ī booaat pínah niijná, ma bohénit pebh caandíh wā úb juyúp yuh be. Obohjeéhtih, queét caandíh ī jéih boocap be, ä niijíp jī.

¹⁷ Páant ä niijíchah joinít, Jesús nin pah ä niijíp jī:

—*Yeéb yeejépwā weemdíh jenah joicáñit ñi jəmna caá. ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdíh túi jenah joicán, ñi tac būgábi? Wā pebh caandíh ñi úb jūúwá, ä niijíp jī.*

¹⁸ Páant ä niijíchah joinít, Jesús pebh ä wūhđih ī úb juyúp jī. Páant ī úb juyúchah, caandíh wūnat túutni nemépdih Jesús ä bacat túutur jī. Páant ä wutuchahjeh, ä bacachah, wūnnijiboó ä túi boonap jī.

¹⁹ Páant ä yapat túttimah, jwiít ä bohénit miícjeh jəmna, Jesúsđih nin pah jwī niij úubh joyóp jī:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwī wutuchah yuhna, ät baccan? jwī niijíp jī.

²⁰ —*Wā wēpatdih yeebdíh wā wūhuchah yuhna, caandíh náhñican, weemdíh ñit túi jenah joicáp taga. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Mostaza tībih ä jumat pah, yeéb Dios ä wēpatdih bainíjeh ñi túi jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chājbična caá: Nin jeedíh*

‘Conboó ma bejeé’, ñi niijíchah, ä bejbična caá. Pánih túi jenah joiná, nihatđih ñi jéih chājna caá. ‡† Obohjeéhtih, pánihni nemépdih ñi bacat túut niijná, Diosđih búdí úubát caá náahap. Pánih úubhna, jeémp jwuhcan, Dios ä wēpatdih chah ñi túi jenah joibíčna caá. Pánih chah jenah joinít jəmna, pánihñit nemépwāđihbut ñi jéih bacat túutbična caá, jwiítđih Jesús ä niijíp jī.

Jesús ä wūnat pínahđih ä jwūub naáwát

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Galilea baácboó Jesús biícđih jwī bejchah, caán jwiítđih nin pah ä jwūub niij naáwáp jī:

—*Weém nihat cáacwā úud jeñéđih cáacwā teonit, bitadiđ ī wūhbična caá. ²³ Páant ī wūhat túttimah, queéđboó weemdíh ī mao yohbična caá. Páant ī maoniji biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwūub boo pūd jūóhbična caá, ä niijíp jī.*

Páant ä niij naáwáchah joiná, búdí jwī jīgahap jī.

† 17:5 Gn 22.2; Dt 18.15; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22; 2P 1.17-18 †† 17:10 Mal 4.5 ‡ 17:12 Mt 11.14

‡† 17:20 Mt 21.21; Mr 11.23; 1Co 13.2

Jesús queejíh jacmant dinerodih ã bidat tútat

²⁴ Capernaum tútchina jwí juibínachah, Dioíh mæúdíh ĩ en dawát jíib ðbnitboó Pedro pebhna juibínit, caandíh nin pah ĩt níj úbh joyóp wæt ĩ:

—¿Yeebdíh bohéniboó Dioíh mæúdíh en dawát jíib pí-nahdíh ã jíib chājcan níit? ĩt níjíp wæt ĩ. †

²⁵ —Ā jíib chājbipna caá, Pedro ãt níj jepahap wæt ĩ.

Páant ã níjít túttimah, jwí jumni mæuná Pedro ã waadáchah, Jesúsboó caandíh nin pah ã níj úbh joyóp ĩ:

—¿Simón, dépah tigaá ma níj jenah jói? ¿Nin baácdih moón ĩ maáta detboodíh tigaá ĩ jíib ðb, ma jenah joyóchah? ¿Īih baácdih moondíh níit? ¿Bíih baácdih moónboodíh níit ĩ jíib ðb, ma jenah joyóchah? Pedrođih ã níjíp ĩ.

²⁶ —Bíih baácdih moondíh tigaá ĩpí jíib ðb, Pedro ã níj jepahap ĩ.

—Pánihna, maáta ĩih baácdih moónboodíh ĩpí jíib ðbcan caá. ²⁷ Páant ĩ jíib ðbcan yuhna, queét jíib ðbnit-dih ĩjálhcan, jwí jíib chājbipna caá. Īimboó queéj wáyadih ma bejeé. Caán jeémpni queejdíh ðbnit, áih jacna dinero júđđdih ma bid juibípna caá. Caán júđđ jwíit chénewáih jíib pínahdíh ðbnit, jwí jíib bæúdáatđih jíib chājadih ma bejeé, Jesús Pedrođih ã níjíp ĩ.

“Déhe tigaá ĩi maáh panihni”, Jesús ã níjít

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 Caán láa jwíit ã bohénit Jesús pebh juibínit, nin pah caandíh jwí níj úbh joyóp ĩ:

—¿Dios ã maáh jumþboó jwíjeéh jumni déhe tigaá jwí maáh panihni ã jumbi? jwí níjíp ĩ. ††

² Páant jwí níjíchah joinít, Jesús wébítđih jéúwát tútñit, caandíh jwí cātíh ã ñuhat tútñip ĩ. Páant ã ñuhachah, jwíitđih nin pah ã níj naáwáp ĩ:

³ —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. ĩi jenah joyátđih tút ñumñit, wébít oboh jumñit ĩ jenah joyát pah jenah joinít, Dios ã maáh jumþboó ĩi jéih waad-bípna caá. Obohjeéhtih, caán dée pah ĩi jenah joicán, Dios ã maáh jumþboó ĩi jéih waadcán níit. †† Pánih-na, det wébít ĩ jenah joyát pah jenah joinít, Dios ã maáh jumþboó chah wætñit ĩ jumþipna caá. ⁵ Det wí-hwã jumna, wã wæt pah bita nin wébít panihnidih wéi jwááhñit, weemdíhþt ĩ wéi jwááhna caá, Jesús ã níjíp ĩ.

Jwí yéej chājat tútat ã tobohat

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Nin wébít panihni weemdíh túi jenah joinídih ded ã yéej chājat tútatjí jíib, Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chājbipna caá. Pánihna, caandíh ã yéej chājat tútat pínah jātíh, áih bñtđih búdí jeé júđđjĩh chéu búđđñit, búdí mejna caandíh ĩ yohochah, áta túi taga. Páant ĩ chājachah, caán wébít panihnidih ã yéej-jacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh

chājcan taga. ⁷ Ded bitadih yéej chājat tútñidih Dios búdí ã peéh chājachah, túbit yeejép ã yapþipna caá. Bitadih yéej chājat tútñit páantjeh ĩ jumþipna caá. Obohjeéhtih, queétboó yeejép yoobát ĩ yapþipna caá.

⁸ “Míih téihyājĩh, jítchājĩh yéej chājna, caandíh ma bóod yohat pah, caán yéej chājatđih ma cádaħá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma beþipna caá. Caanná iigát ã đbcan níit. Caandíh ma yohochah nihna, caan dáħjeh áta bæúđ tágaá. Meémboó pánihni cólohjeh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ma túi jumþipna caá. Obohjeéhtih, caandíh bóod yohcan nihna, chénat pah dahjĩh iiguípna ma bejechah, búdí yeejép mata yap tagaá. †† Pánihat pah mñtĩh, míih quíibjĩh ennit, yéej chājna, caan dáħđih ma wáat yohat pah, caán yéej chājatđih ma cádaħá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma beþipna caá. Caanná iigát ã đbcan níit. Caan dáħđih ma yohochah nihna, caan dáħjeh áta bæúđ tágaá. Bíicjĩh quíib wihcan yuhna, túttimah Diosjeéh ma túi jumþipna caá. Obohjeéhtih, míih quíib chénat pah dahjĩh iiguípna ma bejechah, chah yeejép mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatđih cádahat caá náahap”, Jesús ã níjíp ĩ. ††

Bæúdní oveja naáwát

(Lc 15.3-7)

¹⁰ “Nin wébít panihnidih ĩi en iicá bojóo. Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Queét wébítđih ded pah ĩ yapachah Diosđih naáwát tút níjná, queéđđih en daonít ángelwã wã íip pebhna ĩpí bejna caá. ††† Weém nihat cáacwã úđđ jeéé, nin baácdih moón yee-jép chājñit, iiguípna beþnit déedih túi ðbđđih wã jéúwþp ĩ. ¹² Queét iiguípna beþnit, bæúdnít ovejawã panihnit ĩ jumna caá. Pánihnit ĩ jumþchah, nin wã naáwátđih ĩi túi jenah joyóo: Cien ovejawáđih bíbohni bíic oveja ã bæúđúchah ennit, ¿ded pah tigaá ã chājbi, yeéb ĩi jenah joyóchah? Bita noventa y nueve ove-jawáđih ĩ jeémát yílíp jumþboó jweþnit, caán bæú-dnídih bídidih ã beþipna caá. ¹³ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Caán bæúdnídih ã bid juyúchah, ã jweþnit noventa y nueveđih ã weñat chah caán ã bid jwiní-boodíh ã wéibipna caá. ¹⁴ Pánihat pah wã íip jeáboó jumni nin oboh jumni panihni bæúdnít ĩ jummatđih ã náah yaccan caá”, Jesús ã níjíp ĩ.

Bita Jesúhwã meemdíh ĩ yéej chājachah, ded pah chā-jat

(Lc 17.3)

¹⁵ “Ded weemdíh jepahni meemdíh ã yéej chājachah, míic ámohat tút níjná, bita ĩ joicáþboó caandíh míic wéhenadih ma bejeé. Páant ma níjíchah joinít, ã jepa-hachah, ĩi jwúþ míic pej jumþipna caá, páant mñtĩh. ††† Obohjeéhtih, meemdíh ã jepahcah bácah, Dios ã wæt pah, bita chénewáđih ma ñmah bejeé, queét ĩ joyóchah, caandíh míic wéheat tút níjná. ¹⁷ Yeéb bíic peihcannitđih ã jepahcah enna, wíhwã nihat ĩi míic wáacapna caandíh ĩi ñmah bejeé, ã yéej chājatđih

† 17:24 Ex 30.13; 38.26 †† 18:1 Lc 22.24 † 18:3 Mr 10.15; Lc 18.17

†† 18:8 Mt 5.30 †† 18:9 Mt 5.29 ††† 18:10 Ez 34.16; Lc 9.10 ††† 18:15 Lc 17.3 § 18:16 Dt 19.15

ma naáwáchah, queét nihat í joyát pínah niijná. Pánihna, míic wáacnitdihbut ã jepahcah enna, Diosdih náahcan, ã yéejatdih cádahícat peéh, caandíh ñi pej jum cádahaá.

¹⁸ “Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Ded ã yéej chãjatdih cádahcat jíib, ‘Meém yéejatdih yohcanni ma jumna caá’, yeéb wíihwã ñi niijíchah, Diosbut caandíh bíic yoobó ã niijbírna caá. Ded ‘Wã yéej chãjatdih jí-gahnit, wã cádahna caá’, niijnídi h ‘Meém yéejatdih yohni ma jumna caá’, ñi niijíchah, Diosbut caandíh bíic yoobó ã niijbírna caá. †

¹⁹ “Chénewã, bíic peihcannit wíihwã ñi míic wáacachah, ñijeéh wã jumna caá. Pánihna, det chénewã Diosdih ñi úbát pínahdíh bíic yoobó ñi jenah joyóchah, wã íip jeáboó jumni ñi úbát pah ã chãjbipna caá”, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.

²¹ Páant Jesús ã niijíchah joiníji Pedro ã pebh juibínit, nin pah caandíh ã niijíp jĩ:

—¿Maá, wã dée dawá láa weemdíh ã yéej chãjachah, débóí láa tigaá caán ã yéej chãjatdih wã íij cádahbi? ¿Siete láa cádahat ã náah níit? ã níij úbh joyóp jĩ.

²² —¿Ma joyoó! Bíih meemdíh dawá láa ã yéej chãjachah yuhna, siete láajah íij cádahat ã náahcan caá. Obohjeéhtih, páant ã yéej chãjachah yuhna, meémboó caandíh ma jwúub náhnica bojó, Pedrodih Jesús ã níij jepahap jĩ. ††

Teo wühni bíih ã jíib bædáatdih ã quíib bædcát naáwát

²³ “Bita í yéej chãjatdih quíib bædáatdih jenah joinít, nin wã naáwátidih ñi túi jenah joyoó: Dios ã maáh jummat nin pah ã jumna caá. Bíic baácdih moón í maáh ã pebh moón caandíh í jíib bædáanachah, í jíib bædáatdih ã jíib chãj beedáat túttur be. ²⁴ Í jíib bædáatdih ã jenah enechah, bíic caandíh teo wühni boó búdí yoobát ã jíib bædáanap be. Búdí ã jíib bædáatdih jéhnit, caandíh ã pebh ã bid bojop be. ²⁵ Á jéih jíib chãjcah enna, ã maáhboó caandíh, yad, ã weh, nihat áih bíi dée bíicdih bitaboodíh ã jíib chãjat túttur be, queét í jíibjĩh ã jíib bædáatdih ã jíib chãjat túttur niijná. ²⁶ Páant ã jíib chãjat tútturcah joinít, caán búdí jíib bædáaniboó ã maáh pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ã úbúr be. ‘Maá, weemdíh jígah ennit, ma pái jwuhú. Meemdíh wã jíib bædáatdih wã jíib chãj beedábipna caá’, ã niijíp be. ²⁷ Páant ã níij úbúchah joinít, caandíh jígah ennit, ‘Weemdíh ma jíib bædáat ã jumna naáh’, ã maáh caandíh ã niijíp be.

²⁸ “Páant ã niiját túttimah, búdí jíib bædáanijiboó bac bejnit, bíih caán bíicdih í maáhdih teo wühnidih ã jwááap be. Pánih jwááhnit, caánboodíh bainí ã jíib bædáatdih íjnit, áih but nahdih jöp teonit, ‘¿Weemdíh ma jíib bædáatdih waícanjeh ma jíib chãjaá!’ caandíh ã niijíp be. ²⁹ Páant ã niijíchah joinít, caán bainí jíib bædáaniboó ã pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh búdí ã úbúr yuh be. ‘Weemdíh jígah ennit, bainí ma pái jwuhú. Meemdíh wã jíib bædáatdih wã jíib chãj beedábipna caá’, ã niijíp yuh be. ³⁰ Obohjeéhtih, páant

ã níij úbúchah yuhna, caandíh jígah encanjeh, caánboó ã jepahcap be. Pánih jepahcan, caán teo wühnidih nemat múboó ã nemat túttur be. Á jíib chãj beedánachahna, caandíh áta baca tagaá.

³¹ “Pánihna, búdí jíib bædáanijí bainí jíib bædáanidih páant ã chãjachah enna, íjnit, bita teo wühnitboó í maáhdih naóh yacadih í bejep be. ³² Páant í naóh yacachah joinít, í maáh í naóh yacnidih bid bojnit, nin pah caandíh ã níij jühñur be: ‘¿Meém yeejép pohba caá! Meém weemdíh búdí ma úbúchah, ‘Búdí ma jíib bædáatdih ã jumna naáh’, wã niijíp yuh be. ³³ Obohjeéhtih, meemdíh páant wã niijíchah yuhna, bac bejnit, meemdíh bainí jíib bædáanidih meémboó mat jígah encap wut be. Ma jíib bædáatdih wã náhnica pah muntih, caánboó meemdíh ã jíib bædáatdih ma náhnica, áta túi tagaá. ¿Dépanih tibeé caandíh jígah encanjeh, páant ma chãj?’ ã maáh caandíh ã niijíp be.

³⁴ Páant niijnit, búdí íjnit, nemat múboó caandíh ã nemat túttur be. Á jíib chãj beedánachahna, áta baca tagaá.

³⁵ “Caan páh tigaá Dios yeebdíh ã chãjbipna caá. Yeéb nihat ñi déewã yeebdíh yeejép í chãjatdih ñi quíib bædcáh ennit, caánboó yeéb ñi yéej chãjatdihbut bíic yoobó ã quíib bædcán níit”, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.

Í weha mána yaáhdih í yohcat

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹⁹ Páant níij naóh péanit, caán Galilea baáboó jumniiji Judea baácna Jesús jwiítidih ã numah bejep jĩ. Pánih bejnit, caanná juibína, Jordán mejdih chüh bejnit, conanaamánt jwí juibínap jĩ. ² Pánih caanná juibínit, jwí jib bejchah, dawá cáacwã jwiítidih í péenap jĩ. Páant í péenachah ennit, íjeéh bejnit wühnitdih Jesús ã boonanap jĩ.

³ Páant jwí bejchah, jwiítidih jwááhnit, biquína fariseowã nin pah Jesúsdi h í níij úbh joyóp jĩ, ded pah ã jepahachah joinít, caandíh naóh yacat túttur niijná:

—¿Jwí weha mána yaáhdih jwí yohochah, áta túi taniít? ¿Dios ã wutatboó páant níit ã chãjat túttur, ma jenah joyóchah? Í níij úbh joyóp jĩ.

⁴ —¿Moisés nin pah ã níij daacátjidi h ñi bohé jwuhcannit jĩ? ‘Dios bíihmah nin baácdih chãjni newé yaddihbut át chãjap wut jĩ’, át níij daacáp tají. ⁴⁵ Páant níij daácnit, nin pahbut át jwúub níij daacáp tají: ‘Páant ã chãjachah, newé ã mánadi h cádahnit, yadjĩh bíicdih ã jumbipna caá. Pánih jumna, queét chénewã jumna yuhna, bíic bácah panihnit caá í jumna’, át níij daacáp tají. †† ¿Páant ã níij daacátjidi h ñi bohé jwuhcannit jĩ? ⁶ Páant ã daacátji pah queét chénewã jumnitji bíic bácah pah í jumna caá. Pánihna, í téihya chéwechah, Diosjeh tigaá queétdih bíicdih ã jummat túttur caá. Páant bíicdih ã chãjachah, queétjeh í míic cádahcat caá náahap, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, queét fariseowã nin pah í jwúub níij úbh joyóp jĩ, páant muntih:

† 18:18 Mt 16.19; Jn 20.23 †† 18:22 Lc 17.3-4

‡ 19:4 Gn 1.27; 5.2 †† 19:5 Gn 2.24

—Meém páant ma niijíchah yuhna, Moisésjeh nin pah át niij daacáp tají: ‘Majeéh bólidih yohíhna, “Meém ma túicat enna, meemdíh wā yohna caá”, niij daácnit, caántdih ñi wēhú. Páant niij daác wēhñit, majeéh bólidih ma yohochah, ā túina caá’, Moisés át niij daacáp tají. † † Páant ma niijíchah yuhna, Moisésboó dépanih tigaá páant át niij daácji? † niijíp yuh jī.

⁸ —*Ñi n̄owā Diosdih ī yap yohochah enna, Moisés nin pah át niij daacáp tají. † weha mánadih yohna, páant tií ī chāj dáhwa naáh’, át niij daacáp tají. Páant ā niijíchah yuhna, biíhmah pohba páant át nihcap tají. † Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh nin pah wā naóhna caá: Ded ájeéh bólidih yohna, biíhñi mi yeejép chājcah yuhna, biíh wilidih jwúub āa jumna, caántñi yeejép chājna caá ā chājap. Pánihna, ā yohnihjidih āa jum-nib̄t caántñi yeejép ā chājna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī. ††*

¹⁰ Páant ā niijíchah joinít, jwiít ā bohénit caandíh nin pah jwí niijíp jī:

—Páant newé yadñi ī míic yohat ā túicah, āa wihcah āta t̄i tagaá, jwí niijíp jī.

¹¹ —*Yeéb ñi niiját pahjeh tigaá ā jum̄p. Dios biquína ā ñionitdihjeh ā āa jum̄t t̄utcan caá. † Biquína neoná yaáhdih náahcannit pínah ī c̄ac jumna caá. Bitadih ñi quehli tíbnadih ī ib̄ yohochah, yaáhdih náahcannit ī jumna caá. Bitaboó Diosdih teo wēhñit jum̄t t̄ut niijná, yaáhdih ī bidcan caá. Pánihna, ded t̄i joini jumna, Diosdih teo wēhat t̄ut niijná, páant tigaá jum̄t náahap, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.*

Jesús wébítidih ā úbát

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Páant jwiítidih ā naáwát t̄ttimah, Jesús queétdih ā teo jáha úbát pínah niijná, c̄acwā ī wehdih ā pebhna ī úb̄ juȳp jī. Páant ī úb̄ juȳchah ennit, jwiít ā bohénit-boó queétdih jwí jipónih j̄ihñ̄p jī.

¹⁴ Páant jwí j̄ihñ̄chah joinít, Jesús jwiítidih nin pah ā niijíp jī:

—*Wébít wā pebh ī j̄úwú naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wā maáh caá’, niijnít, queét wébít caá t̄i jenah joinít ī jum̄p. Pánihna, Dios ā maáh jum̄pna waadnitboó nit wébít ī jenah joyát pah jenah joinít ī jumna caá, ā niijíp jī.*

¹⁵ Páant niijnít, queét wébítidih ā teo jáha úb̄p jī. Pánih úb̄h péanit, jwiítidih ā jwúub̄ n̄mah bejep jī.

Dawá bií dée bíbohni Jesúsdiñ ā úb̄h joyát

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Páant jwiítidih ā n̄mah bejchah, biíc newé Jesús pebh joinít, nin pah caandíh ā niij úb̄h joyóp jī:

—¿Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá t̄inidih wā chājbi? ā niijíp jī.

¹⁷ —*¿Dépanih tigaá t̄i chājat pínahdih weemdíh ma úb̄h joi? Diosjeh caá t̄ini. Páantjeh Diosjeéh jumíhna, ā w̄tat pah ma chājá, caandíh Jesús ā niij jepahap jī.*

¹⁸ —¿Ded w̄tatdih niij tigaá ma chāj? ā niij jwúub̄ úb̄h joyóp jī.

—*C̄acwādh ma mao yohca bojoó. Ma āa nihcanni-jñi ma yéj chājca bojoó. Ma n̄umcá bojoó. † Ma yeeca bojoó. † Ma mánadih ma t̄i chājá. † Meemjéh ma míic oyat pah bitadib̄t ma oyoó. † Nin w̄tatdih jepahat caá náahap, Jesús caandíh ā niij jepahap jī.*

²⁰ —Caán w̄tatdih weém wāp̄ yap yohcan caá.

¿Diosjeéh t̄i jum̄t t̄ut niijná, ded panihat tigaá weemdíh páantjeh ā judh? Jesúsdiñ ā jwúub̄ niij úb̄h joyóp jī.

²¹ —*Meém yéjehat wihcanni jumíhna, nihat míh bií déedih j̄ib̄ chāj w̄h̄dh ma bejeé. Pánih j̄ib̄ chājñit, nihat ma j̄ib̄ teonidih moh yéjñitdih ma jwúub̄ w̄h̄h̄. Páant ma w̄h̄chah, nin baácboó ma bíbohatji chah t̄ini míh pínah Dios pebhboó ā jum̄bipna caá. Pánih queétdih w̄h̄ péanit, w̄jeéh ma j̄úwú, Jesús caandíh ā niijíp yuh jī.*

²² Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, dawá bií déedih bíbohni jumna, áih bií déedih j̄ib̄ chāj w̄h̄h̄can, búdí ā j̄gahap jī. Pánih j̄gahñit, jepahcanjeh, ā jwúub̄ bejep jī.

²³ Páant ā bejchah ennit, Jesús jwiítidih nin pah ā niij naáwáp jī:

—*Yoobópdiñ yeebdíh wā naóhna caá. Ded dawá bií déedih bíbohni Dios ā maáh jum̄pboó ā bej̄hichah yuhna, caandíh ā b̄ona caá. † Camelloboó awí íitbitdih ā yabac bej̄hichah nihna, āta b̄o tagaá. Pánihat pah, dawá bií déedih bíbohni Dios ā maáh jum̄pboó ā waádihichah yuhna, búdí ā b̄ona caá, ā niijíp jī. ††*

²⁵ Páant ā niijíchah, joi w̄hi bejñit, nin pah Jesúsdiñ jwí niijíp jī:

—Páant ma niijíchah bácah, Dios ā jum̄pboó ded ā j̄ih waadcán niít, jwí niijíp jī.

²⁶ —*C̄acwā ded pah ī jenah joyátñihjeh ī t̄i chājñina yuhna, Dios pebhboó ī j̄ih bejcan niít. Diosjeh caá iiguipna bejñit déedih ā t̄i úb̄p. Caanjéh tigaá nihatdih chāj beedáni. Dedé j̄ihcat pínah caandíh ā wihcan caá, jwiítidih ā niijíp jī.*

²⁷ Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, weemdíh ma joi jwúub̄. Majeéh péeat t̄ut niijná, jwiítboó nihatdih jwí cádahap jī. ¿Páant jwí chājat j̄ib̄, dedédh tigaá jwiítidih ma w̄h̄bi? ā niijíp jī.

²⁸ —*Yoobópdiñ yeebdíh wā naóhna caá. Péeni yeó jáap t̄ttimah, nihat jáap míic ā t̄ut n̄umbipna caá. Caán láa weém nihat c̄acwā úb̄ jeñé, jeáboó maáh wā jum̄bipna caá. Páant maáh wā jum̄chah, yeéb wā bohénitboó judíowā doce poómpnadiñ w̄jeéh w̄tnit ñi jum̄bipna caá. †††²⁹ Ded weemdíh teo w̄hat t̄ut niijná, áih m̄ú, ā mána, ā déewā, ā weh, áih w̄p̄chidih yuh b̄ca ā cádahachah, Diosboó caandíh chah ā jwúub̄ w̄h̄bipna caá. Pánih cádahñit, weemdíh teo w̄h̄nitboó Diosjeéh páantjeh ī t̄i jum̄bipna caá. †††³⁰ Obohjeéhtih, nin baácboó dawá maáta panihñitji Dios*

† 19:18 Ex 20.13-16; Dt 5.17-20 †† 19:19 Ex 20.12; Dt 5.16

†† 19:19 Lv 19.18 ††† 19:24 Pr 11.28 ††† 19:28 Mt 25.31; Lc 22.30

weemdíh í teo wáacat pínah niijná, nin baácboó wá jéóhcap jī. Obohjeéhtih, cáacwādíh teo wáacat tútt ni-ijná, queét iiguípna í bejat déedih wən wūhədih wá jūúwúp be, Jesús á niijíp jī. †

Jesús chénewā jéih encannitdih á booaat

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Jwiít Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchidih jwí chóop yap bejep jī. Páant jwí chóop yap bejechah, dawá cáacwābət jwiítidih í péenap jī. ³⁰ Jericó wáihyat júđ jēcdih bac bejnit, chénewā jéih encannit namá jwéejdih í chūđchah, jwí enep jī. “Jesús, Nazaret tútchidih bóo caá á yap bejep”, bita í niijíchah joinít, nin pah í niijí ñaac ejep jī:

—;Maá, David jūima, Dios á wahní jwiítidih ma jígah en teo wáacá! í niijíp jī.

³¹ Páant í niijí ñaacáchah joinít, cáacwāboó queétdih jēihnit,

—;Páant bóojeh! Ñi ñaac cádaahá, í niijíp yəh jī.

Obohjeéhtih, páant í niijí jūihñchah yəhna, queétoó joicánjeh, chah í ñaacáp jī:

—;Maá, David jūima, Dios á wahní, jwiítidih ma jígah en teo wáacá! í niijíp jī.

³² Páant í niijí ñaacáchah joinít, Jesús chāo ñéh, á pebhna jūúwát túttnit, queétdih nin pah á niijíp jī:

—;Ded pah wá chājatdih tigaá ñi náah? á niijíp jī.

³³ —Maá, jéih enatdih caá jwí náahap, í niijíp jī.

³⁴ Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih jígah ennit, íih quíibidih á teo jāhanap jī. Páant á teo jāhanachah-jeh, í yoób enep jī, bəca. Pánih ennit, caandíh í péenap jī.

Jesúswā Jerusalénna í waadát

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 Jerusalén tútchina tóah jūibínit, Olivo wēt jumni pácahi jumni jeéboó jwí jūibínap jī. Pánih jūibí, púəh laab béjna, Betfagé wēt jumni tútchibitdih jwí tóah jūibínap jī. Caanná jūibínit, Jesús chénewā jwíjéeh jumnitdih caán tútchina á wahap jī. ² Pánih wahnit, nin pah queétdih á niijí wətəp jī:

—*Con tútchina waadní, burroma mi wūúh bícdih ñi enbipna caá. Pánih en, queétdih watnit, weemdíh ñi əb jūóh wūhəú. ³ Páant ñi əb jūúwúchah ennit, cáacwā yeebdíh í wūbh joyóchah, nin pah ñi niijí jəpahaá: ‘Jwí maáh queétdih á náah jwəhəp be. Péanit, queétdih á jwəwəbabipna caá’, ñi niijí, Jesús á niijíp jī.*

⁴ Páant á yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Zacaríasji nin pah át niijí daacáp tají:

⁵ “Jerusalén tútchidih moondíh nin pah ma niijí naáwá: ‘Dios weemdíh nin pah á niiját túttəp be: “Ñi eneé, ñi Maáh ñi pebhna á jūóhna caá. Caán oboh jumni pah burro wūúhjih chūđni á jūóhbiipna caá”, Jerusalén tútchidih moondíh ma niijí, weemdíh á niijíp be”, Zacarías át niijí daacáp tají.

(Zac 9.9)

⁶ Jesús á wahnitboó bejnit, á niijátji pah ít chājar wət jī. ⁷ Burroma, mi wūúh bícdih í əb jəyúchah, jwíih jih

† 20:28 Lc 22.27; Jn 13.12-15

bóo yéguedih tóo dəgnit, burromajih mi wūúhjihbət jwí cáagap jī. Páant jwí cáagat túttimah, Jesús caán burro wūúhjih á púəh laab chūđəp jī. ⁸ Pánih chūđnit, Jerusalén tútchina jwiítidih á nəmah bejep jī. Páant á bejechah ennit, dawá cáacwā íih jih bóo yéguedih tóo dəgnit, Jesúsdih wéina, namáboó í jwej waáwáp jī. Bitaboó í bóodniji táam núonadih əbnit, queébtət Jesúsdih wéina, namáboó í jwej waáwáp jī. Páant í jwejniji chóona, núonajih Jesús á bejep jī. ⁹ Páant Jesús á bejechah, á waáwápman moón, á méimant péenitbət caandíh wéinit, bícdih nin pah í niijí ñaacáp jī:

—;David jūima, Dios á wahní, jwiítidih ma tēi əbəú! ;Meém jwí maáh pínahdih búdí jwí wéina caá! í niijí wēi ñaacáp jī. ††

¹⁰ Pánih bejnit, Jerusalén tútchina jwí waadáchah, caanjíh jumnitboó en wúhi bejnit, nin pah í niijí míic wūbh joyóy jī:

—;Nin déhe tigaá? í niijíp jī.

¹¹ —Nin Jesús, Galilea baác, Nazaret tútchidih bóo, Dios naáwátidih naóh yapani caá, bita queétdih í niijí jəpahap jī.

Jesús Dioíh məwná á waadát

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.12-23)

¹² Jerusalén tútchina waadní, Dioíh məw jóocmant bóo jəhdih Jesús jwiítidih á nəmah waad béjep jī. Pánih waad béjnit, caánboó jīb chājnitdih á ñəwə yóh bacanap jī. Dinerodih tútt nəmnit í cáagat naanádih əb yoh áacanit, jopwādih jīb chājnitíh chūđdat naanádihbət á əb yoh áacanap jī. ¹³ Pánih əb yoh áacanit, Jesús nin pah queétdih á niijí jūihñəp jī:

—*Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niijí daacáp tají: ‘Wíih məw cáacwā weemdíh í wūbát pínah məw caá’, Dios á niijíp be’, ít niijí daacáp tají. † Obohjeéhtih, cáacwā Diosdih wūbúdh í jəyúchah yəhna, yeébbóo queétdih yeenit, nəmtná caá ñi chājar. Pánih nəmtnít, Dioíh məwdíh yéjanit, nəmtnít í jummat pínah məw chājna caá ñi chājar, á niijíp jī.*

¹⁴ Páant Dioíh məwdíh Jesús á jummat pónih, dawá jéih encannit, wəwə nahjíh bejnitbət á pebhna í jəyúp jī. Páant í jəyúchah ennit, queétdih á boanap jī. ¹⁵ Obohjeéhtih, queétdih á boanachah ennit, caanjíh jumnit sacerdotewá í maáta, Moisés á wətatjidih bohénitbət Jesúsdih búdí í íjip jī. Jwíjéeh péenit wébitboó “;David jūima, Dios á wahní, jwiítidih tēi əbni pínah, meemdíh búdí jwí wéina caá!” í niijí ñaac cádahcah joiná, chah í íjip jī. ¹⁶ Pánih íjipnit, Jesúsdih nin pah í niijí jūihñəp jī:

—Meemdíh páant í niijí ñaacáchah, ;ma joicán níit? Páant í niijí ca bojo naáh, Jesúsdih í niijíp jī.

—*Wá joiná caá. Obohjeéhtih, Davidji Dios naáwátidih naóh yapani nin pah á niijí daacátjidih ;yeébbóo ñi bohécannit jī?*

—*Wébitdih, bita í tūhñitdihbət meém ma wēi naáwát túttəp caá, Diosdih wéinit, David át niijí daacáp tají,*

(Sal 8.2)

Jesús queétdih á niijí jūihñəp jī.

†† 21:9 Sal 118.25-26 † 21:13 Is 56.7b; Jer 7.11

¹⁷ Páant niij péanit, queétdih cádahnit, caán tútchimant Jesús jwiítdih ã nẽmah bac bejep jĩ. Pánih bac bejna, Betania tútchidih juibínit, caan chéi caanjĩh jwĩ ãwẽp jĩ.

Higuera nahdih Jesús ã wunat tútat

(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ Cheibit bóo yeó jáapdih, Betania tútchiboó õonitji Jerusalén tútchina jwũb bejna, Jesúsboó ãt nẽgũp wẽp tajĩ. ¹⁹ Pánih nẽgũp wẽpna, namá jwẽejdih lajni higuera nahdih ennit, ãih quehedih jeémihna, caan náh pebh enedih ã bejep yẽh jĩ. Obohjeéhtih, caan náhboó quehcan, túini wawájuh pohba ã jũmẽp jĩ. Páant ã quehcatdih enna,

—;Ma jwũb quehcan níit! caan náhdih ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, ãih núona ã diib téhah bejep jĩ.

²⁰ Páant ã wẽpẽchah ennit, jwiit ã bohénitboó jwĩ en wéhi bejep jĩ.

—¿Dépanih tigaá waicanjeh ã wẽnah bej? Jesúsdi h jwĩ niij ẽbh joyóp jĩ.

²¹ —Yoobópdi h yeebdih wã naóhna caá. Dios ã wẽpatdih túi jenah joiná, nin nahdih wã chãjat pahjeh muntih yeebbút ñi jéih chãjbipna caá. Páant wã chãjat chahbũt ñi jéih chãjbipna caá. Con jeedih ‘Conmant bejnit, búdí mɔjna ma bẽg báahá’, ñi niijíchah, ñi wẽtat pah ã yapbipna caá. ^{†22} Diosdih túi jenah joinít, ded pah caandih ñi ẽbát pah ã chãjbipna caá, Jesús jwiitdih ã niij jepahap jĩ.

Jesús ã wẽpat

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Pánih bejna, Jerusalén tútchina juibí, Dioih mẽedih waad béjnit, Jesús cáacwãdih ã jwũb bohénap jĩ. Páant ã bohéat pónih, sacerdotewã ã maáta, jwiit judíowã jwĩ maátabũt ã pebh jwinít, nin pah caandih ã niij ẽbh joyóp jĩ:

—¿Déih wẽpatjĩh tibeé jwĩin páant ma chãj? ¿Déhe tibeé meemdih páant ã wẽt? ã niijíp jĩ.

²⁴ —Yeebdih wã jwĩh ẽbh joibipna caá. Weemdih ñi túi jepahachah, weembút yeebdih wã jepahbipna caá.

²⁵ Juan Daabánidih ¿déhe tigaá ãt wẽtjĩ? ñi jenah joyóchah. ¿Dios ãt wẽtjican taniit? ¿Cáacwãboó níit caandih ãt daabáat tũtjip? yeé ñi jenah joyóchah, Jesús queétdih ã niij ẽbh joyóp jĩ.

Páant ã niij ẽbh joyóchah joinít, queétjeh nin pah ãt míic niijíp wẽt jĩ: “¿Ded pah tigaá jwĩ niij jepahbi? ‘Dios caá Juandih ãt wẽtjip taga’, jwĩ niijíchah, ‘Páant ã jũmẽchah yẽhna, ¿dépanih tijĩ caandih ñi jepahcan?’ jwiitdih ã niij jũhbipna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwãtdih naóh yapani yoobát ã jũmẽp jĩ’, ã niij jenah joiná caá. Páant ã niij jenah joyóchah, ‘Cáacwãjeh caandih ãt daabáat tũtjip taga’, jwĩ niij jepahachah, jwiitdih búdí ãt jũhbipna caá”, ãt míic niijíp wẽt jĩ. ²⁷ Pánih míic wéhe péanit, nin pah Jesúsdi h ã niij jepahap jĩ:

—Jwiit jwĩ jéihcan caá, ã niijíp jĩ.

—Caán láa bácah weemdih wẽtnidih weembút yeebdih wã naóhcan níit, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

Biic newé ã weh ded pah ã chãjat naáwát

²⁸ Páant niij péanit, jwĩ maátadih Jesús nin pah ã jwũb niij naáwáp jĩ:

—Nin wã naáwãtdih ¿ded pah ñi niij jenah joí? Biic newé chénewã ã weh ã jũmẽp be. Pánihna, biic yeó jáap ã ãipboó weép jeñédih, ‘Wũhũ, bũ wĩh iguíhãboó tewedih ma bejeé’, ã niijíp be. ²⁹ ‘Wã bejcan caá’, ã niij jepahap be. Páant niijná yẽhna, jwũb jenah joinít, tewedih ã bejep be. ³⁰ Túttimah, ã ẽddihbũt biic yoobó ã niijíp be. ‘Wã bejmi caá’, ã niij jepahap yẽh be. Obohjeéhtih, páant niijná yẽhna, ã bejcap be. ³¹ ¿Ded tigaá ã ãipdih ã túi jepah? Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

—Weép jeñéboó ã túi jepahap be, queét ã niij jepahap jĩ.

—Yoobópdi h yeebdih wã naóhna caá. Romano maátadih núo ẽbh wẽhñit, deoh nah jũmñit yaádh biicdih yeé jãtjeh Dios ã maáh jũmatdih ã waadná caá. ³² Juan Daabáni cáacwãdih bohénadih jwiná, ded pah ñi túi chãjat pínahdih yeebdih ãt naáwáp tajĩ. Páant ã naáwãchah yẽhna, yeéboó caandih ñit jepahcap tajĩ. Obohjeéhtih, queét núo ẽbh wẽhñit, deoh nah jũmñit yaádhbũt ã túi jepahap tajĩ. Páant ã jepahachah enna yẽhna, yeéboó tũt nẽmĩhcan, ñit jepahcap tajĩ, Jesús queétdih ã niijíp jĩ. ††

Jiwá iguíhadih yeejép teo wẽhñit naáwát

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “Nin biih wã naáwát pínahdih ñi túi joyóo. Biic newé jiwá iguíhdih ã momop be. Pánih mom péa, wáhyat júdũdih chãj péa, iguíhdih ã búh chũñat pínah mẽedihbũt ã chãjap be. Pánih chãj péa, caán iguíhadih ã túi en dawát pínah niijná, jap bóo mẽedihbũt ã chãjap be. Páant nihatdih chãj péa, bitadih en dawát tũtñit, biáboó jib jwẽhũdih ã bejep be. ^{†34} Túttimah, iguíh ei láa, ãih iguíh jĩbdih ã ẽbát pínah niijná, iguíha mínah caandih teo wẽhñitdih ãih iguíhana ã wah bojop yẽh be. ³⁵ Obohjeéhtih, caandih teo wẽhñit caanná ã juibínachah, biicdih pũi, biíhdih mao yoh, biíhdih jeejĩh ã yoh mawap be. ³⁶ Pánihat túttimah, bita caandih teo wẽhñitdih ãih iguíhãboó ã jwũb wahap be, páant muntih. Chah dawá ã wahachah yẽhna, queét en daonít biic yoobó muntih queétdihbũt yeejép ã chãjap be.

³⁷ “Túttimah, ‘Wã wẽhũdih caá ã jepahmi dée caá’, niijnít, caandih ã wahap be. ³⁸ Páant ã wahachah yẽhna, caandih ennit, en daonítboó nin pah ã míic niijíp be: ‘Iguíha mínah ã wunat túttimah, nin ã wẽhũboó ã tũt nẽmbipna caá. Pánihna, caandih jwĩ mao yohochah, iguíha jwĩh ã jũmbipna caá’, queétjeh ã míic niijíp be. ³⁹ Páant niij, ã wẽhũdih teonit, iguíhamant ẽb bac bejnit, ã mao yohop be.

† 21:21 Mt 17.20; 1Co 13.2

†† 21:32 Lc 3.12; 7.29-30 ‡ 21:33 Is 5.1-2

40 *“Páant í chājat doonádih joinít, iguíha mínahboó áih iguíhana jwúub joinít, ¿queétdih ded pah tigaá á chājbi?”* Jesús queétdih á niij úubh joyóp jī.

41 Páant Jesús á niijchah joinít, queét caandih nin pah í niij jepahap jī:

—Queét yeejépwādh peéh chājna, á mao yohat túutbipna caá. Túttimah, bitaboodih áih iguíhadih á en dawát túutbipna caá, áih iguíhdih caandih í tui dic wúhat pínah niijná, í niijíp jī.

42 Páant í niijchah joinít, Jesús nin pah á jwúub niijíp jī:

—*Dios naáwátdih naóh yapani nin pah á niij daacátjidih ¿yeebboó ñi bohécannit beé?*

‘Múú teonit túini jee dáhnadih ñionit, í náahcanni dahdih í yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét í yohni dahdihjeh tigaá Dios á ñiwip. Caandih ñionit, áih mæ pánihnidih chājna, caán mædhí á tui jenah enat túut niijná, choójboó caan dáhdih á jwíh jwejep be. Caán jee pánihni Dios á wahni pínah tigaá. Páant á chā-jachah ennit, jwiítboó caandih búdí jwí wéina caá, á niij daacáp tajī.

(Sal 118.22-23)

43 *Páant á niihat pah tigaá yeebdih yoobópdih wá naóhna caá. Dios áihwá pínah yeebdih á jwíh ñionitjī ñi jwúuchah yuhna, weém Dios á wahnidih ñi náahc-ah, bita weemdih tui jepahnit pínahboodih á ñiobipna caá, páantjeh ájeéh í jwmat pínah niijná.* 44 *Pánihna, weemdih jepahcannitboó caán jee dáhdih tóoc bæugnít panihnit í jwmbipna caá. Weemdih í jepahcatjī jīb caán jee dáh á néehat pah, peéh chājna, iiguípna Dios queétdih á wahbipna caá, Jesús á niijíp jī.*

45 Páant á niijchah joinít, sacerdotewá í maáta, fariseowábət “Jwiítidih niijná caá á chājap”, ít niij jéihyep wət jī. 46 Páant niij jéihnit, caandih ded pah í tewat pínahdih ít bidip wət yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwá caandih “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, í niij jenah joyóchah jéihnit, queétdih úumna, tewíhna yuhna, ít jéih teo jwuhcap wət jī.

Téihya chéona á numah jeémát pínah naáwát

(Lc 14.15-24)

22 Páant á niiját túttimah, Jesús nin á jenah joini naáwátjīh queétdih á jwúub niij naóh bohénap jī:

2 *“Dios á maáh jwmat nin pah caá á jwmat: Maáh wúúh á téihya chéwat túut chājachah, á íip á numah jeémát pínahdih á chājap be.* 3 *Pánih ámoh péanit, á numah jeémpnit pínahdih jwúwát túutna, caandih teo wúhndih á wahap yuh be. Obohjeéhtih, caandih í jepahcap be.* 4 *Túttimah, bita caandih teo wúhndihbət wahnit, ‘Á numah jeémát pínah momo jiwíwá, á in débehanitdih mao pwebnit, nihatdih ámoh péa, yeebdih á jwúwát túut be’, wá bidnitdih ñi niij naáwá.* 5 *Páant á wətuchah joinít, í bejep yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, páant í niijchah yuhna, queétdih í joyáh bojop be. Joyáh bojnit, bíic áih wápchiboó bej, bíih á tewat múúboó á bejep be.* 6 *Bitaboó queét í naáwáchah joíhcan, yeejépwādh, queétdih í mao*

yohop be. 7 *Páant í chājat doonádih joinít, búdí íjnit, maáhboó áih soldadowādh á wahap be, queétdih mao yoh beedánit, íih tútchidihbət í cawat pínah ni-ijná.* 8 *Pánihat túttimah, bita caandih teo wúhndih nin pah á niijíp be: ‘Wá wúúh á téihya chéona numah jeémát pínahdih ámoh péanit, cáacwádh wá bidichah yuhna, queét yeejépwā ít jepahcap taga.* 9 *Pánihna, tútchi tac yoób jwmatni jwúhna bejnit, det ñi jwááhdih ñi numah jwúwá’, queétdih á niijíp be.* 10 *Páant á ni-ijchah joinít, bejna, biquína tui chājnitdih jwááh, bita tui chājannitdihbət jwááhdih, nihatdih í numah jwúub jwúwá be. Pánihna, í maáh mædhí jwúub jwúwá, á numah jeémát tólidih í yáwap yuh be.*

11 *“Obohjeéhtih, maáhboó queét jwmatdih enedih jwmatni, téihya chéwechah enna í dawát chóodih bíic newé á ducóh, á enep be.* 12 *Pánih ennit, ‘Íin wúúh, dépanih tibeé wá dawát túutni yéguéh ducóh yuhna, ma waád jwúh?’ caandih á niijíp be. Páant á niijchah joinít, caánboó á jéih jepahcap be.* 13 *Páant á jepahcchah enna, maáh caandih teo wúhndih nin pah á niijíp be: ‘Chéonit, caandih ñi úb bac bejeé. Pánih úb bac bejnit, weemdih á jepahcat jīb, dwpúnarboó ñi yohoó, wá pebh á jwmat pínah niijná. Caánboó jwmatni, túbit jīgahna, íih maonádih néeh chāc jwmatni í jwmbipna caá’, caandih teo wúhndih á niijíp be.* †

14 *“Bæ wá naáwát pah, dawá cáacwá wíh túini doonádih joiná yuhna, daocánnitjeh í jepahna caá”, Jesús á niijíp jī.*

Romano maáta í úubát túutni dinero júdu

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Páant á niijchah joinít, íjna, Dioíh mæmánt bac bejnit, fariseowá nin pah ít míic niij úubh joyóp wət jī: “¿Ded pah tigaá caandih jwí niij úubh joibí, mácah á jepahachah, caandih naóh yacat túut niijná?” ít míic ni-ijíp wət jī. 16 Páant niijnít, biquína íjeéh jwmatni, Herodes á jwmatnádih maáh waadáhndihbət Jesús pebhna ít wahap tajī, Jesúsdih í úubh joyát pínah niijná. Páant í wahnitboó waád jwmatni, nin pah Jesúsdih í niijíp jī:

—Bohéní, yecanni jwmatni, Dios ded pah jwiítidih á chājat túutdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwá í niijchah, maáta í jwmatchah yuhna, úumcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá.

17 Páant yoobópdih naóhni jwmatni, ded pah ma jenah joyátidih jwiítidih ma naáwá. ¿Roma baácdih moón í maáh César á úubát túutni núodih caandih jwí wúhuchah, á tui níit? í niij úubh joyóp yuh jī.

18 Páant í niij úubh joyóchah, í yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih á niij úubh joí jwúubanap jī:

—*Yeeb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdih mácah ñi jepahat túut?* 19 *Césardih ñi wúhat pínah júddih weemdih ñi júutá, á niijíp jī.*

Páant á niijchah joinít, bíic júddih caandih í júutap jī.

20 —*¿Caán júddih deíh móot, deíh wét tigaá á jwmat queétdih á niij úubh joyóp jī.*

† 22:13 Mt 8.12; 25.30; Lc 13.28

21 —Césaríh móot, áih wütbtut ã jumna caá, í níj jepahap jĩ.

—Caán láa bácah caán júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ã jumuchah, caandíh wéhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumuchah, Diosboodíh ñi wéhúú, queétdih ã níjíp jĩ.

22 Páant ã níj jepahachah, í joí wúhi bejep jĩ. Pánih joí wúhi bejnit, í bac bejep jĩ.

Cáacwã í jwúub boo pud jéúwát (Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

23 Páant queét í bac bejat túttimah, biquína saduceowã jwéh, Jesúsdi h úbh joyát tútt níjná, caán munná muntih í waád juyúp jĩ. Queét saduceowã “Cáacwã wenna, í jwúub boo pud jéúhcan níit”, níjnit í jumap jĩ. 24 Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdi h í níjíp jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisés át níj bohénap tajĩ: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wunuchah, ã údboó weép jeñé áajidih jwúub áa jummat caá náahap. Pánihna, ã údboó áa wih jwéhcani jumna, éemp wunnidih ã bíboho naáh, ã úd jeñé báadhda weh pah í weh jummat pínah níjná’, jwiítdih Moisés át níjíp tajĩ. 25 Biíc weh sietewã í jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wunap be. Pánihna, ã údboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumap yuh be. Páant áa jummat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ã wunap be. 26 Páant míicjeh queét ni hat í búú beedép be. 27 Páant mi weha mána í wun beedát túttimah, í áajibut mi wunap be. 28 Pánihna, queét ni hat í áa jumnihji, ni hat cáacwã í jwúub boo pud jéúwúchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? Jesúsdi h í níj úbh joyóp jĩ.

29 Páant í níjíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã níj jepahap jĩ:

—¿Dios naáwátdih jéihcan, ã wépatdihbut jéihcan, yeéboó yoobópdih jenah joicánnit caá! 30 Wunnitji í jwúub boo pud jéúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwã pah áa wihcannit í jumbi pna caá. 31 Obohjeéhtih, wunnitji í boo pud jéúwát pínahdih yeé ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wã naóhna caá. ¿Moisésdih Dios nin pah ã níjítjidih ñi encannit jĩ? 32 ‘Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá’, át níj naáwáp wut jĩ. Queét í wunat túttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios át níjíp wut jĩ. ‘Í Maáh caá’, ã níjítjidih joinít, báadhni í jummatdih jwí jéihna caá. Dios báadhni dñihjeh maáh ã jumna caá. Pánihna, ‘Wunnitji í jwúub boo pud jéúhcan níit’, níj jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, Jesús ã níjíp jĩ. †

33 Páant ã níjíchah joinít, ni hat cáacwã ã bohéatdih í joí wúhi bejep jĩ.

Chah jenah joyát wutat (Mr 12.28-34)

34 Páant Jesús saduceowádh ã túi jepahachah joinít, fariseowáboó í míic wéhenap jĩ. 35 Pánih míic wéhe péanit, biíc íjeéh jumni, Moisés ã wutatjidih túi jéihni-boó caandíh nin pah ã níj úbh joyóp yuh jĩ:

36 —¿Bohéní, Dios jwiítdih ã wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? ã níjíp jĩ.

37 —Nin wutat caá chah ã jumap. ‘Diosdih chah jenah joí, túi jepahni, wéinit, caandíh búdí ñi oyoó’, Moisés át níj daacáp tajĩ. 38 Caán wutatji caá jwíh jumni. 39 Caán wutat pahjeh muntih, nin biíh wutatbut biíc yoobó ã jumna caá: ‘Meemjéh ma míic oyat pah muntih, bitadihbut búdí ma oyoó’, át níj daacáp tajĩ. 40 Pánihna, Diosdih oinit, bitadihbut oinit, Dios ã náahat pah ñi chájipna caá. Pánih chájnit, ni hat Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit í níjítjidihbut ñi túi jepahbipna caá, Jesús queétdih ã níjíp jĩ. ††

¿Ded jumma tigaá Cristo? (Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Páant níj péanit, Jesús jwéh caanjíh jumnit fariseowádh nin pah ã níj úbh joyóp jĩ:

42 —¿Dios ã wahní Cristodih ded pah tigaá ñi jenah joí? ¿Ded jumma tigaá? queétdih ã níjíp jĩ.

—David jumma caá, í níj jepahap jĩ.

43 —Páant ã jumuchah yuhna, ¿Dépanih tigaá Túini Espiritu nin pah caandíh ã naáwát túttuchah, Davidji-boó caandíh ‘Maá’, át níjíp?

44 ‘Wã Maáhdih Dios nin pah ã níjíp be: “Wã jéihyemant bóo bewámant ma chúúú. Pánih chúúdnit, ni hatdih ma wutuchah, meemdíh en jéihnitdih wã yap yohat túttipna caá”, ã níjíp be’, Davidji át níj daacáp tajĩ.

(Sal 110.1)

45 Páant níj daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át níjíp wut jĩ. Páant ã níjíchah yuhna, ¿dépanih tigaá Cristo David jumma át jumji? Jesús queétdih ã níj úbh joyóp jĩ.

46 Páant ã níj naáwáchah joinít, ni hat í jwúub úbh joíhna yuhna, í úbh joí cádahap jĩ.

Fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitbut í táicat (Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 Páant níj péanit, caanjíh jumnitdih, jwií ã bohénitdihbut Jesús nin pah ã níj naáwáp jĩ: 2 “Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowábut caán ã wutatdih chah túi jéihnit jumna, yeedíh í wutna caá. 3 Páant yeedíh í wutuchah, í níjít pahjeh chájat caá náahap. Obohjeéhtih, páant í níj bohéna yuhna, ípí chájcan caá. Páant í túi chájcatdih yeéboó ñi en yacca bojó. 4 Queét yeedíh búdí wái náah jumnidih chájat túttina, bainíbtjeh ñi yapachah ennit, yeedíh jígah encanjeh, ípí peéh chájna caá. 5 Ded pah chájna, cáacwã í wéi enat pínahdihjeh ípí bidna caá. Dios naáwátdih í daácní núonabit áih útna yacnit, íih móot chah, íih muj nahboobút búdí bewá jumni tórpjth ípí nah chéona caá. Úbhna dawat chóona ã yapat waanadih maátni ípí chájat túttina caá, queétdih ennit, ‘Diosdih túi jepahni caá’, níjnit, cáacwã í túi wéi enat pínah níjná. ††† Nwamah jeémépboó bejnit, waáwápna chúúdnit, ípí wéina caá. Jwí míic wáacat múbó be-

† 22:23 Hch 23.8 †† 22:24 Dt 25.5 † 22:32 Ex 3.6

†† 22:37 Dt 6.5 †† 22:39 Lv 19.18 ††† 22:40 Lc 10.25-28 ††† 23:5 Nm 15.38; Dt 6.8; Mt 6.1

jnit, cáacwā ī túi enepboó īpí chūdna caá. ⁷ Tútchi tacboó bíi déedih jíib chājat jumhna ī bejehah, cáacwā queédih wēinit, mej teonit, 'Ma jūóh, Bohéní', ī niij wúbuchah joinít, īpí wēina caá.

⁸ "Obohjeéhtih, 'Bohéní', yeebboó cáacwādh ni niiját túutca bojó. Weemjéh caá yeebdíh bohéni. Yeéb ni-hat bíic yoobó jumna, 'Bohéní', cáacwādh ni niiját túutuchah, ā túican caá. ⁹ Pánihat pah, cáacwā míicjeh 'Túini Paá', ni niijchah, ā túican caá. Dios, jeáboó jum-nijeh, ni íip túini yoobát ā jumna caá. ¹⁰ Pánihat pah muntih, yeéb míicjeh 'Maá', ni niijcá bojó. Weém, Dios ā wahní Cristojeh, ni maáh wā jumna caá. Pánihna, cáacwā míicjeh páant ni niijchah, ā túican caá. ¹¹ Ded maáh jumihna, yeebdíh teo wūhni ā jumna naáh. ¹² Caanjéh míic maáh waadánidih Dios oboh jumni ā chājbi-pna caá. Obohjeéhtih, teo wūhni panihni-boodíh Dios maáh ā waadábipna caá', Jesús ā niijp jī. ^{††}

¹³ Páant niij péanit, nin pah fariseowā, Moisés ā wu-tatjidih bohénitdihbut Jesús ā niij jūihñp jī:

"Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb farise-owābut búdí yeejép ni yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tūbit yee naóhni caá ni jumna. Dios ā wutatdih ni yee bohénachah joinít, Dios ā maáh jumna-boó cáacwā ī jéh waadcán caá. Pánih bohénit, yeebjéhbut waadcán, queét ī waádihichah yuhna, nīpí jāhna caá.

¹⁴ "Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb farise-owābut búdí yeejép ni yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tūbit yee naóhni caá ni jumna. Diosdih túi maatápdih wūbhna yuhna, éemp wunnitíh munnádh nīpí dúuc wáina caá. Pánih yeenit ni jumna jíib búdí peéh chājat yeebdíh ā jumna caá.

¹⁵ "Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb farise-owābut búdí yeejép ni yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tūbit yee naóhni caá ni jumna. Yéur jib bejnit, dawá cáacwādh nīpí bohéna caá, ni jenah joyát pahjeh ī túut nūmát pínah niijná. Páant ī túut nūmúchah, yeejép ni chājat chah queédih ni chājat túutna caá.

¹⁶ "Yeéb bohénit, bitadih waóhna, jéh encannit panihnit ni jumna caá! Yeena, nin pah ni niij bohéna yuh caá: "Dioíh mūú túini ā jumna pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbi-pna caá", ni niijchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, "Dioíh mūúdh jumni oroboó túini ā jumna pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbi-pna caá", ni niijchah, ni niijátjeh pahjeh chājat caá náahap', nīpí niij bohéna yuh caá. ¹⁷ Yeéb jenah joicannit, jéh encannit panihnit ni jumna caá! ¿Ded tigaá chah ā jum? ¿Dioíh mūú chah níit? ¿Caán mūú díitboó jumni oroboó níit chah ā jum? Caán mūú díitboó oro jumna, Dioíh caá ā jum. Obohjeéhtih, bíih pebhboó jumna, Dioíh āta nihcan taga. Pánihna, oro chah Dioíh mūú ā jumna caá. ¹⁸ Yeéb nin pahbut nīpí niij bohéna yuh caá: "Dioíh mūúboó jumni nūñpdi-h mao cáo wūhat naá túini ā jumna pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbi-pna caá", ni niijchah yuhna,

dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, "Í mao cáo wūh-niboó túini ā jumna pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbi-pna caá", ni niijchah, ni niijátjeh pah chājat caá náahap', nīpí niij bohéna yuh caá. ¹⁹ Yeéb jéh encannit panihnit ni jumna caá! ¿Ded tigaá chah ā jum? ¿Diosdih cáo wūhni níit chah ā jum? ¿Caán ni cáagat naá níit chah ā jum? Caán naajíh ni cáagna, Diosdih ni wūhuchah, áih pínah caá. Bíaboó ni cáagachah nihna, Diosdih ni wūhni āta nihcan tagaá. Pánihna, caán ni cáagat naá caá chah ā jum. ²⁰ Páant ā jumchah, 'Jwí cáagat naá túini ā jumna pah, wā niijátjeh bíic yoobó wā chājbi-pna caá', niijnit, caán naá caanjíh ni cáag-nibut ā túyatdih ni jenah joiná caá. ²¹ Pánihat pah, Dioíh mūú ā túyatdih jenah joiná, áih mūú díitboó jum-ni ā túyatdihbut ni jenah joiná caá. ²² 'Jeá túini ā jumna pah, wā niijátjeh bíic yoobó wā chājbi-pna caá', niijnit, Dios maáh jumna ā chūdatdihbut jenah joinít, Dios, caanjíh chūdni ā túyatdihbut ni jenah joiná caá. [‡]

²³ "Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb farise-owābut búdí yeejép ni yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tūbit yee naóhni caá ni jumna. Dios ā wutatdih jepahna, ded chéhat pah téihya chej jumni nūonadih bíbohna, bíic nūodih Diosdih nīpí wūhna yuh caá. ^{††} Obohjeéhtih, pánih wūhna yuhna, bíih ā wutatna chah jenah joyát pínah ā jumchah yuhna, caandíh nīpí joyáh bojna caá. Cáacwādh túi chājat-boodíh ni jenah joicán caá. Queédih nīpí jígah en teo wáaccan caá. Ded pah bitadih ni niijátjeh pah nīpí chāj-can caá. Pánihna, Dios ā wutat pah, chej jumni nūonadih caandíh wūhna, ā túina caá. Obohjeéhtih, bíih ā wutatdihbut jepahat caá náahap. ²⁴ Yeéb bitadih waóhna, jéh encannit panihnit ni jumna caá! Ni wutatdih, oboh jumni ā jumchah yuhna, nīpí jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, Dios yoobópdih ā wu-tatboodíh nīpí jepahcan caá.

²⁵ "Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb farise-owābut búdí yeejép ni yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tūbit yee naóhni caá ni jumna. Níih pamapnadih, níih babhat dahnadihbut jii-mantjeh nīpí chocna caá, ā túi jígohat pínah niijná. Páant ni chocochah yuhna, díitboó búdí queí ā jumna caá. Caan pámap jii-mantjeh ni chocat pah, yeebút bíic yoobó ni jumna caá. Túi jígohna yuhna, ni jenah joyát yeejép ā jumna caá. Ni weñat pínahdihjeh chājnit, tūbit en nī-nahnitbut ni jumna caá. ²⁶ Yeéb fariseowā jéh encannit panihnit ni jumna caá! Pánih jumna, ni jenah joyát-dih túut nūmni, túiniboodíh ni chājaá. Pánih chājna, yoobópdih túinit ni jumna caá.

²⁷ "Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb farise-owābut búdí yeejép ni yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tūbit yee naóhni caá ni jumna. Cáac yohopdih bóo mūú dáhnabit túi baabní chíhahjīh ī nīá-ni panihnit ni jumna caá. Cáacwā caán yohopdih ī enechah, túi jígohni ā jumna caá. Páant jii-mant túini ā jígohochah yuhna, ī yohni bácahji ā moopádh queét ī jéh encan caá. ^{‡‡} Páant ā niihat pahjeh mūn tigaá

† 23:11 Mt 20.26-27; Mr 9.35; 10.43-44; Lc 22.26 †† 23:12 Pr 29.23; Lc 14.11; 18.14

‡ 23:22 Is 66.1; Mt 5.34 †† 23:23 Lv 27.30 †† 23:27 Hch 23.3

yeebdíh cáacwā ī enechah, túinit pah ñipí jíghna yuh caá. Obohjeéhtih, ñi jenah joyátboó búdí yeeat jum yapna, yeejép ā jumchah, moópni dée pah caá ñi jumur.

29 “Yeeb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeeb farise-owābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhnit caá ñi jumur. Tubit yeenit jumna, Dios naáwátidih naóh yapanitji, túi chānitjidihbut ñi oyatdih júutat túut niijná, queétdih ī yohopjidih ámohnit, túini ñipí chājna yuh caá. 30 Pánih chānit, nin pah ñipí niijná caá: ‘Jon jātih jwí ñowā ī chājatji pah jwiítboó jwíta chājcan tagaá. Dios naáwátidih naóh yapanitdih wēinit, queétdih jwíta mao yohcan tagaá’, ñipí niijná yuh caá. 31 Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapanitdih mao yohnit ī jwimená jumna, biíc yoobó tigaá ñi chājap. 32 Pánihnit ī jwimená jumna, ñi ñowā ī yeej chājatji pahjeh muntih ñi chāj péanaá.

33 “Yeeb maiwā pah yeejépwā ñi jumna caá! Pánihna, ñi yeej chājatdih ñi túut ñumcátji jīb, Dios yeebdíh peéh chājna, iiguípna ā wahachah, ñi jéih jweicán niít. 134 Páant niijná, nin pah niij naóhna caá wā chājap: Dios naáwátidih naóh yapanitdih, bita áih túini doonádih túi jéihnitdih, bita ā naáwátidih bohénit pínahdihbut yeebdíh wā wahbipna caá. Páant wā wahachah yuhna, yeebboó biquínadih cruzboó péoh dodhnit ñi mao yohbipna caá. Bitadih ñi míic wáac juyépboó pūinit, tútchimant bacanit, queétdih mawat túut niijná, ñi ñwún péebipna caá. 35 Pánih chājna, jon jātih jumnit túi chānitjidih ī mawatji jīb yeebboodihbut Dios ā peéh chājbipna caá. Pánihna, túi chājni Abeljidih Caín ā mawatji jīb púúúú Zacaríasjidih ñi ñowā ī mawatji jīb tigaá yeebboodih Dios ā peéh chājbipna caá. Caán Zacarías Berequíasji wéuh át jumur tajī. Dioíh mú jwúhboó jumni ñwúpdih mao cáo wéhat naa pébh ā jumchah yuhna, caandíh īt mawap tajī. 136 Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét nihadidih ī mawatji jīb bñ lāa moondíhbut Dios ā peéh chājbipna caá”, Jesús ā niijíp jī.

Jerusalén tútchidih moondíh Jesús búdí ā oyat
(Lc 13.34-35)

37 Páant niij péanit, caanjīh jumnitdih nin pah ā jwúub niij naáwáp jī:
“Yeeb Jerusalén tútchidih moondíh búdí wā jíghna caá! Dios naáwátidih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ā wah bojnitdihbut jeejīh yohnit, yeeb ñipí maona caá. Ñi ñowābut biíc yoobó īt chājap wut jī. Pánihnit ñi jumchah yuhna, yeebdíh búdí wā oina caá. Pánih oinit, mājbaime mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdíh wā jummat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebboó weemdíh ñi náahcan caá. 138 Páant ñi náahcat peéh, bñ ñiíh tútchidih Dios ā wap cádahbipna caá. 39 Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ninboó weemdíh ñi jwúub encan niít. Túttimah bóo lāa nin baácna wā jwúub dei jwúwúchahjeh, weemdíh ñi

jwúub enbipna caá. Pánih ennit, ‘Dios ā wahni, meemdíh búdí jwí wēina caá’ ñi niijbipna caá”, Jesús queétdih ā niijíp jī. 13

Dioíh mūedíh bita ī yohat pínah
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 Páant niij péanit, Dioíh mūemánt Jesús jwiítidih ā ñumah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, Dioíh mūedíh wēi enna, ā túi jíghatdih Jesúsdi h jwí naáwáp yuh jī. 2 Obohjeéhtih, páant jwí naáwáchah joinít, nin pah jwiítidih ā niijíp jī:

—Caandíh ennit, ñi túi jenah joyoó. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh eníhcannitboó nin ñi en wēinidih ī boto mao jéena beedábipna caá. Biíc jee dá h biíh dahjih lajni ā wihcan niít, ā niijíp jī.

Péeni yeó jáap jātih ded pah ā yapat pínah
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

3 Páant niij míic wéhe bejna, Olivo jeená bejni namáboó bejna jwí chājap jī. Páni h bejna, caán jeená púuh laáb jwibínit, Jesús ā chūudur jī. Páant ā chūuduchah ennit, jwiítboó ā pebh jwibínit, nin pah caandíh jwí niij wúbh joyóp jī:

—Maá, jwiítidih ma naáwá. ¿Débólih tigaá ma niiját pah ā yapbi? ¿Meém ma jwúub dei jwúwát pínah jātih, péeni yeó jáap jātihbut ded pah ā jwíih yapachah tigaá jwí enbi? jwí niijíp jī.

4 —Yeeb ñi túi chāja chaáh. Bita ī yeeatdih ñi joicá bojoó. 5 ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ī jwúhbipna caá. Páant ī niij yeenachah joinít, Diosdih cádahna, páant niijnitboodíh dawá ī péebipna caá. 6 Pebhbit jumnit ī míic mawat, ywúr jumnit ī míic mawat doonádihbut ñi joibipna caá. Páni h joiná yuhna, caandíh búdí ñi wum jenah joicá bojoó. Páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ā jedh jwuhbipna caá. 7 Caán lāa biíc baácdih moón biíh baácna bejnit, ī míic maobipna caá. Nihat baácboó búdí míic mawat ā jum-bipna caá. Dawá pebhboó ñwúgúp lāa, baác méméat-but ā jumbipna caá. 8 Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, chah yeejép yapat pínah ā jedh jwuhbipna caá.

9 “Túttimah, bita yeebdíh teonit, maátadih ī wúhbipna caá, yeejép ī chājat pínah, ī mao yohat pínahbut niijná. Wííhwā ñi jummat jīb, nihat baácdih moón yeebdíh ī eníhbican nacaá. 10 Caán lāa, wííhwā jumna yuhna, dawá weemdíh ī cádahbipna caá. Páni h cádahnit, bita wííhwádih eníhcan, maátadih ī naóh yacbipna caá, queétdih ī peéh chājat pínah niijná. 11 ‘Weém Dios naáwátidih naóh yapani wā jumna caá’, niij yeenit dawá ī jumbipna caá. Ded pah ī yee naáwáchah joinít, dawá queétdih ī jepahbipna caá. 12 Caán lāa cáacwā chah yeejép ī chājbipna caá. Páni h yeejép chājnit, dawá bitadih ī oi cádahbipna caá. 13 Obohjeéhtih, páant yeejép yapna yuhna, ded weemdíh cádahcannitboó wájeéh páantjeh jeáboó ā jumbipna caá. 14 Páni hna, Dios ā maáh jummat doonádih nihat baácdih

† 23:33 Mt 3.7; 12.34; Lc 3.7 †† 23:35 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21
‡ 23:37 1R 19.10; Jer 2.30

†† 23:39 Sal 118.26 †† 24:9 Mt 10.22 ††† 24:13 Mt 10.22

moondih naawát caá náahap. Páant naawát túttimah, péeni yeó jáap ã jüóhbiþna caá.

¹⁵ “Bita ã pãpnidih Diosdih weñat mæú díitboó jwe-jnit, cáacwã caánboodih weñaat túttna, caán mæú ã túyatdih ã yéejanachah, ñi enbiþna caá. Dios naawát-dih naóh yapani Danielji páant ã yapat pínahdih át daacáp tají. Caán ã daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó.

¹⁶ Caanjíh yeejép ã pãpni ã jumuchah ennit, Judea baácboó jumnit jeéboó ã jweí púuh laab béje naáh. ¹⁷ Caán láa cáacwã túbít yeejép ã yapachah, waícanjeh ã jweí ñáo púuh laab béje naáh. Ded mæú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bí déedih æbðih waadcánjeh, yoobópdih ã jweí béje naáh. ¹⁸ Wápchiboó jumni áih yéguenadidih æbðih ã jwúub bejca bojo naáh. ¹⁹ Caán láa wædu jumnit, weh túuhnitbut ã jweyéchah, queét yaáhdidih chah ã bæobipna caá. ²⁰ Nin pah Diosdih ñi níj æbð: ‘Mah noój láa, jwí chooát yeó jáapdihbut páant yeejép ã yapca bojo naáh, caán láa jwí jweyát pínah níjná, ñi níj. ²¹ Caán yeó jáapnadidih cáacwã túbít yeejép ã yapbiþna caá. Nin baácðidih Dios ã chãjat túttimah, cáacwã yeejép yapna yuhna, péeni yeó jáapnadidih chah yeejép pohba ã yapbiþna caá. † Páant yeejép yapat túttimah, bíic yoobó ã jwúub yeejép yapcan níit. ²² Pánihna, túbít yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã chãjbiþna caá, ã ñíonitboó ã jéih bæjjaát pínah níjná. Páant ã chãjcah nihna, ded áta bæjjaacan tagaá.

²³ “Caán láa det yeebdih ‘Ñi enee. Ninjéh caá Cristo ã jumæp’, ã níjíchah, bitabut ‘Conjéh caá Cristo ã jumæp’, ã níjíchah, ñi joyáh bojoó. ²⁴ Caán láa dawá yeenit ã jumbiþna caá. ‘Weém Cristo caá’, níj yeenit, ‘Weém Dios naawátidih naóh yapani caá’, níj yeenitbut ã jumbiþna caá. Queét æm náah jumnididih ã chãj jútbiþna caá, cáacwã ã en wúhi bejat pínah níjná. Páant ã chãjatdih ennit, Dios ã ñíonitboó ã yeeatdih joiná, Diosdih cádah-nit, queétdihjeh ã péeat pínahdih ã náahbiþna caá. ²⁵ Páant ã yapat pínah játih, yeebdih wáat naóhna caá, caandih ñi túi jéihyat pínah níjná. Páant wã naawátjididih náhninit, yeebdih yeenitdih ñi joicá bojoó. ²⁶ Pánihna, caán láa ‘Mæú wihcapboó Cristo tigaá ã jumæp’, det yeebdih ã níjíchah yuhna, caanná enedih ñi bejca bojoó. ‘Caán mæú díitna jumni tólihboó ã jweí ñúhna caá’, ã níjíchah yuhna, ñi joyáh bojoó. ²⁷ Yeó aáb jüwúpmant ã bæug yácapna wedóat ã yeh iigát ã jígohochah, nihat cáacwã ã jéih enat pah, weém, nihat cáacwã æud jeñé, wã jwúub dei jüwúchah, nihat ã enbiþna caá. ²⁸ Jóopwã wænni bácahjididih ã jummatdih jéihnit, caanjíh ã wáac jwiná caá. Pánihat pah wíhwã wã jwúub dei jüwúchah ennit, wã pebh ã wáac jwiþna caá”, Jesús jwiítidih ã níjíp jí. †

Nihat cáacwã æud jeñé ã jwúub dei jüwát

(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30,34-36; 21.25-33)

²⁹ “Caán láa cáacwã yeejép ã yapat túttimah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán níit. Páant ã tút mæmúchah, jeá ã méménachah, cúiwã ã yúug jéen bejbiþna caá.

† 24:15 Dn 9.27; 11.31; 12.11 †† 24:18 Lc 17.31 † 24:21 Dn 12.1; Ap 7.14 †† 24:27 Lc 17.23-24 †† 24:28 Lc 17.37

³⁰ Páant ã yapachah, weém nihat cáacwã æud jeñé, mah tólihjih wã dei jüóhbiþna caá. Búdi wēpatjéh, túi yeh iigni wã jwúub dei jüwúchah, nihat baácðidih moón weemdih ã enbiþna caá. Pánih ennit, búdi æmna, ã jüþiþna caá. ³¹ Páant wã dei jüwát pónih, póojat nah búdi ã yáanachah, wíh ángelwádidih nihat baácboó wã wahbiþna caá, wã ñíonitdih ã wáacat pínah níjná.

³² “Higuera nah ded pah ã jummatdih ñi túi náhninaá. Caan náh jáap wawá ã jumuchah ennit, jópchi ã tóah jüwátidih ñi jéihna caá. ³³ Páant ã jummat pah, nihat wã níjájti bíic yoobó ã yapachah enna, wã jwúub dei jüwát pínah bahni ã jüdhdadidih ñi jéihbiþna caá. ³⁴ Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nihat wã níjájti pah ã yapat pínah játih, caán láa moón ã bæudcán níit. ³⁵ Nin baác, jeábüt ã bæudúchah yuhna, wã naawátboó ã bæudcán níit. Nihat wã níjájti pahjeh wã péabipna caá.

³⁶ “Obohjeéhtih, wã jwúub dei jüóhni pínah yeó jáap, horadihbut nihat ã jéihcan caá. Cáacwã, ángelwã, weem yúh bæca nihat jwí jéihcan caá. Wã íp Diosjeh caá caandih ã jéihyep.

³⁷ “Noé jum láa cáacwã ded pah ã jummatjeh pahjeh mæn tigaá wã jwúub dei jüwúchah, bíic yoobó ã jumbiþna caá. ³⁸ Pobyit ã jüwát pínah játih cáacwã jeémp babhnit, téihya chéonit, ã wehdih téihya chéwat túttna ã chãjap wæt jí. Noéboó jááj chóona ã waadáchah, ã jumat pah, páantjeh ã jumæp wæt jí. ³⁹ Pánih jumna, pobyit ã jüwúchah, queét nihat ã wæn beedáat pínahdih ã jéihcap wæt jí. Pánihat pah bíic yoobó mæntih wã jwúub dei jüwúchah, cáacwã ã jumbiþna caá. ⁴⁰ Pánih jumnit, chéne neoná íh wápchidih ã tewat pónih, weemdih jepahnididih ángelwã ã wæ bejchah, bihboó ã chãobipna caá. ⁴¹ Chénewã yaádh bíicðidih ã tewechah, weemdih jepahnididih ã wæ bejchah, weemdih jepahcannihboó mi chãobipna caá.

⁴² “Páant ã yapat pínahdih jenah joinit, weém ñi Maáh wã jwúub dei jüóhni yeó jáap pínahdih jéihcan, yeó jáap jummat pah túi páinit ñi jumæú. ⁴³ Nin wã naawátidih ñi túi jenah joyoó: Næmni dedé hora ã waadát pínahdih jéihna, mæú mínahboó áta túi en dao tágaá, ã jéih waadcát pínah níjná. ⁴⁴ Pánihat pah weém, nihat cáacwã æud jeñé, ñi jéihcat láa wã jwúub dei jüwúchah, yeebüt bíic yoobó túi páinit jummat caá náahap”, Jesús jwiítidih ã níjíp jí. ††

Túi teo wühni, túi teo wühcanni naawát

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ “Bíic teo wühni túi jenah joinit, ã maáhdih túi jepahni ã jumæp be. Páant ã jumuchah ennit, ã maáh ã bejat pínah játih, nihat bita caandih teo wühnit ã maáh pínah caandih ã waadánap be, queét ã jeémát pínahdih yoobópdih ã wühat pínah níjná. Pánih maáh waadá péanit, bíih baácboó ã bej jwühæp be. ⁴⁶ Pánih

††† 24:29 Is 13.10; 34.4; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12-13

††† 24:30 Dn 7.13; Ap 1.7 § 24:37 Gn 6.5-8 §† 24:39 Gn

7.6-24 §†† 24:44 Lc 12.39-40

bejniji áih mæuná ã jwúub juyúchah, caandíh teo wúh-ni ã wətatji pah ã chājachah ennit, caandíh búdí ã wēibipna caá. ⁴⁷ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caandíh wēinit, nihat ã bíbohadih en daoní maáh ã waadábipna caá. ⁴⁸ Obohjeéhtih, biíh caandíh teo wúhni túicanni jumna, nin pah áta níj jenah joi tágáa: 'Wā maáh maatápdih jígohcan, bæutéh ã jwúub jéóh-can níit', níj jenah joinít, ⁴⁹ bita teo wúhntdih pūnit, babh máihnit bícdih áta jeémp babh máih tagaá. ⁵⁰ Pánihna, caán ã náhnicanni yeó jáap, ã páicanni horadih ã maáhboó ã jwúub juibípna caá. ⁵¹ Pánih junít, caandíh ã jepahcatji peéh, tæbit ã pūibipna caá. Pánih pūi péanit, túi chājnit pah jígohnit bícdih, iiguípna ã wahbipna caá. Caánboó jumna, tæbit jígahnit, maonádih í míc néeh chāác juibípna caá", Jesús jwiít-dih ã níijp jī.

Chénat pah téihya japata yaádh naáwát

25 "Péeni yeó jáapdih Dios ã maáh jummat nin pah ã jumtipna caá: Chénat pah téihya japata yaádh bíic chei íih jiiát páhanadih æbnit, téihya chéoni pínahdih enat túut níijná, ã jéóhni pínah horadih jéih-can-jeh, caandíh páñadih í bac bejep be. ¹² Bíicjīh bóo téihya jenah joicánnit yaádh í jumtup be. Bitá bíicjīh bóo téihya túi jenah joinít yaádh í jumtup be. ³ Pánihna, jenah joicánnit yaádh íih jiiát páhanadih-jeh pohba í æbup yuh be. Obohjeéhtih, caán jiiát páhana ã yíi beedát pínahdih jenah joicán-jeh, í jwúub pəhwat pínahboodíh í æb bejcap be. ⁴ Bitá túi jenah joinít yaádhboó íih jiiát páhana ã yíi beedéchah, í jwúub pəhwat pínah yíidihbet í æbup be. ⁵ Téihya chéoni pínah ã jígohcah enna, quíib chei ã jéúwúchah, queét nihat í æwah bejep be. ⁶ Túttimah, chei tac yoób téihya chéoni pínah ã jéúwúchah, ájeéh jéóhni í wēi ejat ã yáanap be: 'Íni joyoó, téihya chéoni pínah ã jéóhna caá! íCaandíh wēi jwááádih ní jéúwú! í níj wēi ejep be. ⁷ Páant í níj wēi ejechah joiná, túi jenah joinít yaádh íih jiiát páhanadih í jwúub yíi pəhwup be, ã túi iigát pínah níijná. ⁸ Obohjeéhtih, jenah joicánnit yaádhboó túi jenah joinít-dih nin pah í níj æbúup yuh be: 'Jwíih jiiát páhana dæbna caá ã chājar. Pánihna, níih yíidih jwiít-dihbet ní wúhæú, í níijp yuh be. ⁹ 'Jwíih yíi nihatdih ã juibícan níit. Yíi bíbohntdih yeebjéh jíib chājadih ní bejeé', túi jenah joinít queétdih í níj jepahap be. ¹⁰ Páant í níijíchah joinít, yíi jíib chājadih í bejep be. Páant í bejat pónih, téihya chéoni pínahboó ã juyúp be. Páant ã juyúchah ennit, íih jiiát páhanadih jiiínit, túi jenah joinít yaádh caandíh jwááádih í bejep be. Caandíh jwáááhnit, ã téihya chéona numah jeémát-dih jeémát túut níijná, ájeéh í waad béjep be. Nihat í waad beedéchah ennit, teo wúhntdihboó jécdih í nemep be. ¹¹ Páant í nemat túttimah, jenah joicánnit yaádhboó jwúub junít, 'íMaá, jwiít-dihbet ma wát jéúwú!' í níj ejep yuh be. ¹² Obohjeéhtih, 'Yeebdíh wā jéihcan caá', téihya chéoni queét yaádh-dih ã níj jepahap be. ††

¹³ "Yeebbút queét túi jenah joinít yaádh panihnit ní jumtup. Wā jwúub dei jéóhni yeó jáapdih, caán horadi-

hbət jéihcan, íih jiiát páhanadih túi ámohnit, yíidihbet túi bíbohnt, í páñat pah, yeebbút túi jenah joinít, túini-jeh chājnit, weemdíh ní páñaá", Jesús jwiít-dih ã níijp jī.

Dinero júdæna naáwát

(Lc 19.11-27)

¹⁴ "Dios ã maáh jummat nin pahbet ã jumtipna caá: Bíic newé bíaboó jibidih ã bejat pínah jātih, caandíh teo wúhntdih ã bid wáacap be. Páant í wáac juyúchah, dinero júdænadih queétdih ã wúhup be, í jíib tewat pínah níijná. ¹⁵ Pánih wúhna, bíicdih bíicjīh bóo téihya júdæ ã wúhup be. Bíihdih chéne júdæ ã wúhup be. Bíihboodíh bíic júdæ-jeh ã wúhup be. Pánih wúhna, chah jéihnidih chah ã wúhup be. Pánih queétdih wúh péanit, bíih baácboó jibidih ã bejep be. ¹⁶ Páant ã bejat túttimah, bíicjīh bóo téihya júdæ bíbohni jíib chājadih ã bejep be. Pánih jíib chājna, bíih bíicjīh bóo téihya júdæ ã jwúub jíib tewep be. ¹⁷ Chéne júdæ bíbohntbet jíib chājnit, bíih chéne júdæ ã jwúub jíib tewep be. ¹⁸ Obohjeéhtih, bíic júdæ ã wúhntboó caán júdæ-dih páant-jeh ã baad jwéjep be.

¹⁹ "Í maáh bejniji maatápdih jígohcan, bíih yeó jáap áih mæuná ã jwúub juyúp be. Pánih jwúub junít, ded pah í jíib tewatjidih queétdih ã æbh joyóp be. ²⁰ Páant ã æbh joyóchah joinít, bíicjīh bóo téihya júdæ ã wúhni-ji ã jíib tewatjidih æb wúhnt, nin pah ã maáhdih ã níijp be: 'Maá, ma eneé. Weemdíh bíicjīh bóo téihya júdæ ma wúhni-jīh jíib chājnit, bíih bíicjīh bóo téihya júdæ wā jwúub jíib tewep be', ã níijp be. ²¹ 'Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājar taga. Páant bainí meemdíh wā wúhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, dawá wíih bíí déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wájeéh ma túi weñat pínah níijná', ã maáh caandíh ã níijp be. ²² Pánihat túttimah, chéne júdæ ã wúhni-jíboó ã maáhdih nin pah ã níijp be: 'Maá, ma eneé. Weemdíh chéne júdæ ma wúhni-jīh jíib teonit, bíih chéne júdæ wā jwúub jíib tewep be', ã maáhdih ã níijp be. ²³ 'Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājar taga. Páant bainí meemdíh wā wúhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, meemdíh dawá wíih bíí déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wájeéh ma túi weñat pínah níijná', ã maáh caandíhbet ã níijp be.

²⁴ Pánihat túttimah, bíic júdæ ã wúhni-jíboó ã maáhdih nin pah ã níijp be: 'Maá, meém æm náah jumni ma jummatdih wā jéihna caá. Meemjéh teocan, bitadih wətnit-jeh, í tewat jíib mapí bíbohna caá. ²⁵ Páant ma jummatdih jéihnt, meemdíh æmna, ma wúhni júdæ-dih páant-jeh wā baad jwéjep be. Dáa, nin míih pínahdih ma bíbohoó', ã maáhdih ã níijp yuh be. ²⁶ 'Meém yeejép tewihcanni ma jumna caá. Weemjéh teocan, bitadih wətnit-jeh í tewat jíib wā bíbohntdih ¿ma jéihnt beé? ²⁷ Pánih jéihna, cáacwá íih núo ámohopboó ma jwejechah, áta túi tagaá. Páant ma jwejechah, chah ã jíib aab béjechah, chah wáta bíboh tagaá', ã maáh caandíh ã níijp be. ²⁸ Páant caandíh jéih péanit, bitadih nin pah ã níijp be: 'Caán ã bíbohni júdæ-dih dæuc wáinit, chénat pah téihya júdæ bíbohni-

boodih ñi wũhũ. ²⁹ Ded ã bíbohatjih ã túi chãjachah ennit, caandih chah ã wũhũchah, chah búdí bíbohni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí bíbohni “Weém wã bíbohcan caá”, niijniboodih ã bíbohatdih ã dúhc wáibipna caá. ^{†30} Pánih dúhc wái péanit, caán yabh teonidih ã bac bejnit, dũpũnapboó ñi yohoó. Caanná jũmnit, ñih maonádih ã míic néeh chãác jũibipna caá, ã maáh ã niijp be”, Jesús jwiítidih ã niijp jĩ. ^{††}

Peéh chãjat pínah

³¹ “Weém nihat cáacwã úud jeñé, túi yeh iigátjih nihat ángelwã bícdih wã jwũub dei jũóhbiipna caá. Pánih jũóhniit, maáh waadná, túi yeh iiguípboó chũudnit, wã wũtbiipna caá. ^{†32} Páant wã chũudũchah, ángelwã nihat cáacwãdih wã pebhna ã ãb jũóhbiipna caá, ded pah ã chãjatji jĩib wã naáwát pínah niijná. Páant ã ãb juyũchah ennit, chéne poómp queétdih wã ñiobipna caá. Ovejawãdih en daoní áih ovejawã cabrawã bícdih ã jũmũchah ennit, queétdih ã ñiwat pahjeh weembút cáacwãdih wã ñiobipna caá. ³³ Pánih ñiona, ovejawã panihnit túinitdih wã jéihyepmant bóo bũwámant wã ñũhat túutbiipna caá. Cabrawã panihnit yéejnitdih wã wáyámant bóo bũwámant wã ñũhat túutbiipna caá. ³⁴ Pánih ñio péanit, weém nihat cáacwã ã maáh wã jéihyepmant bóo bũwámant ñũhniitdih nin pah wã niij naóhbiipna caá: ‘Yeéb wã íip ã wëi ennit ñi jũũwũ. Nin baácdih ã chãj láa ãjeéh wũtnit ñi jũmat pínahdih jehnah joinít, bũ láa yeebdih maáta ã waadána caá. ³⁵ Weém wã ñũgũp wũnũchah, yeébbóo weemdih jeémát ñi wũhũp jĩ. Weemdih ã taca jootóchah, babhbat ñi wũhũp jĩ. Ñi pebh wã jib bejchah, weemdih jéihcan yũhna, ñi túi wëi jwãáap jĩ. ³⁶ Yégueh wihcanni wã jũmũchah enna, weemdih ñi yégueh yacap jĩ. Tũbũp chũũhni wã jũmũchah enna, weemdih ñi en dawáp jĩ. Nemat mũũboó wã jũmũchah, weemdih enedih ñi juyũp jĩ, túinitdih wã niijbipna caá. ^{††37} Páant wã niij naáwáchah joinít, queét weemdih nin pah ã niij úũbh joibipna caá: ‘¿Maá, débólih tijĩ meém ma ñũgũp wũnũchah, jeémát jwĩ wũh? ¿Débólih tijĩ meemdih ã taca jootóchah, babhbat jwĩ wũh? ³⁸ ¿Débólih tijĩ meemdih beh encan yũhna, jwĩ túi wëi jwãáh? ¿Débólih tijĩ yégueh ma wihcah enna, jwĩ yégueh yac? ³⁹ ¿Débólih tijĩ ma tũbũp chũũchah, meemdih enedih jwĩ jũibí? weemdih ã niij úũbh joibipna caá. ⁴⁰ Páant ã niij úũbh joyóchah joinít, weém queétdih nin pah wã niij jepahbiipna caá: ‘Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nin wíih cáacwãjeéh jũmni, oboh jũmni ã jũmũchah yũhna, caandih yeéb pánih chãjna, weemdih tijĩ páant ñi chãjap’, queétdih wã niijbipna caá. ^{††}

⁴¹ “Páant túinitdih niij péanit, wã wáyámant bóo bũwámant ñũhniitboodih nin pah wã niijbipna caá: ‘Dios ã peéh chãjnit pínah caá yeéb ñi jũmũp. Wã pebh chãócánjeh, iiguípna ñi bejeé. Nemépwã ã maáh bícdih caán iiguípboó ã jũmat pínahdih Dios ã chãjap

† 25:29 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18 †† 25:30 Mt 8.12; 22.13; Lc 13.28 † 25:31 Mt 16.27; 19.28 †† 25:36 He 13.3 †† 25:40 Ez 18.7

jĩ. Pánihna, caandih jepahnitbũt ãjeéh ã bejbipna caá. Caánboó jũmni iigát ã noón dũbcan niít. ⁴² Weém wã ñũgũp wũnũchah, yeébbóo jeémát ñi wũhũp jĩ. Weemdih ã taca jootóchah, babhbat ñi wũhũp jĩ. ⁴³ Weemdih jéihcannit, wëi jwãáhcan, páantjeh ñi enah bojop jĩ. Yégueh moh yéejni wã jũmũchah enna yũhna, weemdih ñi yégueh yaccap jĩ. Wã tũbũp chũũchah, nemat mũũboó wã jũmũchah, weemdih ñi en daocáp jĩ, yeejépwãdih wã niijbipna caá. ⁴⁴ Páant wã niijchah joinít, queét weemdih nin pah ã niij úũbh joibipna caá: ‘Maá, ma ñũgũp wũnũchah, meemdih ã taca jootóchah, jwĩ jéihcanni ma jũmũchah, yégueh ma moh yéjechah, ma tũbũp chũũchah, nemat mũũboó ma jũmũchah, ¿débólih tijĩ jwiítboó meemdih jwĩ teo wáaccan?’ weemdih ã niij úũbh joibipna caá. ⁴⁵ Páant ã niij úũbh joyóchah joinít, nin pah queétdih wã niij jepahbiipna caá: ‘Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nin wíih cáacwãjeéh jũmni, oboh jũmniidih yeéb ñi teo wáaccan, weemdih tijĩ páant ñi teo wáaccap jĩ, queét yeejépwãdih wã niijbipna caá. ^{††46} Queétdih Dios ã peéh chãjachah, iiguípboó páantjeh ã jumbipna caá. Queét túinitboó wã íip bícdih ã pebhboó páantjeh ã jumbipna caá’, Jesús jwiítidih ã niijp jĩ. ^{†††}

Jwiít judiowã jwĩ maáta Jesúsdiht ã mawíhat

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 Páant niij péanit, nin pah Jesús jwiítidih ã jwũub niij naáwáp jĩ:

² —Oveja wũũhdih jwĩ jeémát yeó jáap, Pascua ã niijní, chéne yeó jáap ã jũdhdadidih ñi jéihna caá. Caán yeó jáapdih weemdih enihcannitboó teonit, weém nihat cáacwã úud jeñédih bitadidih ã wũhbiipna caá, weemdih cruzboó péoh dodhniit ã mao yohat pínah niijná, ã niijp jĩ. ³

³ Túttimah, sacerdotewã ã chah maáh, Caifás wũt jũmni pebhna bita jwĩ maáta bícdih ã míic wáacap wũt jĩ. ⁴ Pánih míic wáacnit, ded pah Jesúsdiht teonit, ã mawat túutpat pínahdih nin pah ã niij míic wéhenap wũt jĩ:

⁵ —Pascua yeó jáapnadidih, dawá cáacwã ã jũmũchah, Jesúsdiht jwĩ tewat túutũchah, nihat tũbit ã ita íij tagaá. Pánih íijnit, jwiítidih ã míic mao tagaá. Pánihna, ã encan, jwĩ tewat túutũp, ã míic niijp wũt jĩ.

Yad wili míih chej jũmniijh Jesúsdiht mi pũhwat

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Queét Jerusalén tútchiboó ã míic wéheat pónih, jwiít Betania tútchiboó jũmna, bácah moópniji Simónih mũuná jeémpna jwĩ chãjap jĩ. ⁷ Páant jwĩ jeéméchah, bíic yad wili túi chej jũmni búdí jĩib jũmni yíi quíitdih mi ãb waád juyũp jĩ. Caán quíit alabastro ã niijní jeejĩh ã chãjni quíit ã jũmũp jĩ. Pánihna, Jesús pebh jũinít, caán yíijh áih wao dáhdih mi pũhwũp jĩ. ^{8†8} Páant mi pũhwũchah ennit, jwiít ã bohénitboó jwĩ íijp jĩ. Pánih íijnit, nin pah jwiítjeh jwĩ míic niijp jĩ:

††† 25:45 1Co 8.12 ††† 25:46 Dn 12.2 § 26:2 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 §† 26:7 Lc 7.37-38

—¿Dépanih tigaá nint chej jəmni yíi búdí jíib jəmni-dih páant mi pəoh peét? ⁹ Caandíh jíib chāj wəhñit, mi jíib teonidih moh yéejnitdih mi wəhñchah, chah áta túi taga, jwí niijíp jī.

¹⁰ Páant jwí míic niijíchah joinít, Jesús jwiítidih nin pah á niij naáwáp jī:

—¿Dépanih tigaá caántdih páant ñi niij jūih? *Weemdíh caántboó mi túi chājna caá.* ¹¹ *Moh yéejnit ñijeéh páantjeh í jumbipna caá. Débólih teo wáaquíhna, queétdih ñi jéih teo wáacbiipna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahñibit wá jəm jwəhbiipna caá.* ¹² *Pánihna, wəñniíh bácahjidih jwíí pəh-wat pah, weemdíh chej jəmni yíijíh pəohna, wá wəññchah weemdíh í yohat pínahdih mi átomna caá.* ¹³ *Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Nihat baácboó wíih túini doonádih naóhna, nint bəw weemdíh mi chájatjidihbət í naóhbiipna caá. Páant í naáwáchah joinít, caántdih dawá í náhñibipna caá,* Jesús á niijíp jī.

Judas Jesúsdi h á dwoó wáyat pínahdih á naáwát

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Páant á niijíchah joinít, jwíjeéh jəmni, Judas Iscariote, sacerdotewá í maáta pebhna bejnit, nin pah át niijíp wət jī:

¹⁵ —Jesús pebhna yeebdíh wá dwoó wáyat pínah jíib ¿debóo ñi wəhñbi? át niijíp wət jī.

—Páant jwiítidih ma dwoó wáyachah, treinta platajīh í chájñijíi jédənadih jwí wəhñbiipna caá, wéinit, ít niijíp wət jī. ^{††}

Páant niijnít, Judasdi h ít jíib chájap wət jī. ¹⁶ Páant í jíib wəhñidih əbnit, Judasboó débólih queétdih á dwoó wáyat pínahdih át jenah joyóp tajī.

Jesús á bohénit bíicdih á pée jeémát

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna jwíih waadní yeó jáapdi h jwiít Jesúsdi h nin pah jwí niij əbh joyóp jī:

—¿Ded məúboó tigaá Pascua jeémátidih jwiítidih ma nəmah jeémpbi? ¿Dedboó tigaá jeémát jwí chájbi? jwí niijíp jī.

¹⁸ —*Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná jwibínit, bíic newédih jwááñnit, caandíh nin pah ñi niijí: “Wá wəñat pínah bahñijeh á jədhna caá. Pánihna, míh məúboó Pascua jeémátidih wá bohénitdih wá nəmah jeémpbiipna caá”, Bohéni á niijná be’, caandíh ñi niijí,* Jesús jwiítidih á niij jepahap jī.

¹⁹ Páant á niijíchah joinít, biquína jwíjeéh jəmni í bejep jī. Caanná jwibínit, í jwááñni newé á waóh bejni məñná waadní, jwiítidih Jesús á nəmah jeémát pínahdih ít chájap tajī.

²⁰ Túttimah, tōo ñáh jəwəwəchah, Jesús jwiítidih caán məñná nəmah waadní, Pascua jeémátidih bíicdih jwí jeémép jī. ²¹ Páant jwí jeémát pónih, Jesús jwiítidih nin pah á niijíp jī:

—*Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Weemdíh eníhcannitdih dwoó wáini pínah ñi cātíh á jəmna caá,* á niijíp jī.

²² Páant á niijíchah joinít, búdí jenah joiná, jwiít nihat biquínajeh caandíh nin pah jwí niij əbh joyóp jī:

—¿Weém nihcan niít? jwí niijíp jī.

²³ —*Pandih weém bíicdih neéh jeémpni weemdíh eníhcannitdih dwoó wáini pínah á jəmna caá.* ²⁴ *Páant yeejép wá yapat pínahdih jon játih Dios naáwátidih naóh yapani át daacáp tajī. Pánihna, weém nihat cáacwá əwud jeé caán á daacátji pahjeh yeejép wá yapbiipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih dwoó wáini yeejép pohba á yapbiipna caá! Caán á cáac jəmcah, chah áta túi tagaá,* jwiítidih á niijíp jī.

²⁵ Páant á niijíchah joinít, Judas, caandíh eníhcannitdih dwoó wáini pínah, Jesúsdi h nin pah á niijíp jī:

—¿Maá, weém nihcan niít? á niijíp jī.

—*Ma niiját pah meemjéh tigaá,* Jesús caandíh á niij jepahap jī.

²⁶ Páant á niiját túttimah, Jesús pandih əbnit, *“Túina caá, Paá”,* niij, caandíh dajnit, jwiítidih á wəhñp jī.

—*Nin pan wíih bácah panihni caá. Caandíh ñi jeémé,* á niijíp jī.

²⁷ Páant niij péanit, jiwá iguíh mac jəmni pamapdi h əbnit, *“Túina caá, Paá”,* niijnít, caandíh bət jwiítidih á wəhñp jī.

—*Yeéb nihat nindih ñi babhbaá.* ²⁸ *Nin wíih meép panihni caá. Wíih meépjīh í yeejat jíib bəwdaátidih jíib chájna, dawá cáacwáidih wá wəñ wəhñbiipna caá, Dios bíicdih í túi jəmat pínah niijná.* ²⁹ *Yeebdíh yoobópdih wá naóhna caá. Nin baácboó jəm jwəhna, jiwá iguíh macdih wá jwəwə babhcan niít. Túttimah, wá íp bíicdih maáh jəmna jeh, yeebdíh wá jwəwə nəmah wéi babhbiipna caá,* jwiítidih á niijíp jī.

Pedro á yeeat pínahdih Jesús á naáwát

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Páant á niiját túttimah, jeémp péanit, Diosdi h jwí wéi eo péanachah, Jesús jwiítidih Jerusalén tútchimant á nəmah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, Olivo jeéboó bejni namádih á nəmah bejep jī. ³¹ Pánih bejna, nin pah jwiítidih á niij naáwáp jī:

—*Bəw cheijeh yeéb nihat əmna, weemdíh ñi cádahbiipna caá. Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “Ovejawáidih en daonídih wá mawachah, nihat ovejawá í jweí peét bejbipna caá”, Dios á niijná caá’, naóh yapani át niij daacáp tajī.* ^{††}

Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wá jéihna caá. ³² *Obohjeéhtih, weemdíh í mao yohochah yəhna, Dios weemdíh á jwəwə booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wá waóh bej páibipna caá,* á niijíp jī. ^{†††}

³³ —Queét nihat í cádahachah yəhna, weémboó wá cádahcan niít, Pedro á niijíp yəh jī.

³⁴ —*Yoobópdih meemdíh wá naóhna caá. Bəw cheijeh məjbaí á ewat pínah játih bíic peihcanni láa*

† 26:11 Dt 15.11 †† 26:15 Zac 11.12

‡ 26:23 Sal 41.9 †† 26:28 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 †† 26:31 Zac 13.7 ††† 26:32 Mt 28.16

‘Caandih wã jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá, Jesús caandih ã niijíp jĩ.

³⁵ —Majeéh weemdíhbet ĩ mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wã niijcán niít, Pedro chah ã jwúub niijíp jĩ.

Jwiít nihatbet biíc yoobó jwĩ niijíp yuh jĩ.

Getsemaní pácahi jëmupboó Jesús ã úbát

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Olivo jeená púeh laab béjnit, Getsemaní ĩ niijní pácahi jëmupna jwĩ jëibínap jĩ.

—*Conboó Diosdih úbúdih wã bej jwuhuchah, ninjĩh ñi chúud páñaá, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ*

³⁷ Páant niij péanit, Pedroh, Zebedeo ã weh chénat pahdihbet yúpbit ã numah bejep jĩ. Pánih bejnit, ded pah ã yapat pínahdih búdí jenah joinít, át jíghah jwiíhip wét jĩ.

³⁸ —*Túbit jíghahnit, wənni pah caá wã jëmup. Pánihna, yeebút ĩocanjeh, ninjĩh ñi úbh páñaá, queétdih át niijíp wét jĩ.*

³⁹ Páant niij péanit, chibít yúpbit bej, baácboó páah yoh ñajnit, *“Paá, ma náahna, weemdíh ma wənat tútca bojó. Obohjeéhtih, weém wã wəníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wən wəhbipna caá”,* Jesús Diosdih át niijíp wét jĩ.

⁴⁰ Páant niij úbh péanit, Jesús queét biíc peihcannit ã bohénit ĩ páñapboó át jwúub juyúp wét jĩ. Páant ã jwúub jwá enechah, ĩona ĩt chájap wét jĩ.

—*¿Pedro, biíc horabit ĩocanjeh, ma noón páicannit beé? ⁴¹ Túi jáanit, Diosdih yeebdíh úbát caá náahap, yeej chájat jenah joyátdih ñi yap yohat tút niijná. Túi chájihna yuhna, jáacan, úbhcan, páant ñi jéih bəjácana niít,* Jesús queétdih át niijíp wét jĩ.

⁴² Páant niij péanit, jwúub úbúdih bejnit, nin pah át niijíp wét jĩ: *“Paá, cáacwádih wã wən wúhat pínahdih ma náah yacachah, wã yeejéyapíhcah yuhna, ma náahat pah weemdíh ã yapa naáh”,* Diosdih át niijíp wét jĩ.

⁴³ Pánih úbh péanit, biíc peihcannit pánit pehbóó ã jwúub juyúchah, jwúub ĩona ĩt chájap wét jĩ. Túbit quíib chei jëmuchah, ĩt jwúub ĩwah bejep wét jĩ.

⁴⁴ Páant ĩ ĩwuchah ennit, jwúub úbúdih át bejep wét jĩ. Pánih bejnit, biíc yoobó át úbúp wét jĩ. ⁴⁵ Pánih úbh péanit, ã bohénit pebhna jwúub joinít, nin pah át niijíp wét jĩ:

—*¿Yeéb páantjeh ĩonit, choó niít ñi chájap? Páant bóojeh tigaá. Butéh yeejépwá weemdíh tewedih joiná caá ĩ chájap. ⁴⁶ Ñi jáa bojó. Chóbe, jwĩ chéenwá ĩ páñapboó jwĩ bejĩh. Weemdíh eníhcannitdih dwoó wáini ã joiná caá,* queétdih Jesús át niijíp wét jĩ.

Jesúsdi eníhcannit caandih ĩ tewat

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Páant ã niijíchahjeh, ã bohéniji Judas ã juyúp jĩ. Judasjééh dawá cáacwábet ĩ juyúp jĩ. Íibat naaná, máa quiítnadihbət ĩ bíbohóp jĩ. Sacerdotewá ĩ maáta, bita jwĩ maátabət queétdih ĩt wahap tajĩ, Jesúsdi teonit, ĩ pebhna ĩ úb bejat pínah niijná. ⁴⁸ Jesús pebhna ĩ jüwát

pínah játih, Judasboó queétdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wét jĩ: *“Púo tíibdi nomnit, wã úbhndih ñi teweép”,* át niijíp wét jĩ. ⁴⁹ Pánihna, jwĩ pebhna joinít, Judasboó Jesús pebh ã juyúp jĩ.

—*¿Ma jəm, Bohení? niij úbhnit, Jesúsdi púo tíibdi ã nomóp jĩ.*

⁵⁰ Páant ã niij úbúchah enna, Jesús caandih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Wã chéen, ma jenah joyátji pah ma chájaa, ã niijíp jĩ.*

Páant Judas ã úbúchah ennit, Jesúsdi tewedih jüóhni caandih ĩ tewep jĩ. ⁵¹ Páant ĩ tewechah ennit, biíc jwíjééh jëmniiboó íibat naadíh jwáat wái úbni, sacerdotewá ĩ maáhdih teo wúhniíh moli chóodi ĩ dúc bóod yohóp jĩ. ⁵² Páant ã dúc bóod yohochah ennit, Jesús caandih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Míih íbat naadíh ma jwúub jwejeé. Nihat íbat naajĩh míc maonitboó íbat naajĩh ĩ wənbipna caá. ⁵³*

¿Nindih ñi jéihcan niít? Wã íp ã teo wáacatdih wã úbúchah, cien mil ángelwádi ĩta wah taga, weemdíh ĩ úb bejat pínah niijná. ⁵⁴ Obohjeéhtih, páant ã chájachah, ã naáwátdih naóh yapanit ĩ niij daacátji pah ĩta yapcan tagaá. Pánihna, wã íp weemdíh ã náah yacat pah, jon játih ĩ niij daacátji pahjeh tigaá weemdíh yapat náahap, Jesús ã niijíp jĩ.

⁵⁵ Páant niij péanit, caandih tewedih joinitboodih nin pah ã niijíp jĩ:

—*¿Nəmnídih tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbət úbni, weemdíh tewedih ñi jüóhni beé? Yeó jáap jumat pah Dioíh múbóó ñijeéh wã jëmuchah yuhna, weemdíh ñi teocap be. ⁵⁶ Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩ daacátji pah bəw weemdíh yapat ã náahna caá,* ã niijíp jĩ.

Páant ã yapachah enna, jwiít nihat ã bohénit jwĩ jwei peét bejep jĩ.

Judíowá ĩ maáta Jesúsdi ĩ úbh joyát

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Jesúsdi teonitboó sacerdotewá ĩ maáh Caifáih məná ĩt úb waad béjep wét jĩ. Jesúsdi naóh yacat tút niijná, áih múbóó jəmni míc wáacat tólihboó sacerdotewá ĩ maáh, caandih nump jəmni maáta, Moisés ã wətatjidi bohénit, bita jwĩ maátabət ĩt míc wáac jëibínap wét jĩ. ⁵⁸ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdi yúpjeh át en péenap wét jĩ. Pánihna, sacerdotewá ĩ maáih múb wáihyat júduboojéh át waad jëibínap wét jĩ. Pánih waad jëibínit, ded pah Jesúsdi ĩ chájachah, jéihyat tút niijná, Pedro tə cút jwéjdi, mūdih wapnit biícdi, át méé chúdup wét jĩ.

⁵⁹ Sacerdotewá ĩ maáta, nihat bita maáta bícdih Jesúsdi mao yohat tút niijná, yee naóh yacnit pínahdih ĩt bidip wét jĩ. ⁶⁰ Obohjeéhtih, dawá yee naóhni ĩ jëmuchah yuhna, chénewá biíc yoobó niijnitdih ĩt bid jëicáp wét jĩ. ⁶¹ Maatápdih ĩ bidat túttimah, chénewá waad jëibínit, nin pah ĩt niij yee naóh yacap wét yuh jĩ:

—Caán nin pah ã niijíchah, jwí joyóp be: ‘Dioíh mæddíh wã yoh beedábipna caá. Pánih yohnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah jáap mæú wã chãj péabipna caá, páant mæntih’, ã niijíp be, ít niijíp wæt yeh jī. †

⁶² Páant í niijíchah joinít, sacerdotewã í maáh ñah ñæhñit, Jesúsdi h nin pah át niij úbh joyóp wæt jī:

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej chãj, meemdíh páant í niij naóh yacachah? át niijíp wæt jī.

⁶³ Páant ã niijíchah joiná yæhna, Jesús át jepahcap wæt jī. Páant ã jepahcah enna, sacerdotewã í maáh nin pah caandíh át niij úbh joyóp wæt jī:

—Meemdíh wã wætna caá. Dios ã enechah, yoobópdih jwiitdih ma naáwá. ¿Meém Dios wæúh, ã wahni Cristo níit ma jæmæp? át niijíp wæt jī.

⁶⁴ —*Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Yeéb nihatdih nin pah wã naóhna caá: Weém nihát cáacwã úud jeñé Chah Wëpni ã jéihyepmant bóo bawámant chæúdnit, wã wætæchah, mah tólihjih wã jwæúh dei jüúwæchah-bæt, ñi enbipna caá*, Jesús queétdih át niijíp wæt jī. ††

⁶⁵ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã í maáh búdí át íijip wæt jī. Á íijat jæútna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wæt jī. Pánih yeo wáina, ájeéh jæmñitdih nin pah át niijíp wæt jī:

—Nin newé ‘Weém Dios wæúh caá’, ã niij yeenachah, yeéb nihát ñi joiná beé. Pánihna, bita í naáwátidih jwí náahcan caá. ⁶⁶ ¿Yeébbóó ded pah tigaá ñi niij jenah joí? queétdih át niijíp wæt jī.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, ít niij jepahap wæt jī. ‡

⁶⁷ Páant niijnít, Jesúsíh móotdih cói jáhanit, téihyajíh ít póocop wæt jī. Bitabæt téihyajíh áih móotdih ít mawap wæt jī. ††⁶⁸ Pánih maonit, nin pah caandíh ít niij deoh naáwáp wæt jī:

—Dios ã wahni Cristo jæmna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? ít niijíp wæt jī.

Pedro ã yeeat

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Páant í chãjat pónih, wáihyat júdæ diítina Pedro ã méé chæúhchah, teo wæhñih ã pebh jæibínit, nin pah mit niij úbh joyóp wæt jī:

—¿Meembút Jesús Galilea baácdih bóojeéh péeni nihcan níit? mit niijíp wæt jī.

⁷⁰ —Ájeéh péeni nihcan caá. ¿Ded pah niij tígaá ma chãj? Pedro caántdih át niij yee jepahap wæt jī.

⁷¹ Páant niijnítjeh, tæú cúut jwéejmant bejnit, jécna át jwei bég ñæhæp wæt jī. Páant caánboó ã jwei ñæhæchah, bíih wili jwæh caandíh mit enep wæt jī. Pánih ennit, caanjíh jæmñitdih nin pah mit niijíp wæt jī:

—Nin Jesús Nazaret tútchidih bóojeéh jæmni caá, mit niijíp wæt jī.

⁷² —Dios ã enechah, yoobópdih wã naóhna caá. ¡Ma niijní newédih wã jéihcan caá! Pedro át niijíp wæt yeh jī.

⁷³ Páant ã niiját túttimah, caanjíh ñæhñitboó Pedro pebh bejnit,

—Yoobópdih meém íjeéh péeni mæn tigaá. Míih wéheat Galilea baácdih moón í wéheat pah caá ã jæmæp. Nihat caandíh pej jæm bejnit Galilea baácdih moón í jæmæchah, meembút íjeéh jæmni mæn tigaá, ít niijíp wæt jī.

⁷⁴ —Weém yeeni nihcan caá. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. ¡Ñi niijnídih weém wã jéihcan caá! Páant yoobópdih wã naóhcah, ¡Dios weemdíh ã peéh chãja naáh! át niijíp wæt yeh jī.

Páant ã niijíchahjeh, mæjbai át ewep wæt jī. ⁷⁵ Páant ã ewechah joinít, *“Mæjbai ã ewat pínah játih, bíic peihcanni láa ‘Caandíh wã jéihcan caá’, ma niijbípna caá”*, Jesús ã niijátjidih át náhñinap wæt jī. Pánih náhñina, bac bejnit, búdí át jæñæp wæt jī.

Maáh Pilato pebhna Jesúsdi h í æb bejat

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 Túttimah, baáb jéenechah, sacerdotewã í maáta, jwiit júdiowã jwí maáta bíicdih míic wáacnit, Jesúsdi h í mawat tútat pínahdih ít míic wéhenap wæt jī. ² Pánih míic wéhe péanit, Jesúsdi h chéonit, Maáh Pilato pebhna ít wahap wæt jī. Pilato Romano maáta í maáh waadáni jæmna, jwíih baácdih moondíh wætni ã jæmæp jī.

Judas Iscariote ã wænat

³ Judas, Jesúsdi h eníhcannitdih dæó wáiniijboó, caandíh í mao yohat pínahdih jéihñit, búdí át jígahap wæt jī. Pánih jígahñit, í jíib wæhñiji treinta júdænahdih sacerdotewã í maáta, jwí maátadihbæt át jwæúhbaíhip wæt yeh jī. ⁴ Pánih jwæúhbaíhñit, nin pah queétdih át niijíp wæt yeh jī:

—Weém wã túi chãjcap be. Yeebdíh wã dæó wáini-boó yoobópdih yéej chãjçanni át jæmæp taga, át niijíp wæt jī.

—Meemjéh tigaá páant mat náahap taga. Pánihna, jwíih pínah nihcan, míih pínahjeh caá, ít niij jepahap wæt jī.

⁵ Páant í niijíchah joinít, Judasboó í wæhñi júdænahdih Dioíh mæúboó át yoh waadá bojop wæt jī. Pánih yoh waadá péanit, bíáboó bejnit, át míic jõp wái wæmæp wæt jī.

⁶ Páant ã yoh waadá bojniji júdænahdih æbnit, nin pah sacerdotewã í maáta ít míic niijíp wæt jī:

—Nin júdæna, cáacdi h mawat náahna, jwí jíib wæhñi beé. Páant ã jæmæchah, Dioíh mæúboó jwí jéih jwejcan caá, ít niijíp wæt jī.

⁷ Páant niij míic wéhe péa, bac bejnit, wáam dah chãjniíh bainí baácdih ít jíib chãjap wæt jī, bíámant moón caán tútchina jib jæinít í wæmæchah, í yohat pínah niijná. ⁸ Páant í chãjachah, caán baácdih “Meép jæmni baác”, jwiit jwípí niijná caá. ††⁹ Páant ã yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapanit Jeremíaswã nin pah ít niij daacáp tají: “Judíowã í maáta caandíh í

† 26:61 Jn 2.19 †† 26:64 Dn 7.13 ‡ 26:66 Lv 24.16 †† 26:67 Is 50.6

‡‡ 27:8 Hch 1.18-19

mawat pínah jíib treinta platajĩh ĩ chājniji júdunajeh ā jum̄ep jĩ. ¹⁰ Pánihna, caán jíibjĩh wáam dah chājniĩh baácdih Dios weemdih ā w̄tat pah ĩt jíib chājap tajĩ, ĩt niij daacáp tajĩ. †

Maáh Pilato Jesúsdih ā w̄bh joyát

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.22-28)

¹¹ Páant ā chājat pónih, sacerdotewā Jesúsdih ĩ w̄b j̄ibínachah ennit, Maáh Pilato caandih nin pah āt niij w̄bh joyóp w̄t jĩ:

—¿Meem yoobópdi judíowā ĩ maáh niit? āt niijíp w̄t jĩ.

—*Ma niiját pah tigaá*, Jesús āt niij jepahap w̄t jĩ.

¹² Obohjeéhtih, sacerdotewā ĩ maáta, jwĩ maáta bíicdih caandih ĩ jw̄w̄b naóh yacachah joiná ȳhna, Jesús queédih āt jepahcap w̄t jĩ. ¹³ Páant ā jepahcah enna, Pilatoboó Jesúsdih nin pah āt niijíp w̄t jĩ:

—Páant meemdih ĩ niij naóh yacachah, joiná ȳhna, ¿queédih ma jéih jepahcah niit? āt niijíp w̄t jĩ.

¹⁴ Páant ā niijíchah joiná ȳhna, dedé ĩ naóh yacatdih Jesús āt jepahcap w̄t jĩ. Páant ā jepahcah ennit, Maáh Pilato búdí āt joí w̄hi bejep w̄t jĩ.

Jesúsdih ĩ mao yohat tútat

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Pascua jum̄at pah Maáh Pilato bíic cáac nemat m̄w̄boó jum̄ni, cáacwā ĩ bacaat tútnidih āpĩ bacanap w̄t jĩ. ¹⁶ Caán láa búdí yéj chājni, chah w̄t yáani, Barrabás w̄t jum̄ni, nemat m̄w̄boó āt jum̄ep w̄t jĩ.

¹⁷ Pánihna, dawá cáacwā ā pebhna ĩ j̄ibínachah enna, Pilato queédih nin pah āt niij w̄bh joyóp w̄t jĩ:

—¿Dedih tigaá yeebdih wā baca w̄h bíi?

¿Barrabásdih ñi náah niit? ¿Jesús, Dios ā wahní Cristo ĩ niijnídi niit ñi náahap? āt niijíp w̄t jĩ. ¹⁸ Dawá cáacwā Jesúsdih ĩ weñechah, sacerdotewā ĩ maátaboó caandih t̄bit íjna, caandih ĩt mawat tút̄ep w̄t jĩ. Pánihatdih jéihnit, Pilato cáacwādi páant āt w̄bh joyóp w̄t jĩ.

¹⁹ Pilato peéh chājat pínahdih naóhni ch̄w̄datdih ā ch̄w̄dat pónih, ájeéh bóli papélah n̄ojĩh caandih nin pah mit niij daác wahap w̄t ȳh jĩ: “B̄w̄ chei oo jum̄na, caandih búdí w̄m náah jum̄nidih wā oo jum̄ep be. Caánboó yéj chājcanni caá. Pánihna, ma mawat tút̄ca bojó”, mit niijíp w̄t jĩ.

²⁰ Cáacwā Jesúsdih ĩ náahachah ȳhna, sacerdotewā ĩ maáta Barrabásdih bacaat tút̄nit, Jesúsboodih ā mao yohat tútat pínah niijná, queédih ĩt jac w̄t̄ep w̄t jĩ.

²¹ Túttimah, cáacwādi Pilato nin pah āt jw̄w̄b niij w̄bh joyóp w̄t jĩ:

—¿Dedih tigaá wā bacaat pínahdih ñi náah? āt niijíp w̄t jĩ.

—¿Barrabásdih ma bacaat tút̄ú! cáacwā ĩt niij jepahap w̄t jĩ.

²² —¿Páant ñi niijíchah, Jesús Dios ā wahní Cristo ñi niijnídi ded pah tigaá wā chājbi? āt niijíp w̄t jĩ.

—¿Caandih cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tút̄ú! niihat ĩt niij jepahap w̄t jĩ.

²³ —¿Dépanihna? ¿Dedé tibeé ā yéjatji? āt niijíp w̄t jĩ.

—¿Caandih cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tút̄ú! chah ĩt niij ñaacáp w̄t jĩ.

²⁴ Páant ĩ niij ñaacáchah joinit, queédih jéih yap yohcan, chah ĩ íjatdihb̄t enna, mah pamapdih w̄b̄nit, niihat ĩ enechah, āt téih chocop w̄t jĩ. Pánih téih chocnajah, queédih nin pah Pilato āt niijíp w̄t jĩ:

—Nin newédih yeebjéh tigaá ñi mawat tút̄ep. Páant ñi w̄tat jíib yeebdihjeh peéh chājat ā jum̄ naáh.

Weémboodih peéh chājat ā wihcan niit, cáacwādi āt niijíp w̄t jĩ. ††

²⁵ —¿Caandih mawat jíib jw̄itdih, jwĩ j̄imenádihb̄t caán peéh chājat ā jum̄ naáh! niihat cáacwā ĩt niijíp w̄t jĩ.

²⁶ Páant ĩ niiját túttimah, ĩ w̄tat pah Barrabásdih āt bacaat tút̄ep w̄t jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboodih áih soldadowādi āt w̄b bejat tút̄ep w̄t jĩ, caandih p̄init, cruzboó péoh dodhnit, ĩ mao yohat pínah niijná.

Soldadowā Jesúsdih yeejép ĩ deoh naáwát

²⁷ Pánih w̄b bejnit, Pilatoih m̄w̄ dítna Jesúsdih ĩt w̄b waad béjep w̄t jĩ. Pánih w̄b waad béjnit, caanjĩh wapnit soldadowā Jesús pebh ĩt ñ̄h p̄w̄da bojop w̄t jĩ.

²⁸ Pánih ñ̄hna, Jesúsíh yégueh jih bóo chóodih too d̄gnit, maáh ā d̄wát pah jíghni d̄w̄ni chóodih caandih ĩt yacap w̄t jĩ. ²⁹ Maáh ā d̄wát júd̄ pah chājnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúsíh wao dáhdih ĩt yacap w̄t jĩ. Maáh ā w̄pat pah ā jútat pínah máa doóbdih áih jéihyepmant bóo téihyajĩ ĩt tewat tút̄ep w̄t jĩ. Pánih chāj péanit, maáhdih ípĩ chājat pah ā pebh ĩt bódicha caj yoh ñajap w̄t jĩ. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandih ĩt niij dehwep w̄t jĩ:

—¿Ma t̄i jum̄w̄, judíowā ĩ maáh! ĩt niijíp w̄t jĩ.

³⁰ Páant niij deoh, caandih coí jáhana, ā bíbohni máa doóbdih jw̄w̄b w̄b̄nit, caán doóbhjĩh áih wao dáhdih dawá láa ĩt p̄w̄ep w̄t jĩ. ³¹ Pánih deoh naóh péa, ĩ yacniji yéguehdih too d̄gnit, áih yéguehdihjeh ĩt jw̄w̄b yacap w̄t jĩ, páant m̄ntih. Pánih yac péa, cruzboó péoh dodhnit, mao yohat tút̄ niijná, caandih ĩt w̄b bac bejep w̄t jĩ.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ĩ mawat

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² ĩ mao yohat pínah jeéboó w̄b bejna, Simón, Cirene baácdih bóodih ĩt jw̄w̄áp w̄t jĩ. Pánih jw̄w̄h̄nit, caandih Jesúsíh cruzdih ĩt bewat tút̄ep w̄t jĩ.

³³ Pánih bejnit, Gólgota w̄t jum̄epna ĩt j̄ibínap w̄t jĩ. “Gólgota”, niijná, “Wao iidíp jeé”, niijná ĩt chājap w̄t jĩ. ³⁴ Pánih caanná j̄ibínit, bijniĩh widnit, ĩ w̄b bejni jiwá iguĩh macdih Jesúsdih ĩt tóihyop w̄t ȳh jĩ. Obohjeéhtih, bainí déeb joinítjeh, āt babhcap w̄t jĩ.

³⁵ Caandih cruzboó ĩt péoh dodhdop w̄t jĩ. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deih tigaá ā j̄mbi?” míic niijnit, tíhwat júd̄nabitjĩh ĩt yoh tíhwip

† 27:10 Zac 11.12-13

†† 27:24 Dt 21.6-9

wet jī. ^{†36} Pánih chāj péanit, pái chúndnit, caandih ít wapap wet jī, bita caandih ít eb bejcat pínah niijná. ³⁷ “JESÚS JUDÍOWÁ Í MAÁH CAÁ”, bita í níj daácniji naadih Jesús wao cháh cruzdih soldadowá ít nah péoh búndhdur wet jī.

³⁸ Chénewá nœmnítidibet mao yohat túut niijná, bíih cruznadih Jesús pebh ít péoh dodhdop wet jī. Bíicdih á jéihyepmant bóo bœwámant, bíihdih á wáyá-mant bóo bœwámant péoh dodhnt, queét tac yoób Jesúsdih ít péoh dodhdop wet jī. ³⁹ Cruz pebh en yap bejnit, Jesúsdih nin pah yeejép ít níj deoh naáwáp wet jī:

—¡Eneéh bæca! ¿Dioíh mœudíh yohnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán mœudíh jwúub chājni pínah níit? Pánihni jœmna, Dios wúh yobát jœmna, wœncat túut niijná, caán ít péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jœwúwá, ít níijp wet jī. ^{††}

⁴¹ Sacerdotewá í maáta, Moisés á wœtatjidih bohénit, jwí maátabet bíic yoobó ít deoh naáwáp wet jī.

⁴² —Bitadih túi teo wáacni jœmna yœhna, caanjéh á jéih míic teo wáaccan caá. ‘Judíowá í maáh caá’, niijná, caán míicjeh á dei jœwúwúchah enna, caandih jwí jepahbipna caá. ⁴³ ‘Weém Dios wúh caá. Caandih wá túi jeh nah joiná caá’, á níiját jíib, Dios caandih oina, á túi ebœ naáh, ít níijp wet jī. ^{*}

⁴⁴ Ájeéh í péoh dodhnt nœmnítbet bíic yoobó caandih ít deoh naáwáp wet jī.

Jesús á wœnat

(Mr 15.33-41; Lc 8.2-3; 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Jesús cruzboó í péoh dodhni á ñœhœchah, yeó jáap tac yoób á dœpúáh bejep jī. Nihat baác dœpúniiji, bíic peihcanni horas túttimah, á jwúub baáb jwúub bejep jī, páant mœntih. ⁴⁶ Páant á jwúub baabát pínah játihbit, Jesús nin pah át wœp níj ñaacáp wet jī: “*Elí, Elí, ¿lemá sabactani?*” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tigaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús át níj ñaacáp wet jī. ^{††}

⁴⁷ Páant á níijíchah joinít, biquína caanjíh ñœhnt nin pah ít míic níijp wet jī:

—Dios naáwátdih naóh yapani Elíasjidih bidna caá á chájap, ít níijp wet jī.

⁴⁸ Bíic íjeéh jœmni náo ñah bejnit, páab chuí déedih œbnit, bijni jiwá iguñ macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búndh, júut ñahanit, Jesúsdih át wái nomat túutur wet yuh jī. ^{††49} Obohjeéhtih, wái nomat túutnidih bita nin pah ít níijp wet jī:

—¡Jœmœ naáh! Elíasji nindih teo wáacadih á jœwúwúchah, jwí en jwœh jíih, ít níijp wet jī.

⁵⁰ Páant í níiját túttimah, tœbit ñaacnit, Jesús át wœnah bejep wet jī. ⁵¹ Páant á wœnœchahjeh, Dioíh mœú díitboó í jáh yaíhni búdí wœpni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át cháwáp wet jī. Pánihat pónih, baác búdí méména, jee dáhna át pah bejep wet jī. ^{††52} Pánihchah, cáacwáih bácahjidih í yohopji jeéboó á búuh

bejchah, Diosdih jepahnitji jwúub boo pœd jœóhnt, dawá ít bacap wet jī. ⁵³ Pánihna, Jesús á boo pœd jœwúwát túttimah, Jerusalén tútchina í jwúub waad béjchah, dawá queétdih ít enep wet jī.

⁵⁴ Páant baác méméatdih nihat bíih á yapachah enna, Jesúsdih wapnit soldadowá í maáh, ájeéh jœmnitbet búdí œmnit, nin pah ít míic níijp wet jī:

—¡Yoobópdih nin Dios wúh tigaá át jœmœp! ít níijp wet jī.

⁵⁵ Chibít yœpbit dawá yaádhbet ít en ñœhœp wet jī. Queét yaádh jwíit bíicdih Galileamant jœóhnt, Jesúsdih teo wáacnitji ít jœmœp wet jī. ⁵⁶ Íjeéh jœmnit, Mágdala tútchidih bóli María, bíih wili Maríabœt mit jœmœp wet jī. Caánt José, á œud Santiago í ín mit jœmœp wet jī. Bíih wili Zebedeo á weh ín mit jœmœp wet jī. Queét bíic peihcannit yaádh ít jœmœp wet jī. ^{†††}

Jesúsdih bácahjidih á yohat

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Jesús á wœnat túttimah, caan chéyeh tœo ñáh jœwúwát pínah játih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúsdih jepahni, áih bácahjidih œb deyanit, yohat túut níijná, cruzboó át jœibínap wet jī. ⁵⁸ Caanjíh jœmniiji Pilatodih œúbúdih át bejep wet jī. Páant á œúbúchah joinít, Jesúsdih bácahjidih Pilato áih soldadowádih caandih át wúhat túutur wet jī. ⁵⁹ Páant á jepahachah joinít, José cruz jœmœpna jwúub jœibínit, Jesúsdih bácahjidih œb deya, lino wúut jœmni quei wíhcanni yéguœ chóojíh át pinip wet jī. ⁶⁰ José á wœnœchah, caandih í yohat pínah jeé íitdih átát baadát túutur wet jī. Caán íitdihjeh Jesúsdih bácahjidih át yohop wet jī. Páant á yohat túttimah, caandih nemat túut níijná, caán íitdih waadápboó búdí jeé júdœdih tœo pœtú bejnit, caán íitdih át nemep wet jī. Pánih nem péanit, áih mœœná át jwúub bejep wet jī. ⁶¹ Páant á chájachah, Mágdala tútchidih bóli María, bíih Maríabœt caandih á yohatji jeé íit pebh ít en chœudœp wet jī.

Jesúsdih bácahjidih á yohniji íitdih soldadowá í wapát

⁶² Á wœnniji yeó jáap, chooát yeó jáap pínah jwípí ámohni yeó jáap á jœmœp jī. Túttimah bóo yeó jáapdih sacerdotewá í maáta, fariseowábet Maáh Pilato pebhna bejnit, nin pah ít níj œúbúp wet jī:

⁶³ —Maá, caán yeeniboó jwíjeéh jœm jwœhna, ‘Wœna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah wá jwúub boo pœd jœóhnbipna caá’, á níijátjidih jwí náhnina caá. ⁶⁴ Pánihna, caandih í yohopji jeé íitdih bíic peihcanni yeó jáapna á nematdih míih soldadowádih ma túi wapát túutú, á bohénit áih bácahjidih í nœmœcát pínah niijná. Pánih nœmœnit, cáacwádih á boo pœd jœwúwátdih íta naóh tagaá. Pánih naóhna, Jesús á jwíih yeeatji chah í pée yee naáwát áta jœm tagaá, Pilatodih ít níijp wet jī.

⁶⁵ Páant í níijíchah joinít, Pilato nin pah át níj jepahap wet jī:

—Biquína soldadowádih nœmah bejnit, yeebjéh ñi jéihyat pah caán íitdih nemnit, queétdih ñi túi wapát

† 27:35 Sal 22.18 †† 27:39-40 Sal 22.7; 109.25; Mt 26.61; Jn 2.19 †† 27:43 Sal 22.8 ††† 27:46 Sal 22.1 ††† 27:48 Sal 69.21 †††† 27:51 Ex 26.31-32; 2Cr 3.14

††† 27:56 Lc 8.2-3 ††† 27:63 Mt 16.21; 17.23; 20.19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

túttú, Pilato át niijíp wæt jī. ⁶⁶ Páant ā niijíchah joinít, soldadowādh nēmah bej, caán íitdh José ā nemniji jeé júdēdh bæjčán nah chéonit, soldadowādh it wapat túttup wæt jī. Pánih chāj péanit, queét maáta it jwúb bejep wæt jī.

Jesús ā boo pūd jūwát
(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 Jwiit judiowā jwī chooát yeó jáap túttimah bóo yeó jáap ā baáb jéenechah, Mágdala túttchidih bóli María, biíh wili Mariabət Jesúh bācahdih José ā yohopji jeé íitboó enedih it bejep wæt jī. ² Páant caanná it jwibínachah, Dioíh ángel jeámant ā dei jūwúchah, baác búdí át méménap wæt jī. Pánih dei jūóhni, José ā nemniji jeé júdēdh pētú dodhni, caanjíh át chūudup wæt jī. ³ Caán ángel wedoát pah jíghni ā jūmúchah, áih yéguehbət túi yeh iigni át jūmup wæt jī. ⁴ Pánihna, caandíh enna, caán jeé íitdh wapnit soldadowā búdí úmna, méméni, wənnit pah it bæug nájap wæt jī. ⁵ Caanjíh chūudni ángel queét yaáhdhni nin pah át niijíp wæt jī:

—Ni úmca bojoó! Cruzboó it péoh dodh mao yohniji Jesúsdihi ni bidatdih wā jéihna caá. ⁶ Obohjeéhtih, ninjīh ā wihcan caá. Á niijátji pah jáantjeh ā boo pūd jūwúp be. Á lajapjiboó ni en jūwú. ⁷ Caandíh en péanit, waícanjeh ā bohénitjidihi nin pah ni níj naóhbi jwuhú: 'Jesús át boo pūd jūwúp tabeé. Galilea baácna yeebdíh waóh bej páina caá ā chājap. Caanná bejnit, caandíh ni enbipna caá', queétdih ni niijí. Páant beé yeebdíh níj naáwádh wā jūwúp be, ángel queét yaáhdhni át niijíp wæt jī.

⁸ Páant ā niijíchah joinít, queét yaádh yohopji jeé íitmant it náo jwúb bejep wæt jī. Pánih náo jwúb bejnit, úmna yuhna, búdí wēni, ā bohénitjidihi naáwádh it bejep wæt jī. ⁹ Páant it bejchah, Jesús jwuh queét yaáhdhni át jíghop wæt jī.

—Ni jūóhca beé? át niijíp wæt jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih jítcha pebh páah yoh nājnít, áih wúdh pin teonit, caandíh it weñep wæt jī. ¹⁰ Páant it chājachah enna, queét yaáhdhni nin pah át niijíp wæt jī:

—Ni úmca bojoó. Wā údwā panihnidhihi nin pah ni níj naóhbi jwuhú: 'Waícanjeh nin túttchimant bacnit, Galilea baácna ni bejeé. Caánboó Jesúsdihi ni jwááhbi-pna caá', queétdih ni niijí, Jesús át niijíp wæt jī.

Wapnit soldadowā ded pah it yapatjidihi it naáwát

¹¹ Queét yaádh túttchina it jwúb bejat pónih, biquína caán íitdh wapnit soldadowāboó sacerdotewā it maáta

pebhna it bejep wæt jī. It pebhna jwibínit, ded pah it yapatjidihi queétdih it naáwát wæt jī. ¹² Páant it naáwáchah joinít, caán ā yapatjidihi míic wéheat tútt niijná, jwí déewā maátadihbət it míic wáacat túttup wæt jī. Pánih míic wéhe péanit, queét soldadowādh búdí it jwib chājap wæt jī, ded pah ā yapatjidihi yooópdihi it naóhcat pínah niijná. ¹³ Pánih jwib chājnit, nin pah queétdih it níj wætup wæt jī:

—Bitadihi nin pah ni niijí: 'Chei jwí úwat pónih, ā bohénitjiboó jūóhni, áih bācahdih it nūmúp tabe', ni niijí. ¹⁴ Páant ā yapatji doonádh Maáh Pilato ā joyóchah, jwiitboó caandíh jwí ámoh naóhbipna caá, yeebdíh ā peéh chājcat pínah niijná, soldadowādh it niijíp wæt jī.

¹⁵ Páant it niijíchah joinít, it jwib chājatdih ubnit, it niijátji pah soldadowā it naóh peetép wæt jī. Páant it níj naáwáchah joinítji, bæj láabət páantjeh nihát jwí déewā it yee naáwátjidihi it jwí jenah joiná yuh caá.

Jesús ā bohénitjidihi ā pée wətat
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Queét yaádh túttchina jwibínit, Jesús ā niiját túttatji pah jwiit ā bohénitjidihi it naóh yapanap jī. Páant it naóh yapanachah joinít, jwiit once ā bohénitji Galilea baácna bejnit, Jesús jwiitdih ā bejat túttni niijná jwí jwibínap jī. ¹⁷ Pánih caanná jwibínit, Jesúsdihi ennit, Dios wúh ā jumatdih jéihna, caandíh jwí weñep jī. Obohjeéhtih, biquína jwíjeéh jūmniit "¿Yooópdihi Jesúsjehe níit?" it níj jenah joi jwúhup tají. ¹⁸ Jwí pebh jwibínit, Jesús nin pah jwiitdih ā niijíp jī:

—Nihát wēpatdih wā íp weemdíh ā wúhup be. Páant ā wēpat wúhni jūmna, nihát jeáboó jūmniit, nihát nin baácboó jūmniitdihbət wətni wā jūmna caá. ¹⁹ Pánih wēpni jūmna, nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Wíh túini doonádh nihát baácdihi moondíh ni túi naáwá, jepahniit, weemdíh it túi péeat pínah niijná. Páant it jepahachah ennit, wā íp ā wēpatjīh, wā wēpatjīh, Túini Espíritu ā wēpatjīhbət queétdih ni daabánaá. ^{†20}

Páant ni daabánitdih ni túi bohénaá, yeebdíh nihát wā wətatjidihi queétdih it jepahat pínah niijná. Páant ni chājachah, yeó jáap jumat pah púúú péeni yeó jáapna páantjeh níjeéh wā jūmbipna caá. Páant wā naáwátjidihi ni túi náhninaá, Jesús jwiitdih ā niijíp jī.

Páant bóojeh tigaá weém Mateo wā daacát.

† 28:16 Mt 26.32; Mr 14.28 †† 28:19 Hch 1.8

San Marcos

Juan Daabáni ā bohé jwíhat

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

1 Weém, Marcos, nin tólihjĩh Dios wũh Jesucristo, ded pah ā chājatjidih, āih túini doonádihbət wā naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ā chājat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasji āt daacáp tajĩ. Páant ā niij daacátji pahjeh tih Jesúh túini dooná āt jwíhip tajĩ.

² Nin pah Malaquíás, Isaíasjĩh ĩt niij daacáp tajĩ: “Ā wũhdih Dios nin pah ā niijná caá: ‘Ma jātih meemdĩh naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá.

³ Caán naóh waóhni pínah meú wihcapboó nin pah ā niij ñaác bohéhipna caá: ‘Jwĩ Maáh ā jũwát pínah jātih ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodĩh túut nũmnít, caandĩh ñi túi páñaá’, ā niijbípna caá, ā wũhdih Dios ā niijná caá’, ĩt niij daacáp tajĩ.

(Mal 3.1; Is 40.3)

⁴ Juan Daabáni Isaíaswā ĩ niij daacátji pah meú wihcapboó jəmna, nin pah cáacwādh āt niij naóh bohénap wət jĩ: “Ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodĩh ñi túut nũmú. Pánih túut nũmnít, ñi daabáát tútú. Páant ñi chājachah ennit, Dios ñi yéejatdih ā yohbipna caá”, āt niijp wət jĩ. ⁵ Nihat Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moonbət caandĩh joyát túut niijná, ā pebhna ĩt jəibínap wət jĩ. Pánih joinít, Diosdih ĩ yéejatdih ĩ naáwáchah, Juan Jordán mejbóó queétdih āt daabánap wət jĩ.

⁶ Juanĩh yéguéh chóo camello wət jəmni nũhp yoočjĩh nóomnit, ĩ yacni chóo wət jĩ. Āih juyáát tōp mo mo jiwĩ chóo tōp wət jĩ. Wũc joowádh jeémpnit, belo macdihbət āpĩ déebep wət jĩ. ⁷ Juan cáacwādh bohéna, nin pah āpĩ niij naáwáp wət jĩ: “Wā túttimah jũóhni wā chah wəpni caá. Páant ā jəmchah jenah joinít, ‘Weém oboh jəmni caá’, wā niij jenah joiná caá.

⁸ Weém yeebdĩh mahjĩh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā daabáát panihni caánboó yeebdĩh Túini Espíritu ā wəpatdih búdí ā wũhhipna caá”, āt niijp wət jĩ.

Juan Jesúsdih ā daabáát

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juan cáacwādh ā daabánachah, Galilea baác, Nazaret tútchimant Jesús ā pebhna āt jəibínap wət jĩ. Páant ā jəibínachah, Juan caandĩh Jordán mejbóó āt daabánap wət jĩ.

¹⁰ Pánih daabá péanachah, Jesús mejna ñhni ĩt āab ñhnp wət jĩ. Pánih aab ñhntjeh, Jesús ā

† 1:6 2R 1.8

enechah, jeá āt jéweah bejep wət jĩ. Páant ā jéweah bejehah, jop pah jíghni Túini Espíritu jeámant dei jũóhnit, caandĩh āt jəi jaamáp wət jĩ. ¹¹ Páant ā jəi jaamáchah, “Meém wā wũh, wā oini caá. Meemdĩh búdí wā wěina caá”, Dios jeámant āt niijp wət jĩ. ††

Nemépwā ĩ maáh Jesúsdih ā yéejaihat

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Juan caandĩh ā daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdih meú wihcapboó āt nũmah bejep wət jĩ.

¹³ Páant ā nũmah bejehah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús āt jəmep wət jĩ. Páant ā jəmchah, nemépwā ĩ maáh, Satanás, Jesúsdih ātih yeejép chājat tútəp wət yuh jĩ. Pánihna, Jesús meú wihcapboó nũhpwā bícdih ā jəmchah, ángelwā caandĩh ĩt túi en dawáp wət jĩ.

Jesús Galilea baáboó ā bohé jwíhat

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juandih nemat meúboó ĩ nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ā maáh jəmat túini doonádih naáwádh āt bejep wət jĩ: ¹⁵ *“Nihat baácdih moondĩh Dios ā maáh jəmatdih ā jətat pínah bahnjeh ā jədhna caá. Pánihna, túini doonádih joinít, ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodĩh ñi túut nũmú”,* cáacwādh āpĩ niij naóh bohénap wət jĩ. †

Queéj jəut maonitdih ājeéh Jesús ā bejat tútat

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Páant niij bohé bejna, Galilea ímdih dei jəibí, péud bejnit, Simón, ā úud Andrésjĩh queéj jəut maona, ĩh ñhodĩh ĩ yoh báhanachah, Jesús āt enep wət jĩ. Pánih ennit, nin pah queétdih āt niijp wət jĩ:

¹⁷ *—Weemdĩh ñi pej jəm jũwé. Páant ñi jũwúchah, yeebdĩh wā bohéhipna caá. Páant wā bohénachah joinít, queejwādh ñi bidat pah, cáacwāboodĩh bidnit, wíh doonádih ñi naóhhipna caá, weemdĩh jepahna, wíhwā ĩ jəmat pínah niijná, āt niijp wət jĩ.*

¹⁸ Páant ā niijchah joinítjeh, ĩh ñhonádih cádahnit, Jesúsjeéh ĩt bejep wət jĩ.

¹⁹ Chibít yəp queétdih nũmah bejnit, Santiago, ā úud Juandihbət Jesús āt enep wət jĩ. Queét ĩ ĩp Zebedeo bícdih ĩh jāj chóodih chũdnit, ĩh ñhonádih ámohna ĩt chājap wət jĩ. ²⁰ Pánih ennit, Jesús queétdih āt bid bojop wət jĩ. Páant ā bid bojochah joiná, bíc-

†† 1:11 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22

‡ 1:15 Mt 3.2

mantjeh ÿ ípdi, caandíh teo wǎhñit bíicdi jǎáj chóo-
mant cádahñit, queébt̃ Jesúsjeéh ÿt bejep w̃t j̃.

**Judíowǎ ÿ míic wáacat m̃úboó nemép caolih j̃mñidih
Jesús ǎ booaat**
(Lc 4.31-37)

²¹ Túttimah, Jesúswǎ Capernaum tútchina ÿt bejep
w̃t j̃. Caanná j̃uibínit, jwiít judíowǎ jwí chooát yeó
jáapdi Dios naáwátdih bohéat tútt niijná, jwí míic
wáacat m̃úboó Jesúswǎb̃t ÿt waadáp w̃t j̃. Waadnít,
caanj̃íh míic wáacñidih Jesús ǎt bohénap w̃t j̃.

²² Pánih bohéna, Moisés ǎ w̃tatjidi bohénit chah
Jesús ǎt w̃p naáwáp w̃t j̃. Páant ǎ w̃p naáwáchah
joinít, cáacwǎboó ÿt joi ñúh̃p w̃t j̃. ^{†23} Cáacwǎ cáñih
nemép caolih j̃mñib̃t ñh̃ñit, nin pah Jesúsdih ǎt niij̃
ñaacáp w̃t j̃.

²⁴ —¿Jesús, Nazaret tútchidih bóo, ded pah jwiítidih
ma chǎjbi? ¿Meém jwiítidih bacanadih ma j̃úh̃ñit beé?
¿Bacanit, jwiítidih ma mao yohmi niít? Meemdíh jwí túi
jéihna caá. Meém caá Dioíh Túini, ǎt niij̃p w̃t j̃.

²⁵ —*¡Ni laihca bojó! ¡Caán newémant ñi bac bejeé!*
Jesús queétt nemépwǎdih ǎt niij̃p w̃t j̃.

²⁶ Páant ǎ niij̃chah joinítjeh, nemépwǎ caán newédih
t̃bit méméanit, ñaácna, áih bácahmant ÿt bac bejep
w̃t j̃. ²⁷ Páant ǎ yapachah ennit, cáacwǎ búdí ÿt joi
ñúh̃p w̃t j̃.

—¿Ded jáap naáwát tigaá nin? ¡Maáh yoobát pah ǎ
w̃p naóhna caá! ¡Á w̃tuchah joinít, nemépwǎ ỹh b̃-
ca jepahñit, ÿt bac bejna caá! queétjeh ÿt míic niij̃p w̃t
j̃.

²⁸ Páant ǎ chǎjatji doonádi joinít, waícanjeh Caper-
naum tútchidih moón, nihat Galilea baácdih moonbút
ÿt míic naóh peetép w̃t j̃.

Simón ch̃hdih Jesús ǎ booaat
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jwiít judíowǎ jwí míic wáacat m̃umánt Jesúswǎ
bac bejñit, Simónih m̃uná ÿt j̃uibínap w̃t j̃. Simón, ǎ
úhd Andrésj̃ih m̃ú monó w̃t j̃. Pánihna, ÿih m̃uná
Jesús, Juan, Santiagodiht̃, ÿt ñmah waadáp w̃t j̃.

³⁰ Simón ch̃hdh búdí pahat w̃nna, mi ñajat chóoboó
mit ñajap w̃t j̃. Jesúswǎ ÿt waadáchah, mi w̃natdih
caandíh ÿt naáwáp w̃t j̃. ³¹ Páant ÿt naáwáchah joinít,
Jesús mi pebh j̃uibínit, caántdih ǎt wái p̃d ch̃hd jwe-
jep w̃t j̃. Páant ǎ chǎjachahjeh, pahat ǎt dúcah be-
jep w̃t j̃. Páant ǎ dúcah bejehah, queétdih jeémát
mit w̃h̃p w̃t j̃.

Dawá w̃ñnidih ǎ booaat
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² T̃o ñáh j̃úwúchah, dawá Jesús pebh j̃uibínit,
w̃ñnidih, nemép caolih j̃mñidihb̃t ÿt b̃ j̃uibínap
w̃t j̃. ³³ Nihat caán tútchidih moón caán m̃ú j̃ec pebh
ÿt wáac j̃uibínap w̃t j̃. ³⁴ Dawá w̃ñnidih boonanit,
dawá nemépwǎdihb̃t Jesús ǎt bacat tútt̃p w̃t j̃.

Pánih bacat tútt̃na, nemépwǎ caandíh ÿt jéihyechah,
Jesús queétdih ǎt wéheat tútt̃cap w̃t j̃.

Jesús Galilea baáboó ǎ bohé jibat
(Lc 4.42-44)

³⁵ Chei b̃ugjéh jáanit, chibít d̃p̃ú jw̃h̃chah, cáac
wihcapboó Jesús Diosdih úb̃údi ǎt bejep w̃t j̃.

³⁶ Túttimah, ǎ wihcah ennit, Simónwǎ caandíh ÿt bid
bejep w̃t j̃. ³⁷ Pánih bidna, caandíh jwǎáñnit, nin pah
caandíh ÿt niij̃p w̃t j̃:

—Nihat cáacwǎ meemdíh bidna beé, ÿt chǎjap be, ÿt
niij̃p w̃t j̃.

³⁸ —*Nihat tútchidih moondíh túini doonádi
naáwádih wǎ j̃úwúp be. Chóbe ninj̃h̃jeh bóo tútchi-
nadih jwí bejat dée caá. Caanj̃íh j̃mñidihb̃t túini
doonádih weemdíh naáwát caá náahap,* Jesús queétt̃-
dih ǎt niij̃p w̃t j̃.

³⁹ Pánih bej, nihat Galilea baáboó jib, jwiít judíowǎ
jwí míic wáacat m̃uná j̃umat pah waadnít, Jesús ǎt bo-
hénap w̃t j̃. Pánih bohéna, nemépwǎdih ǎ bacat
tútt̃uchahjeh, cáacwǎih bácahmant ÿt bac bejep w̃t j̃.
††

Bácah moópnidih Jesús ǎ booaat
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Bíic yeó jáap bácah moópnit Jesús pebh ǎt j̃uibínap
w̃t j̃. Pánih j̃uibína, bódiha caj yoh ñajñit, nin pah
caandíh ǎt niij̃p w̃t j̃:

—Ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, ǎt ni-
ij̃p w̃t j̃.

⁴¹ Páant ǎ niij̃chah joinít, caandíh búdí j̃gah enna,
teo jáhanit,

—*¡Yú! W̃éinit, meemdíh wǎ booana caá,* Jesús ǎt ni-
ij̃p w̃t j̃.

⁴² Páant Jesús ǎ niij̃chahjeh, ǎ moopát ǎt ñumáh
bejep w̃t j̃. ⁴³ Páant ǎ ñumúchah, sacerdotewǎ ÿt
pebh wahnit, nin pah Jesús caandíh ǎt niij̃ w̃t̃p w̃t
ỹh j̃:

⁴⁴ —*Meemdíh wǎ booaatjidi bitadih ma naóhca bo-
jóo. Pánih naóhcan, sacerdotediht̃ naáwádih ma be-
jeé. Caanná j̃uibínit, míih bácah ǎ ñumátjidih ma
jútt̃ú. Moisés ǎ w̃tatji pah sacerdotediht̃ ma w̃h̃ú,
booni ma j̃umatdih nihat ÿt jéihyat pínah niijná,* † ǎt ni-
ij̃p w̃t j̃.

⁴⁵ Páant ǎ niij̃chah ỹhna, nihat ǎ jwǎáñnitdih ǎt
naáwáp w̃t j̃. Páant ǎ naáwáchah joinít, chah dawá
Jesúsdih enedih ÿp̃ j̃uibínap w̃t j̃. T̃bit dawá ÿt
j̃um̃chah, tútchina Jesús ǎt jéih waadáp w̃t j̃. Pánih-
na, daocáñnit ÿt j̃um̃p̃boojéh ǎp̃ j̃um̃p̃ w̃t j̃. Obo-
hjeéhtih, caánboó ǎ j̃um̃chah ỹhna, dawá bíih
tútt̃chinadih moón Jesúsdih enedih ÿp̃ j̃uibínap w̃t j̃.

Jéih yoocannidih Jesús ǎ booaat
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 Daocáñni yeó jáap túttimah, Jesúswǎ Capernaum
tútt̃chiboó ÿt jwúub j̃uibínap w̃t j̃. ǎp̃ j̃uibíni

† 1:22 Mt 7.28-29

†† 1:39 Mt 4.23; 9.35 † 1:44 Lv 14.1-32

mæddih ã jwéub jëibínachah, ã jummat doonádih joinít, cáacwã ít míic naáwáp wæt jĩ. ² Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ã jumni mænná ít jëibínap wæt jĩ. Jéc yehmant ít ñuh péenap wæt jĩ. Pánih jëibínitdih Jesús Dioih túini doonádih ãt naáwáp wæt jĩ.

³ Jesús queétdih ã naáwát pónih, chéneha míic neoná jéih yoocannidih ít beo jëibínap wæt yuh jĩ.

⁴ Obohjeéhtih, Jesús ã jumni mænná jëibínit, dawá ít jumuchah enna, Jesús pebh ít jéih waád jëibícap wæt jĩ. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih mæú chah bóo coahna beo pæuh laab béjnit, ít ít chãjap wæt jĩ. Pánih ít chãj péanit, jéih yoocannidih ã ñajni chóojĩh Jesús jéih wæt jĩ.

⁵ Í cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwí chéendih ã boobipna caá”, ít níj jenah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús ãt niijíp wæt jĩ:

—*Ma yéejatdih wã yohna caá*, ãt niijíp wæt jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, caanjĩh chéudnit Moisés ã wætattjidih bohénitboó ít caolihjĩhéh nin pah ít níj jenah joyóp wæt yuh jĩ: ⁷ “Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Nin cáacjeh páant niijná, ‘Dios wã jumna caá’, níj yeena caá ã chãjap”, ít níj jenah joyóp wæt jĩ.

⁸ Queét páant ít níj jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih ãt niijíp wæt jĩ:

—*Yeéb páant ñi níj jenah joyát ã túican caá*. ⁹ *‘Ma yéejatdih wã yohna caá’, wã niijíchah joinít, weemdih jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ãbnit, ma yáac chëi bejeé’, wã niijíchah, caán ã bejchah ennit, wã niiját yoobópdi ã jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wëpat wã bíbohathdihbüt ñi jéihbipna caá*. ¹⁰ *Weém nihat cáacwã úud jeñé, nin baácdih moondih jéih boonit, ít yéej chãjatdihbüt wã jéih yohna caá. Páant wã jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wã chãj jútbiipna caá*, ãt niijíp wæt jĩ.

Páant níj péanit, jéih yoocanniboodih nin pah ãt niijíp wæt jĩ:

¹¹ —*Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ãbnit, míih mæúboó ma jwéub bejeé*, ãt niijíp wæt jĩ.

¹² Jesús páant ã niijíchahjeh, caán newé ãt ñah ñuhap wæt jĩ, bæca. Ñah ñuhnit, ã ñajat chóodih ãbnit, ãt bac bejep wæt jĩ. Páant ã bac bejchah, nihat ít en wéhi bejep wæt jĩ. En wéhi bejnit, Diosdih búdí wënit, nin pah queétdih ít míic niijíp wæt jĩ:

—*En yuh bæca! Búdí náhnat pínahdih bæ jwí enna caá. Játih pánihatdih jwí en jwéhcan jĩ, ít míic niijíp wæt jĩ.*

Jesús Levídh ã jéuwát túutat

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Túttimah, ím jwéjdih Jesús wã ít jwéub bejep wæt jĩ. Pánih bejnit, dawá caan pébh ít míic wáac jeyúchah ennit, queétdih Jesús ãt bohé bejep wæt jĩ. ¹⁴ Pánih bohé bejna, Leví Alfeo wéúhdih ã tewat tólihdih ã chéuduchah, ãt enep wæt jĩ. Leví, jwí dée jumna yuhna, Romanowã maáta ít úbát túutni dinerodih úbh wéh-

ni ãt jumap wæt jĩ. Caandih ennit, Jesús nin pah ãt niijíp wæt jĩ:

—*Wãjeéh ma péé jéúwú*, ãt niijíp wæt jĩ.

Páant ã niijíchah joinítjeh, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Levíbüt Jesúsjeéh ãt bejep wæt jĩ.

¹⁵ Túttimah, Levíboó áih mænná ñumah bejnit, Jesús wãdih ãt ñumah jeémép wæt jĩ. Páant ã ñumah jeéméchah, caán ã nihat pah dawá dinerodih úbh wéhnit, bita “Yeejépwã caá”, ít niijnítbüt, Jesús wãjeéh bejnit, queét bícdih ít jeémép wæt jĩ. ¹⁶ Páant queét bícdih Jesús wã ít jeémp chéuduchah, Moisés ã wætattjidih bohénit fariseowã queétdih ít enep wæt jĩ.

—*¿Dépanih tigaá yeejépwã, dinerodih úbh wéhnit bícdih Jesús ã jeémp? ã bohénitdih ít níj úbh joyóp wæt jĩ.*

¹⁷ —*Tæbúp chéúhcannit cohndih ít bidcan caá. Wënnitjeh caandih ít bidna caá. Pánihat dée ‘Weém yéejat wihcanni caá’, níj jenah joinít, teo wáacni pínahdih ít bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wã yéejatdih cádahnit, wã túut ñuhímhna caá’, níj jenah joinítboó teo wáacni pínahdih ít bidna caá. Pánihna, ‘Yeejépwã caá jwíit’, níj jenah joinítjeh teo wáacadih wã jéúwúp be, ít yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodih ít túut ñuhmát pínah niijná*, Jesús queétdih ãt niijíp wæt jĩ.

Jeémp jwéhcatdih Jesúsdh ít úbh joyát

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Caán láa Juan ã bohénit, fariseowábüt jwí ñowã ít wëtat pah ít jeémp jwéhcap wæt jĩ. Obohjeéhtih, queét ít jeémp jwéhcah yuhna, Jesús wã páantjeh ít jeémép wæt jĩ. Páant ít jeéméchah ennit, biquína Jesúsdh nin pah ít níj úbh joyóp wæt jĩ:

—*Juan ã bohénit, fariseowã ít bohénitbüt, ít jeémp jwéhcan caá, Dios queétdih ã wëi enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ít jeémp? Jesúsdh ít niijíp wæt jĩ.*

¹⁹ —*Nin pah caá ã jumap: Téihya chéoni ã ñumah jeémpnit bícdih ã jum jwéhuchah, jíghacan, ít túi wëi jeémpna caá. Páant tigaá, wãjeéh jum jwéhna, wã bohénit ít túi wëi jeémpna caá*. ²⁰ *Obohjeéhtih, bita caandih ít úb bejat túttimah, ã chéenwã jíghahnit, ít jeémp jwéhcan níit. Pánihat pah bita weemdih ít úb bejat túttimah bácah, wã bohénitjeh wã wihcah, queétdih ít jeémp jwéhcan níit*, Jesús ãt níj jepahap wæt jĩ.

²¹ Ded pah jwí ñowã ít wætattji áih jáap bohéátjĩh fariseowã ít widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah ãt jwéub níj bohénap wæt jĩ: *“Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah teo wai búudhdát ã náahcan caá. Páant ñi chãjachah nihna, caandih ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwí ñowã ít naáwátjĩ wíh jáap bohéátjĩh widcat caá náahap*. ²² *Pánihat dée, pah jwéhcani iguúh macdih ñuhúp chóojĩh ít chãjniji máa wuh wéúhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguúh mac pahna, máa wuh wéúh jéih yéuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta bæud tagaá. Pánihna, jáap macdih jáap wuh wéúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah,*

iguíh mac, caandíh yáacni chóobut ã túi jumbipna caá. Pánihat pah wíih jáap bohéat jwí nchowã í naáwátjijíh widcat caá náahap, Jesús át niijíp wut jĩ.

Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigo quehedih ĩ úuc jeémát
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Biíc chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át n̄mah chóop yap bejep wut jĩ. Pánih bejna, ã bohénit trigodih ĩt úuc jeémp bejep wut jĩ. ¹²⁴ Páant ĩ úuc̄chah enna, ĩjeéh bejnit fariseowã ĩi-jnit, nin pah Jesúsdiĥ ĩt niij jũihñ̄p wut jĩ:

—Jwiítđih ma joi jwúh̄ú. ¿Dépanih tigaá jwí chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénitboó ĩ teo? Pánih teona, Moisés ã w̄tatjidiĥ yap yohna caá ĩ chãjap, ĩt niijíp wut jĩ.

²⁵ Páant ĩ niijíchah joinít, “Wã bohénit ĩ yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queéđđih nin pah át niij bóod chũñ̄p wut jĩ:

—*Davidji ã bohénit biícđih n̄w̄ḡp̄ w̄nna, Dioíh m̄n̄ná waadnít, sacerdotewã Diosdiĥ ĩ wũh̄n̄ji pandih át jeémép wut jĩ. Pánih jeémpna, ã pej j̄m̄nitdihb̄t át wũh̄p wut jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ĩ jeémát pínah át j̄m̄p wut jĩ. Dios w̄tna, bitadiĥ caán pandih át jeémát túutcap wut jĩ. Caán láa Abiatar w̄t j̄m̄ni sacerdotewã ĩ maáh át j̄m̄p wut jĩ. ¿Davidwã páant ĩ chãjatjidiĥ Dios naáwátđih ĩ daácni núodih ñi bohécannit jĩ?* ^{††} *Caán pandih ĩ jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ni túi chãjcan beé’, át niijcáp tajĩ. Pánihat pah, b̄w̄ nin trigodih úuc jeémpna, wã bohénitb̄t Diosdiĥ ĩ yap yohcan caá,* Jesús át niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant niijnít, nin pah Jesús queéđđih át jwúh̄b̄ niijíp wut jĩ:

—*Dios chooát yeó jáapdih cáacwãđih ã jwejep jĩ, teo chũñ̄nít, ĩ chooát pínah niijná. Caán yeó jáapdih dawá w̄tatnadiĥ ĩ jepahat pínahđih jehah joicán, queéđđih ĩ teo wáacat pínahđihjeh át jehah joyóp tajĩ.* ²⁸ *Pánihna, weém niĥat cáacwã úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ĩ chãjat pínahđih wã jéih w̄tna caá,* át niijíp wut jĩ.

Téihya ágahnidih Jesús ã booaat
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 Jwí miíc wáacat m̄n̄ná j̄ibínit, Jesús wã ĩt waad béjep wut jĩ. Caán m̄w̄đih téihya ágahnib̄t át j̄m̄p wut jĩ. ² Caán m̄w̄đih j̄m̄nitboó Jesúsdiĥ ĩt en ñ̄w̄h̄p wut jĩ. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ã boanachah, eníhna ĩt chãjap wut jĩ, caandíh naóh yacat túut niijná. ³ Téihya ágahnidih nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—*Ñah ñ̄w̄h̄nít, wã pebhna ma jũúwú,* át niijíp wut jĩ.

⁴ Páant niijnít, caán m̄w̄đih j̄m̄nitboodíh nin pah át niij úub̄h joyóp wut jĩ:

—*Ñi jehah joyóchah, ¿jwí chooát yeó jáapdih Dios jwiítđih ded pah tigaá ã wut? ¿Túi chãjatđih niít ã w̄t̄p? ¿Yeejép chãjatđih niít ã w̄t̄p? ¿Cáacđih ã booaat túut niít? ¿Cáacđih ã mao yohat túut niít?* queéđđih át niijíp wut jĩ.

† 2:23 Dt 23.25 †† 2:25-26 Lv 24.9; 1S 21.1-6

Páant ã niijíchah joinít, queéđ ĩt jéih jepahcap wut jĩ. ⁵ Páant ĩ jepahcaĥ enna, cáacwãđih ĩ jĩgah encatđih jéihnit, Jesús queéđđih át ĩjip wut jĩ. Queéđđih ĩjna yuhna, búđi át jĩgahap wut jĩ. Pánih jĩgahnit, téihya ágahniboodíh nin pah át niijíp wut jĩ:

—*Míih téihyadiĥ ma yoo d̄w̄w̄ú,* át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, áih téihyadiĥ át yoo d̄w̄w̄p wut jĩ. Páant ã yoo d̄w̄w̄chahjeh, áih téihya át túyah bejep wut jĩ. ⁶ Páant Jesús áih téihyadiĥ ã boanachah ennit, fariseowã ĩt ĩj bac bejep wut jĩ. Pánih ĩj bac bejnit, Herodeíh cáacwã biícđih miíc wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesúsdiĥ jwí jéih mao yohbi?” queéđđih ĩt miíc niijíp wut jĩ.

Dawá cáacwã ĩm jwéejđih ĩ j̄mat

⁷ Jesús ã bohénit biícđih ĩm jwéejđih ĩt jwúh̄b̄ bejep wut jĩ. Páant ĩ bejehah enna, Galilea baácđih moón dawá queéđđih ĩt pée bejep wut jĩ. Ded pah ã w̄p̄ chã-jat doonáđih joinít, Judea baácđih moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baácđih moón, Jordán m̄j conanaamánt moón, Tiro w̄t̄ j̄m̄ni tútchidih moón, caan pébh j̄m̄ni Sidón w̄t̄ j̄m̄ni tútchidih moonbút dawá ã pebhna ĩt j̄ibínap wut jĩ. ⁹ Dawá j̄m̄na, Jesús pebh ĩt túi yáo ñ̄h̄ j̄ibínap wut jĩ. Dawá w̄n̄nitdih ã boanachah enna, bita w̄n̄nitb̄t Jesúsdiĥ chũúh̄nit, búđi ĩt miíc tóonap wut jĩ. Páant ĩ miíc tóonachah ennit, Jesús ã bohénitdih caanjíh ñ̄ajni jãáj chóodih át tóo deya pahaat túut̄p wut jĩ, caán chóodih waad páh̄nit, queéđđih bohéat túut niijná. [‡]

¹¹ Jesúsdiĥ ennit, nemép caolih j̄m̄nitboó ĩpí páah yoh ñ̄ajap wut jĩ. Pánih páah yoh ñ̄ajnit, nin pah ĩt niij ñ̄aacáp wut jĩ:

—*Meém Dios wũúh̄ caá! ĩt niijíp wut jĩ.*

¹² Obohjeéhtih, Jesús queéđđih nin pah ãpí niij w̄t̄p wut jĩ:

—*Dios wũúh̄ wã j̄matđih bitadiĥ ñi naóhca bojoó,* át niijíp wut jĩ.

Jesús doce ã naáwát túutnit pínahđih ã ñíwat
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Jeéboó p̄h̄ laab j̄ibínit, ã náahnitdih Jesús ã pebhna át bejat túut̄p wut jĩ. Á bejat túut̄chah joinít, ã pebhna ĩt j̄ibínap wut jĩ. ¹⁴ Doce ã naáwát túutnit pínah biíh tútchinaboó wahna, áih túini doonáđih naóh jibnit pínahđih át ñíwip wut jĩ. ¹⁵ Pánih ñíonit, nemép-wãđih ĩ bacaat pínah w̄patđihb̄t queéđđih át wũh̄p wut jĩ. ¹⁶ Jesús nit docewãđih át ñíwip wut jĩ: Simón, Santiago, ã úud Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wũúh̄, Tadeo, Simón Celote poómpđih bóo, Judas Iscariote ã ñíonit ĩt j̄m̄p wut jĩ. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro át w̄t̄ búudhd̄p wut jĩ. Santiago, ã úud Juanjĩh Zebedeo weh ĩt j̄m̄p wut jĩ. Queéđ waícanjeh ĩjnit ĩ j̄m̄uchah enna, queéđđih Boanerges Jesús át w̄t̄ búudhd̄p wut jĩ. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná át chãjap wut jĩ. Judas Iscariote Jesúsdiĥ eníhcannitdih d̄ó wáini pínah át

‡ 3:9-10 Mr 4.1; Lc 5.1-3

jumap wut jī. Pánih queétdih nío péanit, Jesús doce ã naáwát túttnit pínahdih át numah jwúb dei bejep wut jī.

“Nemép ã wēpatjīh Jesús ã booana caá”, ĩ niiját
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Jwúb dei bejnit, Jesús ã bohénit biícđih mēná ĩt waad béjep wut jī. Páant ĩ waadát túttimah, dawá cáacwã míic wáac jwibína, caan mēdih ĩt yáwap wut jī. Páant ĩ míic wáac jwibínachah ennit, Jesús wã ĩt jéih jeémpcap wut jī. ²¹ Pánihna, dawá ĩ míic wáacat doonádih joinít, caán mēná jwibínit, Jesús ã déewã caandih wapat tút niijná, ĩt eb bejhip wut yuh jī. “Jesús déhena caá ã chãjap”, queét ĩt niijíp wut jī.

²² Biquína Moisés ã wēpatjīdih bohénit Jerusalén tútchimant dei jwibínitboó nin pah ĩt míic niijíp wut jī: “Nemép wã ĩ maáh Beelzebú ã wēpatjīhchah caá nemép wãdih ã bacat tútup”, ĩt niijíp wut jī. †

²³ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah át niij naáwáp wut jī: *“Nemép wã míicjeh ĩpí míic bacacan caá. Nemép wã ĩ maáh ã wēpatjīh nihcan, Túini Espiritu ã wēpatjīh queétdih wã bacana caá.”* ²⁴ *Nin pah ã jumna caá: Det biíc baáđđih moonjéh yuhna míic maona, queét nihat ĩta wun beedáh bej tagaá.* ²⁵ *Pánihat pah, biíc yoobó, biíc mēdih moonjéh yuhna, míic maona, ĩta jweí peét bej tagaá.* ²⁶ *Satanás, nemép wã ĩ maáh ãihwãdih bacana, biíc yoobó muntih páant ã yapachah, ã wēpatbut ãta bēud tãgaá.*

²⁷ *“Nin pahbut ã jumna caá: Wēpép newéih mēná ded nēmíhna yuhna, ã jéih waadcan caá. Obohjeéhtih, caandih chéo péanit, ãih bií déedih ã jéih ebna caá.*

²⁸ *“Yoobóđđih yeebđđih wã naóhna caá. Det yéej chãjna, Diosđđih yeejép wéhena yuhna, ĩ jwúb tút nēmúchah, Dios ĩ yéejatđđih ã yohbipna caá.”* ²⁹ *Páant ĩ yéejatđđih ã yohochah yuhna, Túini Espirituboodih yeejép ĩ wéhénachah, caandih bácah ã noón quíib bēudcán niít. Páant ĩ niijátjī jīb, peéh chãjat páantjeh ã jum-bipna caá”,* Jesús át niijíp wut jī. ††

³⁰ Jesús Túini Espiritu ã wēpatjīh nemép wãdih ã bacanachah yuhna, “Caán nemép wã ĩ maáh ã wēpatjīh nemép wãdih ã bacana caá”, Moisés ã wēpatjīdih bohénit ĩ niijíchah joinít, Túini Espiritudih ĩ yéej wéheatjī jīb Jesús queétdih páant át niij naáwáp wut jī.

Jesús ã déewã caandih ĩ bidat
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Páant ã naáwát pónih, Jesús ã ĩn ã údwã biícđih ĩt jwibínap wut jī. Pánih jwibínit, jóocmant pánit, Jesúsđđih ĩt bid baca bojat tútup wut jī. ³² Pánihna, ã pebh chéudnitboó caandih nin pah ĩt niijíp wut jī:

—Ma ĩn, ma údwã biícđih jóocmant meemđđih bidna wut ĩt chãjap, ĩt niijíp wut jī.

³³ —*Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wã ĩn? ¿Det tigaá wã údwãbut, yeéb ĩn jenah joyóchah?* Jesús queétdih át niijíp wut jī.

³⁴ Páant niijnít, ã pebh chéudnitđđih jéutnit, nin pah át niijíp wut jī:

—*Nit caá wã ĩn panihnit, wã údwã panihnitbut ĩ jumap.* ³⁵ *Pánihna, ded Diosđđih túi jepahni wã údw, wã jwan, wã ĩn panihni ã jumna caá, át niijíp wut jī.*

Waáh momni naáwát
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 Pánih bohé péanit, bac bej, ĩm jwéejđđih dei jwibí ñhñit, Jesús cáacwãdih át jwúb bohénap wut jī. Pánih bohénit, dawá ã pebh ĩ jwibí ñhñichah, ĩmdih pahni jãáj chóodih Jesús át waad páhap wut jī. Queét ĩm jwéejđđih ĩt túi yáo ñhñap wut jī. ² Pánih waad páh-nit, dawá ã jenah joiní naáwátñajīh bohéna, Jesús nin pah queétdih át niij naóh bohénap wut jī:

³ *“Nin naáwátđđih ĩn túi joyóó! Biíc newé waáh momodih ã bejep be.”* ⁴ *Páant ã waáh bojochah, biquí tíibna namádih ã bēug ñájap yuh be. Obohjeéhtih, waicanjeh jūóhñit, jwébehwã caán tíibnadih ĩ jeémáh bojop be.* ⁵ *Biíh tíibna jeejīh yewéni baác jumapboó ã bēug ñájap be. Pánih bēug ñájnit, waicanjeh ã chíih jūúwup yuh be.* ⁶ *Pánih chíihna yuhna, yeó tūbit ã chãhachah, ñeh bainjeh jumna, ã diib téhah bejep be.* ⁷ *Biíh tíibna nemép óotna cātīh ã bēug ñájap be.*

Pánih bēug ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandih ã chíih yap bejchah, momniboó manahna, ã quehcap be. ⁸ *Obohjeéhtih, biíh tíibna túini baácboó ã bēug ñájap be. Pánih bēug ñájna, chíihnit, ã túi queh-hep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadīh treinta tíib, biíh wawánadīh sesenta tíib, biíh wawánadīh cien tíib ã jumap be”,* cáacwãdih át niijíp wut jī.

⁹ Páant niij péanit, *“Nin molít jumna, ã túi joyó naáh!”* Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Ā bohénit beh joicán, Jesúsđđih ĩ úbh joyát
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Queét joinítjī ĩ jwúb bejat túttimah, Jesús doce ã bohénit, bita daocánnit biícđih caandih nin pah ĩt niij úbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá cáacwãdih bohéna, ma jenah joiní naáwátjīhchah mapí bohé? caandih ĩt niijíp wut jī.

¹¹ —*Dios jwí Maáh yoobát jumna, nihat cáacwãdih ã teo wáacat pínah dooná, jwí déewã jon jãtīh moondih ã jéihya jwuhca naáh doonádih bēu yeéb wã bohénitdih Dios ã jéihyat tútna caá. Obohjeéhtih, bitadīh páantjeh ã jéihya jwuhcah, wã jenah joiní naáwátjīhchah queétdih wãpí bohéna caá.* ¹² *Pánihna, wã chãjatđđih enna yuhna, ĩ beh encan caá. Wã naáwátđđih joiná yuhna, ĩ beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, ĩ yéejatđđih cádahcan, wã pebh ĩ tac pēud jūóhchah, ĩ yéejatđđih wã yohcan niít,* †† Jesús queétdih át niijíp wut jī.

† 3:22 Mt 9.34; 10.25 †† 3:29 Lc 12.10

‡ 4:1 Lc 5.1-3 †† 4:12 Is 6.9-10

Waáh momni naáwátidih ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ “Yeéb butéh wã naóhndih beh joicán, biih wã naáwát pínahdihbut ñi beh joicán niit”, Jesús ã bohénitdih át niijíp wët jĩ.

Túttimah, ã jenah joiní naáwátidih ã jéihyat pínah niijná, queétdihjeh nin pah át jwéub niij naóh bohénap wët jĩ: ¹⁴ “Wíih túini doonádih naóhni, waáh momni panihni caá. ¹⁵ Biquína joinít namáboó bueg ñájni panihni ã jümna caá. Caandíh ã joyát túttimahbitjeh, Satanás jüóhni, jwébehwã caán tíbnadih ã jeémát pah-jeh, queét ã joyátjidih ã quíib buedána caá. Páant ã quíib buedánochah, ã joyátjidih náhnican, ã jéih jepahcan caá. ¹⁶ Bitá joinítboó jeejéh yewéni baácđih bueg ñájni panihni ã jümna caá. Caandíh joinít, búdí ã wéi jwuhna yeh caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, wéi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni ã jümna caá. Yeejép ã yapachah, wíhwã ã jümna jíib bitá queétdih ã yéj chājachah, waican-jeh wíih túini doonádih ã cádahna caá. ¹⁸ Bitá joinítboó nemép óotna cātíh bueg ñájni panihni ã jümna caá. Caandíh joinít, ã jepahna yeh caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, nin baácđih bóodih búdí jenah joinít, dinerodih, bií déedihbut búdí ã bíbohíatdihjeh ã jenah joiná caá. Páant ã jenah joyóchah, ã joiní túini dooná pácahi panihni íih caolihboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, túiniboodíh ã jéih chājcan caá. ²⁰ Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini doonádih joinít, túini baácboó bueg ñájni panihni ã jümna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, túinidih ã jéih chājna caá. Queét treinta tíbna ã quehat pah ã jümna caá. Bitá túi jepahnit, búdí túi chājna, sesenta tíbna ã quehat pah ã jümna caá. Bitá túi jepahnit, chah búdí túi chājna, cien tíbna ã quehat pah ã jümna caá”, Jesús át niijíp wët jĩ.

Jiát dah naáwát

(Lc 8.16-18)

²¹ Páant niij péanit, nin pah queétdih át jwéub niij naóh bohénap wët jĩ: “Wã bohéát jiát panihni caá. Jiát dahdih jíí péanit, wáam dahjéh ñipí páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúdat páha numpboobút ñipí jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, ã túi yeh iigát pínah niijná, japboó ñipí jíí cáagna caá. ^{†22} Jiát dah ã yeh iiguíchah jwí túi enat pah, jātíh ã beh joicátjidih túttimah cáacwã ã jéihbipna caá. ^{††23} ;Ded molít jümna, ã túi joyó naáh! ²⁴ Páant ñi túi jepahachah ennit, Dios yeebdíh ã túi teo wáacđipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ã teo wáaccan niit. Páant ã teo wáaccan, ñi beh joicán niit. ^{‡25} Ded túi jepahni túi beh joiní ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Bainí wã beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ã jumbipna caá”, át niijíp wët jĩ. [‡]

† 4:21 Mt 5.15; Lc 11.33 †† 4:22 Mt 10.26; Lc 12.2 ‡ 4:24 Mt 7.2; Lc 6.38 †† 4:25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26

Trigodih momat naáwát

²⁶ “Dios ã maáh jumat, trigodih momat panihni caá. ²⁷ Mom péanit, chei jumat pah ũo, yeó jáap jumat pah ãpí jáana caá. Páant ã chājat pónih, ã jéihchah yuhna, ã momni ã behna caá. ²⁸ Baácboó momnidih Diosjeh ã behana caá. Páant ã behanachah, caán pínah ã wíih chíhna caá. Caán ã behechah, áih wawá pínah ãpí yabacna caá. Caán wawá behnit, ã búhuchah, áih quehena ã jígohna caá. ²⁹ Caandíh ũb láa caan quehena ã behechah ennit, cáacwã ípí bóod ũbna caá. [‡] ã momni ded pah ã behatdih ã beh joicát pah, cáacwã ded pah Diosdih ã jepahatdihbut ñi jéih beh joicán caá”, Jesús át niijíp wët jĩ.

Mostaza tíb naáwát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ “¿Dios ã maáh jumat ded pahna tigaá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wã naóhbi? ³¹ Mostaza tíb ded pah ã jumatdih wã naáwáchah, caandíh ñi beh joibipna caá. Caán tíb cáo tíbih pah bóo ã jümna caá. ³² Pánih bainí tíbih jümna yuhna, caandíh ã momochah, chíhna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, áih cácanaboó jwébehwã yeó chāhatdih ípí jwej jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jumat. Áihwã daocánnit jwíh jumnitji, túttimah ã dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wët jĩ.

Naáwátnejeh ã bohéát

(Mt 13.34-35)

³³ Caán dée naáwátnejeh cáacwã ã jéihyat pah bóo Jesús queétdih ãpí bohénap wët jĩ. ³⁴ Naáwátna ã wihchah, queétdih ãpí bohécap wët jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitdihjeh ã bohéátjidih Jesús ãpí jwéub naáwáp wët jĩ, ã túi beh joyát pínah niijná.

Búdí johlit nolihatdihbut Jesús ã yayáát

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Pánih cáacwádih bohé péanit, tóo ñáh jüwúchah, —Chóbe ímdih jwí chúuh bejjíh, Jesús ã bohénitdih át niijíp wët jĩ.

³⁶ Jesús páantjeh jááj chóodih pahnit, ã bohénit bícdih, caandíh joinítidih ã éemp chúuh bejep wët jĩ. Bitabut biíh jááj chóonajéh ã jééh ã chúuh bejep wët jĩ.

³⁷ Páant ã chúuh bejchah, Jesús jááj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnit, át ũwup wët jĩ. Páant ã ũwat pónih, búdí johlit nolihatbut át jüwúwup wët jĩ. Búdí nolihat ã jümuchah, íih jááj chóo át daábhip wët jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó át jáacap wët jĩ.

Páant ã jáacah ennit, nin pah caandíh ã níij wucup wët jĩ:

—Bohéní, daabná caá jwí chājap. ¿Jwí chíic wunat pínahdih ma ũumcan niit? ã níij ñaacáp wët jĩ.

³⁹ Páant ã níij wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihatdihbut

‡‡ 4:29 JI 3.13

—*Laihca bojoó! ;Ma yaya!* át niij jüihñep wut jï.

Páant ã niijchahjeh, johlit, nolihatbët biícmantjeh át yayáh bejep wut jï.

⁴⁰ Páant ã niiját túttimah, ã pej jumnitdih nin pah át niijíp wut jï:

—*¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? Weemdih túi jenah joiná, ñita úumcan tagaá,* át niijíp wut jï.

⁴¹ Obohjeéhtih, búdí úumnit, queétoó nin pah ít míic niijíp wut jï:

—*¿Dedé cáac tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihatbët ã yayáh bejna caá, ít niijíp wut jï.*

Gadara baácdih bóo nemépwã jumnidih Jesús ã booaat

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 Jesús johlitdih yayániji ã bohénit biícdih Gadara baácna ít chúh juibínap wut jï. ² Pánih chúh juibínit, Jesús wã ít aab béjehchah, cáac yohopmant nemépwã jumni newé Jesús dih át jwááh dei bejep wut jï. ³ Caán newé cáac yohopboó jeé íitna ápi jumep wut jï. Cáacwã caandih chéona yuhna, ít jéih teocap wut jï.

⁴ Dawá láa ítah tópjih áih téihya colóhnadidh ít chéwechah yuhna, ápi púud wái daj yohop wut jï. Áih jítcha colóhnadidh ítah tópjih ít chéwechah yuhna, ápi daj mao yohop wut jï. Pánih wēpni ã jumuchah, cáacwã caandih ít jéih teocap wut jï. ⁵ Cáac yohop jeé íitnaboó chei jummat pah, yeó jáap jummat pahbët caán míicjeh jee dájhñh ápi míic mao ñaacáp wut jï.

⁶ Pánihna, Jesús yúp ã jüwúchah ennit, caandih át jwááh ñáo dei juibínap wut jï. Jesús pebh juibínit, ã wēpatdih jéihna, át bódicha caj yoh ñajap wut jï.

⁷ Páant ã chājachah enna,

—*¿Nemépwãá, nin newémant ñi bac bejeé!* Jesús át niijíp wut jï.

Páant ã niijchah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwã ít niij ñaacáp wut jï:

—Jesús, Dios chah wēpni wéuh ¿Dépanihat túut tigaá jwiítidih páant ma chāj? Dios ã enechah, meemdih jwi úubhna caá. Jwiítidih ma peéh chājca bojoó, Jesús dih ít niijíp wut jï.

⁹ —*¿Dedé tigaá ma wút jum?* Jesús át niijíp wut jï.

—Dawá caá jwiít jwi jumep. Pánihna, Legión caá wã wút, Jesús dih át niijíp wut jï. “Legión” niijná, “Dawá” niijná át chājap wut jï.

¹⁰ —Jwiítidih biíh baácboó ma wahca bojoó, nemépwã ít niijíp wut jï.

¹¹ Queét pebh, jeé ñaj deyepboó, momo mēwã ít bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwã Jesús dih ít niijíp wut jï:

¹² —Queét mēwãdih jwiítidih ma waadát túutú, ít niijíp wut jï.

¹³ —*Ñi waad béjeé bácah,* Jesús át niijíp wut jï. Páant ã niijchahjeh, caán newéih bácahmant bac bejnit, mēwãdih ít waadáp wut jï. Páant ít waadáchah, íimna ñáo dei bej, bēúg báahnit, mēwã ít chíic wunep wut jï. Dos mil mēwã ít wunep wut jï.

¹⁴ Páant ít bēúg báah chíic wunuchah ennit, queédidh en daonítji íih tútchiboó ít jweí jwúub bejep wut jï. Jweí

jwúub bejnit, nihat ít jwááhnitdih ít naáwáp wut jï.

Queét ít jumni tútchidih jwúub juibínit, caánboobút ít naóh peetép wut jï. Páant ít naáwáchah joinít, caán tútchidih moón Jesús ded pah ã chājatjidih enedih ít bejep wut jï. ¹⁵ Jesús pebh juibínit, nemépwã jumni caánboó túinijeh ã chúuduchah, ít enep wut jï. Pánih chúdna, yégueh ðonít, túi jenah joiní át jumep wut jï, bēca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandih enna, búdí ít úumep wut jï. ¹⁶ Jesús ã chājatjidih ennitji jáap jwinítboodih Jesús ded pah nemépwãdih bacat túutnit, mēwãdih ã waadát túutajdidhút ít naáwáp wut jï. ¹⁷ Caán doonádih joinít, Jesús dih náahcan, caán baácdih moón íih baácmant Jesús wãdih ít jwúub bejat túut wut jï.

¹⁸ Jesús wã jááj chóodih ít waadáchah, nemépwã jumni nin pah át niijíp wut yuh jï:

—*¿Majeéh weembút wã bej jñh? át niijíp wut jï.*

¹⁹ —*Wájeéh ma jüwúchah, áta túi ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdih jígah ennit, ded pah wã teo wáacatjidih ma déewãdih naáwát túut niijná, ít pebhna ma jwúub bejeé,* Jesús caandih át niij jephah wut jï.

²⁰ Páant ã niij jephachah joinít, jwúub bejna, nemépwã jumni ã déewãdih át naáwáp wut jï. Chénat Pah Téihya Tútchi wút jumni baácboó Jesús ded pah ã chājatjidih nihatdih naóh jibidih át bejep wut jï. Páant ã naáwáchah joi ñéhnit, nihat Dios dih búdí ít wēi naáwáp wut jï.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nēumdihbët Jesús ã booaat

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Túttimah, Gadara baácmant Jesús wã ít jwúub chúh bejep wut jï. Pánih chúh bejna, íim jwéedidh ít ñaan juibínachah, dawá Jesús dih enedih ít juibínap wut jï. Pánih juibínit, Jesús dih ít wáac ñeh púuda bojop wut jï. ²² Páant ít ñeh púuda bojochah, queét cátih Jairo Jesús pebh át juibínap wut jï. Jairo jwiít judíowã jwi míic wáacat mēdih en daonít maátajeéh jumni wut jï. Jesús ã wēpatdih jéihnit, áih jítcha pebh páah yoh ñajnit, nin pah át niijíp wut jï:

²³ —Wã nūm mi wunat túut chājachah ennit, ma pebh wã jüwúbe. Caántidih teo jáha booaat túut niijná, wíih mēná wájeéh ma jüwúbe, át niijíp wut jï.

²⁴ Páant ã niijchah joinít, Jesús Jairojeéh át bejep wut jï. Páant ít bejehchah, cáacwãbët tjeéh ít bejep wut jï. Páant cáacwã cátih ã bejehchah, dawá caandih túbit ít too péenap wut jï. ²⁵ Cáacwã cátih biíh wili wunihbët mit jumep wut jï. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunih mit jumep wut jï. ²⁶ Dawá cohnit caántidih ítih cohó wut yuh jï. Obohjeéhtih ít cohóchah yuhna, chah mit tēbanap wut jï. Nihat míh dinero ít cohó júb wēhna yuhna, mit boocap wut jï. Chah yeejép wut jï mi wunat. ²⁷ Pánihna, cáacwã Jesús dih doonádih ít míic wéhenachah, mitát joyóp wut jï. Joinít, caántjeh nin pah mit niij jenah joyóp wut jï: “Jesús yégueh chóodih-jeh juibí teona, wã boobipna caá”, mit niijíp wut jï. Páant niij jenah joiná, cáacwã cátih Jesús táahmant

jəibínit, áih yégueh chóodih chaíhbitjeh mit jəibí tewep wət jī. ²⁹ Páant mi tewečahjeh, mi wənat át yayah bejep wət jī. Páant á yayahdih miíh bácahjíh mit joyóp wət jī. ³⁰ Páant mi jəibí tewečah, á booaat wəpat caántdih á chéúátdih Jesúsbut át joyóp wət jī. Pánih joiná, cáacwá cātih tac pəəd űhñnit, nin pah át niijíp wət jī:

—*¿Déhe tigaá wíih yégueh chóodih á jui teo?* át niijíp wət jī.

³¹ —¿Páant, dawá cáacwá meemdíh í too péenachah jéihna yəhna, páant ma niij wəbħ joí? á bohénitboó Jesúsdiħ ít niijíp wət jī.

³² Obohjeéhtih, yégueh chóodih jui, teonidih jéihíhna, Jesús át en bidip wət jī. ³³ Pánihna, mi booaatdih jéihnit, úmna, caánt Jesús pebh mit páah yoh űajap wət jī. Pánih páah yoh űaj, méménit, Jesúsdiħ túi yoobópdiħjeh mit naáwáp wət jī. ³⁴ Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wət jī:

—*Nəumá, wá wəpatdih túi jenah joiná, ma boona be. Wéinit, ma bejeé. Caán wənat meemdíh á jwəub jəóhcan níit, páant məntih,* át niijíp wət jī.

³⁵ Jesús caántdih páant á niijíchahjeh, Jairoíh məumánt bejnit, á déewá á pebh ít jəibínap wət jī.

—Jáantjeh ma nəúm mi wənah bejep be. Bohénidih ma jwəub bejat tútú, Jairoidih ít niijíp wət jī.

³⁶ Obohjeéhtih, í niijátdih joyáh bojnit, Jesús nin pah Jairoidih át niijíp wət jī:

—*Ma úmca bojoó! jWá wəpatdih páantjeh ma túi jenah joyoó!* át niijíp wət jī.

³⁷ Túttimah, ájeéh péenitdih “*Ninjíh űi páñaá*”, niijnít, Jesús Jairojeéh áih məuná ít béjep wət jī. Pánih bejna, Pedro, Santiago, á úd Juan, queét bíc peihcannitdihjeh át nəmah bejep wət jī. ³⁸ Jairoíh məuná jəibínit, wənnidih dawá təbit űaác jəinítidih át enep wət jī.

³⁹ Pánih enna, caán məudíh waadníit, queétdih nin pah át niijíp wət jī:

—*¿Dépanihna təbit űaác jəi tgaá űi cháj? Nint wébit wənnih nihcan caá. űona caá mi chájap,* át niijíp wət jī.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant á niijíchah joinít, caandíh ít dehwep wət jī. Páant í dehwechah, queét niħatdih Jesús át bacat tútəp wət jī. Páant í bac beječah, Pedro, Santiago, Juan, wənnih mi mánadiħbut wébit mi lajni tólihboó át nəmah waad béjep wət jī. ⁴¹ Pánih waád jəibínit, miíh téihyadiħ teonit,

—*¡Talita cumi!* Jesús caántdih át niijíp wət jī. Páant niijná, “Bainíhmaá, ma űah űəhú”, niijná át chájap wət jī.

⁴² Páant á niijíchahjeh, űah űəhñnit, mit yáac chəi bejep wət jī. Caánt doce jópchi mit bíbohop wət jī. Páant mi booaatdih ennit, caán tóliħdih á nəmah waad béjnit búdí ít joi űəhəp wət jī. ⁴³ Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi booaatdih naáwát tútəcan, jeémátdih át wəhat tútəp wət jī.

Nazaret tútchidih moón Jesúsdiħ í náahcat

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 Jairoíh məumánt bac bejnit, Jesús á bohénit bícdih á behni Nazaret tútchina át jwəub jəibínap wət jī. ² Pánih jəibínit, chooát yeó jáapdih jwí miíc wáacat məudíh Jesús wá ít waad béjep wət jī. Pánih waad béjnit, Jesús caanjíh jəmnitdih át bohénap wət jī. Páant á bohénachah, dawá caandíh ít joi wəhi bejep wət jī. Pánih joi wəhi bejnit, nin pah ít miíc niij wəbħ joyóp wət jī:

—¿Jesús dedjíh tigaá, nin bohéatdih át joijí? ¿Ded pah tigaá á túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cáacwá jwí jéih chájca naáhdih ápí cháj jəutna caá. ³ Máa teonijeh caá. María wəúh á jəməchah, Santiago, José, Judas, Simón á úd wá í jəmna caá. Á jwanna yaádhbut jwí pebh í jəmna caá. Caán jwiít panihni mən tigaá á jəməp, ít miíc niijíp wət jī.

Páant niijnít, ded pah á jəmatdih jéihcanjeh, caandíh ít náahcap wət jī. ⁴ Páant í náahcaħ ennit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wət jī:

—*Dios naáwátdih naóh yapanidih cáacwá ípí wéina caá. Páant í weñechah yəhna, áih tútchidih moón, á déewá, áih məudíh jəmnitboó, caandíh ípí wéican caá. Pánihna, ninjíh behni wá jəməchah, weemdíh űi náahcan caá,* át niijíp wət jī. †

⁵ Caán tútchidih jəmna, Jesús Dios á wəpatjíh át jéih cháj jəutcap wət jī. Pánih chájcan yəhna, biguína wənnitdih teo jáhanit át booaap wət jī. ⁶ Caanjíh moón caandíh í jepahcaħ, át en wəhi bejep wət jī. Pánihna, caan pébh jəmni tútchinadiħ Jesús wá bohénadiħ ít bejep wət jī.

Jesús doce á bohénitdih á wahat

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Túttimah, doce á bohénitdih á pebh bid bojnit, á wəpatdih queétdih wəhna, chénewá, chénewá, chénewá miíc Jesús át wahap wət jī, bíih tútchinadiħ moondíh teo wáacnit, nemépwádiħ í bacat tútətat pínah niijná. ⁸ Pánih wəhñnit, nin pah queétdih át niijíp wət jī:

—*Bíi dée, pan, wəh wəúh, dinerodih əbcan, űi íoh cajət nahdiħjeh pohba űi əb bejeé.* ⁹ *űi tút nəumát pínah yégueh, zapatosdiħbut űi əb bejca bojoó.* ¹⁰ *Páant űi beječah, űi jəibíni tútchinadiħ moón yeebdíh əwat tólih í wəhəchah, caán məudíh jeh űi chəo jwəhəú. Caán tútchimant bejnajeh, caán məudíh űi cádah bejeé.* ¹¹ *Ded tútchidih moón yeebdíh náahcan, í joiíhcaħ, caán tútchidih yap bejna, űiíh zapatosdiħ bóo becchídih űi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios á yohat pínahdiħ í jéihyat pínah niijná. Yoobópdiħ yeebdíh wá naóhna caá. Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moonbút təbit yeejəp chájnit í jəməchah yəhna, péeni yeó jáap, yeebdíh náahcannitjiboodíh chah peéh chájat á jumbipna caá,* át niijíp wət jī. ††

¹² Pánihna, queét doce á wəhñnitboó Jesúsíh túini dooná naáwádiħ ít bejep wət jī, cáacwá í yéej chájatdih

† 6:4 Jn 4.44 †† 6:11 Lc 10.4-11; Hch 13.51

cádahnit, túiniboodíh í tét nēmát pínah niijná.

¹³ Pánih bejnit, dawá nemépwādh bacat tétntit, wən- nitdihbət yíjīh ñái, úbhñit, ít boanap wət jī. †

Juan Daabánidih í mawat

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Jesús ā bohénit í bohé jibichah, ded pah Jesús ā chājat doonádih dawá ít joyóp wət jī. Maáh Herodes- bət át joyóp wət jī. Pánih joinít, “¿Juan Daabáni ā wə- nat téttimah, át jwúb boo pəd jūóh niít át chājap? Pánih boo pəd jūóhni jəmna, jwiít cáacwā jwí jéih chāj- ca naáhdih ā jéih chājna caá. Pánihna, caán Jesús Juan- jehna tigaá”, át niij jenah joyóp wət yəh jī.

¹⁵ Bitá “Elías caá”, niij, bitabət “Jon játih Dios naáwát- dih naóh yapani dée ā jəmna caá”, ít niijíp wət yəh jī. ††

¹⁶ Páant í niijíchah joinít, Herodesboó
—Juanjidih waó wā bóod yohat tétntiji át jwúb boo pəd jūóh tagaá, át niijíp wət jī.

¹⁷ Juandih í mawat pínah játih, Herodes ā úd Felipe áa Herodíasdih át dúc wái áa jəmep wət jī. Páant ā dúc wái áa jəmat peéh Juan caandíh nin pah át niij jéihñep wət jī: “Ma úd áadih dúc wái áa jəmna, Dios ā wətatdih yap yohna caá ma chājap”, át niijíp wət jī. Páant ā niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat məúboó Juandih mit nemat tétup wət jī. Páant mi wətatdih jepahñit, Herodes caandíh chéwat tétntit, nemat məúboó át nemat tétup wət jī. †

¹⁹ Herodías Juandih túbit eníhcan, mit mao yohat tétíhip wət yəh jī. ²⁰ Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naáwátidih naóh yapani ā jəmna caá”, niij jenah joinít, Dios ā peéh chājatdih úmna, caandíh át mao yohat tétcap wət jī. Ded pah ā tái chājat pínahdih Juan caandíh ā naáwáchah, Herodes búdí át jenah joyóp wət jī. Pánih búdí jenah joiná yəhna, Herodes caandíh ápí tái wéi joyóp wət jī. ²¹ Páant ā wéi joyóchah yəhna, Herodíasboó “Ded pah caandíh wā mawat tétbi”, páantjeh mit niij jenah joyóp wət jī. Páant mi niij jenah joyóchah, ā cáac jəmat yeó jáapdih wéina, mi áa Herodes áih cáacwādh míc wáacat tétntit, búdí át nəmah jeémep wət jī. Caán nəmp jəmnit maáta, áih soldadowā maáta, Galilea baácdih moón maátəbət, ā nəmah jeémátidih enedih ít jəibínəp wət jī. ²² Bícdih í jeéméchah, Herodías məúboó queédih mit eo jútup wət jī. Páant mi eo jútəchah ennit, Herodes, ā bid bojnitbət, búdí ít wəñep wət jī.

—Dedé ma náahatdih weemdíh ma úbúchah, meemdíh wā wəhbipna caá. ²³ Dios ā enechah, yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ma úbát pah bóo tac yoób wā maáh jəmatdih meemdíh wā wəhbip- na caá, mi íbi Herodes caántdih át niijíp wət jī.

²⁴ Páant ā niijíchah joinít, mi íin pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niij úbh joyóp wət jī:

—¿Dedé déedih tigaá wā úbhbi? mit niijíp wət jī.

—Juan Daabániíh wao dáhdih dúc bóodnit, meemdíh í wəhə naáh, mi nəmdíh mit niij jac wətup wət jī.

²⁵ Páant mi niij jac wətəchah joinít, mi íbi pebhna wépép bejnit, nin pah caandíh mit niijíp wət jī:

—Juan Daabániíh wao dáhdih dúc bóodnit, caán ā wənatdih wā jéihyat pínah niijná, pamapjih cáagnit, weemdíh í wəhə naáh, mit niijíp wət jī.

²⁶ Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí át jígahap wət yəh jī. Obohjeéhtih, cáacwā í enechah, “Dedé ma náahatdih meemdíh wā wəhbipna caá”, átát niijíp wət jī. Pánihna, ā niijátidih cáacwā í joyóchah, tíicna, “Meemdíh wā wəhcan niít”, caántdih át jéih ni- ijcáp wət jī. ²⁷ Bícmantjeh Juaníh wao dáhdih dúc bóodat tétntit, soldadodih át əb júwát tétup wət jī.

²⁸ Páant ā wətəchah joinájeh, bejnit, áih wao dáhdih dúc bóod, pamapjih cáagnit, át əb júwəp wət jī. Pánih əb júóhñit, Herodías nəmdíh át wəhəp wət jī. Páant ā wəhəchah, áih wao dáhdidih teonit, beh wilidih mit teo yapanap wət jī.

²⁹ Pánihna, caandíh í mawatji doonádih joinít, áih bácahjidih əbədih jəibínit, Juan ā bohénitji cáac yohop- boó ít yohop wət jī.

Cinco mil cáacwādh Jesús jeémát ā wəhat

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesús ā wah bojnitji ā pebh jwúb jəibínit, ded pah í chājatjidih, túini dooná í naáwátjidihbət Jesúsdih ít naáwáp wət jī.

³¹ Téttimah, queét í jəməpboó dawá cáacwā jwíh jəibínitji bita í jəibínachah, ípí ñahwat jwúb bejep wət jī. Páant dawá í jəməchah, Jesús wā ít jéih bid jeém- cap wət jī. Pánihna, ā bohénitdih bíaboó át nəmah be- jep wət jī.

—*Chóbe cáac wihcapboó jwí choo jwúhñih*, queédih át niijíp wət jī.

³² Páant ā niijíchah joinít, queét jāj chódih waadnit, cáac wihcapboó ít chéh bejep wət yəh jī. ³³ Obo- hjeéhtih, queét í chéh bejchah, dawá queédih beh ennit, ím wéejdih ít ñəún ñáo púud bejep wət jī. Ím pebh bóo tútchidih moonbət ít ñəún ñáo púud bejep wət jī. Pánihna, Jesús wā í jəibíát pínah játih queéboó ítát jəibínəp wət jī. Jesús wā í chéh jəibínachah, dawá queédih ít pái ñəhəp wət jī. ³⁴ Queédih bohéni ā wi- hcach, en daoní wihcanni ovejawā panihñit í jəmatdih ennit, Jesús queédih búdí át jígah enep wət jī. Jígah ennit, queédih át tái bohénap wət jī. ³⁵ Cheyeh ā jəməchah, ā bohénit Jesúsdih nin pah ít niijíp wət yəh jī:

—Cheyeh caá. Ninjñitjeh tétchi wihcan caá. ³⁶ Páni- hna, nitdih pehbbit jəmni tétchinadiah ma wahaá, í jeémát jīb chājat pínah niijná, ít niijíp wət jī.

³⁷ —*Yebjéh queédih jeémát ñi wəhəú*, Jesús queé- dih át niij jepahap wət jī.

—Páant, ocho widh tewat jībñih jeémátidih jwí jīb chājachah yəhna, queét nihadíh áta jəicán tagaá, Jesúsdih ít niijíp wət jī.

³⁸ —*¿Débói pan dah tigaá ā jəm? Jéihyat tét niijná, ñi bidbi jwəhəú*, Jesús queédih át niijíp wət jī.

† 6:13 Stg 5.14 †† 6:15 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19 † 6:17-18 Lc 3.19-20

†† 6:34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

Páant ã bidat túttnitji jwúub jwinít,
—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwábút ã jəm-
na caá, ít niijíp wət jĩ.

³⁹ —*Cáacwādh can túi jaihni yilipdh ñi chúdat túttú. Biíc poómp ninboó, biíh poómp canboó, biíh poómp conboó, ñi chúdat túttú,* Jesús ãt niijíp wət jĩ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, nihadhih ít chúdat túttúp wət jĩ. Biquí poómpna cincuenta, biíh poómpna cien, nihadhih ít dawát yoobó páant ít chúdat peetép wət jĩ.

⁴¹ Túttimah, caán biícjĩh bóo téihya pan dahna, chéne queejwádhbút wəbnit, Jesús jeáboó ãt chéi enep wət jĩ. Chéi ennit, *“Jeémát ma wúhat túina caá, Paá”*, Diosdih ãt niijíp wət jĩ. Pánih úbh péanit, pan dahnadhih ãt dajap wət jĩ. Dajnit, nihadhih cáacwādh ã bohénitdih ãt jwúub daj wúhat túttúp wət jĩ. Túttimah, queejwádhbút ít wúhat pínah niijná, ãt daj wúhup wət jĩ. ⁴² Páant ít wúhuchah, jeémpnit, nihadhih ít túi wəd jəmup wət jĩ. Nihadhih ít túi jəmuchah, páantjeh ít jədih jeémpni ít bibohop wət jĩ. ⁴³ Páant ít jədih jeémpni pan, queéj déepjĩh doce wəhndih ã bohénit ít wə yac yáwanap wət jĩ. ⁴⁴ Queejdih pandihbút jeémpnit neonájeh cinco mil ít jəmup wət jĩ. Yaádh, ít wehjeéh chah ít jəmijp tagaá.

Íimjih Jesús ã yáac chūi bejat

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Páant ít jeémp péanachah, jááj chóona waadát túttnit, Betsaida tútchina ã játih Jesús ã bohénitdih ãt chúh bej páñat túttúp wət jĩ. Páant ít chúh bejchah, caandih joinítjidih jwúub bejat túttnit, ⁴⁶ caanjéh jeéboó Diosdih úbúdh ãt púh laab béjep wət jĩ.

⁴⁷ Túttimah, cheina ã bohénit íim tac yoób ít chúh bejchah, Jesús biícjeh caánboó úbhna, ãt chāo jwúhup wət jĩ. ⁴⁸ Pánih úbhna, queétdih ãt en chúh bojop wət jĩ. Í wawápmant queétdih johlit búdi ã jéwúchah, ã bohénit í meenná yuhna, ít wəp bejcatdih ãt enep wət jĩ. Pánihna, baabát pínah játihibit, ít pebh bejna, íimjihjeh Jesús ãt yáac chūi bejep wət jĩ. Pánih bejna, queétdih átih yap bejĩhip wət yuh jĩ. ⁴⁹ Obohjeéhtih, ã yap bejĩhichah yuhna, caán íimjih ã bejchah enna, *“Wənniíh caolih caá”*, níj jenah jói, en wúhi bejnit, queétdih ít ñaacáp wət jĩ. Páant ít en wúhi bejchah ennit,

—*¡Weemdih ñi en úmca bojó! ¡Weemjéh tigaá!*
Jesús ãt niijíp wət jĩ.

⁵¹ Páant níj péanit, ítjéh jááj chóona ãt waadáp wət jĩ. Páant ã waadáchahjeh, johlit ãt yayáh bejep wət jĩ. Páant ã yayáh bejchah ennit, queétdih ít joi níhup wət jĩ. ⁵² Jesús nihadhih ã wəp chāj júttatjidih enna yuhna, ít túi beh joicátji jib, dawá pandih ã jígohaattjidihbút ít beh joicáp wət jĩ. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ã yayáatdihbút beh joicánjeh, ít joi níhup wət jĩ.

Genesaret baácdih moón wənnitdih ã booaat

(Mt 14.34-36)

⁵³ Pánih chúh bej, Genesaret baácna juibínit, jááj chóodih caán jéltidih ít chéo pahanap wət jĩ. ⁵⁴ Pánih chéo pahanit, jááj chóomant ít aab béjchahjeh,

cáacwāboó Jesúsdih ít beh enep wət jĩ. ⁵⁵ Pánih beh ennit, nihadhih mənáboó ñáo aab béjnit, wənnit ít ñajat chóomant teonit, Jesús pebhna ít wə dei bejep wət jĩ. Jesús ã jəmat doonádih joinít, nihadhih caanná ít bejep wət jĩ.

⁵⁶ Ded ít juibínit tútchinaboó, dahwani tútchidih moón, botoni tútchinadih moonbút, bií dée ít jib chājat wə júocmant bóo yoahdih ít chéenwā wənnitdih ípí wə juibí jwejep wət jĩ. Páant ít juibí jwejnitoó Jesúsdih yégueh chóodih tewíhna, caandih búdi ít wəbúp wət jĩ. Pánihna, det wənnit caandih teonitoó ít boonap wət jĩ.

Cáacwā ded pah ít míic yéjaat

(Mt 15.1-20)

7 Jerusalén tútchimant bejnit, Moisés ã wəttatjidih bohénit, fariseowábút Jesús pebh ít míic wáac juibínap wət jĩ. ² Jwí nəowá ít wəttatji pahjeh, jeémát pínah játih fariseowá, nihadhih bita jwí déewábút jwípí téih chocop jĩ. Bií dée jib chājadih bejnitji məná jwúub juibínit, ít wəttatji pahjeh téih choccan, jwípí jeémpcap jĩ. Pamaapna, pəbátna, jwí lajatjinadihbút jwípí chocop jĩ. *“Dios páant caá ã náahap”*, níj jenah joinít, jwí nəowá dawá biíh ít wəttatjidihbút jwípí chājap jĩ. ⁵ Jesús pebh míic wáacnit, ã bohénit téih choccanjeh ít jeéméchah ennit, fariseowá Jesúsdih nin pah ít níj úbh joyóp wət jĩ:

—Jwí nəowá ít wəttatjidih yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh ít jeémpna caá. ¿Dépanih tigaá caandih ít jepahcan? Jesúsdih ít niijíp wət jĩ.

⁶ Páant ít niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ãt niijíp wət jĩ:

—*Jwítt túinít caá, niijná yuhna, cáacwā ít encapboó yeé yeéjép chājnit caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji ded pah ñi jəmatdih yoobópdih ãt níj daacáp tajj:*

“Dios nin pah ã niijná caá: “Nit weemdih túi wéi naóhna yuhna, yoobópdih ít jepahcan caá.”

⁷ *Weemdih úbhna yuhna, ít yee úbhna caá. Í jenah joyátjeh wəttnit, ‘Nin pah caá Dios ã wəttat’, ípí níj yee naóh bohéna caá”, Dios ã niijná caá’, Isaías ãt níj daacáp tajj.*

(Is 29.13)

⁸ *Páant ã níj daacátji yoobópdih tigaá. Dios ã wəttatdih yap yohnit, ñi nəowá ít wəttatboodihjeh ñi chājna caá. ⁹ Pánih chājnit, Dios ã wəttatdih cádahna, ñi déewá ít wəttatboodih ñi jepahna caá. ¹⁰ Dios Moisésjidih nin pah ãt níj naáwát túttúp tajj: ‘Ñi mánadih oinit, ñi túi chājaá. Ded ã mánadih yeéjép naóh-nidih peéh mao yohat ã jəmbipna caá’, ãt niijíp tajj. ¹¹ Páant Moisésji ã niiját pah, ded ã mánadih ã teo wáaquihichah yuhna, yeéboó ñi teo wáacat túttcan caá. Á mánadih ã wúhat déejidih Diosboodih ñi wúhat túttca caá. ¹² Pánih bohéna, ã mánadih caandih yeé ñi túi chājat túttcan caá. ¹³ Jwí déewá ít wəttatdih jepahna, Dios ã wəttatboodih yap yohna caá ñi chājap. Dawá biíh ñi wəttat pahjeh chājat túttca, Dios ã wəttatdih ípí yap yohat túttca caá,* Jesús ãt niijíp wət jĩ.

14 Páant fariseowādih niij péa, bita ájeéh péenitdih á pebh bid bojnít, nin pah át niijíp wët jĩ:

—*Yeéb nihat wã naáwátdih túi joinít, ñi beh joyoó.* 15 *Dedé jeémát ñíih jacdih á waadáchah, ñi téih chocochah, ñi téih chocchabüt, Dios yeebdíh biíc yoobó á enna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant á bacachah joiná, ‘Caán yeejép cáac caá’, á niij enna caá.* 16 *¡Ded molít jumna, á túi joyoó naáh!* Jesús át niijíp wët jĩ.

17 Páant niij péanit, Jesús wã mæná ít waad béjep wët jĩ. Pánih waád juibínit, á bohénit á naáwátjdih ít úbh joyóp wët jĩ. Páant ít úbh joyóchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij jepahap wët jĩ:

18 —*¿Páantjeh yeéb ñi beh joi jwáhcan níit? Ñíih jacdih waadníit, ñíih jeémátboó ñi jengah joyátdih á jéih yéejacan caá.* 19 *Dedé ñi jeémátji ñíih wædah díitboó jumnijidih ñipí jont yohna caá. Caán ñíih caolihdih, ñi jengah joyátdihbüt chühcan, Dios á enechah, yeebdíh á jéih yéejacan caá,* át niijíp wët jĩ.

Páant niijná, “Nihat jeémát túini caá”, niijná át chäjap wët jĩ.

20 Nin pahbüt át jwéhü niij naáwáp wët jĩ:

—*Ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jengah joyát á jumatdih á júutna caá.* 21 *Pánih yeejép jengah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcan-nitjeh yeejép chäjna, bií déedih næmná, cáac mao yohna, bitáih bií déedih tæbit en ñinahna, bitadih yéejajáh jengah joiná, yeena, yeejép chäjat pínahdih wéhena, biíh cáac á jumat pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wã jumna caá’, niij jengah joiná, túi jengah joicánnitbüt ñi jumna caá. Páant yéej chäjat ñi jengah joyátmant á jühna caá.* 23 *Páant yeejépdih ñi jengah joyóchah ennit, ‘Queét túicannit caá’, Diosboó yeebdíh á niij enna caá,* Jesús át niijíp wët jĩ.

Judío nihcannih Jesúsdi mi jepahat

(Mt 15.21-28)

24 Tiro tútchi, Sidón tútchi pebh juibínit, caanjíh jumni mædíh Jesús wã ít waadáp wët jĩ. Caán mæúboó á jummatdih bitadih át naáwát tútcap wët yeh jĩ. Obohjeéhtih, á naáwát tútcah yehna, á jummatdih jéihnit, dawá ít juibínachah, queétdih át jéih jweicáp wët jĩ.

25 Caán tútchidih biíc yad wili mi næmbít nemép jumni mit jumap wët jĩ. Pánihna, Jesús ded pah á chäjat doonádih joi, caanjíh á jummat doonádihbüt joinít, á pebhna mit juibínap wët jĩ. Pánih juibínit, Jesúsdi wéina, áih jítcha pebh mit bódicha caj yoh ñajap wët jĩ.

26 Caánt Siria baác Fenicia wët jumni tútchidih bóli, Griega wili mit jumap wët jĩ. Pánihna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, mi næmdíh jumni nemépdih á bacat tútat pínahdih mit úbüp wët jĩ.

27 Páant mi úbúchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wët jĩ:

—*Wébit ít jeémát pínahdih æbnit, íih mæjjiowádih jwí jwíh wéhuchah, á túican caá. Pánihat pah, judíowá ít jeémát panihni biíh baácdih moondíh wã jwíh wéhuchah, á túican caá,* át niijíp wët jĩ.

28 —Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, mæjjiowá jeémát cáagat naá næmp páinit, wébit ít jeémp jéenanidih ípí jeémpna caá. Pánihna, biíh baácdih bóli wã jumuchah yehna, weemdíhüt ma teo wáacachah, á túina caá, Jesúsdi mit niij jepahap wët jĩ.

29 —*Páant ma niij jepahachah, ma næmdíh jumni nemép wáat bac bejna caá. Enehdih ma bejeé,* Jesús caántdih át niijíp wët jĩ.

30 Páant á niijíchah joinít, miíh mæná jwéhü juibínit, mi næmdíh nemép wihcannih mi lajachah, mit enep wët jĩ.

Wéhecan, joicánnidih Jesús á booaat

31 Jesús wã Tiro tútchi jumni baácmant bejnit, Sidón tútchidih juibí yap bej, Galilea ím conanaamánt jwéhü dei juibínit, Chénat Pah Téihya Tútchina wët jumni pebhboó ít juibínap wët jĩ. 32 Páant ít juibínachah, biíc newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwã ít úb juibínap wët jĩ, caandíh á booaat pínah niijná.

33 Jéih joicánnidih chibít yeh Jesús át næmah bejep wët jĩ. Pánih bejnit, newéih molítidih Jesús áih téih tíib-jíh chibít át taj waadánap wët jĩ. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíibdih coí cáagnit, newéih næúcdih át teo jáhanap wët jĩ.

34 Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih jui jéena bojnít, “*¡Efatá!*” át niijíp wët jĩ. “*¡Efatá!*” niijná, “*¡Ma wátaá!*” niijná át chäjap wët jĩ. 35 Páant á niijíchah-jeh, caán joicánniji jéih joinít, áih næúcbüt á wila-hachah, át túi jéih wéhenap wët jĩ. 36 Páant á chäjatjdih ájeéh péenitdih Jesús át naáwát tútcah wët yeh jĩ. Obohjeéhtih, páant á naáwát tútcah yehna, queétdih chah ít naóh peetép wët jĩ. 37 Páant ít naáwáchah joinít, cáacwã ít joi wúhi bejep wët jĩ. “Nihatdih caán á túi chäjna caá. ¡Jéih joicánnidih á joyána caá! ¡Jéih wéhecannidihbüt á wéheat tútcah caá!” ít niijíp wët jĩ.

Cuatro mil cáacwádih Jesús jeémát á wéhat

(Mt 15.32-39)

8 Biíh yeó jáap dawá cáacwã Jesús pebh ít míic wáac juibínap wët jĩ, páant mæntih. Páant ájeéh jumna, jeémát beedníit ít jumuchah enna, Jesús á bohénitdih bid bojnít, nin pah queétdih át niijíp wët jĩ.

2 —*Queét jwíjeéh biíc peihcanni yeó jáap ít jumuchah, íih jeémát á beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ít jumuchah, queétdih búdí wã jígah enna caá.* 3 *Bitá íjeéh jumnit yeh jühnitji ‘Queét nægúp wæh bægná’, niijná, íih mænáboó wã jwéhü bejat tútcan níit,* át niijíp wët jĩ.

4 —Obohjeéhtih, ninjéih tútchi wihcapboó jumna, queét dawá ít jumuchah, ¿dedboo tigaá ít jeémát pínahdih jwí jíb chäjbi? Jesúsdi ít niijíp wët jĩ.

5 —*¿Débóí pan dah tigaá ñi bíboh?* queétdih át niij úbh joyóp wët jĩ.

—*Siete dah caá, ít niij jepahap wët jĩ.*

6 Cáacwádih baáboó chædat tútnt, siete pan dahdih æbnit, “*Túina caá, Paá*”, Diosdi Jesús át niijíp

wet jī. Páant niij péanit, caan dáhnadih dajnit, ā bohénitdih wūhnit, cáacwādiḥ āt pāáát túttup wet jī. Páant ā wetuchah, ā bohénitboó cáacwādiḥ pandih ít pāááp wet jī. ⁷ Biquína queejwādiḥbūt ít bíbohōp wet jī. Pániḥna, “*Túina caá, Paá*”, Diosdih niijnít, queejwādiḥbūt āt pāáát túttup wet jī. ⁸ Í pāáh péanachah, jeémpna, queét ít túi wud jumup wet jī, b̄ca. Í j̄udh jeémpnidih siete wuhna ít ̄b yac yáwanap wet jī. ⁹ Queét jeémpnit neonádiḥjeh ít jenah enechah, cuatro mil ít jumup wet jī. ¹⁰ Páant ít jeémp péanachah, Jesús cáacwādiḥ āt wah jwúubanap wet jī. Pániḥ wah jwúuba péanit, ā bohénit bícdih j̄áj chóodih āt waadáp wet jī. Waadnít, Dalmanuta wēt jumni baácna ít chúuh bejep wet jī.

Fariseowā Dios ā wēpatjīḥ Jesúsdiḥ ít ch̄j j̄úttat túttat
(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Páant ít chúuh j̄uibínachah, fariseowā Jesúsdiḥ jwāáhnit, caanjīḥ ít míic wéhenap wet jī. Dios ā wēpatjīḥ Jesúsdiḥ ít ch̄j j̄úttat túttup wet yuh jī, ā jepahcah, “Dios ā wahni nihcan caá”, niiját tútt niijná. ¹² Páant ít wetuchah joinít, Jesús íjnit, caolih j̄uí jéena bojnit, nin pah āt niijíp wet jī:

—*¿Dépanih tigaá yeéb b̄u l̄aa moón Dios ā wēpatjīḥ ch̄j j̄úttadiḥ ñi enih? Yoobópdih yeebdíḥ wā naóhna caá. B̄u jumnitdih Dios ā wēpatjīḥ weém wā ch̄j j̄úttcan níit*, āt niijíp wet jī. ††

¹³ Páant niij péanit, ā bohénitdih j̄áj chóona n̄mah jwúub waadnít, bitadiḥ ít yoh chúuh bejep wet jī.

Fariseowā, Herodesbūt yeejép ít bohéatdih Jesús ā naáwát
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Pániḥ jwúub chúuh bejnit, ā bohénit ít jeémát pínah pandih ít quíib b̄ud̄up wet jī. Bíic pan dahjeh caán j̄áj chóoboó āt jumup wet jī. ¹⁵ Í jeémát pínahdih t̄bit ít jenah joyóchah j̄éhnit, Jesús queétdih nin pah āt niij naáwáp wet jī:

—*¿Ñi túi ch̄ja chaáh! Fariseowā, Herodesbūt ít yee bohéat yeebdíḥ ā tobohna caá. Í yee bohéat pan paáát panihni caá. Caán paáát niḥat pan pínahdih ā ch̄úhna caá. Páant ā ch̄úát pah, det ít yee bohéatdih joinít ít yeej bejna caá. Pániḥna, ít yee bohéatdih ñi túi ch̄ja chaáh*, āt niijíp wet jī. †

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, “Pandih jwí ̄b j̄úhcah ena, páant niijná caá ā ch̄jap”, ít míic niijíp wet yuh jī.

¹⁷ Páant ít míic niijíchah j̄éhnit, Jesús queétdih nin pah āt niij ̄ubh joyóp wet jī:

—*¿Dépanih tigaá yeéb pandih t̄bit ñi jenah joi? Caandíḥ t̄bit jenah joinít, ded pah wā naáwátidih ñi beh joi jwúhcan caá.* ¹⁸ *Pániḥ t̄bit jenah joiná, quíib ñi bíbohna yuhna, molít jumna yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ††¹⁹ *¿Cinco pan dahbitjīḥ cinco mil neonádiḥ wā w̄hatjidiḥ ñi náhnican níit? ¿Í j̄udh jeémpnidih débóí wuh tijí ñi ̄b yac yáwa?* āt niijíp wet jī.

—Doce wuh j̄í, ít niij jepahap wet jī.

† 8:11 Mt 12.38; Lc 11.16 †† 8:12 Mt 12.39; Lc 11.29 ‡ 8:15 Lc 12.1 †† 8:18 Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

²⁰ —*Weém siete pan dahdih cuatro mil cáacwādiḥ wā w̄hat túttimah, ¿débóí wuh tijí ít j̄udh jeémpnidih ñi ̄b?* Jesús āt niijíp wet jī.

—Siete wuh j̄í, ít niij jepahap wet jī.

²¹ —*¿Pániḥ enna yuhna, páantjeh wā wēpatdih ñi túi jenah joicán níit?* Jesús queétdih āt niijíp wet jī.

Jéih encannidih Jesús ā booaat

²² Queét Betsaida tútchina ít chúuh j̄uibínachah ennit, cáacwā jéih encannidih Jesús pebh ít ̄b j̄uibínap wet jī.

—Caandíḥ teo j̄ahanit, ma booanaá, Jesúsdiḥ t̄bit ít niij ̄ub̄up wet jī.

²³ Jéih encannidih áih m̄jmant teonit, tútchi jwéjboó caandíḥ Jesús āt wái bejep wet jī. Caanná n̄mah j̄uibínit, áih téih tíbnadiḥ coí cáagnit, caán newéih quíibnadiḥ āt teo j̄ahanap wet jī.

—*¿Ma enechah, j̄igoh níit?* Jesús caandíḥ āt niij ̄ub̄h joyóp wet jī.

²⁴ —Cáacwādiḥ wā enna yuh caá. Obohjeéhtih, wā enechah, queét máa nahna bejni pah caá ít j̄igohop, āt niij jepahap wet jī.

²⁵ Páant ā niijíchah joinít, Jesús áih quíibnadiḥ āt jwúub teo j̄ahanap wet jī, páant m̄ntih. Páant ā jwúub teo j̄ahanachah, niḥatdih āt túi enep wet jī, b̄ca.

²⁶ Pániḥna, Jesús caandíḥ áih m̄uná wah bojnit, nin pah āt niijíp wet jī:

—*Túttiboó jwúub bejcanjeh, b̄téh meemdíḥ wā ch̄jatjidiḥ bitadiḥ ma naóh peétca bojóó*, āt niijíp wet jī.

“Meém Cristo, Dios ā wahni caá”, Pedro Jesúsdiḥ ā ni-iját

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Jesús ā bohénit bícdih Cesarea Filipo wēt jumni tútchi pebh jumni tútchinaboó ít bejep wet jī. Pániḥ namádiḥ bejnit, Jesús ā bohénitdih nin pah āt niij ̄ub̄h joyóp wet jī:

—*¿Weemdíḥ ded pah tigaá cáacwā ít níit?* āt niijíp wet jī.

²⁸ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Dios naáwátidih naóh yapanit bícdih bóo nacaá’, ít niijná beé, ā bohénit caandíḥ ít niij jepahap wet jī. ††

²⁹ —*Queét páant ít niijíchah, ¿yeébboó ded pah tigaá ñi níit jenah joi?* queétdih āt niijíp wet jī.

—Meém Cristo, Dios ā wahni caá, Pedroboó āt niij jepahap wet jī. †††

³⁰ —*Weemdíḥ ‘Caán Cristo caá’, bitadiḥ ñi níit naóh peét jwuhca bojóó*, Jesús queétdih āt niijíp wet jī.

Á w̄nat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Jesús queétdih nin pah āt niij naóh bohé jwíihp wet jī: “*Weém, niḥat cáacwā ̄ud jeédiḥ t̄bit yeejép yapat caá náahap. Weemdíḥ náahcan, jwí n̄owā, sac-*

‡† 8:28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 ††† 8:29 Jn 6.68-69

erdotewã ï maáta, Moisés ã wutajidih bohénitbut weemdih ï mawat tútbutipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ï mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap tút-timah, wã jwúub boo pud jüóhbična caá”, ãt niijíp wut jï.

³² Páant niij naóhna, ï túi beh joyátjeh queétdih ã naáwáchah, Pedroboó chibít yúpbít caandih numah juibí ñuhnit, páant ãt niiját tútbutcap wut jï. ³³ Páant ã niiját tútbutcah joinít, Jesús ã bohénitdih tac púud ennit, Pedrodih nin pah ãt niij jüihñep wut jï:

—*Satanás ã náah yacat pah wéhena caá ma chãjap. Ma jenah joyát cáacwã ï jenah joyátjeh caá. Dios ã jenah joyát nihcan caá,* Pedrodih ãt niijíp wut jï.

³⁴ Páant niij péanit, cáacwãdih, ã bohénit bíicdih ã pebhna bid bojnít, nin pah Jesús queétdih ãt niij naóh bohénap wut jï:

—*Ded wãjeéh pééihna, ded pah caanjéh ã wëi chãjihatdih cádahnit, weém wã weñat pínahboodih caá chãjat náahap.* ^{†35} *Ded ã weñat pínahdihjeh chãjni, iiguipna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, wã weñat pínahboodih chãjni, wã bohéatdih túi jenah joinít, yeó jáap jummat pah wãjeéh ã túi jumbipna caá.* ^{††36} *Nin baácdih jumni dawá bíi déedih bíbohna yuhna, iiguipna ã bejehchah, ã bíbohatji caandih dedé pínah nihcan niit.* ³⁷ *Áih caolih iiguipna ã bejehchah, ded pah tigaá áih caolihjidih áta jwúub jíb chãj baca.* ³⁸ *Buu yeejépwã, Diosdih náahcannit, ï weñat pínahdihjeh chãjnit ï jumna caá. Páant queét yeejépwã ï joyóchah, biquína weemdih, wã bohéatdihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandih wã jéihcan caá’, ï niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cáacwã úud jeñé, túinit ángelwã bíicdih, wã íip ã yeh iigátjïh jwúub dei jüóhna, queét weemdih ï tíic jenah joyátjidih náhnit, ‘Queétdih wã jéihcan caá’, weembút wã niijbípna caá,* Jesús ãt niijíp wut jï.

9 Páant niij péanit, nin pah Jesús queétdih ãt jwúub niij naáwáp wut jï:

—*Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Biquína yeéb ninjïh jumnit ñi wunat pínah jãtïh, Dios nihat maáh jumna, ã wëpatdih ã jútutuchah, ñi enbipna caá,* ãt niijíp wut jï.

Dios ã yeh iigátjïh Jesús ã ñuhat

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét bíic peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ãt numah púuh laab béjep wut jï. Caanná ï púuh laab juibíát túttimah, ï enechah, ã jígochat ãt tútbut nuumúp wut jï. ³ Áih yégueh chóo túi baáb yeh iignít ãt jígohop wut jï. Nin baácdih moón yégueh chonit, pánih túi baabní ï jéih choccan caá. ⁴ Páant ã yeh iiguíchah, Elías, Moisésji bíicdih Jesús pebh jígochnit, caandih ï míic wéhénachah, queét bíic peihcannit ã bohénit ït enep wut jï. ⁵ Páant ï jígohochah ennit, queét túbit ït úumep wut jï. Pánih úumna, ded pah ã niiját pínahdih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsdiñ ãt niijíp wut yuh jï:

—*Maá, jwiít ninjïh jwí jumuchah, ã túina caá! Bíic peihcanni mæp dáhna jwí chãjbipna caá. Míih pínah, Moiséh pínah, Elíah pínahdihbut jwí chãjbipna caá, ãt niijíp wut yuh jï.*

⁷ Páant ã niijichahjeh, mah pöh panihni queétdih ãt dei juyúp wut jï. Páant ã dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah ãt niijíp wut jï: “Nin wã wúuh, wã oini caá. Pánihna, ã naáwáchah, caandih ñi túi joyoó”, ãt niijíp wut jï. ⁸ Páant ã niij péanachah, Pedrowã jwúub enna, Jesúsdiñjeh ït enep wut jï. ï ennitjiboó ïtát jwúub buedáh bejep wut jï.

⁹ Pánihna, jeemánt jwúub dei bejnit, Jesús queétdih nin pah ãt niijíp wut jï: “*Butéh páant ã yapatdih bitadih ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cáacwã úud jeñé, wunniji wã jwúub boo pud jüúwát túttimah, caandih bitadih ñi naáwáp buca*”, ãt niijíp wut jï.

¹⁰ Pánihna, ã niijátjï pahjeh queét ï enatjidih bitadih ït naóh jwuhcap wut jï. Queétdih nin pah ït míic niij úubh joyóp wut jï: “ ‘Wunniji wã jwúub boo pud jüúwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tigaá páant ã niij?’ ït míic niijíp wut jï. ¹¹ Páant niij míic wéhénit, Jesúsdiñ nin pah ït niij úubh joyóp wut jï:

—*‘Cristo, Dios ã wahní, ã jüúwát pínah jãtïh, Elías ã jwíh jüóhbična caá, Moisés ã wutajidih bohénit ípí niijná caá. ¿Ded pah niij tigaá páant ï niij? caandih ït niijíp wut jï.* ^{††}

¹² —*Yoobópdih tigaá. Elías jwíh jüóhni, nihatdih ámohni ã jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit ï naóh daacátjï pahjeh, weém, nihat cáacwã úud jeñé, dawá láa yeejép wã yapbipna caá. Bita weemdih náahcan, yeejép ï chãjbipna caá. ¿Páant ï niij daacátjidih yeéb ñi beh joicán niit? Pánihna, nindih yeebdih wã naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wáat jwí péana beé. Páant ã juyúchah, queét ï náahatjï pahjeh caandih yeejép ït chãjap wut jï. Páant jï caandihbut ït niij daacáp tajï,* Jesús queétdih ãt niijíp wut jï.

Wáa wunat jumnidih Jesús ã booaat

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Páant ã niiját túttimah, jeejíboó jumnitjï jwúub dei bejna, dawá cáacwã ã bohénit pebh ït jumuchah, Jesús wã ït enep wut jï. Moisés ã wutajidih bohénitboó ã bohénit bíicdih míic jüih ñaácna ït chãjap wut jï.

¹⁵ Pánihna, Jesús wã ï dei juibínachah, nihat caandih wëi ennit, Jesúsdiñ jwááádih ït ñáo ñah bejep wut jï.

¹⁶ Á pebh ï juibínachah, nin pah queétdih Jesús ãt niij úubh joyóp wut jï:

—*¿Dépanih yeéb míic jüih ñaác tibeé ñi chãj? ãt niijíp wut jï.*

¹⁷ Páant ã niij úubh joyóchah joinít, cáacwã cátih ñuhni nin pah ãt niij jepahap wut jï:

—Bohéní, wã wúuh nemép jumnidih meemdih wã ub jüúwáp yuh be. Nemépboó caandih déheanit, ápí wéheat tútbutcah caá. ¹⁸ Wã wúuhdih déheat ã jüúwúchah, baácboó buugnít, maojïh nah chãácnit, ápí jwiwáh bejna caá. Pánih bejnit, jacmant moj chej túbit

† 8:34 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 †† 8:35 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

‡ 9:7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 †† 9:11 Mal 4.5; Mt 11.14

āpí bacna caá. Páant ā jəmɛchah, ma pej jəmnitdih nemépdih wā bacaat túɬɬɛp yəh be. Obohjeéhtih, queét ĩ jéih bacacap be, Jesúsdiĥ át niijíp wɛt ĩ.

¹⁹ —*Maatápdih yeebdíh wā bohénachah yəhna, páantjeh weemdíh ĩi túi jenah joicán caá. ¿Débólih maatápdih tigaá weemdíh yeeb ĩi jepahbi? Caán wébítidih ma ɛb jǔwáwá,* Jesús queétdih át niijíp wɛt ĩ.

²⁰ Páant ā niijíchah joinít, nemép jəmnidih Jesús pebh ĩt ɛb bejep wɛt ĩ. ĩ ɛb jəibínachah, Jesúsdiĥ ennit, nemépboó wébítidih baácboó nəmah bəugúchah, át ĩaj tǔpúnap wɛt ĩ. Páant ā ĩaj tǔpúnachah, jacmant moj chej búdí át bacap wɛt ĩ.

²¹ —*¿Débólih maatápdih tigaá nin wébít páant āpí jəm?* Jesús behedih át niij ɛbɬ joyóp wɛt ĩ.

—Wébítjeh ā jəmɛchah, ā jwíhip be. ²² Nemépboó caandíh tɛɛ cúɬɬboó nəmah bəug cáwíhnit, məj-boobút nəmah bəug báahnit, dawá láa ā mao yohíhip ĩ. Ma jéihna, jwiítidih ĩgah ennit, ma teo wáacá, Jesúsdiĥ át niijíp wɛt ĩ.

²³ —*Weemdíh ma túi jenah joyóchah, Dios niĥat túi jéihni meemdíh ā teo wáacɛpna caá,* Jesús caandíh át niijíp wɛt ĩ.

²⁴ —Meemdíh wā túi jenah joiná yəh caá. Obohjeéhtih, chah wā túi jenah joyát pínah niijná, weemdíh ma teo wáacá, át niijíp wɛt ĩ.

²⁵ Dawá queét pebhna ĩáo ĩah bejnit, ĩ míic wáac jəibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah át niij jǔi-hɬɛp wɛt ĩ:

—*Meém wéheat túɬɬcanni, joyát túɬɬcanni nemép nin wébítidih jəmni ma bac bejeé. Pánih bac bejnit, caandíh ma jwúɛb tac bəugáca bojó,* át niijíp wɛt ĩ.

²⁶ Páant ā niij jǔi-hɬɛchah joinít, ĩaacnit, wébítidih baácboó jwúɛb nəmah bəugnít, ĩaj tǔpúnait, nemép át bac bejep wɛt ĩ. Páant ā chájachah, wébítboó wənni pah át ĩajap wɛt ĩ. “Caán ā wənah bejna caá”, dawá ĩt niijíp wɛt yəh ĩ. ²⁷ Páant ĩ niijíchah yəhna, Jesúsboó caandíh áih məj nahdih át teo wái ĩahanap wɛt ĩ. Páant ā teo wái ĩahanachah, wébít át ĩah ĩɛhɛp wɛt ĩ.

²⁸ Túttimah, Jesús wā məúboó ĩ waád jəibínachah, bita wihcah, ā bohénitjeh caandíh nin pah ĩt niij ɛbɬ joyóp wɛt ĩ:

—*¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwí jéih bacacan? ĩt niijíp wɛt ĩ.*

²⁹ —*Pánihni nemépdih yohíhna, jeémp jwəhcanjeh, Diosdiĥ búdí ɛbɬ caá náahap,* Jesús queétdih át niij jepahap wɛt ĩ.

Jesús ā wənat pínahdih ā jwúɛb naáwát

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Túttimah, ĩ jəmniĥi tútchimant Galilea baácna Jesús wā ĩt bejep wɛt ĩ. Capernaum tútchina bejni namádih bejna, Jesús ā bohénitdih át bohé bejep wɛt ĩ. Pánih queétdih bohé bejna, ā bohénitdihjeh ā túi bohéat túɬɬ niijná, dedboó ĩ bejat pínahdih bita ĩ jéihy-atdih át náahcap wɛt ĩ. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih át niij naáwáp wɛt ĩ:

—*Weém niĥat cáacwá ɛɬd jeéhdih teonit, jwí déewá bitaboodíh ĩ wəhɛpna caá. Páant ĩ wəhɛchah, weemdíh ĩ mao yohɛpna yəh caá. Obohjeéhtih, ĩ mawachah yəhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúɛb boo pəd jǔóhɛpna caá, páant muntih, át niijíp wɛt ĩ.*

³² Páant ā niijíchah joiná yəhna, queét ĩt túi beh joicáp wɛt ĩ. Pánih beh joicán, ɛmna, ĩt jwúɛb ɛbɬ joicáp wɛt ĩ.

“Déhe tigaá ĩi maáh panihni”, Jesús ā niiját

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Galilea baácđih bejna, Jesús wā Capernaum tútchi-boó ĩt jəibínap wɛt ĩ. Pánih jəibínit, ā chéenwáih məúdíh waadnit, Jesús ā bohénitdih nin pah át niij ɛbɬ joyóp wɛt ĩ:

—*Namáboó jǔóhnit, ¿Dedédih míic wéhe tibeé ĩi cháj?* át niijíp wɛt ĩ.

³⁴ Páant ā niijíchah joinít, ĩt jepahcap wɛt ĩ. Namádih bejna, nin pah queétjeh ĩt niij míic wéhenap wɛt ĩ: “Chah jéihni jəmna, weémboó maáh panihni wā jəmna caá”, ĩt míic niijíp wɛt ĩ. ³⁵ Páant ĩ míic niijátđidih tíicna, Jesúsdiĥ ĩt jepahcap wɛt ĩ. Páant ĩ jepahcah ennit, jəibí chɛɬɬnit, ā bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdihjeh át niij naáwáp wɛt ĩ:

—*Ded waóhni jəmíhna, péeni jumat caá náahap. Ded maáh jəmíhna, niĥatđih teo wəhni jumat caá náahap,* át niijíp wɛt ĩ. ††

³⁶ Páant niijnít, wébítidih bid bojnit, queét cáđih át ĩɛhat túɬɬɛp wɛt ĩ. ĩɛhat túɬɬnit, caandíh pin teonit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wɛt ĩ:

³⁷ —*Ded wā náah yacatđih chájat túɬɬ niijná, bíic nin panihni wébítidih wéi jwááhna, weemdíhɛt ā wéi jwááhna caá. Pánih weemdíh wéi jwááhna, wā íip, weemdíh wahnidihɛt ā wéi jwááhna caá,* át niijíp wɛt ĩ. ‡

“Ded jwiítidih en jǔihcanni jwiítidih teo wáacni caá”,

Jesús ā niiját

(Lc 9.49-50)

³⁸ Túttimah, Juan Jesúsdiĥ nin pah át niijíp wɛt ĩ:

—Bohéní, jwí enechah, bíic newé ma wəpatđih nemépwáđih ā bacat túɬɬɛp be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jəmni ā nihcah, caandíh páant jwí chájat túɬɬcap be, át niijíp wɛt ĩ.

³⁹ Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā bohénitdih nin pah át niij jepahap wɛt ĩ:

—*Páant caandíh ĩi niijcá bojó. Ded wā náah yacatđih chájat túɬɬ niijná, wā wəpatđih cháj jéɬtina, túttimah weemdíh yeejép ā jéih niicán niít.* ⁴⁰ *Ded jwiítidih en jǔihcanni jəmna, jwíjeéh ā jəmna caá.* ††⁴¹ *Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wíihwá ĩi jumat jíib, ded yeebdíh ā túi teo wáacachah enna, Dios caandíhɛt ā túi chájɛpna caá. ĩi babhbat pínah mahbitđihjeh yeebdíh ā wəhɛchah, páant ā chájat jíib*

† 9:34 Lc 22.24 †† 9:35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26 ‡ 9:37 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20 †† 9:40 Mt 12.30; Lc 11.23

caandihbut Dios ã túi chãjbiþna caá, Jesús ãt niijíp wæt jĩ. †

Bitadiah jwĩ yeej chãjat tútuchah, jwiítidih búdí peéh chãjat ã jummat
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² “Nin wébít panihni weemdih túi jenah joiníidih ded yeejép ã chãjat tútatji jiiþ, Dios caandih yeejép pohba ã peéh chãjbiþna caá. Caán ã yeej chãjat tútat pínah jãtiah, ãih butdih búdí jeé júdujĩh chéu búudhñit, búdí mæjina caandih ã yohochah, ãta túi tagaá. Páant ã chã-jachah, caán wébít panihnidih ã yeejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandih ãta peéh chãjcan tagaá. ⁴³ Niih téihyajiþh yeejép chãjna, caán téihyadiah bóod yohat pahjeh caán ãi yeej chãjatdih ãi cádaahaá. Caandih cádahcan, iiguípna ãi bejbipna caá. Caanná iigát dæbcan, coyiwãbut wæncannit ã jumbipna caá. Niih téihyadiah ãi bóod yohochah nihna, caan dáhjuh ãta bæud tagaá. Yeébboó pánihi cólöh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ãi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajiþh iiguípna ãi bejehchah, búdí yeejép ãita yap tagaá. Pánihna, ãi yeej chãjatdih cádahat caá náahap. ^{†45} Biíc yoobó ãi jitchajiþh yeejép chãjadih bejna, caán jitchadihbut bóod yohat pahjeh caán ãi yeej chãjatdih ãi cádaahaá. Caandih cádahcan, iiguípna ãi bejbipna caá. Caanná iigát dæbcan, coyiwãbut wæncannit ã jumbipna caá. Niih jitchadih ãi bóod yohochah nihna, caan dáhjuh ãta bæud tagaá. Yeébboó pánihi cólöhjuh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ãi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah jitchajiþh iiguípna ãi bejehchah, búdí yeejép ãita yap tagaá. ⁴⁷ Biíc yoobó ãi quíibjĩh ennit, yeejép chãjna, caan dáhdih ãi wãat yohat pah caán ãi yeej chãjatdih ãi cádaahaá. Caandih cádahcan, iiguípna ãi bejbipna caá. [‡] Caanná iigát dæbcan, coyiwãbut wæncannit ã jumbipna caá. ^{††} Caán quíibidih ma yohochah nihna, caan dáhjuh ãta bæud tagaá. Pánihna, biíc bæwá quíib wihcanni yuhna, túttimah Diosjeéh ãi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah quíibjĩh iiguípna ãi bejehchah, yeejép pohba ãita yap tagaá.

⁴⁹ “Nin baácdiþh jum jwuhna, nihat cáacwã yeejép yapat caá náahap, ã yeej chãjatdih cádahñit, túinijeh ã tút næmát pínah niijná. Jwĩ jeémátidih núumni ãpí náahna caá, ã túi nuñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwãdihbut yeejép yapat ã náahna caá, tút næmát, ã túi chãjat pínah niijná. ⁵⁰ Núumni bwiná, jeémátidih ã túi nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni ã buyát beedéchah, ãi jéih jwúub buyácan caá. Pánihna, ãi jeémátidih núumnijĩh ãi túi buyát pah, yeéb bitajeéh biícdiþh ãi túi jummat tút niijná, túinijeh ãi chãjaá”, Jesús queétdih ãt niijíp wæt jĩ. ^{††}

Ï weha mánadiþh ã yohcat
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 Capernaum tútchimant bejnit, Judea baácna juiþinít, Jordán mæj conanaáboó Jesúswã ã chéuh

juiþinachah, dawá Jesús pebh ãt miíc wáac juiþinap wæt jĩ, páant mæntih. Páant ã pebh ã miíc wáac juiþinachah ennit, ãpí bohéatji pahjeh mæntih ãt jwúub bohénap wæt jĩ. ² Páant ã bohéat pónih, fariseowãbut ãt juiþinap wæt jĩ. Pánih juiþinít, Jesúsdih nin pah ãt niij úubh joyóp wæt jĩ, ded pah ã jepahatdih joinít, caandih ã naóh yacat tút niijná:

—¿Jwĩ weha mána yaáhdih jwĩ yohochah, ã túimi naniít? ¿Dios ã wætatoó páant niít ã chãjat tútæp, ma jenah joyóchah? ãt niijíp wæt jĩ.

³ —¿Ded pah tigaá Moisés ãt niij wætji? Jesús queétdih ãt niij úubh joí jwúubanap wæt jĩ.

⁴ —‘Majeéh bólidih cádahihna, “Meém ma túicat enna, meemdih wã yohna caá”, niij daácnit, caántdih ãi wúuhú. Páant niij daác wúhñit, majeéh bólidih ma cádahachah, ã túina caá’, Moisés ãt niij daacáp tajĩ, fariseowã ãt niij jepahap wæt jĩ. ^{††}

⁵ —Diosdih ãi næowã ã jepahihcah enna, páant Moisés ãt niij daacáp tajĩ. ⁶ Páant ã niij daacátji ã jumchah yuhna, jon jãtiah nin baácdiþh chãjnit, newé yad biícdiþh Dios ãt chãjap wæt jĩ. ^{†††} Pánih biícdiþh ã chãjachah, newé ã mánadiþh cádahñit, yad biícdiþh ãpí jumna caá. ⁸ Queét chénewã jumna yuhna, biíc bácah panihñit caá ã jwúub. ⁹ Pánihna, Dios queétdih biíc bácah panihñit ã chãjachah, queétjuh miíc cádahcat caá náahap, Jesús queétdih ãt niijíp wæt jĩ.

¹⁰ Páant ã niiját túttimah, mæúboó jumna, páant ã naáwátjidih ã bohénit caandih ãt úubh joyóp wæt jĩ.

¹¹ Páant ã úubh joyóchah, nin pah queétdih ãt niij jepahap wæt jĩ:

—Ded ãjeéh bólidih yohnit, biíh wilidih jwúub áa jumna, ã yohnidih yeejép ã chãjna caá. ¹² Yad wilibut newédih yohnit, biíhdih jwúub áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chãjna caá, Jesús ãt niijíp wæt jĩ. ^{††}

Jesús wébítidih ã úubát
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Cáacwã ã wehdih ã teo jáha úubát pínah niijná, Jesús pebhna ã mána ãt úub juiþinap wæt yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitboó queétdih ennit, ãt jípónih jéihñæp wæt jĩ. ¹⁴ Páant ã jéihñæchah ennit, Jesús iijnit, ã bohénitboodih nin pah ãt niij jéihñæp wæt jĩ:

—Wébít wã pebh ã jéuhwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdidih ãi niijcá bojoó. ‘Dios wã maáh caá’, niijnit, queét wébít caá túi jenah joinít ã jwúub. ¹⁵ Dios ã maáh jumæpna waadnitboó nit wébít ã jenah joyát pah jenah joinít ã jumna caá. Yoobópdih yeedih wã naóhna caá. Nitbit Diosdih ã náahat pah yeéb ãi náahcan, Dios pebhna ãi jéih bejcan niít, ãt niijíp wæt jĩ. ^{†††}

¹⁶ Páant niij péanit, wébítidih úub túuh teo jáhanit, nin pah Diosdih ãt niij úubæp wæt jĩ: “Nitbitdih ma túi teo wáacá, Paá”, ãt niijíp wæt jĩ.

† 9:41 Mt 10.42 †† 9:43-44 Mt 5.30 ‡ 9:47-48 Mt 5.29 †† 9:47-48 Is 66.24 †† 9:50 Mt 5.13; Lc 14.34-35

††† 10:4 Dt 24.1-4; Mt 5.31 ††† 10:6 Gn 1.27; 5.2 § 10:8 Gn 2.24 †† 10:12 Mt 5.32; 1Co 7.10-11 ††† 10:15 Mt 18.3

Dawá bií déedih bíbohni Jesúsdiñ ã úbh joyát

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Jesús wã namádih ã bejehah, biíc newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh wëina, nin pah át niij úbh joyóp wët jï:

—¿Túi Bohení, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá wã chãjbi? át niijíp wët jï.

18 —¿Dépanih tigaá 'Túini', weemdíh ma niij? Diosjeh caá túini. 19 Dios ã wëtatdih ma jéihna caá. 'Cãacdiñ ma mao yohca bojoó. † Ma áa nihcannihjïñ ma yéej chãjca bojoó. †† Ma ñumcá bojoó. † Ma yeeca bojoó. †† Bitadiñ yee naóhñit, ñih bií déedih ma ñbca bojoó. Ma mánadiñ túinijeh ma chãjaáp', †† Dios ã niijíp jï. Caán ã wëtatdih jepahat caá náahap, Jesús caandíh át niijíp wët jï.

20 —Bohéní, wébít jumna, wã yap yohcatji pah, buebut biíc yoobó wã yap yohcan caá, Jesúsdiñ át niijíp wët jï.

21 Páant ã niijíchah joí, en jáhanit, Jesús caandíh át oyop wët jï.

—Diosjeéh ma túi jummat pínah, bainí caá meemdíh ã jedhdëp. Nihat miíh bií déedih jíib chãjadiñ ma bejeé. Pániñ jíib chãjnit, caán jíibdiñ moh yéejnitdih ma wühú. Páant ma wühuchah, nin baácboó ma bíbohhatji chah túini miíh pínah Dios pebhboó ã jumbipna caá. Wã niiját pah chãj péa, wãjeéh ma pée jühwú, Jesús át niijíp wët yuh jï.

22 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bií déedih bíbohni jumna, áih bií déedih jíib chãj wühíhcan, búdí át jígahap wët jï. Pániñ jígahnit, jepahcanjeh, át jwúub bejep wët jï.

23 Páant ã jwúub bejehah, ã bohénitdih tac púud enit, nin pah Jesús queétdih át niijíp wët jï:

—¿Dawá bií dée bíbohñit Dios ã maáh jumtupna ã waadát ã ñona caá! át niijíp wët jï.

24 Páant ã niijíchah joinit, queétdih ã joí wúhi bejep wët jï. Páant ã wúhi bejehah ennit, queétdih Jesús nin pah át jwúub niij naáwáp wët jï:

—Némewãá, det Diosdiñ túi jenah joicán, 'Nihat wíih bií déejih wã túi yapbipna caá', niij jenah joinit, Dios ã maáh jumtupna ã jéih waadcán caá. 25 Camelloboó awí iitbitdih ã yabac bejihichah nihna, áta ño tagaá. Pániñ pah, dawá bií dée bíbohni Dios ã maáh jumtupboó ã waadíhichah yuhna, búdí ã ñona caá, át niijíp wët jï. ††

26 Páant ã niijíchah joinit, chah wúhi bejna, queétdih nin pah ãt miíc niijíp wët jï:

—Páant ã niijíchah bácah, Dios ã jumtupboó ded ã jéih waadcán niít, ãt niijíp wët jï.

27 —Cãacwã ded pah ã jenah joyátjïñjeh ã túi chãjñna yuhna, Dios pebhboó ã jéih bejcan niít. Diosjeh iiguipna bejnit déedih ã túi ñbna caá. Caanjéh tigaá nihatdih jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ã wihcan caá, Jesús queétdih át niijíp wët jï.

28 —Maá, weemdíh ma joi jwúuhú. Majeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwí cádahap jï, Pedroboó át niijíp wët jï.

29 —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wíih túini doonádiñ jepahnit, wã weñat pínahdiñ chãjat túut niijná, nihat ñih bií déedih cádahñit, páant ã chãjat jíib búdí túinidih ã bíbohñit caá. Ñih munnádiñ, ã ñudwádiñ, ã mánadiñ, ã weha mána yaáhdih, ã wehdih, ñih wápchidih yuh ñbca cádahñit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá ã bíbohñit caá. Obohjeéhtih, pániñ túini jumna yuhna, yeejébut ã yapbipna caá. Túttimah bóo láabut páantjeh Dios bícdih ã jumbipna caá. 31 Obohjeéhtih, nin baácboó jum jwuhñit, dawá cáacwã búdí bií dée bíbohñitji, Dios pebhboó moh yéejnit ã jumbipna caá. Pániñna, nin baácboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta ã jumbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wët jï. ††

Jesús ã wënat pínahdiñ ã jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Túttimah, Jesús Jerusalén tútchina ã bohénitdih át ñumah aab béjep wët jï. Caán tútchina ã ñumah bejehah ennit, ã bohénitboó ãt wúhi bejep wët jï. Bitá ñjeéh péenitbut búdí ãt ñumap wët jï. Pániñna, Jesús doce ã bohénitdihjeh bitadiñ yúpbít ñumah bejnit, ded pah cáacwã caandíh ã chãjat pínahdiñ queétdih át jwúub naáwáp wët jï: 33 "Jerusalén tútchina aab béjna caá jwí chãjap. Caanná jwí juibiat túttimah, weém, nihat cáacwã ñud jeñédih caanjïñ moón ã teobipna caá. Pániñ teonit, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wëtatjidiñ bohénit bícdih ã wühbipna caá. Pániñ wühñit, judiowã nihcannitboodih ã jwúub wüh yapabipna caá, weemdíh ã mao yohat pínah niijná. 34 Páant ã mao yohat túutuchah, queétdih deoh naóh, mao mácjïñ coí jáhanit, weemdíh ã pëibipna caá. Páant ã chãjat túttimah, weemdíh ã mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ã mao yohochah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo púud jühbipna caá, páant muntih", át niijíp wët jï.

Santiago, Juanjïñ Jesúsdiñ ã úbh joyát

(Mt 20.20-28)

35 Páant Jesús queétdih ã niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjïñ Jesús pebhna juibínit, caandíh nin pah ãt niijíp wët jï:

—Bohéní, jwí niiját pah jwiítidih ma chãj wühú, ãt niijíp wët jï.

36 —¿Ded pah wã chãjat tigaá yeéb ñi náah? Jesús queétdih át niij úbh joyóp wët jï.

37 —Nihat cáacwã ã maáh waadná, meém bícdih jwiítidihbut ma chúudat túutú, majeéh maáta jwí jummat pínah niijná. Weemdíh ma jéihyepmant bóo ñuwá-mant chúudat túut, wã ñudboodih wáyámant bóo ñuwámant ma chúudat túutú, Jesúsdiñ át niijíp wët jï.

38 —Ded pah yeéb yeejé ñi yapat pínahdiñ jéihcan yuhna, páant weemdíh ñi niij úbhna caá. ¿Ñu weém yeejé wã yapat pínahdiñ biíc yoobó yeebut yeejé

† 10:19 Ex 20.13; Dt 5.17 †† 10:19 Ex 20.14; Dt 5.18 †
10:19 Ex 20.15; Dt 5.19 ††† 10:19 Ex 20.16; Dt 5.20 †† 10:19 Ex
20.12; Dt 5.16 †††† 10:25 Pr 11.28

††† 10:31 Mt 20.16; Lc 13.30

yapnit, ñi jéih *buejiami naniít?* queétdih át niij *uebh joyóp wut jī.* †

³⁹ —Biíc yoobó yapna yuhna, jwiitboó jwí jéih *buejiami nacaá,* ñt niij jepahap wut jī.

—*Weém yeejép wā yapat pahjeh yeebbút yeejép ñi yapbipna caá.* ⁴⁰ *Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ñi jumuchah yuhna, wājeéh chúndnit pínahdih wā jéih ñiocan caá. Caandíh wā ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ā ñionitjeh wā jéihyepmant bóo buewámant, wáyámant bóo buewámantbút ĩ chúdbipna caá,* Jesús queétdih át niijíp wut jī.

⁴¹ Santiago Juanjīh ĩ *uebátjidih joinít,* bita ā bohénit-boó queétdih ĩt íjijip wut jī. ⁴² Páant ĩ íjichah ennit, ni-hat queétdih bid bojnít, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jī:

—*Diosdih jéihcannit maátaboó íih cáacwādih wutna, nihat jéihnit dée pah queétdih ípí wēp wutna caá.* ⁴³ *Yeébbóo páant ñi jumca bojóo. Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondíh teo wēhni panihni jumt caá náahap.* †⁴⁴ *Ded nihatdih wutíhna, bitadih teo wēhni ā jumt náah.* †⁴⁵ *Weembút oboh jumni panihni wā jumna caá. Pánih jumna, weém nihat cáacwā ueb jeñé jumna yuhna, nin baácboó jéohna, cáacwā weemdíh ĩ teo wēhatdih wā bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadih wā jéuwáp be. Dawá ĩ yéejat jíib iiguípna bejnit déejidih tui uebat túut niijná, queétdih wun wēhndih wā jéuwáp be,* Jesús át niijíp wut jī. †

Jéih encanni Bartimeodih Jesús ā booaat

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Túttimah, Jesús ā bohénit biícđih Jericó tútchiboó ĩt juibínap wut jī. Juibínit, ĩ waad yábac bejchah, queétdih dawá ĩt péenap wut jī. Páant ĩ yabac bejchah, jéih encanni, Bartimeo wūt jumni, namá jwéejdih dinero uebh chúndna át chājap wut jī. Caán Timeo ā wēhndih wut jī.

⁴⁷ Pánih chúndnit, Jesús wā ĩ yap bejchah joinít, Bartimeo nin pah át niij ej jwíhip wut jī:

—*Jesús, David juiima, Dios ā wahní, weemdíh ma jí-gah en teo wáacá!* át niij ejep wut jī.

⁴⁸ Obohjeéhtih, páant ā niij ejchah joinít, cáacwā caandíh ĩt jéihñep wut jī:

—*Pánih ejcan, ma laiha bojóo, ĩt niijíp wut yuh jī.*

Obohjeéhtih, páant ĩ niij jéihñechah yuhna, Bartimeoboó chah wēpép át ejep wut jī.

—*David juiima, Dios ā wahní, weemdíh ma jí-gah en teo wáacá!* át niijíp wut jī.

⁴⁹ Bartimeo páant ā niij ejchah joinít, bejna yuhna, chāonít, nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—*Caán ā jéuwá náah,* át niijíp wut jī.

—*Ma weñé. Ma ñah ñuehú. Meemdíh 'Jéuwá', ā ni-jijná caá, caandíh ĩt niijíp wut jī.*

⁵⁰ Páant ĩ niijíchah joinít, áih jih bóo yégueh chóodih ueb yoh jéena, ñah ñuehñit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jī.

⁵¹ Páant ā pebhna juibínachah, Jesús caandíh nin pah át niij uebh joyóp wut jī:

—*¿Dedé dée tigaá meemdíh wā chājibi?* át niijíp wut jī.

—Bohéní, búdí wā eníhna caá, át niij jepahap wut jī.

⁵² —*Ma bejeé. Weemdíh ma tui jenah joyát jíib enni ma jumna caá,* Bartimeodih át niijíp wut jī.

Jesús páant ā niijíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wut jī, ueca. Pánih ennit, Jesús ā bejchah, Bartimeobút ájeéh át bejep wut jī.

Jesús wā Jerusalénna ĩ waadát

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 Jericó tútchimant bejnit, Jesús ā bohénit biícđih Jerusalén tútchina ĩt bejep wut jī. Caán tútchidih ĩ juibíat pínah játi, Betfagé tútchibit, Betania tútchibit-bút pehbít ĩt juibínap wut jī. Olivo dah jeé púejdih bóo tútchina wut jī. Caánboó juibínit, chénewā ā bohénitdih caán bainí tútchina Jesús át wahap wut jī.

² —*Con pehbít bóo tútchibitna ñi bejeé. Caanná juibínit, chéoni burro wēhndih ñi enbipna caá. Cáacđih duo jwúhcanni caá. Caandíh ñi wataáp. Watnit, ñi ueb jéuwá.* ³ *Bitá ñi watatdih ennit, '¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat?' ĩ niijíchah, 'Jwí Maáh caandíh ā ueb jwúhat tútup be. Á náahatdih chāj péa, ā jwúwbabipna caá, queétdih ñi niijí,* Jesús át niijíp wut jī.

⁴ Jesús páant ā niijíchah joinít, ĩt bejep wut jī. Juibínit, jēc pebh chéoni, namáboó ñuehni, burro wēhndih ĩt enep wut jī. Ennit, caandíh ĩt watap wut jī. ⁵ Caan pébh en ñuehñit, nin pah ĩt niijíp wut jī:

—*¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat?' ĩt niijíp wut jī.*

⁶ Páant ĩ niij uebh joyóchah joinít, Jesús ā niijátji pah queétdih ĩt jepahap wut jī.

—Páant ta tigaá. Ñi ueb bej jwúhú, ĩt niijíp wut jī. Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús ā páñapboó ĩt ueb bejep wut jī. ⁷ Pánih ueb juibínit, íih jih bóo yégueh chóodih tóo dagnit, burrodih ĩt cáagap wut jī. Cáag péanachah, burrodih púeh laabnít, yéguehjeh Jesús át chúndep wut jī. Pánih chúndnit, Jesús wā Jerusalén tútchina ĩt bejep wut jī. ⁸ Dawá cáacwā íih jih bóo yégueh chóodih namáboó ĩt jwej waáwáp wut jī. Bitabút tútchi jwéejdih ĩ bóodni táam núonadih ueb jéohñit, namáboó ĩt jwej waáwáp wut jī. Íih yégueh, táam núonadihbút namáboó jwej waóhna, Jesús ĩ maáh pínah ā jummatdih júutna ĩt chājap wut jī. ⁹ Páant Jesús wā ĩ bejchah, ā waáwápman, ā méimant péenitbút nin pah ĩt niij ejep wut jī:

—*Diosdih jwí wēi naóh jíih! ¡Hosana, nin Dios ā wahní jwíit judíowādih teo wáacni pínah ā tui jumt náah!*

†¹⁰ *Jwí nwo David ā maáh jumtati pah nin jéohni ā jwúeb maáh jumtipna caá. ¡Túina caá ā maáh jumt pínah! ¡Túina caá, Paá! ¡Meém caá mat wahap! niijná ĩt chājap wut jī.*

¹¹ Pánih bejna, Jesús wā Jerusalén tútchina juibínit, Dioíh mēuná ĩt waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús nihatdih át táoh en jibip wut jī. Táoh en péanit,

† 10:38 Lc 12.50 †† 10:43 Lc 22.25-26 † 10:44 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26 †† 10:45 Lc 22.27; Jn 13.12-15

‡ 11:9 Sal 118.25-26

tōo ñáh jǔwúchah, Betania tútchina Jesús doce ã bohénit biícđih ǔwǔđih ǐt jwǔǔb bejep wǔt jǐ.

Jesús higuera nahđih ã wǔnat tútat
(Mt 21.18-19)

¹² Túttimah bóo yeó jáapđih queét Betania tútchđih ǔonitji Jerusalén tútchina ǐt jwǔǔb bejep wǔt jǐ. Páñih bejnit, nǔǔgǔp wǔnna, higuera túi wawá jǔmni nahđih yǔǔp en bojnit, Jesús áih quehedih bididih át bejep wǔt jǐ. ¹³ Obohjeéhtih, túini wawá jǔmna yǔhna, quehcat láa ã jǔmǔchah, áih quehe át wihcap wǔt jǐ.

¹⁴ Páñihna, ã quehcatđih enna, nin pah Jesús caan náđih át niijíp wǔt jǐ:

—*Ma quehcah, cáacwǎ mǐih quehedih ǐ jwǔǔb jeém-
pcan níit!* át niijíp wǔt jǐ.

Caan náđih páant ã niijíchah, ã bohénit ǐt joyóp wǔt jǐ.

Jíib chǎjnitđih Dioíh mǔǔmánt Jesús ã jǔih ñǔǔn bácaat
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Páant niij péanit, Jerusalén tútchina ǐt bejep wǔt jǐ. Caanná jǔibínit, Dioíh mǔǔ jóocmant bóo jǔǔhđih ǐt jwǔǔb waad béjep wǔt jǐ. Páñih waad béjnit, bií dée jíib chǎjnitđih Jesús át jǔih ñǔǔn bácanap wǔt jǐ. Dinero tút nǔǔmnít cáacwǎih cáagat naanáđih, jopwǎđih jíib chǎjnitíh chǔǔdat naanáđihbǔt át ǔb yoh áacanap wǔt jǐ. ¹⁶ Páñihna, bií déedih jíróñih ǔb yabac bejnitđih Jesús át jǔih jwǔǔba bojop wǔt jǐ.

¹⁷ Páñih jǔih baca péanit, caánboó jǔmnitđih Jesús nin pah át niij bohénap wǔt jǐ:

—*Dios naáwátđih naóh yapani jon jǎtíh nin pah át niij daacáp tajǐ: “Wǐih mǔǔ nihat baácmant moón weemđih ǔǔbát pínah mǔǔ caá”, Dios ã niijíp be’, át niij daacáp tajǐ. † Obohjeéhtih, cáacwǎ Diosđih ǔǔbúđih ǐ jǔyúchah yǔhna, yeébbóo queéđđih yeenit nǔǔmná caá ñi chǎjap. Páñih chǎjnit, Dioíh mǔǔđih yéejana, nǔǔmnít ǐ jǔmat pínah mǔǔ chǎjna caá ñi chǎjap, †† Jesús queéđđih át niijíp wǔt jǐ.*

¹⁸ Páant Jesús ã niij bohéatđih joinít, dawá cáacwǎ búdí ǐt jói wúhi bejep wǔt jǐ. ǐ jói wúhi bejatđih jéihnit, sacerdotewǎ ǐ maáta, Moisés ã wǔtatjđih bohénitbǔt cáacwǎboó queéđđih cáđahnit, Jesúsboodíh ǐ jwǔǔb péeat pínahđih ǐt ǔǔmǔp wǔt jǐ. Jesús Dioíh mǔǔđih páant ã niijíchah joinít, caandíh ǔǔmna, nin pah ǐt mǐic niijíp wǔt jǐ: “¿Ded pah tigaá caandíh jwǐ jéih mao yohbi?” ǐt niijíp wǔt jǐ.

¹⁹ Tōo ñáh jǔwúchah, Jesús wǎ Jerusalén tútchimant ǐt jwǔǔb bac bejep wǔt jǐ, páant mǔntih.

Higuera nah ã wǔnat
(Mt 21.20-22)

²⁰ Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tútchina jwǔǔb aab béjna, higuera nahjđih ǐt enep wǔt jǐ. Caan náh átát wǔnah bejep wǔt jǐ. ²¹ Caan náh ã wǔnatđih ennit, Jesús ã niijátjđih náhnit, Pedroboó caandíh nin pah át niijíp wǔt jǐ:

—*Bohéní, ma eneé! Higuera nah ma wǔnat tútatni jáantjeh át wǔnah bejep tagaá, át niijíp wǔt jǐ.*

²² —*Dios ã wǔpatđih ñi túi jenah joyóo. †23 Yoobópdih yeebđih wǎ naóhna caá. Diosđih túi jenah joinít, ‘Weém wǎ ǔǔbát pahjeh ã yapbipna caá’, ñi niij jenah joyóchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá. Dios ã wǔpatđih túi jenah joiná, nin jeedíh búdí mejna ñi bejat tútǔchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá. †24 Nin pah yeebđih wǎ jwǔǔb naóhna caá. Diosđih ǔǔbhna, ‘Wǎ ǔǔbát pahjeh tigaá weemđih ã wǔhǔp’, niij jenah joinít, ñi ǔǔbátđih ñi bíbohhipna caá. †25 Obohjeéhtih, Diosđih ñi ǔǔbát pínah jǎtíh, yeebđih bita yeejép ǐ chǎ-jatjđih ñi ǐj yayaá. Páant ñi ǐj yayáchah ennit, yeébbóo ñi yéej chǎjatđih jwǐ ǐp jeáboó jǔmñibǔt ã ǐj yaibipna caá. †26 Obohjeéhtih, yeebđih yeejép chǎjnitđih ñi ǐj yaicáh ennit, jwǐ ǐp jeáboó jǔmni biíc yoobó ñi yéej chǎjatđih ã ǐj yaicán níit, Jesús queéđđih át niijíp wǔt jǐ.*

Jesús ã wǔpat
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Páant niij béjna, Jerusalénna Jesús wǎ ǐt jǔibínap wǔt jǐ. Páñih jǔibínit, Dioíh mǔǔ jóocmant bóo jǔǔhđih ǐt táoh enep wǔt jǐ, páant mǔntih. Páant Jesús ã táoh enechah, sacerdotewǎ ǐ maáta, Moisés ã wǔtatjđih bohénit, jwǐt judíowǎđih waóhñit biícđih ã pebh jǔibínit, ²⁸ nin pah caandíh ǐt niij ǔǔbh joyóp wǔt jǐ:

—*¿Deih wǔpatjǐh tibeé jwǐin páant ma chǎj? ¿Dehe tibeé weemđih páant ã wǔt? ǐt niijíp wǔt jǐ.*

²⁹ —*Yeebđih caá wǎ jwǐih ǔǔbh joibíp. Weemđih ñi túi jepahachah, weembút ñi ǔǔbh joyátđih wǎ jepah-bipna caá. †30 ¿Juan yeebđih ã daabánachah, déhe tibeé caandíh át daabáat tútjip? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wǔtjican taniit? ¿Cáacwǎboó níit caandíh ǐt daabáat tútjip? ñi jenah joyóchah, Jesús queéđđih át niijíp wǔt jǐ.*

³¹ Páant ã niijíchah joinít, queéđđih nin pah ǐt mǐic niijíp wǔt jǐ: “¿Ded pah tigaá jwǐ niij jepahbi? ‘Dios Juandih át wǔtǔp tajǐ, jwǐ niijíchah, ‘Páant ã jǔmǔchah yǔhna, ¿dépanih tijǐ caandíh ñi jepahcan?’ jwǐtđih ã niij jǔihbipna caá. †32 Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátđih naóh yapani yoobát ã jǔmǔp jǐ, ǐ niij jenah joiná caá. Páant ǐ niij jenah joyóchah, jwǐtboó ‘Cáacwǎ-jeh caandíh ǐt daabáat tútjip taga’, jwǐ niij jepahachah, queéđ jwǐtđih ǐ ǐjibipna caá’, ǐt mǐic niijíp wǔt jǐ. Páñihna, sacerdotewǎ ǐ maáta, Moisés ã wǔtatjđih bohénit, jwǐt judíowǎđih waóhñitbǔt cáacwǎđih ǐt ǔǔmǔp wǔt jǐ. †33 Páñih ǔǔmñit, Jesúsđih nin pah ǐt niij jepahap wǔt jǐ:

—*Juandih daabáat tútndih jwǐ jéihcan caá, ǐt niijíp wǔt jǐ.*

—*Caán láa bácah weemđih wǔtnidih weembút yeeb-
dih wǎ naóhcan níit, Jesús queéđđih át niijíp wǔt jǐ.*

Jiwá iguíhadih yeejép teo wǔhñit naáwát
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 Páant niij péanit, Jesús nin ã jenah joinít naáwátjǐh cáacwǎđih át niij bohénap wǔt jǐ: *“Biíc*

† 11:17 Is 56.7 †† 11:17 Jer 7.11

‡ 11:23 Mt 17.20; 1Co 13.2 †† 11:25 Mt 6.14-15

newé jiwá iguíhdih á momop be. Mom péanit, wáihyat júdúdh chāj péa, caán iguíhdih í búh chūñat pínah mædíhbut á chājap be. Pánih chāj péa, jap bóo mædíhbut á chājap be, caán iguíh wáapdih í en dawát pínah niijná. Caandíh chāj péa, bitadiah en dawát túttimah, caán bíih baácboó jib jwúhdih á bejep be.¹² Túttimah, iguíh ei láa caandíh teo wúhndih áih iguíh wáapna á wah bojop yuh be, áih iguíh jíibdih á úbát pínah niijná.³ Oboheéhtih, caanna á juibínachah, iguíhadiah en daonítboó caandíh teonit, í maáhdih jíib wahcanjeh, í púí ñhun yóh jwúba bojop be.⁴ Túttimah, iguíha mínah bíih caandíh teo wúhndih á jwúh wahap yuh be, páant muntih. Oboheéhtih, á juibínachah, caandíhbut yeejép niijnít, áih wao dáhdih í dúuc mawap be.⁵ Páant í chājat túttimah, bíihdih á wah bojochah, wápchi en daonít caandíh í mao yohop be. Dawá bitadiahbut á wahachah, biquínadiah mao yohnit, bitadiah í yeejép chājap be.

⁶ *“Caán iguíha mínahdih á wúh, búdí á oinijeh á júhdup be. Pánihna, á wúh á oinidih á wahap be, búca. Pánih wahnit, nin pah á níj jenah joyóp yuh be: ‘Wá wúhboodih í túi chājbi-pna caá’, á níjíp be.⁷ Oboheéhtih, wápchi en daonítboó queéjeh nin pah í míic níj wéhenap be: ‘Nin wápchi mínah wúh caá. Caandíh jwí mao yoh jíih, behe á wunat túttimah, nin jwíh wáap á jumat pínah niijná’, queéjeh í míic níjíp yuh be.⁸ Páant niijná, caandíh mao yohnit, wápchi jwéjboó áih bácahjidih í yohop be.*

⁹ *“¿Wápchi mínah jwúh juibínit, ded pah tigaá caán wápchidih en daonítbih á chājbi? Nin pah queédih á chājbi-pna caá: Queédih mao yohnit, bitaboodih caán wápchidih á en dawát túttimah caá.¹⁰ ¿Dios naáwát-dih naóh yapani á daacátjidih yeéb ñi bohécannit jíi? Nin pah á níj daacáp tají:*

‘Mú teonit túni jee dáhdiah níonit, í náhcanni dahdih í yohop yuh be. Oboheéhtih, caán í yohni dahdiah tigaá Dios á níwip. Caandíh níonit, áih mæ pánihndih chájna, choóboó caan dáhdih á jwíh jwe-jep be, caán mædíh túi jenah enat túttimah niijná. Caán jee pánihni Dios á wahní pínah Cristo tigaá. Páant á chájachah ennit, jwiítboó caandíh búdí jwí wéina caá, á níj daacáp tají’,

(Sal 118.22-23)

Jesús queédih á níjíp wæt jí.

¹² Páant á níjíchah joinít, sacerdotewá í maáta, Moisés á wætajidih bohénit, jwiít júdlowá jwí maáta bíicdih nin pah í níj jenah joyóp wæt jí: “Jesús iguíhadiah en daonít naáwátjéh jwiítidih júihna caá á chājap”, í níjíp wæt jí. Páant níj jenah joinít, Jesúsdi í tewíhip wæt yuh jí. Oboheéhtih, cáacwádh úmmit, caandíh teocanjeh, í bejep wæt jí.

Romano maáta í úbát túttini dinero júdu

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Pánih bejnitji fariseowá í maátaboó biquína íjeéh moondíh Herodesjeéh moondíhbut, Jesús pebhna wahna, caandíh í úbh joyát túttup wæt jí, Jesús mác-

ah á jepahachah, caandíh naóh yacat tútt niijná.

¹⁴ Pánihna, Jesús pebhna juibínit, queét yeenitboó caandíh nin pah í níj úbh joyóp wæt yuh jí:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiítidih á chájat túttidih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwá í níjíchah, maáta í jumachah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí úbh joyátidih ma jepahaá: ¿Roma baácidih moón í maáh César á úbát túttini núodih caandíh jwí wúhachah, á túi níit? Í níjíp wæt jí.

¹⁵ Páant í níj úbh joyóchah, í yeeatdih jéihnit, nin pah Jesús queédih á níj jepahap wæt jí:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ñi jepahat tútt? Ñi bíbohni dinero júdúdh weemdíh ñi wúhú, wá en jwúhat pínah niijná, á níjíp wæt jí.

¹⁶ Páant á níjíchah joinít, caandíh bíic júdu í wúhup wæt jí. Páant í wúhachah, caán júdúdh ennit,

—¿Nin júduboó deíh móot, deíh wét tigaá á jum? queédih á níjíp wæt jí.

—Césarih móot, áih wúttbut á jumna caá, í níj jepahap wæt jí.

¹⁷ —Caán láa bácah nin júdu Césarih pínah caá. Pánihna, áih pínah á jumachah, caandíh wúhat caá náahap. Oboheéhtih, Dioíh pínah mácah á jumachah, Diosboodih ñi wúhú, Jesús queédih á níjíp wæt jí. Páant á níj jepahachah, í joí wúhi bejep wæt jí.

Cáacwá í jwúh boo pæd júúwát

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Páant queédih á jepahat túttimah, biquína saduceowá jwúh Jesús pebh í juibínap wæt jí. Queét saduceowá “Cáacwá wunna, í jwúh boo pæd júúhcan níit”, níjní í jumup jí. ^{†19} Páant níj jenah joinít, nin pah Jesúsdi í níjíp wæt jí:

—Bohéní, nin pah Moisésjí á níj bohénap tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh á wunachah, á úduboó weép jeñé áajidih jwúh áa jumat náahap. Pánihna, á úduboó áa wih jwúhcani á jumachah, éemp wunnihdih á bíboho naáh, á úd jeñé báadhda weh pah í weh jumat pínah niijná’, Moisésjí á níj daacáp tají. ^{‡20} Bíic weh sietewá í jumup be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh á wunup be. ²¹ Á úduboó weép jeñé áajidih á jwúh áa jumup yuh be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút á wunup be. Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúh áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh á wunup be. ²² Páant míicjeh queét nihat í búd beedép be. Páant mi weha mána í wun beedát túttimah, í áajibut mi wunup be. ²³ Pánihna, queét nihat siete í áaji, nihat í jwúh boo pæd júúwúchah, ¿ded áa tigaá mi jumbi? Jesúsdi í níj úbh joyóp wæt jí.

²⁴ Páant í níjíchah joinít, Jesús queédih nin pah á níj jepahap wæt jí:

—Dios naáwátidih jéihcan, á wépatidibut jéihcan, yeébbó yoobópdih jenah joicánnit caá. ²⁵ Wunnitji í jwúh boo pæd júúwát túttimah, jeáboó jumna, ángel-

† 12:1 Is 5.1-2

†† 12:18 Hch 23.8 ‡ 12:19 Dt 25.5

wā pah áa wihcannit í jumbipna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, wənnitji í boo pəd jěúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá: Moisésji iigní chálihdih á enatjidih nin pah át níj daacáp tají: ‘Dios nin pah weemdíh á níjíp jí: “Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá”, á níjíp jí, Moisés át níj daacáp tají. ¹²⁷ Í wənat túttimah yəhna, Í Maáh caá’, Dios át níjíp wət jí. Í Maáh caá’, á níjítjidih joinít, báadhnit í jumatdih jwí jéihna caá. ¡Dios báadhnitdihjeh maáh á jəmna caá! Pánihna, ‘Wənnitji í jwəub boo pəd jěúhcan níít’, níj jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, át níjíp wət jí.

Chah jenah joyát wətat (Mt 22.34-40)

²⁸ Moisés á wətatjidih bohénitjeéh jəmni Jesús wā pebh jəibínit, í míic wéhenachah, át joyóp wət jí. Jesús á túi jepahachah joinít, nin pah caandíh át níjíp wət jí: —¿Dios jwiítidih á wətat deddih tigaá chah jenah joyát náah? át níjíp wət jí.

²⁹ —Nin wətat caá chah á jəmɲp: ‘Yeéb judíowā nindih ñi joyóo: Dios ñi Maáh, bícjeh tigaá á jəmɲp. ³⁰ Páant á jəmɲchah, chah jenah joí, túi jepahnit, wéinit, caandíh búdí ñi oyoó’, Moisés át níj daacáp tají. ^{†31} Caán wətat nɲmp, nin bíh wətat á jəmna caá. ‘Meemjéh ma míic oyat pah muntih, bitadihbət búdí ma oyoó’, át níj daacáp tají. * Caán chéne wətatna ni-hat bíh wətatnadih chah jenah joyát pínah á jəmna caá, Jesús caandíh át níjíp wət jí.

³² —Páant tigaá Bohení. Yoobópdih tigaá ma níjíp. Dios bícjeh tigaá báadhni. Bíh wihcan caá. ^{†33} Páant á jəmɲchah, caandíh chah jenah joí, túi jepahnit, wéinit, oyat caá jwiítidih náahap. Jwí míic oyat pahjeh bitadihbət oyat caá náahap. Nəñúpdih mao cáonit, Diosdih jwí weñechah, á túina caá. Páant á túyɲchah yəhna, Diosdih, cáacwāidihbət jwí oyat caá chah á náahap. Meém páant ma níjít yoobópdih tigaá, Jesús dih át níjíp wət jí. [†]

³⁴ —Dios ma maáh á jumat pínah bainí caá meemdíh á jədhɲp, Moisés á wətatjidih bohénidih Jesús át níjíp wət jí.

Páant á níjíchah joí éumnit, bita ít éubh joicáp wət jí. ^{††}

¿Cristo déhe á jəima tigaá? (Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Dioíh mɲdíh waadnít, Jesús nin pah át níj bohénap wət jí:

—‘Dios á wahní pínah Cristo David jəima á jumbipna caá’, Moisésji á wətatdih bohénit í níj naóhna caá. ¿Páant níj naóhna, ded pah níj bohé tigaá í chāj? ³⁶ Davidjeh Túini Espíritu á wətɲchah, nin pah át níj daacáp tají:

‘Diosboó wā Maáhdih nin pah á níj ná caá: “Wā jéihyepmant bóo bəwámant ma chéudé. Pánih chéudnit, nihadid ma wətɲchah, meemdíh en jəihnitdih wā yap

† 12:26 Ex 3.6 †† 12:30 Dt 6.4-5 † 12:31 Lv 19.18b †† 12:32 Dt 4.35 †† 12:33 Os 6.6 ††† 12:34 Lc 10.25-28

yohat tútɲbipna caá”, á níj ná caá’, Davidji át níj daacáp tají.

(Sal 110.1)

³⁷ Páant níj daacnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át níjíp wət jí. Páant á níjíchah yəhna, ¿ded pah tigaá Cristo David jəima át jəmji? Jesús queétdih át níj éubh joyóp wət jí.

Páant á níj bohénachah, dawá caandíh ít túi wéi joyóp wət jí.

Moisés á wətatjidih bohénit í túicat (Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Páant níj péanit, Jesús nin pah queétdih át jwéub níj naóh bohénap wət jí: “Moisés á wətatjidih bohénit í yéej chājatdih ñi túi eneé. Páant queét í chājat pah ñi chājca bojoó. Queét maátni yégueh túini chóo dɲonít, cáacwā í enepdíh ípí táoh jib bejna caá. Bí dée jíib chājapboó bita queétdih túi wéi jwāáh éubátdih ípí náahna caá. ³⁹ Jwiít judíowā jwí bohéat mɲdíh waáwápboó ípí chéudna caá, nihat queétdih í túi wéi enat pínah níj ná. Nɲmah jeémépbobút bejnit, waáwápboó míicjeh chéudna, ípí wéina caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, queét éemp wənnit yaadíh mɲnádih ípí dɲɲc wáina caá. Páant queét yaádhid dɲɲc wáina yəhna, cáacwā í enepdíh Diosdih maatápdih ípí éubhna caá, queétdih í wéi enat pínah níj ná. Páant í chājat jíib Dios queétdih búdí á peéh chājɲipna caá”, Jesús át níjíp wət jí.

Éemp wənnih Diosdih mi wəhat (Lc 21.1-4)

⁴¹ Judíowā í wəhni dinero á mohat paih pebh Jesús át chéudɲp wət jí. Pánih chéudna, cáacwā caan páihdih dinero í yacachah, át enep wət jí. Caán dinero Dioíh mɲdíh í á mohochah, í jíib chājat pínah át jəmɲp wət jí. Dawá bí dée bíbohnit caan páihdih búdí dinero ít yacap wət jí. ⁴² Obohjeéhtih, éemp wənnih moh yéejni-hboó caan páih pebh jəibínit, chéne júdɲna cobrejíh í chājɲidih mit yacap wət jí. Caán júdɲna nɲmp bainí jíib jəmni át jəmɲp wət jí. ⁴³ Caán júdɲnadih mi yacachah ennit, á bohénitdih á pebhna jěúwát túɲnit, nin pah Jesús queétdih át níjíp wət jí:

—Yoobópdih yebdíh wā naóhna caá. Nint éemp wənnih moh yéejnihboó bita nihat í wəhat chah mi wəhɲp be. ⁴⁴ Bita dawá bí dée bíbohnit, búdí í wəhɲchah yəhna, queétdih páantjeh búdí í bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihat mi jeémát pínahdih mi jíib chājat déejibitdih mi wəh beedánap be, át níjíp wət jí.

Dioíh mɲdíh bita í yohat pínah (Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 Páant níj péanit, Dioíh mɲmánt í bac be-jechah, bíc á bohéni nin pah át níjíp wət jí: —¡Bohéní, ma eneé! Nin mɲú búdí jee dáhnajíh í chājɲi ¿túini mɲú nihcan níít? át níjíp wət jí.

² —Túttimah, jwiít judíowāidih eníhcannit jəinít, nin jwí enni búdí mɲú, nin jee dáhnadidibət, í yoh

beedábigna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ā wihcan níít, Jesús caandíh āt niijíp wēt jī.

Péeni yeó jáap játih ded pah ā yapat pínah
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Túttimah, Jesús wā Olivo jeená púuh laab béjnit, Dioih mēú ā tēi jíghopboó ít juibínap wēt jī. Caanná juibínit, Jesús yēúpbit ā chúuduchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjīh ā pebh juibínit, nin pah caandíh ít niijíp wēt jī:

⁴ —Ma naáwá jwiítidih. ¿Débólih tigaá meém ma niiját pah ā yapbi? ¿Péeni yeó jáap játih ded pah tigaá ā jwíih yapachah, jwí enbi? ít niij jwíh joyóp wēt jī.

⁵ —*Yeéb níi tēi chāja chaáh. Bitā í yeeatdih níi joicá bojoó.* ⁶ *‘Weém Cristo caá’, níij yeenit, dawá í jéóhbigna caá. Páant í yeenachah joinít, Diosdih cádahna, tút nēumnit, páant niijnitboodíh dawá í péebipna caá.*

⁷ *‘Pebhbit jumnit í míic mawatdih, yēúp jumnit í míic mawat doonádihbēt níi joibípa caá. Pánih joiná yēhna, caandíh búdí níi jenah joicá bojoó. Páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yēhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ā jwdh jwēhbigna caá.* ⁸ *Caán láa biíc baácdih moón biíh baácdih moonjīh í míic maobipna caá. Nihat baácboó búdí míic mawat ā jumbipna caá. Dawá pebhboó nēugúp láa, baác méméatbēt ā jumbipna caá. Páant ā yapachah yēhna, nin baácdih moón chah yeejép í yapat pínah ā jwdh jwēhbigna caá.*

⁹ *‘Páant ā yapachah ennit, yeebjéh níi tēi chāja chaáh. Bitā yeebdíh teonit, maátadih í wēhuchah, jwiít judíowā jwí míic wáacat mēúboó í pēibipna caá. Páant í chājachah, wíh wā níi jumat jíib, tútchidih moón maátadih, queét chah maátadihbēt bita yeebdíh í naóh yacbipna caá, í peéh chājat pínah niijná. Páant queét pebh nēhnt, wíh tēini doonádih queétdih níi naóhbigna caá.* ¹⁰ *Péeni yeó jáap játih tēini doonádih nihat baácdih moondíh naóh bohéat caá náahap.* ¹¹ *Yeebdíh peéh chājat túttni pebhna í ub bejchah, ‘¿Caandíh ded pah wā naóhbi?’ níi níij jenah joicá bojoó. Caanná níi jwmuchahjeh, níi naáwát pínahdih Túini Espírituboó yeebdíh ā jéihyabipna caá. Páant ā niijátidih joinít, níi naóh yapanaá. Pánih naóhna, níi jenah joyátjīhéh níi niijcán níit.* ¹² *Caán láa biíc ā úddih, biíhboó ā úud jeñédih mao yohat túttna, í wēhbigna caá. Í íp ā wehdih, í wehboó í mánadihbēt mao yohat túttna, í wēhbigna caá.* ¹³ *Pánihna, wíh wā níi jumat jíib nihat yeebdíh í eníhcan níit. Páant yeejép níi yapna yēhna, weemdíh níi cádahcah, péeni yeó jáapdih yeebdíh wā tēi úbbipna caá.* ††

¹⁴ *‘Bitā í pāpnidih Diosdih weñat mēú díitboó jwejnít, cáacwā caánboodíh weñaat túttna, caán mēú ā túyatdih í yéejanachah, níi enbipna caá. Diosdihjeh cáacwā í úbát mēú ā jwmuchah, caán pāpnidih caánboó jwejcat caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapani Danielji, caandíh āt naóh daacáp tajī. † Caán ā daacátjidih ennit, níi tēi beh joyoó. Caanjīh yeejép í*

pāpni ā jwmuchah ennit, Judea baácboó jumnit, jeéboó í jweí púuh laab béje naáh. ¹⁵ *Caán láa cáacwā túbit yeejép í yapachah, waícanjeh í jweí náo púuh laab béje naáh. Ded mēú chahmant bóo coahboó jumni dei bejnít, áih bií déedih úbdih waadcánjeh, yoobópdih ā jweí béje naáh.* ¹⁶ *Wápchiboó jumni áih yéguenadih úbdih ā jwúub bejca bojo naáh.* ††¹⁷ *Caán láa wēud jumnit yaádh, í wehdih túhntbēt í jweyéchah, queét yaádhidih chah ā buobipna caá.* ¹⁸ *Nin pah Diosdih níi níij úbú: ‘Mah noój láa ā jwmuchah, páant yeejép ā yapca bojo naáh’, caandíh níi niijí.* ¹⁹ *Caán yeó jáapnadih cáacwā túbit yeejép í yapbipna caá. Nin baácdih Dios ā chājat túttimah, cáacwā yeejép í yapna yēhna, péeni yeó jáapnadih chah yeejép pohba í yapbipna caá. Páant yeejép í yapat túttimah, í jwúub yeejép yapcan níit.* ††²⁰ *Túbit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ā jweí jwēhbigna caá, ā níionitboó í jéih bēujáat pínah niijná. Páant ā chājcah nihna, ded āta bēujácan tagaá.*

²¹ *‘Caán láa det yeebdíh ‘Níi eneé. Ninjīh caá Cristo ā jwmup’, í niijíchah, ‘Conjīh caá Cristo ā jwmup’, bitabēt í niijíchah, níi joyáh bojoó.* ²² *Caán láa dawá yeenit í jumbipna caá. ‘Weém Cristo caá’, níij yeenit, ‘Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá’, níij yeenitbēt í jumbipna caá. Cáacwā í en wúhi bejat pínah niijná, úm náah jumnidih í chāj jútbigna caá. Páant í chājatdih ennit, Dios ā níionitboó í yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh í péeat pínahdih í náahbigna caá.* ²³ *Páant ā yapat pínah játih, yeebdíh wáat naóhna caá, caandíh níi tēi jéihyat pínah niijná. Páant wā naáwátjidih náhnit, yeebdih yeenitdih joicát túttni niijná, níi tēi chāja chaáh’, Jesús āt niijíp wēt jī.*

Nihat cáacwā úud jeñé ā jwúub dei jūúwát pínah
(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-33)

²⁴ *‘Caán láa cáacwā yeejép í yapat túttimah, yeó, widhbēt ā tēi yeh iicán níit.* ††²⁵ *Pánih túttn nēumná, jeá ā méménachah, cúiwā í yúug jéen bejbigna caá.* ††²⁶ *Páant ā yapachah, weém nihat cáacwā úud jeñé, mah tólihjih wā dei jéóhbigna caá. Búdí wēpatjīh, tēi yeh iigni wā jwúub dei jūúwúchah, nihat cáacwā weemdíh í enbipna caá.* ²⁷ *Pánih dei jéóhna, wíh ángelwādh níi baácboó wā wahbigna caá, nihat pebhboó wā níionitdih í ub wáacat pínah niijná.*

²⁸ *‘Higuera nah ded pah ā jumatdih níi jenah joyoó. Caan náh jáap wawá ā jwmuchah ennit, jópchi ā jūúwátidih níi jéihna caá.* ²⁹ *Páant ā jumat pah, nihat wā niijátji ā yapachah enna, wā jwúub dei jūúwát pínah bahni ā jwdhdadidhbēt níi jéihbigna caá.* ³⁰ *Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán láa moón í wēnat pínah játih, wā niijátji pah biíc yoobó ā yapbipna caá.* ³¹ *Nin baác, jeábēt ā bēudúchah yēhna, wā naáwátboó ā bēudcán níit. Nihat wā niijátji pahjeh wā péabipna caá.*

³² *‘Obohjeéhtih, wā jwúub dei jéóhni pínah yeó jáap, horadidhbēt nihat í jéihcan caá. Cáacwā, ángelwā,*

† 13:11 Mt 10.17-20; Lc 12.11-12 †† 13:13 Mt 10.22 † 13:14 Dn 9.27; 11.31; 12.11

†† 13:16 Lc 17.31 †† 13:19 Dn 12.1; Ap 7.14 ††† 13:24 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12 †††† 13:25 Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13 § 13:26 Dn 7.13; Ap 1.7

weem yúh bæca nihat jwí jéihcan caá. Wā íip Diosjeh caá caandíh ā jéihyep. †

³³ “Pánihna, yeebbút caán yeó jáapdih jéihcannit jumna, weemdíh túi páinit jummat túut niijná, jáanit pah Diosdih ní túi úbú. ³⁴ Ded pah páinit ní jummat pínahdih nin naáwátjīh wā bohéhipna caá: Múú mínah yúur ā jib bej jwúhat pahjeh tigaá. Á bejat pínah játih, ā pebh moondíh áih mæúdíh ā túi en dawát túutep be. Biquínadīh ā tewatdih ā jwejep be. Jēcdih warniboodih ā jwúub júúwát pínahdih ā túi páñat túutep be. ^{†35} Yeebbút ní túi jenah jói páñaá. Múú mínah ā jwúub júúwúchah, queét ĩ jéihcat pah, weém ní Maáh wā jwúub dei júóhni pínah yeó jáapdih yeebbút ní jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mǎjbaí eo láa, baabáchah caá wāta dei jwúur tagaá. ³⁶ Páant wā jwúub dei júúwát pínahdih jéihcan, wā wətatdih páantjeh ní chājaá. Pánih chājnit, báadhajeh wā jwúub dei juyúchah, ũonit pah ní jumcan níit. ³⁷ Pánihna, yeebdíh wā níiját pah muntih, nihatdihbət naóhna caá wā chāp: *¡Jáanit pah, túi teo páinit ní jumú!*” Jesús queétdih át níijp wət jī.

Sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wətatjidih bohénit bíicdih Jesúsdi h ĩ mawíhat
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 Oveja wúúhdih jwí jeémát yeó jáap, Pascua ĩ níijni, † chéne yeó jáap játih paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna át juməp wət jī. Sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wətatjidih bohénitbət Jesúsdi h mawíhna, caandíh ĩt tewat túutíhip wət jī. Cáacwā ĩ encah, caandíh ĩ tewat pínah níijná, nin pah ĩt míic níij wəhenap wət jī:

² —Pascua yeó jáapnadih, dawá cáacwā ĩ juməchah, Jesúsdi h jwí tewat túutəchah, nihat túbít ĩta ĩj tagaá. Pánih íijnit, jwíitdih ĩta míic mao tagaá. Pánihna, cáacwā ĩ encah, jwí tewat túutúp, ĩt níijp wət jī.

Yad wili chej jumniĭh Jesúsdi h mi pəhwat
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Queét Jerusalén tútchiboó ĩ míic wéheat pónih, Jesús wā Betania tútchiboó bácah moópniji Simónih mæná jeémpna ĩt chāp wət jī. Páant ĩ jeémát pónih, bíic yad wili túi chej jumni quiítdih mit əb waád juibinap wət jī. Caán alabastro jeejīh ĩ chājni quiít díitna nardo ĩ níijní chej jumni yíi át juməp wət jī. Caán yíi búdí jíib jumni át juməp wət jī. Pánihna, caán quiít yapatdih dajnit, Jesúsdi h wao dáhdih mit pəhwəp wət jī. ^{†4} Páant mi pəhwəchah ennit, biquína caánboó jumnit ĩt íijp wət jī. Pánih íijnit, nin pah ĩt níijp wət jī:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yíi búdí jíib jumni-dih páant mi pəoh peét? ⁵ Caandíh mi jíib chāj wəhna, áta túi tagaá. Pánih jíib chājna, bíic jópchi tewat jíib pah bóo mita jíib tewep tagaá. Caán jíibdih moh yéejnitdih mita jéih wəh tagaá, ĩt níijp wət jī. Páant níijnit, queét caántdih ĩt júihəp wət jī.

⁶ Páant ĩ níij júihəchah joinít, Jesús queétdih nin pah át níij naáwáp wət jī:

—Páant caántdih ní níijcá bojó. Weemdíh caánt mi túi chājna caá. ⁷ Moh yéejnitboó níjeéh páantjeh ĩ jum-bipna caá. Débólih ní teo wáaquíhna, queétdih ní jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó níjeéh nin baácboó bahnibit wā jum jwəhhipna caá. ^{†8} Nint mi bíbohat pah bóo weemdíh páant mi chājna caá. Wənníih bácahjidi h jwí pəhwat pah, weemdíh chej jumni yíijīh pəohna, ĩ yohat pínahdih mi ámohna caá. ⁹ Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Nihat baácboó wíih túini doonádih naóhna, nint bæ mi chājatjidihbət ĩ naóh-bipna caá. Páant ĩ naáwəchah joinít, caántdih dawá ĩ náhnibipna caá, Jesús át níijp wət jī.

Jesúsdi h eníhcannitdih ā dəó wáyat pínahdih Judas ā naáwát
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce ā bohénitjeéh bóo, Jesúsdi h eníhcannit sacerdotewā ĩ maátadi h ā dəó wáyat pínahdih naáwádih át bejep wət jī.

¹¹ Caandíh joinít, maáta ĩt wənep wət jī. Pánih wéinit, —Meemdíh dinero jwí wəhhipna caá, queét Judasdi h ĩt níijp wət jī. Pánihna, Jesúsdi h eníhcannitdih dəó wáyat túut níijná, Judas át jenah joi bídip wət jī.

Jesús ā bohénit bíicdih ā pée jeémát
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna jwíih waad-ní yeó jáap, oveja wehdih jwí mawat yeó jáap, Jesús ā bohénit caandíh nin pah ĩt níij úbh joyóp wət jī:

—¿Ded mæúdíh tigaá Pascua jeémát di h jwíitdih ma nəmah jeémpbi? ¿Dedboo tigaá jeémát jwí chājbi? Jesúsdi h ĩt níijp wət jī.

¹³ Páant ĩ níijchah, Jesús chénewā ā bohénitdih wahnit, nin pah át níijp wət jī:

—*Jerusalén tútchina ní bejeé. Caanná ní juibínachah, wáam dahjīh mah beoni yeebdíh ā jwááhhipna caá. Caandíh péenit, ded mæúdíh ā waadáchah, yeebbút ní pée waadá.* ¹⁴ *Waadní, caán múú mínahdih nin pah ní níij úbh joyó: “¿Dedboo tigaá wā bohénit bíicdih Pascua jeémát di h wā nəmah jeémát pínah tólih ā jum?” Bohéni ā níijná be’, ní níij múú mínahdih.* ¹⁵ *Páant ní níijchah joinít, nihat jwí náahat jum beední búdí chah bóo tólihdih ā júutbipna caá. Caán tólihboó jwí jeémát pínahdih ní chājaá,* át níijp wət jī.

¹⁶ Páant ā níijchah joinít, Jerusalén tútchina ĩt bejep wət jī. Caanná juibínit, nihat Jesús ā níijátjī bíic yoobó ĩt jwááap wət jī. Queétdih ā júutni tólihdih waadní, Pascua jeémát pínahdih ĩt chāp wət jī. Nihat chāj péenit, Jesús ā páñapboó ĩt jwúub bejep wət jī. ¹⁷ Tóo náh júúwúchah, Jerusalén tútchina bejnit, Jesús doce ā bohénit bíicdih caán chah bóo tóli hna waád juibínit, Pascua jeémát di h queétdih át nəmah jeémép wət jī.

¹⁸ Páant ĩ jeémát pónih, Jesús queétdih nin pah át níijp wət jī:

† 13:32 Mt 24.36 †† 13:34 Lc 12.36-38 † 14:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 †† 14:3 Lc 7.37-38

‡ 14:7 Dt 15.11

—*Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cátih ã jumna caá. Caánboó wãjeéh jeémpni caá, át niijíp wæt jĩ.* †

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesúsdiht ãt niij wábh joyóp wæt jĩ: —¿Weém nihcan niít? ãt niijíp wæt jĩ.

²⁰ —*Biíc ñijeéh jumni, pandih weém biícđih neéh jeémpni caá.* ††²¹ *Páant yeejép wã yapat pínahđih jon jãtiht Dios naáwãđih naóh yapani át daacáp tajĩ. Pánihna, weém, nihat cáacwã úud jeñé, caán ã daacátji pah-jeh yeejép wã yapbipna caá. ;Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cáac jumcah, chah áta túi tagaá,* Jesús queéđdih át niijíp wæt jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, Jesúsdiht eníhcannitdih duó wáini pínah át bac bejep wæt jĩ.

²² Á bac bejat túttimah, queéđ páantjeh ã jeéméchah, Jesús pandih úbnit, *“Nin jeémát ma wúhat túina caá, Paá”,* Diosdih niij péanit, ã bohénitdih át daj wúhup wæt jĩ.

—*¿Dáa, ñi jeémé! Nin pan wíih bácah panihni caá,* át niijíp wæt jĩ.

²³ Túttimah, jiwá iguíh mac jumni babhbat dahđih úbnit, *“Nin babhbat ma wúhatbüt túina caá, Paá”,* niij péanit, queéđdih át wúhup wæt jĩ. Páant ã wúhuchah, queéđ nihat ãt babhbat wæt jĩ. Páant ã babhbachah, queéđdih nin pah át jwúub niijíp wæt jĩ:

²⁴ —*Nin babhbat wíih meép panihni caá. Nin babhbatđih yeebdíh wã wúhat pah, wíih meépdih yohnit, wã wun wúhbipna caá, dawá cáacwã Dios biícđih ã túi jummat pínah niijná.* †²⁵ *Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Nin baácboó jum jwuhna, jiwá iguíh macđih wã jwúub babhcan niít. Túttimah, Dios maáh ã jumapboó wã jwúub babhbiipna caá,* át niijíp wæt jĩ.

Pedro ã yeeat pínahđih Jesús ã naáwát

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Pascua jeémátđih jeémp péanit, Diosdih ãt wéi ewep wæt jĩ. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ã bohénitdih Jesús át numah bejep wæt jĩ.

²⁷ Pánih bejna, Jesús queéđdih nin pah át niij naáwáp wæt jĩ:

—*Yeéb nihat weemdíh ñi cádahbiipna caá. Jon jãtiht Dios naáwãđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: “Ovejawãđih en daoníđih wã maobipna caá. Páant wã mawachah, nihat ovejawã ã jweí peét bejbipna nacaá”, Dios ã niijná caá, naóh yapani át niij daacáp tajĩ.* †† *Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahđih wã jéihna caá.*

²⁸ *Obohjeéhtih, weemdíh ã mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ã jwúub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wã waóh bej páibipna caá,* át niijíp wæt jĩ. ††

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, Pedro nin pah át niijíp wæt yuh jĩ:

—Queéđ nihat ã cádahachah yuhna, weémboó wã cádahcan niít, át niijíp wæt jĩ.

† 14:18 Sal 41.9 †† 14:20 Sal 41.9 ‡ 14:24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 †† 14:27 Zac 13.7 †† 14:28 Mt 28.16

³⁰ —*Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Bux chei-jeh mujbai chéne ã ewat pínah jãtiht biíc peihcanni láa ;Caandíh wã jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá,* Jesús Pedrođih át niijíp wæt jĩ.

³¹ —Majeéh weemdíhbüt ã mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wã niijcán niít, Pedro Jesúsdiht chah át jwúub niijíp wæt yuh jĩ.

Queéđ nihatbüt biíc yoobó ãt niijíp wæt jĩ.

Getsemaní pácahi jumapboó Jesús ã úubát

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Túttimah, Olivo jeená juibínit, Getsemaní ã niijní pácahi jumapna Jesús wã ãt juibínap wæt jĩ.

—*Diosđih wã úubát pónih, ninjĩh ñi chúud páñaá,* Jesús ã bohénitdih át niijíp wæt jĩ.

³³ Páant niij péanit, yúpbít bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbüt Jesús át numah bejep wæt jĩ. Pánih bejnit, cáacwãđih ã wun wúhat pínahđih búdí jenah joinít, át jígah jwíhip wæt jĩ.

³⁴ —*Túbit jígahnit, wunni pah caá wã jumap. Pánihna, yeebút úocanjeh, ninjĩh ñi úubh páñaá,* queéđdih át niijíp wæt jĩ.

³⁵ Páant niij péanit, chibít yúpbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, ³⁶ *“Paá, meém nihatđih jéih beedáni caá. Pánih jumna, ;Weemdíh ma wunat túutca bojó! Obohjeéhtih, weém wã wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wúhbipna caá”,* Jesús Diosđih át niijíp wæt jĩ.

³⁷ Páant niij úubh péanit, biíc peihcannit ã bohénit ã páñapboó Jesús át jwúub bejep wæt jĩ. Páant ã jwúub juibí enechah, úona ãt chãjap wæt jĩ.

—*¿Ma úo niít, Simón? ;Biíc horabitjeh úocanjeh, ma noón páicannit beé? ;Tú jáanit, yeebdíh Diosđih úubát caá náahap, yéej chãjat jenah joyátđih yap yohat túut niijná. Túi chãjĩhna yuhna, jáacan, úubhcan, páant ñi jéih bujácán niít,* Jesús át niijíp wæt jĩ.

³⁹ Páant queéđdih niij péa, jwúub bejnit, ã jwíih úubátji pahjeh muntih biíc yoobó át jwúub úubúur wæt jĩ. ⁴⁰ Pánih úubh péa, biíc peihcannit pánit pehbóó ã jwúub juibínachah, jwúub úona ãt chãjap wæt jĩ. Túbit quíib chei jumachah, ãt jwúub úwup wæt jĩ. Jesús queéđdih ã wucachah, tíicna, caandíh ãt jéih jepahcap wæt jĩ. Túttimah, jwúub úubúđih bejniji, pánit pehbóó Jesús át jwúub juibínap wæt jĩ. ⁴¹ Biíc peihcanni láa úubhñit, pánit pehbóó át jwúub juibínap wæt jĩ.

—*Yeéb páantjeh úonit, choó niít ñi chãjap? ;Páant bóojeh tigaá! Bütéh yéjnit weemdíh tewedih jwiná caá ã chãjap.* ⁴² *Ñi jáa bojó. Chóbe. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini ã jwiná caá,* Jesús queéđdih át niijíp wæt jĩ.

Jesúsdiht eníhcannit caandíh ã tewat

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Páant Jesús ã niijíchahjeh, ã bohéniji Judas át juibínap wæt jĩ. Judasjeéh dawá ãt juibínap wæt jĩ. Íibat naaná, máa quiítnadibüt ãt bíbohup wæt jĩ. Sacerdotewá ã maáta, Moisés ã wútatjidiht bohénit, jwiít

judiowādih waóhnnitbut queétdih ít wahap wut jī, Jesús-dih teonit, ít pebhna ít ɛb bejat pínah niijná.

⁴⁴ Jesús pebh ít bejat pínah játih, Judas ájeéh bejnit pínahdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jī: “Púo tíib-dih nomnit, wá ɛbɛhndih ní teweép. Teonit, ní cātíh ní ɛb bejeé, á jweicát pínah niijná”, át niijíp wut jī.

⁴⁵ Pánihna, Jesús wá pebhna jwibínit, Judas Jesús pebh át jwibínap wut jī.

—¿Ma jum, Bohéní? niij ɛbɛhnt, Jesúsíh púo tíib-dih át nomop wut jī. ⁴⁶ Páant Judas á ɛbɛchah ennit, Jesús-dih tewedih jwóhnt caandíh ít tewep wut jī.

⁴⁷ Obohjeéhtih, pehbbit ñhni Jesús á bohéniboó íibat naadíh jwáat wái ɛbnt, sacerdotewá ít maáhdih teo wéhniíh moli chóodih át dúuc bóod yohop wut jī.

⁴⁸ Caandíh tewedih jwibínitdih nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—¿Nɛmndíh tewat pah íibat naaná, máa quiítnadibut ɛbnt, weemdíh tewedih ní jwóhnt beé? ⁴⁹ Yeó jáap jumt pah Dioíh mɛúboó ñijeéh wá jumɛchah yuhna, weemdíh ní teocap be. † Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani á daacátji pahjeh bɛ weemdíh á yapa naáh, át niijíp wut jī.

Pánihna, Jesús-dih teonit, ít ɛb bejep wut jī. ⁵⁰ Páant ít teo bejchah enna, nihat á bohénit caandíh ít éemp jwei béjep wut jī.

⁵¹ Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ɛoniji wíih ñajap-dih bóo chóojíh míc bainit, Jesús wá ít bejat túttimah wá ñhún péenap jī. Páant wá ñhún péenachah ennit, Jesús-dih teonitboó weemdíhbut ít tewep yuh jī.

⁵² Obohjeéhtih, páant ít tewechah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wihcannijeh wá ñáo jwei béjep jī.

Judiowá ít maáta Jesús-dih ít ɛbɛh joyát

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Pánih Jesús-dih ɛb bejnit, sacerdotewá ít maáih mɛná ít ɛb waad béjep wut jī. Áih mɛúboó jumni míc wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewá ít maáta, jwiít judiowādih waóhnt, Moisés á wɛtatjídih bohénitbut jwibínit, Jesús-dih naóh yacat tútt niijná, queét nihat ít míc wáacap wut jī. ⁵⁴ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesús-dih ywéjeh át ñhún péenap wut jī. Pánih ñhún péenit, sacerdotewá ít maáih mɛú wáihyat júduboojéh át waád jwibínap wut jī. Pánih waád jwibínit, Pedro tɛú cútt jwéjdih, mɛúdíh wapnit bícdih, át méé chúudɛp wut jī.

⁵⁵ Sacerdotewá ít maáta, nihat bita maáta bícdih wáac jwibínit, “Jesús yeejép chájna beé”, niijnít-dih bidna ít chájap wut jī. Jesús-dih peéh mawíhna, chénewá bíic yoobó naóhntdih bidna ít chájap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ít bid jwícáp wut jī. ⁵⁶ Dawá nih yáanit, mácah míc ít naáwáp wut jī. ⁵⁷ Biquína ñah ñhnt, nin pah ít niij yee naáwáp wut jī:

⁵⁸ —Nin pah á niijíhah, jwí joyóp be: ‘Nin Dioíh mɛú cáacwá ít chájnijdih wá yéja beedábipna caá. Bíic peihcanni yeó jáap túttimah jáap mɛú, cáacwá ít chájca

naáh mɛúdíh wá chájipna caá, á niijíp be, ít niijíp wut jī. ††

⁵⁹ Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah míc ít niijíp wut jī.

⁶⁰ Sacerdotewá ít maáh cáacwá cātíh ñah ñhnt, —¿Dépanih tigaá queétdih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéj cháj, meemdíh páant ít niij naóh yacachah? Jesús-dih át niijíp wut jī.

⁶¹ Obohjeéhtih, Jesúsboó át jepah jwɛhcap wut jī.

Páant á jepahcatdih enna, sacerdotewá ít maáh

—¿Meém Dios á wahni níit? ¿Dios, jwí wéini, á wéhni níit? Jesús-dih át jwɛɛb niijíp wut jī.

⁶² —*Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Weém nihat cáacwá ɛud jeéh Chah Wéjni á jéihyepmant bóo bɛwámt chéudnt, wá wɛtuchah, ní enbipna caá. Mah tólihñajih wá jwɛɛb dei jwɛwúchahbɛt ní enbipna caá,* † Jesús át niij jepahap wut jī.

⁶³ Páant á niijíhah joinít, sacerdotewá ít maáh búdí át íjip wut jī. Á íjat júutna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jī. Pánih yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhnt pínah jwíta bid? ⁶⁴ ‘*Weém caá Dios wéhíh*’, Jesús-jeh á niijíhah, yeéb nihat ní joiná be. ¿Yeébboó ded pah tigaá caandíh ní niij jeh nah jói? ájeéh jumntdih át niijíp wut jī.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, queét nihat ít niijíp wut jī. ††

⁶⁵ Páant niijnít, biquína Jesús-dih ít cói jáha jwíhip wut jī. Cói jáhanit, quíib nem chéu póocnit,

—Dios wéhíh jumna, ma naáwá zdéhe tibeé meemdíh mao? ít niij deoh naáwáp wut jī.

Túttimah, Dioíh mɛúdíh wapnit soldadowādih ít wéhuchah, queétdih Jesús-dih ít pɛñɛp wut jī.

Pedro á yeeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶ Páant ít chájat pónih, wáihyat júdɛ díitna Pedro á méé chúudɛchah, sacerdotewá ít maáhdih teo wéhniíh mit jwibínap wut jī. ⁶⁷ Jwibínit, Pedro tɛú cútt-dih á méé chúudɛchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret túttchimant bóojeéh péeni nihcan níit? mit niij ɛbɛh joyóp wut jī.

⁶⁸ —Íjeéh péeni nihcan caá. Caán ma niijni Jesús-dih wá jéihcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma cháj? Pedro át niij yee jepahap wut jī.

Páant niijnít-jeh, tɛú cútt jwéjdih chúudni bejnit, jécna át jwei béj ñhɛp wut jī. ⁶⁹ Páant caánboó á ñhɛchah, teo wéhniíh Pedrodih mit jwɛɛb enep wut jī. Pánih ennit, mi pebh en ñhntdih nin pah mit jwɛɛb niijíp wut jī:

—Nin newé Jesús-jeh péeni caá, mit niijíp wut jī.

⁷⁰ —Nihcan caá. Weém ájeéh péeni nihcan caá, Pedro át jwɛɛb niij yeenap wut jī.

Túttimah, bita caanjíh en ñhnt jwɛh

—Ájeéh péeni caá meém. Caandíh péenit Galilea baácdih moón míc-jeh caá. Meembút Galilea baácdih bóo ma jumna caá. Pánihna, meembút ájeéh péeni nacaá, Pedrodih ít niijíp wut jī.

† 14:49 Lc 19.47; 21.37

†† 14:58 Jn 2.19 † 14:62 Dn 7.13 †† 14:64 Lv 24.16

⁷¹ —Weém yeeni nihcan caá. Tái yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. ¡Ni niijní newédih wā jéihcan caá! ¡Páant yoobópdih wā naóhcah, Dios weemdíh ã peéh chāja naáh! Pedro át jwúub niij yeenap wut jī.

⁷² Páant ã niijátjeéhjeh, mujbai át jwúub ewep wut jī. Páant ã jwúub ewechah joinít, *“Mujbai chéneji ã ewat pínah játih ‘Caandíh wā jéihcan caá’, meém biíc peih-canni láa ma niijbípna caá”*, Jesús ã niijátjidih Pedro át náhninap wut jī. Pánih náhninit, Pedro búdí át juñúp wut jī.

Maáh Pilato Jesúsdi h ã úbh joyát (Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 Baáb jéenechah, sacerdotewā í maáta, jwiít judíowā jwí maáta, Moisés ã wutajidih bohénit, bita maátabut ít míic wáac juibínap wut jī. Pánih míic wáac juibínit, Jesúsdi h ded pah í chājat pínahdi h ít míic wéhenap wut jī. Pánih míic wéhe péanit, Jesúsdi h ít chéwat tútup wut jī. Í chéu péaat túttimah, maáh Pilato pebhboó ít úb bejat tútup wut jī. Pilato, Roma baácđih bóo, Judea baácđih moondíh wutni át jumup wut jī. ² Páant í úb juibínachah ennit, Pilato Jesúsdi h nin pah át niij úbh joyóp wut jī: —¿Meém yoobópdih judíowā í maáh níit? át niijíp wut jī.

—*Ma niiját pah tigaá*, Jesús át niij jepahap wut jī.

³ Pánihna, sacerdotewā í maáta Pilatodih yeenit, Jesúsdi h yeejép ít naóh yacap wut jī.

⁴ Páant í naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdi h át niijíp wut jī:

—¿Páant meemdíh í naóh yacachah joiná yuhna, ma jéih jepahcan níit? át niijíp wut jī.

⁵ Obohjeéhtih, Jesús át jwúub jepahcap wut jī. Páant ã jepahcatđih ennit, Pilato búdí át wéhi bejep wut jī.

Jesúsdi h í mao yohat tútat (Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Caán láa, Romanowā queét judíowādi h í maáh jummatđih íjnit, biquína judíowā Romanowādi h ít míic mawap wut jī. Pánih míic maona, cáacwādi h ít mao yohop wut jī. Páant í mawachah, í teonitji nemat múbboó dawá ít jumup wut jī. Barrabás wut jum nibut íjeéh nemat múbboó át jumup wut jī. Pascua jummat pah Pilato biíc cáac nemat múbboó jumni, cáacwā í bacaat tútnidih ápi bacanap wut jī. ⁸ Pánihna, cáacwā Pilato pebh juibínit, biíc nemnidih ã bacaat pínahdi h ít úbú wut jī.

⁹ Páant í úbúchah joinít, Pilato queéđih nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—¿Yeéb judíowā ní maáhdih wā baca wéh jíih? ¿Caandíh níit ní náahap? át niijíp wut jī.

¹⁰ Dawá cáacwā Jesúsdi h í weñechah, sacerdotewā í maátaboó caandíh túbít íjna, ít mawat tútup wut jī. Pánihna, queét Jesúsdi h í íjatđih jéihnit, cáacwā í weñatđihbut jéihnit, Pilato queéđih páant át úbh joyóp wut jī. ¹¹ Obohjeéhtih, cáacwā Jesúsdi h í náahachah yuhna, sacerdotewā í maátaboó queéđih jac

wutnit, Barrabásboodíh ã bacaat pínahdi h ít jepahat tútup wut jī.

Páant í jac wutuchah joinítji,

—¿Barrabásdi h caá jwí náahap! ¿Caandíh jwiítđih ma baca wéhú! Pilatodih cáacwā ít niij jepahap wut jī.

¹² —¿Yeéb judíowā ‘jwí maáh’, ní niijnidih dedé tigaá wā chājbi? Pilato át niijíp wut jī.

¹³ —¿Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ít niij náacáp wut jī.

¹⁴ —¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ã yéejatji, páant ní ni-ijíchah? Pilato át niij úbh joyóp wut jī.

Obohjeéhtih, queét chah ít jwúub niij náacáp wut jī.

—¿Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ít niijíp wut jī.

¹⁵ Pánihna, cáacwā caandíh í íjcat pínah niijná, Pilato Barrabásdi h queéđih át baca wéhup wut jī. Pánih bakanit, soldadowādi h momo jiwí chóo cóoh jumni tópnajíh Jesúsboodíh át puñat tútup wut jī. Pánih puñat tútup, Pilato caandíh át úb bejat tútup wut jī, cruzboó péoh dodhnit, í mao yohat pínah niijná.

¹⁶ Páant ã úb bejat tútuchah joinít, Pilatói h múb diít-na Jesúsdi h ít úb waad béjep wut jī. Pánih úb waad béjnit, caanjíh wapnit soldadowā ít míic wáacap wut jī.

¹⁷ Pánih míic wáacnit, Jesúsí h yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ã dawát pah jíghni duni chóodih caandíh ít yacap wut jī. Maáh ã dawát júdu pah chājnit, óot pihdi h péeb wao péanit, Jesúsí h wao dáhdih ít yacap wut jī. ¹⁸ Maáhdih ípi chājat pah Jesúsdi h nin pah ít niij deoh naáwáp wut jī:

—¿Ma táí jumú! ¿Meém caá judíowā í maáh! ít niij deoh naáwáp wut jī. ¹⁹ Pánih deoh naóhnit, máa doób-hjíh áih wao dáhdih maonit, ít cói jáhanap wut jī. Pánih mao cói jáhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh ít bódi cha caj yoh fajap wut jī. ²⁰ Páant niij deoh naóh péanit, duni chóodih too dugnit, áih yégueh chóodih-jeh ít jwúub yacap wut jī. Pánih yacnit, ít úb bac bejep wut jī, cruzboó péoh dodhnit, í mao yohat tútup niijná. Pánih úb bejna, áih cruzdi h bewat tútupnit, í mao yohat pínah jeéboó caandíh ít úb bejep wut jī.

Jesúsdi h cruzboó péoh dodhnit, í mawat (Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Í mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baácđih bóodih ít jwááap wut jī. Simón Jerusalén tútchiboó juibína át chājap wut jī. Caán Simón ã wehboó jwíjeéh jumnit Alejandro, Rufojíh í jumna caá. † Pánihna, queét í íp Simóndih jwááhnit, soldadowā caandíh Jesúsí h cruzdi h ít bewat tútup wut jī.

²² Pánih bejnit, Gólgota wut jumupna ít juibínap wut jī. “Gólgota” niijná, “Waó Iidíp jeé”, niijná ít chājap wut jī. ²³ Pánih caanná juibínit, mirra wut jumni macjíh widnit, í úb bejni jiwá iguíh macđih Jesúsdi h ít tóihyop wut yuh jī. Obohjeéhtih, caan macđih Jesús át babhcap wut jī. ²⁴ Túttimah, cruzboó Jesúsdi h ít péoh dodhdop wut jī. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deih tigaá ã jumbi?” míic niijnit, tíh wat júdunabitjíh soldadowā ít yoh tíhwap wut jī. ††

† 15:21 Ro 16.13 †† 15:24 Sal 22.18

²⁵ Cheibitjeh nueve yeó ã jumuchah, Jesúsdiñ cruzboó ãt péoh dodhdop wut jĩ. ²⁶ Æ yeejatdih naóhna, cruzboó ãih wao cháh, nin pah ãt niij daác búhdhdop wut jĩ. *“JUDÍOWÁ Ĩ MAÁH”*, caán naadíh ãt niij daacáp wut jĩ. ²⁷ Chénewã nœmniñdihbüt biñh cruznadiñ Jesús pebh ãt péoh dodhdop wut jĩ. Biícdih ã jéihyepmant bóo bœwámant, biíhdih ã wáyámant bóo bœwámant péoh dodhñit, queét tac yoób Jesúsdiñ ãt péoh dodhdop wut jĩ. ²⁸ Jon jãtñh Dios naáwátñh naóh yapani ã daacátñi biíc yoobó Jesús ãt yapap wut jĩ: “Wœtatdih yap yohnitjéeh jumni caá’, cáacwã caandih ĩ niij jenah joibípnã caá”, ãt niij daacáp tajĩ. †

²⁹ Cruz pebh en yap bejñit Jesúsdiñ nin pah yeejép ãt niij deoh naáwáp wut jĩ: ††

—ĬEneéh bœca! ĬDioíh mœudíh yohnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán mœudíh jwœub chãjni pínah niít? ††† Páñihni jumna, ĩcaán ĩ péoh dodhdop-mant meemjéh ma dei jœúwú! ĩt niijíp wut jĩ.

³¹ Páant ĩ niiját pah sacerdotewã ĩ maáta, Dios ã wœtatdih bohénitbüt biíc yoobó caandih nin pah ãt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—Caán bitadiñ túi teo wáacni jumna yœhna, caanjéh ã jéih miíc teo wáacnan caá. ³² ‘Judíowã ĩ maáh caá’, ni-ijnã, cruzmant ã dei jœúwúchah enna, caandih jwĩ jepahbipna caá, ĩt niijíp wut jĩ.

Æjééh ĩ péoh dodhñitbüt yeejép ãt niijíp wut jĩ.

Jesús ã wœnat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó ĩ péoh dodhni ã ñœhœchah, yeó jáap tac yoób ã dœpúáh bejep jĩ. Nihat baácboó dœpú bejñit, biíc peihcanni horas túttimah, ã jwœub baáb jwœub bejep jĩ, páant mœntih. ³⁴ Páant ã jwœub baabát pínah jãtñhbit, Jesús nin pah ãt niij wœp ñaacáp wut jĩ: *“Eloí, Eloí, Ĭlemã sabactani?”* niijnã, “ĬWíñh Dios, wíñh Dios, dépanih tigaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús ãt niij ñaacáp wut jĩ. ††

³⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína caanjíh ñœhñit,

—Dios naáwátñh naóh yapani Elíasjidiñ bidna caá ã chãjap, ĩt miíc niijíp wut yœh jĩ.

³⁶ Biíc ĩjééh jumniboó ñáo ñah bejñit, páab chœi déedih œbnit, bijni jiwã iguíh macdíh báah, máa doóbh yapatdih chéoh búhdh, jœut ñahanit, Jesúsdiñ ãt wái nomat túutœp wut yœh jĩ. †† Páñih wái nomat túutœp, caanjéh nin pah ãt miíc niijíp wut jĩ:

—Ĭ jumœ naáh! Elíasji nindiñ teo wáacadih ã jœúwúchah, jwĩ en jwœh jĩñh, ãt niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ã niiját túttimah, tœbit ñaacñit, Jesús ãt wœnah bejep wut jĩ. ³⁸ Páant ã wœnœchahjeh, Dioíh mœú díñtboó ĩ jãh yaíhni búdí wœpni chóo yeo dei bejñit, chéne chóo pah ãt chãwáp wut jĩ. †††† Caán ã wœnœchah ennit, Jesús pebh ñœhni soldadowã ĩ maáh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Yoobópñih nin Dios wœúh ta tigaá”, ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Chibít yœpbit biquína yaádh Jesúsdiñ ĩt en ñœhœp wut jĩ. Queét yaádhjééh Mágdala tútchidiñ bóli María mit jumœp wut jĩ. Biíh wili Mariabœt mit jumœp wut jĩ. Caánt José, ã œud Santiago ĩ ĩn mit jumœp wut jĩ. Biíh wili Salomébœt mit jumœp wut jĩ. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ã jum jwœhœchah, queét yaádh caandih teo wáacñit ĩt jumœp wut jĩ. Páñihna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejehchah, queét yaádh dawá bita yaádhbœt ãjééh ĩt péenap wut jĩ. †††

Jesúsdiñ bácahjidiñ ĩ yohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Jwĩ chooát yeó jáap jãtñh bóo, jwĩ chooát pínahdih jwĩ ãmohñi yeó jáapñih, Jesús ãt wœnœp wut jĩ. Caan chéyeh tœo ñáh jœúwát pínah jãtñh, José, Arimatea tútchidiñ bóo, Jesúsdiñ bácahjidiñ Pilatodiñ œúbúdiñ ãt bejep wut jĩ. Caán José jwiít judíowã jwĩ maátajééh ã jumœchah, caandih bita maáta ĩpĩ túi joyóp wut jĩ. Dios ã maáh jumœp pínahdih túi páñi ãt jumœp wut jĩ. Caán œœmcanjeh, Pilatodiñ Jesúsdiñ bácahjidiñ œúbúdiñ ãt bejep wut jĩ, jwĩ chooát yeó jáap ã waadáchah, ãñh bácahji páantjeh cruzboó ã ñœhœat pínah niijnã. ⁴⁴ Jesús jãtñh ã wœnat doonádiñ joinít, Pilato ãt joí wúhi bejep wut jĩ. Páñih joí wúhi bejñit, soldadowã ĩ maáhdih ãt bid bojop wut jĩ. Æ pebh ã jœibínachah, nin pah caandih ãt niij œúbh joyóp wut jĩ:

—Ĭ Jesús wáát wœnah bejñit beé? ãt niijíp wut jĩ.

—Wáát wœnah bejna beé, soldadowã ĩ maáh ãt niij jepahap wut jĩ.

⁴⁵ Páant ã niij jepahachah joinít, Pilato ãñh soldadowãdih Jesúsdiñ bácahjidiñ œb deyanit, Josédih ãt wœhat túutœp wut jĩ. ⁴⁶ Páant ã niiját joinít, túi baabñi yégueh chóodiñ jĩb chãj, cruzna jumœpboó jwœub bejñit, Josédih Jesúsdiñ bácahjidiñ ĩ œb deya wœhœchah, ãt œœp wut jĩ. Páñih œbnit, caán yéguehjĩh pin péanit, jeedih ĩ baadñi ĩtboó caandih ãt yohop wut jĩ. Yohnit, búdí jeé júdœdih tœo pœtú bejñit, caán ĩtñih ãt nemep wut jĩ.

⁴⁷ Páant ã yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili Mariabœt ĩt enep wut jĩ. Caánt María biíh José ĩn mit jumœp wut jĩ.

Jesús ã boo pœd jœúwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 Jwiít judíowã jwĩ chooát yeó jáap ã yapachah, tœo ñáh jœúwúchah, biíc peihcannit yaádh chej jumñidih jĩb chãjadiñ ĩt bejep wut jĩ, Jesúsdiñ bácahjidiñ ĩ ñáñat pínah niijnã. Mágdala tútchimant bóli María, biíh wili María Santiago ĩn, Saloméjĩh, queét biíc peihcannit yaádh jĩb chãjadiñ ĩt bejep wut jĩ. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jéenechah, chej jumñidih œbnit, queét yaádh Jesúsdiñ bácahdih yohopji jeé ĩtboó ĩt bejep wut jĩ.

³ —ĬDéhe tigaá jwiítñih jeé júdœdih ĩ pœtú yoh wœhbi? queétjeh ĩt niij miíc wéhe bejep wut jĩ.

⁴ Páñih jœibína, José ã nemñi jeé júdœ caán ĩt jwéedih ã ñœhœchah ĩt enep wut jĩ. Caán búdí júdœ ã jumœchah, cáacwã ĩ tœo pœtú dodhdat pah ãt lajap wut

††† 15:41 Lc 8.2-3

† 15:28 Is 53.12 †† 15:29 Sal 22.7; 109.25 † 15:29 Mr 14.58; Jn 2.19 †† 15:34 Sal 22.1 †† 15:36 Sal 69.21 ††† 15:38 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14

jī. ⁵ Pániha, caán ítdih waád jwíbinit, jáap behni pah jíghoni ángeldih ít enep wut jī. Caán ángel túi baabní yégueh chóo d̄onít, í jéihyepmant bóo b̄wámant át ch̄ud̄ep wut jī. Caandíh ennit, búdí ít úm̄ep wut jī.

⁶ Páant í úm̄chah ennit, caán ángel queét yaádhdih nin pah át niijíp wut jī:

—Ni úm̄ca bojó! ¿Yeéb Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó ñ̄h̄nit, w̄nnijidih bid níit ñi ch̄ajap? Obohjeéhtih, ninjīh ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo p̄d j̄úw̄p̄ be. Caandíh í cáagatjidih ñi eneé. ⁷ Úm̄canejeh, ā bohénitdih naáwádih ñi bejeé. Pedrodihb̄t ñi túi naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ā naáwátjī bíic yoobó Jesús yeebdíh Galilea baácna ā waóh bej páina caá. Caánboó caandíh ñi jwááh̄bipna caá’, ā bohénitdih ñi niijí, ángel át niijíp wut jī. †

⁸ Páant ā niijíchah joinít, bac bejnit, yohopjī jeé ítmant ít ñáo jw̄ub̄ bejep wut jī. Náo jw̄ub̄ bejnit, úm̄na, méménit, bitadih ít naóhcap wut jī.

Mágdala tútchidih bóli Maríadih Jesús ā jíghat (Jn 20.11-18)

⁹ Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo p̄d j̄úh̄n̄jī Mágdala tútchidih bóli Maríadih át jwíh jíghop wut jī. Caánt siete nemépwā j̄m̄nihjidih Jesús ā boonih mit j̄m̄ep wut jī. ¹⁰ Jesús ā bohénitjī caandíh í j̄ñ̄úchah, Maríaboó caandíh mi enatjidih queétdih naáwádih mit jwíbínap wut jī. ¹¹ “Cristo át jw̄ub̄ boo p̄d j̄úh̄ tabeé. Caandíh weém wā enna be”, queétdih mitih niijíp wut yuh̄ jī. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yuh̄na, ít joyáh bojop wut jī.

Chénewā Jesúsjeéh péenitdih ā jíghat (Lc 24.13-35)

¹² Túttimah, chénewā Jesús wājeéh jibnitjī m̄ú wihcapboó í jib bejchah, Jesús queétdih át jíghop wut yuh̄ jī. Obohjeéhtih, mácah ā jíghochah, jwíh beh encan yuh̄na, túttimah, caandíh ít beh enep wut jī.

¹³ Pánih beh ennitjī jw̄ub̄ bejnit, í chénewādih Jesús-

† 16:7 Mt 26.32; Mr 14.28

dih í enatjidih ít naáwáp wut yuh̄ jī. Obohjeéhtih, páant í naáwáchah yuh̄na, queétdihb̄t ít joyáh bojop wut jī.

Áih túini doonádih ā bohénitjidih Jesús ā naáwát tútat

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Túttimah, once ā bohénitjī í jeéméchah, queétdih Jesús át jíghop wut jī. Caán ā naáwátjidih túi jenah joicán, jw̄ub̄ booni bitadih ā jíghatdih í naáwáchah yuh̄na, í joyáh bojatjī jīb queétdih át j̄úh̄ñ̄ep wut jī.

¹⁵ Pánih j̄úh̄ péanit, queétdih nin pah át niijíp wut jī: *“Nihat baácboó wíih túini doonádih nihat cáacwādih naáwádih ñi bejeé. ††16 Weemdíh jepahnit, daabáát tút̄nit, iiguípna í bejat déejidih Dios í yéejatdih ā yoh w̄h̄bipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih Dios ā peéh ch̄ajachah, iiguípna í bejbipna caá. †7 Det weemdíh jepahnitboó wā wēpatjīh nin pah í ch̄ajbipna caá: Nemépwā cáacwáih bácahmant j̄m̄nitdih í bacat tút̄bipna caá. Mácah wéheatjīh í wéhebipna caá. †8 Maidih í tewechah, í ch̄ācáchah yuh̄na, dedé ebépdih í babhbachah yuh̄na, queétdih ā ch̄úh̄can níit. W̄nnitdih í teo jáha úb̄úchah, í túi boobipna caá”,* át niijíp wut jī.

Jesús jeáboó ā p̄úh̄ laab béjat (Lc 24.50-53)

¹⁹ Páant niij naóh péanit, jwí Maáh Jesús jeáboó át p̄úh̄ laab béjep wut jī. Pánih p̄úh̄ laab jwíbinit, maáh waadná, Dios ā jéihyepmant bóo b̄wámant át ch̄ud̄ep wut jī. †20 Pániha, Dios cáacwādih ā túi úbat pínah doonádih Jesús ā bohénitjī nihat pehb̄boó naáwádih ít bejep wut jī. Pánih naóh̄nit, jwí Maáh queétdih ā teo wáacachah, ā wēpatjīh cáacwā í jéih ch̄ajca naáhdih ít ch̄aj j̄úut̄ep wut jī. Páant í ch̄aj j̄úut̄chah, ā naáwátjīh joinítboó, “Í naáwát yoobópdi caá ā j̄m̄ep”, niijnít, Diosdih ít túi jepahap wut jī.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wā daacát.

†† 16:15 Hch 1.8 ‡ 16:19 Hch 1.9-11

San Lucas

Ã daác jwíihát

1 Wã dée Teófilo, weém Lucas meemdíh bainí wã naóh daácipna caá. Jwí cãtíh Jesús ã chãjatjidih dawá cáacwã ãt daác jwíihát tají. ² Jesús ã cáac jumni yeó jáapdih púú ã péani yeó jáapna ãjeéh jumnitji, ded pah ã chãjatdih ennitji, ã naáwátidihbët joinítji, jwiítidih ã bohénap jí. ³ Páant ã bohéatdih joiníji weembút bæwã wã jéihyep bæca. Pánih jéihnit, “Nin pah Teófilodih wã daác wũhuchah, ã túibipna caá”, wã níij jenah joyóp be. ⁴ Páant níij jenah joinít, meemdíh wã daác wahna caá, ma joiníji doonádih túi yoobópdih ma jéihyat pínah níijná.

Juan Daabáni ã cáac jummat pínahdih ángel ã naáwát

⁵ Jesucristo ã cáac jummat pínah jãtíh, Herodes Judea baácđih moón ã maáh jum láa, Zacarías wët jumni sacerdotewã poómpdih bóo wët jí. Caán Abías wët jumni sacerdotewã poómpdih bóo wët jí. Yad Elisabetbët Aarón jumma mit jummap wët jí. ⁶ Queét chénewã Dios ã enechah, nihát ã wëtatjidih túi jepahnit ãt jummap wët jí. ⁷ Obohjeéhtih, Elisabet weh wihcannih wët jí. Pánihna, queét chénat pah behnitjeh jumna, weh wihcannitjeh máahna ãt chãjap wët jí.

⁸ Biíc semana Zacarías jumni sacerdotewã poómp Dioíh meudíh ñahwat en daonít pínah ãt túut neumúp wët jí. ⁹ Biíc yeó jáapdih sacerdotewã ãt chãjat pah, Zacaríasdih ãt ñiwip wët jí, Dioíh meudíh waadnit, chej jumnidih ã cáwat pínah níijná. ¹⁰ Chej jumnidih ã cáwat horadih waad béjnit, ã cáwachah, táahmant bóo tólihdih dawá cáacwã Diosdih wëbh páina ãt chãjap wët jí. ¹¹ Zacarías chej jumnidih ã cáwachahjeh, Dios ã wahni ángel ãt jígohop wët jí. Chej jumni cáwat dah jéihyepmant bóo bæwámant ãt ñehup wët jí. ¹² Pánihna, Zacarías caandíh en wúhi bejnit, búdí ãt éummap wët jí.

¹³ Páant ã éumuchah ennit, ángel caandíh nin pah ãt níij naáwáp wët jí:

—Zacarías, ma éumca bojóo. Ma wëbátidih Diosboó ãt joiná wët be. Yeebdíh ã túi chãjachah, majeéh bóli, Elisabet, newé weépdih mi weh jumtipna caá. Caandíh Juan ma wët búudhdúp. ¹⁴ Ñi wëúh ã cáac jumuchah enna, búdí ñi wëibipna caá. Dawá cáacwãbët biíc yoobó ã wëibipna caá. ¹⁵ Dios ã enechah, caán oboh jumni nihcan níit. Æ ñíoni jumna, jiwá iguíh mac, pooni, poocannidihbët ã babhcan níit. Beh wiliíh wëdah díitmah jum jwëhna, Túini Espíritu ã wëpatdih ã bíbohípná caá. ¹⁶ Ma wëúh behna, dawá quíib bæudnit

† 1:3 Hch 1.1 †† 1:5 2Cr 24.10 ‡ 1:15 Nm 6.3

judíowãdih Diosdih ã jwëub jepahat túutbipna caá.

¹⁷ Dios ã wahni ã jëúwát pínahdih naóh waóhni pínah ã jumtipna caá. Dios ã wëpat búdí bíbohna, Elíasji ã wëp naáwátji pah muntih ma wëúh bët biíc yoobó wëp naóhni ã jumtipna caá. Páant ã naáwáchah joinít, behnitboó túut neumnit, ã wehdih ã túi oibipna caá. Túinidih yap yohnitbët túut neumnit, túi chãjnit ã jenah joyát pah muntih ã jwëub jenah joibípná caá. Pánihna, Cristo ã jëúwát pínah jãtíh, cáacwã túut neum páinit ã jumtipna caá, caandíh ã túi jepahat pínah níijná, ángel Zacaríasdih ãt níijp wët jí. ††

¹⁸ Páant ã níijichah joinít, Zacarías ángeldih nin pah ãt níij wëbh joyóp wët jí:

—¿Ded pah tigaá ma naáwátidih wã jéihbi? Weém behhe caá. Wãjeéh bólibët beh wili caá, ãt níijp wët jí.

¹⁹ —Weém Gabriel, Diosdih teo wëhni caá. Weém ãjeéh jumnidih ã wahap be, nin túini doonádih meemdíh wã naáwát pínah níijná. ²⁰ Wã naáwátidih ‘Yoobópdih nihcan caá’, ma níij jenah joyát jíib, meém jéih wéhecanni ma jum jwëhbipna caá. Wã níiját pah ã yapachahjeh, ma jwëub wéhebipna caá, páant muntih, ángel caandíh ãt níijp wët jí.

²¹ Zacarías maatápdih ã jígochah, táahmant bóo tólihdih wëbh páinitboó ãt náhni dahwanap wët jí. ²² Pánihna, jwëub bac jëóhnit, jéih naóhcanjeh, queétdih áih téihyáñi ãt jenah júut naáwáp wët jí. Æ jéih wéhecach ennit, “Oo júmat déedih ãt en tagaá”, ãt níij jéihyep wët jí.

²³ Túttimah, Zacaríaswã ã teo péanachah, áih meúboó ãt jwëub bejep wët jí.

²⁴ Páant ã jwëub bejat túttimah, ãjeéh bóli Elisabet mit wëdu jummap wët jí. Wëdu jumnit, biícñi bóo téihya widh mit míic júutcap wët jí.

²⁵ Pánih wëdu jum wëina, nin pah mit míic níijp wët jí, “Weém weh wihcannihji tíic náah jumnidih jígah ennit, Dios weemdíh ãt teo wáacap taga. Weemdíh newé weép ãt wëhup taga, cáacwã weemdíh yeejép dooná ã jwëub naóhcat pínah níijná”, mit níijp wët jí.

Dioíh ángel Maríadih ã naáwát

²⁶ Elisabet seis widh mi wëdu jumuchah, Maríadih naáwát náahna, Dios áih ángel Gabrieldih ãt jwëub wahap wët jí. Pánihna, Gabriel Galilea baácboó Nazaret tútchidih jëibínit, María pebhna ãt jëibínáp wët jí. ²⁷ María neonájeéh jum jwëhcannih José áa pínah wët jí. José Davidji jumma wët jí. Caán David judíowã ãt chah maáh ãt jummap wët jí. ††

†† 1:17 Mal 4.5-6 †† 1:19 Dn 8.16; 9.21 ††† 1:27 Mt 1.18

²⁸ Gabriel Mariádih naáwádih juibínit, nin pah caántdih át niijíp wət jī:

—¿Ma jum, Dios chah oinuh? Dios majeéh ā jumna caá, át niijíp wət jī.

²⁹ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, María búdí mit joí wéhi bejep wət jī. Pánih joí wéhinit, caántjeh nin pah mit míic niij éubh joyóp wət jī: “¿Ded pah ā nihat pínahdih niij tigaá ā chāj, páant niijná?” mit niijíp wət jī.

³⁰ Páant mi niij jenah joyóchah, ángel caántdih nin pah át niij naáwáp wət jī:

—¿Ma éumca bojó, María! Dios meemdíh búdí ā wéi enna caá. ³¹ Ded pah meemdíh yapat pínahdih naáwádih wá júhna caá. Meém wədu pínah caá. Newé weépdih ma weh jumbipna caá. Caán ā cáac jumuchah, Jesús ma wət búudhdúp. ³² ‘Dios chah wépní wéúh caá’, caandíh ī niijbípna caá. David jumma jumna, David maáh ā jumtjeh pah Dios caandíh maáh ā waadábipna caá. ³³ Pánihna, ma wéúh nihát judíowádih maáh ā jumbipna caá. Nihat bitadihbət maáh ā jumuchah, jwéub tət nœumní pínah ā wihcan níft, át niijíp wət jī. ††

³⁴ Páant ā niijíchah joinít, María ángeldih nin pah mit niij éubh joyóp wət jī:

—¿Dedé, weém neonájeéh jumcannih, ded pah tigaá wá wədu jumbi? mit niijíp wət jī.

³⁵ —Túini Espíritu meemdíh ā waadáchah, Dios ā wəpatjīh ma wədu jumbipna caá. Pánihna, ma wéúh túini, yéejat wihcanni ā jumbipna caá. ‘Dios wéúh caá’, caandíh ī niijbípna caá. ³⁶ Ma dée wili, Elisabetbət beh wili yuhna, wədu caá. Caántbət newé weépdih mi weh jumbipna caá. Bœ bíic peihcanni widhjuh jədhna caá, caánt mi weh jummat pínah. Jáap wili jumna, weh wihcannihji bœ wədu caá bœca. ³⁷ Dios nihát jéihni dedé ā bœwacan caá, ángel Mariádih át niijíp wət jī. †

³⁸ Páant ā niijíchah joinít, María caandíh nin pah mit niij jepahap wət jī:

—Weém Dioíh wili caá. Ma niijátjeh pah weemdíh ā yapa naáh, mit niijíp wət jī.

Páant mi niijíchah joinít, Dios pehbhoó ángel át jwéub bejep wət jī.

María Elisabetdih enedih mi bejat

³⁹ Ángel páant ā niiját túttimah, María waícanjuh mi dée wilidih enedih mit bejep wət jī. Caánt mijeéh bóo Zacaríasjīh Judea baác jeé cātíh bóo tútchidih ít juməp wət jī. ⁴⁰ Pánihna, íih mœuná waád juibínit, Elisabetdih mit éubúp wət jī. ⁴¹ Caántdih mi éubúchah joinítjeh, Túini Espíritu mi weépdih ā weñanachah, túbít át wéúhnap wət jī. Mi weépdih weñanit, beh wilidihbət Túini Espíritu búdí át weñanap wət jī. ⁴² María mi wéúh pínahdih ā jéihyanachah, búdí wéinit, nin pah Elisabet mit niij wéu naáwáp wət jī:

—María, nihát yaáhdih en beedánit, meemdíh wéi ennit, Dios át túi chājap taga. Ma wéúhdihbət ā túi chājipna caá. ⁴³ Oboh jumnih wá jumuchah yuhna,

† 1:31 Mt 1.21 †† 1:33 2S 7.12,13,16; Is 9.7 †† 1:37 Gn 18.14; Jer 32.16,27

wá Maáh íin pínah weemdíh enedih ma jumúchah, bainí wá wéican caá. ⁴⁴ Ma wíhenachahjeh, wá weép wéina, áí wéu wéúhnap be. ⁴⁵ Pánihna, Dioíh ángel ā naáwátjeh pahjuh ā yapat pínahdih jenah joiná, meemdíh ā túi chājachah, bainí ma wéican níft, mit niijíp wət jī.

⁴⁶ Páant mi niijíchah joinít, Mariabət nin pah mit wéi niij naáwáp wət jī:

“Jwí Maáh Diosdih búdí wá wéina caá.

⁴⁷ Caán weemdíh túi ébnidih bainí wá wéican caá. ††

⁴⁸ Caandíh oboh teo wéhnih wá jumuchah yuhna, jígah ennit, weemdíh át teo wáacac taga. Dios wépní, túini yoobát jumna, weemdíh chah túini át chājap taga. Páant ā chājachah jéihnit, nihát cáacwá, bœ jumnit, túttimah jumnitbət ‘Caántboó Dios ā chah túi chājnih wət jī’, weemdíh ī niijbípna caá.

⁵⁰ Det caandíh jepahnitdih jígah ennit, ápi teo wáacna caá. Jon játih jumnit, bœ jumnitdihbət teo wáacnit, púú túttimah jumnitdihbət ā teo wáacipna caá.

⁵¹ Ded pah náahna, ā wépatjīh ápi chājap wət jī. Pánih chājnit, ‘Weém túi jéihni caá’, niij jenah joinítidih teo wáacac, búdí ā wépatjīh át wah peetéu wət jī.

⁵² Yeejépwá ī maáh wépatdih át dúuc wáyap wət jī.

Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niij jenah joinítidih teo wáacacnit, maáta dée át waadánap wət jī.

⁵³ Moh yéejnitdih túinidih át wéhp wət jī. Obohjeéhtih, dawá bíi dée bíbohntboodíh wéhcanjuh, bíaboó át wahap wət jī.

⁵⁴ Jwíft caandíh teo wéhnit judíowádih jígah ennit, át teo wáacac wət jī.

⁵⁵ Bíic yoobó muntih jwí nœo Abraham ā juménadíh jígah ennit, át teo wáacac wət jī. Pánih jígah ennit, ā teo wáacac pínahdih jwí nœowájidih át naáwáp wət jī”, †† María mit niij wéi naáwáp wət jī. †††

⁵⁶ Pánih juibínihji Elisabetjeéh bíic peihcanni widh mit jum jwéhp wət jī. Túttimah, míh tútchina mit jwéub bejep wət jī.

Juan Daabáni ā cáac jummat

⁵⁷ María mi jwéub bejat túttimahbit, Elisabet mit weh juməp wət jī. Newé weépdih mit túhp wət jī. ⁵⁸ Míih mœu pébh jumnit mi déewábət Dios caántdih jígah ennit ā teo wáacac doonádih joinít, mijeéh búdí ít weñep wət jī. ⁵⁹ Ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewádih caandíh quehli nah yapat chóodih ít bóodat tétup wət jī. Páant judíowá ípi chājap wət jī. Caandíh beheíh wéjtjeh ít búudhdíhip wət yuh jī. †††60 Obohjeéhtih, páant ī niijíchah joinít, ā ínboó nin pah mit niijíp wət jī: —Zacarías nihcan caá. Juan caá ā wéu pínah, mit niijíp wət jī.

⁶¹ —Obohjeéhtih, ñi déewá poómpdih Juan wéu jumni ā wihcan caá, cáacwá caántdih ít niijíp wət jī.

⁶² Páant niij péanit, queét Zacaríasdih téihyajīh ít júhp wət jī, “¿Dedé tigaá wéu ma búudhbi?” niijná.

⁶³ Páant ī júhpuchah ennit, Zacarías áih téihyajīh daacát naadíh júhp éubhnt, “Juan caá ā wéu”, át niij daacáp

†† 1:47 Is 61.10 ††† 1:55 Gn 17.7 ††† 1:55 1S 2.1-10; Sal 113.5-9 ††† 1:59 Lv 12.3

wet jī. Páant ã daacáchah en wúhi bejnit, queét nihat ít joí yai ñúh bejep wet jī. ⁶⁴ Pánih daacnajeh, wehecanni-ji át jwúub wéhenap wet jī, páant mæntih. Pánih wéhenit, Diosdih búdí át wēi naáwáp wet jī. ⁶⁵ Pánihna, nihat ít pebh jumnit búdí ít wúhi bejep wet jī. Páant ã yapat doonádih joinít, nihat cáacwā, Judea baácboó jumni jeé cātíh jumni tútchinadih moón ít míic wéhenap wet jī. ⁶⁶ Pánih míic wéhenit, Dios caandíh ã túi chājachah jéihnit, “¿Caán wébít ded pah chājni pínahna tigaá?” búdí ít níj jenah joyóp wet jī.

Zacarías Diosdih ã wēi naáwát

⁶⁷ Túini Espíritu Zacaríasdih ã weñanachah, ã wēpatjīh nin pah Diosdih át níj wēi naáwáp wet jī:

⁶⁸ “¡Jwiít judíowā jwípí wēini Diosdih búdí wā wēina caá! Jwiít áih cáacwādih teo wáacadih jéóhñit, chéonit panihnit jwí jumcat pínah niijná, nemépwā ít maáh ã wēpatdih ã dúucbipna caá.

⁶⁹ Jon játih Dios naáwát dih naóh yapanitji nin pah ít níj daacáp tajī: ‘Diosdih teo wéhni David juma chah wēpni jumna, jwiít áihwādih teo wáacnit, iiguípna jwí bejat déedih túi úbni pínahdih Dios ã wahbipna caá,

⁷¹ jwiít dih eníhcannit ít wēpatdih ã dúucbichah, jwí túi jummat pínah niijná.

⁷² Pánihna, jwí ñowādih ã naáwátji pahjeh mæntih, jīgah ennit, jwiít dih ã teo wáacbipna caá. Nin pah jwí ñeo Abrahamjidih át niijp wet jī:

⁷⁴ “Ma jumenádih eníhcannit ít wēpatdih wā dúucbipna caá, úmcanjeh, weemdíh ít weñat pínah niijná.

⁷⁵ Pánihna, nin baácboó jum jwéhñit, wā enechah, túinitjeh wíhwā ít jumbipna caá”, Abrahamdih át niijp wet jī, Dios naáwát dih naóh yapanit ít níj daacáp tajī”, Zacarías Diosdih át níj wēi naáwáp wet jī.

⁷⁶ Diosdih páant níj péanit, ã wéúhdih jwéh nin pah át jwúub níj naáwáp wet jī:

“Wéúhú, jwí Maáh jwiít dih túi úbni pínah ã jéúwát dih naóh waóhni ma jumbipna caá. ‘Dios naáwát dih naóh yapani caá’, meemdíh ít niijbípna caá. †

⁷⁷ Jwiít áihwādih jwí yéejatdih yohnit, iiguípna jwí bejat déedih ã túi úbat pínahdih ma naóhbipna caá.

⁷⁸ Jígah en teo wáacnit, jwiít dih túi úbni pínahdih Dios jeámant ã wahbipna caá, baabát panhipboó jwí jummat pínah niijná.

⁷⁹ Wænatdih úmna, dæpúát panhipboó jumnitdih ji-íat déedih ã wéhbipna caá, túini namádih ít jíi en bejat pínah niijná”, †† Zacarías át níj wēi naáwáp wet jī.

⁸⁰ Pánihna, Zacarías wéúh át behap wet jī. Dios ã túi teo wáacachah, caolih júutíhni, caandíh túi jepahni át behap wet jī. Pánih behnit, judíowādih ã bohéat pínah játih mæú wihcapboó át jumap wet jī.

Jesucristo ã cáac jummat

(Mt 1.18-25)

2 María mi weh jummat pínah játih, Cirenio Siria baác dih moón ít maáh jum láa, César Augusto Roma tútchimant jumna, nihat baác dih moondíh wætni át

jumap wet jī. Démoón cáacwā ít jummatdih jéihyat túut niijná, nihat cáacwādih íih wétnadih át daacát túutap wet jī. Caandíh náahna, nihat cáacwādih ã daacni nódih át wahap wet jī. Páant ã chájat túutni yeó jáap ít jwíih wéut daacát yeó jáap wet jī. ³ Páant ã wætuchah joinít, nihat cáacwā ít ñowāji ít cáac jumni tútchina yoobó wéut daacádih ít bejep wet jī. ⁴ Josébut yad pínahjīh ít bejep wet jī. María wædæ jumna yuhna, Galilea baác Nazaret tútchimant, púú Judea baác Belén tútchina mit bejep wet jī. Belén tútchidih Davidji át cáac jumap wet jī. Pánihna, David juma jumna, José yadjīh Belén tútchina wéut daacádih ít bejep wet jī.

⁶ Queét chénewā Belén tútchiboó jwabínit, dawá cáacwā ít jumachah, úwat mæná ã yáwachah, momo jiwíwā úwat túlihboó Joséwā ít úwæp wet jī. Caánboó jumna, María mi jáap bácahdih bóodih mit weh jumap wet jī. Pánih weh jum péanit, mi wéúhdih yéguéhjīh túi pin bojnit, momo jiwíwā jeémát yacat paihdih mit cáagap wet jī.

Ovejawādih en daonít Jesús dih enedih ít bejat

⁸ Páant mi weh jumni chei, Belén tútchi jwéejdih ovejawādih en daonít íih ovejawādih en daoná ít chájap wet jī. ⁹ Páant ít en dawáchah, Dioíh ángel queétdih át jígohop wet jī. Pánih jígohnit, búdí ã yeh iiguíchah ennit, búdí ít úmæp wet jī.

¹⁰ Páant ít úmæchah ennit, ángel queétdih nin pah át níj naáwáp wet jī: “¡Ñi úmca bojóó! ¡Ñi joyoó! Búdí ñi weñat pínah túini doonádih yeebdíh naáwádih jéóhna caá wā chájap. Caán doonádih joinít, nihat cáacwābut búdí ít wéibipna caá. ¹¹ Butéh Davíh tútchidih cáacwādih túi úbni pínah ã cáac jumap be. Caán Dios ã wáhni Cristo, nihat cáacwā ít maáh pínah caá. ¹² Wā ni-ijnídih ñi bid juyúchah, momo jiwíwā jeémát yacat paihdih yéguéh chóojīh pin bojni, ã lajbipna caá”, át niijp wet jī.

¹³ Ángel queétdih páant ã niijchahjeh, dawá ángelwā ájeéh jígohnit, Diosdih nin pah ít níj wēi naáwáp wet jī:

¹⁴ “¡Nihat jeáboó jumnit Dios wépnidih ít weñe naáh! ¡Nin baácboó ã oinit ít túi jumæ naáh!” ít niijp wet jī.

¹⁵ Ángelwā queétdih páant níj naóh péanit, Dios ã jumapboó ít jwúub bejep wet jī. Í jwúub bejat tút-timahbitjeh, ovejawādih en daonít nin pah ít míic niijp wet jī:

—Chóbe, Belén tútchina Dioíh ángel jwiít dih ã niiját-dih enjīh, ít niijp wet jī.

¹⁶ Páant niijnít, Belén tútchina wépép caandíh enedih ít bejep wet jī. Pánih bej, caanná jwabínit, María, José, wébít dihbut ít enep wet jī. Wébít momo jiwíwā jeémát yacat paihdih át lajap wet jī. ¹⁷ Pánih bid jwinít, ángel ded pah ã niiját dih Mariawādih ít naóh yapanap wet jī. Pánih en péanit, íih ovejawā pebhboó ít jwúub bejep wet jī. Pánih bejnit, ángel queétdih ã niijátji pahjeh ennitji Diosdih búdí ít wēi naáwáp wet jī. Nihat ít jwááhdihbut ít naáwáp wet jī. Páant ít naáwáchah joinít, cáacwā ít joí wúhi bejep wet jī. Obohjeéhtih, beh wili-

boó wébít-dih páant ĩ niijátj-dih caántjeh búdí mipí j-nah joyóp wét jĩ.

Dioíh muéboó Jesús-dih ĩ ɛb bejat

²¹ Jesús ă cáac jum-niji ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewădih áih quehli nah yapat chód-dih ĩt bóodat túttup wét jĩ. Páant judíowă ĩpí chăjap wét jĩ. † Pánih bóod péanit, ă ĩn wudu jum-at pínah játih ángel ă ni-játj-i pahjeh caandih Jesús ĩt wüt búudhdup wét jĩ. ††

²² Bífc widh túttimah, Moisés ă wətatj-i pah chăj péanit, mi wūh-dih Dios-dih wūhat tútt niijnă, Jerusalenna ĩt ɛb bejep wét jĩ. ²³ Pánih wūh-nit, Dios nin ă wətatj-dih ĩt jepahap wét jĩ: “Jáap báhah-dih bóo newé weép ă juməchah, weemdih ĩi wūhú. Caán wíh, weemdih teo wūh-ni pínah caá”, † Dios ă ĩt niij wəttup tajĩ. ²⁴ Pánih-na, Jerusalenna Dioíh mué-dih juibí, jopwădih jīb chăjnit, sacerdotewădih ĩt wūhup wét jĩ, Dios-dih ĩt cáo wūhat pínah niijnă. Pánih chăjnit, Dios nin ă wətatj-dih ĩt jepahap wét jĩ: “Chénewă jopwădih ĩi wūhú weemdih, jáap báhah-dih bóod-dih tútt nūmnă”, Dios ă ĩt niij wəttup tajĩ. Pánih chăjna, ĩt weh jum-at túttimah, ni-hat Dios ă wətatj-dih ĩt chăj péanap wét jĩ. ††

²⁵ Caán láa Dios naáwát-dih túi jepahni, Simeón wüt jum-ni, Jerusalén túttchidih ăt jumup wét jĩ. Caán Dios-dih túi wēini jum-na, Dios ă wahni judíowădih túi ɛb-ni pínah-dih páina ăt chăjap wét jĩ. Caandih Túini Espiritu ă wēpat búdí ăt jumup wét jĩ. ²⁶ Pánih jum-na, nin pah caandih ătát niij jéihyanap wét jĩ: “Ma wənat pínah játih Dios ă wahni Cristo, áih cáacwădih túi ɛb-ni pínah-dih meéboó ma enbipna caá”, ăt niijip wét jĩ.

²⁷ Pánihna, caandih Dioíh muəná Túini Espiritu ăt bejat túttup wét jĩ. Joséwă Jesús-dih ĩ ɛb waad béjehah, Dios ă wətatj-i pah chăjat tútt niijnă, Simeón queétdih ăt jwăáap wét jĩ. ²⁸ Pánih jwăáhnit, Túini Espiritu caandih ă jéihyanachah, wébít-dih ăt ɛb túttup wét jĩ. ɛb túttup, nin pah Dios-dih ăt niij wēi naáwáp wét jĩ:

²⁹ “Maá, meém ma niijátj-i pahjeh miih cáacwădih túi ɛb-ni pínah-dih ma wahnidih bəwă wă enna caá. Weém, meemdih teo wūh-ni, bəwă wă wəttupchah, ă túibipna caá, bəca.

³¹ Nihat cáacwă ĩt enechah, meém nindih mat wahap taga, cáacwă iiguípna ĩt bejat déedih ă túi ɛbat pínah niijnă.

³² Nin tigaá nihat judíowă nihcannit-dih ded pah Dios ă jum-at-dih ă jéihyanachah caá. Páant ă jéihyanachah, judío ă juməchah jéihnit, bitaboó miih judíowădih ĩt túi wēibipna caá”, †† Simeón ăt niijip wét jĩ.

³³ Páant ă niijíchah joinit, Joséwă búdí ĩt wēi jenah joyóp wét jĩ. ³⁴ Túttimah, Simeón queétdih wēinit, “Dios yeebdih ă túi chăja naáh”, niijnit, Mariádih jwəh nin pah ăt jwəh niij naáwáp wét jĩ:

—Nin wă naáwát-dih ma túi joyoó. Nin wébít Dios ă wahni caá. Dawá judíowă caandih ĩt náahcatj-i peéh ĩt bəwăbípna caá. Obohjeéhtih, dawá bita judíowă caandih náahnit, ĩt túi jum-bipna caá. Caán Dios ă weñat pínah-dih jéihyani ă juməchah yəhna, dawá caandih

yap yohnit, yeejép ĩt naóh-bipna caá. ³⁵ Nihat cáacwă ded pah ĩt jenah joyát-dih jéihyani pínah Dios nin wébít-dih ăt wahap taga. Obohjeéhtih, meéboó búdí ma jĩ-gahbipna caá, Simeón caánt-dih ăt niijip wét jĩ.

³⁶ Caanjĩh beh wili Ana wüt jum-nihbət mit jumup wét jĩ. Caántbət Dios naáwát-dih naóh yapanih wét jĩ. Caánt Fanuelji nūm, Aserji jūimená poómp-dih bóli wét jĩ. Caánt jáap beh tóahnih jum-na, mit ăa jumup wét jĩ. Obohjeéhtih, siete jópchih caánt-dih bíbohnit, mijeéh bóo ăt éemp wəttup wét jĩ. ³⁷ Pánih éemp wəttup jum-na, ochenta y cuatro jópchi bíbohnit, Dioíh mué díit-boó mipí jumup wét jĩ. Yeó jáap jum-at pah, chei jum-at pahbət jeémp jwəhcan, Dios-dih mipí wēi ɛb-ni jáanap wét jĩ. ³⁸ Caán horadih pohba Joséwă pebhna mit juibí-nap wét jĩ. Pánih juibí, Jesús-dih enna, Túini Espiritu ă jéihyanachah, Dios-dih mit wēi naáwáp wét jĩ. Dios ă wahni, queétdih túi ɛb-ni pínah-dih judíowă ĩpí páñap wét jĩ. Pánihna, Jesús ĩt bidni ă jum-at-dih nihat queét páinit-dih mit naáwáp wét jĩ.

Nazaret túttchiboó ĩt jwəh bejat

³⁹ Joséwă nihat Dios ă wətatj-i pah chăj péa, jwəh be-jnit, Belén túttchidih ĩt jum jwəhup wét jĩ. Túttimah, Galilea baác ĩt jum-niji Nazaret túttchina ĩt jwəh bejep wét jĩ. †††⁴⁰ ĩt wūh túi behnit, caolih jéúth-nijeh jum-na, Dios ă weñat pínah-dih ăt túi jéihyep wét jĩ. Pánihna, Dios caandih túi wēi ennit, búdí ăt teo wáacap wét jĩ.

Jesús doce jópchi ă bíbohochah, Dioíh muəná caandih ĩt nūmah bejat

⁴¹ Oveja wūh-dih ĩt mao jeémát yeó jáap, Pascua ĩt ni-ijni, paacanni pandihbət ĩt jeémp wēi láa, Dios ă wətatj-dih jepahnit, nihat judíowă jópchi jum-at pah, Jerusalén túttchidih ĩpí míic wáac juibí-nap wét jĩ. Jesús mánabət jópchi jum-at pah Jerusalenna ĩpí aab béjep wét jĩ. †††⁴² Jesús doce jópchi bíbohnit, caanbət ă mána-jeéh ăt bejep wét jĩ. ⁴³ Pánih juibí-nit, ĩt wēi jeémát ă beedəchah, ĩt chéenwă bícdih Joséwă Nazaret túttchina ĩt jwəh dei bejep wét jĩ. Obohjeéhtih, ă mána ĩt jéihc-ah yəhna, Jesús Jerusalén-boojéh ăt chăwáp wét jĩ.

⁴⁴ “Dawá jwí bejehah, jwí wūh jwí déewăjeéh ă jum-na nacaá”, ĩt niij jenah joyóp wét jĩ. Páant niij jenah joină, nihat yeó jáap bejnit, cheyeh caandih ĩt bidip wét yəh jĩ. Obohjeéhtih, ĩt bid jwícáp wét jĩ. ⁴⁵ Pánih bid jwícán, Jerusalén túttchina bididih ĩt jwəh bejep wét jĩ.

⁴⁶ Jerusalenna jwəh juibí-nit, caannă ĩt wūh-dih búdí ĩt bidip wét yəh jĩ. Chéne yeó jáap túi bid, bíh yeó jáap-dih ĩt bid jwəp wét jĩ, bəca. Dioíh mué díitna Moisés ă wətatj-dih bohénit cătih chúndit, queétdih joină, ɛb-ni joí enna ăt chăjap wét jĩ. ⁴⁷ Beh joinit, ă túi jepahachah, nihat caandih joinit búdí ĩt joí wūhi bejep wét jĩ. ⁴⁸ Pánihna, ă mána Dioíh muəná waád juibí-nit, caannă behnitjeéh ă chúndəchah ennit, queéttbət búdí ĩt wūhi bejep wét jĩ. Páant ă chăjachah ennit, ă ĩn nin pah mit niij ɛb-ni joyóp wét jĩ:

† 2:21 Lv 12.3 †† 2:21 Lc 1.31 † 2:23 Ex 13.2, 12 †† 2:24 Lv 12.6-8 †† 2:32 Is 42.6; 49.6; 52.10

††† 2:39 Mt 2.23 ††† 2:41 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

—¿Wǔhú, dépanih tigaá jwiítidih páant ma nih chǎj? Ma joyoó, ma ibijih meemdih búdí jwí bidip be. Meemdih bid jwícán, búdí jwí náhni dahwanap be, mit niijíp wǔt jǐ.

⁴⁹ —¿Dépanih tibeé weemdih ñi bid? ¿Wǎ ípíh mǔboó ã náahatdih chǎjni wǎ jummatdih ñi jéihcannit beé? Jesús queétdih át niij jepahap wǔt jǐ.

⁵⁰ Obohjeéhtih, ded pah ã niijátidih ít beh joicáp wǔt jǐ.

⁵¹ Caandih bid jwinít, Nazaret tútchina ít numah jwǔb dei bejep wǔt jǐ. Caaná jwǔb dei jwibíniji behna, ã manadih ápi túi jepahap wǔt jǐ. Obohjeéhtih, beh wili nihat páant ã chǎjatjidih búdí mipí jenah joyóp wǔt jǐ. ⁵² Jesús túi jéihnijeh át behap wǔt jǐ. Páant ã jumuchah, Dios caandih búdí át wēi enep wǔt jǐ. Cáacwǎbǔt bíic yoobó caandih ít weñep wǔt jǐ. †

Juan Daabáni mǔ wihcapboó Dios naáwátdih ã naóh yapaat

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3 Túttimah, Zacarías wǔh Juan behna, mǔ wihcapboó ã jumuchah, Dios caandih át jwíh naáwát tútǔp wǔt jǐ. Caán láa Roma tútchidih moón í maáh Tiberio César quince jópchi maáh át jumǔp wǔt jǐ. Poncio Pilato Judea baácdih moón í maáh át jumǔp wǔt jǐ. Herodes Galilea baácdih moón í maáh át jumǔp wǔt jǐ. Á úd jeñé Felipe Iturea baácdih moón, Traconite baácdih moón bíicdih í maáh át jumǔp wǔt jǐ. Lisania Abilinia baácdih moón í maáh át jumǔp wǔt jǐ. Páant í maáh jumuchah, Anás Caifásbǔt sacerdotewǎ í maáta ít jumǔp wǔt jǐ. ³ Caán láa, Juan mǔ wihcapboó ã jumuchah, Dios caandih át naáwát tútǔp wǔt jǐ. Pánihna, Dios ã naáwát tútǔchah joinít, Juanboó Jordán mǔj pebh dei jwibínit, át táoh naóh jibip wǔt jǐ. Nin pah ápi niij naóh bohénap wǔt jǐ: “Ñi yéej chǎjatdih cádahnit, túiniboodih ñi tút numǔ. Páant ñi tút numǔchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá. Páant ñi chǎjachah, yebdíh wǎ daabáipna caá, ñi yéejat yohat jǔtat pínah niijná”, cáacwǎdih át niijíp wǔt jǐ.

⁴ Jon jǎtih Dios naáwátdih naóh yapani Isaías, nin pah Juan ã chǎjat pínahdih át niij naóh daacáp wǔt jǐ.

“Dios naáwátdih naóh yapani mǔ wihcapboó jumni nin pah ã niij ñaac bohéipna caá: ‘Jwí Maáh ã jǔwát pínah jǎtih ñi yéej chǎjatdih cádah, túiniboodih tút numǔnit, caandih ñi túi páñaá.

⁵ Det jǐgah náah jumntidih ã teo wáacpina caá. Obohjeéhtih, det “Weém nihat jéihni, dedé weemdih judhdad wihcan caá”, niij jenah joinítidih í wǔpatdih jwí Maáh ã dúc wáibipna caá. Det bíaboó jenah joinít í jenah joyátidih ã yoobáipna caá.

⁶ Pánihna, nihat cáacwǎ yoobópdih í jenah joibípn caá, iiguípn í bejatj déedih Dios ã túi ǔbatdih í jéihyat pínah niijná, ã niij naóhbipna caá”, Isaías át niij daacáp wǔt jǐ.

(Is 40.3-5)

⁷ Dawá cáacwǎ Juan pebhna ít jwibínap wǔt jǐ, queétdih Juan ã daabáat pínah niijná. Á pebhna jwibínitdih

† 2:52 1S 2.26; Pr 3.4

nin pah ápi niij naáwáp wǔt jǐ: † “Yéeb yeena caá ñi chǎjap! ¡Maiwǎ panihnit yeejépwǎ jumna, peéh chǎjat pínahdih ǔm jweíhnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéej chǎjatdih ñi cádahíhcat jǐib, Dios yebdíh ã peéh chǎjachah, ñi jéih jweicán niít. ⁸ Ñi yéejatdih cádahnit, túiniboodih tút numǔ caá yebdíh náahap. ‘Abrahamjidih Dios át wēi enep wǔt jǐ. Pánihna, ã jwimená jwí jumuchah, jwiítidihbǔt ã túi wēi enna caá’, ñi niij jenah joiná yǔh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Yeejép ñi chǎjachah ennit, ã wēican caá. Ñi joyoó. Dios náahna, Abrahamji ã jwimená pah nin jee dáhnadidh ã jéih tút numǔ caá. ⁹ Wǎpchi mínah áih wǎpchidih en dawát pah, yebdíhǔbǔt Dios ã en daoná caá. Biquí nahna yeejép ã quehechah enna, tib yohnit, áih náatnadihbǔt ã pǔd yohbipna caá. Pánih péanit, caan náhdih, áih náatnadihbǔt ã cáo yohbipna caá. Páant ã chǎjat pah mǔntih, yeejép ñi chǎjachah enna, Dios yebdíhǔbǔt iiguípn ã wahbipna caá”, Juan át niijíp wǔt jǐ. †

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, cáacwǎ Juandih nin pah ít niij ǔbh joyóp wǔt jǐ:

—¿Ded pah tigaá jwí tút numǔbí? ít niijíp wǔt jǐ.

¹¹ —Ded chéne yégueh chóo bíbohni yégueh wihcanidih ã wǔh naáh. Jeémát bíbohnbǔt jeémát wihcanidih ã wǔh naáh, queétdih át niij jepahap wǔt jǐ.

¹² Romanowǎ maáta í ǔbát tútni dinerodih ǔbh wǔhnbǔt daabáat tút niijná, Juan pebhna jwibínit, nin pah ít niij ǔbh joyóp wǔt jǐ:

—¿Bohéní, jwiítboó ded pah tigaá jwí tút numǔbí? ít niijíp wǔt jǐ. †

¹³ —Ñi maáta í wǔtat pah bóojeh ñi ǔbǔp. Chah ñi ǔbátidih ñi cádahaá, queétdih át niijíp wǔt jǐ.

¹⁴ Biquína soldadowǎbǔt caandih nin pah ít niij ǔbh joyóp wǔt jǐ:

—¿Jwiítbǔt ded pah tigaá jwí tút numǔbí? ít niijíp wǔt jǐ.

—Bíh pah bóonadidh en ñinahnit, ñi dúc wáica bojó. Dawá láa núo náahna, cáacwǎdih yee naóh ǔmanit, nemat mǔboó bejíchah í jǐib chǎjatdih ñipí wǔtna caá. Páant ñi chǎjatdih ñi cádahaá. Ñi tewat jǐibdihjeh wēinit, ñi tewéé, át niijíp wǔt jǐ.

¹⁵ Nihat judíowǎ Dios ã wahni queétdih túi ǔbni pínahdih ít bidip wǔt jǐ. Pánihna, Juan páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ít niij jenah joyóp wǔt jǐ: “¿Nin Dios ã wahni jwí páini naniít?” ít niijíp wǔt jǐ. ¹⁶ Obohjeéhtih, Juan queétdih nin pah át niijíp wǔt jǐ: “Weém yebdíh mahjǐhjah wǎ daabána caá. Obohjeéhtih, wǎ túttimah jǔhni, chah wǔpni ã jumna caá. Páant ã jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wǎ niij jenah joiná caá. Caánboó mahjǐh daabáat panihni, yebdíh Túini Espíritu ã wǔpatdih búdí ã wǔhbipna caá. Caán ã wǔpat ǔ iigát panihnijih ñi yéejatdih cáwat pah ã chǎjbipna caá, jwǔb yéej chǎjihatdih ñi jenah joicát pínah niijná. ¹⁷ Trigo teoni panihni caá. Áih chónadidh caóh caj péanit, caán tíbna yoobátidihjah wǔh wǔhboó júi yacnit, áih mǔboó ã ámhobipna

†† 3:7 Mt 12.34; 23.33 † 3:8 Jn 8.33 †† 3:9 Mt 7.19 †† 3:12 Lc 7.29

caá. Obohjeéhtih, ã caóh cajni chóonaboodíh ã cáo yohbipna caá. Páant ã chãjat pah, wã túttimah jëóhni caandíh jepahnitdih ã túi wbbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodih iiguípna ã wahbipna caá. Caan iigát dedé ã noón dæbcan niít", ãt niijíp wæt jĩ.

¹⁸ Páant niijnít, bíh naáwátjĩhæt Juan cáacwãdih ãpí bohénap wæt jĩ, túæt næumnít, iiguípna ĩ bejcat pínah niijná. ¹⁹ Galilea baácđih moón ĩ maáh Herodes ã úud Felipe áa Herodíasđih ã dæuc wái áa jematji peéh Juan ãt jëihñup wæt jĩ. Nihat bíh yeejép ã chãjatjidihbæt ãt jëihñup wæt jĩ. ²⁰ Páant ã niij jëihñatji jĩib Herodes Juandih joíhcan, ãt nemat túætup wæt jĩ. Pánih chãjna, chah ãt yoób yéej bejep wæt jĩ. †

Juan Jesúsdih ã daabáát

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Nemat mæúboó Herodes ã nemat pínah jãtjih, Juan cáacwãdih ã daabánachah, Jesúsbæt ã pebhna daabáát túætđih ãt jëibínap wæt jĩ. Páant ã daabáát túttimah, Jesús Diosđih ã wúbúchah, jeá ãt jéweah bejep wæt jĩ. ²² Páant ã jéweah bejchah, jop pah jígohni Túini Espiritu jeámant dei jëóhni, caandíh ãt jëi jaamáp wæt jĩ. Páant ã jëi jaamáchah, jeámant Dios Jesúsdih nin pah ãt niij naáwáp wæt jĩ:

—Meém wã wëúh, wã oini caá. Meemdíh búdí wã wëina caá, ãt niijíp wæt jĩ. ††

Jesús ã nœowã ĩ wët

(Mt 1.1-17)

²³ Túini Espiritu ã dei jëúwát túttimah, Jesús treinta jópchi bíbohni, cáacwãdih ãt bohé jwíhip wæt jĩ.

Nit wæt jĩ Jesús ã nœowã: "José ã wëúh caá", cáacwã ĩt niij jenah joyóp wæt yeh jĩ.

José Elí ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

²⁴ Elíboó Matat ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Matatboó Leví ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Levíboó Melqui ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Melquiboó Jana ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Janaboó José ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

²⁵ Joséboó Matatías ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Matatíasboó Amós ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Amósboó Nahúm ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Nahúmboó Esli ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Esliboó Nagai ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

²⁶ Nagaiboó Maat ã wëúh

ãt jëmup wæt jĩ.

Maatboó Matatías ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Matatíasboó Semei ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Semeiboó Josec ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Josecboó Judá ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

²⁷ Judáboó Joanán ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Joanánboó Resa ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Resaboó Zorobabel ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Zorobabelboó Salatiel ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Salatielboó Neri ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

²⁸ Neriboó Melqui ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Melquiboó Adi ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Adiboó Cosam ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Cosamboó Elmadam ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Elmadamboó Er ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

²⁹ Erboó Josué ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Josuéboó Eliezer ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Eliezerboó Jorim ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Jorimboó Matat ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

³⁰ Matatboó Leví ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Levíboó Simeón ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Simeónboó Judá ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Judáboó José ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Joséboó Jonam ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Jonamboó Eliaquim ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

³¹ Eliaquimboó Melea ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Meleaboó Mena ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Menaboó Matata ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

Matataboó Natán ã wëúh
ãt jëmup wæt jĩ.

³² Natánboó David ã wëúh

† 3:20 Mt 14.3-4; Mr 6.17-18 †† 3:22 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; Mr 1.1; Lc 9.35

āt jumɛp wɛt jī.
 Davidboó Isai ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Isaíboó Obed ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Obedboó Booz ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Boozboó Sala ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Salaboó Naasón ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
³³ Naasónboó Aminadab ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Aminadabboó Admin ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Adminboó Arni ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Arniboó Esrom ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Esromboó Fares ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Faresboó Judá ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
³⁴ Judáboó Jacob ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Jacobboó Isaac ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Isaacboó Abraham ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Abrahamboó Taré ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Taréboó Nacor ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
³⁵ Nacorboó Serug ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Serugboó Ragau ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Ragauboó Peleg ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Pelegboó Heber ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Heberboó Sala ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Salaboó Cainán ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
³⁶ Cainánboó Arfaxad ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Arfaxadboó Sem ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Semboó Noé ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Noéboó Lamec ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
³⁷ Lamecboó Matusalén ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Matusalénboó Enoc ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Enocboó Jared ā wūh

āt jumɛp wɛt jī.
 Jaredboó Mahalaleel ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Mahalaleelboó Cainán ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
³⁸ Cainánboó Enós ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Enósboó Set ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Setboó Adán ā wūh
 āt jumɛp wɛt jī.
 Adánboó Dios wūh,
 ā jwíh chājnjij,
 āt jumɛp wɛt jī.

Nemépwā ī maáh Jesúsdiĥ ā yéejaiĥat

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 Juan Jesúsdiĥ ā daabánachah, Túini Espiritu caandíĥ ā yáwachah, Jesús Jordán meĥmant āt jwúɛb aab béjep wɛt jī. Jwúɛb aab béjnit, Túini Espiritu caandíĥ meú wiĥcapboó āt nɛmah bejep wɛt jī. Caánboó cuarenta yeó jáap ā jumɛchah, Satanás, nemépwā ī maáh, caandíĥ ātiĥ yeejéj chājat túɛtɛp wɛt yɛĥ jī. Páant bói yeó jáap caánboó jumna, Jesús jeémpan, nɛɛgúɛp wɛnna āt chājap wɛt jī.

³ Páant ā nɛɛgúɛp wɛnuchah jéihnit, Satanás caandíĥ nin pah āt níj naáwáp wɛt yɛĥ jī:

—Meém Dios wūh jumna, can jee dáhdih “Pan dah ma jumɛú”, ma níj, āt níj jip wɛt jī.

⁴ —*Páant wā chājcan níit. Dios naáwátđih naóĥ yapani nin pah āt níj daacáp tajī: ‘Jeémátđihjeh pohba ī jeéméchah, cáacwāih caolih túi booni panihni ā jumcan níit’, āt níj daacáp tajī,*

(Dt 8.3)

Jesús Satanásdiĥ āt níj jepahap wɛt jī.

⁵ Páant ā níj jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdiĥ Satanás āt nɛmah púɛĥ laab béjep wɛt jī. Caán jeejína púɛĥ laab jwibínit, niĥat cáacwā ī jummat yoobó Jesúsdiĥ āt júɛtɛp wɛt jī. Niĥat bíicdiĥ űaáp jígoĥ, āt bɛɛdáh bejep wɛt jī. ⁶ Pániĥ júɛtɛnit, nin pah caandíĥ āt níj jip wɛt yɛĥ jī:

—Niĥat baácboó jumnit ī maáh wépat weemdíĥ wūhnij caá. Ded wā wūhíhniđih wā jéih wūhna caá. ⁷ Pániĥna, meém bódiĥa caj yoh űajnit, ‘Meém niĥatdiĥ chah maáh caá’, weemdíĥ ma níjíchah joinít, niĥat ī maáh wépatđih meemdíĥ wā wūhbiĥna caá. Niĥat míih pínah ā jumbiĥna caá, Satanás Jesúsdiĥ āt níj jip wɛt jī.

⁸ —*Páant wā chājcan níit. Dios naáwátđih naóĥ yapani nin pah āt níj daacáp tajī: ‘Ma Maáh Diosdiĥjeh wéinit, ā wɛtatđihjeh ma jepahaá’, āt níj daacáp tajī,*

(Dt 6.13)

Jesús Satanásdiĥ āt níj jip wɛt jī.

⁹ Páant ā níj át túttimah, Jerusalén túttchina Dioíĥ meúboó Satanás Jesúsdiĥ āt nɛmah bejep wɛt jī. Dioíĥ meú jap bóo meú wét jī. Caanná nɛmah jwibínit, Satanás caán meú chah jap bóo jumni waolí beo nah ya-

patboó Jesúsdiĥ át ñĥhat túttup wət jĭ. Pániĥ ñĥhat túttnit, nin pah át niĭj naáwáp wət yĥ jĭ:

—Meém Dios wűĥ ĵemna, meemdĭĥ ā wapat pí-naĥdih júttat tútt niijná, ninmant ma ñaáp jéen bejeé.

¹⁰ Davidji nin pah ā niĭj daacátjidiĥ ma túi náhninaá:

‘Dios áih ángelwādiĥ meemdĭĥ ā en dawát túttbipna caá.

¹¹ Pániĥna, meemdĭĥ ĭ jípónih teobipna caá, jee dáĥ-boó míih jĭtĥa ā bűġ lájcat pínah niijná’, át niĭj daacáp tajĭ,

(Sal 91.11-12)

Satanás caandĭĥ át niĭjíp wət jĭ.

¹² —*Páant wā chājcan niĭt. Nin pah Dios naáwátdih naóĥ yapani át niĭj daacáp tajĭ:*

‘Ñi Maáh Dios ā niĭjátjidiĥ “¿Yoobópdih niĭt?” niĭj jéi-híĥna, caandĭĥ ñi chājat túttca bojó’, át niĭj daacáp tajĭ,

(Dt 6.16)

Jesús caandĭĥ át niĭj jepahap wət jĭ.

¹³ Pániĥ yee naóĥ péanit, Satanás Jesúsdiĥ cádah jwűġ bejnit, ā jwűġ yéjeaat pínah yeó jáapdiĥ át páñap wət jĭ.

Galilea baácđih moondĭĥ Jesús ā bohé jwĭihat

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Páant Satanás ā chājat túttimah, Jesús Galilea baácna jwűġ ĵuibíniĥ, Túini Espírĭtu búdi ā wəpatĭĥ át táoh bohé jwĭiĥip wət jĭ. Páant ā bohéát doonáđih cáacwā ĭt naóĥ peetép wət jĭ. ¹⁵ Pániĥ táoh bohéniĥ, judíowā ĭ bohéát műġná waadniĥ, queétdih āpĭ bohé-
nap wət jĭ. Páant Dios naáwátdih ā bohénachah, niĥat caandĭĥ joinĭt ĭt wēi naáwáp wət jĭ.

Nazaret túttchiboó Jesús ā jwűġ ĵuibíát

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Pániĥ bohé jibniĥ, Nazaret, ā behni túttchina át jwűġ ĵuibínap wət jĭ. Pániĥ jwűġ ĵuibíniĥ, judíowā ĭ chooát yeó jáapdiĥ, āpĭ chājat pah caanbűt ĭ míic wáacat műđđĭĥ át waadáp wət jĭ. Pániĥ waád ĵuibí chűđđ-niji ñah ñĥ bejnit, Dios naáwátdih en naáwát tútt ni-
ijná, naóĥniĥ ĭ ñĥĥpna át ĵuibí ñĥĥp wət jĭ. ¹⁷ Caanjĭĥ ā ĵuibí ñĥĥchah, Isaías ā daácni tóliĥjidiĥ ĭt wűĥp wət jĭ. Pániĥna, caán tóliĥdih pah teonit, ā naáwát pí-
nahdih bid ĵoinĭt, nin pah át niĭj en naáwáp wət jĭ:

¹⁸ *“Wā Maáh Dios Túini Espírĭtu ā wəpatđih weemdĭĥ búdi ā wűĥp be, cáacwāđih wā teo wáacat pínah ni-
ijná. Pániĥ wűĥniĥ, jĭgah náah ĵemnit panihniđih áih túini doonáđih ā naáwát túttup be. Chéonit panihniđih ā watat pínah doonáđihbűt ā naáwát túttup be. Jéih encannitđih ā booaat túttup be, ĭ jéih enat pínah niijná. Niĥat cáacwā wéicannit, yeejép yapnitđihbűt ā teo wáacat túttup be.*

¹⁹ *Pániĥna, ‘Bűġ jwűĥ caá, Dios jĭgah ennit, cáacwāđih búdi ā teo wáac jwĭĭĥbipna caá’, weemdĭĥ ā niĭj naáwát túttup be, Isaías át niĭj daacáp tajĭ”.*

(Is 61.1-2a)

Jesús át niĭjíp wət jĭ.

²⁰ Pániĥ en naóĥ péanit, caán tóliĥdih jwűġ nah teo, sacerdotediĥ jwűġbanit, át jwűġ chűđđp wət jĭ. Páant ā chājachah, niĥat caánboó ĵemnit ĭt en ñĥĥp wət jĭ.

²¹ Pániĥ chűđđniĥ, Jesús queétdih nin pah át niĭj bohé jwĭiĥip wət jĭ:

—*Páant ā niĭj daacátji bűġ caá bűca ñi cātĭĥ ā yapap. Weemdĭĥ caá páant át niĭj daácjip taga,* át niĭjíp wət jĭ.

²² Páant ā túi naáwáchah joinĭt, niĥat caandĭĥ wēi naóĥna yĥna, búdi ĭt wűĥi bejep wət jĭ. Pániĥ wűĥi bejnit, nin pah ĭt míic niĭj űġbĥ joyóp wət jĭ:

—*¡Joyóo bűca! ¿Nin José wűĥĥjeh niĥcan niĭt? ĭt míic niĭjíp wət jĭ.*

²³ Páant ĭt míic niĭj űġbĥ joyóchah joinĭt, nin pah Jesús queétdih át jwűġ niĭj naáwáp wət jĭ:

—*‘Cohniá, ma míic cohoó’, jwĭ míic niĭját pah weemdĭĥ ñi niĭjmĭ nacaá. ‘Capernaum túttchiboó ma wəp chājat pah műntih ninĭĥ ma behni túttchiboobűt biĭc yoobó ma chājaá, Dios meemdĭĥ ā wahatđih jwĭ jéihyat pínah niijná’, weemdĭĥ ñi niijná yĥ caá. ²⁴ Obohjeéhtih, ñi joyóo. Ded Dios naáwátdih naóĥ yapanidiĥ ā peĥ ĵemnitboó ĭpĭ joíĥcan caá. Pániĥna, yeéb weemdĭĥbűt biĭc yoobó ñi joíĥcan niĭt. ²⁵ Dios naáwátdih naóĥ yapani Elíasji ĵem láa, biĭc peiĥcanni jópchi túi beéd, biĭĥ jópchi tacđih mah bűġgán, nűġp láa, Israel baácboó dawá éemp wűnnit yaáđĥ ĭt ĵmĥp wət yĥ jĭ. ²⁶ Obohjeéhtih, ñi nűowā Diosđih ĭ jepahcatđih jéihniĥ, biĭĥ baácđih bóli éemp wűnnihđih teo wáacat tútt niijná, Dios Elíasđih át wahap wət jĭ. Pániĥna, Sidón túttchi peĥ Sarepta túttchibitđih bóliđih ĭt teo wáacap wət jĭ. ²⁷ Dios naáwátdih biĭĥ naóĥ yapani Eliseo ĵem láabűt Israel baácboó dawá bácaĥ moópnit ĭt ĵmĥp wət yĥ jĭ. Obohjeéhtih, ñi nűowā Diosđih ĭ jepahcatđih jéihniĥ, queétdih booaat túttcan, Naamán Siria baácđih bóodiĥjeh Eliseodiĥ át booaat túttup wət jĭ. ²⁸ Páant caán láa ĭ jepahcat pah, bűġ yeebbűt weemdĭĥ ñi jepahcan niĭt,* Jesús queétdih át niĭjíp wət jĭ.

²⁸ Páant ā niĭjĭchah joinĭt, niĥat caanjĭĥ chűđđniĥ tűbit ĭt ĭjĭp wət jĭ. ²⁹ Pániĥ ĭj ñah ñĥ, Jesúsdiĥ teonit, ĭ míic wáacat műmánt caandĭĥ ĭt wái bac bejep wət jĭ.

Nazaret túttchimant wái bac bejnit, túttchi jwűejđih bóo jeé túlĥna ĭt űb bejep wət jĭ, caandĭĥ tóo yoh yac bo-
jat tútt niijná. ³⁰ Obohjeéhtih, Jesúsboó queét cātĭĥ tac pűđ ñĥniĥ, biáboó át bejep wət jĭ.

Judíowā ĭ míic wáacat műboó nemép ĵemniđih Jesús ā booaat

(Mr 1.21-28)

³¹ Nazaret túttchimant Jesúsdiĥ ĭ bacaat túttimah, Capernaum túttchina át dei bejep wət jĭ. Capernaum túttchibűt Galilea baácđih bóo túttchi wət jĭ. Capernaum túttchina dei ĵuibíniĥ, chooát yeó jáapdiĥ judíowā ĭ míic wáacat műġná át ĵuibínap wət jĭ. Caán műđđĭĥ waád ĵuibíniĥ, caanjĭĥ ĵemnitđih Dios naáwátdih át bohénap

† 4:24 Jn 4.44 †† 4:25 1R 17.1 ‡ 4:26 1R 17.8-16 †† 4:27 2R 5.1-14

wet jī. ³² Pániha, ã wēp bohénachah, búdí ít joí wéhi bejep wet jī. †

³³ Caanjíh chéudnit bícdih, nemép jəm̄nibut át jəm̄p wet jī. Pániha, Jesús ã bohénachah joinít, nin pah át niij ñaacáp wet jī:

³⁴ —¡Ayó! Jesús, ¡Nazaret tútchidih bóo jwiítidih tac bæugáca bojó! ¿Jwiítidih dedé tigaá ma chājbi? ¿Yoh bacanadih nit beé ma jūwú? Weém meemdíh wã jéihna caá. Dios ã wahni, chah túini caá meém, Jesúsdih át niij ñaacáp wet jī.

³⁵ —¡Ma laihca bojó! ¡Caandíh cádahnit, ma bac bejeé! Jesús nemépdih át niijíp wet jī.

Páant ã niij wətuchah joinít, cáacwã cátih nemépboó caandíh deó bæugnít, át bac bejep wet jī. Pánih deó bæugná yəhna, caán newédih át yéjacap wet jī.

³⁶ Páant Jesús ã chājatdih nihát cáacwã búdí ít en wéhi bejep wet jī.

—¡En yəh bæca! ¡Ñ naáwát wēpép caá! ¡Ñ naáwáchah-jeh, nemép wəh bæca caandíh ít jepahna caá! ít míic niijíp wet jī.

³⁷ Jesús páant ã chājatdih nihát Capernaum tútchi pebh jəm̄nit ít míic naóh peetép wet jī. Búdí át wēt yáanap wet jī.

Simón Pedro ã chədhdih Jesús ã booaat

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Páant ã chājat túttimah, judíowã ít míic wáacat məmánt Jesús wã ít bac bejep wet jī. Bac bejnit, Simóníh məná ít jəibínap wet jī. Caanná ít waád jəibínachah, mi líndih təbit ã pahachah, Simón áa Jesúsdih mit naáwáp wet jī. Páant təbit ã pahachah, mit lajap wet jī. “Caántdih ma booanaá”, caán məudíh jəm̄nit Jesúsdih ít niijíp wet jī. ³⁹ Páant ít niijíchah joinít, Jesús mi pebh jəibí ñəhñit, “Ma yayaá”, pahatdih át niijíp wet jī. Páant ã niijíchah-jeh, pahat át deucəp wet jī. Páant ã deucəchah, ñah ñəhñit, ít jeémát pínahdih mit cáagap wet jī.

Dawá wənnitdih Jesús ã booaat

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Tōo ñáh jūwúchah, dawá təbúp chéuhñitdih Jesús pebhna ít əb jəibínap wet jī. Dawá mácah wənat queétdih át jəm̄p wet jī. Nihat ít əb jəibínit wənnitdih Jesús át teo jáha booaanap wet jī. ⁴¹ Dawá nemép wādihbət át bacat tútəp wet jī. Páant ã bacat tútəchah,

—¡Meém Dios wéuh caá! təbit ít niij ñaacáp wet yəh jī.

Obohjeéhtih, Jesús queétdih jūihñit, “Dios ã wahni caá”, át niiját tútəp wet jī.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jibat

(Mr 1.36-39)

⁴² Daa jūwúchah, ã lípdih wəbát tút niijná, Jesús cáac wihcapboó át bejep wet jī. Obohjeéhtih, cáacwã caandíh bid bejnit, ít jwááap wet jī. Jwááhñit, caandíh íjeéh jəmat náahna, ít chāwát tútəp wet yəh jī.

⁴³ —*Ñijeéh wã jéih chāocán caá. Bíih tútchinadih moonlíhbət Dios ã maáh jəmat doonádih weemdíh naáwát caá náahap. Páant naáwát pínah niijná, Dios weemdíh ã wahap be*, Jesús queétdih át niijíp wet jī.

⁴⁴ Pániha, nihát Galilea baácboó jib bejnit, judíowã ít míic wáacat məná waadnít, Jesús əpí bohénap wet jī.

Queéj jəut maonitdih ájeéh Jesús ã bejat tútat

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5 Bíih yeó jáap, Jesús Genesaret íim jwéejdih ñəhñit, dawá cáacwādih Dios naáwātdih naóhna át chājap wet jī. Caán ã bohéatdih búdí joíhna, Jesúsdih ít tóo péenap wet jī. ² Páant təbit caandíh ít tóonachah, Jesús chéne búdí jááj chónadih át enep wet jī. Caanjíh queéj jəut maonit ít aabní chóona át pahap wet jī.

Queét íih jááj chóona pebh íih ñəonádih chocna ít chājap wet jī. ³ Pániha, bíic chóodi Jesús át waadáp wet jī. Caán chóo mínah Simón wet jī ã wēt. Caán chóodi waadnít, “*Weemdíh chibít ma tóo púud baca pahanaá*”, át niijíp wet jī. Páant ã tóo púud baca pahachah, Jesús caán chóodi chéudnit, cáacwādih át bohénap wet jī. ††

⁴ Pánih bohé péanit, nin pah Jesús Simóndih át niijíp wet jī:

—*Íim tac yoób púud bac bejnit, queejwādih mawat tút niijná, íih ñəonádih ñi yoh báahanaá*, át niijíp wet jī.

⁵ —Bohéní, nihát chei jwí jəut mawachah yəhna, queejwá ít wihcan beé. Obohjeéhtih, páant ma niijíchah joinít bácah, jwíh ñəonádih jwí yoh báaha enmi caá, Simón át niijíp wet jī. ‡

⁶ Páant niij péa, íim tac yoób púud bac bejnit, íih ñəonádih ít yoh báahanap wet jī. Páant ít yoh báahanachah, dawá yoobát queejwá waadná, íih ñəonádih boloh wáina ít chājap wet jī. ††† Páant ít boloh wáyachah ennit, ít pej jəm̄nit queét pebh pahnitdih Simón át ejep wet jī: “jwiítidih ñi teo wáac jūwú!” át niijíp wet jī.

Pánih teo wáacadih jəibínit, chénat pah chóo queejwādih ít əb yac yáwanap wet jī. Dawá queejwá jəm̄na, íih jááj chóona át daábíhip wet jī.

⁸ Páant dawá queejwādih ennit, Jesús ã wēpatdih jéihna, Simón búdí át əm̄p wet jī. Pánih əm̄na, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, Jesúsdih nin pah át niijíp wet jī:

—Maá, meém chah wēpni, túini caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejni caá. Pániha, meemdíh wã əm̄uchah, bíboó ma bejeé, át niijíp wet jī. ††

—*¡Ma əm̄ca bojó! Bə meém queejwādih bid jwəhni caá. Obohjeéhtih, meemdíh wã tút nəmúchah, queejwādih ma bidat pah muntih, cáacwābóodi bidnit, wíh doonádih ma naóhbična caá, weemdíh jepahna, wíhwã ít jəmat pínah niijná*, Jesús caandíh át niijíp wet jī.

Simón ã əm̄mat bíic yoobó ã pej jəm̄nitbut ít əm̄p wet jī. Santiago, Juan wet jī ã pej jəm̄nit. Queét

† 4:32 Mt 7.28-29

†† 5:3 Mt 13.1-2; Mr 3.9-10; 4.1 ‡ 5:5 Jn 21.3 ††† 5:6 Jn 21.6

‡†† 5:8-10 Job 7.19-20; Sal 39.13; Is 6.5

chénewā Zebedeo weh wət jī. ¹¹ Pánihna, jwúub ñaan jwibínit, queét nihat íih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wət jī.

Bácah moópndih Jesús ā booaat

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesús biíh tútchiboó ā jwúuchah, bácah moópni ā pebh át jwibínap wət jī. Pánih jwibíni Jesúsdi ennit, ā wəpatdih jéihna, páah yoh ñajnit, nin pah át niij úbúw wət jī:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, át niijíp wət jī.

¹³ Páant ā niijíchah joinít, Jesús caandíh teo jáhanit, —*júu!* *Wéinit, meemdíh wā booana caá*, át niijíp wət jī.

Páant ā niijíchahjeh, moopát nihat át ñuumáh bejep wət jī. ¹⁴ Pánihna, Jesús caandíh nin pah át wəp niij naáwáp wət yuh jī:

—*Bitadih naóhcanjeh, sacerdotedih míih bácah ā jwúub ñuumátdih júutdih ma bejeé. Moisés ā wətatj pah sacerdotewā í cáo wəhat pínah niijná, chéne jop-wáidih ma wəhúú, Dios meemdíh ā booaatjidih í jéihyat pínah niijná,* † át niijíp wət jī.

¹⁵ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joiná yuhna, bejnit, dawá cáacwáidih át naóh peetéw wət jī. Páant Jesús ā chājat dooná chah át wət yáanap wət jī. Caán doonáidih joinít, ā naáwátdih joyát túut niijná, í wənatdihbət ā booaat pínah niijná, dawá ā pebhna ípí wáac jwibínap wət jī. ¹⁶ Obohjeéhtih, Jesús cáac wihcapboó, ā ípidih úbúdidh ápí bejep wət jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Biíh yeó jáap Jesús cáacwáidih ā bohénachah, fariseowā, Moisés ā wətatjidih bohénitbət ít joí chéudəp wət jī. Queét Galilea baácmant, Judea baácmant, Jerusalén tútchimantbət bejnit, ítát jwibínap wət jī. Jesús ā bohénachah, dawá joiná ít chājap wət jī. Dios cáacwáidih booaat wəpatbət Jesúsdi búdeí át jwəp wət jī. ¹⁸ Páant ā bohénachah, biquína neoná jéih yoocannidih ā lajat chóojíh Jesús pebh ítih beo waad béj jwejíhip wət yuh jī. ¹⁹ Obohjeéhtih, dawá mweúdh í yáo yapachah ennit, chah bóo coahna caandíh ít beo púuh laab béjep wət jī. Pánih púuh laáb jwibínit, biquí-na jeé naanádih úb jwej, ít chājnit, jéih yoocannidih ā lajat chóojíh Jesús pebh ít cádah deyanap wət jī.

²⁰ Pánihna, caán ā booaat wəpatdih í jenah joyátdih jéihnit, Jesús caán jéih yoocannidih nin pah át niijíp wət jī:

—*Ma yéejatdih wā yohna caá*, át niijíp wət jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, Moisés ā wətatjidih bohénit, fariseowábət íjnit, queétjeh nin pah ít niij jenah joyóp wət jī: “¿Dedé cáac tigaá nin? Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Pánihna, ninboó cáacjeh jwəma yuhna, ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, niijná, ‘Dios wā jwəma caá’, niij yeena caá ā chājap”, queétjeh ít niij jenah joyóp wət yuh jī.

† 5:14 Lv 14.1-32

²² Páant í niij jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wət jī:

—*¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi niij jenah joí? ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih úbnit, ma yáac chéi bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejchah ennit, wā niiját yoobópdih ā jwəmatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wəpat wā bíbohətdihbət ñi jéihbipna caá. Weém nihat cáacwā úud jeéé, Dios ā wahní nin baácdih moondíh jéih booaat, í yéej chājatdihbət wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohətdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj júutbipna caá*, Jesús queétdih át niijíp wət jī.

Páant niij péanit, jéih yoocannidih nin pah át niijíp wət jī:

—*Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih úbnit, míih mweúboó ma jwúub bejeé*, Jesús caandíh át niijíp wət jī.

²⁵ Páant ā niijíchahjeh, nihat í enechah, jéih yoocanniji ñah ñuh, ā ñajat chóodih úbnit, áih mweúboó át jwúub bac bejep wət jī. Pánih bejnit, Diosdi búdeí át wéi naáwáp wət jī.

²⁶ Páant ā bac bejchah, nihat en wúhi bej, búdeí jenah joinít, queétdih biíc yoobó Diosdi ít wéi naáwáp wət jī.

—*En yuh bəca!* Búdeí náhníat pínahdih bəw jwí enna caá, ít míic niijíp wət jī.

Jesús Levídih ā júuwát tútat

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Pánihat túttimah, Jesús wā caán tútchidih jwənnitji bac bejnit, biíh tútchina ít bejep wət jī. Caán í bejni namá jwéejdih Leví wət jwəma ñi tewat tólihboó át chéudəp wət jī. Caán Romanowá maáta í úbát túutni nódih úbh wəhni át jwəp wət jī. Pánihna, Levídih ennit, nin pah caandíh Jesús át niijíp wət jī:

—*Wájeéh ma péé júuwá*, át niijíp wət jī.

²⁸ Páant ā niijíchah joinít, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh át bejep wət jī.

²⁹ Pánihat túttimah, Leví áih mweúboó Jesús wáidih át nūmah jeémép wət jī. Caán ā nihat pah dawá nódih úbh wəhntidih, bita ā chéenwáidihbət át nūmah jeémép wət jī. ³⁰ Páant Jesús wā íjeéh í jeéméchah ennit, fariseowā, Moisés ā wətatjidih bohénitbət queétdih ít íjip wət jī. Íjnit, Jesús ā bohénitdih nin pah ít niij jéihwəp wət jī:

—*¿Dépanihna queét dinero nūmnítjeéh, yéej chājnitjeéhbət jeémp babh tigaá ñi chāj? ít niijíp wət jī.* ††

³¹ Páant queétdih í niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah át niij jepahap wət jī:

—*Twúwú chéúhcannit cohndih ípí bidcan caá. Wənnitjeh caá caandíh í bidip.* ³² *Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih jígahnit, wā túut nūmíhna caá’, niij jenah joinít caá teo wáacni pínahdih í bidip. Pánihna, ‘Yeejépwā caá jwiit’, niij jenah*

†† 5:30 Lc 15.1-2

joinítidihjeh teo wáacadih wã jũwúp be, í yéej chãjat-dih jígahnit, túiniboodíh í tũt nũmát pínah niijná, Jesús át niijp wæt jĩ.

Jeémp jwêhcatdih Jesúsdih í wúbh joyát

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Páant queédih ã niiját túttimah, queét Jesúsdih nin pah ít jwúbh niij wúbh joyóp wæt jĩ:

—Dios ã wêtat pah jwí nœowã ípí jeémp jwêhcap jĩ. Juan ã bohénitbêt, fariseowã í bohénitbêt páant í chãj-na caá. ¿Dépanihna ma bohénitboó páantjeh í jeémp? ít niij wúbh joyóp wæt jĩ.

³⁴ —*Nin pah caá ã jumêp: Téihya chéoni ã nũmah jeémpnit biícđih ã jum jwêhchah, jígahcan, ípí túi wêi jeémpna caá. Páant tigaá, wãjeéh jum jwêhna, wã bohénit í túi wêi jeémpna caá.* ³⁵ *Obohjeéhtih, bita caandíh í wê bejat túttimah, ã chéenwã jígahnit, í jeémp jwêhcan niít. Pánihat pah bita weemdíh í wê bejat túttimah bácah, wã bohénitjeéh wã wihcah, queétbêt í jeémp jwêhcan niít,* Jesús queédih át niij jepahap wæt jĩ.

³⁶ Ded pah jwí jeémp jwêhcatdih jwí nœowã í wêtatdih, áih jáap bohéatjĩh fariseowã í widíhichah enna, Jesús queédih nin pah át jwúbh niij bohénap wæt jĩ:

—*Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah wai búhdhdát ã náahcan caá. Páant ñi chãjachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jíint bejna, máa chóodih chah ãta yewa tagaá. Páant tigaá, jwí nœowã í naáwátjidih, wíih jáap bohéatjĩh wid naóhcat caá náahap.* ³⁷ *Pánihat dée, pah jwêhcani iguíh macdíh nũhúp chóojĩh í chãjniji máa wêh wêhđih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguíh mac pahna, máa wêh wêh jéih yúhcan, ãta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah ãta búhd tágaá.* ³⁸ *Pánihna, jáap macdíh, jáap wêh wêhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguíh mac, caandíh yáacni chóobêt ã túi jumbípná caá.* ³⁹ *Obohjeéhtih, ded máa iguíh macdíh ã babhbat túttimah, pah jwêhcani macdíh babhbíhcan, 'Máa mac chah túini beé', ã niijbípná caá. Pánihat pah cáacwã wã jáap bohéatdih náahcan, 'Jwí nœowã í bohéatjiboó chah ã túyup be', í niijbípná caá,* Jesús queédih át niijp wæt jĩ.

Chooát yeó jáapdih ded pah í chãjat pínahdih Jesús ã bohéat

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6 Biíc chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át nũmah chóop yap bejep wæt jĩ. Pánih bejna, ã bohénit trigodih wêcni, áih chóodih jéque yohnit, ít jeémp bejep wæt jĩ. ¹² Páant í chãjachah ennit, biquína íjeéh bejnit fariseowã íjnit, Jesúsdih nin pah ít niij jũhũp wæt jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwí chooát yeó jáapdih yêhna, ma bohénit í teo? Pánih teona, Dios ã wêtatdih yap yohna caá í chãjap, ít niijp wæt jĩ.

³ Páant í niijíchah joinít, “Wã bohénit í yap yohcan caá”, niiját tũt niijná, Jesús queédih nin pah át niij jepahap wæt jĩ:

—*Davidji ã bohénit biícđih nũgúp wãna, Dioíh mœná waadnit, sacerdotewã Diosdih í wêhniji pandih át jeémép wæt jĩ. Pánih jeémpna, ã bohénitdihbêt át wũhup wæt jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh í jeémát pínah át jumêp wæt jĩ. Dios wêtna, bitadih caán pandih át jeémát tútcap wæt jĩ. ¿Davidwã páant í chãjatjidih Dios naáwátđih í daácni núodih ñi bohécannit jíi? Caán pandih í jeémécah yêhna, Diosboó 'Ñi túi chãjcan beé', át niijcáp tajĩ.* ^{††} *Pánihat pah, bœ nin trigodih wêc jeémpna, wã bohénitbêt Diosdih í yap yohcan caá.* ^{‡‡} *Weém, nihat cáacwã wêd jeé, chooát yeó jáapdih ded pah í chãjat pínahdih wã jéih wêtna caá,* Jesús queédih át niijp wæt jĩ.

Téihya ágahnidih Jesús ã booaat

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Biíh chooát yeó jáapdih Jesús judíowã í míic wáacat mœná waadnit, ã bohénachah, caandíh joinít cáacwã cátih téihya ágahni át jumêp wæt jĩ. Áih jéihyepmant bóo møj nah át ágahap wæt jĩ. ⁷ Moisés ã wêtatjidih bohénit, fariseowábêt Jesúsdih ít en ñœnúp wæt jĩ. Chooát yeó jáapdih yêhna, Jesús téihya ágahnidih ã boanachah, caandíh naóh yacat tũt niijná, eníhna ít chãjap wæt jĩ. ⁸ Obohjeéhtih, Jesús páant í jenah joyát-dih jéihnit, téihya ágahnidih nin pah át niijp wæt jĩ:

—*Ñah ñœhñit, nit cátih ma juí ñœhũ,* át niijp wæt jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ñah ñœhñit, queét cátih át juíbi ñœhup wæt jĩ. ⁹ Pánihna, caandíh naóh yaquíhñitdih nin pah át niij wúbh joyóp wæt jĩ:

—*Yeéb ñi jenah joyóchah, ¿jwí chooát yeó jáapdih Dios jwiítđih ded pah tigaá ã wæt? ¿Túí chãjatdih niít ã wætêp? ¿Yeejêp chãjatdih niít ã wætêp? ¿Wœnnidih ã booaat niít? ¿Cáacđih ã mao yohat tũt niít?* Jesús queédih át niijp wæt jĩ.

¹⁰ Páant niijnít, í jepahatdih páina, Jesús queét nihatdih át en behep wæt jĩ. Í jepahcah ennit, téihya ágahni-boodíh nin pah át niijp wæt jĩ:

—*Míih téihyadih ma yoo dœwê,* át niijp wæt jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, áih téihyadih át yoo dœwêp wæt jĩ. Páant ã yoo dœwêchahjeh, áih téihya át túyah bejep wæt jĩ.

¹¹ Obohjeéhtih, queét Jesúsdih naóh yaquíhñitboó caandíh ã booaatdih ennit, búdi ít íjip wæt jĩ. Pánih í-jnit, nin pah ít míic niij wúbh joyóp wæt jĩ: “¿Ded pah tigaá caandíh chãjat náah?” ít míic niijp wæt jĩ.

Jesús doce ã naáwát tũtnit pínahdih ã ñíwat

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Pánihat túttimah, biíh yeó jáap Jesús jeéboó Diosdih wúbúdih át bejep wæt jĩ. Nihat chei át wúbh daa jũwúp wæt jĩ. ¹³ Daanachah, ã naáwátđih jói péenitdih bid bojnit, doce ã bohé bejnit pínahdih át ñíwip wæt jĩ, áih doonádih naóhñit í jumát pínah niijná. ¹⁴ Nit wæt jĩ ã ñíonit: Simóndih ñíonit, Pedro ã wêt át búhdhdêp

† 6:1 Dt 23.25

†† 6:3-4 1S 21.1-6 ‡ 6:3-4 Lv 24.9

wet jī. Simón úed Andrésdihbet át níwip wet jī. Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomásdihbet át níwip wet jī. Biíh Santiago Alfeo wúúhdih níó, biíh Simón Celote poómpdih bóodih níó, ¹⁶ Judas biíh Santiago wúúhdih níó, Judas Iscariote Jesúsdi eníhcannitdih dwo wáini pínahdihbet át níwip wet jī.

Dawá cáacwādh Jesús ā bohéat
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Pánih níó péa jwúub dei jūóhnit, jeé ñaj yacapboó át chāo níhup wet jī. Páant ā chāo níhupboó ā naáwátdih dawá joí péenit jum, dawá bitabet it jumup wet jī. Queét jumnit Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moón, búdí muj jwéjdih jumni Tiro tútchi, Sidón tútchidih moonbet it juibínap wet jī, ¹⁸ Jesús ā bohénachah joyát túut niijná, í wnatnadihbet ā booaat pínah niijná. Nemép jumnitbet it juibínap wet jī, nemépwādh ā bacat túutat pínah niijná. ¹⁹ Booaat túut niijná, queét nihat Jesúsdi it juibí tewíhip wet jī. Caandíh í juibí teonitdih ā wēpat ā chūúchah, nihat it boonap wet jī. Pánihna, wənnitjibet, nemép jumnitjibet it túi jumup wet jī, beca.

Dioíh cáacwā ded pah í jummat pínahdih ā bohéat
(Mt 5.1-12)

²⁰ Jesús ā bohénitdih ennit, nin pah queétdih át niij bohénap wet jī:

“Yeéb moh yéejnit panihnit Dios ā teo wáacatdih bidnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdíh ā teo wáacbpna caá, Dios ā maáh jumupboó ní túi jummat pínah niijná.

²¹ *“Yeéb bəu nəugúp wənnit panihnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdíh ā teo wáacbpna caá, wəd jumnit pah ní túi jummat pínah niijná.*

“Bəu yeéb jūinítdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ā teo wáacbpna caá, ní túi weñat pínah niijná.

²² *“Weém nihat cáacwā úed jeñédih ní jepahat jīb bita yeebdíh eníhcan, yeejép naóhnit, íih poómpmant í bacanachah, Diosboó yeebdíh wēi ennit, ā teo wáacbpna caá. ^{†23} Páant ní yapachah yəhna, caandíh ní cádahcatji jīb Dios pehbboó ní juibínachah, túinidih ā wəhat pínahdih jenah joinít, ñaáp ñahnit, búdí ní weñeé. Pánih chājnit í nəowābet Dios naáwátdih naóh japanitjidih bíic yoobó yeejép í chājap wet jī. Páant queétdih ā yapat pahjeh muntih yeebdíhbet yeejép ā yapachah yəhna, ní weñeé. ^{††}*

²⁴ *“Obohjeéhtih, yeéb dawá bíí dée bíbohnt, Dios ā teo wáacatdih bidcannit, bəu nin baácbóó jumna pohba ní wēina yəh caá. Túttimah, Dios ā peéh chājachah, búdí moh yéejnit ní jumbpna caá.*

²⁵ *“Bita yeebbút bəu dedé ní náahatdih bíbohnt, wəd jumnit panihnit ní jumna caá. Obohjeéhtih, túttimah, Dios ā peéh chājachah, təb nəugúp wənnit panihnit, búdí moh yéejnit ní jumbpna caá.*

“Bita yeebbút ní weñat pínahdihjeh chājnit, bəu búdí wēi jwəhntij, Dios ā peéh chājachah, búdí ní jūibipna caá.

²⁶ *“Diosdih jepahcannitboó yeebdíh í túi wēi naáwáchah, íhí túi chāja chaáh! Pánihat dée pah jon jítih í nəowābet ‘Dios naáwátdih naóh japanit caá’, niijná yəhna, yee naóhntitboodih ípí túi wēi naáwáp wet jī. Pánihna, ní túut nəumcáh, Dios yeebdíhbet ā peéh chājbpna caá”, Jesús queétdih át niijp wet jī.*

“Yeebdíh eníhcannitdih ní túi oyoó”, Jesús ā niij bohéat
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ *“Obohjeéhtih, yeéb weemdíh joinítdih nin pah wā naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, ní túi chājaá. ²⁸ ‘Meemdíh yeejép ā yapa naáh’, yeebdíh niijnítdih, ‘Dios meemdíh ā túi chāja naáh’, ní niij jwúubanaá. Yeebdíh yeejép chājnitdih, Diosdih ní úbú, queétdih ā teo wáacat pínah niijná. ²⁹ Yeebdíh íjnit, bíic bəwá péo tíbdih maonidih, biíh bəwámantbet ní jéutú, mawíhna, ā jwúub mawat pínah niijná. Níih cúbuh jweyát chóodih dúc wáinidih, ā náahachah, níih japih bóo chóodihbet ní wəhú. ³⁰ Ded moh yéejni ā náahatdih ā úbúchah, ní wəhú. Ded níih bíí déedih dúc wáinidih, ní jwúubaat túutca bojoó. ³¹ Bita yeebdíh í túi chājat pínahdih ní náahat pah, yeebbút bitadih ní túi chājaá. Queét yeebdíh í túi chājcah yəhna, yeébboó queétdih ní túi chājaá. [‡]*

³² *“Yeebdíh oinitdihjeh ní oi jwúubanachah, dedé pínah niican caá. Diosdih jéihcannitboó queétdih oinitdihjeh ípí oi jwúubana caá. Pánihna, queét í oyat chah yeébboodih bitadih oyat caá náahap. ³³ Yeebdíh túi chājnitdihjeh ní túi chāj jwúubanachah, dedé pínah niican caá. Diosdih jéihcannit bíic yoobó í chājna caá. ³⁴ ‘Wā wayát pah bóo ā jwúubapna caá’, niij jenah joinít, nódih ní wayáchah, dedé pínah niican caá. Yeejépwā yəhna, bitadih páant ípí wainá caá. ³⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih ní oyoó. Í túi chāj jwúubaat pínahdih bidcanjeh, túinidih ní chājaá. Núodih náahnt í úbúchah, í jwúubaat pínahdih bidcanjeh, ní wayaá. Pánih chājna, Dios weh ní jumchah, ‘Ma túi chājna beé’, niijnít, caánboó yeebdíh túini ā wəhbpna caá. Caandíh ‘Túina caá’, niijcannitdih, yeejép chājnitdihbet Diosboó ā túi chājna caá. Páant ā chājat pah bíic yoobó ní chājat pínahdih yeebdíh ā wətna caá. ³⁶ Dios jwí íp yeebdíh jígah ennit, ā teo wáacat pahjeh muntih, yeebbút bitadih jígah ennit, ní teo wáacá”, Jesús át niijp wet jī.*

“Yeejépwā caá”, bitadih niij jūihcat
(Mt 7.1-5)

³⁷ *“ ‘Meém yeejép caá’, bitadih ní niijcá bojoó. Páant ní niijcáh, Dios yeebdíhbet ‘Meém yeejép caá’, ā niijcán níit. Bita í yéej chājachah, ‘Meemdíh peéh chājat caá náahap’, ní niijcá bojoó. Páant ní niijchah nihna, Diosbet yeebdíh bíic yoobó āta niij tágaá. Bita í yéejatdih ní náhnica bojoó. Páant ní náhnica, Diosbet ní yéejatdih ā náhnican níit. ³⁸ Bitadih ní túi wəhú. Ní túi wəhuchah, Diosbet yeebdíh ā túi wəhbpna caá. Búdí béguepdih becchidih jui cáj waó bíí chājat dée ā wəh-*

† 6:22 1P 4.14 †† 6:23 2Cr 36.16; Hch 7.52

‡ 6:31 Mt 7.12

bipna caá. Ded pah yeéb bitadih ñi wēhat pah bóojeh muntih, Diosbət yeebdíh ã wēhbipna caá.

³⁹ “Jéih encanni bíih jéih encannidih ã duó wáyachah, íit juməpboó bejna, queét chénat pah bíicdih í bəug yácbipna caá ^{†40} Jáap bohéni caandíh bohéni chah ã jéihcan caá. Obohjeéhtih, nihát ã jéihyat pínahdih ã bohé péanit, caandíh bohénidih bíic yoobó ã jéihbipna caá. Pánihna, yeéb bitadih duó wáíihna, wã naáwátidih jwíih túi bohéat caá náahap, jéih encannit dée ñi jumcat pínah niijná. Pánihna, wã naáwátidih túi jéihnit, wã bohéat pah muntih bitadihbət ñi túi jéih bohéibipna caá. ††

⁴¹ “Nin pah yeéb ñipí chājna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ã juməchah, caanbítdih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ã juməchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ã yéejatbítdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ã juməchah yuhna, caandíh ñi jéih encan caá. Caandíh ñi jéih encat pah, búdí yeejép chājna yuhna, ñi míic jéih encan caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chāj? ⁴² Yeebdíh búdí quíib becát panihni ã juməchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becátidih weémbóó meemdíh wã póoj yohbipna caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chājnit jumna yuhna, ‘Némé, túbít yeejép chājna caá ma chājap. Caandíh ma cádahá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chājnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chājatdih jenah joicánjeh, bita bainí í yéej chājatdihjeh ñi jenah joí? Yeéb yeejépwáá, ñi yéej chājatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi túut nuumát túttimah, ñi dée ã yéejatdih ñi jéih cádahat túutbipna caá”, Jesús át niijíp wət jí.

Máa quehe ded pah ã jumət (Mt 7.17-20; 12.33-36)

⁴³ “Ded túini nah yeejép dahna ã quehcah, yeejép nahbət túini dahna ãpí quehcan caá ⁴⁴ Pánihna, ded pah máa nahna ã jummatdih jéihíhna, áih quehe dahnadih enat caá náahap. Nemép óot nahdíh higo wút jumni dahnadih ñipí bidcan caá. Ei náhdih iguíh ñipí bidcan caá. ^{†45} Pánihat dée pah túini cáac ã túi jenah joyát jíib, túinijeh ã naóhbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép cáac yeejép ã jenah joyát jíib, yeejépjeh ã wéhebipna caá. Pánihna, cáac ded pah ã jenah joyát bíic yoobó ã naóhbipna caá”, Jesús át niijíp wət jí. ††

Chéne muú teonit naáwát (Mt 7.24-27)

⁴⁶ “¿Dépanihna, ‘Maá’, weemdíh niijná yuhna, wã wətatdih ñi jepahcan? ⁴⁷ Ded wã bohéatdih joinít, jepahna, nin pah ã jumna caá: ⁴⁸ Muú chāj pooni panihni ã jumna caá. Túi jenah joiní jwuməp baácdih nymah baád waadánit, áih jagápdih ã túi dodhdop be. Pánih chāj péaat túttimah, muj daabáchah yuhna, áih muú túi chājni jumna, ã mónócap be. ⁴⁹ Obohjeéhtih, ded wã bohéatdih joiná yuhna, jepahcanni túi jenah joicánni muú chājni panihni caá ã juməp. Caánboó óon jih-bitjeh baád waadánit, áih jagápdih ã dodhdop be.

Pánihna, caán muúdíh ã péaat túttimah, muj ã jwíih daabáchah, áih muú túi chājni nihcah, chéwat boloh bejnit, áac bejna, ã boto peetáh bejep be”, Jesús queétdih át niijíp wət jí.

Soldadowá í maáhdih teo wēhndih Jesús át booaat (Mt 8.5-13)

⁷ Páant cáacwādh bohé péanit, Jesús Capernaum tútchiboó át bejep wət jí. ² Romano cien soldadowá í maáh Capernaum tútchidih át juməp wət jí. Caandíh teo wēhni ã oini búdí wənná át chājap wət jí. ³ Pánihna, Jesús ã jwíbiát doonádih joinít, judíowá í maátadih Jesús pebhna át wahap wət jí, caandíh teo wēhndih boonadidih ã bejat pínah niijná. ⁴ Páant ã wahachah, judíowá í maáta Jesús pebhna jwíbinít, búdí wəhbhna, nin pah ít níj naáwáp wət jí:

—Jwíitdih wahni túini caá. Jwíit judíowādh túi oinit, jwí míic wáacat muúdíh chājat pínah dinero ã wēhəp jí. Páant ã túi chājat jíib, caandíh ma teo wáac jūwúwú, ít niijíp wət jí.

⁶ Páant í niijíchah joinít, Jesús íjeéh át bejep wət jí. Pánih bejnit, cien soldadowá í maáh pebhna í toáh jwíbinachah, caán bita ã chéenwādh wahnit, nin pah át níj naáwát túutəp wət jí: “Maá, weem cháh wəpni ma juməchah jéihna, ma pebhna jwíbicán, ‘Wíih muúdíh ma waád jūwúwú’, niijní dée nihcan caá. Meemdíh wã tac bəugáihcan caá. Pánihna, yəúpmah-jeh jumna, ma wəpatjéh weemdíh teo wēhndih ma booanaá. ⁸ Wã chah jumnit bita maáta weemdíh í wətna caá. Weembət soldadowādh wətni caá. Bíicdih ‘Ma bejeé’, wã niijíchah, ápí bejna caá. Bíihdih ‘Ma jūwúwú’, wã niijíchah, ápí jūóhna caá. ‘Nindih ma chājaá’, weemdíh teo wēhndih wã niijíchah, ápí chājna caá. Pánihna, ma wətat wəpatdihbət wã túi jéihna caá. Ma wətatəhchahjeh, weemdíh teo wēhni ã boobipna caá”, cien soldadowá í maáh ã chéenwā Jesúsdi h ít níj naóh yapanap wət jí.

⁹ Páant í niijíchah joinít, caán soldadowá í maáh “Jesús caandíh ã boobipna caá”, ã níj jenah joyátidih jéihnit, Jesús búdí át weñep wət jí. Pánih wéinit, ájeéh péenitdih tac púud ennit, nin pah queétdih át niijíp wət jí:

—Caán soldadowá í maáh judío nihcan yuhna, weemdíh ã túi jenah joyát yeéb judíowābóodíh ã yapna caá, át niijíp wət jí.

¹⁰ Pánihna, soldadowá í maáh ã wahnitji áih muúdíh í jwúwəb jwíbinachah, caandíh teo wēhni booni átát juməp wət jí.

Éemp wənnih mi wēúhjidih Jesús ã booaat

¹¹ Túttimah, Naín wūt jumni tútchina Jesús wã ít bejep wət jí. Dawá cáacwəbət íjeéh ít péenap wət jí. ¹² Pánih bejnit, Naín tútchi jéc pebh í toáh jwíbinachah, caán tútchidih moón wənni bácahjidih yohat túut niijná, caandíh í wəb bac jūwúwúchah, Jesús wã queétdih ít jwááap wət jí. Beh wili éemp wənnih mit juməp wət jí. Mi wēúh bíic jumni át wənpəp wət jí. Dawá cáacwəbət mijeeh ít nyməp béc jūwúwú wət jí. ¹³ Páant í jūwúwúchah

† 6:39 Mt 15.14 †† 6:40 Mt 10.24-25; Jn 13.16; 15.20 † 6:44 Mt 12.33 †† 6:45 Mt 12.34

ennit, Jesús caántdih jǵgah ennit, nin pah át niijíp wət jǵ:

—*Ma jǵicá bojoó*, át niijíp wət jǵ.

¹⁴ Páant niijnít, wənni áih bácahji lajni naadíh ā teweçah, caandíh beonit ít chāo ñúhəp wət jǵ. Pánih teonit, “*¡Némé, ma boo pəd jǵúwá!*” wənnidih át niijíp wət jǵ.

¹⁵ Páant ā niijíhahjeh, wənniji jwúəb boo pəd chúədnit, át wéhenap wət jǵ. Páant ā boonachah, Jesús beh wilidih nin pah át niijíp wət jǵ:

—*Dáa, ma wúəh ā jwúəb boona caá, páant məntih*, át niijíp wət jǵ.

¹⁶ Páant ā boonachah enna, nihat cáacwā wúhi bejnit, Diosdih búdí ít weñep wət jǵ.

—Dios naáwátdih wəp naóh yapani át jəi tágaá. Dios jwiít áih cáacwátdih teo wáacadih át jəi tágaá, ít míic niijíp wət jǵ.

¹⁷ Páant ā chǵatji doonádih nihat Judea baác, pehb-bit jəmni baácnadihbət ít naóh peetép wət jǵ.

Juan Daabáni ā úəbh joyát túətat

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Jesús páant ā chǵatji dooná Juan Daabánidihbət át jəibínap wət jǵ. Caán nemat məúboó ā jəmçah, ā bohénit caandíh ít jəibí naáwáp wət jǵ. ¹⁹ Páant ít naáwáçah joinít, chénewā ā bohénitdih Jesús pebhna át wahap wət jǵ. “¿Meém Dios ā wahní, jwiít judíowā jwí páini níit? ¿Bíhdih bidat níit náahap?” queétdih át niij úəbh joyát túətəp wət jǵ.

²⁰ Páant ā niijíhah joinít, Jesús pebhna ít bejep wət jǵ. Caanná jəibínit, Jesúsdih nin pah ít niijíp wət jǵ:

—Juan Daabáni jwiítdih wahnit, nin pah ā niij úəbh joyát túətəp be: ‘¿Meém Dios ā wahní, jwiít judíowā jwí páini níit? ¿Bíhdih bidat níit náahap?’ jwiítdih ā niiját túətəp be, Jesúsdih ít niijíp wət jǵ.

²¹ Í jəibínachahjeh, Jesús dawá cáacwátdih boona át chǵap wət jǵ. Nemép jəmniidihbət booa, dawá jéih encannitdihbət át boonap wət jǵ. ²² Juan ā wahnit ít niijíhah joinít, nin pah Jesús queétdih át niij jepahap wət jǵ:

—*Ded pah ñi enatji, ñi joyátjidihbət Juandih naáwátdih ñi bejeé. Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bejannitjidihbət ā boona beé. Bácah moópnitji, wənah bejnitjidih yəh bəca ā boonap be. † Moh yéejnitdih ā túi ubat pínah doonádihbət naóhna ā chǵap be. ††²³ “¡Ded weemdíh túi jenah joí cádahcanidih Dios ā wéi enna caá!” Jesús ā niijíp be’, Juandih niij naáwátdih ñi bejeé*, Jesús queétdih át niijíp wət jǵ.

²⁴ Juan ā wahnitji ít jwúəb bejat túttimah, Juan ded pah ā jəmatdih cáacwátdih nin pah Jesús át niij naáwáp wət jǵ: “*¿Dedétdih enedih bej tigaá ñipí chǵ, məú wihcapboó bejna? ¿Jwi jeémp ylip déedih johlit ā joh jwejni panididih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó ít naáwáçah yəhna, caánboó jweéhcanjeh yoobópdih āpí naáwáp wət jǵ. † Pánih jəmniidih bidcan, ¿túini yégueh dəonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh dəonít, dawá*

bií dée bíbohnt, maátaih məúboó ipí jəmna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. † Pánih jəmniidihbət bidcan, ¿Dios naáwátdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chǵ? Páant tigaá Juan ā jəmçəp. Bita naóh yapanit chah ā jəmna caá. † Juan ā jwíh naóh waáwát pínahdih jon jǵtíh nin pah ít niij naóh daacáp tají:

‘Á wúəhdih Dios nin pah ā niijíp be: “Ma jǵtíh wā naáwátdih naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá, meémboó ma naáwáçah joinít, ít jepahap pínah niijná”, Dios ā niijíp be’, át niij daacáp tají.

(Mal 3.1)

²⁸ “*Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ā jəmna caá. Obohjeéhtih, bəw lāa páant ā jəmçəh yəhna, Dios ā maáh jəmçəpna ded oboh jəmniijiboó Juan chah ā jəmbipna caá*”, Jesús queétdih át niijíp wət jǵ.

²⁹ Juandih ít nemat pínah jǵtíh, ā bohéatdih joinít, nihat cáacwā, Romano maáta ít úəbát túətni núodih úəbh wəhntitbət, Juandih ítát daabáát túətəp wət jǵ. Páant Diosdih jepahnit ít jəmçəhah, Jesúsboó ā niijíhah joinít, “Dios ā wətat yoobópdih caá”, ít niijíp wət jǵ. ³⁰ Obohjeéhtih, fariseowā, Moisés ā wətatjidih bohénitbət, Juandih daabáát túətcəp, Dios queétdih ā náah yacat pínahdih ít náahcap wət jǵ. †

³¹ Páant ít jəmatdih jéihnit, Jesús nin pah át jwúəb niij naáwáp wət jǵ: “*Bəw lāa moón weemdíh jepahcannit, nin pah ñi jəmna caá: † Yoahdih tíohnit wébit pah caá ñi jəmçəp. Tíoh chúədnit, nin pah ipí míic niij jəihna caá: Jwí pelat póoj tíhwichah yəhna, yeébbóó ñi búədíhcan beé. Wənnitdih jwí jǵí tíhwichah yəhna, ñi jǵí wáaquíhcan beé, ít míic niij jəihna caá. † Páant ít chǵat pah, yeebbút bíic yoobó ñipí chǵjna caá. Juan Daabáni cáacwájeéh jeémpcəp, poonidihbət āpí babhcap jǵ. Páant ā chǵjcah enna, ‘Nemép jəmni caá’, niij jəihnit, ā bohéatdih ñi jepahcap jǵ. † Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwā úəd jeñé cáacwájeéh jeémpnit, wǵpí babhna caá. Páant wā chǵjcah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, máihni caá ā jəmçəp. Romanowā ít úəbát túətni núodih úəbh wəhntit, yeejép chǵjnit bíicdih āpí pej jəmna caá’, niij jəihnit, weemdíhbət ñi jepahcan caá. Páant niij jəihna, wébit pah caá ñi jəmçəp. † Obohjeéhtih, ded pah Dios ā wətat pah wā túi chǵjcah enna, ā jenah joyát yoobópdih ā jəmatdih ñi jéihbipna caá*”, Jesús queétdih át niijíp wət jǵ.

Yad wili chej jəmniit Jesúsdih mi pəhwat

³⁶ Bíh yeó jáap bíic fariseo, Şimón wətt jəmni, Jesúsdih át nəmah jeémép wət jǵ. Áih məuná jəibínit, Jesús ájeéh át jeémép wət jǵ. ³⁷ Simóníh məudíh Jesús ā jəmat doonádih joinít, queét ít jeéméçah, caán tútchidih bóli, deoh nah jəmni, túi chej jəmni yíi quiítdih mit əb waád jəibínap wət jǵ. Caán quiít alabastro ít niijní jeejǵ ít chǵjni quiít át jəmçəp wət jǵ. ³⁸ Pánih əb waád jəibínit, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh mi oyat jéutna, áih ítchanadih míih quiíb macjǵ jəi chócni, míih waó yoócjǵ mit jǵp wiwip wət jǵ. Pánih chǵ péa, áih ítchanadih nomnit, mi əb jéóhni túi chej jəmni

† 7:22 Is 35.5-6 †† 7:22 Is 61.1

‡ 7:30 Mt 21.32; Lc 3.12

yíidih p̄ohnit, mit ñáñap w̄t j̄i. ^{†39} Páant mi chājachah ennit, Jesúsdi h n̄mah jeémpni Simónboó nin pah caanjéh át ni j̄jenah joyóp w̄t j̄i: “Nin newé Dios naáwátdih naóh yapani j̄mna, caandih teonih yeejép mi j̄matdih áta jéh tagaá. Jéihnit, caántdih áta tewat t̄t̄tcan tagaá. Obohjeéhtih, páant á chājcan, naóh yapani yoobát nihcan nacaá”, át ni j̄jenah joyóp w̄t ȳh j̄i. ⁴⁰ Páant á ni j̄jenah joyátdih jéihnit, nin pah Jesús caandih át niijíp w̄t j̄i:

—*Simón, meemdih bainí wā naáwát t̄t̄t caá, ded pah mi chājatdih ma jéihyat pínah niijná*, át niijíp w̄t j̄i.

—Ma naáwá, Bohení, Simón caandih át niijíp w̄t j̄i.

⁴¹ —*Bíic newédih chéne neoná dinerodih í wayáp be. Bíicboó chéne jópchi á tewat jíibdih pohba waí, bíih-boó chéne widh á tewat jíibbitdih á wayáp be.* ⁴²

Queét chénat pah í wayátjidih í jéh jíib chājcah ennit, queétdih w̄hniiboó j̄m̄ naáh. Ni jíib chājcah, á túina caá, queét chénat pahdih á niijíp be. Páant á chājachah, ¿ded tigaá caandih chah á oibi? Jesús Simóndih át niijíp w̄t j̄i.

⁴³ —Búdí n̄o wainiboó caandih chah á oibipna caá, Simón át ni j̄jepahap w̄t j̄i.

—*Yoobópdih ma jepahna caá*, Jesús caandih át niijíp w̄t j̄i.

⁴⁴ Páant niijnít, yad wilidih j̄t̄t j̄áhanit, Simóndih nin pah át j̄w̄ub ni j̄ naáwáp w̄t j̄i:

—*Ma jengah joyoó. Ma chéen yoobát wā j̄m̄uchah ni-hna, míih m̄n̄á wā waád j̄yúchah, wíih jítchanadih wā chocat pínah niijná, mah weemdih mata w̄h tagaá. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih míih quíib macj̄ih j̄i chócni, míih waó yoócj̄ih mi j̄p̄ wiwip be.* ⁴⁵ *Wā j̄yúchah, meém weemdih p̄o tíbdih nomcanjeh, ma túi w̄bhcap be. Obohjeéhtih, nintboó weemdih mi oyat j̄t̄t̄na, wíih jítchanadih mi nom cá-dahcan caá.* ⁴⁶ *Wā j̄yúchah, wíih wao dáhdih yíij̄ih p̄oh j̄áha ñáicanjeh, ma túi w̄bhcap be. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih túi chej j̄m̄ni yíij̄ih p̄ohnit, mi ñáñap be.* ⁴⁷ *Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Búdí mi yéej chājatjidih Dios át yoh w̄h tagaá. Páant á chājatdih jéihnit, weemdih búdí mi oina caá. Obohjeéhtih, ‘Bainíjeh wā yéej chājap j̄i, ni j̄jenah joinít, á yéejat yohat w̄bhniiboó bainíjeh Diosdih á oina caá. Pánihatdih ma túi jengah joyoó*, Jesús Simóndih át niijíp w̄t j̄i.

⁴⁸ Caandih páant ni j̄ péanit, caántdih j̄w̄h nin pah át j̄w̄ub niijíp w̄t j̄i:

—*Meém yéejat yohnih caá.* ⁴⁹ *Weemdih ma túi jengah joyát jíib, ma yéejat peéh iiguipna ma bejatj̄i déedih, meemdih Dios át túi w̄b tagaá. Pánihna, túi w̄ninit, ma bejeé*, át niijíp w̄t j̄i.

Páant á niijíchah joinít, ájeéh jeémpnit nin pah queétjeh ít míic ni j̄ w̄bh joyóp w̄t j̄i:

—¿Dedé newéna tigaá nin? ¿Yéejat yohat w̄patb̄t á bíbohna caá! ít míic niijíp w̄t j̄i.

† 7:38 Mt 26.7; Mr 14.3; Jn 12.3

Jesús w̄dih biquína yaádh í teo wáacat

8 Túttimah, Jesús tútchina yoobó cáacw̄dih át táoh bohé jibip w̄t j̄i. Dios á maáh j̄mat doonádih át naáwáp w̄t j̄i. Doce á bohénitb̄t ájeéh ít jib bejep w̄t j̄i. ² Biquína yaádhb̄t íjeéh ít pej j̄m̄ bejep w̄t j̄i. Jesús á boonanit yaádh, nemép j̄m̄nitdih á boonanitb̄t ít j̄m̄p w̄t j̄i. María, Mágdala tútchidih bólidih siete nemép w̄dih Jesús á bacat t̄t̄t̄n̄ih̄i j̄m̄, ³ Juana, Maáh Herodesdih teo w̄hni Chuzá áab̄t j̄m̄, Susana w̄t j̄m̄nihb̄t mit j̄m̄p w̄t j̄i. Dawá bita yaádhb̄t íjeéh ít pej j̄m̄ bejep w̄t j̄i. Queét yaádh íh dinerój̄h Jesús w̄dih ít teo wáacap w̄t j̄i. ^{††}

Waáh momni naáwát

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Bíic yeó jáap dawá cáacw̄ í j̄m̄ni tútchinamant benit, caandih enat t̄t̄t niijná, Jesús pebhna ít j̄ibínap w̄t j̄i. Dawá páant í wáac j̄ibínachah ennit, á jengah joiní naáwátj̄h queétdih bohéna, Jesús nin pah át ni j̄ naáwáp w̄t j̄i: ⁵ “*Bíic newé waáh momdih á bejep be. Páant á waáh bojochah, biquí tíbna namádih á b̄m̄g ñájap be. Namádih b̄m̄g ñájni tíbnadih cáacw̄ í néeh ch̄ñ̄p be. Bíih tíbnadih j̄wébehwā j̄óh̄nit, í jeémp beedánap be.* ⁶ *Bíih tíbna, jeej̄ih yewéni baác j̄m̄p-boó á b̄m̄g ñájap be. B̄m̄g ñájni, chíih j̄óh̄na ȳhna, mac á j̄p̄ah bejehchah, á w̄nah bejep be.* ⁷ *Bíih tíbna nemép óot cātih á b̄m̄g ñájap be. Pánih b̄m̄g ñájni á chíihichah ȳhna, caán nemép óotboó caandih á chíih yap bejehchah, momniboó manahnit, á w̄nah bejep be.* ⁸ *Obohjeéhtih, bíih tíbna túini baácboó á b̄m̄g ñájap be. Pánih b̄m̄g ñájna, chíihnit, á túi quehep be. Pánih queh̄nit, wawána j̄mat pah cien tíbna á quehep be”,* Jesús queétdih át niijíp w̄t j̄i.

Caán naáwátj̄h bohé péanit, “*¿Ded molít j̄m̄na, á túi joyó naáh!*” át ni j̄ ej ñaacap w̄t j̄i.

¿Dépanih tigaá á jengah joyátj̄h át naóhji?

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Páant naáwátj̄h á bohénachah joiná ȳhna, beh joicán, á bohénit á bohéatj̄dih ít w̄bh joyóp w̄t j̄i.

—¿Ded pah ni j̄ naóh bohé tibeé j̄wíitdih ma chāj? ít ni j̄ w̄bh joyóp w̄t j̄i.

¹⁰ Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah át ni j̄ jepahap w̄t j̄i:

—*Ded pah Dios maáh á j̄matdih bitadih naóh j̄w̄h-ca naáhdih b̄m̄ yeebdíh̄jeh wā naóhna caá. Obohjeéhtih, bitadih naáwátj̄h̄jeh wāpí bohéna caá, weemdih enna ȳhna, í beh encat pínah, wā naáwáchah joiná ȳhna, í beh joicát pínah niijná. Weemdih í jepahíh̄cat jíib páant í j̄m̄na caá,* [†] queétdih Jesús át niijíp w̄t j̄i.

†† 8:3 Mt 27.55-56; Mr 15.40-41; Lc 23.49 † 8:10 Is 6.9-10

Waáh momni naáwátdih Jesús ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Túttimah, waáh momni naáwátjidih ã beh joyát pí-nah niijná, nin pah Jesús queétdih át jwúub niijp wut jĩ: *“Nin pah niij naóhna wã chãjap be: Waáh momni tílbna Dios naáwát panihni caá. ¹² Biquína joinít namáboó bœug ñájni panihni caá. Dios naáwátdih ã joyóchahjeh, nemépwã ã maáh ã joyátjidih ã jenah joyát túttcan caá, jepahcanjeh iiguipna ã bejat pínah niijná. ¹³ Bitá joinít jeejéh yewénibit baácboó bœug ñájni panihni caá. Dios naáwátdih joiná, ã túi wëi jwúhna yuh caá. Obohjeéhtih, ã caolihboó ñeh jáap choo bejni panihni ã jumuchah, bitaboó queétdih deohnit, ã yéej chãjat túttchah, Diosdih jepah cádahnit, ã jwúub yéej chãjna caá. ¹⁴ Bitá joinítboó nemép óotna cãtíh bœug ñájni panihni ã jumna caá. Dios naáwátdih joinít, ã jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, yeó jáap jummat pah ã chãjat pínahdih queét túbit ã náhni dahwana caá. Búdí dinero bíbohatdihjeh ã wëina caá. ã weñat pínah chãjatdihjeh ã jenah joiná caá. Pánih jenah joinít, chéonit panihnit jumna, Dios naáwátdih jenah joicánjeh, queétdih behat dée wihcan caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, bitá joinítboó túini baácđih bœug ñájni panihni caá. Dios naáwátdih túi joinít, jwúub náhnina, caandíh ã cádahcan caá. Pánih jumna, Dios ã náhat pah ãpí túi chãjna caá”, Jesús át niijp wut jĩ.*

Jiát dah naáwát

(Mr 4.21-25)

¹⁶ *“Wã bohéat jiát panihni caá. Ded áih jiát dahdih jíí péanit, pœubát dahjéh ãpí páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúudat páha nœmpboobút ãpí jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, japboó ãpí jíí cáag jwejna caá, ã yeh iiguíchah, nihat waadnit ã túi enat pínah niijná. ¹⁷ Caán ã yeh iiguíchah, dedé ã bihniji ã jígohbipna caá. Dedé ã bih chãjatjidihbut nihat cáacwã ã enbipna caá. Wã naáwátdih ã bohénachah, cáacwã ded pah ãih caolih ã jummatdih ã jéihyana caá. ††*

¹⁸ *“;Ñi túi chãja chaáh! Ded pah wã naáwátdih joinít, ñi túi jepahaá. Ded wã naáwátdih túi joini ã jwúub náhninachah, Dios caandíh chah ã jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, ded joiná yuhna, ã jwúub náhnicah, ã jwíh joyátjidih Dios ã dúuc wáibipna caá”, Jesús át niijp wut jĩ. †*

Jesús íin, ã úudwãbut caandíh ã bidat

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Caán láa Jesús íin ã úudwãbut ã pebhna ãtíh juibí-
nap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, dawá cáacwã ã jumuchah, Jesúsđih ãt jéih jwááhcap wut jĩ. ²⁰ Pánihna, bitá caanjéh jumni Jesúsđih nin pah át niijp wut jĩ:

—Ma íin ma úudwãbut meemdíh bidnit, jóocmant ã pái ñuhna caá, át niijp wut jĩ.

²¹ —*Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, nit panihnit wã déewã yoobát ã jumna caá. Dios naáwátdih wã bo-*

† 8:16 Mt 5.15; Lc 11.33 †† 8:17 Mt 10.26; Lc 12.2 ‡ 8:18 Mt 25.29; Lc 19.26

hénachah, jói jepahnit wã íin panihnit, wã úudwã panihnitbut ã jumna caá, Jesús caandíh át niij jepahap wut jĩ.

Búdí johlit, nolihatdihbut Jesús ã yayáát

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Bíih yeó jáap Jesús ã bohénitdih jááj chóodih nœmah waadnit,

—*Chóbe conanaáboó íimdih jwí chúuh bejjéh, át niijp wut jĩ.*

Páant niijnít, ãt chúuh bejep wut jĩ. ²³ Páant ã chúuh bejehah, Jesúsboó át úwep wut jĩ. Á úwat pónih, búdí johlit át jéuwep wut jĩ. Pánih búdí nolihat ã jumuchah, ã jãáj chóo át daábíhip wut jĩ. ²⁴ Páant ã tobohochah, ã bohénit Jesús pebh juibí wœcnit, caandíh nin pah ãt niijp wut jĩ:

—*Bohéní, Bohéní, daabná caá jwí chãjap! jwí bœudbipna caá! caandíh ãt niijp wut jĩ.*

Páant ã niij wœuchah, jáanit, Jesús johlitdih, nolihatdihbut *“Ma yayáát”,* át niijp wut jĩ.

Páant ã niijchahjeh, johlit, nolihatbut bícmantjeh át yayáh bejep wut jĩ.

²⁵ —*¿Dépanih tibeé weemdíh ñi túi jenah joicán?* Jesús ã bohénitdih át niijp wut jĩ.

Páant ã yayánachah en wáhi bejnit, búdí ãt úwep wut jĩ. Pánih úmna, búdí jenah joinít, queétjeh nin pah ãt míic niij úbh joyóp wut jĩ:

—*¿Dedé cáacna tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ã yayáh bejna caá, ãt míic niijp wut jĩ.*

Gadara baácđih bóo nemép jumnidih Jesús ã booaat

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Páant ã yapat túttimah, Gadara baácboó Jesús wã ãt chúuh juibínap wut jĩ. ²⁷ Caanná chúuh juibínit, Jesús wã ãt aab béjehah, caán tútchidih bóo nemép jumni Jesúsđih át jwááh dei jéuwep wut jĩ. Caán maatápđih yéguet dœocán, mœudíh jéih jumcanjeh, cáac yohopboó ãpí jumep wut jĩ. Maatápđih nemépwã caandíh ãt déheanap wut jĩ. Páant ã déheanachah, cáacwã áih téihya colóhnadidih, áih jíitcha colóhnadidihbut ãt ãtópđih ãt chéwep wut jĩ. Pánih chéonit, nemat mœúboó ãtíh nemep wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã chéwatjidih pœud wái daj yohnit, queét nemépwã mœú wihcapboó caandíh ãt nœmah jwei báp bejep wut jĩ. Pánihna, Jesús wãđidih jwááh dei juibínit, nemépwãđidih Jesús ã bacat túttchah joinít, Jesúsđih nin pah ãt niij ñaacáp wut jĩ:

—*¿Jesús, Dios chah wœpni wœúh, dépanihat tútt tigaá weemdíh páant ma chãj? jweemdíh ma peéh chãjca bojó! át niij ñaacáp wut jĩ.*

³⁰ Páant ã niij ñaacáchah joinít,
—*¿Dedé tigaá ma wút?* Jesús caán nemépdih át niijp wut jĩ.

Páant ã niijchah joinít, dawá nemépwã jumna, nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—*‘Dawá’ caá wã wút. ³¹ jBúdí iigní íitboó jwítdih ma wahca bojó! ãt niij wœp úbúp wut jĩ. ³² Queét pebh, jeé ñaj yacapboó dawá momo mœuwã ãt bid jeéméchah*

ennit, —Jwiítidih queét mæwā diítna ma wahaá, nemépwā Jesúsdiht it niijíp wæt jī. Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétidih át bejat tæutæp wæt jī. ³³ Páant ā bejat tæutæchahjeh, nemépwā newéih bácahmant bac bejnít, mæwādiht ī waadáchah, ñáo dei bej, bæug báhnít, mæwā īt chīc wæn beedáh bejep wæt jī.

³⁴ Páant ā yapachah ennit, mæwādiht en daonítjiboó íih tútchina īt jweí jwúub bejep wæt jī. Jweí jwúub bejna, ī jwááhnitdih naóhnít, íih tútchidih moondíhbut páant ā yapat doonádih īt naáwáp wæt jī. ³⁵ Páant ī naáwáchah joinít, cáacwāboó íih tútchimant Jesús ā chājatjidih enedih īt bejep wæt jī. Pánih bej, Jesússwā ī jæmæpna juibínít, nemépwā jæmniji yégueh dæó, túni-jeh jenah joinít, Jesús pebh ā chéudæchah enna, búdí īt éumæp wæt jī. ³⁶ Jesús nemépwā jæmnidih ā booanachah ennitjiboó, jáap jænítdih ded pah ā yapatjidih īt naáwáp wæt jī. ³⁷ Páant ī naáwáchah joinít, nihat Gadara baácdih moón búdí éumnit, íih baácmant Jesúsdiht it jwúub bejat tæutæp wæt jī. Páant ī bejat tæutæchah joinít, Jesússwā íih jāáj chóona īt jwúub dei bejep wæt jī. ³⁸ Páant ī jwúub dei bejehah, nemépwā jæmnijiboó Jesúsdiht búdí átih pej jæmíhip wæt yeh jī.

³⁹ —*Wājeéh ma jéúwúchah, áta túi ta yeh caá. Obohjeéhtih, weém ma Maáh meemdíh jígah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādiht naáwát tæut ni-ijná, ī pebhboó ma jwúub bejeé,* Jesús caandíh át niijíp wæt jī.

Páant ā niijíchah joinít, nemépwā jæmniji jwúub bej, nihat áih tútchidih moondíh caandíh Jesús búdí ā teo wáacatjidih át naóh peetép wæt jī.

Áih yégueh chóodih jái teonih, Jairo næumdíhbut Jesús ā booaat

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Gadara baácmant Jesússwā ī jwúub chéuh juibínachah, dawá míc wáac páinit cáacwā wéinit, queétidih īt jwáááp wæt jī. ⁴¹ Jairo wæt jæmni, judíowā ī míc wáacat mædíh en daonít ī maáh, Jesús pebh át juibínachah wæt jī. Juibínít, bódícha caj yoh ñajnit, Jesús áih mæúboó ā bejat pínahdih búdí át wúbúp wæt jī. ⁴² Á næúm bíc wilijeh wæt jī. Caánt doce jópchi bíbohniht, búdí mi wænæchah, caántdih ā booaat pínah niijná, Jesúsdiht áih næuná át bejat tæutæp wæt jī. Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh ā bejehah, dawá cáacwā caandíh īt too néeh péenap wæt jī.

⁴³ Pánihna, queét cātíh bíih wíli mácanihat panihat wænnihbut mit jæmæp wæt jī. Doce jópchi caán wænatdih mi bíbohohchah, ī cohohchah yehna, át yaicáp wæt jī.

⁴⁴ Pánih næmna, Jesúsíh yégueh chóo yapat waadiht táahmant mi juibí teweçahjeh, mi mácanihat panihat wænát át yayáh bejep wæt jī. ⁴⁵ Páant mi teweçah, Jesús cáacwādiht nin pah át niij wúbh joyóp wæt jī:

—*¿Déhe tigaá wíih yéguehdih jái teoni?* át niijíp wæt jī.

—Weém meemdíh wā teocan beé, nihat īt niijíp wæt jī.

—Páant Bohéní, dawá meemdíh ī too néeh péena caá, Pedroboó át niijíp wæt jī.

⁴⁶ Páant ā niijíchah joinít, Pedrodiht nin pah át jwúub niijíp wæt jī:

—*Obohjeéhtih, wænni weemdíh jái teweçah, booaat wépat wíih bácahmant áí bejep be,* Jesús át niijíp wæt jī.

⁴⁷ Páant ā niijíchah joinít, caandíh juibí teonih, jéih jweicán, éum méménít, Jesús pebh mit bódícha caj yoh ñajap wæt jī. Pánih bódícha caj yoh ñajnit, nihat cáacwā ī enechah, ded pah mi juibí teonitjeh booaatjidih caandíh mit naáwáp wæt jī. ⁴⁸ Páant mi naáwáchah joinít,

—*Némá, weemdíh táí jenah joiná, mat boonap tagaá. Éumcanjeh, wéinit ma jwúub bejeé,* Jesús caántdih át niijíp wæt jī.

⁴⁹ Páant ā niijíchahjeh, Jairoíh næumánt bej, Jesússwā pebhna juibínít, Jairoboodíh nin pah át niijíp wæt jī:

—Jáantjeh ma næúm mi næujáh bejep be. Páant mi wænæchah, bohénidih ma jwúub bejat tæutæp, Jairodiht át niijíp wæt yeh jī.

⁵⁰ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít,

—*Ma éumca bojoó. Wā wépatdih ma táí jenah joyóchah, ma næúm mi boobipna caá,* Jesús Jairodiht át niijíp wæt jī.

⁵¹ Téttimah, Jairoíh næuná juibínít, ī játih juibínitji wænnidih búdí jígahnit, ī jéúchah, Jesús át enep wæt jī.

—*Ñi jái cádahaá. Caánt wænnih niican caá. Éona caá mi chājap,* Jesús queétidih át niijíp wæt jī.

Páant ā niijíchah joinít, mi wænatdih jéihnit, caandíh īt dehwep wæt jī. Queétidih páant niij naóh péanit, Jairoíh mædíh waadnit, ájeéh bejnitdih jóocmantjeh át chāwát tæutæp wæt jī. Pánihna, Pedro, Santiago, Juan, wænnihji mi mánadiht pohba ájeéh át waadát tæutæp wæt jī.

⁵⁴ Pánih waadnit, Jesús wænnihíh téihyadiht teonit,

—*¡Bainhmaá, ma ñah ñehhé!* caántdih át niijíp wæt jī.

⁵⁵ Páant ā niijíchahjeh, caánt jwúub boonit, mit ñah ñehæp wæt jī. Mi jwúub boonachah, Jesús mi mánadiht caántdih jeémát át wéhat tæutæp wæt jī. ⁵⁶ Páant ā booanachah, mi mána búdí īt en wéhi bejep wæt jī. Obohjeéhtih, caántdih ā booaatjidih bitadiht Jesús át naáwát tæutæp wæt jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 Bíc yeó jáap doce ā bohénitdih Jesús ā pebhna bid wáacnit, nemépwādiht ī bacaat pínah, wænnitdihbut ī booaat pínah niijná, ā wépatdih queétidihbut át wéhæp wæt jī. ² Pánih wéh péanit, queétidih át wahap wæt jī, Dios ā maáh jæmatdih ī naáwáchah, cáacwā ī jepahat pínah, cáacwādihtbut ī booaat pínah niijná. ³ Pánih wahnit, Jesús queétidih nin pah át niij naáwáp wæt jī:

—*Bejna, dedé bí déedih ñi æb bejca bojoó. Íoh cajat nah, wæh wéúh, jeémát, dinerodih yeh bæca ñi æb bejca bojoó. Ñi dæwát chóodihjeh ñi dæo béjeé.* ⁴ *Caán tútchidih moondíh bohéna, ded ñi jwíih waadni*

mæddihjeh ñi ũwúú. Caanjíh moondih bohé péanitjeh caán mæddih ñi cádah bejeé. ⁵ *Det tútchidih moón yeebdih náahcan, ñi naóhni doonádih í joíhcah, bac bejna, í enechah, queétdih Dios á yohat pínahdih í jéihyahat pínah niijná, ñíih zapatosdih too dægnit, becchídih ñi péoh mao jéenanaá,* át niijíp wæt jĩ. [†]

⁶ Páant á niijíchah joinít, nihat tútchibitna yoobó ít bejep wæt jĩ. Pánih juibínit, Dioíh túini doonádih nihat cáacwádih naóhni, wænnitdihbüt ít boonanap wæt jĩ.

Maáh Herodes tæbit á úumat

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Caán láa Maáh Herodes Jesús á bohénitbüt ded pah í chájat doonádih jwúub joiná, búdí át úumæp wæt jĩ.

“Juanji át jwúub boo pæd jüóh tagaá”, biquína niij, ⁸ “Elías át jwúub jígoth tagaá”, bita niij, “Dios naáwátdih bíih naóh yapaniji át jwúub boo pæd jüóh tagaá”, bitabüt ít niijíp wæt yuh jĩ. ^{††}

⁹ Páant í niijíchah joinít, Herodesboó nin pah át niijíp wæt jĩ: —Weemjéh tijí Juandih wá waó bóod yohat tútæp jĩ. ¿Pánihna, deíh doonádih tigaá wá jwúub joí, páant mæntih? át niijíp wæt jĩ. Páant niijnít, Herodes Jesúsdi h tæbit át eníhip wæt jĩ.

Cinco mil cáacwádih Jesús jeémát á wúhat

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Túttimah, Jesús á wahnitji á pebhna jwúub juibínit, ded pah í chájatjidih caandíh ít naáwáp wæt jĩ. Páant í naáwáchah joinít, á bohénitjéh jümühna, cáacwádih át cádah bejep wæt jĩ. Pánih cádah bejnit, Betsaida tútchina ít bejep wæt yuh jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, cáacwáboó í bejatdih jéihnit, queétdih ít ñæun béjep wæt jĩ. Í ñæun jwááachah, Jesús queétdih wéinit, Dios á maáh jumatdih át bohénap wæt jĩ. Wænnitdihbüt át boonanap wæt jĩ.

¹² Cheyeh doce á bohénit nin pah Jesúsdi h ít niijíp wæt yuh jĩ:

—Nin pehbbit tútchinaboó nitdih ma bejat tútú, í úwat tólih pínah, í jeémát pínahdihbüt í bidat pínah niijná. Niñíhbitjeh pohba mæuná á wihcan caá, ít niijíp wæt jĩ.

¹³ —*Yeebjéh queétdih jeémát ñi wúhuú,* Jesús át niij jephap wæt jĩ.

—Páant, cinco botoni pan dahna, chéne queejwábitdihjeh jwí bíbohna caá. ¿Queét í jeémát pínahdih jíib chájadid jwí bejmi naniít? á bohénit ít niij úubh joyóp wæt jĩ.

¹⁴ (Cinco mil neonájeh ít jæmæp wæt jĩ. Yaádh í weh bíicdih chah ít jæmæp wæt jĩ.)

—*Cáacwá poómp jumat pah cincuenta ñi chúdat tútú,* á bohénitdih Jesús át niijíp wæt jĩ.

¹⁵ Páant á niijíchah joinítjeh, queétdih ít chúdat tútæp wæt jĩ. ¹⁶ Páant í chúduchah, Jesúsboó cinco pan dahnadid, chéne queejwádidbüt úbnit, chéi ennit,

—*Nin pandih, queejwádidbüt ma wúhat táina caá, Paá,* á ípdih át niijíp wæt jĩ.

Páant niij péanit, pan dahnadid queejwádidbüt danit, cáacwádih í pááat pínah niijná, á bohénitdih át

† 9:5 Lc 10.4-11; Hch 13.51 †† 9:8 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

wúhæp wæt jĩ. ¹⁷ Pánihna, nihat ít túi jeémp chéúúp wæt jĩ. Í jædh jeémpnidid doce wúhdih ít úb yac yáwanap wæt jĩ.

“Meém Cristo, Dios á wahní caá”, Pedro Jesúsdi h á niiját

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Bíih láa Jesús Diosdi h úubh péanit, á bohénitdih nin pah át niij úubh joyóp wæt jĩ:

—*¿Weemdíh ded pah tigaá cáacwá í niij?* át niijíp wæt jĩ.

¹⁹ —“Juan Daabáni nacaá”, biquína niij, “Elías nacaá”, bita niij, “Jon játih Dios naáwátdih naóh yapaniji át jwúub boo pæd jüóh tagaá”, bitabüt í niijná beé, Jesúsdi h ít niij jephap wæt jĩ. [‡]

²⁰ —*Queét páant í niijíchah joiná, ¿yeebboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí?* queétdih át niijíp wæt jĩ.

—Meém Cristo, Dios á wahní caá, Pedroboó át niij jephap wæt jĩ. ^{‡‡}

Á wænat pínahdih Jesús á naáwát

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Páant Pedro á niijíchah joinít, Jesús á bohénitdih nin pah át jwúub niij naáwáp wæt jĩ:

—*Dios á wahní wá jumat doonádih bitaboodíh ñi naóhca bojoó.* ²² *Weém nihat cáacwá úud jeñédih tæbit yeejép yapat caá náahap. Jwí maáta, sacerdotewá í maáta, Moisés á wætatjidih bohénitbüt weemdíh náahcan, í mao yohat tútæpna yuh caá. Obohjeéhtih, páant í mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wá jwúub boo pæd jüóhbi pna caá. Páant yeejép yapat caá weemdíh náahap, Dios á jenah joyátjidih bíic yoobó á yapat pínah niijná,* át niijíp wæt jĩ.

²³ Túttimah, queét nihatdih nin pah át niij naáwáp wæt jĩ:

—*Ded wíih jümühna, á weñat pínahdih jenah joicán, wá weñat pínahboodíh jenah joinít, á jepaha naáh. Bitacaandíh í wéi encah yuhna, caandíh tæbit yeejép í chájachah yuhna, í mao yohíhichah yuhna, weemdíh jepah cádahcat caá náahap.* ^{‡‡24} *Ded á weñat pínahdih jenah joí chájni iiguípna bejni á jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded á weñat pínahdih joyáh bojni, wá weñat pínahboodíh chájni, á bæudcán niít.* ^{‡‡25} *Ded á weñat pínahdihjeh chájni, búdí dinero á bíbohochah yuhna, caandíh dedé pínah nihcan caá. Wá weñat pínahdih á chájcatji jíib, iiguípna á bejbipna caá.* ²⁶ *Pánihna, weém maáh jæmna, wá íp á yeh iigátjéh, áih táinit ángelwá í yeh iigátjéh wá wá wá dei jüóhna, ded weemdíh náahcan, wá naáwátdihbüt joíhcanidih wá wæpatjéh wá yohbipna caá.* ²⁷ *Yeebdíh yoobópdih wá naóhna caá. Biquína niñíh ñæhniit ñi wænat pínah játih, Dios á maáh jumatdih á júutæchah, ñi enbipna caá,* Jesús át niijíp wæt jĩ.

‡ 9:19 Mt 14.1-2; Mr 16.14-15; Lc 9.7-8 ‡‡ 9:20 Jn 6.68-69

‡‡ 9:23 Mt 10.28; Lc 14.27; Jn 12.24 ‡‡‡ 9:24 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

Dios ã yeh iigátjĩh Jesús ã ñhat
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Biíc semana túttimah, Diosdih úbát tút niijná, Pedro, Santiago, Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ãt ñmah púh laab béjep wæt jĩ.
²⁹ Caanná ĩ púh laab juibínit, Jesús ã úbúchah, ã jígohat ãt tút ñumúp wæt jĩ. Áih móot yeó ã yeh iigát pah yeh iíg, áih yéguehbat biíc yoobó túi baabní ãt yeh iiguíp wæt jĩ. ³⁰ Páant ã yeh iiguíchah, Moisés, Elíasji biícđih ã pebh ĩt jígohop wæt jĩ. ³¹ Queébtut Jesús biíc yoobó ĩt yeh iiguíp wæt jĩ. Pánih jígohnit, Dios ã jenah joyátjidiđih biíc yoobó ã yapat pínah niijná, Jesús Jerusalén tútchiboó ã wənat pínahđih ĩt miíc wéhenap wæt jĩ. ³² Páant ã yapachah, Pedro ã chéenwā biícđih chənit jumna, queéđđih quíib chei ãt juməp wæt jĩ. Obohjeéhtih, jwəub jáanit, Jesús búđi ã yeh iiguíchah, ã pebh ñhənitdihbat ĩt enep wæt jĩ. ³³ Pánih ñhənitji ĩ jwəub búđ jəwúchah, Pedro Jesúsdih nin pah ãt niijíp wæt jĩ:
—ĭBohéní, ninjĩh jwĩ juməchah, ã túina caá! ĭBiíc peihcanni məə dáhnadiđ, miíc pínah, Moiséh pínah, Elíaih pínahđihbat jwĩ chāj jĩh? ãt niijíp wæt yəh jĩ. Páant niijná, ãt jenah joicáp wæt jĩ.

³⁴ Páant ã niijíchahjeh, mah pōh panihni queéđđih ãt dei juyúp wæt jĩ. Páant ã dei juyúchah, búđi ĩt úməp wæt jĩ. ³⁵ Mah pōh cātíh Dios queéđđih nin pah ãt niijíp wæt jĩ:
—Nin wā wəúh, wā oini caá. † Ā naawáchah, caandíh ñi túi joyoó, Dios queéđđih ãt niijíp wæt jĩ. ††
³⁶ Páant ã niiját túttimah, Pedrowā jwəub enna, Jesús biícđeh ã ñhəchah, ĩt enep wæt jĩ. Páant ĩ enatjidiđ bitadiđ ĩt naóh jwəhcap wæt jĩ.

Wā wənat jumniđih Jesús ã booaat
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Cheibit Jesúswā ĩ jwəub dei juibínachah, dawá cáacwā caandíh ĩt jwāáap wæt jĩ. ³⁸ Páant ĩ jwāáachah, queéđ cātíh newé Jesúsdih ejnit, nin pah ãt niij úbúp wæt jĩ:
—Bohéní, meemđih wā úbhna caá. Wā wəúh biíc jumniđih jígah ennit, ma teo wáacá. ³⁹ Dawá láa nemép caandíh āpĩ déheana caá. Pánih déhe bəug ıájnit, təbit mémé ıaácnit, chəi bid ıajnit, āpĩ jac moj chej bac ıaj bejna caá. Pánih chājna, wā wəúhđih dedé ã noón yaicán caá. Pánihna, áih bácađih təbit yéejana caá ã chājap. ⁴⁰ Páant ã chājachah, nemépđih ĩ bacaat pínah niijná, ma bohənitdih wā úbúp yəh be. Obohjeéhtih, queéđboó caandíh ĩ jéih bacacap be, Jesúsdih ãt niijíp wæt jĩ.

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, Jesús queéđ nihadiđ nin pah ãt niij jəihñəp wæt jĩ:
—ĭYeéb yeejəp wā weemđih jenah joicánnit ñi jumna caá! ĭDébólih tigaá weemđih túi jenah joicán, ñi tac bəugábi? ãt niijíp wæt jĩ. Páant niijnit, —Ma wəúhđih wā pebhna ma əb jəwúwə, behediđ ãt niijíp wæt jĩ.

† 9:35 Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22 †† 9:35 2P 1.17-18

⁴² Páant ã niijíchah joinít, ã wəúhđih Jesús pebhna ã əb jəwúwəchah, nemépboó déhea əb yoh bəugánit, təbit caandíh ãt mémənanap wæt jĩ. Páant ã chājachah ennit, Jesús nemépđih ãt jəih bacapanap wæt jĩ. Pánih bacapanit,

—Dáa, ma wəúh ã túi boona caá bəca, behediđ ãt niijíp wæt jĩ. ⁴³ Páant ã bacaatdih ennit, Dios ã wəpatdih nihadiđ cáacwā ĩt en wəhi bejep wæt jĩ.

Jesús ã wənat pínahđih ã jwəub naawát
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Páant nemépđih ã bacaatjidiđ cáacwā búđi ĩ jenah joyóchah, Jesúsboó ã bohənitdihjeh nin pah ãt niij naawáp wæt jĩ:

⁴⁴ —Ĭni túi joyoó. Weém yeebđih bainí wā naawát tút caá. Weém nihadiđ cáacwā úđ jeñéđih cáacwā teonit, bitadiđ ĩ wəhəbipna caá, Jesús queéđđih ãt niijíp wæt jĩ.

⁴⁵ Páant ã niijíchah joiná yəhna, Dios queéđđih ã beh joyát tútcəh, ĩt túi beh joicáp wæt jĩ. Pánih beh joicán, ĩ jwəub úbh joyátji déeji ĩt tíquíp wæt jĩ.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Páant Jesús ã niiját túttimah, ã bohənitboó nin pah queéđđeh ĩt miíc niijíp wæt jĩ: “ĭDéhe tigaá jwĩ cātíh jwĩ maáh panihni?” ĩt miíc niij jəihñəp wæt jĩ. †

⁴⁷ Páant ĩ miíc niij jəihñatdih jéihnit, biíc wébítđih Jesúsboó ã pebh ãt wái boj dodhdop wæt jĩ.

⁴⁸ —Det wíhwā jumna, nin wébít panihni, oboh jumniđih wēi jwāáhnit, weemđihbat wēi jwāáhnit caá. Det weemđih wēi jwāáhnit, weemđih wahnijidiđbat wēi jwāáhnit ĩ jumna caá. Pánihna, ded nin wébít dée oboh jumniboó ñi maáh panihni ã jumna caá, Jesús queéđđih ãt niijíp wæt jĩ. ††

**“Ded jwiítđih en jəihcanni jwiítđih teo wáacni caá”,
Jesús ã niiját**
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Páant ã niijíchah joinít, Juanboó Jesúsdih nin pah ãt niijíp wæt jĩ:

—Bohéní, jwĩ enechah, biíc newé ma wəpatjĩh nemép wāđih ã bacat tútcəp be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jumni ã nihcah, caandíh páant jwĩ chājat tútcəp be, ãt niijíp wæt jĩ.

⁵⁰ —Páant caandíh ñi niijcá bojoó. Ded yeebđih en jəihcanni jumna, ıijeéh ã jumna caá, Jesús queéđđih ãt niijíp wæt jĩ.

Samaria baácdih moón Jesúsdih ĩ náahcat

⁵¹ Pánihat túttimah, jeáboó ã púh laab béjat yeó jáap pínah toáh jəwúwəchah, “Weemđih Jerusalén tútchina bejat caá náahap”, Jesús búđi ãt niij jenah joyóp wæt jĩ. ⁵² Páant niij jenah joinít, biquína ã bohənitdih Samaria baácdih bóo tútchina ĩ úwat pínah pebhboó ĩ amoh páñat pínah niijná, ĩ játih ãt wah

‡ 9:46 Lc 22.24 †† 9:48 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20

waáwá bojop wut jī. ⁵³ Obohjeéhtih, caán tétchiboó ĩ juibínachah yehna, Jerusalén tétchina Jesús ā bejat doonádih joinít íjina, caán tétchidih moón caandíh ĩt náahcap wut jī. ⁵⁴ Páant ĩ náahcat doonádih joinít, Jesús ā bohénit Santiago Juanjīh nin pah Jesúsdiĥ ĩt niij úbh joyóp wut jī:

—¿Maá, meemdíh ĩ náahcatji peéh, queét ĩ íig beedáat pínah niijná, jeámant iigátidih jwī dei jūúwát tūt tūt jīh? ĩt niijip wut yeh jī. †

⁵⁵ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús tac púed ennit, —Yeéb íjnit, ĩi peéh chājīhichah, ā túican caá. ⁵⁶ Weém, niĥat cáacwā úud jeñé cáacwādiĥ yohat tūt niijná, nin baácboó wā dei jūóhcap jī. Obohjeéhtih ĩ yéejat peéh iiguipna ĩ bejat déejidih queétdih túi ubat tūt niijná, wā dei jūúwáp jī, Jesús queétdih āt niij jūi-hūp wut jī.

Páant niijnít, bíh tétchina ĩt bejep wut jī.

Biquína Jesúsdiĥ ĩ pééihat (Mt 8.18-22)

⁵⁷ Páant Jesús wā namáboó ĩ bejehchah, bíic ĩjeéh péeni Jesúsdiĥ nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Deyoób ma bejehchah, weembút majeéh wā bejmi caá, āt niijip wut jī.

⁵⁸ —Jia muijowá ĩh mēú pínah ítnadiĥ ĩ bíbohna caá. Jwébehwābūt ĩh yécanadiĥ ĩ bíbohna caá. Obohjeéhtih, weém niĥat cáacwā úud jeñé wíh mējéh pohba wā bíbohcan caá. Pánihna, wājeéh ma jūúwúchah, búdí bēwat meemdíhbt ā jumbipna caá, Jesús caandíh āt niijip wut jī.

⁵⁹ Páant ĩ bejehchah, Jesús bíh ĩjeéh péeniboodíh —Wājeéh ma jūúwú, āt niijip wut jī.

—Wā bejmi caá, Maá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah jātīh wā íip ā wēhchah, áih bácahdih wā yohat pínah niijná, 'Ma chāo jwúhú', weemdíh ma niijí. Ā wēhchah, yoh péanit, majeéh wā péebipna caá, āt niijip wut jī.

⁶⁰ —Weemdíh náahcannit wēnnit panihnit jumna, queét wēnnitdiĥ ĩ yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wājeéh jumni pínah bēu ma jūúwú. Wíh tewatboodíh chah jenah joinít, Dios maáh ā jummat dooná, bitadiĥ naáwádiĥ bejat caá meemdíh náahap, Jesús caandíh āt niijip wut yeh jī.

⁶¹ Páant ĩ bejehchah, bíh ĩjeéh péenibūt nin pah Jesúsdiĥ āt niijip wut yeh jī:

—Maá, majeéh wā bejmi caá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah jātīh 'Wā bejna caá', wā pebh moondíh wā niij babhbat pínah niijná, weemdíh ma wahaá. Pánih chāj péanit, majeéh wā péebipna caá, āt niijip wut jī. ††

⁶² —Ded wā wutni tewatdiĥ teo jwíhna yehna, ā weñat pínahdiĥ jwúhūb jenah joí chājnit, Diosdiĥ teo wēhni pínah ā jéih jumcan caá, Jesús caandíh āt niijip wut jī.

Jesús setenta y dos ā bohénitdiĥ ā wahat

10 Túttimah, Jerusalén tétchina bejna, Jesús setenta y dos ájeéh péenitdiĥ ñionit, āt wahap wut jī. Pánih wahna, ā bejat pínah tétchinadiĥ ā jātīh ĩ naóh waáwát pínah niijná, chénewā míic āt wahap wut jī. ² Queétdih ā wahat pínah jātīh, nin pah āt niij naáwáp wut jī: "*Wíh doonádih jepahnit pínah dawá ĩ jumna yeh caá. Obohjeéhtih, daocánnit naóhnit ĩ jumchah, queét jepahíhnit ĩ joi jwúhcan caá. Pánihna, yeébboó Diosdiĥ ĩi úbhú, chah dawá naóhnit pínahdiĥ ā wahat pínah niijná. †3 Pánihna, naáwádiĥ ĩi bejeé. Bejnit, nin pah ĩi túi jenah joyoó: Diosdiĥ jepahcannit, jiwá cátiĥ ovejawádiĥ wahat pah, yeebdíh wā wahna caá. †4 Pánih bejna, dinerodih úbcan, wēh wēhdiĥbt úbcan, bíh zapatosdiĥbt úbcanjeh, wēpép ĩi bejeé. Dawá cáacwādiĥ túi naáwát tūt niijná, deddiĥ jwááh úbhna, chāocánjeh, bejat caá náahap. †5 Ded ĩi jwíh waadni mēdíh moondíh 'Dios ā túyat ĩijeéh ā jumna náah', ĩi niijí. †6 Túinit jumna, páant ĩi niijíchah joinít, ĩ túi jepahbipna caá. Obohjeéhtih, túicannit jumna, páant ĩi niijíchah yehna, ĩ jepahcan niit. Páant ĩ jepahcah, caán mēdíh moondíh Dios ā túyat ā wihcan niit. †7 Yeebdíh jwíh jepahnitjeéh ĩi jum jwēhúp. Queét yeebdíh jeémát, babhbatdiĥbt ĩ wēhchah, ĩi túi jeém babhbaá. Yeéb queétdih teo wáacnit bohénachah, queétdih teo wáacat jīb jeémát babhbat ĩ wēhchah, ā túina caá. Caán tétchidih moondíh ĩi bohé jwēhna, ĩi jwíh juibíni mēdíhjeĥ ĩi jum jwēhúp. †8 Ded tétchidih ĩi juibínachah, yeebdíh jepahnit, dedé jeémát diĥ ĩ wēhchah, ĩi túi jeémé. †9 Caán tétchidih moón wēnnitdiĥ boonit, queétdih nin pah ĩi niijí: 'Dios yeebdíh búdí caá ā bidip, áihwā ĩi jummat pínah niijná. Wēnnitdiĥ ā booana, Maáh jumna ā wēpatdiĥ yeebdíh ā jūtna caá. Páant ā wēpatdiĥ jéihnit, ĩi yéejatdiĥ cádahna, túiniboodíh tūt nēmnit, caandíh ĩi jepahaá', queétdih ĩi niijí. †10 Obohjeéhtih, ded tétchidih juibí, bohéna, wēnnitdiĥ ĩi booanachah yehna, ĩ jepahcah, ĩh namádiĥ bejnit, nin pah queétdih ĩi niijí: †11 'Dios maáh jumna, ā wēpat yeebdíh ā jūtnachah yehna, yeébboó caandíh ĩi jepahcap jī. Pánihna, ĩiĥ tétchi becchídiĥ jwíh jitchamant jwí pit yohna caá. Páant jwí chājat pah, ĩi jepahcatji jīb Dios yeebdíhbt ā yohbipna caá', ĩi niijí. †12 Yeébboó nin pah wā niijátidih ĩi túi náhninaá: Sodoma tétchidih moonjí tūbit yeejép chājnit ĩt jumap wut jī. Obohjeéhtih, queétdih Dios ā peéh chājat chah, ā peéh chājat pínah yeó jáapdiĥ ĩi bohéatdiĥ jepahcannitboodíh ā peéh chājipna caá', Jesús queétdih āt niijip wut jī. ††*

Bíh tétchidih moón ĩ jepahcat (Mt 11.20-24)

¹³ "¡Yeéb Corazín tétchidih moón, Betsaida tétchidih moondíhbt Dios búdí ā peéh chājipna caá! Weém

† 10:2 Mt 9.37-38 †† 10:3 Mt 10.16 †† 10:7 1Co 9.14; 1Ti 5.18 ††† 10:11 Mt 10.7-14; Mr 6.6-11; Lc 9.3-5; Hch 13.51 ††† 10:12 Gn 19.24-28; Mt 10.15; 11.24

ñiñ tútchinadih jumna, Dios ã wēpatjīh búdí wã teo wáacachah yuhna, ñi jepahcap jī. Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbut Dios ã wēpatjīh páant wã teo wáacachah nihna, queétboó jáantjeh ī yéejatdih búdí jēinít, ita túut nūum tágaá. ^{†14} Pánihna, Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbut Dios ã peéh chāi láa, Corazín tútchidih moón, Betsaida tútchidih moondíhbut chah ã peéh chājipna caá. ¹⁵ Yeéb Capernaum tútchidih moondíhbut peéh chājna, maáta panihnit chājanjeh, yeebdíh moh yéejnit Dios ã chājipna caá. ^{††}

¹⁶ “Ded yeebdíh joí jepahni, weemdíhbut jepahni caá. Obohjeéhtih, ded yeebdíh jepahcanni, weemdíhbut jepahcanni caá. Weemdíh jepahcanni, wã íip weemdíh wahnidihbut jepahcanni caá”, ãt niijíp wēt jī. Páant ã niij péanachah joinít, ã wahnitboó it bejep wēt jī. [‡]

Setenta y dos Jesús ã wahnitji ī jwéub jeyát

¹⁷ Pánih bejnitji wēinít, queét setenta y dos Jesús ã wahnitji ã pebhna it jwéub juibínap wēt jī. Pánih jwéub juibínít, nin pah Jesúsdiñ it niijíp wēt jī:

—¡Maá, ma wēpatjīh jwī wētuchah, nemépwã yuh buca jepahnit, it bac bej tagaá! it niijíp wēt jī.

¹⁸ —*Japmant wedóat pah ã bejchah, nemépwã ī maáh ã búug jéen jūwúchah, wã enep jī.* ¹⁹ ¡Ñi joyoó! Wã wēpat yeebdíh wáat wūhup be, maiwādiñ, dúowādiñbut jwāáhnit, ñi jéih chūñat pínah niijná. Nemépwã ī maáh ã wēpatjīh yeejép ã chājat déedih jāhat wēpat wã wūhup be. Páant wã wūhuchah, áih nemépwã yeebdíh ī jéih yéejacan niít. ^{†20} Pánihna, nemépwādiñ yeéb ñi wētuchah, ī jepahatdih ennit, búdí ñi wēina yuh caá. Obohjeéhtih, nin caá chah búdí ñi weñat pínah pohba: Yeéb Dioihwã ã pebhboó bejnit pínah ñi jumuchah, áih papélah tólih panihniiboó ñi wātna daácní ã jumna caá, Jesús queétdih ãt niijíp wēt jī.

Jesús ã weñat

(Mt 11.25-27)

²¹ Páant niij naóh péanit, Jesús Túini Espíritu ã wēpatjīh búdí wēinít, Diosdiñ nin pah ãt niijíp wēt jī: “Paá, meém niñat baácdih moón ī maáh, niñat jeádiñ moonbút ī maáh ma jumuchah, meemdíh búdí wã wēina caá. Jwiít túi jéihnit caá, niijnítidih wã bohéatdih ma beh joyát túutcap be. Obohjeéhtih, jéih jwūhcannitboodíh mapí jéihyanap be. Páant mapí wēi chājna caá”, ã íipdiñ ãt niijíp wēt jī.

²² Páant ã íipdiñ niij wéub péanit, ã pébh joi nūhñitdih nin pah ãt jwéub niij naáwáp wēt jī: “Dios, wã íip niñat ã wēpat biíc yoobó weemdíhbut ã wūhup be. Ded pah wã jumatdih wã íipjeh caá ã jéihyep. Biíh páant jéihni ã wihcan caá. Ded pah wã íip ã jumatdihbut weemjéh caá wã jéihyep. Det wã ñionitdihbut

caandíh wāpí bohéna caá. Pánihna, jwiítjeh caá caandíh jwí jéihyep”, ãt niijíp wēt jī. ^{‡‡}

²³ Páant cáacwādiñ naóh péanit, ã bohénitdih tac púud ennit, queétdihjeh nin pah ãt niijíp wēt jī: “Yeéb wã wēpatdih ennit, Dios weemdíh ã wahatjidiñ ñi túi jéihna caá. Pánihna, bitabut páant wã jumatdih jéihnit, queétdih túi wēinít ī jumna caá. ²⁴ Ñi jenah joyoó. Jon jātíh Dios naáwátidih dawá naóh yapanitji, dawá maátajibut yeéb ñi ennidih búdí eníhna yuhna, it encap wēt jī. Ñi joinítidihbut búdí joíhna yuhna, it joicáp wēt jī”, ãt niijíp wēt jī.

Samaria baácdih bóo ã túi chājat naáwát

²⁵ Biíh láa, Moisés ã wētattjidiñ bohénit poómpdih bóo Jesús pebh ãt juibínap wēt jī. Pánih juibínít, nin pah ãt niij wéub joyóp wēt jī:

—¿Bohéní, Dios pebhna bejíhna, ded pah wã chājibi? ãt niijíp wēt jī.

²⁶ —¿Moisés ded pah tigaá ãt niijí? Caandíh enna, ¿dépah tíi mapí niij jenah joí? Jesús ãt niijíp wēt jī.

²⁷ —“Diosdiñ chah jenah joí, túi jepahnit, wēina, caandíh búdí ñi oyoó. ^{†††} Meemjéh ma míic oyat pah muntih, bitadiñbut búdí ma oyoó, ^{†††} Moisés ãt niij daacáp tají, ãt niijíp wēt jī.

²⁸ —Yoobópdih ma jepahna caá. Pánih chājnit, wūna, Dios pebhna ma bejbipna caá, [§] Jesús caandíh ãt niijíp wēt jī. ^{§†}

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, Moisés ã wētattjidiñ bohéni ã túi chājatdih jéutat túut niijná, nin pah ãt jwéub niij wéub joyóp wēt jī:

—¿Obohjeéhtih, Bohéní, deddih tigaá wã oibi? ãt niijíp wēt jī.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, nin ã jenah joiní naáwátjīh Jesús ãt niij naóh bohénap wēt jī:

—*Biíc newé Jerusalén tútchimant Jericó tútchina ã dei bejchah, namá tacdih nūmñit cáacwã caandíh jwāáhnit, niñat áih bií dée, ã dūoní chóodiñbut dúuc wáyat túut niijná, ī wūn mao jwejep be. Páant ī wūn mao jwejni namáboó ã ñajap be.* ³¹ Páant ī chājat tút-timah, biíc sacerdote caán namádiñ dei bejna, ī wūn mao jwejniidih ã enep yuh be. Obohjeéhtih, enna yūhna, chāocánjeh, ã bóod púud yap bejep be. ³² Tút-timah, Leví ã jwimená poómpdih bóobut ã bejep be. Caán ñajni pebh juibí ennit, chāocánjeh, caanbút ã bóod púud yap bejep be. ³³ Obohjeéhtih, páant ī yap bejat tút-timah, ñi eníhcanni Samaria baácdih bóo caán namádiñjeh muntih ã dei bejep be. Pánih dei bejna, caán ñajnidih juibí ennit, caandíh ã jígah enep be. ³⁴ Pánih jígah ennit, ã pebh juibínít, yíi, iguñ mac biícdiñ áih yahwítnadiñ ã cohóp be. Coh péanit, yégueh chóo-jīh ã chéwep be. Chéo péanit, caandíh dūoníji burrodih wéub túuh cáagnit, úwat tólihna jumni mūhna ã nūmah bejep be. Caanná wéub juibínít, niñat chei ã en dao dáa jūwúwep be. ³⁵ Cheibit, úwat mūwá mínahdiñ caandíh ã en dawát pínah niijná, ã jíib chājap be. Pánih jíib chājnit, nin pah caandíh ã niijíp be: ‘Nindih ma túi en

† 10:13 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.26; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4

†† 10:15 Is 14.13-15 ‡ 10:16 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; Jn 13.20

††† 10:19 Sal 91.13

‡‡ 10:22 Jn 3.35; 10:15 ††† 10:27 Dt 6.5 ††† 10:27 Lv 19.18

§ 10:28 Lv 18.5 §† 10:28 Mt 22.35-40; Mr 12.28-34

dao jwúhú. Caandíh ma en dawát pínah jíib wā wūh-na caá. Pánihna, chah ma jwúhú jíib náahachah, jwúhú júnít, wā jwúhú jíib chā jáhahipna caá, páant muntih', Samaria baácdih bóo mú mínahdih ā níj naáwáp be, Jesús āt níj bohénap wut jī.

³⁶ Páant níj naóh bohé péanit, Moisés ā wutatjidih bohénidih nin pah āt níj úbh joyóp wut jī:

—*Queét biíc peihcannit bií déedih chewe maonijidih ennit, ¿déhe tibeé túi oini ā jum?* āt níjip wut jī.

³⁷ —Caandíh jígah en teo wáacni ā túi oyop be, āt níj jepahap wut jī.

—*Pánihna, meembút bejna, biíc yoobó meemdíh eníhcannitdih oinit, ma túi teo wáacá,* Jesús caandíh āt níj naáwáp wut jī.

Martawájééh Jesús ā jummat

³⁸ Túttimah, Jesús wā Jerusalén tútchina bejnit, bainí tútchidih ít juibínap wut jī. Í juibínachah, caán tútchidih bóli, Marta wūt jumnih, Jesús wādh miíh múboó mit chāo jwúhat tútup wut jī. ³⁹ Mi jwan, María wūt jumnihbut mit jumup wut jī. Maríaboó Jesús ā bohénachah, ā pebh mit jói chúdup wut jī. ⁴⁰ Obohjeéhtih, Martaboó yóyah jeémát teona, mit íjip wut jī. Pánih íjnit, Jesús pebh juibínit, nin pah mit níjip wut yuh jī:

—Maá, wā jwan weemdíh mi teo wáacah, weém biíc wilidihjeh wái náah jumni tewat ā jumna caá. ¿Páant mi teo wáacah, weemdíh ma jígah encan níit? Weemdíh ma teo wáacat tútú, Marta mit níjip wut jī.

⁴¹ —*¡Marta, Marta, ma joyoó! Dawá tewatnabitdih meém tūbit jenah joinít, ma míic íjana caá.* ⁴² *Obohjeéhtih, wā bohéatdih jenah joyát caá chah náahap. Pánihna, Maríaboó chah túinidih mi níwichah, caántdih ded mi joyátjidih ā jéih dúhc wáican níit,* Jesús Martadih āt níjip wut jī.

Ded pah caá jwí úbát

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 Biíh yeó jáap Jesús ā ípdih ā úbúchah, ā bohénitbut ít jumup wut jī. Páant ā úbh péanachah ennit,

—Maá, Juanji ā bohénitdih Diosdih ded pah í úbát pínahdih āt bohénap wut jī. Caán ā bohéat pah muntih jwiítidihbut ma bohénaá, ít níjip wut jī.

² Páant í níjíchah joinít, nin pah queétdih āt níj jepahap wut jī:

—*Yeéb Diosdih úbhna, nin pah ní níj úbú:*
'Paá, meém chah túini ma jumuchah, meemdíh jwí wéina caá. Ma wūt chah yáacat caá jwiít jwí náahna caá. Meém maáh ma jummatdih jéihnit, nihat cáacwā í jepahna náah.

³ *Yeó jáap jummat pah jwí jeémát pínahdih ma wūhú.*
††

⁴ *Bitá jwiítidih í yéj chājatdih jwí yohat pah, meembút jwiít jwí yéj chājatdih ma yohoó. Nemépwā í*

maáh jwiítidih ā yéjáiichah, ma teo wáacá, jwí yéj chājat pínah níjíná,

Diosdih ní níj úbú, ā bohénitdih Jesús āt níjip wut jī.

⁵ Páant níjnit, ded pah í úbát pínahdih nin pahbut āt níj naóh bohénap wut jī:

—*Ded chei tac yoób ā dée pebhna bejnit, 'Némé, bainí jeémátidih weemdíh ma wūhú.* ⁶ *Wā chéen yúp júóhni ā juyúchah, caandíh wā wūhat pínah jeémát wā bíbohcan caá', ā níjíchah,* ⁷ *ā dée múú díitmant nin pah ā níj jepah bacacan níit. 'Weemdíh tac búgáca bojó. Jáantjeh jéc nem péanit, wā wehdih wáat numah úwup be. Meemdíh jeémát wūhat déedih, queétdih wā wúquíhcan caá', ā dée úbhndih ā níj jepahcan níit.* ⁸ *Yeebdíh wā naóhna caá. Á dée tíccanjeh ā úbúchah, jáanit ded ā náahatdih ā wūhbiipna caá.* ⁹ *Pánihna, nindih ní túi náhnnaá: Túccanjeh ní úbúchah, ded pah ní úbátidih Dios yeebdíh ā wūhbiipna caá. Ded pah ní náahatdih bidna, ní bid cádahcah, ded pah ní bidatdih yeebdíh ā wūhbiipna caá. Jéc panihndih wúmp mao cádahcah, Dios ā wātbiipna caá.* ¹⁰ *Det Diosdih túi úbhnit, í úbátjidih í bíbohbiipna caá. Det Diosdih bidnit, caandíh í jwááhbiipna caá. Det í wúmp mawachah joinít, jéc panihndih Dios queétdih ā wātbiipna caá.* ¹¹ *¿Ní wūh yeebdíh queejdíh ā úbúchah, búcdih níta wūh taniit? Níta wūhcan tagaá.* ¹² *¿Mujbai típdih ā úbúchah, dúodih níta wūh taniit? Níta wūhcan tagaá.* ¹³ *Yeéb cáacwā yéjnit jumna yuhna, ní wehdih túinidih nípí wūhna caá. Pánihna, Diosboó túini yoobát jumna, det Túini Espiritu ā waadát pínahdih í úbúchah, ní íp jeáboó jumni caandíh ā waadát tútbiipna caá,* Jesús āt níjip wut jī. †

“Nemépwā í maáh ā wēpatjīh Jesús ā boana caá”, í níjít

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Biíh yeó jáap biíc newé wéheat tútcanni nemép jumni Jesús pebh āt juibínap wut jī. Páant ā juibínachah, Jesús caán nemépdih áih bácahmant āt bacat tútup wut jī. Páant ā bacat tútuchah, caán newé āt jwúhú wéhenap wut jī, páant muntih. Páant ā jwúhú wéhenachah joinít, nihat en wúhi bejnit, búdí ít jenah joyóp wut jī. ¹⁵ Obohjeéhtih, bita nin pah ít níj naáwáp wut jī: “Nemépwā í maáh, Beelzebú wūt jumni, ā wēpatjīh caá Jesús nemépwādh ápí bacat tútup”, ít níjip wut yuh jī. ††

¹⁶ Bitaboó, “Dios ā wēpatjīhjih nit ā yoób chājap”, níjíná, biíh ā wēp chā jútatdih ítih bidip wut yuh jī.

††¹⁷ Obohjeéhtih, “Beelzebú ā wēpatjīh nemépwādh ā bacat tútupna caá”, í níj jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih āt níj naáwáp wut jī:

“*Det biíc baácdih moonjéh yuhna míic maona, íta wun beedáh bej tagaá. Ded tútchidih moón biícwā yuhna, míic maona, queétdih íta jweí peét bej tagaá.*

¹⁸ *Pánihna, Satanás, nemépwā í maáh áihwādh ā bacanachah, biíc yoobó muntih áta yap tagaá. Weém Satanááh jumna nihna, áihwādh wāta bacacan tagaá. Ní*

† 10:39 Jn 11.1 †† 11:3 Pr 30.8-9

‡ 11:13 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15
†† 11:15 Mt 9.34; 10.25 †† 11:16 Mt 12.38; 16.1; Mr 8.11

naóh yacat yoobópdih nihcan caá. ¹⁹ Nemépwādh bacanit, ī maáh Beelzebú ā wēpatjīh wā wētuchah nihna, ñijeéh jumnitboó ¿déhe ā wēpatjīh tigaá īpí baca? Páant ī bacat tūtuchah ennit, Ī túi chājna caá, ñipí ni-ijná caá. Pánihna, weém páant wā bacanachah ennit, Ā túi chājcan caá, ñi jéih niijcán caá. ²⁰ Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh nemépwādh wā bacanachah, Dios ā maáh wēpat ñi cātīh ā jumna caá.

²¹ “Wēpép newé nihat áih tua nah déenadih bíbohni áih mēdhíh ā wapachah, nihat áih bí dée ā túi jumbipna caá. ²² Obohjeéhtih, bíh caán chah wēpniboó jui míc mao yap yohnit, nihat ā wēp ñihat tua nah déenadih dúuc wái, bí déedihbūt dúuc wáinit, ā pej jumnitdih ā pāáhbiipna caá. Pánihat pah weém chah wēpni jumna, nemépwā ī maáhdih wā jéih yap yohna caá. Yap yohnit, áihwādh wā dúuc wáibipna caá, wíh wā ī jumat pínah niijná.

²³ “Ded wājeéh teocanni, weemdíh en jéihni, nemépwā ī maáhjeéh ā jumna caá. Pánih jumna, weemdíh jepahíhndih ā ñuun yóhna caá”, Jesús queétdih āt niijp wēt jī. †

Bacaniji nemép ded pah ā jwúub waadát

(Mt 12.43-45)

²⁴ “Nemép ī bacaniji mēu wihcapboó jibna, ā jumat pínah bíh mēu pánihndih ā táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, jéih bid jucán, ‘Weemdíh ī bacaniji mēuná wā jwúub bejbipna caá, páant muntih’, ā míc niij jengah joiná caá. ²⁵ Páant niij jengah joinít, ā jwúub jui enechah, áih mēují túi tóodh ámohni panihni ā jumna caá. Obohjeéhtih, caán cáacboó ā túut nūmcáh, áih jēc páantjeh pāa lajni panihni ā jumna caá. ²⁶ Páant ā jumuchah ennit, nemépboó bita siete ā chéenwā chah yeejép wātndih bid wáacnit, queétdih ā numah waadná caá. Páant yeejép ī wētuchah, ī waadní chah yeejép ā jumbipna caá”, Jesús queétdih āt niijp wēt jī.

Ded panihat tigaá weñat yoobát

²⁷ Jesús páant ā niiját pónih, cáacwā cātīh jumnih nin pah mit niij ejep wēt yuh jī:

—jMeemdíh weép jum noma behanah mi wēina nacaá! mit niij ejep wēt jī.

²⁸ —Obohjeéhtih, Dios naáwátdih joí jepahnitboó mi weñat chah ī wēina caá, Jesús caántdih āt niijp wēt jī.

Cáacwā Jesús ā wēpatdih ī júutat túutat

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Páant ā bohénachah, chah dawá cáacwā Jesús pebh ī míc wáac juibínachah, nin pah queétdih āt niij naóh bohénah wēt jī: “Yeéb bēu láa moón tūbit yeejép wā ñi jumna caá. Pánihnit jumna, Dios ā wēpatjīh ñipí chāj júutat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wā chāj júutcan niit. Jonásjidih Dios ā wēp chājat pahjeh muntih weemdíhbūt chājnit, ā wēpat yeebdíh ā júutbiipna caá. Páant bóojeh ā wēpat júutat ā jumbipna caá. †³⁰ Jonásjidih búdí queéj ā jeéméchah, bíic pei-

hcanni yeó jáap túttimah, Dios caandíh jwúub ub bacanit, Nínive tútchidih moondíh āt wahap wēt jī. † Pánihna, ded pah caandíh ā yapatjidih ā naáwáchah joinít, Dios caandíh ā wahatjidih queét īt jéihyep wēt jī. Páant ā yapatji pah muntih weém nihat cáacwā úud jeé wēnnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah wā jwúub boo pud jūwúchah, Dios weemdíh ā wahatjidih yeebbút ñi jéihbiipna caá. ³¹ Jon játih Salomónji ā túi jéihyat doonádh joinít, Sabá baácdih moón ī maáh wiliji, yúup miíh baácmant ā naáwátdih joyódih mit juibínah wēt jī. Obohjeéhtih, ninjīh weém Salomón chah jéihni wā jumuchah yuhna, yeébbó weemdíh ñi joíhcan caá. Pánihna, Dios nihat cáacwā ī yeejatji peéh chājat pínah yeó jáapdh Dios pebh caántboó yeéb bícdih ñuhnit, yeebdíh nin pah mi niij naóh yacbiipna caá: ‘Wā joiní Salomóndih chah jéihni Jesús ā jumuchah yuhna, ¿depānih tibeé yeébbó caandíh ñi jepahcan?’ mi niijbiipna caá. †³² Jonásji Nínive tútchidih moondíh Dios naáwátdih ā naóh yapanachah, queét ī yeejatdih búdí jéinít, īt túut nūmúp wēt jī. Obohjeéhtih, Jonás chah wēpni ninjīh wā jumuchah yuhna, weemdíh joíhcan, yeébbó ñi túut nūmcáp be. Pánihna, ñi túut nūmcátji jīb, peéh chājat pínah yeó jáapdh Dios pebh Nínive tútchidih moonjī yeéb bícdih ñuhnit, queétdih yeebdíh ī naóh yacbiipna caá”, Jesús queétdih āt niijp wēt jī. †

Jesús jiiát déedih ā bohéat

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ “Ded jiiátdih jiiínit, jāh cáagcan, pamap dahjīhbūt āpí páah jweican caá. Obohjeéhtih, caandíh japboó āpí jii cáagna caá, nihat caán tólihboó waadní īt enat pínah niijná. †³⁴ Níih quíib dahna níih jiiát dah panihni caá. Ā túi jumuchah, ded pah ñi chājatdih ñi túi enna caá. Obohjeéhtih, yeejép jumna, dupúat dée ā jumuchah, ded pah ñi chājatdih ñi jéih encan caá. ³⁵ Pánihna, níih quíib dah panihni ā túyuchah, wā naáwátdih túi jengah joinít, túinidihjeh ñi chājbiipna caá. Obohjeéhtih, ā túicah, wā naáwátdih jengah joicán, yeejépboodíh ñi chājbiipna caá. Pánihna, jñi túi chāja chaá! Wā naáwátdih túi jengah joinít ñi jepahaá”, āt niijp wēt jī.

Fariseowā, Moisés ā wēpatjidih bohénitbūt ī túicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesús queétdih ā naóh péanachah, bíic fariseo Jesúsdih áih mēu boó numah jeémédih āt bejep wēt jī. Caanná waad juibínit, ī jeémát túut niijná, Jesús wā īt juibí chūudwep wēt jī. ³⁸ Dios queétdih ā túi wēi enat pínah niijná, queét judíowā ī jeémát pínah játih ī nuowā ī wēpatji pah ípí téih chocop wēt jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó waadní, queét ī wēpatji pah téih choccanjeh ā jeéméchan enna, caandíh numah jeémpni fariseoboó búdí āt en wúhi bejep wēt jī. ³⁹ Páant ā en wúhi bejchah ennit, Jesús nin pah caandíh āt niij naáwáp wēt jī:

† 11:23 Mr 9.40 †† 11:29 Mt 16.4; Mr 8.12

† 11:30 Jon 3.4 †† 11:31 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12 †† 11:32 Jon 3.5 ††† 11:33 Mt 5.15; Mr 4.21; Lc 8.16

—Yeéb fariseowã ñíih pamapnadih, ñíih babhbat dahnadihbut jii mantjeh ñipí chocna caá, ã tui jigohat pínah niijná. Páant ñi chocochoh yuhna, diitboó búdí queí ã jumna caá. Caan pámap jii mantjeh ñi chocat pah, yeebbút biíc yoobó ñi jumna caá. Ñi tui jigohna yuhna, ñi jenah joyát yeejép ã jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chājnit, tūbit en ñinahnitbut ñi jumna caá.

⁴⁰ ;Yeéb jenah joicánnit caá! ;Pámap jii mantjeh dée, Dios jwíih bácahdih chājni, pámap diitboó dée, jwíih caolidihbut chājni nihcan niít? Pánih chājnit, jwiít dih jéih beedáni caá. ⁴¹ Pánihna, pámap diitboobút chocat pah, ñíih caolidih tūtt nūmnit, moh yeejnitdih ñi teo wáacá. Pánih chājnit, pámap queí wíhcat pah, Dios ã enechah, ñi tui jumnipna caá.

⁴² “;Yeéb fariseowã búdí yeejép ñi yapbipna caá! Dios ã wutatdih jepahna, ded chéhat pah téihya chej jumni núonadih bíbohnit, biíc núodih caandih ñipí wuhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih wuhna yuhna, biíh ã wutatnadih ñipí joyáh bojna caá. Cáacwādh tui chājatboodih ñi jenah joicán caá. Diosdih ñi oyatdihbut ñipí jenah joicán caá. Dios ã wutat pah, chej jumni núonadih caandih ñi wuhchah, ã tuiina caá. Obohjeéhtih, biíh ã wutatdihbut jepahat caá náahap. †

⁴³ “;Yeéb fariseowã búdí yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít judíowā jwí míc wáacat mēúboó waád jwibínit, waáwápna ñipí chúdna caá, nihat cáacwā yeebdíh ã wēi enat pínah niijná. Tútchi tacboó bií dée jīb chājat juhna bejnit, cáacwā yeebdíh ã wēi jwāáatdih ñipí náahna caá.

⁴⁴ “;Yeéb fariseowã búdí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáac tacchiana panihnit ñi jumna caá. Cáacwā baác diitboó jéih en waadacán, caán tacchianajih yáac chēi bejna, ã yohniji yagáp ã jummatdih ã jéih encan caá. Caan pánihat pah cáacwā ñi bohéatdih joinit, ñíih caolidih jéihcan, ñi jenah joyát yeejép ã jummatdih ã jéihcan caá”, Jesús queét fariseowādh ãt niij jūihñep wut jī.

⁴⁵ Páant fariseowādh Jesús ã niij jūihñechah joinit, Moisés ã wutatjdih tui jéihni jwuh nin pah Jesúsdh ãt niijp wut jī:

—;Bohéní, queétdih páant niij jūihna, jwiít dihbut jūih niít ma chājap? ãt niijp wut jī.

⁴⁶ Páant ã niijchah joinit, Jesús queét Moisés ã wutatjdih bohénitdih jwuh nin pah ãt jwūb niij jūihñep wut jī:

—;Yeebbút búdí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáacwādh búdí wái náah jumnidih chājat tūttna, bainíbitjeh ã yapachah ennit, queétdih jīgah encanjeh, búdí ñipí peéh chājna caá.

⁴⁷ “;Yeéb Moisés ã wutatjdih bohénit búdí yeejép ñi yapbipna caá! Dios naáwátdih naóh yapanitjdih ñi nūowā ãt mao yohop wut jī. Pánihna, queétdih ñi weñat jūttat tūtt niijná, ñíh tacchianadih ñi tui ámohna caá. ⁴⁸ Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, ã bohéatjdih ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, ñi nūowā ã chājatjī biíc yoobó ñi chājna caá.

⁴⁹ “Dios, nihat jéihni jumna, nin pah ãt niij naáwáp wut jī: ‘Weém wā naáwátdih naóh yapanit pínahdih, wā naáwátdih bohénit pínahdihbut cáacwādh wā wahbipna yuh caá. Obohjeéhtih, cáacwāboó biquína queétdih ã mao yohbipna caá. Bitadihbut yeejép ã chājnipna caá’, Dios ãt niijp wut jī. ⁵⁰ Nihat Dios naáwátdih naóh yapanitdih ã mao yohatjī peéh yeéb bū lāa moondíh caán waó jīb ã jumnipna caá. Jwíih mao yohni Abeldih ã mao yohatjī jīb, púú sacerdote Zacaríasdh, Dioíh mēú coah tac yoób ã mao yohatjī jībbut, yeéb bū lāa moondíh Dios ã peéh chājnipna caá. Queét ã jepahcatjī pahjeh, yeéb biíc yoobó weemdíh ñi jepahcatjī jīb yeebdíhbut ã peéh chājnipna caá. ††

⁵² “;Yeéb Moisés ã wutatjdih bohénit búdí yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít Dios ã wutatdih bohénit caá’, niijná yuhna, ã naáwátdih cáacwā ã jéihyat déedih ñi jāhna caá. Pánih jāhna, Dios pehbboó ñi wāt waadát déedih bíbohna yuhna, queétdih ñi wāt waadacán caá. Pánih chājna, yeebbút waadacán, queétdihbut ñi waadát tūttcan caá”, Jesús queétdih ãt niij jūihñep wut jī.

⁵³ Queétdih páant niij jūih péanit, Jesús ãt bac bejep wut jī. Páant ã bac bejchah, fariseowā, Moisés ã wutatjdih bohénit biíc dih Jesúsdh naóh yacat tūtt niijná, yeejép ã jepahachah joíhna, tūbit caandih ãt wūbh joí ñūn pée bac bejep wut jī.

“Weém túini caá”, niij yee naóhcat

12 Páant ã bohéat pónih dawá cáacwā Jesús pehb míc wáac jwibínit, ã míc tóo néeh chēi bejchah, Jesús ã bohénitdih nin pah ãt niij naóh bohénap wut jī: “;Yeéb ñi tui chāja chaáh! Fariseowā ã jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. ‘Weém túinijeh caá’, ã niijchah yuhna, ñíh caolih yeejép ã jumna caá. Páant ã jummat pah yeebboó ñi jumca bojoó. Páant niij jenah joyát, pan paáat panihni ã jumna caá. Jwíih jigohcanni ã jumuchah yuhna, túttimah ã jummatdih nihat ã jéihbipna caá. ^{‡2} Pánihat pah, ded pah caolih diitboó jumna, jwíih jigohcan yuhna, túttimah ã jigohbipna caá. Ded ñi bih chājnidihbut túttimah cáacwā ã jéihbipna caá. ^{‡3} Ded pah dypúnapboó ñi niijátjdih baabápboó cáacwā ã joibípna caá. Ded pah yeéb ñíih tólihboó daocánnitdih ñi jéy niijátjdih, túttimah dawá ã míc wáacarpboó ã jwūb wēpép naóh yapabipna caá, ãt niijp wut jī.

Déhedih tigaá úumat náah

(Mt 10.26-31)

⁴ “Wā chéenwāá, yeebdíh nin wā naáwátdih ñi tui náhninaá: Ñíih bácahdih mao yohnit pínahdih ñi úumca bojoó. Páant ã chājat túttimah, yeebdíh chah yeejép ã jéih chājcan niít. ⁵ Obohjeéhtih, ñi úumat pínahdih wā naóhna caá. ;Diosboodíh búdí úumat caá náahap! Caanjéh ñi wunat túttimah, yeebdíh peéh chājna, iiguípna ã jéih wahbipna caá. Pánihna, caandíhchah caá úumat náahap.

† 11:42 Lv 27.30

†† 11:50-51 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21 ‡ 12:1 Mt 16.6; Mr 8.15
‡† 12:2 Mr 4.22; Lc 8.17

⁶ “Ñi náhni dahwaca bojoó. Dios yeebdíh oinit, ã quíib bædcán niít. Cinco jwébehwādh chéne júdubít yeéb ñipí jíib teona caá. Botonit ñ jëmúchah yuhna, Diosboó bíic jwébehdhjeh ã quíib bædcán niít. ⁷ Obohjeéhtih, jwébehwā chah yeebdíh Dios ã oina caá. Búdí oinit, ñíih waó yoócnafeh débóí ã jumatdih Dios ã túi jéihna caá. Páant ã oyatdih jenah joinít, ñi náhni dahwaca bojoó”, ãt niijíp wët jĩ.

“Weém Jesúh caá”, úumcanjeh, niiját
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ “Cāacwā ñ joyóchah, ded ‘Weém Jesúh caá’, ã niijíchah, weembút wā íipíh ángelwā ñ joyóchah, ‘Caánboó wíih caá’, wā niijbípna caá. ⁹ Obohjeéhtih, cāacwā ñ joyóchah, ded ‘Weém Jesúh nihcan caá’, ã niijíchah, weembút wā íipíh ángelwā ñ joyóchah, ‘Caánboó wíih nihcan caá’, wā niijbípna caá. ¹⁰ Ded weém nihat cāacwā úud jeñédih yeejép wéhenachah yuhna, ã túut nhumúchah, yeejép ã wéheatdih Dios ã yohbípna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritubodíh yeejép wéhenit, ã jéih túut nhumcát jíib, Dios ã yeejatdih ã yohcan niít. †

¹¹ “Wíihwā ñi jumat jíib cāacwā yeebdíh teonit, naóh yacat túut niijná, ñi míic wáacat múúboó, peéh chājat túutnit pehbboó, bita ñi maáta pehbboobút ñ ãb bejehchah, ‘¿Ded pah wā niij jepahbí?’ ñi niij náhni dahwaca bojoó. ¹² Caanná ñi jwibínachah, Túini Espíritubodíh ded pah ñi jepahat pínahdih ã jéihyabípna caá”, Jesús ãt niijíp wët jĩ. ††

Dawá bíic dée bíbohat ã tobohat

¹³ Páant ã niij naóh péanachah, ñ cātíh jumni Jesúsdiñ nin pah ãt niijíp wët jĩ:

—Bohéní, jwí íip báadhda áih bíic dée jwiítidih ã wéhuchah yuhna, wā úud jeñé nihatdih úbnit, wíih pínahdih ã wéhcap jĩ. Páant ã chājachah, weemdíh wíih pínahdih caandíh ma wéhat túutú, ãt niijíp wët yeh jĩ.

¹⁴ —Weém bíic déedih pāáhni maáh nihcan caá. Pániñ chājat wíih pínah nihcan caá, caandíh Jesús ãt niij jepahap wët jĩ.

¹⁵ Páant caandíh niijnít, nihat ájeéh péenitdih nin pah ãt jwúub niij naáwáp wët jĩ:

—¡Ñi túi chāja chaáh! Dawá bíic déedih ñi en ñinahca bojoó. ‘Dawá bíic dée bíbohna, wā túi jumbípna caá’, ñi niijná yeh caá. Obohjeéhtih, dawá bíic dée bíbohat jíib nihcan caá jeáboó ñi bejat pínah, ãt niijíp wët jĩ.

¹⁶ Páant niij naóhniñ, ñ túi beh joyát pínah niijná, nin ã jenah joinít naáwátjñh ãt jwúub bohénap wët jĩ: “Bíic newé dawá bíic dée bíbohni, áih wápchiboó pácahi ã momochah, dawá ã quehep be. ¹⁷ Dawá ã quehechah ennit, nin pah ã míic niij jenah joyóp be: ‘¿Ded pah wā chājibi? Wíih pácahi wā ámohat pínah múú bainí ã jëmúchah, ã yáo yapbípna caá. ¹⁸ Nin pah wā chājibípna caá: Caandíh ámohat múnádh wai yoh jéena péanit, chah búdí ámohat pínah múnádh wā chājibípna caá. Pániñ chājnit, nihat wíih pácahidih, wíih bíic

déedihbüt wā ámohbípna caá. ¹⁹ Pániñ ámoh péanit, nin pah wā míic niijbípna caá: “Dawá jópchina túi jëmúmat túut niijná, dawá bíic déedih bæw wā bíbohna caá, bæca. Pániñ jëmúnit, choonít, babh jeémpnit, wā wéibípna caá”, wā míic niijbípna caá; caán newé ã niij jenah joyóp yeh be. ²⁰ Obohjeéhtih, páant ã niij jenah joyóchah jéihnit, Dios caandíh nin pah ã niijíp be: ‘Jenah joicánniabeñ! Bæw cheijeh ma wunuchah, míih caolih ã bædbípna caá. ¿Páant ma wunat túttimah, niñat ma ámohniñi bíic dée deíh pínah tiguaá ã jumbi? Meémboó caandíh ma jéih ãb bejcan niít’, Dios caandíh ã niijíp be. ²¹ Pániñna, ded áih pínahjeh dawá bíic déedih en ñinah ãb jwejnít, Dios ã weñat pínahdih bidcanjeh, bæw ñi ã jumbípna caá”, Jesús cāacwādh ãt niijíp wët jĩ.

Dios áihwādh ã túi en dawát
(Mt 6.25-34)

²² Páant niij péanit, nin pah ã bohénitboodíh ãt jwúub niij naóh bohénap wët jĩ: “Ded pah ñi jumatdih ñi náhni dahwaca bojoó. Ñi jeémát pínah, ñi dawat pínah yéguedihbüt, ñi náhni dahwaca bojoó. ²³ Caandíh bidat chah Diosdih túi bíicdih ñi jumat pínahboodíh ñi bidí. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi dawat pínahdihbüt ã wéhbípna caá, ñi túi jumat pínah niijná. ²⁴ Jwébehwādh ñi jenah joyoó. Queét íih jeémát pínahdih ípí momcan caá. Íih jeémátidih ámohat pínah múná ípí bíbohcan caá. Pániñnit ñ jëmúchah yuhna, Dios queédidh ñ jeémát pínahdih ápí wéhna caá. Jwébehwādh oina, ã en dawát chah, yeebdíh oinit, Dios ã túi en daoná caá. ²⁵ Yeéb búdí náhni dahwana yuhna, ñi wunat pínah yeó jáardih ñi jéih túut nhumcán niít. ²⁶ Pániñ jéih túut nhumcán, búdí ñi náhni dahwana yuhna, bíih pínahdihbüt ñi jéih túut nhumcán niít. Pániñna, náhni dahwaat dedé pínah nihcan caá. ²⁷ Cháanadihbüt ñi jenah joyoó. Caán cháana behna, ã túi jígohat pínahdih ápí teocan caá. Pániñ teocan yuhna, Maáh Salomónji áih túini yéguéh chóo duonít, ã túi jígohatjñ chah, cháanaboó ã túi jígozna caá. ²⁸ Caán cháanadiñ Dios ã túi jígohat túutna caá. Obohjeéhtih, cháana bæw déedih jum, cheibit déedih ã diib téh bejna caá. Páant ã diib téhechah, cāacwā ípí cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ã jëmúchah yuhna, Dios caán cháanadiñ túi jígozni ã chājna caá. Caán cháanadiñ túini yéguéh dée pah ã wéhat chah, yeébbodíh Dios yéguedih ã wéhbípna caá. Pániñna, caandíh náhni dahwacanjeh, Diosboodíh ñi túi jenah joyoó. ²⁹ Ded pah ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínahdihbüt túbít náhni dahwa joi bídca bojoó. ³⁰ Niñat Diosdih jéihcannit bíic déedih túbít ípí náhni dahwa joi bídna caá. Obohjeéhtih, ñi íipboó ñi jeémát pínah, ñi dawat pínahdihbüt ded pah yeebdíh júdhdatdih ã jéihna caá. Pániñ jéihna, yeebdíh ã teo wáacat pínahdih túi jenah joiná, búdí ñi náhni dahwaca bojoó. ³¹ Pániñna, bíic déedih ñi bidat chah, Dios ã maáh jumatdih bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pániñ jepahnit, áih túini doonádh bitadihbüt ñi naáwá, queébtüt

† 12:10 Mt 12.32; Mr 3.29 †† 12:12 Mt 10.19-20; Mr 13.11; Lc 21.14-15

‡ 12:27 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6

caandih ÿ jepahat pínah niijná. Páant ñi chājachah, Diosboó nihat ñi náahatdih ā tūi wēhbiḡna caá”, Jesús āt niijíp wēt jī.

Jeáboó búdí jīb jəmni panihnidih jwī bíbohāt
(Mt 6.19-21)

³² “Yeéb wīihwā daocānīt jəmna yəhna, Diosdih tūi jenah joinīt, ñi ɛmca bojoó. Páant ñi tūi jenah joyóchah, Dios ñi íp yeebdih búdí oinit, wēinit, tūinidih ā wēhbiḡna caá. Pánihna, yeebdih ā pehbboó ā ɛb bejbiḡna caá, ājeéh ñi tūi jumat pínah niijná. ³³ Nīih bí déedih jīb chāj wēhna, caán jībdiḡ ɛbnit, tɛbit moh yéejnitdih wēhat caá náahap. Páant ñi chājatjī jīb, Dios ā jəmɛpboó ñi jəibínachah, yeebdih tūini yoobát-dih ā wēhbiḡna caá. Páant ā wēhni pínah ā bɛɛdcán niít. Ded nɛmni caandih ā jéih nɛmncán niít. Pólo-hwābút ÿ jéih jeémp yéejacan niít. ³⁴ Pánihna, Dios pehbboó ñi búdí jīb jəmni panihni ā jəmɛchah, Dios ā weñat pínahdih ñi tūi jenah joibíḡna caá. Obo-hjeéhtih, nin baácboojéh ñi búdí jīb jəmniidih bíbohni, ñi weñat pínahdih ñi jenah joibíḡna caá”, Jesús āt niijíp wēt jī.

Jesúsdih tūi jenah joí páñāt

³⁵ “Weemdih ñi jenah joyátdih ñi tūi míic ámoh páñaá. Ded pah míic ámoh páñatdih ñi beh joyát pínah niijná, nin baini naáwátdih yeebdih wā naóhna caá: ^{†36} Biíc newé ā chéeníh téihya chéwat weñatdih nɛmah jeémédih ā bejep be. Páant ā bejat túttimah, chei ā jwúɛb jəyát pínahdih páina, jécdih wépép ÿ jéih wātadiḡ bejat tɛɛt niijná, caandih teo wēhniḡboó íih yéguéh chóodih wái aabá chéonit, íih jiiát dahnadihbút ÿ jii cáag páina caá. Páant ÿ chājat pah, wā jwúɛb dei jéúwát pínahdih yeebút ñi jenah joyátdih ñi tūi míic ámoh páñaá. ^{†37} Í maáh ā jwúɛb jəyúchah, caandih teo wēhniḡ tūi páinit, búdí ÿ wēibipna caá. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Páant ÿ tūi páñāt jīb, ÿ maáh-boó teo wēhniḡ ÿ dɛwát dée chóodih dɛó péa, queétdih chúɛdat tɛɛt, jeémát ā wēhbiḡna caá. ³⁸ Chei tac yoób, daa jéúwúchah, caán ā jəyúchah yəhna, tūi páina, queét baini ÿ wēican niít. ³⁹ Nin bíih baini naáwátdihbút yeebdih wā naóhna caá: Nindihbút ñi tūi jenah joyóó. Débólíh nɛmni cáac nɛmniidih ā jəyát pínahdih mɛú mínahboó jéihna, nɛmni ā jéih waadcát pínah niijná, tūi jáanit, áih mɛúdíh āta tūi wap tagaá. ⁴⁰ Pánihat pah, weém, nihat cáacwā ɛɛd jeñé, ñi jéihcat láa wā jwúɛb dei jéúhbiḡna caá. Pánih jéihcan, weemdih tūi jwááat tɛɛt niijná, ñi jenah joyátdih tūi tɛɛt nɛm páñāt caá náahap”, Jesús āt niijíp wēt jī. ‡

Tūi teo wēhni, tūi teo wēhcani naáwát
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Páant ā niijíchah joinīt, Pedroboó nin pah Jesúsdih āt niij ɛúbh joyóp wēt jī:

† 12:35 Mt 25.1-13 †† 12:36 Mr 13.34-36 ‡ 12:40 Mt 24.43-44

—Maá, páant niij naóhna, ¿jwíih pínahjeh niít? ¿Nihat cáacwáih pínah niít? āt niijíp wēt jī.

⁴² Páant ā niijíchah joinīt, nin naáwátjīh queétdih Jesús āt jwúɛb bohénap wēt jī: “Biíc teo wēhni tūi jenah joinīt, ā maáhdih tūi jepahni ā jəmɛp be. Páant ā jəmɛchah ennit, ā maáh ā bejat pínah játih, nihat bita caandih teo wēhniḡ ÿ maáh pínah caandih ā waadánap be, queét ÿ jeémát pínahdih yoobópdih ā wēhat pínah niijná. Pánih waadá péanit, bíih baácboó ā bejep be. ⁴³ Pánih bejniji áih mɛúná ā jwúɛb jəyúchah, caandih teo wēhni ā wətatjī pah ā chājachah ennit, caandih búdí ā wēibipna caá. ⁴⁴ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Caandih wēinit, nihat áih bí déedih en daoní maáh ā waadábipna caá. ⁴⁵ Obohjeéhtih, bíih caandih teo wēhni tūi jepahcan, ‘Wā maáh maatápdih jígohcan, bɛɛtéh ā jwúɛb jéúhcan niít’, niij jenah joinīt, bita teo wēhni neoná yaáhdihbút pūinit, ā jeémp babh máihñap be. ⁴⁶ Á náhnicanni yeó jáap, ā páicanni horadíh ā maáhboó ā jwúɛb jəibíḡna caá. Pánih joinīt, caandih ā jepahcatjī peéh, tɛbit ā pūibipna caá. Pánih pūi péanit, Diosdih jepahcannit bícdih iiguíḡna ā wahbiḡna caá. ⁴⁷ Pánihna, ded teo wēhni ā maáh ā weñat pínahdih jéihna yəhna, tūi ámoh páican, ā maáhdih jepahcah, ā maáh caandih peéh chājna, búdí ā pūibipna caá. ⁴⁸ Obohjeéhtih, ded teo wēhniḡboó ā maáh ā weñat pínahdih tūi jéihcan, yeejép ā chājachah, ā yéej chājat jīb búdí āta peéh chāj tagaá. Obohjeéhtih, ā tūi jéihcatdih ennit, caandih peéh chājna yəhna, nɛmp ā pūibipna caá. Pánihna, deddih tūi chājat pínahdih Dios búdí ā jéihyanachah, tūi jepahat caá náahap. Ded maáhdih cáacwā búdí wətat wépatdih ÿ wēhɛchah, tūinijeh wətat caá caandih náahap”, Jesús āt niijíp wēt jī.

Jesús cáacwáidih chéne poómp ā chājat
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ “Ñi náahcannidih ñi cáo yohat pah, Dios yéej chājnitdih peéh chājna, iiguíḡna ā yohat pínah niijná, nin baácboó wā dei jéúwúḡ jī. ¡Játih páant ā chājachah níhna, wāta wēi tagaá! ⁵⁰ Obohjeéhtih, páant ā peéh chājat pínah játih, weémboó búdí yeejép wā yapbiḡna caá. Pánih yeejép wā yapat pínahdih jéihniḡ, tɛbit wā jīgahna caá. ^{†51} ¿Ded pah weemdih ñi niij jenah joí? Áih doonádih joinīt, nihat cáacwā tūi bícdih ÿ jəmbipna caá’, ¿ñi niij jenah joí niít? Obohjeéhtih, páant ā nihcan niít. ⁵² Cáacwā wā naáwátdih ÿ joyát túttimah, bícwā-jeh jəmna yəhna, bíic peihcannit weemdih jepahnitdih chénewā jepahcannitboó ÿ míic jéihbiḡna caá. ⁵³ Behe ā wéúhdih ā jéihñɛchah, ā wéúhbút behedih ā jéihbiḡna caá. Beh wili mi nɛmndih mi jéihñɛchah, mi nɛmnbút beh wilidih mi jéihbiḡna caá. Beh wili mi wéúh áadiḡ mi jéihñɛchah, mi wéúh áabút mi chɛhdih mi jéihbiḡna caá. Biquína weemdih ÿ jepahachah, biquína ÿ jepahcat jīb páant tɛbit ÿ míic jéihbiḡna caá”, Jesús āt niijíp wēt jī. ††

†† 12:50 Mr 10.38 †† 12:53 Mí 7.6

Ded pah ã yapat pínahdih ã beh joicát

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Páant ã bohénitdih naóh péanit, nin pah Jesús ãjééh péenitdih jwéh ãt jwéh niij naáwáp wét jĩ: *“Yeébbóo yeó dei bejepmant mah tólihna ã jwéhchah enna, ‘Mah bæugát tút caá’, ñipí niijná caá. Ñi niiját pah ãpí bæugná caá. ⁵⁵ Mah bæugcáp bæwámant johlit ã jwéhchah enna, ‘Chaih chãhat tút nihcan caá’, ñipí niijná caá. Ñi niiját pah túbit ãpí chãhna caá. ⁵⁶ Obohjeéhtih, yeéb yeejépwã, ‘Wã jéih beedána caá’, niij jehnah joiná yéhna, jéihcannit caá ñi jwéh. Baácdih, jeádihbút ennit, ded pah ã yapat pínahdih ñi jéihna yéh caá. Obohjeéhtih, wã chãjatdih ennit, wã naáwát-dih joiná yéhna, ded pah túttimah ã yapat pínahdih ñi jéihcan caá”, Jesús queét cáacwãdih ãt niijíp wét jĩ.*

Yeebdíh eníhcannitjĩh míic ámohat

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ *“Ded pah ñi chãjat pínahdih yeebjéh jehnah joinít, ñi túi chãjaá. ⁵⁸ Yeebdíh naóh yacni peéh chãjat tút niijná, ded pah tigaá wã chãjbi?” caandíh ñi niijí, yeebdíh peéh chãjat tút niijná, ded pah tigaá wã chãjbi?” caandíh ñi niijí, yeebdíh peéh chãjat tút niijná, ded pah tigaá wã chãjbi?” niijnit, caandíh ñi jepahaá, yeebdíh ã peéh chãjcat pínah niijná”, Jesús ãt niijíp wét jĩ.*

Yéej chãjatdih cádahnit, tút nœmát

13 Caán láa biquína Jesúsdi joinít nin pah caandíh ãt niij naáwáp wét jĩ:

—Galilea baácdih moón Jerusalén tútchidih Dioíh mœúboó ovejadih cáo wéhni, Diosdih ã wéhni bæúchah-jeh, Pilatoboó queétdih ãt mawat tút wét jĩ. Pánihi maonit, oveja meép, cáacwã ã maonitjĩ meépjĩh ãt widip wét jĩ. ¿Ded panih tigaá páant ãt yap? queét Jesúsdi ãt niij bæbh joyóp wét jĩ.

² Páant ãt niij bæbh joyóchah joinít, nin pah ãt niij jepahap wét jĩ:

—¿Ded pah tigaá yeebjéh ñi niij jehnah joí? *‘Páant queét tút yeejépwã yapna, niihat bita Galilea baácdih moón ã yéejat chah niit ãt yéej chãjap’, ¿yeéb ñi niij jehnah joí niit?’*³ *Nihcan caá. Dedé yéejatdih bíic yoobó Dios ã peéh chãjbi caá. Yeébbóo ñi yéejatdih cádahcan, túiniboodíh ñi tút nœmátjĩ jĩb ã peéh chãjchah, yeebbút iiguipna ñi bejbi caá. ⁴ Nindihbút ñi túi jehnah joyóo: Siloé wét jwéhni jap bóo mœú áac jéennit, dieciocho cáacwãdih ãt tãjap wét jĩ. ‘Pánihi wœnna, bita Jerusalén tútchidih moón ã yéejat chah ãt yéej chãj tagaá’, ¿ñi niij jehnah joí niit?’*⁵ *Nihcan caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi yéejatdih cádahcan, túiniboodíh ñi tút nœmát, yeebbút wœnna, iiguipna ñi bejbi caá, queétdih ãt niijíp wét jĩ.*

Quehe wihcanni higuera nah naáwát

⁶ Páant niij péanit, nin naáwátjĩh queétdih ãt jwéh bohénap wét jĩ: *“Bíic newé áih wápchiboó higuera wét jwéhni nah ã jwéhni be. ‘Caan náh ã quehna nacaá’, niijnit, diquidih ã bejep yéh be. Obohjeéhtih, caan náh ã quehcah, ã bid jwéhni be. ⁷ Pánihi bid jwéhni, áih wápchidih teo wéhni nin pah ã niijíp be: ‘Weemdíh ma joyóo. Bíic peihcanni jópchi nin higuera nah quehedih wã bidip yéh caá. Obohjeéhtih, ã quehcan caá. Páant ã quehcat jĩb ma tib yohóo. Nin nah wíih wápchidih ã jwéhni, biih nahdih wã jéih momcan caá. ã wihcah, biih nahdih momnit, caan náh quehedih wãta jeém tagaá’, caandíh teo wéhni ã niijíp be. ⁸ Páant ã niijchah joinít, caandíh teo wéhni nin pah ã niij jepahap be: ‘Maá, nin jópchidih pohba ã jwéhni naáh. Nin nah pœj yehmant baád pœj péanit, nœmát jónópdi wã yacbi caá, míih higuera nah ã quehat pínah niijná. ⁹ Páant wã chãjat túttimah, ã quehmi dée caá. ã quehcat ennit bácah, weemdíh ma yoób tib yohat tút, ã maáhdih ã niij jepahap be. Pánihi pah, yeébbóo ñi tút nœmát pínahdih Dios ã páina caá. Maatápdih ã páina beé. Pánihi, ñi tút nœmát ennit bácah, yeebdíh ã yoób peéh chãjbi caá”, Jesús ãt niijíp wét jĩ. †*

Judíowã ã chooát yeó jáapdih wœnndih Jesús ã booaat

¹⁰ Bíih láa judíowã ã chooát yeó jáapdih ã míic wáacat mœdíh Dios naáwátjĩ Jesús ãt naóh bohénap wét jĩ. ¹¹ Caanjĩh nemép jwéhni mit jwéhni wét jĩ. Nemépboó dieciocho jópchi caántdih ã jwéhni, caántboó chóyo bejnihihi mit jwéhni wét jĩ. ¹² Páant mi jwéhni ennit, Jesús caántdih ãt jwéhni wét jĩ.

—*Némá, meemdíh wã booa caá*, ãt niijíp wét jĩ.

¹³ Páant niijnit, caántdih ã teo jáhanachah-jeh, yoobópdih mit jwéhni wét jĩ. Pánihi boonit, Diosdih búdí mit wéhni naáwáp wét jĩ.

¹⁴ Obohjeéhtih, Jesús chooát yeó jáapdih caántdih ã booaat peéh, judíowã ã míic wáacat mœdíh en daoní maáhbóo ãt jwéhni wét jĩ. Pánihi jwéhni, caánboó míic wáacantdih nin pah ãt niijíp wét jĩ:

—Bíic semanadih seis yeó jáap jwéhni teona caá. Pánihi, yeéb bæbh chãhni booaat tút jwéhni jwéhni, caán tewat yeó jáapnadihihi ñi jwéhni. Jwéhni jwéhni chooát yeó jáapnadihihi páant ñi chãjca bojóo, ãt niijíp wét jĩ. ††

¹⁵ Páant ã niijchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah ãt niij jwéhni wét jĩ:

—*Yeéb yeenit caá. Yeebjéhni chooát yeó jáapdih yéhna, níih jiwidih, burrodihni ã jwéhni tólihmant watnit, mah ã babhbat pínah niijná, ñipí wái bac bejna caá. Pánihi chãjna, teo tigaá ñi chãjap. ¹⁶ ¿Nint Abrahamji ã jwéhni nemép dieciocho jópchi pohba chéonih dée ãt bíbohó be. Páant ã chéonidih chooát yeó jáapdihihi wã watachah, ã túican niit? ãt niijíp wét jĩ.*

† 13:9 Is 5.1-7; Jer 2.21; 8.13 †† 13:14 Ex 20.9-10; Dt 5.13-14

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, tíicnit, queét ít jepahcap wët jĩ. Pánihna, nihat cáacwã Jesús ã wëp chãjatdih ennit, búdí ít weñep wët jĩ.

Mostaza tíib naáwát
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Nin naáwátjĩh cáacwãdih Jesús át jwúub bohénap wët jĩ: “¿Dios ã maáh jumat ded pahna tigaá, yeéb ñi jenah joyóchah? ¿Caandih ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá, wã naóhbi? ¹⁹ Mostaza tíib ded pah ã jumatdih jenah joinít, Dios ã maáh jumatdih ñi beh joibípna caá. Caán tíib cáo tíbih pah bóo ã juma caá. Momni áih wápchiboó caán tíbihdih ã momop be. Æ momat túttimah, chíihna, búdí nah ã behep be. Páant caan náh ã behechah, áih cácanaboó jwébehwã j jaamáp be. Pánihat pah tigaá Dios ã maáh jumat. Áih-wã daocánnit jwíih jumnitji, túttimah j dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wët jĩ.

Pan paáani naáwát
(Mt 13.33)

²⁰ “¿Dios ã maáh jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandih wã naóhbi? ²¹ Pan paáat ded pah ã jumatdih wã naáwáchah, caandih ñi beh joibípna caá. Pandih chãjĩhna, yad wili trigo ojdi pamapdih yacnit, mahjĩh wid, caandih paáani pínahdihbüt mipí túi widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ã túi paabípna caá. Páant ã jumat pah Dios ã maáh jumat doonádih joinít, cáacwã j túut nũmbípna caá. Pániha, queét joinítboó bitadih j wúub naáwáchah, dawá joinít, queébtut j túut nũmbípna caá”, Jesús át niijíp wët jĩ.

Bainí jęc naáwát
(Mt 7.13-14,21-22)

²² Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, dahwani tútchina, botoni tútchinadihbüt Jesús Dios naáwát dih naóh bejna át chãjap wët jĩ. ²³ Páant ã bejchah, biíc newé caandih nin pah át niij úubh joyóp wët jĩ:

—¿Maá, daocánnitjeh niit iiguípna bejnít déejidih Dios ã túi úbnit pínah j jũmp? át niijíp wët jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, nin naáwátjĩh Jesús át jwúub bohénap wët jĩ:

²⁴ —Yeéb dawá Dios ã jũmpboó ñi waádihna yuh caá. Obohjeéhtih, búdí ñi yéejatdih cádahihcan, ñi jéih waadcán caá. Bainí jęc panihnidih waádihna, ñi yéejatdih cádahat caá náahap. Pánihna, yeéb waadát dih bidna, ñi yéejatdih cádahnit, Diosboodih ñi túi jepahaá. ²⁵ Ñi beh joyát pínah niijná, mũú mínah ded pah ã jumatdih wã naóhípna caá. Chei caán mũú mínah áih jęcdih ã nemna caá. Páant ã nemat túttimah, yeébboó caán jęcdih juibí, wũúmp maonit, nin pah ñi niij ejbipna caá, ‘Maá, jęcdih ma wãt jũúwú’, ñi niijíchah, mũú mínahboó díimant nin pah ã niij bábapna caá. ‘Ded-mant ñi jũúwát dih wã jéihcan caá. Yeéb wã jéihca naáhwãdih wã wãtcan caá’, ã niijbípna caá. ²⁶ Páant ã niijíchah joinít, yeébboó nin pah ñi jwúub niijbípna caá, ‘Majeéh jeémpnit, jwí babháp jĩ. Jwíih tútchiboó

jũmna, ma naáwát dih jwíitdih ma bohénap jĩ’, ñi niij ejbipna yuh caá. ²⁷ Yeéb páant ñi niijíchah yuhna, caánboó nin pah ã jwúub niij jepahbipna caá, ‘Obohjeéhtih, yeébdih yoobópdih wã jéihcan caá. Pánihna, nihat yéejnit jũmna, wã pebh jũóhcanjeh, biáboó ñi bejeé’, mũú mínah ã niijbípna caá. Páant ã niiját pah Dios yeébdih ã niijbípna caá. ^{†28} Pánihna, Abraham, Isaac, Jacob, nihat Dios naáwát dih naóh yapanitjibüt, Dios pebhboó j jũmchah ennit, yeébboó jéih waadcán, túbit jĩgahna, ñiíh maodih ñi néeh chãác jũibípna caá. Pániñ jĩgahna, jóocmantjeh ñi chãóbipna caá. ^{†29} Caán láa nihat baác dih moón Dioíhwã ã pebhboó j juibínachah, caánboó queétdih ã nũmah jeémpbipna caá. ^{‡30} Nin baácboó oboh jũmnitji Dios ã jũmpboó maáta j jũmbipna caá. Ninboó maáta jũmnitji Dios pebhboó moh yéejnit j jũmbipna caá, Jesús át niijíp wët jĩ. ^{††}

Jerusalén tútchidih moondih Jesús búdí ã oyat
(Mt 23.37-39)

³¹ Páant ã niij péanachahjeh, biquína fariseowã Jesús pebhna juibínit, nin pah ít niijíp wët jĩ:

—Herodes meemdih ã mawíh páina caá. Pánihna, biáboó ma jwei béjeé, caandih ít niijíp wët jĩ.

³² Páant j niijíchah joinít, nin pah queétdih át niij jepahap wët jĩ:

—Nin pah caán yeéjépbéhdih niij naáwádih ñi bejeé: ‘Jesús nemépwãdih baca, wũnnitdihbüt booana caá ã chãjap. Bũ yeó jáap, cheibitbüt páant ã chãjbipna caá. Pánihna, cheibit daani ã teo péabipna caá’, Herodesdih ñi niijí. ³³ Bũ bej, cheibit bej, daanibüt bejnit, Jerusalén tútchina wã juibíbipna caá. Dios naáwát dih naóh yapanitjidih caán tútchidih míicjeh ipí mao yohop wët jĩ. Pánihna, caán tútchina wã juibínachah, weemdihbüt j mao yohbipna caá.

³⁴ “Yeéb Jerusalén tútchidih moondih búdí wã jĩgahna caá. Dios naáwát dih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ã wah bojnitdihbüt jeejĩh yohnit, yeéb ñipí maona caá. Ñi nũowãbüt biíc yoobó ít chãjap wët jĩ. Pániñnit ñi jũmchah yuhna, yeébdih búdí wã oina caá. Pániñ oinít, mũjbaima mi wehdih mi páamat pah, wã pebh yeébdih wã jumat túttna yuh caá. Obohjeéhtih, yeébboó weemdih ñi náahcan caá. ³⁵ Páant ñi náahcat peéh, bũ ñiíh tútchidih Dios ã wap cádahbipna caá. Yoobópdih yeébdih wã naóhna caá. Ninboó weemdih ñi jwúub encan niit. Túttimah bóo láa nin baácna wã jwúub dei jũúwúchahjeh, weemdih ñi jwúub enbipna caá. Pániñ ennit, ‘Dios ã wahni, meemdih búdí jwí wëina caá’, weemdih ñi niijbípna caá”, ^{††} Jesús át niijíp wët jĩ.

Bácah chalanidih Jesús ã booaat

14 Biíh chooát yeó jáapdih fariseowã j maáh áih mũuná Jesúsdiñ nũmah jeémédih át bejep wët jĩ. “¿Ded pah caá ã chãjbi?” niijná, caán mũedih moón caandihjeh ít túi en ñũunúp wët jĩ. ² Caán mũedih, báb-

† 13:27 Sal 6.8 †† 13:28 Mt 22.13; 25.30 ‡ 13:29 Mt 8.11-12 †† 13:30 Mt 19.30; 20.16; Mr 10.31 †† 13:35 Sal 118.26

ah chalani át jumep wut jī. ³ Caandih ennit, Moisés ā wətatjidih bohénitdih, fariseowādihbət nin pah Jesús át niij ɛ́bh joyóp wut jī:

—*¿'Chooát yeó jáapdih tɛ́bɛ́p chɛ́hɛ́nɛ́ndih ñi booanaá', Moisés át niijnít jī?* át niijp wut jī.

⁴ Páant ā niijichah yuhna, queét it jəpahcap wut jī. Í jəpahcat ennit, Jesús wənnidih teo jáha booanit, át jwúub bejat tútɛ́p wut jī. ⁵ Pánih booa péanit, queét fariseowādih át jwúub ɛ́bh joí jɛ́ihɛ́p wut jī.

—*Jwí chooát yeó jáapdih ñi wú́h, ñíh momo jiwibət íitna ā bɛ́ɛg yác bejəchah, yeéb ñita ɛ́b púh laabácan taniít. ¿Páant ñi chājat, tewat nihcan niít?* át niijp wut jī. †

⁶ Páant ā niijichah, ded pah it jəpahcap wut jī.

Téihya chéwat nɛ́mah jeémát naáwát

⁷ Jesús fariseoíh mɛ́nā waadnít, bita ā nɛ́mah jeémpnit pínahboó waád jɛ́ibínit, waáwápna í chɛ́dat pínahdih í ñíwíchah, Jesús át enep wut jī. Páant í ñíwíchah ennit, queét nihadidih nin pah át niij naáwáp wut jī:

⁸ —*Téihya chéwat nɛ́mah jeémát yeó jáapdih yeebdíh ā bid bojochah, caanná jɛ́ibínit, waáwápna ñi chɛ́dɛ́ca bojoó. Páant ñi chɛ́dɛ́chah nihna, ñi chah maáh ā jɛ́yúchah,* ⁹ *'Ma chɛ́dɛ́ni páhadih nindih ma chɛ́dat tútɛ́,* yeebdíh ā niijbípna caá. Páant ā niijichah joinít, jwéjboó jɛ́ibí chɛ́dɛ́na, ñita tíic tagaá. ¹⁰ *Obohjeéhtih, mɛ́ú mínah yeebdíh ā bid bojochah, jwéjdih bóo páhadih ñi jɛ́ibí chɛ́dɛ́p. Yeéb páant ñi chɛ́dɛ́chah ennit, 'Waáwápboó ñi chɛ́d jɛ́úwú,' mɛ́ú mínah yeebdíh ā niijbípna caá. Pánihna, yeéb waáwápboó ñi bejəchah, bita ā bid bojnít yeebdíh í túi wéi enbipna caá. ††11 *Ded caán míicjeh 'Weemdíh dedé jɛ́dɛ́dat wihcan caá', niijnídih Dios moh yéejni ā chājbipna caá. Obohjeéhtih, ded laihcanniboodíh Dios maáh ā waadábipna caá. Pánihna, yeebjéh míic maáta ñi waadáca bojoó. Diosjeh maáta pínahdih ā jéih waadána caá, queét jeémédih jɛ́ibínitdih Jesús át niijp wut jī. ‡**

¹² Páant niij péanit, Jesús mɛ́ú mínahboodíh nin pah át jwúub niij naáwáp wut jī:

—*Ma nɛ́mah jeémíhna, ma pebh jumnitdih, búdí dinero bíbohnitdih, ma déewādih, ma pej jumnitdihbət ma bidca bojoó. Meém queétdih ma bidichah, ma túi chājat jīb, queébt meemdíh bíic yoobó í nɛ́mah jeémpbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, bitadih ma nɛ́mah jeémíhna, moh yéejnit, jéih bejəcannit, wio wihcannit, jéih encannitdihbət ma bidiíp. ¹⁴ Queéboó meemdíh bíic yoobó í jéih nɛ́mah jeémpcan niít. Páant ma túi chājatj jīb, túinit í boo pɛ́d júóhni yeó jáapdih Diosboó meemdíh ā túi chājbipna caá, Jesús caandíh át niijp wut jī.*

Búdí nɛ́mah jeémát naáwát

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Páant ā niijichah joinít, bíic íjeéh chɛ́dɛ́ni Jesúsdih nin pah át niijp wut jī:

—Dios pebhboó ded ā nɛ́mah jeémpni búdí ā wéibipna caá, át niijp wut jī.

¹⁶ —*Búdí nɛ́mah jeémát chājni dawá cáacwādih ā bidip be. Páant ā bidichah joinít, queét nihad í túi wéi jəpah jwəhɛ́p be. ¹⁷ Caán ā yoób nɛ́mah jeémát yeó jáapdih queétdih naáwát náahna, caandíh teo wəhni-dih wahnit, 'Nihat jwí jeémát pínahdih ámoh péanit, yeebdíh ā bidip be, bɛ́ca', ā niij naáwát tútɛ́p be. ¹⁸ Caandíh teo wəhni páant ā niij naáwáchah joinít, queét í jummat yoobó nin pah í niij jəpahap be: 'Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh jáap wáapdih jīb chāj péanit, caandíh enedih bejat tútɛ́ caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ā páicat pínah niijná', ā jwíh bidni ā niijp be. ¹⁹ Bíihbət nin pah ā niij jəpahap be: 'Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh bíicjīh bóo téihya máha jiwíwādih wā jīb chājap be. Pánih jīb chājniji queétdih enedih bejat tútɛ́ caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ā páicat pínah niijná', caanbút ā niijp be. ²⁰ Bíihbət nin pah ā niijp be: 'Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, nɛ́mah jeémátboó wā jéih bejəcan caá', ā niijp be. ²¹ Páant í niijichah joinít, caandíh teo wəhni ā maáh pebhna jwúub joinít, queét í niijátjidih ā jwúub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tɛ́bit íijnit, nin pah ā niijp be: 'Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbət bejnit, moh yéejnit, jéih bejəcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbət jwááhnit, waícanjeh ma ɛ́b jɛ́úwúp', ā niijp be. ²² Pánih naáwádih bejniji jwúub joinít, 'Maá, ma niijátj pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chɛ́dat ā jɛ́dɛ́na caá', ā niijp be. ²³ Páant ā niijichah joinít, ā maáh caandíh ā jwúub wətɛ́p be. 'Tútchi jwéjboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbət ma jɛ́úwát tútɛ́, chɛ́datnadih í túi yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā nɛ́mah jeémátidih í jeémpcan niít', ā niijp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det í weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jəpahcannit, ájeéh í jumcan niít. Obohjeéhtih, caandíh jəpahnitjeh ā pebhboó ájeéh í jum-bipna caá, Jesús át niijp wut jī.*

'Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh jáap wáapdih jīb chāj péanit, caandíh enedih bejat tútɛ́ caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ā páicat pínah niijná', ā jwíh bidni ā niijp be. ¹⁹ Bíihbət nin pah ā niij jəpahap be: 'Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh bíicjīh bóo téihya máha jiwíwādih wā jīb chājap be. Pánih jīb chājniji queétdih enedih bejat tútɛ́ caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ā páicat pínah niijná', caanbút ā niijp be. ²⁰ Bíihbət nin pah ā niijp be: 'Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, nɛ́mah jeémátboó wā jéih bejəcan caá', ā niijp be. ²¹ Páant í niijichah joinít, caandíh teo wəhni ā maáh pebhna jwúub joinít, queét í niijátjidih ā jwúub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tɛ́bit íijnit, nin pah ā niijp be: 'Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbət bejnit, moh yéejnit, jéih bejəcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbət jwááhnit, waícanjeh ma ɛ́b jɛ́úwúp', ā niijp be. ²² Pánih naáwádih bejniji jwúub joinít, 'Maá, ma niijátj pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chɛ́dat ā jɛ́dɛ́na caá', ā niijp be. ²³ Páant ā niijichah joinít, ā maáh caandíh ā jwúub wətɛ́p be. 'Tútchi jwéjboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbət ma jɛ́úwát tútɛ́, chɛ́datnadih í túi yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā nɛ́mah jeémátidih í jeémpcan niít', ā niijp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det í weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jəpahcannit, ájeéh í jumcan niít. Obohjeéhtih, caandíh jəpahnitjeh ā pebhboó ájeéh í jum-bipna caá, Jesús át niijp wut jī.

'Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh bíicjīh bóo téihya máha jiwíwādih wā jīb chājap be. Pánih jīb chājniji queétdih enedih bejat tútɛ́ caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ā páicat pínah niijná', caanbút ā niijp be. ²⁰ Bíihbət nin pah ā niijp be: 'Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, nɛ́mah jeémátboó wā jéih bejəcan caá', ā niijp be. ²¹ Páant í niijichah joinít, caandíh teo wəhni ā maáh pebhna jwúub joinít, queét í niijátjidih ā jwúub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tɛ́bit íijnit, nin pah ā niijp be: 'Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbət bejnit, moh yéejnit, jéih bejəcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbət jwááhnit, waícanjeh ma ɛ́b jɛ́úwúp', ā niijp be. ²² Pánih naáwádih bejniji jwúub joinít, 'Maá, ma niijátj pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chɛ́dat ā jɛ́dɛ́na caá', ā niijp be. ²³ Páant ā niijichah joinít, ā maáh caandíh ā jwúub wətɛ́p be. 'Tútchi jwéjboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbət ma jɛ́úwát tútɛ́, chɛ́datnadih í túi yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā nɛ́mah jeémátidih í jeémpcan niít', ā niijp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det í weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jəpahcannit, ájeéh í jumcan niít. Obohjeéhtih, caandíh jəpahnitjeh ā pebhboó ájeéh í jum-bipna caá, Jesús át niijp wut jī.

'Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh bíicjīh bóo téihya máha jiwíwādih wā jīb chājap be. Pánih jīb chājniji queétdih enedih bejat tútɛ́ caá wā chājap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ā páicat pínah niijná', caanbút ā niijp be. ²⁰ Bíihbət nin pah ā niijp be: 'Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, nɛ́mah jeémátboó wā jéih bejəcan caá', ā niijp be. ²¹ Páant í niijichah joinít, caandíh teo wəhni ā maáh pebhna jwúub joinít, queét í niijátjidih ā jwúub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tɛ́bit íijnit, nin pah ā niijp be: 'Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbət bejnit, moh yéejnit, jéih bejəcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbət jwááhnit, waícanjeh ma ɛ́b jɛ́úwúp', ā niijp be. ²² Pánih naáwádih bejniji jwúub joinít, 'Maá, ma niijátj pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chɛ́dat ā jɛ́dɛ́na caá', ā niijp be. ²³ Páant ā niijichah joinít, ā maáh caandíh ā jwúub wətɛ́p be. 'Tútchi jwéjboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbət ma jɛ́úwát tútɛ́, chɛ́datnadih í túi yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā nɛ́mah jeémátidih í jeémpcan niít', ā niijp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det í weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jəpahcannit, ájeéh í jumcan niít. Obohjeéhtih, caandíh jəpahnitjeh ā pebhboó ájeéh í jum-bipna caá, Jesús át niijp wut jī.

'Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, nɛ́mah jeémátboó wā jéih bejəcan caá', ā niijp be. ²¹ Páant í niijichah joinít, caandíh teo wəhni ā maáh pebhna jwúub joinít, queét í niijátjidih ā jwúub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tɛ́bit íijnit, nin pah ā niijp be: 'Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbət bejnit, moh yéejnit, jéih bejəcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbət jwááhnit, waícanjeh ma ɛ́b jɛ́úwúp', ā niijp be. ²² Pánih naáwádih bejniji jwúub joinít, 'Maá, ma niijátj pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chɛ́dat ā jɛ́dɛ́na caá', ā niijp be. ²³ Páant ā niijichah joinít, ā maáh caandíh ā jwúub wətɛ́p be. 'Tútchi jwéjboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbət ma jɛ́úwát tútɛ́, chɛ́datnadih í túi yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā nɛ́mah jeémátidih í jeémpcan niít', ā niijp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det í weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jəpahcannit, ájeéh í jumcan niít. Obohjeéhtih, caandíh jəpahnitjeh ā pebhboó ájeéh í jum-bipna caá, Jesús át niijp wut jī.

'Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, nɛ́mah jeémátboó wā jéih bejəcan caá', ā niijp be. ²¹ Páant í niijichah joinít, caandíh teo wəhni ā maáh pebhna jwúub joinít, queét í niijátjidih ā jwúub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tɛ́bit íijnit, nin pah ā niijp be: 'Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbət bejnit, moh yéejnit, jéih bejəcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbət jwááhnit, waícanjeh ma ɛ́b jɛ́úwúp', ā niijp be. ²² Pánih naáwádih bejniji jwúub joinít, 'Maá, ma niijátj pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chɛ́dat ā jɛ́dɛ́na caá', ā niijp be. ²³ Páant ā niijichah joinít, ā maáh caandíh ā jwúub wətɛ́p be. 'Tútchi jwéjboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbət ma jɛ́úwát tútɛ́, chɛ́datnadih í túi yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā nɛ́mah jeémátidih í jeémpcan niít', ā niijp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det í weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jəpahcannit, ájeéh í jumcan niít. Obohjeéhtih, caandíh jəpahnitjeh ā pebhboó ájeéh í jum-bipna caá, Jesús át niijp wut jī.

'Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, nɛ́mah jeémátboó wā jéih bejəcan caá', ā niijp be. ²¹ Páant í niijichah joinít, caandíh teo wəhni ā maáh pebhna jwúub joinít, queét í niijátjidih ā jwúub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tɛ́bit íijnit, nin pah ā niijp be: 'Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbət bejnit, moh yéejnit, jéih bejəcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbət jwááhnit, waícanjeh ma ɛ́b jɛ́úwúp', ā niijp be. ²² Pánih naáwádih bejniji jwúub joinít, 'Maá, ma niijátj pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chɛ́dat ā jɛ́dɛ́na caá', ā niijp be. ²³ Páant ā niijichah joinít, ā maáh caandíh ā jwúub wətɛ́p be. 'Tútchi jwéjboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbət ma jɛ́úwát tútɛ́, chɛ́datnadih í túi yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā nɛ́mah jeémátidih í jeémpcan niít', ā niijp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det í weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jəpahcannit, ájeéh í jumcan niít. Obohjeéhtih, caandíh jəpahnitjeh ā pebhboó ájeéh í jum-bipna caá, Jesús át niijp wut jī.

'Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, nɛ́mah jeémátboó wā jéih bejəcan caá', ā niijp be. ²¹ Páant í niijichah joinít, caandíh teo wəhni ā maáh pebhna jwúub joinít, queét í niijátjidih ā jwúub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tɛ́bit íijnit, nin pah ā niijp be: 'Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbət bejnit, moh yéejnit, jéih bejəcannit, jéih encannit, wio wihcannitdihbət jwááhnit, waícanjeh ma ɛ́b jɛ́úwúp', ā niijp be. ²² Pánih naáwádih bejniji jwúub joinít, 'Maá, ma niijátj pah wā chājap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chɛ́dat ā jɛ́dɛ́na caá', ā niijp be. ²³ Páant ā niijichah joinít, ā maáh caandíh ā jwúub wətɛ́p be. 'Tútchi jwéjboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbət ma jɛ́úwát tútɛ́, chɛ́datnadih í túi yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā nɛ́mah jeémátidih í jeémpcan niít', ā niijp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det í weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jəpahcannit, ájeéh í jumcan niít. Obohjeéhtih, caandíh jəpahnitjeh ā pebhboó ájeéh í jum-bipna caá, Jesús át niijp wut jī.

Jesúsjeéh jwí jumíhichah, ā bəwat

(Mt 10.37-38)

²⁵ Bíih láa dawá cáacwā Jesúsjeéh it bejep wut jī. Pánihna, Jesús queétdih tac pɛ́d ennit, nin pah át niij naáwáp wut jī: ²⁶ *"Ded wā bohéni jumíhna, bita chah weémboodíh oyat caá náahap. Á ípdih, ā índih, ā áadih, ā wehdih, ā déewādih, ā déewā yaáhdihbət ā oyat chah weémboodíh oyat caá náahap. ††27 *Ded wā-jeéh péé bohéni jumíhna, ded pah ā weñat pínahdih jenah joicát caá náahap. Pánih chājna, wíh ā jumat jīb**

† 14:5 Mt 12.11 †† 14:10 Pr 25.6-7 ‡ 14:11 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 18.14

†† 14:26 Mt 10.37

yeejép yapna yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap. ^{†28} Nindihbut ñi jenah joyoó: Mú teoni jap bóo mædíh ã chãjat pínah jãtíh, ã jíib jeyátdih jéihyat túut niijná, caán mú jíib pínahdih ã jwíih jenah enna caá. ²⁹ Æ jíib pínahdih ã jwíih jenah encan, áih mædíh ã jéih péacah enna, bitaboó caandíh í deohbipna caá. ³⁰ 'Nin pohba áih mædíh teona, át péa tagaá', í níj deohbipna caá. ³¹ Nindihbut ñi jenah joyoó: Maáh bíih maáhjíh í míic mawat pínah jãtíh, nin pah ã níj jenah joiná caá: '¿Weém diez mil soldadowã bíbohni, caán-boó veinte mil soldadowã ã bíbohochah, jwí míic maona, wãta jéih bæjã taniít?' ã níj jenah joiná caá. ³² Páant níj jenah joinít, ã bæjãcat pínahdih jéihna, bíih maáh áih soldadowãjíh míic mawadíh jéohnit, yúrpjeh í jëm jwuhchah, 'Jwí míic maoca boj jíih', níjãt túutnit, caandíh teo wúhndíh ã wah bojipna caá. ³³ Pánihna, wíihwã jëmíhna, weemdíh ñi jepahat pínah jãtíh, 'Nihat wã yéej chãjatdih wã cádahbipna caá. Wíih bíi déedih jenah joicán, Jesúsboodíh jenah joiná, caandíh-jeh wã jepahbipna caá. Páant wã jepahat jíib, yeejép yapna yuhna, caandíh wã cádahcan níit', níj jenah joyát caá náahap. Páant níj jenah joinít jëmna, wíihwã ñi jéih jumbipna caá', Jesús queétdih át níjíp wët jí.

Buicánni númni naáwát

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Páant níj naóhni, nin bíih naáwátjíh Jesús queétdih át jwúub bohénap wët jí, ã jwíih naáwátdíh í beh joyát pínah niijná: "Númni bæiná, jeémátdih ã túi nuñana caá. Obohjeéhtih, númni ã bæyát beedéchah, ñi jéih jwúub bæyácan caá. ³⁵ Pánih buicánni dedé pínah nihcah, caandíh yohatjeh caá náahap. Caán ã nihat pah yeéb ñi jëmca bojoó. Dios naáwátdíh túi joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. ¡Ded molít jëmna, ã túi joyó naáh!" Jesús át níjíp wët jí.

Buudní oveja naáwát

(Mt 18.12-14)

15 Bíih yeó jáapdíh dawá cáacwã, Romanowã í maáta í úbát túutnit dinerodih úbh wúhni, bita Moisés ã wëtatjídih jepahcannit "Yeejépwã", niijnít-but Jesúsdi joyódih ít juibínap wët jí. ² Páant í juibínachah ennit, fariseowã, Moisés ã wëtatjídih bohénit-but íijnit, queétjeh nin pah ít míic níjíp wët jí:

—Nin newé yeejépwãdih túi wëi jwãáhnit, íjeéh ãpí jeémpna caá, ít níjíp wët jí. ^{††}

³ Páant í níjíchah jéihni, Jesús nin naáwátjíh queétdih át bohénap wët jí: ⁴ "Cien ovejawãdih bíbohni, bíic oveja caandíh ã bæudúchah ennit, ¿ded pah tigaá ã chãjbi? yeéb ñi jenah joyóchah. Bitá noventa y nueve ovejawãdih í jeémát ylíip jëmnpboó jwejnít, caán bæudnídih bididih ã bejbipna caá. Pánihna, caandíh bid jwinít, ã cádahbipna caá. ⁵ Caandíh bid jwi wëina, áih daadíh mao cáagnit, áih mæná ã úb jwúub bejbipna caá. ⁶ Pánih úb jwúub juibínit, 'Wíih oveja bæudnídih wã bid jeyúp be. Pánihna, wãjeéh ñi wëi

wáac jéuwú', niijnít, ã pebh jëmndih, ã déewãdihbut ã bid wáacbipna caá. ⁷ Páant ã weñat pah, ded bíic cáac ã yéejatdih cádahni, ã túut næmúchah, Dios pebhboó jëmndit búdí í wëibipna caá. Obohjeéhtih, noventa y nueve paníhni 'Weemdíh yéejat wihcan caá. ¿Dépanih tigaá wãta túut næm?' níj jenah joinít dih Dios pebhboó jëmndit í wëican níit', Jesús át níjíp wët jí.

Buudní dinero júdu naáwát

⁸ "Diez dinero júdu bíbohni bíic júdu caántdih ã bæudúchah ennit, ¿ded pah tigaá mi chãjbi? Jíat dahjíh jwinít, mædíh mi túi tóodh bid beedábipna caá. Caán júdu dih bid jwinít, mi cádahbipna caá. ⁹ Caán júdu dih bid jwinít, 'Weemdíh bæudní dinero júdu dih wã bid jwiná beé. Pánihna, wãjeéh ñi wëi wáac jéuwú', níjíp, mi pebh jëmndih, mi déewãdihbut mi bid wáacbipna caá. ¹⁰ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Páant mi weñat pah, bíic yéejni ã yéejatdih cádahni, túiniboodíh ã túut næmúchah, Dioíh ángelwãbut búdí í wëibipna caá', Jesús át níjíp wët jí.

Buudní ã wúuh naáwát

¹¹ "Bíic newé chénewã ã weh jëmnp be. ¹² Údyiboó ã ípdih nin pah ã níjíp be: 'Wunna, meemdíh wã wúhbiipna caá', ma niijnídih bæ ma wúhú, Paá', ã níjíp be. Páant ã níjíchah joinít, ã íp áih bíi déedih ã wehdih ã pááp be. ¹³ Daocánni yeó jáap túttimah, údyiboó nihat áih bíi déedih úbnit, yúrp bíih baácboó jibidih ã bejep be. Caán baácboó jëmna, cheha náahdih jíib chãj, yaádh metat jíib wúh, nëmah jeémát jíib wúh, búdí ã jíib chãjap be. Pánih jíib chãjna, áih dinerodih ã yoh beedánap be. ¹⁴ Páant ã yoh beedáat túttimah, caán baácboó jeémát wihcah, nægúrp láa ã jëmnp be. Caanbút nægúrpjíh díib wúnna ã chãjap be.

¹⁵ Páant jeémát ã wihcah, tewat bididih ã bejep be. Páant ã bid bejehchah, bíic newé caandíh í náah jëmni tewat wúhni, áih momo mæwã jëmni wáihyat júduboó caandíh ã wahap be, queétdih jeémát ã wúhat pínah niijná. ¹⁶ Pánih queétdih inna, queét mæwãdih wúhni jeémátdih búdí ã jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, ã maáh caandíh ã jeémát túutcah, bitabut caandíh dedé jeémát í wúhcap be. ¹⁷ Páant ã yapat túttimah, ã jwúub náhninap be, 'Nihat wã ípdih teo wúhni jeémát bíboh, í judh jeémpni jeémátbut ãpí jëmna beé. Obohjeéhtih, nin baácboó jëmna, weemdíh jeémát wihcah, wunna caá wã chãjap. ¹⁸ Pánihna, wã íp pebhna wã jwúub bejbipna caá. Caaná jwúub juibínit, wã ípdih nin pah wã níjbipna caá: "Diosdih búdí wã yéej chãjna beé, Paá. Meemdíhbut wã yéej chãjna beé. ¹⁹ Pánihna, ¡'Wúhú', bæ weemdíh ma níjca bojoó! Meemdíh teo wúhni jeh wã jumbipna caá', wã ípdih wã níjbipna caá', caán míic-jeh ã níj, jenah joyóp be. ²⁰ Páant níj jenah joinít, ã íp pebhna ã jwúub bejep be.

"Pánih jwúub bejna, ã ípíh mædíh ã tóah bejehchah, ã ípboó caandíh yúrp mah ã jwãáh enep be. Pánih

† 14:27 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24 †† 15:2 Lc 5.29-30 ‡ 15:5 Is 40.11; Ez 34.11-12; Jn 10.1-16; He 13.20

jwāáh enna, áih caolihjīh búdí jīgahnit, ā wūúhdih jwāáádih ā náo ñah bejep be. Jwāáhnit, caandih búdí wēina, ā pin tewep be. ²¹ Páant ā pin tewechah, ā íipdih nin pah ā niij naáwáp be: ‘Diosdih búdí wā yéej chājap be, Paá. Meemdihbút wā yéej chājap be. Pánihna, “Wūúhú”, weemdih ma niijcá bojóó, ā niijp be. ²² Obohjeéhtih, páant ā niijíchah yuhna, ā íipboó caandih teo wūhntdih nin pah ā niij wutep be: ‘Waicanjeh túini yéguet chóodih ub jūóhnit, wā wūúhdih ñi yacaá. Túini téihya yacat júdudih áih téih tíbdihbút ñi yacaá. Áih jítchadhíbt túini zapatos ñi yacaá. ²³ Jwí tui in débehani momo jwi wūúhdih ub jūóhnit, ñi mawaáp. Mao péa, quibh péanit, ñi ruxbú. ²⁴ “Wā wūúh ā wunah bejna nacaá”, wā niij jenah joyóp yuh be. Buxdní déeji bux ā tui jwúub jwiná caá, buxca. Búdí wēinit, chóbe jeémpjīh’, caandih teo wūhntdih ā niijp be. Pánihna, queét nihat búdí wēinit, ĩ jeémép be.

²⁵ “Obohjeéhtih, údyi ā jwúub juyúchah, weép jeñéboó momo jwiwá jumni wáihyat júdubóó ā jmtup be. Pánihna, ā íipih mūdih tóah bejna, ĩ wēi ewechah, ā joyóp be. ²⁶ Pánih joinit, teo wūhndih nin pah ā niij úbh joyóp be: ‘¿Dépanih eo tigaá queét ĩ chāj?’ ā niijp be. ²⁷ Páant ā niij úbh joyóchah joinit, teo wūhni caandih nin pah ā niij jepahap be: ‘Ma úud ā jwúub jwiná beé. Á tui juyúchah, ma íp jwí in débehani momo jwi wūúhdih ā mawat túutep be. Pánih maonijdih jwí ruxb péanachah, numah jeémp wēi eona caá ĩ chājap’, caandih ā niijp be. ²⁸ Páant teo wūhni ā niij naáwáchah joinit, weép jeñé ā íipdih tūbit ā íijp be. Íijnit, ā waádihcap be. Páant ā waádihcah enna, ā íipboó bac bejnit, ‘Wūúhú, ma waád jūúwú’, caandih ā niijp yuh be. ²⁹ Obohjeéhtih, ā íipdih nin pah ā niij jepahap be: ‘Maatápdih meemdih búdí teo wūhnt, ma naáwáchah wā yap yohcah yuhna, wā pej jumnitdih wā numah jeémát déedih cabra wūúhbitdih weemdih mapí wūhcan beé. ³⁰ Obohjeéhtih, bux yeejép ma wūúh ā jwúub juyúchah, yaádh metat jíib míih dinero yoh beedánidih búdí wēinit, meém ma numah jeémpna caá. Jwí in débehani momo jwi wūúhdih maonit, caandih ma numah jeémpna caá’, ā íipdih ā niij jūihñep be.

³¹ “Páant ā niij jūihñechah joinit, ā íip caandih nin pah ā niij jepahap be: ‘Wūúhú, meém wājeéh mapí jumna caá. Nihat wíih bíí déedih míih mən caá. ³² Obohjeéhtih, ma úud wunni déeji bux ā tui jwúub juyúp be. Pánihna, wēinit, jwí numah jeémp ewechah, ā túina caá’, ā íip weép jeñédih ā niijp be”, Jesús queétdih āt niijp wut jī.

Dinero en daoní ded pah ā chājat naáwát

16 Bíih láa Jesús nin naáwátjīh ā bohénitdih āt jwúub bohénap wut jī: “Bíic newé búdí dinerodih bíbohni, áih dinerodih en daoníboó ā tui en daocat enit, bíih teo wūhniboó ĩ maáhdih ā naóh yacap be. ² Páant ā naóh yacachah, ĩ maáhboó áih dinerodih en daonídih ā bid bojop be. Páant ā bid bojni ā juyúchah, nin pah caandih ā niijp be: ‘Wíih dinerodih ma tui en daocat doonádih wā joyóp be. Pánihna, wíih dinerodih

tui en daocat jíib weemdih ma jwúub teo wūhcan níit. Ded pah wíih dinerodih ma chājatjīdih weemdih ma naóh daác beedánaá’, ā maáh caandih ā niijp be. ³ Páant ā niijíchah joinit, en daoníjiboó caanjéh nin pah ā niij jenah joyóp be: ‘Wā maáh weemdih yohat túut caá páant ā niijp. Weém wēpcanni jumna, baác baadát tewatnadih wā buxjácán níit. Weém bitadih dinero wā úbhna, tíic náah jumni wāta úbh tac buxgá tagaá. Pánihna, ¿ded pah tigaá weemdih chājat náah? ⁴ Bux, wā chājat pínahdih wā jéihna caá, buxca. Nin pah wā chājachah, wā teo cádahat túttimah, wā maáhdih jíib buxdánit weemdih ĩ oibipna nacaá. Pánih oinit, jīgah ennit, weemdih ĩ teo wáacpina caá’, caanjéh ā niij jenah joyóp be. ⁵ Páant niij jenah joinit, nihat ā maáhdih jíib buxdánit yoobó ā bid bojop be. Páant ā jwíih bid bojni ā juyúchah, nin pah caandih ā niij úbh joyóp be: ‘¿Wā maáhdih débóo tigaá meém ma jíib buxdá?’ ā niij úbh joyóp be. ⁶ ‘Jeémát chājat yí cien dahwani quiñnadih caandih wā jíib buxdána caá’, ā niij jepahap be. ‘Ninboó ma jíib buxdáátdih daácní náo ā jumna caá. Waicanjeh jwí chūudnit, ma jíib buxdáátdih jwúub deyanit, tac yoobjéh ma daacá’, teo wūhni ā niijp be. ⁷ Páant niij péanit, bíih jíib buxdánidih bid bojnit, nin pah caandihbút ā niij úbh joyóp be: ‘¿Débóo tigaá wā maáhdih ma jíib buxdá?’ ā niijp be. ‘Cien trigo wuh wūúhndih wā jíib buxdána caá’, ā niijp be. ‘Ninboó ma jíib buxdáátdih daácní náo ā jumna caá. Ochentajeh ma daacá’, ā niijp be. ⁸ Páant ā chājatdih jéihnit, ā maáhboó áih dinerodih en daoníjīdih nin pah ā niijp be: ‘Meém yeeni yuhna, ded pah túttimah ma tui jumat pínahdih mat jenah joyóp taga’, ā niijp be. Páant ā chājat pah, Diosdih jéihcannit, túttimah tui jumat túut niijná, bíí déenadih ĩ tui jéih ubna caá. Ded pah ĩ bíbohahat pínahdih Dioíhwāboodih chah ĩ tui jéihna caá.

⁹ “Yeébboodih nin pah wā naóhna caá: Moh yéejnitdih jīgah ennit, níih bíí déejīh queétdih ñi tui teo wáacá. Páant ñi teo wáacachah, queébtút Diosdih jepahnit, ā pebhboó ñi juibínachah, yeebdih ĩ wēi jwāáhbipna caá.

¹⁰ “Ded bainíbit bíbohna yuhna, caanjīh bitadih tui teo wáacni jumna, túttimah búdí bíbohna, caanjīhbút ā tui teo wáacpina caá. Obohjeéhtih, ded bainí ā bíbohahatjīh tui chājcan, túttimah búdí ā bíbohnbút, bíic yoobó ā tui chājcan níit. ¹¹ Níih bíí déejīh ñi tui chājcat enna, Diosboó ā wēpatjīh yeebdih ā teo wáacan níit. ¹² Pánihna, nin baácboó jum jwuhna, Dios yeebdih ā wūhni bíí déejīh ñi tui chājcat enna, jeáboó ñi juibínachah, túini yoobátdih ā wūhcan níit. ¹³ Ded Diosdih tui jenah joini jumna, áih bíí dée pínahdih tūbit ā jenah joicán níit. Obohjeéhtih, bíí déedih tūbit bidni jumna, Diosboodih ā jéih jenah joicán níit. Pánihna, Diosdih bíí déedihbút chénat pah bíicdih ñi jéih jenah joicán níit. Diosdijeh bidat caá náahap”, Jesús āt niijp wut jī. ¹⁴

¹⁴ Páant ā niijíchah joinit, fariseowā dawá bíí déedih bidnit jumna, caandih ĩt dehwep wut jī. ¹⁵ Páant ĩ de-

hwechah ennit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wët jī: “Cáacwã ī enechah pohba, yeeb túinit pah tigaá ñi jígohop, ‘Nit túi chājnit caá’, yeebdíh ī niij jengah joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, dawá bií déedih ñi bid jengah joyátdih Dios ā jéihna caá. ‘Nit túinit caá’, cáacwã ī niij ennitdih Diosboó ‘Yeejépwã caá’, ā niij enna caá”, Jesús át niijíp wët jī.

Moisés ā wëtatjidih, Dios ā maáh jëmatdihbët Jesús ā bohéát

¹⁶ “Juan Daabáni ā jëmat pínah játih, Diosjeéh túi jëmat túut niijná, Moisés ā wëtatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ī daacátjidihbët cáacwãdih jepahat caá áti náahap. Obohjeéhtih, Juanboó Dios ā maáh jëmat túini doonádih cáacwãdih ā jwíih naáwáp jī. Bëw weem jwúh caán túini doonádih yeebdíh wã naóhna caá. Pánihna, yéejatdih cádahnit, Diosdih jepahat ā bëwuchah, det jepahíhntboó Diosdih búdí bidat caá náahap. ¹¹⁷ Jeá, nin baácbut ā bëwdúchah yëhna, Moisés ā wëtatjiboó ā bëwdcán niit”, Jesús át niijíp wët jī. ††

Yad wilidih yohcat
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ “Ded ájeéh bólidih yohnit, biíh wilidih jwúub áa jëmna, yeejép ā chājna caá. Ded biíh áajidih jwúub túut nëwm áa jëmna, caántjīh ā yéej chājna caá”, Jesús át niijíp wët jī. †

Moh yéejni Lázaro, dawá bií déedih bíbohni naáwát

¹⁹ “Dawá bií déedih bíbohni, dinerobët búdí bíbohni newé ā jëmep be. Búdí jīb jëmni túini chítah jëmni yégueh chóodih āpí dëwúp be. Yeó jáap jëmat pah túini jeémátdih miíc āpí jeémép be. ²⁰ Áih mëw jëc pebh moh yéejni, Lázaro wët jëmni, āpí ñajap be. Nihat áih bácah áoh peétni ā jëmep be. ²¹ Páant ā ñajachah, mëjjiowá áih áhwatnadih déebédih ipí jëibínap be. Dawá bií déedih bíbohniiboó ā jeémp jéenanidih Lázaro ā jeémíhip yëh be. Obohjeéhtih, caandíh āpí wúhat túutcap be. ²² Biíc yeó jáap, Lázaro ā wënep be. Abraham ā jëima yoobát ā jëmëchah, Dioíh ángelwã Abraham pebhna áih caolihdih ī ëb bej wahap be. Cëbëcah, dawá bií dée bíbohniibët ā wënep be. Obohjeéhtih, ā wënat túttimah, cáacwã áih bácahjidih ī yohochah, áih caolih iiguípna ā bejep be. ²³ Caánboó jëmna, túbít ā túbanaap be. Pánih túbá chéi enna, Abrahamdih, Lázaro ā pebh ā ñëhuchah, ā enep be. ²⁴ Pánih ennit, Abrahamdih nin pah ā niij ejep be: ‘Nëwá, weém nin iiguípboó wã jëmëchah, weemdíh túbít ā túbna caá. Páant ā túbëchah, weemdíh jígah ennit, ma teo wáacá. Lázarodih áih téih tíbjīh mahdih taj daabánit, wíih nëwcdih ā cámahat pínah niijná, ma chíiaat túutú’, Abrahamdih ā niij ejep yëh be. ²⁵ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah yëhna, Abraham caandíh nin pah ā niij jepahap be: ‘Jëimá, meém baácboó jëm

† 16:16 Mt 11.12-13 †† 16:17 Mt 5.18 † 16:18 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

jwëhna, nihat ma náahatdih ma bíboh beedánap jī. Obohjeéhtih, Lázaroiboó ā moh yéejep jī. Bëw Lázaro ninjīh ā túi jëmëchah, meemdíh caá túbít an túbëp. ²⁶ Jwí cátih jéih bejcat dée ā jëmëchah, ded ninmant cona ā jéih dei bejcan caá. Ded conmant ninnabët ā jéih aáb jëóhcan caá’, Abraham caandíh ā niij jepahap be.

²⁷ “Páant ā niijíchah joinít, dawá bií déedih bíbohni nin pah ā jwúub niijíp be: ‘Nëwah Abraham, wã íip pebhboó biícjīh bóo téihya wã éwdwã páantjeh ī jëmep be. Pánihna, wã éwdwãdih naáwát náahna, Lázarodih ma wahaá, queébtë nin iiguípna ī jëóhcat pínah niijná’, Abrahamdih ā niijíp yëh be. ²⁹ Obohjeéhtih, Abraham caandíh nin pah ā niij jepahap be: ‘Dios naáwátdih Moisésji, bita ā naáwátdih naóh yapanitji ī daácní nëonadíhët ma éwdwã ī bíbohna caá. Caán naáwátdih ma éwdwãdih jepahat caá náahap’, Abraham ā niijíp be. ³⁰ Páant ā niijíchah joinít, iiguípboó jëmni nin pah ā jwúub niijíp be: ‘Yoobópdih tigaá ma niijíp, Nëwah Abraham. Obohjeéhtih, biíc wënniji ī pebhna ā jwúub bejchah, queét caandíh joinít, ita túut nëwm tágaá’, Abrahamdih ā niijíp yëh be. ³¹ ‘Queét Moisés ā daacátjidih túi joicán, bita naóh yapanit ī daacátjidihbët túi joicán, wënniji ā boo pëd jëwúwúchah yëhna, queét caandíhët ī joibícan nacaá’, Abraham caandíh ā niijíp be”, Jesús át niijíp wët jī.

Jwí yéej chājat túutat ā tobohat
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

17 Biíh láa, Jesús nin pah ā bohénitdih át niij naáwáp wët jī: “Dawá yeebdíh yéej chājat túutnit ī jëmbipna caá. Obohjeéhtih, ī yéej chājat túutatji jīb, Dios queétdih búdí ā peéh chājbiipna caá. ² Nin wébít panihni weemdíh jáap jepahnitdih ded ā yéej chājat túutatji jīb Dios caandíh yeejép pohba ā peéh chājbiipna caá. Pánihna, caán ā yéej chājat túutat pínah játih, áih bëttdih búdí jeé júdujīh chéo búudhnt, búdí mujna caandíh ī yohochah, áta túi taga. Páant ī chājachah, caán wébít panihnidih ā yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chājcan taga. ³ Ded pah ñi chājat pínahdih ñi túi jengah joyoó. Ñi dée yeebdíh ā yéej chājachah, ‘Páant ma chājatdih ma cádahaá’, caandíh ñi niij. Páant ñi niijíchah joinít, túinidih ā túut nëwmúchah, yeebboó ā yéej chājatjidih ñi jwúub náhnica bojoó. ^{†4} Pánihna, ñi déeboó biíc yeó jáapdihjeh siete láa yeebdíh yéej chājnit, ‘Páant wã chājatjidih wã jígahna caá. Chéneji wã jwúub chājcan niit’, ā niijíchah, páant bóo láa ā yéej chājatjidih ma jwúub náhnica bojoó”, Jesús át niijíp wët jī.

Ded pah caá Diosdih túi jengah joyát

⁵ Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā bohénit caandíh nin pah it niijíp wët jī:

—Meemdíh chah jwí jengah joyát pínah niijná, jwiitdih ma teo wáacá, it niijíp wët jī.

⁶ —Mostaza bainí túbih jëmna yëhna, chíihna, búdí nah ā behna caá. Pánihat pah, Dios ā wëpatdih bainí-

†† 17:3 Mt 18.15

jeh jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chãjbična caá: Can búdí máa nahdih 'Máa nahaá, meemjéh dug ñah bejnit, búdí mɔjna ma jwíbi ñuhú', ñi niiját pahjeh á bejbipna caá, Jesús queédih át niijíp wɔt jĩ.

Teo wũhni á tewat naáwát

⁷ “¿Yeebdíh teo wũhni wápchidih teo, ovejawádh en daoniji á jwúub juyúchah, ded pah tigaá caandíh ñita niij? ‘Ma jeémp jũwú. Ma jeémát pínahdih ninjĩh wã rúub páñap be’, ¿ñita niijtá niit? ⁸ Páant ñita niijcán tagaá. Nin pahjeh caá caandíh ñita niijíp: ‘Wã jeémát pínahdih ma rúbbi jwũhú. Wã jeémp babhbachah, weemdíh ma pái jwũhú. Wã jeémp péaat túttimah, meem jwúh jeémpnit ma babhbaá’, yeebdíh teo wũh-nidih ñita niij tãgaá. ⁹ Yeebdíh teo wũhni ñi wɔtatdih á chãjachah, caandíh ‘Túina caá’, ñita niijcán tagaá. Páant ñi niijátidih bidcan, á tewatdihjeh caá ápi chãjap. ¹⁰ Pánihna, teo wũhni t jumat pah mɔn tigaá yeebbút ñi jumɔp. Dios á wɔtatdih jepahnit, ‘Túina caá’, á niiját pínahdih bidcanjeh, nin pah yeebdíh niij jenah joyát caá náahap: ‘Meemdíh teo wũhni jeh mɔn tigaá wã jumɔp. Ma wɔtatdihjeh tigaá wãpi tewep’, ñi niij jenah joyóó”, Jesús át niijíp wɔt jĩ.

Diez bácah moópnitdih Jesús á booaat

¹¹ Bíih yeó jáapdih Jesús wã Jerusalén tútchina bejna, Samaria baác, Galilea baác cãtíh ít bejep wɔt jĩ. ¹² Baini tútchidih t waadáchahjeh, diez bácah moópnitboó yúup caandíh ít en ñuhɔp wɔt jĩ. ¹³ Pánih ennit, nin pah ít niij ejep wɔt jĩ:

—Maá Jesús, jwítdih ma jígah eneé, ít niijíp wɔt jĩ.

¹⁴ Páant t niij ejechah, Jesús queédih ennit, nin pah át niijíp wɔt jĩ:

—Moisés á wɔtatji pahjeh sacerdotewádh ñíih bácahdih júutdih ñi bejeé, caán moopát á ñumátdih t jéihyat pínah niijná, † át niijíp wɔt jĩ.

Páant á niijíchah joinít, t bejchahjeh, íih bácah moopát át ñumáh bejep wɔt jĩ. ¹⁵ Bíic tjeéh jumni áih bácah á ñumúchah ennit, Jesús pebhna át jwúub bejep wɔt jĩ. Pánih jwúub bejnit, Diosdih búdí át wéi ejep wɔt jĩ. ¹⁶ Pánih wéinit, Jesús íitcha pebh bódhica caj yoh ñajnit, “Túina caá, Maá”, át niijíp wɔt jĩ. Caán bácah moópniji Samaria baácdih bóo judío nihcan wɔt jĩ.

¹⁷ —¿Yeeb boonit diez nihcannit beé? ¿Bita nueve dépanih tigaá weñedih t jwúub júóhcan? ¹⁸ Nin bíicjeh, judío nihcan yuhna, Diosdih ‘Túina caá’, niijídh á jwúub júúwup be. ¿Dépanih tibeé bita t júóhcan? Jesús át niijíp wɔt jĩ.

¹⁹ Páant niijnít, bódhica caj yoh ñajnidih

—Ñah ñuhnit, ma jwúub bejeé. Wã wépatdih ma túi jenah joyát jíib ma boonap be, át niijíp wɔt jĩ.

Ded pah caá Dios á maáh jumat

(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Bíih yeó jáapdih fariseowã Jesús dih nin pah ít niij úubh joyóp wɔt jĩ:

† 17:14 Lv 14.1-32

—¿Débólíh tigaá nin baácboó Dios á maáh jum jwíih-bi? ít niijíp wɔt jĩ.

—Dios á maáh jumatdih yeéb cáacwã ñi jéih encan caá. ²¹ ‘Jáaj, ninjĩh caá á jumɔp’, ‘Jáaj, cõj caá á jumɔp’, ñi jéih niijcán caá. Obohjeéhtih, weém Dios á wépatjĩh yeebdíh wã teo wáacachah, Dios á maáh jumat ñi cãtíh á jumna caá, Jesús queédih át niijíp wɔt jĩ.

²² Páant niij péanit, Jesús á bohénitdih jwũh nin pah át niij naáwáp wɔt jĩ:

—Túttimah, búdí yeejép yap láa á jumɔchah, nin baácboó wã jwúub dei júúwát pínahdih búdí ñi bidbipna yuh caá. Obohjeéhtih, wã jígoh jwũhcan niit. ²³ ‘Candih eneé. Can Dios á wahni Cristo caá’, niij, ‘Nin Cristodih eneé’, bita yeebdíh t niijbípna yuh caá. Páant t niijíchah yuhna, yeéboó queédih ñi joyáh bojoó. ²⁴ Wedónachah, nihat yúup jumna yuhna, t enat pah, weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwúub dei júúwúchah, nihat t enbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, páant wã jwúub dei júúwát pínah jãtíh, bũ láa moón weemdíh náahcan, tũbit yeejép t chãjbična caá. ²⁶ Weém, nihat cáacwã úud jeñé wã jwúub dei júúwúchah, Noéwã jum láa t jumati pahjeh cáacwã t jwúub jumbipna caá. ††27 Caán láa moón nihat jeémp babhni, téihya chéona ít chãjap wɔt jĩ. Pánih chãjna, Diosdih ít jenah joicáp wɔt jĩ. Páant t jumɔchah,

Noéwãji búdí jáaj chóoboó t waadát túttimah, Dios pobyit wahnit, caandíh náahcannitdih át mao beedánap wɔt jĩ. Páant t jumati pahjeh mɔn tigaá wã jwúub dei júúwát pínah jãtíh cáacwã t jumbipna caá. †

²⁸ Lot jum láa t jumati pahjeh, wã jwúub dei júúwát pínah jãtíh, cáacwã t jumbipna caá. Caán láa moón jeémp, babh, jíib chãj, wápchidih taj, mɔt ít chãjap wɔt jĩ. ²⁹ Páant t chãjat pónih, Sodoma tútchimant Lotwãji t jwei béjchahjeh, tũ iigát panihni iigní jee dáhna jeámant át bũg jéener wɔt jĩ. Nihat caán tútchidih moondíh yohna, Dios caán iigátidih át wahap wɔt jĩ. ††30 Páant t jumati pahjeh mɔn tigaá weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwúub dei júúwúchah, cáacwã t jumbipna caá.

³¹ “Caán yeó jáapdih ded áih mɔt chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bíi déedih úubdih waadacánjeh, yoobópdi á jwei béje naáh. Wápchiboó jum-nibut áih yéguehnadih úubdih á jwúub bejca bojo naáh. ††32 Lot áaji ded pah mi yapatdih ñi náhninaá. Dios á wɔtatjidih jepahcan, miíh bíi déedih oinit, tac rúud enna, núumni nah mit wééep wɔt jĩ. ††33 Pánihna, ded á weñat pínahdihjeh jenah joí chãjni, iiguípná bejni á jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded á weñat pínahdih joyáh bojni, wã weñat pínahboodíh chãjni, á bũdcán niit. ††

³⁴ “Yeebdíh yoobópdi wã naóhna caá. Wã jwúub dei júóhni yeó jáapdih chénewã íih mɔt díitna bíicdih t úwũchah, weemdíh jepahnidihjeh wã úbbipna caá. Weemdíh jepahcanniboó á chãóbipna caá. ³⁵ Chénewã yaádh bíicdih t tewechah, weemdíh jepahnidihjeh wã

†† 17:26 Gn 6.5-8 † 17:27 Gn 7.6-24 †† 17:29 Gn

18.20-19.25 †† 17:31 Mt 24.17-18; Mr 13.15-16 ††† 17:32 Gn

19.26 ††† 17:33 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; Jn 12.25

ub bejehah, biih wili chāobipna caá. ³⁶ Wápchiboó chénewā teonit ī jəm̄chah, weemdih jepahnidihjeh wā ubbipna caá. Biih ā chāobipna caá”, Jesús āt niijíp wət jī.

³⁷ Páant ā niijíchah joinít, ā bohénit caandih nin pah ít úbh joyóp wət jī:

—¿Dedboo tigaá páant ā yapbi? ít niijíp wət jī.

—Jóopwā ī jīj jū̄d̄chah ennit, nuñúp ā moorópboó jéihna, biáboó ñi bidcan níit. Páant ñi jéihyat pah, ded-jīh wā jwúb dei jū̄wúchah jéihna, biáboó bidcat caá náahap, Jesús queédih āt niijíp wət jī.

Éemp wənnih mi úbh tac buegáat naáwát

18 Túttimah, Diosdih ī úbh cádahcat pínahdih bohéna, nin pah Jesús ā bohénitdih āt niij naáwáp wət jī: ² “Biíc tútchidih yéejat peéh chājat túttni ā jəm̄p be. Caán Diosdih úmcan, cáacwādhbət āpí túi chājcap be. ³ Caán tútchidih éemp wənnihbət mi jəm̄p be. Pánihna, peéh chājat túttni pebhna juibínit, ‘Weemdih eníhcan, yeejép chājnidih ma peéh chājat tútú’, mi niijíp be. ⁴ Páant mi niijíchah yəhna, dawá láa caánboó ‘Wā peéh chājcan níit’, caántdih ā niijíp be. Páant ā niijíchah yəhna, caántboó caandih chah mi úbh tac buegánap be. Páant mi úbh tac buegánachah yap joiná, caanjéh nin pah ā niij jenah joyóp be: ‘Weém Diosdih, cáacwādhbət wā úmcan caá. ⁵ Páant wā jəm̄chah yəhna, nintboó mi úbh tac buegána, weemdih mi chueábipna caá. Pánihna, caántdih yeejép chājnidih wā peéh chājat tútbpipna caá’, ā niijíp be”, Jesús āt niijíp wət jī.

⁶ Páant niijnít, Jesús queédih nin pah āt niij jéihyanap wət jī: “Caán yéejat peéh chājat túttni ded pah ā chājatdih ñi túi jenah joyoó. ⁷ Caán túicanni yəhna, caandih úbh tac buegánidih ā teo wáacap be. Diosboó túini jəm̄na, ā ñionit ā teo wáacat pínahdih búdí ī bidichah, queédih maatápdih ā páñat tútcan níit. ⁸ Pánih túi teo wáacnit, queédih yeejép chājnitdih waicanjeh ā peéh chājbpipna caá. Pánih túi jepahni ā jəm̄chah yəhna, weém nin baácboó jwúb dei jū̄ónna, daocánnit Diosdih túi jenah joinítdih wā bid jwimí dée caá. Pánihna, yeébbó caandih ñi túi jenah joí cádahca bojoó”, āt niijíp wət jī.

Chénewā Diosdih úbhnit naáwát

⁹ Páant niij péanit, “Jwiítboó túinit caá. Bitaboó yeejépwā caá”, niij jenah joinítdih Jesús nin pah āt niij naáwáp wət jī: ¹⁰ “Chénewā Diosdih úbhna ī chājap be. Biíc fariseo ā jəm̄p be. Biih Romanowā ī maáh ā wətni dinerodih úbhni ā jəm̄p be. ¹¹ Pánihna, fariseo ñuhnit, nin pah Diosdih ā niij úbúp be: ‘Weém bií déedih nūmni, yaáhdih yéej chājni nihcan caá. Nin Romanowā ī maáh ā wətni dinerodih úbhni ā yéej chājat pahbət wā chājcan caá. Bita ī yéej chājat pah wāpí chājcan caá. Pánih túi jəm̄na, ‘Túina caá’, meemdih wā niijná caá. ¹² Weém semana jumat pah chéne yeó jáap jeémp jwəhcanjeh, wāpí úbhna caá. Ded cien dinero júd̄dih wā jīb ubna, diez júd̄dih

meemdih wāpí wəhna caá. Ma wətat pahjeh wāpí túi chājna caá’, fariseo ā niij úbúp be. ¹³ Obohjeéhtih, dinerodih úbhniiboó ā yéej chājatdih jīgahna, yúpbít yaíh d̄o ñúhnit, japboó en ñahacanjeh, Diosdih nin pah ā niij úbúp be: ‘Dios, weém yéejni caá. Weemdih jīgah ennit, ma teo wáacá’, ā niijíp be. ¹⁴ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Caán dinerodih úbhni áih məná ā jwúb bejehah, ‘Caán túini caá’, Dios caandih ā niij enep be. Obohjeéhtih, fariseobodih ‘Caán túini caá’, Dios ā niij encap be. ‘Weém túini, dedé yéejat wihcanni caá’, niijnídh ‘Meém túicanni caá’, Dios ā niij enna caá. Obohjeéhtih, ‘Meemjéh caá túini. Weém yéejni wā jəm̄chah, weemdih ma jīgah en teo wáacá’, niijnídh Dios ā wēi enna caá”, Jesús āt niijíp wət jī. †

Jesús wébítidih ā úbát

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Biih láa, cáacwā ī túhndidih ā teo jáha úbát pínah niijná, Jesús pebhna ít ub juibínap wət yəh jī. Obohjeéhtih ā bohénitboó queédih ennit, ít jípónih jū̄ihñap wət jī. ¹⁶ Páant ī jū̄ihñachah ennit, Jesús wébítidih jū̄wát túttnit, ā bohénitboodih nin pah āt niijíp wət jī: —Queét wébít wā pebhna ī jū̄wú naáh. Í jū̄wát déedih ñi jáhca bojoó. Queét panihnit Diosdih chah ī túi jenah joiná caá. Páant moonájeh Dioíhwā ī jéih jəm̄na caá. ¹⁷ Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Nit Diosdih ī túi jenah joyát pahjeh yeébbó ñi jenah joicáh, Dios ñi maáh ā nihcan níit, āt niijíp wət jī.

Dawá bií déedih bíbohni Jesúsdih ā úbh joyát

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Páant niijníj Jesús ā bohénit biícidih ā bejehah, judiówā ī maátajeéh jəm̄ni caandih úbh joyódih āt juibínap wət jī.

—¿Túí Bohení, páantjeh Diosjeéh túi jəm̄íhna, ded pah tigaá wā chājbi? āt niijíp wət jī.

¹⁹ —¿Dépanih tigaá ‘Túini’, weemdih ma niij? Diosjeh caá túini. ²⁰ Dios ā wətatnadih ma jéihna caá. ‘Ma áa nihcannihjīh ma yéej chājca bojoó. † Cáacdih ma mao yohca bojoó. ‡ Ma nūmca bojoó. †† Ma yeeca bojoó. ††† Ma mánadih túinijeh ma chājáp’, †††† Dios ā niijíp jī. Caán ā wətatnadih jepahat caá náahap, Jesús āt niijíp wət jī.

²¹ —Wébít jəm̄na, wā yap yohcatji pah, buebət biíc yoobó wā yap yohcan caá, Jesúsdih āt niijíp wət jī.

²² —Diosjeéh ma túi jumat pínah, bainí meemdih ā jədhna caá. Nihat míih bií déedih jīb chājadh ma bejeé. Pánih jīb chājnit, caán jībdih moh yéejnitdih ma wəhú. Páant ma wəhuchah, nin baácboó ma bíbohátji chah túini míih pínah Dios pebhboó ā jəmbipna caá. Wā niiját pah chāj péa, wajeéh ma péé jū̄wú, Jesús caandih āt niijíp wət yəh jī.

† 18:14 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 14.11 †† 18:20 Ex 20.14; Dt 5.18 ‡ 18:20 Ex 20.13; Dt 5.17 ††† 18:20 Ex 20.15; Dt 5.19 †††† 18:20 Ex 20.16; Dt 5.20 ††††† 18:20 Ex 20.12; Dt 5.16

²³ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caán-boó dawá bíi déedih bíbohni jumna, áih bíi déedih jíib chāj wūhíhcan, búdí át jígahap wut jí.

²⁴ Páant ã jepahcatdih ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jí:

—*Ded dawá bíi déedih bíbohni Diosdih ã jepahíhchah yuhna, caandih ã buona caá.* ²⁵ *Camel-loboó awí íitbitdih ã waad yábac bejihichah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bíi déedih bíbohni Dios ã maáh jumupboó ã waadíhichah, búdí ã buona caá, át niijíp wut jí.* †

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, bita caandih nin pah ít niijíp wut jí:

—Páant ma niijíchah bácah, Dioih pínah ded ã jéih jumcan níit, ít niijíp wut jí.

²⁷ —*Cáacwā ded pah í jenah joyátjīhjah í túi chājīhna yuhna, Dios pehbóó í jéih bejcan níit. Diosjah caá iiguipna bejnit déedih ã túi ubup. Caanjéh tigaá nihatdih chāj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandih ã wihcan caá,* Jesús át niijíp wut jí.

²⁸ Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó caandih nin pah át niijíp wut jí:

—Weemdih ma joi jwúhú. Majeéh péeat túut niijná, jwítboó nihatdih jwí cádahap jí, át niijíp wut jí.

²⁹ —*Yoobópdi yeebdih wā naóhna caá. Diosdih jepahni áih mūdhíh, ã mánadih, ã déewādhíh, yaddih, ã wehdih cádah bejnit, nin baácboó ã jum jwuhuchah, Dios chah dawá caandih ã wūhbiipna caá. Pánihna, ã wunat túttimahbut, Diosjeéh páantjeh ã jumbiipna caá,* Jesús queédih át niijíp wut jí.

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúhú naawát

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Páant niij péanit, Jesús doce ã bohénitdih chibít wup buég át numah bejep wut jí. Pánih bejnit, nin pah queédih át niij naawáp wut jí: *“Bainí yeebdih wā naawíhna caá. Bux Jerusalén tútchina bejna caá jwí chājap. Caaná jwí jwibínachah, Dios naawátidih naóh yapanit jon jātīh í daacátjī bíic yoobó weém nihat cáacwā úd jeñé wā yapbiipna caá.* ³² *Weemdih teonit, judíowā nihcannitdih í jwúhú wūh yapabipna caá. Páant í wūh yapanachah, queétoó weemdih deoh naóhniit, mao mác coí jáha, yeejép wéhe, pūnit, í mao yohbiipna yuh caá.* ³³ *Obohjeéhtih, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúhú boo pud jūóhbiipna caá”,* queédih át niijíp wut jí.

³⁴ Páant ã niijíchah joiná yuhna, ã bohénit ded pah ã naawátidih ít beh joicáp wut jí.

Jéih encannidih Jesús ã booaat

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesús wā Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchina ít toáh jwibínahap wut jí. Caanjíh jéih encanniboó namá jwéejdih chúdnit, dinero úbhna át chājap wut jí.

³⁶ Pánih chúdnit, dawá ã pebh í yap bejchah joinít, queédih nin pah át niij úbh joyóp wut jí:

—¿Dépanih tigaá dawá cáacwā í yap bej? át niijíp wut jí.

³⁷ —Jesús, Nazaret tútchidih bóo ã yap bejna caá, caandih ít niij jepahap wut jí.

³⁸ Páant í niijíchah joinít, caán át ej jwíhip wut jí.

—Jesús, David jumima, Dios ã wahní, weemdih ma jí-gah eneé! át niij náac ejep wut jí.

³⁹ Páant ã niij náac ejechah joinít, Jesús dih waóhniit-boó, nin pah ít niijíp wut jí:

—¡Ma laihca bojóo! caandih ít niij jípónih jūihñup wut jí.

Páant í niij jūihñuchah yuhna, caánboó chah át wép ejep wut jí.

—¡David jumima, Dios ã wahní, weemdih ma jí-gah eneé! át jwúhú niij náac ejep wut jí.

⁴⁰ Páant ã niij náac ejechah joinít, Jesúsboó chāo ñúh-nit, caandih ã pebhna át ub bejat tútup wut jí. Páant ã bejat tútuchah joinít, jéih encannidih Jesús pebhna ít ub bejep wut jí.

Á pebhna í ub jwibínachah, nin pah caandih át niij úbh joyóp wut jí:

⁴¹ —¿*Ded pah wā chājat tigaá ma náah?* át niijíp wut jí.

—Maá, jéih enatdih caá wā náahap, át niij jepahap wut jí.

⁴² —*¡Ma eneé! Weemdih túi jenah joiná, ma boona caá,* Jesús caandih át niijíp wut jí.

⁴³ Páant ã niijíchahjeh, jéih encanniji át yoób enep wut jí, buca. Pánih ennit, Jesúsjeéh bejna, Diosdih búdí át wēi naawáp wut jí. Pánihna, bita caán jéih encanniji ã enechah ennit, queébtut Diosdih búdí ít wēi naawáp wut jí.

Zaqueo Jesús dih ã jwāáat

19 Jesús wā Jericó tútchina jwibínit, bac bejat tút ít chājap wut jí. ² Caán tútchidih Zaqueo wut jumni át jumup wut jí. Caán Romanowā í maáta dinerodih úbát tútnit í maáh jumna, búdí dinero át bíbohup wut jí. ³ “Caán dedna tigaá”, niijnít, Jesús dih át eníhip wut yuh jí. Obohjeéhtih, ã eníhichah yuhna, japcanni dahbit ã jumuchah, dawá cáacwā caandih ít jáhap wut jí. ⁴ Pánihna, Jesús ã yap bejchah, túi enat tút niijná, cáacwādhíh náo yap bejnit, sicómoro wut jumni nahdih aab bejnit, caanjíh Jesús dih át pái lajap wut jí. ⁵ Caanjíh ã pái lajachah, caan náh pújdih Jesús jwibí ñhniit, Zaqueodih chéi ennit,

—*¡Zaqueo, waícanjeh ma dei jūúwú! Bux míih mūboó wā chāo jwúhbiipna caá,* Jesús caandih át niijíp wut jí.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, Zaqueoboó wépép dei jūóh, búdí wēinit, áih mūná Jesús dih át numah bejep wut jí.

⁷ Jesús caandih ã pej jum bejchah ennit, nihat cáacwā íjnit, queétjeh nin pah ít míic niijíp wut jí:

—Jesús tūbit yéejníh mūná ã bejna caá, ít niijíp wut jí.

⁸ Áih mūná numah jwibínit, queédih át numah jeémep wut jí. Pánih jeémep chúdniji Zaqueoboó ñah ñhniit, Jesús dih nin pah át niijíp wut jí:

† 18:25 Pr 11.28

—Maá, meemdih bainí wā naáwát tút caá. Wā yéejatdih cádah, túiniboodih tút nœmnít, moh yéejnitdih nihát wíh bí déedih tac yoób wā wūhbiḡna caá. Ded dinero wā yee úbhndih cuatro láa wā jwúbbapna caá, át niijp wēt jī.

⁹ Páant ā niijchah joinít, nin pah caandih Jesús át niijp wēt jī:

—*Abrahamji Diosdih ā jepahat jīb, Dios caandih át túi úbep wēt jī. Bœ meembút Diosdih ma jepahat jīb, Abrahamji ā juma yoobát ma jumna caá. Páant ma jumuchah, meém, majeéh jumnitbút iiguipna bejnit déejidih Dios ā túi úbna caá.* ¹⁰ *Weém nihát cáacwā úud jeñé, bœdnít panihndih bidnit, túi úbat tút niijná, wā jūwúwep be,* Jesús át niijp wēt jī. †

Dinero júdœna naáwát (Mt 25.14-30)

¹¹ Páant ā niijchah joinítboó Jerusalén tútchi pebhjeh jumna, caanná juibínit, “Maáh ā waadbíḡna nacaá”, í niij jenah joyátdih jéhnit, nin pah queétdih át niij bohénap wēt jī: ¹² *“Áih baácdih moondih wētát tút niijná, í maáh wūh bíh baácbó maáh waad jwúhdih ā bejep be.* ¹³ *Á bejat pínah játih, chénat pah téihya caandih teo wūhndih ā bid wáacap be. Í wáac juyúchah, queét nihátdih bíic yoobó búdí jīb jumni míic dinero júdœnadih ā wūhœp be. Wūhndit, ‘Wā jwúub jūwúwát pínah játih, nin dinerojīh ní jīb chāj teo páñaá’, í maáh pínah queétdih ā niijp yeh be.* ¹⁴ *Obohjeéhtih, áih cáacwā caandih eníhcan, ā maáh jumatdih náahcan, bíquínadih chah maáhdih naáwádih í bejat tútœp be. Jwíitboó caán ā maáh jumatdih jwí náahcan caá, í niij naáwát tútœp yeh be.*

¹⁵ *“Obohjeéhtih, caánboó maáh waadnít, ā jwúub juyúp be. Jwúub jwinít, í tewatdih jéihyat tút niijná, caandih teo wūhndih ā jwúub bid wáacap be.* ¹⁶ *Jwíih waóh jwiní nin pah ā niijp be, ‘Maá, ma wūhni júdœjīh jīb chāj teonit, diez júdœdih wā jwúub jīb úbep be’, ā maáhdih ā niijp be.* ¹⁷ *Páant ā niijchah joinít, ‘Ma túi chājap be. Weemdih túi teo wūhni ma jumna caá. Bainíbitjīhjah ma túi chājat jīb, diez tútchinadih moondih í maáh meemdih wā waadána caá, ā maáh caandih ā niijp be.* ¹⁸ *Caán túttimah jwiníboó ‘Maá, ma wūhni júdœjīh jīb chāj teonit, cinco júdœdih wā jwúub jīb úbep be’, ā maáhdih ā niijp be.* ¹⁹ *Páant ā niijchah joinít, ‘Meém ma túi chājat jīb, cinco tútchinadih moondih í maáh meemdih wā waadána caá, ā niijp be.*

²⁰ *“Obohjeéhtih, túttimah jwiníboó ‘Maá, ma eneé. Weemdih ma wūhni júdœdih yégueh chóojīh wā túi tai jwej ámohop be.* ²¹ *Meém túbit úm náah jumni caá. Bitadih momat tút, dicat tútnit, meemjéh caán jīb-dih marí úbna caá. Páant ma chājatdih jéhnit, meemdih wā úmœp be’, ā maáhdih ā niijp be.* ²² *Páant ā niijchah joinít, ‘Meém weemdih ma túi teo wūhcap be. Ma niijátjīhjah meemdih wā jwúub naóh yacbíḡna caá. ¿Weém úm náah jumni níit? ¿Bitadih momat tútni, dicat tútni níit?’* ²³ *Páant wā jumuchah*

nihna, wíh dinerodih dinero jwejat mœná ma ámo-hochah, áta túi tagaá. Páant ma chājachah, caán mœdíh teonit weemdih chah íta wūh tagaá’, ā niijp be. ²⁴ *Páant niij péanit, pehbít ŋhndih nin pah ā niijp be: ‘Caandih wā wūhni júdœdih dúœ wáinit, chénat pah téihya júdœjīh túi teoniboodih ní wūhœú, queétdih ā niijp be.* ²⁵ *Páant ā niijchah joinít, ‘Obohjeéhtih, Maá, caánboó chénat pah téihya júdœ jántjeh ā bíbohna caá!’ caandih í niijp be.* ²⁶ *Páant í niijchah joinít, ‘Ded ā bíbohndih túi teonidih chah wā wūhbiḡna caá. Obohjeéhtih, ded ā bíbohna yehna, ā túi teocat jīb, ā bíbohndih wā dúœ wáibíḡna caá.’* †²⁷ *Weemdih eníhcanit, í maáh wā jumatdih náahcanndih, ninna úb jūóhndit, wā enepdih ní mao yohoó’, í maáh ā niijp be”,* Jesús át niijp wēt jī.

Jesús wā Jerusalénna í waadát (Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Páant niij péa, cáacwádih chibít yúrbít waóh bejnit, Jerusalén tútchina Jesús wā ít toáh pœh laab béjep wēt jī. ²⁹ Pánih toáh pœh laab béjnit, Betfagé wēt jumni, Betania wēt jumni tútchina pebh, Olivo Jeé pœjdih ít juibínap wēt jī. Pánih juibínit, Jesús chénewā ā bohénditdih wahnit, nin pah queétdih át niijp wēt jī:

³⁰ —*Con jígohni tútchibitdih ní bejeé. Waád juibínit-jeh, burro wūh cáacwádih dœo jwúhcannidih ní jwááhbiḡna caá. Caandih í chéwat tœpdih watnit, ní úb jwúub jūwúwé.* ³¹ *Yeebdih enni ‘¿Dépanih caandih watnit, úb bej tigaá ní chāj?’ ā niij úbh joyóchah joinít, ‘Jwí Maáh ā náah jwúhna caá’, ní niij jepahaá,* Jesús queétdih át niijp wēt jī.

³² Páant ā niijchah joinít, ít bejep wēt jī. Caanná juibínit, Jesús ā niijátjī pahjeh ít jwááap wēt jī. ³³ Pánihna, burro wūhdih í watachah ennit, —¿Dépanih caandih wat úb bej tigaá ní chāj? ā monó ít niij úbh joyóp wēt jī.

³⁴ —Nindih jwí Maáh ā náah jwúhna caá, ít niij jepahap wēt jī.

³⁵ —Páant ta tigaá. Ní úb bej jwúhœú, í niij jepahachah joinít, Jesús ā páñapboó ít úb jwúub bejep wēt jī. Pánih úb juibínit, Jesús ā chœdat pínah niijná, íh jih bóo yégueh chóonadih too dœgnit, burro wūhdih ít cáagap wēt jī. ³⁶ Pánih pœh laab chœdnit, ā bejchahjeh, ā játih waóhndit, caán í maáh pínahdih í weñat jœutna, íh jih bóo yégueh chóonadih too dœgnit, namádih ít jwej waáwáp wēt jī. ³⁷ Pánih bejnit, Jerusalén tútchina toáh juibí, Olivo Jeé pœjdih dei juibínit, Jesús ā wœp chājatjínadih náhnit, Diosdih búdí wœina, nin pah ít niij ejep wēt jī:

³⁸ —Í Túina caá, Dios! ¡Meém caá nin jwí Maáh pínahdih mat wahap taga! ¡Nin ma wahnidih ma túi teo wáacá! Páant jwí maáh ā jumœchah, majeéh jwí túi jumbíḡna caá. ¡Nin baácdih jumnit jeáboó jumnitbút meém chah wœpni Maáhdih í wœi naáwá naáh! ít niij wœi ejep wēt jī. ‡

³⁹ Páant í niij wœi ejechah joinít, íjéh péenit fariseowā nin pah Jesús dīh ít niij jœihœp wēt jī:

† 19:10 Ez 34.16

†† 19:26 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18 ‡ 19:38 Sal 118.26

—Bohéní, páant bóojeh! Ma bohénitdih ma ej cáda-hat tétú, ít niijíp wət yəh jī.

⁴⁰ Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah át niij jepahap wət jī:

—*Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét í yayáchah, nin ñajni jee dáhnaboó áta wēi ej tagaá, át niijíp wət jī.*

⁴¹ Pánihna, Jerusalén tútchina tóah jəibínit, caandíh enna, caán tútchidih moondíh jíghana, át jəhúp wət jī.

⁴² Pánih jəinít, nin pah át niijíp wət jī: *“Yeéb Jerusalén tútchidih moón bəx yeó jáapna ded pah ñi túi jumat pínahdih jéihna nihna, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcan, ñi túi jumat pínahdih ñi beh joicán caá. ⁴³ Maátcanjeh yeebdíh eníhcannit ñíih tútchidih í túi bóod chūi ñəh púud bejbipna caá, yeéb tútchi díit-boó jəmnit ñi jéih jwei báccat pínah niijná. ⁴⁴ Pánih chājna, ñíih tútchidih í túi boto mao jéena beedábipna caá. Nihat yeéb díitboó jəmnitdih, ñi wehdíhbut í mao yoh beedábipna caá. Dios yeebdíh teo wáacni pínah weemdíh á wahachah yəhna, ñi jepahcatji jíib páant yeejép á yəpbipna caá”, Jesús át niijíp wət jī.*

Jíib chājnitdih Dioíh məumánt Jesús á ñəən bácaat
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalén tútchidih waád jəibínit, Dioíh məú jóocmant bóo jəúhdih Jesús wā ít waad béjep wət jī. Pánih waad béjnit, Diosdih í wəhat pínah nəhúpwədih jíib chājnitdih Jesús át ñəən bácanap wət jī. Pánih ñəən bácanit, queétdih nin pah át niij jəihñəp wət jī:

⁴⁶ —*Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij naóh daacáp tají: ‘Wíih məú weemdíh úbát məú pínah caá’, Dios á niijná caá, † át niij daacáp tají. Obohjeéhtih, yeébbó Diosdih úbúdh jəóhntidih yeenit, chah ñi jíib waadá úbhna, nəmñit í wáac juyát məú pínah ñit chājep taga, †† át niijíp wət jī. Queétdih jəih péanit, át bac bejep wət jī.*

⁴⁷ Yeó jáap jumat pah Jesús Dioíh məuná bohénadih áprí bejep wət jī. Páant á bohénachah ennit, sacerdotewá í maáta, Moisés á wətatjidih bohénit, bita maátəbət caandíh ít mao yohíhip wət yəh jī. ⁴⁸ Obohjeéhtih, á bohénachah joinít, nihat cáacwáboó búdí ít weñep wət jī. Páant í weñechah jéihnit, í mao yohat tətət niijná yəhna, ít jéih teo jwəhcap wət jī.

Jesús á wəpat
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 Bíih yeó jáap Jesús Dioíh məú jóocmant bóo jəúhboó cáacwədih át bohénap wət jī. Páant á bohénachah, sacerdotewá í maáta, Moisés á wətatjidih bohénit, bita maátəbət caandíh nin pah ít niij úbh joyóp wət jī:

² —*Jwiítidih ma naáwá. ¿Deíh wəpatjīh tibeé jwíin páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant á wət? ít niijíp wət jī.*

³ Páant í niijíchah joinít, Jesús bət nin pah át niij úbh joí jwəubanap wət jī:

—*Weembút yeebdíh wā úbh joibípna caá. ⁴ ¿Juan Daabánidih déhe tigaá át daabáat tətətji? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wətjican taniít? ¿Cáacwājeh niít ít daabáat tətətji? Jesús queétdih át niijíp wət jī.*

⁵ Páant á niijíchah joinít, queétjeh nin pah ít míic niijíp wət jī: *“¿Ded pah tigaá jwí niij jepah bíi? ‘Dios caandíh át wətəp taga’, jwí niij jepahachah, caánboó ‘Páant á jəməchah yəhna, ¿dépanih tíi caandíh ñi jepahcan?’ jwiítidih á niij jəihbipna caá. ⁶ Obohjeéhtih, ‘Juan Dios naáwátidih naóh yapani yoobát á jəməp jī’, nihat cáacwá í niij jenah joiná caá. Páant í niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cáacwājeh caandíh ít daabáat tətətji taga’, jwí niij jepahachah, queét jee dáhnajīh yohnit, jwiítidih í maobipna caá”, ít niijíp wət jī.*

⁷ Pánih míic wéhe péanit,
—*Jwí jéihcan caá, ít niijíp wət jī.*

⁸ —*Caán láa bácah weemdíh wətnidih weembút yeebdíh wā naóhcan niít, Jesús queétdih át niijíp wət jī.*

Jiwá iguíhadih yeejép teo wəhñit naáwát
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Páant niij péanit, nin naáwátjīh cáacwədih át bohénap wət jī: *“Bíic newé jiwá iguíhdih á momop be. Mom péanit, bitadih áih iguíhadih en dawá tətətnit, bíih baácboó jib jwəhdih á bejep be. Pánih bejniji maatápdih á jíghocap be. ¹⁰ Túttimah, iguíh ei láa, áih iguíh jíibdih náahna, caandíh teo wəhñidih áih iguíhana á wah bojop yəh be. Obohjeéhtih, caanná á jəibínachah, iguíhadih en daonítboó caandíh teonit, í maáih pínahdih wəhcanjeh, í pəi ñəən yóh jwəba bojop be. ¹¹ Túttimah, iguíha mínah bíih caandíh teo wəhñidih á jwəb wahap yəh be. Obohjeéhtih, á jəibínachah enna, caandíhbut bíic yoobó yeejép niijnít, jíib wəhcanjeh, í mao ñəən yóh jwəba bojop be. ¹² Páant í chājat túttimah, bíihdih jwəh á jwəb wahap yəh be, páant məntih. Obohjeéhtih, caandíhbut bíic yoobó í mao ñəən yóh jwəba bojop be.*

¹³ *“Páant í chājatjidih ennit, iguíha mínah nin pah caanjéh á niij jenah joyóp be, ‘Bəx bíic peihcanni láa wā wəhñitidih ít yeejép chājep tagaá. ¿Bəx ded pah tigaá wā chājbi? Wā wəh wā oinidih wā wahachah, caánboodíh yeejép chājat úmñit, í jepahmi nacaá’, á niij jenah joyóp yəh be. ¹⁴ Obohjeéhtih, iguíhadih teonitboó í maáh wəh á juyúchah ennit, nin pah í míic niijíp be: ‘Jwí maáh á wəməchah, ninboó iguíha mínah á jəmbipna caá. Pánihna, nin iguíhadih jwiítjeh bíbohat tətət niijná, ¿caandíh jwí mao yoh jíih?’ í míic niijíp be. ¹⁵ Páant niijnít, í maáh wəhndih teonit, iguíhamant əb bac bejnit, í mao yohop be.*

“Pánih mao yohat doonádih joinít, í maáhboó ¿ded pah tigaá queétdih á chājbi? ¹⁶ Áih iguíhana jwəb jəibínit, á wəhndih í mawatji peéh queét teonitdih á mao yohbipna caá. Queétdih mao yoh péanit, áih iguíhadih bitaboodíh á wəhñidih caá”, Jesús cáacwədih át niijíp wət jī.

Páant á niijíchah joinít,

† 19:46 Is 56.7 †† 19:46 Jer 7.11 ‡ 19:47 Lc 21.37

†† 20:9 Is 5.1

—¡Ma niiját pah ã yapca bojo naáh! cáacwã ít niijíp wët jĩ.

¹⁷ Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih ennit, nin pah át niijíp wët jĩ:

—*Obohjeéhtih, caan páh tigaá ã jumbipna caá. Caandíhjuh muntih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij naóh daacáp tajĩ:*

‘Múú teonit túini jee dáhnadiah ñíonit, í náahcanni dahdih í yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét í yohni dahdihjuh tigaá Dios ã ñíwip. Caandíh ñíonit, áih mæ pánihnidih chájna, caán mædíh túi jenah enat túut ni-ijná, choójboó caan dáhdih ã jwíih jwejep be. Caán jee pánihni Dios ã wahní pínah tigaá, át niij daacáp tajĩ.

(Sal 118.22)

¹⁸ Pánihna, ded jéih encanni dée pah caan dáhdih tóoc bæugní áih bácah dajni ã jumbipna caá. *Obohjeéhtih, deddih caan dáh ã bæúg jéen néehnit, ã boto yoh bo- jipna caá. Páant ã yapat dée, ded weém Dios ã wahní- nidih jepahcan, bæudní ã jumbipna caá*”, Jesús queétdih át niijíp wët jĩ.

¹⁹ Jesús caán naáwátjĩh ã bohénachah joinít, “Jwiítdih niijná caá ã chájap”, Moisés ã wëtatjidih bohénit, sacerdotewã í maátabut ít niij jéihyep wët jĩ. Pánih jéihnit, Jesús ã naóh péanachahjuh, ítih tewíhip wët yuh jĩ. Obohjeéhtih, cáacwãboodíh éumna, Jesúsdiht ít jéih teo jwëhcap wët jĩ.

Romano maáta í wëbát túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Pánih jéih teo jwëhcan, débólih teonit, í maátadih wëhat túut niijná, caandíh encanni pahjuh, ít en ñéún péenap wët jĩ. Pánihna, bita túinit pah jígonitdihbut Jesús pebh ít wahap wët jĩ, mácah ã jepahachah, í naóh yacat túut niijná. ²¹ Queét yeenitboó Jesúsdiht nin pah ít niij wëbh joyóp wët yuh jĩ:

—Bohéní, yecanni jëmna, Dios ded pah jwiítdih ã chájat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwã jwí niijíchah, maáta í jëmëchah yuhna, éumcanjuh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jëmna, nin jwí wëbh joyátdih ma jepahaá: ²² ¿Roma baácdih moón í maáh César ã wëbát túutni dinero júdu dih caandíh jwí wëhëchah, ã túi níit? ít niijíp wët jĩ.

²³ Páant í niijíchah, í yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih Jesús át niij wëbh jói jwëwëbanap wët jĩ:

²⁴ —*Dinero júdu dih weemdíh ñi júutú. ¿Caán júdu dih deíh móot, deíh wët tigaá ã jëm?* át niijíp wët jĩ.

—Cesaríh móot, áih wëtbüt ã jëmna caá, ít niij jepahap wët jĩ.

²⁵ —*Caán láa bácah caán júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ã jëmëchah, caandíh wëhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jëmëchah, Diosboodíh ñi wëhëwë*, Jesús queétdih át niijíp wët jĩ.

²⁶ Páant ã niij jepahachah joinít, queét caandíh mácah jepahat túutíh nitboó jói yai ñéuh bejnit, ít jéih jwëwë yee wëbh joicáp wët jĩ.

Cáacwã í jwëwë boo pëd jëwát pínah

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Páant queétdih ã jepahat túttimah, biquína saduceowã jwëh Jesús pebh ít jëibínap wët jĩ. Queét saduceowã “Cáacwã wëhna, í jwëwë boo pëd jëóhcan níit”, niijnít ít jëmëp wët jĩ. ²⁸ Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdiht ít niijíp wët jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisés át niij daacáp tajĩ: “Weép jeñé weh wihcanjuh ã wëwëchah, ã wëwëboó weép jeñé áajidih jwëwë áa jëmna caá náahap. Pánihna, ã wëwëboó áa wih jwëhcanni jëmna, éemp wënnidih ã bíboho naáh, ã wëwë jeñé báadhda weh pah í weh jëmna pínah niijná”, jwiítdih Moisés át niij daacáp tajĩ. ²⁹ Bíic weh sietewã í jëmëp be. Weép jeñéboó áa jëm, weh wihcanjuh ã wëwëp be. ³⁰ Á wëwëboó weép jeñé áajidih ã jwëwë áa jëmëp yuh be. Páant áa jëmna túttimah, weép jeñé pahjuh muntih, weh wihcanjuh caanbüt ã wëwëp be. ³¹ Túttimah bóobüt weép jeñé áajidih jwëwë áa jëmna yuhna, caanbüt weh wihcanjuh ã wëwëp be. Páant míicjuh queét nihat í wëwë beedép be. ³² Páant mi weha mána í wëwë beedát túttimah, í áajibüt mi wëwëp be. ³³ Pánihna, queét nihat í áa jëmni-hji, nihat cáacwã í jwëwë boo pëd jëwëwëchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jëmbi? saduceowã Jesúsdiht ít niij wëbh joyóp wët yuh jĩ.

³⁴ Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah át niij jepahap wët jĩ:

—*Nin baácbóó jëmna, yad pínahdih ípí wëbna caá. Í weh yatádhbut ípí wëhna caá.* ³⁵ *Obohjeéhtih, wëwënitji í jwëwë boo pëd jëwëwát túttimah, Dios weh jëmna, jeáboó jëmniit, ángelwã pah í jwëwë wëwëcan níit. Pánih jwëwë wëwëcan, í jwëwë áa jëmna níit.* ³⁷ *Obohjeéhtih, wëwënitji í boo pëd jëwëwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wã niij naóhna caá: Moisésji iigní chálih dih ã enatjidih nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Dios nin pah weemdíh ã niijíp jĩ: “Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá”, ã niijíp jĩ, Moisés át niij daacáp tajĩ. ³⁸ Í wëwëwát túttimah yuhna, í Maáh caá, Dios át niijíp wët jĩ. Í Maáh caá, ã niijátjidih jéihnit, báadhnit í jëmna caá! Pánihna, cáacwãíh bácah ã wëwëchah yuhna, íh caolíh páantjuh ã báadhna caá, Jesús át niijíp wët jĩ.*

³⁹ Páant ã niijíchah joinít, bita Moisés ã wëtatjidih bohénitboó,

—Ma túi jepahap be, Bohéní, ít niijíp wët jĩ.

⁴⁰ Páant ã jepahachah joinít, éumna, bitabut caandíh ít jwëwë wëbh joicáp wët jĩ.

¿Cristo déhe ã jëima tigaá?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Jesús queétdih nin pah át jwëwë niij wëbh joyóp wët jĩ:

—*‘Dios ã wahní pínah Cristo David jëima ã jumbipna caá, í niij naóhna caá. ¿Páant niij naóhna, ded pah niij*

† 20:27 Hch 23.8 †† 20:28 Dt 25.5 ‡ 20:37 Ex 3.6

bohé tigaá ĩ chãj?⁴² Davidjijeh Salmos ĩ niijní tólihdih nin pah át niij daacáp tajj:

“Wã Maáhdih Dios nin pah ã niijná caá: “Wã jéihyep-mant bóo bəwámant ma chéudú.

⁴³ Pánih chéudnit, nihatdih ma wətəchah, meemdíh en jéihnitdih wã yap yohat tətəbipna caá”, ã niijná caá, Davidji át niij daacáp tajj.

(Sal 110.1)

⁴⁴ Páant niij daacnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niijíp wət ĩ. Páant ã niijchah yəhna, çded pah Cristo David jəima át jəmji? Jesús át niijíp wət ĩ.

Moisés ã wətatjidih bohénit ĩ túicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Páant niij péanit, nihat ájeéh péenit ĩ joyóchah, nin pah ã bohénitboodih Jesús át niij naáwáp wət ĩ:⁴⁶

“Moisés ã wətatjidih bohénitdih ĩi túi chãja chaáh! Queét maátni yégueh túini chóo dənóit, cáacwã ĩ enepdih ĩpí táoh jib bejna caá. Bíí dée jib chãjapboó bita queétdih túi wěi jwááh úbátidih ĩpí náahna caá. Jwiit judíowã jwí bohéat məudíh waáwápboó ĩpí chéudna caá, nihat cáacwã queétdih ĩ túi wěi enat pínah niijná. Nəmah jeéməpboobút bejnit, waáwápboó míicjeh chéudna, ĩpí wěina caá.⁴⁷ Obohjeéhtih, queét éemp wənnit yaádíh məunádih ĩpí dəc wáina caá. Páant queét yaáhdih ĩ dəc wáina yəhna, cáacwã ĩ enepdih Diosdih maatápdih ĩpí úbhna caá, queétdih ĩ wěi enat pínah niijná. Páant ĩ chãjat jíb Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá”, Jesús át niijíp wət ĩ.

Éemp wənnih Diosdih mi wəhat

(Mr 12.41-44)

21 Jesús ã enechah, Dioíh məudíh jəmni dinero júduna ámoht paihdih búdí dinero bíbohnitboó Diosdih ĩ wəhni júdnadih ĩt yacap wət ĩ.² Páant ĩ yacachah, éemp wənnihbət chéne júdnadidih mi yacachah, át enep wət ĩ.³ Páant ĩ yacachah ennit, nin pah ã bohénitdih át niij naáwáp wət ĩ:

—Nint éemp wənnihboó moh yéejnih yəhna, queét chah mi wəhəp be.⁴ Queét búdí dinero bíbohnit, ĩ náahcanni júdnadih Diosdih ĩ wəhəp be. Obohjeéhtih, caántboó bainíbit bíbohnih nihat bíh pah bóonadih mi jíb chãjat déedih Diosdih mi wəh beedánap be, át niijíp wət ĩ.

Dioíh məudíh bita ĩ yohat pínah

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Biquína ã bohénit Dioíh məudíh wěi ennit, nin pah ĩt niij míic wəhenap wət ĩ:

—Nin məc túini caá. Túini jee dáhnajh ĩt chãjjip taga. Nin díitboó cáacwã Diosdih ĩ wəhni bət túini caá, ĩt niijíp wət ĩ.

⁶ Páant ĩ niijchah joinít, nin pah queétdih Jesús át niijíp wət ĩ:

—Maátcanjeh, nihat bəw ĩi wěi ennidih yeebdíh eníhcannitboó ĩ boto mao jéena beedábipna caá. Bíic jee dáh bíh dahjih lajni ã wihcan níit, át niijíp wət ĩ.

Péeni yeó jáap jãtíh ded pah ã yapat pínah

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Páant ã niijchah joinít, queétdboó nin pah ĩt niij úbh joí enep wət ĩ:

—Bohéní, páant ma niiját çdébólih tigaá ã yapbi? çDed pah tigaá jwiit jwí jéihbi? ĩt niijíp wət ĩ.

⁸ Páant ĩ niijchah joinít, nin pah át niij jepahap wət ĩ:

“ĭYeéb ĩi túi chãja chaáh! Bitá ĩ yeeatdih ĩi joicá bojoó. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ĩ jéóhbipna caá. ‘Yeejəpwã ĩi maáta ĩ wəpat dəc wáinit, yeebdíh túi əbni pínah ã jəmna caá’, ĩ niijchah yəhna, yeébbóo ĩi joyáh bojoó.⁹ Dawá baácdih moón ĩ míic mawat doonádih joinít, bíh baácdih moón ĩ maátadih yohíhna, ĩ míic mawat doonádihbət joiná, ĩi úmca bojoó. Péeni yeó jáap jãtíh páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, caán péeni yeó jáap caán láajeh ã nihcan níit.

¹⁰ “Caán láa bíic baácdih moón bíh baácna bejnit, ĩ míic maobipna caá. Pánihna, nihat baácboó búdí míic mawat ã jəmbipna caá.¹¹ Dawá pehbóo búdí baác mémeat, nəgúp láa, wəpəp wənat ã jəməchah, dawá ĩ wənbipna caá. Nin baácboó təbit yeejəp ã yapachah, jeámantbət úm náah jəmni ã jígohbipna caá.¹² Obohjeéhtih, páant ã yapat pínah jãtíh, yeebdíh eníhcannitboó teonit, yeejəp ĩ chãjbipna caá. Pánih chãjnit, ĩi míic wáacat məudíh moón maátadih naóh yacnit, nemat məcboó ĩ nemat tətəbipna caá. Wíihwã ĩi jəmat jíb dawá baácdih moón ĩ maátadihbət yeebdíh ĩ naóh yacbipna caá.¹³ Yeebdíh páant yeejəp ĩ chãjachah, wíih doonádih queétdih ĩi naóhbipna caá.¹⁴ Páant ã yapat pínahdih jéihnit, ĩ naóh yacachah, ded pah ĩi jepahat pínahdih jãtíh ĩi jenah joicá bojoó.¹⁵ Weémboó ded pah ĩi naáwát pínahdih wã jéihyabipna caá. Páant ĩi naáwáchah joinít, yeebdíh naóh yacnit ĩ jéih niij jwəwəbacan níit.¹⁶ ĩi mána, ĩi údwã, ĩi déewã, ĩi pej jəmnitbət yeebdíh naóh yacnit, ĩi maátadih ĩ tewat tətəbipna caá, nemat məcboó ĩ nemat pínah niijná. Biquínadih nemat məcboó nem, bitadih ĩ mao yohbipna caá.¹⁷ Pánihna, wíihwã ĩi jəmat jíb, nihat yeebdíh ĩ en jéihbipna caá.¹⁸ Páant ĩ chãjachah yəhna, Dios yeebdíh ã túi wapbipna caá, ĩi bəwdcát pínah niijná.¹⁹ Páant yeebdíh yeejəp ĩ chãjachah yəhna, Diosdih cádahcan, wənna yəhna, Diosjeéh páantjeh ĩi túi jəmbipna caá.

²⁰ “Bíh baácdih moón soldadowã Jerusalén tətchidih ĩ ĩh púda bojəbipna caá, díitboó jəmnit ĩ jéih jwei báccat pínah niijná. Páant ĩ ĩh púda bojəchah ennit, ‘Nin tətchi bəwcná caá ã chãjar’, ĩi niij jéihbipna caá.

²¹ Pánih jéihnit, Judea baácdih jəmnit jeená ĩ jwei béje naáh. Jerusalén tətchi díitna jəmnitboó ĩ jwei bác beje naáh. Wápchiboó jəmnit jweiná, tətchina ĩ jwəwəb waad béjca bojo naáh.²² Páant ĩi jweicáh, caán láa Diosdih jepahcannit judíowádih ĩ yap yohatji jíb ã peéh chãjachah, yeebdíh bət ã chéúhbipna caá. Páant ĩ yéejat peéh ã chãjachah, jon jãtíh Dios naáwátidih naóh yapanit ĩ daacátjidih bíic yoobó ã jəmbipna caá.^{†23} Dedh wəwə jəmnidih, wəh tətəhnihdihbət jweyát chah ã

bueobipna caá. Caán láa Dios judíowā ī yéejatdih búdí ijnit, queétdih búdí ā peéh chājibipna caá. Páant ā chā-jachah, nin baácdih moón tūbit ī jīgahbipna caá. ²⁴ Biquínadih ī mao yohbipna caá. Bitaboodih teonit, īih baácna jumat yoobó ī ub bejbipna caá. Jerusalén tūtchidih moondih beedánit, queét judíowā nihcannit caán tūtchidih waadnit, maáta ī jumbipna caá. Tút-timah, Dios ā jenah joyátji pah, maáta ī jumatdih ā jwúub dúuc wáibipna caá”, Jesús āt niijp wut jī.

Nihat cáacwā úd jeñé ā jwúub dei jéuwát pínah

(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ “Caán péeni yeó jáap toáh jéuwúchah, yeó, widh, cúiwābēt mácah ī jígohbipna caá, Dios ded pah ā chā-jat pínahdih cáacwā ī jéihyat pínah niijná. Búdí muj ā nolihat yáaat pah ā yáabipna caá. Pánihna, jeáboó jəmni mácah jígohatdih ennit, búdí yáaatdihbēt joiná, nihat baácdih moón tūbit úmmit, búdí ī náhni dah-wabipna caá. ¹²⁶ Pánih úmmit, nin baác ded pah ā yapat pínahdih búdí jenah joinít, jeámant jəmni ā tūt nūmúchah enna, náhni joicánnit pah ī jumbipna caá.

²⁷ Páant ā yapachah, weém nihat cáacwā úd jeñé, maáh waadníji, mah tólihjīh, búdí yeh iigátjīhēt wā jwúub dei jéóhbiipna caá. Páant wā jwúub dei jéuwúchah, nihat cáacwā ī enbipna caá. ¹²⁸ Pánihna, wā jwúub dei jéuwát pínahdih ded pah ā júut waáwát-dih ennit, úmcan, ñi náhni dahwaca bojoó. Yeebdíh túi ubni waicanjeh wā jéóhbiipna caá.

²⁹ “Higuera nah, biíh nahbēt ded pah ā jumatdih ñi náhninaá. ³⁰ Caan náh jáap wawá ā jumuchah ennit, jópezhi ā toáh jéuwát-dih ñipí jéihna caá. ³¹ Pánihat pah wā niijátji biíc yoobó ā yapachah ennit, ‘Jesús nin baácboó maáh jumúdh ī jwúub dei jéuwát pínah bah-nijeh ā judhna caá’, ñi niij jéihbipna caá.

³² “Yoobóp-dih yeebdíh wā naóhna caá. Wā niijátji biíc yoobó ā yapat pínah jātih, nihat caán júut waáwát-dih ennitboó ī wncan niít. ³³ Nihat nin baác jeábēt ā buebdípna caá. Obohjeéhtih, wā naáwátboó buebdícán-jeh, nihat biíc yoobó ā yapbipna caá.

³⁴ “¡Yeéb ñi túi jenah joyó chaáh! Búdí numah jeémát-dih chāj, babh máhñit, dawá bií déedih bíboh-atdihjenah jenah joiná, wā jwúub dei jéuwát pínahdih ñi jenah joicán niít. Pánih jenah joicán, ñi jéihcat láa yeebdíh ñi yéejat peéh chājadih wā jéóhbiipna caá. ³⁵ Nihat baácdih moonbút ī jenah joicát láa wā jwúub dei jéóhbiipna caá. ³⁶ Pánihna, yeó jáap jumat pah túi jenah joinít, Dios ā teo wáacatdih ñi úbú, yeejép ā yapachah yuhna, weemdíh ñi cádahcat tūt niijná. Pánih yap yohnit, weemdíh cádahcan, weém nihat cáacwā úd jeñé pebh tíccanjenah ñi ñhbiipna caá”, Jesús āt niijp wut jī.

³⁷ Yeó jáap jumat pah Dioíh mēúboó bohénit, cheyeh jumat pah tūtchimant jwúub bac bejnit, Olivo Jeéboó Jesúswā ípí jumap wut jī. ³⁸ Pánihna, cáacwāboó Jesús ā naáwáchah búdí joíhñit, cheibitjenah jáanit, Dioíh mēúboó ípí juibí páñap wut jī.

† 21:25 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.31; Ap 6.12-13 †† 21:27 Dn 7.13; Ap 1.7 ‡ 21:37 Lc 19.47

Judas maátajīh ā míic wéheat

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

22 Paacánni pandih jeémát yeó jáap, Pascua ī ni-ijní, bahñibit āt jūdhdap wut jī. Caán yeó jáap-nadih dawá cáacwā Jerusalén tūtchina ípí míic wáacap wut jī. ¹² Caán láa sacerdotewā ī maáta, Moisés ā w-tatjidih bohénit biíc-dih, Jesús-dih ī tewat pínahdih īt míic wéhenap wut jī. Obohjeéhtih, ī tewechah, nihat cáacwā ijnit, queétdih ī míic mawat pínahdih īt úmmap wut jī. Pánih úmna, cáacwā ī encah, ded pah Jesús-dih teonit, ī mawat pínahdih īt bidip wut jī.

³ Páant ī bidat pónih, nemépwā ī maáh, Judas, Iscari-ote ī niijní-dih āt waadáp wut jī. Caán Judas, Jesús ā bohéni ā jumuchah yuhna, áih jenah joyát-dih āt tūt nūmúp wut jī. ⁴ Pánih jenah joyát tūt nūmníji Jesús pebh queétdih dúo wáyat tūt niijná, sacerdotewā ī maáta, Dioíh mēúdh wapnit ī maátadihbēt naáwádh āt bejep wut jī.

⁵ Páant ā naáwáchah wēi joinít, —Cáacwā ī encah, ded pah soldadowā Jesús-dih ī tewat pínah niijná, ma dúo wáyat pínah jíib, meemdíh jwí jíib chājibipna caá, Judas-dih īt niijp wut jī.

⁶ Páant ī niijíchah joinít, jepahna, cáacwā ī encah, Jesús pebhna ā dúo wáyat pínahdih Judas āt jenah joi bidip wut jī.

Jesús ā bohénit biíc-dih ā pée jeémát

(Mt 26.27-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Paacánni pandih jeémát yeó jáap, oveja wéúdh-dih ípí maoni yeó jáap, Pascua ī niijní yeó jáap-dih, ⁸ Pedro, Juandihbēt ā numah jeémát pínah mēúdh bidat tūt-na, Jesús āt wahap wut jī. Pánih wahnit, nin pah queétdih āt niijp wut jī:

—Pascua yeó jáap-dih biíc-dih jwí jeémát pínahdih, ñi ámohbi jwuhú, āt niijp wut jī.

⁹ Páant ā niijíchah joinít, —¿Dedjīh tigaá ámohodih jwí bejbi? īt niij úbh joyóp wut jī.

¹⁰ —Jerusalén tūtchidih ñi waadáchah, wáam dahjīh mah beoni yeebdíh ā jwááhbiipna caá. Ájeéh bejnit, ā waadni mēúdh yeebút ñi pée waadá. ¹¹ Waadni, caán mēú mínahdih nin pah ñi niij úbh joyó: “¿Dey-oob tigaá Pascua jeémát-dih wā bohénit-dih wā numah jeémát tólih pínah ā jum?” Bohéni ā niijná beé, caandíh ñi niijí. ¹² Páant ñi niijíchah joinít, búdí chah bóo tólih, nihat jwí náahat jum beední tólih-dih ā júut-bipna caá. Caán tólihboó Pascua jwí jeémát pínahdih ñi chjáa, queét chénewádh āt niijp wut jī.

¹³ Páant ā niijíchah joinít, Jerusalén tūtchina īt bejep wut jī. Caanná juibínit, nihat Jesús ā niijátji pah īt jwááap wut jī. Pánihna, queétdih júutni tólih-dih waad-nít, Pascua ī jeémát pínahdih īt chājap wut jī.

¹⁴ Í jeémát hora ā juyúchah, ī ámohni tólihna juibínit, Jesús ā bohénit-dih āt numah jeémép wut jī. ¹⁵ Páant ī jeéméchahjenah, nin pah queétdih āt niijp wut jī:

†† 22:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

—;Wã wɛnat pínah játih, nin Pascua jeémátdih yeebdíh búdí wã nɛmah jeémíhip be! ¹⁶ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Dios pehbhoó jwí jumat pínah játih, chéneji nindih wã jwúɛb jeémp jwɛhcan niít. Dios á jengah joyátji pah á maáh jɛmɛpboó bícdih jwí jwúɛb jeémpbipna caá, queétdih át niijíp wɛt jĩ.

¹⁷ Páant niij péanit, jiwá iguíh mac jɛmni pamapdih ɛbnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih niij péanit, á bohénitdih át wúhɛp wɛt jĩ.

—Dáa, yeebjéh ñi babhbaá. ¹⁸ Weém páant bóojeh wã babh péa jwɛhna caá. Dios á maáh jɛmɛpboó bícdih jwí jwúɛb babhbiipna caá, Jesús át niijíp wɛt jĩ. Páant á niijíchah joinít, ít babhɛp wɛt jĩ.

¹⁹ Páant í babhbat túttimah, pandih ɛbnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih niij péanit, á bohénitdih át daj wúhɛp wɛt jĩ.

—Nin pan wíih bácah panihni caá. Nindih wã dajat pah, weemdíh í maobipna caá, yeebdíh wã túi ɛbat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh wã wɛn wúhatdih náhninit, nindih ñi jeémé, queétdih át niijíp wɛt jĩ.

²⁰ Pascua jeémátdih jeémp péanit, Jesús bíh pamapdih jwúɛb ɛbnit, nin pah queétdih át niijíp wɛt jĩ:

—Nin iguíh mac wíih meép panihni caá. Wíih meépjĩh ñi yéejat jíib bɛɛdáátdih jíib chájna, Dios bícdih ñi túi jumat pínah niijná, yeebdíh wã wɛn wúhɛbipna caá. ²¹ Obohjeéhtih, ñi joyoó. Weemdíh eníhcannitdih dɛó wáini pínah wã pebh á chúɛdna caá. ²² Wã íp jon játih weemdíh á wɛtatji bíic yoobó wã wɛnɛbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih dɛó wáiniboodíh Dios búdí á peéh chájbiipna caá, Jesús queétdih át niijíp wɛt jĩ.

²³ Páant á niijíchah joinít, “¿Déhe tigaá á dɛó wáibi?” queétjeh ít míic niij ɛúbh joyóp wɛt jĩ.

“¿Déhe tigaá maáh panihni á jɛmbi?” í míic niiját

²⁴ Pánih jeémpnajah, á bohénitboó nin pah ít míic niij ɛúbh joyóp wɛt jĩ: “¿Jwíjeéh jɛmni déhe tigaá maáh panihni á jɛmbi?” ít niijíp wɛt jĩ. †

²⁵ Páant í míic niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij naáwáp wɛt jĩ: “Judíowã nihcannit í maáta íih cáacwáidih tɛbit wɛtnit caá. Pánih chájna, ‘Yeebdíh wã túi teo wáacna caá’, queétdih ípí niijná yɛh caá. ²⁶ Obohjeéhtih, queét í chájat pah, yeéb ñi chájca bojoó. Ded chah jɛmíhna, ɛɛdyi pah á jɛmɛ naáh. Maáh jɛmíhna, teo wúhni pah á jɛmɛ naáh. ²⁷ Jeémp chúɛdnitdih teo wúhnitboó jeémátdih ípí cáagna caá. Pánihna, jeémpnitboó maáta panihnit í jɛmna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñi Maáh jɛmna yɛhna, teo wúhni pah wã jɛmna caá. ††

²⁸ “Yeéb wájeéh pée cádahcan, yeejép á yapachah yɛhna, ñi jweicáp be. ²⁹ Páant ñi jɛmɛchah, wã íp weemdíh maáh á waadáat pah mɛntih, yeebdíhɛt maáta wã waadábiipna caá, ³⁰ doce judíowã poómp í maáta ñi jumat pínah niijná. Páant bólihna yeebdíh wã

† 22:20 Jer 31.31-34 †† 22:21 Sal 41.9 † 22:24 Mt 18.1; Mr 9.34; Lc 9.46 †† 22:26 Mt 20.25-27; 23.11; Mr 9.35; 10.42-44 †† 22:27 Mt 20.28; Mr 10.45; Jn 13.12-15

jwúɛb nɛmah jeémp babhbiipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wɛt jĩ. †††

Pedro á yeeat pínahdih Jesús á naáwát
(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Jn 13.36-38)

³¹ Páant queétdih niij naóh péanit, Pedroboodíh nin pah át jwúɛb niij naáwáp wɛt jĩ:

—Simón, Simón, meemdíh bainí wã naáwíhna caá. Yeéb nihat weemdíh ñi cádahat pínah niijná, Satanás Diosdih át ɛúɛɛp wɛt yɛh be. ³² Obohjeéhtih, ma cádahcat pínah niijná, weémboó meemdíh búdí wã ɛúɛɛp be. Pánihna, jwúɛb túi jengah joinít, bita wíihwáidih ma teo wáacá, queéttɛt bíic yoobó í jwúɛb túi jengah joyát pínah niijná, Pedrodih át niijíp wɛt jĩ.

³³ —Maá, majeéh weemdíhɛt nemat mɛúboó í nemechah, í mawachah yɛhna, weémboó meemdíh wã cádahcan niít, Pedro át niijíp wɛt yɛh jĩ.

³⁴ —Pedro, meemdíh yoobópdih wã naóhna caá. Bɛɛjeh mɛjbai á ewat pínah játih, bíic peihcanni láa ‘Caandíh wã jéihcan caá’, ma niij yeebipna caá, Jesús caandíh át niijíp wɛt jĩ.

Caandíh í tewat pínahdih Jesús á naáwát

³⁵ Pedrodih páant niij péanit, nihat á bohénitdih nin pah Jesús át jwúɛb niij ɛúbh joyóp wɛt jĩ:

—Wíih doonádih naáwát túɛtɛna, yeebdíh wã wahachah, dinerodih ɛbcan, bíi déedih yacat pínah wɛh wúhdih ɛbcan, zapatosdihɛt ɛbcah yɛhna, zínáhat yeebdíh á jɛmnit jĩ? át niijíp wɛt jĩ. †††

—Jwiitdih náhat á wihcan jíi, ít niij jephap wɛt jĩ.

³⁶ —Obohjeéhtih, bɛɛ láa ded dinero bíbohni, bíi dée yacat pínah wɛh wúhdih bíbohniɛt á ɛb beje naáh. Íibat naadíh bíbohcani áih jih bóo yégueh chóodih jíib cháj wúhni, caán jíibjĩh íibat naadíh á jíib chájna naáh. Tɛbit tobohat láa júóhna caá á chájap. ³⁷ Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah weemdíh ít niij daacáp tají. ‘‘Yeejép chájni caá’’, niijnít, caandíh í peéh chájbiipna caá, ít niij daacáp tají. † Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Páant í niij daacátji bíic yoobó weemdíh eníhcannit í chájbiipna caá, Jesús át niijíp wɛt jĩ.

³⁸ —;Maá, ma eneé! Ninjĩh chéne íibat naá á jɛmna caá, queét ít niijíp wɛt jĩ.

—;Páant bóojeh! Caandíh ñi jengah joí cádahaá, Jesús queétdih át niijíp wɛt jĩ.

Getsemaní pácahi jɛmɛpboó Jesús á ɛúɛbát
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Páant niij péa, bac bejnit, cheyeh jumat pah ápí bejepboó Olivo Jeená át jwúɛb bejep wɛt jĩ. Á bohénitɛt ájeéh ít bejep wɛt jĩ. ⁴⁰ Caanná jɛibínit, Jesús nin pah queétdih át jwúɛb niijíp wɛt jĩ:

—Yeebdíh Satanás á yéejat túɛtɛchah, caandíh jephacat túɛt niijná, Diosdih ɛúɛbát caá náahap, át niijíp wɛt jĩ.

††† 22:30 Mt 19.28 ††† 22:35 Mt 10.9-10; Mr 6.8-9; Lc 9.3; 10.4 † 22:37 Is 53.12

⁴¹ Páant niij péa, chibít yuúpbit bej, bódicha caj yoh ñajnit, ⁴² *“Paá, ma náahna, weemdih ma wunat túutca bojoó. Obohjeéhtih, weém wā wunihcah yuhna, meemboó páant ma náah yacachah, wā wun wāhbipna caá”*, át niijíp wut jī.

⁴³ Páant ā niij wābúchahjeh, Dios ā wahní ángel caandih jíghnit, át teo wáacap wut jī. ⁴⁴ Tūbit jíghnit, Jesús ā ípdih búdí át wābúp wut jī. Pánih wābhnit, búdí tūp bejna, meépjīh widni át chílinap wut jī.

⁴⁵ Pánih wābh péa, jwūb ñah ñahnit, ā bohénit pebh át jwūb juibínap wut jī. Páant ā jwūb juibínachah, búdí jíghnit, tūbit chūná, ítát ūwah bejep wut jī.

⁴⁶ Páant í ūwahchah ennit, Jesús queédih nin pah át niij wūp wut jī:

—*Ñi jáa bojoó. ¿Dépanih ūo tigaá ñi chāj? Yéejatdih tui yap yohat túut niijná, Diosdih wābát caá náahap*, át niijíp wut jī.

Jesúsdi h enihcannit caandih í tewat

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús páant ā niijchahjeh, dawá cáacwā ít juibínap wut jī. Judas, Jesús ā bohéniji, queédih át dūó wái juibínap wut jī. Pánih dūó wái juibínit, Jesúsíh péo tíbidih nomnit, caandih át wābúp wut jī. ⁴⁸ Páant ā wābúchah, Jesús caandih nin pah át niij wābh joyóp wut jī:

—*¿Judas, weém nihat cáacwā ūud jeñédih péo tíib nomnit wābhna, weemdih enihcannitdih júut niit ma chājap?* át niijíp wut jī.

⁴⁹ Páant ā niijchah, Jesús ā bohénit ded pah ā yapat pínahdih jéihnit, nin pah caandih ít niijíp wut jī:

—*¿Maá, nin jwí bíbohni íibat naajíh queédih jwí mao jíh? ít niijíp wut jī.*

⁵⁰ Páant í niijchahjeh, bíic Jesús ā bohéniboó sacerdotewā í maáhdih teo wāhniíh jéihyepmant bóo moli chóodih át dūuc bóod yohop wut jī. ⁵¹ Páant ā dūuc bóod yohochah ennit,

—*Páant ñi chājca bojoó*, Jesús queédih át niijíp wut jī.

Páant niijnít, áih moli chóo jumupjiboó teo jáhanit, boanachah, jáap chóo át jíghop wut jī. ⁵² Pánih boanit, sacerdotewā í maáta, Dioíh mūdih wapnit soldadowā í maáta, bita maáta bíicdih caandih tewedih juibínitdih nin pah át niij wābh joyóp wut jī:

—*¿Dépanihna nūmníidih tewat pah íibat naaná, máa quiítnadibut ubnit, weemdih tewedih ñi jūóh?* ⁵³ *Yeó jáap jummat pah Dioíh mūboó ñijeéh wā jumuchah yuhna, weemdih ñi teocap be. Obohjeéhtih, būw nemépwā í maáhdih jepahnit, ded pah ñi weñat pínahdih Dios ā chājat túutna caá*, Jesús queédih át niijíp wut jī. †

Pedro ā yeeat

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Pánih Jesúsdi h teonit, sacerdotewā í maáih mūná ít ūb bejep wut jī. Páant í ūb bejchah, Pedroboó yuúp-jeh át en péenap wut jī. ⁵⁵ Maáih mūná waád juibínit,

† 22:53 Lc 19.47; 21.37

Jesúsdi h teonitji soldadowā wáihyat júdu diitboó tūw ít cáo jwejep wut jī. Pánih cáonit, ít méé chūud péuda bojop wut jī. Pedrobut í cātíh át méé chūudap wut jī.

⁵⁶ Páant ā chūudchah ennit, bíic teo wāhniíh queédih nin pah mit niijíp wut jī:

—Ninbut Jesúsjeéh jumni beé, mit niijíp wut jī.

⁵⁷ Obohjeéhtih, Pedro nin pah át niij yeenap wut jī:

—Caandih wā jéihcan caá, át niijíp wut jī.

⁵⁸ Túttimah, bíih jwūh Pedrodi h ennit,

—Meembát íjeéh jumni caá, át niijíp wut jī.

—Nihcan caá, Pedro át jwūb niij yeenap wut jī.

⁵⁹ Bíic hora túttimah, bíih jwūh bitadih nin pah át niijíp wut jī:

—Yoobópdih tigaá ninbut Jesúsjeéh jumni caá.

Caandih péenit Galilea baácdih moón míicjeh caá. Ninbut Galilea baácdih bóo jumna, ájeéh péeni mūn tigaá, át niijíp wut jī.

⁶⁰ —*Ma niijníidih wā jéihcan caá! Pedro át jwūb niij yeenap wut jī.*

Páant ā niijchahjeh, mājbaí át ewep wut jī. ⁶¹ Páant ā ewechahjeh, Jesús Pedrodi h át tac péud enep wut jī.

“Būw chei mājbaí ā ewat pínah játih, ‘Weém nin newédih wā jéihcan caá’, bíic peihcanni láa ma niij yeebipna caá”, Jesús ā niijátjidih Pedro át náhninap wut jī.

⁶² Pánih náhninit, bac bej, búdí át jūñup wut jī.

Jesúsdi h deohnit, í puñat

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesúsdi h wapnit soldadowā caandih yeejép deohnit, ít puñup wut jī. ⁶⁴ Pánih pūinit, áih quiíbdih nem chéonit, nin pah ít niij wābh joí dehwep wut jī:

—*¿Déhe tibeé meemdih pūi? ít niijíp wut jī.* ⁶⁵ Pánih chājnit, Jesúsdi h yeejép ít niij jéihñup wut jī.

Maáta Jesúsdi h í naóh yacat

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Baáb jéenechah, judíowā í maáta, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wūtatjidih bohénitbut ít míic wáacap wut jī. Páant í míic wáacachah, soldadowā Jesúsdi h ít ūb waad béjep wut jī. ⁶⁷ Caanná í ūb waad juibínachah, queét míic wáacnitboó nin pah Jesúsdi h ít niij wābh joyóp wut jī:

—*Jwiítidih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahní Cristo níit? ít niijíp wut jī.*

—*Yeebdih wā naáwáchah yuhna, ‘Yoobópdih nihcan caá’, ñi niijbipna caá.* ⁶⁸ *Yeebdíhbut wā wābh joyóchah, ñi jepahcan níit.* ⁶⁹ *Obohjeéhtih, Dios chah wēpni ā jéihyepmant bóo būwámant weém nihat cáacwā ūud jeñé chūudnit, nihatdih wā wūtbipna caá*, Jesús queédih át niij jepahap wut jī.

⁷⁰ —*Páant niijná, ¿Meém Dios wāh níit? ít niij wābh joyóp wut jī.*

—*Caan tigaá weém*, Jesús át niij jepahap wut jī.

⁷¹ Páant ā niij jepahachah joinit, queétjeh nin pah ít míic niij wéhenap wut jī:

—Nin Diosdih búdí ā yéej naáwáchah, jwí joiná caá. Pánihna, bíih naóh yacni pínahdih bidat náhcan caá, ít niijíp wut jī.

wihcannit yaádh chah wēinit ī jumna caá; ñi niijbípna caá. ³⁰ Pánihna, úm jweíhna, 'Jeená jwiitdih ma jāh jéúwá!' ñi niijbípna caá. ³¹ Ñi jenah joyoó. Weém túini wā jumuchah yuhna, weemdíh yeejép chājnit, yeeb yeejnitboodíh bácah, chah yeejép ī chājbiipna caá, āt niijíp wēt jī.

³² Jesúsdi, chénewā yéej chājnitdihbut ājeéh mao yohat túut niijná, Waó Iidíp Dah wēt jumni jeéboó soldadowā īt ub bejep wēt jī. ³³ Caán jeená juibínit, Jesúsdih cruzboó péohnit, īt pūd dodhdop wēt jī. Yeejnitdihbut biíh cruznadih péohnit, īt pūd dodhdop wēt jī. Biíc yeejnidih Jesús ā jéihyepmant bóo bəwámant, biíhdih ā wáyámant bóo bəwámant, Jesúsdih tac yoób īt dodhdop wēt jī. ³⁴ Páant ī péoh dodhdat túttimah, cruzboó ñehnit, Jesús ā ípdih nin pah āt niij úbúp wēt jī: *"Weemdíh mao yohnit ī yeejatdih ma yohoó, Paá. Ded pah ī chājatdih ī beh joicán caá"*, † āt niijíp wēt jī.

Cruzboó ñehnitdih wapnit soldadowā Jesúsdih yégueh chóojidih "¿Deih tigaá ā jumbi?" míic niijnít, tíhwat júdnabitjīh īt yoh tíhwip wēt jī.

³⁵ Dawá cáacwā pebhit īt en ñehup wēt jī. Judíowā ī maátabut en ñehnit, Jesúsdih nin pah īt niij deoh naáwáp wēt jī:

—Cáacwādih túi teo wáacni jumna, Dios ā wahní Cristo nihna, caanjéhbət ā míic teo wáaca naáh, īt niijíp wēt jī.

³⁶ Soldadowābut caandíh deoh naóhnt, ā pebh juibínit, bijni iguáh macdih Jesúsdih babhbat túetna, ītih toonap wēt yeh jī. ³⁷ Pánih toonit, queébtut nin pah īt niij deoh naáwáp wēt jī:

—Meém judíowā ī maáh jumna nihna, ma wēpatjīh-jeh ma míic túi teo wáacá! īt niijíp wēt jī.

³⁸ "NIN JUDÍOWÁ Ī MAÁH CAÁ", ī niij daácní núdeh Jesúsdih wao cháh cruzboó īt nah péoh búhdhup wēt jī.

³⁹ Biíc péoh dodhni Jesúsdih nin pah āt niij jéihñup wēt jī:

—Meém Dios ā wahní Cristo jumna nihna, ma wēpatjīh ma míic teo wáacá! jwiitdihbut ma teo wáacá! āt niijíp wēt jī.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant niij jéihnidih biíh yeejniboó nin pah āt niij jéih jwéubanap wēt jī:

—Caandíh páant ma niijcá bojó! ¿Páant niijná, Diosdi ma úmcan níit? Meemdíh peéh mawat biíc yoobó caandíh ā jumna caá. ⁴¹ Jwiit yéej chājnitdih ī peéh mawachah, yoobópdih caá. Obohjeéhtih, nin ā yéej chājcah yuhna, caandíh ī peéh maona caá, āt niijíp wēt jī.

⁴² Páant niij péanit, Jesúsdih nin pah āt niijíp wēt jī:

—Jesús, meém maáh waadná, weemdíh ma túi náh-ninaá, āt niijíp wēt jī.

⁴³ —Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Bəu yeó jáapjeh Túini Pebhboó wájééh ma jumbipna caá, Jesús caandíh āt niijíp wēt jī.

Jesús ā wənat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Páant ī péoh dodhdat túttimah, yeó jáap tac yoób āt dəpúh bejep wēt jī. Pánihna, nihat baác dəpúniji biíc peihcanni horas túttimah āt jwéub baabáh bejep wēt jī, páant məntih. ⁴⁵ Páant ā jwéub baabáh bejat pínah jātih, Jesús nin pah āt niij ñaacáp wēt jī:

—Wíih caolihdih ma úbú, Paá, āt niijíp wēt jī. †

Páant niij péanit, āt wənah bejep wēt jī. Páant ā wəuchahjeh, Dioíh məú diitboó ī jāh yaíhni búdí wəupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah āt chāwáp wēt jī. ††

⁴⁷ Páant niijnít, Jesús ā wəuchah ennit, pebh ñehni soldadowā ī maáhboó Diosdih wēinit,

—Nin yeejniji āt nihcan tagaá, āt niijíp wēt jī.

⁴⁸ Pánihna, nihat enedih wáac juibínitji Jesús ā wəuchah ennit, búdí jígahnt, íh mənáboó īt jwéub bejep wēt jī. ⁴⁹ Obohjeéhtih, nihat Jesúsdih jéihnt, Galilea baácmant ājeéh jéóhnt yaádhbut Jesúsdih yəpbit īt en ñehup wēt jī. ††

Jesúsdih bácahjidih ī yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰ Caán láa José wēt jumni, Judea baácdih bóo, Arimatea tútchimant Jerusalén tútchina juibíniji āt jumup wēt jī. Yoobópdih chājni, Dios ā maáh jummatdih páini wēt jī. Judíowā ī maátajeéh jumna yuhna, Jesúsdih ī mao yohat tútatdih āt náahcap wēt yeh jī. ⁵² Pánihna, José Pilato pebhna Jesúsdih bácahjidih úbúdih āt bejep wēt jī. ⁵³ Pánih úbh péanit, Jesúsdih bácahjidih ub deya, túini yégueh chóojīh tainit, wənnitdih ī yoh jwəhca naáh jeé íitboó āt yohop wēt jī. ⁵⁴ Jesús ā wənni yeó jáap judíowā ī chooát pínahdih ī ámohat yeó jáap wēt jī. Pánihna, ī chooát pínah hora jātihbitjeh ā jumuchah, Jesúsdih bácahjidih túi ámohcanjeh āt yohop wēt jī. Chooát yeó jáap túttimah āt túi ámoh péaihip wēt yeh jī.

⁵⁵ Galilea baácmant Jesúsjeéh jéóhnt yaádh, ā yohat pínah íitboó Jesúsdih bácahjidih ā ub bejehchah, Joséjeéh īt en péenap wēt jī. Pánihna, caán jeé íitna juibínit, áih bácahjidih ā yohochah, īt enep wēt jī. ⁵⁶ Pánih en péa, íh məná jwéub bejnit, Jesúsdih bácahjidih ī ñáñat pínah chej jumni náona, chej jumni macdihbut īt ámohop wēt jī. Pánihna, chooát hora ā juyúchah, Moisés ā wətatji pahjeh īt choonáp wēt jī. †††

Jesús ā boo pəd jéuwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 Domingo yeó jáap baáb jéenechah, queét yaádh ī ámohni chej jumnidih ubnit, Jesúsdih bácahdih ī yohopjiboó caandíh ñáñadih īt bejep wēt yeh jī. ² Caandíh ī yohopji íitna juibínit, caán íitdih nematji jeé júdudih bita ī pētú dodhdatji pah ā jumuchah, īt enep wēt jī. ³ Pánih ennit, caán íitdih waad béjnit, ī Maáh Jesúsdih bácahjidih īt bid juicáp wēt jī. ⁴ Pánih bid juicán,

† 23:30 Os 10.8; Ap 6.16 †† 23:34 Sal 22.18

‡ 23:45-46 Sal 31.5; Hch 7.59 †† 23:45-46 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 ††† 23:49 Lc 8.2-3 ††† 23:56 Ex 20.10; Dt 5.14

“¿Ded pah tigaá át bej?” it niij jengah joyóp wut jī. Páant ī niij jengah joi ñhuchah, chéne neoná yeh iigni yégueh chóa dñonít, queét yaádh pebh it jígoh ñhuchah wut jī. ⁵ Páant ī jígoh ñhuchah ennit, búdí úmna, queét yaádh it páah yoh ñajap wut jī. Páant ī páah yoh ñajachah ennit, ángelwā queétdih nin pah it niij úbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá wñnitdih ī yohopboó Jesúsdiñ ñi bid? ⁶ Caán ninboó ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pud jūwúp be. ¿Galileaboó ñijeéh jum jwuhna, yeebdíh ā niijátjidiñ ñi náhnican níit? ⁷ *‘Weém nihat cáacwā úud jeñédih yeejépwādiñ ī wñhuchah, cruzboó péoh dodhñit, ī mao yohbipna caá. Páant ī mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáapjeh tttimah, wā jwúub boo pud jūóhbiñna caá’*, yeebdíh ā niij naáwátjidiñ ¿ñi náhnican níit? It niijp wut jī. [†]

⁸ Páant ī niijíchah joinít, Jesús ā niijátjidiñ it náhninap wut jī. ⁹ Pániñ náhninít, Jesús once ā bohénitji, bita bíicdiñ ī jumapna ī enatjidiñ naáwádiñ it jwúub bejep wut jī. ¹⁰ Queét yaádh María Mágdala tttchidiñ bóli, Juana, bíih wili María Santiago ín, bita yaádhbñt tjeéh bejniñ Jesús ā bohénitjidiñ it naáwáp wut jī. ¹¹ Obohjeéhtih, ī naáwáchah joiná yuhna, “Nih yána caá. Déhenit yaadábeh caá”, niij jengah joinít, queét yaádhdiñ it joyáh bojop wut jī.

¹² Obohjeéhtih, Pedroboó ī naáwáchah joinít, Jesúsíh bácahjidih ī yohopjina át ñáo ñah bejep wut jī. Caanná juibínit, jeé íit díitna péeb jéen ennit, Jesúsíh bácahjidih ī pinni chóojjeh ā ñajachah, át enep wut jī. Pániñ en, búdí jengah joinít, áih múbóo át jwúub bejep wut jī.

Emaús tttchina bejniñdih Jesús ā jígohat

(Mr 16.12-13)

¹³ Caán yeó jáapjeh chénewā Jesúsjeéh péenitji Emaús tttchina it bejep wut jī. Jerusalén tttchimant Emaús tttchina once kilómetros wut jī. ¹⁴ Pániñ bejna, niñat Jesús ded pah ā yapatjidiñ queétjeh míic wéhe bejna it chājap wut jī. Jesús cruzboó ñhñit, ā wñnatjidiñ, ā jwúub boo pud jūwátjiti doonádhñit míic wéhe bejna it chājap wut jī. ¹⁵ Páant ī míic wéhe bejehchah, queétdih ñhñit jwááh juibínit, tjeéh Jesúsjeñ át bejep wut yuh jī. ¹⁶ Obohjeéhtih, caandíh it beh encap wut jī.

¹⁷ Pániñ ñhñit jwááh juibínit, Jesús queétdih nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—¿Dépanihatdih míic wéhe bej tigaá ñi chāj? át niijp wut jī.

Páant ā niijíchah, chāonít, wéicanjeh, caandíh it en ñhuchah wut jī. ¹⁸ Pániñ en ñhñit, Cleofas caandíh nin pah át niij jepahap wut jī:

—¿Meém Jerusalén tttchidiñ nih jibni níit? ¿Bñ yeó jáapna caán tttchiboó ded pah ā yapatjidiñ ma jéhicn níit? át niijp wut jī.

¹⁹ —¿Dedé ā yapatjidiñ niij tigaá ñi chāj? Jesús át niij úbh joyóp wut jī.

—Jesús, Nazaret tttchidiñ bóodiñ ā yapat. Caán Dios naáwátdih naóh yapani jumna, ā naáwát wépnit, ā chājatbñt wépnit beé. Páant ā jummatdih Dios ā enechah, niñat cáacwábñt ī enep be. ²⁰ Ttttimah, Dioíh múbóo en daonít maáta, bita jwí maátabñt caandíh peéh mawat pínah niijná, Romanowádiñ ī wñhuchah, queét cruzboó péoh dodhñit, ī mao yohop be. ²¹ ‘Romanowā ī wñtatdih Jesús jwíit judiowádiñ ā túi úbbipna caá’, niij jengah joinít, búdí wéina jwí chājap yuh be. Obohjeéhtih, ā wñuchah be. Bñ ā wñat ttttimah bíic peihcanni yeó jáapjeh ā yapna caá. ²² Biquína jwíit bíicdiñ Jesús báadhajeéh péenit yaádh jwíitdih ī naáwáchah, jwí joi wúhi bejep be. Bñ cheibitjeh Jesúsdiñ ī yohopji jeé íitna juibínit, ²³ áih bácahjidih it bid jwicáp wut be. Bid jwicánjeh, jwí pebhboó jwúub jwinít, ángelwádiñ ī enatjidiñ jwíitdih ī naáwáp be. ‘Jesús ā boo pud jūwúp be’, ángelwā queétdih ī niij naáwátjidiñ jwíitdih ī jwúub naóh yapanap be. ²⁴ Bita jwíjeéh jumnitbñt Jesúsdiñ yohopji jeé íitna it bejep wut be. Caanná juibínit, queét yaádh ī naáwátjiti pah it enep wut be. Obohjeéhtih, Jesúsdiñ it encap wut be, Emaús tttchina bejniñ Jesúsdiñ it niij naáwáp wut jī.

²⁵ Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī:

—Yeéb túi jengah joicánnit jumna, Dios naáwátdih naóh yapani niñat ī daacátjidiñ páantjeh ñi joyáh bojna caá. Páant ñi joyáh bojat jib, ñi beh joicán caá. Túi joinít, ñi beh joyóchah, áta túi tagaá. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani it niij daacáp tají. ²⁶ ‘Dios ā wahní pínahdiñ cáacwā búdí yeejépwādiñ, ī mao yohbipna caá. Páant ī mawat ttttimah, Dios caandíh boonit, ā pebhboó maáh ā waadábipna caá’, naóh yapani it niij daacáp tají, Jesús át niijp wut jī.

²⁷ Ttttimah, Dios ā wahní Cristodiñ ded pah ā yapat pínahdiñ niñat Dios naáwátdih naóh yapani ī daacátjidiñ Jesús queétdih át beh joyánap wut jī. Moisés ā daacátjidiñ jwíih bohé, ttttimah niñat bita naóh yapani ī daacátjidiñbñt át bohénap wut jī.

²⁸ Páant ī míic wéhe bejna, ī juibíat pínah tttchidiñ ī tóah bejehchah, Jesús caán tttchidiñ yap bejniñ pah át niñat wut jī. ²⁹ Páant ā yap bejíchah ennit, “Jwíjeéh ma chāo jwéhñé. Tóo ñáh jūóhna caá ā chājap”, Jesúsdiñ it niijp wut jī.

Páant ī niijíchah joinít, tjeéh át chāo jwéhñep wut jī.

³⁰ Pániñna, ī jeéméchah, Jesús pan dahdiñ wñnit, Diosdiñ nin pah át niij úbúp wut jī: *‘Jeémát ma wñhat túina caá, Paá’*, niij péanit, queétdih át daj wñuchah wut jī. ³¹ Páant niij wñhñit, ā daj wñhuchahjeh, caandíh it yoób beh enep wut jī, bñca. Í beh enechahjeh, Jesús át bñdáh bejep wut jī.

³² Á bñdáh bejehchah ennit, nin pah it míic niijp wut jī:

—Namáboó jwíitdih jwááhñit, Dios naáwátdih ā bohé jūwéchah, jwíih caoliñ baini ā wéican beé, it míic niijp wut jī.

³³ Pániñna, jeémp péanitjeh, Jerusalén tttchina waicanjeh it jwúub bejep wut jī. Caanná juibínit, Jesús once ā bohénitji bita ī chéenwábñt ī míic wáacapoó it

† 24.7 Mt 16.21; 17.22-23; 20.18-19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

jeibínap wut jĩ. ³⁴ Játih jwíih míic wáac jeibínitboó queét chénewã jáap jeibínitdih nin pah ít jípónih jwááh naáwáp wut jĩ:

—Jwí Maáh át boo pəd jűóh tagaá! Pedroh át jigo-hop wut be, bəca, ít niijíp wut jĩ.

³⁵ Páant ít niijíchah joinít, queét jáap jeibínitbut namádih ít bejchah, queétdih ded pah ā yapatjidih ít naáwáp wut jĩ. Jesús pan dahdih úbhñit, ā dajachah, caandíh ít beh enatjidihbut ít naáwáp wut jĩ.

Jesús ā bohénitjidih ā jígohat
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Páant ít naáwát tacjeh, ít cātíh Jesús át jígoh ñəhəp wut jĩ.

—*¿Ni jum caá? Dios ā túyat ñijeéh ā jumə naáh,* queétdih át niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ā niijíchah joinít, “Áih dadahjidih enna caá jwí chājap”, niij jenah joinít, təbit ít úməp wut jĩ. ³⁸ Páant ít úməchah, queétdih nin pah át jwúəb niijíp wut jĩ:

—*¿Dépanih tigaá ñi úm? ¿Dépanihna ‘Nin Jesús nihcan caá’, ñi niij jenah joi? ³⁹ Wíih téihyanadih, wíih jítchanadihbut ít péhwatji íitnadih ñi eneé. Weemdíh ñi teo joyoó. Pánih teo joinít, ñi jéihbipna caá. Dadahjeh wā juməchah nihna, ñita jéih teo joicán tagaá. ¡Weemjéh tigaá!* Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant niijnít, áih téihyana, jítchanadihbut, queétdih át júutəp wut jĩ. ⁴¹ Obohjeéhtih, páant ā júutəchah yəhna, búdí wéina, en wúhi bejnit, páantjeh ít túi jenah joi jwúhcap wut jĩ. Páant ít túi jenah joicátdih ennit,

—*¿Jeémát ñi bíbohcan niít?* Jesús át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant ā niij úbúchah joinít, diibáni queejdih caandíh ít wəhəp wut jĩ. ⁴³ Páant ít wəhəchah əbnit, queét nihat ít enechah, át jeéməp wut jĩ. ⁴⁴ Pánih jeéməp péanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—*Ñijeéh jum jwəhna, ded pah wā yapat pínahdih yeebdíh wā naáwáp jĩ. Moisés ā daacátji, Dios naáwát-dih naóh yapanit ít daacátji, David Salmos ít niijní ā*

daacátjidihbut biíc yoobó weemdíh yapat ā náahap be, át niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Páant niijnít, Dios naáwát-dih jwúəb bohénit, nin pah át niij beh joyánap wut jĩ:

⁴⁶ —*Dios naáwát-dih daácnit nin pah ít niij naóh daacáp tají. ‘Dios ā wahní pínah Cristo yeejəp yapnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, ā jwúəb boo pəd jűóhbiipna caá. ¹⁴⁷ Páant, ā boo pəd jűúwát túttimah, cáacwā ít yéejatdih cádahnit, táiniboodíh ít túut nəumát pínah niijná, nihat baácđih moondíh áih túini doonádih ít naóh peét bejbipna caá. Páant ít túut nəuməchah, Diosboó ít yéejatdih ā yoh wəhbiipna caá. Jerusalén tútchidih moondíh ít jwíih naóhbiipna caá. Túttimah, nihat baácđih moondíhbut ít naóh peét bejbipna caá’, ít niij daacáp tají. ⁴⁸ Pánihna, yeebboó ded pah weemdíh ā yapatdih ennitji, bitadih túi naáwát caá náahap. ⁴⁹ Dios ā niijní yeebdíh teo wáacni pínah Túini Espíritudih weémboó yeebdíh wā wahbiipna caá. Pánihna, wā wahní pínahdih nin tútchidih ñi pái jwəhəp, Jesús ā bohénitdih át niijíp wut jĩ. ††*

Jesús jeáboó ā púəh laab béjat
(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Páant niij péanit, Jesús Jerusalén tútchimant Betania tútchi pebh queétdih át nəmah bejep wut jĩ. Caaná jeibínit, áih téihyajíh júut ñahanit, “*Dios yeebdíh ā túi teo wáaca naáh*”, queétdih át niijíp wut jĩ. ⁵¹ Páant niij péanitjeh, jeáboó át púəh laab béjep wut jĩ.

⁵² Páant ā púəh laab béjchah ennit, caandíh ít wéi naáwáp wut jĩ. Túttimah, búdí wéinit, Jerusalén tútchiboó ít jwúəb bejep wut jĩ. ⁵³ Pánihna, caanjíh jumna, yeó jáap jumət pah Dioíh məuná bejnit, Diosdih ípí wéi naáwáp wut jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Lucas wā daacát.

† 24:46 Is 53.1-12; Os 6.2 †† 24:49 Hch 1.4 ‡ 24:51 Hch 1.9-11

San Juan

Dios bíicdih jəmni nin baácboó ã cáac jumat

1 Bíihmahjeh ded pah Dios ã jumatdih naóhni pínah, Cristo, Diosjeéh átát jəmɤp wɤt jĩ. Caán Cristo Dios yoobát át jəmɤp wɤt jĩ. ² Nin baácđih Dios ã chājat pínah jātih, Cristo Diosjeéh átát jəmɤp wɤt jĩ. ³ Caan wɤt jĩ nin baácđih jəmni pínahđih át chājap wɤt jĩ. Nin baácđih, jeádih, nihatđih Dios caandih át chājat túɤtɤp wɤt jĩ. Pánih chājat túɤtnit, cáacwāđihbɤt caandih át chājat túɤtɤp wɤt jĩ. Páant ã wɤtɤchah, Cristo nihatđih át chāj beedánap wɤt jĩ. Bɤɤ jwĩ ennidih, jwĩ enca naáhđihbɤt ã chājcah, nihát ãta wihcan tagaá. ¹⁴ Cristo tigaá nihatđih báadhdani. Jiiátjĩh jwĩ jĩ enat pah, jwĩ íip ded pah ã jumatdih caán jwiít cáacwāđih ã túi jéihyana caá. ⁵ Chei jwĩ jéih encat pah, yéej chājna, jéih encannit panihnit jwĩ jəmna caá. Obohjeéhtih, Cristoboó jiiát panihni jəmna, jwiítđih túi ennit panihnit ã chājna caá. Pánihna, đɤpúátboó jiiátđih ded pah ã jéih đɤbacat pah, dedé yéejatbɤt Cristoboodih ded pah ã jéih yap yohcan caá.

⁶ Cáacwāđih daabáni Juan wɤt jəmniđih Diosboó ã wahní Cristoíh doonáđih át naóh waáwát túɤtɤp wɤt jĩ, cáacwā caandih joinít, Cristodih í túi jepahat pínah niijná. ^{††} Caán Juan Cristo át nihcap wɤt jĩ. Obohjeéhtih, Cristo baabát panihni ã jumatdih naóhni Juan át jəmɤp wɤt jĩ. ⁹ Caán Cristo baabát panihni, nihát cáacwā Diosđih í jéihyat pínah niijná, nin baácboó át jěúwɤp wɤt jĩ.

¹⁰ Dios nin baácđih chājna, caán Cristo bíicđih í chājap wɤt jĩ. Pánih chājni Cristo ã jəmɤchah yɤhna, nin baácđih moónboó caandih í jéihcap jĩ. ¹¹ Nin ã chājni baácđihjeh át cáac jəmɤp wɤt yɤh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã cáac jəmɤchah yɤhna, ã chājni baácđih jəmniťboó caandih í náahcap jĩ. ¹² Páant í náahcah yɤhna, biquína caandih jepahnitđih Dios ã weh pah át chājap wɤt jĩ. Caandih jepahnitboó bácah, yoobóđih ã weh yoobát tigaá í jəmɤp. ¹³ Páant niij naóhna, jwiít jwĩ weh jəmíhat dée panihcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó Cristodih jepahnitđih bíic weh pah ã chājna caá.

¹⁴ Pánihna, Cristo ã cáac jumat túttimah, jwíjeéh ã jəmɤp jĩ. Páant ã jəmɤchah ennitji, cáacwāđih oinit, yoobóđih naóhni ã jumatdih jwĩ jéihna caá. Caán Dios wɤúh bíicjeh jəmna, Dios ã wěpat ã túyatbɤt caandih ã jəmɤp jĩ. Pánihni ã jəmɤchah, jwĩ túi jéihna caá.

^{†††} Juan Daabániťboó cáacwāđih daabána, Cristo ã jěúwɤchah ennit, nin pah ã niij naáwáp jĩ: “Con caá

yeebđih wāpí naóhni. Obohjeéhtih, weém wā cáac jumat pínah jātih, caán átát jəmɤp wɤt jĩ. Nin baác ã jumat pínah jātihbɤt átát jəmɤp wɤt jĩ. Pánihna, caán weem cháh ã jəmna caá”, Juan cáacwāđih ã niijp jĩ.

¹⁶ Caán Cristo wěpni jəmna, jwiítđih búdí oinit, dawá láa ã túi teo wáacap jĩ. ¹⁷ Dios ã wɤtatđih Moisés-boodih áih cáacwāđih át naóh yapaat túɤtɤp wɤt jĩ. Obohjeéhtih, Jesucristoboó Dios cáacwāđih búdí ã oyatđih, ã naáwát túi yoobóđih ã jumatdihbɤt naóh yapanadih át jěúwɤp tajĩ. ¹⁸ Obohjeéhtih, Diosđih jwiít cáacwā jwĩ jéih encan caá. Pánihna, Dios wɤúh bíicjeh ájeéh jəmniťi nin baácboó cáac jəmniť, ded pah ã íip ã jumatdih jwiítđih ã jéihyanap jĩ. ^{††}

Juan Daabániđih bita í wúbh joyát

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Jerusalén túťchidih moón jwĩ maátaboó sacerdotewāđih, Dioíh mɤúboó teonitđihbɤt Juan Daabáni pebhna “¿Déhe tigaá meém?” niij wúbh joyát túɤtna, íť wah bojop tajĩ. ²⁰ Páant í niij wúbh joyóchah joinít, Juanboó nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Yoobóđih yeebđih wā naóhna caá. Weém, Dios ã wahní Cristo nihcan caá, ã niij jepahap jĩ.

²¹ —¿Caán láa bácah déhe tigaá? ¿Meém Cristo nihcan, Elíasji níť? ^{††} í niij wúbh joyóp jĩ.

—Nihcan caá, queéđih ã niij jepahap jĩ.

—¿‘Dios naáwátđih naóh yapani ã jěúhbiťna caá’, jwĩ nɤowā í niijní níť? ^{†††} í niij wúbh joyóp jĩ.

—Obohjeéhtih, weém caán nihcan caá, ã niij jepahap jĩ.

²² —¿Caán láa bácah déhe tigaá meém? Jwiítđih bíicmantjeh ma naáwá, jwiítđih wúbh joyát túɤtnitđih jwĩ túi naáwát pínah niijná. ¿Ded pohba tigaá ma yoób jəm? í niij wúbh joyóp jĩ.

²³ Páant í niij wúbh joyóchah joinít, nin pah queéđih ã niij jepahap jĩ:

—Weemdih jenah joiná, Isaíasji nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Bíic cáac mɤú wihcapboó nin pah ã niij wěp naóhbiťna caá: “Jwĩ Maáh ã jěúwát pínah jātih ní yéej chājatđih cádahnit, túiniboodih túɤt nɤɤmnít, caandih ní túi páñaá”, ã niijbítna caá’, át niij daacáp tajĩ. ^{†††} Páant ã niij daacniťi caá weém, ã niijp jĩ.

²⁴ Páant ã niijíchah joinít, biquína fariseowā wúbh joyát túɤtnit í wahnitboó nin pah í jwúwɤb niij wúbh joyóp jĩ:

† 1:3 Gn 1.1-3; Sal 33.6; Pr 8.22-31; Col 1.15-17; He 1.2; 1 Jn 1.1; Ap 19.13 †† 1:6-7 Mt 3.1; Mr 1.4; Lc 3.1-2 ††† 1:14 1 Jn 1.2

†† 1:18 Mt 11.27; Lc 10.22 ††† 1:21 Mal 4.5 †††† 1:21 Dt 18.15, 18 ††††† 1:23 Is 40.3

—Meém Cristo nihcan, Elíasjibet nihcan, Dios naáwátdih naóh yapani pínah nihcan, ¿Caán láa bácah dépanih tigaá meém cáacwādh ma daabá? † niijíp jĩ.

²⁶ Páant † niijíchah joinít, Juanboó queétdih nin pah † niij jepahap jĩ:

—Weém cáacwādh mahjĩhjah wā daabána caá. Obohjeéhtih, bíh ñi beh enca naáh ñi cātíh † jəmna caá.

²⁷ Caán wā túttimah jűóhni chah wěpni caá. Pánihna, caandíh jenah joiná, ‘Weém oboh jəmni caá’, wā niij jehnah joiná caá, † niijíp jĩ.

²⁸ Betania tútchi Jordán mųj conanaamánt Juan cáacwādh † daabánadh queét páant † niij míic wéhenap jĩ.

“Oveja wűúh panihni Jesús † jəmna caá”, Juan Daabáni † niiját

²⁹ Daanimant bóo yeó jáapdh Jesús † niijná † pebhna † dei juyúchah ennit, jwiít caandíh joinít dih Juan Daabáni nin pah † niij naáwáp jĩ: “Ñi eneé. Con jűóhni Dios † wahní oveja wűúh panihni caá. Jwiít judíowā jwií yéejat yohat tút niijná, oveja wűúhdih sacerdotewādh jwií mawat tút na caá. Páant † chājat dée panihni, con Dios † wahnidihbet cáacwā † mao yohbipna caá. Pánih wənnit, nihat baácdih moón jwií yéejatdih † yoh wűhbipna caá. ³⁰ Con caá yeebdíh wāpí naóhni. ‘Wā túttimah jűóhni wā cáac jəmat pínah játih jəmniiji weem cháh † jəmbipna caá’, yeebdíh wāát niijíp jĩ. ³¹ Caán láa, weembút Dios wűúh † jəmatdih wā jéih jwəhcap jĩ. Obohjeéhtih, panih jéihcan yəhna, yeéb wā déewā caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná, yeebdíh mahjĩh wā daabánap be”, † niijíp jĩ. ³² Páant niij péanit, Juan jwiít dih nin pah † jwəub niij naáwáp jĩ: “Wā daabáát pínah játih weembút caandíh wā jéih jwəhchah, weemdíh daabáát tút niijná nin pah † niij naáwáp jĩ: ‘Jop pah jígohni Túini Espiritu jeámant dei jűóhni, bíic newédih † jaamáchah enna, “Caán Dios † wahní caá”, ma niij jéihbipna caá. Caánboó mahjĩh daabáát panihni Túini Espiritu † wəpatdih búdí † wűhbipna caá’, weemdíh † niijíp jĩ. ³⁴ Pánihna, Túini Espiritu, jop pah jígohni, dei jűóhni, caandíh † jaamáchah, wā enep be. Pánih ennit, con Dios † wahní † jəmatdih jéihna, ‘Yoobópdih Dios wűúh caá’, yeebdíh wā niij naóhna caá”, jwiít dih Juan † niijíp jĩ.

Jesús † jwíh bohénit pínahdih † níwat

³⁵ Daanimant bóo yeó jáapdh, jwiít chénewā Juan Daabáni † bohénit, caán bíicdih jwií ñəhəchah, Jesús † yap bejehah ennit, nin pah jwiít dih † niij naáwáp jĩ:

—Condih ñi eneé. Con tigaá Dios † wahní oveja wűúh panihni, † niijíp jĩ.

³⁷ Páant † niijíchah joinít, jwiít Jesús dih jwií ñəhəpée bejep jĩ. ³⁸ Páant jwií ñəhəpée bejehah, tac pűud ennit, jwiít dih nin pah † niij úbh joyóp jĩ:

—¿Jűúh, dedédih tigaá ñi bid? † niijíp jĩ.

—¿Bohéní, deh tigaá meém ma jəm? caandíh jwií niijíp jĩ.

³⁹ —Wăjeéh ñi jűúwú, jwiít dih Jesús † niij jepahap jĩ.

Páant † niijíchah joinít, † jəmatdih jéihyat tút niijná, † jeéh jwií bejep jĩ. Cheyeh jwăáhnitji caandíh jwií jəm túwəp jĩ.

⁴⁰ Jwiít chénewā Juan Daabáni † niijíchah joinítji Jesúsjeéh bejnit, weém Andrésjĩh jwií jəməp jĩ. Andrésboó Simón Pedro † úud jĩ. ⁴¹ Waicanjeh Andrés weép jeñédih bididih † bejep jĩ.

—Mesías jwií niijná, Dios † wahnidih jwií jwăáap be, † niijíp wət jĩ. Griegowāboó Dios † wahní niijná, ‘Cristo’ † pí niijná caá.

⁴² Páant niijná, Andrés Simóndih jwií pebhna † nəmah jűúwəp tajĩ. Páant † nəmah juyúchah, Jesús Simóndih nin pah † niijíp jĩ:

—Meém Simón, Juan † wűúh caá. Obohjeéhtih, meém Cefas wűt búudhni ma jəmbipna caá, † niijíp jĩ. Jwiít judíowā “Cefas” jwií niijná dih griegowāboó “Pedro”, † pí niijná caá. Páant niijná dih “Jee dáh panihni”, niijná caá jwií chāap.

Jesús Felipedih Natanaeldihbet “Wăjeéh ñi jűúwú”, † niiját

⁴³ Daanimant bóo yeó jáapdh Jesús Galilea baácna jwiít dih nəmah bejna, Felipedih jwăáhnit:

—Wăjeéh ma jűúwú, caandíhbet † niijíp jĩ.

⁴⁴ Felipeboó Betsaida wűt jəmni tútchidih bóo † jəməp jĩ. Andrés Pedrojĩh caán tútchidih moon múntih † jəməp jĩ. ⁴⁵ Páant Jesús caandíh † niijíchah joinít, Felipeboó Natanaeldih jwíh bididih † bejep jĩ. Caandíh jwăáhnit,

—Moisés † naóh daácniji, bita Dios naáwátdih naóh yapanitbet † daácnidih jwií jwăáhna beé. Jesús Nazaret tútchidih bóo José wűúh caá, Felipe caandíh † niijíp wət jĩ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, páant † niijíchah joiná yəhna, Natanaelboó nin pah † niij jepahap wət jĩ:

—Páant, Nazaret tútchi oboh jəmni tútchi † jəməchah, ded caán tútchidih bóo cáacwādh teo wáacni pínah † wihcan níit, † niijíp wət jĩ.

—Caán láa bácah, meemjéh tih enedih ma jűúwəp, Felipe † niij jepahap wət jĩ.

⁴⁷ Páant niijná, Jesús bíicdih jwií jəməpna † nəmah jűúwəp tajĩ. Páant, † jűúwəchah ennit, Jesús nin pah † niijíp jĩ:

—Con jűóhni, yoobópdih túini judío cáac caá. Caandíh dedé yeeat † wihcan caá, Natanaeldih enna, jwiít dih † niijíp jĩ.

⁴⁸ Páant † niijíchah joinít, Natanaelboó caandíh nin pah † niij úbh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá weemdíh ma túi jéih? † niijíp jĩ.

—Meemdíh Felipe † naáwát pínah játih, higuera nah pűudih ma chúuduchah, wāát enep be, Jesús caandíh † niij jepahap jĩ.

⁴⁹ —Bohéní, meém Dios wűúh caá. Jwiít judíowā jwií Maáh pínah caá, Jesús dih † niijíp jĩ. †

⁵⁰ —‘Higuera nah nəmp ma chúuduchah, wā enep be’, wā niijíchah joinít, ‘Dios wűúh caá meém’, † ma niij

† 1:49 Mt 16.15

jenah joí niít? Páant meemdih wã enatji chah wã chã-jachah, ma enbipna caá, Natanaeldih Jesús ã niijíp jĩ.

⁵¹ Páant niijnít, nin pah jwiít nihatdih ã jwúub niijíp jĩ:
—*Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Jeáboó wãtni pah ã jumuchah, weém nihat cáacwã úud jeñé namá panihni wã chãjnidih Dioíh ángelwã aab béjnit, ã jwúub dei jũwúchah, ñi enbipna caá,* † Jesús ã niijíp jĩ.

Caná tútchidih moón ã téihya chéwat

2 Chéne yeó jáap túttimah, Galilea baác Caná tútchidih, téihya chéwat ã jumup jĩ. Pánihna, Jesúsdi h ã bidichah, jwiítbút ãjeéh jwí bejep jĩ. Jesús íin jwí játih caán mœná mitát juibínap tajĩ. ³ Í túi wëi babhbachah, íih jiwá iguúh mac át beedáh bejep wut jĩ. Páant ã beedéchah, Jesús íin caandíh nin pah mi niijíp jĩ:

—Wúuhú, jáantjeh íih jiwá iguúh mac ã beedáh bejep be, mi niijíp jĩ.

⁴ —*Naá, ¿dépanih tigaá weemdíh páant ma niij? Wã tewat pínah ã juibí jwuhna caá,* Jesús ã niij jepahap jĩ.

⁵ Páant ã niij jepahachah joiná yuhna, ã íinboó queét teo wühnitdih nin pah mit niij wutji taga:

—Wã wúuh ded pah yeebdíh ã wutat pah ñi chãjáp, mit niijí taga.

⁶ Caanjíh seis dahwani wáam dahna ã jumup jĩ. Bíic wáam búdí jáaj cómoh pah bóo ã jumup jĩ. Jwiít judíowã Dios ã wutatji pah jwí téih chocat túut niijná, páant bóo dahdih mah yáac yáwaat pínahdih jwípí bíbohóp jĩ. Pánihna, caán mœdíh moonbút caan dáhnadih ã bíbohóp jĩ.

⁷ Pánihna, queét teo wühnitdih nin pah Jesús ã niij wutup jĩ:

—*Mahdih úb jũóhni t, caán wáam dahnadih ñi yáac yáwanaá,* ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, teo wühnit caán wáam dahnadih mah ã túi yáac yáwanap jĩ. ⁸ Páant ã yáac yáwaat túttimah, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij wutup jĩ:

—*Bœ caandíh tóih úbnit, yeebdíh wutnidih ñi juibí wühú,* ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caandíh tóih úbnit, ã maáhdih ã juibí wühup jĩ.

⁹ Obohjeéhtih, queét mahdihjeh ã yáacnijidih Jesús ã túut nœmúchah, jiwá iguúh mac yoobát át bejep tajĩ. Pánihna, queétdih wutniboó caan mácdih ã jwíh babh joyóchah, dedmant ã úbatjidih át jéihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, caandíh teo wühnitboó mahjeh ã yáacatjidih ã jéihyep jĩ. Pánihna, queétdih wutni babh joinít, téihya chéonidih ã jũwát tútup jĩ. ¹⁰ Caán ã juyúchah, teo wühnit ã maáh nin pah ã niijíp jĩ:

—Jwí bidnidih caán yoobát macdih jwípí jwíh wühna caá. Pánihat túttimah, ã babh yáwachah ennit, jœ macdih jwípí ñœn tóihna caá. Obohjeéhtih meémboó páant mat chãjat tútcan tagaá. Caán yoobát macdih tóihcanjeh, jœ macboodíh mat jwíh tóihyat tútup taga. Pánihat túttimah, bœ caán yoobát macboodíh mat wühat tútup taga, teo wühnit ã maáhboó téihya chéonidih ã niijíp jĩ.

† 1:51 Gn 28.12

¹¹ Pánih chãjna, Galilea baác Caná tútchidih ã jwíh wëp chãj jéutup jĩ, “Dios wúuh caá”, cáacwã ã niiját pínah niijná. Pánihna, “Caán Dios ã wahni yoobát caá”, jwiít ã bohénit caandíh jwí niij jenah joí jwíhip jĩ.

¹² Túttimah, Capernaum tútchina Jesús jwiítidih ã nœmah bejep jĩ. Páant ã nœmah bejehchah, ã íin, ã úud-wábút jwíjeéh bíicdih ã bejep jĩ. Caanná juibínit, daocánni yeó jáap jwí jum jwuhup jĩ. ††

Jiib chãjnitdih Dioíh mœmánt Jesús ã ñœn bácaat

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Pascua yeó jáapna ã toáh jũwúchah jéihnit, dawá jwí déewã Jerusalén tútchina ã bejep jĩ. [†] Jesús bút jwiítidih caanná ã nœmah bejep jĩ. Caanná juibínit, Dioíh mœná enedih jwí bejep jĩ. ¹⁴ Caán mœdíh jiwíwã, owejawã, jopwãdihbút jiib chãjnitdih Jesús ã enep jĩ. Bitabút dinero júdudih túut nœmnít ã chœuduchah, ã enep jĩ. Queét túut nœmnítboó cáacwãdih búdí nœmná íit chãjap tajĩ. ¹⁵ Pánihna, caanjíh jumni tópnadidh úbnit, caánboó jumnit cáacwãdih íih nœúpwãdihbút ã pëi ñœn bácanap jĩ. Dinero túut nœmnít ã chœdat páhana, íih cáagat naanãdihbút ã tóo yoh áacanachah, íih dinero júduna ã pœo yóh ñajap jĩ. ¹⁶ Pánihna, jopwãdih jiib chãjnitdih nin pah ã niij jéihñep jĩ:

—*Ñíih jopwãdih ñi úb bac bejeé. Nin wã íipdih úbát mœdíh jiib chãjat mœú ñi chãjca bojoó,* Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁷ Jesús páant ã niijíchah joinít, Dios naáwãtdih naóh yapani ã daacátjidih jwí náhninap jĩ. “Dios wã Maáh, míih mœdíh búdí wã oina caá. Pánih oina, caandíh yeejép ã chãjachah ennit, búdí wã íijna caá”, át niij daacáp tajĩ. ††

¹⁸ Jesús páant ã chãjachah ennit, jwí maáta caandíh nin pah ã niij jéihñep jĩ:

—¿Dépanihna queétdih páant ma ñœn yóh baca? Meemdíh Dios páant ã chãjat tútuchah, cáacwã ã chãjca naáhdih ma chãj jéutú, jwí jéihyat pínah niijná, Jesúsdi h ã niijíp jĩ.

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—*Nin mœdíh ñi yohochah, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, yeéb ñi yohni mœjídih wã jwúub ámohbipna caá,* ã niijíp jĩ. ††

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, queét maáta caandíh nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—Cuarenta seis jópchi nin mœdíh teona, íit péanap tajĩ. Obohjeéhtih, ¿meémboó bíic peihcanni yeó jáap-bitjeh teona, ma ámoh péami naniít? ã niijíp jĩ.

²¹ Obohjeéhtih, caán mœdíh jeh niijcán, áih bácahdih niijná át chãjap tajĩ. Páant ã naáwãchah yuhna, maáta ã jéihchah, jwiítbút jwí jéih jwuhcap jĩ. ²² Pánihna, wœnniji Jesús ã boo pœd jũwát túttimah, jwiít ã bohénitboó páant ã niijátjidih náhninit, jwí beh joyóp jĩ, bœca. Dios naáwãtdih ã daacniji núodih, Jesús ã niijátjidihbút “Caán yoobópdi h tigaá”, jwí niij jéihyep jĩ.

†† 2:12 Mt 4.13 † 2:13 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 †† 2:17 Sal 69.9 †† 2:19 Mt 26.61; 27.40; Mr 14.58; 15.29

Cáacwã ĩ jengah joyátdih Jesús ã jéih beedáat

²³ Pascua yeó jáapdih Jesús Jerusalén tútchiboó ã jum̃p̃p̃ ĩ. Pániĥ jum̃nit, jwiít cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih Dios ã wēpatjĩĥ Jesús ã chãjachah ennit, “Caánboó Dios ã wahni Cristo caá”, dawá ĩ niĳ jengah joyóp yuh ĩ. ²⁴ Obohjeéhtih, ded pah ĩ jengah joyátdih jéihnit, “Weemdíĥ yoobópdih ĩ jepahcan caá”, Jesús át niĳ jéihyep tajĩ. ²⁵ Pániĥna, caanjéh cáacwã ĩ jengah joyátdih túi jéih beedáni jum̃na, bita ded pah ĩ jengah joyátdih caandíĥ úbh joyát ã wihcap ĩ.

Nicodemo

3 Nicodemo, fariseo, jwiít judiowã jwĩ maáta poóm̃pdih bóo wēt ĩ. ² Jesucristo Jerusalén tútchiboó jum̃ láa, chei tac yoób dée, Nicodemo Jesúsdiĥ enedih át juibínap wēt ĩ. Pániĥ juibínit, nin pah át niĳíp wēt ĩ: —Bohéni, Dios jwiítidih ma bohéat pínah niĳná, meemdíĥ ã wahatdih jwĩ jéihna caá. Pániĥ wahnit, majeéh ã jum̃atdihbūt jwĩ jéihna caá. Majeéh ã wihcaĥ, jwiít cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih mata jéih chãjcan tagaá, át niĳíp wēt ĩ.

³ Páant ã niĳíchah joinít, Jesús caandíĥ nin pah át niĳ jepahap wēt ĩ:

—Yoobópdih meemdíĥ wã naóhna caá. Ded jáap cáac jum̃ni panihni jwúub jum̃can, ded pah Dios ã maáh jum̃atdih ã jéihcan niít, át niĳíp wēt ĩ.

⁴ —Páant cáac behe ¿ded pah jáap cáac jum̃ni panihni ã jéih jwúub jum̃bi? ¿Ded pah ã íniĥ wēdahboó ã jéih jwúub waadbí? ¿Caandíĥ mi jwúub jéih weh jum̃ca niít? Nicodemo át niĳíp wēt ĩ.

⁵ —Cáacwãjeh ĩ weh jum̃uchah, cáacjeh caá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó cáacwãĩĥ caolih wunni panihnidih ã boanachah, jwúub jáap cáac jum̃ni panihnit ĩ jum̃na caá. Jáap caolih jum̃ni panihnitjeh Dios weh ĩ jum̃na caá. Yoobópdih meemdíĥ wã naóhna caá. Ded mahjĩĥ daabácani, Túini Espiritu wihcanni, jáap panihni jum̃can, Dios ã maáh jum̃p̃p̃boó ã jéih waad-cán niít. ⁷ Yoobópdih meemdíĥ wã naóhna caá: Meemdíĥbūt jáap cáac jum̃at panihni caá náahap. Caandíĥ páant wã niĳ naáwáchah, ¿Ded pah caán ã yapbi? ma niĳ úbh joicá bojoó. ¹⁸ Johlit johat panihni caá. Johlit ã jũwúpmant ma jéihcan caá. Á bejep pínahboobút ma jéihcan caá. Á joh b̃uug láajatdihjeh ma jéih enna caá. Pániĥat pah, caolih wunni panihnitdih Túini Espiritu ã boanachah, ded pah ã booaatdih jéih encan yuhna, cáac ã túut ñumátdih ma túi jéih enna caá, ^{††} Jesús át niĳíp wēt ĩ.

⁹ Páant ã niĳíchah joinít, Nicodemo Jesúsdiĥ nin pah át jwúub niĳíp wēt ĩ:

—¿Ded pah niĳ naóh tigaá ma chãj? Ma naáwátdih wã beh joicán caá, át niĳíp wēt ĩ.

¹⁰ —¿Páant, meém judiowãdih bohéni yuhna, ded pah wã naáwátdih ma beh joicán? ¹¹ Yoobópdih meemdíĥ wã naóhna caá. Jwĩ jéihyatdih, jwĩ enatdihbūt yeebdíĥ jwĩ naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, jwiítidih

† 3:7 1P 1.3,23 †† 3:8 Ec 11.5

ĩ joíihcan caá. ¹² Nin baácboó ded pah ã jum̃atdih wã naáwáchah, “Yoobópdih ã naóhcan caá”, niĳná, Dios pebhboó ded pah ã jum̃atdihbūt wã naáwáchah, bíic yoobó ĩ niĳ jengah joibípna caá.

¹³ “Ded Dios ã jum̃p̃p̃boó enedih aab béjniji jwúub dei jũóhni ã wihcan caá. Obohjeéhtih, weémboó, niĥat cáacwã úud jeñé, caánboó wãpĩ jum̃p̃p̃ ĩ. Pániĥna, caanmánt dei jũóhni weemjéh ded pah ã jum̃atdih yoobópdih wã jéih naóhna caá. ¹⁴ Jon játiĥ, Moisésji jum̃ láa, Dioíĥ cáacwã tútchi wihcapboó jum̃ jwuhna, caandíĥ ĩ jũihñuchah, dawá maiwãdih wahnit, queétiĥ cáacwãdih át peéh chãjap wēt ĩ. Mai pah jíghnidih ĩtahjĩĥ Dios Moisésdiĥ át chãjat túutp̃p̃ wēt ĩ. Caán mai pah jíghnidih chãj péanit, máa nahdih búudhni, át baad dóhdop wēt ĩ. Pániĥna, det Diosdiĥ túi jengah joinít, caán ã baad dódhni mai pah jíghnidih ennit, ĩt boonap wēt ĩ. † Caán ã baad dóhdhat pah, cruzboó péohnit, p̃ud dodhni, cáacwã weemdíĥ ĩ maobipna caá. †† Pániĥna, weém caán cruzboó wã wunuchah, det weemdíĥ túi jengah joinít, iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ĩ túi jum̃bipna caá”, Jesús Nicodemodih át niĳíp wēt ĩ.

Dios niĥat cáacwãdih búdí ã oyat

¹⁶ “Dios niĥat cáacwãdih búdí ã oina caá. Pániĥ búdí oina, queétdih ã peéh chãjat déedih túi ubat túut niĳná, weém ã wúuh bíic jum̃nidih ã wah deyanap ĩ. Páant ã wahachah, det weemdíĥ jepahnit iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ĩ túi jum̃bipna caá. ¹⁷ Dios cáacwãdih yéejat peéh chãjat túutna, weém ã wúuhdih nin baácboó ã wah deyacap ĩ. Obohjeéhtih, iiguípna ĩ bejat déedih queétdih wã túi ubat pínah niĳná, ã wah deyanap ĩ.

¹⁸ “Weém ã wúuhdih det jepahnitdih Dios ĩ yéejat jíib ã peéh chãjcan niít. Obohjeéhtih, det weemdíĥ ĩ jepahcaĥ, queétbodydih ĩ yéejat jíib ã peéh chãjbipna caá. ¹⁹ Weém Dios wúuh baabát panihni nin baácboó jũóhna, ded pah cáacwã Diosjeéh ĩ túi jum̃at pínahdih wã jéihyahna caá. Obohjeéhtih, weém caán baabát panihnidih cáacwã ĩ náahcap be. ĩ chãjat yeejép ã jum̃uchah, d̃p̃úat panihnidihjeh ĩ náahap be. Pániĥna, baabát panihnidih náahcan, yeejép chãjnit ĩ jum̃uchah, Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá. ²⁰ Niĥat yéej chãjnit ĩ yéej chãjatdih cádahíhcan, páant ĩ chãjatdih bita ĩ encat pínah niĳná, baabát panihp̃p̃boó ĩ jũwúwíhcan caá. ††²¹ Obohjeéhtih, det Diosdiĥ jepahnit baabápboó ĩ jũwúwíhna caá, Dios ã wēpatjĩĥ ĩ túi chãjatdih bita ĩ enat pínah niĳná”, Nicodemodih Jesús át niĳíp wēt ĩ.

Jesús ded pah ã jum̃atdih Juan Daabáni ã naáwát

²² Túttimah, jwiít ã bohénitdih Judea baácna Jesús ã ñumah jib bejep ĩ. Caanná jib bejnit, caanjĩĥ moón Diosdiĥ ĩ jepahachah, queétdih ã daabánap ĩ. ²³ Enón wēt jum̃ni pebh Salim wēt jum̃p̃pdih caan múj ñumah-

† 3:14-15 Nm 21.9 †† 3:14-15 Is 52.13; Jn 8.28; 12.32-34; 18.32 †† 3:20 Job 24.13-17

ni ã jəmɛchah, Juanbət cǎacwǎdih daabána ãt chǎjap wɛt jĩ. Queétdih ã daabáat pínah niijná, dawá ã pebhna ãt jəibínap wɛt jĩ. ²⁴ Caán láa Juan Daabánidih jwí maáta ã teo jwəhcap jĩ. †

²⁵ Biquína Juan Daabáni ã bohénit biíc jwí déejĩh ded pah jwiít judíowǎ jwípĩ daabáatdih míic wéhena ãt chǎjap wɛt jĩ. ²⁶ Pánih míic wéhe péanit, Juan pebhna jəibínit, ã bohénit caandíh nin pah ãt niíj ɛúbh joyóp wɛt jĩ:

—Bohéní, Jordán mɛj conanaajĩh majeéh jəmniiji ‘Caán caá weemdíh chah jəmni’, ma niijníjiboó bɛɛ cǎacwǎdih daabána caá ã chǎjap. Páant ã daabánachah, nihat caan pébhna míicjeh bejna caá ã chǎjap, Juandih ãt niijíp wɛt jĩ.

²⁷ Páant ã niijíchah joinít, Juan nin pah ãt niíj jepahap wɛt jĩ:

—Diosboó weemdíh ã jwíih daabáat túɛtɛp jĩ. Pánihna, bɛɛ caandíh jwəh daabáat túɛtɛnit, ã pebhna cǎacwǎdih ã bejat túɛtɛna caá. ²⁸ ‘Weém Cristo nihcan caá’, wǎ niijíchah, yeéb ñi joiná beé. Obohjeéhtih, Cristo játih weemdíh Dios ã wahap jĩ. ^{†29} Pánihna, ãjeéh cǎacwǎ ã bejehchah enna, búdí wǎ wéina caá. Nin panihat dée caá: Téihya chéonih pínahboó mi áajeéh mi bejehchah ennit, ã pej jəmniiboó búdí ã wéina caá. Páant ã pej jəmni ã weñat pah mɛn tigaá, weembút Jesúsdi h ã tui péenachah ennit, búdí wǎ wéina caá. ³⁰ Pánihna, cǎacwǎ weemdíh pée cádahnit, Cristoboodíh jwúɛb túi péeat caá náahap, Juan queétdih ãt niíj jepahap wɛt jĩ.

Dios wǎúh jəpmant jǎóhni ã jəmat

³¹ Páant niíj naóh péanit, nin pah Juan ã bohénitdih ãt jwúɛb niíj naáwáp wɛt jĩ: “Jeámant jəmniiji nin baácboó dei jǎóhni nihatdih ã túi jéih beedána caá. Obohjeéhtih, jwiít cǎacwǎ nin baácboó jəmniit, nin baácdi h jeh ded pah ã jəmatdih jéihnit, jwí naóhna caá. Caán Dios ã wahniboó jwiít cǎacwǎ chah jéihni ã jəmna caá. ³² Ded pah ã enatji, ã joyátjidihbət jwiítidih ã naóhna caá. Páant ã naáwáchah yəhna, cǎacwǎboó ã naáwátidih ã joíhcan caá. ³³ Pánihna, jeámant jǎóhni ã naáwáchah, ded túi joiní ‘Dios yoobópdih naóhni caá’, ã niíj jéihna caá. ³⁴ Dios ã wahní Cristodih áih Túini Espiritudih búdí yoobát ã wəhɛp be. Pánihna, Cristo Dios naáwátidih yoobópdih ápi naóhna caá. ³⁵ Dios ã wǎúhdih búdí oinit, caandíh nihat ãt maáh ã jəmat túɛtɛna caá. ^{†36} Dios wǎúhdih ded jepahni Diosjeéh páantjeh ã jəmbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã wǎúhdih yap yohniboodíh íjnit, Dios búdí ã peéh chǎjachah, ãjeéh ã wihcan niít”, Juan ãt niijíp wɛt jĩ.

Jesús Samaria baácdi h bóli jĩh ã míic wéheat

4 Juan chah dawá cǎacwǎ Jesúsdi h péenitdih ã daabáat doonádih fariseowǎ ãt joyóp wɛt jĩ. ² Obohjeéhtih, Jesús pohba ã daabácan jĩ. Jwiít ã bohénitboó jĩ cǎacwǎdih jwí daabánap jĩ. ³ Fariseowǎ ãt jéihyat

doonádih joinít, Jesúsboó Judea baácdi h jəmniiji Galilea baácna jwiítidih ã nɛmah bejep jĩ.

⁴ Caaná bejna, Samaria baácdi h yap bejat túɛtɛ jwí chǎjap jĩ. ⁵ Pánih yap bejna, Samaria baácdi h bóo Sicar tútchina jwí jəibínap jĩ. Caan pébh jwí nɛo Jacob ã wǎúh Josédih ã wǎhniiji baácbit ãt jəmɛp wɛt jĩ.

^{†6} Caanjĩh Jacobwǎji ã mah tóihyat íit ã jəmɛp jĩ. Pánihna, Jesúsboó yəp jǎóhniiji chəɛná, yeó jáap tac yoób caán íit pebh ã choó chǎɛɛɛp jĩ. ⁷ Páant ã choó chǎɛɛɛdat pónih, jwiít ã bohénitboó tútchina jeémát jíib chǎjadih jwí aab béjep jĩ. Caanjĩh Jesús ã chǎɛɛɛchah, Samaria baácdi h bóli mah tóhyodih mit dei jəibínap wɛt jĩ. Páant mi mah tóhyochah, Jesús nin pah caántdih ãt niijíp wɛt jĩ:

—*Weemdíh mah ma wǎhɛú*, ãt niijíp wɛt jĩ.

⁹ —Meém judío cǎac caá. Weémboó Samaria baácdi h bóli caá. ¿Dépanih tigaá weemdíh mah ma ɛúbh? Jesúsdi h mit niíj jepahap wɛt jĩ. (Jwiít judíowǎ Samaria baácdi h moondíh jwípĩ eníhcap jĩ. Pánihna, páant mit niijíp wɛt jĩ.) ††

¹⁰ Páant mi niijíchah joinít, Jesús caántdih nin pah ãt niíj naáwáp wɛt jĩ:

—*Dios meemdíh ã teo wáacat déedih jéihcan, meemdíh mahdi h ɛúbhniidihbət ma jéihcan caá. Pánih jéihna nihna, ‘Mah ma wǎhɛú’, weémboodíh mata niíj ɛúbh tagaá. Caán wǎ wǎhíhni mah panihniidih ma babhbachah, míih caolih áta túi boo tagaá*, ãt niijíp wɛt jĩ.

¹¹ —¿Dépah niij tigaá páant ma niíj? Nin mah tóhyat íit nɛmah bóo caá. Mah tóhyat pínah wáam dah bíbohcan, ¿deh tigaá caolihdi h booat túɛtɛni mah ma ɛbbi?

¹² Jwí nɛo Jacobji, ã wehbət, íih nɛɛpǎwǎ biícdi h nin íitdih mah ɛbnit, ãt babhbap wɛt jĩ. Áihjidi h jwiít ã jəimenádih ãt wəhɛp wɛt jĩ. ¿Pánihna, jwí nɛo Jacobji chah wəpni niít ma jəmɛp, páant ma niijná? mit niijíp wɛt jĩ.

¹³ —*Ded nin íitdih bóo mahdi h babhni ã jwúɛb taca joótbi pna caá, páant mɛntih. 14 Obohjeéhtih, weém wǎ wǎhni mah panihniiboodíh babhna, chéneji ã taca joótcan niít. Ded wǎ wǎhni mah panihniidih babhna, Diosjeéh páantjeh ã túi jəmbipna caá. Meo waó cáahdi h mah nooj bácní ã jəpcat pah wǎ wǎhni mah panihni ã beedcán niít*, Jesús caántdih ãt niijíp wɛt jĩ. †††

¹⁵ —Caán láa bácah, caán ma niijní mahdi h weemdíh ma wǎhɛú, jwúɛb taca joótcah, ninboó yeó jáap jəmat pah mah tóhyodih wǎ jǎóhcat pínah niijná, mit niijíp wɛt jĩ.

¹⁶ —*Majeéh bóodih ma bidbi jwəhɛú*, Jesús ãt niijíp wɛt jĩ.

¹⁷ —Obohjeéhtih, weém áa wihcannih caá, mit niíj jepahap wɛt jĩ.

—*Yoobópdih tigaá ma niijíp. Obohjeéhtih, cinco neoná caá ma weha mánaji. Bɛɛ majeéh jəmni ma áa yoobát nihcan caá. Pánihna, ‘Weém áa wihcannih caá’, ma niiját yoobópdih tigaá*, Jesús caántdih ãt niijíp wɛt jĩ.

† 3:24 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 †† 3:28 Jn 1.20 †† 3:35 Mt 11.27; Lc 10.22

†† 4:5 Gn 33.19; Jos 24.32 ††† 4:9 Esd 4.1-5; Neh 4.1-2 ††† 4:14 Is 44.3; Jer 2.13; 17.13; Jn 7.37-39

¹⁹ —Meémboó Dios naáwátdih naóh yapani nacaá.
²⁰ Pánihna, yoobópdih wá jéihyat pínah niijná, weemdíh ma naáwá: Con jeená jwí n̄owáji Diosdih ípí ɛ́b̄b̄p w̄t j̄í. Obohjeéhtih, 'Jerusalén tútchiboó Diosdih ɛ́b̄b̄dih bejat caá náahap', yeéb judíowá ñipí niijná caá, mit niijíp w̄t j̄í.

²¹ —*Yad wilí, weemdíh ma joi jwúhɛ́. Nin wá naáwát yoobópdih caá. Túttimah bóo láa, con jeéboó, Jerusalén tútchiboobút jwí íipdih ñi ɛ́b̄b̄hcan níit.* ²² *Yeéb Samaria baácdih moón ñi ɛ́b̄b̄hndih ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, jwiít judíowáboó caandíh jwí jéihna caá. Dios á wahní, nihat cáacwádih túi ɛ́b̄b̄ni, judíojeh tigaá á j̄m̄ɛ̄p. Pánihna, jwí wéini Diosdih jwiít judíowáboó jwí jéihna caá.* ²³ *B̄ɛ̄ láa, túttimahb̄t Túini Espírítu á teo wáacachah, túi yoobópdih jenah joinít, cáacwá Diosdih í túi wéibipna caá. Páant caandíh túi wéinitboodíh caá Dios á bidip.* ²⁴ *Dios jígohcanni á j̄m̄ɛ̄chah, cáacwá caandíh í jéih encan caá. Pánihna, dedboó j̄m̄na, caandíh jwí wéi ɛ́b̄b̄chah, bíic yoobó á túina caá. Caandíh wéina, Túini Espírítu á teo wáacatj̄h, túi yoobópdih jenah joinít, weñat caá náahap, Jesús caántdih át niijíp w̄t j̄í.*

²⁵ —Mesías, 'Cristo', í niijní, á j̄úwát pínahdih weém wá jéihna caá. Caán j̄úhna, jwiítndih nihat á jéihya beedábipna caá, mit niijíp w̄t j̄í.

²⁶ —*Weém ma niijní Cristo tigaá*, Jesús caántdih át niijíp w̄t j̄í.

²⁷ Páant caántdih á míic wéhenachah, jwiít á bohénitboó jeémát jíib ch̄jadíh bejnitji jwí jwúɛ̄b̄ j̄uibínap j̄í. Pánih jwúɛ̄b̄ j̄uibínit, Jesús yad wilij̄h á míic wéhenachah ennit, jwí en wéhi bejep j̄í. Pánih en wéhi bejna ȳhna, "¿Dépanih tibeé caántdih ma míic wéhe?" níj ɛ́b̄h joinít déeji jwí niijcáp j̄í. ²⁸ Pánihna, caántboó míih mah tóhyat wáam dahdih cáag jwejnít, tútchina mi jwúɛ̄b̄ aab b̄j jw̄hɛ̄p j̄í. Pánih bejnit, míih tútchidih moondíh nin pah mit níj naáwáp w̄t j̄í:

²⁹ —Ded pah wá ch̄jatjidih weemdíh naóh beedánidih ñi en j̄úwá. Caán yoobópdih Cristo dée caá, mit niijíp w̄t j̄í.

³⁰ Páant mi niijíchah joinít, caán tútchidih moondíh Jesúsdi mi jwááájpina mit n̄mah jwúɛ̄b̄ j̄úwáap taj̄í.

³¹ Pánihna, í j̄yát pínah j̄átih, jwiít Jesús á bohénitboó jwí jíib ch̄jni jeémátndih caandíh jwí n̄mah jeémíhip j̄í.

—Bohéní, ma jeémp j̄úwá, jwí niijíp ȳh j̄í.

³² —*Obohjeéhtih, ñi jéihca naáh jeémát weemdíh á j̄m̄na caá*, Jesús jwiítndih á níj jepahap j̄í.

³³ —¿Bita caandíh jeémát ítat w̄h taniít? jwiítjeh jwí míic niijíp j̄í.

³⁴ Páant jwí míic niijíchah joinít, Jesús jwiítndih nin pah á jwúɛ̄b̄ niijíp j̄í:

—*Cáacwá jeémát í bidat pah, weemdíh wahní ded pah á w̄tatndih ch̄j p̄aatndih búdí wá bidna caá. Pánihna, b̄téh caandíh jepahnit, caántj̄h míic wéhena, wíh jeémát panihni á j̄m̄na caá.* ³⁵ *'Chénena míic widh á j̄dhna caá jwí momni á quehechah, jwí dicat pínah', wápchi mínah á niiját pah, yeébboó ñi níj jenah joicá bojoó. 'Dios naáwátdih jwí naáwát pínah á j̄dh*

jwúhna caá', ñi níj jenah joicá bojoó. Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Jáantjeh quehat láa panihni á j̄m̄na caá. B̄ɛ̄ láa bácah cáacwá jwí pebhna í j̄yúchah, ñi túi eneé. Queétboó pácahi á quehat pah í j̄m̄na caá. Pánihna, b̄ɛ̄ cáacwádih wá bohénachah, í joyát láa á j̄m̄na caá. ³⁶ *Cáacwádih wíh túini doonádih jepahat tútndi dicni panihni á j̄m̄na caá. Queét jepahnit, caán á dicni panihnit, Diosjeéh páantjeh í túi j̄mbipna caá. Pánihna, cáacwá í túi jepahachah enna, dicni panihni, momni panihni bíicdih búdí í wéibipna caá. Páant í weñat í tewatji jíib panihni á j̄m̄na caá.* ³⁷ *Cáacwá nin pah í niijná caá: 'Bíic á jwíh momop be. Bíhboó á momni á quehechah á diquíp be', ípí niijná caá. Momni panihni wíh túini doonádih naóh jwíhni caá. Bita caandíh dicnit panihnit wíh túini doonádih jepahat tútndi caá.* ³⁸ *Páant á j̄mat pah, bitaboó cáacwádih ítat jwíh bohénap taj̄í. Queétdih jwíh bohénit ñi j̄m̄chah ȳhna, b̄ɛ̄ yeebdíh jwúh wá wahná caá, wíh túini doonádih jwúɛ̄b̄ joinít í túi jepahat pínah niijná, Jesús jwiítndih á niijíp j̄í.*

³⁹ Páant Jesús jwiítndih á míic wéheat pónih, caánt Samaria baácdih bóli "Ded pah wá ch̄jatjidih jéih beedánidih mah tóhyop ítdih wá jwáááap be", mi niijíchah joinít, dawá Samaria baácdih moón Jesúsdi í jepahat pínahdih ít jenah joyóp taj̄í. ⁴⁰ Pánihna, queét jwí pebh joinít, "jwíjeéh ma ch̄o jwúhɛ́", Jesúsdi í niijíp j̄í. Páant í niijíchah joinít, chéne yeó jáap íjeéh jwí j̄m̄ jw̄hɛ̄p j̄í. ⁴¹ Jesúsje queétdih á naáwáchah joinít, dawá caandíh í jepahap j̄í. ⁴² Í dée wilidih nin pah í niijíp j̄í:

—Ma jwíh naáwáchah joináneh, jwiítndi Jesúsdi jepahíhat jwí jenah joyóp be. B̄ɛ̄ caanjéh á naáwáchah joiná, jwí túi jepahna caá. 'Nihat nin baácdih moón iiguípna bejnit déejidih yoobópdih túi ɛ́b̄ni caá', jwí níj jéihna caá, í niijíp j̄í.

Maáh wúúhdih Jesús á booaat

⁴³ Chéne yeó jáap Sicar tútchidih n̄mah ch̄o jwúh-niji, Jesús Galilea baácbó jwiítndih á n̄mah bejep j̄í.

⁴⁴ "Ded Dios naáwátdih naóh yapanidih áih baácdih moón ípí wéican caá. Pánihna, Galilea baácdih wá behechah ennitji, weemdíh í túi jenah joibícan nacaá. Obohjeéhtih, páant í j̄m̄chah ȳhna, caanná jwí jwúɛ̄b̄ bejna caá", á niijíp j̄í. ⁴⁴⁵ Jerusalén tútchiboó Pascua yeó jáapndih jwí j̄m̄ láa, Jesús á ch̄jatjidih ennitji biquína Galilea baácdih moón ít j̄m̄ɛ̄p taj̄í. Pánihna, íih baácna jwí j̄uibínachah, queétboó á w̄p ch̄jatjidih jwúɛ̄b̄ eníhna, caandíh í túi wéi jwáááap j̄í. ^{††}

⁴⁶ Mahdihjeh jiwá iguít mac Jesús á tút n̄m̄n̄j̄i Caná tútchidih jwí jwúɛ̄b̄ j̄uibínap j̄í. Capernaum tútchiboó maáh Herodes n̄mp j̄m̄ni maáh wúúh w̄nna át ch̄jap taj̄í. ⁴⁴⁷ Pánihna, Jesús Judea baácbó j̄m̄n̄j̄i Galilea baácna á jwúɛ̄b̄ j̄yát doonádih joinít, jwí pebhna át aáb j̄úwáap taj̄í: Pánih aáb joinít, nin pah Jesúsdi á niijíp j̄í:

† 4:44 Mt 13.57; Mr 6.4; Lc 4.24 †† 4:45 Jn 2.23 ‡ 4:46 Jn 2.1-11

—Wā wēúh mæujná beé ā chājp be. Pánihna, caandíh booaat tūtt niijná, wājeéh waícanjeh ma dei jēúwú, ā wēp niíj wēbúp yuh jī.

⁴⁸ Páant ā niijíchah joiná yuhna, Jesús caandíh nin pah ā niíj jepahap jī:

—*Dios ā wēpatjīh wā chāj júttuchah encan, ‘Caán Dios ā wahni Cristo caá’, weemdíh ñi niíj jenah joibícan nacaá,* Jesús ā niijíp jī.

⁴⁹ —Oboheéhtih, Maá, wā wēúh ā wənat pínah játih, waícanjeh ma booa wēh jēúwú, Jesúsdi h ā niijíp yuh jī.

⁵⁰ Páant ā niijíchah yuhna,

—*Míih mæuná ma jwúub bejeé. Ma wēúh ā boona caá,* Jesús caandíh ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, “Á niiját pah tih wā wēúh ā boona nacaá”, niíj jenah joinít, áih mæúboó ā jwúub bejep jī. ⁵¹ Páant ā jwúub juibínachah, ā pebh moón caandíh ít jwááh naáwáp wət jī:

—Ma wēúh jáantjeh ā jwúub boona beé, caandíh ít niijíp wət jī.

⁵² —¿Deyoób yeó lajachah tibeé caán ā boo? queétdih át niíj wēbh joyóp wət jī.

—Jwiín yeó jáap tac yoób túttimahbit caandíh pahat ā dūcup be, ít niíj jepahap wət jī.

⁵³ Páant í niijíchah joinít, “Jesús weemdíh *‘Ma wēúh ā boona caá’*, ā niijíchahjeh, wā wēúh át boonap taga”, maáhboó át niíj jenah joyóp wət jī. “Jesús weemdíh yoobópdih tigaá át niijíp”, niijná, ā déewā bíicdih Jesúsdi h “Caán Dios ā wahni Cristo yoobát caá”, ít niíj jenah joyóp wət jī.

⁵⁴ Jesús Judea baácdih jəmniiji Galilea baácna jwúub juibínit, maáh wēúhdih booana, chéne láa jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh ā chāj júttup jī.

Jéih bejcanndih Jesús ā booaat

5 Túttimah, jwiít judíowā Diosdih jwí wēi láa Jesús Jerusalén túttchina jwiítidih ā nəmah juibínap jī, páant muntih. ² Caanjīh Ovejawā Bejni Jēc wūt jəmni pebh jéehat júá ā jəmup jī. Jwiít judíowā jwiíh wéheatjīh niijná, caán júádih Betzata jwí niijná caá. Caán Betzata júá jwéedih cinco nemat wihcanni jęcna ā jəm púud bejep jī. ³ Caán júádih mæú wáap lap nump dawá túbup chéúhñit ípí ñaj púud bejep tajī. Jéih encannit, jéih jibcannit, jéih yoocannitbət caán júá pebh ít ñajap tajī. Caanjīh ñajnit, mah chibít ā dácohatdih pái ñajna ít chājpap tajī. ⁴ “Dioíh ángel dei jwinít, caán jéehat júádih ā dácohanachah ennit, ded játih jwiíh bəúg báahniboó dedé wənat jəmni ápí boonap wət jī”, ít niíj jenah joyóp tajī. ⁵ Pánihna, caanjīh jəmni bíic jéih bejcani, treinta ocho jópchi túbup chéúhñi ā ñajap jī. ⁶ Caandíh ennit, maatápdih ā túbup chéúátidih jéihna, Jesús caandíh nin pah ā niíj wēbh joyóp jī:

—¿*Meém ma boóh níit?* ā niijíp jī.

⁷ —Wā boóhna yuh caá. Oboheéhtih, can júána weemdíh ded əb báahni pínah ā wihcan caá. Pánihna, dawá láa ā dácohochah, wā bəúg báah bejihichah yuhna, bita wā játih ípí juibí bəúg báahna caá, Jesúsdi h ā niijíp jī.

⁸ Páant ā niijíchah joinít,

—*Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih əbnit, ma yáac chēi bejeé,* Jesús caandíh ā niijíp jī.

⁹ Páant ā niijíchahjeh, caán jéih bejcaniiji ñah ñuhñit, ā ñajatjidih əbnit, ā yáac chēi bejep jī, bəca. ¹⁰ Páant ā boonachah enna, jwí chooát yeó jáap ā jəmuchah, jwí maáta caandíh nin pah ít niíj jéihñup wət jī:

—¿Dépanihna, ma ñajatjidih beo bej tigaá ma chāj? Bəb jwí chooát yeó jáap ā jəmuchah, ma ñajatjidih ma beo bejchah, ā túican caá, ít niijíp wət jī. [†]

¹¹ —Oboheéhtih, *‘Ma ñajatjidih əbnit, ma yáac chēi bejeé’*, weemdíh booani ā niijíp be. Páant ā niijíchah joinít, nin wā ñajatjidih əb bejna caá wā chājp, át niíj jepahap wət jī.

¹² —¿Déhe tibeé meemdíh páant niíj, booani? queét ít niíj wēbh joyóp wət jī.

¹³ Oboheéhtih, Jesús dawá cáacwā cáti h ā bejchah, caandíh booanidih át beh encap wət jī. Pánihna, ā wūt-dih jéihcan, át jéih jepahcap wət jī. ¹⁴ Túttimah, Dioíh mæúboó Jesús caandíh jwááhñit, nin pah ā niijíp jī:

—*Weemdíh ma joi jwéúh. Bəb ma téi jəmna caá. Pánihna, ma jwéúh yéej chājca bojó, páant muntih. Jwéúh yéej chājna, chah yeejép wənat meemdíh ā jéúhñipna caá,* Jesús ā niijíp jī.

¹⁵ Caandíh páant ā niijíchah joinít, Jesúsdi h át beh enep wət jī, bəca. Pánih beh enniiji jwí maatadih naáwádih át bejep jī.

—Jesús wūt jəmni beé weemdíh át boonap tabe, queétdih át niijíp wət jī.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, Jesús chooát yeó jáapdih ā booaatjidih jéihñit, jwí maátaboó caandíh yeejép í chāj jwíhip jī.

¹⁷ Páant caandíh í mawíhatdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—*Wā íp páantjeh teona caá ā chājp. Pánihna, weembút wā teo jwəhna caá,* ā niijíp jī.

¹⁸ Jesús páant ā niijíchah joinít, jwí maátaboó chah í íjip jī. Jwí chooát yeó jáapdih caán túbup chéúhñidih ā boonachah enna, queét í íj jwíhip jī. Pánih íjina, *“Wā íp”*, Diosdih ā niijíchah joiná, chah í yoób íjip jī. *“Wā íp”*, niijná, “Diosdih bíic yoobó wā jəmna caá”, Jesús caán míicjeh ā niíj jenah joiná caá”, jwí maáta ít niíj jenah joyóp tajī. Páant niíj jenah joinít, chah íjina, Jesúsdi h í yoób mao yohíhip yuh jī. ^{††}

Jesús ā íp ā wətuchahjeh, jepahni ā jumat

¹⁹ Páant í niíj jenah joyátidih jéihñit, Jesús queétdih nin pah ā jwéúh niíj naáwáp jī: *“Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Weém, Dios wēúh, wā jenah joyátjeh wā chājcan caá. Wā íp weemdíh ded pah ā wətuchah, caandíh wā jepahna caá. Wā íp ded pah ā chājchah ennit, weém ā wéúh bət bíic yoobó wāpí chājna caá. ²⁰ Wā íp weém ā wéúhdih oina, ded pah ā chājatdih weemdíh ápí jéihyana caá. Bəb wā chājatjeh chah, bíih wā chājat pínahdih weemdíh ā jéihyabipna caá. Páant weemdíh ā wətatdih joinít, ā wēpatjīh yeebdíh wā chāj júttuchah, ñi en wéhi bejbipna caá. ²¹ Wā íp ded pah wənah bejnitdih ā booaat pah, weembút ā*

† 5:10 Neh 13.19; Jer 17.21 †† 5:18 Jn 10.30-38

booaat túutnitdih bíic yoobó wã booana caá. ²² Wã íip cáacwã í yéej chājatdih peéh chājni nihcan caá. Obohjeéhtih, í yéejat jíib wã peéh chājat pínah niijná, weémboodíh ã wutur be, nihat cáacwã caandíh í weñat pah, weemdíhbut bíic yoobó í weñat pínah niijná. Wã íip caá weemdíh wahní. Pánihna, ded weém ã wũúhdih wéicanni, wã íipdihbut ã wéican caá.

²⁴ “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wã naáwátidih joinít, weemdíh wahnidih jepahna, páant-jeh ájeéh í túi jumbipna caá. Páant ájeéh í jumuchah, queétdih wã peéh chājcan níit. Queét iiguípna bejnit déejidih túi ubnit í jumbipna caá. ²⁵ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Iiguípna bejnit déeji weém Dios wũúhdih bũ jepah jwíihna caá í chājar. Wã naáwátidih joí jepahnitboó Dios bíicdih páantjeh í túi jumbipna caá. ²⁶ Wã íip Dios páantjeh jumniboó cáacwādih páantjeh ã jumt túetna caá. Pánihna, weém ã wũúhdihbut páantjeh jumt túetni pínah ã chājar jí. ²⁷ Weém nihat cáacwã úud jeñé wã jumuchah, cáacwādih wã peéh chājat pínah niijná weémboodíh ã wutur jí. ²⁸ Páant wã naáwáchah joiná, ñi joí wúhi bejca bojoó. Cũũcah nihat wũnnit íih bácah í yohopjiboó jumna yũhna, wã ezechah, í joibipna caá. ²⁹ Pánih joiná, nihat túi chājnitji boo pũd jũóhni Dios pehbóó í rúuh laab béjipna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitjiboó, í yéej chājatji jíib iiguípna í bejipna caá. †

³⁰ “Weém wíih jenah joyátjeh, wã weñat pínahdih wã chājcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ã wutadidih wã chājna caá. ã niiját pahjeh cáacwādih wã peéh chājipna caá. Páant wã peéh chājachah, yoobópdih ã jumbipna caá. ³¹ ‘Weém Dios wũúh, ã wahní caá’, weemjéh wã niijchah, ‘Ma nih yáana caá’, weemdíh ñita niij tágaá. ³² Obohjeéhtih, bíih caá weemdíh naóhni pohba. Caán naóhni Juan Daabáni caá. Pánihna, ‘ã niijátji yoobópdih ã jumna caá’, wã niij jéihna caá. ³³ Yeéb weemdíh jéihhna, bitaboodíh Juan pebhna í wũbh joyát pínah niijná, ñit wahap tabe. Caán yoobópdih yeebdíh ãt naáwáp jí. †³⁴ ‘Nin Dios wũúh caá’, weemdíh niijnítidih wã bidcan caá. Pánih bidcan yũhna, ‘Dios wũúh caá’, Juanboó weemdíh ã niiját yoobópdih caá. Pánihna, weemdíh jepahnit, iiguípna ñi bejcat pínah niijná, Juan ã niijátjidih yeebdíh wã náhniana caá. ³⁵ Túi enat túet niijná, jíiát dahdih jwí jí cáagat pah, Juan ded pah wã jumtadidih ñi jéihyat pínah niijná, yeebdíh ãt naáwáp tají. Páant ã naáwáchah joiná, daocanni yeó jáap ñi túi wéi joi jwúhup jí. ³⁶ Obohjeéhtih, wã íip weemdíh ã wutuchah, ã wēpatjéh wã chājachah ennit, yoobópdih Dios ã wahní wã jumtadidih ñita túi jéih tagaá. ³⁷ Juan weemdíh ã daabachah, wã íipjehbut weemdíh wahní ‘Caán wã wũúh caá’, ã niijíp jí. Páant ã niijchah yũhna, yeébboó caandíh encan, joicánnitbut ñi jumna caá. ³⁸ Weém Dios ã wahnidih jepahcan, wã íip ã naáwátidihbut ñi náahcan caá. ³⁹ ‘Dios naáwát tólihjih bohéna, yeó jáap jumt pah Diosjeéh jwí túi jumbipna caá’, ñi niij jenah joiná caá. † Obohjeéhtih, caán tólihjih tigaá

weém ded pah wã jumtadidih ã naáwáp. ⁴⁰ Caán tólih weemdíh ã naáwáchah yũhna, yeébboó weemdíh ñi náahcan caá. Yeó jáap jumt pah Diosjeéh jumíhna yũhna, weemdíh páant ñi wũbhcan caá.

⁴¹ “Weemdíh wéi naóhndih wã bidcan caá. ⁴² Obohjeéhtih, yeébboó mácah ñi jenah joyátidih wã túi jéihna caá. Pánih jenah joinít, Diosdih ñi oicatdihbut wã jéihna caá. ⁴³ Wã íip weemdíh ã wutat pah wã chājachah yũhna, weemdíh ñi náahcan caá. Obohjeéhtih, ã wahcanniboó ã weñat pínahdihjeh ã chāj jútuchah ennit, caánboodíh ñi náahbipna caá. ⁴⁴ Bitá yeebdíh í wéi naáwátidihjeh bidna yũhna, Diosboó yeebdíh ã wéi naáwátidih ñi náahcan caá. Pánih náahcan, ‘Caán Dios ã wahní Cristo nihcan caá’, niij jenah joiná, weemdíhbut ñi joíhcan caá. ⁴⁵ Páant weemdíh ñi joíhcatji jíib ‘Jwí ípdih Jesús jwíitdih ã naóh yacbipna caá’, ñi niij jenah joicá bojoó. ‘Moisés ã wutadidih jwí jepahna, Dios pehbóó jwí bejipna caá’, ñi niij jenah joiná yũh caá. Obohjeéhtih, ded pah Moisés weemdíh ã naáwátjidih ñi joyáh bojat jíib, Dios yeebdíh ã peéh chājipna caá. ⁴⁶ Moisés weemdíhjih ãt naóh daacáp tají. Pánihna, caán ã daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijná, wã naáwátidihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñita niij jenah joi tágaá. ⁴⁷ Obohjeéhtih, Moisés ã daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijcán, wã naáwátidihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niijcán níit”, Jesús queétdih ã niijíp jí.

Cinco mil cáacwādih Jesús jeémát ã wũhat

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 Túttimah, Galilea íimdih conanaáboó Jesús jwíitdih ã ñumah chúh bejep jí. Caán íimjeh muntih Tiberias íim ã wét jumup jí. ² Jesús ã boanachah ennitji dawá cáacwã ít ñũn péenap tají. ³ Pánih chúh juibínitji, aab béjnit, jeená rúuh laab juibínit, jwíit ã bohénitdih ã ñumah chúudup jí. ⁴ Caán láa Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ã jedhdup jí. ⁵ Caanná juibí chúudna, Jesús dawá cáacwã jwí pebhna í jũwúchah, ã enep jí. Pánih ennit, Felipedih nin pah ã niij wũbh joyóp jí:

—Dawá cáacwã jwí pebhna í jũóh jíghna caá. ¿Deh tigaá í jeémát pínahdih jwí jíib chājibi? ã niijíp jí.

⁶ “Ded pah caá Felipe ã niij jepahbi”, niijná, Jesús caanjéh ã chājat pínahdih jéihna yũhna, Felipedih páant ã niij wũbh joyóp jí.

⁷ Páant ã niij wũbh joyóchah joinít, Felipeboó nin pah ã niij jepahap jí:

—Ocho widh tewat jíibjéh jeémátidih jwí jíib chājachah yũhna, queétdih áta juibícan tagaá, ã niijíp jí.

⁸ Jwíit bíicdih jumni Simón Pedro úudboó, Andrés wét jumni, Jesús dih nin pah ã niijíp jí:

⁹ —Cinco pan dah, chéne queejwādih nin wébít ã bíbohna caá. Obohjeéhtih, páant bóobitjeh ã jumuchah, queét páant moón dawá cáacwādih ã juibícan níit, Andrés ã niijíp jí.

¹⁰ —Queétdih ñi chúdat túutú, Jesús jwíitdih ã niijíp jí.

Caanjéh túini yílip ã jumup jí. Pánihna, jwí chúdat túutuchah, yílip jumupdih cáacwã í túi chúud beedép

† 5:29 Dn 12.2 †† 5:33 Jn 1.19-27; 3.27-30 † 5:37 Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22 †† 5:39 Dt 4.1; 8.1; 30.15-20

jī. Cinco mil neonájuh ī jəmɤp jī. Yaádh, ī weh biícđih chah ī jəmɤp jī. ¹¹ Páant ī chéud beedéchah ennit, Jesús pan dahnadih ɤbnit, *“Túina caá, Paá”*, Diosdih ā niijp jī. Páant niij péanit, jwiit ā bohénitdih queét chéudnitdih pan, queejdíhɤt ā pāáat túɤɤp jī. ¹² Páant jwī pāáachah, jeémpnit, cáacwāboó ī túi wɤd jəmɤp jī. Páant ī wɤd jəmɤchah ennit, Jesús jwiitdih nin pah ā niij wɤɤp jī:

—*Ī jɤdh jeémpnidih ŋi túi ɤbɤú, ī yoh peécat pínah niijná*, ā niijp jī.

¹³ Páant ā niijíchah joinít, cinco pan dahnaji, chéne queejwájidihɤt ī jɤdh jeémpnidih jwī ɤb yacachah, doce wɤhna pohba ā yáwap jī. ¹⁴ Pánihna, jwiit cáacwā jwī jéih chājca naáhdih Jesús ā chājachah enna, cáacwā nin pah ī míic niijp jī:

—Yoobópdih tigaá. Nin Dios naáwátdih naóh yapani, nin baácboó jéóhni pínahdih jwīpí páini caá, queét ī míic niijp jī.

¹⁵ Páant míic niijnít, queét Jesúsdi h maáh pínah ī waadáhip yɤh jī. Obohjeéhtih, queét páant ī niij jengah joyátdih jéihnit, biícjeh jeená pɤh laab béjnit, Jesús ā bejah bojop jī.

Jesús íimjih ā yáac chéi bejat

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Páant ā pɤh laab béjat túttimah, tōo ŋáh jéúwúchah ennit, jwiit ā bohénit íimboó jwī dei bejep jī. ¹⁷ Caanná juibí, jááj chóodih waadnit, Capernaum tútchina chéuh bejat túɤt jwī chājap jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó jwī pebhna ā jwicáp jī. Páant ā jígochah, caandíh pái chéunít, jwī chéuh bejep jī. Páant jwī chéuh bejehchah, ā tɤb tōoáh bejep jī. ¹⁸ Páant ā tōoáh bejat túttimah, johlit búdí ā jéúwúchah, búdí nolihatɤt ā ŋahap jī. ¹⁹ Pánihna, caán íim tac yoób jwī bejehchah pohba, Jesús íimjih jwī pebhna ā yáac chéi jéúwúchah, jwī enep jī. Páant ā jéúwúchah ennit, búdí jwī ɤmɤp jī. ²⁰ Páant jwī ɤmɤchah ennit, caán jwiitdih nin pah ā niijp jī:

—*ŋi en ɤmɤca bojó! ;Weemjéh tigaá!* ā niijp jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, búdí wéinit, caandíh jááj chóona jwī waadát túɤɤp jī. Páant ā waadát túttimah, waícanjeh jwī jengah joi béjepna jwī chéuh juibínap jī.

Cáacwā Jesúsdi h ī bidat

²² Cheibit bóo yeó jáapdi h Jesús Diosdih *“Túina caá, Paá”*, niijnít, queétdih jeémát ā wɤhɤp jiboó dawá cáacwā páina ítih chājap wɤt yɤh jī. Jwī jwɤb chéuh jéúwúchah, Jesús jwíjeéh ā waadátđihɤt ī enep jī. Caandíh páantjeh pái jwɤhna ít chājap wɤt yɤh jī. Tiberias tútchiboó jəmni jī jááj chóona ī jəmɤpboó āt juibínap wɤt jī. ²⁴ Pánihna, Jesús ā wihcatdih ennit, queét caandíh bidna, caán jááj chóonadi h waadnit, Capernaum tútchina chéuh jéóhnit, jwiitdih ī ŋéun juyúp jī.

Jesús pan panihni ā jəmátdih ā naáwát

²⁵ Pánih ŋéun chéuh jéinítjī, Jesúsdi h jwááhnit, caandíh nin pah ī niij ɤbɤh joyóp jī:

—*¿Bohéní, débólih tibeé ninboó ma jéóh? ī niijp jī.*

²⁶ Páant ī niij ɤbɤh joyóchah joinít, queétdih Jesús nin pah ā niij jepahap jī:

—*Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios búdí ā wépatjīh yeebdíh wā teo wáacachah yɤhna, ‘Caán Dios ā wahni Cristo caá’, weemdíh ŋi niij jengah joicán beé. Páant niij jengah joicán yɤhna, jwɤb jeémp, wɤd jəmátdihjeh ŋit bid jéóh tagaá, páant muntih. ²⁷ Obohjeéhtih, yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin baácđih bóo jeémát moopáh bejni jeh caá. Pánihna, caán déenadi h jīb chājíchah, teocat caá náahap. Obohjeéhtih, Diosjeéh túi jəmátdih túɤt ni jeémát panihni boodíh bidat caá náahap. Weém ni hat cáacwā ɤud jeéne caán jeémát panihnidih wā wɤhna caá. Wā íip weemdíh páant ā wɤhat túɤɤp be. Páant wā jəmátdih yeéb ŋi jéihyat pínah niijná, Dios ā wépatjīh weemdíh ā chāj jútat túɤɤchah, yeéb ŋi enep be, Jesús queétdih ā niijp jī.*

²⁸ Páant ā niijíchah joiná yɤhna, queét caandíh nin pah ī jwɤb niij ɤbɤh joyóp jī:

—*¿Ded pah tigaá jwī chājbi, Dios ā náahatdih chājat túɤt niijná? ī niijp jī.*

²⁹ —*Nindih Dios yeebdíh ā chājat túɤt na caá: ‘Wā wahnidih túi jengah joinít, ŋi jepahaá’, yeebdíh ā niij wɤɤp be, Jesús queétdih ā niijp jī.*

³⁰ —Meém Dios ā wahni yoobát jəmna, ā wépatjīh ma chāj jút en tigaá bácah, meemdíh jwī jepahat pínah niijná. ³¹ Jwī ŋowáji jon játih tútchi wihcapboó maná ī niijnjidih ít jeémép wɤt jī. † Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī: ‘Jeámant queétdih jeémátdih āt wɤhɤp wɤt jī, ī túi jeémát pínah niijná’, āt niij daacáp tajī. †† ¿Páant ā chājatjī chah meémboó mata jéih chāj taniít? caandíh ī niijp jī.

³² —*Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Moisésjeh pohba queétdih japmant jéóhni jeémátdih ā wɤhcap jī. Wā íip jeémát yoobát panihnidih jeámant cáacwáđih ápí wɤhna caá. ³³ Pánihna, Dios ā wɤhni jeémát panihni japmant dei jéóhnit, ni hat baácđih moondíh ā báadhdát túɤt na caá, Jesús queétdih ā niijp jī.*

³⁴ —Maá, yeó jáap jəmátdih pah ma niijní jeémátdih jwiitdih ma wɤhɤú, queét ī niijp jī.

³⁵ —*Weem tigaá báadhdát túɤt ni jeémát panihni caá. Det weemdíh túi péenitboodíh jwɤb ɤmɤgúp wɤnat panihat ā wihcan níit. Det weemdíh náhninit, wéi jengah joinítboodíh taca jootát panihatɤt ā wihcan níit.*

³⁶ *Obohjeéhtih, yeebdíh játih naóhna, yoobópdih naóhna beé wā chājap be. Yeébboó weemdíh enna yɤhna, ‘Caán Dios ā wahni Cristo caá’, ŋi niij jengah joicán caá. ³⁷ Ni hat wā íip ā jepahat túɤt ni jeh weemdíh ī péebipna caá. Weemdíh pánih péenitdih wā yohcan níit. ³⁸ Japmant jéóhna, wā náahatdihjeh chājcan, weemdíh wahni ded pah ā weéat pínahboodíh chājadih wā jéúwúp be. ³⁹ Nin caá weemdíh wahni ā*

weñat pínah yoobát: Nihat weemdíh ã jepahat tútñit-dih bũdácã, weemdíh caán péeni yeó jáapdih queétdih wã jwúub booaat pínahdih ã náah yacna caá. ⁴⁰ Nihat weém ã wũúhdih jepahnit, páantjeh ãjeéh ã jumat pínahdih wã íip, weemdíh wahni, ã náah yacna caá. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih wã jwúub boobipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

⁴¹ “Weém japmant jũóhni jeémát panihni tigaá wã jũmũp”, Jesús ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó caandíh íijnit, túbit ã míic niijíp jĩ.

⁴² —¿Nin Jesús José wũúh nihcan níit? ã íip, ã íindih-bũt jwiít jwĩ jéihna caá. Pánihna, jwiít panihnijeh mũn tigaá. Pánihni jũmna yũhna, ¿dépanihna “Japmant jũóhni wã jũmna caá”, ã níit? ã míic niijíp jĩ.

⁴³ Queétdih páant ã míic niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwúub níij jepahap jĩ:

—Weemdíh yeejép ñi niijcã bojoó. ⁴⁴ Det ã jenah joyátjĩhjah weemdíh ã jéih jepahcan níit. Obohjeéhtih, wã íip, weemdíh wahniboó, ‘Caán Dios ã wahni Cristo yoobát caá’, queétdih ã níij jenah joyát tútũna caá, wã-jeéh ã péeat pínah niijná. Páant ã chãjcah, det wíihwã pínah ãta jéih jũmcan tagaá. Pánihna, péeni yeó jáapdih weemdíh jepahnitjidih wã jwúub boobipna caá. ⁴⁵ Dios naáwãtdih naóh yapanitboó nin pah ã níij daacáp tajĩ. ‘Dios queétdih ã bohéabipna caá’, ã níij daacáp tajĩ. † Pánihna, nihat wã íip ã bohéãtdih joinít, weemdíhbũt ã jepahbipna caá. Pánih jepahnit wíihwã ã jũmbipna caá.

⁴⁶ “Wã íipdih ded ã encan caá. Weém ã wahnijeh caandíh wã enep jĩ. ⁴⁷ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det weemdíh jepahnit páantjeh wã íipjeéh ã túi jũmbipna caá. ⁴⁸ Weém báadhdani jeémát panihni wã jũmna caá. ⁴⁹ Ñi nũowãji tútchi wihcapboó manádhij jeémpna yũhna, ã wũũp wũt jĩ. ⁵⁰ Obohjeéhtih, japmant jũóhni wã niijni jeémát panihnidih ded jeémpna, iiguipna ã bejcan níit. ⁵¹ Weém japmant jũóhni báadhdani jeémát panihni wã jũmna caá. Caán jeémát panihnidih jeémpnitjeh wã íipjeéh páantjeh ã jũmbipna caá. Caán báadhdani jeémát panihni wíih bácah ã jũmna caá. Pánihna, wíih bácahdih wã wũhbipna caá, nihat báacdih moón wã íipjeéh ã túi jumat pínah niijná. Pánih wũhna, nihat cáacwãdih wã wũn wũhbipna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

⁵² Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó, queétdih nin pah ã níij míic wéhenap jĩ:

—¿Nin dépanih tigaá ãih bácahdih jeémát pínah panihni ã wũhbi? ã míic niijíp jĩ.

⁵³ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ã niijíp jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Weém nihat cáacwã úud jeñé wã jũmũchah, ded wíih bácah panihnidih jeémpcanni, wíih meép panihnidih babhcanni wã íip pehbboó ã bejcan níit. ⁵⁴ Ded wíih bácah panihnidih jeémpni, wíih meép panihnidih babhndih péeni yeó jáapdih wã jwúub boobipna caá. Caánboó wã íipjeéh páantjeh ã jũmbipna caá. ⁵⁵ Wíih bácah ñi jeémát yoobát panihni, wíih meépbũt ñi babhbat yoobát pani-

hni ã jũmna caá. ⁵⁶ Det wíih bácah panihnidih jeémpnit, wíih meép panihnidihbũt babhnt, weém bíicdih ã túi jũmbipna caá. Weembũt queétdih wã jũmbipna caá. ⁵⁷ Wã íip páantjeh jũmni weemdíh wahna, weemdíhbũt páantjeh jũmni ã jumat tútũna caá. Páant ã chãjat dée, jeémãtdih ñi bidat pah, ded weém páantjeh jũmni ã jumat tútũbipna caá. ⁵⁸ Butéh yeebdíh wã naóhni jeémát panihni Dios pebhmant dei jũóhni caá. Caán jeémát panihni jwĩ nũowãji ã jeémpni maná panihni nihcan caá. Queétdih caán jeémãtdih jeémpnitjĩ ã wũũp wũt jĩ. Obohjeéhtih, butéh wã naóhni jeémát panihni ã ded jeémpni wã íipjeéh páantjeh ã jũmbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

⁵⁹ Capernaum tútchidih moón ã míic wáacat mũúboó Jesús queétdih páant ã níij naóh bohénap jĩ.

Jesúsdih jepahna, páantjeh ãjeéh jwĩ túi jumat

⁶⁰ Dawá jwíjeéh péenit Jesús ã bohéãtdih joinít, nin pah ã níij wéhenap jĩ:

—Jesús nin ã bohéãt bũoni yoobát ã jũmũchah, caandíh jwĩ joíhcan caá, queétdih ã míic niijíp tajĩ.

⁶¹ Páant ã míic wéheatdih jéihnit, Jesúsboó queétdih nin pah ã níij mũbh joyóp jĩ:

—¿Nin wã bohéãtdih joiná, ñi íij níit? ⁶² Weém, nihat cáacwã úud jeñé, jãtjeh wã jũmũpjiiboó wã jwúub pũh laab béjchah enna, ¿ded pah ñita níij jenah joí? ¿Caandíhbũt ñita íij taniit? ⁶³ Dios ã wahni Túini Espiritu cáacwãih caolihdih ã boona caá. Cáacwãjeh íih caolihdih ã jéih boocan caá. Pánihna, wã naáwãtdih ñi túi jenah joyóchah, Túini Espirituboó ñíih caolihdih ã boobipna caá. ⁶⁴ Obohjeéhtih, páant ã jũmũchah yũhna, ‘Caán Dios ã wahni Cristo nihcan caá’, biquína ñi níij jenah joiná caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Jesús páant níij jenah joinitdih jãtjeh ãtãt jéihyep tajĩ. Pánihna, caandíh eníhcannitdih dũó wáini pínahdihbũt ãtãt jéihyep tajĩ.

⁶⁵ Páant níij naóh péanit, nin pah ã jwúub níij naáwáp jĩ:

—Nin pah yeebdíh wã níij naáwáp yũh be: ‘Wã íipboó cáacwãdih weemdíh ã jepahat tútũcah, det wíihwã pínah ãta jéih jũmcan tagaá’, wã niijíp be, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

⁶⁶ Páant ã niijíchah joiná, dawá jwíjeéh péenitjĩ Jesúsdih wéican, ã cádahap jĩ. ⁶⁷ Páant ã cádahachah ennit, Jesús jwiít docewã ã bohénitboodíh nin pah ã níij mũbh joyóp jĩ:

—¿Yeebbũt weemdíh ñi cádahmi naniit? ã niijíp jĩ.

⁶⁸ Páant ã níij mũbh joyóchah joinít, Simón Pedro nin pah ã níij jepahap jĩ:

—Obohjeéhtih, Maá, jwiítidih biíh bohéni ã wihcan caá. Diosjeéh páantjeh jwĩ jumat pínah niijná, ma naáwãtjeh jwiítidih ã túi jéihyana caá. ⁶⁹ Pánihna, jwiítboó meemdíh jepahnit, ‘Meém túini, Dios wũúh, ã wahni caá’, jwĩ níij jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdíh jwĩ cádahcan níit, ã niijíp jĩ. ††

† 6:45 Is 54.13

†† 6:69 Mt 16.16; Mr 8.29; Lc 9.20

70 Páant ã niijíchah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Weém yeéb docewádih wã níwip yeh jĩ. Obohjeéhtih, biíc níjeéh jumni nemépih pínah ã jumna caá, ã niijíp jĩ.*

71 Páant niijná, Judas, Simón Iscariote wéhndih niijná át chãjap tajĩ. Judas jwiít Jesús ã bohénitjeéh jumna yehna, Jesús dih eníhcannit dih deó wáini pínah ã jumap jĩ.

Jesús éudwã caandíh ã jepahcat

7 Tálttimah, Jesús Galilea baácboó jwiít dih numah jibidih ã bejep jĩ. Judea baác dih moón jwí maáta caandíh ã mao yohíhat dih jéihna, Judea baácboó ã bejij jwéhcap jĩ. 2 Jwiít judíowã wãpchi dahna jwí chãjatjidih náhnat yeó jáapna, bahni ã jwdhdup jĩ. 3 Pánihna, Jesús dih ã éudwã nin pah ã niijíp yeh jĩ:

—Ninĩh chãocánjeh, Judea baácna bejnit, meemdíh péehnit dih ma wëpatjĩh ma chãj júutú. 4 Ded ã wëpat dih júutíhna, bih júutcat caá náahap. Pánihna, yoobópdih wëpni jumna, jwí míic wáac jwibíni tútchi-boó ma wëpat dih jwíjeéh ma júut júuwú, Jeñé, ã niijíp jĩ. 5 Queét ã éudwãjeh yehna, ‘Caán Dios wéhúh caá’, Jesús dih ã niij jenah joicáp jĩ. Páant niij jenah joicán, caandíh páant ã niijíp jĩ.

6 Páant ã niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—*Wã wëpat dih cáacwádih júutat pínah ã jwdh jwéhuchah, wã bejcan caá. Yeéboó fiestadih eníhna, caán tútchina ñi enbi jwéhúh. 7 Cáacwã yeebdíh ã iijcan caá. Obohjeéhtih, ã yeéj chãjat dih wã naáwáchah joinít, weémboodíh ã iijna caá. 8 Pánihna, caán fiesta yeó jáapna ã jumuchah, yeebjéh ñi enbi jwéhúh. Weém caanná wã bejat pínah ã jwdh jwéhna caá, ã niijíp jĩ. 9 Páant niijnít, Galilea baácboó jwiít dih ã numah chãwáp jĩ.*

Jesús fiestadih enedih ã bejat

10 Obohjeéhtih, ã éudwã ã bejat túttimah, Jesúsbut Jerusalén tútchina jwiít dih ã numah bejep jĩ. Pánih bejna, cáacwã ã encapmantbit jwí bejep jĩ. 11 Fiesta yeó jáap dih míic wáac jwibíni, jwí maáta Jesús dih búdí ã bidip wut yeh jĩ.

—¿Dee tigaá ã jum? ã niij éubh joyóp wut jĩ.

12 Pánihna, cáacwãbut caandíh búdí jenah joinít, ã míic wéhenap wut jĩ. “Caán túini caá”, biquína niij, “Caán yeejép caá. Cáacwádih yee naóhni caá”, bitaboó ã niijíp wut jĩ.

13 Páant niijná yehna, jwí maátadh éumna, Jesús ded pah ã jumad dih queétjeh ã míic wéhenap wut jĩ.

14 ã weñat yeó jáapna tac yoób Jesús Dioíh munná waád jwibíni, cáacwádih ã bohénap jĩ. 15 Páant ã bohénachah, jwí maáta joí wéhi bejnit, nin pah queétjeh ã míic niijíp jĩ:

—¿Nin bohécanni yehna, dépanih tigaá bohéat dih ã túi jéih? ã míic niijíp jĩ.

16 Páant ã niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—*Wã bohéat weemjéh wã naáwát nihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ã naáwát túutat caá. 17 Ded Dios ã weñat pínah dih chãjĩhni ‘Páant ã bohénachah, ã jéihyatjeh nihcan caá. Yoobópdih Dios naáwát caá’, ã niij jéihbipna caá. 18 Ded ã jenah joyátjeh naóhna, cáacwã caandíh ã weñat pínah dih bidna caá ã chãjap. Obohjeéhtih, weemdíh wahniboó weemdíh ã naóh yapaat túutna caá. Pánih naóh yapana, caandíh ã niij weñat pínah dih yeebdíh wã náah yacna caá. Páant wã naóh yapanachah joiná, ‘Yeecanjeh, yoobópdih ã naóhna caá’, ã niij jéihbipna caá.*

19 “Moisésji ded pah Dios yeebdíh ã wutad dih át jwéhúh naóh yapanap wut jĩ. Obohjeéhtih, biíc níjeéh jumni caán ã wutadjidih jepahni wihcan caá. Pánihna, ¿dedé wã chãjatji jíb tigaá weemdíh ã mao yohíh?” jwí maátadh ã niij éubh joyóp jĩ.

20 —Meemdíh nemép ã jumna caá. ¿Déhe tigaá meemdíh mao yohíhni ã jum, páant ma niijíchah? queét dawá caandíh ã niij éubh joyóp jĩ.

21 —*Biíc láa jwí chooát yeó jáap dih yeéb cáacwã ñi jéih chãjca naáhdih weémboó yeebdíh wã chãj júutur be. Páant wã chãj júutuchah ennit, búdí ñi en wéhi bejep be. 22 Jon jãtíh Moisésji nihat neoná weépdih quehli nah yapat chóodih át bóodat túutur wut jĩ. Pánihna, nihat neoná weép ñi weh jumna, ocho yeó jáap túttimah chooát yeó jáap dih yehna, ã wutadji pah-jeh ñipí bóodna caá. 23 Obohjeéhtih, Moisés ã wutadji pohba át nihcap wut jĩ. Jwí nwo Abrahamjidih Dios páant bóodat pínah dih át jwíh wutur wut jĩ. 24 Pánihna, caán túttimah, jwí nwo wã páant ã ipí chãjap wut jĩ. 25 Chooát yeó jáap dih yehna, Moisés ã wutadjidih yap yohíhcan, yeebbút ñi wehdih ñipí bóodat túutna caá. Páant ñi chãjna yehna, ¿dépanihna, chooát yeó jáap dih weémboó wunnidih wã boanachah enna, ñipí iij? 26 Ded pah wã chãjat dih túi jéihcan, ‘Caán yeejép ã chãjna caá’, ñi niijcá bojoó. Obohjeéhtih, ded pah wã chãjat dih jéihna, weemdíh yoobópdih ñi jenah joyoó, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.*

Jesús jeámant ã júuwátjidih ã naáwát

25 Páant ã niijíchah joinít, biquína Jerusalén tútchidih moón nin pah ã míic niij éubh joyóp jĩ:

—¿Nin jwí maáta ã mao yohíhni nihcanna niít? 26 Wáát en tih. Páantjeh jwí cãtíh bohéna caá ã chãjap. Páant ã bohénachah yehna, jwí maáta ded pah ã niijcán caá. ‘Cristo, Dios ã wahní caá’, queét ã niijjéhna caá. 27 Obohjeéhtih, Dios ã wahní Cristo dedmant ã júuwátjidih ded ã jéihcan niít. Nin Jesús ã jumni tútchidih jwiít jwí jéihna caá. Pánihna, Dios ã wahní Cristo nihcanna caá, queét ã míic niijíp jĩ.

28 Jesús Dioíh munná díitboó queétdih bohénajeh, páant ã míic niijíchah jéihnit, nin pah ã jwéhúh niij ñaacáp jĩ:

—*Yeebjéh pohba ‘Caandíh jéihna, ã jumni tútchidih-but jwí túi jéihna caá’, ñi niij jenah joiná yeh caá. Obo-*

† 7:2 Lv 23.34; Dt 16.13

†† 7:22 Lv 12.3 ‡ 7:22 Gn 17.10 †† 7:23 Jn 5.9

hjeéhtih, wã jenah joyátjîhjuh ninboó jüóhna wã chãj-can jîi. Wã íip jîi weemdîh ã wahap jî. Pânih wahni yeecanni, yoobópdih chãjni caá ã jumup. Caandîh ñi jéihcan caá. ²⁹ *Obohjeéhtih, weémboó ã pebhmant jüóhni caandîh wã túi jéihna caá, ã niijíp jî.*

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, jwí maáta caandîh í tewíhip yuh jî. Obohjeéhtih, caandîh í mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã jüdih jwuhuchah, caandîh í jéih teo jwuhcap jî. ³¹ Pânihna, dawá Jesúsdiht túi jenah joiná, nin pah í míic niijíp jî:

—Nin Jesús jwiít cáacwã jwí jéih chãjca naáhdih dawá láa ã chãj júutup be. Dios ã wahni pínah Cristoboó çcaan cháh áta chãj taniít? çPáant tih jüúh? çPânih chãjna, caanjéh Dios ã wahni Cristo nihcan niít? í niijíp jî.

Jesúsdiht fariseowã í tewat túutíhat

³² Páant í niij wéhenachah joinít, fariseowã, sacerdotewã í maáta biíc diht Dioíh mæudíh wapnit soldadowãdih Jesúsdiht í tewat pínah niijná, ít wahap wæt yuh jî.

³³ Jesús queét cáacwãdih nin pah ã jwúub niijíp jî:
—*Daocánni yeó jáap ñijeéh wã jum jwuhbipna caá. Weemdîh wahni pebhboó wã jwúub bejat pínah bahni-jeh ã jüdhna caá.* ³⁴ *Wã jummat pínah pebhboó yeéb ñi jéih bejcan niít. Weemdîh bidna yuhna, ñi jéih bid juibí-can nacaá, ã niijíp jî.*

³⁵ Páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah í míic niij úubh joyóp jî:

—Nin páant niijná, çdedboó bejat túut tigaá ã chãj? yeéb ñi jenah joyóhchah. çJwí déewã í bej peétni baácn-aboó bejnit, jwí déewã nihcannitdih ã bohémi naniít?

³⁶ *‘Yeéb weemdîh bidna yuhna, ñi jéih jwááhcan niít’, niijná, ‘Wã bejat pínah pebhboó ñi jéih bejcan niít’, niijná, çded pah niij tigaá páant ã niij? í míic niijíp jî.*

Báadhdani mah panihnidih Jesús ã naáwát

³⁷ Fiesta péeni yeó jáap, chah jwí weñat yeó jáap yoobát ã jumuchah, † Jesús caanjíh ñuhnit, tæbit ã ñaac niij naáwáp jî:

—*Ded taca joótni wã pebh ã jüúwé naáh. Á juyúchah, túi báadhdani mahdih caandîh wã wühbipna caá. Wã wühni pínah mah panihnidih babhna, Dios-jeéh ã túi jumbipna caá.* ^{†38} *Ded weemdîh jepahni pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah ít niij daacáp tajî: ‘Ded weemdîh jepahna, áih caolihmant muj nooj bácat panihni ã jumuchah, wënit wíih túini doonádih bitadîh ã wëp naóhbipna caá’, ít niij daacáp tajî, ‡ ã niijíp jî.*

³⁹ Páant niijná, Jesúsdiht jepahnitdih Túini Espiritu jumna, ded pah ã teo wáacat pínahdih naóhna ã chã-jap jî. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó ã jwúub aab béj jwuhchah, Túini Espiritu ã dei jüóh jwuhcap jî.

Jesúsdiht judíowã biíc yoobó í jenah joicát

⁴⁰ Páant Jesús ã niijíchah joinít, dawá cáacwã nin pah ít míic niij wéhenap wæt jî:

—Nin yoobópdih Dios naáwátdih naóh yapani jwíprí páini caá, ít niijíp wæt jî.

⁴¹ —Nin Cristo jwiítdih túi æbni nacaá, bita ít niijíp wæt jî.

Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ít míic niijíp wæt jî:

—Cristo jüóhna, Galilea baácboó áta jumcan tagaá. Nin Jesús caanjíh bóo tigaá. ⁴² Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajî. ‘Cristo David jumma yoobát ã jumbipna caá. † Pânihna, David ã cáac jumni Belén tútchiboó ã cáac jumbipna caá’, át niij daacáp tajî. ‡ Pânihna, Jesús Belén tútchidih bóo nihcan, Dios ã wahni yoobát nihcan caá, queétjeh ít míic niijíp wæt yuh jî.

⁴³ Pânihna, queét Jesúsdiht biíc yoobó ít jenah joicáp wæt jî. ⁴⁴ Biquína Jesúsdiht ít teo nemíhip wæt yuh jî. Obohjeéhtih, í jéih teocap jî.

Jesúsdiht jwí maáta í jepahcat

⁴⁵ Sacerdotewã í maáta, fariseowã biíc diht Jesúsdiht í tewat túutnit soldadowã Jesús pebh jwinítji, queétdih wahnit pebhboó ít jwúub bejep wæt jî. Í pebhna í jwúub juibínachah, soldadowãdih queét nin pah ít niijíp wæt jî:

—çDépanih tibeé Jesúsdiht ñi teocan? ít niijíp wæt jî.

⁴⁶ —Caán yoobópdih naóhni beé. Bíih caan pânih wëp naóhni ã wihcan caá, queét soldadowã ít niij jepahap wæt jî.

⁴⁷ Páant í niij jepahachah joinít, fariseowãboó nin pah ít niijíp wæt jî:

—çYeébdîh caán ã yeenachah, ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niijnít beé? ⁴⁸ Det jwí maáta Jesúsdiht jepahcan, caandîh í náahcan caá. Pânihna, jwiítbæt caandîh jwí náahcan caá. ⁴⁹ Obohjeéhtih, queét caandîh jepahnitboó Moisés ã wëtatjidih í jéihcan caá. Caandîh í jéihcat jüib jwí íip queétdih peéh chãjna, iiguírna ã yohbipna caá, fariseowã ít niijíp wæt jî.

⁵⁰ Obohjeéhtih, biíc fariseo, Nicodemo wët jumni, chei Jesúsdiht wéhenadiht juibíniji, †† páant í niijíchah joiná, bita caanjíh jumnitdih nin pah át niijíp wæt jî:

⁵¹ —Jesús yeejép ã chãjachah, jwí jéihcan caá. Pânih jéihcannit jumna, ded pah ã chãjatdih caanjéh ã naóhchah, jwí jéih peéh chãjcan caá. Pânih jéihcan yuhna, caandîh jwí peéh chãjachah, jwí wëtatdihjuh jwíta yap yoh tagaá, át niijíp wæt jî.

⁵² Páant ã niijíchah joinít, queét nin pah caandîh ít niij jühñup wæt jî:

—çMeembút Galilea baác diht bóo niít, jwiítdih páant ma niij naóhna? Dios naáwátdih meemdîh túi bohéat caá náahap. Pânih bohéna, ‘Galilea baácmant ded Dios naáwátdih naóh yapani átát wihcap tajî’, ma niij jéihbipna caá, Nicodemodih ít niijíp wæt jî.

† 7:37 Lv 23.36; Nm 29.35 †† 7:37 Jn 4.10-14 ‡ 7:38 Ez 47.1; Zac 14.8

†† 7:42 2S 7.12-13; Sal 89.3-4; 132.11-12 ††† 7:42 Mi 5.2
‡†† 7:50 Jn 3.1-2

⁵³ Páant niíj péanit, íih mæunáboó ít jwúub bejep wæt jĩ.

Deoh nah jumnih mi yéejatdih Jesús ã yohat

8 Dioih mæúboó jumnitdih naóh péanit, Olivo Jeéboó Jesús jwiitdih ã numah péuh laab béjep jĩ.

² Cheibitjeh, jwúub dei jüóhñit, Dioih mæudíhjuh mæntih jwiitdih ã jwúub numah waadáp jĩ. ã jwúub juyúchah ennit, nihat cáacwã ã pebhna í míic wáac juyúp jĩ. Í míic wáac juyúchah ennit, caanjíh juibí chéudnit, Jesús queétdih ã bohénap jĩ, páant mæntih.

³ ã bohéat tac jumuchah, Moisés ã wætatjidih bohénit, fariseowã bícdih deoh nah jumnihdih ít æb jüúwép jĩ. Pánih æb jüóhñit, Jesús pebh cáacwã cátih caántdih ít æb jui ñuhæp jĩ. ⁴ Pánih æb jui ñuhñit, Jesús-dih nin pah í niíj naáwáp jĩ:

—Nint mi áa nihcannijíh yeejép mi chãjachah, jwí enep be. ⁵ Dios ã wætatdih Moisésji nin pah át niíj daacáp tají. ‘Det í áa nihcannitjíh yeejép í chãjachah ennit, jee dáhnajíh ñi yoh mawaá’, át niíj daacáp tají. † Pánihna, meémboó ¿ded pah tigaá ma niíj naóhbi? í niijíp jĩ.

⁶ Páant niijnít, caandíh naóh yacat túut niijná, Jesús-dih mácah í naáwát túutæp yuh jĩ. Obohjeéhtih, Jesús páant í niijíchah joinít, páah jéennit, áih téih tíbjíh baácboó ã daacáp jĩ. ⁷ Páant ã daác jwuhuchah, queétoó caandíh æúbh joí yójahna í chãjap jĩ. Páant í æúbh joí yójahachah, Jesús ñah ñuhñit, queétdih nin pah ã niíj jepahap jĩ:

—*Ded ñijeéh jumni yéejat wihcanniboó caántdih jee dáhjíh ã jwíih yoh waáwá naáh*, ã niijíp jĩ.

⁸ Páant niíj péanit, jwúub páah jéennit, ã jwúub daacáp jĩ, páant mæntih. ⁹ Páant ã niijíchah joinít, caántdih naóh yacnitboó í yéej chãjatjidih náhninit, chah behnit biquína í jwúub beedáh bejep jĩ. Páant í bejat túttimah, deoh nah jumnih Jesús pebh ñuhñit, caandíh joinít cátih queét chénewájeh í jumæp jĩ.

¹⁰ Pánihna, caántdih æb jüóhñitji í wihcah enna, jwúub ñah ñuhñit, Jesús caántdih nin pah ã niíj æúbh joyóp jĩ:

—*¿Deyoob tigaá queét í bej? ¿Meemdíh peéh chãjat túutnit í wihcan caá?* ã niijíp jĩ.

¹¹ —Wihcan caá, Maá, mi niijíp jĩ.

—*Weembút meemdíh wã peéh chãjat túutcan niít. Ma jwúub bejeé. Ma jwúub yéej chãjca bojó, páant mæntih*, Jesús caántdih ã niijíp jĩ.

Jesús baabát panihni ã jummatdih ã naáwát

¹² Caántdih naóh péanit, Jesús caanjíh jumnitdih nin pah ã jwúub niíj naáwáp jĩ, páant mæntih:

—*Weemjéh tigaá baabát panihni nin baácdih moondíh wã íip Dios ded pah ã jummatdih wã jéihyana caá. Det weemdíh péenit, dupúat panhipboó bejcan, wã ípdih í jéihbipna caá. Pánihna, weemdíh í jepahachah, páantjeh Diosjeéh wã túi jummat túutbipna caá*, ã niijíp jĩ. ††

¹³ Páant ã niijíchah joinít, fariseowãboó nin pah caandíh í niijíp jĩ:

—Meém ma túi jummatdih meemjéh naóhna, oboh nih yána caá ma chãjap. Páant ma niijíchah, ma naáwát dedé pínah nihcan caá, í niijíp jĩ. †

¹⁴ —*Weemjéh dedmant wã jüúwátjidih wã jéihna caá. Wã bejat pínahdihæt wã jéihna caá. Obohjeéhtih, yeéboó caandíh ñi jéihcan caá. Páant weemdíh ‘nih yáani caá’, ñi niijíchah yuhna, ded pah wã jummatdih yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá.* ¹⁵ *Yeéboó ded pah ñi enatdihjuh jenah joinít, cáac ded pah ã jenah joyátdih yoobópdih ñi jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, ‘Caánboó túican caá’, weemdíh ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi jenah joyát pah jenah joicán, ded pah cáacwã í jummatdih weémboó wápí naóhcan caá.* ¹⁶ *Weém bíicjeh pohba nihcan caá cáacdih páant niíj naóhni. Wã íip weemdíh wahní bícdih, páant jwí niíj naóhna caá. ‘Nin túini caá. Nin túicanni caá’, niíj naóhna, yoobópdih wã naóhna caá.* ¹⁷ *Moisés yeebdíh wæntna, nin pah át niíj daacáp tají: ‘Chénewã bíic yoobó í naáwáchah, í niiját yoobópdih caá’, át niíj daacáp tají.*

¹⁸ *Weémboó ded pah wã jummatdih naóhna, weemdíh wahní, wã íipæt bíic yoobó ã naóhna caá. Pánihna, ded pah wã jummatdih chénewã naóhñit jwí jumuchah, jwí naáwát yoobópdih caá*, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, fariseowã nin pah í niíj æúbh joyóp jĩ:

—¿Ma íip dedboo tigaá ã jum? í niijíp jĩ.

—*Weemdíh jéihcan, wã ípdihæt ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh jéihna nihna, wã ípdihæt ñita jéih taga*, Jesús queétdih ã niíj jepahap jĩ.

²⁰ Páant niíj bohéna, Dioih mæúboó cáacwã í wæhni dinerodih í jwejat paihna pebh ã jumæp jĩ. Obohjeéhtih, caandíh í mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã jwuh jwuhuchah, caandíh tewíhñit pínahæt caanjíh jumna yuhna, caandíh í jéih teo jwuhcap jĩ.

“Wã bejep pínahna ñi jéih bejcan niít”, Jesús ã niiját

²¹ Pánih bohénajeh, Jesús nin pah ã jwúub niíj naáwáp jĩ:

—*Wã jüúwépjiboó wã jwúub bejbipna caá. Páant wã bejat túttimah, weemdíh ñi bidbipna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej chãjatdih ñi cádahcatji jíib, wænnna, ñíih caolih iiguipna bejna, wã bejep pínahboó ñi jéih bejcan niít*, ã niijíp jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, jwí déewã queétjeh nin pah í míic niíj æúbh joyóp jĩ:

—*‘Wã bejep pínahboó yeéb ñi jéih bejcan niít’*, niijná, ¿caanjéh míic mao wænat túut niít ã chãjap? í niijíp jĩ.

²³ Páant í míic niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niíj naáwáp jĩ:

—*Yeéb nin baácdih moón jumna, Dioíhwã nihcannit í jenah joyát bíic yoobó ñi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, weémboó japmant jüóhni jumna, wã íip Dios ã jenah joyát bíic yoobó wã jenah joiná caá.* ²⁴ *Wã íip ã wahní wã jummatdih yeebdíh wã naáwáchah yuhna, ‘Á naáwát yoobópdih nihcan caá’, ñi niijátji jíib ñi yéejatdih cá-*

† 8:5 Lv 20.10; Dt 22.22-24 †† 8:12 Mt 5.14; Jn 9.5

‡ 8:13 Jn 5.31

dahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, ñi yéejatdih cádahcat peéh, wá niijátji biíc yoobó yeebdíh ã yapbipna caá, ã niijíp jĩ.

²⁵ —¿Déhe pohba tigaá, meém? ĩ niijíp jĩ.

—Ded pah wá jwíih naáwátji pahjeh wá jumna caá.

²⁶ Yeéb ñi túi chājatji jíib Dios ã peéh chājat pínahdih yeebdíh wá naáwát pínah búdí ã judhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ã naáwát túutnidihjeh yeebdíh wá naóh yapana caá. Caán ã naáwát túutat yoobópdih caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

²⁷ Obohjeéhtih, “Wá íip caá weemdíh wahní”, ã niijíchah joinít, queét ĩt beh joicáp wut jĩ. ²⁸ Páant ĩ beh joicátdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ã jwúub níj naáwáp jĩ:

—Weém nihat cáacwá úud jeñédih cruzboó péohnit, ĩ pud dodhbipna caá. Páant ĩ chājachah, ‘Caán Dios ã wahní caá’, ñi níj jéihbipna caá. Pánih jéihnit, wá jenah joyátjeh wá chājatjidihbut ñi jéihbipna caá. Wá íip ded pah weemdíh ã bohéatjidihjeh yeebdíh wá naáwátjidihbut ñi jéihbipna caá. ²⁹ Weemdíh wahniboó wájeéh ã jumna caá. Pánih wahní jumna, ã weñat pínahdihjeh yeó jáap jummat pah wápí chājna caá. Páant wá chājachah, weemdíh ã cádahcan caá, Jesús ã niijíp jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, “Caán Dios ã wahní Cristo yoobát ã jumna caá”, dawá ĩ níj jenah joyóp jĩ.

Dios ã wehdih, yéej chājnitdihbut Jesús ã naáwát

³¹ Biquína jwí déewá “Caán Dios ã wahní Cristo caá”, níj jenah joinítidih Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—Wá naáwátidih cádahcannit, wá bohénit yoobát ñi jumna caá. ³² Pánih jumna, yoobópdih ñi jéihbipna caá. Yoobópdih jéihnit jumna, watnit panihnit ñi jumbipna caá. Pánih jumna, ded yéej chājat jenah joyát ã jéwúchah yuhna, caandíh ñi jéih yap yohbipna caá. Yeebdíh wutni panihni ã jwúub wihcan níit, queétdih ã niijíp jĩ.

³³ Páant ã niijíchah joinít, queétboó nin pah ĩ níj jepahap jĩ:

—Jwiítboó Abrahamji ã jwimená jwí jumna caá. Páant jwí jumchah, ded jwiítboodíh wutni ã wihcan caá. Páant wihcah yuhna, ¿ded pah níj tigaá ‘yeebdíh wutni ã jwúub wihcan níit’, ma níj naóh? ĩ niijíp jĩ. †

³⁴ —Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Cáacwájeh ĩ yéej chājatdih ĩ jéih cádahcan caá. Pánihna, queétdih yéej chājat túutni ĩ maáh panihni caá. Pánih yéej chājnit jumna, caandíh teo wúhni panihnit ĩ jumna caá. ³⁵ Ded teo wúhni ã maáh wúh pah nihcan caá. Bita caandíh ĩ wúchah, queétboodíh teo wúhni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ã maáh wúhboó páantjeh ã wúh ã jumbipna caá. ³⁶ Pánihna, weém Dios wúh jumna, deddih wá watachah, caanbét wá íip wúh ã jumbipna caá. Páant wá watachah, yéej chājatdih teo wúhni panihni ã jwúub jumcan níit. †³⁷ Yeéb Abrahamji ã jwimená ñi jummatdih wá jéihna caá. Obohjeéhtih, ã jwimená jumna yuhna, wá naáwáchah joíhcan, weemdíh ñi mao yohíhna caá. ³⁸ Wá íipjeéh jumna, wá enatjidih yeebdíh wápí naóhna caá. Obo-

hjeéhtih, ñi íip, nemépwá ĩ maáh, yeebdíh ã wutuchah joinít, yeéboó ñipí jepahna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

³⁹ —Jwí íip yoobát Abraham caá, queét ĩ niijíp jĩ.

—Abrahamji ã weh yoobát jumna, ded pah ã chājatji biíc yoobó ñita chāj tagaá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh wá íip ã naáwátidih yoobópdih wá naóh yapanachah yuhna, yeéboó weemdíh ñi mao yohíhna caá. Abrahamji-boó páant áta chājcan tagaá. ⁴¹ Pánihna, ñi íip panihni ã chājíhat biíc yoobó mun tigaá yeebbút ñi jenah joyóp, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

—Jwiít íip wihcannit pohba jwí nihcan caá. Dios biíc-jeh caá jwí íip, queét ĩ niijíp jĩ.

⁴² —Weém Diosjeéh jumni níj baácna wá jéwúwáp jĩ. Pánihna, Dios ñi íip ã jumchah nihna, yeéb weemdíh ‘jwí wúwáp jeñé’, ñita níj oi tagaá. Wá jenah joyátjeh nin baácboó wá dei jéohcan jĩ. Wá íip Dios ninboó weemdíh ã wahachah, wá jéwúwáp jĩ. ⁴³ ¿Dépanih tigaá wá naáwátidih ñi beh joicán? Ñi joíhcat jíib caandíh ñi beh joicán caá. ⁴⁴ Ñi íipboó yeejép chājat túutnit ĩ maáh caá. Pánihna, caán ã weñat pínahboodíh ñipí chājna caá. Nin baác ã jwíih jumchah, buebut páant-jeh cáacwáidih mao yohat túutni caá. Caán biíc mant yeenijeh jumna, yoobópdih ã jéih naóhcan caá. Pánih yeeat buehna, nih yáatdihjeh ápí naóhna caá. ⁴⁵ Páant yeebdíh yeeni ã naáwáchah joinítji weémboó yeebdíh yoobópdih wá naáwáchah yuhna, ñi joíhcan caá. ⁴⁶ Páant wá naáwáchah, ‘Meém yeejép chājni caá’, weemdíh ñi jéih niicán caá. Yoobópdih wá naáwáchah yuhna, ¿dépanih tigaá ñi joíhcan? ⁴⁷ Det Dios wehboó ã naáwátidih ĩ túi joiná caá. Obohjeéhtih yeéb ã weh nihcannit, ã naáwátidih wá naóh yapanachah yuhna, ñi joíhcan caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

Abrahamji jum láa Cristo ã jummat

⁴⁸ Páant ã niijíchah joinít, queét nin pah Jesúsdiħ ĩ niijíp jĩ:

—‘Meém Samaria baácidih bóo jumna, Diosdih jéihcanni, nemép caolih jumni caá’, jwí niiját yoobópdih caá, ĩ niijíp jĩ.

⁴⁹ —Weemdíh nemép wihcan caá. Obohjeéhtih, wá íip ã wépatjeh yeebdíh wápí chāj jéutna caá, caandíh ñi wéi naáwát pínah niijná. Páant wá chājachah yuhna, yeéboó weemdíh wéi naóhcanjeh, yeejép ñipí wéhena caá. ⁵⁰ Weemdíh ñi wéi naáwátidih wá bidcan caá. Obohjeéhtih, cáacwá weemdíh ĩ túi weñat pínahdih wá íipboó ã náah yacna caá. Pánihna, weemdíh ĩ náahcatji jíib queétdih ã peéh chājbipna caá. ⁵¹ Yoobópdih yeebdíh wá naóhna caá. Det wá naáwátidih jepahnit, ĩ wuncan níit, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

⁵² —Bue bácah chah jenah joicánniabeħ meém ma jummatdih jwí jéihna caá. Abrahamji, nihat Dios naáwátidih naóh yapanitji pah muntih ĩt wunep wut jĩ. ‘Wá naáwátidih jepahni ã wuncan níit’, niijná ¿dépanih tigaá meém páant ma níj? ⁵³ ¿Jwí wuo Abrahamji, Dios naáwátidih naóh yapanitjibet chah wépní níit ma jumep? ¿Ded pohba tigaá meém? páant níj naóhni, queét ĩ niijíp jĩ.

† 8:33 Mt 3.9; Lc 3.8 †† 8:36 Gá 5.1,13

⁵⁴ —‘Chah wēpni caá’, weemjéh wā jéih niijcán caá. Wā ípjuh ‘Caán chah wēpni caá’, weemdíh ã niijná caá. Yeéb ‘Diosjeh caá jwí íp’, ñi niijníjuh wā íp ã jəmna caá. ⁵⁵ Obohjeéhtih, páant niijná yəhna, caandíh yoobópdih ñi jéihcan caá. Weém caá caandíh wā jéihyep. ‘Caandíh wā jéihcan caá’, niijná, yeéb ñi nihah pah yeeni wāta jum tagaá. Obohjeéhtih, caandíh yoobópdih wā jéihna caá. Pánih jéihna, ded pah ã naáwáchah, wāpí chājna caá. ⁵⁶ Jwí nyo Abrahamji nin baácboó wā dei jūúwát pínahdih jéihnit, ã weñep jī. Pánihna, wā dei jūúwáchah ennit, búdí ã yoób weñep jī, Jesús ã niijíp jī.

⁵⁷ —Páant, meém cincuenta jópchi ma jəibí jwəhcan caá. Páant niijná, zjon játih bóo Abrahamjidih meém ma ennit jī? Jesúsdi h t niijíp jī.

⁵⁸ —Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Abrahamji jum láa, weém wáat juməp jī, Jesús queétdih ã niij jəpahap jī. †

⁵⁹ Páant ã niij jəpahachah joinít, queétdih jee dáhnadih əbnit, Jesúsdi h t yohíhip yəh jī. Obohjeéhtih, páant t yohíhichah, t encat pónih, Jesúsboó Dioih məmánt ã bac bejep jī.

Jesús jéih encannidih ã booaat

9 Təttimah, jwiítdih Jesús namáboó nəmah bejna, jéih encannidih jwí jwááap jī. ² Caandíh enna, Jesúsdi h nin pah jwí niij əúbh joyóp jī:

—zBohéní, dépanih tigaá nin jáap cáac jumnajeh jéih encanni átát jumji? zCaanjéh yeejép át chājji taniít? zÁ mánaboó it yéej chājji taniít? jwí niijíp jī.

³ —Nin ã yéej chājatji jiiib nihcan caá. Á mánabət t yéej chājatji jiiib nihcan caá. Obohjeéhtih, pánihni ã juməchah, wā íp ã wēpatjīh caandíh wā teo wáacbi-pna caá. Páant wā booanachah ennit, wā íp ã wēpatdih cáacwā t tui jéihbipna caá. ⁴ Yeó jáap cáacwā íih tewatdih t jéih teona caá. Obohjeéhtih, chei t jéih teocan caá. Pánihna, bəh caá ã baab jwúhat panihichah, weemdíh wahni ã wətatdih jwiítdih chājat ã náahna caá. Tút-timah, chei jwí teocat pah, caandíh jwí jéih chājcan niit.

⁵ Pánihna, nin baácboó wā jum jwəhəchah, baabát panihni cáacwādi h ded pah Dios ã jumatdih wā jéihyabipna caá, Jesús jwiítdih ã niijíp jī. ††

⁶ Páant niij péanajeh, baácboó mao mac ã cói jéenanap jī. Pánih cói jéenanit, baácdi h wid teo, jéih encanniíh quíibnadih ã ñáñap jī. ⁷ Pánih ñái péa, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jī:

—Siloé wət jumni jéehat júána quíib táñadi h ma bejeé, ã niijíp jī. Siloé niijná, jwíih wéheatjīh “Wahni”, niijná ã chājap jī.

Jesús páant ã niijíchah joinít, jéih encanni quíib táñadi h ã bejep jī. Pánih quíib táini ji ennit, áih məəná át jwəub bejjip taga. ⁸ Páant ã jwəub jəibínachah, ã chéenwā, caán dinero əúbhni ji ã jumatdih jéihnitbət, enni jeh áih məəná ã jwəub jəibínachah it enep wət jī. Pánih ennit, queétdih nin pah it míic niij əúbh joyóp wət jī:

—zNin dinero əpí əúbhni ji nihcan niit? it niijíp wət jī.

⁹ —Caanjéh tigaá, biquína it niijíp wət jī.

—Obohjeéhtih, caán yoobát pohba nihcan caá. Caan pah jígohna caá ã chājap, bitaboó it niijíp wət jī.

—Caanjéh tigaá, weém, encanni ji át niijíp wət jī.

¹⁰ —Jéih encanni ji jumna yəhna, zded pah tibeé ma nih? bəh ma jéih enat pínahdih, it niij əúbh joyóp wət jī.

¹¹ —Jesús wət jumni áih mao mácjīh baácdi h wid teonit, wíih quíibnadih áí ñáñap be. Weemdíh ñái péanit, ‘Siloé wət jumni jéehat júána quíib táñadi h ma bejeé’, ã niijíchah joinít, caanna wā bejep be. Pánih quíib táinajeh, wā jéih enep be bəca, queétdih át niijíp wət jī.

¹² —zMeemdíh pánih chājni deyoob tigaá an jum? it niijíp wət jī.

—Jaóh jūh. Deh caá an juməpna caá, queétdih át niij jəpahap wət jī.

Jéih encannijidih fariseowā t əúbh joyát

¹³ Páant niij əúbh joí péanit, jéih encannijidih fariseowā maáta pehbboó it əb bejep wət jī. ¹⁴ Jwiit judíowā jwí chooát yeó jáapdi h caán encannijidih Jesús ã booanap jī. ¹⁵ Páant chooát yeó jáapdi h ã booanachah jéihnit, caán newédi h fariseowā jwəh it jwəub əúbh joyóp wət jī:

—zDed pah tibeé meém ma nih en? it niijíp wət jī.

—Mao mácjīh baácdi h wid teonit, wíih quíibnadih áí ñáñap be. Pánih ñái péanit, ã quíib táñat tətətchah joinít, wā bejep be. Pánih quíib táinajeh, wā yoób enep be, queétdih át niijíp wət jī.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, biquína queét fariseowā nin pah it niijíp wət jī:

—Caán jwí chooát yeó jáapdi h át tewep taga. Páant chooát tətətati h yap yohna, Dioih yoobát nihcan caá, it niijíp wət yəh jī.

Obohjeéhtih, bitaboó

—Yeejép chājni nihna, páant áta jéih booacan tagaá. Pánihna, caán túini nacaá, it niijíp wət jī. Páant niijná, queét chénat pah poómp bíic yoobó it jenah joicáp wət jī. ¹⁷ Caán encannijidih queét nin pah it jwəub niij əúbh joyóp wət jī, páant məntih:

—Meemdíh míih quíibdi h booani Jesúsdi h meémboó zded pah ma niij jenah joí? it niijíp wət jī.

—Caán yoobópdih Dios naáwátati h naóh yapani nacaá an juməp, queétdih át niij jəpahap wət jī.

¹⁸ Pánihna, jwí maáta nin pah it niij jenah joyóp wət yəh jī: “Nin jéih encanni át nihjican tagaá”, it niijíp wət jī. Páant niij jenah joinít, jéih encanni ji mánadi h it bid bojop wət jī. ¹⁹ Pánih bid bojnit, ã mánadi h jwəh nin pah it niij əúbh joyóp wət jī:

—zNin yoobópdih ñi wəúh niit ã juməp? zBíicmant-jeh caán jwíih cáac jumna, jéih encanni nitjī wáat juməp? it niijíp wət jī.

²⁰ —Nin jwí wəúh tigaá. Bíicmant jéih encannijeh ã cáac juməp jī. ²¹ Caandíh jéihna yəhna, ded pah bəh ã enatdih, caandíh booanidihbət jwí jéihcan caá. Jwí wəúh wébit nihcan caá. Caandíh jeh ñi əúbh joyoó.

† 8:58 Ex 3.14; Jn 8.24; 10.30-33; 13.19 †† 9:5 Mt 5.14; Jn 8.12

Caanjéh ã jéih naóhna caá, ã mána ït niij jepahap wæt jï.

²² Ded “Jesús Dios ã wahni Cristo caá”, niijnídiñ jwí maátaboó jwí míic wáacat mæúdíñ ïta waadát túttcan tagaá. Páant ï chãjat pínahdiñ jéihna, encanniji mána jwí maátadiñ ït úmji tagaá. ²³ Pániñ úmna, “Caán wébít nihcan caá. Caandíhjeñ ñi úbh joyoó”, ït niij jepahap wæt jï.

²⁴ Páant ï niij jepahachah joinít, jwí maáta jéih encannijidiñ ït jwúub niijíp wæt jï:

—Jesús yéejni ã jummatdiñ jwiítboó jwí jéihna caá. Pániñna, Diosdiñ wéiniñ, jwiítadiñ yoobópdih ma naáwá, caandíñ ït niijíp wæt jï.

²⁵ —Jesús yéej chãjni ã jummatdiñ wã jéihcan caá. Nindihjeñ wã jéihna caá. Jéih encanni wã jumap jï. Obohjeéhtih, bæñ wã enna caá, queétdih át niij jepahap wæt jï.

²⁶ —¿Ded pah tí meém ma enat pínahdiñ caán ãi chãj? ït jwúub niij úbh joyóp wæt jï.

²⁷ —Caandíhjeñ tibeé yeebdíñ wãat naáwáp be. Páant wã naáwáchah yéhna, weemdíñ ñi joíhcan beé. ¿Dedé chãjat tútt tigaá wã jwúub naáwáchah, ñi joíh, páant mæntih? ¿Yeebbút áihwã ñi jumíh niít? queétdih át niijíp wæt jï.

²⁸ —Meém Jesús ã bohéni caá. Obohjeéhtih, jwiítboó Moisésji ã bohéni caá. ²⁹ Dios Moisésdiñ ã naáwátjidiñ jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, caán Jesúsboó dedmant ã jéúwátjidiñ jwí jéihcan caá, queét caandíñ ït niij jéihñap wæt jï.

³⁰ —¡Páant! Dedmant ã jéúwátjidiñ ñi jéihcãh yéhna, ¿caán weemdíñ enani Dios ã wahni áta nihcan taniít?

³¹ Yéejniñ ï úbhúchah, Dios ã joicán caá. Caandíñ bácañ jwiít niñat jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, Diosdiñ wéiniñ, ã wætadiñ jepahniboó ã úbhúchah, Dios ã joiná caá.

^{†32} Jon jãtiñ nin baác ã jwíh jumapchah, jwíh cáac jumnajeh, jéih encannidiñ ded ã enaat doonádiñ jwí joicán jï. ³³ Pániñna, Jesús Dios ã wahni nihcan, weemdíñ áta jéih enacan tagaá, queétdih át niijíp wæt jï.

³⁴ —Biícmanjeh yéejni mat jumap wæt jï. ¿Pániñ yéejni jumna yéhna, jwiítadiñ meém ma bohéñ niít? jwí maáta caandíñ ït niij jéihñap wæt jï. Páant niij péanijeh, Dioíñ mæmánt caandíñ ït bacanañ wæt jï.

Jéih encannit panihnit ded pah ï jummat

³⁵ Jéih encannijidiñ ï bacaat doonádiñ Jesús ã joyóp jï. Pániñ joinít, jéih encannijidiñ jwãáñnit, caandíñ nin pah ã niij úbh joyóp jï:

—¿Meém niñat cáacwã úud jeñédiñ jepahni niít? ã niijíp jï.

³⁶ —¿Maá, déhena tigaá caán? Caandíñ jéihna, wã jepahbipna caá, Jesúsdiñ ã niij jepahap jï.

³⁷ —Caandíñ ma enna caá. *Weém meemdíñ wéheni caanjéh tigaá*, Jesús ã niijíp jï.

³⁸ —Maá, meemdíñ wã jepahna caá, ã niij jepahap jï. Páant niijnáñeh, Jesús pebh bódiñca caj yoh ñajnit, caandíñ ã weñep jï.

³⁹ Páant ã weñechah ennit, Jesús cáacwãboodíñ nin pah ã niijíp jï:

—*Ded pah túi chãjat, ded pah túi chãjcatdihbæt cáacwã ï jéihyat pínah niijná, nin baácboó wã jéúwáp jï. Wã íp ded pah ã wætadiñ jéihcan, jéih encannit panihnit ï jumna caá. Det páant ï jummatdiñ jéihnitdiñ wã íp ded pah ã jummatdiñ wã bohébiñna caá, jéih ennit panihnit ï jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, bita jéih encannit panihnit jumna yéhna, ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niij jenah joinítadiñ wã bohécan niít, páantjeh jéih encannit panihnit ï jummat pínah niijná*, Jesús ã niijíp jï.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, biquína caan pébh jumnit fariseowã caandíñ nin pah ï jwúub niij úbh joyóp jï:

—‘Jéih encannit panihnit’, niijná, ¿jwiítadiñ niij niít ma chãjap? Jesúsdiñ ï niijíp jï.

⁴¹ —*Jéih encannit panihnit ñi jummatdiñ ñi jéihyechah, yeebdíñ peéh chãjat áta wíhcan tagaá. Obohjeéhtih, jéih encannit panihnit jumna yéhna, ‘Diosdiñ jwí túi jéihna caá’, ñi niij jenah joyát jïib, yeebdíñ peéh chãjat ã jumbiñna caá*, Jesús queétdih ã niijíp jï.

Ovejawádiñ en daonít

10 Túttimah, biíh naáwátjïh, bohéat tútt niijná, nin pah Jesús cáacwádiñ ã niij naáwáp jï:

—*‘Yoobópdih yeebdíñ wã naóhna caá. Ded ovejawádiñ wáihyat júdu jécdiñ waadcanjeh, jéc wíhcapmant aáb púud deini, næmniñ tigaá ã jumap. 2 Obohjeéhtih, wáihyat júdu jécdiñjeh waadníboó áih ovejawádiñ en daoní yoobát ã jumna caá. 3 Ovejawã mínah wáihyat júdu diñ ã juyúchah, caán jécdiñ wapni caandíñ ã wãt wéhbiñna caá. Páant ã wãtachah, queétdih en daoníboó íih wãtna yoobó ã ezechah, áih wéheatdiñ áih ovejawã ípí beh joiná caá. Pániñ beh joinít, queét ájeéh ípí pé bac bejna caá. 4 Niñat áihwã ï bac beedéchah ennit, queétdih ã waóh bejna caá. Pániñna, ã wéheatdiñ túi beh joiná, caandíhjeñ ï túi pé bejna caá. 5 Obohjeéhtih, biíh ï jéihca naáhdih ípí pé bejcan caá. Bitã ï wéheatdiñ joiná, úmniñ, ípí jwei béjna caá’*, Jesús ã niijíp jï.

⁶ Jesús páant ã niijíchah yéhna, queét ït beh joicáp jï.

Ovejawádiñ en daonít naáwádiñ Jesús ã beh joyáat

⁷ Páant ï beh joicátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jï: —*‘Yoobópdih yeebdíñ wã naóhna caá. Ovejawádiñ wáihyat júdu jéc panihni tigaá weém wã jumap. 8 Niñat wã jãtiñ jéóhniñ, næmniñ panihnit, cáacwádiñ ït yee bohénap jï. Queét ï wéhenachah yéhna, cáacwã, ovejawã panihnit, queétdih ït joyáh bojop jï. 9 Weémboó wáihyat júdu jéc panihni caá. Weemdíñ jepahnit jécdiñ waadniñ panihnit ï jumna caá. Pániñna, queét iiguípna bejniñ déejidiñ wã túi ðbna caá. Ovejawã úmcanjeh, íih wáihyat júdu mant jumniñji wáica naáhwã jeémédiñ bac bejniñ, jwúub waadniñ, ípí túi jumna caá. Pániñat pah, wíih cáacwãboó wãjeéh jumna, ípí úmcanjeh, wáica naáhwã panihnit, ded pah ï náahatdiñ ï bíbohna caá.*

¹⁰ “Queét n̄m̄n̄itboó ovejawā panihnit Dioih cáacwādh mao yohodih ṽj̄óhna caá. Obohjeéhtih, búdí wēinit, yeó jáap jumat pah wājeéh ṽtúi jumat pínah niijná, weémboó queét ovejawā panihnitdih bididih wā j̄úw̄p̄ j̄. ¹¹ Weémboó ovejawā panihnitdih túi en daoní wā j̄m̄na caá. Ded ovejawādh túi en daoní caandih ṽ mao yohat dée tobohat ā j̄m̄uchah yuhna, áih ovejawādh āp̄i en daó cádahcan caá. Pánihat dée pah queét iiguipna bejnit déejidih wā túi ubat túut niijná, weémboó cáacwādh wā w̄n w̄h̄bipna caá. ¹² Obohjeéhtih, ā maáih ovejawādh en daoníboó yoobópdih ā túi en daocán caá. Áihwā nihcah, jíó ovejawādh jeémédih ā j̄úw̄uchah enna, teo w̄h̄niboó ā en daonít ovejawādh ā yoh jwei bójna caá. Á yoh jwei béjat túttimah, jíó ovejawādh ā teweuchah enna, queét ṽ jwei peét bejna caá. ¹³ Caán teo w̄h̄niboó ā jíib chā-jatdihjeh ā bidna caá. Á maáih ovejawādh oican, queétdih ā túi en daocán caá.

¹⁴ “Weém ovejawādh túi en daoní panihni tigaá wā j̄m̄m̄. Wā íip weemdih ā túi jéihna caá. Weembút caandih wā túi jéihna caá. Páant wā íipdih wā túi jéihyat pah, wíih ovejawā panihnit weemdihb̄t ṽ túi jéihna caá. Wā íip weemdih ā jéihyat pah, weembút queétdih wā túi jéihna caá. Pánih jéihna, wā íipjeéh ṽ túi jumat pínah niijná, queétdih wā w̄n w̄h̄bipna caá. ^{†16} Biéh wáihyat júdu díitboó j̄m̄nit ovejawā panihnitb̄t wíihwā ṽ j̄mbipna caá. Pánih j̄m̄nit, wā naáwáchah, queétdih ṽ joi póobipna caá. Pánih joinít, wíihwā bíicdih queétdih ṽ j̄mbipna caá. ^{††} Pánihna, weemjéh nihah wíihwādh wā túi en daobípna caá. †

¹⁷ “Wíihwā Diosjeéh ṽ jumat pínah niijná, queétdih páant wā w̄n w̄hat pínah, wā jw̄ub̄ boo p̄d̄ j̄úw̄at pínahdihb̄t jéihnit, wā íip weemdih ā oina caá. ¹⁸ Ded ā náahat pah weemdih mao yohni pínah ā wihcan caá. Wā náahat pahjeh weemdih ṽ mao yohbipna caá. Pánihna, wā náahat pahb̄t wā jw̄ub̄ boo p̄d̄ j̄óh̄bipna caá. Páant wā íip weemdih ā chājat túut̄p̄ j̄”, Jesús ā niijíp j̄.

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, queét jwí déewā bíic yoobó ṽ j̄enah joicáp j̄.

²⁰ —Caán nemép j̄m̄ni caá. Pánih j̄m̄na, ā túi j̄enah joicán caá. ¿Dépanih tigaá caandih jwí jw̄ub̄ joíih, páant m̄ntih? dawá ṽ míic niijíp j̄.

²¹ Obohjeéhtih, bitaboó

—Nemép j̄m̄ni nihna, páant āta niij naóhcan tagaá. Ded nemép j̄m̄ni jéih encannijidihb̄t āta jéih enacan tagaá. Pánih chājna, nemép j̄m̄ni nihcan caá, ṽ míic niijíp j̄.

Judíowā ṽ maáta Jesúsdiḥ ṽ náahcat

²² Túttimah, mah noój láa, jwiit judíowā Jerusalén tútchidih biéh fiesta jwí jw̄ub̄ chājap j̄. Jon j̄atih Dioih m̄m̄dh chāj péanit, Diosdiḥ ṽ wēi w̄hatjidih jwí náhni-at yeó jáapna ā j̄m̄m̄ j̄. Caán yeó jáapnadih Dioih m̄m̄dh wāap lap n̄mp̄boó Salomón ā chājat túutni coahjidih Jesús ā en jibip j̄. ²⁴ Caan cóahboó Jesús ā

† 10:14-15 Mt 11.27; Lc 10.22 †† 10:16 Ef 2.11-22 † 10:16 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; He 13.20

j̄m̄uchah enna, jwí maáta caandih ṽh̄ p̄uda bojnit, nin pah ṽ niij̄ w̄ub̄ joyóp j̄:

—Maatápdih jwiitdih ma túi naóhcan caá. Pánihna, b̄m̄ jwiitdih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahní Cristo yoobát níit ma j̄m̄m̄? Jesúsdiḥ ṽ niijíp j̄.

²⁵ —Yeebdih j̄atih wāat naáwáp j̄. Páant wā naáwáchah yuhna, weemdih ṽ joíihcan j̄. Wā íip ded pah weemdih ā w̄tuchah joinít, ā wēpatj̄h wāp̄i chājna caá. Pánih chājna, weém Cristo yoobát wā jumatdih júut tigaá wā chājap. ²⁶ Páant wā júutuchah yuhna, bitaih ovejawā panihnit j̄m̄na, weémboodih ṽ joíihcan caá. ²⁷ Ovejawā queétdih en daonídh ṽ túi joyát pahjeh tih, wíihwā weemdih ṽ túi joiná caá. Queétdih wā jéihyechah, weemdih ṽ túi péena caá. ²⁸ Páantjeh Diosjeéh queétdih wā túi jumat túutuchah, iiguipna ṽ bejcan níit. Pánihna, queétdih wā túi en dawáchah, bitaboó weemdih ṽ jéih dúuc wáican níit. ²⁹ Wā íip, wíih cáacwādh weemdih w̄h̄ni, nihatdih chah wēpni caá ā j̄m̄m̄. Pánih j̄m̄na, wíihwādh ā wapachah, bitaboó caandihb̄t ṽ jéih dúuc wáican níit. ³⁰ Weém wā íipj̄h bíic pahjeh jwí j̄m̄na caá, Jesús ā niijíp j̄.

³¹ Páant ā niijíchah joinít, jwí maátaboó caandih yohat túut niijná, jee dáhnadih ṽ w̄b̄p̄ j̄. ³² Páant ṽ chā-jachah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niij̄ w̄ub̄ joyóp j̄:

—Wā íip ā wēpatj̄h dawá láa yeebdih wā chāj júut̄p̄ yuh j̄. ¿Dedé wā chājatj̄ jíib tigaá weemdih jee dáhnaj̄h ṽ yohih? ā niijíp j̄.

³³ —Dios ā wēpatj̄h ma chāj júutatj̄ jíib nihcan caá. Obohjeéhtih, meém cáacjeh j̄m̄na yuhna, ‘Diosjeh tigaá weém’, ma niij̄ yee naáwát jíib, meemdih jee dáhnaj̄h jwí yoh mawíhna caá, queét ṽ niij̄ jepahap j̄. †

³⁴ —Obohjeéhtih, Dios naáwádh naóh yapani nin pah āt niij̄ daacáp taj̄: ‘Yeéb wā naáwát túutnitdih “weém panihnit ṽ j̄m̄na caá”, wā niij̄p̄ be’, Dios āt niij̄ daacát túut̄p̄ taj̄. ^{††35} Páant ā niij̄ daacátj̄ yoobópdih ā jumatdih jwiit nihah jwí jéihna caá. ‘Yeeni caá’, caán tólihdiḥ jwí jéih niijcán caá. Dios naáwádh jéihnitdih ‘Dios panihnit ṽ j̄m̄na caá’, ā niij̄ naáwáchah, yoobópdih caá. ³⁶ Dios ā náahat pah weemdih nin baácboó ā wahap j̄. Pánihna, ‘Weém Dios w̄ub̄ caá’, wā niijíchah joinít, ¿dépanih tigaá weemdih ‘Jesús Diosdiḥ yéej naóhna caá ā chājap’, ṽ níip̄ niij̄? ³⁷ Wā íip ā náahat pah wā chājcah bácah, wā bohéatdih ‘Yoobópdih tigaá’, niijcát caá náahap. ³⁸ Obohjeéhtih, wā íip ā wēpatj̄h wā chāj júutuchah yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, ṽ niij̄ j̄enah joicán caá. Páant niij̄ j̄enah joicán yuhna, wā chāj júutatdih ‘Yoobópdih Dios ā wēpatj̄h chājni caá’, niij̄ j̄enah joyát caá náahap. Páant niij̄ j̄enah joiná, weém wā íip bíicdih wā jumatdih ṽ túi jéih̄bipna caá, Jesús queétdih ā niijíp j̄.

³⁹ Páant ā niijíchah joí̄ j̄nit, queét chéneji ṽ tewhip yuh j̄. Obohjeéhtih, ṽ tewíhichah jéihnit, Jesús queétdih ā jwei b̄ac bejep j̄.

⁴⁰ Pánih bac bejniji Juan cáacwādh ā daabánapji, Jordán mej̄ conanaáboó jwiitdih ā n̄mah chúh bejep j̄, páant m̄ntih. Caanná j̄w̄b̄n̄it, jwiitdih ā n̄mah

†† 10:33 Lv 24.16 †† 10:34 Sal 82.6

jumep jī. ¹⁴¹ Dawá cáacwā caanná caandih enedih ĩpí juibínap jī. Nin pah queét míicjeh ĩ niijíp jī:

—Juan Dios ā wēpatjīh chāj jūttcan yuhna, ded pah Jesús ā jummat pínahdih ā naáwáchah, yoobópdihtajī, ĩ míic niijíp jī.

¹⁴² Páant niij jenah joinítji dawá Jesúsdihtajī jepahap jī.

Lázaro

11 Lázaro, María, Marta queét biíc peihcannit, Betania túttchidih moon tájī. Queét yaádh ĩ úd Lázaro biícidih ĩpí jumep jī. ¹¹ Caánt María, Jesúsíh jítchanadihtái chej jumni macjīh p̄ohnit, míih waó yoócjīh jōp wionih pínah mit jumep tajī. ¹² Biíc yeó jáap Lázaro búdí át wunep wut jī. ¹³ Ā wunuchah, yad jeñéna yaádh Jesúsdihtadoná ĩt wahap tajī.

—Ma oini búdí wunna beé ā chājap be, Maá, ĩt niij naáwát túttap tajī.

¹⁴ Pánihna, Lázaro ā wunat doonádih joinít, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—*Lázaro wunna yuhna, ā boobipna caá. Wunna, Dios ā wēpat jūttat pínahjeh caá. Páant ā wēpatdih jūttnit, ā wūh wā jummatdih, wēpni wā jummatdihbet cáacwādihtajī ā jūttipna caá,* ā niijíp jī.

¹⁵ Lázarodih, yad jeñéna yaádhidihbet Jesús búdí ā oyop jī. ¹⁶ Pánihna, Lázaro ā wunat doonádih joiná yuhna, caán yūpbit bóo túttchidih Jesús chéne yeó jáap jwiít-dih ā numah jum jwuhap jī. ¹⁷ Túttimah, Jesús jwiít-dih nin pah ā niijíp jī:

—*Chóbe Judea baácboó, Lázarowā ĩ jumni túttchina, jwí jwúub bejīh,* ā niijíp jī.

¹⁸ —Bohéní, jwínah bóonajeh tibeé, jwí maáta meemdíh jee dáhnajīh ĩ yoh mawíhip be. ¿Dépanihna b̄u ma jwúub bejīh, páant m̄ntih? jwí niijíp jī.

¹⁹ Páant jwí niijíchah joinít, caandíh ĩ mao jwuhcat pínahdih naóhna, biíh naáwátjīh jwiít-dih nin pah ā niij jíihya naáwáp jī:

—*Búdí ĩi jenah joicá bojoó. Biíc yeó jáapdih doce horajeh caá ā baabáp. Páant ā baabáchah, jwí táii enna caá. Pánihna, yeó jáap jibna, jwí b̄uycán caá.* ¹⁰ *Chei jibna, baabcáh, jwí p̄ b̄uycán caá,* Jesús ā niijíp jī.

Páant niijná, nin pah niijná át chājap jī: *“B̄u wā íip ded pah ā chājat túttatdih wā chāj beedá jwuhcan caá. Páant weemdíh ā chājat túttat jwdh jwuhchah, weemdíh ĩ jéih mao jwuhcan caá,”* niijná át chājap jī.

¹¹ Páant niij péanit, jwiít-dih nin pah ā jwúub niijíp jī, páant m̄ntih:

—*Jwí chéen Lázaro, ũona caá an chājapna caá. Páant ā ũwuchah, weém caandíh w̄cudih wā juibíipna caá,* jwiít-dih ā niijíp jī.

¹² —Caán láa bácah, Maá, ũona, ā táii boobipna caá, jwí niijíp jī.

¹³ Páant jwí niij jenah joyóchah yuhna, Jesús *“ũona caá an chājapna caá,”* niijná *“M̄ujáh bejna beé,”* niijná át chājap jī. ¹⁴ Páant jwí niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús jwiít-dih nin pah yoobópdihtajī ā niijíp jī:

—*Lázaro jáantjeh ā wunep be.* ¹⁵ *Wā wihchah, caán ā wunuchah, wā wēina caá. B̄u bejnit, ded pah wā chā-*

jat pínahdih enna, weemdíh chah ĩi táii jenah joibíipna caá. Pánihna, chóbe tí bácah, caandíh ĩ yohopjina enedih jwí bejīh, ā niijíp jī.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, Tomás, waláhni jwí niijní, nin pah jwiít-dih ā niijíp jī:

—Chóbe jwiítbet ájeéh jwí en péejīh. Caandíh maona, jwiít-dihbet ĩ mawa naáh, ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, biícidih jwí bejep jī.

Jesús cáacwādihtajī jwúub booní ā jummat

¹⁷ Jwiít Jesúsjeéh Betania túttchina jwí juibíát pínah jítih, Lázaroíh bácahdih jeé íitboó ĩtát yohop tajī. Biícjīh bóo téihya yeó jáap jítih átát wunep tajī. ¹⁸ Betania túttchi Jerusalén túttchi pebhjeh, biíc hora tacdih bejat ā jumep jī. ¹⁹ Páant pebhjeh ā jumuchah, dawá jwí déewā María, Marta ĩ úd-dih ĩ jígahat yayáát tútt niijná, ĩ pebhna ĩt juibínap tajī. ²⁰ Jwí juibíát doonádih joinít, m̄umánt bac j̄óhnit, Marta Jesúsdihtajwáádih mi juyép jī. Obohjeéhtih, yad j̄p̄ m̄ú díitboó mit jum jwuhap tajī.

²¹ Pánihna, Jesúsdihtajwááhnit, Marta nin pah caandíh mi niijíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úd áta wuncan tagaá. ²² Obohjeéhtih, ded pah ma úúbuchah, Dios ā jepahat pínahdih weém wā jéihna caá, mi niijíp jī.

²³ —*Ma úd ā boo p̄ud j̄óhhipna caá,* Jesús ā niijíp jī.

²⁴ —Páant tih, Maá, caán péeni yeó jáap, nihát cáacwā ĩ boo p̄ud j̄óhni yeó jáapdih, ²⁵ wā úúdbet ā jwúub boo p̄ud j̄úwát pínahdih wā jéihna caá, mi niijíp jī.

²⁶ —*Weemjéh wunnidih wā jéih jwúub booná caá. Ded weemdíh jepahni wunna yuhna, ā jwúub boo p̄ud j̄óhhipna caá.* ²⁶ *Ded báadhnibet weemdíh jepahni, iiguipna ā bejcan niít. ¿Caandíh ma jenah joí niít?* Martadih Jesús ā niijíp jī. ²⁷

—Maá, meém Cristo Dios wūh ma jummatdih wā táii jéihna caá. Nin baácboó meemdíh ā wahatjidihbet wā jéihna caá, Marta mi niij jepahap jī.

Jesús ā jwáát

²⁸ Páant Marta caandíh niij péanit, Maríadihtajwáádih mi jwúub bejep jī. Pánih jwúub bejnit, mi jwandih mit juibí jéyé naáwáp wut jī.

—Bohéní át j̄i tábeé. *‘Mi j̄úwú naáh,’* meemdíh ā niijná beé, mit niijíp wut jī.

²⁹ Páant mi niijíchah joinít, María waícanjeh Jesúsdihtajwáádih mit bac j̄úwup tajī. ³⁰ Marta mi jwúub bejat túttimah, túttchiboó waadcán, caanjíh-jeh jwí páñap jī.

³¹ Jwí déewā, Maríajeéh jumnit, wēpép mi bac bejatdih ennit, *“Mi úd-dih yohopjiboó j̄úwudih bejna caá mi chājap,”* ĩt niij jenah joyóp tajī. Páant niij jenah joinít, caántdih ĩt péé j̄úwup tajī.

³² Jwí pebhna jwinít, Jesúsdi h enna, ã pebh María baáčboó mi páah yoh ñajap jĩ. Páni h páah yoh ñajnit, caandí h nin pah mi niijíp jĩ:

—Maá, ninboó meém ma jəmɘchah, wã ɘɘd ãta wɘncan tagaá, mi niij jĩ naáwáp jĩ.

³³ Páant mi jĩí naáwáchah ennit, mijeéh péenit jwí déewã ĩ jwĩátidihbɘt ennit, Jesús búdí ã jĩgahap jĩ.

³⁴ Páni h jĩgahnit, Jesús queétdih nin pah ã niij ɘúbh joyóp jĩ:

—*¿Dee tíbeé caandí h ñi yoh?* ã niijíp jĩ.

—Maá, caandí h jwí yohopjiboó ma en jĩúwá, ĩ niij jepahap jĩ.

³⁵ Páni h jĩgahnit, Jesús bɘt ã jwĩúp jĩ. ³⁶ Páant Jesús ã jwĩúchah ennit, mijeéh péenit jwí déewã nin pah queétjeh ĩ míic niijíp jĩ:

—Jesús Lázarodih búdí ãt oi tagaá, ĩ míic niijíp jĩ.

³⁷ Obohjeéhtih, bita caanjĩ h jəmnit nin pah queétjeh ĩ míic niijíp jĩ:

—¿Dépanih tigaá jéih encannidih ã jéih booana yɘhna, Lázaroji ã wɘnat pínah játih, caandí h ãt jéih booaji caá? ĩ niijíp jĩ.

Lázaro ĩ yohniidih Jesús ã booaat

³⁸ Páant ĩ niij míic wéheat pónih, Jesús búdí ã jwúɘb jĩgahachah, Lázarodih ĩ yohopjiboó jwiítidih ĩ nɘmah jwĩbínap jĩ. Caán ítdih búdí jee dájhĩ ĩt nemep tajĩ.

³⁹ Páant ĩ nematjidih ennit, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Can jeé júɘɘdih ñi pɘtú dodhdoó,* ã niijíp jĩ.

—Maá, bíicĩ h bóo téihya yeó jáap játih ã wɘnɘchah, jwí yohop be. Páni hna, bɘɘ áih bácah an wíijna nacaá bɘca, Marta mi niijíp jĩ.

⁴⁰ —*Wã naáwátjidih ma túi náhninaá. Dios ã wɘpatdih ma enat pínahdih meemdí h wãát naóhna beé,* caántdih ã niijíp jĩ.

⁴¹ Páant caántdih ã niij péanachah, queét jeé júɘɘdih ĩ pɘtú dodhdop jĩ. ĩ pɘtú dodh péanachah, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ã niij ɘúɘp jĩ:

—*Weemdí h ma joyátjij túina caá, Paá.* ⁴² *Wã ɘúɘbát pah ma joyátidih wã jéihna caá. Páni hna, weemdí h ma wahatjidih nit jəmnit ĩ jéihyat pínah niijná, bɘɘ meemdí h páant wã niij ɘúɘbhna caá,* Jesús ã niijíp jĩ.

⁴³ Páant niij ɘúɘbh péanit, Jesús nin pah ã niij wɘp ejep jĩ:

—*¿Lázaro, ma bac jĩúwá!* ã niijíp jĩ.

⁴⁴ Jesús páant ã niij ejechahjeh, Lázaro ĩ yohniji yɘhna, jeé ítmant ã bac jĩúwá jĩ. Páni h bac jĩóhna, áih bácah, áih wao dáhdihbɘt yéguéh chóo tɔpĩh ĩ pinatjij pahjeh ã dɘo bác jĩúwá jĩ.

Páant ã bac jĩúwáchah, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Caandí h ñi pinatjij yéguéh chóo tɔpnadih ñi wataá,* ã niijíp jĩ. Páant ã niijchah joinít, ĩ pinatjij tɔpnadih Lázarodih ĩ watap jĩ.

Jesúsdi h tawat pínahdih ĩ míic wéheat

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Páant Lázarodih ã booanachah ennit, María pebh jwinítjij dawá jwí déewã, Jesúsdi h jepahap jĩ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, biquína jepahcannitboó fariseowã pebhna jwĩbínit, ded pah Jesús ã chãjatjidih ĩt naáwáp wɘt jĩ. ⁴⁷ Páni hna, sacerdotewã ĩ maáta, fariseowã, bita jwí maáta bíicdih míic wáacnit, queétjeh nin pah ĩt niij míic wéhenap wɘt jĩ:

—Jesús dawá láa Dios ã wɘpatjĩ h ã chãj júɘtɘna caá. Páni hna, ‘Páant ma chãjca bojoó’, jwí niijcáh, nihát cáacwã ájeéh ĩ bejbipna caá. Páant dawá bíicdih ĩ jəmɘchah ennit, Jesúsdi h maáh ĩ waadáát pínahdih jehnah joinít, Romadi h moón ĩ maáta ‘Jwiítidih yohna caá ĩ chãjap’, niijnít, jwiít judiowãboodih ĩ peéh chãjbipna caá. Páni h peéh chãjnit, Dioí h mɘúdí h ĩ yohat pínah niijná, íih soldadowãdih ĩ wahbipna caá. Jwí h baácdihbɘt ĩ dɘɘ wáibipna caá. Páni hna, ɘbɘɘ ded pah tigaá jwí chãjbi? ĩt míic niijíp wɘt jĩ.

⁴⁹ Páant ĩ niijchah yɘhna, bíic ĩjeéh jəmni, caán jópchidih sacerdotewã ĩ maáh yoobát Caifás wɘt jəmni, queétdih nin pah ãt niij naáwáp wɘt jĩ:

—Wã déewãá, weemdí h ñi joi jwúhɘú. Páant niij míic wéhena, yeéb ñi túi jéihcan caá. ⁵⁰ Nihat jwiít judiowã jwí túi jumat pínahdih bíic cáac ã wɘn wúhɘchah, ã túibipna caá. Á wɘn wúhcah, jwiít nihátidih Romadi h moón ĩ maáta ĩ yoh beedábipna caá. Caandí h yeéb ñi túi beh joi jwúhcan caá, Caifás ãt niijíp wɘt jĩ.

⁵¹ Páant niij naóhna, ã jehah joyátjeh niijná ãt chãjcap wɘt jĩ. Sacerdotewã ĩ maáh yoobát ã jəmɘchah, jwí déewã ĩ túi jumat pínah niijná, Jesús ã wɘn wúhat pínahdih Diosboó Caifásdih ãt naáwát tɘtɘp wɘt jĩ.

⁵² Obohjeéhtih, pání h wɘnna, jwiít judiowãdihjeh pohba ãt wɘn wúhcap tajĩ. Nihat baácdih moón Dios ã weh pínah bíic weh pah jwí jumat pínah niijná, jwí yéejat jíib Jesús ãt wɘn wúhɘp tajĩ. ⁵³ Páant Caifás ã niijchah joinít, caán yeó jáapjeh “¿Jesúsdi h ded pah tigaá jwí mao yohbi?” queét ĩt niij míic wéhe jwíhip tajĩ.

⁵⁴ Páni hna, caandí h mao yohíhatdih jéihnit, Jesús dahwani tétchinadih jibidih ã bejíhcap jĩ. Tétchi wihcapboó bejnit, caán pehbbit Efraín wɘt jəmni bainí tétchibitna jwiítidih ã nɘmah jwĩbínap jĩ. Páni h jwĩbínit, caanjĩ h jwí jəm jwɘhɘp jĩ.

⁵⁵ Caán láa jwiít judiowã jwípĩ wéini Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ã jɘdhɘp jĩ. Moisés ã naóh yapaatjij pah, Diosdih jwí weñat pínah játih túi míic ámohat apĩ náahap jĩ, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwí jumat pínah niijná. Páni hna, caandí h chãjat tɘtɘt niijná, dawá jwí déewã nihát tétchinadih moón Jerusalén tétchina ĩt aab béjep tajĩ. ⁵⁶ Caán tétchina jwĩbínit, queét Jesúsdi h bidna ĩt h chãjap ta yɘh jĩ. Páni h bidna, Dioí h mɘúdí h jəmni, queétjeh nin pah ĩt niij míic wéhenap wɘt jĩ:

—¿Pascua yeó jáapnadih Jesús enedih ã júóhca naniít? ñi jehah joyóchah, ĩt niijíp wɘt jĩ.

⁵⁷ Sacerdotewã ĩ maáta, fariseowãbɘt játih nin pah cáacwãdih ĩtát niij wɘtɘp wɘt jĩ: “Jesús dedboó ã jumat

doonádih joinít, jwiít dih ñi naáwá”, ítát niijíp wət jī. Caandih tewat tútt niijná, páant ít niijíp wət jī.

Jesúh jítchanadih María miíh chej jəmniijh mi pəhwat
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 Pascua yeó jáapna pínah seis yeó jáap ã jəd-hdəchah, Efraín tútchimant Betania tútchina Jesús jwiít dih ã nəmah jwəb jəibínah jī. Caanná jəibínit, Lázaro wənniji, Jesús ã boonih məná jwī jəibínah jī. ² Páant jwī jəibínachah, jwī jeémát pínahdih ít chāj wəhəp jī. Pánihna, Lázaro, Jesús, jwiít biíc dih jeémát cáagat naadáh jwī laj pəuda bojop jī. Páant jwī laj pəuda bojochah, Marta jwiít dih jeémát mi cáagap jī. ³ Mariaboó nardo wət jəmni chej jəmni quiít dih, biíc ki-lo tac yoób əb jəóhnit, Jesúh jítchanadih mi pəhwəp jī. Pəohnit, miíh waó yoócíh mi jöp wiwip jī. [†] Páant mi pəhwat túttimah, caán nihat məú ã tui chej jəm chéyah bejep jī. ⁴ Páant mi chājachah ennit, jwiít biíc dih jəmni Judas Iscariote wət jəmni boó, Jesúsdih enihcannit dih dəó wáini pínah, nin pah ã niijíp jī:

⁵ —¿Dépanih tigaá nint caan mácdih mi bíbohna yəhna, mit jíib chāj wəhcan? Caandih jíib chájna nihna, biíc jöpchi tewat pah bóo mita jíib teo tagaá. Pánihna, caán dinerojīh moh yéejnit dih jwīta jéih teo wáac tagaá, ã niijíp jī.

⁶ Obohjeéhtih, Judasboó moh yéejnit dih teo wáaquíhcan, caanjéh dinerodih náahna, nih yáana, páant át niijíp jī. Caán jwīh dinerodih en daoní jəmna yəhna, biquí láana apí nəmúp tajī.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah ã niijíp jī:

—*Caántdih páant ma niijcá bojoó. Mi ámohniji chej jəmniijh wíih bácahdih ít yohat pínah játih ñáñat dée pah weemdíh páant mi pəohna caá.* ⁸ *Moh yéejnitboó páantjeh ñijeéh ít jəmbipna caá. Páant ít jəmchah, débólih wəhíhna, queétdih ñi jéih wəhna caá.* ^{††} *Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh maatápdih wā jəmcan niít, ã niijíp jī.*

Sacerdotewā ít maáta Lázarodihbət ít mao yohíhat

⁹ Jesús biíc dih Betania tútchiboó jwī jəmchah, dawá jwī déewá caandih enedih ít jəwəp tajī. Obohjeéhtih, caandihjeh pohba nihcan, ã booniji Lázarodihbət enedih jəóhna ít chájap tajī. ¹⁰ Páant enedih ít jəibínachah jéihnit, sacerdotewā ít maáta Lázarodihbət ít mao yohíhip jī. ¹¹ Lázaro wənnijidih ã booaat doonádih joinít, dawá jwī déewá Jesúsdih ít jepahap tajī. Pánih jepahnit, sacerdotewā ít bohéatboodih ít cádahap tajī. Páant ít cádahachah ennit, sacerdotewā ít maátaboó iij yapnit, Lázarodihbət ít mao yohíhip ta yəh jī.

Jesúswā Jerusalénna ít waadát
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.26-40)

¹² Jwī jəibíni daanimant bóo yeó jáapdih dawá cáacwā Jerusalén tútchina jəibínitjī jwī jəibíat pínah doonádih ítát joyóp tajī. ¹³ Pánih joinítjī táam nəonadih

bóodnit, Jesúsdih ít əb jwāáh dei jəwəp jī. Pánih jwāáh dei jəóhnit, nin pah ít niij wēi ñaacáp jī:

—¡Diosdih jwī wēi naóh jíih! ¡Hosana, nin Dios ã wahni jwiít judiowádih teo wáacni pínah ã tui jəmə naáh! ¡Nin jwī Maáh yoobát tigaá! queét ít niij wēi ñaacáp jī. [‡]

¹⁴ Burrodih bid jəinít, Jesús caanjéh ã chəwəp jī.

Pánih chəwədna, Dios naáwátdih naóh yapaniji ã daacátjī pahjeh ã yapap jī.

¹⁵ “Jerusalén tútchidih moón, ñi úmca bojoó. Eneé, ñi Maáh burro wəhíh chəwədnit, ã jəóhna caá”, át niij daacáp tajī.

(Zac 9.9)

¹⁶ Obohjeéhtih, ‘Caán ã daacátjī Jesúsdih niijná caá át chájap’, jwiít ã bohénit jwī niij jéih jwəhcap jī. Pánih jéihcan yəhna, jeáboó Jesús ã pəuh laab béjat túttimah, ã daacátjidih náhnit, jwī beh joyóp jī. Pánih beh joinít, “Dios naáwátdih ã daacátjī biíc yoobó Jesúsdih ã yapap jī”, niij jenah joinít, jwī yoób jéihyep jī.

¹⁷ Jesús ã ezechah, Lázaroíh bácahdih ít yohatjī ítmant báadhni ã bac jəwəwəchah ennitjiboó bitadih ít naáwáp tajī. ¹⁸ Caán doonádih joinítjī dawá cáacwā Jesúsdih ít jwāáh jəwəp jī. ¹⁹ Páant dawá ít bejehah ennit, fariseowā queétjeh nin pah ít míic niijíp wət jī:

—¡Eneé bəca! Nihat Jesúhwā míicjeh bəw jəmna caá ít chájap. Queétdih jwī naáwáchah yəhna, ít joicán caá. Pánihna, ded pah queétdih jwī jéih chəwácan caá, ít míic niijíp wət jī.

Biquína griegowā Jesúsdih ít bidat

²⁰ Fiesta yeó jáapnadih Diosdih weñedih jəóhnitjééh, biquína griegowábət ít jəyúp tajī. ²¹ Pánih jəinít, jwī-jééh jəmni Felipe pəbhna queét ít jəyúp tajī. Felipeboó Galilea baácdih jəmni Betsaida wət jəmni tútchidih bóo ã jəməp jī. Caan pébh jəinít, nin pah caandih ít niijíp wət jī:

—Jwiít Jesúsdih jwī eníhna caá, ít niijíp wət jī.

²² Páant ít niijíchah joinít, Felipe Andrésdih naáwádih át bejep wət jī. Queét chénat pah Jesúsdih naáwádih ít jəyúp jī. ²³ Páant ít naáwáchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jī:

—*Weém nihat cáacwā əwəd jeñé wā wənat pínah, wā boo pəd jəwəwət pínah, jeáboó wā jwəwəb bejat pínahbət bahnjeh ã jədhna caá.* ²⁴ *Nin naáwátjīh yeebdih wā bohébiipna caá. Pácahi tíbdih jwī momat túttimah, áih japih bóo chóo ã moopáh bejna caá. Páant ã moopóchah, áih dítmant bóo tíb apí chíh jəóhna caá. Pánih chíh, behna, dawá ã quehna caá. Obohjeéhtih, caán tíb moópcan, áta chíhcan tagaá. Chíhcan, caanjéh áta jəm tagaá. Pánihat pah, weémboó wəwna, wā boo pəd jəwəwət túttimah, dawá cáacwádih Diosjeéh wā tui jəmat tútbiipna caá. Obohjeéhtih, wəncan, weemjéh wāta jəm tagaá. ^{‡25} *Det ít weñat pínahdihjeh jenah joiná, Dios ã weñat pínahboodih chájíhcan, iiguipna ít bejbiipna caá. Obohjeéhtih, det ít weñat pínahdih joyáh bojnit, Diosdih tui jepahna, páantjeh ájeéh ít tui jəmbipna caá. ^{‡26} *Det weemdíh teo wəhñit***

† 12:3 Lc 7.37-38 †† 12:8 Dt 15.11

‡ 12:13 Sal 118.25-26 †† 12:24 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23 †† 12:25 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33

jumihna, wã naáwátdih túi joyát caá náahap. Pánih chãjna, queébtet wãjeéh t̃ jum̃bipna caá. Pánihna, queét weemdíh teo wãhñitdih búdí oina, wã íipbet ájeéh á túi jum̃at tút̃bipna caá, Jesús á niijíp j̃.

Jesús á w̃nat pínahdih á naáwát

²⁷ *“B̃w̃ búdí wã jíghahna caá. ¿Wã íipdih ded pah tigaá wã niijbí? ‘Paá, weemdíh yeejép á yapca bojo naáh’, ¿wãta niij tániit? Caandíh páant wã niij úbhcan caá. Yeejép yapnit, w̃nat tút̃ niijná, nin baácboó wã j̃úw̃w̃p̃ j̃. Pánihna, b̃w̃ weemdíh chah yeejép b̃w̃wat á jum̃bipna caá. ²⁸ Paá, b̃w̃ ded pah w̃p̃ni ma jum̃atdih cáacwãdih ma jéihyanaá”, Diosdih á niijíp j̃.*

Páant á niijíchahjeh, jeámant Dios nin pah á niijíp j̃:
—Wã w̃patdih queétdih wãát j̃útt̃p̃ be. Pánihna, wã j̃w̃w̃b̃ j̃útt̃bipna caá, páant m̃ntih, á niijíp j̃.

²⁹ Páant á niijíchah joiná, dawá caanjíh joi ñhñit, t̃ joi wéhi bejep j̃. Pánih joi wéhi bejnit, nin pah t̃ niijíp j̃:

—Énoh niit páant yáani, biquína t̃ niijíp j̃.

—Ángel Jesúsdi h naóhna caá á chãjap, bita t̃ niijíp j̃.

³⁰ Queét páant t̃ niijíchah joinit, Jesúsboó nin pah á niijíp j̃:

—*Jeámant wéheni w̃ih pínah nihcan, weém Dios á wahni wã jum̃atdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, páant á niijíp be. ³¹ B̃w̃ nin baácdi h moón yeejép wã t̃ yéj chãjat j̃ib wã íip queétdih á peéh chãjbipna caá. Queétdih w̃t̃ni nemép wã t̃ maáhdihbet á yohbipna caá. ³² Weemdíh cruzboó péoh dodhñit t̃ mawachah, dawá cáacwã w̃ihwã pínah wã chãjbipna caá, Jesús á niijíp j̃.*

³³ Páant niijná, ded pah á w̃nat pínahdih Jesús cáacwãdih naóhna át chãjap taj̃. ³⁴ Páant á niijíchah joinit, cáacwãboó caandíh nin pah t̃ niij úbh joyóp j̃:

—Dios naáwátdih daácnit̃i nin pah t̃ niij daacáp taj̃: ‘Dios á wahni Cristo páantjeh á jum̃bipna caá’, t̃ niij daacáp taj̃. † ¿Páant t̃ niij daacáchah, meém nihát cáacwã úud jeñé, Dios á wahnidih dépanihna pohba cruzboó t̃ péoh dodh mao yohcan niit? ¿Meém Dios á wahni nihcan niit? t̃ niijíp j̃.

³⁵ Páant t̃ niijíchah joinit, Jesús queétdih nin pah á niij jepahap j̃:
—*Weémboó baabát panihni ded pah wã íip á jum̃atdih yeebdíh wã jéihyana caá. Obohjeéhtih, maátcanbit̃jeh ñijeéh wã jum̃bipna caá. Pánihna, túi jum̃at tút̃ niijná, yeebdíh wã bohéát̃jidih ñi quíib b̃w̃dcá bojó. Ded d̃p̃únapboó jib bejni dedboó á bejat pínahdih á en j̃uicán caá. ³⁶ Pánihna, weém baabát panihni wã jum̃uchah, b̃w̃ wã bejat pínah j̃átih weemdíh ñi jepahaá. Pánih jepahna, baabátboó jum̃nit panihñit w̃ihwã ñi jum̃bipna caá, á niijíp j̃.*

Páant niij naóh péanit, j̃wiít̃dih á ñmah bac bejep j̃. Pánih bac bejnit, queétdih á jwei béjep j̃.

Judíowã Jesúsdi h t̃ náahcat

³⁷ Dawá láa Dios á w̃pat̃j̃h Jesús queétdih á chãj j̃útt̃uchah yehna, dawá j̃w̃ déewã caandíh t̃ joiíhcap j̃.

† 12:34 Sal 110.4; Is 9.7; Ez 37.25; Dn 7.14

³⁸ Dios naáwátdih naóh yapani Isaías á naáwát̃i pah-jeh queét t̃ chãjap j̃. Nin pah át niij daacáp taj̃:

“Maá, ma naáwátdih wã bohénachah yehna, cáacwã t̃ joiíhcan caá. Ma w̃pat̃j̃h queétdih wã chãj j̃útt̃uchah yehna, ‘Caán naáwát yoobópdih nihcan caá’, t̃ niij jehnah joiná caá”, Isaías át niij daacáp taj̃.

(Is 53.1)

³⁹ Páant t̃ joiíhcat ennit, Dios queétdih á jéihyat tútt̃can caá. Caandíhbet Isaías nin pah át niij daacáp taj̃:

⁴⁰ “Jéih encannit panihñit Dios queétdih át chãjap w̃t̃ j̃. Pánih chãjnit, á naáwátdih queétdih át jéihyat tútt̃cap w̃t̃ j̃. Pánihna, á w̃p̃ chãj j̃útt̃atdih enna yehna, t̃ beh encan caá. Á bohéát̃dih joiná yehna, t̃ beh joiicán caá. Á bohéát̃dih jéihna nihna, t̃ yéj chãjatdih t̃ta cádahji tagaá. Páant t̃ cádahachah, queétdih Dios áta túi úbji tagaá”, Isaías át niij daacáp taj̃.

(Is 6.10)

⁴¹ Páant niij daácna, Isaías Cristo á w̃pat̃, búdí á yeh iigát̃dihbet enni j̃i jum̃na, ded pah Cristo á yapat pínahdih naóh daácna át chãjap w̃t̃ j̃.

⁴² Obohjeéhtih, dawá cáacwã, biquína j̃w̃ maát̃ab̃t̃ “Caán Dios á wahni Cristo yoobát caá”, Jesúsdi h t̃ niij jenah joyóp taj̃. Páant niij jenah joiná yehna, queét fariseowãdih úmna, bita “Jesúsjeéh wã waadáp be”, t̃ niij naáwíhcap w̃t̃ j̃. Páant t̃ naáwáchah nihna, j̃w̃ míic wáacat m̃w̃ná fariseowãboó queétdih t̃ta waadát tútt̃jican tagaá. ⁴³ Queétdih Dios á w̃i naáwátdih náahna yehna, cáacwãboó t̃ weñatdih chah t̃t̃ bidip w̃t̃ j̃. Pánihna, queét “Weém Jesúsdi h caá”, bitadih t̃t̃ niij naáwíhcap w̃t̃ j̃.

Jesús á naáwátdih t̃ joiíhcat j̃ib peéh chãjat á jum̃at

⁴⁴ Tútt̃imah, Jesús cáacwãdih nin pah túbit á niij ñaac naáwáp j̃: “*Ded weemdíh jepahni weemdíh jeh pohba jepahna á chãjcan caá. Weemdíh wahnidihbet á jepahna caá. ⁴⁵ Ded weemdíh enni weemdíh wahnidihbet á enna caá. ⁴⁶ Ded d̃p̃únapboó jum̃ni j̃i, weemdíh jepahna, baabát panihp̃boó á j̃w̃w̃b̃ jum̃at pínah niijná, weém baabát panihni nin baácboó wã j̃úw̃w̃p̃ j̃. ⁴⁷ Obohjeéhtih, ded wã naáwátdih joiná yehna, á jepahcah, weémboó wã peéh chãjcan niit. Nin baácdi h moón weemdíh jepahcannidih peéh chãjadih j̃úhna wã chãjcan j̃i. Obohjeéhtih, iiguipna bejnit déedih túi úbat tút̃ niijná, wã j̃úw̃w̃p̃ j̃. ⁴⁸ Ded weemdíh náahcanni, wã naáwátdihbet joiíhcannidih peéh chãjat á jum̃bipna caá. Wã naáwátdih t̃ joiíhcat̃i j̃ib péeni yeó j̃áapdih wã íipboó queétdih á peéh chãjbipna caá. ⁴⁹ Weém wã jenah joyát̃jeh yeebdíh naóhna wã chãjcan caá. Wã íip weemdíh wahniboó ded pah wã naáwát pínahdih á naáwát tútt̃na caá. Pánihna, wã naáwátboó á naáwát̃jeh tigaá. ⁵⁰ Ded á naáwátdih joi waadána, wã íipjeéh páant̃jeh á túi jum̃bipna caá. Pánihna, wã íip á naáwát tútt̃atdih jeh tigaá, yeebdíh wã naáwáp”, Jesús queétdih á niijíp j̃.*

Jesús á bohénitíh j̃t̃chanadih á chocat

13 Pascua yeó j̃áapna pínah j̃átihbit, Jesús nin baácdi h cádahñit, á íip pehbboó á bejat pínah

bahni ã jêdhdathdih átát jéihyep tají. Áihwã nin baácdih moondíh búdí oina, queétdih ã oi cádahcap jí. Pánihna, ã oyatdih júetna, áihwãdih ã wên wũhup jí.

² Caan chéi Jesús jwiítdih ã numah jeéméchah, Jesús-dih eníhcannitdih ã naáwát pínah niijná, Judas, Simón Iscariote wũhndih nemépboó át waád dée tají. ³ Dios pebhmant ã jũwátjidi, ã jwúub pũh laab béjat pínahdihbut Jesús átát jéihyep tají. Á íip caandíh chah maáh ã waadáat pínahdihbut átát jéihyep tají. ⁴ Pánih jéihna, jwíjeéh jeémp lajniji ñah ñehnit, áih yégueh jih bóo chóodih too dũgnit, jõp wiwat pínah yégueh chóo-jíh chũhilit yoób ã chéwep jí. ⁵ Chéo péanit, pamapdih mah pũh yacnit, jwíih jítchanadih ã choc jwíhip jí. Pánih chocnit, ã chéo búhdhni chóojíh jwíih jítchanadih ã jõp wiwip jí.

⁶ Pánihna, biquinádh choc péa bejnit, Simón Pedro pebhna ã juibínap jí. Áih jítchanadih chocat túet ã chã-jachahjeh, Pedroboó caandíh nin pah ã niijíp jí:

—¿Maá, wíih jítchanadih chocodih jũh níit ma chã-jap? ã niijíp jí.

⁷ —*Weém butéh yeebdíh ded pah wã chocatdih ma jéih jwũhcan yuhna, túttimah ma jéihbipna caá*, Jesús caandíh ã niijíp jí.

⁸ —Obohjeéhtih, wíih jítchanadih meemdíh wã chocat túetcan caá, Pedro ã niijíp jí.

—*Meemdíh wã chocah, wíih ma nihcan níit*, Jesús caandíh ã niijíp jí.

⁹ —Pánihna, Maá, wíih jítchanadihjah nihcan, wíih téihyanadih, wíih wao dáhdihbut ma chocoó bácah, Pedro ã niijíp jí.

¹⁰ —*Ded jéehna, nihat áih bácahdih ã túi chocna caá. Caandíh chéne jwúub chocat ã náahcan caá. Áih jítchanadihjah chocat caá náahap. Pánihna, yeéboó jéehnit panihnit ñi jũmũchah yuhna, biíc ñijeéh jũmni jéehcanni panihni ã yéejatdih cádahcanni ã jũmna caá*, Jesús Pedrodih ã niijíp jí.

¹¹ Páant niijná, Jesús caandíh eníhcannitdih dúo wáini pínahdih jéihnit, jwiítdih páant át niijíp tají.

¹² Jwíih jítchanadih choc péanit, áih yégueh chóodih jwúub duonít, ã lajapjina ã jwúub juí lajap jí, páant muntih. Pánih jwúub juí lajnit, nin pah jwiítdih ã níj naáwáp jí:

—¿*Butéh yeebdíh wã chocatjidi ñi jéih níit?* ¹³ *Yeéb weemdíh ‘Bohéní’, niijná, ‘Maá’, niijná, yoobópdih níj tígaa ñi chãjap. Weém yeebdíh bohéni, ñi Maáh yoobát tígaa.* ¹⁴ *Páant yeebdíh bohéni, ñi Maáh jũmna yuhna, teo wũhndih ípí chãjat pah ñíih jítchanadih wã chocna beé. Páant wã chãjachah ennitji jũmna, yeeb-bút ñíih jítchanadih míic chocat caá náahap.* ¹⁵ *Ded pah ñijeéh jũmndih ñi teo wáacat pínahdih butéh wã júetup be. Pánihna, yeebdíh ded pah wã chãjatji pah yeebút biíc yoobó ñi chãjaá.* ¹⁶ *Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ded teo wũhndihboó ã maáh chah nihcan caá. Ded ã wahniboó caandíh wahní chah nihcan caá.* † *Obohjeéhtih, yeéb chah jũmna yuhna, yeebdíh teo wũhni pah ñíih jítchanadih yeebdíh wã choc*

wũhup be. Pánihna, wã chãjatjidi ennitji biíc yoobó ñi chãjaá. ¹⁷ *Páant wã wũtatdih jéihnit, chãjna, búdí ñi wéibipna caá.*

¹⁸ *“Obohjeéhtih, yeéb nihatdih páant wã niijcán caá. Det wã ñionitdih wã túi jéihna caá. Dios naáwát dih naóh yapanit í daacátji biíc yoobó ã yapbipna caá. ‘Wã-jeéh jeémpnijeh tígaa weemdíh yeejép ã chãjipna caá’, íit níj daacáp tají.* ¹⁹ *Páant ã chãjat pínah játih yeebdíh naóhna caá wã chãjap, páant ã yapat túttimah, ‘Caán Jesús, Dios ã wahní Cristo ta tígaa’, ñi níj jéihyat pínah niijná.* ²⁰ *Nindihbut yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Wã wahnidih ded túi wéi jwááhni, weemdíhbut ã túi wéi jwááhna caá. Pánih weemdíh wéi jwááhni, weemdíh wahnijidihbut ã wéi jwááhna caá”,* Jesús jwiítdih ã niijíp jí. †

Judas ã dúo wáyat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Páant níj péanit, Jesús búdí ã jígahap jí. Pánih jí-gahnit, jwiítdih nin pah ã niijíp jí:

—*Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Biíc ñi cātíh jũmni weemdíh eníhcannitdih ã dúo wáibipna caá*, ã niijíp jí.

²² Páant ã niijíchah joinít, caandíh júetni pínahdih jéihcan, jwiítdih jwí míic en jáhanap jí. ²³ Weém, Jesús búdí ã oiniboó caandíh wã dodh jáah lajap jí. ²⁴ Pánihna, Simón Pedro weemdíh áih téihyajiñ jenah júetnit, nin pah ã niijíp jí:

—Caandíh ma úbh joí eneé dedna tígaa caandíh dúo wáini pínah, weemdíh ã niijíp jí.

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, weémboó Jesús-dih jwúub dodh jáah lajnit, caandíh nin pah wã níj úbh joyóp jí: —¿Maá, deddih níj tígaa ma chãj? wã niijíp jí.

²⁶ —*Nin pandih dajnit wã neéh wũhni pínah weemdíh eníhcannitdih ã dúo wáibipna caá*, weemdíh Jesús ã níj jepahap jí.

Páant níj péanitjeh, pan dahdih daj up neéhnit, Judas, Simón Iscariote wũhndih ã wũhup jí. ²⁷ Páant Jesús ã daj neéh wũhni pandih Judas ã jeéméchah, nemépboó caandíh yeejép át chãjat túetup tají. Pánih jéihna, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jí:

—*Ded pah ma chãjat pínahdih waicanjeh chãjadih ma bejeé*, Judasdih ã niijíp jí.

²⁸ Páant Judasdih ã niijíchah joiná yuhna, jwiít nihat jwí jéihcap jí. ²⁹ Pánih jéihcan, “Judas jwíih dinerodih en daoní ã jũmũchah, jwí jeémát pínahdih jíib chãjat túetna, Jesús páant ã níj wahna caá”, biquína íit níj jenah joyóp ta yuh jí. Bitaboó “Moh yéejnitdih dinero wũhat túetna caá át chãjap”, íit níj jenah joyóp tají. ³⁰ Pánihna, Jesús ã neéh wũhni pandih jeémp péanit, Judas ã bac bejep jí. Páant ã bac bejehchah, chei wáat jũmup jí.

Jesús jáap wũtatdih ã naáwát

³¹ Páant Judas ã bac bejat túttimah, Jesús jwiítdih nin pah ã níj naáwáp jí:

† 13:15 Mt 20.28; Mr 10.45; Lc 22.27 †† 13:16 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 15.20

‡ 13:18 Sal 41.9 †† 13:20 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16

—*Buu láa bácah weém nihat cáacwã úud jeñé wã íip ã wahni wã jummatdih, wã wēpatdihbut cáacwãdih ã jéi-hyabipna caá. Caán ã wēpatdih weembút queétdih wã jéi-hyabipna caá.* ³² *Páant wã íip ã wēpatdih wã jéi-hyanachah, caán wã wēpatdihbut waicanjeh ã jéi-hyabipna caá.* ³³ *Yeéb wã weh panihnit, nindihbut wã naáwáchah ñi túi joyoó. Daocánni yeó jáapbitjeh ñi-jeéh wã jum jwuhbipna caá. Wã bejat túttimah, weemdih búdí ñi bidbipna caá. Jwí déewãdih wã niijátji pah yeebdihbut biíc yoobó niijnít, ‘Wã bejer pínahna yeéboó ñi jéih bejcan caá’, wã niijná caá.* ¹³⁴ *Pánihna, jáap wutatdih yeebdih wã naóhna caá. Yeebjéh ñi míic oyoó. Yeebdih wã oyatji pah, yeebjéhbut ñi míic oyoó.* ^{††35} *Páant ñi míic oyoohah ennit, wíhwa ñi jummatdih bita í jéihbipna caá, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Páant ã niijíchah joinít, Simón Pedro Jesús dih nin pah ã niij úúbh joyóp jĩ:

—¿Maá, dedboo tigaá ma bejbi, páant ma niijná? ã niijíp jĩ.

—*Wã bejat pínahna wãjeéh ma jéih bej jwuhcan caá. Obohjeéhtih, buu jéih bejcan yuhna, túttimah wã pebhna ma juibíipna caá, Pedro dih Jesús ã niijíp jĩ.*

³⁷ —¿Maá, dépanih tigaá buu majeéh wã jéih bejcan? Weemdih í mawachah yuhna, meemdih wã cádahcan níit, Pedro ã niijíp jĩ.

³⁸ —*Páant niijná, ¿weemdih wapna, ma wun wúhmi naniít? Obohjeéhtih, yoobópdih meemdih wã naóhna caá. Mujbai ã ewat pínah jãtjeh, ‘Caandih wã jéihcan caá’, biíc peihcanni láa pohba bitadih ma niij yeebipna caá, Jesús Pedro dih ã niijíp jĩ.*

Jesús Dios pebhna bejni namá panihni ã jummat

14 Túttimah, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ: *“Butéh wã niiját dih náhninit, ñi jĩgahca bojoó. Wã íip dih túi jenah joinít, weemdihbut biíc yoobó ñi túi jenah joyoó.* ² *Wã íip ã jummapboó dawá jummat pínah munná ã jumna caá. Pánihna, caanná juibínit, ñi jummat pínahdih ámohodih wã bejbipna caá. Wã naáwát pah biíc yoobó ã wihcah, páant yeebdih wãta niij naóhcan tagaá.* ³ *Yeéb ñi jummat pínahdih túi ámoh péanit, yeebdih úúbdih wã jwúub dei jũóh b ipna caá, wãjeéh ñi jummat pínah niijná.* ⁴ *Wã bejat pínah namá panihnidih ñi jéihna caá”, ã niijíp jĩ.*

⁵ —Maá, deh ma bejat pínahboó jwiít jwí jéihcan caá. ¿Ded pah tigaá caán namá panihnidih jwí jéihbi? Tomás Jesús dih ã niij úúbh joyóp jĩ.

⁶ —*Weemjéh tigaá namá panihni wã jummap, wã íip pebhboó ñi juibíát pínah niijná. Weemjéh mun tigaá yoobópdih naóhni. Jeáboó juibínit pínahdih weemjéh mun tigaá caolih booani wã jumna caá. Caolih wã booanit míicjeh wã íip pebhboó páantjeh í jumbipna caá.* ^{†7} *Weemdih túi jéihna nihna, wã íip dihbut ñita jéih*

tagaá. Pánihna, buu caandih ennit panihnit jumna, caandih ñi túi jéihna caá buca, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, Felipe jwuh nin pah ã niijíp jĩ:

—Maá, jwí íip dih jwiít dih ma júutú. Páant bóojeh tigaá jwí eníhip, ã niijíp jĩ.

⁹ —¿*Felipe, maatápdih wãjeéh jumna yuhna, weemdih ma túi jéih jwuhcan níit? Weemdih enna, wã íip dihbut maat enep be. ‘Jwí íip dih ma júutú’, niijná, ¿dépanih tigaá weemdih páant ma niij? ¹⁰ Weém wã íip jĩh chénewã jumna yuhna, biícjeh caá. ¿‘Páant caán yoobópdih nihcan caá’, ma niij jenah joicáh? Yeebdih naóhna, wã jenah joyátjĩh wãpí naóhcan caá. Wã íip ã naáwát tũtuchahjeh, wã naóhna caá. Pánihna, caán biíc dih jumna, ã wēpatjĩh wãpí chãj jũutna caá.* ¹¹ *Weém wã íip jĩh chénewã jumna yuhna, biícjeh caá. Caán ‘Yoobópdih tigaá’, niij jenah joicán, wã íip ã wēpatjĩh wã chãj jũutatjidi náhninit, biícjeh jwí jummatdih ñi jéihbipna caá.* ¹² *Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Det weemdih túi jenah joinít wã chãjat pah biíc yoobó í chãjbipna caá. Buu wã íip pebhboó jwúub bejna, wã chãjat chah pohba wã íip ã wēpatjĩh í chãjbipna caá.* ¹³ *Weemdih túi jenah joinít í úúbat pah wã chãjbipna caá, wã íip ã wēpatdih cáacwã í jéihyat pínah niijná.* ¹⁴ *Pánihna, weemdih jepahnit ñi jumuchah, dedé ñi úúbat biíc yoobó wã chãjbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.* [†]

Túini Espiritu ã wahat pínahdih Jesús ã naáwát

¹⁵ *“Yeéb weemdih oina, wã wutatdih ñi jepahbipna caá.* ^{††16} *Yeebdih Túini Espiritu ã wahat pínah niijná, wã íip dih wã úúbh b ipna caá, wã wihcah, ñijeéh ã jummat pínah niijná. Caán Túini Espiritu yeebdih teo wáacniboó yoobópdih naóhni jumna, yeó jáap jummat pah ñijeéh ã jumbipna caá.* ¹⁷ *Nin baác dih moón wã íip dih jéihcan nit, caán Túini Espiritudihbut í jéihcan caá. Pánih jéihcan, caandih í túi jenah joicán caá. Obohjeéhtih, caán ñijeéh jumni pínahdih yeéboó ñi túi jéihbipna caá.*

¹⁸ *“Yeebdih wã éemp bejcan níit. Pánih éemp bejcan, caán Túini Espiritu yeebdih ã juyúchah, weém wã jummat pahjeh muntih ñijeéh ã jumbipna caá.* ¹⁹ *Wã bejat pínah bahnjeh ã jũdhna caá. Páant wã bejat túttimah, nin baác dih moón weemdih jepahcannit, weemdih í jwúub encan níit. Obohjeéhtih, yeéboó weemdih ñi enbipna caá. Weém jwúub boo pũd jũóhni wã jummat pah muntih, yeebbút jwúub boonit Diosjéh páantjeh ñi jumbipna caá.* ²⁰ *Jwí wahni Túini Espiritu yeebdih jwinít, wã íip biíc dih wã jummatdih yeebdih ã túi jéi-hyabipna caá. Pánihna, wã íip biíc dih wã jummat pah muntih, yeéb biíc dih wã jummatdihbut ã jéi-hyabipna caá.* ²¹ *Ded wã wutatdih joí waadáni weemdih oini caá.* ^{†††} *Weemdih oinidih wã íipbut ã oibipna caá. Weembút caandih biíc yoobó wã oibipna caá. Páant weemdih oinidih ded pah wã jummatdih wã túi jéi-hyabipna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

† 13:33 Jn 7.34 †† 13:34 Jn 15.12,17; 1Jn 3.23; 2Jn 5 †† 14:6 Mt 11.27; Jn 1.18; 6.46; Hch 4.12

†† 14:14 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15 ††† 14:15 Dt 6.4-9; 11.1 †††† 14:21 Dt 6.4-9; 11.1

²² Jwíjeéh jəmni biíh Judas, Iscariote nihcanni, Jesús-dih nin pah ã niij úbħ joyóp jĩ:

—¿Maá, dépanihna jwiít dih jah páant ma jéihyana yuhna, bita meemdíh jepahcannitboodíh ma jéihyabican? ã niijíp jĩ.

²³ —Ded weemdíh oini wã naáwát dih ã túi joí waadábipna caá. Páant ã túi joí waadánachah, wã íip caandíh ã oibipna caá. Pánih oina, wã íip biíc dih áih caolidih waadní, ájeéh jwí jumbipna caá. ²⁴ Obo-hjeéhtih, weemdíh oicanniboó wã wutadit ã jepahcan caá. Páant ã jepahcah, ájeéh jwí wihcan níit. Bútéh ñi joini weemjéh wã naáwát pohba nihcan caá. Obo-hjeéhtih, wã íip weemdíh wahnijeh páant ã naáwát tútutur be.

²⁵ “Ñijeéh jəm jwuhna, páant yeebdíh wáát niij naáwáp be. ²⁶ Obohjeéhtih, túttimah wã íip dih wã úbúchah, Túini Espíritudih yeebdíh ã wahbipna caá. Pánihna, caán Túini Espírítu yeebdíh teo wáacni jəmna, ã túi bohé bípna caá. Pánih bohénit, nihat yeebdíh wã naáwátjidi ã náhniabipna caá.

²⁷ “Yeebdíh wã túi jumat tútutna caá. Weém wã túi jumat pah muntih yeebút ñi túi jumbipna caá. Wã wéhni túi jumat pah nin baácdih moón ĩ jéih wéhcan caá. Pánihna, búdí náhni dahwanit, ñi úmca bojoó. ²⁸ ‘Weém wã bej jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, ñijeéh jumat tútut niijná, wã jwúub dei júóh bípna caá, páant muntih’, yeebdíh páant wã niij naáwáchah, ñiát joiná jĩ. Páant wã niijíchah joinit, weemdíh yoobóp dih ñi oina nihna, ñita wéi tagaá. Wã íipboó weém chah wěpni ã jəmchah, ájeéh jəmni, chah yeebdíh wã jéih teo wáac bípna caá. Páant wã chájat pínah dih jéihna, yeebdíh weñat caá náahap. ²⁹ Weemdíh ded pah ã yapat pínah dih yeebdíh wáát naóhna jĩ, wã niijátji biíc yoobó ã yapachah, weemdíh túi jenah joinit ñi jumat pínah niijná.

³⁰ “Yeebdíh wã míc wéhe jwuhat pínah bah nibitjeh ã jədhna caá. Waícanjeh, nin baácdih moón ĩ maáh, weemdíh yeejép chájadih ã júóh bípna yuh caá. Nemépwá ĩ maáh wěpni jəmna yuhna, weemdíh ã jéih yap yohcan níit. ³¹ Obohjeéhtih, weemdíh wã íip ã wutah pahjeh wã cháj bípna caá, nihat cáacwá caandíh wã oyat dih ĩ jéihyat pínah niijná. Ñi ñah ñuhú. Chóbe be-jjĩ”, Jesús jwiít dih ã niijíp yuh jĩ.

Jesús jiwá iguíh púej panihni ã jumat

15 Páant niijná yuhna, nin pah jwiít dih ã jwúub niij bohénap jĩ, páant muntih: “Weém jiwá iguíh púej panihni, wã íipboó iguíhadih en daoní panihni, wíih cáacwá iguíh pihna panihnit ĩ jəmna caá. ¹² Quehcanni pih dih iguíhadih en daoní ã bóod yohbipna caá. Páant ã bóod yohat pah, det weemdíh túi jenah joicánnit dih wã íip ã yohbipna caá. Ded túi quehni pihboodíh ã bóod ámohna caá, dawá ã quehat pínah niijná. Páant ã chájat pah det wíihwá ĩ náahat dih jah ĩ chájachah enna, wã íip queé dih ã cádahat tútut bípna caá, ded pah wã náah yacatboodíh ĩ chájat pínah niijná. ³ Yeéboó wã naáwát dih joí jepahnit, bóod

ámohni panihnit ñi jəmna caá. ⁴ Túi biíc dih wájeéh ñi jəmú. Páant wájeéh ñi jəmchah, weembút yeéb biíc dih wã jumbipna caá. Ded iguíh pih áih púej dih túi dwej lájcan, ã jéih quehcan caá. Pánihat pah, yeebút weemdíh túi joicán, wã wěpat ã wihcah, wã weñat pínah dih ñi jéih chájcan níit.

⁵ “Weém jiwá iguíh púej panihni, yeéboó áih pihna panihnit caá ñi jəmur. Ded weemdíh túi joini wájeéh túi biíc dih ã jəmchah, weembút ájeéh túi biíc dih wã jumbipna caá. Pánih jəmna, túi quehni pih panihni wã weñat pínah dih ã túi cháj bípna caá. Obohjeéhtih, weemdíh joicánnitboó, wã weñat pínah dih ĩ jéih chájcan níit. ⁶ Ded wən júóhni pih dih ã yohat pah, weemdíh cádahni, wájeéh túi jəmcanidih wã íip ã yohbipna caá. Pánihna, caán yohni iguíh pihna ã diib téhechah, iguíhadih en daoníboó caán tehni pihndih wao wáacnit, ã cáo yohbipna caá. Páant ã chájat pah, weemdíh cádahnit dih Dios peéh chájna, iiguípná ã yohbipna caá.

⁷ “Yeéb weemdíh cádahcan, wã naáwát dih túi joiná, ded ñi náahat dih ñi úbúchah, biíc yoobó wã cháj bípna caá. ⁸ Wã weñat pínah dih ñi chájachah ennit, ‘Queét Jesúsíhwá caá’, bita ĩ niij jéih bípna caá. Páant niij jéihnit, wã íip dih búit ĩ wéibipna caá. ⁹ Wã íip weemdíh ded pah ã oyat pah muntih weembút yeebdíh biíc yoobó wã oina caá. Páant yeebdíh wã oyat dih ñi túi náhna. ¹⁰ Wã íip weemdíh ded pah ã wutachah, caandíh jepahna, ã oyatjĩh ájeéh wã túi jəmna caá. Páant wã chájat pah, weem jwuh yeebdíh ded pah wã wutadit jepahna, wã oyatjĩh wájeéh ñi túi jumbipna caá.

¹¹ “Páant yeebdíh wã naóhna caá, wájeéh túi jəmni, búdí ñi weñat pínah niijná. Baini ñi wéican níit. ¹² Nin pah yeebdíh wã niij wutna caá: Yeebdíh wã oyat pahjeh muntih, yeebjéhbút ñi míc oyoó. ^{††13} Ded ã chéendih búdí oina, caanjéh ã wənat pínah tobohochah yuhna, caandíh ã túi teo wáac bípna caá. ¹⁴ Ded pah wã wutadit jepahna, yeéboó wã chéenwá ñi jəmna caá. ¹⁵ Wã chéenwá yoobát ñi jəmchah, ‘queét wã pebh moonjéh caá’, yeebdíh wã niijcán caá. ĩ maáh ded pah ã chájat dih ã pebh moón ĩ jéihcan caá. Obohjeéhtih, wã chéenwá ñi jəmchah, ded pah wã íip ã naáwát dih yeéboodíh wáát naóh yapanap jĩ. ¹⁶ Yeéb weemdíh ñi ñiocan beé. Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh wã ñi wip jĩ, wã íipíhwá jəmna, ã wutadit jepahnit, ñi túi cháj cádahcat dih ennit, bitabút Dios dih ĩ jepahat pínah niijná. Pánih túi cháj cádahcannit, wíihwá jəmna, ded pah wã íip dih ñi úbúchah, yeebdíh ã wéh bípna caá. ¹⁷ Pánihna, nin pah yeebdíh wã jwúub wutna caá: Yeebjéh ñi míc oyoó”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Jesús dih, áihwá dihbút nin baácdih moón ĩ iiat

¹⁸ “Nin baácdih moón yeebdíh ĩ iináchah, weemdíh-bút ĩ iiatjidih ñi túi náhna. ¹⁹ Dios dih jepahcannit ñi jəmchah nihna, queétjeh ĩ míc oyat pahjeh, yeebdíh-bút ĩta oi tagaá. Obohjeéhtih, yeéb wã ñionit jəmna,

† 15:1 Is 5.1-7

†† 15:12 Jn 13.34; 15.17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

ded pah queét ĩ chājat pah biíc yoobó ñi chājcatdih ennit, yeebdíh ĩ eníhcan caá. ^{†20} Wíihwā jumna, weem cháh ñi jumcan caá, yeebdíh wā niijátjidih ñi tēi náhninaá. Pánih weém nump jumna, weemdíh yeejép ĩ chājat pahjeh yeebdíhbut biíc yoobó ĩ chājbipna caá. Bitaboó wā bohéatdih jepahnit, yeebbút queétdih ñi bohénachah, ĩ jepahbipna caá. ^{††21} Pánihna, nin baácdih moón weemdíh wahnidih ĩ jéihcat jíib, yeéb wíihwā ñi jumuchah ennit, yeebdíhbut yeejép ĩ chājbipna caá.

²² “Queétdih bohénadih wā jūóhcah, weemdíh ĩ náahcatji jíib queétdih peéh chājat āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, b̄ue queétdih wā bohéat túttimah, ‘Yeejat jíib weemdíh ā wihcan caá’, queét ĩ jéih niijcán caá. ²³ Ded weemdíh eníhcanni wā ípdihbut eníhcanni caá. ²⁴ Wā íp ā wēpatjīh cáacwā ĩ jéih chājca naáhdih wā chāj jūut̄er be. Páant wā chāj jūut̄cah, queétdih yeejat jíib āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, wā chāj jūutatdih enna yuhna, weemdíh, wā ípdihbut ĩ eníhcan caá. Páant ĩ eníhcat jíib, Dios queétdih ā peéh chājbipna caá. ²⁵ Pánih eníhcan, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩ daacátji biíc yoobó chājna caá ĩ chājap. ‘Queétdih yeejép wā chājcah yuhna, weemdíh ĩ eníhcan caá’, ĩt niij daacáp tajī. †

²⁶ “Túttimah, wā ípjeeh jumni Túini Espíritudih wā wahbipna caá, yeebdíh ā teo wáacat pínah niijná. Yeebdíh yoobópdih naóhni pínah jumna, yeebdíh ded pah wā jummatdih ā tēi jéihyabipna caá. ²⁷ Cáacwādh wā bohé jwíihichah, yeéb wājeeh ñiát jum̄er jī. Pánih wājeeh jumnit, ded pah wā chājatdih ennitji yeeb jwúh bitadih naáwát caá náahap.

16 “Butéh yeebdíh ded pah ā yapat pínahdih wā naáwáp be, caandíh tēi náhninit, biíc yoobó yeebdíh ā yapachah, weemdíh ñi cádahcat pínah niijná. ² Túttimah, wíihwā ñi jummat jíib, ñi maáta jwí míic wáacat m̄uná ĩ waadát tút̄can niít. Bíih láa ded yeebdíh mao yohna, ‘Dios ā náahat pah chājna caá wā chājap’, ā niij jenah joibípna yuh caá. ³ Wā ípdih, weemdíhbut ĩ jéihcat jíib páant ĩ chājbipna caá. ⁴ Pánihna, yeebdíh yeejép ā yapachah enna, ‘Páant ā yapat pínahdih Jesús jwiítidih ā naáwáp jī’, ñi niij náhnibipna caá. Caandíh ñi náhniat pínah niijná, b̄ue yeebdíh wā naóhna caá”, Jesús jwiítidih ā niijp jī.

Túini Espiritu ded pah ā teo wáacat pínah

“Weemdíh ñi jwíih pej jum láa weémboó ñijeeh jumna, butéh wā bohéatdih yeebdíh wā naóh jwuhcap jī. ⁵ Obohjeéhtih, b̄ue weemdíh wah deyani pehbóo wā jwúh béjat pínah bahnijeh ā jūdhuchah, yeebdíh páant wā naóhna caá. Obohjeéhtih, ‘¿Dee tígaa ma bejbi?’ weemdíh ñi niij úbh joicán caá. ⁶ Wā púh laab béjat pínahdih yeebdíh wā naáwáchah, búdí ñi jígahna caá. ⁷ Obohjeéhtih, t̄bit ñi jígahcat pínah niijná, yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Wā púh laab béjat túttimah, yeebdíh teo wáacni pínah, Túini Espíritudih wā wahachah, chah ñi tēi jum̄bipna caá. Wā púh laab

béjcah, yeebdíh teo wáacni pínahboó āta jūóhcan tagaá. ⁸ Wā wahachah, caán dei jwiná, nin baácdih moón ĩ yeejatdih queétdih ā jéihyabipna caá. Ded pah tēi chājat pínahdihbut ā jéihyabipna caá. Yeej chājnitdih ĩ yeejat jíib Dios ā peéh chājat pínahdihbut caán ā jéihyabipna caá. ⁹ Caán Túini Espiritu cáacwādh nin pah ā niij jéihyabipna caá: ‘Jesucristodih ma jepahcat caá ma yeejat’, ā niijbípna caá. ¹⁰ Wā íp pehbóo wā jwúh béjat túttimah, cáacwā weemdíh ĩ jwúh encah, Teo Wáacni jwuh queétdih ā bohébipna caá, ded pah ĩ tēi jummat pínahdih ĩ jéihyat pínah niijná. ¹¹ Nin baácdih moón ĩ maáh nemépdih Dios ā peéh chājat pínahdih Túini Espiritu ā jéihyabipna caá.

¹² “Búdí caá yeebdíh wā naáwát pínah ā jūdhuch̄er. Obohjeéhtih, b̄ue caandíh wā naáwáchah, ñita beh joicán tagaá. ¹³ Páant wā naóhcah yuhna, Túini Espirituboo yeebdíh ā jéihyabipna caá. Caán ā jenah joyátjeh ā naóhcan niít. Obohjeéhtih, wā íp caandíh ā naáwát tút̄uchah, yeebdíh yoobópdih ā naóh beedábipna caá. Túttimah ded pah ā yapat pínahdihbut ā bohébipna caá. ¹⁴ Pánihna, ded pah wā jummatdih ā naáwáchah joinít, yeébboó weemdíh búdí ñi wēibipna caá. ¹⁵ Wā íp ā jéihyat pah, weembút wā jéihna caá. Páant tígaa ‘Túini Espiritu ded pah wā jummatdih ā jéihyabipna caá’, yeebdíh wā niij naáwáp be.

¹⁶ “Bahnitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúh enbipna caá, páant m̄ntih”, Jesús jwiítidih ā niijp jī.

B̄ue jígahnit, túttimah wēinit jwí jummat pínah

¹⁷ Páant ā niijíchah joinít, jwiít biquína nin pah jwí míic niij úbh joyóp jī:

— ‘Bahnitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúh enbipna caá, páant m̄ntih’, niijná, ¿ded pah niij tígaa páant ā niij? ‘Wā íp pehbóo wā jwúh púh laab béjbipna caá’, niijná, ¿ded pah ā chājat pínahdih niij naóh tígaa jwiítidih páant ā niij? ¹⁸ ‘Bahnitjeh’, ‘maátcanjeh’, niijná, ¿ded pah niij tígaa ā chāj? Obohjeéhtih, jwí beh joicán caá, jwí míic niijp jī.

¹⁹ Páant niijnít, caandíh jwí úbh joíhatdih jéihna, Jesús nin pah jwiítidih ā niij naáwáp jī:

— ‘Bahnitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúh enbipna caá páant m̄ntih’, ¿wā niijátidih beh joicán, úbh joíh niít ñi chājap? ²⁰ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā wunat pínah bahnitjeh ā jūdhna caá. Pánihna, wā wunuchah enna, búdí ñi jūibípna caá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitboó búdí ĩ wēibipna caá. Yeébboó búdí jígahnitji, túttimahbitjeh ñi jwúh wēibipna caá. ²¹ Nin pah ā jumna caá: ‘Yad wili mi weép jáana, yeejép mi yapat pínah ā jumuchah, búdí mi jígahna caá. Pánih jígahna yuhna, mi weép jummat túttimah, caántidih ā t̄batjidih náhnican, wébít ā cáac jumuchah ennit, búdí mi wēina caá. ²² Páant mi jummat pah tígaa b̄ue yeéb ñi jígahbipna caá. Túttimah, yeebdíh wā jwúh enechah, yeebbút búdí ñi jwúh wēibip-

† 15:19 Jn 17.14-18 †† 15:20 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 13.16 † 15:25 Sal 35.19; 69.4

na caá. Páant ñi weñechah, det yeebdíh ÿ jéih jwúub jǐ-gahacan niít.

²³ “Weemdíh ñi jwúub enni yeó jáapdih túi beh joinít jumna, weemdíh ñi úbh joicán niít. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wíhwā jumna, wā wēpatjǐh ñi úbhúchah, wā íp yeebdíh ā jepahbipna caá. ²⁴ Játih wā ípdih páant ñi úbh jwuhcap jǐ. Obohjeéhtih, yeebdíh wā wun wúhat túttimah, wíhwā jumna, páant caandíh ñi úbhú. Páant ñi úbhúchah, ñi úbátidih ā wúhbipna caá, búdí ñi weñat pínah niijná. †

Jesús yéejatdih yap yohni ā jummat

²⁵ “Játih wā jenah joiní naáwátjǐh yeebdíh wā bohénachah, ñi túi beh joicán beé. Obohjeéhtih, wā boo pud jǐúwát túttimah, ded pah jwí íp ā jummatdih túi buocannijeh wā naóhbipna caá. ²⁶ Caán láa wíhwā jumna, wā wēpatjǐh yeebjéh wā ípdih ñi úbhúchah caá. Weémboó ñi pínahdih wā jwúub úbh wúhcan niít. ²⁷ Pánihna, wā íp pebhmant jǐóhni wā jumuchah ‘Yoobópdih tigaá’, níj jenah joinít, weemdíh ñi oyochah ennit, wā ípboó yeebdíhbt ā oibipna caá. Páant ā oyatdih jéihnit, yeebjéh caandíh ñi úbhúchah caá. ²⁸ Weém wā íp biícđih jumni nin baácboó wā jǐúwáp jǐ. Pánihna, bue nin baácboó jum jwuhni wā íp pehbboó wā jwúub rúh laab béjbipna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jǐ.

²⁹ Páant ā niijíchah joinít, jwiít caandíh nin pah jwí niijíp jǐ:

—Bue báhah ma jenah joiní naáwátjǐh bohécan, buocannijeh jwiítidih ma naóhna caá. ³⁰ Pánihna, meém jéih beedáni ma jummatdih bue jwuhna jwí jéihna caá. Ded meemdíh bohéni pínah ā wihcan caá. Páant tigaá Dios pebhmant jǐóhni ma jummatdih jwí túi jéihna caá, jwí niijíp jǐ.

³¹ —Bue ‘Yoobópdih Dios pebhmant jǐóhni tigaá āt jumup’, ¿ñi níj niít bueca? ³² Páant niijnítjǐ yuhna, bue cheijeh nihat yeé ñi munnáboó ñi jweí jwúub bejehah, weém biícđeh wā chǎobípna caá. Obohjeéhtih, biícđeh pohba wā nihcan niít. Weemdíh ñi yoh bejehah yuhna, wā ípboó wájeéh ā jummbipna caá. ³³ Páant wā yapat pínah játih yeebdíh naóhna caá wā chǎjap, jǐgahcanjeh ñi túi jummat pínah niijná. Nin baácboó ñi jum jwuhuchah, Diosdih náahcannit yeebdíh yeejép ÿ chǎjbipna caá. Obohjeéhtih, nin baácđih moón ÿ yéj chǎjatdih yap yohni wā jummatdih jéihnit, búdí ñi weñé, jwiítidih ā niijíp jǐ. ††

Jesús áih pínahdih Diosdih ā úbát

17 Páant níj péanit, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ā níj úbhú: “Paá, bue ma niijátjǐ pah tih weemdíh ÿ mawat pínah ā jwiná caá. Pánihna, weém ma wúh wā jummatdih cáacwáđih ma jéihyanaá, weemdíh ÿ weñat pínah niijná. Páant ma chǎjachah, weem jwúh meemdíhbt queéđdih wā weñat tútđipna caá. ² Nihat cáacwá ÿ maáh weemdíh ma waadánap

be. Pánih maáh jumna, det weemdíh ma wúhnitdih majeéh wā jummat tútđipna caá. ³ Det meém Dios biícđeh jumndih jéihna, weém ma wahnidíhbt jéihna, japboó jwíjeéh biícđih páantjeh ÿ túi jummbipna caá.

⁴ “Nin baácboó jum jwuhna, ma chǎjat tútatjǐdih wā chǎj péanap be. Pánih chǎjna, ded pah ma jummatdih cáacwáđih wā túi jéihyanap be, meemdíh ÿ weñat pínah niijná. ⁵ Pánihna, nin baácđih jwí chǎjat pínah játih, majeéh biícđih jum jwuhna, biíc yooó jwí rú wáat pah muntih, weemdíh ma jwúub maáh waadánaá.

Jesús ā bohénitíh pínahdih jwuh Diosdih ā úbát

⁶ “Paá, nit wíhwáđih jwuh wā úbhna caá. Nit weemdíh ma wúhnit nin baácboó yeejép wā cáđih ÿ jumuchah yuhna, queéđdih ded pah ma jummatdih wā jéihyanap be. Queéđ miihwáđih weemdíh ma wúhuchah, queéđ ma wáat pah ÿ chǎjna beé. ⁷ Weemdíh ma naáwátjǐdih queéđdih wā bohénachah, ÿ túi wéi joyóp be. Pánih wéi joinít, ma pebhmant jǐóhni wā jummatdih, ma wahni wā jummatdihbt ÿ túi jéihna caá. Pánih jéihnit, ‘Nihat jwiítidih ā bohéatjǐdih, nihat ā chǎj jútatjǐdihbt Dios āt wáat taga’, ÿ níj jéihna caá.

⁹ “Paá, nit wā bohénitíh pínahdijeh úbhna caá wā chǎjap. Bitáih pínahdih úbhna wā chǎj jwuhcan caá. Nit weemdíh ma wúhnit miihwá caá ÿ jumup. Íh pínahdih meemdíh úbhna caá wā chǎjap. ¹⁰ Nit wíhwá nihat miihwá mun tigaá. Pánihna, miihwáboó wíhwá mun tigaá. Weemdíh jepahna, ÿ tút nuumúchah ennit, bitabut weemdíh ÿ wéina caá.

¹¹ “Bue nin baácboó wā chǎocán niít. Ma pebhna jwúub bejat tút caá wā chǎjap. Páant ma pebhna wā jwúub bejehah yuhna, nit weemdíh ma wúhnit nin baácboó ÿ chǎobípna caá. Paá, meém túini jumna, nit weemdíh ma wúhnitdih ma wēpatjǐh, weemdíh ma wúhni wēpat biícđih, ma túi en dawaá. Páant ma túi en dawáchah, jwiít túi biícđih jwí jummat pah muntih nitbut túi biícđih ÿ jummbipna caá. ¹² Íjeéh jum jwuhna, ma wēpatjǐh nitdih wā túi en dawáp be, biícboó ā buecát pínah niijná. Obohjeéhtih, ma naáwátđih ÿ daacátjǐ pahjeh tih, biíc báhah iiguípna ā bejbipna caá. †

¹³ “Bue ma pehbboó bejat tút caá wā chǎjap. Nin baácboó jum jwuhna, íh pínahdih páant wā níj úbhú be, caandíh joinít, weém biícđih búdí ÿ weñat pínah niijná. ¹⁴ Ded pah ma jummatdih nitdih wáat naáwáp be. Weém yeejép wā chǎjcat pah nit wíhwáboó yeejép chǎjnitjǐ ÿ tút nuumú be. Páant ÿ tút nuumúchah ennit, bita tút nuumcánnitboó queéđdih ÿ iiná caá. ¹⁵ ‘Nin baácđih jumnit wíhwáđih ma ub bejeé’, wā níj úbhcan caá. Obohjeéhtih, ‘nin baácđih ÿ jum jwuhuchah, ma túi en dawaá, Nemép queéđdih ā yéj-jacat pínah niijná’, wā níj úbhna caá. ¹⁶ Weém nin baácđih moón yeejép ÿ jenah joyát pah wā jenah joicán caá. Pánihna, weemdíh jepahnit jumna, nin baácđih moón ÿ jenah joyát pah queéđbt ÿ jenah joicán caá. ¹⁷ Ma naáwát yoobópdih ā jumuchah, caandíh nit wíhwáđih ma túi bohénaá, meemdíh chah ÿ jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin baácboó weemdíh ma wahat pahjeh

† 16:24 Mt 7.7-11; Stg 1.5-6 †† 16:33 Ro 8.37; 2Co 2.14; Ap 3.21; 5.5

‡ 17:12 Sal 41.9; Jn 13.18

məntih, weembút nit wíihwādhbət wā wahna caá, ded pah jwí jəmatdih queét jwəh bitadih í bohéat pínah ni-ijná. ¹⁹ *Cáacwādh wā wəh wəhbipna caá, míihwā jəmna, ma weñat pínahdihjeh í chājat pínah niijná.*

Jesús nihat áihwā pínahdihbət á úbát

²⁰ *“Nit wíihwādhjeh ma teo wáacá, wā niij úbhcan caá. Bəx queétboó bitadih wíih doonádih í bohé-nachah joinít, weemdih jepahnitdihbət ma teo wáacat pínahdih wā úbhna caá, nihat wíihwā bícdih í jəmat pínah niijná. Weém majeéh jwiít chénewā jəmna yəhna, bícjeh caá. Pánihna, jwiít bícjeh jwí jəmat pah queébtət jwíjééh tui bícdih í jəmna naáh, ma wahni wā jəmatdih nihat cáacwā ‘Yoobópdih tigaá’, í niij jéihyat pínah niijná.* ²² *Weemdih ma wəhni wəpatdih wíih-wādhbət wáat wəhəp be, bícdih jwiít jwí jəmat pah, queébtət tui bícdih í jəmat pínah niijná.* ²³ *Weém queét bícdih wā jəmna chah, meembút weém bícdih ma jəmna caá. Páant bícdih jwí jəmna chah, wíihwā yoobópdih bícwā pahjeh í jəmbipna caá. Páant bícwā pah í jəmna chah enna, ma wahni wā jəmatdih cáacwā í jéihbipna caá. Pánihna, weemdih ma oyat pah məntih, queétdihbət bíc yoobó ma oyatdih í tui jéihbipna caá.*

²⁴ *“Paá, nin baácdih jwí chājat pínah jātih weemdih búdi oina, ma wəpat weemdih wəhni, bíc yoobó maáta jwí jəmna jī. Pánihna, wíihwā jwí pehbó wājééh í jəmat pínahdih queétdih wā náah yacna caá, weemdih maáh ma jwəh waadátidih í enat pínah niijná.* ²⁵ *Paá, meém túini yoobát chājni, nin baácdih moón yeejəpwā meemdih í jéihcah yəhna, weémboó meemdih wā tui jéihna caá. Ma wahni wā jəmatdih nit wíihwā í tui jéihna caá.* ²⁶ *Ded pah meém ma jəmatdih queétdih wā jéihyanap be. Túttimahbət, páantjeh wā jéihyanap caá, weemdih ma oyat pahjeh məntih queétdihbət ma oyatdih í jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, queétdihbət í míic oyochah, jééh bícdih wā jəmbipna caá”,* Diosdih á niijp jī.

Jesúsdi eníhcannit caandih í tewat

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 Páant niij úbh péanit, Jesús jwiít á bohénitdih nəmah bac bejnit, Cedrón wət jəmni məjdih chəh bej, Olivo pácahi jəmni jeená jwí jəibínap jī. ² Dawá láa caán pácahi jəmna Jesúsdi eníhcannitdih deó wáini pínah caanná jwí bejat pínahdih át jéihyep tajī. ³ Pánih jéihna, Jesúsdi jətat tət niijná, Romano soldadowādh, Dioíh mədíh wapnitdihbət át deó wái jəwəp tajī. Queétdih sacerdotewā maáta, fariseowā maátabət ít wahap tajī. Pánih jəhna, íh jiiát yuyú déejih jiiat, ítah tóopna, íibat naaná, máa quiitnájih man jəmni, í jəyú jī. ⁴ Pánihna, jwí jəmpdih í toáh jəwəh ennit, yeejəp á yapat pínahdih jéihna, Jesúsboó queétdih jwááh bejnit, nin pah á niij úbh joyóp jī:

—¿Déhedi bid jəh tigaá ní chāj? á niijp jī.

⁵ —Jesús Nazaret tútchidih bóodih bid jəhna caá jwí chājap, queét í niij jepahap jī.

—Caan tigaá weém, Jesús á niijp jī.

Queétdih deó wáini, Judas, queét cātina á jəmna jī. ⁶ *“Caan tigaá weém”,* Jesús á niij jepahachah joinít, caandih tewedih jəhni táhjeh í chéi jwəh bej bəwəp jī. ⁷ Páant í bəwəp ennit, queétdih Jesús nin pah á jwəh niij úbh joyóp jī:

—¿Déhedi bid tigaá ní chāj? á niijp jī.

—Jesús Nazaret tútchidih bóodih bidna caá jwí chājap, queét í jwəh niij jepahap jī.

⁸ *—“Caan tigaá weém”, yeebdih wáat niij jepahap be. Pánihna, weemdih teona, nit wājééh jəmni dhi ní teoca bojó,* Jesús queétdih á niijp jī.

⁹ *“Míihwā weemdih ma wəhni dhi bíc cáacdh wā bəwəp tətcah be”,* Diosdih á niij úbátjeh pah bíc yoobó á yapat pínah niijná, *“Nitdih ní teoca bojó”,* á niijp jī. ¹⁰ Simón Pedro áh íibat naadih jwáat wáini, sacerdotewā í maádh teo wəhni Malco wət jəmni í jéihyepmā bóo moli chóodih á bóod yohop jī.

¹¹ Páant á bóod yohochah ennit, Jesús Pedrodih nin pah á niijp jī:

—Míih íbat naadih ma jwəh yacaá. Wā íp ded pah weemdih á náah yacat pah bíc yoobó yeejəp wā yap-bipna caá, á niijp jī. †

Sacerdotewā í maáh pebhna Jesúsdi í úb bejat

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Páant á niij péanachah, soldadowā, í maáhjeh, jwiít judiowā jwí maátabət Jesúsdi teonit, caandih í chéwep jī. ¹³ Chéo péanit, Anás pebhna í úb bejep jī. Anás Caifás jóon wət jī. Caifásboó caán jəpchidih sacerdotewā í maáh á jəmna jī. ¹⁴ *“Nihat jwiít judiowā jwí tui jəmat pínahdih bíc cáac á wəh wəhcah á túibipna caá”,* niij naóhni Caifás á jəmna jī. ††

Pedro á yeeat

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Weém, Simón Pedrojeh Jesúsdi yəpbit jwí en péanachah, Anáih məná Jesúsdi í úb jəibínap jī. Pánihna, weémboó sacerdotewā í maáh á jéihni jəmna, Jesús túttimah maáh məw wáihyat júdna weembút wā waad béjep jī. ¹⁶ Obohjeéhtih, weém wā waadachah, Pedroboó wáihyat júd waadápmajhəh á chāwáp jī. Pánihna, jwəh bac jəhni, waadátboó wapnihdih Pedrodih wā waadát tətcah jī. Páant mi waadát tətcah joinít, weém Pedrodih wā nəmah waad béjep jī. ¹⁷ Páant wā nəmah waad béjehah ennit, caánt wapnihboó Pedrodih nin pah mi niij úbh joyóp jī:

—¿Meembút Jesús á pej jəmni nihcan níit? mi niijp jī.

—Nihcan caá weém, Pedro á niij jepahap yəh jī.

¹⁸ Caan chéi təbit pohba á cúbhcah, caanjeh moón teo wəhni tət cáonit, í mee chəwəp jī. Pánihna, jwiítbət Pedrojeh jééh jwí mee chəwəp jī.

Sacerdotewā ī maáh Jesúsdih ā úbh joyát

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Páant jwī mée chéudat pónih, sacerdotewā ī maáh ā jóon Anásboó Jesúsdih āt úbh joyóp wət jī. Jwiít ā bohénitdih, ded pah ā bohéátjidihbət āt úbh joyóp wət jī. ²⁰ Páant ā úbh joyóchah, Jesús caandíh nin pah āt níj jepahap wət jī:

—*Weém nihāt ī joyóchah, jweéhcanjeh wāpī bohénap jī. Jwiít judíowā jwī míic wáacat mædíh, Dioíh mædíhbət wāpī bohénap jī.* ²¹ Páant wā bohénachah yuhna, *¿dépanihna weemdíh páant ma níj úbh joí? Ma jéihíhna, weemdíh joinítjidih ma úbh joyóo. Queétoó meemdíh yoobópdih ī naóhbiḡna caá,* āt níj jip wət jī.

²² —Sacerdotewā ī maáhdih páant ma níjca bojóo, níjnít, caan pébh ñhni soldado téihyajíh Jesúhíh péo tíibdih āt mawap wət jī.

²³ —*Ded pah yeejép wā níjátjidih weemdíh ñi naáwá. ¿Yoobópdih yeebdíh wā naáwáchah yuhna, dépanih tigaá weemdíh ma mao?* Jesús soldadodih āt níj jip wət jī.

²⁴ Pánih úbh joí péanit, Anásboó Jesúsdih páantjeh ī chéonijidih ā jī Caifás, sacerdotewā ī maáh yoobát pebhna āt wahap wət jī.

Pedro ā jwúub yeeat

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Jesúsdih páant ā úbh joyát pónih, jwiít Simón Pedrojīh páantjeh tæ cúut pebh jwī mée chéudap jī. Páant jwī mée chéudachah ennit, caanjíh moon jwúh Pedrodih nin pah ī níj úbh joyóp jī:

—¿Meembət Jesús ā pej jumat nihcan níit? ī níjip jī.

—Nihcan caá weém, Pedro ā jwúub níj jepahap yuh jī.

²⁶ Páant ā níját túttimah, sacerdotewā ī maáhdih teo wúhni, Pedro moli chóodih ā bóod yohniji ā dée jwúh Pedrodih nin pah ā níj úbh joyóp jī:

—¿Pácahi jumatpdih meemdíh nihcannit beé Jesús bíicdih wā enep? ā níjip jī.

²⁷ —Weém ájeéh wihcan beé, Pedro ā níj jepahap yuh jī. Páant ā níjíchahjeh, mæjbaí áí ewep jī.

Pilato jwúh Jesúsdih ā úbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-50)

²⁸ Baáb jéenechah, Caifáíh mæmánt Jesúsdih úb bac bejnit, caán tútchidih moón ī maáh Pilato wət jumatníh mæná caandíh ī úb bejep jī. Pánih úb bejna yuhna, queétjeh áíh mæná waadcán, soldadowádih Jesúsdih ī úb waad béjat tútup jī. Pilato judío nihcah, áíh mæná waadnít, jwī wətatdih yap yohna, Pascua jeémátdih ita jéih jeémpan tagaá. ²⁹ Páant ī waadcáh ennit, Pilato jécdih bac jwí ñhñit, queétdih nin pah ā níj úbh joyóp jī:

—¿Dedé jíib tigaá nindih ñi naóh yac? ā níjip jī.

³⁰ —Caán yeejép nihcah, meemdíh jwíta úb jéóhcan tagaá, ī níj jepahap jī.

³¹ —Caandíh úb bejnit, ñi wətat pah yeebjéh ñi peéh chājaá, Pilato queétdih ā níj jepahap jī.

—Obohjeéhtih, yeéb Romano maátaboó jwiít judíowádih cáacwádih ñi mao yohat tútup jī, ī níjip jī. Páant níjná, Jesúsdih ī mawat tútutdih níjná ī chā-jap jī.

³² Páant ī mawat tútuchah, Jesús cruzboó ā wənat pínahdih, játih ā naáwátji bíic yoobó ī chājat tútup jī. ³³ Páant ī níját túttimah, Pilatoboó jwúub waad béjnit, Jesúsdih āt bid bojop wət jī. Pánih bid bojnit, caandíh nin pah āt níj úbh joyóp wət jī:

—¿Meém judíowā ī maáh níit? āt níjip wət jī.

³⁴ —*¿Meemjéh úbh joí en níit ma chā-jap? ¿Bita ī naáwáchah joiníi níit, páant ma níj úbh joyóp?* Pilatodih Jesús āt níjip wət jī.

³⁵ —Páant, weém judío nihcan caá. Ma déewā, ñíh sacerdotewā maátabət meemdíh ī wahap be. ¿Dedétdih tibeé yeejép ma chāj, páant ī peéh chājíchah? Jesúsdih āt níj úbh joyóp wət jī.

³⁶ —*Weém nin baácdih moón ī maáh nihcan caá. Páant wā jumat chah nihna, wā bohénit weemdíh ita teo wáac tagaá, jwí déewā ī teocat pínah níjná. Obohjeéhtih, wā maáh jumat nin baácbóo nihcan caá,* Jesús Pilatodih āt níj jepahap wət jī.

³⁷ —Pánihna, ¿meém maáh níit? páant níjná, Pilato āt níjip wət jī.

—*Ma níját pah maáh tigaá wā jumat. Cáacwā ī maáh jumat tút, queétdih yoobópdih naáwát tút níjná, nin baácbóo wā jéwúwep jī. Pánihna, ded yoobópdih chājíchah, weemdíh ā túi jepahna caá,* Jesús āt níjip wət jī.

³⁸ —¿Dedé tigaá yoobópdih jumat? Pilato āt níjip wət jī.

Judíowā Jesúsdih ī mao yohat tútat

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Páant níj péa, Pilato jwúub bac jéóhñit, queét pái ñhñit judíowádih nin pah ā níj naáwáp jī:

—Ñi mawat tútutni Jesúsdih dedé peéh mawat wihcan caá. ³⁹ Jópchi jumat pah, Pascua yeó jáapdih bíic nemat mæboó jumnidih wāpí baca wúhna caá. Pánihna, ¿ñi maáh ñi níjnídih yeebdíh wā baca wúh jíh? Pilato jwí maátadih ā níj úbh joyóp jī.

⁴⁰ —Nihcan caá. Caandíh ma bacaca bojóo. Barrabásboodih jwiítdih ma baca wúhú, Pilatodih jwí déewā ī níj ñáac jepahap jī. Barrabásboó Romano maátadih yohíhñitjeéh ā jumat jī.

¹⁹ Páant ī níj ñáac jepahachah joinít, Pilato Jesúsdih soldadowádih āt pñat tútup wət jī. ² Páant ī pñat túttimah, queét óot tópdih péeb waoni júdu chājnit, Jesúh wao dáhdih it yacap tají. Pánih yac péanit, maátaíh yégueh pah jíghni caandíh yacnit, nin pah it níj deoh naáwáp wət jī:

³ —Ma túi jumat, judíowā ī maáh, níj deoh naóhñit, Jesúsdih ī dawát yoobó pñina it chā-jap wət jī.

⁴ Páant ÿ pñhat túttimah, Pilato jwúub bac jéóhñit, caanjíh pái ññhñit jwí déewādih nin pah ã jwúub niij naawáp jĩ:

—Ñi joyoó. Nindih dedé peéh mawat wihcan caá. Páant ã wihcatdih ñi jéihyat pínah niijná, wã jwúub eb bac jéóhna caá, ã niijíp jĩ.

⁵ Páant ã niij péanachahjeh, Jesús óot júdu ðeóni, maátaih yégueh pah jígohni ÿ yacniji mæú dítmant ã bac jéúwúp jĩ. Páant ã bac jéúwúchah, Pilato queédih nin pah ã niijíp jĩ:

—Ñi eneé. Nin caá, ã niijíp jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ÿ maáta, Dioih mædíh wapnitbüt Jesúsdiñ ennit, búdí ÿ jéih ñaacáp jĩ.

—¡Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túttú! ¡Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túttú! ÿ niijíp jĩ.

Páant ÿ niij ñaacáchah joinít, Pilato nin pah queédih ã jwúub niijíp jĩ:

—Caandíh peéh mawat wihcah yehna, ñi mawíhna, yeebjéh eb bejnit péoh dodhñit, ñi mawaá, ã niijíp jĩ.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, jwí maáta nin pah ÿ jwúub niijíp jĩ:

— *'Weém Dios wúh caá wã jumhp'*, caanjéh ã niijíp be. Páant ã niijátji jib jwí ñowã ÿ wëtatji pah caandíh mao yohat caá náahap, queét Pilatodih ÿ niijíp jĩ.

⁸ Páant ÿ niijíchah joinít, Pilatoboó chah ã jói wúhi bejep jĩ. ⁹ Páñih jói wúhi bejna, Jesúsdiñ jwúub ñumah waad béjnit, caandíh nin pah ãt jwúub niij éubh joyóp wët jĩ:

—¿Dedjĩh bóo tigaá meém? ãt niijíp wët jĩ.

Páant ã niijíchah yehna, Jesús caandíh ãt jepahcap wët jĩ.

¹⁰ Páant ã jepahcah, Pilato nin pah ãt jwúub niij éubh joyóp wët jĩ, páant muntih:

—¿Weemdíh ma jepahíhcan niit? Weémboó meemdíh wã jéih bacana caá. Cruzboobút wã jéih péoh dodh mawat túttúna caá. ¿Caandíh ma jéihcan niit? Jesúsdiñ ãt niijíp wët jĩ.

¹¹ —*Dios meemdíh páñih wëpatdih ã wúhcah, weemdíh ded pah mata jéih chãjat túttcan tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih ðúo wáñiboó meém chah yéejni ã jumna caá*, Jesús Pilatodih ãt niijíp wët jĩ.

¹² Páant ã niijíchah joinít, Pilato caandíh ãtih bacáihp wët yeh jĩ. Páñih bacáihna, jwúub bac jéóhñit, queét jwí maátadih ã bacáihat déejidih ã wëp naawáp yeh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã naawáchah, jwí déewáboó chah ijñit, búdí ÿ jwúub niij jéih ñaacáp jĩ.

— *'Weém maáh caá'*, niijná, Jesús jwí maáh Césardiñ eníhcanni caá. Páñihna, caandíh bacana, meembút Césardiñ yap yohni mata jum tagaá, Pilatodih ÿ niijíp jĩ.

¹³ Páant ÿ niijíchah joinít, Jesúsdiñ jwúub bac jéúwát túttñit, caandíh ded pah ã chãjat pínahdih naawát tútt niijná, peéh chãjat pínahdih naóhñit ipí chéudupboó Pilato ã yoób jwí chéudup jĩ. Pilato ã chéudupboó jee dáhna ÿ jwejni coah ã jumhp jĩ. Caan cóah jwiit judíowã jwíh wéheatjĩh Gabatá ã wët jumhp jĩ. ¹⁴ Caán

yeó jáapdiñ Pascua jeémát yeó jáap játih jwí míc ámo-hat yeó jáap, yeó téih péoh púh laáb jwini ã jumhp jĩ.

Páñih jwí chéudñit,

—Nin caá ñi maáh, Pilato caanjíh páñit jwí déewādih ã niijíp jĩ.

¹⁵ —¡Á wën dáhwa naáh! ¡Á wën dáhwa naáh! ¡Ub bejnit, cruzboó péoh dodhñit, caandíh ñi mao yohoó! ÿ niij ñaacáp jĩ.

—¿Ñi maáh ã jumchah yehna, caandíh cruzboó péoh dodhñit, mao yohat tútt niit ñi chãjap? Pilato queédih ã niij jepahap jĩ.

—Roma túttchidih bóo César jwí maáh yoobát caá.

Bíh maáh jwiitdih ã wihcan caá, sacerdotewã ÿ maáta ÿ niij jepahap jĩ.

¹⁶ Páant ÿ niiját túttimah, queét ÿ weñat pínah niijná, Jesúsdiñ cruzboó mao yohat túttna, Pilato áih soldadowá ã eb bejat túttup jĩ. Páñihna, queét soldadowá Pilatoih mæmánt Jesúsdiñ ÿ eb bac jéúwúp jĩ.

Jesúsdiñ cruzboó péoh dodhñit, ÿ mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Páñih eb bac jéóhñit, Jesússeh áih cruzdih ã be-wechah, Waó Iidíp wët jumni jeejina caandíh ÿ eb bejep jĩ. Jwíh wéheatjĩh caán jeé Gólgota ã wët jumhp jĩ.

¹⁸ Páñihna, bita chénewádhbüt caán bícdih ÿ mao yohat tútt niijná, ájeéh ÿ eb bejep jĩ. Páñih eb bejna, caanná jwibíñit, queét bíc peihcannit ÿ beoniji cruznadiñ soldadowá ÿ nah péoh jwejep jĩ. Bícdih Jesús ã jéihyepmant bóo bawámant péoh jwej, bíhdih ã wáyá-mant bóo bawámant ÿ péoh jwejep jĩ. Páñihna, ÿ tac yoób Jesúsdiñ ÿ péoh jwejep jĩ. ¹⁹ Páñih péoh jwej péanit, Pilato ã daacát túttni naadíh Jesúsíh waó chahmant ÿ nah péoh bédhdup jĩ. Nin pah ãt niij daacát túttup tajj: *"NIN JESÚS NAZARET TÚTTCHIDIH BÓO JUDÍOWÁ ÿ MAÁH CAÁ"*, ãt niij daacát túttup tajj. ²⁰ Caán naadíh páant ã niij daacát túttna, jwíh wéheatjĩh, Roma túttchidih moónih wéheatjĩh, Grecia baácdih moónih wéheatjĩh-büt páant ãt niij daacát túttup tajj. Páñih nah péoh péanit, queét bíc peihcannitdih ÿ yoób püd dodhdop jĩ, bñca. Queédih cruzboó ÿ péoh dodh mawapboó túttchijwéjdih ã jumhp jĩ. Dawá jwí déewá queédih ÿ mawachah enat tútt niijná, jwíjeéh ÿ péo bejep jĩ. Páñihna, caanná jwibíñit, Pilato ã daacát túttatjidih dawá jwí enep jĩ. ²¹ Páant ã niij daacát túttatjidih dawá jwí enechah ijñit, Pilato pehbboó jwúub bejnit, sacerdotewã ÿ maáta nin pah caandíh ÿ niij wëtup wët yeh jĩ:

—'Nin judíowá ÿ maáh caá', ma niij daacát túttca bojó. Caánboó jwí maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, nin pah ma jwúub niij daacát túttú: *'Judíowá ÿ maáh caá weém'*, ã niijíp be', ma niij daacát túttú, ÿt niijíp wët yeh jĩ.

²² —Wã jwíh daacát túttat pahjeh ã jumhp naáh, Pilato queédih ãt niij jepahap wët jĩ.

²³ Jesúsdiñ ÿ péoh dodhdat túttimah, chénena míc soldadowá Jesúsíh yéguehnajidih ÿ jummat yoobó ÿ ebhp jĩ. Áih jih bóo chóo, waica naáh chóo ã jumhp jĩ.

²⁴ Caán chóo, pánihi ã jəməchah, nin pah queét miic-jeh ī niijíp jī:

—Nin yégueh chóodih jwī yeo wáica boj jīh. Ded nin chóodih əbni pínahdih jéihyat tət niijná, jwī yoh tíoh jwəh jīh, ī miic niijíp jī. Páant niijnít, íh tíhwat naajīh ī yoh tíhwip jī.

Pánih tíohna, Dios naáwát-dih naóh yapani ã daacátji pahjeh ã yapat pínah niijná, queét páant ī chājap jī.

“Wíih yégueh chóodih queét ī jumat yoobó ī əbbipna caá. Pánihna, wíih yéguehdih əbni pínahdih jéihíhna, tíhwat naajīh ī yoh tíohbipna caá”, ãt niij daacáp tajī. †

²⁵ Páant ī chājachah, Jesúh cruz pehbhit chéneha miic yaádh biíc-dih weém wā en ñəhəp jī. Jesús íin, ã cheh, bíih wili María Cleofas áa, bíih wili María Mág-dala tútchidih bóli jwī en ñəhəp jī. ²⁶ Pánihna, ã íin biíc-dih weém búdí ã oinibət ã pebh wā en ñəhəchah ennit, ã íindih Jesús nin pah ã niijíp jī:

—*Naá, can wā bohénijiboó meemdíh ma wəúh pah ã jəmbipna caá*, ã niijíp jī.

²⁷ Páant niij péanit, weemdíh jwəh nin pah ã niijíp jī:

—*Bə cant ma íin pah mi jəmbipna caá*, ã niijíp jī.

Páant ã niijíchah joinít, caán yeó jáapjeh caánt-dih jwíh məboó wā əb waadánap jī.

Jesús ã wənat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Páant ã niij péaat túttimah, “*Nihat Dios weemdíh ã wətnidih wā chāj pəanap be*”, niij jéihna, Dios naáwát-dih naóh yapanit ī daacátji pahjeh ã yapat pínah niijná, Jesús nin pah ã niijíp jī:

—*Weemdíh taca joótna caá*, ã niijíp jī. ††

²⁹ Caanjīh bijni jiwá iguíh mac jəmni wáam dahdih ī bíbohəp jī. Pánihna, biíc soldado hisopo wət jəmni máa doóbhdih əbni, páab chuí déedih chéo bəudhni, bijni macdih ã taj báahanap jī. Taj báaha péanit, Jesúh jacna ã nah tewep jī, ã wái nomat pínah niijná. ³⁰ Páant ã chājachah, Jesús caandíh wái nom péanit,

—*Páant bójeh tigaá*, niij, waó yaíh dənít, ã wənah bejep jī.

Soldado Jesúh páwádih ã jwáagat

³¹ Caán ã wənni yeó jáap-dih, Pascua yeó jáapna jwī chooát yeó jáap pínahdih jwī ámohat ã jəməp jī. Jwiít judíowā caán chooát yeó jáap-dih cruzboó páantjeh ī ñəhatdih jwī náahcap jī. Pánihna, íih wəhə nahnadidh daj mawachah, waícanjeh ī wənat pínah niijná, jwī maátaboó Pilatodih íit daj mawat tətəp wət jī. Páant ī daj mawat túttimah, íih báhahjdih waícanjeh əb deyaat tət íit chājap tajī. ³² Páant ī wətəchah joinít, Pilato cruzboó ñəhndidih íih wəhə nahnadidh soldad-owádih ãt daj mawat tətəp wət jī. ³³ Obohjeéhtih, caan pébh ñəhndidih daj mao péa, yap jəóhni, Jesús játih ã wənatjdih enna, áih wəhə nahnaboodíh ī daj maocap jī.

³⁴ Pánih daj maocan yəhna, biíc soldado áih ítah tóopjīh Jesúh páwá píjmant ã jwáag aabánap jī. Páant

ã jwáagachah, biíc-mantjeh meép mahjīh wid jəmni ã chíi jəúwəp jī. ³⁵ Páant ã chíi jəúwəchah, weemjéh wā enep jī. “Weém nin tólihdih páant wā niij daácna, yoobópdih naóhna caá wā chājap”, wā niij jéihna caá. Pánihna, yeebdíhəbət wā naóh yapani caá, yeebbət Jesúsdih ñi túi jenah joyát pínah niijná. ³⁶ Dios naáwát-dih naóh yapanit ī naóh daacátji pahjeh tibeé páant ã yapap jī. “Áih báhahjdih ded iidípdih ī daj maocan niít”, ī niij daacátji pahjeh, Jesúh wəhə nahnadidh ī daj maocap jī. ³⁷ Dios naáwát-dih bíih tólihdih nin pahbət íit niij daacáp tajī: “Queét ī jwáagnijidih ī enbipna caá”, íit niij daacáp tajī. ††

Jesúh báhahjdih ī yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jesús ã wənat túttimah, José Arimatea tútchidih bóo, áih báhahjdih əb deyaat tət niijná, Pilatodih əbúbdih ãt bejep wət jī. Páant ã əbúchah joinít, ã yohat pínah niijná, Pilato caandíh ãt əb deyaat tətəp wət jī. Páant ã əb deyaat tətəchah joinít, José cruzboó ñəhni pebhna jəinít, Jesúh báhahjdih ã əb deyanap jī. José jwī déewā maátadidh əmna, Jesúsdih ã jepahatjdih ãt naáwíhcap tajī. ³⁹ Nicodemo, Jesúsdih chei jwí wéhenijibət, †† ájeéh jəóhni, mirra wət jəmni chej jəmni ah, áloe wət jəmni chípéh déejīh widnidih ã əb jəyəp jī, Jesúh báhahjdih ī yohat pínah játih ñáñat tət niijná. Caán ã əb jəóhni treinta kilos ãt chodop jī. ⁴⁰ Pánihna, queét chénewā Jesúh báhahjdih əb deyan-it, jwiít judíowā wənnididh jwípí yohat pah, áih báhahjdih chej jəmniíh ñáinít, yéguehnajīh ī pinip jī.

⁴¹ Cruzboó Jesúsdih ī mawap pebh pácahi ã jəməp jī. Caán pácahi tac yoób cáac ī yohat pínah ī jáap baadni jeé íit ãt jəməp jī. Caán ī baadni íitdih cáac yoh jwəhca naáh ãt jəməp jī. ⁴² Pánihna, jwí chooát hora tóah jəúwəchah, áih báhahjdih əb bejnit, chooát yeó jáap túttimah caandíh túi ámoh péaat tət niijná, caán pehbhit jəmni jeé íitdih yójahnitjeh ī yohop jī.

Jesús ã boo pəd jəúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 Domingo yeó jáap-dih baab bójat pínah játih, María Mágdala tútchidih bóli, Jesúsdih ī yohopji-boó mit bej jáanap wət jī. Caanná jəibínit, caán íitdih ī nemniji jeé júdudih bita ī pətú dodhdatji pah ã jəməchah, mit enep wət jī. ² Pánih ennihji weém, Jesús búdí ã oini, Simón Pedrojīh jwī jəməpna mi ñáo jəyəp jī. Pánih ñáo jəinít, jwiít-dih nin pah mi niij naáwáp jī: —Jwí Maáih báhahjdih jáantjeh íit əbəp tabe. Pánih əb bejnitji ded ī jwəhəb jwejepji-boó wā jéihcan caá, mi niijíp jī.

³ Páant mi niijíchah joinít, jwiítbət Jesúsdih ī yohopji-boó enedih jwí ñáo ñah bejep jī. ⁴ Pánih ñáo ñah bejna, weém Pedrodih ñáo yapnit, ã játih caán yohopji jeé íit-na wā waóh jəibínap jī. ⁵ Pánih játih jəibína yəhna, caán íitdih waadcánjeh, péeb jéen enna, Jesúsdih ī pin-ni chóonajjeh ã lajachah, wā enep jī. ⁶ Páant wā péeb

† 19:24 Sal 22.18 †† 19:28 Sal 69.21

‡ 19:36 Ex 12.46; Nm 9.12; Sal 34.20; 1Co 5.7 †† 19:37 Zac 12.10; Ap 1.7 †† 19:39 Jn 3.1-2

jéen enechahjeh, Simón Pedro pée jwinít, chão ñúh-canjah, caán íitna ã waad béjep jĩ. Pánih waad béjnit, Jesúih bácahjidih ĩ pinni chónajijeh ã lajachah, caan-bút ã enep jĩ. ⁷ Jesúih wao dáhdih ĩ pinni chóo chibít yúup ã lajachah, caandíhbut ã enep jĩ. ĩ pinni chóna áih bácahdih áih wao dáhdihbut ĩ pinatji pahjeh ã lajap jĩ. ⁸ Pánihna, waad béjnit, ã en ñhuchah ennit, weembút wã ñhún waad béjep jĩ. Pánih ñhún waadnit, Jesúih bácah ã wihcah ennit, “Yoobópdih Jesús ãt jwúub boo pud júóh tagaá”, weém wã niij jéihyep jĩ. ⁹ Caán íitboó jwĩ bejat pínah jãtjeh, Dios naáwãtdih naóh yapanit Cristo ã wãnat pínahdih, ã jwúub boo pud jéúwãt pínahdihbut ĩ daacãtjidih jwĩ tãi beh joi jwúhcap jĩ. ¹⁰ Pánih en péanit, jwĩih mæná jwĩ jwúub bejep jĩ.

María Mágdala tútchidih bólidih Jesús ã jígohat

(Mr 16.9-11)

¹¹ Jwiítidih mi naáwãt túttimah, María Mágdala tútchidih bóli jwĩ túttimah pée bejnit, Jesúih bácahdih ĩ yohopji jeé íit jéc jipónih ñhñit, mit jéi ñúhup wut jĩ. Pánih jéi ñúhnajeh, péeb jéennit, caán íitna mit en waadá bojop wut jĩ. ¹² Pánih en waadána, Dios ã wahnit ángelwã chénewãdih mit enep wut jĩ. Tãi baabní yéguena dñonít, Jesúih bácah ã lajapjidih ĩt chéudup wut jĩ. Biíc áih waó jumapjimant, biih áih jítcha jumapjimant ĩt chéudup wut jĩ. ¹³ Páant queétdih mi péeb jéen enechah, queétdih caántdih nin pah ĩt niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jéi? ĩt niijíp wut jĩ.

—Wã maáih bácahjidih ub bejnit, ded ĩ jwúub jwejepjiboó wã jéihcan caá, mit niij jepahap wut jĩ.

¹⁴ Queétdih páant niijnít, tac púud enna, Jesús caanjĩh ã ñhuchah, mit enep wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, pánih enna yuhna, mit beh encap wut jĩ.

¹⁵ Páant mi beh encah, Jesús caántdih nin pah ãt niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jéi? ¿Déhdih tigaá ma bid? ãt niijíp wut jĩ.

Páant caandih beh encanjeh, “Nin pácahdih en daoní nacaá”, mit niij jenah joyóp wut yuh jĩ. Páant niij jenah joiná,

—¿Meemnit beé jwĩ maáih bácahjidih ma ub bejep? Ub bejna, ded ma jwúub jwejepjiboó weemdíh ma naáwã, caandih jwúub ubdih wã bejat pínah niijná, caandih mit niijíp wut jĩ.

¹⁶ —*María*, ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joi, tac púud ñhñit, Hebreo wéheatjĩh nin pah mit niijíp wut jĩ.

—Raboni, niijnít, Jesúsdi mit pin tewep wut jĩ. “Raboni”, niijná, “Bohéni”, niijná mit chãjap wut jĩ.

¹⁷ Páant mi pin tewe chah, Jesús caántdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—*Weemdíh ma pin teoca bojó. Wã íip pehbóo wã púuh laab bėj jwuhcan caá. Pin teocanjeh, wã úudwã panihnitdih nin pah niij naáwãdih ma bejeé: ‘Jesús nin pah yeebdih ã niij naáwãt tútup be: ‘Wã íip ñi íip mæn tigaá. Caanjéh wíih Dios ñíih Dios mæn tigaá. Pánihna, ã pehbóo wã púuh laab béjbipna caá’, ã niij naáwãt*

túttup be’, queétdih ma niijí, Maríadih Jesús ãt niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant ã niijíchah joiníhji jwĩ pebhna jwinít, nin pah mi niijíp jĩ: “Jwĩ Maáhdih wã enep be”, niijnít, Jesús caántdih ã naáwãt tútatjidih jwiítidih mi naóh yapanap jĩ.

Jesús ã bohénitjidih ã jígohat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Caán domingo yeó jáap cheyeh túo yap aabát túttimah, jwiít Jesús ã bohénitji, jwĩ maátadih úmna, jécidih tãi nem beedá bojnit, mæú díitna biícidih jwĩ chéudup jĩ. Páant tãi nem beedáni ã jumuchah yuhna, Jesús jwĩ cãtíh ã jígohop jĩ. Pánih jígohnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Ñi jum caá? Dios ã túyat ñijeéh ã jumæ naáh, ã niijíp jĩ.

²⁰ Páant niij péanit, áih téihyanadih, áih jítchanadihbut jwiítidih ã júttup jĩ. Páant ã júttuchah enna, jwĩ Maáh ã jumatdih jéihnit, búdí jwĩ weñep jĩ. ²¹ Páant jwĩ weñechah, Jesús nin pah jwiítidih ã jwúub niijíp jĩ:

—*Úmcanjeh, ñi tãi jumæú. Wã íip weemdíh ã wahat pah mæntih, wíih túini doonãdih ñi naáwãt pínah niijná, yeebdihbut wã wahna caá, ã niijíp jĩ.*

²² Páant niij péanit, jwiítidih ã póoj jáhanap jĩ.

—*Bæ Túini Espíritudih ñi ubæú, ñíih caolih díitboó ã jumãt pínah niijná.* ²³ *Páant ñijeéh jumna, ã wëpatjĩh det ĩ yéej chãjatdih ñi yohochah, yohni ã jumþipna caá. Obohjeéhtih, det ĩ yéej chãjatdih ñi yohcah, yohca naáh ã jumþipna caá,* Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ. †

Jesús ã jwúub jígohochah, Tomás ã enat

²⁴ Jesús jwĩ cãtíh ã jwĩih jígohni chei, Tomás pohba jwíjeéh ã wihcap jĩ. Tomás Jesúsdi jwíjeéh bohéni “Waláhní”, ĩpí niij wët ejni ã jumæp jĩ.

²⁵ Túttimah, ã jwúub juyúchah, caandih nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Jwiít jwĩ maáh Jesúsdi jwĩ enna beé, jwĩ niijíp jĩ.

Páant jwĩ niijíchah joiná yuhna, Tomásboó nin pah ã jipónih niij jepahjehep jĩ:

—Weémboó áih téihyadih ĩ péhwatji íitnadih wíih téih tílbjĩh teo encan, áih páwãdih ĩ jwãagatji íitdihbut teo encan, ‘Á boo pud jéúwãt dooná yoobópdih caá’, wã niij jenah joicán niít, jwiítidih ã jãh niijjéhep jĩ.

²⁶ Túttimah bóo domingo yeó jáap caán mæúdhjeh jwĩ jwúub míic wãac juyúchah, Tomásbut jwíjeéh ã jumæp jĩ. Pánih míic wãac jwinít, nihãt jécnadih jwĩ jwúub tãi nemechah yuhna, Jesús jwĩ cãtíh ã jwúub jígohop jĩ. Pánih jígohnit, nin pah jwiítidih ã niijíp jĩ:

—¿Ñi jum caá? Dios ã túyat ñijeéh ã jumæ naáh, ã niijíp jĩ.

²⁷ Páant niijnít, Tomásboodih nin pah ã niijíp jĩ:

—*Tomás, wíih téihyadih ĩ péhwatji íitnadih meemjéh ma teo eneé. Wíih páwãdih ĩ jwãagatji íitdihbut ma teo eneé. Teo ennit, ‘Yoobópdih tigaá ãt boo pud jéúwãp taga’, ma niij jéihyeeé,* caandih ã niijíp jĩ.

²⁸ —Meémboó wã Maáh, wíih Diosbut caá, Tomás caandíh ã niijíp jĩ.

²⁹ —*Weemdíh ennitjeh, 'Yoobópdih tigaá át boo púd jǔwǔp. Pánih boo púd jǔóhna, Dios ã wahní Cristo yoobát caá; meém ma niij jéihna caá. Obohjeéhtih, bitaboó weemdíh encan yǔhna, páant niij jéihnit, búdí ĩ wēibipna caá,* Jesús Tomásdih ã niijíp jĩ.

Jesúsdi h cáacwã ĩ jéihyat pínah niijná, Juan nin tólihdih ã daacát

³⁰ Jwíjeéh jum jwǔhna, dawá láa jwiít cáacwã jwí jéih chǎjca naáhdih Dios ã wǔpatjǐh Jesús ã chǎj jǔwǔp jĩ. Páant ã chǎjatjidih nin tólihdih wã jéih daác beedácan caá. ³¹ Pánih daác beedácan yǔhna, nin tólihdihjeh wã daacáp be, “Yoobópdih Dios ã wahní Jesússeh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wǔúh”, ñi niij jéihyat pínah niijná. Páant niij jéihna, caandíh jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ñi jum bipna caá.

Jesús Tiberias íim jwǔejdih siete ã bohénitjidih ã jwǔub jíghat

21 Túttimah, jwiít siete ã bohénitjidih Tiberias íim jwǔejdih Jesús ã jwǔub jíghat jĩ. Nin pah ã jumǔp jĩ: ² Jwiít biícđih jumnit, Simón Pedro, Tomás “Waláhni”, jwí niij ejni, Natanael Galilea baác Caná túttchidih bóo, jwiít chénewã Zebedeo weh, bita chénewã Jesús ã bohénitji, páant moón jwí jumǔp jĩ. ³ Páant moón jwí jumǔchah, Simón Pedro jwiítđih nin pah ã niijíp jĩ:

—Weém queéj jǔwǔt mawadih bejna caá wã chǎjap, ã niijíp jĩ.

—Jwiítbut majeéh jwí bejmi caá, jwí niijíp jĩ.

Páant niij, dei jǔibí, jááj chóodih waadnit, íimđih jwí pǔud bac bejep jĩ. Pánih pǔud bac bejnit, nihát chei jwí jǔwǔt mawachah yǔhna, queejwã ĩ chǔúhcap jĩ. ¹⁴ Baáb báahachah, Jesús íim jwǔejdih ã ñǔhuchah, jwí enep yǔh jĩ. Obohjeéhtih, caandíh jwí beh encap jĩ.

⁵ Pánih ñǔhna, jwiítđih nin pah ã niij ej úbh joyóp jĩ:

—*¿Wã déewãá, queejwãđih ñi bid jwícá?* ã niijíp jĩ.

—Wihcan caá, jwí niij jepahap jĩ.

⁶ Páant jwí niij jepahachah joinít, nin pah Jesús ã jwǔub niij ejep jĩ:

—*Jéihyepmant bóo bǔwáboó ñíih ñǔodíh ñi yoh báaha en tigaá,* ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán ñǔodíh yoh báahana, dawá queejwã ĩ chǔúhchah joinít, jwíih ñǔodíh jwí wái ñaha bojop yǔh jĩ. Obohjeéhtih, tǔb dawá ĩ jumǔchah, jááj chóoboó jwí jéih úb yaccap jĩ. ¹⁷ Páant dawá ĩ jumǔchah, Jesúsdi h jwí jwíih jwááh láa biíc yoobó ã yatjidih náhnit, weémboó, Jesús búdí ã oini,

—Jwí Maáh caá, Pedrodi h wã niijíp jĩ.

Páant wã niijíchah joinítjeh, ã too đǔg jwejni yégueh chóodih jwǔub đúo ámoh chéonit, ñaáp báah bejnit, Jesús pebhna ã yaáh ñáan bejep jĩ. ⁸ Páant ã yaáh ñáan bejchah, caán ñǔodíh teonit, jwiítboó jááj chóójǐh jwí wái ñáan jǔibínap jĩ. Íim tac yoob póhba ã nihcan jĩ, túi

jwǔej bǔugdíhjuh jwí jumǔp jĩ. ⁹ Pánih wái ñáan jǔibínit, Jesús ã chǎjni túi iigní tǔb táóhjih queejwã pan biícđih ã lajachah, jwí enep jĩ. ¹⁰ Páant jwí ñáan jǔibínachah, Jesús nin pah jwiítđih ã niijíp jĩ:

—*Butéh ñi jǔwǔt maonitdih daocánnit ñi úb jǔwǔwá,* ã niijíp jĩ.

¹¹ Páant ã niijíchah joinít, Simón Pedro jááj chóodih waadnit, ñǔodíh watnit, óon coahboó ã wái ñáan jǔwǔwǔp jĩ. Dahwanit míicjeh ciento cincuenta y tres queejwã ĩ jumǔp jĩ. Páant moón dawá ĩ jumna yǔhna, caán ñǔodíh ĩ boloh wáicap jĩ. ¹² Pánihna, Jesús jwiítđih nin pah ã jwǔub niijíp jĩ:

—*Ñi jeémp jáa jǔwǔwá,* ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ã pebh jǔibínit, caandíh en poonit jumna, “Jwí Maáh caá”, niijná, jwiít jwí úbh joí encap jĩ. ¹³ Páant ã pebh jwí jǔibínachah, Jesús queéj pan biícđih nah teonit, jwiítđih ã wǔhǔp jĩ.

¹⁴ Caán yeó jáapđih ã boo púd jǔwǔwát túttimah, jwiítđih biíc peihcanni láa míic jǔwǔtna ã chǎjap jĩ.

Jesús Simón Pedrodi h ã míic wéheat

¹⁵ Páant jwí jeémp péaat túttimah, Jesús Simón Pedrodih yǔǔpbit ñǔmah bejnit, nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—*Simón, Jonás wǔúh, ¿queét ĩ oyat chah weemdíh ma oi níit?* ã niijíp jĩ.

—Wã oina caá, Maá. Wã oyatđih ma jéihna caá, ã niij jepahap jĩ.

—*Pánih oina, wíih oveja weh panihnitdih ma túi iníi,* Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

¹⁶ Páant niijnít, nin pah ã jwǔub niij úbh joyóp jĩ, páant mǔntih:

—*Simón, Jonás wǔúh, ¿yoobópdih weemdíh ma oi níit?* ã niijíp jĩ.

—Maá, meemdíh wã oina caá. Wã oyatđih ma jéihna caá, ã niij jepahap jĩ.

—*Pánih oina, wíih ovejawã panihnitdih ma túi en dawaá,* Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁷ Páant niijnít, nin pah ã jwǔub niij úbh joyóp jĩ:

—*Simón, Jonás wǔúh, ¿weemdíh oyat yoobát níit ma oyop?* ã niijíp jĩ.

Biíc peihcanni láa “*¿Weemdíh ma oi níit?*” ã niij úbh joyóchah joinít, Pedro búdí jíghnit, nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Maá, nihátđih jéihni jumna, meemdíh wã oyatđih ma jéihna caá, ã niij jepahap jĩ.

—*Pánih oina, wíih ovejawã panihnit ĩ jeémát pínahđih ma túi wǔhú.* ¹⁸ *Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Jáap jum jwǔhna, meemjéh yégueh waadnit, ded ma bejíhipboó mapí bejep jĩ. Obohjeéhtih, behe ma jumǔchah, míih mǔj nahđih ma jǔwǔt ñahanachah, meemdíh yégueh yacnit, ded ma bejíhcapboó bita ĩ úb bejbipna caá,* Pedrodi h Jesús ã niijíp jĩ.

¹⁹ Páant niijná, Jesúsdi h jepahni ã jummat jíib, ded pah Pedrodi h bita ĩ mawat pínahđih jéihya naóhna ã chǎjap jĩ. Páant niij péanit,

—*Weém ded pah wã chǎjatjidih enniiji jumna, biíc yoobó ma chǎjaá,* Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

Jesús ã bohéni búdí ã oini nin tólihdiã ã daacát

²⁰ Páant ã níj naáwáchahjeh, Pedroboó tac púud ennit, weém Juan, Jesús búdí ã oini, queétdih wã ñéun péenachah, ã enep jĩ. Bícdih jwĩ péé jeémp láa, weémboó Jesús ã pebh dodh jãah lajni “¿Maá, meemdih eníhcannitdih júutni pínah ded tigaá ã jum?” Jesúsdiã níj éubh joini wã jumɸp jĩ. ^{†21} Pániãna, weemdih ennit, Pedro Jesúsdiã nin pah ã níj éubh joyóp jĩ:

—¿Maá, canboodih ded pah tigaá ã yapbi? ã níjíp jĩ.

²² —*Nin baáboó wã jwéub dei jéúwúchah, candih páantjeh wã jumat tútúchah, míih pínah nihcan caá. Pániãna, candih ded pah ã yapat pínahdiã meemdih wã naóhcan caá. Obohjeéhtih, ded pah wã chãjatjidiã enniã jumna, meémboó biíc yoobó ma chãjaá*, Jesús Pedrodiã ã níjíp jĩ.

²³ Páant Pedrodiã ã naáwátjidiã jéihnit, niãat Jesúsíh-wã queétjeh chah búdí ã míic wéhenap jĩ. “Juan, Jesús

búdí ã oini, ã wəncan níit”, weemdih queétjeh ã níj míic wéhenap yəh jĩ. Obohjeéhtih, “Caán ã wəncan níit”, Jesús níjná ã chãjcan jĩ. *“Nin baáboó wã jwéub dei jéúwúchah, candih páantjeh wã jumat tútúchah, míih pínah nihcan caá. Pániãna, ded pah candih ã yapat pínahdiã meemdih wã naóhcan caá”*, Pedrodiã Jesús níj naóhna ã chãjap jĩ.

²⁴ Pániãna, weemdih jĩ, Jesús páant ã níj naáwáp jĩ. Caán ded pah yoobópdih ã yapatjidiã jéihnit, nin tólihdih wã daácna caá. Pániãna, nin wã naáwát yoobópdih ã jumatdih jwĩ túi jéihna caá. ²⁵ Dawá biíhdiã Jesús ã chãjap yəh jĩ. Obohjeéhtih, “niãat ã chãjatjidiã wã daác beedánachah, dawá tóliãna ã juməchah, ãta en bəjácã tagaá”, wã níj jenah joiná caá.

Pániãna, páant bóojeh weém Juan wã daác péana caá.

† 21:20 Jn 13.25

Hechos

Túini Espíritu ã jwúwát pínah yeó jáapdih Jesús ã jéihya naáwát

1 Teófilo, weém, Lucas, meemdih wã jwúub daac wahna caá, páant muntih. Wã jwíih daacni núodih Jesús ded pah ã chãjatdih, ded pah ã bohéatdih, jeáboó ã púuh laab béjatjidihbët wã naóh péanap be. † Nin baácboó jem jwuhna, Jesús ã bohénitdih ñionit, cáacwãdih áih doonádih átát naáwát túutur wët jĩ. Pánihna, ã púuh laab béjat pínah játih, ã naáwát túutnit ded pah ĩ chãjat pínahdih Túini Espíritu ã wëpatjĩh queétdih át wëtur wët jĩ. 3 Jesús cruzboó ã wënat túttimah, ã jwúub bootjidih ĩ jéihyat pínah niijná, cuarenta yeó jáap pohba, dawá láa ã bohénitdih át jwúub jígohop wët jĩ. Pánih jígohnit, “Dios nihat cáacwã ĩ maáh ã jumuchah, caandíh ded pah caá cáacwãdih jepahat náahap”, queétdih apĩ niij naáwáp wët jĩ.

4 Biíc láa Jesús ã bohénit biíc dih jeémpna, queétdih nin pah át niij naáwáp wët jĩ:

—*Túini Espíritudih yeebdíh wã wahbipna caá, wã íip ã niijnidih Jerusalén tútchidih ñi pái jwuhhú. Caán ã niijnidih yeebdíh wáát naáwáp be.* †⁵ *Juan yeebdíh mahjĩh ã daabánap jĩ. Obohjeéhtih, wã íip yeebdíh Túini Espíritudih wahna, caán daabáát panihni ã wëpat yeebdíh búdí ã wëhhipna caá, át niijip wët jĩ.* ‡

Jesús jeáboó át púuh laab béjat

6 Biíc yeó jáap Olivo jee jína Jesús ã bohénit biíc dih ã jumuchah, caandíh nin pah ĩt niij úbh joyóp wët jĩ:

—¿Maá, Romano maátadih yohnit, bët jwiít judíowã jwĩ maáh ma waadmí níit? ĩt niijip wët jĩ.

7 Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah át niij jepahap wët jĩ:

—*Jwĩ íip ã ñioni yeó jáapdihjeh weemdíh maáh ã waadábipna caá. Caán yeó jáapdih yeéboó jéihnit pínah nihcan caá.* 8 *Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdíh ã waadáchah, Dios ã wëpatdih ã wëhhipna caá. Caán wëpatjĩh Jerusalén tútchidih moón, nihat Judea baác dih moón, Samaria baác dih moón, ywúpboó baác nadih moondíh yuh bÿca wíih túini doonádih ñi wëp naóhhipna caá, át niijip wët jĩ.* ††

9 Páant niij péanit, jeáboó Jesús át púuh laab béjep wët jĩ. Caandíh ĩ chéi en ñëun ñúhuchah, mah tólih dih yap púuh laab béjna, át bÿdáh bejep wët jĩ. ††† Páant

† 1:1-2 Lc 1.1-4 †† 1:4 Lc 24.49 ‡ 1:5 Mt 3.11; Mr 1.8; Lc 3.16; Jn 1.33 †† 1:8 Mt 28.19; Mr 16.15; Lc 24.47-48 ††† 1:9 Mr 16.19; Lc 24.50-51

Jesús ã púuh laab béjehah, ĩ chéi en ñëun ñúhuchah, chéne ángelwã baabní yégueh dëonít Jesús ã bohénitjĩ cátih ĩt jígoh ñuhur wët jĩ.

11 Pánih jígoh ñuhnit, queétdih nin pah ĩt niij úbh joyóp wët jĩ:

—¿Yeéb Galilea baác dih moón, dépanihna jeáboó chéi en ñuh tigaá ñi chãj? Caán Jesús, jeáboó púuh laab béjni, ã púuh laab béjatjĩ pahjeh tih ã jwúub dei jwóhhipna caá, ĩt niijip wët jĩ.

Judasjidih jwúub túut nëumní pínahdih ĩ ñíwat

12 Jesús ã naáwát túutnit Olivo jee jímant jwúub dei bejnit, Jerusalén tútchina ĩt jwúub jëibínap wët jĩ. Caán jeé Jerusalén pehbitjeh át jumur wët jĩ. 13 Jwúub jëibínit, queét chahboó ĩ jumni tólih dih ĩt púuh laab béjep wët jĩ. Nin caá queét ĩ wëtna: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, biíh Santiago Alfeo wúh, Simón Celote wët jumni, Judas biíh Santiago wúh ĩt jumur wët jĩ. †††14 Queét oncewã-jeéh, biquína yaádh, María Jesús íin, mi weh biíc dih, míic wáacnit, ĩt jumur wët jĩ. Nihat biíc yoobó jenah joinít, Diosdih búdí ĩpĩ úbhur wët jĩ.

15 Biíc yeó jáap Jesúsíhwã caán tólih dih míic wáacnit, ciento y veinte ĩt jumur wët jĩ. Páant ĩ jumuchah, Pedroboó queét cátih ñuhnit, nin pah át niij naáwáp wët jĩ: 16 “Wã déewãá, Dios jon játih ã niijátjĩ pah bët ã yapna caá. Túini Espíritu Davidjidih ded pah Judasjĩ ã yapat pínahdih át naóh daacát túutur tajĩ. Judasjĩ beé Jesús dih teonit pínahdih ã waáwáp jĩ. 17 Pánih chãjni pínah jwíjeéh Jesús ã tewatdih chãjni ã jumur yuh be”, át niijip wët jĩ.

18 Judasjiboó Jesús dih ĩ tewat pínah naáwát jíib dih ã jwúubáihichah yuhna, queét sacerdotewãboó ĩt teocap wët jĩ. Pánihna, caán jíibjĩh bainí baác dih ĩt jíib chãjap wët jĩ. Caán baác dih Judasboó míic jöp wái wënnijí wálahnit, dúuc jéen bejna, át páah yoh ñajap wët jĩ. Pánih páah yoh ñajna, áih wëdah át búuh yoh bejep wët jĩ. Áih jónóp töpna nihat át bac peét bejep wët jĩ.

19 Judas ã yéejatjĩ jíib dih nihat Jerusalén tútchidih moón ĩt jéih beedép wët jĩ. Pánihna, caán ĩ jíib chãjni baác dih Acéldama wët ĩt búudhdur wët jĩ. “Acéldama”, niijná, “Meép jumni baác”, niijná ĩt chãjap wët jĩ. †††

20 Túttimah, nin pah queétdih Pedro át jwúub niij naáwáp wët jĩ: “Jon játih ĩ daacátjĩ pahjeh tibeé Judasjĩ ã yapap be. Davidjĩ ã daacni Salmos ĩ niijní tólih dih nin pah át niij daacáp tajĩ:

‘Á tewatjĩ yohni ã jumur naáh, niij daácnit,

††† 1:13 Mt 10.2-4; Mr 3.16-19; Lc 6.14-16 ††† 1:19 Mt 27.3-8

Biíh ã tewatjidih jwúub túut nœumnít, ã tewe naáh', ãt niíj daacáp tajj.

(Sal 69.25)

(Sal 109.8)

21 "Páant ã niíj daacátjidih jéihnit, Judasjidih jwúub túut nœumní pínahdih jwiítidih bidat caá náahap. Juan Daabániyeéh jœmnit biquína Jesúsjeéh ã bejep jĩ. Íjeéh jœmni biícidih níwat caá náahap, jwíjeéh ã jœmat pínah niijná. † Jesúsjeéh jwí jœmœchah, jwíjeéh páant péeni, Jesús ã púh laab béjatjidih jwíjeéh ennidihbœt níwat caá náahap. †† Páant jwí níwichah, Jesús ã jwúub booatjidih jwíjeéh naóhni ã jœmbipna caá", Pedro queét Jesúsíhwãdih ãt niijíp wœt jĩ.

23 Páant ã niijíchah joinít, chénewãdih ãt níwip wœt jĩ. Biíc José Barsabás wœt jœmnidih ãt níwip wœt jĩ. Caán Justo ã niíj wœt ejni wœt jĩ. Biíh Matías wœt jœmnidihbœt ãt níwip wœt jĩ. 24 Queétdih níonit, Diosdih nin pah ãt niíj œúbœp wœt jĩ: "Maá, nihat cáacwã ã jenah joyátidih ma túi jéihna caá. Judasjidih túut nœumní pínah, nit chénewã jwí níonitdih, ded meém ma náahnidih jwiítidih ma júutú. Jesúsdi h cádahni Judasji iiguípna ãt bejep taga. Caandíh túut nœumní, jwiít Jesús ã naáwát túutnit biícidih jœmni pínahdih ma júutú", Diosdih ãt niijíp wœt jĩ.

26 Páant niijnáneh, bidat túut niijná, ã níwat naanádih ãt púdanap wœt jĩ. Matíah naá ã jwíih bœúg jéenechah, caánboó Jesús ã naáwát túutnit oncewãjeéh ãt waadáp wœt jĩ.

Túini Espíritu ã wœpat queétdih ã wœhat

2 Pentecostés wœt jœmni yeó jáapdih † nihat Jesúsíh-wã biíc mœudíh ãt jwúub míc wáac jœyúp wœt jĩ.

2 Neohjeh búdí johlit yáaat panihni jeámant jœóhnit, ã jœmni mœudíh ãt yeéj yáanap wœt jĩ. 3 Nihat ãh wao cháh tœ œópát tœpna panihni ãt jígohop wœt jĩ. 4 Pánihna, Túini Espíritu queétdih ã waadáchah, ã wœpatjĩh bitaíh wéheatna ã beh jóica naáhjĩh ãt wéhe jwíhip wœt jĩ.

5 Caán láa, nihat baácna bej peétnitji judíowã Dios ã wœtatdih jepahnit, Jerusalén tútchina ãtát wáac jœyúp wœt jĩ. 6 Pánihna, japboó yáanachah joinít, Jesúsíhwã ã jœmni mœuná dawá ãt míc wáac jœibínap wœt jĩ. Pánih jœibínit, cáacwã yoobó ã wéheatnajĩh Jesúsíhwã ã wéhenachah, beh joiná, jói wéhi bejnit, nin pah ãt míc niíj wéhenap wœt jĩ:

7 —¿Dépanih tigaá nit Galilea baácidih moon yéhna, jwíih wéheatnajĩh ã túi wéhenachah, jwí beh jói? 9 Nihat jwíih wéheatnajĩh bœu wéhena caá ã chãjap: Partia baác, Media baác, Elam baác, Mesopotamia baác, Judea baác, Capadocia baác, Ponto baác, Asia baác, 10 Frigia baác, Panfilia baác, Egipto baác, África baác, Cirene tútchi, Roma tútchidih moonbœt jwiít jwí jœmœp. 11 Biquína judíowã jwí jœmna caá. Bita judíowã nihcan-nit yéhna, Dios naáwátidih bohénitbœt jwíjeéh ã jœmna caá. Bita Creta quewadih moón, Arabia baácidih moonbœt jwíjeéh ã jœmna caá. Pánihna, nitboó ã

wéhenachah, jwiít nihat jwí beh joiná caá. Queét jwíih wéheatnajĩh Dios ã wœp chãjatdih naóhna caá ã chãjap, ãt míc niijíp wœt jĩ.

12 Páant niíj jói wéhi bejna, ã ennidih ã joiníidihbœt ded pah ã yapatdih ãt jéihcap wœt jĩ.

—¿Nit dépanih tigaá bitaíh wéheatnajĩh Dios ã wœp chãjatdih ã túi wéhe? yeéb ãi jenah joyóchah, queétdih ãt míc niijíp wœt jĩ.

13 Obohjeéhtih, bita ãjeéh jœmnit nin pah ãt niijíp wœt jĩ:

—¿Dépah nit cheha náahdih babh máihnit, wéhena caá ã chãjap! ãt niíj deoh naáwáp wœt jĩ.

Pedro cáacwãdih ã naáwát

14 Pánihna, Pedro once Jesús ã naáwát túutnit biícidih níhnit, cáacwãdih nin pah ãt niíj naáwáp wœt jĩ: "Wã déewãá, biíh baácmant jœóhnit, Jerusalén tútchiboó jœmnitbœt, bœu ã yapatdih jéihyat túut niijná, nin wã naáwát pínahdih ãi túi joyoó. 15 'Queét máihnit caá', ãi niíj jenah joyát yoobópdi h nihcan caá. Jwiít judíowã cheibitjeh jwípi máihcan caá. Bœu cheibitjeh las nuev-jeh caá. Pánihna, jwí máihcan caá. 16 Dios jon jãtih ã ni-ijãtji pahjeh bœu ã yapna caá. Dios naáwátidih naóh yapani Joel nin pah ãt niíj daacáp tajj:

17 'Péeni yeó jáap tóah jœúwúchah, nin pah ã yapbip-na caá: Wíih Túini Espíritu ã wœpatdih nihat cáacwãdih búdí wã wœhbirna caá, bœca. Pánihna, ãi weh, ãi weh yatábœt wã naáwátidih ã naóh yapabipna caá. Jáap beh tóahnit oo jœmat jígohat panihnidih ã enbipna caá. Behnit ã oo jœmœchah, queétdih wã naóhbirna caá.

18 Weemdíh teo wœhnit neoná, yaádhidihbœt wíih Túini Espíritu ã wœpatdih búdí wã wœhbirna caá. Queétdih wã naáwátidih ã naóh yapabipna caá.

19 Wã wœpatjĩh œum náah jœmnidih jeáboó baác-boobœt wã wahachah, ãi enbipna caá. Baácboó meép panihni, iigát panihni, tœu jei pánihni ã jœmbipna caá.

20 Jeáboó yeó dœpúátidih ã túut nœumbípna caá. Chei bóo widhbœt meép panih dœuni ã túut nœumbípna caá. Páant ã yapbipna caá, ãi Maáh Cristo ã jwúub dei jœóhni yeó jáap pínah jãtih. Caán yeó jáapdih nihat cáacwã ã en wéhi bejbipna caá. Pánihna, oboh jœmni yeó jáap ã nihcan niít bœca. Yéejnitdih œum náah jœmni yeó jáap jœmna yéhna, yéejat yohnitboodíh caán yeó jáap túini yeó jáap ã jœmbipna caá.

21 Ded jwí Maáhdih ã yéejat yohat túutni, caán iiguípna ã bejat déeji ã túi yapbipna caá', ãt niíj daacáp tajj.

(Jl 2.28-32)

22 "Yeéb wã déewãá, nindih wã naáwáchah, ãi túi joyoó. Jesús Nazaret tútchidih bóo Dios ã wœpatjĩh ã chãj jœutœp jĩ, caandíh Dios ã wahatjidih cáacwã ã jéihyat pínah niijná. Yeéb caandíh ennitji ãi jéihna caá. 23 Jesúsdi h mawat náahna, ãi maátadih ãi wœhœp jĩ. Pánih wœhnit, yeejépwãdih cruzboó ãi mawat túutœp jĩ. †† Dios jon jãtih caandíh ã niijãtji biíc yoobó ã yapap be. ††† Obohjeéhtih, Jesús ãi maonijidih Diosboó ãt jwúub boanap tabe. Túttimah, ã jwúub wœncan niít bœca.

† 1:21-22 Mt 3.16; Mr 1.9; Lc 3.21 †† 1:21-22 Mr 16.19; Lc 24.51 † 2:1 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11

†† 2:23 Mt 27.35; Mr 15.24; Lc 23.33; Jn 19.18 ††† 2:23 Lc 24.26

Chah wēpni jumna, wənnidih yəhna, āt jwəub booanap tabe, páant məntih. Pánihna, bəx páantjeh báadhni caá. ¹²⁵ Davidjiboó jon jātih nin pah Jesucristo ā jwəub boo pəd jūwát pínahdih āt niij daacáp tajī:

‘Wā Maáh wājeéh āpī jumna caá. Yeó jáap jummat pah Dios wā Maáh wā pebh ā juməchah, enna, wā ɛmcan niít.

²⁶ Dios, weemdíh oina, wənnit ī juməpboó wíih caolidih ma yohcan niít. Wíih bácahdihbət ma moopát tətcan niít. Páant ma chājat pínahdih jéihna, wā túi wēi naóhna caá. Míih jumna, ɛmcanjeh, wā túi jum-bipna caá.

²⁸ Pánihna, weemdíh jwəub booanit, wājeéh ma juməchah, wā túi wēina caá’, āt niij daacáp tajī.

(Sal 16.8-11)

²⁹ “Wā déewāá, jwī nɔ Davidji ded pah ā jummatdih yoobópdih wā naóhna caá. Caán ā wənəchah, ít yohop wət jī. Caandíh ī yohni íitji páantjeh ā jumna caá. Pánihna, ‘Wíih bácahdih ma moopát tətcan niít’, niij daac-na, caanjéh áih pínahjeh āt nihjican tagaá. ³⁰ Davidji Dios naáwátdih naóh yapani ā juməchah, Dios caandíh nin pah āt niijíp wət jī: ‘Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ma jəima jwəub boonit, meém maáh ma jummatji dée pah, nihat nin baácdih moondíh maáh ā jum-bipna caá’, āt niijíp wət jī. ^{††} Cristodih Dios maáh ā waadáat pínah, ā boo pəd jūwát pínahdihbət nin pah āt niij daacáp wət jī: ‘Caán wənnit ī juməpboó páantjeh ā jumcan niít. Áih bácahbət ā moópcan niít’, David āt niij daacáp tajī. ^{‡‡} Caán Jesúsdih beé Dios āt booanap be. Á jwəub booanidih jwiít nihat jwī enep be. ³³ Caán Dios ā jéihyepmant bóo bəwámant jumni maáh caá. Pánihna, ‘Túini Espíritudih noónboó ma wahaá’, ā íip Dios caandíh ā niijíchah, nin Túini Espíritudih āt wahap taga. Bəx jwəh Túini Espiritu ā chājatdih ennit, joiná caá ni chājap. ³⁴ Davidji Dios pebhboó āt pəh laab béjcap wət jī. Pánihna, áih pínah nihjican tagaá. Nin pah ā niij daácni Jesúh pínahji tagaá:

‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā niij naáwáp be: “Wā jéihyepmant bóo bəwámant chéudnit, maáh ma juməh.

³⁵ Páant maáh ma juməchah, meemdíh eníhcannitdih wā yohbipna caá. Meém queétdih chah wēpni ma jum-bipna caá”, ā niijíp be’, Davidji āt niij daacáp tajī.

(Sal 110.1)

³⁶ “Pánihna, wā déewāá, nindih ni túi jéihyee: Caán Jesús yeéb cruzboó ni mao yohat tətijnidih Diosboó maáh ā waadánap be. Caán Jesússeh jwípí páini Dios ā wahni Cristo beé”, Pedro cáacwátdih āt niijíp wət jī.

³⁷ Páant ā niijíchah joinít, búdí jígah ɛmnnit, Pedrowátdih nin pah ít niij ɛbh joyóp wət jī:

—¿Jwī déewāá, ded pah tigaá jwī chājbi? ít niijíp wət jī.

³⁸ —Yeéb ni yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ni jwəub tət nɔmú. Páant ni tət nɔmúchah, Dios ni yéejatdih ā yohbipna caá. Pánih tət nɔmúnít ni juməchah, Jesús ā wəpatjīh ni daabáat tətú. Páant ni chājachah, Dios yeebdíh Túini Espíritudih ā wəh-bipna

caá. ³⁹ Jon jātihjeh Dios yeéb pínahdih, ni weh pínahdih, ni jəimená pínahdihbət, nihat caán ā níonit pínahdih nin pah āt niij naáwáp wət jī: ‘Nihat weemdíh jepahnitdih Túini Espíritudih wā wəh-bipna caá’, Dios āt niijíp tajī, ^{††} Pedro queétdih āt niijíp wət jī.

⁴⁰ Páant niij péanit, queétdih nin pah āt jwəub niij wēp naáwáp wət jī, páant məntih:

—Nin baácdih moón yeejép ī chājatji jīb Dios búdí ā peéh chājbipna caá. Pánihna, queét pah ni jumca bo-joo. Ni yéej chājatdih cádahnit, ni tət nɔmú. Páant ni chājachah, yeebdíh ā peéh chājcan niít, āt niijíp wət jī.

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, dawá jepahnit, ít daabáat tətəp wət jī. Pánihna, Jesúhwājeéh caán yeó jáapjeh tres mil cáacwā chah dawá ít juməp wət jī. ⁴² Yeó jáap jummat pah queét jáap jepahnit Jesús ā naáwát tətənit ī bohénachah, ít túi joyóp wət jī. Íih jeémátdih míic pāáh wəhnt, Diosdih ɛbhnt, bícdih ípí túi juməp wət jī.

Jesúhwā ded pah ī jummat

⁴³ Jesús ā naáwát tətənitboó Dios ā wəpatjīh wənnitdih ípí booa jətəp wət jī, Dios ā wəpatdih cáacwā ī jéihyat pínah niijná. Páant ī chājachah ennit, nihat ít en wəhi bejep wət jī. ⁴⁴ Jesúhwā íih bíí déedih míic pāáh wəhnt, bícdih túinijeh ípí juməp wət jī. ^{‡‡} Íih bíí déedih jīb chāj wəhnt, nihat bíih pah bóo wihcannitdih queét ī jummat yoobó ípí wəh wáacap wət jī. ⁴⁶ Pánih chājna, yeó jáap jummat pah Dioíh mənná míic wáacnit, “Dios túini caá”, ípí niij wēi naáwáp wət jī. Íih mənná-boobút míic wáacnit, bícdih ípí túi nɔmah wēi jeémép wət jī. Páant ī chājachah ennit, “Queét túinit caá”, nihat cáacwā ípí míic niijíp wət jī. Pánihna, yeó jáap jummat pah bita jáap jepahnitdih túi ɛbnt, jwíih jepahnitjeéh Dios āt waadánap wət jī. Jáap jepahnitbət íjeéh ít míic wáacap wət jī.

Jéih bejcannidih Pedro Juanjīh ī booaat

3 Bíic yeó jáap, cheyeh, las tres juməchah, judíowā Diosdih ípí ɛbát horadih Pedro, Juanjīh Dioíh mənná ít bejep wət jī. ² Yeó jáap jummat pah Túini Jēc wūt juməpdih ā chéenwā jéih bejcannidih ípí ɛb jəibí chéud jwejep wət jī. Jáap cáac jumnijeh caán jéih jibcanni átát juməp wət jī. Caan jécdih chéudnit, caanjīh waadnítdih dinero āpí ɛbhúp wət jī. ³ Pánihna, Pedro, Juanjīh caán mənná ī waadát tət chājachah ennit, queétdih jéih jibcanni dinerodih āt ɛbhúp wət jī. ⁴ Pedroboó caandíh ennit,

—Jwiítdih ma túi eneé, āt niijíp wət jī.

⁵ Páant ā niijíchah joinít, queétdih en behnit, “Queét baini dinero weemdíh ī wəh-bipna caá”, caanjéh āt niij jenah joyóp wət yəh jī. ⁶ Obohjeéhtih, páant ā niij jenah joyóchah yəhna, Pedro caandíh nin pah āt niij naáwáp wət jī:

—Weém dinerodih wā bíbohcan caá. Obohjeéhtih, caandíh wəhcan yəhna, chah túinidih meemdíh wā chājbipna caá. Jesucristo Nazaret tətchidih bóo ā wē-

† 2:24 Mt 28.5-6; Mr 16.6; Lc 24.5 †† 2:30-31 Sal 132.11; 2S 7.12-13 ‡ 2:30-31 Sal 16.10

†† 2:39 Is 57.19 ‡‡ 2:44 Hch 4.32-35

patjĭh meemdĭh wā booana caá. Ma ñah ñehéh. Ñah ñehnit, ma yáac chĕi bejeé, át niijp wut jĭ.

⁷ Páant niijnít, áih jéihyepmant bóo téihyadih teonit, caandĭh át wái ñahanap wut jĭ. Páant ā wái ñahanachahjeh, caán jéih jibcanniji áih wio wĕpép nahna át jumup wut jĭ. ⁸ Pánihna, caán ñah ñehnit, át yáac chĕi bej jwíhip wut jĭ. Pánih yáac chĕi bejnit, ñaáp táamp chĕinit, “Dios túini caá. Wā túi jéih bejna caá”, niij wĕinit, Dioih muedĭh át waad béjep wut jĭ. ⁹ Pánih yáac chĕi bejnit, “Dios túini caá”, ā niijchah, nihat cáacwā ĩt enep wut jĭ. ¹⁰ Caandĭh ennit, “Caán Dioih mĕú Túini Jĕcdih chĕudni dinero ĕbhniiji caá”, ĩt niij jĕihyep wut jĭ. Páant ā jibichah ennit, caandĭh ded pah ā yapatdih ĩt en wĕhi bejep wut jĭ.

Dioih mĕuná Pedro cáacwādh ā bohéat

¹¹ Jéih bejcanniji Pedrowādh ā teo ñehún péenachah, nihat cáacwā en wĕhi bejnit, Dioih mĕú Salomón ā chĕjat túetni coahjina ñáo ñah bejnit, Pedrowā pebhna ĩt míic wáacap wut jĭ. ¹² Páant ĩ míic wáacachah ennit, Pedro nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĭ. “¿Wā déewāá, dépanihna nindih ñi en wĕhi bej? ¿Dépanihna jwiítdih ñi en ñehún? ‘Queétboó Diosdih túi joinít jumna, ĩh wĕpatjĭhjah nindih ĩ jéih yáac chĕi bejat túetna caá’, ñi niij jenah joiná yeh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joyát yoobópdih nihcan caá. Jesús ā wĕpatjĭh beé caandĭh jwĭ boanap be. ¹³ Abraham, Isaac, Jacob jon jĕtih moón jwĭ ñowā Diosdih ĩt túi weñep wut jĭ. † Caán Diosjeh beé, caandĭh teo wĕhni Jesús ā wĕt chah yáacat pínah niijná, nindih ā jibanap be. †† Yeéboó Jesúsdiĭh en jĕihnitdih wĕhni, Pilato caandĭh nemat mĕumánt ā bacaíhichah yehna, yeéb ā bacaat déedih ñi jepahcap be. ¹⁴ Pilato caandĭh ā bacaíhichah yehna, Jesús túini, túi chĕjni ā jumĕchah yehna, yeéboó caandĭh ñi náahcap be. Pánih náahcan, cáac maonidih ñi bacaat túetup be. ¹⁵ Jwiítdih túi ĕbni Jesúsboodĭh yeéb ñi mawat túetup be. Obohjeéhtih, wĕnnidih ĩ yohochah yehna, Dios caandĭh ā jwĕb boonidih jwiít jwĭ enep be. ¹⁶ Pánihna, caandĭh túi jenah joinít, nin ñi jéihni, ñi ennidih Jesús ā wĕpatjĭh jwĭ boanap be.

¹⁷ “Wā déewāá, yeéb jwĭ maátajĭh Jesús Dios ā wahnĭ ā jummatdih jéihcan, caandĭh ñi mawat túetup be. Páant ñi chĕjatjidih weém wā jéihna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, jon jĕtih Dios naáwátidih naóh yapanit, ñi chĕjat pínahdih nin pah ĩt niij daacáp tajĭ: ‘Cristo yeejép ā yapbipna caá’, ĩ niijátji pahjeh tibeé ā yapap be. ¹⁹ Bĕu jwĕh yeéb yeejép ñi chĕjatjidih búdí jĭgahnit, túiniboodĭh jwĕb túet ñehmúnit, Jesucristodih ñi jepahaá. Páant ñi túet ñehmúchah, yeejép ñi chĕjatjidih Dios yeebdĭh ā yoh wĕhbiĭna caá. ²⁰ Páant ñi chĕjachah, Dios ā wahnĭiji Cristodih jwiítdih ā jwĕb wah deyabipna caá, jwiítdih ā teo wáacachah, jwĭ túi weñat pínah niijná. ²¹ Obohjeéhtih, bĕu Dios pebhboó caá ā jum jwĕhĕp. Dios ni-hatdih ā ámohat pínahdih jon jĕtih ā naáwátidih naóh yapanitdih át naóh daacát túetup wut jĭ. Pánihna, ni-

hat ā naáwátjidih chĕj péanit, Jesucristodih ā jwĕb wah deyabipna caá. ²² Moisés nin pah át niij naáwáp tajĭ: ‘Jwĭ dée Dios naáwátidih naóh yapani pínahdih jwĭ Maáh Dios yeebdĭh ā wahbipna caá. Weemdĭh ā jwĭh naáwát túetati pahjeh tigaá caandĭhbĕt ā jwĕb naáwát túetbipna caá. † Pánihna, ded pah ā niij naáwát pínahdih ñi túi joyoó. ²³ Det caandĭh joicán, ā wĕtĕchah jepahcannitdih Dios ā yohbipna caá. Dioih-wājeéh queét ĩ jéih jumcan niít’, Moisés át niij daacáp tajĭ. ††

²⁴ “Niĭhat Dios naáwátidih naóh yapanitji Samuel, ā bĕudát túttimah moonbĕt nin yeó jáapnadiĭh yapat pínahdih naóhna, Jesucristodih niijná ĩt chĕjap tajĭ. ²⁵ Jon jĕtih moón jwĭ ñowājidiĭh Dios át naáwáp wut jĭ. Pánih naóhna, Abrahamdih ā naáwátji pahjeh tih jwiítdihbĕt biíc yoobó naóhna át chĕjap wut jĭ. Nin pah át niij naáwáp wut jĭ: ‘Ma jumadiĭh wā túi chĕjachah, caán-boobĕt niĭhat baácidiĭh moonđihbĕt ā jwĕb túi chĕjbiĭna caá’, át niijp wut jĭ. ²⁶ Pánihna, jwiítboodĭh Moisés ā naóhniiji Dios wĕhđidih jwiít judiowādh át jwĭh wahap tajĭ, jwiítdih ā túi chĕjachah, yeejép chĕjni jwĭ túet ñehmát pínah niijná”, Pedro cáacwādh át niijp wut jĭ.

Pedrowādh judiowā ĩ maáta ĩ jĕihñat

4 Páant cáacwādh Pedro Juanjĭh ĩ naáwáchah, sacerdotewā, Dioih mĕudĭh wapnit soldadowā ĩ maáh, saduceowābĕt Pedrowā pebhna juibínit, ĩt joyóp wut jĭ. Páant ĩ joyóchah, Pedrowā nin pah cáacwādh ĩt niij naáwáp wut jĭ: “Jesús ā wĕnat túttimah, át jwĕb boo pĕd jĕwĕp be. Á boo pĕd jĕwĕwátidih jéihna, áihwā jumna, jwiítbĕt jwĭ boo pĕd jĕwĕwát pínahdih jwĭ jéihna caá”, ĩt niijp wut jĭ. Páant ĩ niijchah joí ĩjnit, maátaboó cáacwādh too pāa bejnit, Dioih mĕudĭh wapnit soldadowādh Pedrowādh ĩt juibít tewat túetup wut jĭ. Cheyeh jumĕchah, túttimah bóo yeó jáapdiĭh queétdih ĕbh joíhna, nemat mĕúboó ĩt nemat túetup wut jĭ. ⁴ Judiowā ĩ maáta Jesúsdiĭh ĩ náahcaĕh yehna, áih doonádh joinít, “Yoobópdih tigaá”, dawá ĩt niij jenah joyóp wut jĭ. Pánihna, Jesúsdiĭh-wā chah dawá jumna, cinco mil neoná ĩt jumup wut jĭ. Yaádhjeéh ĩ wehjeéhĕt chah ĩt jumup wut jĭ.

⁵ Túttimah bóo yeó jáapdiĭh sacerdotewā ĩ maáta, bita judiowādh waóhni, Moisés ā wĕtatjidih bohénit biícđih ĩt míic wáacap wut jĭ. ⁶ Sacerdotewā ĩ maáh, Anás wĕt jumni, ā déewābĕt Caifás, Juan, Alejandro, bita biícđih ĩt míic wáacap wut jĭ. ⁷ Pánihna, queét Pedrowādh ĩ bid bojochah, soldadowā queétdih ĩt ĕb juibínap wut jĭ. Páant ĩ ĕb juibínachah, maáta nin pah ĩt niij ĕbh joyóp wut jĭ:

—¿Deih wĕpatjĭh tibeé yeéb caandĭh ñi booa? ¿Déhe tibeé yeebdĭh páant chĕjat túetni? ĩt niijp wut jĭ.

⁸ Páant ĩ niijchah joinít, Túini Espiritu ā wĕpatjĭh Pedro nin pah át niij jepahap wut jĭ:

—¿Yeéb maáta, yeéb waóhni, ⁹ jéih jibcannijidiĭh jwĭ túi chĕjatdih ĕbh joí en niít ñi chĕjap? ¹⁰ Yeebdĭh, ni-hat judiowādhbĕt nindih jéihyat caá náahap: Jesu-

† 3:13 Ex 3.15 †† 3:13 Is 52.13-53.12; Fil 2.7-9 †† 3:14 Mt 27.15-23; Mr 15.6-14; Lc 23.13-23; Jn 19.12-15 †† 3:18 Is 52.13-53.12

†† 3:22 Dt 34.10 ††† 3:22 Dt 18.15-16 ††† 3:23 Dt 18.19 † 3:25 Gn 12.3; 22.18

cristo ä wëpat beé nindih ä boanap be. Jesús Nazaret tütchidih bóo, yeéb cruzboó ñi mawat tüttni, Dios ä booani, caán ä wëpatjñh nindih jwí boanap be. Pánihna, bæ nin ä jibichah, ñi enna caá. ¹¹ Dios naáwátidih naóh yapanit jon jätih Jesucristodih naóhna, 'Cáacwä ï náahcannidih Dios ä ñiobipna caá', ït niij daacáp tajñ. [†] Pánihna, Jesucristodih yeéb ñi náahcah yñhna, Diosboó caandih jwí maáh pínah ät waadánap wët be. ¹² Caán Cristojeh tigaá cáacwä iiguípna bejnit déjidih tñi ãbni. Nin baácboó bíih tñi ãbni pínah wihcan caá. Caanjéh caá yéejat yohni ä jëmup, Pedro ät niijp wët jñ. ^{††}

¹³ Páant niij naóhna, Pedrowä bohécannit yñhna, ãumcanjeh, ï wëp bohénachah ennit, ït joí wñhi bejep wët jñ. Jesús ä bohéat pah ï wëp bohénachah enna, "Pedro, Juanjñh yoobópdi Jesúsjeéh jëmni tigaá", ït niij jéihyep wët jñ. ¹⁴ Jéih jibcanniji boonit, Pedrowäjeéh ä jëmchah, queét maáta Pedrowädih "Yeejép ï chájna caá", ït jéih niij naóh yaccap wët jñ. ¹⁵ Pánih jéih naóh yaccan, maáta ï míc wáacat tólihmant Pedrowädih ït bac bej jwñhat tütup wët jñ. ¹⁶ Páant ï bac bejat tüt-timah, queétjeh nin pah ït niij míc wéhenap wët jñ:

—¿Queétdih ded pah tigaá jwí chájbi? Dios ä wëpatjñh jéih jibcannidih ït boanap taga. Nihat Jerusalén tütchidih moón páant ï chájatjidih ï jéihna caá. Pánihna, jwiitboó 'Páant ï chájcan beé', jwí jéih ni-ijcán caá. ¹⁷ Pánihna, Jesúsíh doonádih bitadih jwí bohéat tütca boj jñh, queét maátajeh ït míc niijp wët jñ.

¹⁸ Páant niij péanit, Pedrowädih jwñub bid bojnit, —Jesúsíh doonádih bitadih ñi jwñub naóhca bojoó, ït niijp wët yñh jñ.

¹⁹ Páant ï niijchah joinít, Pedro Juanjñh nin pah ït niij jepahap wët jñ:

—Páant ñi wëtchah, jepahna nihna, Diosboodih yap yohna caá jwita chájap. ¿Pánihna, dedboodih tigaá jwí jepahbi, Dios ä weñat pínah niijná? ²⁰ Obohjeéhtih, jwiitboó jwí ennidih, jwí joinídhüt jwí jéih jweéhcan caá, ït niijp wët jñ.

²¹ Páant ï niijchah joinít, maátaboó nin pah Pedrowädih ït jwñub niijp wët yñh jñ:

—Jesúsíh doonádih ñi jwñub bohénachah, yeebdih yeejép jwí peéh chájbi-pna caá, ït niijp wët jñ.

Pánihna, cáacwäboó jéih bejcanniji ä tñi bejatdih ennit, "Dios wëpni yoobát ä jëmna caá", ï niijchah joinít, maátaboó Pedrowädih jéih peéh chájcanjeh, queétdih ït bacanap wët jñ. ²² Jéih jibcanniji cuarenta jópchi bíbohni wët jñ.

Jesúhwa ï ãumcat pínahdih ï ãubát

²³ Pedro Juanjñh bac bejnit, ï chéenwä pebhna jwñub jëibíni, judíowä ï maáta ded pah ï niijátjidih queétdih ït naáwáp wët jñ. ²⁴ Páant ï niijchah joinít, queét nihat bícdih Diosdih nin pah ït niij ãubüp wët jñ: "Maá, meém jeádih chájni, nin baácdihüt chájni, búdí mejdihüt chájni, nihat báadhndihüt chájni caá.

²⁵ Túini Espíritu ä wëpatjñh jwí ñeo Davidji, meemdih teo wñhni, nin pah ät niij daacáp tajñ:

'Judíowä nihcannitboó jenah joicánjeh, Diosdih ïjnit, ï jñihna yñh caá. Cristo ä chájat pínahdih ï jähíhmina yñh caá.

²⁶ Dawá nin baácdih moón maáta míc wáacnit, jwí Maáh Diosdih, ä wahní Cristodihüt en jñihna, Dios ä jenah joyátjidih ï yéejahmi na yñh caá', ät niij daacáp tajñ.

(Sal 2.1-2)

²⁷ "Páant tigaá nin tütchiboó Herodes, Poncio Pilato, judíowä nihcannit, judíowä bícdih ma wahní Jesúsíh mawat tüttna, ï míc wáacap be. ^{††} Caán Jesús tñi yoobópdi jëmni, meemdih tñi jepahni ä jëmchah yñhna, caandih ï mawih jenah joyóp be. ^{†††} 'Páant caá ä nihbip', ma niijátji pah queét ï chájap be. Meém ma jéihyatjñh páant mat niij naáwáp tajñ. ²⁹ Pánihna, Maá, queét jwiitdih 'Yeéb ñi jwñub bohéat peéh yeejép jwí chájbi-pna caá', ï niijátjidih joinít, jwiitdih ma teo wáacá, jwiit meemdih teo wñhni ãumcanjeh, míh túini doonádih jwí wëp naáwát pínah niijná. ³⁰ Jwiitdih ma teo wáacá, túbüp chñhndih jwí boanachah, cáacwä ï jéih chájca naáhdih Jesús ä wëpatjñh jwí chájat pínah niijná", ït niij ãubüp wët jñ.

³¹ Páant ï niij ãubúchahjeh, ï míc wáacni mñú búdí ät méménap wët jñ. Páant ä méménachah, Túini Espíritu ä wëpat queétdih búdí ä wñhchah, ãumcanjeh Dios naáwátidih ït jwñub naáwáp wët jñ.

Jesúhwa ï míc pāáat

³² Dios ä wëpatjñh queét Jesús ä naáwát tüttnit nin pah cáacwädih ïpí niij naáwáp wët jñ: "Jesús ä boo pñd jñúwát tüttimah caandih jwí enep jñ", ït niijp wët jñ. Queét nihatdih Dios búdí ä teo wáacachah, chah dawá Jesúsíh ït jepahap wët jñ. Bíic yoobó jenah joinít, ñih bíi déedih "Wñh míicjeh caá", ït niijcáp wët jñ. Queét nihat ï bíbohah yoobó míc pāáhnit, ïjeéh jëmndih ïpí tñi teo wáacap wët jñ. ^{††††} Pánihna, ded moh yéejnit ïjeéh ït wihcap wët jñ. Det wápchi pínah baácdih bíbohni, mñúdhüt bíbohni, ñihndih ïpí jñib cháj wñhnp wët jñ. Caán jñibdih ãb bejnit, ³⁵ Jesús ä naáwát tüttnidih ïpí jñibí wñhnp wët jñ. Páant ï ãb jñibí wñhchah, teonit, queétdih ïjeéh jëmni moh yéejnitdih ïpí jwñub pāáap wët jñ. ³⁶ Bíic ïjeéh José wët jëmni ät jëmup wët jñ. Jesús ä naáwát tüttnit Josédih Bernabé wët ït búdhüp wët jñ. Ä wët Bernabé "Cáacwädih tñi weña teo wáacni", Griego wéheatjñh niijná ït chájap wët jñ. Caán Leví jñima, Chipre quewadidih bóo wët jñ. ³⁷ Pánihna, caanbút ãih wápchidih ät jñib chájap wñhnp wët jñ. Pánih jñib cháj wñhni, caán jñibdih Jesús ä naáwát tüttnidih wñhni, bitadih ät pāáat tütup wët jñ.

Ananías äjeéh bóli Safirajñh ï yeeat

5 Bitabüt Bernabé ä chájat pah ïtih chájhip wët yñh jñ. Newé Ananías wët jëmni, yad Safira wët

† 4:24 Ex 20.11; Neh 9.6; Sal 146.6 †† 4:27 Lc 23.7-11; Mt 27.1-2; Mr 15.1; Lc 23.1; Jn 18.28-29 ††† 4:27 Is 52.13; Fil 2.7 ††† 4:32-33 Hch 2.44-45

jəmnih wət jī. Queébt̄ ſih wápchidih jíib chāj wūhnit, caán jíibdih Jesús ā naáwát túətnitdih Ananías āt wūhəp wət yəh jī. ² Obohjeéhtih, ā jíib chājna yəhna, bainíjeh ā wūhat pínahdih əbnit, nihát bíłhdih caanjéh āt ámohop wət jī. Páant ā chājachah ennit, yadbət mit jéihyep wət jī. Pánihna, bainíjeh əb bejnit, Ananías Jesús ā naáwát túətnitdih āt jəibí wūhəp wət jī.

³ Páant ā yeeatdih Túini Espírítu ā jéihyanachah, Pedro Ananíasdih nin pah āt níj jəihñəp wət jī:

—Ananías, nemépwā ĩ maáh Túini Espíritudih meemdíh āt yeeat túətəp wət. Pánihna, míih baácdih ma jíib chāj wūhna, caán jíibdih meemjéh mat ámohop wət. ⁴ Ma jíib chāj wūhat pínah játił, míih wápchijeh tigaá ātił jəməp ta yəh caá. Pánihna, míih jíib tigaá ātił jəməp. Páant, míih ā jəməchah yəhna, ¿dépanihna oboh ma yee? Jwiítđihjeh ma yeečan caá. Diosdih caá ma yeenap, āt níijp wət jī.

⁵ Páant ā níijchahjeh, Ananíasboó āt wən bəugúp wət jī. Páant ā yapat doonáđih joinít, nihát búdí ĩt úməp wət jī. ⁶ Ā wənəchah ennit, japata áih báčahjidih yéguehjíł pin, cáacdih yohopboó əb bejnit, caandíł ĩt baad yóhop wət jī.

⁷ Tres horas túttimah, Ananías áaji ā wənatjidih jéihcan, Pedro pebhna caántbət mit waád jəibínap wət jī. ⁸ Páant mi waád jəibínachah, Pedroboó nin pah caántdih āt níj wəbh joyóp wət jī:

—¿Níih wápchidih ní jíib chāj wūhəchah, bóo nit beé yeebdíł ĩ jíib chájap? āt níijp wət jī.

—Páant bóojeh tibeé jwiítđih ĩ jíib chájap be, mit níj jepahap wət yəh jī.

⁹ —¿Dépanihna yeéb chénat pah Túini Espíritudih bíic yoobó ní yee? Ma joyoó. Majeéh bóojidih baad yóh péanit, jwəub jəóhna, meemdíłbət míih báčahdih ĩ əb bejbipna caá, Pedro caántdih āt níijp wət jī.

¹⁰ Páant ā níijchahjeh, caántbət mit wən bəugúp wət jī. Pánihna, baad yóhnit japata caán muedíł jwəub waád jəibínit, míih báčahjidih enna, caántjidihbət əb bac bejnit, newéih báčahji pebhna əb jəibínit, ĩt baad yóhop wət jī. ¹¹ Pánihna, Jesúihwā, nihát bitabət caán doonáđih joinít, búdí ĩt úməp wət jī.

Jesús ā naáwát túətnit wənnitdih ĩ booaat

¹² Jesús ā naáwát túətnit Dios ā wəpatjíł dawá cáacwāđih ĩt booa júətəp wət jī, “Dios wəpni ā jəmna caá”, ĩ níját pínah níijná. Queét Jesúihwā Dioíł məú Salomón ā chájat túətni coahjidih ĩpí míic wáacəp wət jī. ¹³ Bitā ĩ yéejat peéh chájatđih úmna, queét pebhna bejčan yəhna, “Queét táinit caá”, cáacwā ĩpí níijp wət jī. ¹⁴ Neoná, yaáđhbət, chah dawá Jesúsđih ĩt jepahap wət jī. ¹⁵ Pánihna, təbúp chəúhñitdih Pedro ā teo jáha booaat pínah níijná, ĩ chéenwā queéđđih ĩ lajatjíł namá jwéejđih ĩpí əb jəibí jwejep wət jī. Bitā ā məj jəibícanitboó boóihna, Pedroíł dadahjeh bəug lájat ĩt náahap wət jī. ¹⁶ Jerusalén tútchi pehbbit jəmni tútchinadilh moón təbúp chəúhñitdih, nemép jəmnitdihbət ĩt əb jəibínap wət jī. Pánihna, queét nihátđih ĩt túi booa beedánap wət jī.

Jesús ā naáwát túətnitdih bita yeejép ĩ chájat

¹⁷ Pedrowāđih dawá cáacwā ĩ péenachah enna, sacerdotewā ĩ maáh, ájeéh jəmnit saduceowəbət Pedrowāđih búdí ĩt ĩjip wət jī. ¹⁸ Pánih ĩjnit, Jesús ā naáwát túətnitdih teonit, nemat məúboó ĩt nemep wət jī. ¹⁹ Chei Dioíł ángelboó ĩ nemnitjidih āt wāt bacanap wət jī. ²⁰ “Dioíł məuná ní bejeé. Caán məuná jəibínit, ded pah Diosjeéh ĩ túi jəmat pínahdih cáacwāđih ní túi bohénaá”, ángel queéđđih āt níijp wət jī. †

²¹ Páant ā níijchah joinít, baabáchah, Dioíł məuná waad béjnit, ángel ā níjátji pah cáacwāđih ĩt jwəub bohénap wət jī.

Caán yeó jáapjeh judíowā ĩ maáta míic wáacnit, Jesús ā naáwát túətnit nemat məúboó jəmnitjidih soldadowā ĩ maátadilh ĩtił əb jəúwát túətəp wət yəh jī.

²² Obohjeéhtih, nemat məuná jəibínit, queéđđih ĩt bid jəicáp wət jī. Pánih bid jəicánjeh, maáta pebhna jwəub bejnit, nin pah queéđđih ĩt níj naáwáp wət jī:

²³ —Nemat məú jéc bəujcánni yəh beé. Caán nemni jécđih wapnit ĩ pái ñəhna yəh beé. Páant ĩ pái ñəhəchah yəhna, caán jécđih wātnit, jwí enechah, jwí nemnitji ĩ wihcap be, ĩt níijp wət jī.

²⁴ Páant ĩ níijchah joinít, Dioíł muedíł wapnit soldadowā ĩ maáh, sacerdotewā ĩ maátəbət ĩt jói wéhi bejep wət jī. “¿Dépah caá ĩ tóahbi queét pánihna?” queéđđih ĩt míic níijp wət jī. ²⁵ Páant ĩ míic níijchahjeh, bíih ĩ pebhna jəibínit, queéđđih nin pah āt níj naáwáp wət jī:

—Yeéb ní nemnitji Dioíł məuná cáacwāđih jwəub bohéna beé ĩ chájap be. Ní enbi jwəhəú oboh, āt níijp wət jī.

²⁶ Páant ā níijchah joinít, soldadowā ĩ maáh, áih soldadowájíł bejnit, Jesús ā naáwát túətnitdih ĩt jwəub tewep wət jī. Obohjeéhtih, cáacwāđih úmna, maonit déeji maocanjeh, queéđđih ĩt teo bejep wət jī. “Nitdih jwí pəñəchah, cáacwāboó jwiítđih jeejíł ĩ yohbipna nacaá”, queét soldadowā ĩt níj jenah joyóp wət jī.

²⁷ Queéđđih əb bejnit, Jesús ā naáwát túətnitdih maáta pebhna ĩt əb jəibínap wət jī. Pánih əb jəibínachah, sacerdotewā ĩ maáh queéđđih nin pah āt níj jəihñəp wət jī:

²⁸ —Yeebdíł təbit wətnit, ‘Jesús ded pah ā chájatjidih ní bohéca bojó’, jwí níijp yəh be. Obohjeéhtih, páant jwí níijchah yəhna, yeéboó nihát Jerusalén tútchidih moondíł ní bohéna caá. Jesúsđih jwí mawatji waó jíib jwiítđih peéh chájat náahna, pánih naóhna caá ní chájap, āt níijp wət jī. ††

²⁹ Páant ā níijchah joinít, Pedroboó bita Jesús ā naáwát túətnit bíicđih nin pah ĩt níj jepahap wət jī:

—Diosboó jwiítđih ā naáwát túətəp be. Pánihna, caandíł jepahnit jəmna, ní naáwát túətcátđih jwí jepahčan níit. ³⁰ Jwí nəowā ĩpí wéini Dios Jesúsđih āt boonap tají. Caandíłjeh tibeé yeéb cruzboó péoh dodhñit, ní mawat túətəp jī. ³¹ Jesúsđih ‘Caán táini caá’, níijnít, Dios caandíł maáh āt waadánap wət jī. Pánih maáh waadánit, ā jéihyepmant bóo bəwámant āt

† 5:20 Jn 11.25; 14.6; Ro 6.4 †† 5:28 Mt 27.25

chúudat túutup wut jī. Jwiít cáacwā jwí yéejat peéh chājat déejidih túi ubni pínah Jesúsdi h át jumat túutup wut jī. Jwiít judíowā jwí yéejatdih cádahnit, jwí túut nūmūchah, jwí yéejatdih ā yohat pínah niijná, páant át chājap wut jī. ³² Pánihna, jwiítboó Jesús páant ā jumatdih ennitji, Túini Espíritu ā wēpatjīh caandíh jwíprí naóhna caá. Det ā wēpatdih jepahnitdih Dios Túini Espíritudih bíic yoobó ā wūhna caá, queétdih Pedro át niijíp wut jī.

³³ Páant ā niijíchah joinít, chah íijnit, queét Jesús ā naáwát túutnitdih maáta ítih mao yohíhip wut yuh jī.

³⁴ Obohjeéhtih, Gamaliel, fariseowā poómpdih bóo, queétdih át mao yohat túutcap wut jī. Caán Moisés ā wēpatjīdih bohéni ā jūmūchah, cáacwā caandíh “Caán túi chājni caá”, íprí niijíp wut jī. Pánihna, caán Jesús ā naáwát túutnitdih soldadowādih át ub bac bej jwūhat túttimah, maátadih Gamaliel nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Yeéb wā déewāá, ñi maona chaáh bēca. Ñi túi jenah joi jwūhū. ³⁶ Teudajidih ñi náhninaá. ‘Weém cáacwādih túi waóhni caá wā jūmūp’, caanjéh cáacwādih át niijíp wut yuh jī. Pánihna, dawá, cuatrocientos ājeéh í péenap yuh be. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh í mao yohochah, ājeéh péenitji í bej peét bejep be. Bū queétdji í wihcan caá. ³⁷ Túttimah, cáacwādih í jenah enat láa Galilea baácdih bóo Judas wēt jūmniji Romano cáacwā í maátadih yohíhna, ājeéhbut dawá í péenap yuh be. Obohjeéhtih, bita caandíh í mao yohochah, nihat áihwābut í bej peét bejep be. ³⁸ Páant niijná, yeebdíh nindih naóhna caá wā chājap. Nit Jesúsíh doonádih bohénitdih páantjeh ñi enah bojoó. Í bohéat Dioíh nihcan, Teudaji ā bohéat bēudát pah ā bēud bėjmina caá. ³⁹ Obohjeéhtih, nin Dios ā bohéat yoobát ā jūmūchah, queétdih ñi jéih cádahat túutcan niít. Páant ñi cádahat túutna, yeéb Diosjīh míic maona caá ñita chājap taga, Gamaliel át niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, “Yoobópdi h tigaá”, maáta ít niij jenah joyóp wut jī. Pánih jenah joinít, Jesús ā naáwát túutnitdih ít jwūub bid bojop wut jī. Páant í jwūub waád jūibínachah, queétdih ít pūñat túutup wut jī. Páant í pēi péanachah, “Jesúsíh doonádih yeéb ñi jwūub bohéca bojoó”, niij jūih péanit, queétdih ít bejat túutup wut jī.

⁴¹ Páant í bejat túutuchah joinít, ít jwūub bac bejep wut jī. Jesúsíhwā í jumat jíib, yeejép yapna, búdí ít weñep wut jī. ⁴² Pánihna, yeó jáap jumat pah Dioíh mūúboó, íih mūunáboobút “Jesús Dios ā wahní Cristo ā jūmna caá”, íprí niij naóh bohénap wut jī.

Siete teo wáacnit pínahdih Jesúsíhwā í ñíwat

6 Caán láa Jesúsíh doonádih bohénit ít dao béjep wut jī. Pánih dao bėjna, Jesúsíhwā míicjeh jūmna yuhna, ít míic jūihñep wut jī. Biquína judíowā jūmna yuhna, Griego wéheatdih wéhenit ít jūmūp wut jī. Queétdboó íjeéh éemp wūnnit yaádhdi h yeó jáap jumat pah íih jeémátdih í túi bíic yoobó wūh jeémpca h enna, Hebreo wéheatdih wéhenitdih ít jūihñep wut jī. ² Páant

í míic jūihñepchah jéihnit, Jesús doce ā naáwát túutnitboó bita áihwādih bid bojnit, nin pah ít niij naáwáp wut jī:

—Dios naáwátdih bohéat jwíh tewat ā jūmūchah, jeémátdih jwí jéih pááhcan caá. ³ Pánihna, jwí déewāá, siete neonádih ñi ñíwíi, jeémátdih pááhnit í jumat pínah niijná. Bita queétdih ‘Túinit caá’, í niijnít, Túini Espíritu ā wēpat búdí jūmmit, túi jenah joinítdih ñi bidíi. ⁴ Obohjeéhtih, jwiítboó yeó jáap jumat pah Diosdih wūbhñit, ā naáwátdih jwí bohébipna caá, ít niijíp wut jī.

⁵ Páant í niijíchah joinít, “Jū. Páant tíi jwí chājap”, nihat Jesúsíhwā ít niij jepahap wut jī. Pánihna, Esteban, Jesúsdi h túi jenah joinít, Túini Espíritu ā wēpat búdí jūmnidih ít ñíwip wut jī. Bitadibbut ít ñíwip wut jī. Nin caá í wūtna: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas, Nicolás. Caán Nicolásboó Antioquía tútchidih bóo judío nihcan yuhna, judíowā í bohéatdih joiná, íjeéh waadní át jūmūp wut jī. ⁶ Páant í ñíonitdih Jesús ā naáwát túutnit pebhna ít ub jūibínap wut jī. Queét í ub jūibínachah ennit, í ñíonitdih teo jáhanit, ít wūbúr wut jī, Dios queétdih ā túi teo wáacat pínah niijná.

⁷ Pánihna, caán baácdih moón Dios naáwátdih chah dawá jéihnit í jūmūchah, Jerusalén tútchiboó jūmmit Jesúsíhwā ít dao béjep wut jī. Sacerdotewābut dawá túut nūmñit, Jesúsíhwājeéh ít waadáp wut jī.

Bitá Estebandih í tewat

⁸ Esteban, caandíh Dios búdí ā teo wáacachah, ā wēpatjīh dawá láa jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih át chāj jūutep wut jī. Páant ā chāj jūutuchah ennit, cáacwā Jesúsíh doonádih chah ít joiíhip wut jī. ⁹ Obohjeéhtih, biquína judíowā í míic wáacat mūudíh moón caandíh ít jūihñep wut jī. Queét Teo Wūhñitji wēt jūmni poómp ít jūmūp wut jī. Cirene tútchidih moón, Alejandría tútchidih moón, Cilicia baácdih moón, Asia baácdih moón ít jūmūp wut jī. Queét wut jīi Estebandih jūihñit ít jūmūp wut jī. ¹⁰ Pánihna, Esteban Túini Espíritu ā wēpat búdí jūmmit, túi jéihni jūmna, ā wéhenachah joinít, queétdboó caandíh bíic yoobó ít nihcap wut jī. ¹¹ Bíic yoobó nihcan, íijna, bita í yee naáwát pínah niijná, ít jíib wūhup wut jī. Páant í yeeat túutuchah joinít, nin pah ít niij naóh yacap wut jī: “Esteban Moisés ā wēpatjīdih Diosdihbut yeejép ā wéhenachah, jwí joyóp be”, ít niij yeenap wut jī. ¹² Páant í niijíchah joinít, cáacwā, Moisés ā wēpatjīdih bohénit, bita waóhñitbut Estebandih ít íijip wut jī. Pánih íijnit, caandíh teonit, í maáta pebhna ít ub bejep wut jī. ¹³ Queét í yeeat túutnitji nin pah í maátadih ít niij yeenap wut jī:

—Nin yeó jáap jumat pah Dioíh mūudíh, Moisés ā wēpatjīdihbut yeejép āpí wéhenap be. Nin pah ā niijíchah, jwiít jwí joyóp be: ‘Jesús Nazaret tútchidih bóo Dioíh mūudíh ā yohbipna caá. Moisés ā wēpatjīdihbut ā jwūub túut nūmñipna caá’, Esteban ā niijíp be, ít niijíp wut jī.

¹⁵ Nihat caanjīh chúudnit Estebandih í enechah, áih móot ángelíh móot panih yeh iigní át jígohop wut jī.

Esteban ã míc jãh niiját

7 Sacerdotewã ã maáh nin pah Estebandih ãt niij úubh joyóp wut jĩ: “¿Nit ã niiját yoobópdih niit?” ãt niijíp wut jĩ.

2 Páant ã niijíchah joinít, Estebanboó nin pah caandíh ãt niij jepahap wut jĩ: “Wã déewãá, behnitbut ñi joyoó. Weemdih ã naóh yacat yoobópdih nihcan caá. Ded pah Moisés ã chãjatjidih yeéb ñi jenah joyát pah weembút biíc yoobó wã jenah joiná caá. Ded pah jwí ñowã ã chãjatjidihbut biíc yoobó wã jenah joiná caá. Jwí ñeo Abrahamji Mesopotamia baácdih ã jëmúchah, Harán baácboó ã bejat pínah jãtih, Dios nihát jéihni jëmna, caandíh ãt jíghop wut jĩ. 3 ‘Meém míh baácdih ma déewãdihbut ma cádah bejeé. Páant ma bejehah, wã ñioni baácna meemdíh wã waóhbpina caá’, Abrahamjidih Dios ãt niijíp wut jĩ. 4 Páant ã niijíchah joinít, Abrahamji Caldea baácmant ãt ñumah jéúwúp wut yuh jĩ. Pánih yúúp jéúhñit, Harán baácna jwinít, ãt chão jwúhup wut jĩ. Behe ã wënat túttimah, nin jwí jëmni baácdih Dios Abrahamwãjidih ãt jéúwát tútup wut jĩ. 5 Obohjeéhtih, Abrahamji Dios ã naóhni baácdih ã jeyúchah yuhna, áih baác pínahdih caandíh ãt wüh jwuhcap wut jĩ. Jibnitjeh ãt jëmup wut jĩ. Abrahamji ã weh wih jwuhcah, Dios caandíh nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: ‘Meemdíh, ma jëimenádihbut nin baácdih wã wühbpina caá’, ãt niijíp wut jĩ. 6 ‘Túttimah, ma jëimená biíh baácna bejnit, caán baácdih moónjeéh jëmna, queédih teo wühñit ã jëmbipna caá. Pánihna, cuatrocientos jópchi ma jëimenádih yeejép ã chãjbpina caá. 7 Obohjeéhtih, páant ã chãjat jib, weém caán baácdih moondíh wã peéh chãjbpina caá. Páant wã peéh chãjat túttimah, ma jëimená nin baácna ã jwúub jëibípna caá, páant muntih. Pánih jwúub jwinít, weemdíh jepahnit, ã wëi úubhbpina caá’, Abrahamdih Dios ãt niijíp wut jĩ. 8 Páant niijnít, Dios nin pah caandíh ãt jwúub niij naáwáp wut jĩ: ‘Weém wã niijátjidih wã náhniat pínah, yeebút ñi náhniat pínah niijná, nin pah ñi chãjaá: Quehli nah yapat chóodih ñi bóod yohoó. Meém míicjeh, ma jëimenábút biíc yoobó bóodnit ñi jëmú’, ãt niijíp wut jĩ. Pánihna, Abraham áa Isaacdih mi weép jëmúchah, ocho yeó jáap túttimah, áih quehli nah yapat chóodih Abraham ãt bóod yohop wut jĩ. Túttimah, Isaac Jacob pínahdih ãt weh jëmup wut jĩ. Pánihna, Jacobboó docewã ãt weh jëmup wut jĩ. Queét doceboó jwí ñowã pínah ãt jëmup wut jĩ. #

9 “Queét jwí ñowã ãt úud Josédih íjnit, caandíh yohna, Egipto baácna bejnitdih ãt jib chãj wühup wut jĩ. Páant ã jib chãj wühñiji ã moh yeejehah enna, Dios Josédih ãt túi teo wáacap wut jĩ. 10 Páant ã teo wáacachah, José túi jenah joiní ã jëmúchah, Faraón Egipto baácdih moón ã maáhboó Josédih ãt wëi enep wut jĩ. Diosboó caandíh páant ãt wëi enat tútup wut jĩ. Pánih wëi ennit, Faraón Josédih nihát Egipto baácdih

moondíh tewat wutni maáh pínah ãt waadánap wut jĩ. ã pebh moondíhbut maáh ãt waadánap wut jĩ. ##

11 “Caán láa Egipto baácboó Canaán baácboóbút mah ã buegcáh, caán baácnadih moón túbít ãt moh yeejep wut jĩ. Pánihna, jwí ñowábút jeémát ãt jéih bid jwicáp wut jĩ. 12 Egipto baácboó jeémát jemat doonádih joinít, Jacob ã wehdih neoh ãt jwíh wah bojop wut jĩ. 13 Túttimah ã jwúub wahachah, Egipto baácboó ã jëibínachah, ‘Weém ñi úud tigaá’, José ã úud jeñénadih ãt niijíp wut jĩ. Pánihna, Joséboó ã déewãdih ã maáh Faraóndih ãt jéutup wut jĩ. 14 Túttimah, José ã íip Jacobdih ã déewãdihbut ãt bidip wut jĩ. ã déewã se-tenta y cinco cáacwãjeh ãt jëm jwuhup wut jĩ. 15 ã wüh ã bid bojochah joinít, Jacobwã ã wüh pebhna Egipto baácboó ãt bejep wut jĩ. Caanná jëibínitji ãt bueúp wut jĩ. 16 Jacob ã ñeo Abraham Hamor báadhda wehdih Siquem wüt jëmni baácboó ã wühachah ã yohat pínahdih ãtát jib chãjap wut jĩ. Pánihna, Abraham ã jib chãjniji baácboó Jacobh bácahjidih úb bejnit, ã wehboó ãt yohop wut jĩ. #†

17 “Túttimah, ‘Nin baácdih yeedíh wã wühbpina caá’, Dios Abrahamdih ã niijátji pah tóah jéúwúchah, Egipto baácboó jwí déewã ãt cáac poonap wut jĩ. 18 Egipto baácdih ã jëmúchah, biíh maáh Faraón ã niijní, ãt túut ñumúp wut jĩ. Caán Faraónboó ded pah José ã chãjatjidih ãt jéihcap wut jĩ. 19 Pánih jéihcan, jwí ñowãdih yeejép chãjna, ã weh jáap túhñitdih ãt mao yohat tútup wut jĩ. 20 Páant ã yapat cátih, Moisés pínah ã cáac jëmúchah, Dios caandíh ãt túi wëi enep wut jĩ. Pánihna, ã mána tres widh caanbítidih jéutcan-jeh, ãh múbóó ãt túi bih bíbohó wut jĩ. 21 Pánihat túttimah, Moisésdih múbóó jéih bíbohcan, ã mána caandíh mújboó ãt pahanap wut jĩ. Páant ã pahanidih Faraón ñum bid jwí, úb aab béjnit, mi wüh pah mit behanap wut jĩ. 22 Egipto baácdih moón túi jéihnitíhdih Moisésdih ãt bohénap wut jĩ. Pánihna, caán maáh wüh pah ãt jëmup wut jĩ.

23 “Túttimah, caán cuarenta jópchi bíbohñit, ã déewã judíowãdih enedih ãt bejep wut jĩ. 24 Pánih enedih jëibína, Egipto baácdih bóo judíodih yeejép ã chãjachah, Moisés ãt enep wut jĩ. Páant ã chãjachah ennit, ã déedih teo wáacadih bejna, Egipto baácdih bóodih ãt mao yohop wut jĩ. 25 Pánih chãjna, ‘Wã déewã ã déedih wã teo wáacachah enna, “Dios jwítidih túi úbni pínah ãt wahap taga”, ã niij jenah joibípna caá’, Moisés ãt niij jenah joyóp wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, queéboó páant ãt niij jenah joicáp wut jĩ. 26 Biíh yeó jáapdih chénewã ã déewã ã míic mawachah, Moisés ãt enep wut jĩ. Pánih enna, ‘Yeéb biícwãjeh dépanih míic mao tigaá ñi chãj?’ queédih ãt niijíp wut yuh jĩ. 27 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, ã déedih yeejép chãjniboó Moisésdih ãt úb tóo yoh bojop wut jĩ. ‘Meém jwí maáh nihcan, jwítidih wutni nihcan caá. 28 Jwíin Egipto baácdih bóodih ma mao yohatji pah weemdíhbut mao yohíh niit ma

† 7:3 Gn 12.1 †† 7:4 Gn 11.31; 12.4 ‡ 7:5 Gn 12.7; 13.15; 15.18; 17.8 †† 7:7 Gn 15.13-14; Ex 3.12 †† 7:8 Gn 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18 ††† 7:9 Gn 37.11,28; 39.2,21

7:10 Gn 41.39-41 § 7:11 Gn 42.1-2 † 7:13 Gn 45.1,16 †† 7:14 Gn 45.9-10,17-18; 46.27 § 7:15 Gn 46.1-7; 49.33 †† 7:16 Gn 23.3-16; 33.19; 50.7-13; Jos 24.32 † 7:18 Ex 1.7-8 § 7:19 Ex 1.10-11,22 †† 7:20 Ex 2.2 § 7:21 Ex 2.3-10

chājap? at niij jēihñep wēt jī. ²⁹ Páant ā niijchah joi wúhi bejnit, Moisés Madián baácboó at jweí bejep wēt jī. Caaná jweí juibíniji áa jəmnit, chénewā at weh jəmep wēt jī. †

³⁰ “Madián baácboó Moisés cuarenta jópchi jəmna, mēú wihcapboó Sinaí jee pébh jəmnit, máa chálíh iigní panihnidih at enep wēt jī. Caán iigát panihat cātíh ángelboó caandíh at jígohop wēt jī. ³¹ Páant ā jígo-hochah, Moisés at en wúhi bejep wēt jī. Pánih en wúhi bejna, caán máa chálíh iigní panihni pehbbit enedih ā bejchah, Dios caandíh nin pah at niij naáwáp wēt jī: ³² ‘Weém Dios caá. Weemdíhjuh caá ma ñowā, Abraham, Isaac, Jacob í túi wēi úbúp’, at niijp wēt jī. Páant ā niijchah joinit, Moisésboó méménit, úmna, at en ñahacap wēt jī. ³³ Pánihna, Dios nin pah caandíh at jwúub niij naáwáp wēt jī: ‘Buu wā pebh ñehna, míh zapatosdih waícanjuh ma too dēgú. ³⁴ Wíih cáacwā Egiptoboó jəmnit, yeejéu yapna, tūbit moh yéejnit í jēñúchah, wā joiná caá. Páant í jēñátdih joinit, queéd-dih teo wáacat náahna, Egipto baácboó meemdíh wahat tūut niijná, ma pebh wā dei jūwúp be. Pánihna, buu conboó ma jwúub bejeé’, Dios Moisésdih at niijp wēt jī. ††

³⁵ “Í náahcannijidih yəhna, í maáh pínah, queéd-dih túi ubni pínahdih Diosboó at wah jwúuba bojop wēt jī. ‘Meém jwí maáh nihcan, jwítdih wətni nihcan caá’, í jāh niijjéhnijidih Dios Egipto baácboó at wah bojop wēt jī, queéd-dih ā ñumah bac jūwát pínah niijná. Pánih wahna, Moisésdih teo wáacni pínah máa chálíh iigní panihni cātíh jəmni ángeldihbət Dios at wahap wēt jī. ³⁶ Pánihna, Egipto baácboó jəmnitji judíowādih Moisés at ñumah jūwúp wēt jī. Egipto baácboó caán Moisés Dios ā wəpatdih at jwíih jéut waáwáp wēt jī. Túttimah, Məj Mac Dəuni wēt jəmnioboó at jwúub jéutep wēt jī. Túttimah, mēú wihcapboobút cuarenta jópchi í jəmchah, Dios ā wəpatdih páant āpí jéutep wēt jī. ³⁷ Caán Moisésboó judíowādih nin pah at niij naáwáp wēt jī: ‘Weém wā nihah pah məntih Dios naáwátdih naóh yapani pínahdih yeebdíh ā wahbipna caá. Caán ñijeéh ā jəmbipna caá’, Moisés queéd-dih at niijp wēt jī. ³⁸ Moisés mēú wihcapboó jwí ñowā bíicdih at jəmep wēt jī. Sinaí wēt jəmni jeená caandíh naóhniiji ángeljeéhbət at jəmep wēt jī. Íjeéh jəmnit, Dios ā wətatdih Moisésboó at naóh yapanap wēt jī, caandíh jepahnit, Diosjeéh í túi jəmat pínah niijná. Jwítdih jwí joyát pínahdih at naáwáp wēt jī. ††

³⁹ “Pánih jéóhntiji mēú wihcapboó jəmna, Egipto baácboó jwúub bejñna, Moisésdih náahcan, jwí ñowā ā wətatdih ít yap yohop wēt jī. ⁴⁰ Pánih yap yohna, Moisés úud jeñé Aaróndih nin pah ít niijp wēt jī: ‘Jwítdih waóhntih pínah Dios panihnitdih ma pəp wəhú. Egipto baácboó jwí jəmchah, jwítdih ñumah jéóhni Moisés ded pah tigaá at bej?’ ít niijp wēt jī. ⁴¹ Páant niijnít, queét momo jiwí wəúh pah jígohnidih orojñ ít pəpap wēt jī. Pánih pəp péanit, queét

ñéúpdih mao eb jéóhntih, í pəpnidih cáo wəhna, búdí ít weñep wēt jī. ⁴² Páant í pəpnijidih í weñechah ennit, ‘Weemdíh yohntih, cúiwādih, widhdih, yeodíhbət í wēi dáhwa naáh’, niijnít, Dios queéd-dih átih yohop wēt yəh jī. Páant í chājatjidih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah at niij daacáp tají:

“Yeéb weemdíh yeejéu ñi chājap be. Mēú wihcapboó cuarenta jópchi jəmna, yeéb judíowā ñéúpwādih mao cáonit, weemdíh wəhna, ñita túi chāj tagaá. Obohjeéhtih, weémboodíh ñi náhnicap be.

⁴³ Pánih náhnican, Móloc wēt jəmnidih wēinit, áih mēudíh ñi bíbohoh jī. Bíh cúí Refán wēt jəmni, caan páh jígohni yeéb ñi pəpni dahdihbət ñi weñep be. Pánihna, yeebdíh peéh chājna, yəúp Babilonia baácboó wā wahbipna caá”, Dios ā niijná caá’, at niij daacáp tají.

(Am 5.25-27)

⁴⁴ “Jon játih moón jwí ñowā mēú wihcapboó jəmna, Dios íjeéh ā jəmat pínah niijná, ñéúp chóojñ í chājni mēudíh ít bíbohoh wēt jī. Caán mēudíh Dios ā niijátji pah bíic yoobó Moisés at chājap wēt jī. Caán mēú díft-boó Dios ā wətat daacni jeé naaná at jəmep wēt jī.

⁴⁵ Pánihna, queéd-dih Dios ā naóhniiji nin baác-dih jəiná, Josué jwí ñowā bíicdih caán mēudíh ít eb jəyúp wēt jī. Páant í eb jəyúchah, Dios queéd-dih teo wáacna, caanjñ jəmnitjidih at yohop wēt jī. David ā jəm láabət caán mēudíh ít bíbohoh jwəhəp wēt jī. ⁴⁶ Pánihna, caandíh Dios ā túi weñechah jéihntih, caán íjeéh ā jəmat pínah mēudíh chājñna, David Diosdih átih úbúp wēt yəh jī. ⁴⁷ Obohjeéhtih, páant ā úbúchah yəhna, ā wənat túttimah, ā wəúh Salomónboó Dioíh mēudíh at chājap wēt jī. ⁴⁸ Pánih chājna yəhna, Diosboodíh cáacwā í chājni mēudíh í jéih nemcan caá. Páant niijnít, Dios naáwátdih naóh yapani nin pah at niij daacáp tají:

⁴⁹ “Japboó wā chéudat panihni caá. Caánboó chéudna, nihadidih wā wətna caá. Pánihna, noónboó wíih jítcha wā chéi chéudat panihni caá. Pánih chéi chéudna, chah wəpni wā jəmna caá. Weém Dios caá. Páant wā jəmchah, wíih mēú pínahdih ñi jéih teo wəhcan caá. Wā chooát pínah mēudíh wā náahcan caá.

⁵⁰ Weemjéh nin baácboó nihadidih wā chājap jī”, Dios ā niijná caá’, at niij daacáp tají.

(Is 66.1-2)

⁵¹ “Jwí ñowāji í yap yohat pah məntih yeebbút Diosdih ñi yap yohna caá. Dios naáwátdih joiná yəhna, yeéb yehna joyáh bojnit Túini Espíritudihbət yehna ñi niijná caá. ⁵² Jwí ñowāji Dios naáwátdih nihah naóh yapanitdih yeejéu ít chājap wēt jī. ‘Túttimah túini yoobát ā jéóhbipna caá’, queét í niij naáwáchah, jwí ñowā ít joiij ta yəh caá. Obohjeéhtih, páant niij naóh-nitjidih ípí mao yohop wēt jī. Pánihna, ‘Túini yoobát ā jéóhbipna caá’, í niijníi Jesús-dih yeebbút ñi mawap be.

⁵³ Dios ā wətatdih ángelwā Moisésdih ít naóh yapanap wēt yəh jī, jwí joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, í wətatjidih jwí bíbohna yəhna, yeéboó caandíh ñi yap yohna caá”, Esteban at niijp wēt jī.

† 7:29 Ex 2.11-15; 18.3-4 †† 7:34 Ex 3.1-10 † 7:36 Ex 7.3; 14.21; Nm 14.33 †† 7:37 Dt 8.15, 18 †† 7:38 Ex 19.1-20.17; Dt 5.1-33 ††† 7:40 Ex 32.1

‡‡‡ 7:41 Ex 32.2-6 § 7:44 Ex 25.9, 40 †† 7:45 Jos 3.14-17 ††† 7:46 2S 7.1-16; 1Cr 17.1-14 †† 7:47 1R 6.1-38; 2Cr 3.1-17 ††† 7:51 Is 63.10

Estebandih jee dáhnajíh ī yoh mawat

⁵⁴ Páant ā niijíhchah joinít, queéetboó t̄bit īt ījijp w̄t jī. Pánih ījna, ̄m náah j̄m̄nit īt j̄gohop w̄t jī. ⁵⁵ Páant ī ījichah ȳhna, Túini Espírītu caandíh búdí ā teo wáacachah, japboó chéi en ñahanit, Dios ā yeh iigátdih, Jesús Dios ā jéihyepmant bóo b̄wámant ā ñ̄h̄chah-b̄t Esteban āt enep w̄t jī.

⁵⁶ —Īñi eneé! Jeáboó jéweat panihni ā j̄m̄chah, Jesús nihat c̄acwā ̄d jeñé, Dios ā jéihyepmant bóo b̄wámant ā ñ̄h̄chah, wā enna caá, āt niijíp w̄t jī.

⁵⁷ Páant ā niijíhchah joinít, queéet t̄bit īj yapna, ñáacnit, īih molítdih nem teo, ñáo ñah bejnit, caandíh īt tewep w̄t jī. ⁵⁸ Pánih teonit, caán t̄tchimant wái bac bejnit, jee dáhnajíh īt yoh mawap w̄t jī. Páant ī yohat pínah j̄t̄ih, j̄h ī d̄oní yégueh chóonadih too d̄ug jwejn̄it, jáap beh toáhni Saulo w̄t j̄m̄nidih īt wapat t̄t̄t̄p w̄t jī.

⁵⁹ Estebandih jeej̄h ī yohochahjeh, “Maá Jesús, wíih caolihdih ma ̄b̄é”, āt niijíp w̄t jī. ⁶⁰ Páant niijnít, bódicha caj yoh ñajnit, “Maá, weemdíh yeejép ī chā-jachah ȳhna, queétdih ma peéh chājca bojó”, niijnít, āt w̄nah bejep w̄t jī. ††

Saulo Jesúhwādh yeejép ā chājat

8 Bitā Jesúhwā Estebanjidih baad yóhna, búdí īt j̄ñ̄p w̄t jī. Obohjeéhtih, Sauloboó Estebandih ī mawachah enna, “Túina caá”, āt niij jenah joyóp w̄t jī. Caán yeó jáapjeh Jerusalén t̄tchidih j̄m̄nit Jesúhwādh eníhcan, yeejép īt chāj jwíhip w̄t jī. Páant ī mao jwíhichah, Jesúhwā Jerusalén t̄tchimant Judea baác, Samaria baácna b̄t ȳp̄ īt jweí peét bejep w̄t jī. Jesús ā naáwát t̄t̄nit pohba īt bejcap w̄t jī. ³ Pánihna, Sauloboó Jesúhwādh eníhcan, queétdih yeejép chājna, īih m̄n̄adih waadnit, neonádh, yaádh̄h̄b̄t teo wái bacnit, nemat m̄b̄oó āp̄i nemat t̄t̄t̄p w̄t jī. †

Felipe Samaria baácboó Jesúh doonádh ā bohéat

⁴ Pánih jweí peétnitjī ī j̄ibíni t̄tchinadih moondíh Jesúh túini doonádh īp̄i naáwáp w̄t jī. ⁵ Samaria baácboó j̄m̄ni chah búdí t̄tchina j̄ibínit, Felipeb̄t caán t̄tchidih moondíh Jesúh túini doonádh āt naáwáp w̄t jī. ⁶ Páant ā naáwáchah joinít, Dios ā wēpatj̄h jwiit c̄acwā jwí jéih chājca naádh̄h̄ ā chājachah ennit, caanj̄h̄ moón dawá īt túi joyóp w̄t jī. ⁷ Dawá nemép j̄m̄nit ā pebh ī j̄ibínachah, nemép̄w̄boodíh āp̄i bac bejat t̄t̄t̄p w̄t jī. Páant ā bac bejat t̄t̄t̄chah joinít, nemép̄wā ñáacnit, īp̄i bac bejep w̄t jī. Dawá jéih w̄l̄cannitdih, jéih bejcannitdihb̄t āp̄i boonap w̄t jī. ⁸ Páant ā chājachah enna, caán t̄tchidih moón búdí īt weñep w̄t jī.

⁹ Caán t̄tchidih bóo Simón w̄t j̄m̄ni, jióhni āt j̄m̄p w̄t jī. Pánihna, caán t̄tchidih moondíh jióh̄nit ded pah ī chājatdih āp̄i chāj j̄t̄t̄p w̄t jī. Páant ā chā-

† 7:59 Sal 31.5; Lc 23.46 †† 7:60 Lc 23.34 † 8:3 Hch 22.4-5; 26.9-11

jachah enna, caanj̄h̄ moón en w̄hi bejnit, Simóndih īt ̄m̄p w̄t jī. Nin pah āp̄i niijíp w̄t yeh jī: “Weem páh jéihni bita wihcan caá. Dedé weemdíh j̄dhcan caá”, āt niijíp w̄t jī.

¹⁰ Páant ā chājachah enna, “Nin Dios pah m̄ntih wēpat bíbohni caá”, c̄acwā ī maáta bícdih īt niijíp w̄t yeh jī. Queéet nihat caandíh īt túi joi jw̄h̄p w̄t jī.

¹¹ Páant ā chājatj̄h̄ queétdih maatápdih āt j̄t̄t̄p w̄t jī. Páant ā chāj j̄t̄t̄chah enna, queéetboó w̄hi bejnit, caandíh īt túi joyóp w̄t jī. ¹² Obohjeéhtih, caandíh ī joyóchah ȳhna, Felipeboó Dios maáh ā j̄matdih, Jesucristoíh túini doonádh̄b̄t ā naáwáchah joinít, Simóndih cádahnit, Felipeboodíh īt joyóp w̄t jī. Pánih túi joinít, ī jepahachah enna, Felipe neonádh, yaádh̄h̄b̄t āt daabánap w̄t jī. ¹³ Simónb̄t Felipe ā naáwáchah joinít, Jesúsdih ā jepahachah, caandíh̄b̄t āt daabánap w̄t yeh jī. Páant ā daabáat t̄t̄timah, Felipejéeh caanb̄t āt péenap w̄t jī. Felipe Dios ā wēpatj̄h̄ chāj j̄t̄t̄nit, t̄b̄p̄ ch̄̄h̄nitdih ā túi boanachah enna, Simón āt en w̄hi bejep w̄t jī.

¹⁴ Samaria baácdh̄ moón Dios naáwátdih ī túi jepahat dooná Jerusalén t̄tchina Jesús ā naáwát t̄t̄nitdih āt j̄ibínap w̄t jī. Páant ī jepahat doonádh̄ joinít, Pedro, Juan bícdih, Samaria baácna īt wahap w̄t jī.

¹⁵ Pánih caanná j̄ibínit, Pedrowā Jesúsdih jáap jéih̄nitdih Diosdih īt ̄b̄p̄ w̄t jī, Túini Espírītu ā wēpat queétdih ā j̄mat pínah niijná. ¹⁶ Queéet Samaria baácdh̄ moón Jesúhwā ī j̄mat j̄t̄t̄at pínah niijná, queétdih Felipe ātát daabánap w̄t jī. Jesúsdihjeh īt jéih jw̄h̄p w̄t jī. Obohjeéhtih, caán láa, Túini Espírītu ā wēpat queétdih āt wih jw̄h̄cap w̄t jī. ¹⁷ Pánihna, Pedro Juanj̄h̄ Samaria baácdh̄ moondíh ī teo jáha ̄b̄chah, Túini Espírītu ā wēpat queétdih āt j̄m̄ jwíhip w̄t jī.

¹⁸ Pedrowā ī teo jáha ̄b̄chah, Túini Espírītu ā wēpatj̄h̄ mácah wéheatj̄h̄ ī wéhenachah, Simón āt enep w̄t jī. Pánih ennit, Pedrowā ī wēpat déedih náahna, dineroj̄h̄ ātih j̄ib chāj̄hip w̄t yeh jī.

¹⁹ —Weembút c̄acwādh̄ wā teo jáha ̄b̄chah, Túini Espírītu ā wēpat queétdih̄b̄t ā j̄mat pínah niijná, weemdíh̄b̄t ñi wēpat déedih ñi w̄h̄, āt niijíp w̄t yeh jī.

²⁰ —Míih dineroj̄h̄ Dios ā wēpatdih ma j̄ib chāj̄hat yeejép caá. Pánihna, caandíh ma j̄ib chāj̄hat peéh míih dinero bícdih iiguípna ma bejeé. ²¹ Dios ā enechah, ma jenah joyát yeejép ā j̄m̄na caá. Nindih jwiit jwí chājat pah meém chāj̄ni pínah nihcan caá. ²² Wēpatdih t̄bit en ñinahnit, t̄bit īj yaicánniabeh caá. Pánih j̄m̄na, yeejépdih ma jéih cádahcan caá. Yeejép ma jenah joyát dih Dios ā yohat pínah niijná, caandíh ma ̄b̄. Páant ma chājachah enna, caán ma yéejatdih āta yoh tagaá, Pedro jióhni Simóndih āt niij j̄h̄p w̄t jī.

²⁴ —Weemdíh yeéb Diosdih ñi ̄b̄, ma niijp̄boó wā bejcat pínah niijná. Caán waó j̄ib iiguípna wā bej̄h̄can caá, Simón āt niijíp w̄t jī.

²⁵ T̄t̄timah, Pedro Juanj̄h̄ Dios naáwátdih bíh̄ t̄tchinadih moondíh naáwádh̄ īt bejep w̄t jī. “Jesús ā boo

pud jüwát túttimah, caandíh jwiít jwí enep jĩ”, Samaria baácdih moondíh ít níj naóh peetép wét jĩ. Pánihna, caanjíh moondíh bohé péanit, Jerusalén tútchina ít jwúub bejep wét jĩ.

Felipe Etiopía baácdih bóodih ã bohéat

²⁶ Felipe Samaria baácboó ã jumuchah, Dioíh ángel caandíh nin pah át níj naáwáp wét jĩ: “Múú wihcapboó Jerusalén tútchimant Gaza baácboó bejni namána chóop yapapboó ma bejeé”, át níjíp wét jĩ. ²⁷ Páant ã níjíchah joinít, caanná át bejep wét jĩ. Caán namádih Etiopía baácdih bóo jwúub bejna át chãjap wét jĩ. Caán Etiopía baácdih moón ít maáh wili Candace wét jumni-híh dinerodih en daoní wét jĩ. Jerusalén tútchiboó Digsdih weñedih jwíbini jwúub bejna át chãjap wét jĩ. ²⁸ Áih tútchina pütúni jwúub bejna, Dios naáwát dih naóh yapani Isaías ã daácní nójidih enna át chãjap wét jĩ. ²⁹ Pánihna, Túini Espíritu Felipedih nin pah át níjíp wét jĩ: “Con bejni pütúni pebhna ma bejeé”, át níjíp wét jĩ.

³⁰ Páant ã níjíchah joinít, Felipeboó pütúni pebhna jwíbini, caán núodih Etiopíadih bóo ã míic en naáwáchah, át joyóp wét jĩ.

—¿Ma ennidih ma beh joí niít? Felipe caandíh át níj úubh joyóp wét jĩ.

³¹ —Weemdíh bohéni ã wihcah, wã túi beh joicán caá. Wã pebh jwí chüdnit, weemdíh ma bohénaá, Felipedih át níjíp wét jĩ.

—Jéu, níjnít, ã pebh át jwíbí chüdnit wét jĩ.

³² Dios naáwát dih naóh yapani Isaías nin pah ã níj daacátjidih Etiopía baácdih bóo míic en naóhna át chãjap wét jĩ:

“Ovejadih mawat túut, ít teo wáyachah, ã ñaáccat pah muntih caanbút caandíh ít tewechah, laihcanni ã jum-bipna caá. Oveja yoócdih ít bóodochah, ã ñaáccat pah muntih caanbút laihcanni ã jum-bipna caá.

³³ Caandíh ít deoh naóhbipna caá. Caán yeejép ã chãjcah yuhna, queétoó caandíh yeejép ít chãjbipna caá. Pánihna, caandíh ít mao yohochah, weh wihcanjeh nin baácboó ã bædbípna caá”, Isaías át níj daacáp tajĩ.

(Is 53.7-8)

³⁴ Caán núodih en naóhni, Etiopía baácdih bóo Felipedih nin pah át níj úubh joyóp wét jĩ:

—Ma naáwá weemdíh. ¿Nin Isaías ã níjítji dedna tigaá? ¿Caanjéh naóh níít át chãjíp? ¿Bíhdih naóh níít át chãjíp, páant ã níjná? át níjíp wét jĩ.

³⁵ Páant ã níj úubh joyóchah joinít, Felipeboó caán núodih ennit, Etiopíadih bóodih Jesúh túini doonádih át naáwáp wét jĩ. ³⁶ Páant níj béjna, ímdih ít enep wét jĩ.

—¡Enejéh! Conboó íim caá. ¿Weemdíh ma daabáh-can níít? Felipedih át níjíp wét jĩ.

³⁷ —Jesúsdih ma túi jepahachah, meemdíh wã daabábipna caá, Felipe caandíh át níjíp wét jĩ.

—Dios wéuh Jesúsdih weém wã túi jenah joiná caá. Caán Jesús Dios ã wahni Cristo ã jummatdih wã túi jéih-na caá, át níj jepahap wét jĩ.

³⁸ Páant níjnít, pütúni íoh teonidih át chãwáát túutep wét jĩ. Caán ã chãwáchah, dei ñhñit, íimna ít dei jwíb- nap wét jĩ. Pánih dei jwíbini, ímdih póbó púud bac bej jwíbí ñhñit, Felipeboó caandíh át daabánap wét jĩ.

³⁹ Daabá péanit, ít aab ñéhuchah, Túini Espíritu Felipedih át ubah bejep wét jĩ. Æ bædáh bejchah, Etiopíadih bóo caandíh át jwúub encap wét jĩ. Pánihna, Jesúsdih jepahna, túi wéinit, áih baácna át jwúub bejep wét jĩ. ⁴⁰ Túini Espíritu Felipedih ã ub bejchah, Azoto tútchina át jwíbínap wét jĩ. Pánihna, nihát tútchinadih moondíh Jesúh túini doonádih naóh jibna, Cesarea tútchiboó át jwíbínap wét jĩ.

Saulo ã túut neumát
(Hch 22.6-16; 26.12-18)

9 Páant Felipe ã chãjat pónih, Sauloboó Jesúh-wádih en jühna, “Queétdih maomi caá”, níjnít, sacerdotewã ít maáh pebhna át bejep wét jĩ. ² Caanná jwíbini, mawat pínah papélahdih caandíh át úúbup wét jĩ. “Damasco tútchiboó judíowã ít míic wáacat munnádih moón ít maátadih ñi daacá. Weém Jesúh-wádih bid jwínit, queétdih chéonit, nin Jerusalén tútchi-boó wã jwúub ub jühmi caá. Pánihna, wã tewat pínah papélahdih weemdíh ñi wühú”, Saulo át níjíp wét jĩ.

³ Páant ã níjíchah joinít, caán núodih ít wühuchah, Damasco tútchina ít bejep wét jĩ. Damasco tútchina ít toáh jwíbínachah, japmant íig jéenaat caandíh át jigo-hop wét jĩ. ⁴ Páant ã íig jéenanachah, Sauloboó át bæug ñájap wét jĩ. Pánih bæug ñájnit, Jesús ã wéhenachah, át joyóp wét jĩ. *“¿Saulo, dépanihna meém weemdíh yeejép ma chãj?”* át níjíp wét jĩ.

⁵ “¿Maá, meém déhe tigaá?” Saulo át níjíp wét jĩ. *“Weém Jesús, yeejép ma chãjni caá. Weemdíh íijnit jepahcan, meemjéh tigaá ma míic yéejana caá.”* ⁶ *Ma ñah ñhñú. Tútchidih waad béjnit, ma jumú. Ma chã-jat pínahdih meemdíh naóhni pínah ã jwíbíbipna caá”,* Jesús Saulodih át níjíp wét jĩ.

⁷ Páant ã wéheatdih joiná yuhna, Saulo ã pej jumnit-boó cáacdih encan, ít joí wúhi bejep wét jĩ. ⁸ Saulo ñah ñhñit, ã jéih encan, ã pej jumnit áih muj nahmant teonit, Damasco tútchina caandíh ít wái waad béjep wét jĩ. ⁹ Pánihna, Saulo bíic peihcanni yeó jáap jéih encan, jeémpan, babhcan, Diosdih búdí úubhna át chãjap wét jĩ.

¹⁰ Damasco tútchidih bóo Jesúsdih jéihni Ananías wét jumni oo júmat dée pah Jesúsdih át enep wét jĩ. Páant ã enechah, Jesús caandíh át ejep wét jĩ: *“¡Ananías!”* át níjíp wét jĩ. “Jéu, wã jumna caá”, át níj jepahap wét jĩ.

¹¹ *“Yoobópdih wét jumni namádih, Judáh munná be-jnit, Tarsodih bóo Saulo wét jumnidih ma bidí. Caán Diosdih úubhna caá ã chãjap.”* ¹² *Caanbút oo júmat dée jígohatdih enna caá ã chãjap. Æ jwúub enat pínah ní-jiná, meém jwíbini, caandíh teo jáhanit, úubát pani-hatdih ã enep be”,* Jesús Ananíasdih át níjíp wét jĩ.

¹³ “Maá, caán míhwã túinit, Jerusalén tútchidih moondíh yeejép át chãjap wét be. Dawá cáacwã weemdíh páant ít níj naáwáp be. ¹⁴ Nin Damasco tútchiboó caán nihát míhwádih teo nemat túut níjná,

sacerdotewã ã maátadih papélahdih daacát túttnit, caán núo ã wēpatjĩh át jěúwúp wēt be”, Jesúsdih Ananías át niij jepahap wēt jĩ.

¹⁵ *“Caán Sauloboó wã ñioni jəmna, judíowã nihcan-nitdih, ã maátadih, judíowãdihbət wã naáwátidih ã naóhbipna caá. Pániha, ã pebhna úmcanjeh ma bejeé.* ¹⁶ *Túttimah, wíih ã jumat jíib, dawá láa yeejép ã yapat pínahdih caandíh wã jéihyabipna caá”,* Jesús Ananíasdih át niijíp wēt jĩ.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, Ananías Saulo pebhna juibí, caandíh teo jáha úbhñit,

—Wã dée Saulo, jwí Maáh Jesús namáboó meemdíh jígonhi weemdíh ã wahap be, ma jwúub enat pínah, Túini Espíritu ã wēpat meemdíh ã jumat pínahbət ni-ijná, át niijíp wēt jĩ.

¹⁸ Páant ã niijíchahjeh, áih quíib dahdih queéj cháa pah jígonhi ã bəúg jéenechah, Saulo át jwúub enep wēt jĩ, páant mənñit. Pániha, ñah ñuh bac bejnit, át daabáát tútəp wēt jĩ. ¹⁹ Páant caandíh ã daabáát túttimah, jwúub bid jeempna, ã nəúgúp wənatji át boonap wēt jĩ. Pániha, Saulo Damasco tútchidih Jesúihwãjeéh maátcanjeh át jəməp wēt jĩ.

Saulo Damasco tútchiboó ã naáwát

²⁰ Saulo ã tút nəmát túttimahbitjeh, judíowã ã míic wáacat mənábóo Jesúih túini doonádih át naáwáp wēt jĩ.

—Caán Jesús Dios wəúh caá, Saulo ãpí niijíp wēt jĩ.

²¹ Páant ã niij naáwáchah joinít, nihat ãt jói wéhi bejep wēt jĩ.

—¿Nin Jesúihwãdih ñəun yóhñiji nihcan níit? ¿Ninjĩh-bət jěóhñit, queétdih teonit, sacerdotewã ã maátadih wéhiñiji nihcan níit? ãt míic niijíp wēt jĩ.

²² Obohjeéhtih, Saulo úmcanjeh, chah át bohénap wēt jĩ. Pániha bohénit, “Yoobópdihi tigaá Jesús Dios ã wahni Cristo caá”, ã niijíchah joinít, bita Damasco tútchidih moón judíowãboó ãt beh joicáp wēt jĩ.

Saulo judíowãdih ã jweyát

²³ Maátcanjeh ã jumat túttimah, judíowã caandíh mawíhna, queétdih ãt míic wéhenap wēt jĩ. ²⁴ Pániha míic wéhenit, caán tútchidih bóo jěcnadih yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbət ãt páñap wēt yəh jĩ. Obohjeéhtih, Sauloboó ã mawíhat doonádih át joyóp wēt jĩ. ²⁵ Caán doonádih joinít, Saulo ã chéenwã caandíh búdí wəhdih yacnit, chei caán tútchi wáihyat júdu táahmant ãt cádah deya bojop wēt jĩ. Páant ã chájat túttimah, Jerusalén tútchiboó át bejep wēt jĩ. †

Saulo Jerusalén tútchiboó ã jumat

²⁶ Jerusalén tútchidih juibínit, Jesúihwã bíicdih Saulo átihi jəmíhip wēt yəh jĩ. Obohjeéhtih, “Jesúsdihi jepahni nihcan caá”, niij jenah joinít, caandíh ãt úməp wēt jĩ.

²⁷ Páant ã úməchah yəhna, Bernabéboó Jesús ã naáwát túttnit pebhna caandíh át nəmah bejep wēt jĩ. Pániha, Saulo ded pah ã yapatjidih Bernabé queétdih

át naáwáp wēt jĩ: “Nin Saulo Damasco tútchiboó bejnit, Jesúsdihi át enep wēt jĩ. ã enechah, Jesúsboó caandíh át wéhenap wēt jĩ. Túttimah, Damasco tútchidih moondíh úmcanjeh, Jesúih doonádih át naáwáp wēt jĩ”, Bernabé át niijíp wēt jĩ. ²⁸ Páant ã niiját túttimah, Saulo ãjeéh waadnit, Jerusalén tútchidih moondíh úmcanjeh, Jesúih doonádih át wēp naáwáp wēt jĩ. ²⁹ Pániha naóhñit, biquína Grecia baácmant jěóhñit judíowãjeéh míic wéhenit, queétdih yehna át naáwáp wēt jĩ. Páant Saulo chah ã wēp naáwát peéh caandíh ãt mawíhip wēt yəh jĩ. ³⁰ Páant ã mawíhat doonádih joinít, Saulojeéh jəmñit Jesúihwãboó caandíh Cesarea tútchihna ãt əb jwei déi bejep wēt jĩ. Caanjíh nəmah jəm jwəhñit, Tarso tútchina caandíh ãt wah bojop wēt jĩ.

³¹ Caán láa nihat Judea baác, Galilea baác, Samaria baácboó Jesúihwã ãt túi jəməp wēt jĩ. Dedé tac bəúgáát wihcah, ãt túi míic bohénap wēt jĩ. Queétd Diosdih úmñit, ã yéejatdih cádahachah, Túini Espíritu queétdih búdí át teo wáacap wēt jĩ. Pániha, Jesúsdihi jepahñit chah ãt dao béjep wēt jĩ.

Pedro Eneasdihi ã booaat

³² Saulodih ã wahat túttimah, Pedro nihat tútchinaboó Jesúihwãdih táoh en jib bejna, Lida tútchidih át juibínap wēt jĩ. ³³ Caanná juibínit, Eneas wēt jəmñidih át enep wēt jĩ. Ocho jópchi játihi Eneas təbúp chěúhñiji át jéih wélicap wēt jĩ.

³⁴ —Eneas, Jesucristo meemdíh ã booaana caá. Ma ñah ñəhəú. Ma lajatdih ma əb ámoohoó, Pedro át niijíp wēt jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, Eneas át ñah ñəhəp wēt jĩ. ³⁵ Pániha, nihat Lida tútchidih moón, Sarón tútchidih moonbút caán doonádih joinít, ã yéej chájatdih cádahnit, Jesúsdihi ãt jepahap wēt jĩ.

Tabita mi boo pəd jěúwát

³⁶ Jope wēt jəmñi tútchidih Tabita wēt jəmñih Jesúsdihi túi jéihñih mit jəməp wēt jĩ. Mi wēt Tabita griego wéheatjĩh Dorcas ãt niijíp wēt jĩ. Caánt túi chájñih, moh yéejnitdih mipí túi teo wáacap wēt jĩ. ³⁷ Pániha, caán láa wənat ñah jěúwúchah, mit wənah bejep wēt jĩ. Páant mi wənat túttimah, queétd miíh bácahjidihi túi choc péanit, chah bóo tólihboó ãt jwejep wēt jĩ. ³⁸ Lida tútchi Jope tútchi túi pebh bəúgéh át jəməp wēt jĩ. Pániha, Jope tútchidih moón Jesúihwã, Pedro Lida tútchiboó ã jumat doonádih játihi ãtát joyóp wēt jĩ. Pánihi joinítji chénewãdih Pedro pebhna ãt wah bojop wēt jĩ. ã pebhna juibínit, “Tabita mi wənah bejep be. Waicanjeh jwí jəməpboó jwíjeéh ma jěúwú”, Pedrodih ãt niijíp wēt jĩ.

³⁹ Páant ã niijíchah joinít, Pedro ãjeéh át bejep wēt jĩ. Caánboó ã juibínachah, caán məúdihi jəmñitboó Pedrodih chah bóo tólihna ãt nəmah pəuh laab béjep wēt jĩ. Tabita ãjeéh jəm jwəhna, moh yéejnitdih wəhat tút niijná, dawá yéguəhdih mit chájap wēt jĩ. Pániha, éemp wənnit yaádh Pedrodih ñəh pəuda bojnit, mi chájñiji yéguəhñadihi ãt júəp jəhəp wēt jĩ. ⁴⁰ Obo-

† 9:25 2Co 11.32-33

hjeéhtih, Pedro caán tólihboó jumnitdih át bac bejat túttup wut jī. Ī bac beedáat túttimah, bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih át úbúp wut jī. Pánih úbh péanit, miíh bácahjidih tac púud ennit,

—Tabita, ma ñah ñuhú, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, caántboó Pedrodih wāt ennit, mit púd chúudup wut jī. ⁴¹ Páant mi púd chúuduchah, Pedro miíh téihyadih teonit, caántdih át wái ñahanap wut jī. Pánihna, caanjīh moón Jesúíhwādi, éemp wən-nit yaádhdihbət bid bojnit, “Eneé mi jwúub boonap be”, queétdih át niijíp wut jī.

⁴² Páant mi boot doonádi, nihat Jope tútchidi, moón ĩt joyóp wut jī. Pánih joinít, dawá Jesúsdi ĩt jepahap wut jī. ⁴³ Pánihna, ñhúpwā chóo teoni, Simón wūt jumnijeéh Jope tútchiboó maatápdih Pedro át jumup wut jī.

Pedro Corneliowādi, Jesúíh doonádi, naáwādi ā be-jat

10 Caán láa Cesarea tútchiboó cien soldadowā ĩ maáh Cornelio wūt jumni át jumup wut jī. Queét soldadowā Italiano wūt jumni poómp wut jī. ² Cornelio áih mūdih moón biícdih Diosdih túi jenah joí wēinit, caandih úmna, yéejat cádahnit, ĩt túi chājap wut jī. Jí-gah náah jumnit judíowādi budi át teo wáacap wut jī. Jesucristodih jéih jwəhcan yəhna, yeó jáap jummat pah Diosdih át úbúp wut jī. ³ Biíc yeó jáap cheyeh las tres jumuchah, Cornelio ā úbúchah, oo júmat pah, Dioih ángel ā pebhna ā waád juibínachah, át enep wut jī. Páant ā enechah, “Cornelio”, át niijíp wut jī. ⁴ Cornelio caandih en behnit, úmna, “¿Maá, dedédi caá ma náah?” át niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinít, ángel nin pah caandih át niij jepahap wut jī: “Diosdih ma úbúchah, át joyóp wut be. Jí-gah náah jumnitdih ma wəhuchahbət, át enep wut be. Pánihna, bə ma úbátdih ā jepahbipna caá. ⁵ Jope tútchiboó Simón Pedro wūt jumnidih ub jūwát náahna, miíh cáacwādi ma wah bojóo. Caán túini doonádi yeebdih ā naóh-bipna caá. ⁶ Biíh Simón ñhúpwā chóo teonijeéh budi mɛj jwéjdi, jumni mūdih ā jumna caá”, ángel Cornelioidih át niijíp wut jī.

⁷ Páant niij péanit, át bac bejep wut jī. Ā bac bejat túttimah, Cornelio chénewā caandih teo wəhndih, biíc ájeéh jumni soldadodihbət át bid bojop wut jī. Caán soldadoboó Diosdih túi wēini jumna, yeó jáap jummat pah Cornelioidih wapni wut jī. ⁸ Pánihna, Cornelio ángel ā niijátjidi, queétdih naóh beedánit, Jope tútchiboó át wah bojop wut jī.

⁹ Biíh yeó jáapdi Jope tútchiboó ĩ toáh juibínachah pohba, yeó jáap tac yoób Pedro ā jumni mūd chah-mant bóo coahna Diosdih úbúdi át púuh laab béjep wut jī. ¹⁰ Páant ā úbúchah, caandih ñhúgúp təbchah, át jeémihip wut jī. Obohjeéhtih, ĩ jeémát chājat pónih, oo júmat jígoat déedih át enep wut jī. ¹¹ Jeáboó ā jéweah bejehah, chénaoboó bóod chéoni chóo, budi chóo át dei jūwúp wut jī. ¹² Caán chóo díit-na dawá ñhúpwā judíowā ĩ jeémpca naáhwā miíc ĩt jumup wut jī. Maiwābət jum, jwébehwābət ĩt jumup

wut jī. ¹³ Caandih ā enechah, Dios nin pah át niijíp wut jī: “Pedro, ñah ñhndih, nitdih ma mao jeémé”, át niijíp wut jī.

¹⁴ Páant ā niijíchah joinít, “Nihcan caá, Maá. Weém wā jeémpcan niít. Jwī ñowādi ma jeémát túttca naáh yeejépwādi wāpí jeémpcan beé”, Pedro át niij jepahap wut jī. ¹⁵ “‘Bə túnit caá’, wā niijnitdih ‘Yeejépwā caá’, ma niijca bojóo”, Dios Pedrodih át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant biíc peihcanni láa ā yapachah, caán chóo át púuh laab béjep wut jī, bəca. ¹⁷ Pánihna, Pedro tūbit náhni dahwanit, “¿Dépanihatdi niijh tigaá pánih jí-gohnidih ā jútt?” caanjéh át niij jenah joyóp wut jī.

Páant ā niij jenah joyóchah, Cornelio ā wah bojnitboó, Pedro ā jumni mənā ĩt juibínap wut jī: “¿Simón ñhúpwā chóo teonih mūd dedboo tigaá ā jum?” cáacwādi ĩt niij úbh joyóp wut jī. Caán mūdih ĩ jéi-hya naáwāchah, ā jumni mənā ĩt juibínap wut jī.

¹⁸ Pánih juibínit, nin pah ĩt niij ej úbh joyóp wut jī: “¿Simón Pedro wūt jumni nin mūdih niít ā jumup?” ĩt niijíp wut jī.

¹⁹ Páant ĩ ejehahjeh, Pedro caandih jígohniidih ā jenah joyóchah, Túini Espiritu caandih nin pah át niijíp wut jī: “Pedro, jéchoó biíc peihcannit meemdih bidna caá ĩ chājap. ²⁰ Ñah ñh, dei bejnit, ĩjeéh ma bejeé. Biíh pah bóodih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé. Weém-boó queétdih wā jūwát túttup be”, át niijíp wut jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, Pedro ĩ pebhna át dei bejep wut jī. Dei juibínit, queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Ninjīh tigaá wā jumup, ñi bid jūhni. ¿Dépanihna weemdih ñi bid jūh? át niijíp wut jī.

²² Páant ā niijíchah joinít, queétdih nin pah ĩt niij jepahap wut jī:

—Cornelio cien soldadowādi wətni jwítdih ā wahap be. Caán túi chājni, Diosdih úmnit yéej chājcanni, ni-hat judíowā caandih ‘Túini’, ĩ niijni caá. Meemdih Dioih ángel caandih át bidat túttup wut be, túini doonádi jwítdih ma naáwát pínah niijná, Pedrodih ĩt niijíp wut jī.

²³ Páant ĩ niijíchah joinít, Pedro queétdih waadát tútt, jeémát wəhndih, ā jumni mūduboó át ũo jwəhat túttup wut jī. Cheibit Pedro ĩjeéh át bejep wut jī. Páant ā bejehah, bita Jope tútchidi moón Jesúíhwābət caandih ĩt pej jum bejep wut jī.

²⁴ ĩ bejni daanimant bóo yeó jáapdi queét Cesarea tútchina ĩt juibínap wut jī. Cornelioboó ā déewādi, ā chéenwādihbət bid wáacnit, Pedrowādi át páñap wut jī. ²⁵ Pánihna, Pedro Cornelioidih mūdih ā téih waadáchah, Cornelioboó jwāáh bac jūhndih, áih jícha pebh bódicha át caj yoh ñajap wut jī.

²⁶ Obohjeéhtih, Pedro caandih wái ñahanit,

—Ma ñah ñuhú. Weembút meem pánih cáacjeh mən tigaá. Weém maáh nihcan caá, caandih át niijíp wut jī.

²⁷ Páant ā niijíchah joinít, ñah ñhndih, miíc wéhenit, Cornelio caandih át ñmah waad béjep wut jī. Caanná waád juibínit, dawá miíc wáac páinitdih Pedro át enep wut jī.

²⁸ Pánih ennit, Pedro queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Jon játih Dios jwĩ n̄owādh nin pah āt niij w̄t̄p w̄t̄ jĩ: ‘Judíowā nihcannit biícđih ñi j̄mca bojó’, āt ni-ij̄p w̄t̄ jĩ. Pánihna, caán w̄tatjidih ñijeéh j̄m̄nit, wā yap yohatđih ñi túi jéihna caá. Obohjeéhtih, judíowā nihcannitđih ‘Yeejépwā caá’, Dios weemdíh ā niiját t̄t̄t̄can beé. ²⁹ Páant ā niijíchah joiná, yeéb weemdíh ñi bidichah, ‘Wā bejcan niít’, niijcánjeh, ñi pebhna wā j̄úw̄p be. ¿Dépanihat t̄t̄t̄ tibeé ninj̄ih weemdíh ñi j̄úw̄t̄ t̄t̄t̄? āt niij̄p w̄t̄ jĩ.

³⁰ Páant ā niijíchah joinít, Cornelioboó nin pah āt niij̄p jehapah w̄t̄ jĩ:

—Jwínah bóodih, yeó tres j̄m̄chah, nin horadih po-hba, Diosđih wā úbúchah, áih ángel túi baabní yeh iigni yégueh d̄oní, wā pebh ā jígohop be. ³¹ Pánih jí-gohnit, ‘Cornelio, meém Diosđih ma úbúchah, meemdíh āt joyóp w̄t̄ be. Jígh náah j̄m̄nitđih ma teo wáacachah̄t̄ enna, Dios meemdíh jw̄h ā jw̄h̄ teo wáac̄ipna caá. ³² Pánihna, Jope t̄t̄chiboó míih cáacwādh ma wah bojó, Simón Pedro w̄t̄ j̄m̄nitđih ninna queét ĩ̄ úb̄ j̄úw̄t̄ pínah niijná. Caán biíh Simón, n̄h̄p̄wā chóo teoni pebh, búdí m̄j̄ jw̄ejđih j̄m̄ni m̄h̄d̄h̄ ā j̄m̄na caá’, caán ángel weemdíh ā niij̄p be. ³³ Páant ā niijíchah joinít, meemdíh ĩ̄ úb̄ j̄úw̄t̄ pínah niijná, wíih cáacwādh wā wah bojop be. Meém túi ch̄j̄ni jw̄i pebhna mat j̄úw̄p tagaá. Pánihna, jwíit̄ ni-hat ninj̄ih Diosjeéh j̄m̄na, ded pah jwíit̄đih ā naáwát t̄t̄t̄atđih joíhna, jwí páina caá, Cornelio Pedrođih āt niij̄p w̄t̄ jĩ.

Pedro Corneliowādh Jesúh̄ doonádh ā naáwát

³⁴ Páant ā niijíchah joinít, Pedro nin pah queéđđih āt niij̄p naáwáp w̄t̄ jĩ:

—B̄h̄ jw̄h̄ yoobópdih wā jéihna caá. Nihat cáacwādh Dios biíc̄ yoobó áihwā pínah ā náahna caá. ^{†35} Nihat baácđih moón Diosđih úm̄nit, yéejatđih cá-dahna, ĩ̄ túi ch̄j̄achah, Dios queéđđih ā wēina caá. ³⁶ Cáacwā Diosjeéh ĩ̄ túi j̄mat pínahđih Jesucristodih āt wah deyanap w̄t̄ jĩ. Caán túini doonádh jwíit̄ judíowādh̄jeh āt jwíih jéihyanap w̄t̄ jĩ. Páant ā wahn̄i caá nihat cáacwā ĩ̄ maáh. ³⁷ Jesús ded pah ā ch̄j̄at̄ji doonádh̄ ñitát joi tagaá. ‘Ñi yéejatđih ñi cádaahá. Pánih cádahnit, ñi daabáát t̄t̄t̄’, Juan Daabáni cáacwādh̄ āp̄i niij̄ naóh bohénap jĩ. Páant ā bohéat t̄t̄timah, Jesúsboó Galilea baácđih, nihat Judea baácđih̄t̄ ded pah ā ch̄j̄at̄ji doonádh̄t̄ ñit̄ joi tagaá. ³⁸ Caán Jesús Nazaret t̄t̄chidih bóodih Túini Espíritu ā wēpatđih Dios búdí āt w̄h̄p̄ taj̄i. Pánihna, jib bejnit, caán Túini Espíritu ā wēpat̄j̄ih Jesús cáacwādh̄ ā túi teo wáac̄ap jĩ. Pánih teo wáac̄na, nemép caolih j̄m̄nitđih ā túi boanap jĩ. Dios ájeéh ā j̄m̄chah, páant ā ch̄j̄ap jĩ. ³⁹ Jwíih baácboó Jerusalén t̄t̄chiboob̄t̄ nihat ā ch̄j̄at̄jidih jwíit̄ jwí enep jĩ. T̄t̄timah, jwí maáta judíowā caandíh cruzboó ĩ̄ péoh dodh mao yohat t̄t̄t̄p jĩ. ⁴⁰ Obohjeéhtih biíc̄ peihcanni yeó jáap t̄t̄timah, caandíh boonit, Jesúsđih Dios āt jígohat t̄t̄t̄p taj̄i. ⁴¹ Páant ā jígohochah ȳhna, nihat cáacwā caandíh ĩ̄ encap jĩ. Jwíit̄ Dios ā ñionitđih̄jeh ā jígohop jĩ.

Jesús ā boo p̄d̄ j̄úw̄t̄ t̄t̄timah, ájeéh jeémpnit, jwí babh̄ap jĩ. ⁴² Pánih jwíjeéh j̄m̄na, jwíit̄đih nin pah ā niij̄p w̄t̄ jĩ: ‘Nihat cáacwādh nin pah ñi niij̄p naáwá: “Jesúsđih jepahcannit báadh̄nit, w̄nnitđih̄t̄ ĩ̄ yéejat̄ peéh ch̄j̄at̄ t̄t̄t̄ni maáh Dios caandíh āt waadánap w̄t̄ jĩ”, ñi niij̄p’, ā niij̄p jĩ. ⁴³ Pánihna, nihat Jesúsđih ĩ̄ jepahachah, Dios ĩ̄ yéejatđih ā yoh̄bipna caá. Nihat Dios naáwátđih jon játih naóh yapanit caán Jesúsđih niij̄p naóhna ĩ̄t̄ ch̄j̄ap w̄t̄ jĩ, Pedro Corneliowādh̄ āt ni-ij̄p w̄t̄ jĩ.

Judíowā nihcannitđih Túini Espíritu ā jwíih̄ j̄mat

⁴⁴ Pedro páant ā niij̄p naáwáchah̄jeh, nihat caandíh joinítđih Túini Espíritu āt waadáp w̄t̄ jĩ. ⁴⁵ Corneliowā judíowā nihcannit ȳhna, mácah wéheat̄j̄ih Diosđih ĩ̄t̄ wēi naáwáp w̄t̄ jĩ. Páant ĩ̄ wēi naáwáchah, Pedrođih pej̄ j̄m̄ bejnit judíowā ĩ̄t̄ joyóp w̄t̄ jĩ. Túini Espíritu judíowā nihcannitđih ā waadáchah enna, queét judíowāboó ĩ̄t̄ en wēhi bejep w̄t̄ jĩ. Pánihna, Pedro caandíh pej̄ j̄m̄ bejnitđih nin pah āt niij̄p w̄t̄ jĩ:

⁴⁷ —Jwíit̄đih waadát pah m̄n̄ tigaá nitđih̄t̄ Túini Espíritu ā waadáp. ¿Páant ā ch̄j̄achah, queéđđih jwí daabánachah, ā túimi naniít? āt niij̄p w̄t̄ jĩ.

⁴⁸ Páant niij̄p péanit, Jesús ā w̄t̄chah joiníji ā wē-pat̄j̄ih̄ queét judíowā nihcannitđih Pedro āt daabáat t̄t̄t̄p w̄t̄ jĩ. Páant ĩ̄ daabáat t̄t̄timah, “Jwíjeéh ma ch̄o jw̄h̄h̄”, Pedrođih ĩ̄t̄ niij̄p w̄t̄ jĩ. Páant ĩ̄ niijíchah joinít, ĩ̄jeéh āt ch̄o jw̄h̄h̄p w̄t̄ jĩ.

Pedro ā ch̄j̄at̄ doonádh̄ Jerusalén t̄t̄chidih moón Jesúh̄wā ĩ̄ joyát

11 Judíowā nihcannit̄t̄ Jesúsđih ĩ̄ jepahat dooná āt bej̄ peét bejep w̄t̄ jĩ. Jesús ā naáwát t̄t̄t̄nit-boó, bita Jesúh̄wāb̄t̄ Judea baácboó j̄m̄nit, caán doonádh̄ ĩ̄t̄ joyóp w̄t̄ jĩ. ² Pánihna, Pedro Jerusalén t̄t̄china ā jw̄h̄ j̄ibínachah, biquína Jesúsđih jepah-nit judíowā, caandíh nin pah ĩ̄t̄ niij̄p j̄ih̄h̄p w̄t̄ ȳh̄ jĩ:

³ —¿Dépanihna, meém judíowā nihcannit pebhboó ma bej̄? Queét yeejépwājeéh jeémpnit, Dios jwí n̄owādh̄ ā w̄tatjidih mat yap yohop taga, ĩ̄t̄ niij̄p w̄t̄ jĩ.

⁴ Páant, ĩ̄ niijíchah joinít, Pedro nihat ā yapat̄jidih nin pah queéđđih āt niij̄p naáwáp w̄t̄ jĩ:

⁵ —Weém Jope t̄t̄chiboó j̄m̄nit, úb̄h̄na, oo j̄mat jí-gohat déedih wā enep jĩ. Páant wā enechah, chénaoó bóod chéoni búdí chóo jeámant wā pebh ā dei j̄ȳp̄ jĩ.

⁶ Páant ā dei j̄ȳúchah, túi ennit, caán chóo díit̄na mai-wā, jwébehwā nihat n̄h̄p̄wāb̄t̄ ĩ̄ ñ̄h̄chah, wā enep jĩ. ⁷ Caandíh wā enechah, wéheat̄t̄ yáanit, nin pah āi niij̄p jĩ: ‘Pedro, ñah ñ̄h̄nit, nitđih ma mao jeémé’, weemdíh ā niij̄p jĩ. ⁸ ‘Nihcan caá, Maá. Wā jeémpcan niít. Yeejépwā, meém jwí n̄owādh̄ ma jeémát t̄t̄t̄-cannitđih wāp̄i jeémpcan beé’, wā niij̄p jehapah jĩ.

⁹ Obohjeéhtih, páant wā niij̄p jepahachah, ‘B̄h̄ “Túini caá”, wā niijnitđih “Yeejépwā caá”, meém ma niijcá bo-jó’, weemdíh ā niij̄p jĩ. ¹⁰ Biíc̄ peihcanni láa páant ā ya-pachah, caán chóo ā jw̄h̄ p̄h̄h̄ laab béjep jĩ. ¹¹ Páant

ã púh laab béjechahjeh, biíc peihcannit neoná jwí jəmni mædih ít juyúp tajī. Cesarea tútchidih bóo weemdih ébat túttna, queédih át wahap tajī. ¹² Pánihna, Túini Espiritu weemdih nin pah ã niijp jī: “Íjeéh ma bejeé. Ni nɔowādih wā wətatjidih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé’, ã niijp jī. Páant ã niijíchah joinít, úmcanjeh wā bejep jī. Nit seis Jope tútchidih moón Jesúh-wábət weemdih í pej jəm bejep jī. Caanná juibínit, Cesarea tútchidih bóoih mædih jwí waad béjep jī. ¹³ Páant jwí waad juibínachah, ded pah caandih ã yapatjidih nin pah jwiítidih ã niij naáwáp jī: ‘Dioih ángel nin mæboó weemdih jíghnit, weemdih nin pah ã niijp jī: “Jope tútchidih miih cáacwādih wahnit, Simón Pedrodih ma éb jéúwát tútú. ¹⁴ Caán jwinít, yeebdih túini doonádih ã naóhbična caá. Caán doonádih ñi jepahachah, meém ma pebh moón bícdih ñi yéejat peéh chājat déedih Jesús ã túi ébbična caá”, ã niijp jī, Cornelio jwiítidih ã niijp be. ¹⁵ Pánihna, Jesúh túini dooná queédih wā jáap naóh jwíhichahjeh, jwiítidih ã waadátji pah muntih, Túini Espiritu queédihbət ã waadáp jī. ¹⁶ Caandih ennit, Jesús jwiítidih ã niijátjidih wā náhninap jī: *‘Juan mahjīhjah ã daabánap be. Obohjeéhtih, Túini Espiritu yeebdih ã waadáchah, yeebdih ã wəpat búdí ã wəhbična caá’,* ã niijp jī. ¹⁷ Páant ã niijátjidih náhninít, Dios queédih Túini Espiritu ã wəhatdih ennit, ‘Weém Diosdih wā yap yohcan niít’, niijnít, queédih wā daabáat tútəp jī, Pedro Jesúsdih jepahnit judíowādih át niijp wət jī.

¹⁸ Páant Pedro ã niijíchah joinít, jwúəb jūihcanjeh, Diosdih wəinít, nin pah ít míic niijp wət jī.

—¡Joi yáh bæca! Judíowā nihcannit yəhna, yéejat peéh iiguípna í bejat déejidih Dios át túi ébəp taga. Pánihna, í yéejatdih cádahnit, í tút nɔuméchah, queédihbət áihwā át chājap taga, ájeéh páantjeh í jəmat pínah niijná, ít míic niijp wət jī.

Antioquía tútchidih moon jwúh Jesúh doonádih í jepahat

¹⁹ Estebandih í mao láa, bita Jesúsdih jéihnitdihbət judíowā ít mao ñəunúp wət jī. Pánihna, queét í mawatdih jweinít, yəp ít bej peét bejep wət jī. Biquína Fenicia baácboó bej, bita Chipre quewaboó bej, bitabət Antioquía tútchiboó ít bejep wət jī. Pánih bejnít, Jesúh túini doonádih ít naóh peét bejep wət jī. Pánih naóh bejna yəhna, judíowādihjeh ít naáwáp wət jī. Judíowā nihcannitboodih ít naóh jwəhcap wət jī. ^{†20} Obohjeéhtih, biquína Jesúhwā Chipre quewadih moón, Cirene tútchidih moonbút, Antioquía tútchina juibínit, judíowā nihcannitdihbət jwí Maáh Jesúh doonádih ít naáwáp wət jī. ²¹ Pánihna, Dios búdí ã teo wáacachah, dawá queédih joinít, tút nɔumná, Jesúsdih ít jepahap wət jī.

²² Antioquía tútchidih moón í jepahat dooná ã bej peét bejechah, Jerusalén tútchidih jəmni Jesúsíhwā caán doonádih ít joyóp wət jī. Pánih joinít, queédih ã bohé teo wáacat pínah niijná, Bernabédih Antioquía tútchina ít wah bojop wət jī. ²³ Caanná juibínit, queét-

dih Dios ã túi teo wáacatdih ennit, Bernabé búdí át weñep wət jī. Pánih wəinít, queédih bohénit, nin pah ápí niij naáwáp wət jī: “Jesúsdih ñi túi péenaá. Ded pah ã yapachah yəhna, caandih ñi túi jenah jói cádahca bojó”, queét Jesúsdih jáap jepahnitdih át niijp wət jī.

²⁴ Bernabé túi chājni, Túini Espiritu ã wəpat búdí jəmni, Jesúsdih túi jenah joinít át jəməp wət jī. Pánihni jəmna, queét judíowā nihcannitdih yəhna, búdí ã teo wáacachah, Jesúsdih jepahnit chah ít dao béjep wət jī.

²⁵ Túttimah, Bernabé Saulodih ã pej pínah Tarso tútchina bididih át bejep wət jī. ²⁶ Caandih jwāáhnit, Antioquía tútchina át nɔmah jwúəb bejep wət jī. Pánihna, caánboó jwúəb juibínit, Jesúsdih jáap jepahnitdih bícdih ít bohénap wət jī. Jesúhwājeéh jəmni, bíic jópchi ít túi bohénap wət jī. Caán Antioquía tútchidih wət jī Jesúhwādih “Cristodih péenit”, niijná, “Cristianos”, ít jwíih niij wət bəudhdəp wət jī.

²⁷ Caán láa biquína Dios naáwátdih naóh yapanit Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ít dei juibínap wət jī. ²⁸ Bíic newé íjeéh jéóhni, Agabo wət jəmni, queét Jesúhwā bícdih í míic wáacachah, caánboó ñah ñəhnit, Túini Espiritu ã niijátidih át jwúəb naóh yapanap wət jī. “Maátcanjeh, jeémát wihcat láa nihát baácboó ã jəmbična caá”, át niijp wət jī. Túttimah, Claudio Romano cáacwā í maáh ã jəməchah, Agabo ã niijátji pahjeh jeémát wihcat láa át jəməp wət jī.

^{†29} Pánihna, Agabo ã niijíchah joinít, “¿Jwí déewā Judea baácđih moón Jesúhwādih jwí teo wáac jíh?” ít míic niijp wət jī. Pánih teo wáacnit, det dinero búdí bíbohnit búdí ít wəhəp wət jī. Bəúh bəugní bíbohnit bəúh bəugní ít wəhəp wət jī. Bainí bíbohnit bainíjeh ít wəhəp wət jī. Bitá bíbohcanit ít wəhəp wət jī. ³⁰ Í wəh wáacni dinerodih Bernabéwādih wəhnit, Jerusalén tútchidih moón í déewā Jesúhwā maátadih ít wahap wət jī, bitadih í pááat pínah niijná. Pánihna, Bernabé Saulojīh í wəhni dinerodih Jerusalén tútchina ít éb bejep wət jī.

Herodes Santiagodih mawat túttnit, Pedrodihbət ã nemat tútat

12 Caán láa Maáh Herodes Jesúhwādih yeejép chājna, biquína queédih nemat mæboó át nemat tútəp wət jī. ² Juan weép jeñé Santiagodih [†] waó át bóod yohat tútəp wət jī. ³ Páant ã chājachah ennit, judíowā í maáta búdí ít weñep wət jī. Í weñatdih ennit, Pedrodihbət át tewat tútəp wət jī. Á tewat tútəchah, paacánni pandih jeémát, Pascua í niijní, láa wət jī. ⁴ Pánihna, caandih tewat túttnit, át nemat tútəp wət jī. Chénena míic soldadowā jwíh wapnit pínah ít jəməp wət jī. Túttimah, jwúəb tút nɔumnít pínahbət páant moon múntih ít jəməp wət jī. Bitabət páant moon múntih ít jəməp wət jī. Bitabət páant moon múntih ít jəməp wət jī. Pánihna, Pedro ã jweicát pínah niijná, dieciseis soldadowā caandih wapnit pínah ít jəməp wət jī. “Pascua túttimah, éb bac jéóhnit, cáacwā í enepdih caandihbət wā mawat tútəbična caá”, Herodes caanjéh át niij jenah joyóp wət yəh jī. ^{†5} Páant

† 11:16 Hch 1.5 †† 11:19 Hch 8.1-4

‡ 11:28 Hch 21.10 †† 12:2 Mt 4.21 †† 12:4 Ex 12.1-27

niij jenah joinít, soldadowã Pedrodih nemat mæúboó ãt túi wapat tútup wæt yeh jĩ. Páant caandih ĩ ne-mechah, Jesúíhwã Pedrodih búdí úúbhna ĩt chãjap wæt jĩ.

Dioíh ángel nemat mæmánt Pedrodih ã úb bacaat

⁶ Herodes ã jenahni yeó jáap cheijeh Pedroboó túi úona ãt chãjap wæt jĩ. Chéne soldadowã chéna-boó ĩtah tōp ã teo lajachah, Pedro bícdih úona ĩt chãjap wæt jĩ. ĩ jəmni tólih jęc pebhbet bita chéne soldadowã ĩt wap űhup wæt jĩ. ⁷ Dioíh ángel queét pebh ã jígohochah, ã yeh iigát ĩ jəmni tólihdih ãt túi yeh iiguíp wæt jĩ. Pánih jígohnit, Pedroíh páwádih ãt wæúmp mao wæcyp wæt jĩ. “ĭWaícanjeh jáanit, ma ñah űhúú!” ángel Pedrodih ãt niijíp wæt jĩ. Páant ã niij wæcuchah jáanit, Pedro ãt ñah űhup wæt jĩ. Páant ã ñah űhuchahjeh, áih téihya colóhnadid ĩ chéoni tōpna ãt waát jéenep wæt jĩ. ⁸ “Míih yéguéhdi h miih zapatosidibet ma dæwúú”, ángel ãt niijíp wæt jĩ. Páant ã niiját joinít, ãt dæwúp wæt jĩ. Pánih dúo péanachah, “Míih cúbuh jweyát chóodih pinnit, wãjeéh ma pée jéúwú”, ángel caandih ãt niijíp wæt jĩ.

⁹ Páant ã niijíchah joinít, caán chóodih pinnit, ángel-jeéh ãt pée bac bejep wæt jĩ. “Oboh oo júmatjeh caá. Yapat yoobát pohba nihcan caá”, Pedro ãt niij jenah joiyéhep wæt yeh jĩ. ¹⁰ Nemat tólih jęc pebh wapnitdih yap bej, biíh jęc pebh wapnitdihbet yap bejnit, tútchina bac bejat ĩtah jęcdi h ĩt juibínap wæt jĩ. Caán ĩtah jęcdi h ĩ juibínachah, caanjéh ãt pãa bejep wæt jĩ. Páant ã pãa bejchah ennit, ĩt bac bejep wæt jĩ. Namádih bejnit, biíh namána ángel Pedrodih ãt nãmah juibínap wæt jĩ. Pánihna, caán namádih juibínit, ángel ãt bæddáh bejep wæt jĩ. ¹¹ Ángel ã bæddáh bejchah, Pedroboó jáani pah, ã yapatdih yoobópdih ãt jenah joyóp wæt jĩ. “Dios áih ángeldih wahnit, Herodes ã mawat déedih, judíowã ĩ maáta ĩ náahat pah ĩ chãjat déedihbet weemdi h nemat mæmánt ãt túi úb bacanap taga. Bæ jwéhna wã jéihna caá”, Pedro ãt míic niijíp wæt jĩ.

¹² Caán ã yapatdih túi jéihnit, Juan Marcos ĩn Maríaih mænná ãt bejep wæt jĩ. Caán mæúdi h dawá Jesúíhwã míic wáacnit, búdí úúbhna ĩt chãjap wæt jĩ. ¹³ Pánihna, caán mænná juibínit, mæú wáihyat júdu jęcdi h waádi hna, ãt wæúmp mawap wæt jĩ. Páant ã wæúmp mawachah joinít, teo wéhni h Rode wët jəmni h mit juibí úúbh joyóp wæt jĩ. ¹⁴ Pánihna, Pedro ã wéheatdih beh joinít, búdí wéina, wãtcanjeh, naáwádih mit jwúub waad béjep wæt jĩ.

—Pedro beé áĩ juyúp be. Jęc pebh áĩ űhup be, mit niijíp wæt jĩ.

¹⁵ Obohjeéhtih páant mi niijíchah joinít,

—Yeena caá ma chãjap, ĩt niijíp wæt jĩ.

Obohjeéhtih, caántboó bíic yoobó chah mit wëp naáwáp wæt jĩ.

Queétboó caántdih joyáh bojnit,

—Oboh áih dadah nacaá, ĩt niijíp wæt jĩ.

¹⁶ Pánihna, Pedroboó páantjeh ãt wæúmp mao behjehechah joinít, jęcdi h ĩt wãtap wæt jĩ, bæca. Wãtnit, Pedrodih ennit, ĩt en wáhi bejep wæt jĩ. ¹⁷ Obohjeéhtih, Pedro queétdih

tóo mao jwúubanit, ãt wéheat tútcap wæt jĩ. Queétdih ĩ wéheat yayánit, ded pah Dios caandih nemat mæmánt ã úb bacaatdih ãt naáwáp wæt jĩ.

—Wã naáwátidih Jesús úúdi Santiagodih, bita Jesúíh-wáidibet űi naóh yapanaá, ãt niijíp wæt jĩ.

Páant niij naóh péanit, biáboó ãt bejep wæt jĩ.

¹⁸ Túttimah, baáb jéenechah, soldadowã Pedro ã wihcatdih ennit, búdí ĩt wáhi bejep wæt jĩ. “¿Ded pah tigaá Pedro ãt bej?” ĩt míic niijíp wæt jĩ. ¹⁹ Pánihna, Herodesboó caandih bid bojat tútuchah, áih soldadowã ĩt bid jwicáp wæt jĩ. Pánih bid jwicán, caandih wapnitji soldadowáidih tæbit ãt úúbh joí űhup wæt jĩ. Pánih úúbh joí péanit, Pedrodih ĩ túi wapcatji peéh, queétdih ãt mao yohat tútup wæt jĩ. Pánihat túttimah, Herodes Judea baácmant Cesarea tútchina jumat tút niijná, ãt dei bejep wæt jĩ.

Herodes ã wunat

²⁰ Herodes Cesarea tútchidih ã jəmuchah, Tiro tútchidih moondih, Sidón tútchidih moondihbet búdí ãt ĩjip wæt jĩ. Caán tútchinadi h moón Herodeíh baácdih moondih jeémátdih ĩp juibí jíib chãjap wæt jĩ. Pánihna, jwúub jíib chãjat tút niijná, Herodes ã ĩjat yayát náahnit, Cesarea tútchina caandih enedih ĩt juibínap wæt jĩ. Pánih juibínit, Herodes ã pebh bóo Blasto wët jəmni h jwááhni t, queétdih ã teo wáacat pínah niijná, ĩt jíib chãjap wæt jĩ. Herodesdih ĩ míic wéheat pínah yeó jáapdi h Blastodih ĩt úúbat tútup wæt jĩ. ²¹ Pánihna, queétdih ã míic wéheat pínah yeó jáapdi h, maáh jəmna ã dæwát chóodih dæonít, ã chédatdih juibí chéudnit, caandih enedih míic wáacnitdih búdí ãt naáwáp wæt jĩ. ²² Páant ã naáwáchah joinít, nihát míic wáacnitboó “Cáaquíh naáwát panihcan, Dios naáwát panihni caá”, ĩt niij wëi ejep wæt yeh jĩ. ²³ Páant ĩ niij ejechahjeh, cáacwã ĩ weñatdih náahnit, Diosboodih ã jwúub wëi naóhcatji jíib, Dioíh ángel Herodesdih wunat ãt wéhup wæt jĩ. Pánihna, coyíwã caandih ĩ jeéméchah, ãt wunah bejep wæt jĩ.

²⁴ Pedrodih Dios ã úb bacaat túttimah, Jesúíhwã jib bejnit, áih túini doonádih ĩt naóh peetép wæt jĩ. Caán doonádih jepahnit ĩt dao béjep wæt jĩ.

²⁵ Bernabé Saulojĩh Judea baácdih moondih wáac wéhni h dinerodih wah péanit, Jerusalén tútchimant Antioquia tútchina ĩt jwúub bejep wæt jĩ. Jwúub bejnit, Juan Marcosdihbet ĩjeéh ĩt úb bejep wæt jĩ.

Bernabé Saulojĩh Túini Espíritu ã wahat

13 Antioquia tútchidih moón Jesúíhwãjeéh jəmni t, biquína Dios naáwátidih naóh yapanit jəm, biquína Jesúíh doonádih bohénitbet ĩt jəmup wæt jĩ. Nin caá ĩ wëtna: Bernabé, Simón Eini ĩ niijní, Lucio Cirene tútchidih bóo, Manaén Herodes Antipasjĩh bícdih behni, Saulo yeh bæca. ² Pánihna, bíic yeó jáap jeémp jwéhcanjeh, Diosdih wéina, ĩ úúbúchah, Túini Espíritu queétdih nin pah ãt niijíp wæt jĩ: “Bernabédih, Saulodihbet játi h wáat níwip jĩ, Jesúíh túini doonádih ĩ naóh ji-

bat pínah niijná. Páant wã ñíonit ÿ jëmũchah, yeéboó queétdih ñi wahaá”, át niijíp wæt jĩ.

³ Pánihna, páantjeh jeémp jwũhcanjeh, teo jáha ẽb-
hñit, Bernabéwãdih ÿt wahap wæt jĩ.

Bernabéwã Chipre quewana ÿ bejat

⁴ Túini Espíritu queétdih ã wahachah, Seleucia tútchi-
na dei bej, johlitjĩh bejni búdí jááj chóodih waadnít,
Chipre quewaboó ÿt chũh bejep wæt jĩ. ⁵ Chipre que-
waboó Salamina tútchidih jũbí, judíowã ÿ míc wáacat
mũná waadnít, caanjĩh moondĩh Dios naáwãtdih ÿt
bohénap wæt jĩ. Juan Marcosbæt queétdih teo wáacat
tũt niijná, ÿjeéh át bejep wæt jĩ.

⁶ Pánihna, Chipre quewaboó jëmñitdih bohé pũd
dei bejna, Pafos wõt jëmni tútchina ÿt jũbínap wæt jĩ.
Caán tútchidih bíic judío Barjesús wõt jëmni, “Weém
Dios naáwãtdih naóh yapani caá”, niijná yũhna, jióhni
át jëmũp wæt jĩ. ⁷ Caán jióhni Romano maáh Sergio
Paulo wõt jëmnijeéh át jëmũp wæt jĩ. Sergio Paulo, túi
jenah joiní jëmna, Dios naáwãtdih joyát tút niijná,
Bernabéwãdih át bid bojop wæt jĩ. ⁸ Obohjeéhtih, caán
jióhni, griego wéheatjĩh Elimas ÿ niijní, Sergio Paulo ã
tũt nũmcat pínah niijná, Bernabéwãdih ãtih naáwãt
tũtcap wæt yũh jĩ. ⁹ Pánihna, Sauloboó, Pablo bíih ã
wõt jëmni, Túini Espíritu ã wẽpatjĩh Elimasdih en
behñit, nin pah át niij jũhũhũp wæt jĩ:

¹⁰ —Meém, nemépdih jepahni, nihát túiniboodĩh yap
yohni, tũbit yeeni caá. ¿Diosdih túi péehñitdih ma jáh
cádashcan niít? ¹¹ Bũ meemdĩh Dios ã peéh chãjachah,
jéih encanni ma jëm jwũhũpna caá. Pánihna, yeó ã
chãhatdih ma jéih en jwũhcan niít, Pablo át niijíp wæt
jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, Elimas át jéih encap wæt jĩ.
Pánih jéih encan, caandĩh teo wáini pínahdih át bid be-
jep wæt jĩ. ¹² Páant ã yapachah ennit, ÿ naóhni
doonãdih joinít, Sergio Pauloboó joí wéhi bejna, Jesús-
dih át jepahap wæt jĩ.

Pablo Bernabéjĩh Pisidia baác Antioquía tútchina ÿ be- jat

¹³ Pafos jélitdih Pablowã johlitjĩh bejni jááj chóodih
jwũhũb waadnít, Panfilia baácdih bóo Perge tútchina ÿt
chũh jũbínap wæt jĩ. Caanná jũbínit, Juan Marcos
queétdih cádashnit, Jerusalén tútchina át éemp jwũhũb
bejep wæt jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowãboó jwũhũb bej-
canjeh, Pisidia baácdih bóo Antioquía tútchina ÿt aab
béjep wæt jĩ. Caanná aab jũbínit, judíowã ÿ chooát yeó
jáapdih, ÿ míc wáacat mũboó ÿt waád jũbí chũhũp
wæt jĩ. ¹⁵ Páant ÿ waád jũbí chũhũhũchah, caán mũdĩh
wáac jũnit maáta Moisés ã wẽtatjĩdih, Dios naáwãt
naóh yapanit ÿ daacátjĩdihbæt queét míc wáacñitdih ÿt
en naáwãp wæt jĩ. Caandĩh en naóh péanit, queét maá-
ta Pablowãdih nin pah ÿt niijíp wæt jĩ:

—Jwĩ déewãá, nit jëmñitdih teo wáacat pínah
doonãdih ẽb jũhũna, bũh ñi naáwã, ÿt niijíp wæt jĩ.

¹⁶ Páant ÿ niijíchah joinít, Pablowã ñah ñhñit, ÿ míc
wéhenachah yayánit, nin pah át niij bohénap wæt jĩ:

—Yeéb wã déewãá, judíowã nihcannit yũhna Diosdih
wẽnitbæt, wã naáwãchah, ñi túi joyoó. ¹⁷ Dios jwĩ
nũowãdih át ñiwiip wæt jĩ. Túttimah, Egipto baácboó ÿ
jëmũchah, ã teo wáacatjĩh ÿt cáac poonap wæt jĩ. Páni-
hna, dawá ÿ cáac pooat túttimah, ã wẽpatjĩh caán
baácmant át ẽb bac jũwũp wæt jĩ. ¹⁸ Túttimah,
cuarenta jópchi pohba mũh wihcapboó jëmñit, dawá
láa Diosdih ÿ yap yohochah yũhna, queétdih át cádash-
cap wæt jĩ. ¹⁹ Canaán baácboó jëmñitji siete poóm-
pdih yoh péanit, jwĩ nũowã ÿ jumat pínah niijná, Dios
caán baácdih át wẽhũp wæt jĩ. ²⁰ Abrahamdih ã
naáwãt túttimah, cuatrocientos cincuenta jópchi yapat
túttimah, jwĩ nũowãjĩdih caán baácdih át wẽhũp wæt jĩ.
Pánihna, caánboó ÿ jëm láa, caán baácdih jëmñitdih ÿ
yoh beedáat tút niijná, teo wáac waóhñit pínah maá-
tadh Dios queétdih át ñio wẽhũp wæt jĩ.

“Queét dée péeni maáh Samuel wõt jëmni, Dios
naáwãtdih jwĩh naóh yapani át jëmũp wæt jĩ. ²¹ Páni-
hna, Samuel jëm láa, jwĩ nũowãboó queétdih wẽtni pí-
nah maáhdih Diosdih ÿt jójah ẽbũp wæt jĩ. Páant ÿ
ẽbãtdih joinít, queétdih ÿ jwĩh maáh pínah Cis wũhũh
Saúljidih Dios át ñio wẽhũp wæt jĩ. Saúl Benjamín jui-
mená poómpdih bóo át jëmũp wæt jĩ. Pánihna, caán
Saúl cuarenta jópchi maáh át jëm jwũhũp wæt jĩ.
²² Caán ã maáh jumatdih dúc wáinit, Davidboodih
Dios át jwũhũb tút nũm maáh waadánap wæt jĩ. “Isaí
wũhũh Daviddih bid jũnit, wã wẽina caá. Caánboó wã
weñat pínahdihjeh chãjna, weemdĩh ã yap yohcan
niít”, Dios át míc niijíp wæt jĩ. ²³ Caán David jũma
Jesús caá. Pánihna, judíowãdih ÿ yéejat peéh chãjat
déedih yohni pínah caán Jesúsdi Dios át ñiojip taga.
²⁴ Jesús ã bohéat pínah játih, Juanboó nihát judíowãdih
nin pah át niij naóh bohénap wæt jĩ: ‘Ñi yéej chãjatdih
cádashnit, tút nũmát jũtña, ñi daabáat tútũ’, ãpí
niijíp wæt jĩ. ²⁵ Juan bohé péa jũhũna, nin pah
cáacwãdih át niij naáwãp wæt jĩ: ‘¿Yeéb weemdĩh ded
pah ñi niij jenah joí? ¿Caán Dios ã wahni Cristo caá’, ñi
niij jenah joí niít? Caán ã wahni nihcan caá. Weém
oboh jëmni caá. Obohjeéhtih, wã túttimah jũhũni chah
wẽpni ã jũmbipna caá’, Juan át niijíp wæt jĩ. ⁵

²⁶ “Wã déewã Abraham jũimená, yeéb judíowã nih-
cannit yũhna Diosdih wẽnitbæt, jwĩt nihatdih yéejat
peéh chãjat déedih yohni pínah doonãdih jwĩ joyóp be.
Caán doonãdih yeebdĩh naáwãt tút caá wã chãjap.
²⁷ Jerusalén tútchidih moón, ÿ maáta bíicdih, chooát
yeó jáap jumat pah, Dios naáwãtdih naóh yapanit ÿ
daacátjĩdih ÿ en naáwãchah joiná yũhna, queét ÿ beh
joicáp jĩ. Pánih beh joicán, Jesucristo Dios ã wahni ã jũ-
matdihbæt ÿ jéihcap jĩ. Pánih jéihcan, Jesucristodih
mawat tútñit, Dios naáwãtdih naóh yapanit ÿ daacátji
bíic yoobó ÿ chãjap jĩ. ²⁸ Jesús ã yéej chãjcah yũhna, Pi-
latodih ÿ mao yohat tútũp jĩ. ²⁹ Jon játih ÿ daacátji bíic
yoobó ÿ chãj péanachah, cruzboó ÿ péoh dodhñidih
ẽb deyanit, jeé íitboó áih bácahjidih bita ÿt yohop wæt

† 13:17 Ex 1.7; 12.51 †† 13:18 Nm 14.34; Dt 1.31 ‡ 13:19
Dt 7.1; Jos 14.1 ‡† 13:20 Jue 2.16; 1S 3.20 ‡‡ 13:21 1S 8.5; 10.21
‡‡‡ 13:22 1S 13.14; 16.12; Sal 89.20 ‡‡‡ 13:24 Mr 1.4; Lc 3.3
§ 13:25 Jn 1.20; Mt 3.11; Mr 1.7; Lc 3.16; Jn 1.27 §† 13:28 Mt
27.22-23; Mr 15.13-14; Lc 23.21-23; Jn 19.15

yuh jī. ^{†30} Obohjeéhtih, Dios caandíh át jwúub boonap wut jī. ³¹ Páant ā booaat túttimah, áihwā Galileamant Jerusalén tútchina ájeéh péenitjidih dawá yeó jáapna át jíghop wut jī. Pánihna, caandíh ennitji jumna, ded pah Jesús ā chājatjidih bue bita jwí déewādh naóhna caá í chājap. ^{††}

³² “Pánihna, caán túini doonádih jwiítbut yeebdíh naáwádih jwí jūwúw be. Jesucristodih boonit, Dios jwí neowādh ā naáwátji jwiít í jumenádih bíic yoobó bue ā yapap be. Páant tigaá Davidji ā jwíh daacátji numpboó Salmo nin pah át níj daacáp tajī: “Meém wā wúh caá. Bue nihát cáacwā í enechah, meemdíh maáh wā waadána caá”, Dios ā níj ná caá’, David át níj daacáp tajī. ³⁴ Caán ā wuechah yuhna, áih báhah ā moópcat pínah níj ná, Dios caandíh át boonap tajī. Á naáwádih naóh yapani Isafas nin pah át níj daacáp tajī: “Daviddih wā níj átji pah meemdíh bíic yoobó wā túi chājipna caá”, Cristodih Dios ā níj ná beé’, át níj daacáp tajī. ³⁵ Bíh Salmoboó Davidji nin pah át jwúub níj daacáp tajī: “Wíh túini, wā oinih bácahdih wā moopát tútcan níit”, Cristodih Dios ā níj ná beé’, át níj daacáp tajī. ³⁶ Pánihna, nindih ní náhninaá: Davidjiboó Dios ā wutadidih túi jepahnit, áih cáacwādh ā túi chājat túttimah, át wuep wut jī. Á wuechah, ā neowādh í yohopjiboó caandíhbut í yohop wut jī. Páant í yohat túttimah, áih báhah át moóppip taga.

³⁷ Obohjeéhtih, Dios ā booniboó áih báhah át moópcap tajī. ³⁸ Páant ā moópcatdih jéihnit, nindih ní túi jéihyeé: Caán Dios ā boonit Jesús ā wue wúhātjīh ní yéejatdih Dios ā yohna caá. ³⁹ Yeéb Moisés ā wutajidih jepahíhnit, ní yéejat yohatdih ní pí bidna yuh caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjepahnit, ní yéejat yohatdih ní jéih bid juibína caá. ⁴⁰ Pánihna, Dios naáwádih naóh yapanit nin í níj átji pah yapcat tút níj ná, ní túi chāja chaáh.

⁴¹ “Eneé, wā wēpatdih wā jwuechah, yeéb deoh naóhnitboó ní en wúhi bejbipna caá. Wā wēp chājat pínahdih í naáwáchah yuhna, túi jenah joicánnit, ní wuebipna caá”, Dios ā níj ná caá’, í níj daacáp tajī”,

(Hab 1.5)

Pablo cáacwādh át níj ná wut jī.

⁴² Páant níj naóh péanit, Pablowā í bac bejep wut jī. Í bac bejehah, cáacwā queédih nin pah í níj ná wut jī: “Túttimah bóo chooát yeó jáapdih jwiítidih ma jwúub bohénaá”, í níj ná wut jī. ⁴³ Túttimah, maátaboó wáac jwéitidih í bacanachah, dawá judíowā, dawá judíowā nihcannit yuhna Diosdih wéinitbut Pablowādh í níj ná báh bejep wut jī. Pánih níj ná báh bejnitdih Pablowā nin pah í níj ná wut jī: “Dios yeebdíh túi oinit, Jesucristodih ā wahatji doonádih bue túi jepahnit, caandíh ní cádah-ca bojó”, í níj ná wut jī.

⁴⁴ Túttimah bóo chooát yeó jáapdih caán tútchidih moón nihát beéd jūóhnit pah Dios naáwádih joíhna, í míic wáac juibínap wut jī. ⁴⁵ Obohjeéhtih, judíowā í maáta dawá wáac juibínitdih ennit, búdí í níj ná wut jī.

Pánihna, Pablo ā bohénachah, queétoó caandíh jéihna, yehna í níj ná wut jī. ⁴⁶ Obohjeéhtih, Pablo Bernabéjīh uecmanjeh, nin pah í níj ná wēp naáwáp wut jī:

—Jwiít judíowādhjep Dios naáwádih ā jwíh naáwát tútbut be. Obohjeéhtih, caandíh náahcan, Diosjeéh páantjeh ní jumíhcat jíib, jwiítboó judíowā nihcannitdih naáwádih jwí bejbipna caá. ⁴⁷ Dios naáwádih naóh yapani Isafas ā daacátji pah jwiítidihbut páant níj ná wutna át chājip taga:

“Judíowā nihcannitdih wā túi uebat pínahdih í beh joyát pínah níj ná, meemdíh í pebhna wā wahbipna caá. Pánihna, nihát baácdih moondíh í yéejat peéh chājat déedih wā yohat pínahdih ní naáwá”, Dios ā níj ná caá’, át níj daacáp tajī,

(Is 42.6; 49.6)

Pablowā í níj ná wut jī.

⁴⁸ Páant í níj ná jwíh, judíowā nihcannit búdí í wēnep wut jī. “Dios naáwát túina caá”, í níj ná wut jī. Pánihna, nihát Diosjeéh páantjeh jumnit pínah, Jesucristodih í jepahap wut jī. ⁴⁹ Dios naáwádih jáap jepahnitbut caán baáboó í naóh peét bejep wut jī.

⁵⁰ Obohjeéhtih, judíowā í maáta bitadidih Pablowādh í íjanap wut jī. Páant í íjanachah, Diosdih jepahíhnitjé maáta yaádh, neóna bíicdih íjnit, Pablowāboodíh yeejé chājnit, íh baácmant í níj ná yóh bacanap wut jī.

⁵¹ Pánihna, caán tútchidih moondíh Dios ā yohat pínahdih jwéitna, Pablowāboó íh zapatos becchídh í péoh mao yoh jéenanap wut jī. Péoh mao yoh jéena péanit, Antioquia tútchimant Iconio tútchina í bejep wut jī. ⁵² Pánihna, Antioquia tútchidih moón Jesúsdh jáap jéihnitdih Túini Espíritu ā túi teo wáacachah, búdí í wēnep wut jī.

Iconio tútchidih moondíh Pablo Bernabéjīh í bohéat

14 Pablowāboó Iconio tútchina juibínit, chooát yeó jáapdih judíowā í míic wáacat meená caanjīh moónjééh í waad béjep wut jī. Antioquia tútchidih moondíh í bohéatjé pahjep muntih túini doonádih caánboobú í túi naáwáp wut jī. Páant í naáwáchah, dawá judíowā, judíowā nihcannitbut túi joínit, Jesucristodih í jepahap wut jī. ² Obohjeéhtih, joíhcannit judíowā Pablowādh yee naóhnit, judíowā nihcannitdih í joyát tútbut wut jī. ³ Páant í chājachah yuhna, maátapdih Pablowā caánboó jumnit, uecmanjeh Jesús í túini doonádih í wēp naáwáp wut jī. Pánihna, “Í naáwát yoobópdi caá”, cáacwā í níj ná jéihyat pínah níj ná, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih í chāj jwéit pínah wēpatdihbut Dios Pablowādh át wēhup wut jī.

⁴ Obohjeéhtih, biquína caán tútchidih moón joíhcannit judíowājééh í péenachah, bitaboó Pablowājééh í péenap wut jī. ⁵ Pánihna, judíowā nihcannit, judíowā, í maáta bíicdih, “Pablowādh jee dáhnajīh yohnit, jwí mao yoh jīh”, í níj ná jenah joyóp wut jī. ⁶ Obohjeéhtih, páant í níj ná jenah joyát doonádih joínit, Pablowā Iconio tútchimant í jwei báh bejep wut jī. Pánih jwei béjna, Li-caonia baácdih Listra tútchi, Derbe tútchi, caán tútchina pebh jumnitdihbut í naóh jibip wut jī.

† 13:29 Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42 ††
13:31 Hch 1.3 † 13:32-33 Sal 2.7 †† 13:34 Is 55.3 †† 13:35 Sal 16.10

††† 13:51 Mt 10.14; Mr 6.11; Lc 9.5; 10.11

Listra tútchidih moón Pablodih jee dáhnajĩh ĩ yohat

⁸ Listra tútchina juibínit, Jesúih túini doonádih ĩt bohénap wət ĩ. Caanjĩh jéih yáac chěi bejcani Pablowádih át joi chéudəp wət ĩ. Caán jwíih cáac jəm-najeh, áih jítchana yéejni át jəməp wət ĩ. ⁹ Pánihna, á túi joyóchah jéihnit, “Caán á boovat pínahdih á túi jenah joiná caá”, Pablo át niij jéihyep wət ĩ. ¹⁰ Pánih jéihnit, caandih ennit, nin pah át wəp niijp wət ĩ:

—Yoobópdih ma ñah ñəhəú, át niijp wət ĩ.

Páant á niijchah joinít, ñaáp ñah ñəhənit, át yáac chěi bej jwíhip wət ĩ. ¹¹ Caandih á boanachah ennit, cáacwá búdí ĩt en wéhi bejep wət ĩ. En wéhi bejnit, ĩh wéheatjĩh nin pah ĩt niij wěi ñaacáp wət ĩ:

—Jwiit jwípí əbh wěinit dioswá cáac wééhənit, ĩt dei jéúwəp taga, ĩt niijp wət ĩ. Páant ĩ niij wěi ñaacáchah yəhna, Pablowá ĩt beh joicáp wət ĩ.

¹² Páant niij jenah joinít, Bernabédih ĩh dios Zeuíh wət ĩt búhdəp wət ĩ. Pabloodih ĩh biih dios Hermeih wət ĩt búhdəp wət ĩ. Zeusboó Griego cáacwáih dioswá ĩt maáh, Hermesboó ĩh dioswáih naóh yapani wət ĩ. Pánihna, Pabloodi naóhni á jəməchah, naóh yapani Hermeih wət ĩt búhdəp wət ĩ. ¹³ Zeusdih əbhənit, ĩ wěi wəhat məú tútchi jwéejdih át jəməp wət ĩ. Pánihna, caán məúdíh en daoní Bernabédih “Zeus caá”, niij jenah joinít, Pablowádih jwáát tút niijná, momo jiwíwádih cháajĩh ĩ búhdəni júdnadidibət tútchi jěcna át əb jéúwəp wət ĩ. Caánboó cáacwá biicdih wěinit, momo jiwíwádih Pablowádih áti h mao wəhíhip wət yəh ĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowá ĩt chájatdih en wéhinit, cáacwá poómp cātíh ñáo waadnit, nin pah ĩt wəp niij ñaacáp wət ĩ:

¹⁵ —Páant ñi chájatdih ñi cádahaá. Jwiitbət yeeb pánihnit cáacwájeh mən tigaá. Jwiitdih wěinit, ñi mao wəhca bojó. Jwiit yeebdih Jesúih túini doonádih naawádih jwí jéúwəp be. Dios yoobát báadhni, wəpni caá. Yeéb ñipí wěini panihni nihcan caá. Pánihna, nin wəpcanni, báadhəcannidih ñi wěi cádahaá. Túət nəm-nít, báadhni Dios yoobátdih ñi jepahaá. Caán jeádih chāj, baácdihbət chāj, məjnadidibət chāj, nihadidih át chājap wət ĩ. ¹⁶ Jon játih Dios nihad cáacwádih dedé ĩ náahat pahjeh ĩ chājachah, át enah boj jwəhəp wət ĩ. ¹⁷ Pánih enah bojna yəhna, ded pah á jəmatdih át túi júəp taga. Yeebdihbət á oyatdih júətna, mahdih bəgát túət, jeémát pínahdidibət əpí quehat túətna caá. Jeémátdih wəhna, yeebdih əpí weñat túətna caá, Pablo queétdih át niijp wət ĩ.

¹⁸ Páant á niijchah, momo jiwíwádih cáacwá wěi mao wəhíhənit, ĩt tahca bejep wət ĩ.

¹⁹ Cáacwá páantjeh ĩ weñechah, Antioquía tútchidih moón, Iconio tútchidih moón judíowá biicdih juibínit, Pablowádih ñəhə yee naóh péenit, “Jwiitboodihjeh ñi joyoó”, cáacwádih ĩt niijp wət ĩ. Páant ĩ niijchah joinít, caán tútchidih moón Pablodih mawat túət niijná, jee dáhnajĩh ĩt yohop wət ĩ. “Jáantjeh á wənah bejep be”, niij jenah joinít, tútchi jwéejboó caandih ĩt wái bac bejep wət ĩ. ²⁰ Páant ĩ əb bac bej yohochah ennit, Jesúih-

wá Pablo pebh ĩt míic wáac juibí ñəhəp wət ĩ. Páant ĩ míic wáac juibí ñəhəchah, Pablo boonit, jwəhə ñah ñəhənit, tútchiboó át jwəhə waad béjep wət ĩ. Pánihna, cheibit Pablo Bernabéjĩh Listra tútchimant bac bejnit, Derbe tútchina ĩt bejep wət ĩ.

Pablowá ĩ jwíih bohéniji tútchinadidih moondih ĩ jwəhə bohéat

²¹ Derbe tútchina juibínit, caán tútchidih moondihbət Jesúih túini doonádih Pablowá ĩt naawáp wət ĩ. Páant ĩ naawáchah, dawá caandih joinít, túət nəm-nít, Jesucristodih ĩt túi jepahap wət ĩ. Pánihna, Derbe tútchidih moondih bohé péenit, Listra tútchina jwəhə joinít, Jesúsdi h jáap jepahnitdih jwəhə bohéna, queétdih ĩt weñanap wət ĩ. Túttimah, Iconio tútchididibət, Antioquía tútchididibət jwəhə joinít, Jesúsdi h jáap jepahnitdih biic yoobó ĩt teo wáacap wət ĩ. Caán tútchinadidih jəmnit, Jesúsdi h jáap jepahnitdih bohéna, nin pah ĩt niij naawáp wət ĩ: “Yeéb yeejəp yapna yəhna, Jesúsdi h ñi cádahca bojó. Nin baácboó jwí jəm jwəhəchah, jwiit nihadidih yeejəp yapat páantjeh á jəmbipna caá. Páant jwiitdih á yapachah yəhna, Jesúsdi h cádahcan, Dios á jəməpboó jwí jéih waadbípna caá”, ĩt niijp wət ĩ. ²³ Caán tútchina jəmat pah Jesúsdi h jáap jéihnitdih ennit, queétdih waóhənit pínahdih Pablowá ĩt ñío jwejep wət ĩ. Pánih ñíonit, jeémp jwəhəcanjeh əbhəna, “Nit meemdih jepahnitdih waóhənit pínahdih ma túi teo wáacá”, Diosdi h ĩt niij əbhəp wət ĩ.

Pablowá Siria baácdih bóo Antioquía tútchina ĩ jwəhə juyát

²⁴ Pisidia baácdih bóo Antioquía tútchidih moondih bohé péenit, caán baácmant jéóhənit, Panfilia baácna ĩt jwəhə dei jéúwəp wət ĩ. Pánih jwəhə dei jéóhəna, jwíih bejna, bohécanjeh ĩ yapniji Perge tútchidih chəonít, caanjĩh moondih Jesúih túini doonádih ĩt bohénap wət ĩ. ²⁵ Pánih bohé péenit, Atalia wət jəmni jélitdih ĩt dei juyəp wət ĩ. ²⁶ Pánih dei joinít, johlitjĩh bejni jááj chóodih waadnit, Siria baácdih bóo Antioquía tútchina ĩt jwəhə chəhə jéúwəp wət ĩ. Dios á jwíih naawát túət-na, queétdih teo jáha əbhənit ĩt wəhni tútchinajeh məntih, Dios á wətatjidih chāj péenit, ĩt jwəhə juyəp wət ĩ. ²⁷ Pánih jwəhə joinít, Jesúihwádih míic wáacat túətnit, ded pah ĩ yapatjidih ĩt naawáp wət ĩ: “Dios jwiitdih búdí á teo wáacap be. Páant á teo wáacachah, á wəpatjĩh cáacwádih boonit, áih túini doonádihbət jwí naawáchah, dawá joinít, ĩ jepahap be. Pánihna, judíowá nihcannitbət joinít, dawá ĩ túi túət nəm-nít be”, Pablowá queétdih wəhənitdih ĩt niijp wət ĩ. ²⁸ Pánihna, caánboó Jesúihwá biicdih maatəpdih ĩt jəməp wət ĩ.

Jerusalén tútchidih Jesúihwá ĩ maáta ĩ míic wáacat

15 Biquína judíowá Judea baácmant bejnit, Antioquía tútchina ĩt juibínap wət ĩ. Pánih juibínit, judíowá nihcannit Jesúihwádih nin pah ĩt niij naawáp wət ĩ: “Moisés jwí nəwədih ĩh quehli nah yapat

chóodih ã bóodat pínahdih át wətəp wət jī. Páant ñi bóodcah, Diosboó yeebdíh ã tui ɛbcan níit", ãt níijíp wət jī. ¹² Páant níijnít, queét Judea baácdih moón Pablowādih ãt míic jūihñəp wət jī. Páant ã míic jūi-hñəchah, Jesúihwāboó Pablo, Bernabé, biquína caanjīh moón bíicdih Jerusalén tútchina ãt wah bojop wət jī. Jesús ã naáwát túətnit, Jesúihwādih waóhntidihbət Judea baácmant juibínit ã naáwátidih ã ɛbɛh joyát pínah níijná, queétdih ãt wahap wət jī.

³ Páant ã wahnitji Fenicia baácna jui, yap jūóh, Samaria baácna ãt juyəp wət jī. Pánihna, caán baácnadih moón Jesúihwājīh míic wáacnit, judíowā nihcannit Jesúsdi h ã jəpahatjidih ãt naáwáp wət jī. Páant ã naáwáchah joinít, queét búdí ãt weñep wət jī.

⁴ Queét Jerusalén tútchina ã juyəchah, caanjīh moón Jesúihwā, queétdih waóhnt, Jesús ã naáwát túətnit bíicdih, queétdih ãt tui wēi jwāáap wət jī. Pánihna, Pablowā Dios ã wəpatjīh ded pah ã chājatjidih queétdih ãt naáwáp wət jī. Judíowā nihcannitbət Jesúsdi h ã jəpahatjidih ãt naáwáp wət jī. ⁵ Obohjeéhtih, páant ã níijíchah joinít, biquína Jesúsdi h jəpahnit fariseowā ñah ñəhnt, nin pah ãt níijíp wət jī:

—Queét judíowā nihcannitdih ãh quehli nah yapat chóodih bóodat caá náahap. 'Moisés ã wətatji pah ñi chājaá', queétdih ñi níij wətuú, ãt níijíp wət jī.

⁶ Páant ã níijátdih míic wéheat túət níijná, áih doonádih Jesús ã naáwát túətnit, Jesúihwādih waóhnt bíicdih ãt míic wáacap wət jī. ⁷ Páant maatápdih ã míic wéhenachah, joinít, Pedroboó ñah ñəhnt, nin pah queétdih ãt níij naáwáp wət jī:

—Wā déewāá, jon ñijeéh wā jəmɛchah, judíowā nihcannitdih Jesúih tui doonádih wā naáwáchah joinít, ã jəpahat pínah níijná, weemdíh ñionit, Dios ã wahap jī. ^{††8} Cáacwā ded pah ã jənah joyátdih jéihni jəmna, queét judíowā nihcannit jwí naóhni doonádih ã jəpahatdih át jéihji tagaá. Pánih jéihna, áihwā ã chājatjidih jwítdih jéutna, Túini Espiritudih jwítdih ã wəhatji pahjeh mən-tih, queétdihbət ã wəhəp jī. ^{†9} Pánih wəhna, jwítdih queétdihbət bíic yoobó ã chājap jī. Queétdih caandíh ã jəpahachah, ã yéejatdih át yohji taga. ^{†10} Jwítdih judíowā Moisés ã wətatjidih bíic yoobó jwí tui jəpahcan caá. Jwí nəwājibət bíic yoobó ãt jəpahcap wət jī. Páant jwí tui jəpahcah yəhna, ¿dépanihna queét judíowā nihcannit Jesúsdi h jəpahnitdih yeéb bíic yoobó ñi wətíh? Pánih wətnit, Dios queétdih ã chājatjidih 'Yoobópdih nihcan caá', níijná caá ñi chājap. ^{†11} Obohjeéhtih, jwítdih nin pah jwí níij jənah joiná caá: 'Jwítdih jígah en oinit, Dios jwí yéejat jíib ã peéh chājat déeji jwí Maáh Jesús ã tui ɛbat pah mən-tih, bə jwəh judíowā nihcannitdihbət bíic yoobó ã tui ɛbna caá', jwí níij jənah joiná caá, Pedro át níijíp wət jī.

^{†12} Páant ã níijíchah joinít, Pablowā jwəh judíowā nihcannitjééh jəmna, Dios ã wəpatjīh ded pah ã chājatjidih ã naáwáchah, nihat laiñcanjeh ãt jói yai ñúh bejep wət jī. ^{†13} Páant ã naóh péanachah, Santiago jwəh nin pah át níijíp wət jī:

—Wā déewāá, weemdíh ñi joi jwúhɛú. Yeebdíh bainí wā naáwíhna caá. ^{†14} Dios judíowā nihcannitdih tui wēi ennit, áihwā pínahdih ã ñi wətatjidih Simón Pedroboó jwítdih ã naóh péanap be. ^{†15} Dios naáwátidih naóh yapani, ã daacátji pahjeh tih judíowā nihcannitdih páant át yapap taga. Nin pah át níij daacáp tají:

^{†16} "Davidji maáh jəm láa, nihat áihwābət ã wən beedép jī. Pánih beední ãt jəmɛchah yəhna, túttimah bóo láa, jwúɛb dei jūóhnt, áihwā panihnitdih wā jwúɛb chājbipna caá.

^{†17} Páant wā chājachah, nihat cáacwā bita judíowā nihcannitbət weém ã Maáhdih ã náahbipna caá. 'Wíihwā ñi jəmɛú', wā níij bidnit weemdíh ã jəpahbipna caá",

^{†18} jwí Maáh ã níijná caá', át níij daacáp tají.

(Am 9.11-12)

^{†19} "Páant ã níij daacátjidih náhnit, weém, Santiago nin pah wā níij jənah joiná caá: Judíowā nihcannit, Dios naáwátidih jáap jəpahnitdih wái náah jəmni jwí chājat túətca boj jíih. ^{†20} Obohjeéhtih, queétdih nin pahjeh jwí níij daác wah jíih: 'Í pəpnidih wēi wəhni jéemátdih ñi jéempca bojó. Ñi áa nihcannitjīh ñi yéej chājca bojó. Jóp teo maonitji nəñəp wādih ñi jéempca bojó. Meépdih ñi babhca bojó', jwí níij daác wah jíih. ^{†21} Jon játih, bəwəbət jwítdih judíowā jwí míic wáacat mənna, jwí chooát yeó jáap jəmat pah, Moisés ã wətatjidih ípí bohéna caá. Nihat tútchidih moón caandíh jwí jéihna caá. Pánihna, weém wā níiját pahjeh tih Jesúsdi h jéihnt judíowā nihcannitdih, níij daác wahat dée caá, bita jwí déewā jwítdih ã íjcat pínah níijná", Santiago át níijíp wət jī.

Judíowā nihcannitdih ã daác wahat

^{†22} Páant ã níijíchah joinít, Jesús ã naáwát túətnit, Jesúihwādih waóhnt, nihat Jesúihwā bíicdih, Antioquía tútchidih moondíh ã daácni núodih Pablowājééh ɛb bejnit pínah, Judas, Silasdi h bət ãt níiwip wət jī. Judas áih bíih wət Barsabás wət jī. Queét Jesúsdi h tui jəpahnit ã jəmɛchah, bita Jesúihwā queétdih ãt tui wēi enep wət jī. ^{†23} Pánih queétdih ñio péanit, nin pah ãt níij daacáp wət jī:

"Yeéb nihat judíowā nihcannit Jesúihwā Antioquía tútchidih moón, Siria baácdih moón, Cilicia baácdih moondíhbət jwítdih Jesús ã naáwát túətnit, áihwādih waóhnt, nihat áihwābət, yeebdíh jwí túyat túətna caá. ^{†24} Biquína jwíjééh jəmnit yeeb pébhna juibínit, yeebdíh dawá wətatdih ãt jəpahat túətəp wət jī. Pánih wətnit, yeebdíh ãt tac bəugánap wət jī. Obohjeéhtih, jwítdih queétdih jwí wahcah yəhna, queétdih bejnit, yeebdíh páant ãt wətəp taga.

^{†25} Pánihna, jwítdih nihat bíic yoobó ñi pebhna wahni pínahdih jwí níiwip be. Páant jwí ñionitdih jwí oini Pablo Bernabéjééh jwí wahbipna caá. ^{†26} Pablowā jwí Maáh Jesucristoíh tui doonádih ɛmcanjeh ã bohénachah, dawá láa bita queétdih ãt pəñəp wət jī. 'Í mao yohíhichah yəhna, Jesúih tui doonádih jwí naóh cádahcan níit', ípí níijná caá. ^{†27} Pánihna, jwí daácni núodih yeebdíh ã naáwát pínah níijná, Judas,

† 15:1 Lv 12.3 †† 15:7 Hch 10.1-43 ‡ 15:8 Hch 2.4; 10.44

‡† 15:20 Gn 9.4; Ex 34.15-17; Lv 17.10-16; 18.6-23

Silasjīh Pablowājeéh ñi pebhna jwī wahna caá.

²⁸ Túini Espíritu jwiít-dih ã teo wáacachah, ã jéihyatjīh nin pah jwī jenah joiná caá: Wái náah jəmni wətat-dih wətcən, nin pahjeh jwī niij wətbipna caá: ²⁹ ‘Nin jwīih dios caá’, niij jenah joí pāpnidih wēinit, ĩ cádah cáagniji jeémátdih ñi jeémpca bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó. Jōp teo maoni nəñúpwādihbət ñi jeémpca bojoó. Ñi áa nihcannitjīh ñi yéej chājca bojoó. Nin jwī wətatdih jepahna, ñi túi jəmbipna caá. Páant bóojeh tigaá yeebdih jwī wətəp”, ĩt niij daacáp wət jī.

³⁰ Caán núodih daác péanit, Antioquía tútchina be-jnitdih ĩ wəhat túttimah, queétoó bejna, Antioquía tútchina ĩt jəibínap wət jī. Caanná jəibínit, Jesúihwādih míic wáacat túətnit, Jerusaléndih moón ĩ daác wahní núodih ĩt wəhəp wət jī. ³¹ Páant ĩ wəhni núodih míic en naóhna, túinijeh ĩ wətəchah joinít, búdí ĩt weñep wət jī. ³² Judas Silasjīh Dios naáwátdih naóh yapanit jəmna, Jesúihwādih Dios naáwátdih ĩt túi bohénap wət jī. Páant ĩ bohénachah joinít, Jesúihwāboó búdí wēinit, Jesúsdih chah ĩt túi jenah joyóp wət jī. ³³ Judas Silasjīh caanná maatápdih jəmniiti caanjīh moondih ĩ cádah jwəub jəwəwəchah, “Ñi túi bejeé”, Antioquía tútchidih moón queétdih ĩt niijíp wət jī. Páant niijnít, Judaswādih wahnitji Jerusalén tútchidih moondih ĩt túyat túətəp wət jī. Páant ĩ niiját túttimah, Judasjeh át jwəub jəwəwəp wət jī. ³⁴ Obohjeéhtih, Silasboó bíih jwəub jenah joinít, Antioquía tútchidih át chəwáp wət jī. ³⁵ Pablo Bernabébut caán tútchidih ĩt chəwáp wət jī. Pánihna, queét, dawá bita bíicdih Jesúih túini doonádih ĩt bohénap wət jī.

Chéneji Pablo túini doonádih naóh jibidih ã bejat

³⁶ Túttimah, Antioquía tútchidih maatápdih jəmniiti Pablo Bernabédih nin pah át niijíp wət jī:

—Chóbe, nihat tútchinadih moón jwī jwīih naóh-nitjidih jwī táoh en jibjīh, páant məntih, át niijíp wət jī.

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, Bernabéboó Juan Marcosdih ĩjeéh átih əb bejíhip wət yəh jī. ³⁸ Caánboó ĩ jwīih jibichah, ĩjeéh Panfilia baácna jəibíniji yəhna, bíic yoobó nihcan, át jwəubah jəwəwəp wət jī. Caán bíic yoobó ã nihcatdih enniiji, Pablo caandih chéneji át əb bejíhcap wət jī. ³⁹ Páant ã əb bejíhcah enna, Bernabé Pablojīh queéttjeh təbit míic niijnít, ĩt míic cádahap wət jī. Pánihna, Bernabéboó Chipre wətt jəmni quewana Juan Marcosdih át nəmah chəwəh bejep wət jī.

⁴⁰ Pabloboó Silasdi h ã chéen pínahdih ñíonit, át nəmah bejep wət jī. Pánihna, ĩ bohénadih bejat pínah játih, “Paá, queétdih en daonít, ma túi teo wáacá”, Jesúihwā ĩt niij əwəb wət jī. Páant ĩ əwəbát túttimah, Pablo Silasjīh ĩt bejep wət jī. ⁴¹ Pánih bejnit, Siria baácna Cili-cia baácna bət jəibínit, caanjīh moón Jesúihwādih jwəub bohéna, queétdih ĩt túi teo wáacap wət jī.

Timoteo Pablowājeéh ã bejat

16 Cilicia baácmant Derbe tútchina jəibí, yap bej, Litra tútchina Pablowā ĩt jəibínap wət jī. Caanná jəibínit, Timoteo wətt jəmniidih ĩt jwəááp wət jī. Á ĩn judío wili, ã ĩp Griego cáac wət jī. Timoteo, ã ĩn bíicdih Jesúsdih jepahnit wət jī. ² Litra tútchidih moón, Iconio tútchidih moonbút Jesúihwā “Timoteo túi chājni caá”, ĩpí niijíp wət jī. ³ Páant ĩ niijíchah joinít, Pablo Timoteodih át nəmah bejíhip wət jī. Obohjeéhtih, caán baácndih moón judíowāboó “Timoteo ĩp Griego cáac caá”, ĩ niijíchah joinít, judíowā ĩ ĩjcat pínah niijná, Pablo Timoteodih quehli nah yapat chóodih át bóodat túətəp wət jī. ⁴ Pánihna, Pablo Silasjīh Timoteodih nəmah jibna, ded ĩ jəibíni tútchidih moondih Jerusalén tútchidih moón Jesús ã naáwát túətnit, Jesúihwādih waóhntbət ĩ daác wahní núojidih ĩt en naáwáp wət jī, caandih ĩ jepahat pínah niijná. ⁵ Páant ĩ naáwáchah, Jesúihwā caandih chah ĩt túi jenah joyóp wət jī. Pánihna, queét yeó jáap jəmat pah chah ĩt dao béjep wət jī.

Pablo Macedonia baácndih bóodih ã oo jumat

⁶ Túini Espíritu Asia baácboó queétdih Dios naáwátdih bohénadih át bejat túətcap wət jī. Páant ã wahcah, queét Frigia baácndih, Galacia baácndih moondihjeh ĩt bohé jibip wət jī. ⁷ Pánih jib bejna, Misa baácna jəibínit, Bitinia baácna ĩt bejíhip wət yəh jī. Obohjeéhtih, Túini Espíritu queétdih caánboó át bejat túətcap wət jī. ⁸ Páant caanná ã wahcah, Misa baácndih yap bej, Troas jélitna ĩt dei jəibínap wət jī. ⁹ Caanná dei jəibínit, ũona, Pablo nin pah át oo jəməp wət jī: Macedonia baácndih bóo ã pebh nəhəchah, át enep wət jī. “Jwiít Macedonia baácndih moondih ma teo wáac jəwəwə”, Pablodih át niij bidip wət jī. ¹⁰ Pánih oo jəməniiti jáanit, jwīih bíi déedih ámo h péa, Macedonia baácna jwī bejep jī. “Dios caán baácna áih túini doonádih jwiít-dih naáwát túətna caá ã chəjap”, jwī niij jéihyep jī. Weém Lucasbət ĩjeéh wā bejep jī.

Pablowā Silas bíicdih Filipos tútchiboó ĩ jumat

¹¹ Troas tútchimant Macedonia baácna bejat túətt niijná, jélitna dei jəibínit, johlitjīh bejni búdí jəáj chóodih waadnit, Samotracia wətt jəmni quewadih jwī chəwəh jəibínap jī. Bíih yeó jáap Neápolis tútchina jwī chəwəh jəibínap jī. ¹² Pánih jəibí, caán tútchidih yap bejnit, Filipos tútchina jwī jəibínap jī. Caán tútchi Roma tútchidih moón ĩ jwī jəmni tútchi, Macedonia baácboó jwīih jəmni tútchi tajī. Oboh jəmni tútchi át nihcap tajī. Caanná maatápdih jwī jəməp jī. ¹³ Judíowāih chooát yeó jáapndih caán tútchimant bac bejnit, məj jwéejna jwī jəibínap jī. Caanjīh Diosdih əwəbát túətt niijná, judíowā ĩpí míic wáacap tajī. Caanjīh jəibí chəwədnit, wáac jəinít yaáhdih Jesúih túini doonádih jwī naáwáp jī. ¹⁴ Bíic wili jwiít-dih joinít, Tiatira tútchidih bóli Lidia wətt jəmni mi jəməp jī. Caánt búdí jīb jəmni yéguəhdih jīb chājnih, judío wili nihcan yəhna, Diosdih túi wēinid mi jəməp yəh jī. Obohjeéhtih Jesúih doonádih mit joi

juwáhcáp tají. Pánihna, Pablo Jesúih doonádih á naáwáchah, túi jepahíhatdih Dios caántdih át wéhup tají. ¹⁵ Páant mi jepahachah, caántdih miíh mæúdíh moón bícdih Pablowá í daabánap jí. Daabá péanachah, nin pah jwiítidih mi niijíp jí:

—‘Caántboó Jesúsdih túi jepahnih caá’, niij jengah joiná, wájeéh júóhñit, wíih mæúboó ñi chão jwáhué, jwiítidih mi niijíp jí.

Páant mi niijíchah joinít, miíh mæuná jwí chãwáp jí.

Pablowáidih nemat mæúboó í nemat

¹⁶ Bíih yeó jáapdih Diosdih úbát pebhboojéh mæntih jwí jwéub bejehchah, nemép jumnih jwiítidih mi jwááap jí. Caánt teo wéhñih jumna, “Meemdíh nin pah á yap-bipna caá”, cáacwáidih niij naóhna, mi maátadidih búdí mit jíib teo wéhup tají. ¹⁷ Pánihna, jwiít Pablo bícdih jwí bejehchah, nin pah mi niij ñaac ñéun péenap jí:

—Nit Dios chah wépñidih teo wéhñit caá. Jwiít iiguírna jwí bejat déedih ded pah Dios jwiítidih á túi úbat pínahdih í naóhna caá, mi niij ñaac péenap jí.

¹⁸ Maatápdih caandíh páant mi niij tac bæugá péena, Pablodih á túi naáwát dée mi bojcap jí. Páant mi niij ñaacáchah joí chæunít, Pablo tac pæud ennit, nemépdih nin pah á niij jéihñup jí:

—Jesucristo á wépatjñh meemdíh wá wætna caá. Caántdih cádahnit, ma bac bejeé, á niijíp jí.

Páant á niijíchahjeh, nemép át bac bejep tají.

¹⁹ Páant á bacat túttimah, caánt mi jíib teo wéhat á bæudúchah ennit, mi maátaboó búdí ijñit, Pablo, Silas-dihbæt í tewep jí. Teonit, caán tútchi tac yoóbó jwéhna í úb bejep jí. ²⁰ Pánih úb juibínit, peéh chãjat tútñit pebhna jwejnít, nin pah í niij naóh yacap jí:

—Nit judíowá jwíih tútchidih moondíh tac bæugá nadih í jwéwúp taga. ²¹ Queét jwí ñowá í wætatdih cádahat tútñit, bíih wætatdih naóhna caá í chãjap. Jwiít Roma tútchidih moón maáhdih jepahnit jumna, nit í naáwátboodíh jwí jéih jepahcan caá, í niijíp jí.

²² Páant í niijíchah joinít, dawá Pablowáidih í ijñip jí. Pánihna, peéh chãjat tútñitboó Pablowáih yégueh chóodih yeo wáyat tútñit, máa nahnajñh queétdih í pæñat tútup jí. ²³ Páant queétdih í pæi péanachah, nemat mæúboó í nemat tútup jí. Í nemat túttimah, nemat mæúboó en daonídih í túi en dawát tútup jí.

²⁴ Páant í wætuachah, caán mæúdíh en daoníboó péeni tólihna queétdih át nemep wæt jí. Pánih nemnit, máa naanáñh íih wæunadidih át nah chéwep wæt jí.

²⁵ Chei tac yoób Pablo Silasjñh Diosdih úbhñit, í wéi ewep wæt jí. Páant í wéi ewechah, bita nemat mæúboó jumnitbæt í joyóp wæt jí. ²⁶ Páant í wéi ewechahjeh, caán mæú túbit méménachah, nihát jécna át waát beed béjep wæt jí. Nemat mæúboó jumnitdih í chéwatji tópnabæt át jwáat beed béjep wæt jí. ²⁷ Páant á yapachah ennit, queétdih wapniboó “Nin nemat mæúboó jumnit inát jweiná caá. Í jweyéchah, wá maáta weemdíh í peéh maobipna caá”, át niij jengah joyóp wæt jí. Páant niij jengah joinít, áih íibat naadíh jwáat wáinít, át míic jwáaguíhip wæt yuh jí. ²⁸ Obohjeéhtih, á míic

jwáaguíhichah ennit, Pablobó caandíh nin pah át niij ñaac ejep wæt jí:

—Meemjéh ma míic jwáagca bojoó. Jwiít nihát jwí jumna caá, át niijíp wæt jí.

²⁹ Páant á niijíchah joinít, queétdih wapniboó “Jíi jwéwá, jí jwéwá”, át niij ejep wæt jí. Queét pebhna ñáo ñah bej, méménit, Pablo Silas íih jítcha pebh át páah yoh ñajap wæt jí. ³⁰ Pánihna, queétdih úb bac bejnít, nin pah át niij úbh joyóp wæt jí:

—¿Jesúih jumíhna, ded pah tigaá wá chãjbi? queétdih át niijíp wæt jí.

³¹ —Jwí Maáh Jesúsdih túi jengah joinít, ma jepahaá. Ma déewábæt caandíh í jepaha naáh. Páant ñi jepahachah, yeéb iiguírna bejnít déejidih Diosboó á túi úb-bipna caá, Pablowá caandíh í niijíp wæt jí.

³² Chei tac yoobjéh Pablowá Jesúih túini doonádih í naóh péanachah, queétdih wapni áih mæuná át ñmah bejep wæt jí. Caanná ñmah juibínit, í pæñatji yahwítnadidih át chocop wæt jí. Á choc péaat túttimah, Jesúsdih caán á déewá bícdih í jepahachah, queétdih Pablowá í daabánap wæt jí. ³⁴ Í daabáat túttimah, queétdih wapni Pablowáidih jeémát át wéhup wæt jí. Pánihna, caán á déewá bícdih Jesúsdih jepahnit, búdí í wéñep wæt jí.

³⁵ Baabáchah, tútchidih moón maátaboó Pablowáidih í watat pínah niijná, soldadowáidih nemat mæuná í wahap wæt jí. ³⁶ Páant í bacaat tútup joinít, Pablowáidih wapni queétdih nin pah át niijíp wæt jí:

—Maáta yeebdíh í bacaat tútup wæt be. Pánihna, úmcanjeh, ñi bac bejeé, át niijíp wæt jí.

³⁷ Páant á bacaíhatdih joinít, Pablobó soldadowáidih nin pah át niij naáwáp wæt jí:

—Jwiít jwí yéej chãjcan be. Jwiítidih naóh yacnit í niiját pah bíih niij naóhni á wihchah yehna, ñi peéh chãjachah, yoobópdih nihcan be. Obohjeéhtih, jwiít Roma baácdih moón jwí jumuchah yehna, jwiítidih queét maátaboó cáacwá í enepdih í pæñat tútup be. Pæi péanit, nemat mæúboó í nemep be. Pánihna, jwiítidih í yéej chãjatjidih tícnit, ¿bæu cáacwá í encah níit, í bacáihp? Queét maátajeh tih jwiítidih bacanadidih í jwéwá naáh, át niijíp wæt jí.

³⁸ Páant á niijíchah joinít, soldadowáboó maátadidih naáwádih í bejep wæt jí. Pablo Silasjñh Roma baácdih moón í jummatdih jéihna, maátaboó queétdih í pæñatji peéh chãjat pínahdih í úmup wæt jí. ³⁹ Pánihna, queét Pablowá pebh juibínit, nin pah í niijíp wæt jí: “Yeebdíh jwí yéej chãjap be. Chéneji páant jwí jwéub chãjcan níit”, í niijíp wæt jí. Páant niij péa, queétdih ñmah bac bejnít, maáta íih tútchimant í bejat tútup wæt jí. ⁴⁰ Páant í niijíchah joinít, Pablo Silasjñh nemat mæumánt bac bejnít, Lidiaíh mæuná í bejep tají. Caanná juibínit, Jesúihwá bícdih í míic wáacáp jí. Pánih míic wáacnit, “Jesúsdih péena, ñi cádahca bojoó”, queétdih í niij wép naáwáp jí. Páant niij péanit, Pablo Silasjñh Filipos tútchimant í bejep jí.

Tesalónica tútchidih moón Jesúhwādhīh ī īijāt

17 Pánih Filipos tútchimant bejnit, Anfípolis tútchidih yap bej, Apolonia tútchidihbət yap bej, Tesalónica tútchina queét īt jəibínəp wət jī. Caanjīh judíowā ī míc wáacət məná āt jəməp wət jī. ² Pánihna, judíowāih chooát yeó jáap jəmat pah īpí bejat dée pah Pablowā judíowā ī míc wáacət məná īt bejep wət jī. Caanná jəibínit, tres semanas chooát yeó jáap jəmat pah Dios naáwátdih caanjīh moondíh Pablo āt bohénəp wət jī. ³ Pánih bohéna, nin pah āpí niij naáwáp wət jī:

—Jwíit judíowā, jwí páini, Dios ā wahnī Cristo yeejép ā yapət pínah, ā wənat pínah, ā jwəub boo pəd jəúwát pínahdihbət jon jātīh moón Dios naáwátdih naóh yapənīt īt daacáp tajī. Wā naóhni Jesúsboó Dios ā wahnī Cristo ā jəmna caá. Caán caá jwí páini, āt niijíp wət jī.

⁴ Páant ā niijíchah joinít, biquína caanjīh moón judíowā, dawá Griegowā Diosdihjeh wēnit, caán tútchidih moón maáta yaádhbət caandíh joinít, “Yoobópdih tigaá”, īt niijíp wət jī. Páant niijnit, Pablowādhīh īt péenəp wət jī. ⁵ Obohjeéhtih, judíowā maátaboó ījeéh péenəchah ennit, búdí īt īijip wət jī. Pánih īijna, dawá yeejép wādhīh bid bojnit, nin pah īt niiját tətəp wət jī: “ ‘Nit yeejép chājna caá ī chājap’, nī niij nāacá”, queédih īt niij jac wətəp wət jī. Páant ī niij nāacáchah joinít, caán tútchidih moonbət Pablowādhīh īt īijip wət jī. Pánihna, judíowā ī maáta Jasón wət jəmniíh məná jəibínit, cáacwādhīh wēhíhna, Pablowādhīh īt bidip wət jī. ⁶ Obohjeéhtih, queédih bid jəicán, Jasónboodíh, bita Jesúhwādhīh bət īt teo wái bac bejep wət jī. Pánih teo wái bac bejnit, tútchidih moón maáta pebhna əb jəibínit, nin pah īt niij naóh yacəp wət jī:

—Pablowā nihət baácdih moondíh īt tac bəugánəp wət be. Pánihna, bəu jwíh tútchidihbət tac bəugánədhīh ī jəiná caá. ⁷ Nin Jasón queédih áih məná āt waadát tətəp wət jī. Queét Roma tútchidih bóo jwí maáh César ā wətatdih yap yohnit, ‘Bíih maáh, Jesús caá ā wət’, niijnit, jwí maáh ā wətatdih jwítdihbət ī yap yohət tətəpna caá, īt niij naóh yacəp wət jī.

⁸ Páant ī niij naóh yacəchah joinít, nihət cáacwā ī maáta bícdih təbit īt īijip wət jī. ⁹ Obohjeéhtih, queédih ī nemcat pínah niijná, Jasón, ájeéh jəmnitbət caán tútchidih moón maátadhīh dinero īt wēhəp wət jī.

Pablo Silasjīh Berea tútchina ī jəibíát

¹⁰ Caan chéijeh waícənjeh Berea tútchina Jesúhwā Pablowādhīh īt wəhap wət jī. Caanná jəibínitjī judíowā ī míc wáacət məná īt waadáp wət jī. ¹¹ Tesalónica tútchidih moón ī jenəh joyátjīdh Berea tútchidih moónboó Jesúh doonádhīh chəh tui joinít īt jəməp wət jī. Pánihna, Jesúh tui doonádhīh ī joyát tətəmah, “¿Yoobópdih níit?” niij jéihíhna, yeó jáap jəmat pah jon jātīh moón Dios naáwátdih ī daacátjīdh ennit, īt míc bohénəp wət jī. ¹² Pánih bohéna, judíowā, Griegowā neoná, maáta yaádh bícdih, dawá Jesúsdhīh īt jəpahəp wət jī. ¹³ Obohjeéhtih, Pablo Berea tútchidih moondíh-

bət Dios naáwátdih ā bohéat doonádhīh joinít, Tesalónica tútchidih moón judíowā ī maáta caanná īt nən bəjep wət jī. Caanná nən jəibínit, Berea tútchidih moondíh tac bəugána, ī yee naáwáchah joinít, Pablowādhīh īt īijip wət jī. ¹⁴ Páant ī īijíchah ennit, Pablodih búdí məj jéitna waícənjeh Jesúhwā īt nəməh dei bejep wət jī. Obohjeéhtih Silas Timoteojīh Berea tútchidih īt chāwáp wət jī. ¹⁵ Pánihna, caán jéitmant Pablodih Atenas tútchina búdí jāáj choójīh īt nəməh chəh bejep wət jī. Pánih chəh jəibínitjī, Berea tútchiboo īt jwəub aab bəjep wət jī, páant mənīh. “Waícənjeh bejnit, Pablodih nī pej jəm bí”, Silas Timoteodihbət īt niijíp wət jī. Páant Pablo queédih āt niiját tətəp wət jī.

Pablo Atenas tútchidih ā jəmat

¹⁶ Pablo Atenas tútchina jəibínit, Silas Timoteodihbət āt páñəp wət jī. Pánih páina, caán tútchidih āt táoh jib bejep wət jī. Pánih táoh jib bejna, caán tútchidih moón ī pəp cáagnitdh “Jwíh dios caá”, ī niijíchah jéihnit, dawá ā jəmatdih enna, Pablo təbit āt jīgəhəp wət jī.

¹⁷ Pánih jīgəhənit, judíowā ī míc wáacət məná waadnit, judíowā, judíowā nihcannit yəhna, Diosdih wēnitjīh bət āt míc wéhenəp wət jī. Yeó jáap jəmat pah Pablo caán tútchi tac yoóbó yəhna en jibnitjīh bət āt míc wéhenəp wət jī. ¹⁸ Biquína Epicureowā ī jenəh joyátdih bohénit, bita Estoicowā ī jenəh joyátdih bohénitbət Pablowādhīh īt míc wéhenəp wət jī.

—¿Nin wéheat beedcánni ded pah tigaá ā niij wéhe? queét īt míc niijíp wət jī.

Pánihna, Pablo ded pah Jesús ā jəmatjīdh, ā boo pəd jəúwátjīdh bət ā naáwáchah joinít,

—Caánboó bíh diosnadhīh naóhna caá ā chājap, īt niijíp wət jī.

¹⁹ Tətəmah, queét īpí míc wáacəp jəibí wéhenəpboó, Areópago wət jəməpna Pablodih īt nəməh bejep wət jī.

—Ma jáap bohéatdih jwí jéihíhna caá. ²⁰ Jwí jóica naáh doonádhīh ma naáwáchah, jwí jóihna caá, queét Pablodih īt niijíp wət jī. ²¹ Nihat Atenas tútchidih moón, bíh baácmant jəóhni caán tútchidih jəmnitbət, yeó jáap jəmat pah jáap bohéatdih īpí míc wéhehip wət jī. Pánih jéihíhni jəmna, Pablo ā naáwátdih bət īt jóihip wət jī.

²² Pánihna, Pablo Areópago wət jəməpboó nāh nən nit, caánboó wáacəp jəibínitdhīh nin pah āt niij naáwáp wət jī:

“Atenas tútchidih moón, dawá pəpnitdhīh yeéb búdí wēnit, nī wəbátdhīh wā jéihna caá. ²³ Nin níh tútchidih dawá nī pəp cáag wēnitdhīh wā táoh enep be. Pánih en jibna, yeéb nī wēnit cātīh, bícdih nin pah nī niij daacátjīdh bət wā enep be. “WÉT JWÍ JÉHCA NAÁH DIOS CAÁ”, nī niij daacáp tabe. Yeéb caandíh jéihcən yəhna, caandíh nī wēina caá. Pánihna, caán nī jéihca naádhīh yeebdhīh naáwát tətəp caá wā chājap.

²⁴ “Caán Dios nihət baácdih chāj, nihət baácbó jəmniidih bət āt chājap tajī. Pánihna, nihət jeáboó jəmnit, baácbó jəmnitbət ī maáh caá. Cáacwā ī chājni

mæddih jəmni nihcan caá. ²⁵ Caán jwiít dih báadhdat túttni, caolih wáyat túttni, nihat biíh pah bóo chāj wēhni jəmna, jwiít jwí teo wáacatdih ā náahcan caá. Caán moh yéejni nihcan caá. †

²⁶ “Newé pínahdih caán Dios át jwíih chājav wət jī. Caanjīh nihat baácdih moondíhbət át chājav wət jī. Pánihna, nihat baácboó jwiít dih át jwejep wət jī. ‘Nin pah bólih maatápdih ā báadh jwəhbipna caá’, jwiít dih Dios át niíj jenah joyóp wət jī. ²⁷ ‘Queét weemdih bidnit, ĩ jwāáhbipna caá’, Dios át niíj jenah joyóp wət jī. Obohjeéhtih, Dios wəúp ā jəmcan caá. Jwíjeéh tigaá ā jəmup. ²⁸ Nin pah biíh át niíj daacáp tajī: ‘Caandih míic wéhenit pínah jwiít dih át chājav wət jī. Pánihna, jwíjeéh āpí jəmna caá’, ĩt niíj daacáp tajī. Jon jātih moón ĩi déewābət ‘Jwiít Dios weh caá’, ĩt niíj daacáp tajī. ²⁹ Pánihna, ‘Jwiít Dios weh caá’, niíj náhnina, oro, plata, jeejīh yeéb ĩi jenah joyátjeh ĩi chājnidih ‘Jwíih dios caá’, niíj jenah joyát dih ĩi cádaahaá. ³⁰ Jon jātih moón Diosdih jéhcannit jəm jwəhna, ĩ yeéj chājachah yəhna, Dios át peéh chāj jwəhcap wət jī. Obohjeéhtih, bəx láa nihat baácdih moón ĩ yeéj chājatdih át cádahat túttup wət jī. ³¹ Túttimah, Dios ā jenahni yeó jáapdih nihat baácdih moón túinitdih, yeejəpwādhbət ded pah ĩ chājatji jīb ā jīb chājipna caá. Pánih chājni pínahdih Jesús dih Dios nin baácboó át wahap wət jī. Jesús wənidih yəhna, át jwəub boonap tajī. Pánih boona, ‘Ded pah cáacwā ĩ chājatji jīb nin wā boonani ā túi jīb chājipna caá’, Dios cáacwādh át niíj jéihyanap wət jī”, Pablo Atenas tútchidih moondih át niijíp wət jī. ††

³² Páant cáacwā ĩ boo pəd jūwátjidih ā wéhenachah joinít, biquína Pablodih ĩt deoh naáwáp wət jī. Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ĩt niijíp wət jī:

—Chéneji caandih ma naáwáchah, jwí jwəub joiníhna caá, ĩt niijíp wət jī.

³³ Páant ĩ niiját túttimah, ĩ míic wáacapmant Pablo át bejah bojop wət jī. ³⁴ Daocánnit Jesús dih jáap jepahnit, caán bíicdih ĩt péenap wət jī. Bíic newé, Dionisio wət jəmni, Areópagodih maátajeéh jəmni, Jesús dih át jepahap wət jī. Bíic wili Dámaris wət jəmni, bitabət Jesús dih ĩt jepahap wət jī.

Pablo Corinto tútchiboó ā jəmat

18 Túttimah, Pablo Atenas tútchiboó jəmni Corinto wət jəmni tútchina át bejep wət jī. ² Caanná jəibínit, judío cáac Aquila wət jəmni dih át jwāáap wət jī. Roma tútchidih moón ĩ maáh Claudio Roma tútchiboó jəmni judíowādh ā bejat túttuchah, Aquilaboó yad Priscilajīh bejnit, Corinto tútchina jātih ĩtát jəibínap wət jī. Aquila Ponto wət jəmni baácdih bóo wət jī. Pánihna, queét Corinto tútchidih ĩ jəmchah, Pablo queét pebhna enedih jəibínit, ĩjeéh át chāwáp wət jī. ³ Aquilawā nəhəpwā chóojīh mæddih teo jīb chāj wēhni ĩt jəmup wət jī. Pablobət caán déedih teoni jəmna, ĩjeéh át tewep wət jī. ⁴ Pablo chooát yeó jáap jəmat pah, judíowā ĩ míic wáacat mænná jəibínit, queét Jesús dih ĩt jepahat pínah niijná, judíowā, judíowā nihcannitdihbət Dios naáwát dih át naáwáp wət jī.

† 17:25 1R 8.27; Is 42.5; Hch 8.47 †† 17:31 Sal 9.8

⁵ Silas Timoteojīh Macedonia baácmant Corinto tútchina ĩ jəibínachah, Pablo yeó jáap jəmat pah judíowādh Dios naáwát dih át naáwáp wət jī. “Jesús caá jwiít judíowā jwí páini, Dios ā wahni”, āpí niijíp wət jī. ⁶ Páant ā niíj bohénachah, judíowā caandih ĩt joiníhcap wət jī. Pánih joiníhcan yap yohnit, caandih ĩt jəihəp wət jī. Páant ĩ joiníhcatdih enna, queétdih ā cádahatdih jəutna, Pablo áih jih bóo yégueh chóodih too dəgnit, át ĩéenc mao jéenanap wət jī. Pánih chājnit, queétdih nin pah át niíj jəihəp wət jī:

—Yeéb ĩi yap yohatji jīb iiguípna ĩi bejbipna caá. Pánihna, bəx judíowā nihcannitdih Jesús dih doonádh naáwádih wā bejbipna caá, át niijíp wət jī.

⁷ Páant niíj péanit, judíowā ĩ míic wáacat mæmánt bac bejnit, Tito Justo wət jəmniíh mænná át waád jəibínap wət jī. Caán judío nihcan yəhna, Dios yoobát dih wēini wət jī. Áih mæú judíowā ĩ míic wáacat mæx pébh át jəmup wət jī. ⁸ Crispo wət jəmni, judíowā ĩ míic wáacat mæddih bóo maáhji, ájeéh bóli, ā wehbət, Jesús dih ĩt jepahap wət jī. Pánihna, dawá Corinto tútchidih moón Pablo ā naáwát dih joinít, Jesús dih ĩt jepahachah, ĩpí daabánap wət jī. ⁹ Bíic chei ĩocanjeh, Pablo oo jəmat déedih ā enechah, Jesús caandih jígohnit, nin pah át niíj naáwáp wət jī. *“Majeéh wā jəmna caá. Nin tútchidih moón dawá wíihwā ĩ jəmna caá. Pánihna, bita meemdih yeejép ĩ chājíhichah yəhna, úmcanjeh, wā naáwát dih ma naóh cádahca bojó. Páantjeh ma jəmah bojca bojó”,* át niijíp wət jī. ¹¹ Páant ā niijíchah joinít, bíic jópchi túi beéd, bíih jópchi tac yoób caanjīh moondih Dios naáwát dih Pablo át naóh jəmup wət jī.

¹² Caán tútchidih Pablo ĩjeéh ā jəm jwəhuchah, Galión wət jəmni, Acaya baácdih moón maáh át jəmup wət jī. Pánihna, caán láa judíowā ĩ maáta nihat bíic yoobó jenah joinít, Pablodih naóh yacat tútt niijná, Galión pebhna caandih ĩt əb jəibínap wət jī. ¹³ Pánih əb jəibínit, Galióndih nin pah ĩt niíj yee naóh yacap wət jī:

—Ninboó cáacwā ded pah Diosdih ĩ weñat pínahdih bohéna, Moisés ā wətatjiboodih ā jepahat túttcan caá, ĩt niijíp wət jī.

¹⁴ Páant ĩ niíj yee naáwáchah joinít, Pablo ā naáwíhichahjeh, Galiónboó judíowādh nin pah át niíj jepahap wət jī:

—Nin jwiít Roma baácdih moón jwí maáta ĩ wətatdih yap yohni ā jəmchah nihna, yeebdih wāta jepah tagaá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yeéb judíowā ĩi wətatboodih caán yap yohni ā jəmchah, ĩi pínahjeh caá. Caandih wā jéihcan caá, át niijíp wət jī.

¹⁶ Páant niijnít, queét naóh yacnitdih áih tólihmant át bacanap wət jī. ¹⁷ Páant ā bacanachah, Sóstenes, judíowā ĩ míic wáacat mæddih bóo maáhdih teonit, Galión ā enepdih caandih ĩt pəñəp wət jī. Páant ĩ pəñəchah enna yəhna, Galión át enah bojop wət jī.

Pablo Antioquia tútchina ā jwəub bejat

¹⁸ Páant ĩ niíj naóh yacat túttimah, Pablo Corinto tútchiboó maatápdih jəmni “Wā bejna caá”, niijnít, Jesús dih wādh át cádah bejep wət jī. Páant niíj péa bejna,

Aquila Priscilajih Siria baácna chüh bejat túut niijná, Cencrea wüt jumni jéltidih it púud dei bejep wüt jī. Pánihna, jááj chóodih i waadát pínah játih, judíowá ipí chājat pah, Pablo Diosdih ā naáwátjidih péanit, āt jwúub waó bojat túutep wüt jī. ¹⁹ Pánih boja péanit, queét Éfeso tútchina it chüh bejep wüt jī. Caanná chüh juibínit, Aquila Prisciladihbüt Pablo āt cádahap wüt jī. Pánih cádahnit, judíowá i míic wáacat munná āt bejep wüt jī. Caanná juibínit, míic wáacnit judíowājih ded pah Jesús ā jumatdih āt míic wéhenap wüt jī. ²⁰ Páant i míic wéheat túttimah, caandih ijeéh it chāwát túutep wüt yuh jī. Obohjeéhtih, “Nijeéh wā jéih chāócán caá. ²¹ Dios ā náahachah, wā jwúub jühbipna caá”, queédih Pablo āt niijip wüt jī.

Páant niij péanit, Éfeso tútchimant āt chüh bejep wüt jī. ²² Pánihna, Cesarea tútchina chüh juibí, aab béj, Jerusalén tútchina āt aab juibínap wüt jī. Caanná aab juibínit, caanjih moón Jesúihwā míic wáacnitdih ded pah ā chājatjidih naóhnitjeh, Antioquia tútchina āt yap bejep wüt jī.

²³ Pánihna, maatápdih caanjih jumni Galacia baácdih, Frigia baácdih āt jwúub jib bejep wüt jī, páant muntih. Caán baácdih moón Jesúihwā jwúub bohénachah, chah Jesúsdiht it tui jenah joyóp wüt jī.

Apolos Éfeso tútchidih moondih Dios naáwátidih ā bohéat

²⁴ Pablo Galacia baácdih, Frigia baácdihbüt ā bohé jibichah, Apolos wüt jumni boó, judío cáac Alejandria tútchidih bóo, Éfeso tútchina āt juibínap wüt jī. Caán Apolos tui naóhni jumna, Dios naáwátidih jon játih moón i daacátjidih tui jéihnitbüt āt jumep wüt jī. ²⁵ Biíh caandih Jesúih tui doonáidibüt āt bohénap wüt jī. Pánihna, búdí weñatjih caán doonáidih āt tui bohénap wüt yuh jī. Obohjeéhtih, Juanjī ā daabátidihjeh āt jéihyep wüt jī. ²⁶ Judíowá i míic wáacat munná Apolos úumcanjeh, queédih āt bohé jwihip wüt yuh jī. Obohjeéhtih, ā tui jéih beedácah enna, caandih bohéat túut niijná, Priscila, Aquilajih Apolosdih iih munná it numah bejep wüt jī. ²⁷ Páant i tui bohéat túttimah, “Acaya baácna bejat túut”, Apolos ā niijichah joinit, Jesúihwā caandih “Ma tui bejeé”, niijnit, i daacni núodihbüt it wühap wüt jī, Acaya baácdih moón Jesúihwā caandih i tui wēi jwāáat pínah niijná. Pánihna, Apolos caanná juibínit, caán baácdih moón Dios ā oyatjih Jesúsdiht jepahnitjidih āt bohé teo wáacap wüt jī. ²⁸ Caán tútchidih moón judíowādih nin pah āpí niij naáwáp wüt jī: “Jesús tigaá Dios ā wahní, jwiit jwípí páini”, cáacwā i enepdih āt niijip wüt jī. Pánihna, Dios naáwátidih jon játih i daacátjidih ā tui naáwáchah joinit, “Yoobópdiht nihcan caá”, it jéih niijcáp wüt jī. Pánih naóhna, Jesúihwādih Apolos chah āt jwúub teo wáacap wüt jī.

Pablo Éfeso tútchina ā bejat

¹⁹ Corinto tútchidih Apolos ā jumuchah, Pabloboó Frigia baácdih jumni jeé yoób púud dei bej, Éfeso tútchina āt juibínap wüt jī. Caanná juibínit, biquína ā jéih jwuhcannit Jesúihwādih āt jwāáap wüt jī.

² Queédih jwāáhnit, nin pah āt niij úubh joyóp wüt jī:

—¿Jesúsdiht ñi jáap jepahachah, Túini Espiritu yeebdih ā waadnit jī? āt niijip wüt jī.

—Túini Espiritu ā jumatdih jwiitdih i naóhcan jī, it niij jepahap wüt jī.

³ —¿Túini doonáidih yeéb ñi jepahachah, ded pah tí yeebdih i nih chāj daabá? Pablo queédih āt niij úubh joyóp wüt jī.

—Juan Daabáni ā naáwátidih i jepahachah, ā daabátjī pah jwiitdih i daabánap jī, it niij jepahap wüt jī.

⁴ —Cáacwā i yeejatdih i yohochah ennit, queédih Juan āt daabánap wüt jī. Pánih daabána, i yeejat yohat júutna i chājap wüt jī. Obohjeéhtih, Juan cáacwādih nin pah āpí niij naáwáp wüt jī. “Wā túttimah jühnidih ñi tui jepahaá”, āt niijip wüt jī. Páant niijná, Jesúsdiht niijná āt chājap wüt jī, Pablo āt niij naáwáp wüt jī. [†]

⁵ Páant ā niijichah joinit, Jesús ā wēpatjih queét it daabát túutep wüt jī. ⁶ Pánih daabánitdih Pablo ā teo jáha úubúchah, Túini Espiritu queédih āt waadáp wüt jī. Páant ā waadáchah, mácah wéheatjih Diosdih wēi naóhnit, ā naáwátidibüt it naóh yapanap wüt jī.

⁷ Queét nihát doce neoná it jumep wüt jī.

⁸ Queédih naáwát túttimah, Pablo judíowā i míic wáacat munná waadnit, āt bohénap wüt jī. Biic peihcanni widh pohba Éfeso tútchiboó chooát yeó jáap jummat pah úumcanjeh, Dios maáh ā jumatdih naóhna āt chājap wüt jī. Páant ā naáwáchah joinit, “Á naáwát yoobópdiht caá”, it míic niijip wüt jī. ⁹ Obohjeéhtih, bitaboó joíhcan, cáacwā i enechah, Jesúih doonáidih it yeej naáwáp wüt jī. Páant i yeej naáwáchah joinit, judíowā i míic wáacat mummánt Pabloboó Jesúihwādih numah bac bejnit, Tirano wüt jumni iih munná it bejep wüt jī. Pánihna, caán mūdih yeó jáap jummat pah Jesúih doonáidih āpí bohénap wüt jī. ¹⁰ Chéne jópchi caanjih āt bohénap wüt jī. Páant ā bohénachah, nihát Asia baácdih moón judíowā, judíowā nihcannitbüt jwí Maáh Jesúih tui doonáidih it joyóp wüt jī. ¹¹ Dios ā wēpatjih jwiit cáacwā jwí jéih chājca naáhdih chājnit, Pablo dawá láa wunnitdih āt booa júutep wüt jī. ¹² Dios ā wēpat caandih búdí ā jumuchah, áih bácahdih cáacwā i chüháni choonadih úb bejnit, wunnitdih i cáagachah, ipí boonap wüt jī. Ded nemép jumnidih caán chójih i cáagachah, nemépwāboó ipí bac bejep wüt jī.

¹³ Obohjeéhtih, bita judíowā jiónitboó jibnit, nemépwādih ipí bacapanap wüt jī. Pánihna, Pablo ded pah ā chājatdih ennitjī nemépwādih bacáihna, nin pah itih niij wutep wüt yuh jī: “Pablo ā bohéni Jesús ā wēpatjih yeebdih jwí wutna caá. Ñi bac bejeé nin newémant”, ipí niijip wüt jī.

† 18:18 Nm 6.18

†† 19:4 Mt 3.11; Mr 1.4,7-8; Lc 3.4,16; Jn 1.26-27

¹⁴ Esceva wēt jəmni, siete ã wehboó páant ít chājap wēt jī. Í íip judíowã sacerdotewã í maátajeéh jəmni át jəmɤp wēt jī. ¹⁵ Pánihna, ã weh nemépdih í bacaat déedih, nemépbóó nin pah queétdih át niijíp wēt jī: “Jesúsdih wã jéihna caá. Pablodihbət wã jéihna caá. Obohjeéhtih, yeébbóodih wã jéihcan caá”, át niijíp wēt jī.

¹⁶ Páant niijnítjeh, nemép jəmniboó ñaáp jǔóhñit, queétdih át teo pñɤp wēt jī. Páant ã pñɤchah, yéguéh wihcannit, yahwítna jəmnit, caán mɤmánt queét ít ñáo bac peét bejep wēt jī. ¹⁷ Páant í yapachah, nihat Éfeso tətchidih moón, judíowã, judíowã nihcannitbət caán doonádih joinít, búdí ít úmɤp wēt jī. “Jesús ã wēpat búdí caá”, nihat cáacwã ít míic niijíp wēt jī.

¹⁸ Dawá Jesúsdih jepahnitji, nihat cáacwã í enechah, í yééj chājatjidih Diosdih ít naáwáp wēt jī. ¹⁹ Queét cátił dawá jíóhñit ít jəmɤp wēt jī. Pánihna, jíóhna í enat papélah quíftnajidih caanná ɤb jǔóhñit, cáacwã í enechah, ít cáo yohop wēt jī. Caán quíftnaji ã jíib jɤmatdih í jenah enechah, cincuenta mil yeó jáapna tewat jíib pah bóo át jíib jəmɤp wēt jī. ²⁰ Páant í chājat doonádih joinít, chah dawá Jesúh doonádih jepahnit, ít túi túɤt nɤmúp wēt jī.

²¹ Túttimah, Pablo nin pah át níj jenah joyóp wēt yɤh jī: “Macedonia baácna juibí yap bej, Acaya baácna juibínit, Jerusalén tətchina wã jwúɤb bejbipna caá. Caanná juibíniji Roma tətchina enedih wã bejbipna caá”, át níj jenah joyóp wēt jī. ²² Pánihna, Timoteo, Erasto wēt jəmniñih caandíh teo wáacnitdih Macedonia baácna átát wah waáwá bojop wēt jī. Pánih wah boj péanit, Pablo maátcanjeh Asia baácboó, Éfeso tətchidih bícjeh át chão jwúhɤp wēt jī.

Éfeso tətchidih moón ít jǔih ñaacát

²³ Pablo Éfeso tətchidih ã jɤmɤchah, caán tətchidih moón Jesúh doonádih náahcan, Pablodih ít jǔihñɤp wēt jī. ²⁴ Demetrio wēt jəmni, íih dios wili Artemisa wēt jəmnihił botoni mɤ dahnadih platañih ápi chājap wēt jī. Bitabət bíic yoobó teonit, í jíib chāj wǔhna, búdí ípi jíib tewep wēt jī. ²⁵ Demetrio queétdih bid wáacnit, nin pah queétdih át niijíp wēt jī: “Ñi joyóo. Nin tewatñih búdí jwí jíib tewatdih ñi jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, nin Pablo ã bohénachah, jwiítidih ã tobohna caá. ‘Dioswã déedih cáacwã í pāpnidih báadhni nihcan caá’, ápi níj bohéna caá. Páant ã niijíchah joinít, dawá Éfeso tətchidih moón, nihat Asia baácndih moonbút ã bohéatdih ‘Yoobópdih tigaá’, í niijná caá. ²⁷ Páant niijná, jwí tewatdih cáacwã yeejép í wéhebpna caá. Jwíih dios wili Artemisaił mɤdíhɤt í yohbipna caá. Pánihna, nihat Asia baácndih moón, nihat baácndih moonbút caántdih wēi ɤbñhñitji í cádahbipna caá”, Demetrio queétdih át niijíp wēt jī.

²⁸ Páant ã niijíchah joinít, queétbət íijnit, ít jǔih ñaac ñɤhɤp wēt jī: “Artemisa, jwiít Éfeso tətchidih moónih dios wili wēpép wili mi jəmna caá”, ít níj jǔih ñaacáp wēt jī.

²⁹ Pánihna, nihat Éfeso tətchidih moonbút íjna, bíic yoobó ít níj ñaacáp wēt jī. Pánih íijnit, Gayodih, Aristarco wēt jəmniđihbət teonit, cáacwã í míic wáacáp júdɤna queétdih ít wái bejep wēt jī. Gayo, Aristarcoñih Macedonia baácndih moón Pablo ã pej jəm jibnit ít jəmɤp wēt jī. ³⁰ Pablo queét cáacwãdih wéhenadih ã bejíhichah yɤhna, Jesúhwãboó caandíh ít wahcap wēt jī. ³¹ Bita caán baácndih moón í maáta Pablo ã chéenwãbət ã bejcat pínah niijná dooná ít wahap wēt jī. “Cáacwã í míic wáacapboó ã bejca bojo naáh”, Pablodih ít níj naáwát túɤtɤp wēt jī. ³² Dawá caanjíh míic wáac jwinít bíicndih “¿Dépanih tigaá jwiít míic mawat túɤt jwí chāj?” ít níj jenah joicáp wēt jī. Queét tɤbit ñaacnit, ít jǔih yapanap wēt jī. Biquína mácah ít jǔih ñaacáp wēt jī. Bitabət mácah ít jǔih ñaacáp wēt jī. ³³ Biquína judíowã Alejandro wēt jəmniđih cáacwãdih ít naáwát túɤtɤp wēt jī. Pánihna, Pablówã ded pah í chājatdih ã yoób naáwát túɤt niijná, Alejandro “Laiha bojoó”, niijná, áih téihyañih jǔɤtñit, át yayát túɤtɤp wēt yɤh jī. ³⁴ Obohjeéhtih, caán judío ã jɤmɤchah ennit, nihat cáacwã chah íijnit, bíic yoobó chéne horas pohba ít ñaac jǔih ñɤhɤp wēt jī: “Artemisa, jwiít Éfeso tətchidih moónih dios wili wēpép wili mi jəmna caá”, ít níj ñaacáp wēt jī.

³⁵ Páant í níj ñaac jǔihñɤchah ennit, Éfeso tətchidih moón maátadih teo wáacniboó, “Laiha bojoó” niijnít, nin pah át níj naáwáp wēt jī: “Wã déewãá, yeéb Éfeso tətchidih moón, ñi joyóo. Jwíih chah wēpép dios wili Artemisaił mɤdíh wapnit jwiít jwí jɤmatdih nihat baácndih moón í jéihna caá. Jeámant caánt pah jígoñni bɤúg jéen jǔóhñidih en daonít jwí jɤmɤchahbət í jéihna caá. ³⁶ Bita ‘Nin yoobópdih nihcan caá’, í jéih niijcán caá. Pánihna, ñi míic jǔih cádaaha. Túiniñeh ñi joyóo. ³⁷ Nit yeéb teo jǔóhñit jwíih dios wilidih yeejép níj wéhecan, míih mɤdíh waad béjnit, í nɤmɤcáp be. Pánihna, ñi túi chājaá. ³⁸ Demetrio, platañih teonit bíicndih naóh yaquíhna, peéh chājat túɤtñitboodíh naóh yacadih í beje naáh. ³⁹ Jwúɤb míic wáacna, túiniñeh ñi míic wáacáp, bɤca. Yeéb bɤ ñi chājatji pah ñi jwúɤb chājca bojoó. ⁴⁰ Bɤ yeéb ñi míic jǔih ñaacátidih jwí maáta joinít, ‘Jwiítidih í yohbipna caá’, í níj jenah joiná nacaá. Pánihna, yeéb ñi níj ñaac jǔih ñɤhatjidih queétdih túiniñeh jwí jéih naóhcan niít”, maátadih teo wáacniboó queétdih át niijíp wēt jī. ⁴¹ Páant níj naóh péanit, “Páant bóojeh tigaá. Ñi bejeé”, át niijíp wēt jī.

Macedonia baác, Grecia baácnaɤt Pablo ã juibíát

20 Páant í jǔih ñaac yayát túttimah, Pabloboó Jesúhwãdih bid wáacnit, át jwúɤb bohénap wēt jī, Jesúsdih í cádahcat pínah niijná. Pánih bohé péanit, “Wã bejna caá”, niijnít, Macedonia baácna bejna, queétdih át cádah bejep wēt jī. ² Caanná juibínit, Dios naáwátidih táoh naóh bohénit, caanjíh moón Jesúhwãdih át weñanap wēt jī. Queétdih Dios naáwátidih táoh naóh bejna, Grecia baácna át juibínap wēt jī. ³ Pánih juibínit, caán baácndih bíic peihcanni widh át chão jwúhɤp wēt jī. Caanjíh jəmna, Siria baácna át jwúɤb chúɤh jǔwíhip wēt jī. Obohjeéhtih, judíowã

caandih tewíhat doonádih át joyóp wət jī. Caán doonádih joinít, Pablowā Macedonia baácboó bejni namádih jwúub aáb bejnit, Filipos tútchina ít púud dei juyúp wət jī. ⁴ Páant ā jūwúchah, Berea tútchidih bóo, Sópater wūt jəmni Pablodih át pej jəm jūwúwúp wət jī. Sópater Pirro wūh át jəmep wət jī. Tesalónica tútchidih moón Aristarco, Segundobut, Asia baácđih moón Tíquico, Trófimobut, Derbe tútchidih moón Gayo, Timoteobut caandih ít pej jəm jūwúwúp wət jī. Filipos tútchina ít jwúub juyúchah, weém Lucasbut Pablowādih wā jwúub pej jəmep jī. ⁵ Pánihna, caandih pej jəm jəinítjī, Troas wūt jəmni tútchina ít waóh bej páňap jī. ⁶ Páant ít bej páňachah, paacánni pandih jwí jeémát túttimah, jwiítboó Pablowā Filipos tútchidih jəmniťjī, johlitjīh bejni jǎáj chóodih waadnít, Troas tútchina jwí chúh bejep jī. Pánih chúh bejnit, cinco yeó jáap túttimah, caán tútchina chúh jəibínit, queét waóh bej pánitjidih jwí jwǎáap jī. Pánih chúh jəibí jwǎáhnit, siete yeó jáap caanná jwí jəm jwəhəp jī.

Troas tútchidih moondih Pablo ā naáwát

⁷ Troas tútchidih jəmna, domingo yeó jáapđih Jesúh cáacwā míic wáac jəinít, Jesús ā wənatjidih jwí náhni jeémátđih jwí jeémát pínah jǎtjīh, Pablo queéđđih Dios naáwátđih ā bohénap jī. Pánihna, Pablo ā pée naáwát chei, maatápdih ā naáwáp jī, púú chei tac yoob póhba. ⁸ Dawá jiiátna jəmni chah bóo tólihboó jwí míic wáacap jī. ⁹ Pablo ā naáwáchah joinít, jáap behni, Eutico wūt jəmni, enat jěđđih bóo naadih ā púh laáb chúđđep jī. Pablo jwiítđih maatápdih Dios naáwátđih ā bohénachah, Euticodih quíib chei át jǎóhjp taga. Pánihna, bíic peihcanni tólih chah caán ǎo chúđđni át pəđ jéen bejep jī. Á pəđ jéen bejchah ennit, jǎtjīh dei bejnitboó wənnidih ít wái řňahanap jī. ¹⁰ Pablo ít túttimah pée dei bejnit, caandih ā jəibí ǎb túhəp jī. Pánih ǎb túhəp, nin pah queéđđih ā niijp jī:

—Ñi jígahca bojoó. Á báadhna caá, ā niijp jī.

¹¹ Páant ā niijchahjeh, wənnijī ā jwúub boonap jī. Á jwúub boonachah ennit, queétboó búdí ít weñep jī. Pánih wəinít, chah bóo tólihna jwúub púh laab béjnit, Jesús ā wənatjidih jwí náhni jeémátđih jwí jeémép jī, bəca. Páant jwí jeémp péanachah, maatápdih Pablo queéđđih jwúub bohénajeh, ā daa peetép jī. Páant ā bohé péaat túttimah, jwiít jwí bejep jī.

Pablo Troas tútchidih jəmniťjī bejnit, Mileto tútchina ā jəibíát

¹³ Troas tútchidih jəmniť, Pablo jǎtjīh jwiítđih Aso tútchina johlitjīh bejni jǎáj chóojīh ā chúh bej páňat túhəp jī. Pablobóo namámant ā bejhip jī. Pánihna, Pablo ā niijǎtjī pahjeh Aso tútchina caandih jwí jwǎáap jī. ¹⁴ Caandih jwí jwǎáachah, jwí bejni jǎáj chóodih jwí jeéh ā waadáp jī. Pánihna, caán chóojīh chúh bejnit, Mitilene tútchina jwí chúh jəibínap jī. ¹⁵ Caán tútchidih jəibí yap bej, bíih yeó jáapđih Quío quewadih jwí yap bejep jī. Pánih yap bejnit, túttimah bóo yeó jáapđih Samos quewadih páantjeh jwí en yap bejep jī.

Pánih yap bejnit, Trogilio wūt jəmni tútchidih ǎonitjī bíih yeó jáap Mileto tútchina jwí chúh jəibínap jī.

¹⁶ Pablo Pentecostés yeó jáapnadih Jerusalén tútchina jəibíhna, Asia baácđih maatápdih ā jəmíhcap jī. Pánihna, Éfeso tútchidih yoobópdih yap bejnit, Mileto tútchina jwí jəibínap jī.

Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúh wā maatadih ā naáwát

¹⁷ Mileto tútchina jwí jəibínachah, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúh wā maatadih ā bid bojop jī. ¹⁸ Páant ā bid bojnitjī jwí pebhna ít jeyúchah, Pablo queéđđih nin pah ā niij naáwáp jī: “Asia baácđih jəmna, ded pah wā chǎjatjđih yeebjéh ři jéihna caá. ¹⁹ Nijeéh jəmna, dedé bíih pah bóo niiját wihcan, jwí Maáh Jesúh túini doonádih wā naáwáp jī. Yeéb Jesúsdih chah ři jéihyat pínah niijná, wā jǎí naáwáp jī. ‘Yeéb chah wā jéihna caá’, wā niijcáp jī. Wā déewā weemdíh ít yéej chǎjachah yəhna, Dios ā wəpatjīh wǎpí naóh bohénap jī. ²⁰ Yeéb Jesúsdih chah ři túi péeat pínah niijná, yeebđih Dios naáwátđih wā naóh beedánap jī. Cáacwā ít enechah, říih məunáboobút yeebđih wā bohénap jī. ²¹ Judíowādih, judíowā nihcannitđihbut bíic yoobó Dios naáwátđih wā wəp bohénap jī. ‘Ñi yéej chǎjatđih cáđahnit, jwí Maáh Jesúsdih ři túi jenah joyoó’, wǎpí niij naáwáp jī. ²² Pánihna, bəc Túini Espiritu ā wətat pahjeh tih Jerusalén tútchina bejna caá wā chǎjap. Caanná jəibínit, ded pah wā yapat pínahđih wā jéihcan caá. ²³ Obohjeéhtih, tútchi jəmat pah Túini Espiritu weemdíh nin pah ā niij jéihyanap be: ‘Jerusalén tútchiboó jəmniť, meém yeejép ma yapbipna caá. Meemdíh nemat məúboó ít nembipna caá’, ā niijp be. ²⁴ Obohjeéhtih, túini dooná, Dios ā oyat doonádih jwí Maáh Jesús weemdíh ā naáwát túhəp jī. Páant ā wətatjidih wā teo péa jwəhbipna caá. Caandih wā teo péa beedánit, wā wənat pínahđih wā ǎmcan caá. †

²⁵ “Pánihna, řijeéh jəmna, Jesús maáh ā jəmatđih wǎpí naáwáp jī. Obohjeéhtih, chéneji jwí jwúub míic encat pínahđih wā jéihna caá. ²⁶ Pánih jéihna, bəc nin pah yeebđih wā naóhna caá: Nihat Dios naáwátđih yeebđih wā túi naóh beedánap jī. Pánihna, řijeéh moón Dios naáwátđih náahcannit ít jəməchah, weémboodih peéh chǎjat ā wihcan níť. ²⁸ Yeebjéh ři túi jenah joyoó. Jesúh wā Túini Espiritu yeebđih ā en daawát túhənitđih ři túi en dawaá. Ovejawādih en daonít ít en dawát pah Jesúh wādihbut yeéb ři túi en dawaá. Dios wūh wənna, áih meépjīh queéđđih áihwā pínah át jīb chǎjpp taga. ²⁹ Weém ninjīh wā bejat túttimah, jiwá ovejawādih ít mawat pah, bita yeejəpwáboó Jesúh wādih yéejanadih ít jǎóhbpna caá. Pánihna, queét Jesúh wādih ři túi en dawaá. ³⁰ Túttimah, bita řijeéh jəmniťboó ‘Jesúh wā jwí jəmna caá’, niijná yəhna, queétboodih ít péeat pínah niijná, bita Jesúh wādih yeenit, bíih naáwátđih ít joyát túhəpna caá. ³¹ Pánihna, ři túi chǎja chaáh! Yeó jáap jəmat pah, chei jəmat pahbut jəinít, bíic peihcanni jópchi pohba, Dios

naawátdih yeéb nihatdih, wā wēp bohénap jī. Caandíh ñi tēi náhninaá.

³² “Bēh jwēh bejna, ‘Paá, queétdih ma túi en dawaá’, Diosdih wā niij hēbhna caá. Ā oyatdih jenah joinít, ñi tēi jumbipna caá. Dios naawát wēpép caá. Pánihna, caandíh yeó jáap jumat pah ñi jepahachah, yeebdíh ā teo wáacbipna caá. Pánih jepahnit, Dios pebhboó nihāt ā ñionit bícdih ājeéh ñi jumbipna caá. ³³ Ñijeéh jumna, ñíih dinerodih, ñíih yéquehdihbūt wíih pínah wāpí hēbhcap jī. ³⁴ Obohjeéhtih, weemjéh teonit, wíih pínahdih wā jíib chājap jī. Pánihna, wā náahatdih, wājeéh jumnit ĩ náahatdihbūt wā tewat jíibjīh wāpí jíib chājap jī. Páant wā chājatjidih ñi jéihna caá.

³⁵ Maatápdih ñijeéh jumna, búdí wā tewechah, ñi enep jī. Pánih ennitji moh yeejnitdih teo wáacat tēut niijná, yeebūt bíc yoobó ñi chājaá. Jwí Maáh Jesús nin pah ā niijátjidih ñi tēi náhninaá: *‘Ded bíhdih teo wáacna, chah búdí ā wēibipna caá. Obohjeéhtih, áihdihjeh hēbna, namp ā wēibipna caá’*, āt niijp wēt jī”, Pablo Éfeso tétchidih moón Jesúhwā ĩ maatadih ā niijp jī.

³⁶ Páant niij péanit, Pablo queét bícdih bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih ĩ hēbh jī. ³⁷ Páant ĩ hēbh péanachah, queét nihāt Pablodih oina, pin teonit, jēinít, áih péo tíbdih ĩ nomop jī. ³⁸ “Yeebdíh chéneji wā encan niít”, ā niijchah joinít, queét búdí ĩ jīgahap jī. Pánihna, caán jélitna jwí dei bejchah, jwíjeéh queét nihāt ĩ pée dei bejep jī.

Pablo Jerusalén tétchina ā jwēh bejat

21 Mileto tétchimant bejna, Jesúhwā maáta Éfeso tétchimant jēinítjidih “Jwí bejna caá”, niijnít, johlitjīh bejni jāáj chóodih waadnit, Cos wēt jumni quewaboó jwí chēh jēibínap jī. Pánih jēibínitji daanimant bóo yeó jáapdih Rodas wēt jumni quewadih chēh jēibí, yap bejnit, Pátara wēt jumni tétchidih jwí jēibínap jī. ² Pátara tétchidih jēibínitji Fenicia baácboó bejni pínah jāáj chóodih jwí bid jeyéj jī. Pánihna, caán chóodih waadnit, caanná jwí bejep jī. ³ Pánih bejna, Chipre wēt jumni quewa wáyámant bóo bēwámant ā jígochah, en yap bejnit, Siria baácdih Tiro wēt jumni tétchina jwí chēh jēibínap jī. Pánih chēh jēibínit, bí déedih ĩ hē aabánachah, caanjīh jwí chāo jwēh jī. ⁴ Páant ĩ aabáát pónih, jwiitboó tétchi tacna bejnit, Jesúhwādh jwí jwāáap jī. Pánih jwāáhnit, bíc semana ĩjeéh jwí chāo jwēh jī. Pablo ded pah Jerusalén tétchiboó ā yapat pínahdih Túini Espiritu queétdih āt jéihyanap tajī. Pánihna, “Jerusalénna ma bejca bojoó”, caandíh ĩ niijp yēh jī. ⁵ Obohjeéhtih, queétdih jepahcan, jwí bejat pínah yeó jáapdih tétchimant jwí jwēh dei bejep jī, páant mēntih. Nihat Jesúhwā, ĩ weha mána yaádhjīh, ĩ wehjīh bēt jwiitdih búdí mej jwēejdih bóo jélit óon coahna ĩ pej jum dei bejep jī. Pánihna, nihāt óon jumpeboó dei jēibínit, bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih bícdih jwí hēbh jī. ⁶ Pánih hēbh péanit, “Jwí bejna caá”, niijnít, queétdih pin teo péanit, jwí jēóhniiji jāáj chóodihjeh mēntih jwí jwēh waadáp jī. Jwí jwēh waadáchah en péanit, Jesúhwā ĩh mēná ĩ jwēh aab bejep jī.

⁷ Pánihna, Tiro tétchimant bej, Tolemaida wēt jumni tétchina jwí chēh jēibínap jī. Caanná chēh jēibínit, Jesúhwādh jwāáhnit, mej teo, bíc yeó jáap ĩjeéh jwí chāo jwēh jī. ⁸ Cheibit caán tétchimant bej, Cesarea tétchina aab jēibínit, Felipe pebhboó jwí jēibínap jī. Caán Felipe Jesúh túini doonádh wēp naóhni ā jumpe jī. Jerusalén tétchiboó Jesús ā naawát tēutnitdih teo wáacnit pínah siete neonádh ĩ ñío láa, Felipedihbūt ĩt ĩwip wēt jī. ⁹ Ā weh yatá chéneha míic yaádh, áa wihcannit, Dios naawátdih naóh yapanit ĩt jumpe jī. ¹⁰ ĩjeéh daocánni yeó jáap jwí jum jwēhchah, Agaboboó Judea baácman jēóhni ā dei jeyéj jī. ¹¹ Pánihna, jwí pebhna jēinít, Pabloh jeyáát tōpdih hēnit, caan tōpjīh áih téihya áih jitchadibūt ā míic chēwep jī.

—Nin pah Túini Espiritu ā niijná caá: ‘Jerusalén tétchidih moón judíowā nin jeyáát tōp mínahdih ĩ chéobipna caá. Pánih chéonit, judío nihcannitdih caandíh ĩ wēhbipna caá’, ā niijná caá, Agabo ā niijp jī.

¹² Páant ā niijchah joinít, “Jerusalén tétchina ma bejca bojoó”, jwiit nihāt Pablodih jwí wēp niijp yēh jī.

¹³ Obohjeéhtih, Pablobó jwiitdih nin pah ā niijp jī:

—¿Dépanih tigaá ñi jūí? Weemdíh ñi jīgahaca bojoó. Jesúh túini doonádh wā naawát jíib nemat mēboó ĩ nemíhna, ĩ neme naáh. Weemdíh ĩ mawíhnbūt, ĩ mawa naáh. Weémboó wā hēmcac caá, ā niijp jī.

¹⁴ Páant jwí naawáchah yēhna, Pablo ā jepahcah ennit, jwí cádahap jī.

—Dios ā náahatdihjeh ā chāja naáh, jwí niijp jī.

¹⁵ Téttimah, jwíh bí déedih jwēh ámoh péanit, Jerusalén tétchina jwí aab bejep jī. ¹⁶ Bitá Cesarea tétchidih moón Jesúhwābūt jwiitdih pej jum bejnit, Mnasón wēt jumni pebhna jwiitdih ĩ nēmah jēibínap jī. Mnasón Chipre quewadih bóo jonjeh Jesúdh jepahni āt jumpe wēt jī. Pánihna, ā pebh jwí jumpe jī.

Pablo Santiagodih enedih ā bejat

¹⁷ Jerusalén tétchina jwí jēibínachah, Jesúhwā wēinít, jwiitdih ĩ jwāáh mej tewep jī. ¹⁸ Bíh yeó jáap Santiago pebhna Pabloh enedih jwí bejep jī. Nihat Jesúhwādh waóhnti ā pebh jēibínit, ĩt páñap tajī. ¹⁹ Pánihna, Pablodih ĩ mej teo péanachah, judíowā nihcannitjeh jum láa, Dios caandíh ded pah ā chājat tēutjatjidih Pablo queétdih ā naóh beedánap jī. ²⁰ Páant ā naawáchah joinít, nihāt bícdih Diosdih búdí ĩ weñep jī. Téttimah, Pablodih nin pah ĩ niij naawáp jī:

—Jwí dée Pablo, ma joyoó. Dawá judíowāboó Jesúdh túi jepahnit, Moisés ā wēutjidih páantjeh nihāt ĩ jepahna caá. ²¹ Pánihna, bita nih yáanit, nin pah queétdih ĩt niij naawáp wēt be. ‘Pablo judíowādh bohéna, Moisés ā wēutjidih āt jepahat tēutcap wēt be.

Judíowādh ĩ wehdih quehli nah yapat chóodih āt bóodat tēutcap wēt be. Jwí nēowāji ded pah ĩ chājatjidih āt chājat tēutcap wēt be’, ĩt niijp wēt be. ²² Queét judíowā Jesúdh jepahnit ninjīh ma jeyát doonádh ĩ joimí nacaá. ¿Pánihna, queét ĩ líjcat pínah niijná, ded

pah tigaá jwí chājbi? ²³ Nin pah ma chājaá: Jwíjeéh

moón chéneha míic Jesúíhwā ‘Nin pah wā chājbipna caá’, Diosdih ít niijíp wēt jī. Obohjeéhtih, páant niijnítji í péa jwéhcan caá. ²⁴ Pánihna, queétdih nēmah bejnit, Moisés ā wētatji pah ma chājaá, ‘Queét túinit caá bēca’, Dios ā niiját pínah niijná. Moisés ā wētatji pah, í niiját péaat jútat pínah niijná, í waó bojat pínah jīb meémoó ma jīb chājaá. Meém páant ma chājachah ennit, ‘Jwí joiní dooná yoobópdih át nihcan tagaá’, jwí déewā í níj jéhibpna caá. Páant niijnít, Moisés ā wētatjidih ma túi jepahatdih queétjeh í jéhibpna caá. ^{†25} Obohjeéhtih, judíowā nihcannit Jesúíhwāboodih í jéihyat pínah niijná, jwíjtjeh jwí jenah joyátdih jáantjeh nin pah queétdih jwí níj daác wahap jī: ‘Pāpnidih wēh-niji jeémátdih ñi jeémca bojoó. Meépdihbēt ñi babhca bojoó. Nēñúpwādh jōp teonit maonidih ñi jeémca bojoó. Ñi áa nihcannitjīh ñi yéej chājca bojoó’, queétdih jwí niijíp jī, Pablodih Jesúíhwā maáta í niijíp jī. ^{††}

Dioíh mēú díitna Pablodih í tewat

²⁶ Páant í niijíchah joinít, Pablo cheibit queét chéneha míic neonádih nēmah bejnit, “Queét túinit caá”, Dios ā niiját pínah niijná, Moisés ā wētatjidih í chājpah jī. Pánihna, Dioíh mēuná waadnít, í péaat pínah yeó jáapdh, Diosdih í wēhat pínah yeó jáapdhbēt sacerdotewādh ít naáwáp wēt jī.

²⁷ Moisés ā wētatji pah siete yeó jáap í chājat pínahdih í péa jēúwúchah, biquína judíowā Asia baácmant caandih ñēún jūóhnit, Dioíh mēú díitna Pablodih ít enep wēt jī. Pánih ennit, Pablodih í íjat pínah niijná, dawá cáacwādh ít yee naáwáp wēt jī. Páant í yee naáwáchah, Pablodih íjnit, ít tewep wēt jī. ²⁸ “Yeéb jwí déewāá, jwítdih ñi teo wáac jēúwú. Nin nihat baáboó jib bohéna, jwítd judíowādh, Moisés ā wētatjidih, nin Dioíh mēúdhbēt nihat cáacwādh yeejép āpí bohéna caá. Judíowā nihcannitdih bēú Dioíh mēúdh nēmah waadnít, nindih ā yéejana caá”, í níj ñaacáp jī.

²⁹ Játih Pablo judío nihcanni Trófimo wēt jūmni, Éfeso tútdhidih bóodih Jerusalén tútdhidih ā nēmah jibichah, ít enep wēt jī. Páant ā nēmah jibichah ennitji “Pablo judío nihcannidih Dioíh mēú díitna át nēmah waadáp tagaá”, ít níj jenah joijí tagaá. Obohjeéhtih, páant í níj jenah joyát yoobópdih nihcap jī. [‡]

³⁰ Páant í níj ñaacáchah joinít, nihat caán tútdhidih moón íjnit, ñáo waad béj, Pablodih teonit, Dioíh mēú díitmant ít wái bac bejep wēt jī. Páant í wái bac bejchahjeh, jēcdih ít ñēún nemep wēt jī. ³¹ Pánih wái bac bejnit, caandih mao yohíhna, tēbit í ñaacát dooná Romano soldadowā í maáhdih át juibínah wēt jī. “Í Ni-hat Jerusalén tútdhidih moón ñaac peét bejna caá í chājpah!” ít niijíp wēt jī. ³² Caán doonádih joinítjeh, Pablodih pūinit pebhna áih soldadowādh ā nēmah ñáo juyúp jī. Pánihna, queét í juyúchah ennit, Pablodih í pūi cádahap jī. ³³ Queét pebhna jūinít, soldadowā í maáh Pablodih nemat mēúboó nemat tútt niijná, chéne ítah tōpnaíh caandih ā chéwat tútt jī. Pánih chéonit, caandih pūinitdih nin pah ā níj úbh joyóp jī: “¿Déhe tigaá nin? ¿Dedé tibeé ā chāj?” ā niijíp jī.

³⁴ Biquína wáac jūinít mácah jēih ñaac, bita mácah í jēih ñaacáp jī. Páant í ñaacáchah, soldadowā í maáh ded pah í niijátidih át beh joicáp wēt jī. Pánihna, yoobópdih jéihíhna, Pablodih íh mēú díitna soldadowādh ā úb waad béjat tútt jī. ³⁵ Íh mēuná í úb pūh laab béjchah ennit, íjna, cáacwā caandih í teo bid ñēún péenap jī. Pánihna, cáacwā í jwúub dēuc wáicat pínah niijná, páantjeh í beo pūh laab béjep jī. ³⁶ Páant í bejchah, dawá queétdih ñēún péenit, “¿Caandih ñi mao yohoó! ¿Caandih ñi mao yohoó!” í níj ñaacáp jī.

“Yeejép wā chājcap be”, Pablo ā niiját

³⁷ Pánihna, Pablodih íh mēuná í úb waad béjchahjeh, Pablo soldadowā í maáhdih nin pah át niijíp wēt jī: —Weém meemdih bainí wā naáwíhna caá, Griego wéheatjīh át niijíp wēt jī.

—¿Dépah meém Griego wéheatdih jéihni níit?

³⁸ ¿Meém Egipto baácdih bóo jwí maátadh yohíhna, cáacwādh maonitdih mēú wihcapboó cuatro milwā dūó wáini nihcan níit? soldadowā í maáh Pablodih át níj úbh joyóp wēt jī.

³⁹ —Caán nihcan caá. Weembút judío mēn tigaá. Cilicia baácdih Tarso tútdhidih bóo caá. Caán tútdhi oboh jūmni tútdhi nihcan caá. Pánihna, queét cáacwādh weemdih ma naáwát tútt, Pablo át niijíp wēt jī.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, Pablodih át naáwáp tútt wēt jī. Pánihna, Pablo pūh laab béjat cáyahdh ñēh-nit, í yayát pínah niijná, áih téihyaíh ā jútt jī. Páant ā júttchah, í ñaac yayáchah ennit, Pablo queétdih íh wéheatjīh ā naáwáp jī.

22 “Yeéb wā déewāá, yeéb behnitbēt ñi joyoó. Ded pah wā chājatji yeebdih wā naáwát tútt caá”, Pablo ā niijíp jī.

² Pablo íh wéheatjīh ā naáwáchah joinít, laihsankeh í joi ñéh wēt jī. Pánihna, Pablo nin pah queétdih ā níj naóh yoobánah jī:

³ “Weembút judío mēn tigaá. Tarso tútdhidih wāt cáac jūm wēt jī. Obohjeéhtih, Cilicia baácdih bóo yūhna, nin Jerusalén tútdhidih wā behep jī. Nihat Dios naáwátdih, Moisés ā wētatjidih, jwí nēowā í naáwátjdhbēt Gamaliel weemdih ā bohénah jī. Nihat Dios ā wētat pah, yeéb ñi chājat pahjeh mēntih, weembút wāpí chājpah jī. ^{††4} Pánihna, Jesúsdh jepahnitdh eníhcan, queétdih mao ñēún péena, queétdih búdí pohba wā moh yéejanap jī. Queétdih ñēún teo chéonit, neoná, yaádhidhbēt nemat mēúboó wāpí nemat tútt jī. Bitadhbēt wāpí mao yohat tútt jī. ⁵ Pánihna, jwíh sacerdotewā í maáh, nihat bita jwí maátabhēt páant wā naáwát pah mēntih queétdih bíic yoobó í naóhbipna caá. Queét jī Damasco tútdhidih jūmni judíowā í maátadh wā jútat pínah papélah nódih weemdih í daác wūh wēt jī. Pánihna, caán nódih úbnit, caánboó jūmni Jesúíhwādh chéonit, wā úb jwúub jēúwúchah, queétdih í peéh chājat pínah niijná, Damasco tútdchina jwí bejep jī. ^{‡‡}

† 21:24 Nm 6.2-21 †† 21:25 Hch 15.29 ‡ 21:29 Hch 20.4

†† 22:3 Hch 5.34-39 ‡‡ 22:5 Hch 8.3; 26.9-11

Pablo ded pah ã túet neumátjidih ã naáwát
(Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶“Damasco tútchina toáh juibínachah, yeó jáap tac yoób, báadhajeh wépép yeh iigát weemdih ã yeh iig jáhanap jĩ. ⁷Caandih en wúhi bejnit, baácboó wã bæugúp jĩ. Pánih bæugnít, wéheatdih wã joyóchah, weemdih nin pah ãi niijíp jĩ: *‘Saulo, Saulo! ¿Dépanih tigaá weemdih ma mawih ñhún péé?’* ã niijíp jĩ. ⁸Páant ã niijíchah joinít, nin pah wã niij jepahap jĩ: *‘¿Maá, meém déhe tigaá?’* wã niijíp jĩ. *‘Weém Jesús Nazaret tútchidih bóo ma mawih ñhún péeni caá’*, weemdih ã niij jepahap jĩ. ⁹Wã pej jumnit caán yeh iigátidihjeh ít enep wut jĩ. Obohjeéhtih, weemdih ã wéheatboodih ít joicáp wut jĩ. ¹⁰Pánihna, nin pah wã jwúub niij úubh joyóp jĩ: *‘¿Maá, ded pah wã chãjatdih tigaá ma náah?’* Jesúsdiwã niijíp jĩ. *‘Ma ñah ñhuhú. Damasco tútchiboó ma waad béjeé. Caanjih ma jumuchah, ded pah ma chãjat pínahdih meemdih naóhni ma pebhna ã juibípna caá’*, Jesús weemdih ã niijíp jĩ. ¹¹Pánihna, caán wépép yeh iigátidih enniji wã jéih encáh, wã pej jumnit weemdih téihyamant wáinit, Damasco tútchina ít úb bejep jĩ.

¹²“Caanjih bíic newé Ananías wút jumni át jumup tajĩ. Caán Diosdih túi wéi úubhni, niहत Moisés ã wutajidih túi chãjni, caanjih moón judíowã caandih ít túi wéi enni tajĩ. ¹³Pánihna, wã pebhna jui ñhunit, caán Ananías nin pah weemdih ãi niijíp jĩ. *‘Wã dée Saulo, bæ ma jwúub enbipna caá, páant muntih’*, ã niijíp jĩ. Páant ã niijíchahjeh, jwúub ennit, caandih wã enep jĩ. ¹⁴Nin pah Ananías weemdih ã jwúub niijíp jĩ: *‘Jwí ñowã ít wéini Dios ded pah meemdih ã náah yacat pínahdih ma jéihyat pínah, Jesús túini yoobátidih ma enat pínah, caandih ma joyát pínahdihbæt, meemdih át ñiwip taga.* ¹⁵Meémboó áih doonádih niहत cáacwádih bohéna, ma enatjidih ma joyátidihbæt ma naóhbipna caá. ¹⁶Pánihna, ¿dedédih pái jwuh tigaá ma chãj? ¡Ma ñah ñhuhú! Ma yéejatdih cádahnit, Jesúsdiwã jepahni jumna, ma daabáát túutú’, Ananías weemdih ã niijíp jĩ.

Pablo judíowã nihcannitdih ã bohéátjidih ã naáwát

¹⁷“Túttimah, nin Jerusalén tútchina jwúub jwinít, Dioih mæuná úubúidih wã bejep jĩ. Páant wã úubát pónih, jáana yuhna, oo júmat pah Jesúsdiwã wã enep jĩ. ¹⁸Páant wã enechah, nin pah weemdih ã niijíp jĩ: *‘Nin Jerusalén tútchidih moón wíih doonádih ma naáwáchah, ít joíhcan níit. Páant ít joíhcah, nin tútchimant waicanjeh ma bac bejeé’*, Jesús ã niijíp jĩ. ¹⁹Páant ã niijíchah joiná yuhna, nin pah wã jwúub niij jepahap jĩ: *‘Maá, játih weém wã déewã ít míic wáacat mæunádih waadnít, míihwádih nemat mæúboó nemíhna, wã mawih ñhún péeatdih niहत queétjeh ít jéihna caá.* ²⁰Bitá Estebandih ít mawachah, wéi ennit, maonitih jih ít dæwát chóonadih wã páñap jĩ. Páant wã chãjatjidih jéihnit, weemdih yeejép ít chãjcan níit’, Jesúsdiwã wã niijíp jĩ. ²¹*‘Weemjéh tigaá meemdih wã wahap, yúup bóo*

† 22:20 Hch 7.58

baácnadih moón judíowã nihcannitdih wíih túini doonádih ma naáwát pínah niijná. Pánihna, bæ weemdih jepahnit, ma bejeé’, Jesús weemdih ã niijíp jĩ”, Pablo queét ijnitdih ã niijíp jĩ.

Pablo soldadowã ít maáhjih ã míic wéheat

²²Páant ã niijíchah joinít, judíowã nihcannitdih ã naáwátjii peéh joíhcan, nin pah ít niij ñaacáp jĩ: *“¿Caandih ñi mao yohoó! ¿Caandih ñi mao yohoó! ¿Nin baácboó ã jumuchah, ã túican caá! ¿Caandih mao yohatjeh caá náahap!”* ít niij ñaacáp jĩ. ²³Nihat cáacwã búdí ít ñaacáp jĩ. Pánih ñaacnit, tæbit ít ijatdih júetna, biquína jih ít dæwát chóodih ít too dæg yohochah, bitaboó baácidih júinit, ít waáh yoh ñahanap jĩ. ²⁴Páant ít chãjachah ennit, soldadowã ít maáh íih mæú díitboó Pablodih ã úb waad béjat túetup jĩ. Caanná waád juibínit, Pablo yoobópdiwã ã naáwát pínah niijná, ñhúup chóo tópnajih caandih át ñhát túetup wut jĩ. Judío wéheatdih beh joicán, *“¿Dedé peéh tigaá cáacwã caandih ít jéih?”* át niij jéihhip wut jĩ. ²⁵Í maáh páant ã niijíchah joinít, ít ñhát pínah játih soldadowã Pablodih ít chéo dodhdop wut jĩ. Obohjeéhtih, Pablo ã pebh ñhuni ñump jumni soldado maáhdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Weém Roma baácidih bóo wã jumuchah, ded pah wã yéej chãjatdih jéihcan yuhna, ¿weemdih ma ñhát túetmi níit? át niijíp wut jĩ.

²⁶Páant ã niijíchah joinít, caán ñump jumni maáh ã maáh pebhna juibínit, nin pah caandih át niij naáwáp wut jĩ:

—¡Maá, ma túi chãjaá! Nin newé ‘Weém Roma baácidih bóo caá’, weemdih ã niijíp be, át niijíp wut jĩ.

²⁷Páant ã niijíchah joinít, ã maáhboó Pablo pebhna juibínit,

—Weemdih ma naáwá. ¿Meém yoobópdiwã Roma baácidih bóo níit? át niijíp wut jĩ.

—Júuh, caanjih bóo tigaá weém, Pablo át niij jepahap wut jĩ.

²⁸—Weémboó Roma baácidih bóo jumíhna, queét maátadih búdí dinero wã wúhup jĩ, soldado maáh Pablodih át niijíp wut jĩ.

—Obohjeéhtih, weémboó jwíih cáac jumna, páant wáat jumup jĩ, Pablo át niijíp wut jĩ.

²⁹Páant ã niijíchah joinítjeh, ít maáh, caandih pèihnit soldadowábæt ít doo jwúub ñhup wut jĩ. Pablo Roma baácidih bóo ã jumuchah yuhna, ã chéwat túetajii peéh búdí át úumup wut jĩ.

Pablo judíowã ít maátadih ã wéheat

³⁰Ded pah Pablodih judíowã tæbit ít jéihñatdih soldadowã ít maáh yoobát páantjeh át jéihhip wut jĩ. Pánihna, cheibit niहत sacerdotewã ít maátadih, judíowã ít maátadih yuh bæca át míic wáacat túetup wut jĩ. Pablodih úb júúwát túetnit, niहत wáac jwinít pebhna át úb waad béjat túetup wut jĩ.

23 Pablo queétidih jwááh en ñhunit, míic wáac jwinítidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Wā déewāá, Dios ā enechah, weém wāpí túi chājap be, āt niijíp wēt jī.

² Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáh, Ananías wēt jəmni, páant ā niiját peéh, Pablo pebh ñəhñitdih áih jacdih āt nem mawat túətəp wēt jī.

³ Páant ā chājachah, Pablo caandíh nin pah āt niij jəihñəp wēt jī:

—Meém ma laihca bojoó. Dios meemdíh ā peéh chājbipna caá. Ninjīh chéudnit, ‘Meém Dios ā wətatdih yap yohni caá’, weemdíh niijná yəhna, weemdíh páant mawat túətna, meémboó bácah ā wətatdih chah yap yohni caá, āt niijíp wēt jī. †

⁴ Páant ā niijíchah, bita ā pebh ñəhñit Pablodih nin pah ĩt niijíp wēt jī:

—¿Sacerdotewā ī maáh Dios ā ñionidih meém yeejép niij jəih niít ma chājap? ĩt niijíp wēt jī.

⁵ —Wā déewāá, caán sacerdotewā ī maáh Dios ā ñioni ā jəmatdih wā jéihcan beé. Jéihna, páant wāta niijcán tagaá. Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah ĩt niij daacáp tajī: ‘Ñi maáhdih yeejép niij wéheca bojoó’, ĩ niij daacátjidih weembút jepahni caá, Pablo āt niijíp wēt jī. ††

⁶ Queét míc wáac chéudnit biquína saduceowā, bita fariseowā ĩ jəmatdih jéihnit, Pablo nin pah āt niij ñaacáp wēt jī:

—Wā déewāá, weém fariseo wəúh jəmna, weembút fariseojeh mən tigaá. Nihat wənnitji ĩ jwəub boo pəd jəúwát pínahdih wāpí páina caá. Caandíh wā bohéat jíib weemdíh nemat məúboó nemíhna, ĩ tewep be, āt niijíp wēt jī. ‡

⁷ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh ĩt míc jəih jwíhip wēt jī. Saduceowā fariseowājīh bíic yoobó ĩt jenah joicáp wēt jī. ⁸ Saduceowā nin pah ĩpí niijná caá: “Wənnitji ĩ jwəub boo pəd jəóhcan niít. Ángelwā, wənnitíh caolihñabət ĩ wihcan caá”, ĩpí niijná caá. Obohjeéhtih, fariseowāboó mácah jenah joinít, “Wənnit ĩ jwəub boo pəd jəóhñipna caá. Ángelwā, wənnitíh caolihñabət ĩ jəmna caá”, ĩpí niijná caá. ††† Pánihna, queét míc wáacnit təbit jəihna, chah pohba ĩt míc jəih ñaacáp wēt jī. Biquína Moisés ā wətatjidih bohénit fariseowā ñah ñəhñit, nin pah wəpép ĩt niij ñaacáp wēt jī:

—‘Nin newé yeejép chājni nihcan caá’, jwiít jwí niij jenah joiná caá. Bíic wənniíh caolih, bíic ángel caandíh ā naóh dée caá. Páant ā naáwáchah, jwiít nindih peéh chājnit, Diosdih jwíta yap yoh tagaá. Pánihna, jwí peéh chājca boj jíih bæca, ĩt niijíp wēt jī.

¹⁰ Chah yeejép pohba ĩt míc jəihñəp wēt jī. Páant ĩ míc jəihñəchah ennit, soldadowā ĩ maáh éumna, nin pah āt niij jenah joyóp wēt jī: “Pablodih yeejép ĩ chājmi dée caá”, niij jenah joinít, ĩ míc wáac jəyúpmant Pablodih ĩh məuná soldadowādih āt əb waadát túətəp wēt jī.

¹¹ Caan chéijeh Jesús Pablo pebh jígonhit, caandíh nin pah āt niijíp wēt jī: *“Ma éumca bojoó. Wíih túini dooná Jerusalén tútchidih moondíh ma naáwát pahjeh*

mentih Roma tútchidih moondíhət ma naáwáp”, āt niijíp wēt jī.

Pablodih judíowā ĩ mao yohíhat

¹² Cheibitjeh, biquína judíowā míc bih wáac jəinít, nin pah ĩt niij míc wéhenap wēt jī: “Jwiít Pablodih jwí maocah, jwiítidih Dios ā mawa naáh. Pablodih jwí mawat pínah játih, jeémpan, jwí babhca boj jíih”, ĩt míc niijíp wēt jī. ¹³ Cuarenta judíowā chah pohba Pablodih mawíhñit páant niijnít wēt jī. ¹⁴ Páant niijnít, sacerdotewā ĩ maáta, bita ĩ maáta pebhna jəibínit, queétdih nin pah ĩt niij naáwáp wēt jī:

—Nin pah jwí niij míc wéhenap be: ‘Jwiít Pablodih jwí maocah, Dios jwiítidih ā mawa naáh. Pablodih jwí mawat pínah játih, jeémpan, jwí babhca boj jíih’, jwí míc niijíp be. ¹⁵ Pánihna, jwiít judíowā nihat jwí maáta ñi míc wáacapoó Pablo ā jwəub jəúwát pínah niijná, yeebjéh soldadowā ĩ maáhdih dooná ñi wahaá. Nin pah caandíh ñi niijí. ‘Pablodih jwí jwəub éubh joíihna caá, páant məntih’, ñi niijí. Pánihna, jwiítboó míc bih páinit, ñi pebhna ā jəyát pínah játih, caandíh jwí maobipna caá, ĩ maátadih ĩt niijíp wēt jī.

¹⁶ Obohjeéhtih, Pablo jwan wəúh ded pah ĩ chājat pínah doonádih āt joyóp wēt jī. Pánih joinít, soldadowáih məuná waád jəibínit, ā joyátjidih Pablodih āt naáwáp wēt jī. ¹⁷ Pánihna, Pablo bíic nəmp jəmni maáhdih bid bojnit, nin pah caandíh āt niijíp wēt jī:

—Nin jáap behnidih ma maáh pebhna ma əb bejeé, ded pah ā joyátjidih caandíh ā naáwát pínah niijná, āt niijíp wēt jī.

¹⁸ Pánihna, caán soldado ā maáh pebhna caandíh āt nəmah bejep wēt jī. Nəmah jəibínit, nin pah ā maáhdih āt niijíp wēt jī:

—Pablo nemat məúboó jəmni nin jáap behnidih ma pebhna weemdíh ā nəmah jəúwát túətəp be, ded pah ā joyátjidih meemdíh ā naáwát pínah niijná, āt niijíp wēt jī.

¹⁹ Pánihna, ā maáh bita wihcapboó caán joiníjidih téihyamant teo wái bejnit, nin pah āt niij éubh joyóp wēt jī:

—¿Dedédih tigaá weemdíh ma naáwíh? āt niijíp wēt jī.

²⁰ —Judíowā ĩ maáta cheibit meemdíh Pablodih ĩ pebhna ĩ wah bojat túətbipna caá, caandíh jwəub éubh joí enat túət niijná. ²¹ Obohjeéhtih, bita caandíh mawíhna, ĩ míc bih páibipna caá. ‘Pablodih jwí mawat pínah játih, jeémpan, jwí babhca boj jíih’, ĩt míc niijíp wēt be. Páant niijnítji ma jepahat pínahdih bæ páina caá ĩ chājap. Pánihna, ĩ éubátidih ma jepahca bojoó, Pablo jwan wəúh soldadowā ĩ maáhdih āt niijíp wēt jī.

²² —Weemdíh ma naáwátjidih bitadih ma naóhca bojoó, soldadowā ĩ maáh āt niijíp wēt jī. Páant niij péanit, caán jáap behnidih āt jwəub bejat túətəp wēt jī.

Maáh Félix pebhna Pablodih ĩ wahat

²³ Pablo jwan wəúh ā jwəub bejat túttimah, soldadowā ĩ maáh chénewā ā nəmp jəmnit maátadih ā pebh-

† 23:3 Mt 23.27 †† 23:5 Ex 22.28 ‡ 23:6 Hch 26.5; Fil 3.5
 †† 23:8 Mt 22.23; Mr 12.18; Lc 20.27

na át bid bojop wēt jī. Páant ā bid bojnit ī j̄uibínachah, nin pah queétdih át niij naáwáp wēt jī: “Doscientos soldadowā yáac ch̄ēi bejnit pínahdih míic wáacnit, ñi ámohat t̄útt̄ú. Bitá setenta soldadowā caballowājīh bejnit pínah, bita doscientos soldadowā itah t̄óopdih ̄bnit pínahdihb̄et míic wáacnit, ñi ámohat t̄útt̄ú. Pabloíh caballowā pínahdihb̄et ñi ámoh w̄h̄h̄. Míic ámoh péanit, b̄h̄ chei las nueve, p̄úú Cesarea t̄útt̄i, Maáh Félix pebhna Pablodih ñi t̄úí ̄b bejeé”, át niijp wēt jī.

²⁵ Pánihna, caán maáh nin pah Maáh Félixdi h át niij daacáp wēt jī:

²⁶ “Weém, Claudio Lisias meém wā maáh Félixdi h wā daác wahna caá. ¿Ma t̄úí j̄um niít? ²⁷ Nin t̄útt̄idih moón judíowā nin newé Pablo w̄tt̄ j̄umni-dih ij̄jnit, caandíh maona ī ch̄ajap be. Páant caandíh ī mao yohat déedih, ī pebhna w̄íh soldadowājīh enedih wā bejep be. Caánboó Roma baácdih bóo ā j̄um̄chah j̄éihnit, caandíh ī maocat pínah niijná, jw̄ d̄úuc wáyap be. ²⁸ Páant ī mawíhichah ennit, ded pah ī j̄úih ñaacátdih j̄éihíhna, ī maáta ī míic wáacap-boó caandíh wā n̄mah bejep be. ²⁹ Caánboó jw̄ j̄um̄chah, queét judíowā ī w̄tatdihjeh ī j̄úih̄h̄p be. Obohjeéhtih, dedé ā yéej ch̄ajati j̄íib w̄nat pínah, nemat m̄úboó nemat pínahb̄et caandíh ā wihcan beé. ³⁰ Bitá míic bih páinit mawíhat doonádih joinít, waícanjeh ma pebhna caandíh wā wahap be. Pánihna, caandíh naóh yacnitdih ma pebhna wā bejat t̄útt̄bipna caá, meémboodíh ī naóh yacat pínah niijná”, soldadowā ī maáh Maáh Félixdi h át niij daacáp wēt jī.

³¹ Queét soldadowā ī maáh ā w̄tatdih joinít, chei Pablodih n̄mah bejna, p̄úú Antípatris t̄útt̄china īt̄ j̄uibínap wēt jī. ³² Cheibit queét j̄ítt̄chajīh bejnit soldadowā Jerusalén t̄útt̄china īt̄ jw̄ú̄b bejep wēt jī. Obohjeéhtih, bita caballowājīh bejnitboó Pablodih īt̄ n̄mah bejep wēt jī. ³³ Pánih bejna, Cesarea t̄útt̄china j̄uibí, Maáh Félix pebhna waád j̄uibínit, ī maáh ā daácniji papélah n̄odih w̄h̄nit, Pablodihb̄et caandíh īt̄ w̄h̄p wēt jī. ³⁴ Pánihna, caán n̄odih en péanit, Félix Pablo ded baácdih bóo ā j̄umatdih át̄ ̄úbh joyóp wēt jī. Cilicia baácdih bóo ā j̄umatdih j̄éihna, nin pah Pablodih át̄ niijp wēt jī:

³⁵ —Meemdíh naóh yacnit ī j̄uȳchah, queétdih wā joibípn caá, át niijp wēt jī. Páant niijnít, caandíh ī wapat pínah niijná, Maáh Herodesjīh m̄uná Félix soldadowādi h át̄ ̄b bejat t̄útt̄p wēt jī.

Pablo Maáh Félixdi h “Wā yéej ch̄ajcan beé”, ā niiját

24 Bíicjīh bóo téihya yeó jáap t̄útt̄imah, sacerdotewā ī maáh Ananías, bita judíowā maáta bíicdi h Cesarea t̄útt̄china īt̄ ñ̄h̄n déi j̄uibínap wēt jī. Roma baácdih moón ī maáta ī w̄tatdih j̄éihni Tértulo w̄tt̄ j̄um̄nib̄et īj̄eéh át̄ j̄uibínap wēt jī. Tértulo judíowā ī naóh yacatdih naóh yapani pínah wēt jī. Pánihna, Pablodih ī peéh ch̄ajat pínah niijná, Maáh Félix pebhna īt̄ waad j̄uibínap wēt jī. ² Páant ī waád j̄uibíat̄ t̄útt̄imah, soldadowā Pablodih caanná ī ̄b waád j̄uibínachah,

Tértulo boó judíowā ī naóh yacatdih nin pah át̄ niij naóh yapanap wēt jī:

—Meém t̄úini maáh caá. Jw̄í maáh ma j̄um̄chah, dedé tac b̄ugát wihcan, jw̄í t̄úí j̄um̄na caá. T̄úí j̄éihni j̄um̄na, nihat jw̄íh baácdih moondíh ma t̄úí teo wáacna caá. ³ Pánihna, nihat jw̄íh t̄útt̄chidih moón meemdíh búdí jw̄í w̄ina caá. ⁴ Meém j̄íggah enni ma j̄umatdih j̄éihna, meemdíh maatápdih tac b̄ugáat̄ t̄útt̄ páant jw̄í niijcán caá. Ma j̄éihyat pínah niijná, bainíjeh meemdíh jw̄í w̄ehéihna caá. ⁵ Nin cáacwādi h t̄úbit ā tac b̄ugána caá. Nihat baácbóo ded pah bohénit, judíowādi h ī míic eníhcat ch̄ajna caá ā ch̄ajap. Jesús Nazaret t̄útt̄chidih bóodih péenitdih waóhni caá. ⁶ Dioíh m̄uná judíowā nihcannitdih n̄mah waadni t, caán m̄udíh ā yéejanap be. Páant ā ch̄ajachah ennit, caandíh teona, jw̄í n̄owā ī w̄tatdih ā yap yohatji j̄íib jw̄í peéh ch̄ajhip ȳh be. ⁷ Obohjeéhtih, maáh Lisias āih soldadowādi h n̄mah j̄úóhnit, caandíh jw̄ítdih ī d̄úuc wáyap be. ⁸ Pánih d̄úuc wáiniji ma pebhna jw̄ítdih ā naóh yacat t̄útt̄p be. Pablodih ̄úbh joí enna, nihat jw̄í naóh yacat yoobópdih ā j̄umatdih meém ma j̄éihbipna caá, Tértulo Félixdi h át̄ niijp wēt ȳh jī.

⁹ Āj̄eéh j̄uibínit judíowāb̄et Pablodih bíic yoobó Félixdi h īt̄ yee naóh yacap wēt jī. ¹⁰ Páant ī naóh yacat t̄útt̄imah, Félixboó Pablo ā naáwát pínah niijná, caandíh át̄ j̄útt̄ jáhanap wēt jī. Páant ā j̄útt̄ jáhanachah ennit, Pablo nin pah át̄ niij naáwáp wēt jī:

—Dawá jópchina jw̄íh baácdih moón jw̄í naóh yacatdih mapí t̄úí joiná caá. Páant ma j̄umatdih j̄éihna, ma t̄úí j̄éihyat pínah niijná, w̄enit, meemdíh yoobópdih wā naóhbipna caá. ¹¹ Doce yeó jáap j̄átihjeh Jerusalén t̄útt̄china Diosdi h weñedih wā j̄uibínap be. Bitadi h ̄úbh joiná, ma j̄éihbipna caá. ¹² Bííhdih wāpí j̄éihcap be. Dioíh m̄udíh míic wáacnitdih wā míic j̄éih̄ñat t̄útt̄cap be. Judíowā ī míic wáacat m̄ú díitna, t̄útt̄chiboobút wā míic j̄éih̄ñat t̄útt̄cap be. ¹³ Páant ī naóh yacachah ȳhna, bitadi h ̄úbh joí enna, ī yee naóh yacatdih meém ma j̄éihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, b̄h̄ meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Dios jw̄í n̄owāji ī w̄enidih weembút wāpí w̄ina caá. Pánihna, Jesúsdi h jepahna, weém Diosdi h wā weñechah, ‘Mácah ā bohéna caá’, queét īpí niijná caá. Obohjeéhtih, wā bohéat̄ mácah nihcan caá. Nihat Moisés ā w̄tatj̄idih jepahnit, nihat Dios naáwát̄dih naóh yapanit ī daacát̄j̄idihb̄et wāpí jepahna caá. ¹⁵ Dios nihat w̄ennitdih ā jw̄ú̄b booaat pínah yeó jáapdi h wāpí páina caá. T̄úinidih, yeej̄éwādi h̄b̄et bíic yoobó ā jw̄ú̄b boobipna caá. Páant ā booaat pínahdi h nihat judíowāb̄et bíic yoobó īpí páina caá. ¹⁶ Pánih páina, t̄úinijeh wāpí ch̄ajna caá, ‘Caán t̄úini caá’, Dios weemdíh ā niiját pínah, cáacwāb̄et bíic yoobó ī niiját pínah niijná.

¹⁷ “Dawá jópchina bíih baácna j̄ibniji wā déewā j̄íggah náah j̄um̄nitdih dinerodih w̄hat t̄útt̄ niijná, Diosdi h̄b̄et w̄i w̄hat t̄útt̄ niijná, Jerusalén t̄útt̄china wā jw̄ú̄b j̄uibínap be, páant m̄untih. ¹⁸ Pánihna, Diosdi h wā w̄hat pínah j̄átih, ‘Caán t̄úini caá’, Dios ā niij enat pínah niijná, ded pah Moisés ā w̄tatj̄idih wā ch̄ajap be. Páant wā ch̄ajat t̄útt̄imah, Dioíh m̄ú díitna j̄um̄na,

caandih wã wêhchah, bita judíowã Asia baácdih moón weemdih ít enep tabe. Páant ít enechah, wãjeéh míic wáacnit wihcan, míic jêihñatbët ã wihcap be. ¹⁹ Pánihna, weém yeejép wã chãjatdih enna nihna, queét Asia baácdih moónboó ma pebhna naóh yacadih ít jêúwú naáh. ²⁰ Jwí maáta wáac jwinít, weemdih ít úbh joí enechah, ded pah wã yéej chãjatjidih enna nihna, queétjeh naáwádih ít jêúwú naáh. ²¹ Nin pahjeh ít nijímí nacaá: ‘Pablo jwí míic wáacapoó jëmmit, nin pah ã níj ñaacáp jí: “Wënnitjidih Diosboó ã jwúub booaatdih jwíprí páñatdih wã bohéatji jíib nemat mæúboó weemdih ít nemat tétup jí”, ã níj ñaacáp jí, queét ít nijímí nacaá”, Pablo Félix dih át nijíp wët jí. ††

²² Páant ã nijíchah joinít, Félix, Jesúh doonádih jéihnit, ít naáwát dih át cádahat tétup wët jí. Pánih cádahat tétup, Pabloodih nin pah át nijíp wët jí:

—Maáh Lisias ã juyúchah, dedé peéh chãjat pínah ã jëmchah, meemdih wã naóh bípna caá, át nijíp wët jí.

²³ Páant níj péanit, Pablodih úb jêóhni soldadowã ít maáhdih nin pah át nijíp wët jí: “Maátaíh mænã jwúub úb bejna, míih soldadowã caandih ít túi wapa naáh. Obohjeéhtih, ã náahat pah ã chãja naáh. Det ã chéenwãbët caandih teo wáacadih ít juyú naáh”, át nijíp wët jí.

²⁴ Daocánni yeó jáap túttimah, Félix ãjeéh bóli Drusilajíh ít míic wáacat tólihna át juibínap wët jí. Drusila judío wili wët jí. Pánih juibínit, Jesúh doonádih joíhna, Pablodih át bid bojop wët jí. ²⁵ Páant ã bid bojochah, Pablo queétdih nin pah át níj naóh bohénap wët jí: “Bitadih túi chãjat caá náahap. Yéej chãjat jenah joyátdih yap yohat caá náahap. Cáacwã yeejép ít chãjatjidih Dios búdí ã peéh chãjbípna caá”, queétdih át nijíp wët jí.

Páant ã níj naáwáchah, joí wúhi bejnit,

—Páant bóojeh tigaá. Ma bejeé. Bíh yeó jáap meemdih wã jwúub bidbípna caá, páant mëntih, Félix caandih át nijíp wët jí.

²⁶ Pablo ã míic jíib chãj bacat pínah dinerodihbët Félix át bidíp wët jí. Pánih bidnit, dawá láa Pablodih míic wéheat tétup níjná, Félix ã pebhna át jêúwát tétup wët jí. ²⁷ Obohjeéhtih, chéne jópchi túttimah, Félix maáh jëmni át bacap wët jí. Pánihna, judíowádih weñáihna, Félix Pablodih nemat mæúboojéh át cádahap wët jí. Porcio Festo wët jëmni át jwúub tétup nüm maáh waadáp wët jí.

Pablo Maáh Festodih ã naáwát

25 Caán baácna Maáh Festo juibíniji bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Cesarea tútchimant Jerusalén tútchina át aab béjep wët jí. ² Caanná ã aáb juibínachah, queét sacerdotewã ít maáta, bita judíowã ít maáta bíicdih ã pebhna bejnit, Pablodih yeejép ít jwúub naóh yacap wët jí. ³ Caan pébhna ít bejat pínah játih queétjeh nin pah ít míic nijíp wët jí: “¿Pablodih mawat pínah níjná, cáacwádih míic bih pánit, mawat tétup jíih?” ít míic nijíp wët jí. Páant níj jenah joinít, nin pah Maáh Festodih ít nijíp wët yuh jí:

—Nin Jerusalén tútchiboó Pablodih ma wah aabá bojoó, ít nijíp wët jí.

⁴ Obohjeéhtih, Festo nin pah queétdih át níj jepahap wët jí:

—Pablo páantjeh Cesarea tútchidih nemat mæúboó ã jëmna caá. Bëtéh caánboó wã jwúub dei bejbípna caá, páant mëntih. ⁵ Pánihna, Cesarea tútchina ní maáta weemdih ít pej jëm dei bej jwúub naáh, Pablo ã yéej chãjachah nihna, caandih ít naóh yacat tétup níjná, át nijíp wët jí.

⁶ Ocho yeó jáap túttimah, Maáh Festo Cesarea tútchina át jwúub dei bejep wët jí. Á jwúub dei juibíni daanimant, ít naóh yacachah joyát tétup níjná, peéh chãjnit ít naáwápboó át waád juibí chéudup wët jí. Caánboó chéudnit, Pablodih át bid bojop wët jí. ⁷ Pablo ã pebhna ã juibínachah, Festojeéh Jerusalén tútchimant dei juibínit judíowã caán táahmant ít ñh púda bojop wët jí. Pánih ñhñit, dawá yeejép dooná ít naáwáp wët jí. Obohjeéhtih, páant ít naáwáchah yuhna, ít yee naáwát dih Festo át jéihcap wët jí. ⁸ Páant ít naáwáchah joinít, Pablo nin pah át níj naóh yoobánap wët jí:

—Jwít judíowã jwí wëtatdih, Dioíh mæúdíh, Roma tútchidih moón ít maáhdihbët yeejép wã chãjcap be, át nijíp wët jí.

⁹ Obohjeéhtih, Festo judíowádih weñáihna, nin pah Pablodih átiñ nijíp wët yuh jí:

—¿Jerusalén tútchina ma jwúub aab béjhcanni níit? Caanná juibínit, míih doonádih jéihhna, weemjéh tigaá wã jwúub joibíp. Yeejép ma chãjachah nihna, ma yéejat peéh wã naóh bípna caá, át nijíp wët jí.

¹⁰ Obohjeéhtih, páant ã nijíchah joinít, Pablo nin pah át níj jepahap wët jí:

—Maáh César ã wëpat ninjéh meém ma bíbohna caá. Pánih bíbohna, ninboó wã jëmchah, dedé wã chãjatjí peéh, ma jéih naóhna caá. Judíowádih dedé wã yéej chãjcatdih ma túi jéihna caá. ¹¹ Pánihna, yéej chãjna nihna, wã yéej chãjat jíib weemdih ít mao yohatdih wã úmcan caá. Obohjeéhtih, ít naóh yacat yoobópdih nihcah, weemdih queétdih páantjeh ma wêhchah, ã túican níit. Pánihna, Roma tútchi jwí chah maáh César pebhna weemdih ma wahaá, Pablo Festodih át nijíp wët jí.

¹² Páant ã nijíchah joinít, Festo caandih teo wáacnitdih míic wéhe péanit,

—Caán láa bácah, César pebhna meemdih wã wahbípna caá, át nijíp wët jí.

Pablo ã chãjatjidih Festoboó Maáh Agripadih ã naáwát

¹³ Daocánni yeó jáap túttimah, maáh Agripa ã jwan Berenicejíh Festo jáap maáh ã waadáchah, Cesarea tútchina caandih mej tewedih ít dei juibínap wët jí.

¹⁴ Pánih dei juibínitji maatápdih ít jëm jwúub wët jí. Bíic yeó jáap Pabloíh doonádih Agripadih Festo nin pah át níj naáwáp wët jí:

—Félix nemat mæúboó ã cádahniñi, Pablo wët jëmni, ã jëmna caá. ¹⁵ Jerusalén tútchiboó wã juibínachah, sacerdotewã ít maáta, bita judíowã ít maátatbët caandih wã peéh chãjatdih náahna, wã pebhna yeejép dooná

† 24:19 Hch 21.17-28 †† 24:21 Hch 23.6

naawádih ṭ juyúp jī. ¹⁶ Obohjeéhtih weém nin pah queétdih wā niijíp jī: 'Jwiít Roma baácdih moón ṭ maáta nin pah jwípí chājna caá: Det naóh yacnitdih jwípí jwíih naawát túttna caá. Páant ṭ naóh yacatdih joinít, ṭ naóh yacniboodíh jwéh jwí jwúub naawát túttna caá. Jwiít Romanowā páant jwí chājcah, caandíh naóh yacnitdih jwípí wúhcan caá', queétdih wā niijíp jī. ¹⁷ Pánihna, nin Cesarea tútchina wājeéh ṭ juyát túttimah daanimant bóo yeó jáapjeh peéh chājat naawát mūboó chūudnit, ṭ naóh yacnidih wā bid bojop jī. ¹⁸ 'Queét judíowā búdí ā yéej chājatjidih ṭ naóh yacmi dée caá', wā niij jehnah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih queét naóh yaquíhniitji būca dedé ā yéej chājatjidih ṭ jéih naóhcap jī. ¹⁹ 'Jwíih Dios ā wətatjidih biáboó caá ā bohénap', niijnít, ṭ íijip jī. Biíc newé, Jesús wútt jəmni, wənniji yuhna, ā jwúub boo pəd jūwátjidih Pablo ā bohéatjidihbət ṭ íijip jī. ²⁰ Weémbo nihat ṭ naawátjidih wā beh joicáp jī. Pánih beh joicán, '¿Jerusalén tútchiboó ma aab béjíchna níit? Míih doonádih caanná wā joíhna caá, páant məntih', Pablodih wā niijíp jī. ²¹ Obohjeéhtih, 'Maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, wíih doonádih caánboó ā joyát pínah niijná', weemdíh ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, jwí maáh pebhna wahat tútt niijná, caandíh nemat mūboó soldadowādih wā páñat túttup jī, Festo Agripadih āt niijíp wət jī.

²² Páant ā niijíchah joinít, Agripa Festodih nin pah āt niijíp wət jī:

—Á naawátidih weembút wā joíhna caá, āt niijíp wət jī.

—Cheibit caandíh ma joibípna caá, Festo Agripadih āt niijíp wət jī.

²³ Pánihna, cheibit Agripa Berenicejīh búdí míic wáacat tólihna jəibínit, ṭt waad béjep wət jī. Páant ṭ waad béjehchah, nihat cáacwā queétdih ennit, búdí ṭt weñep wət jī. Nihat soldadowā ṭ maáta, nihat caán tútchidih moón maátabət caán məná ṭjeéh ṭt waad béjep wət jī. Túttimah, Festo Pablodih āt ub jūwát túttup wət jī.

²⁴ Pánihna, Pablo ā waád jəibíát túttimah, Festo queét míic wáacnitdih nin pah āt niij naawáp wət jī:

—Maá Agripa, nihat yeéb jwíjeéh jəmnitbət nin newédih ñi enna caá. Jerusalénboó wā jəmuchah, ninboó wā jəmuchahbət, nihat judíowā weemdíh nindih búdí ṭ naóh yacap jī. Təbit ñaacnit, 'Caandíh ma mao yohoó', chah pohba ṭ niijíp jī. ²⁵ Obohjeéhtih, weémboó ded pah ā yéej chājatjidih wā jéihcap jī. Á yéej chājatji jíib mao yohat ā wihcap jī. Pánihna, caanjéh tibeé jwí maáh Césardih naawát tútt niijná, ā pehbboó ā bejat pínahdih ā wúbup jī. ²⁶ Obohjeéhtih, jwí maáh Césardih ded pah wā naóh daacát déedih wā jéihcan caá. Pánih jéihcan, yeéb nihat, Agripa biícidih ñi pebhna caandíh wā jūwát túttup be. Pánihna, caandíh joinítji jwí míic wéheat túttimah, ded pah caandíh wā naóh daacát pínahdih wā jéihbipna caá. ²⁷ Ded pah ā yéej chājatjidih naóhcah, nemat mūboó jəmnidih César pebhna wā jéih wahcan caá, Festo queétdih āt niijíp wət jī.

Ded pah ā chājatjidih Pablo Maáh Agripadih ā naawát

26 Túttimah, Maáh Agripa Pablodih nin pah āt niijíp wət jī:

—Bə míih doonádih jwiítidih ma naawá, āt niijíp wət jī.

Páant ā niijíchah joinít, Pablo maátadih wúbhna, áih téihyajīh āt jéut ñahanap wət jī. Pánih jéut ñahanit, áih doonádih āt naóh jwíhip wət jī. ² "Maá Agripa, wā déewā ṭ maáta yeejép weemdíh ṭ naóh yacatjidih wā naóh yoobáát pínahdih bə meém ma joyát pínahdih wā wéina caá. ³ Nihat jwiít judíowā ded pah jwí chājatdih, ded pah jwí bohéatdihbət meemjéh ma tui jéihna caá. Pánihna, nihat wā naawát pínahdih ma tui joyoó", Pablo āt niijíp wət jī.

Pablo Jesúsdi h ā jepahat pínah jātih ded pah ā jəm jwəhatjidih ā naawát

⁴ "Nihat judíowā wíih baácboó ṭ cātíh wébít jəm jwəhna, ded pah wā jəmatjidih ṭ jéihna caá. Túttimah, Jerusalénboó ded pah wā jəmatjidihbət ṭ tui jéihna caá. ⁵ Maatápdih fariseowājeéh wā jəmup jī. Jwiít fariseowā Moisés ā wətatjidih chah jepahnit jwí jəmna caá. Pánihna, queét judíowā naawíhna, 'Yoobópdi h caá ā niiját', ṭta jéih niij tágaá. ⁶ Dios jwí nəowādih 'Nihat cáacwā ṭ boo pəd jūóhbi pna caá', ā niijátjidih wā páñat jíib, bə ṭ naóh yacni ninboó wā ñəhna caá. ⁷ Nihat jwiít doce judíowā poómpbət ā naawátidih joinítji jwí páina caá. Yeó jáap, cheibət Diosdih jwípí tui wéi wəhna caá. Pánihna, Maá Agripa, jwí maátaboó caandíh wā páñat jíib weemdíh ṭ naóh yacap jī. ⁸ ¿Dépanihna 'Dios wənnitdih ā jéih jwúub boocan níit', ñi niij jehnah joi?

⁹ "Jon jātih 'Jesús Nazaret tútchidih bóodih jepahnitdih weemdíh cádahat túttat caá náahap', wā niij jehnah joyóp jī. ¹⁰ Páant niij jehnah joinít, Jerusalén tútchidih moón dawá Jesúsdi h jepahnitdih teonit, sacerdotewā ṭ maáta ṭ wətatdih joinít, nemat mūboó wā nemat túttup jī. Pánihna, queétdih ṭ mao yohíhichah, weembút biíc yoobó wā mao yohat túttup jī. ¹¹ Maatápdih jwiít judíowā jwí míic wáacat mūdíh Jesúsíhwā ṭ míic wáacachah, waadní, queétdih wā jígah náah chājap jī. Jesúsdi h jepahatdih wā cádah túttup yuh jī. Pánihna, búdí íijna, biíh baácna jweí peétnit Jesúsíhwādih ñənnit, wā moh yéejanap jī", Pablo āt niijíp wət jī. †

Jesús caandíh ded pah ā niijátjidih Pablo ā naawát
(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² "Pánih Jesúsíhwādih ñənná, sacerdotewā ṭ maáta ṭ wəpatjīh ṭ wətatji pah chājat tútt niijná, biíc yeó jáap Damasco tútchina wā bejep jī. ¹³ Yeó jáap tac yoób namáboó jwí bejehchah, yeó ā yeh iigát chah jeámant yeh iig jéenanachah, jwí enep jī. Weemdíh, wājeéh bejnitdihbət ā tui yeh iig yóh jwejep jī. ¹⁴ Páant ā yeh iiguíchah, en wéhi bejnit, jwiít nihat baácboó jwí bəug ñájap jī. Pánih bəug ñájnit, wéheatdih wā joyóp jī. Jwíih

† 26:5 Hch 23.6; Fil 3.5 †† 26:11 Hch 8.3; 22.4-5

wéheatjīh nin pah weemdīh āi niijīp jī: *‘Saulo, Saulo, ¿Dépanihna iijnit, wíhwādh mawíh ñhún péé tigaá ma chāj? Wíhwādh pánih chājna, weemdīh caá páant ma chājap. Pánih chājna, meemjéh míic yéejana caá ma chājap. Nñúpdih ñi chéwechah, iijnit, míic tūpúna, ā míic yéejat dée pah meembút ma míic yéejana caá’*, ā niijīp jī. ¹⁵ ¿Maá, meém déhe tigaá? wā niijīp jī. *‘Weém Jesússeh tigaá, ma ñhún mawíh péeni.* ¹⁶ *Buu ma ñah ñhuhú. Weemdīh teo wūhni ma jummat pínah niijná, meemdīh wā jígohna caá. Ma enatjidih bitadih ma naáwát pínah niijná, meemdīh wā ñiona caá. Ded pah wā jummatdih meemdīh wā jwúub jéihyaat pínahdihbut ma naóhbipna caá.* ¹⁷ *Buu meemdīh jígohnit, judíowādh, judíowā nihcannitdihbut wíh doonádh ma naáwát pínah niijná, meemdīh wā wahna caá. Pánih wahnit, í jéih yéej chājcat pínah niijná, meemdīh wā túi wapbipna caá.* ¹⁸ *Judíowā nihcannitdih ma naáwáchah, queét dwpúat panihpboó jumnitji í yéej chājatdih cádahnit tñt nñmna, baabát panihpboó í bejbipna caá. Pánihna, Satanás ā maáh jummpant queétdih ub bacanit, Dios ā maáh jummpboó wā waadábipna caá. Pánih chājnit, weemdīh jepahnitdih í yéejatdih wā yohochah, queét Dios ā ñionitjééh í jum-bipna caá’*, Jesús weemdīh ā niijīp jī”, Pablo āt niij naáwáp wut jī.

Pablo Jesúsdi h ā jepahatjidih ā naáwát

¹⁹ “Páant Jesús ā naáwáchah joinít, caandíh wā yap yohcan jíí. ²⁰ Pánihna, Damasco tútchidih moondíh wā jwíh naáwáp jī. Túttimah, Jerusalén tútchidih moondíh, Judea baácdih moondíh, judíowā nihcannitdihbut naóhni, ‘Ñi yéejatdih cádahnit, Diosdih bidnit, ā náahat pahjeh ñi chājaá. Pánih chājnit, “Yoobópdih Diosdih jepah tigaá í chājap”, bita í niijbípna caá, wāpí niijīp jī. ²¹ Páant wā niij bohéatji peéh nit judíowā Dioih mñú díitna weemdīh teonit, í mao yohíhip yuh jī. ²² Obohjeéhtih, jon, buubut Dios weemdīh ā teo wáacap be. Páant ā teo wáacachah, weém ninjīh ñhñit, nihah maátadih, oboh jumnitdihbut yoobópdih wā naóhna caá. Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátjidihbut wāpí bohéna caá. ²³ Nin pah ít niij daacáp tají: ‘Cristo Dios ā wahnit pínah yeejé yapnit, ā wñbipna caá. Pánih wñnniji, ā waóh boo pñd jéóhhipna caá. Pánih jwúub boo pñd jéóhñit, yeh iigní panihni nihah judíowā, judíowā nihcannitbut í yéejat peéh iiguípna í bejat déedih túi ubni pínah ā jum-bipna caá’, ít niij daacáp tají. ²⁴ Páant í niij daacátji pah weembút bíic yoobó wāpí bohénap jī”, Pablo āt niijīp wut jī.

Pablo Agripadih Diosdih ā jepahat túttat

²⁴ Páant Pablo ā naáwáchahjeh, Festo nin pah āt niij ñaacáp wut jī:
—íPablo, meém náhni joyát buud béjni caá! Maatápdih ma bohéatji jíib, náhni joicánni caá buca, āt niij ñaacáp wut jī.

²⁵ —Nihcan caá, Maá Festo. Náhni joicánni nihcan caá weém. Yee wéheni nihcan caá. Yoobópdih tigaá wā naáwáp. ²⁶ Nin Maáh Agripa nihah wā naáwátidih ā beh joiná caá. Pánihna, ñmcanjeh caandíh wā naóhna caá. Nihat wā chājat bih naáwát nihcan beé. Nihat ded pah wā chājatji doonádh Agripaboó ātāt joijí tagaá, āt niijīp wut jī.

²⁷ Páant niij péanit, Agripadih jwuh nin pah āt jwúub niijīp wut jī:

—Maá Agripa, meémboó Dios naáwátidih naóh yapanit jon jātih í daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, ¿ma niij jenah joí níit? Páant ma jenah joyátidih wā jéihna caá, āt niijīp wut jī.

²⁸ —¿Ma naáwátjīh waícanjeh weemdīh Jesúsdi h ma jepahat túttíh níit? Agripa Pablodih āt niij jepahap wut jī.

²⁹ —Waícanjeh ma jepahachah, túttimah ma jepahat doonádhbut joiná, wā wéibipna caá. Meém Jesúsdi h ma jepahat pínah, yeéb nihah buu weemdīh joinítbut caandíh ñi jepahat pínahdih wā náah yacna caá. Pánih náah yacna, Diosdih yeebdíh wāpí ubbhna caá. Weém wā jummat pah yeéb nihahbut ñi jummat pínahdih wā náah yacna caá. Nin ítah tópdih wā dñwát pah niijná wā chājcan caá, āt niijīp wut jī.

³⁰ Páant ā naáwáchah joí péanit, Maáh Agripa, Berenice, Maáh Festo, caánboó chéudnitbut ñah ñhñit, bíicdih ít bac bejep wut jī.

³¹ Pánih bac bejnitji nin pah ít niij míic wéhenap wut jī:

—Nin newé ā chājatji jíib, mawat, nemat mñúboó waadátbut caandíh ā wihcan caá, queétdih ít míic niijīp wut jī.

³² Maáh Agripa Maáh Festodih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Maáh César pebhna Pablo ā wahat túttcah nihna, jwíta jéih baca tagaá. Obohjeéhtih, caanná ma wahat pínahdih ā ubbát túttimah, caandíh jwí jéih bacacan caá, Festodih āt niijīp wut jī.

Pablodih Roma túttchina í wahat

27 Roma tútchidih moón í Maáh César Italia baácdih āt jummp wut jī. Pablodih, bita nemat mñúboó jumnitdihbut Festo soldadowā í maáh Julio wñt jumnidih āt wapat túttup wut jī. Pánihna, johlitjīh bejni jāj chójīh queétdih Italia baácna Julio ā nñmah bejep jī. Caán Julio cien soldadowā í maáh ā jummpchah, áih soldadowā César Augustoíhwā wñt jumnitbut í bejep jī. ² Pánihna, weém Lucasbut Pablojééh wā bejep jī. Aristarco, Macedonia baác Tesalónica tútchidih bóobut jwiítdih ā pej jum bejep jī. Pánihna, Adramitio wñt jumni túttchimant jéóhni jāj chóodih jwí waadáp jī. Caán chóo Asia baácdih bóo jélitna yoobó aab béjni chóo pínah tají. ³ Pánih bejnit, cheibit Sidón wñt jumni jélitna jwí jwéibínap jī. Julioboó Pablodih en daoná, ā túi chājap jī. Pánih túi chājnit, caanjīh moón ā chéénwā dedé ā náahatdih í wñhat pínah niijná, í pebhboó Pablodih ā aabát túttup jī. ⁴ Caanjīh aabnitji jwúub dei jwinít, caán chóodihjeh mñntih jwúub waadnít, jwí bejep jī, páant

† 26:20 Hch 9.20,28-29 †† 26:23 Is 42.6; 49.6; 1Co 15.20

məntih. Jwĩ bejat déemant johlit ā jwāáh johochah, Chipre wūt jəmni quewa ā túi jāhat pínah niijná, caan quéwadih wáyámant bóo bəwámant jwĩ en yap bejep jĩ. ⁵ Caan quéwadih yap bej, chūh bejnit, Cilicia baác ñaj deyatdih yap bej, Panfilia baác ñaj deyatdihbət yap bej, Licia baácđih jəmni Mira tútchina jwĩ jəibínap jĩ.

⁶ Jwĩ bejni chóo caán tútchidih ā chāwát pínahđih jéihnit, Julio bíih jāáj chóo, Italia baácboó bejni pínah chóodih āt bid juyúp tajĩ. Caán ā bid jəiní chóo Alejandro wūt jəmni tútchimant jűóhni chóo tajĩ. Pánih bid jəinít, caán chóoboó jwiítđih ā nəmah waadáp jĩ.

⁷ Johlit ā jwāáh joh bəug lájachah, páant məntih, wěpép jéih bejcan, chaíhjah jwĩ bejep jĩ. Pánih bejnit, Gnido wūt jəmni tútchidih jwĩ tóah jəibínachah, johlitboó jwiítđih tacboó ā əb joh púud baca bojop jĩ. Pánihna, yoobópdih bejcanjah, Salmón wūt jəmni pióh ñajtatđih yap bejnit, Creta wūt jəmni quewadih jéihyepmant bóo bəwámant jwĩ en yap bejep jĩ. ⁸ Pánihna, johlit páantjah yeejép ā johochah, caan quéwa bəwáđih chaíhjah bejnit, Túini Jélitna púud bacapđih jwĩ chāo páh jwəhəp jĩ. Caán jélit Lasea wūt jəmni tútchi pehbət ā jəməp jĩ.

⁹ Pánih chaíhjah jwĩ bejchah, mah noój láa, jāáj chóojĩh bejat tobohat láa ā tóah jűúwúp jĩ. Pánihna, jwiítđih nəmah bejnitđih Pablo nin pah ā niij naáwáp yəh jĩ:

¹⁰ —¡Weemdíh ñi joyoó! Bəu jwĩ bejchah, ā túican níft. Mah noój láa ā jəməchah, nin jāáj chóo ā bəudbípna caá. Pánihna, nihat ñi əb bejnibət, jwiítbət jwĩ daáb bəudbípna caá, ā niijóp jĩ.

¹¹ Obohjeéhtih, caán chóo mínah, caán chóodih íoh teonibət Pablodih ĩ jepahcap jĩ. Juliobət Pablodih joyáh bojnit, queétoodíh ā jepahap jĩ. ¹² Caán ĩ chāoní jélitboó mah noój láa jāáj chóo ā chāwáchah, āpí túicap wət jĩ. Pánihna, nihat caán chóodih bejnit caan quéwadihjah tih bíih tútchi, Fenice wūt jəmni tútchi jélitna ĩ bejíhip yəh jĩ, mah noój ā yapatđih jəibí pái jwəhat túut niijná. Fenice jélitđih yeó dei bejepmant jāáj chóo waadát āt jəməp wət jĩ. Pánihna, “Caánboó jəibínit, mah noój láa jwĩ túi pái jwəhbípna caá”, ĩt niij jenah joyóp wət yəh jĩ.

Búdí məjđih nolihat ā jűúwát

¹³ Chóop yapapmant johlit ā túi jűúwəchah, caán chóodih teonit ĩ túi bejat pínah niijná, ĩ yoh báahani chodóp dahđih ĩ jwəb əb yacap jĩ, páant məntih. “Jwĩ túi jéih jāáj jəibíbipna caá”, niij jenah joinít, jwiítđih ĩ nəmah bejep yəh jĩ. Pánih bejna, Creta quewa pebhjah jwĩ jāaj béjep jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, túttimahbitjah caan quéwa chūhəp yoób yeó aáb jűúwəpmant johlit búdí ā joh jűúwúp jĩ. ¹⁵ Caán johlit jwĩh jāáj chóo bəwámant təbit ā joh jāhanachah, jwĩ bejatđi dée yoób jwĩ jéih bejcap jĩ. Pánih johna, caán chóodih ā páah joh púud baca bojop jĩ. ¹⁶ Pánihna, Cauda wūt jəmni quewadih jéihyepmant bóo bəwámant jwĩ yapap jĩ. Caan quéwa jwiítđih chibít johlitđih ā jāhap jĩ. Páant ā jāhachah, jwĩ wáini bainí jāáj chóodih, búdí chóo díftna ĩ əb yacap jĩ. Johlit nolihatđih páantjah búdí ā tobohochah yəhna, ĩ

jéih əb yacap jĩ. ¹⁷ Caán chóodih á moh yac péanit, búdí chóo ā bəu bejcat pínah niijná, queét jāáj chóodih teonit bəujcánni tőpnađih caán chóodih ĩ nah chéwep jĩ. Pánih nah chéu péanit, “Libia baácboó jwĩ jəibími dée caá. Caanjĩh óon yehbenibit Sirte wūt jəməpboó bəug lájat jwiítđih təbit tobohna caá”, niij jenah joinít, jāáj chóo wěpép ā bejcat pínah niijná, johlitđih teoni búdí yéguh chóodih ĩ əb deyanap jĩ. Páant ĩ əb deyat túttimah, jāáj chóodihjah johlit ā əb joh bojop jĩ.

¹⁸ Caán johlit dedé ā yaicáp jĩ. Pánih joh yaicán, chah pohba ā yoób johop jĩ. Páant ā johochah, nolihat búdí jűóhnit, jāáj chóodih təbit ā bəug lájap jĩ. Pánihna, jih bəugjéh ā pahat pínah niijná, túttimah bóo yeó jáapđih ĩ əb bejniji bíi déedih ĩ yoh báaha jwĩhip jĩ.

¹⁹ Túttimah bóo yeó jáapđih johlit teoni yéguh chóona, chéwat tőpna, máa nahndihbət ĩ yoh báhanap jĩ. ²⁰ Maatápđih yeodíh cəiwáđihbət jwĩ encap jĩ. Johlit nolihatbət dedé noón yaicáp jĩ. Yeó jáap jəmat pah chah pohba ā tobohəp jĩ. Páant ā tobohochah, “¿Nin búdí məjboó jwiít jwĩ bəudmí naniít?” jwiítjah jwĩ niij jenah joyóp jĩ.

²¹ Pánihna, búdí teona, maatápđih ĩ jéih bid jeémpcap jĩ. Páant ĩ bid jeémpcatđih enna, Pablo ĩ cătíh jəi ĩhənit, queéđih nin pah ā niij naáwáp jĩ:

—Wā naáwáchah, yeéb ñi joicán beé. ‘Cretamant jāaj béjcat caá náahap’, wā niijóp yəh be. Jwĩ jűóhcah, nin pah āta yapcan tagaá. Jwĩ jűúwátđi jibjah nin pah ā yapna caá. ²² Obohjeéhtih, bəu yeebđih wā jwəb naóhna caá, páant məntih. Ñi əməca bojoó. Jwiít jwĩ bəudcán níft. Obohjeéhtih, nin jāáj chóo pohba ā bəu peét bejbipna caá. ²³ Dios wā maáh wā wəini weemdíh ā jéihyaat pínah niijná, áih ángeldih āt wahap tabe. Caán ángel weemdíh bəu chei jígohnit, jwĩ bəudcát pínahđih ā naáwáp be. ²⁴ Wā pebh jəinít, nin pah ā niijóp be: ‘Pablo, ma əməca bojoó. Meém Romanowā ĩ maáh César pebhna jəibínit, ded pah ma chājatđidih ma naóhbipna caá. Dios túini jəməna, ma bejni jāáj chóodih moondíhət bíic yoobó ā wapbipna caá’, weemdíh ángel ā niijóp be. ²⁵ Pánihna, ñi əməca bojoó. Diosđih túi jenah joinít, ‘Ángel ā niiját bíic yoobó ā yapbipna caá’, wā niij jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, jwĩh jāáj chóodih johlit bíih quewāboó ā əb joh dodhbipna caá, queéđih Pablo ā niijóp jĩ.

²⁷ Pánih johna, chéne semana wěpép ā johat túttimah, chei, Adriático wūt jəmni búdí məjđih jwĩ jwaoh chūh bejep jĩ. Pánih bejna, chei tac yoob póhba caán chóodih teonit “¿Yehbenapboó jwĩ jəibími naniít?” queéđjah ĩt niij jenah joyóp tajĩ. ²⁸ Pánihna, “Débóo cah ninđih ā nəmah”, niijná, ĩ jenah enep jĩ. Páant ĩ jenah enechah, treinta y seis metros pohba caanjĩh āt nəmahap wət jĩ. Maátcanbitjah ĩ jwəb jenah enechah, veintisiete metros caanjĩh āt nəmahap wət jĩ. ²⁹ Páant ā yehbe bejchah ennit, búdí ĩt əməp wət jĩ. “¿Quewa púud bacapđih bóo jeenáđih jwĩ bəug lájmi naniít?” ĩt niij jenah joyóp tajĩ. Pánihna, caán chóo ā bejcat pínah niijná, chénena míic chodóp dahna méimant ĩ yoh daabánap jĩ. Pánih yoh daabánit, “Waícanjah ā baabá naáh”, queét ĩ niijjéhep jĩ. ³⁰ Biquina caán chóodih

teonit, jweíhna, caán bainí chóodih chéwat tōpdih watnit, ī wat deya pahanap jī. Pánih chājnit, nin pah ī yee niijíp jī: “Caán bainí chóodih waadnit, biíh chodóp dahnadih wawápmant jwī yoh daabábipna caá”, ī niijíp jī. ³¹ Obohjeéhtih, soldadowā ī maáhdih, soldadowādi-hbət Pablo nin pah ā niijíp jī:

—Nit nin chóodih teonit ī bejehchah, yeebbút ñi daab wúnbipna caá, ā niijíp jī.

³² Páant ā niijíchah joinít, teonit ī jweicát pínah niijná, soldadowā bainí chóodih chéwat tōpnadīh ī dūuc bóodop jī. Páant ī dūuc bóodochah, caán chóo ā daabáh bejep jī.

³³ Baabát pínah játih, Pablo queétdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Yeéb náhni dahwanit ñi jeémpcah, chéne semana ā yapna caá. ³⁴ Pánihna, bəu yeebdíh búdí wā jeémát tūctna caá, ñi tūi wēp yaáat pínah niijná. Ñi náhninaá, biíc jwī bəudcán niít, ā niijíp jī.

³⁵ Páant niijnít, Pablo pandih ɛbnit, “Paá, jwiít dih nin jeémát dih ma tūi wūhna caá”, Diosdih niijnít, jwiít ni-hat jwī enechah, pandih ā jeémép jī. ³⁶ Páant ā jeéméchah ennit, jwiítbət wēinit jwī jeémép jī. ³⁷ Jwiít caán chóodih jəmniit doscientos setenta y seis cáacwā jwī jəmɛp jī. ³⁸ Pánih jeémp péanit, nihat jwī wəd jɛ-mat túttimah, caán chóo ā chodcat pínah niijná, páant-jeh jəmni trigo wəh wəúhnadīh búdí mɛjboó ī yoh báaha beedánap jī.

Pablowā ī jəmni jāáj chóo ā daabát

³⁹ Túttimah, baáb jéenechah, pehbbit jəmni baácdih beh encan yəhna, tūi óon ñaj dei púud bac jūwát, jee dáhna wihcapdih ī wēi enep jī. Pánih ennit, “¿Con óon-na jwī bəug ñáj juibí jīh?” ī niijíp jī. ⁴⁰ Pánihna, jāáj chóo ā tūi bejat pínah niijná, chodat dahnadih chéwat tōpnadīh ī dūuc bóod yohop jī. Páant ī dūuc bóod yohat pónih, íoh tewat tūctna niijná, bitaboó íoh tewat pínah meenát naanádih chéwat tōpnadīh ī wat deyanap jī. Caán túttimah, waáwápmant bóo johlit teoni bainí yéqueh chóodih ī wái aabánap jī. Pánih bej-na, caán óon coahna ī juibíhip yəh jī. ⁴¹ Obohjeéhtih, jwī bejep yoób yehbenibit biíh óon poómp át jəmɛp tajī. Pánihna, jwīh jāáj chóo waáwápmant bóo caán óondih ā báagh yoh bejep jī. Páant ā báagh yoh be-jehchah, búdí nolihat ā bəug lājachah, jwīh jāáj chóo méimant ā búhah bejep jī.

⁴² Páant ā búhəchah ennit, queét soldadowā nemat mɛdih moonjí ī yaáh jweicát pínah niijná, queétdih ī mao yohíhip yəh jī. ⁴³ Obohjeéhtih, soldadowā ī maáh Pablodih tūi chājihna, soldadowādi queét nemat mɛdih moonjídih ā mawat tūctcap jī. Pánihna, jwéej-na ī yaáh ñaan bejat pínah niijná, jéih yaáhnitdih ā jwīh ñaáp báahaat tūctap jī. ⁴⁴ Jéih yaáhcannitdih jāáj chóodih bóo máa naanádih teonit, ā yaáh ñaan bejat tūctap jī. Pánih bejnit, nihat jwī tūi yaáh ñaan juibínap jī.

Pablo Malta wūt jəmni quewaboó ā jemat

28 Páant jwī ñaan juibínachah, caan quéwadih moón jwiít dih jwāáh mɛj teo péanit, “Nin Malta wūt jəmni quewa caá”, jwiít dih ī niij naáwáp jī. ² Caan quéwadih moón jwiít dih tūi teo wáacnit, páantjeh mah ā bəugúchah, jwī cúbuhachah ennit, ī tɛu cáo wūhɛp jī. ³ Queét ī tɛu wawachah ennit, Pablobət tɛu wawadih bejnit, ā jui cáwap jī. Páant ā cáwachah, tɛu chāha bac jūóhni mai Pabloih téihyadih ā chācáp jī. ⁴ Páant ā chāac ñəhəchah ennit, caan quéwadih moón nin pah ī míic niijíp jī: “¿Nin newé cáacwādih mao jweini naniít? Pánih tigaá búdí nolihatdih ā jweí jūwúchah yəhna, ā mao jweyátji jīb caandih peéh chājna caá ā chājap. Pánihna, bəu ā wúnbipna caá”, ī míic niijíp jī. ⁵ Obohjeéhtih, Pabloboó caán maidih tɛu cúctna ā wimp yoh cáwap jī. Pánihniiji ā tɛbacap jī.

⁶ Páant ā chājachah ennit, caanjīh moón nin pah ī míic niijíp yəh jī: “Caandih ā chalanachah, ā wən bəug-bípna caá”, ī niijíp jī. Obohjeéhtih, maatápdih ī en ñəhəchah yəhna, dedé ā tɛbacap jī. Páant ā tɛbacat enna, ī jenah joyátdih jwéub tūct nɛumnít, nin pah queétjeh ī míic niijíp jī: “¿Caán jwírí pāp ɛúbhni poóm-pdih bóona niít?” ī niijíp jī.

⁷ Publio wūt jəmni, áih jemat jwī aabápmant bah-nibitjeh át jəmɛp jī. Publio caanjīh moón ī maáh tajī. Pánihna, caán jwiít dih dooná ā wahachah, áih mɛuná jwī aab béjep jī. Caanná jwī juibínachah, jwiít dih ā tūi wēi jwāáap jī. Pánih wēi jwāáhnit, biíc peihcanni yeó jáap ájeéh jwī jəmɛchah, jwiít dih ā tūi chājap jī. ⁸ Publio íip pahat yoyóp wəhna, ā lajachah, Pablo caandih enedih ā bejep jī. Á pehb juibínit, teo jáha ɛúbhnit, caandih ā booanap jī. ⁹ Páant ā booaat doonádih joinít, bita caanjīh moón wəhniit, ā booaat pínah niijná, Pablo pebhna ī juyúp jī. Pánih jwinít dih bət teo jáha ɛúbhnit, ā booanap jī. ¹⁰ Pánihna, búdí wēinit, jwiít dih ī tūi teo wáacap jī. Túttimah, caan quéwamant jwī bejat tūct chājachah, jwī bejni pínah jāáj chóodih dedé jwī ná-hatdih wūhna, ī tūi yac beedánap jī.

Pablo Roma tútchina ā juibíat

¹¹ Biíh búdí jāáj chóo Alejandría tútchimant jūóhniiji caan quéwadih mah noój láa át chāo jwúhɛp tajī. “Nin jāáj chóodih teonitdih wapnit pínah”, niij jenah joinít, caán chóo wəúcdih chéne ī pāpniji Cástor, Pólux wūt jəmniidih ī búdhnit ī ñəhɛp jī. Pánihna, caan quéwadih jwiít biíc peihcanni widh jəmniitji, bejna, caán chóodih waadnit, jwī chúh bejep jī. ¹² Pánih chúh bejnit, Siracusa wūt jəmni tútchidih juibínit, biíc peihcanni yeó jáap jwī chāo jwúhɛp jī. ¹³ Caán chóodih jwéub waadnit, púu Regio wūt jəmni tútchina yoobópdihjeh jwī chúh juibínap jī. Cheibit chóop ya-papmant joh jūóhni johlit jwiít dih ā tūi ɛb bejep jī. Chéne yeó jáap túttimah, Puteoli wūt jəmni tútchina chúh juibínit, jwī aab béjep jī. ¹⁴ Caanjīh moón Jesúih-wā jwiít dih wēi jwāáhnit, íjeéh jwiít dih biíc semana ī chāo jwúhat tūctap jī. Biíc semana túttimah queétdih

cádahnit, Roma tútchina jwí yoób aab béjep jĩ. ¹⁵ Roma tútchidih jwí toáh bejchah, Roma tútchidih moón Jesúhwa jwí bejat doonádih joinít, bíic poómp Foro de Apio wút jumni jíib chājatboó jwiítidih jwāáat túut ni-ijná, ít jui páñap tajĩ. Túttimah, bíih poómp Romadih moonbút Tres Tabernas wút jumni úwat pehbóo ít jui páñap tajĩ. Pánih queétdih jwāáhnit, búdí wēina, “Paá, weemdíh ma túi chājna caá”, Pablo Diosdih ā niijíp jĩ. ¹⁶ Roma tútchidih juibínit, Julio ā maáhdih Pablodih ā wūhup jĩ. Caánboó Pablodih nemat mūúboó nemcanjeh, bíih mūúboó ā jummat tútup jĩ. Obohjeéhtih, ā jwecát pínah niijná, bíic soldadodih ā wapat tútup jĩ.

Pablo Roma tútchidih moondíh Jesúh doonádih ā naáwát

¹⁷ Bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Pablo caanjíh moón judíowā ít maátadih ā pebhna át bid bojop wut jĩ. Páant ít míic wáac juyúchah, Pablo queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Wā déewāá, weémboó jwí déewādih wā yéej chājcap jĩ. Jwí nūowā ít wutatjidihbut yeejép wā niijáp jĩ. Obohjeéhtih, Jerusalén tútchiboó wā jumuchah, biquína jwí déewā weemdíh teonit, Romanowā ít maátadih nemat mūúboó ít nemat tútup jĩ. ¹⁸ Pánihna, weemdíh úúbh joinít, queét Romanowā ít maáta weemdíh ít bacáhip jĩ. “Nin newé ā yéej chājatji peéh mao yohat ā wihcan caá”, ít niijíp jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwí déewā ít maáta weemdíh bacaat tútcac, íijnit, Romanowā ít maátadih ít jepahcap jĩ. Páant ít jepahcah ennit, nin pah Romanowā ít maátadih wā niijíp jĩ: “Maáh César pehbóo weemdíh ñi wahaá”, wā niijíp jĩ. Obohjeéhtih, weémboó wā déewādih wā naóh yaccan níit. ²⁰ Pánihna, yeebdíh eníhnt, ñijeéh míic wéheíhna, wā bid bojop be. Jwiít judíowā jwí pí páini Cristo ā boo pūd jūwátdih wā naáwát peéh nin chéoni ítah tōpdih wā dūoná caá, át niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, queét caandíh nin pah ít niij jepahap wut jĩ:

—Conmant moón jwí déewā míih doonádih jwiítidih daác wahcan, dedé yeejép doonádihbut ít naóhcan be. ²² Obohjeéhtih, nihat tútchinadih moón Jesúsdih jepahnitdih ít íj enatdih jwiítboó jwí jéihna caá. Áih jáap bohéátdihbut yeejép ípí naóhna caá. Pánihna, dedé

† 28:19 Hch 25.11

ma naáwát pínahdih jwí joíhna caá, Pablodih ít niijíp wut jĩ.

²³ Bíih ít jenahni yeó jáapdih dawá Roma tútchidih moón judíowā Pablo ā jumni mūuná ít juibínap wut jĩ. Páant ít juibínachah, túi cheibitjeh jwíih naóh jwíihniijí púú cheyehna Pablo queétdih át naóh cádahap wut jĩ. Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ít daacátjidihbut át naáwáp wut jĩ. Pánih caandíh naóhna, Dios ā wahní, judíowā ít páini Jesús ā jummatdih jéihna, caandíh ít jepahat pínahdih queétdih át náah yacap wut jĩ. ²⁴ Biquína ā naáwátdih ít jepahap wut jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó ít jepahcap wut jĩ. ²⁵ Pánihna, ít bacat pínah játih, queétjeh ít míic íjanachah ennit, Pablo nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ:

—Jon játih jwí nūowā ít jepahcatji bíic yoobó yeebbút ñi jepahcan caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasji, Téini Espiritu ā jéihyanachah, nin pah jwí nūowādih át niij naóh daacáp tajĩ:

²⁶ “Nit pebhna bejnit, queétdih ma naáwá: “Maatápdih joiná yuhna, ñi beh joicán níit. Maatápdih enna yuhna, ñi beh encan níit”, ma niijí.

²⁷ “Maatápdih wā naáwáchah yuhna, joíhcan, yoobópdih ít beh joicán caá. Queétdih wā boanachah, enna yuhna, ít beh encan caá. Jéihíhna nihna, yoobópdih ítah beh en tagaá. Pánih beh enna nihna, ít jenah joyátdih ítah túut nūum tagaá. Páant ít túut nūumúchah nihna, queétdih ít yéejatdih wāta yoh tagaá”, Dios ā niijná caá, Isaías át niij daacáp tajĩ.

(Is 6.9-10)

Yeebbút bíic yoobó jepahcannit ñi jumna caá. ²⁸ Pánihna, yeéb wā déewāá, nindih ñi jéihyeé. Bū Dios cáacwā ít yéejat yohat pínah doonádih judíowā nihcannitdih ā wahna caá. Pánihna, queétboó caandíh joinít, ít jepahbipna caá, queétdih át niijíp wut jĩ. ²⁹ Páant ā niijíchah joinít, íjna, míic wéhenit, queét judíowā ít bac bejep wut jĩ.

³⁰ Páant ā yapat túttimah, chéne jópchi caanjíh Pablo ā jumup jĩ. Dedé ā náahatnadih caanjéh ā jíib chāj beedánap jĩ. Pánihna, nihat caandíh enedih juibínitdih wēinit, ³¹ Dios maáh ā jummat doonádih, Jesucristoíh doonádihbut úumcanjeh, á pí naáwáp jĩ. Ded caandíh naáwát tútcanni ā wihcap jĩ.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Lucas

Romanos

Queédih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo biíhdih daacát túttnit, yeéb Roma tútchidih moón Jesúihwãdih wã wahna caá. Jesu-cristo weemdíh ñíonit, áih túini doonádih nihát baácdih moondíh ã naáwát tútup jĩ.

² Caán túini dooná pínahdih jon játih Dios naáwát dih naóh yapanitdih “Cáacwãdih wã túi chãjbipna caá”, át niij daacát tútup wut jĩ. ³ Caán dooná ã wũúh ded pah ã jummat naáwát caá. Pánihna, caán cáac jumna, David jui mená ã jui ma át jumup wut jĩ. ⁴ Pánih cáac jumna yuhna, jwĩ Maáh Jesucristo Dios wũúh jumna, dedé yéejat wihcanni át jumup wut jĩ. Pánih jumna, ã wunat túttimah, Dios caandíh ã wēpatjĩh át jwũub boonap wut jĩ. Pánih boonap, Jesucristo yoobópdih ã wũúh ã jummatdih cáacwãdih át jútup wut jĩ. †

⁵ Caán Jesús tigaá weemdíh oinit, ã wēpatjĩh áih túini doonádih nihát cáacwãdih ã naáwát tútup jĩ, caandíh túi jenah joinít, ã jēpahat pínah niijná. ⁶ Yeebdíhbut áihwã pínah ã ñiwichah, ñit jēpahat taga. ⁷ Yeéb Roma tútchidih moón Dioíhwã, búdí ã oinitdih nin núodih wã wahna caá. Dios jwĩ íip, jwĩ Maáh Jesucristojĩh, yeebdíh oinit, ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo Roma tútchina enedih ã bejihat

⁸ Nindih yeebdíh wã jwĩh naóh bupna caá: Jesu-cristodih yeéb ñi túi jenah joyát doonádih nihát baácdih moón ã joiná caá. Queét ã naáwáchah, weembút joinít, búdí wã wēina caá. Pánih wēinit, Jesucristo ã wēpatjĩh, jwĩ íip Diosdih nin pah wãpĩ niij wũbhna caá: “Paá, meemdíh ã túi péeat túina caá”, wãpĩ niijná caá.

⁹ Dios weemdíh ã wutuchah wēi jēpahnit, ã wũúh túini doonádih wã túi bohéna caá. Dios ã enechah, yeebdíh ã teo wáacat pínah niijná, yeó jáap jummat pah caandíh wãpĩ wũbhna caá. ¹⁰ Pánih wũbhna, nin pahbut wãpĩ niij wũbhna caá: “Paá, ¿bue jwuhna ã pebhna enat tút-na, weemdíh ma wahmi níit?” wã niijná caá. ¹¹ Túini Espiritu weemdíh ã teo wáacat pah muntih, yeebdíhbut ã teo wáacat pínahdih wã náah yacna caá, yeéb Jesús-dih chah ñi túi péeat pínah niijná. Á wēpatdih ñi bíbohat pínahdih teo jáha wũbíhna, yeebdíh búdí wã eníhna caá. ¹² Jesúihwã míic jumna, ã naáwát dih bíicdih míic wéhenit, míic teo wáacna, chah jwĩ túi wēibipna caá.

¹³ Weém dawá tútchinaboó bohé jibichah, caán tútchinadih moón judíowã nihcannit túini doonádih joinít, dawá Jesús-dih ã jēpahap jĩ. Pánihna, maatápdih

† 1:4 Mt 1.1; 12.23

ñi pebhboó wã bejíhip yeh caá, dawá ñíh tútchidih moondíhbut Jesúih doonádih wã naáwáchah joinít, ã jēpahat pínah, yeebút Jesús-dih chah ñi jenah joyát pínah niijná. Wã wũdwã panihnit, caandíh ñi jēihyatdih wã náah yacna caá. ††¹⁴ Nihat cáacwãdih túini doonádih naáwát caá weemdíh náahap. Dahwani tútchinadih moondíh, tútchi wihcapboó jumnitdihbut, bohénitdih, bohécannitdihbut naáwát caá náahap. ¹⁵ Pánihni jumna, nihát yeéb Roma tútchidih moondíhbut túini doonádih búdí wã bohéihna caá.

Jesúih túini dooná ded pah ã jummat

¹⁶ Caán túini doonádih joinít, det Jesús-dih túi jēpahnitdih Dios ã wēpatjĩh ã túi wbnna caá. Caán doonádih jwĩh joinít, jwiít judíowã jwĩ jēpahap jĩ. Jwĩ jēpahat túttimah, judíowã nihcannitbut joinít, ã jēpahap jĩ. Pánih joinít, jwĩ jēpahachah, jwiít nihát dih bíic yoobó ã wēpatjĩh ã túi wbnna caá. Páant ã wēpatdih jēihnit, “Caán túini doonádih ã jēpahachah, Dios queédih ã túi wbn-bipna caá”, niij jenah joinít, caán doonádih bohéna, wãpĩ tíiccan caá. ¹⁷ Pánih bohéna, nin pah wãpĩ niij naóhna caá: “Ded Jesús-dih túi jenah joinít dih jeh ‘Nin túini caá’, Dios ã niij enna caá. Páant ã niij enat pah, jon játih nin pah ã niij daacáp tajĩ: ‘Caandíh túi jenah joinít dih ‘Queét túinit caá’, Dios ã niij enna caá. Pánih túi jenah joinít dih páantjeh Diosjééh ã túi jum bupna caá’, ã niij daacáp tajĩ”, wãpĩ niijná caá. ††

Cáacwã ã yéej chãjat

¹⁸ Dios jeámant jumni yeejép chãjnitdih ã en íijna caá. Pánih yéej chãjna, ded pah Dios ã jummatdih bita ã jēihyat déedih ã jáhna caá. Páant ã chãjachah en íijnit, Dios búdí ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdih nihát cáacwãdih ã jēihyana caá. ¹⁹ Diosdih jwiít cáacwã jwĩ jēih beedácah yuhna, ded pah ã jummatdih caanjéh jwiít dih át jēihyanap taga. Páant ã jēihyanachah, caandíh jwĩ jēihyat pínah dedé bwat wihcan caá. ²⁰ Diosdih jēih encan yuhna, nihát ã chãjatjiboodíh jwĩ jēih enna caá. Pánih ennit, “Caán nihát dih Dios búdí ã wēpatjĩh ã chãjni caá. Pánih chãjni jumna, nihát ã maáh páantjeh ã jum bupna caá”, jwĩ niij jēihna caá. †† Caandíh jēihna yuhna, det joyáh bojnít dih Dios ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjachah, “Obohjeéhtih, ded pah ma jummatdih jēihcan, meemdíh wã jenah joicáp jĩ”, det Diosdih ã jēih niijcán níit. ²¹ Dios ded pah ã jummatdih jēihna yuhna, “Meém nihát ma

†† 1:13 Hch 19.21 † 1:16 Mr 8.38; 1Co 1.18 †† 1:17 Hab 2.4 †† 1:20 Hch 17.24-27

chājnidih enna, meemdíh búdí wā wēina caá", dawá caandíh ít níj naóhcap jī. Queétdih ā túi chājachah yuhna, queétoó caandíh "Weemdíh ma túi chājat túina caá", ít níjcap jī. Páant caandíh ít joyáh bojatji jíib ít jenah joyát át bwo peét bejep jī. ¹²² "Weém túi jenah joiní caá", ít míic yee níjájti jíib, jenah joicánnit yoobát ít jumap jī. ²³ Pánih jenah joicánnit jumna, Dios nihat jéihni, páantjeh jumnidih ít wēicap jī. Pánih caandíh wēican, "Meémboó nihat jéihni jumna, weemdíh ma jéih teo wáacna caá", ít pāpniboodíh ít níj weñep jī. Jwiít cáacwā wənnit pínah míic jwí jumna yuhna, cáac pah jíghnidih pāpnit, caandíh ít weñep jī. Pánih chājnit, jiji, nūñp, mai panih jíghnidihbət pāpnit, "Meémboó chah wēpni caá", caandíh ít níj wēi naáwáp jī. ^{††}

²⁴ Dios nihat chājni ā jumachah yuhna, caandíh jeh ít wēi naáwát déeji, "Nit caá chah wēpni", níj yee jenah joinít, ā chājnitboodíh ít wēi naáwáp jī. Páant queétdih ít wēi naáwáchah ennit, "Í náahatdih jeh ít chāja naáh", níjnit, Dios queétdih át cádahap wət jī. Páant ā cádahat túttimah, queétdih chah yeejép ít chājat pínahdih jeh jenah joinít, tíic náah jumnidih ít chājat jī. Pánih yeejép chājna, íh bácahdihbət ít míic yéejanap jī.

²⁶ Páant ít yee jenah joyóchah enna, "Yeejép ít náahatdih jeh ít bid dáhwa naáh", níjnit, Dios queétdih át cádahap wət jī. Páant í náah chājatdih jenah joinít, yaádhboó neonádih náahcanjeh, yaádh míicjeh ít yéej chājat jī. ²⁷ Páant ít chājat pah muntih, neonábət yaádh dīh ít en ñinahat pah neoná míicjeh ít en ñinahap jī. Pánih en ñinahnit, queétdih neoná míicjeh ít yéej chājat jī. Pánih yéej chājnit, ít yéej chājatji jíib íh bácah, íh jenah joyátbət páantjeh át yéej bejep jī.

²⁸ Diosdih ít jwíh jéihna yuhna, "Caandíh jéihyat weemdíh dedé pínah nihcan caá", ít níj jenah joyóchah ennit, Dios queétdih át cádahap wət jī, ít jenah joyát déheni pah ā jummat pínah níj. Páant ā cádahat túttimah, chah yeejép yoobát ít yoób jenah joyóp jī. Pánih chah yeejép jenah joinít jumna, jwí chājca naáh déedih ít chājat jī. ²⁹ Pánih yeejép chājna, bəbət nin pah ít jumna caá: Dedé ít en ñinahatdih jeh ít yéej chājna caá. Ded pah bitadih chah yeejép ít chājat pínahdih búdí jenah joinít jumna, cáacwādih mao yohnit jumna, chah dawá bíi déedih búdí en ñinahnit jumna, təb yeenit jumna, yeejép dooná naóh nitbət ít jumna caá.

³⁰ Bitadih yee naóh peétnit jumna, Diosdih eníhcannit jumna, bitadih jíghah encan, "Weém maáh panihni jumna, dedé wā náahatdih wā chāj bipna caá", ít níj jenah joiná caá. "Weémboó chah jéihni caá", níj jenah joinít jumna, bitadihbət páant níj naóh nit ít jumna caá. Chah yeejép ít chājat pínahdih jeh jenah joinít ít jumna caá. Í mánadih jepahcannit jumna, ³¹ jenah joicánnit jumna, ít níj pah chāj cannit jumna, ít déewādih oicannit jumna, bitadih jíghah encan, ít teo wáaccan caá. ³² Páant yeejép ít chājatdih ít cádahcatji peéh Dios iiguípna queétdih ā yohbipna caá. Páant ā peéh chājat pínahdih jéihna yuhna, ít yéej chājatdih ít cádahcan caá. Pánihna, bita ít yéej chājachah ennit, "Páant ñi chājachah, ā túina caá", queétdih ít níj wēi naóhna caá.

Dios ā peéh chājat pínah yoobópdih ā jummat

2 Yeéb cáacwā míicjeh jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá "Yeejép wā yoobát ít jumachah, ít yéej chājat jíib, queétdih peéh chājat caá náahap", ñi níj jenah jó? Yeebbət queétdih chājat pah jeh mən tigaá bíic yoobó ñi chājat. "Jwiít yéej chājcah, jwiít dīh dedé yéejat peéh wihcan caá", ñi jéih níjcan caá. Pánihnit jumna, bitadih naóh yacnit, yeebjéh peéh chājatdih míic wətna caá ñi chājat. ^{†2} Nihat yéej chājnitdih Dios ā peéh chāj bipna caá. Yoobópdih chājni ā jumachah, ā peéh chājatbət yoobópdih ā jummatdih jwí jéihna caá. ³ Cáacwā míicjeh jumna yuhna, "Peéh chājat caá náahap", níj naóh yacnit ñi jumachah, yeebbət bíic yoobó ñi chājat jíib, yeebdíhbət peéh chājat ā jumbipna caá. "Jwí yéej chājachah yuhna, āpí peéh chājcan beé. Pánihna, bəbə pōhba, ā peéh chājcan níit", ñipí níj jenah joiná yuh caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi níj jenah jó? Yeebdíhbət Dios ā peéh chāj bipna caá. ⁴ Obohjeéhtih, ñi yéej chājachah yuhna, Dios yeebdíh jíghah ennit, ā peéh chāj jwəhcan caá. Páant ā peéh chājcatdih enna, "Dios wā yéejatdih ā íjcan caá", ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh ā túi chājatdih ennit, caandíh ñi jepahat pínahdih páina caá ā chājat. ⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh ā jíghah enechah yuhna, yeéboó caandíh ñi jepahíhcan caá. Ñi yéej chājatdih cádahíhcah, yeebdíh ā peéh chāj bipna caá. Á peéh chājat pínah yeó jáap jātih, chah ñi yéej chājachah ennit, caán yeó jáapdih yeebdíh chah ā peéh chāj bipna caá. Yeecanjeh, ā níjájti bíic yoobó ā peéh chājatdih nihat cáacwā ít jéihbipna caá. ⁶ Cáacwā yoobó ded pah ít chājatji jíib Dios queétdih ā jíib chāj bipna caá. ^{†7} Det bitadih túinijeh chājnit, Dios queétdih ā wēi naáwát pínahdih bidnit, yeó jáap jummat pah ā pehbóó jumíh nit, queétdih bácah páantjeh Dios ájeéh ā jummat tút bípna caá. ⁸ Obohjeéhtih, det ít náahatdih jeh chājnit, bitadih túi chāj cannit, queétdih Dios búdí íjnit, ā peéh chāj bipna caá. ⁹ Páant ā peéh chājachah, nihat yéejnit yoobó təbit yeejép ít yapbipna caá. Judíowā nihcannitdih ā peéh chāj bipna caá. Obohjeéhtih, judíowā Moisés ā wətatjidih bíbohna yuhna, ít túi jepahcatji jíib queétdih chah ā peéh chāj bipna caá. ¹⁰ Det túi chājnitdih, "Ñi túi chājna beé", ā níj bipna caá. Páant ā níjnitdih jeh Dios ā túi jummat tút bípna caá. Judíowādih, judíowā nihcannitdihbət bíic yoobó ā túi chāj bipna caá.

¹¹ Dios nihat cáacwā ded pah jwí chājatdih enna, yeejép wādih, túinidihbət yoobópdih ā chāj bipna caá. Pánih chājna, judíowādih, judíowā nihcannitdihbət bíic yoobó ā chāj bipna caá. ^{†12} Páant bíic yoobó chājni ā jumachah, nin pah ā jumna caá: Moisés ā wətatjidih jéihcannitboó ít yéej chājachah, ít yéejat jíib iiguípna ít bejbipna caá. Pánihna, bíic yoobó caán wətatjidih jéihnitbət ít yéej chājachah enna, "Queétdih peéh chājat náahna caá, caán wətatjidih ít yap yohat jíib", Dios queétdihbət ā níj enna caá. ¹³ Caán ā wətatjidih ít en naáwáchah, páantjeh joijéhnitdih "Nit túinit caá", Dios

† 1:21 Ef 4.17-18 †† 1:23 Dt 4.16-18; Sal 106.20; Jer 2.11

† 2:1 Mt 7.1; Lc 6.37 †† 2:6 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27 †† 2:11 Dt 10.17

ã niij encan niit. Obohjeéhtih, ã wətatjidih túi jepahnit-boodih “Nit túini caá”, ã niij enbipna caá. ¹⁴ Judíowã nihcannit ã jéihyatjihjeh túi chājna, Moisés ã wətatjidih jéihcan yəhna, caandih ã jepahna caá. ¹⁵ Pánih jepahna, caán ã wətatjidih jéihcan yəhna, queét ã jenah joyát-mant caán wətat panihni ã jəmna caá. Páant ã jəmuchah, yéej chājat jenah joyát ã jūwúchah, “Páant wā chājachah, ã túican niit”, ã niij jéihna caá. Ded túi chājatdih, yéej chājatdihbət ã jéihna caá. ¹⁶ Pánihna, péeni yeó jáapdih Dios Jesucristodih cáacwā ded pah ã yéej chājatdih ã jweéatji jīb ã peéh chājat tətəbipna caá. Páant tigaá ãih túini doonádih wāpí naóh bohéna caá.

Moisés ã wətatjidih judíowã ã jepahcat

¹⁷ Túini doonádih judíowãdih bohéna, nin pah queétdih wāpí niij naóhna caá: Yeéb judíowã, Moisés ã wətatjidih jéihnit jəmna, “Jwiit judíowã chah túini jwí jəmna caá. Jwiitjeh caá Dioihwã”, ã niij jenah joiná caá. ¹⁸ Caán wətatjidih jéihnit jəmna, ded pah Dios ã náahatdihbət ãipí jéihna caá. Pánih jéihnit jəmna, “Jwí túi chājat pínahdih jéih ãionit jwí jəmna caá”, ãipí niij jenah joiná caá. ¹⁹ “Túini jéihnit jəmna, jéih encannit panihnitdih jwí jéih teo wáacna caá. Jiiat panihnit jəmna, dəpənəpboó jəmmit panihnitdih jwí jéih bohéna caá, ded pah túi chājatdih ã jéihyat pínah niijná”, ãipí niij jenah joiná caá. ²⁰ “Jwiit judíowã caán wətatjidih jéihna, túi yoobópdih jéihnit jwí jəmna caá. Pánih jəmna, det jenah joicannitdih, wébít panihnitdihbət jwí jéih bohéna caá”, ãipí niij jenah joiná yəh caá.

²¹ Obohjeéhtih, páant niij jenah joiná yəhna, ¿dépanih tigaá queétdih ã bohéihatdih yeebjéh ã jwíih miic bohécan? Bitadih nəmát tətəcna yəhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbət ã nəm? ²² Bitá ã náahcannitjih yéej chājat tətəcna yəhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbət biic yoobó ã náahcannitjih ã yéej chāj? Judíowã nihcannit ã pāpnidih tətəbit iiná yəhna, ¿dépanih tigaá ã pāpni ã ãhat mənádih waadnit, orodih platadibbət ã nəm? ²³ “Jwiit judíowã Moisés ã wətatjidih jéihnit jwí jəmna caá”, wēi niijná yəhna, caán wətatjidih yeebjéh ã yap yohna caá. Pánih yap yohna, ã túi chājatdih ennit, “Dios páant wətni ã jəmuchah, caandih jwí náahcan caá”, bitá ã niij jenah joimí nacaá. ²⁴ Páant ã chājatdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ã niij daacáp tají: “Yeéb judíowã wət jəmmit, ‘Diosdih wēinit poómp’, ã niijnit yəhna, Dios ã wətatdih ã yap yohochah enna, judíowã nihcannitboó Diosdih yeejép ã naóh peétna caá”, ã niij daacáp tají. †

²⁵ Jwiit judíowãdihjeh quehli nah yapat chóodih Dios ã bódod yohat tətəp wət jī, ãihwã jwí jəmatdih jətat tətə niijná. Pánih bóodna, “Míihwã jəmmit, Moisés ã wətatjidih jwí jepahbipna caá”, Diosdih jwí niij jətətna caá. Obohjeéhtih, “Jwiit bóodnit jwí jəmna caá”, niijná yəhna, Moisés ã wətatjidih jepahcan, ã bóodatji yeebdih dedé pínah niican caá. ²⁶ Det judíowã nihcannitboó bóodcannit jəmna yəhna, caán wətatjidih ã jepahachah enna, “Nit wíihwã caá”, Dios queétdih ã niij en-

bipna caá. Jwiit bóodnitdih ã niij enat pah mənətih, queétdihbət biic yoobó ã niij enna caá. ²⁷ Dawá judíowã Moisés ã wətatjidih jéihna yəhna, caandih ã jepahcan caá. Obohjeéhtih, queét judíowã nihcannitboó bóodcannit jəmna yəhna, ã wətatjidih ã túi jepahna caá. Páant ã jepahachah ennit, Dios jwiit judíowãdih nin pah ã niijbipna caá: “Queét bóodcannit, Moisés ã wətatjidih jéihcan yəhna, caandih ã jepahap be. ¿Dépanih tigaá yeéb bóodnitboó caán wətatjidih jéihna yəhna, caandih ã jepahcan? Yeébboodih chah yeejép peéh chājat caá náahap”, ã niijbipna caá. ²⁸ Judío yoobát ded pah ã jəmatdih bəw wā naóhbipna caá. Bóodni jəmna yəhna, Diosdih jepahcanni judío yoobát niican caá. ã wətatjidih jéihna yəhna, jepahcan, judío yoobát niican caá. Obohjeéhtih, ded Diosdih wēi jepahni judío yoobát ã jəmna caá. Pánihna, ãih quehli nah yapat chóodih ã bóod yohat tətətat pah ã yéej chājatdih cádahna, ã jenah joyátidih ã tətə nəmna caá. Pánihnidih “Nin túini caá”, Dios ã niij enna caá. Cáacwā caandih ã wēi naóhcah yəhna, Diosjeh caandih ã wēi naóhna caá. ††

3 Weém páant niij naóhna, “Jwiit judíowã jwí jəmuchah, Dios jwiitdih ã wətatji pah bóodnit jwí jəmuchahbət, dedé pínah niican caá”, wā niijcán caá. ² Judíowã jwí jəmat jīb, jwiitdih búdi tətətat ã jəmna caá. Dios naáwátdih jwiitdih ãt jwíih wəhəp tají, bitadih jwí naóh yapaat pínah niijná. ³ Obohjeéhtih, biquína jwí déewã caán naáwátdih jepahcan, “Ma wətatdih jwí túi jepahbipna caá”, ã niijátji pah ãt chājcap jī. “Páant queét ã niijátji pah ã chājcah, Diosbət biic yoobó ã niijátji pah ã chājbican nacaá”, ¿ñi niij jenah joí niit? ⁴ Niican caá! Nihat cáacwā yoobó yeenit ã jəmuchah yəhna, Diosboó ã niijátji pahjeh ã chājbipna caá. Páant yeeccanni ã jəmuchah jéihna, jon jətih David, Dios naáwátdih naóh yapani, ã yéej chājatdih naóhna, nin pah ãt niij daacáp tají:

“Wā yéej chājachah ennit, ‘Peéh chājat caá náahap meemdíh’, ma niijícah, yoobópdih naóhni ma jəmatdih nihat ã jéihna caá. Pánih jéihnit, ded meemdíh ã jéih yap yohcan niit”, ã niij daacáp tají.

(Sal 51.4)

⁵ Biquína ã jenah joyátjihjeh nin pah ãta niij jenah joi tá yəh caá: “Jwiit jwí yéej chājachah, Dios yoobópdih ã jəmatdih cáacwā chah ãta jéih taga. Pánihna, jwí yéej chājachah, ã túina caá. Páant túini ã jəmuchah, jwí yéejat peéh chājna, Dios yoobópdih ãta chājcan taga”, ãta niij jenah joi tá yəh caá. ⁶ Obohjeéhtih, páant niican caá. Jwí yéej chājatdih peéh chājcan, yoobópdih chājni ãta niican tagaá. Pánih jəmna, nihat ã yéej chājat jīb ãta jéih peéh chājcan tagaá.

⁷ Bitaboó nin pah ãta niij jenah joi tá yəh caá: “Jwiit cáacwā yeenit jəmna, jwí niijátji pah jwípí chājcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó yeeccanni caá. Pánihna, ded pah yeenit jwí jəmatdih jenah joinit, Dios ded pah yeeat wihcanni ã jəmuchah, chah jwíta túi jéih taga. Páant ã jəmuchah, jwí yeeatji jīb peéh chājat ãta wiican taga. ⁸ Páant niij jenah joiná, “Yeejép chājna, Dios túini ã jə-

† 2:24 Is 52.5

†† 2:28-29 Dt 10.16; 30.6; Jer 4.4 † 3:2 Sal 147.19-20

matdih júetna caá jwí chājap. Pánihna, ¿jwí yéej chāj jīh? ita niij jenah joi tá yuh caá. “Pánihatdih Pablowā ī bohéna caá”, biquína jwiítidih ī niij yee naóhna caá. Páant ī niij yee naáwáchah joinít, “queétdih peéh chājat caá náahap”, Dios ā niiját yoobópdih caá.

Jwiít nihat cáacwā ā peéh chājnit pínah jwí jummat

⁹ ¿Ded pah tigaá yeéb ñi niij jenah joi? ¿Jwiít judíowā bita chah túinit níit jwí jummap? Nihcan caá, wā déewā. Nin pah yeebdíh wā jwíuhb naóhna caá: Jwiít judíowā, judíowā nihcannitbüt nihat bíic yoobó Dios ā peéh chājnit pínah míic jwí jumna caá. ¹⁰ Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapanit ī daacátji pahjeh tigaá ā jummap:

“Ded yoobópdih chājni wihcan caá.

¹¹ Nihat ded pah Dios ā jummatdih ī túi jenah joicán caá. Nihat cáacwā yoobó caandíh joíhcan, bidcannit míicjeh tigaá.

¹² Nihat Diosdih náahcan, tac púud bejat pah it chājap taga. Ded túi chājni ā wihcan caá.

(Sal 14.1-3; 53.1-3; Ec 7.20)

¹³ Íih jacnaboó cáac ī yohni jaáh jéwe lajna ā wíj ba-caat pah caá ā jummap. Wéhena, yeeat míicjeh ī naóhna caá. Mai ā chāacáchah, áih man cáacdih ā yéjeat pah, queét yeenit bitadih ípí yéejana caá.

(Sal 5.9; 140.3)

¹⁴ Pánih yeenit, bitadih jó waadáat pah chājnit, tūbit jēihnitbüt ī jumna caá.

(Sal 10.7)

¹⁵ Pánihnit jumna, cáacwādih mao yohíhnitjeh caá ī jummap.

¹⁶ Ded ī bejepboó jumnitdih yeejép chājna, ípí moh yéejana caá.

¹⁷ Bitadih túi chājcan, íjeéh ī túi jumcan caá.

(Is 59.7-8)

¹⁸ Diosdih jenah joicánjeh, ī jepahcan caá”, it niij daacáp tajī.

(Sal 36.1)

¹⁹ Páant ī niij daacátjidih náhninit, jwiít judíowā nin pah jwí niij jéihna caá: “Nihat Dios naáwátji jwíih pínah caá. Páant ā jumuchah, jwiítidih caá caandíh jepahat náahap”, jwí niij jéihna caá. Á wətatdih jéihna yuhna, caandíh jepahcan, “Jwiítidih yéjeat peéh wihcan caá”, jwí jéih niijcán caá. Jwiít judíowā Dios ā peéh chājnit pínah jwí jummat pah məntih, nihat baácdih moón judíowā nihcannitdihbüt bíic yoobó ā peéh chājnipna caá. Á wətatdih nihat cáacwā jwí túi jepahcan caá. Páant jwí jepahcah, Moisés ā wətatjidih joinít, Diosdih jwí yap yohatdih jwí jéihna caá. Pánih jéihnit, Diosdih nin pah jwí jéih niijcán caá: “Ma wətatdih wā túi jepahachah, ‘Túini ma jumna caá’, weemdíh ma niij enmi nacaá”, jwí jéih niijcán caá. †

Diosdih jepahna, áihwā jwí jummat

²¹ Páant niij péanit, jwiít cáacwā ded pah Diosjeéh jwí túi jummat pínah ā jenah joyátjidih bæ yeebdíh wā naóhbpna caá. Moisés ā wətatjidih jepah beedácan,

jwiít nihat Dios bíicdih jwíta jéih jumcan tagaá.

Caandíh jéihna, caán wətatjidih ded pah jwí jepahatdih jenah joicánjeh, det Jesucristoboodíh jepahnitdih, “Queét túinit caá”, ā niij enna caá. Jon jātih Moisés, Dios naáwátdih bita naóh yapanitbüt caán ā jenah joyátjidih it daacáp tajī. Pánihna, bæ ded pah Dios jwiítidih “Nit túinit caá”, ā niiját pínahdih jwiít nihat cáacwādih āt jéihyanap taga. Jwiít judíowādih, judíowā nihcannitdihbüt Dios bíic yoobó ā túi chājna caá.

^{†23} Yéejnit míic jumna, jwiít nihat jwí yéej chājna caá.

Jwí túi chājat pínahdih Dios ā jwíih jenah joyátji pah bíic yoobó jwí chājcan caá. Dios ā túyatdih yuhp jwí jumna caá. ²⁴ Páant jwí túi chājcah yuhna, Dios jwiítidih búdí ā oyochah, Jesucristoboó jwí yéjeat jīb bædáat panihnidih jīb chājna, jwiítidih āt wən wəhəp wət jī. Páant jwí jīb bædáatdih ā jīb chājachah, “Nit túinit caá”, jwiít Jesúsdih jepahnitdih Dios ā niij enna caá.

Jwiítidih jīb náahcanjeh, jwí túi chājcatdih āt yohop taga. ²⁵ Jon jātih moón ī yéej chājatdih íj enna yuhna, Dios queétdih āt peéh chājcap wət jī. Pánih peéh chājcan yuhna, yoobópdih chājni júetat túut niijná, caanjéh Jesucristodih āt wah deya bojip taga, jwí yéjeat jīb wən wəhənit, áih meépdih ā yoh wəhat pínah niijná.

Pánih wən wəhəna, áih meépdih yoh wəhatdih jwí túi jenah joyóchah ennit, Diosboó jwí yéej chājatdih ā íj cádahna caá. Pánih chājnit, jon jātih moondíh ī yéjeat jīb peéh chājcanjeh, Jesús nihat cáacwāboodíh jwí yéjeat jīb bædáatdih āt jīb chājap wət jī. Páant ā chājachah, Dios ded pah ā niijátji pahjeh yoobópdih chājni ā jummatdih jwiítidih āt jéihyanap wət jī. ²⁶ Pánih jéihyanit, Jesúsdih jepahnitdih “Nit túinit caá”, ā niij enatdihbüt ā jéihyana caá. Páant ā jéihyanachah, “Dios yoobópdih chājni caá”, jwí niij jéihna caá.

²⁷ Páant ā chājachah jéihnit, nin pahbüt jwí niij jéihna caá: “Moisés ā wətatjidih jwí jepahachah ennit, ‘Nit wā peéh chājnit pínah nihcan caá’, Dios jwiítidih ā niijcán caá. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh jwí jepahachah enna, ‘Nit túinit caá’, ā niij enna caá”, jwí niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, “Weemjéh wā túi chājat jīb Dios weemdíh ā wēi enna caá”, jwí niij jenah joicán caá. “Dios ā wətatdih túi jepahat jīb, ‘Nit túinit caá’, Dios ā niijbípna caá”, ¿jwíta niij jenah joi tániit? ¡Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, Jesús jwiítidih ā wən wəhatjidih túi jenah joinít, caánboodíh jwí jepahachah, “Nit túinit caá”, Dios ā niij enbipna caá.

²⁹ Dawá jwí déewā nin pah ípí niij jenah joiná caá: “Jwiít judíowādihjeh Dios jwí maáh ā jumna caá. Queét judíowā nihcannitdih ī maáh nihcan caá”, ípí niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Dios bíicjeh jumna, nihat cáacwādih ī maáh ā jumna caá. Pánih jumna, Dios jwiít judíowādih, judíowā nihcannitdihbüt jwiít nihatdih bíic yoobó jwí maáh ā jumna caá. Jwiít judíowā Jesús ā wən wəhatjidih túi jenah joinít, jwí jepahachah, jwiítidih “Nit túinit caá”, ā niij enna caá. Judíowā nihcannitbüt bíic yoobó Jesúsdih ī jepahachah, queétdihbüt “Nit túinit caá”, Dios ā niij enna caá.

^{‡31} Pánihna, Jesús ā wən wəhatjidih jenah joinít,

† 3:19-20 Sal 143.2; Gá 2.16

†† 3:21-22 Gá 2.16 ‡ 3:29-30 Dt 6.4; Gá 3.20

¿“Moisés ã wɛtatjidih jwí cádahachah, ã túimi nacaá”, jwíta niij táníit? ;Nihcan caá, wã déewã! Obohjeéhtih, Jesúsdi h jepahna, Moisés ã wɛtatjidihbɛt jwí jepahna caá.

Abraham Diosdih ã túi jenah joyátji

4 Bɛɛ, jwí nɛo Abrahamdih ded pah Dios ã chã-jatjidih yeebdíh wã jwúɛb náhniabipna caá.
² Abraham ded pah ã túi chãjatji jíib “Nin túini caá”, Dios ã niij enechah, “Weém bácah túini caá wã jɛmɛp”, ãta jéih niij tágaa. Obohjeéhtih, Diosboodíh páant ni-ijni pínah ã wihcan caá. ³ Páant ã jɛmɛchah, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tají: “Abraham ded pah Dios ã niijátidih joinít, caandíh ãt túi jenah joyóp wɛt jí. Páant ã túi jenah joyóchah ennit, ‘Caán yoobópdi h tigaá’, Dios caandíh ãt niij enep wɛt jí”, ãt niij daacáp tají. ¹⁴ Ded maátadi h ã teo wéhuchah, caandíh ípí jíib chãjna caá. Oboh ípí jíib wéhcan caá. ã tewat jíibjeh ípí wéhna caá. ⁵ Obohjeéhtih, ded teo wéhcan, Diosdih ã túi jenah joyóchah ennit, “Nin túini caá”, caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij enechah, dedé ã túi chãjat jíib pohba nihcan caá. ⁶ Pánihna, ded Diosdih ã túi jenah joyóchah ennit, ded pah ã chã-jatjidih jenah joicánjeh, “Nin túini caá”, Dios caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij ennidih Dios ã túi chãjatdih Davidji nin pah ãt niij daacáp tají:
⁷ “Ded ã jepahcatdih Dios ã yohochah, wéinit, ã túi jɛmna caá. “Á túi chãjatdih wã jwúɛb encan níit”, caandíh Dios ã niijíchah, wéinit, ã túi jɛmna caá. ⁸ “Nin túini caá. Caandíh dedé yéejat peéh chãjat wihcan caá”, Dios ã niij enni wéinit, ã túi jɛmna caá”, David ãt niij daacáp tají.

(Sal 32.1-2)

⁹ ¿Judíowãjeh bóodnit í jɛmɛchah, Dios í yéej chãjatdih ãt yohji taniít? Nihcan caá, wã déewã. Judíowã nihcannit, bóodcannitdihbɛt í yéej chãjatdih ã yohna caá. Pánih jɛmnit, queét nihhat bíic yoobó wéinit, í túi jɛmna caá. Ded pah Dios Abrahamdih ã chãjatjidih jwúɛb náhniat caá náahap. Caán Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios ãt niij enep wɛt jí.
¹⁰ Nindihbɛt náhniat caá náahap: ¿Débólíhji ta tigaá Abrahamdih páant ãt niij enji? ¿Bóodni ã jɛmat tút-timahji taniít? Nihcan wɛt jí. Bóodni ã jɛmat pínah jãtíh “Nin túini caá”, Dios caandíh ãtát niij enep wɛt jí. ¹¹ Á bóodat pínah jãtíh Abraham Diosdih ãt túi jenah joyóp wɛt jí. Páant ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh ãt niij enep wɛt jí. Páant ã jɛmatdih jéutat túɛt niijná, Dios caandíh ãt bóodat túɛtɛp wɛt jí. Pánihna, caán ã bóodat pínah jãtíh, ã túi jenah joyát pah-jeh, Diosdih túi jenah joinít judíowã nihcannit, bóodcannitdih “Nit túinit caá”, Dios ãt niij enep wɛt jí. Páant bíic yoobó ã niij ennit í jɛmɛchah, Abrahamji jwí nɛo ã jɛmat pah queétdihbɛt í nɛo mɛn tigaá ã jɛmɛp.
¹² Pánihna, det bóodnit judíowãbɛt Diosdih í túi jenah joyóchah, Abraham í nɛoji yoobát ã jɛmna caá. Caán ã bóodat pínah jãtíh Diosdih ãtát túi jenah joyóp wɛt jí. Pánihna, caán Diosdih ã túi jenah joyát pahjeh mɛntíh,

† 4:3 Gn 15.6; Gá 3.6 †† 4:11 Gn 17.10

judíowã í túi jenah joyóchah, Abraham í nɛoji ã jɛmna caá. Obohjeéhtih, bóodnit jɛmna, “Abraham jwí nɛoji caá”, niij jenah joiná yéhna, Diosdih í túi jenah joicáh, Abraham í nɛoji yoobát ã nihcan caá.

Dios caandíh ã naáwátjidih “Yoobópdi h tigaá”, Abraham ã niiját

¹³ Jon jãtíh Dios nin pah Abrahamdih ãt niij naáwáp wɛt jí: “Meém, ma jɛimená pínah bíicdi h, nihhat baácdih moón í nɛowã pínah ñi jɛmna caá”, ãt niijíp wɛt jí. Páant ã niijíchah, Moisés ã wɛtatdih Abraham ã jepahatji jíib ãt nihcap wɛt jí. Obohjeéhtih, Abraham Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, caandíh niij ennit, páant ãt niij naáwáp wɛt jí. ¹⁴ “Moisés ã wɛtatjidih jepahnit, jwiítjeh tigaá nihhat baácdih moón í nɛowã jwí jɛmɛp”, jwí déewã ípí niij jenah joiná yéh caá. Páant í niij jenah joyát yoobópdi h jɛmna nihna, Diosdih jwí túi jenah joyát dedé pínah nihcah, ã niijátjibɛt dedé pínah ãta nihcan tagaa. ¹⁵ Dedé wɛtat wihcah, caandíh yap yohatbɛt ãta wihcan tagaa. Obohjeéhtih, Moisés ã wɛtatji ã jɛmɛchah, cáacwã caandíh í yap yohochah ennit, Dios queétdih búdí ã íijná caá. Pánih íijnit, í yap yohatji jíib, queétdih ã peéh chãjbipna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, Moisés ã jɛmat pínah jãtíh, Abraham Diosdih ãt túi jenah joyóp wɛt jí. Caán Diosdih ã túi jenah joyát pah, det caandíh jepahnit Abraham ã jɛimená paníhniat í jɛmna caá. Moisés ã wɛtatjidih jéihnit, jéihcannitbɛt Diosdih í túi jenah joyóchah, bíic yoobó ã naáwátji pah Abraham ã jɛimená í jɛmna caá. Pánihna, ded pah jwí chãjat jíib ã jɛimená jwí jɛmcan níit. Obohjeéhtih, Diosdih jwí túi jenah joyát jíibjeh caá, páant jwí jɛmɛp. ¹⁷ Dios Abrahamdih ã niijátji pahjeh nin pah ít niij daacáp tají: “ ‘Dawá baácnadi h moón í nɛo pínah meém ma jɛmna caá’, Dios Abrahamdih ãt niij naáwáp wɛt jí”, ít niij daacáp tají. Dios wɛnnitdih booani, dedé wih jwéhcanndih jɛmat túɛtndih Abraham ãt túi jenah joyóp wɛt jí. Pánihna, Abraham Diosdih ã túi jenah joyát pah, jwiítbɛt túi jenah joinít jwí jɛmɛchah, “Nit Abraham ã jɛimená mɛn tigaá”, Dios jwiítidih ã niij enna caá. ¹⁸

¹⁸ Abraham weh wihcanni behe yoobát ã jɛmɛchah, Dios caandíh nin pah ãt niij naáwáp wɛt jí: “Cúiwã dawá í jɛmat pah, óonna pahbɛt ma jɛimená í jɛmbipna caá. Pánih jɛmnit, dawá baácdih moón í nɛo paníhni ma jɛmbipna caá”, Dios caandíh ãt niijíp wɛt jí. Pánih weh wihcan yéhna, “Á niiját yoobópdi h tigaá”, ãt niij jenah joyóp wɛt jí. Páant caandíh ã túi jenah joyóchah, Dios ã niijátji pah ãt túi chãjap wɛt jí. ¹⁹ Obohjeéhtih, caán cien jópchi bíbohna, yad Saradi h ãt jéih weh chãjcap wɛt jí. Caántbɛt beh wili yoobát jɛmna, mit jéih wudɛ jɛmcap wɛt jí. Páant wɛnnit dée í jɛmɛchah yéhna, “Jwiít jwí weh wihcan níit”, Abraham ãt niij jenah joicáp wɛt jí. Páant niij jenah joicán, Diosdih ãt túi jenah jói cádahcap wɛt jí. ²⁰ “Á niijátji pah ã jéih chãjcan níit”, ãt niij jenah joicáp

‡ 4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18; Gá 3.29 †† 4:14 Gá 3.18 †† 4:16 Gá 3.7 ††† 4:17 Gn 17.5 ††† 4:18 Gn 15.5

wet jī. “Dios wēpni, ā niijátji pah tēi chājni caá”, niij wēi naóhnit, caandíh át tēi jenah joí cádahcap wet jī.

²¹ “Dios ded pah weemdíh ā niijátji pah bíic yoobó ā jéih chājna caá”, Abraham át niij jéihyep wet jī.

²² “Páant ā niij jéihyechah, ‘Abraham tēini caá’, Dios caandíh át niij enep wet jī”, Dios naáwátdih naóh yapani át niij naóh daacáp tajī. †

²³ Páant niij daácna, Abrahamdihjeh pohba niij daácna át chājcap wet jī. ²⁴ Obohjeéhtih, jwiítbūt jwí jéihyat pínah niijná, át niij daacáp wet jī. “Diosdih jwí yap yohatji jíib, jwí Maáh Jesúsdih át wən wūhat túttap wet jī. Pánih wənnijidih át jwúub boonap wet jī”, jwí niij jenah joyóchah, Diosboó “Nit tūinit caá”, jwiítbūt ā niij enna caá. ††

“Nit tūinit caá”, Dios ā niij ennit ded pah jwí jumat

5 Jesucristodih jwí tēi jenah joyóchah, “Nit tūinit caá”, Dios jwiítbūt ā niij enna caá. Páant ā niij enechah, jwí Maáh Jesucristo jwiítbūt Diosjeéh ā tēi jumat túttap caá. ² Caandíh tēi jenah joinít, ā oinit jwí jumat chah, “Úmcanjeh weemdíh jūóhnit, ŋi wūbú”, Dios jwiítbūt ā niijná caá. Áihwā juma, túttimah bóo láa ā pebhna bejnit, caán tēini yoobát ā jumat pahjeh jwiítbūt bíic yoobó jwí jumat pínahdih jenah joinít, búdí jwí wēina caá. ³ Dawá láa jwiítbūt yeejép ā yapachah yəhna, bíic yoobó jwí wēina caá. Páant yeejép ā yapachah, Diosdih chah jwí tēi jenah joyátdih jwí jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép ā yapachah yəhna, búdí jwí wēina caá. ⁴ Páant yeejép ā yapachah yəhna, wēinit, caandíh jwí tēi jenah joí cádahcan caá. Pánih cádahcannit juma, chah tēini jwí jumat bejna caá. Pánih chah tēini jumat bejna, Dios ded pah jwiítbūt ā tēi chājat pínahdih jenah joinít, jwí wēi páina caá. ⁵ Pánihna, jwiít wēi páinitdih Dios Tūini Espíritudih átát wūhəp taga, jwíjeéh ā jumat pínah niijná. Tūini Espiritu jwíjeéh juma, Dios jwiítbūt ded pah búdí ā oyatdih ā jéihyana caá. Páant ā jéihyanachah, nindihbūt jwí niij jéihna caá: “Jwiítbūt Tūini Espiritu ā teo wáacwāca, Dios pebhna jwíibíit, caan páh jwí tēi jumat pínah niijná”, jwí niij jéihna caá.

⁶ Nin wā naáwátdih jenah joinít, Dios jwiítbūt ā tēi chājat pínahdih chah ŋi jéihbipna caá: Jwiít jwí yéej chājatdih jéih cádahcan, ā jíib bəudáátdih jwí jéih jíib chājchah, Dios ā jenahat láa, Jesucristoboó jwí yéejat jíib át wən wūhəp wet jī. ⁷ Ded tēi chājnidih bíihboó āta wən wūhəp taga. Bíih tēi chājni yoobátdih búdí oinit, úmcanjeh wən wūhni pínah ā jumat dée caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiít yeejép wā yoobát jwí jumat jwəhəchah, jwí yéejat jíib Cristoboó át wən wūhəp wet jī. Páant ā wən wūhəchah, Dios jwiítbūt ded pah búdí ā oyatdih ā jéihyana caá. ⁹ Pánih jwiítbūt wən wūhənit, áih meép ā yohochah, “Nit tūinit caá”, Dios jwiítbūt ā niij enna caá. Páant niij enna, jwiítbūt iiguípna bejnit déejidih át tēi wəp wet jī. Pánihna, yeejép wā jwí jumat jwəhəchah, ā wən wūhatjīh “Nit tūinit caá”, jwiítbūt ā niij enatdih jwí jéihna caá. Pánih jéihnit, “Bəu nit tūinitdih en íjcan, wā peéh chājcan níit”, jwiítbūt ā niijátdih chah jwí jéihna

caá. ¹⁰ Diosdih eníhcannit jwí jumat jwəhəchah, ā wūhə ā wənatjīh jwí yéejatdih yohnit, chénaboó jwí míic eníhcatdih Dios át ámohop wet jī. Pánih ámohnit, jwiítbūt áihwā át chājap wet jī. Páant áihwā jwí jumat chah, nindih chah jwí tēi jéihna caá: “Bəu Dioíh wā jumat chah, weemdíh peéh chājat wihchah, Jesús boo pəd jūóhnit, pəh laab béjni juma, weemdíh bət ā pebhna ā tēi jwíibíit túttap caá”, jwí niij jéihna caá.

¹¹ Páant jwí tēi jwíibíit pínahdih wēinit, nindihbūt chah jwí wēina caá: Bəu nin baácboó jwí jumat jwəhəchah, jwí Maáh Jesucristo ā wənatjīh Dios jwiítbūt áihwā át jumat túttap wet jī. Páant ā jumat túttatdih jéihnit, caandíh búdí jwí wēi naóhna caá.

Adán, Cristo ded pah máchah í chājatji

¹² Jwíih juma Adán wūt juma, ā yéej chājchahjeh, nin baácđih yéejat át jwíih waadáp wet jī. Páant ā yéej chājat jíib, wənatbūt át waadáp wet jī. Adán ā yéej chāj waawáchah, nihat jwiítbūt yéej chājnit jwí jumat jwíihp wet jī. Pánih yéej chājnit juma, jwiít nihat wənnit pínah míic jwíit jumat wet jī. ¹³ Dios Moisésdih ā wətat túttat pínah jātīh, nin baácđih moón jwíit yéej chājap wet jī. Obohjeéhtih, páant jwí yéej chājchah yəhna, ā wətat wih jwəhəchah, caandíh yap yohatbūt át wih jwəhəcap wet jī. Páant wihchah, caandíh yap yohat peéh chājatbūt át wih jwəhəcap wet jī. ¹⁴ Páant yap yohat peéh chājat ā wih jwəhəchah yəhna, Adán túttimah jumnit nihat íit wəp wet jī. Moisés ā jumat pínah jātīh, caán wətat ā wih jwəhəchah yəhna, caán láa jumnit íit wəp wet jī. Adán Dios ā wətatjīdih ā yap yohatji pahjeh queétjeh chājcan yəhna, queét nihatbūt bíic yoobó íit wəp wet jī. Páant wənnit í jumat chah jéihnit, “Adán ā yap yohochahjeh, nihat jwiítbūt bíic yoobó yap yohnit panihnit jwíit jumat wet jī”, jwí niij jéihna caá. Pánihna, Adán yéej chāj waóhni ā jumatji pahjeh, túttimah nin baácna jūóhni Jesucristoboó tēi chāj waóhni át jumat wet jī. ††

¹⁵ Obohjeéhtih, Dios cáacwāđih oinit, ā teo wáacatboó Adán ā yap yohatji pah át nihcap wet jī. Adán bíicjeh juma yəhna, ā jwíih yéej chājatji jíib dawá jwíit bəudəp wet jī. Obohjeéhtih, Dios jwiítbūt búdí oinit, teo wáacna, Jesucristodih nin baácboó wahna, tēini yoobát át chāj wūhəp wet jī. Jesucristo bíicjeh juma yəhna, dawá iiguípna bejnit déejidih át tēi wəp wet jī, jeáboó jwí tēi jwíibíit pínah niijná. ¹⁶ Dios cáacwāđih oinit, ā teo wáacat Adán ā yap yohatji pah át nihcap wet jī. Adán bíicjeh juma yəhna, ā yéej chājatji jíib, nihat cáacwā Dios ā peéh chājnit pínah jwíit jumat wet jī. Pánih peéh chājnit pínah juma, dawá jwí yéej chājchah yəhna, jwiítbūt búdí oina, teo wáacnit, Dios jwí yéejatdih ā yohna caá. Pánih yohna, “Nit tūinit, wā peéh chājnit pínah nihcan caá”, jwiítbūt ā niij enna caá. ¹⁷ Adán bíicjeh juma yəhna, ā jwíih yéej chājchah, nihat cáacwāđih ā chūúchah, jwí wəhna caá. Caán yoobópdih tigaá. Páant ā jumat chah yəhna, ninboodíh jwiít jwí wēibipna caá: Bəu jwəh Dios jwiít cáacwāđih oinit, teo wáacna, Jesucristo bíicjeh ā wənatjīh jwí yéej

§ 4:19 Gn 17.17† 4:22 Gn 15.6†† 4:24-25 Is 53.4-5

‡ 5:12 Gn 3.6-19†† 5:14 Gn 2.16-17; 3.11-12

jatdih yohna, "Nit túinit caá", jwiítidih ã niíj enna caá. Páant jwiítidih ã niíj enechah, ájeéh páantjeh jwí túi jumbipna caá. ¹⁸ Pánihna, Dios ã wətatjidihjeh biíc ã yap yohatji jíib, jwiít nihatbət yap yohnit jwí jəmna caá. Pánih jəmna, jwiít nihat Dios ã peéh chājnit pínahbət jwí jəmna caá. Pánihat pah məntih, biíc newé Jesucristo ã túi chājatji jíib, jwiít nihat yéejat yohnit jwí jéih jəmna caá. Pánih yéejat yohnit jwí jəmchah, "Nit túinit caá", Dios jwiítidih ã niíj enna caá. Pánihna, jwiít nihat caandíh jepahnit ájeéh páantjeh jwí túi jumbipna caá. ¹⁹ Biíc newé Adán Dios ã wətatdih ã yap yohatji jíib, "Nit yéejnit caá", dawádih Dios át niíj enep wət jī. Pánihna, biíh newé Jesucristo Diosdih ã túi jepahat jíib, "Nit túinit caá", dawádih Dios ã niíj enna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, Adán jəm lāa dawá jópchi túttimah, Jesucristo nin baácboó ã jūwát pínah játih, Dios ã wətatdih cáacwādih Moisés át naóh yapanap wət jī, yéejnit jəmna, chah yap yohnit jwí jəmatdih jwí jéihyat pínah niijná. Pánih yap yohnit yoobát jwí jəmchah yəhna, jwiítidih búdí oinit, jwí yap yohat chah Diosboó jwiítidih búdí át teo wáacap wət jī. ²¹ Jwí yéej chājat jíib, jwiít nihat wənnit pínah míicjeh jəmna, Dios biícidih jwíta jéih jəmcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó, jwiít cáacwādih búdí oinit, jwí Maáh Jesucristodih át wah deyanap wət jī, jwiítidih ã teo wáacat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, "Nit túinit caá", jwiítidih Dios ã niíj enechah, caán biícidih páantjeh jwí túi jumbipna caá.

Jesúsjeéh ded pah jwí jəmat

6 Wā déewā biquína nin pah ñita niíj jenah joi tágaá: "Páant ma bohénachah, chah yéej chājat caá náahap, Dios jwiítidih oinit, chah ã túi teo wáacat pínah niijná", ñita niíj jenah joi tágaá. ² Páant nihcan caá, wā déewā! Jwí yéej chājca boj jíih! Jwí yéejatdih yohna, Cristo jwiítidih ã wən wəhəchah, jwiítbət ájeéh wənnit panihnit jwí jəmna caá. Páant jwí jəmchah, yéej chājat jenah joyát jwiítidih ã jūwəchah yəhna, jwí jéih yap yohna caá. Wənniíh bácahjidih bita í yéej chājat tútəchah, ã jepahcat pahjeh məntih caandíh jwí jepahcan niít. ³ Nindihbət ñi túi náhninaá: jwiítidih í daabánachah, Jesúsíhwā jəmna, ájeéh wənnit panihnit jwí jəmatdih bitadih jútna jwí chājap be. ⁴ Pánih daabánit jəmna, Cristoíh bácahdih í yohochah, jwiítbət ájeéh yohnit panihnit jwí jəmna caá. Pánih yohnit panihnit jəmna, jwí íip nihat jéihni, túi chājni, ã wəpatjīh Cristodih ã boanachah, jwiítbət ã boanit panihnit jwí jəmna caá. Pánih boanit panihnit jəmna, ã wəpatjīh tútə nəmnít, jáap cáac jəmnit panihnit jwí jəmna caá. Jáap cáac jəmnit panihnit jəmna, ã wəpatjīh yéej chājat jenah joyátidih jwí jéih yap yohna caá. †

⁵ Cristoíhwā ájeéh jwiítbət wənnit panihnit jəmna, wənnit í yéej chāj cádahat pah, jwiítidihbət yéej chāj cádahat caá náahap. Ájeéh jwiítbət boo pəd jūóhnit panihnit jəmna, Dios ã wəñat pínahboodíhchah chājat caá náahap. ⁶ Det wənnitjidih yéej chājat jenah joyát ã wihcan caá. Páant ã wihcatdih jéihnit, nindihbət jwí túi jéihna caá: Cristodih jwííh jepahna, ájeéh wənnit pani-

hnit jəmna, yéej chājat jenah joyát jwiítidih ã jwúəb jūwəchah yəhna, jwí jéih yap yohna caá. ^{†8} Pánihna, Cristojeéh wənnit panihnit jəmna, túi chājat tútə niijná, ájeéh jwúəb boo pəd jūóhnit panihnitbət jwí jəmna caá. Pánih boo pəd jūóhnit panihnit jəmna, ã wəpatjīh ájeéh páantjeh jwí jumbipna caá. ⁹ Caandíh jéihnit, nindihbət jwí jéihna caá: Cristo ã jwúəb boo pəd jūwát túttimah, chéneji ã jwúəb wəncan niít, páant məntih. Pánih boo pəd jūóhnit, wənatdih át yap yohop wət jī. ¹⁰ Jwiít cáacwā jwí yéej chājat jíib, Cristo biíc láajeh wəna, ã jwúəb boo pəd jūwát túttimah, ded pah chājna, Dios ã wəpatjīh ápi chājna caá, cáacwā caandíh búdí í wəñat pínah niijná. ¹¹ Pánihna, ájeéh wənnit panihnit jwí jəmatdih jenah joinít, "Bəu yéej chājat jenah joyát wā maáh panihni nihcah, Jesúsíh jəmna, caánboó wā maáh ã jəmna caá. Páant ã jəmchah, weembút ájeéh jəmnit, Dios ã wəpatjīh yéej chājat jenah joyátidih wā jéih yap yohna caá", ñi niíj jenah joyoó.

¹² Páant yéej chājat jenah joyát ã jūwəchah, caandíh ñi jepahca bojoó. Pánih jepahcan, yéej chājatdih ñinahcanjeh, caandíh ñi yap yohbipna caá. ¹³ Moisés ã wətatjidih jwí jepahat jíib nihcan, Dios biícidih jwí túi jəmna caá. Obohjeéhtih, túi oinit, jwiítidih teo wáacna, Dios ájeéh át jəmat tútəp wət jī. Pánih ájeéh jəmna, ã teo wáacatjīh dedé yéej chājat jenah joyátidih jwí jéih yap yohna caá. Pánihna, yéejp chājna, Dios ã náahatdih yap yohnit ñi jəmca bojoó. Obohjeéhtih, Cristojeéh wənnit, jwúəb boo pəd jūóhnit panihnit jəmna, Dios ã náahatboodíhchah ã wəpatjīh túi chājnit ñi jəmú.

Jwí yéej chājat jwí maáh panihni ã jəmat

¹⁵ ¿Páant wā naáwəchah, ded pah tigaá yeéb ñita niíj jenah joi? Dios ded pah jwí chājatdih jenah joicánjeh oinit, jwiít caandíh túi jenah joinítidih át túi təp taga. Pánih túi təbnit, Moisés ã wətatjidih jepahat jíib át nihcan taga. Pánih túi təbnit jəmna, ¿chah jwíta yéej chāj taniít? ¿Nihcan caá, wā déewā! ¹⁶ ¿Nindih ñi jéihcan niít? Deddih jepahna, caán jwí maáh ã jəmchah, caandíh teo wəhnit jwí jəmna caá. Pánihat pah, yéej chājnit jwí jəmchah, caán yéej chājat jenah joyát jwí maáh panihni ã jəmna caá. Pánihna, yéej chājat jenah joyátidih jepahna, iiguípna bejnit pínah jwí jəmna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh jepahna bácah, caandíh teo wəhnit jəmna, túi chājnit jwí jəmna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niít? ¹⁷ Játih yéej chājnit ñi jəmchah, caán yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihni át jəm jwəhəp taga. Obohjeéhtih, bəu jwəh túini doonádih túi jenah joinít, caánboodíh ñi túi wéi jepahna caá. Pánihna, ñi tútə nəmatdih "Búdí táina caá", Diosdih jwí niijná caá. ¹⁸ Pánih túi wéi jepahnit jəmna, bəu yéej chājat jenah joyát ã jūwəchah yəhna, caandíh ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, túiniboodíh jepahna, caandíh teo wəhnit panihnit ñi jəmna caá. ¹⁹ Ded pah maáta í jəmatdih ñi túi jéihna caá. Pánihna, ñi jéihyatjīh yebdíh wā náohna caá, wā bohéatdih ñi túi beh joyát pínah niijná. Játih yéej chājnit jəm jwəhna, yéej chājat jenah

† 6:4 Col 2.12

†† 6:6-7 Gá 2.20

joyát ñi maáh panihnidih ñit jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, chah yeejép ñit chāj bejep taga. Páant yéej chājat jenah joyátdih ñi jepahat pah muntih, bæw jwúub túut næumnít, túiniboodíh caá jepahat náahap, Dios ā náahat pahjeh chājnit ñi jummat pínah niijná.

²⁰ Játih yéej chājat jenah joyátdih jepahna, túiniboodíh ñit jéih jepahcap jī. ²¹ Caán láa yéej chājna, dedé túi jummatdih ñit bid jucáp jī. Páant ñi yéej chājatjī jīb iiguípna ñita bej tagaá. Pánihna, bæw ñi yéej chājatjidih náhninit, tíicnit, búdí ñi jīgahna caá. ²² Bæw jwúub yéej chājat jenah joyátdih jepah cádahnit, Dioíh-wā jumna, caánboodíh jepahnit ñi jumna caá. Dioíh-wā-jeh jumna, ā náahat pahjeh chājnit, ājeéh páantjeh ñi jumbipna caá. ²³ Nindih jwiítdih túi náhnit caá náahap: Jwí yéej chājat jīb, iiguípna bejnit pínah jwíta jum tagaá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesucristo jwiítdih ā wun wúhatjidih túi jenah joinít, caandíh jwí jepahachah, jwiítdih ājeéh páantjeh Dios ā jummat túutbipna caá. Pánih túi chājna, jwiítdih ā jīb náahcan niít.

Ded pah Moisés ā wutatjī

7 Wā déewáá, cáacwā ĩ wutat ded pah ā jummatdih ñi túi jéihna caá. Cáac ā báadh jwúubna, caán wutatdih jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah bácah, caán wutatdih jepahat ā wihcan caá. ² Páant ā jumuchah, Moisés ā wutatjibut nin pah ā niijná caá: “Yad wili mijeéh bóojíh-jeh mi jumuchah naáh”, ā niijná caá. Páant ā wutuchah yuhna, mijeéh bóo ā wunat túttimah, caánt biíhdih mi jéih áa jumna caá. ³ Mijeéh bóo páantjeh ā jumuchah yuhna, caánt biíhjeéh jumnit, yeejép chājnih caá mi jumuchah. Obohjeéhtih mijeéh bóo ā wunat túttimah, caán wutat miíh pínah nihcah, biíhdih jwúub áa jumna, mi yéej chājan caá.

⁴ Páant ā nihat pah muntih, yeebbút wā déewáá, Jesúihwā jumna, ājeéh wunnit panihnit ñi jumuchah, Moisés ā wutatjī ñíh pínah nihcan caá. Pánihna, bæw Cristodih jwúub áa jumnit panihnit jumna, caán jwúub boo pæd jéohniíh ñi jumna caá, Diosdih túi chāj wúhat túut niijná. ⁵ Játih yéej chājat jenah joyátdih jepahna, jwí ñinahatdih-jeh chājnit, Moisés ā wutatjidih jwí joyóchah, caandíh chah yap yohíhat ápí jígohop jī. Páant jwí yap yohatjī jīb, iiguípna bejnit déeji jwí jumuchah jī. ⁶ Caán láa Moisés ā wutatjī jwiítdih chéoni pah át jumuchah jī. Obohjeéhtih, bæw Cristoíhwā ājeéh wunnit panihnit jumna, jwúub watnit panihnit jwí jumna caá. Pánih watnit panihnit jumna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh túiniboodíh jwí jéih chājna caá. Páant ā jumuchah, Moisés ā wutatjī bæw jwúub jwíh pínah nihcan caá.

Ded pah jwí yéej chājat

⁷ Páant niijná, ¿Moisés ā wutatjidih ded pah tigaá jwíta niíj? ¿Caán wutat yeejép niít ā jumuchah, ñi jenah joyóchah? ¿Nihcan caá, wā déewá! Obohjeéhtih, caán wutat wihcah, ded pah yéej chājat ā jummatdih wāta jéihcan tagaá. Caán wutat nin pah caá ā jumuchah: “Bitaih

bií déedih ñi en ñinahca bojóó”, át niíj wutuchah jī. Páant ā niíj wutuchah, en ñinahat yéejat ā jummatdih wāta jéihcan tagaá. ^{†18} Caán wutatdih wā jéihyat túttimah, caandíh yap yohíhna, bitaih bií déedih wápi búdí en ñinahna caá. Caán wutatdih jéih jwúubna, caandíh yap yohíhat wihcah, bitaih bií déedih wāta en ñinahcan tagaá.

⁹ Pánihna, dedé wutatdih wā jéihyat pínah játih, ded pah yeejatdih, ded pah yeejat jīb ā peéh chājatdihbut wā jéihcap jī. Obohjeéhtih, “Páant ñi chājca bojóó”, ā niíj wutatdih wā jéihyat túttimah, yap yohíhna, caandíh búdí wápi chājhip jī. Páant wā yap yohatjī jīb, iiguípna bejni pínah wāt jumuchah jī. ¹⁰ Pánihna, yeejni nihcan, Dios ā wutatdih yap yohcan, Diosjeéh wāta túi jum tagaá. Obohjeéhtih, yeejni jumna, caán wutatdih yap yohnit, wā yeejat jīb iiguípna bejni pínah wāt jumuchah jī. Caán wutatboó túi chājat túutni ā jumuchah, caandíh wā yap yohatjī jīb iiguípna bejni déeji wāt jumuchah jī.

¹¹ Pánih yéej chājnih jumna, caán wutatdih yap yohna yuhna, “Nin pah chājnit, wā túi yapbipna caá”, wā niíj jenah joyóp yuh jī. Yéej chājatboó “túinidih” niijná pah át jumuchah jī. Pánihna, ā wutatdih jéihna yuhna, wā yap yohat jīb iiguípna bejni déeji wāt jumuchah jī. [‡]

¹² Páant niijná, nin pah niíj naóhna caá wā chājan: Moisés ā wutatjī túini ā jumna caá. Caán yoobópdih wutnit, túinidih-jeh ā chājat túutna caá. ¹³ Pánih túini wutat jumna yuhna, ¿weemdíh iiguípna ā bejat túut niít? ¿Nihcan caá, wā déewá! Caan póhba ā bejat túutcan caá. Wā yéej chājat caá weemdíh iiguípna ā bejat túutuchah. Á wutatdih wā jéihyat túttimah, caán wutatdih yap yohna, wā yéej chājatdih wā jéihna caá. Caán wutatdih jéihna yuhna, wā yap yohochah ennit, “Wā yeejat yeejép yoobát ā jumna caá”, wā niíj jéihna caá. Pánihna, túbít yéej chājnih wā jummatdih jéihnit, iiguípna bejni pínah wā jummatdihbut wā jéihna caá.

¹⁴ Dios wut jī Moisésdih páant át wutat túutuchah wut jī. Pánihna, caán wutat Dioíh ā jumuchah, túini ā jummatdih jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, weémboó yeejnijeh wā jumna caá. Pánih jumna, yéej chājat jenah joyátdih-jeh jepahni wā jumna caá. ¹⁵ Ded pah túinidih chājíhna yuhna, wā chājan caá. Obohjeéhtih, “Caán weemdíh chājan caá náahap”, niíj jenah joiná yuhna, caandíh-jeh wápi chājna caá. Ded pah wā chājatdih wā jéihcan caá. ^{†16} Yéej chājíhcan yuhna, caandíh-jeh wápi chājna caá. Páant wā chājíhcatdih chājna, “Dios ā wutat túini caá”, niijná caá wā chājan. ¹⁷ Weemjéh pohba wā yéej chājan caá. Obohjeéhtih, yeejni wā jummat jīb, yéej chājat jenah joyátboó wā maáh panihni jumna, weemdíh ā yéej chājat túutna caá. ¹⁸ Wā jenah joyát yeejép miíc ā jummatdih wā túi jéihna caá. Dedé túini jenah joyát pohba weemdíh ā wihcan caá. Pánih yeejni jumna, túini wā chājat déedih, weemjéh wā jéih chājan caá.

¹⁹ Túiniboodíh wā chājat déedih wā chājan caá. Obohjeéhtih, náahcan yuhna, yeejépdih wápi chājna caá.

²⁰ Pánihna, wā chājíhcatdih chājna, weemjéh pohba caandíh wā chājan caá. Obohjeéhtih, caán yéej chājat jenah joyátboó weemdíh ā wutna caá.

† 6:22 Pr 12.28

†† 7:7 Ex 20.17; Dt 5.21 ‡ 7:11 Gn 3.13 †† 7:15 Gá 5.17

²¹ Nin pah weemdih ã jumna caá: Túiniboodih chãjîh-na yuhna, yéej chãjîhatbüt äpí jüóhna caá. ²² Dios ã wëtatdih búdí wëina yuhna, caolih díitboó míic mawat panihni äpí jumna caá. Pánih jumna, túinidih búdí wã chãjîhna yuhna, yéej chãjîhatböödíh chah jenah joinít, wãpí chãjna caá. Pánihna, weemjéh yéejatdih wã jéih cádahcan caá.

²⁴ Páant yéej chãjatdih jéih cádahcan, iiguípna bejni pínah jumna, búdí moh yéejni wã jumna caá. Pánih jéih cádahcanni wã jumchah, ¿déhe tigaá weemdih túi ãbni äta jum? ²⁵ Jwí Maáh Jesucristo caá weemdih túi ãbni pínah ã jum. Caandíh wã túi jepahachah, wã yéejatdih yohnit, weemdih ã túi ãbbipna caá. Páant ã teo wáacatdih jéihnit, “Jesúsdih wah deyanit, ma teo wáacat tútatdih túina caá, Paá”, Diosdih wãpí niijná caá. Pánihna, nindih wã túi jéihna caá: wã jenah joyátjîh Dios ã wëtatdih wãpí jepahíhna yuh caá. Obohjeéhtih, Diosdih jepahíhni jumna yuhna, páantjeh yéejni jumna, yéej chãjat jenah joyát ã jüwúchah, caánböödíh wãpí jepahna caá.

Túini Espiritu ded pah jwiít dih ã teo wáacat

8 Pánihna, iiguípna jwí bejat déejidih Jesucristo ã túi ãbchah, áihwã jumna, Túini Espiritu ã teo wáacatjîh jwí yéej chãjat jenah joyát dih jwí jéih yap yohna caá. Pánih yap yohnit, Túini Espirituböödíh jwí jepahachah, Dios bíicdih jwiít dih ã túi jummat túttna caá. Páant bíicdih jwí jumchah, jwiít Jesucristoíhwãdih bue dedé peéh chãjat pínah wihcan caá. ³ Moisés ã wëtatjidih jéih jepah beedácanit jumna, jwiít míicjeh caandíh yap yohnit jwí jumna caá. Páant ã wëtatdih yap yohnit jwí jummat jíib, Dios bíicdih jwí túi jumcap jî. Caán wëtat jwiít dih ã jéih teo wáacah yuhna, Diosböó jwiít dih ã túi teo wáacap jî. Caán ã wühdih nin baácboó ät cáac jummat túttna wëtat jî, jwí yéejat jíib ã wëtat wühat pínah niijná. Pánih wëtat wühat, Jesús jwí yéejat jíib bue dáat panihnidih ät jíib chãjap wëtat jî. ⁴ Páant ã jíib chãjachah, jwiítböó Túini Espiritu ã wëpatjîh Dios yoobópdih jumnböödíh jwí jéih jepahna caá. Pánihna, jwiítjeh ã wëtatdih jéih buejúacan yuhna, Túini Espiritu ã teo wáacatjîh jwí jéih buejúana caá.

⁵ Det ã náahatdihjeh chãjîh nit, ded pah ã náahatdih ípí jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã náahatdih jenah joinítböó ã wëtat pahjeh ípí chãjna caá. ⁶ “Ded pah wã náahatdih wã chãjachah, ã túina caá”, ded níj jenah joiní Diosdih eníhcanni jumna, Dios ã wëtatböódih ã jepahíhcan caá. Páant ã jepahíhcat jíib, caandíh jéih jepahcan, iiguípna bejni pínah ã jumna caá. Det pánihnitböó Diosdih ã jéih weñacan caá. Obohjeéhtih, “Túini Espiritu ã teo wáacatjîh ã náahat pahjeh wã chãjbipna caá”, det níj jenah joinítböó Diosjeéh páantjeh ã jumbipna caá.

⁹ “Wã náahatdihjeh wã chãjbipna caá”, níj jenah jói cádahnit, Túini Espiritu ã jümchah, yeéb ã náahatböódih ã chãjna caá. Det Túini Espiritu wihcannitböó Cristoíhwã nihcan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, yeéb böó áihwã ã jümchah, Túini Espiritu ã jümchah ã jumna caá. Pánihna, yéejat jíib níh bácah ã wëtat yuhna,

caán ã jümchah, níh caolih túi booni ã jumna caá. Pánihnit ã jümchah, Dios yeéb díh “Nit túinit caá”, ã níjíchah, páantjeh ájeéh ã jumbipna caá.

¹¹ Dios jwiít dih wahni Túini Espiritu jwí jéih jumna, Jesúsdih ã booaatji pahjeh muntih jwiít dih büt ã boobipna caá. Pánih boonit, jáap bácah jwiít dih ã chãj wühbipna caá. †

¹² Wã déewãá, jwiít jwí náahatdihjeh chãj cádahnit, caandíh jwí chãjcat caá náahap. ¹³ Jwí weñat pínahdihjeh chãjnit jumna, iiguípna bejni pínah tigaá jwí jum. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã teo wáacatjîh yéej chãjatdih cádahna, páantjeh Diosjeéh jwí jumbipna caá.

¹⁴ Det Túini Espiritudih péenit jumna, Dios weh caá. ¹⁵ Caán Túini Espiritu jwí jéih ã jummat pínah jãtîh, Dios ã peéh chãjatdih jwí ã jum jwühat jî. Obohjeéhtih, bue Dios weh jumna, Túini Espiritu ã teo wáacatjîh “Óini Paá”, ã jumcanjeh caandíh jwí jéih niijná caá. ¹⁶ Túini Espiritu jwiít dih nin pah ã níj jéihyana caá: “Yeéb yoobópdih Dios weh ã jumna caá”, ã niijná caá. ¹⁷ ã weh jwí jumchah, “Wã wehdih túinidih wã chãj wühbipna caá”, Dios ã níjãtji pah, jwiít dih, Jesucristo bíicdih, ã túi chãjbipna caá. Pánihna, Cristoíhwã jwí jummat jíib yeejé yapnit jumna, túttimah jeáboó túi wënit, ájeéh maáta jwí jumbipna caá. ‡

Dios ded pah jwiít dih ã túi chãjat pínah

¹⁸ Bue nin baácboó jum jwühat, yeejé jwí yapna caá. Obohjeéhtih, túttimah Diosjeéh maáta waadnit, chah túinit jwí jummat pínahdih jenah joinít, nin baácboó jwí yeejé yapatdih “Oboh jumni ã jumna caá”, wã níj jenah joiná caá. ¹⁹ Dios weh jeáboó ájeéh jumnit, jwiít maáta jwí jummat pínahdih búdí eníhna, nih hat Dios ã chãjnitjibüt ã páina caá. ²⁰ Caán ã chãjnitji ã jwíih túi jumchah yuhna, cáacböó ã jwíih yéej chãjatji jíib, queébtüt bíic yoobó wënnit pínah ã jum jwíhip wëtat jî. Caanjéh pohba páant ät bejcap wëtat jî. Diosböó ã chãjnitjidih wënnit pínah ät jum jwühat túttna wëtat jî.

²¹ Dios ã chãjnitji wënnit déejidih túinit ã jwühat chãjbipna caá, páant muntih. Dios wehdih ã túi túttna beedáat pahjeh muntih, bíic yoobó ã chãjnitjidih büt ã túi túttna jumnbipna caá. ²² Obohjeéhtih, bue nih hat ã chãjnitji wënnit pínah míic ã jum jwühat caá. Pánihna, yad wili mi weh jumna, mi tãba ã nacat pah Dios ã chãjnitjibüt yeó jáap jummat pah búdí tãba ã nacat panihnit ã jum jwühat caá. Páant ã jummatdih jwiít jwí jéihna caá. ²³ Jwiít dih Túini Espiritu ã jumchah yuhna, bíic yoobó tãba ã nacat panihnit jwí jum jwühat caá. Nin baácboó jwí jum jwühat, caán jwí jéih jumnit, jwiít dih túini ã chãj wühat caá. ã pebhna jwí jwíib-nachah, chah búdí jwiít dih ã túi chãj wühbipna caá. Pánihna, jwiít Dios ã wehdih yoobópdih ã túttna beedáat pínah, ájeéh jwí túi jummat pínah, jáap bácah jwiít dih ã wëtat pínahdih büt búdí jwí wëni páina caá. ²⁴ “Páant ã chãjbipna caá”, níj wëni jenah joinít, iiguípna bejni déejidih ã túi ãbni jumna yuhna, páantjeh ã

† 8:11 1Co 3.16 †† 8:15 Mr 14.36; Gá 4.6 ‡ 8:17 Gá 4.5-7 †† 8:20 Gn 3.17-19 †† 8:23 2Co 5.2-4

túi túut nuúm beedánit jwí jem jwuhcan caá. Á túut nuúm beednit jemna, páant ã chãjat pínahdih jwíta páican tagaá. ²⁵ Obohjeéhtih, ã chãjat pínahdih encan yuhna, Dios jwiít dih ã túi túut nuúm beedáat pínahdih jéihnit, jwí wëi páina caá.

Túini Espiritu jwí úbát dih ã teo wáacat

²⁶ Bue túi jéihcannit jwí jemuchah enna, Túini Espiritu boó jwiít dih ã teo wáacna caá. Diosdih ded pah úbát pínahdih jwí jéihcah, caán Túini Espiritu jwiít dih búdí ã teo wáacna caá, yoobóp dih jwí úbát pínah níjná. Jwiít boó búdí úbíhna yuhna, jwí wéheatjĩh jwí jéih bæjácáh, jwí íp dih yoobóp dih naóhni jwiít dih ã úbh wáacna caá. ²⁷ Dios ded pah jwí jenah joyát dih túi jéih beedána, ded pah Túini Espiritu jwiít dih ã úbh wéhat dih büt ã túi jéihna caá. Pánihna, ded pah áihwádih Dios ã náah yacat pah, jwiít dih Túini Espiritu ápi úbhna caá.

Cristo ã wépatjĩh yéejat dih túi yap yohnit jwí jemmat

²⁸ Jwiít nihat Diosdih oinit, ã náahat dih chãjnit pínah ã ñionit jwí jemuchah, Dios jwiít dih ápi túi en daoná caá. Ded pah jwí yapachah, jwiít dih ã teo wáacna caá, caandih chah jwí túi jenah joyát pínah níjná. Páant ã chãjat dih jwí túi jéihna caá. ²⁹ Jwiít áihwá jwí jemmat pínahdih Dios bíh mah átát jéihyep wüt jĩ. Pánih jéihnit, ã wéuh Jesucristo ã jemmat bíc yoobó jwiít dih át jemmat túutur wüt jĩ, dawá ã údwá jwí jemmat pínah níjná. Páant jwí jemuchah, caánboó jwí úud jeñé caá ã jemur. ³⁰ Bíh mah áihwá jemmat túutnit dih át ñiwip wüt jĩ, “Nit túinit caá”, jwiít dih ã níj enat túut níjná. Páant níj ennit, ã pehbóó ájeéh maáta pínah jwiít dih át waadánap wüt jĩ.

³¹ Caandih jéihnit, nin pahbüt jwí jéihna caá: Dios ã oinit jwí jemuchah, det jwiít dih ã en jéih bæjácán níit. ³² Dios ã wéuhdih át wahap wüt jĩ, jwí yéejat peéh ã wun wéhat pínah níjná. “Wá wéuhdih tæbit oina, caandih wá wunat túutcan níit”, át níjcap wüt jĩ. Pánih wahnit, ded pah jwí náahat dih büt ã túi wëi teo wáacpina caá. ³³ Dios jwiít dih ñiona, “Nit túinit caá”, ã níj ennit jwí jemuchah, “Queét yeejépwá caá”, det jwiít dih ã jéih níj naóh yaccan caá. ³⁴ Cristo jwí yéejat jíib wun wéhna, jwí büt boó pæd jéohnit, Dios ã jéihyepmant bóo bæwámant chéudnit, caán bícdih nihat dih wætni ã jemna caá. Pánih jemna, jwí pínahdih ápi úbh wéhna caá, det jwiít dih peéh chãjat túutna, ã jéih naóh yaccat pínah níjná. ³⁵ Cristo jwiít dih búdí ã oyochah, “Queéd dih ma oi cádaahá”, bita ã níjíchah yuhna, ã jepahcan níit. Jwiít dih yeejép ã yapachah, bita jwiít dih yeejép ã chãjachah, jwí nægúp wunuchah, yégueh wihcannit jwí jemuchah, jwiít dih tobóhat ã jemuchah, jwiít dih ã mao yohochah yuhna, Cristo jwiít dih ã oi cádahcan níit. ³⁶ Dios naáwát dih naóh yapani páant jwí yapat pínahdih nin pah át níj daacáp tajĩ:

“Yeó jáap jemmat pah míihwá jwí jemmat jíib jwiít dih ñionit, ã mao yohíhna caá. Í mao jeémát pínah ovejawá pah jwiít büt jwí jemna caá”, át níj daacáp tajĩ.

(Sal 44.22)

³⁷ Páant yeejép jwí yapachah yuhna, Cristo jwiít dih oina, búdí ã teo wáacatjĩh wéinit, jwí túi yap yohna caá. ³⁸ Jesucristo íhwá jwí jemuchah ennit, Diosboó jwiít dih baini ã oican caá. Pánih oinit, jwiít dih ã oi cádahcan níit. Jwí wunuchah, jwí báadhachah, bæbüt, tút-timahbüt, ded pah jwiít dih ã yapachah yuhna, ã oi cádahcan níit. Ángelwá, nemépwá, nin baácdih moón ã maáta, japmant moón, næmp bóo tólihmant moón, “Queét míihwádih ma oi cádaahá”, Diosdih ã níjíchah yuhna, ã jepahcan níit. Pánihna, nihat Dios ã chãjnit-boó caandih ã jéih oi cádahat túutcan níit. Pánih búdí oina, jwiít jwí Maáh Jesucristo íhwádih Dios ã oi cádahcan níit.

Judíowá Dios ã ñionit

9 Weém Cristo íh jemna, “Wá déewá, judíowá caandih ã náahcat dih búdí wá jíghna caá”, níjná, yoobóp dih níjná caá ma chãjap”, Túini Espiritu weemdih ã níj jéihyana caá. ³ Wíih baácdih moón, wá déewá, Israel ã jwimená, Cristodih ã náahcat jíib iiguípna ã bejbipna caá. Pánihna, “Wá déewádih búdí oinit, iiguípna ã bejcat pínah níjná, túut næumnit, weémboó iiguípna wáta bej tagaá, queét ã túi yapat pínah níjná”, wápi níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, páant níj jenah joiná yuhna, wá jéih chãjcan caá. ⁴ Queét wá déewá Israel jwimená jemna, Dios ã weh pínah queéd dih át ñiwip wüt jĩ. Ded pah áihwá ã jemmat pínahdih queéd dih át naáwáp wüt jĩ. Moisés jem láa áih yeh iigátjĩh queéd dih át waáwáp wüt jĩ. Á wætat dih Moisésjidih queéd dih át jwíih naáwát túutur wüt jĩ. Diosdih ã weñat pínah næudih queéd dih át chãjat túutur wüt jĩ. Á túi chãjat pínahdih queéd dih wüt jĩ Dios át naáwáp wüt jĩ. ¹⁵ Jwí næowá Abraham, Isaac, Jacob queét bíc peihcannit, jwiít judíowádih cáac waowá ã jemuchah, jwiít ã jwimená caá. Jesucristobüt, ã jwima yoobát át jemur wüt jĩ. Caán Jesucristo Diosjeh mæntih jemna, nihat chah maáh ã jemna caá. Yeó jáap jemmat pah caandih jwí túi wëi naóh jíih. Páant tíi ã jemæ naáh.

⁶ Páant wá naáwáchah, nin pah ñita níj jenah joi tágaá: “Dios ã naáwátjĩ pah bíc yoobó jwiít Israel ã jwimenádih áihwá pínah át chãjcap taga”, ñita níj jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Biquína Israel ã jwimená jemna yuhna, Dio íhwá yoobát nihcan caá. ⁷ Nin pah caá: Biquína Israel jwimená Abraham jwimená ã jemuchah yuhna, “Abraham jwimená yoobát nihcan caá”, queéd dih Dios ã níj enna caá. Nin pah Dios át níjíp wüt jĩ: “Obohjeéhtih, ma wéuh Isaac jwimená bácah ma jwimená yoobát ã jwimbipna caá”, Dios Abrahamdih át níjíp wüt jĩ. ⁸ Páant ã níj naáwáchah joinit, nindih jwí jéihna caá: Abraham jwimená cáac jemna yuhna, Diosdih túi jenah joicán, ã weh nihcan caá. Dios ã níjátjidih túi jenah joinitjeh tigaá Abraham ã jwimená pohba. ⁹ Nin pah Dios Abrahamdih át níj naáwáp wüt

† 8:29 2Co 3.18; Gá 4.19; Fil 3.10

†† 9:4 Ex 4.22 ‡ 9:7 Gn 21.12

jī: "Túttimah bóo jópchi nin dée widhdih muntih wā jwéh b jwéh wúchah, majeéh bóli Sara ma wúhdih mi túbh b ipna caá", át niijp wēt jī. †

¹⁰ Túttimah, Isaac áa Rebeca waláhnit mit weh jwéh wēt jī. Queét chénat pah ī íp Isaac jwī n eo át jwéh wēt jī. ¹¹ Í cáac jumat pínah játih, túini, tucatdih ī chāj jwéhcah, ded pah ī chājatdih jenah joicánjeh, caandih náahna, údyiboodih Dios át níwip wēt jī. Pánih níonit, Rebecadih nin pah át niijp wēt jī: "Weép jeñé ā úddih ā teo wúbh ipna caá", caántdih át niijp wēt jī. ¹¹³ Páant ā níwatjidih jenah joinít, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī: "Jacobdih caá wā oyop. Obohjeéhtih, Esaúboodih wā iiná caá, Dios ā niijná caá", át níj daacáp tajī. ‡

¹⁴ Caandih jenah joinít ¿ded pah tigaá jwíta níj? "Ded pah ī chājatdih jenah joicánjeh, ā náahnidihjenh pánih níona, Dios yoobópdih ā chājan caá", ¿jwíta níj tániít? ;Pánihcan caá! ¹⁵ Dios Moisésdih nin pah ā niijátjidih jwiítidih náhnit caá náahap: "Det wā náahnidihjenh wā jīgah en teo wáac ipna caá", Dios ā niijná caá, át níj daacáp tajī. † Ded pah cáac ā chājatdih jenah joicánjeh caandih níonit, yoobópdih ā chājna caá. ¹⁶ Jwiít cáacwā jwī náahat pah nihcan, ded pah jwī chājat jīb b et nihcan, det ā náahnidihjenh Dios ā jīgah en teo wáacna caá. ¹⁷ Faraón Egipto baácdih moón ī maáhdih ded pah Dios ā niijátjidih náhnit, "Dios ā chājat yoobópdih ā jwína caá", jwī níj jéihna caá. Nin pah Faraóndih át niijp wēt jī: "Egipto baácdih moón ī maáh pínahdih meemdih maáh wā waadánap jī, nihatdih wā wēpatdih wā jútat tút niijná. Pánihna, ded pah meemdih wā chājachah ennit, nihat baácdih moón 'Caánboó chah wēpni caá, ī níj naóhb ipna caá", Dios caandih ā niijp be, Moisés át níj daacáp tajī. ¹⁸ Dios det ā náahnidihjenh ā jīgah enna caá. Obohjeéhtih, det bitadih caanjéh ā jepahat tútcan caá. Pánihna, Dios ded pah ā náahatdihjenh ā jéih chājna caá.

¹⁹ Pánih chājna ā jwéhcah ennit, weemdih nin pah níta níj tágaá: "Dios ā náahnidihjenh ā jīgah enechah, jwiítboó caandih yap yohna, jwī bájacan níít. Pánih yap yohna, jwī jéih bájacah, ¿dépanih tigaá caán jwiítidih ā peéh chājíhna?" níj íjnit, weemdih níta wúbh joi tágaá. ²⁰ Nin pah yeebdih wāta níj jepah taga: ¿Yeéb cáacwā oboh jwína jwína ywéhna, Diosdih níta jéih níít? Ded wáam dahdih ā nawachah, ā naoni dahboó caandih nin pah ā jéih níj jéihcan caá: "¿Dépanih tibeé weemdih nin pah jígohni dah ma nao?" ā jéih niijcán caá. Pánihna, yeéb Diosdih jéihna, caán wáam dah ā jéihñat pah niijná caá ní chājap. ²¹ Wáam dah naoni ā náahat pah caán wáam déepjéhjenh muntih dawá mácah jígohni dahnadidh ā jéih naona caá. Biquína túini wáam dahnadidh naona, bíih oboh jwínidih b et ā jéih naona caá. Pánihna, caán ā nawat dée, Dios b et ā náahat pahjenh jwiítidih ā jéih chājna caá. ‡

²² Iguipna bejnit pínah ī yéj chājatdih bédí ā íjattidih jútat tút niijná, Dios queétdih ā peéh chāj b ipna caá.

† 9:9 Gn 18.10 †† 9:11-12 Gn 25.12 ‡ 9:13 Mal 1.2-3 †† 9:15 Ex 33.19 †† 9:17 Ex 9.16 ††† 9:20 Is 29.16; 45.9 ††† 9:21 Jer 18.4-6

Obohjeéhtih, ā wēpatboodih jútat tút niijná, queétdih ā peéh chājat pínahdih jenah joiná ywéhna, maatápdih ī yéj chājatdih át enah boj jwéh wēt jī. ²³ Ded pah ā túi jemat, ā wēpatdih b et ā jīgah ennitdih át jéihyanap wēt jī. Jwiítidih játih átát níojip taga, caán bíicdih jwína, ā wēpat, ā túyatdih b et jwī bíbohat pínah niijná. Pánihna, jwiít ā níonitboó biquína judíowā, bita judíowā nihcannit b et jwī jwína caá. ²⁵ Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Oseas nin pah át níj daacáp tajī:

"Játih wíhwā nihcannitjidih "Yeéb wíhwā caá", wā niij b ipna caá. Játih wā oicannitjidih b et "Yeéb wā oinit caá", § wā niij b ipna caá, Dios ā niijná caá.

(Os 2.23)

²⁶ "Wíhwā yeéb nihcan caá", ā niijníj b obo Dios báadhni weh ī jwéb ipna caá", át níj daacáp tajī.

(Os 1.10)

²⁷ Jon játih Isaías b et Israel ā jwémenádih nin pah át níj daacáp tajī:

"Dios cáacwā ī yéj chājatdih bédí íjnit, waícanjenh queétdih ā peéh chāj b ipna caá. Pánihna, óondih jenah enna jwī bájacat pah, Israel ā jwémená dawá ī jwéhcah ywéhna, det caandih jepahnidihjenh Dios ā túi wúbh ipna caá", át níj daacáp tajī.

(Is 10.22-23)

²⁹ Isaías nin pah b et át níj daacáp tajī:

"Jwī Maáh Chah Wēpni, biquína jwī déewādih ā túi wúbcah, jwiít judíowā jwíta wúb b et beed tágaá. Pánihna, Sodoma, Gomorra tútchidih moondih peéh chājna, ā yoh beedáat pahjenh muntih jwiítidih b et āta yoh beedá tagaá", át níj daacáp tajī.

(Is 1.9)

Judíowā túini doonádih ī náahcat

³⁰ Nindih túi náhnit caá náahap: judíowā nihcannit Jesucristodih túi jenah joinít, ī jepahachah ennit, "Nit túinit caá", queétdih Dios át níj enep taga. Dios bíicdih ī túi jumat pínahdih ī bidcah ywéhna, Dios queétdih át túi wúbcah taga. ³¹ Obohjeéhtih, Israel ā jwémená judíowāboó "Jwiít Dios ā wēpatdih jwī chājachah, caán bíicdih jwī túi jwéb ipna caá", níj jenah joí bidna ywéhna, Moisés ā wēpatjidih jepahíhna ywéhna, í jéih bájacat taga. Pánihna, túinit ī jwémená ywéhna, ā wēpatdih ī jepahcatdih ennit, "Nit túinit caá", Dios át níj encap taga. ³² ¿Dépanih tigaá túinit jwémená ywéhna, ī bájacan? "Dioíhwā jwémená, jwī jenah joyátjéhjenh Moisés ā wēpatjidih jwī jéih jepahna caá", níj jenah joinít, Diosdih túi jenah joicánjeh, í jéih bájacat taga. Jesúíh túini doonádih naóhna, nin pah jwí p í niijná caá: "Jwī tóocni jee dáh panihni Cristo ā jwémená caá", jwí p í níj naóh bohéna caá. Det jee dáhdih wúbcah lánitboó ī tóocni dahdih í p í jina caá. Pánihat pah, Cristoíh doonádih joinít, tóocni jee dáhdih ī íjatt pah caandih b et íjnit, Dios bíicdih ī jéih jwémená níít. ³³ Páant Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

"Dios nin pah ā niijná caá: 'Jerusalén tútchiboó ī tóoccat pínah jee dáh panihnidih wā jwejna caá. Caandih

tóoc bæugnít, í bæug lájni dahdih cáacwā búdí í íjbična caá. Caandíh í íjat pah caán tétchidih moón caán jee dáh panihnidih í náahcatji jíib, wā pebhna í júbican níit. Obohjeéhtih, caán jee dáh panihnidih túi jenah joinitboó wājeéh jəmna, í túi wēibipna caá, Dios ā ni-ijná caá”, āt níj daacáp tajī.

(Is 28.16)

10 Israel ā jūimená wā déewā iiguípna bejnit pínah í jəmuchah, búdí wā jíghna caá. Pánih jíghnit, Dios queédih ā túi ũbat pínahdih náah yacna, búdí wā ũbhna caá. ² Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét Dios ā náahat pah búdí í chājíhna yəh caá. Obohjeéhtih, pánih chājíhna yəhna, Dios ded pah ā chājat tútatdih yoobópdih ípí jéihcan caá. ³ Í jenah joyátjīh-jeh túini í chājíhna yəhna, Dios ā náah yacatdih í jéih bæujácan caá. Pánih bæujácan yəhna, Dios ā teo wáacat pínahdih í jenah joicáh, queédih “Nit túinit caá”, ā níj encan caá. ⁴ Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joinitboodíh “Nit túinit caá”, Dios ā níj enna caá. Pánihna, Moisés ā wətatjidih jwí jepahat jíib túi ũbnit jwí jéih jəmcan caá. Obohjeéhtih, Cristoboodíh túi jenah joí jepahnitdihjeh ā túi ũbna caá.

⁵ Moisésjeh jon jātih nin pah āt níj daacáp tajī: “Det Dios ā wətatdih túi jepahnitdihjeh ā túi ũbbipna caá”, āt níjíp tajī. ⁶ Páant ā níj daacáchah yəhna, bæu jwəh det Cristodih túi jenah joinitdihjeh “Nit túinit caá”, Dios ā níj enna caá. Cristoíh doonádih bohéna, nin pah jwííp níj naóhna caá: Dios ā wahní Cristojeh nin baácboó ātát dei juyúp tajī. Pánih dei jūiníji ā jəmuchah, nin pah níj jenah joicá bojó: “Jeáboó púh laab béjnit, Cristodih ũb dei jūóhni pínahdih jwí náahna caá. Wənnitji caolih pehbboó dei bejnit, Cristodih boocat túttnit, caandíh jwúub ũb púh laab jūóhni pínahdih jwí náahna caá, jwiítidih ā túi ũbat pínah níijná”, níj jenah joicá bojó. ⁸ Dios naáwátidih naóh yapaníji nin pah āt níj daacáp tajī: “¿Dépanih tigaá Dios naáwátidih ní bid? Caandíh jéihnit, níitát bohéna tagaá”, āt níj daacáp tajī. ⁹ Pánihna, caán jwí bohéni naáwát Cristodih ā túi jenah joyát túttna caá. ⁹ Pánih bohéna, nin pah jwííp níj naóhna caá: Det Dios bíicdih túi jəmíhna, “Jesús wā maáh caá”, níj naóhnit, “Dios caán wənníjidih āt jwúub boonanap jī”, í níj jenah joyóchah, Dios queét iiguípna bejnit déejidih ā túi ũbbipna caá. ¹⁰ Jesúsdi h jwí túi jenah joí jepahachah, Dios jwiítidih “Nit túinit caá”, ā níj enna caá. Pánihna, “Jesús wənníji jwúub boo pəd jūóhni jəmna, nihāt cáacwā í maáh ā jəmna caá”, bitadih jwí níj naáwáchah, ā túi ũbnit jwí jəmna caá.

¹¹ Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī: “Det Diosdih túi jenah joinit, ‘Páant ā níjíp pah bíic yoobó ā yapbipna caá’, níj jenah joinit, tíccanjeh í túi wēibipna caá”, āt níj daacáp tajī. ¹² Dios nihāt cáacwā yoobó í maáh jəmna, det caandíh ũbhnitdih túini ā chājíbična caá. Judíowādih, judíowā nihcannitdihbət bíic yoobó ā túi teo wáacbipna caá. ¹³ Dios naáwátidih bíih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī: “ ‘Wā yéeatdih yohnit, weemdíh ma túi ũbú’, det jwí maáhdih

níj ũbhnitdih ā túi ũbbipna caá”, āt níj daacáp tajī. ¹⁴ Obohjeéhtih, det Cristoíh doonádih joicánnitboó caandíh í jéih ũbhcan caá. Pánihna, ā naáwátidih naóhnit wihcah, caán doonádih joicánnit, caandíh íta jéih jepahcan tagaá. ¹⁵ Á naáwátidih naóhnit pínahdih Dios ā wahcah, det áih túini doonádih naóhnit íta wihcan tagaá. Dios naáwátidih bíih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī: “Túini doonádih naóhnit í jūwúchah, jwí túi wēina caá”, āt níj daacáp tajī. ¹⁶ Páant í daacátji ā jəmuchah yəhna, Israel jūimená dawá caán túini doonádih í joíhcap jī. Páant í joíhcat pah Isaías Diosdih ũbhna, nin pah āt níj daacáp tajī: “Maá, ma naáwátidih queédih jwí naóh yapanachah yəhna, dawá í joíhcap be”, āt níj daacáp tajī.

¹⁷ Cristoíh túini doonádih joyát caá náahap, caandíh túi jenah joinit, cáacwā í jepahat pínah níijná. ¹⁸ Nin pah yeebdíh wā níj ũbh joiná caá: “¿Israel jūimená caán doonádih í joíjican taniit?” níj jenah joyóchah. Caandíh yoobópdih í joíji ta yəh caá. Páant í joyátjidih tigaá Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī:

“Dioíh doonádih nihāt pehbboó íta naóh peetép wət jī. Pánihna, nihāt baácidih moón caandíh íta joyóp wət jī”, āt níj daacáp tajī.

(Sal 19.4)

¹⁹ Pánih jéihnit, nin pah wā jwúub níj ũbh joiná caá páant məntih: ¿Caán doonádih Israel jūimená joiná, íta túi beh joíjican ta níit? níj jenah joyóchah. Íta túi beh joíji ta yəh caá. Nin pah Moisés ā níj daacátjidih yeebdíh wā jwíih náhniabipna caá:

“Nin pah Dios Israel jūimenádih ā níj naóhna caá: ‘Jenah joicánnit, yeejépwā caá’, níj ennitdih wíihwā pínah wā chājíbična caá. Páant wā chājachah, yeebboó jepchá təbnit, queédih búdí níj íjbična caá, ā níjijná caá’, Moisés āt níj daacáp tajī.

(Dt 32.21)

²⁰ Isaíasbət ũmcanjeh, nin pah āt níj daacáp tajī: “Nin pah Dios ā níjijná caá: ‘Weemdíh bidcannitboó í jwááap be. Weemdíh ũbhcanitdih ded pah wā jəmatdih wā jéihyanap be’, Israel jūimená nihcannitdih Dios ā níjijná caá”, Isaías āt níj daacáp tajī.

(Is 65.1)

²¹ Israel jūimenáboodíh, nin pah Isaías āt jwúub níj daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā níjijná caá: ‘Queét weemdíh náahcan, yap yohnit í jəmna caá. Obohjeéhtih, í tút nəmát pínahdih náah yacnit, maatápdih ‘Wíihwā níj jəmú’, queédih wā níjíp yəh be’, Dios ā níjijná caá’, Isaías āt níj daacáp tajī.

(Is 65.2)

Israel ā jūimená daocánnitdih Dios ā túi ũbat

11 ¿Israel ā jūimená Dios ā nífonitjidih bæu láa āta yoh taniit? yeeb níj jenah joyóchah. ¿Nihcan caá! Queédih ā yohcan beé. Weembút Israel ā jūima, Abraham jūimená í jūima náahji mən tigaá. Benjamín ā jūimená jəmni poómpdih bóo caá. ² Bíihmah Israel ā

juimenádih Dios ã ñíonitji ĩ jumuchah, queétdih át yohcap ĩ. Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji Israel ã juimená ĩ yéej chájatjidih Diosdih át naóh yacap ĩ. ¿Caán ã naóh yac daacátjidih yeéboó ñi jéihcan níit? Nin pah át níj daacáp tajĭ: ³ “Maá, ma naáwátdih naóh yapanitdih dawá ĩt mao yohop be. Meemdíh wěina, nuñúpdih jwĭ mao cáo wúhat jeé poómpnadihbüt ĩt boto mao yoh beedánap wüt be. Ma naáwátdih naóh yapanit bíicdih jumni weemjéh caá wã jedhdüp. Páant wã jumát doonádih joiná, weemdíhbüt ĩ mawíhna caá”, át níj daacáp tajĭ. ¹⁴ Páant ã níjíchah joinít, Diosboó Elíasdih nin pah át níj jepahap wüt ĩ: “Meém bíic-jeh pohba nihcan caá. Páantjeh wíh cãacwã siete mil pohba ĩ jumna caá. Queétdih weémboó wã túi wapap be. Páant wã wapachah, bita ĩ pãpni Baal wüt jumnidih queét ĩ wěi úbhcan caá. Páant dawá ĩ jumatdih jéihnit, ma úmca bojoó”, Dios Elíasdih át níjip wüt ĩ. ¹⁵ Elías jumt ih lãa, daocánnit Diosdih túi wěinit ĩ jumát pah muntih, buebüt daocánnit Israel ã juimenádih Dios búdi oina, jĭgah ennit, áihwã pínah át níwip taga. ⁶ Pániñ níonit, “Ñi túi chájat jĭb yeebdíh wã ñíona caá”, át níjcap ĩ. ĩ túi chájat jĭb ã teo wáacna, oinit, jĭgah enat yoobát áta nihcan tagaá.

⁷ Páant níjnit, ¿ded pah tigaá ã jum? Nin pah caá: “Nit wíh wã caá”, Dios queétdih ã níját pínahdih Israel ã juimená búdi ĩ náahachah yuhna, páant át níjcap wüt ĩ. Obohjeéhtih, áihwã ĩ jumát pínah níjná, daocánnitdihjeh Dios át níwip wüt ĩ. Bitá ã ñíocannitboó caandíh chah yap yohnit ĩt jumap wüt ĩ. ⁸ Páant ã yapatdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah ĩt níj daacáp tajĭ:

“Caandíh náahcannitdih Dios ũonit panihnit át chájap be. Páant ã chájachah, ded pah ã wěpatdih ã júutuchah yuhna, ĩpĭ beh encan caá. Á naáwátdih joiná yuhna, ĩpĭ beh joicán caá. Páantjeh tigaá buebüt queét ĩ jumap”, ĩt níj daacáp tajĭ.

(Dt 29.4; Is 29.10)

⁹ Maáh David nin pah caandíhchah muntih át níj daacáp tajĭ:

“Queét Israel ã juimená búdi jeémátdih, dawá bíi déedihbüt bíbohnit, wěina, ‘Jwiít dih Dios ã túi wěi enna caá’, níj jenah joinít, ded pah yéej chájnit ĩ jumát dih ĩ jéihcan caá. Páant ĩ jumuchah ennit, queétdih ma peéh chãjaá.

¹⁰ Pániñ peéh chãjna, queétdih jéih encannit panihnit ma chãjaá. Ma peéh chájnit pínahjeh jumna, búdi jĭgah naáh jumnit ĩ jumap naáh”, át níj daacáp tajĭ.

(Sal 69.22-23)

Judíowã nihcannitdih Dios ã túi úbat

¹¹ Páant níjnit, nin pah wã jwúub úbh joiná caá: Israel ã juimená, Cristodih ĩ náahcah ennit, ¿Dios queétdih yohat yoobát taniít? ñi jenah joyóchah. Queétdih páant bóo pohba ã chájcan níit. Páant ã yohcan yuhna, queét Cristodih ĩ náahcah, bueb judíowã nihcannitboodíh Dios ã túi úbbipna caá. Judíowãboó ĩ jepchá t-bat pínah níjná, judíowã nihcannitdih Dios áihwã pí-

††† 11:1 Fil 3.5 † 11:3 1R 19.10,14 †† 11:4 1R 19.18

nah ã chãjna caá. ¹² Judíowã Cristodih náahcan, ĩ yap yohat jĭib, bueb lãa nihat baácdih moondíh dawá túi úbnit, Dios queétdih ã túi cháj wúhna caá. Pániñna, judíowã yap yohnit ĩ jumuchah, bitadih Dios túi chãjna, queét judíowã Cristodih ĩ jepahachah bácah, bitadih chah túini pohba ã cháj wúhhipna caá.

¹³ Páant níjná, yeéb judíowã nihcannitdih wã naóhna caá. Yeebdíh caá Cristo weemdíh ã bohéat túutüp. Pániñ yeebdíh bohéna, oboh nih bohéna wã chájcan caá. ¹⁴ Páant wã déewádih wãpĭ níj naóhna caá, Dios ã túi úbnit ñi jumát dih ĩ jéihyat pínah níjná. Pániñ jéihnit, íjina, túut nuumnit, queétdih Cristodih ĩ náahachah ennit, Dios queétdihbüt ã túi úbbipna caá. ¹⁵ Judíowádih Dios ã cádah jwúuchah, nihat baácdih moón judíowã nihcannitboó túini doonádih joinít, Cristodih ĩ jepahna caá. Páant ĩ jepahachah ennit, queétdih ájeéh ã túi jumát túutna caá. Queét judíowãboodíh áihwã pínah ã chájachah bácah, nihat baácdih moondíh túini yoobát ã jumát túutbipna caá. Áihwã ĩ jumuchah, chah dawá Cristodih jepahnit iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi úbbipna caá. ¹⁶ Nin pah caá ã jumap: Cãacwã ĩ jwĭh chãjni pan dahdih Diosdih ĩ wúhuchah, “Nin túini caá”, ã níj enbipna caá. Pániñ caanbít dih ennit, nihat jedhndihbüt bíic yoobó “Nin túini caá” ã níj enbipna caá. Pániñ pah muntih, máa náat túini ã jumuchah, áih cácanabüt túini ã jumna caá. Páant níjná, nin pah wã níj naóhna caá: Jwĭ nuo Abrahamji Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh ã níj enat pahjeh, ã juimenábüt caandíh ĩ túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, queétdihbüt ã níj enbipna caá.

¹⁷ Biquína judíowã olivo nah Dios ã bóod yohni cácana panihnit ĩ jumuchah, yeéb judíowã nihcannitboodíh ã bóod yohopjidih ã jwúub dwejnít panihnit ñi jumna caá. Yeéb jiadih bóo olivo cácana panihnit ñi jumuchah yuhna, momni olivo nah panihndih át jwúub dwejüp wüt ĩ. Páant níjná, nin pah wã níj naóhna caá: Judíowã ĩ jumapjidih yeéb judíowã nihcannitdih Dios át jwúub túut nuóm jwejep wüt ĩ. Pániñ dwejnít panihnit ñi jumuchah, judíowádih Dios ã túi teo wáacat pah, bueb yeebdíhbüt ã túi teo wáacna caá. ¹⁸ Páant yeebdíh ã níwichah jéihnit, “Jwiítboó judíowádih chah túinit caá”, ñi níj jenah joicá bojoó. Nindih ñi túi náhni-naá: Ded máa cácana áih náatdih ápĭ teo wáaccan caá. Obohjeéhtih, áih náat caá caán cácanadih ã túi teo wáacap. Páant ã nihat pah, jwiít judíowádihjeh Dios jwĭh ñíona, máa náat panihnit jwĭ jumna caá. Pániñ ñíona, jwĭ dée pínah Cristodih át níwip wüt ĩ, yeebdíhbüt ã túi úbat pínah níjná. Pániñna, “Jwiítboó judíowádih chah túinit caá”, ñi níj jenah joicá bojoó.

¹⁹ Yeéb judíowã nihcannit nin pah ñita níj tágaá: “Biquína máa cácanadih ĩ bóod yohat pahjeh Dios biquína judíowádih át yohop wüt ĩ, jwiítboó áihwã jwĭ jumát pínah níjná”, ñita níj tágaá. ²⁰ Páant ñi níját yoobópdih tigaá. Obohjeéhtih, queét Cristodih ĩ túi jenah joicátji jĭib Dios queétdih át cádah jwúuchah taga. Cristodih ñi túi jenah joyát jĭibjeh áihwã pínah yeebdíh át níwip taga. “Jwiít judíowádih chah túinit caá”, ñi níj

jenah joyóchah, ã túican caá. Yeebbút ñi túi chãja chaáh, queét judíowã ï cádahat pah “caandíh ñi cádah-ná” niijná. ²¹ Jwíih jəmni cácana panihnit judíowã Cristodih ï jepahcat jíb, Dios yohna, yeéb ã jwúub túut nœmní cácana panihnit, caandíh ñi cádahachah ennit, yeebdíhbut bíic yoobó ã yohbipna caá. ²² Dios yeebdíh ded pah ã túi chãjatdih ñi túi náhninaá. Úum náah jəmni caandíh jepahcannitdih ã peéh chãjat pínahdihbut búdí jenah joyát caá náahap. Yeéboó caandíh ñi túi jenah jói cádahcah, yeebdíh ã túi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh ñi cádahachah, yeebdíhbut Dios ã yohbipna caá. ²³ Queét jepahcannit judíowã túut nœmní, caandíh ï jepahachah, caán ã bóod yohni cácana panihni ï jəmchah yəhna, queétdih ã jwúub dœjbípna caá, ã ñionit bíicdih ï jwúub jemat pínah niijná. Diosdih dedé bəwat wihcah, ã yohnijidih ã jéih jwúub dœjúná caá. ²⁴ Pánihna, yeéb judíowã nihcannit jiadih bóo olivo cácana panihnit ñi jəmchah yəhna, momni olivo nahdih dœjút pah, Dios yeebdíh áihwã pínah át chãjap wət jī. Yeebdíh pánih chãjni jəmna, judíowãboó ã jwíih ñionit ï jəmchah, momni olivo nah yoobát panihnidih queét ã yohnitjiboodíh ã jwúub dœjút pínahdih Dios ã bəwacan caá.

Dios judíowãdih ã túi ɛbat

²⁵ Yeéb wã déewã panihnit, “Dios jwiít judíowã nihcannitdih chah ã wēi enna caá”, ñi niij jenah joicát pínah niijná, bœ yeebdíh cáacwã ï jéihca naáhdih wã naóhbipna caá. Nin pah ã jəmna caá: Bœ jwəh dawá judíowã Diosdih ï jepah jwəhcan caá. Dios ã ñionit judíowã nihcannitdih áihwã ã chãjat túttimah, judíowã jwəh jwúub túut nœmní, caandíh ï jepahbipna caá, bœca. ²⁶ Páant ï jepahachah, queét nihát iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ɛbbipna caá. Páant ã yapat pínahdih Dios naáwãtdih naóh yapanit nin pah ït niij daacáp tajī:

“Jerusalén tútchimant jéóhni judíowãdih ã túi ɛbbipna caá. Pánih jéóhni boó queét Jacob ã jəimená Diosdih ï náahcatjidih ã túut nœmbípna caá.

(Is 59.20)

²⁷ Páant ã túut nœmúchah, ï yéejatdih wã yohbipna caá. Pánih yohnit, wã niijátji pahjeh queétdih wíihwã wã chãjbipna caá, Dios ã niijná caá”, ït niij daacáp tajī.

(Jer 31.33-34)

²⁸ Judíowã ï nœowãdih ã ñionitji ï jəmchah, Dios queétdih búdí ã oyatji pahjeh mœntih, bœ jəmnitdihbut bíic yoobó ã oina caá. Obohjeéhtih, páant ã oinit ï jəmchah yəhna, Cristoíh doonádih joíhcan, Diosdih eníhcannit ï jəmna caá. Páant ï eníhcat jíb, bœ jwəh yeéb judíowã nihcannitboó Cristoíh doonádih joinít, ñi jepahna caá. Obohjeéhtih, judíowã Diosdih ï eníhcah yəhna, Dios páantjeh queétdih ã oina caá. ²⁹ Pánih oina, ï nœowãdih Dios ã niijátji pah ï jəimenádihbut ñionit, ã oi cádahcan niít. ³⁰ Yeéboó jãtih Diosdih yap yohnit ñi jəmchah yəhna, judíowã ï yap yohochah ennit, bœ jwəh yeebdíh jígah ennit, Dios át túi ɛbap taga. ³¹ Yeebdíh ã jígah en teo wáacatdih enna yəhna, queétdi boó páantjeh yap yohnit ï jəmna caá. Pánih yap

yohnit ï jəmchah, Dios yeebdíh ã jígah enat pahjeh queétdihbut bíic yoobó ã teo wáacbipna caá. ³² Nin pah caá: “Nihat cáacwã təbit yap yohnit ï jəmchah, queét nihát dih jígah ennit wã teo wáacbipna caá”, Dios ã niijná caá.

³³ ¡Chool! ¡Dios wēpni niít! Nihat túi jéih beedáni yoobát caá ã yoób jəmep. Páant ã jəmchah, ã jenah joyát dih, ã chãjatdihbut jwiít cáacwãboó jwí túi jéih beedácan caá. ³⁴ Nin pah Dios naáwãtdih naóh yapanit ït niij daacáp tajī: “Dios jwí maáh ã jenah joyát dih det ï jéihcan caá. Pánih jéihcannit jəmna, det caandíh ‘Nin pah ma chãjaá’, ï jéih niijcán caá. ³⁵ Det Diosdih bíih pah bóodih ï wəhat túttimah, ‘Caán weemdíh ã jíb bœdána caá’, ï jéih niijcán caá”, ït niij daacáp tajī. ³⁶ Dios nihát dih chãjni ã jəmna caá. Pánih jəmna, nihát ã chãjni áih míic ã jəmchah, nihát dih ã wəpatjīh páantjeh ã jemat túutna caá. Páant ã jəmchah, yeó jáap jemat pah caandíh jwí wēi naóh jīh. Páant tí ã jəm nah. †

Dioíhwãdih túini chãjat caá náahap

12 Dios jwiít dih búdí ã oyatdih náhninit, ded pah ã chãjatdihbut jenah joiná, nin pah ñi chãjat pínahdih yeebdíh búdí wã náah yacna caá: Túini oveja wéúhdih ï mao cáo wəhat pah, yeebjéh Diosdih ñi míic wéúú, ã náahatdihjeh ñi chãjat túut niijná. Páant tigaá náahap jwiít dih, Diosdih jwí túi weñaat túut niijná. ² Pánih chãjnit, Diosdih jéihcannit ï jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Yeejép ï chãjat pah bíic yoobó ñi chãjca bojoó. Ñi jenah joyát dih túut nœm bájna, túinidih chãjnit ñi jəmbipna caá. Pánih túut nœmná, Dios yeebdíh ded pah ã náah yacatdih ñi jéihbipna caá. Á náah yacat túini jəmna, yoobópdihbut ã jəmna caá. Caán ã náah yacat pah chãjna, Diosdih ñi túi weñabipna caá.

³ Búdí oinit, Dios weemdíh ã níwip jī, cáacwãdih wã bohéat pínah niijná. Pánih bohéni jəmna, nihát yeebdíh nindih wã naóhna caá: “Weém túi jéihni yoobát caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Jesús dih túi jenah joinít jəmna, “Dios weemdíh ã teo wáacat pah bóojeh tigaá wã jéih chãjap”, niij jenah joyát caá náahap. ⁴ Jwiít nihát Cristoíhwã míic jəmna, áih bácah panihni jwí jəmna caá. Pánih jəmna, mácah tewatna Dios jwiít dih át wəhəp taga. Nin pah ã jəmna caá: Jwíih bácahdih téihyana, jítchana, quíibna, dawá ã jəmna caá. Pánihna, bíic bácah jəmna yəhna, mácah tewatna ã jəmna caá. Páant jwíih bácah ã jemat pah, jwiít Cristoíh bácah panihni jwí jəmchah, mácah tewatna jwiít dih ã wəhna caá, jwí túi míic teo wáacat pínah niijná. †

⁶ Dios jwiít nihát dih ã teo wáacachah, mácah tewatnadhí át wəhəp taga, ã wəpatjīh jwí chãjat pínah niijná. Biquína jwiít dih Dios naáwãtdih naóh yapanit pínahdih át níwip taga. Páant ã ñionit jəmna, Cristodih ï túi jenah joyát pah bóo bitadidihbut ï túi naóh yapana naáh. ⁷ Bíihboodíh cáacwãdih teo wáacni pínahdih

† 11:33 Is 55.8-9 †† 11:34 Job 15.8; Is 40.13; Jer 23.18; 1Co 2.16

‡ 11:35 Job 41.11 †† 11:36 1Co 8.6; Ef 4.6; Col 1.16 †† 12:4-5 1Co 12.12

Dios át ñíwip taga. Páant ã ñíoni jəmna, Dios ã wē-patjīh bitadih ã túi teo wáaca naáh. Bitadih Dios naáwátđih bohéni pínah jəmna, caandíh ã túi bohéna naáh. ⁸ Bíihboó bitadih weñani pínah jəmna, queéđđih ã túi weñana naáh. Bíihboó, moh yéejnitđih bíi déedih túi wēhni pínah jəmna, túini caolih jəmnit, ã wēi wēhna naáh. Bitaboó maáta pínah jəmna, túi jenah joinítjeh ĩ wətə naáh. Bíihboó jígah en teo wáacni pínah jəmna, ã túi wēi teo wáaca naáh. Pánihna, mácah jéihnit ñi jəmat yooó yeeb Cristoihwā túi míic teo wáacat caá náahap. †

Cristoihwāđih ded pah chājat caá náahap

⁹ Nin pah caá yeeb Cristoihwāđih jəmat náahap: Bitadih túi oyat caá náahap. Yeejəpđih en iinít, túini boodíh chājat pínahđih búdí ñi bidíi. ¹⁰ Ñi úwđwā yooátđih ñi oyat pah Cristoihwā ñijeéh jəmnitđih bíic yooó ñi oyoó. Ñijeéh jəmnitđih ñi túi míic wáyaá.

¹¹ Dios ã wətə pah chājna, yabhcanjeh, ñi túi wēi jepahaá.

¹² Dios yeebdíh ã pebhna ã ɸb bejat pínahđih jéihna, túi wēi páñat caá náahap. Yeejəp yapna yəhna, bíic yooó Cristodih cádahcat caá náahap. Diosđih ñi túi ɸúbh cádahca bojó.

¹³ Jesúihwā moh yéejnitđih ñi túi teo wáacá. Bitā ñi pebh ĩ jəibínachah, queéđđih ñi wēi jwāá. ††

¹⁴ Det yeebdíh yeejəp ĩ chājachah, “Yeejəp ĩ yap dáh-wa naáh”, niicánjeh, “Ī túi yapa naáh”, ñi niijí. ‡

¹⁵ Det wēinitjééh jəmna, yeebút ñi weñé. Jígahnit ĩ jəmɸchah, ĩjééh ñi jígah wáacá.

¹⁶ Bíicđih ñi túi jəmɸ. “Weém chah túini caá”, niij jenah joicánjeh, oboh jəmnit bíicđih ñi túi jəmɸ. “Weémboó túi jéih beedáni caá”, ñi niij jenah joicá bojó. ‡

¹⁷ Bitā yeebdíh yeejəp ĩ chājachah yəhna, queéđđih yeejəp chāj jwɸɸbaca bojó. Túinijeh ñi chājaá, “Nin ã túi chājna caá”, niihat ĩ niij jéihyat pínah niijná. ¹⁸ Yeéb ñi déewāđih túi chājat pínahđih búdí ñi bidíi, bíicđih túi jəmat tət niijná. ¹⁹ Yeéb, wā oinitá, bitā yeebdíh yeejəp ĩ chājatjī jīb, ñi jwɸɸb peéh chājca bojó. Ī yéej chājatjī jīb, Diosboó ĩjnit, queéđđih ã peéh chājbična caá. Páant ã chājat pínahđih jenah joinít, Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Weémboó cáacwā ĩ yéej chājat jīb yooópdih wā peéh chājbična caá, jwí Maáh ã niijná caá”, át niij daacáp tají. ‡‡²⁰ Páant ã jəmɸchah, yeebboó nin pah ñi chājaá: Yeebdíh en jéihni ã nɸgúp wənɸchah ennit, ã jeémát pínahđih ñi wēhɸ. Ā taca jootóchah ennit, ã babhbat pínahđihbət ñi wēhɸ. Páant caandíh ñi túi chājachah enna, búdí ã tíicbična caá. ‡‡²¹ Bitā yeebdíh yeejəp ĩ chājachah, queéđđih bíic yooó yéej chāj jwɸɸbacan, túinijeh ñi chājaá.

Ñi maátadih jepahat caá náahap

¹³ Nihat maátadih Diosjeh tigaá ĩ maáh jəmat pínahđih át ñíwip taga. Páant ã maáh waadánit ĩ jəmɸchah, queét yeebdíh ĩ wətɸchah, ñi túi jepahaá. ² Det jwí maátadih jepahcannit, Dios ã ñionitđih yap yohna caá ĩ chājap. Páant ĩ yap yohatjī jīb queéđđih peéh chājat ã jəmbipna caá. ³ Det túi chājnit ĩ maátadih ĩpí ɸmcan caá. Obohjeéhtih, yeejəp chājnitboó ĩ maáta ĩ peéh chājat pínahđih ĩpí ɸmna caá. Ñi maátadih ɸmcat tət niijná, túinidijeh ñi chājaá. Páant ñi túi chājachah ennit, “Ma túi chājna beé”, maátaboó yeebdíh ĩ niijbipna caá. ⁴ Dios yeebdíh teo wáacat tət niijná, ñi maátadih ã wətəna caá, ñi túi jəmat pínah niijná. Obohjeéhtih, ñi túi chājcah, yeebdíh ĩ peéh chājat pínah niijná, Dios queéđđih át ñíwip taga. Páant yeejəp chājnit jəmna, queéđđih ɸmat caá náahap. ⁵ Peéh chājat náahcan, ñi maátadih túi jepahat caá náahap. “Páant wā chājachah, ã túibipna caá”, niij jenah joiná, túi jepahnit, túinijeh chājat caá náahap. ⁶ Ñi maátadih caán tewatđih Dios át wēhɸ taga. Páant ĩ túi tewechah ennit, yeebboó ĩ tewat jīb ñipí jīb chājna caá.

⁷ Ded pah yeebdíh ĩ jīb chājat tətɸchah, túi jepahnit, ñi jīb chājaá. Maáta ĩ tewat jībɸt, túi jīb chājnit, queéđđih túi wēi naáwát caá náahap. ‡‡

Míic oyat caá náahap

⁸ Bitadih ñi jīb bəwđáatđih waícanjeh ñi jīb chāj beedánaá. Obohjeéhtih, ñi túi míic oi cádahca bojó. Det bitadih oina, Dios ã wətəđđih ã túi jepahna caá. ⁹ Ā wətə nin pah caá ã niijp: “Bíih áajīh ñi yéej chājca bojó. Cáacwāđih ñi mao yohca bojó. Ñi nɸmca bojó. Bitáih bíi déedih ñi en ñinahca bojó”, ã niij wətəna caá. “Meemjéh ma míic oyat pahjeh mənťih, bitadihbət ma oyoó”, ã niij wətəđđih jepahna, Dios niihat bíih ã wətəđđihbət jwí túi jepah beedána caá. ¹⁰ Bitadih oina, queéđđih jwí yéej chājcan niit. Pánihna, queéđđih oina, Dios ã wətəđđih túi jepah beedána caá jwí chājap.

¹¹ Ɔonit panihnit ñi jəmca bojó. Nin baácboó ded pah ã yapatđih túi jenah joinít ñi jəmɸ. Jesús ã jwɸɸb dei jəwát pínahđih náhninit, ñi túi páñaá. Caandíh jwíh jepahna, “Jwíđđih ɸbđđih ã jwɸɸb dei jəóhbipna caá”, jwí niij jenah joyóp ĩ. Obohjeéhtih, bɸ ã jwɸɸb dei jəwát pínah bahnijeh caá ã jədhɸp. Páant bahnijeh ã jədhɸchah, jwíđđih túi jenah joyát caá náahap. ¹² Jesús ã jwɸɸb dei jəwáɸchah, chei panhipboó yeejəp ĩ chājat waícanjeh ã bəwđbipna caá. Jesús ã jwɸɸb dei jəwát pínah bahnijeh ã jədhdatđih jéihnit, yeejəp chājatđih cádahnit, Jesús ã yeh iiguíp panhipboó jəmna, túinijeh chājat caá náahap. ¹³ Jwíđđih míicjeh túi chājat caá náahap. Wēi babh máihñat, íi náah chājatđihbət jwí bidcat dée caá. Míic jéihnit, míic jepchá təbnitbət jwí jəmca boj jīh. ¹⁴ Pánihna, yeejəp ñi ñinahatđih cá-

† 12:8 1Co 12.4-11 †† 12:13 He 13.2; 1P 4.9 ‡ 12:14 Mt 5.44; Lc 6.28 †† 12:16 Pr 3.7 ‡‡ 12:19 Dt 32.35 ‡‡‡ 12:20 Pr 25.21-22

‡‡‡ 13:7 Mt 22.21; Mr 12.17; Lc 20.25 § 13:9 Ex 20.13-15,17; Dt 5.17-19,21; Lv 19.18

dahnit, jwí Maáh Jesucristo ã teo wáacatjĩh túinidihjeh ñi chãjaá. †

Bitadiah yeejép jenah joicát

14 Jesúsdiñ jãap jepahnit pah, ã naáwátidih túi jéih jwũhcannitidih ñi túi míic pej jũmũú. † Túi jéih jwũhcah ennit, “Meém jéihcanniabeh caá”, ñi míic niij íjaca bojoó. ² “Weém niñat ñũũpũwãdih wã jeémécah ã túina caá”, biquína † niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó, Jesúsdiñ doonãdih túi jéih jwũhcannit, ñũũpũwãdih jeémpanjeh, pácahinadiñjeh † jeémpan caá. ³ Det niñatidih jeémpanit, pácahinadiñjeh jeémpanit-boodih “Meém oboh jũmni caá”, † niij jenah joicá bojo naáh. Pácahinadiñjeh jeémpanitbũt niñatidih jeémpanit-boodih “Yeejép chãjna caá ma chãjap”, † niij jenah joicá bojo naáh. Det Jesúsdiñ jepahnit niñatidih jeémpanit † jũmũchah yũhna, “Nit wíihwã caá”, Dios queétdih ã ni-ijná caá. Áihwã † jũmũchah ennit, ñũũpũwãdih jeémpannitboó queétdih yeejép † niij jenah joicá bojo naáh. ⁴ Ded Jesúsdiñ jepahni Diosdiñ teo wũhni panihni caá ã jũmũp. Pãant áih ã jũmũchah, yeébbó caandih ñi jéih naóh yaccan caá. Ded pah caán ã chãjatidih ennit, ã maáhjeh “Ma túi chãjna beé. Ma túi chãjcan beé”, ã jéih niijná caá. Pãnihna, Jesúsdiñ ã jũmũchah, áihdih túi teo wáacna, “Meém yeejép chãjni caá”, caandih Jesús ã niij naóh yaccan niit.

⁵ “Diosdiñ jwí weñat pínah nin yeó jãapjeh caá. Biíh yeó jãap jwí tewat pínah ã jũmna caá”, biquína † niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó yeó jãap jũmat pah biíc yoobó Diosdiñ † wẽina caá. Queét biíc yoobó chãjcanit jũmna yũhna, niñat nin pah † niij jenah joyó naáh: “Jesús ã náah yacat pahjeh wã chãjna caá”, † niij jenah joyó naáh. ⁶ Det “Nin yeó jãapdiñ Diosdiñ jwípí wẽina caá”, niij jenah joinit, jwí maáhdih jepahna caá † chãjap. Bitá “Yeó jãap jũmat pah Diosdiñ jwípí wẽina caá”, niij jenah joinit, queébtũt jwí maáhdih jepahna caá † chãjap. Det déepdiñ jeémpanit, Diosdiñ “Túina caá, Paá”, niij jeémpan, Diosdiñ † wẽina caá. Bitaboó Diosdiñ weñat túũt niijná, déepdiñ jeémpannit, Diosdiñ “Túina caá, Paá”, biíc yoobó † niij wẽi naóhna caá. ††

⁷ Jwiit niñat Cristoíhwã jũmna, jwí náahatidihjeh jwí jéih chãjcan caá. Báadh jwũhna, jwí maáhdih jwí jepahna caá. Wũnnabũt jwí maáihwã jwí jũmna caá. Nin baácboó jũm jwũhna, caandih weñaat caá náahap. Jwí wũnat pínah jãtihbit, áihwã jũmna, caandih páantjeh biíc yoobó weñaat caá náahap. Pãnihna, jwí báadhachah, jwí wũnũchahbũt, páantjeh Cristoíhwã jwí jũmna caá. ⁹ Báadhniitidih, wũnnitjidiñbũt, jwí Maáh jũmat túũt niijná, Cristo wũnniji ãt jwũũb boo pũd jũũwũp wũt jĩ.

¹⁰ Niñat áihwã jũmna yũhna, ¿Dépanih tigaá ñi déewã panihnit Jesúsdiñ jãap jepahnit † jũmũchah, “Dios meemdiñ ã peéh chãja naáh”, ñi niij naóh? ¿Dépanih tigaá ñi déedih oboh jũmni pah ñi en? Diosboó ded pah jwí chãjatidih jéih beedani ã jũmatidih túi náhniat caá náahap. Á jũmũpboó jwí jũibí ñũũchah, biquína jũmat pah ded pah jwí chãjatidih ã wũbh

joyóchah, jwiit niñatidih jepahat ã náahbipna caá. Pãant ã wũbh joyát pínahdih náhniit, ñi dée panihnidih “Yeejép caá”, ñi niijca bojoó. ¹¹ Dios naáwátidih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“Nin pah jwí Maáh ã niijná caá: ‘Weém báadhni wã jũmũchah, yoobópdih wã niiját biíc yoobó ã yapbipna caá: Niñat wã pebh bódicha caj yoh ñajnit, ‘Meém túini, wẽpni caá’, weemdiñ † niij, wẽi naóhbipna caá’, ã ni-ijná caá’, ãt niij daacáp tajĩ.

(Is 45.23)

¹² Pãnihna, Dios pebhboó jwí jũibí ñũũchah, niñat jwí chãjatidih “¿Dépanih tigaá páant ma chãj?” jwiitidih ã niij wũbh joyóchah, jepahat ã náahbipna caá.

Ñi déedih bũgát dée pah chãjcat

¹³ Jwí dée panihnidih “Yeejép caá”, niij naóhcanjeh, nin pahbũt niij jenah joyát caá náahap: “Jwiit Jesúsíhwã jwí túoc bũgát panihat pah, ñũmah yéj chãj waóhca boj jĩih”, niij jenah joyát caá náahap. ¹⁴ Weém jwí Maáh Jesúsdiñ jũmna, nin wã naáwát pínahdih wã túi jéihna caá: Weémboó niñat jeémátidih wã jeémécah, ã túina caá. Pãnihna, dedé wã jeémát jĩib, weemdiñ peéh chãjat ã wihcan caá. Obohjeéhtih, biíhboó “Nin jeémátidih jeémpan, yeejép wã chãjna caá”, niij jenah joí jeémpanidih peéh chãjat ã jũmbipna caá. ¹⁵ Yeéb ñi jeémécah ennit, ñi déebũt en yac jeémpan, “Weém Jesúsdiñ wã yap yohna beé”, niij jenah joinit, búdi áta jenah joi tágaá. Pãnih chãj jũũtũna, caandih ma túi oican caá. Ñi déedihbũt Cristo ã wũn wũhatidih jéihnit, caán jeémátidih jeémpan jũũtũt caá náahap, “Cristodih ã cádahná”, niijná. ¹⁶ “Nin pah wã chãjachah, ã túina caá”, yeéb ñi niij jenah joyóchah yũhna, “Pãant ã chãjachah, ã túican caá”, bita yeebdih ita niij tágaá. Pãant † niiját pínahdih náahcan, “Pãant wã chãjat ã túyũchah yũhna, wã chãjcan niit, Jesúsíhwãdih yeejép doonã ã wihcat pínah ni-ijná”, ñi niij jenah joyó. ¹⁷ Pãnih jenah joinit, niñatidih túi jenah joyát caá náahap: Diosboó jwí maáh ã jũmũchah, jwí jeémát, jwí babhbatbũt oboh jũmni caá. Pãnihna, áihwã jũmna, Dios ã náahat pah chãjnit, bita-jeéh túi jũmni, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh weñat caá náahap. ¹⁸ Pãant jwí jũmũchah ennit, Diosboó “Meém ma túi chãjna beé”, jwiitidih ã niijbipna caá. Pãant ã niiját pahjeh mũntih cáacwãbũt biíc yoobó † ni-ijbipna caá.

¹⁹ Ded pah biícidih jwí túi jũmat pínah, ded pah jwí túi míic teo wáacat pínahdihbũt bidat caá náahap. Pãnih chãjna, Jesúsdiñ chah jwí túi jenah joibipna caá. ²⁰ Dios ã jeémát túũtcannidih ñi jeémécah ennit, biíh Jesúsíhboó ã en wẽican, Jesúsdiñ áta cádah tagaá. Pãnihna, bũgní pah ã jũmcat pínah niijná, caandih ñi jeémpanca bojoó. Yoobópdih tigaá niñat jeémát túini míic caá. Pãant ã jũmũchah yũhna, biíh pah bóo jwí jeémécah, “Nin yeejép jeémát caá”, biíhboó niijná yũhna, en yacnit, áta jeémpan tagaá. Pãnihna, Dios ã wũtatidih jenah joicãnjeh jeémpan, ã yéj chãjna caá. Pãant jwiitidih en yacnit ã jeémécah, ã yéj chãjat jwíih jĩib caá. ²¹ Ñũũp déepdiñ yeéb ñi jeémécah en-

† 13:14 Ef 6.11-17 † 14:6 Col 2.16

‡ 14:10 2Co 5.10

na, poonidihbət ƚi babhbachah enna, biih Jesúhboó “Caandih jeémp, babhna, yeejép wāta chāj tagaá”, niij jenah joiná yuhna, caanbút en yacnit, biíc yoobó āta chāj tagaá. Páant niij jenah joiní bācah, jeémp babhna, yeejép āta chāj tagaá. Pánihna, caán yeejép ā chājcat pínah, Jesúsdih ā túi jenah joí cádahcat pínahbət ni-ijná, nɛñúp déepdih, poonidihbət ƚi cádahachah, ā túina caá. ²² “Nihatdih wā jeéméchah ā túina caá”, ƚi niij jenah joyátdih Diosdihjeh ƚi naáwá. Páant niij jenah joiná, yeejépdih chājcani, “Weemdih peéh chājat ā wihcan níit”, niij jenah joiní ā wéina caá. ²³ Obo-hjeéhtih, “Nin jeémátdih jeémpna, yeejép wāta chāj tagaá”, biihboó niij jenah joiná yuhna, caán jeémátdih ā jeémát jíib, caandih peéh chājat ā jumbipna caá. Pánihna, ded pah chājna, “Nin pah chājna, wā túi chājna caá”, niij jenah joicát jíib, jwiitdih peéh chājat ā jumbipna caá.

Jwíjeéh jumnitdih túi teo wáacat

15 Jwiit Jesúsdih túi jenah joinít, behnit panihnit jəmna, wébít panihnitdih ijcanjeh, túi teo wáacat caá náahap. Pánih teo wáacna, jwí weñat pínahdihjeh chājcat caá náahap. ² Jwíjeéh jumnit Jesúhwāboodih jenah joinít, Jesúsdih chah í túi jenah joyát pínah niijná, queétdih teo wáacat ā náahna caá. ³ Cristo-boó ā weñat pínahdihjeh chājcan, bita caandih yeejép í wéhenachah yuhna, ā íip ā wətatdihjeh āpí chājap wət jí. Páant ā chājat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tají: “Meemdih yeejép í naáwát pah məntih, ma wətatdih wā jepahat jíib, weemdihbət yeejép í wéhena beé”, āt niij daacáp tají. ⁴ Jon játih Dios naáwátdih naóh yapanit daácna, jwiitbət Diosdih jwí túi jéihyat pínah niijná, ít daacáp wət jí. Í daacátjdih bohéna, ded pah Dios jwiitdih ā náah yacatdih jwí túi jéihbipna caá. Pánih bohéna, yeejép yapa yuhna, Diosdih túi jenah joí cádahcan, ā pehbboó jwiitdih ā ɛb bejat pínahdih náhninit, jwí túi wéi jumbipna caá. ⁵ Yeebdih ɛúbhna, nin pah wāpí niijná caá: “Paá, queét Jesúsdih péenitdih búdí ma teo wáacá, túi wéinit, meemdih cádahcanjeh, túi biícđih í jumat pínah niijná. ⁶ Páant queétdih ma túi teo wáacachah, queét nihat biíc yoobó jenah joinít, ‘Dios, jwí Maáh Jesucristo ā íip, túini, chah wəpni caá’, í niij wéi naóhbipna caá”, wāpí niij ɛúbhna caá.

Judíowā nihcannitdihbət túini dooná ā jwíbiát

⁷ Cristo yeebdih ā wéi enat pahjeh məntih, yeebbút biíc yoobó bita Jesúhwāđih ƚi túi wéi eneé. Páant ƚi túi wéi enechah ennit, bitabət Diosdih í wéi naóhbipna caá. ⁸ Nindih yeebdih wā naóhna caá: Cristo teo wəhni panihni ā jéúwéchah, jwiit judíowāđih pínahjeh pohba nihcan, yeéb judíowā nihcannitíh pínahbət páant āt jéúwép tají. “Yeebdih wā túi chājbiipna caá”, jwí nɛwāđih ā niijátji pah chājni ā jumatdih jwiit judíowā jwí jéihyat pínah niijná, Dios Cristodih āt wahap tají. ⁹ Pánih wahnit, yeéb judíowā nihcannitdihbət ā jíghah

en teo wáacachah ennit, yeebbút caandih ƚi wéi naáwát pínah niijná, Cristodih āt wah deyanap wət jí. Ded pah yeebdih ā teo wáacat pínahdih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tají:

“Cristo nin pah Diosdih ā niijp be: *Judíowā nihcannit pehbboó bejnit, meemdih nɛmah wéi naóhñit, queét cātił wā nɛmah wéi eobipna caá*, Diosdih ā niijp be”, āt niij daacáp tají.

(2S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰ Páant ā niij daacátji pah məntih, nin pah biih naóh yapanibət āt niij daacáp tají:

“Yeéb Judíowā nihcannit Dios ā ƚionit judíowā biícđih ƚi túi weñeé”, āt niij daacáp tají.

(Dt 32.43)

¹¹ Páant ā niij daacátji pah məntih, nin pah biihbət āt niij daacáp tají:

“Nihat yeéb judíowā nihcannit Diosdih ƚi weñeé. Nihat baácđih moón caandih ƚi wéi eweé”, āt niij daacáp tají.

(Sal 117.1)

¹² Isaiásjibət biíc yoobó məntih nin pah āt niij daacáp tají:

“Isai jɛima nihat cáacwāđih í maáh ā jumbipna caá. Pánihna, judíowā nihcannitdihbət í maáh jəmna, queét iiguípna bejnit déejidih ā túi ɛbat pínahdih í jéihbipna caá”, āt niij daacáp tají.

(Is 11.10)

¹³ Yeéb judíowā nihcannitdihbət ā túi teo wáacatdih ƚi jéihyechah, Dios yeebdih túi jumat túətnit, búdí ā weñana naáh. Pánihna, Jesúsdih túi jenah joinít, ā pehbboó yeebdihbət ā ɛb bejat pínahdih Túini Espiritu ā teo wáacatíh náhninit, ƚi túi wéi páñaá.

¹⁴ Wā déewā panihnitá, yeebdih wā bohécah yuhna, yeebjéh Dios ded pah ā jumat túətatdih túi jéihnit, ƚi-jééh jumnitdih jéih bohénit, túi chājnit yoobát ƚi jumat doonáđih wā joiná beé. Pánih joinít, “Caán dooná yoobópdih tigaá”, wā niij jenah joiná caá. ¹⁵ Páant ƚi juməchah yuhna, weemdih oina, nihat judíowā nihcannitdih Dios ā bohéat túətni jəmna, ɛumcanjeh yeebdih bainí wā naóhna caá, ƚi túi náhnit pínah niijná.

¹⁶ Páant weemdih ā bohéat túətəchah, caandih teo wəhni jəmna, Jesucristoíh túini doonáđih judíowā nihcannitdih wāpí bohéna caá. Páant wā bohénachah, Jesúsdih í túi jepahachah ennit, Túini Espirituboó queétdih Dioíhwā ā chājachah, “Nit túinit caá”, Dios ā niij enna caá.

¹⁷ Jesucristoíh jəmna, ded pah Diosdih wā teo wəhatđih cáacwāđih búdí wāpí wéi naóhna caá. ¹⁸ Pánihna, Cristo ā teo wáacatíh wā bohénachah joiná, ā wəpatíh wā chājachah enna, dawá judíowā nihcannit Diosdih í jepahap be. Caandih bācah yoobópdih wā wéi naáwíhna caá. Bita í chājatboodih wāpí naóhcan caá. Jerusalén tútchidih moondih wā bohé jwíhip jí. Túttimah, nihat tútchina jumat yoobó jib bejnit, pəú Iliria baácđih jwíbiát, caanjíh moondihbət Cristoíh túini doonáđih wā túi bohénap jí. ²⁰ Bita í bohénitjdih wā jwəb bohéihcan, Cristoíh túini doonáđih joi jwəhcanitdihjeh búdí wāpí bohéhna caá. ²¹ Páant wā bo-

héihat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají:

“Á naáwátdih joi jwéhcnannitji caandíh ĩ joibípna caá. Queét áih téini doonádih joinít, ĩ túi beh joibípna caá”, át niij daacáp tají.

(Is 52.15)

Pablo Roma tútchina ā bejíhat

²² Nihat tútchinadih moondíh caán doonádih bohé jibni jumna, maatápdih ĩi pehbhoobút yeebdíh enedih wā bejíhip yeh be. Obohjeéhtih, pánih bejíhna yehna, búdí tewat ā jumuchah, wā jéih bejcap be. ^{†23} Nin baácdih moondíh naóh péana, dawá jópchi yeebdíh enedih bejíhniji bue jwéhna ĩi pebhna wā bejbipna caá. ²⁴ España baácdih moondíh bohénadih bejna, yeebdíh wā en yap bejbipna caá. Pánihna, ĩijeéh jumna, bíicdih búdí jwí wéibipna caá. Bahnijeh jumnit, ĩi teo wáacatjéh España baácna wā bejbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, butéhjeh Jerusalén tútchidih moón Jesúíhwā dih dinerodih wahat tút niijná, caanná bej jwéhat tút caá wā chájap. ²⁶ Macedonia baácdih moón, Acaya baácdih moonbút Jerusalén tútchidih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih teo wáacat tút niijná, túi wéinit, dinerodih ĩi wéhup be. Páant ĩi wéhni dinerodih queétdih wahadih wā bejna caá. ^{††27} Caán dinerodih wéhna, queétjeh túi wéi jenah joinít, ĩi wéhup be. “Páant judíowā dih ĩi teo wáacat ā túina caá”, wā niij jenah joiná caá. Jwiít judíowā dih Dios Cristoíh doonádih át jwíh jéihyanap wut ĩi. Páant ā jéihyanachah, jwiít judíowā queét judíowā nihcannitdih teo wáacnit, áih téini doonádih jwí bohénap ĩi. Páant jwí teo wáacachah, queét Macedonia baácdih moón Acaya baácdih moonbút Jerusalén tútchidih moón judíowā dih ĩi teo wáac jwéubaat ā túina caá. ‡

²⁸ Queét ĩi wahni dinerodih Jerusalén tútchidih moondíh wéh péanit, España baácna wā bejbipna caá. Pánih caanná bejna, yeebdíh wā en yap bejbipna caá. ²⁹ ĩi pebhna juibínit, Cristo ded pah búdí ā teo wáacatdih jwí míic wéhenachah, jwiít bíicdih ā túi weñabipna caá.

³⁰ Wā déewā panihnitá, jwí Maáh Jesucristodih túi jenah joinít jumna, Téini Espíritu jwiít dih ā míic oyat tútuchah, weemdíh búdí ĩi wéubú, wā tewat buoni ā jumuchah yehna, wā túi buujáát pínah niijná. ³¹ Judea baácdih moón Jesúíhwā nihcannit weemdíh yeejép ĩi chájíhichah yehna, Dios weemdíh ā wapat pínahdihbut ĩi wéubú. Jerusalén tútchidih moondíh dinerodih wā wéhuchah, caandíh ĩi wéi ubat pínahdihbut ĩi wéubú. ³² Páant ĩi wéubúchah, Dios ā náahachah, ĩi pehbhoó wā túi juibíipna caá. Pánih caanná juibínit, ĩijeéh jumna, weemdíh ĩi weñanachah, ĩi pebh wā túi choo jwéhbiipna caá. Pánih chooníji España baácna wā bejbipna caá. ³³ Dios jwiít dih túi jummat túttni ĩijeéh ā jumuchah. Páant tíi ā jumuchah.

Pablo ā pée túyat tútat

¹⁶ Jwí dée wili panihnih Febe wut jumnih ĩi pehbhoó mi bejna caá. Caánt Cencrea wut jumni tútchidih moón Jesúíhwā dih túi teo wáacnih caá. Dawá cáacwā dih teo wáacnit, weemdíhbut mi túi teo wáacap ĩi. Jwí Maáh Jesúíh wili mi jumuchah, caántdih ĩi wéi jwáá. Caántdih bíih pah bóo ā wihcah enna, ĩi wéhú. Páant tigaá jwiít Jesúíhwā dih míic teo wáacat náahap.

³ Aquila, yad Priscilabut ĩi túyeh naáh. Jesucristoíh doonádih wā bohénachah, queét wájeéh ĩi tewep ĩi. ^{†4} Bitá weemdíh ĩi mao yohíhichah, weemdíh ĩi teo wáacat jíb queétdihbut bainíbit mawat dée ā jedhdup ĩi. Pánihna, queétdih búdí wā weñechah, nihat judíowā nihcannit Jesúíhwā but queétdih ĩi wéina caá. ⁵ Aquilawáih muedíh míic wáac joinít Jesúíhwā but ĩi túyeh naáh. Wā oini Epenetobut ā túyeh naáh. Caán Asia baácdih moondíh Cristodih jwíh jepah waóhni ā jumuchah ĩi. ⁶ María wut jumnihbut mi túyeh naáh. Caánt yeebdíh búdí mi teo wáacap ĩi. ⁷ Andrónico, Juniasjéh ĩi túyeh naáh. Queétdihbut judíowā jumnit, weem páh muntih Jesúíhwā ĩi jummat jíb, nemat muboó wájeéh ĩi jumuchah ĩi. Cristodih wā jepahat pínah játi queét ĩi át jepahap tají. Jwiít Jesúíhwā jwí maátajeéh ĩi jumuchah, “Yoobópdih chájnit, ĩi túi waóhna caá”, nihat queétdih ĩi niij wéi naóhna caá.

⁸ Jesús ā oyatjéh wā oini Ampliatobut ā túyeh naáh. ⁹ Urbanobut ā túyeh naáh. Caanbút Cristoíh doonádih bohé wáacni caá. Wā oini Estaquisbut ā túyeh naáh. ¹⁰ Apelesbut ā túyeh naáh. Caán yeejép yapna yehna, Jesús dih ā cádahcatdih ennit, nihat Jesúíhwā caandíh ĩi túi wéi enep wut be. Aristóbuloíh muedíh moón nihat ĩi túyeh naáh. ¹¹ Wā dée Herodiónbút ā túyeh naáh. Narcisoíh muedíh moón Jesúíhwā but nihat ĩi túyeh naáh. ¹² Trifena, Trifosajéh ĩi túyeh naáh. Queét yaádh jwí Maáh Jesús dih teo wéhna, áihwā dih búdí ĩi teo wáacap wut be. Jwí oinih Pérsidabut mi túyeh naáh. Caántbut jwí maáhdih túi teo wéhni mit jumuchah wut be. ¹³ Rufobut nihat Jesúíhwā ĩi wéi naóhni ā túyeh naáh. Á ĩinbut mi túyeh naáh. Caánt wā ĩin panihnih caá. ^{††14} Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, bitá ĩijeéh jumnit Jesúíhwā but ĩi túyeh naáh. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, ā jwan Olimpas, bita ĩijeéh jumnit Jesúíhwā but ĩi túyeh naáh.

¹⁶ Dios ā oyatjéh yeéb Jesúíhwā ĩi túi míic wéubú. Nihat Jesúíhwā but yeebdíh ĩi túyat túttna caá.

Pablo ā pée wutat

¹⁷ Wā déewā panihnitá, ĩijeéh jumnit biquína yeebdíh míic en jéhíhat túttnit, bíicdih ĩi túi jummatdih ĩi yeejanap wut be. Páant ĩi chájachah, yeéboó Jesúíh naáwátdih ĩi jepahatjídih ĩi cádah bejna caá. Páant ĩi cádahachah enna, ĩi túi chája chaáh! Queétdih ĩi pej jumca bojóo, yeebdíh chah ĩi yeejacat pínah niijná.

¹⁸ Pánih cádahnit jwí Maáh Jesucristodih teo wéhni ni-

hcan caá. Yeejép ĩ en ĩinahatdihjeh chājnĩt ĩ jəmna caá. Queét túini jacjeh ĩ bohéna yəhna, ĩ yee naóh bohénachah, túi jéihcannitboó queétdih ĩ túi joiná caá. Pánihna, queét yee naóhntdih ĩi pej jəmca bojóo.
¹⁹ Obohjeéhtih, yeebboó Jesúsdiĥ túi jepahnit caá ĩi jəmɸ. Pánih túi jepahnit ĩi jəmat doonádiĥ nihāt ĩt joyóp wət be. Weembút caán doonádiĥ joinít, búdí wā wēina caá. Pánih wēina yəhna, yeebdíĥ bainí wā ɸm yacna caá, “queét yee naóhntboodíĥ ĩi jepahná”, ĩi-ijná. Ded pah túi chājatdiĥ ĩi jéihyat pínahdiĥ yeebdíĥ búdí wā náah yacna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājat pínahboodíĥ ĩi jéihyatdiĥ wā náah yaccan caá. ²⁰ Pánih jéihnt ĩi jəmɸchah, Dios, jwiítđiĥ túi jəmat túətni, yeebdíĥ ā teo wáacɸpna caá, nemépwā ĩ maáh Sa-tanásdih ĩi yap yohāt pínah ĩiijná. Jwí Maáh Jesucristo yeebdíĥ oinit, ā túi teo wáaca naáh.

Pablojééh jəmniĥ ĩ túyat túətat

²¹ Timoteo, wā pej jəmni, yeebdíĥ ā túyat túətna caá. Wā déewā Lucio, Jasón, Sosípater yəh bəca yeebdíĥ ĩ túyat túətna caá. †

²² Weém, Tercio, Pablo ā daacát túətuchah, daác wəhni wā jəmna caá. Weembút Jesúsdiĥ jəmna, yeebdíĥ wā túyat túətna caá.

† 16:21 Hch 16.1

²³ Weém Pablo, Gayoíĥ məđdíĥ wā jəmna caá. Nin məđdíĥ Jesúsdiĥwā ĩpí míic wáacna caá. Pánihna, caan-bút yeebdíĥ ā túyat túətna caá. Erasto, nin tútchidiĥ moón ĩ maátaíĥ dinerodiĥ en daoníbət yeebdíĥ ā túyat túətna caá. Jwí dée panihni Cuartobət yeebdíĥ ā túyat túətna caá. ††

²⁴ Jwí Maáh Jesucristo yeeb nihātđiĥ oinit, ā teo wáaca naáh. Páant tíí ā jəmɸ nah.

Diosdiĥ ā wēi naóh péaat

²⁵ ¡Dios, chah wəpnidiĥ jwí wēi jíih! Caán nihāt jéihni jəmna, yeebdíĥ ā jéih teo wáacna caá, wā naóhniĥi Jesúsdiĥ túini doonádiĥ túi jenah joinít, caandíĥ ĩi cá-dahcāt pínah ĩiijná. Caán doonádiĥ jon játih moón ĩt jéih jwəhcap wət jí. Obohjeéhtih, ā naáwátđiĥ naóh yapanitđiĥ jéihyanit, Diosjeh āt daacát túətɸ wət jí. Bɸ ĩ daacátđiĥ jwí enechah, jwiítđihbət ā jéihyana caá. Pánih jéihyanit, judíowā, judíowā nihcannitđihbət túi ɸbni pínah Jesús ā jəmatđiĥ weemdíĥ ā bohéāt túətɸ jí, nihāt baácđiĥ moón caandíĥ ĩ jepahāt pínah ĩiijná.
²⁷ Pánihna, ¡Jesucristo ā teo wáacatjíĥ, Dios bíicjeh nihāt jéih beedánidiĥ yeó jáap jəmat pah jwí wēi naóh jíih! Páant tíí ā jəmɸ nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

†† 16:23 Hch 19.29; 1Co 1.14; 2Ti 4.20

1 Corintios

Pablo queédih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, bíhdih daacát túttnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúihwãdih wã wahna caá. Dios weemdih ñionit, Jesucristoíh túini doonádih ã naáwát túttni wã jumna caá. Pánihni jumna, yeebdih búdí wã túyat túttna caá. Wã úd panihni Sóstenesbüt yeebdih jenah joinít, búdí ã túyat túttna caá. Yeéb jwí Maáh Jesucristodih jepahnit, Dioíhwã ñi jumna caá. Nihat baácdih moonbút bíic yoobó jwí maáhdih úbhñit, bíicdih jumnit pah Dioíhwã jwí jumna caá. Jwiít nihatdih Jesús jwí Maáh ã jumna caá. †

³ Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristobüt yeebdih búdí oinit, í teo wáaca naáh, bíicdih ñi túi jummat pínah niijná.

Dios ded pah queédih ã túi teo wáacat

⁴ Diosdih úbhñna, “Paá, queét Jesúihwãdih búdí oinit, ma túi teo wáacatdih túina caá”, wãpí niijná caá.

⁵ Pánih teo wáacna, ã jéihyanachah, ñi túi jéih naóh yapana caá. ⁶ Páant ã túi teo wáacachah, wã naóhñiji Jesúih doonádih ñi túi joyóp jí. ⁷ Búdí ã teo wáacachah, yeebdih dedé jéihcat pínah ã wihcan caá. Pánihna, Jesús ã jwúub dei jéúwát pínahdih wéi páinit, ã wépatjñh ñi míic túi teo wáacna caá. ⁸ Yeebdih páantjeh ã túi teo wáacbipna caá, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Páant ñi cádahcchah, Jesucristo ã jwúub dei jéúwúchah, yeebdih yéejat peéh chájat ã wihcan níit. ⁹ Dios jwiítidih ã ñíwip jí, jwí Maáh Jesucristodih jwí túi pej jummat pínah niijná. Páant ã niijátji bíic yoobó ã chájibipna caá.

Í míic jéihñatdih ã cádahat tútat

¹⁰ Dios páant yeebdih ã teo wáacachah yuhna, Cloéwã wã pebhna jwinít, ñi míic jéihñat doonádih weemdih í naáwáp jí. Páant ñi chájachah, wã údwã panihnitá, jwí Maáh Jesucristo ã wépatjñh nin pah yeebdih wã wətna caá: ¡Ñi míic jéihñatdih caanjñhñeh ñi cádahá! ¡Páant bóojeh! Yeebdih túi bíicdih jummat caá náahap. Jesús ded pah ã jummatdih, ded pah ã bohéatdihbüt bíicdih ñi túi jenah joyoó. ¹² Páant niijnít, nin pah wã naóhna caá. Yeéb bíicdih ñi túi jumcan caá. Biquína, “Jwiít Pabloíhwã caá. Caán chah túi bohéni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Apoloíhwã jwí jumna caá. Caánboó chah túi naóhni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Pedroíhwã caá. Caánboó chah túi jéihni caá”, ñi niijná caá. Bitá “Jwiítjeh Cristo ã bohéatdih yoobópdih jéihnit

† 1:1-2 Hch 18.1

caá. Pánih jumna, jwiítjeh áihwã caá”, ñi niijná yeh caá. ^{††13} Obohjeéhtih, Jesucristo páant ñi jummat pínahdih át bohécap jí. Weém, Pablo, yeebdih wən wəhñi nihcan caá. Wã wépatjñh nihcan jíi yeebdih í daabánap jí. Jesús ã wépatjñh í daabánap jí, áihwã ñi jummat jéutnat pínah niijná. ¹⁴ Crispo wüt jumni, † Gayo wüt jumni, †† queét chénewãdihjeh wã daabánap jí. Bitadih wã daabácap jí. Yeebdih wã daabánachah nihna, “Pabloboó ã wépatjñh weemdih ã daabánap jí”, ñita niij tágaá. Pánihna, “Queédih wã daabátjñh túina caá”, Diosdih wã niijná caá. ¹⁶ ¡Cáaj! Estéfanawãdih wã quíib bəudúp be. Queédihbüt wã daabánap jí. Obohjeéhtih, “Bitadih wã daabácap jí”, wã niij jenah joiná caá. ^{††17} Cáacwãdih daabáni pínah Jesús weemdih wahcan, áih túini doonádih naáwát túttna, ã wahap jí. Jwiít cáacwã jwí jenah joyátjñhñeh ã naáwát túttnap jí. Páant wã naáwáchah nihna, joinítboó “Caán túi naóhni caá”, niijnít, weemdihjeh íta wéi jenah joi tága. Jesúsdih íta jenah joicán taga. Obohjeéhtih, Dios ã wépatjñh yoobópdih áih doonádih weemdih ã naáwát túttnap jí, Jesús cruzboó ã wən wəhatjñhñeh í túi jenah joyát pínah niijná.

Cristo Dios ã jéihyat, ã wépatdih jéutni caá

¹⁸ Jwiít Jesús cruzboó ã wən wəhatji doonádih joinít, caandíh jwí jepahachah, Dios ã wépatjñh jwiítidih ã túi ubna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcannit iiguípna bejnit pínah, cruzboó Jesús ã wən wəhatji doonádih joinít, nin pah í níij jenah joiná yeh caá: “Dedé pínah nihcan jíi. Páantjeh át wənjehep wət jí”, í níij jenah joiná caá. ^{††19} Páant í niiját bíic yoobó Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níij daacáp tají:

“Dios nin pah ã niijná caá: ‘Cáacwã í bohéatdihjeh túi jéihna yuhna, weemdih í jenah joicát jíib í bəudbípna caá’, ã niijná caá”, át níij daacáp tají.

(Is 29.14)

²⁰ Diosdih jéihcannit í jenah joyátjñhñeh búdí í jéihyechah yuhna, Dios í jéihyatdih “Dedé pínah nihcan caá”, ã níij jenah joiná caá. Pánihna, jwiít cáacwã jwí jenah joyátidihjeh bohénit, í túi jéihna yuhna, jeáboó í bejcan níit. Moisés ã wətatjñhñeh bohénit, túi naóhñitbüt jéihna yuhna, Dios pebhna í bejcan níit. ^{††21} Dios nihatdih jéihni jumna, nin pah át níij jenah joyóp wət jí: “Cáacwã í jenah joyátidihjeh jéihnitdih wã túi ubcan níit. Obohjeéhtih, wã wəhñ ã wən wəhatdih jenah joinítidihjeh wã túi ubbipna caá”, át niijírap wət jí. Jesúih

†† 1:12 Hch 18.24 † 1:14-15 Hch 18.8 †† 1:14-15 Hch 19.29; Ro 16.23 †† 1:16 1Co 16.15 ††† 1:18 Ro 1.16 ††† 1:20 Job 12.17; Is 19.12; 33.18; 44.25

doonádih jwí bohénachah, jepahcannitboó “Oboh í naáwátjeh caá”, níj jengah joinít, bæudnít í jembipna caá.

²² Jwiít judíowā nin pah jwípi níj jengah joiná yuh caá: “Dios ā wēpatdih ā júttchah, caandíh jwí jepahcan níít”, jwí níijná caá. Yeéb judíowā nihcannit nin pah ñipi níj jengah joiná yuh caá: “Dios ded pah ā jumatdih jwí jengah joyátjijeh beh joicán, caandíh jwí jepahcan níít”, ñi níijná caá. ²³ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwípi níj naóh bohéna caá: “Jesucristo cruzboó jwiítidih át wun wéhup tají”, jwí níijná caá. Páant jwí níj bohéatdih joinít, jepahcannit judíowā nin pah í níj jengah joiná yuh caá: “Obohjeéhtih, Dios ā wahni jwiítidih túi ubni pínah wuncanjeh, jwí maáh ā jembipna caá. Pánihna, Jesús wunah bejna, caánboó jwí páini nihcan caá”, í níj jengah joiná caá. Páant níj jengah joinít, Jesúsíh doonádih í yap yohna caá. Judíowā nihcannitboó nin pah í níj jengah joiná yuh caá: “Í yee naáwátjeh caá”, níj jengah joinít, queébtut Jesúsíh doonádih í yap yohna caá.

²⁴ Obohjeéhtih, biquína jwiít judíowādih, yeéb judíowā nihcannitdihbut Dios ā ñíwíchah, Jesúsíh doonádih túi jói jepahnit, nin pah jwí níj jéihna caá: “Dios chah wēpni, nihat jéihni jumna, cáacwādih túi ubat túut níijná, Jesúsíh át wun wéhat túttup tají”, jwí níijná caá.

²⁵ Páant ā ñíwíchah, áihwā jumna, nin pah jwí níj jéihna caá: “Jwiít cáacwā jwí jengah joyát chah Dios át jengah joi tága. Jwiít cáacwā jwí wēpat chah Dios ā wēpna caá”, jwí níijná caá.

²⁶ Páant wā naáwátidih jengah joinít, Dios yeebdíh ā ñíwíchah, ded pah ñi jumatdihbut ñi túi jengah joyóo. Wā údwā paníhnitá, bita yeebdíh ennit, “Queét bohécannit, dinero wihcannit jumna, oboh jumnit caá”, í níj jengah joyóp tají. ²⁷ Obohjeéhtih, “Jéihcannitjeh caá”, cáacwā í níjnítdih Dios át ñíwip taga. Pánih ñiona, jéihnitboodíh “Búdí bohéna yuhna, wā jéihyat dedé pínah nihcan caá”, Dios queétdih át níj jéihyanap taga. Oboh jumnitdihbut ā ñíwíchah ennit, “Wā wēpat dedé pínah nihcan caá”, maátadih át níj jéihyanap taga. ²⁸ Oboh jumnit, bita í deohnit, bita í enah bojnitdihbut Dios át ñíwip taga. Pánih ñionit, “Jwiít cáacwā jwí jéihyat weemdíh ā jumuchah yuhna, dedé pínah nihcan caá”, jwiítidih át níj jéihyanap taga. ²⁹ Pánihna, Dios pehbboó jwíbinít, “Wā jéihyatjijeh wā júwup be”, jwí níj jéihcan níít. ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caá jwiítidih át teo wáacap taga, Jesucristodih jepahnit, áihwā jwí jumat pínah níijná. Pánih áihwā jumna, Jesús ā jengah joyát pahjeh muntih Dios jwiítidihbut ā jengah joyát túutna caá. Á wun wéhatdih jwí túi jengah joyóchah, jwiít áihwādih “Caánboó túini caá. Wā peéh chájcan níít”, Dios ā níj enna caá. ³¹ Nin pah Dios naáwátidih naóh yapani át níj daacáp tají: “ ‘Weemdíh dedé jedhdah wihcan caá, níjnítdih í jumca bojo naáh. Obohjeéhtih ‘Jwí Maáh Dios nihat jéihni, weemdíh ā túi teo wáacap be’, níjnítdih í jumca naáh”, át níj daacáp tají. †

Cristo ā wun wéhatjijeh

2 Wā údwā paníhnitá, ñi pebhna jwíh jwíbiná, ded pah wā jumatjidih ñi túi náhninaá. Ñi pehbboó wā bejat pínah játih nin pah wā níj jengah joyóp jí: “Jesucristo ded pah ā jumatjidih bohéna, jwiítidih ā wun wéhatjidih queétdih wā jéihyabipna caá”, wā níj jengah joyóp jí. Páant níj jengah joinít, Dios weemdíh ā jéihyani doonádih túinijeh yeebdíh wā naóh bohénap jí, “Pablo nihat jéihni caá”, ñi níj jengah joicát pínah níijná. ³ Ñijeéh jumna, nin pah wā níj jengah joyóp jí: “¿Yoobópdih níít wā bohénap? ¿Jesúsíh í túi jepahmi naniít? ¿Jepahcan, íjnit, weemdíh í yoh bacami naniít?” níj jengah joinít, búdí wā úmup jí. ^{†4} Jwiít cáacwā jwí jengah joyátjijeh wā naóh bohécap jí. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā wēpatjijeh yeebdíh túinijeh wā bohénachah joinít, Dios ded pah ā wēpatdih ā júttchah ennit, Jesúsíh ñi jepahap jí. ⁵ Pánihna, “Pablo ā túi jéihyatjijeh jwiítidih ā jepahat túttup jí. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjijeh ā cháj júttchah ennit, Jesúsíh jwí túi jengah joyóp jí”, ñi níj pínah níijná, páant wā bohénap jí.

Túini Espiritu ded pah Dios ā jumatdih ā jéihyat

⁶ Diosíh jéihcannit í jengah joyát dedé pínah nihcan, Diosboodíh túi jengah joyát caá náahap. Diosíh túi jengah joinítidih nin pah wápi níj naóh bohéna caá: “Dios nihat jéihni jumna, jwiítidih túi ubat túut níijná, Jesúsíh át wahjip taga. Pánih chájna, jeáboó jwí jwíbináchah, chah túinidihbut jwiítidih ā chájbiná caá”, wápi níj naóh bohéna caá. Nin baácdih moón maáta í jengah joyát chah Dios ā jengah joyát caá. Queétdih wā wunuchah, í jengah joyátjidih bita í náhnican níít. Obohjeéhtih, Diosboó nin baácdih ā chájat pínah játih, Jesúsíh ā wah deyaat pínahdih átát jengah joijip taga. Jon játih páant níj jengah joiná yuhna, jwiít cáacwādih át jéihya jwéhcap taga. ⁸ Páant ā jengah joyátjidih nin baácdih moón í maátaboó ítt beh joicáp jí. Í beh joiná nihna, nihat jéihni, chah wēpni, jwí Maáh Jesucristodih íta mao yohcan taga. ⁹ Dios páant ā níj jengah joyátjidih cáacwā ítt beh joicáh yuhna, ā naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají:

“Caandíh oinitdih ded pah Dios túini ā chájat pínahdih jwiít cáacwāboó encan, joicán, jwí jengah joi jwéhcan caá. Ded pah jwí jengah joyát chah ā túi jembipna caá”, át níj daacáp tají.

(Is 64.4)

¹⁰ Páant ā jéihya jwéhcah yuhna, ā jengah joyátjidih wun jwéhna Túini Espirituboó jwiítidih ā jéihyana caá. Caán Túini Espiritu nihat jéihni, Dios ā jengah joyátidih ā túi jéih beedána caá.

¹¹ Jwiít cáacwā bíih ā jengah joyátidih jwí jéihcan caá. Caanjéh caá ā jéihyep. Pánihat pah, jwiít cáacwā Dios ā jengah joyátidih jwí jéihcan caá. Áih Túini Espiritujeh caá caandíh ā jéihyep. ¹² Diosíh jéihcannit í jengah joyát pah jengah joiná, Dios ā jengah joyátidih jwí beh joicán caá. Páant jwí beh joicáh, áih Túini Espiritudih jwiítidih

† 1:31 Jer 9.23-24

†† 2:3 Hch 18.9

Dios ã wũhɛp jĩ, ded pah oinit, ã túi chãjatjidih jwĩ jéi-hyat pínah niijná. ¹³ Páant ã jéihyanachah, ã wẽpatjĩh jwiitbɛt yeebdĩh jwĩ jwũb bohéna caá. Diosdih jéih-cannit ĩ jenah joyát pah jenah joinít, jwĩ bohécan caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã jéihyanachah, bitadih jwĩpĩ bohéna caá.

¹⁴ Jesúsdi h jephacannit, Túini Espiritu wihcannit, caán ã bohéatdih náahcan, “Dedé pínah nihcan caá”, ĩ niij jenah joiná yũh caá. Páni hna, Túini Espiritu ã teo wáacchah, ã bohéatdih queét ĩ jéih beh joicán caá. ¹⁵ Túini Espiritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã bohéatdih jwiit Jesúihwã jwĩ jéih beh joiná caá. Páni h beh joiná, ã weñat pínahdih jwĩ jéih chãjna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi h jéihcannitboó páant jwĩ chãjachah ennit, Dios ã weñat pínahdih beh joicán, “¿Dépanih tigaá queéto-boó páant ĩ chãj?” ĩ niijná caá. ¹⁶ Páant ã jummat pah jon jãtĩh Dios naáwãtdih naóh yapani Isaiás nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“Dios ni hat jéihni ã jumuchah, jwiit cáacwãboó ded pah ã jenah joyãtdih jwĩ jéih beedácan caá. Páni h jéihcannit jumna, caánboodĩh jwĩ jéih bohécan caá”, ãt niij daacáp tajĩ. †

Obohjeéhtih Túini Espiritu ã teo wáacachah, jwiitboó Jesucristo ded pah ã jenah joyãtdih jéihna, ã weñat pínahdih jwĩ jéih chãjna caá.

Pablo, Apolosjĩh Diosdih oboh teo wũhnitjeh ĩ jummat

3 Yeéb wã ɛdwã panihnitá, Jesucristodih jepahna yũhna, páantjeh jáap jéihnit pah ñi jumna caá. ² Yeebdĩh maatãpdih wã bohénachah yũhna, wébit páantjeh nom jwũhnit dée pah ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, ñi túi beh joyát pínah niijná, bɛocannidih-jeh yeebdĩh wã naóhna caá. Páni hna, nom jwũhnitdih jeémãtdih jwĩ wũhcat pah, bɛoni bohéatdih yeebdĩh wã jéih naóh jwũhcan caá. ¿Dépanihna, páant ñi jum? ^{††3} ¿Dépanihna Túini Espiritu wihcannit pah Dios ã weñat pínahdih ñi chãjcan? Túini Espiritu wihcannit pah jumna, tɛbit míic jéihnit, míic íjjanitbɛt ñi jumna caá. Jesucristodih jepahcannit biíc yoobó ñi chãjna caá. ⁴ Yeéb biquína “Weém Pabloĩh caá”, niijnít, bita “Weém Apoloĩh caá”, niijnít, tɛbit ñi míic íjana caá. Páni h míic íjana, Diosdih jéihcannit dée pah ñi jumna caá. † ⁵ Biquína “Pablo caá chah jéihni”, niij jenah joĩ, bitabɛt “Apolos caá chah jéihni”, ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joicá bojoó. Jwiit bohénit ni hat biíc yoobó Diosdih teo wũhnitjeh jwĩ jumna caá. Ded pah ã wũtuchah, caandĩh jepahnitjeh, yeebdĩh jwĩ bohénap jĩ. Páant ã wũtuchah, jwĩ bohénachah joinít, Jesucristodihjeh yeéb ñi jepahap jĩ. ⁶ Nin pah ã jumna caá: Pácahidih momni dée, weém jĩ yeebdĩh Jesúih doonãdih wã jwĩh naáwãp jĩ. † Páant ã momat túttimah, pácahi en daoní dée, Apolos yeebdĩh ã jwũb bohénap be, chah ñi jéihyat pínah niijná. † Obohjeéhtih, momnidih Diosjeh chíhanit, ã behana caá. Páni hat pah Diosjeh tútt nɛumát túttnit, yeebdĩh ã jéihyana caá. ⁷ Momni, en daoní bɛt oboh jumnitjeh

caá. Diosjeh ã chíhana caá. Páni hna, weém wã túi naáwãchah yũhna, Apolosbɛt ã túi bohénachah yũhna, Dios yeebdĩh ã jéihyacah, ñita beh joicán tagaá. Páant ñi beh joicán, caandĩh ñita jepahcan tagaá.

⁸ Pácahidih momni, en daoní bɛt, Dios ã enechah, biíc yoobó ĩ jumna caá. Dios ã wẽpatjĩh biíc ã túi bohéatdih ennit, ã pehbboó ã jwibínachah, Dios chah ã jĩib chãjbipna caá. Obohjeéhtih biíhboó ã túi bohéatdih ennit, nɛmp ã jĩib chãjbipna caá. ⁹ Jwiit ni hat Dios ã wũtatdih jepahnit, yeebdĩh jwĩ bohéna caá. Yeébboó Dioĩh pácahi dée, áih mɛú dée ñi jumna caá. ¹⁰ Dios weemdĩh ã túi teo wáacachah, weémboó yeebdĩh wã jwĩh bohénap jĩ. Mɛú chãjna, túini jĩhlo jwio náhdih ñionit, ĩ dodhdát dée, weémboó yeebdĩh wã jwĩh túi bohénap jĩ. Túttimah, mɛú chãjnit dée bita yeebdĩh ĩt jwũb bohénap taga. Túini mɛú chãjnit dée, jwiit bohénitboodĩh Dios ã wẽpatjĩh jeh túi bohéat caá náahap. ¹¹ Túini jagáp nahdih ĩ dodhdát dée, Jesucristo ã wũhhatjidih wã jwĩh bohénachah, ñi jepahap jĩ.

¹² Maatãpdih jumni pínah mɛudĩh chãjĩhna, túini máa nahnadĩh ñionit, túi chãjat caá náahap. Páni hat pah, yeéb Dioĩh mɛú dée ñi jumuchah, ñi jepah cádahcat pínah niijná, wã túttimah jũóhndih Túini Espiritu ã wẽpatjĩh yoobópdih bohéat caá náahap. ¹³ Páni h chãjna, Jesús jwũb dei jũóhna, mɛudĩh ĩ túi chãjat dée, ĩ túi bohéatjĩ jĩib, Dios ã túi chãjbipna caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, mɛudĩh ĩ túi chãjcat dée, ĩ túi bohéatjĩ jĩib, ã túi chãjcan niit. Queét túi bohécannitboó Dios pebhna ĩ jwibínachah yũhna, Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh ĩ bohécach, Dios queétdih ã túi chãjcan niit. ¹⁶ Páni hna, “Jwiit biíc dih Dioĩh mɛú dée jwĩ jumuchah, Túini Espiritu jwĩjéeh ã jumna caá”, ñi niij túi jenah joyoó. ^{††17} Páni h jumna, áihwãjeh jwĩ jumuchah, ded yeéb biíc dih ñi jummatdih ã yéejanachah, Dios caandĩh búdí ã peéh chãjbipna caá.

¹⁸ Biquína nin pah ñi niij jenah joiná caá: “Weém túi jéih beedáni caá. Dedé weemdĩh jũdhcan caá”, ñi niij jenah joiná yũh caá. Obohjeéhtih, páant niij jenah joinít, yeebjéh ñi míic yeena caá. Páant ñi niij jenah joyãtdih yeebdĩh cádahat caá náahap. Páni h cádahnit, tútt nɛumná, nin pah ñi jwũb niij jenah joyoó: “Weém bainí jéihni jeh jumna, yoobópdih jéihyat tútt niijná, Dios ã teo wáacatdih búdí wã náahna caá”, ñi niij jenah joyoó. ¹⁹ Diosboó caandĩh jepahcannit ded pah ĩ jenah joyãtdih ennit, “Dedé pínah nihcan caá”, ã niijná caá. Páant niijná, nin pah jon jãtĩh ãt niij daacát túttup tajĩ: “Jwiit chah jéihnit caá, niij jenah joinít dih wã yohbipna caá”, ãt niij daacát túttup tajĩ. ^{††20} David-jiboodĩh biíc yoobó nin pah ãt niij daacát túttup tajĩ: “Weemdĩh jéihcannit ĩ jenah joyãtdih ennit, ‘Dedé pínah nihcan caá’, ãt niij daacát túttup tajĩ. ⁵²¹ Biquína yeéb nin pah ñi niij jenah joiná yũh caá: “Pablo chah jéihni ã jumuchah, weém áih jumna, weembút chah jéihni wã jumna caá”, ñi niij jenah joiná caá. Bitabɛt Apolosdih, Pedrohdih bɛt biíc yoobó ñi niij jenah joiná yũh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joyát

† 2:16 Is 40.13; Ro 11.34 †† 3:2 He 5.12-13 † 3:4 1Co 1.12
†† 3:6 Hch 18.4-11 †† 3:6 Hch 18.24-28

††† 3:16 1Co 6.19; 2Co 6.16 ††† 3:19 Job 5.13 § 3:20 Sal 94.11

jéohbican nacaá”, ñi niij jenah joiná yeh caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwí Maáh ã wahachah, waícanjeh ñi pebhna wã jwíbibipna caá. Jwíbinít, páant niij naóhntabeh ded pah í chājatdih wã enbipna caá. Jesúh doonádih í naáwáchah, ¿Bita í túut n̄um níit? ¿Oboh í niijátjeh caá? ²⁰ Queét Dios ã wēpatjīh yoobópdi h í naáwáchah, queétdih joinítboó jepahnit, í túut n̄umbípna caá. Obohjeéhtih, páantjeh í naáwáchah, cáacwã í jepahcatdih wã jéihbipna caá. Jesúhwã jumna, ded pah naóhna, Dios ã wēpatjīh í chājbipna caá. Oboh naóhna, í chājcan níit. ²¹ Pánihna, ñi pebhna jwíbinít, wã jūhñatdih náahcan, ñi túut n̄um páñaá. Páant ñi túut n̄umúchah, ñi íp pah yeebdíh oinit, cháihjeh wã naóhbipna caá.

Yeejép yoobát pohba chājnidih í yohat pínah

5 B̄u yeebdíh bainí wã jwúb naáwát túut caá. Ñi pebh chah yeejép chājat doonádih wã joyóp be. Ñi cātíh t̄bit yéj chājni ã íp áadijeh át bíbohó w̄t be. Jesúsdih jéihcannit páant yeejép ípí chājcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó Jesúsdih jéihnit jumna yehna, páant ã chājatdih ñi enah bojna caá. ¹² “Jwí Maáhdih túi jepahnit, jwítdih dedé yéejat wihcan caá”, niij jenah joiná yehna, tíccan, jīgahcan, caán yeejép chājnidih ñi túut n̄umát túutcap be. Páant ñi túut n̄umát túutcan, b̄u páantjeh ã yéj chājat jīb, yeéb ñi míic wáac j̄inít, caandíh ñi jwúb waadát túutca bojó. ³ Weémboó ñijeéh wihcan yehna, caán doonádih joinít, búdí úbhna wã chājar be. Pánihna, ñijeéh wã jummat pahjeh, ded pah caandíh ã yéejat peéh chājat pínahdih Jesús weemdíh ã jéihyanap be. ⁴ Páant ã jéihyanachah, nin pah yeebdíh wã niij naóhna caá: Caandíh ã yéejat peéh naáwát túut niijná, yeéb ñi míic wáacá. Pánih míic wáacna, ñijeéh wã jummat pah, Jesús ã wēpatjīh nin pah caandíh ñi niij: “Jwí jwúb míic wáacachah, ma waadca bojó. Nemépwã í maáh ded pah meemdíh yeejép ã chājihna, ã chāja naáh, ma jwúb túut n̄umát pínah niijná. Pánih túut n̄umnit, Jesús ã jwúb dei jūwúchah, ájeéh ma bejat pínahdih meemdíh jwí náah yacna caá”, caandíh ñi niijí.

⁶ Pánih yéj chājni ñijeéh ã míic wáacachah, yeéboó “Jwítdih Jesúhwã jwí túi jumna caá”, ñi niij jenah joyóchah yehna, ã túican caá. Nin pah jwípi niij naáwátidih ñi túi jéihna caá: “Búdí pan pínahdih ã paáat pínah bainíbitjeh jwí widichah yehna, niihat ápi paa béjna caá”, jwí niijná caá. Pánihat pah, bícjeh ã yéejatdih cádahícan, niihat Dioíhwã bícdih míic wáacna, queétdihb̄t ã yéejabipna caá. ^{†7} Jwítdih judíowã Pascuadih jeémát pínah chājnit, niihat paáat pínahdih jwíh m̄umánt yohnit, paacánni pandihjeh jwípi chājna caá. Diosdih jwípi mao w̄hni oveja w̄h pah, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwí jummat pínah niijná, Jesucristo jwítdih át w̄n w̄hup tají. Pánihna, paáat pínahdih jwí yohat pah yeebdíh̄t niihat ñi yéejatdih, ñi cātíh jumni yéejat cádahíccannidihb̄t yohat caá náahap. Pánih yohna, paacánni pan dée, Dios ã enechah, yéejat wihcannit ñi jumbipna caá. ^{†8} Pánihna, túi wēinít, bícdih

jumat túut niijná, niihat yeejép chājatdih, yeejép jenah joyátidihb̄t cádahnit, yoobópdi h jenah joinít, jwítdih túi chājat caá náahap. [†]

⁹ Wã jwíh daác wahni núodih wã niijátjeh pah m̄ntih, b̄u wã jwúb niij daácna caá, ñi túi beh joyát pínah niijná. “Í áa nihcannitjīh yeejép chājnit bícdih ñi jumca bojó”, wã niij daacáp jī. ¹⁰ Páant niij daácna, “Jesúsdih jéihcannit yeejép chājnit”, niijná wã chājcan be. “Jesúsdih jéihcannit bí déedih en ñinahnitdih, n̄umnitdih, pāpnidih úbhndihb̄t”, niijná wã chājcan be. Pánih chājnit niihat pebhboó í jumna caá. Íjeéh jumíhcan, dedboó ñi jweyát pínah áta wihcan taga. ¹¹ Obohjeéhtih, nin pah niijná wã chājar be: “Weém Jesúh caá, niijná yehna, nin pah chājnit bícdih ñi jumca bojó: Í áa nihcannitjīh yeejép chājnit, en ñinahnit, pāpnidih úbhnit, bitadih yee naóh yacnit, máihnit, n̄umnit í jumachah, queét bícdih ñi jumca bojó”, niijná wã chājar be. Pánih chājnitdih n̄umah jeémocat caá yeebdíh náahap. Queétdih yeebdíh í n̄umah jeémíhchah, ñi jepahca bojó. ¹² Weém Jesúsdih jéihcannitdih í yéejat peéh wã chājcan níit. Diosboó queétdih ã peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih jwíjeéh wáac j̄inít Jesúhwã í yéj chājachah, jwítdih queétdih peéh chājat caá náahap, í túi túut n̄umát pínah niijná. Pánihna, ñijeéh jumni t̄bit yeejép chājnidih ñi yohoó. Caandíh ñijeéh bícdih ñi jummat túutca bojó. [†]

Jesúhwājeh míic ámohat

6 B̄u bíh yeejép yapat doonádih joinít, bainí wã naóhbipna caá. Yeéb Jesúsdih jéihnit jumna yehna, chénewã míic j̄ihnit, ¿Dépanihna, ã yoobáat pínah niijná, Jesúsdih jéihcanni maáh pebhboó ñi bej? Jesúsdih jéihni pebhna ñi bejchah, yeebdíh ã túi yoobáat pínah niijná, Dios caánboodíh áta teo wáac taga. ² Nindih ñi túi náhninaá: Jwí Maáh Jesús ã jwúb dei jūwúchah, yéejnitdih caán bícdih jwítdih áihwãboó jwí w̄tbipna caá. Ángelwádh̄t jwí w̄tbipna caá. Nin baácboó jwí jum w̄hchah, ¿Dépanihna, bainí míic j̄ihñat ã jumachah yehna, yeéb Jesúhwājeh ñi jéih yoobácan? ⁴ Queét maátadih wēi encan yehna, ¿Dépanihna, niihat yeéb Jesúhwã míic j̄ihnit, í yoobáat pínah niijná, queétdihjeh naáwádih ñipí bej? ⁵ Ñi tíicat pínah niijná, nindih wã naóhna caá: “Jwítdih túi jéihnit caá”, niij jenah joiná yehna, míic j̄ihnitdih naóh yoobáni pínah ñijeéh ã wihcat pah ñi jumna caá. ⁶ Jesúhwã míicjeh míic j̄ihnit, Jesúsdih jéihcannit maáta pebhna naáwádih bejna, Jesúsdih jepahcannitb̄t í joyóchah, ñipí naóh yacna caá. ¿Pánih chājna, ñi tíccan níit?

⁷ Yeéb Jesúhwã míicjeh míic j̄ihnit, yeebdíh yoobáni pínah maátadih ñi bid bejchah, ã túican caá. Caanná bejcanjeh, yeebjéh ñi yoobánachah, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, jéih míic ámohcan, “Á jum naáh”, ñi niijíchah, chah áta túi tagaá. Bita í jéih chāj n̄umúchah, yeebjéh ñi jéih yoobácah, “Á jum naáh”, yeebdíh niiját caá náahap. ⁸ Obohjeéhtih, páant niijcánjeh, yeéboó chah yeejép ñipí chājna caá. Bita í yeejép chājatdih, í jéih chāj n̄umátidih, bíic yoobó yeéb ñipí chājna caá.

† 5:1 Dt 22.30 †† 5:6 Gá 5.9 † 5:7 Ex 12.5

†† 5:8 Ex 13.7; Dt 16.3 †† 5:12-13 Dt 13.5; 17.7

Yeéb Jesúíhwā míic jəmna yəhna, páant ñipí chājna caá.

⁹ Nindih ñi túi náhninaá: Det yeejép chājnit Dios pebhboó ĩ bejcan níit. Yeebjéh míic yeecanjeh, yoobópdih ñi jenah joyoó. Nin pah chājnit, Dios pebhboó ĩ bejcan níit: íi náah chājnit, pāpnidih úbhñit, ĩ áa nihcannitjĩh yéej chājnit, neoná míicjeh chājnit, yaádh míicjeh chājnit, nəumnít, bíi déedih en ñinahnit, máihnit, bitadih yeejép doonádih táoh naóhñit, jéih chāj nəumnítbət Dios pebhboó ĩ bejcan níit. ¹¹ Páant ĩ chājat pah biquína yeébbóo ñi jəmɲep jĩ. Obohjeéhtih, Jesucristodih ñi jepahachah, ā wən wəhñit, ñi yéejatdih át yohop taga. Pánihna, bəu, Túini Espiritu ā teo wáacachah, Dioíhwā ñi jəmɲchah, yeebdíh yéejat jĩb ā wihcan caá.

Jwíih bácahĩh yéej chājat caá náahap

¹² Bəu bíih yeejép yapatdih bainí wā naóhɲipna caá. Biquína yeéb “Jesucristodih jepahni jəmna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdíh ā wihcan caá”, ñi níij jenah joiná yəh caá. Obohjeéhtih, jwí yéej chājachah, ā túican caá. Bíih jwí chājachah, túini jəmna yəhna, jwíih bácahdih, jwí jenah joyátidih yéejana, jwiítidih ā teo wáaccan caá. Biquí láana, páant chājatdih cádahĩhna yəhna, jwí jéih cádahcan caá. Páant chājat caá jwiítidih náahap. ^{†13} “Jwíih wədah jeémp yacat pínah caá”, niijnit, nəugúp təbɲchah, jwípí jeémpna caá. Páant jwí chājachah, ā túina caá. Nin baácboó jəm jwəhna, bid jeémpna, jwí túi jəmna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jwí jəmɲchah, bid jeémát ā wihcan níit. Biquína “Jwíih bácah yaáhdih metat pínah caá”, ñi níij jenah joiná yəh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Dios jwíih bácahdih chājna, caandíh jwí teo wəhat pínah niijná, āt chājap tajĩ. Caanjéh caá jwí Maáh. ¹⁴ Dios Jesucristodih boo pəd jəuwát túutnit, jwiítidihbət bíic yoobó ā wəpatjĩh ā boo pəd jəuwát túutɲipna caá.

¹⁵ Nindihbət ñi túi náhninaá: Jwiít Jesúíhwā jəmna, caán bíicdih bíic bácah dée jwí jəmna caá. Génesisboó Dios nin pah át níij daacát túutɲep tajĩ: “Newé yadjĩh bíic bácah dée ĩ jəmbipna caá”, át níij daacát túutɲep tajĩ. ^{††} Caandíh jéihñit, nin pahbət yeebdíh túi náhniat caá náahap: Ded newé yajeéh ā jəmɲchah, queét bíic bácah dée ĩ jəmna caá. Pánihna, deoh nah jəmnihi wilijeéh ñi jəmɲchah, mijeéh bíic bácah dée ñi jəmna caá. Mi jenah joyát pahjeh, yeebbút ñi jenah joibipna caá. ĩDépanihna yeéb Jesúíhwā, ájeéh bíic bácah dée jəmna yəhna, yeejép wilijeéh bíic bácah dée ñi jəmíh? Páant chājat yeejép caá. ¹⁷ Obohjeéhtih yeébbóo Jesúíhwā jəmnihi, ájeéh bíic bácah dée jəmna, Túini Espiritu ñíih caoliħboó ā jəmɲchah, caán ā jenah joyát pahjeh yeebbút ñi jenah joiná caá.

¹⁸ Yeebdíh ñi áa nihcannitjĩh yeejép chājat caá náahap. Pánih yéej chājnit nihna, chah jwíih bácahdih, jwí jenah joyátidihbət jwí yéejana caá. Páant jwí chājat tútimah, jwiítidih túut nəumát chah ā bəona caá. Dedé bíih jwí yéej chājachah yəhna, túut nəumát nəmp ā bəona caá. ¹⁹ Nindih ñi túi náhninaá: Jwíih caoliħboó ā

† 6:12 1Co 10.23 †† 6:15-16 Gn 2.24

jəmat pínah niijná, Dios jwiítidih Túini Espiritudih át wahap jĩ. Páant ā wahachah, jwiítboó áih məu pánihni caá jwí jəmɲep. [‡] Dios Jesucristodih wah deyanit, jwiítidih ā wən wəhat pínah niijná, jwiítidih ā jĩb chājap jĩ, áihwā jwí jəmat pínah niijná. Pánih áihwā jəmna, caán jwí maáh ā jəmɲchah, jwí weñat pínahdih jenah joicánjeh, ā weñat pínahdihjeh chājat caá náahap.

Téihya chéwat

7 Bəu weemdíh ñi úbh jói daacátjidih wā jepahɲipna caá. Nin pah ñit níij úbh joyóp tajĩ: “ĩJwiít Jesúsdihi jéihñit jwí áa jəmɲchah, ā túimi níit?” ñit níij daacáp tajĩ. Páant ñi níij daacátjidih ennit, nin pah wā jepahna caá: Yeéb áa wihcannit ñi jəmɲchah, ā túina caá. ² Obohjeéhtih, páant ñi jəmɲchah, íi náah chājat ā tobohna caá. Pánihna, yeebdíh áa jəmat caá náahap. ³ Páant ñi áa jəmɲchah, yaádih bácah míih pínahjeh nihcan caá. Mijeéh bóoih pínah caá. Pánihna, mi áa mijeéh ā jəmíhichah, caántdih jepahat caá náahap. Bíic yoobó newéih bácah áih pínahjeh nihcan caá. Ájeéh bóliih pínah caá. Pánihna, yad ájeéh mi jəmíhichah, caandíhbət jepahat caá náahap. Pánih chājna, bitadih ñi bidcan níit. ⁵ “Diosdih túi úbát túut niijná, bíicdih jwí jəm jwəhca boj jĩh”, ñi míic niijichah, ā túina caá. Obohjeéhtih, úbh péanit, túi bíicdih ñi jwúəb jəmɲú. Təbit maatápdih cádahna, Satanásboó bitadih ā yéej chājat túutɲchah, jéih yap yohcanjeh, ñi yéej chājɲipna caá.

⁶ Obohjeéhtih, “Ñi téihya chéweé”, niijnit, wā wətcan caá. Áa jəmna, áa wihcatbət, bíic yoobó ā túina caá. Ñi íi náah chājat pínah niijná, páant wā níij naóhna caá. ⁷ Obohjeéhtih, “Weem páh queét nihat áa wihcannit ĩ jəmɲchah, áta túi tagaá”, wā níij jenah joiná caá. Biquínadih áa jəmat wəpatdih Dios ā wəhna caá. Obohjeéhtih, bitadih áa wihcan yəhna, túi jəmat wəpatdihbət ā wəhna caá.

⁸ Bəu, áa wihcannitdih, éemp wənnitdihbət bainí wā naóhɲipna caá. Yeébbóo áa wihcannit ñi jəmɲchah, ā túiɲipna caá. ⁹ Obohjeéhtih, yaddih, newéidih búdí bidnit, íi náah chājat túut niijná, ñi áa pínahdih ñi bəu.

¹⁰ Bəu, yeéb Jesúíhwā áa jəmniitboodíh bainí wā naóhɲipna caá. Nin wā jenah joyátjeh nihcan caá. Dios ā wətat caá. Yaádh ĩ áadih ĩ cádahca bojo naáh. Neonábət ĩ weha mána yaáhdih ĩ yohca bojo naáh. Obohjeéhtih, míic cádahnitji, bíihdih ĩ áa jəmca bojo naáh. Pánih míic cádahnitji queét chénat pahjeh jwúəb míic ámohna, bíicdih jwúəb jəmnihi, chah ā túiɲipna caá. ^{‡†}

¹² Bəu, yeéb bitadih jwəh bainí wā naóhɲipna caá. Biquína yeéb neoná Jesúsdihi ñi jepahachah yəhna, ñi weha mána yaádhboó ĩ jepahcap jĩ. Yeéb Jesúíhwā ñi jəmɲchah yəhna, ñijeéh ĩ jəmíhichah, ñi yohca bojoó. ¹³ Biquína yeéb yaádhbət Jesúsdihi ñi jepahachah yəhna, ñi weha mánaboó ĩ jepahcap jĩ. Páant ñi jəmɲchah yəhna, ñijeéh ĩ jəmíhichah, ñi cádahca bojoó. ¹⁴ Yeéb bíic bácah dée ñi jəmɲchah, bíic Jesúsdihi jəmna, bíih

‡ 6:19-20 1Co 3.16; 2Co 6.16 †† 7:10-11 Mt 5.32; 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18

Jesúh nihcah yehna, Dios yeebdíh ennit, “Queét wíh-wā caá”, ã niijná caá. Pánihna, Jesúsdi h jephacannit neoná ĩ weha mána yaádh Jesúsdi h ĩ jephachah, queét neonádhbət Dios ã túi chājibipna caá. Biíc yoobó Jesúsdi h jephacannit yaádh ĩ weha mána Jesúsdi h ĩ jephachah, Dios queét yaádhbət ã túi chājibipna caá. Páant ñi jəmuchah, ñi wehdih ennit, “Queébt wíh-wā caá”, Dios ã niijná caá. ¹⁵ Obo-hjeéhtih biquína Jesúsdi h jephacannitboó ĩ weha mána yaádhdi h, ĩ weha mánadhbət ĩpí cádahíhna caá. Pánih cádahíhna, miíc maocat tət niijná, ĩ beje naáh. ¹⁶ Obo-hjeéhtih, túi biícđih ñi jəmuchah, chah ã túina caá. Yeéb Jesúsdi h jéihnitboó ñi weha mána Jesúsdi h ĩ jephahat pínah, Dios queéđih ã túi ɛbat pínah niijná, ñi jéih teo wáacmi nacaá. “Ī jephahbipna caá. Ī jephahcan niit”, jwí nií jéihcan caá.

¹⁷ Nin pah nihat Jesúhwáđih wǎpí naóhna caá: Jesucristodih jephahnit, ded pah ñi jəmatjidih biíc yoobó ñi jəmú. Páant ñi jəmat pínahdi h jwí Maáh jéihnit, yeebdíh át jwejep taga. ¹⁸ Det Jesúsdi h jephahnit bóodnitji jəmna, ĩ náhni dahwaca bojo naáh. Obohjeéhtih, bóodcannit jəmna, ĩ bóodat tətca bojo naáh. ¹⁹ Bóodnitdi h, bóodcannitdi h bət Dios biíc yoobó ã enna caá. Ā wətatdi h jwiitdi h jephahat caá náahap. Pánih jephahnitdi h ã wēi enna caá. ²⁰ Dios yeebdíh áih pínahdi h ã níio láa ded pah ñi jəmatji pah ñi tət nəmca bojoó. ²¹ Teo wəhniit ñi jəmuchah, ã túina caá. Páant ñi jəmatdi h ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, ñi maáta yeebdíh watíhna, ĩ wata naáh. Ā túimi nacaá. ²² Dios ã túi ɛbuchah, bitadi h teo wəhniitboó jwí maá h jəmna, watnit dée pah ĩ jəmna caá. Bitadi h teo wəhcannitboó Jesucristodih teo wəhniit caá. ²³ Jesúhwā ñi jəmat pínah niijná, yeéb ñi yéejat jīb át wən wəhɛp tají. Pánih áihwā jəmna, ã weñat pínahdi h jeh yeebdíh chājat caá náahap. Yeebdíh bita Jesúsdi h ĩ cádahat tətuchah, queéđih ñi joyáh bojoó. ²⁴ Pánihna, wā ɛdwā panihnitá, Jesúsdi h jwí h jephahnit, yeéb nihat ded pah ñi jəmatji biíc yoobó ñi jəmú. Páant ñi jəmuchah, Dios yeebdíh wēi ennit, ã teo wáacbipna caá.

²⁵ Bə, áa wihcannitdi h ñi ɛb h joyáđih wā jephahbipna caá. Ded pah queét ĩ chājat pínahdi h Dios ã wətan caá. Obohjeéhtih, weém wā jenah joyáđih jeh wā naóhbipna caá. Dios weemđih ã jígah en teo wáacachah, wā jenah joyáđih ñi túi joyóchah, ã túimi nacaá. ²⁶ Nin pah wā jenah joiná caá: Bə yeó jáapna Jesúhwā təbit yeejép ĩ yapna caá. Ñi áa jəmuchah, chah ã bəobipna caá. Pánihna, áa wihcannit jəmna, áa wihcanjeh jəmat caá náahap. ²⁷ Obohjeéhtih, áa jəmnitboó ñi áadi h yohcat caá náahap. Áa wihcannitboó ñi áa pínahdi h bidcat caá náahap. ²⁸ Páant wā niijíchah yehna, ñi áa pínahdi h bid jənit, téihya chéonit, ã túina caá. Obohjeéhtih, nin yeó jáapnadi h áa jəmnitboodí h chah ã bəobipna caá. Ñi áa wihcah, nəmp yeebdíh ã bəobipna caá.

²⁹ Páant niijnít, wā ɛdwā panihnitá, nin pah wā naóhna caá: Jesús ã jwəb dei jəwát pínah bahni jeh ã jədhna caá. Pánihna, ded pah ã weñat pínahdi h búđi jenah joyát caá náahap. Ñi weha mána yaádh ĩ weñat

pínahdi h ñi jenah joyát chah, Jesús ã weñat pínahdi h jenah joyát caá náahap. ³⁰ Jwí jígahat, jwí weñat, dedé pínah nihcan caá. Bií déedih jīb chājna yehna, bíbohcannit pah ñi jəmú. ³¹ Pánihna, Jesús ã wətatdi h túi chājat tət niijná, nin baácboó jəmnidih búđi wēi jenah joicát caá náahap. Ded pah Jesús ã wətatboodí h jwiitdi h túi jenah joyát caá náahap.

³² Bií déedih jenah joicánjeh, Dios ã weñat pínahdi h ñi túi jenah joyáđih yeebdíh búđi wā náah yacna caá. Áa wihcannitboó jwí Maáh ã weñat pínahdi h jeh ded pah ã chājat pínahdi h ã túi jenah joiná caá. ³³ Obohjeéhtih, áa jəmnitboó ájeéh bóli mi túi weñat pínah niijná, bií déedih jeh ápí jenah joiná caá. ³⁴ Pánihna, Dioí h pínahdi h ã jenah joicán caá. Yaádhbət biíc yoobó ã jəmna caá. Caánt mi áa wihcan, jwí Maáh ã weñat pínahdi h jeh ded pah mi chājat pínahdi h mi túi jenah joiná caá. Dioí h wili mi jəmna caá. Obohjeéhtih, áa jəmna, newé ã weñat pínahdi h jeh mi jenah joiná caá.

³⁵ Pánih naóhna, túi wēiniit ñi jəmat pínahdi h yeebdíh wā náah yacna caá. Diosdi h jeh túi oinit, ã weñat pínahdi h jenah joinít, bií déedih jenah joicánjeh, ñi túi jəmat pínahdi h caá wā náah yacap.

³⁶ Bə, bií h naawát yeéb japatadi h jwəh wā naóhbipna caá. Ñi náahniit yaádh ĩ behechah enna, “Caántdi h ɛbnit, jwiit chénat pah jwí túi jəmbipna caá”, nií jenah joinít, ñi ɛb. Páant ñi ɛbuchah, yéejat nihcan niit.

³⁷ Obohjeéhtih, bií hboó “Áa wihcanni wā jəmuchah, chah ã túibipna caá”, ã nií jenah joí dée caá. Páant caanjeh nií jenah joiná, bita caandí h ĩ wətcach, ã jenah joyát pah chājna, caanbút ã túi chājna caá. ³⁸ Pánihna, ded ã áa pínahdi h ɛbnit, ã túi chājna caá. Obohjeéhtih, ded caántdi h ɛbcan, chah ã túi chājna caá.

³⁹ Dedh áa jəmnih, mi áa ã wəncach, caandí h cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, mijeéh bóo ã wəncach, chéwat déedih ã watachah, ded bií h áa wihcannidih náahna, mi jwəb áa jəmuchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, Jesúhdi h jeh mi níwi naáh. ⁴⁰ Weémboó nin pah wā nií jenah joiná caá: “Mi jwəb áa jəmcach, chah mi wēibipna caá. Túini Espiritu caá weemđih páant ã nií jenah joyát tətɛp be”, wā nií jenah joiná caá.

Pāpnidih ĩ wəhni déep

8 Bə, bií h ñi ɛb h joí daacátjidih wā jephahbipna caá. Nin pah ñit nií ɛb h joyóp tají: “¿Pāpnidih ĩ wəhni déepdi h jwiit Jesúhwā jwí jeéméchah, ã túimi niit? Ī pāpni cáacwā ĩ chājnih caá. Dedé wəpat wihcan caá, jwí nií jéihna caá”, ñit nií daacáp tají. Páant niijnít, “Jwiit chah jéihnit caá”, nií jenah joinít pah ñit daacáp tají. Páant ñi nií jenah joyát bitadi h teo wáacat pínah nihcan caá. Bitadi h oinit, queéđih túinijeh naawát caá náahap. ² Ded “Weémboó nihatdi h túi jéih beedáni caá”, nií jenah joiná yehna, yoobóđih ã jéihcan caá. ³ Obohjeéhtih, ded Diosboodí h jéihni, caandí h oina, bitadi h teo wáacbipna caá. Páant ã oyochah, Dios caandí h bət jéihnit, “Caán wíh caá. Wā oini caá”, ã niijná caá.

⁴ “¿Pāpnidih ĩ wəhni déepdi h jwí jeéméchah, ã túimi niit?” ñi nií daacátjidih bə jwəh wā jephahbipna caá.

“Pāpni báadhni nihcan caá. Dios bícjeh caá báadhni”, jwí niij jéihna caá. ⁵ Bitaboó dawádih “Nin wēpni, jwiít-dih teo wáacni caá”, ĩ niij jenah joiná caá. Biquína widhdih, cúiwādih, yeodihbət páant ĩpí niij jenah joiná caá. Bitá jeé doóbnadih, máa nahnadih, nuñúpwādihbət páant ĩpí niij jenah joiná caá. “Nin jwiít-dih wēp teo wáacni caá”, ĩ niijni, dawá ā jəmna yəh caá. ⁶ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwí niij jéihna caá: “Dios bícjeh, caánboó jwí ĩp caá”, jwí niij jéihna caá. Caán nihad-dih āt chājap tajĭ. Jwiít cáacwādihbət āt chājap tajĭ, áihwā jəmna, caandih jwí weñat pínah niijná. Jwí Maáh Jesucristo bícjeh caá. Caandih Dios nihad-dih chājat túutnit, jwiít-dihbət āt jumat túutəp tajĭ, Diosdih jwí weñat pínah niijná. †

⁷ Obohjeéhtih, “Pāpni báadhcan caá”, jwí niij jéihyechah yəhna, bitaboó, Jesúihwā jəmna yəhna, páant ĩ niij jéih jwəhcan caá. Jesúsdih ĩ jepahat pínah jātih, pāpnidih “Jwiít-dih wēp teo wáacni caá”, niij jenah joinit, caandih wēina, ĩ wəhni déepdih ĩpí jeéməp tajĭ. Pánihna, buəbət Jesúihwā jəmna yəhna, pāpnidih wəhni déepdih jeəmpnit, pāpnidih ĩ jenah joiná caá. Obohjeéhtih, yoobóp-dih ĩ túi beh joi jwəhcan caá. Páant niij jenah joinit, “Páant wā jeéməchah, yéejat ĩib weemdih ā jəmbipna caá”, ĩ niij jenah joiná yəh caá. ⁸ Obohjeéhtih dedédih jwí jeéməchah, jwí jeəmpcəhbət, Diosboó bícj yoobó jwiít-dih ā enna caá. ⁹ Caán déepdih jwí jeéməchah, ā túyechah yəhna, bita Jesúsdih jáap jéihnit-dih jwíta yéjea tagaá. ¹⁰ Pāpnidih ĩ weñat pebhna waadnit, caandih ĩ wəhni déepdih bitajeéh jwí jeéməchah ennit, “Caánboó Jesúsdih túi jéihni páant ā jeéməchah, weemdihbət ā túina nacaá”, ā niij jenah joibipna caá. Obohjeéhtih, “Pāpni ā wēpna caá”, páant-jeh niij jenah joinit, jwəb jeəmpna, ā túi chājcan caá. ¹¹ “Weém túi jéihni caá”, niij jenah joinit, jwí jeéməchah, ā túina yəh caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit jwí jumat-dih jwí jətat ĩib, bita Jesúihwā jwí údwā panihnit, jáap jéihnit-dih jwí yéejabipna caá. Jesús queéd-dih ā wən wəhuchah yəhna, buədnit ĩ jəmbipna caá. ¹² Jwí údwā panihnit-dih páant yéejanit, Jesucristodih caá jwí yéejanap. ^{†13} Pánihna, weémboó wā údwā panihnit-dih oinit, queéd-dih yéejacat túut niijná, pāpnidih wēinit ĩ wəhni déepdih wā jeəmpcan niit.

Jesús ā naáwát túutnit ded pah ĩ jumat

9 Jesús ā bohénitji bícj yoobó weembút Jesúsdih wā enep jĭ. Páant caandih wā enechah, weemdihbət ā naáwát túutəp jĭ. Pánihna, ded pah wā chājihichah, Jesúsboó ā wətəchah, ā túina caá. Weém caandih teo wəhni yeebdih áih doonádih wā naáwəchah joinit, ĩi jepahap jĭ. ^{‡2} Áih doonádih jepahnit jəmna, bitaboó “Pablo Jesús ā naáwát túutni nihcan caá”, ĩ niij jenah joyóchah yəhna, yeéboó weemdih ā wahatjidih ĩi jéihna caá. Wā bohénachah joinit, jepahna, “Jesús ā wəpatjĭh jwiít-dih ā bohénap jĭ”, ĩi niij jéihna caá.

³ Bitaboó nin pah ĩpí niijná caá: “Caánboó Jesús ā naáwát túutni nihcan caá”, ĩ niijchah yəhna, queéd-dih

bohéna, ĩi túut nuəmátjidih wāpí naóhna caá.

⁴ Cáacwādih jwí bohénachah, jeémát-dih babhdidihbət queétoó jwiít-dih wəhat caá náahap. ⁵ Jesús údwā, Pedrobət, nihat bita Jesús ā naáwát túutnitbət ĩ weha mána yaádh bícdih ĩ bohé jibichah, ded pah ĩ náahat-dih ĩpí wəhna caá. Jwiítbət áa jəmna nihna, queétoó yaádhidihbət jwí nəmah jibichah, jwí náahat-dih yeebdih wəhat áta náahcan tagaá. ⁶ Nihat bohé jibnit-dih ĩ bohénitboó dedé ĩ náahat-dih ĩpí wəhna caá. Pánihna, weém Bernabéjĭh jwí bohénachah, bíh tewat-dih jwí teocat pínah niijná, jwiít chénat pahdih jwí náahat-dih yeebdih wəhat caá náahap. ⁷ Soldadowā queét-jeh ĩ náahat-dih ĩpí ĩib chājcan caá. ĩ maátoó queéd-dih ĩpí wəhna caá. Iguíh momnitboó ĩh iguíh queechah, ĩpí jeəmpna caá. Nihat ovejawādih en daonitboó ĩh ovejawādih ĩpí mao jeəmpna caá. ⁸ Páant wā niiját jwiít cáacwā jwí jenah joyát-jeh nihcan caá. Moisésji nin pah āt niij daacáp tajĭ: “Momo ĩiwi trigo tíbnadih ā caóh chəhchah, áih jacdih ĩi chéoca bojoó, tíbnadih jeémíhna, ā jeémát pínah niijná”, āt niij daacáp tajĭ. † Páant ā niij daacát túutna, momo ĩiwidih-jeh niit Dios āt jenah joijp? ^{†10} Nihcan caá. Jwiít bohé jibnitboodih āt jenah joyóp tajĭ, cáacwādih jwí bohénachah, jwiít-dih ĩ túi en dawát pínah niijná. Wəpchidih teonit, jeémát-dih ĩpí bidna caá. ¹¹ Jwiítbət momnit dée, yeebdih Jesúh doonádih jwí túi bohénap jĭ. Páant jwí chājchah, jwí náahat-dih yeebdih wəhat āt náahap ta yəh jĭ. ^{††12} Pánihna, bita bohénit-dih ĩpí wəhat pah, jwiít-dihbət wəhat caá náahap.

Obohjeéhtih, páant wəhat yeebdih ā náahachah yəhna, ĩi wəhcah ennit, jwiítboó jwí úbh tac buəgácap jĭ. Pánih úbhcan-jeh, búdí jwípí tewep jĭ. Jwí úbhchah, nin pah ĩita niij jenah joi tágaá: “Pablowā bí déedih náahnit-jeh, ĩ bohéna caá”, niij jenah joinit, jwí bohénachah, ĩita joíhcan tagaá. Pánihna, yeebdih bohéna, ded pah jwí náahat-dih jwípí úbhcap jĭ.

¹³ Obohjeéhtih, nindih ĩi túi náhninaá: Dioíh məná jəibnit, jwiít judíowā sacerdotewādih nuñúpwādih jwípí wəhna caá, Diosdih ĩ cáo wəhat pínah niijná. Dios queétoó sacerdotewādih, bita caánboó teonit-dihbət ĩ cáo jədhni déepdih āt jeémát túutəp tajĭ. ^{††14} Pánihna, bícj yoobó jwí Maáh Jesucristo jwiít áih doonádih naóhnit-dih jwí bohénit-dih āt en dawát túutəp tajĭ. ^{§15} Páant ā wətəchah yəhna, weémboó yeebdih wāpí úbhcap jĭ. Buəbət páant niij daácna yəhna, “Weemdih ĩi teo wáacá”, niijná wā chājcan caá. Weém nuəgúp wəhna yəhna, wāta úbhcan tagaá. Wā úbhchah joinit, ĩi wəhuchah, “Weém ĩib wihcanni Jesúh túini doonádih wāpí bohéna caá”, wāta jéih niijcán tagaá.

¹⁶ “Jesúh túini doonádih wā bohéat ĩib, Dios ā enechah, weém chah túini caá”, wāpí niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios weemdih ā bohéat túutat-dih chājcan, təbit wāta jígah tagaá. ^{§17} Wā náahat pah-jeh áih doonádih wā bohéna, wā bohénitboó weemdih ĩ ĩib chājat pínahdih wāta bid tagaá. Obohjeéhtih, wā bohéhichah, wā bohéhcah yəhna, bícj yoobó áih

† 8:6 Mal 2.10; Jn 1.3; Ro 11.36; Ef 4.6; Col 1.15-17 †† 8:12 Mt 25.45 ‡ 9:1 Hch 9.3-6; 1Co 15.8; Gá 1.11-16

†† 9:8-9 Dt 25.4 ‡† 9:8-9 1Ti 5.18 ††† 9:11 Ro 15.27 ††† 9:13 Dt 18.1 § 9:14 Mt 10.10; Lc 10.7 §† 9:16 Jer 20.9; Am 3.8

doonádih weemdih bohéat caá náahap. ¹⁷ Ā wutuchah joinít, áih túini doonádih wāpí bohéna caá. Pánih jepahnit, weemdih ā wūhni tewatjeh ā jumuchah, wā bohéat jīb wāpí bidcan caá. ¹⁸ Pánihna, jīb bidcanjeh bohéna, búdí wā wēina caá. Yeebdih bohénitdih en dawát ā náahachah yuhna, weémboó wāpí wūbhcan caá.

¹⁹ Páant wā bohénachah, cáacwā jīb wūhcan, weemdih ī jéih wutcan caá. Bitā ī weñat pínahdih chājcan, Dios ded pah ā bohéat tútat pahjeh wāpí bohéna caá. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, bita ded pah ī jummatdih ennit, biíc yoobó wāpí jumna caá, weemdih wēi ennit, túini doonádih wā naáwáchah joinít, ī jepahat pínah niijná. ²⁰ Pánih chājna, wā wūdwā panihnitá, bita judíowādih Jesúih doonádih bohénit, ded pah ī chājat biíc yoobó weembót wāpí chājna caá, wā naáwáchah wēi joinít, Jesúsdih ī jepahat pínah niijná. “Nihat jwiít judíowā jwí nūowā ī wutatdih wā jepahcah yuhna, Dios weemdih ā túi enna caá”, wā niij jéihna yuhna, queédih bohénit, jwí nūowā ī wutatdih wāpí jepahna caá. ²¹ Bitā judíowā nihcannit Moisés ā wutatjidih jéihcannitdih bohéna, ded pah ī jummat pah biíc yoobó wāpí jumna caá, wā bohénachah wēi joinít, ī jepahat pínah niijná. Pánih jumna yuhna, Dios ā wutatdih wāpí yap yohcan caá. Ded pah Jesucristo weemdih ā wutuchah, caandíhbut wāpí jepahna caá. ²² Jáap jéihnitboodih bohéna, “Weém Jesúsdih chah jéihni caá”, wāpí niijcán caá. Queétboó túi beh joi jwūhcan, “Nin pah chājnit, wāta yéej chāj tagaá”, niij jenah joinít, ī chājcatdih weembót wāpí chājcan caá, queédih teo wáacat tútat niijná. Pánihna, nihat ī jummat biíc yoobó wāpí jumna caá, wā bohéatdih ī túi jepahachah, Dios queédih ā túi wbat pínah niijná. ²³ Jesúih túini doonádih nihat cáacwā ī joyát pínah niijná, páant wāpí chājna caá. Pánih chājna, queét ī jepahachah, Dios pehbboó jumna, jwiít biíc dhi jwí túi wēibipna caá.

²⁴ Dios pehbboó juibínit, chah túini ā wūhat pínahdih bidnit, nin baácboó jum jwūhna, ded pah ā wutatdih ní túi jepahaá. Nin pah ā jumna caá: Cáacwā ñáonit, nihat ī ñáwachah yuhna, chah wēpép ñáonidihjeh wēinit, túinidih ípí wūhna caá. Pánihna, chah wēpép ñáoni dée jwiítbut Dios ā wutatdih túi chājnit, ā pehbboó jwí juibínachah, jwiít dhi wēinit, túinidih ā wūhbiipna caá. Pánih wēpép ñáoni dée, Dios ā weñat pínahdih túi chājat caá náahap. ²⁵ Nin pahbut ā jumna caá: Ñáonitboó íih bácahdih ípí wēpana caá. Pánih wēpana, íih bácahdih yéjaat pínahdih ípí chājcan caá. Cáacwā queédih wēinit, nūojíh péeb waoni júdwā dhi wūhatdih ípí bidna caá. Obohjeéhtih, pánih wūhni júdwā waicanjeh āpí wūnah bejna caá. Pánihat dée jwiítboó jwíih caolihdih yéjaíhcan, Diosdih wūbhnit, ā naáwát dhi but jwíipí jenah joiná caá. Pánih chājnit, ā pehbboó jwí juibínachah, túinidih jwiít dhi wūhbiipna caá. Caán ā wūhni pínahboó ā wūdcán niít. ²⁶ Weémboó yoobóp dhi jeh ñáoni dée, Dios ā weñat pínahdihjeh chājat tútat niijná, caandíh wāpí túi jenah joiná caá. Míic mao tíohnit yoobóp dhi ī mao chūúat pah, weembót Jesús ā wutatdih túi chājat tútat niijná, Diosdih wā

túi jenah joiná caá. ²⁷ Ñáonit, míic mao tíohnit íih bácahdih yéjacat tútat niijná, ī náahat dhi jeh ípí chājcan caá. Páant ī chājat pah, weembót wíih caolihdih yéjacat tútat niijná, wā náahat dhi chājcan, Dios ā weñat pínahdihjeh wāpí chājna caá. Pánih chājnit, Dios pehbboó wā juibínachah, “Bitadih ma bohénachah yuhna, dedé jīb wūhat pínah meemdih ā wihcan caá”, weemdih ā niijcán niít.

Egipto baácmant jūóhnit ded pah ī yapatji

10 Dios pehbboó juibínit, jwiít dhi wēinit, túinidih ā wūhat pínahdih jwiít nihat jwí bidna caá. Pánih bidnit, jwiít judíowā jwí nūowā Egipto baácmant jūóhna, ded pah ī yapatjidih jwiít dhi túi náhnat caá náahap. Queét nihat Moisésjeéh ī bejchah, Diosboó queédih wapna, mah pōh panihniíh át waáwáp wut jī. [†] Muj Mac Dūnidih jōpanit, queét nihat Moisésjeéh Dios át chūh bejat tútat wut jī. ^{††} Pánih jumna, Moisésdih íh túi péenap wut jī. ³ Tútchi wihcapboó jumnit, Dios ā wūhni jeémát dhi nihat ípí jeémép wut jī. ⁴ Muj wihcah, mah ā bac jūúwát pínah niijná, Dios Moisésdih búdí jee dáhdih át mawat tútat wut jī. Páant ā chājachah, ā wūhni mahdih queét nihat íh babhbat wut jī. Jee dáhmant ī babhni mah ā bac jūúwát dée, Jesucristobut Túini Espíritudih át wūhup wut jī. Í jéih encah yuhna, Jesús íjeéh ā jib bejchah, ā wūhni Túini Espiritu queédih át teo wáacap wut jī. ⁵ Obohjeéhtih, queédih Dios búdí ā teo wáacachah yuhna, biquínajeh caandíh íh jepahap wut jī. Bitā dawá caandíh jepahcannitdih wēi encan, Dios queédih át peéh chājap wut jī. Pánihna, nihat Egipto baácmant jūóhnit, tútchi wihcapboó jib bejna, páantjeh íh wūn beedép wut jī. ⁶

⁶ Páant queét nihat ī yapatdih náhnina, biíc yoobó yeejép ī chājat pah jwí chājca boj jíh. ⁷ Dios ā daacát tútat ní tólih, Éxodo ī niijní dhi, nin pah át niij daacát tútat tají: “Queét cáacwā ī pāpnidih wēinit, biíc dhi wēi jeémép babh máihna íh chājap wut jī”, át niijp tají. ⁸ Páant ī yéej chājat pah, jwiít dhi chājcat caá náahap. ⁸ Bíh lāa biquína yaádh metnit, íi náah íh chājap wut jī. Páant ī íi náah chājat peéh biíc yeó jáap dhi jeh veinitrés mil queédih Dios át mawap wut jī. ⁹ Páant ī chājat pah, jwiít dhi chājcat caá náahap. ⁹ Bíh lāa, biquína nin pah Moisésdih íh niij jūihñup wut jī: “¿Dépanih tibeé jwiít dhi Egipto baácmant ma wbat jūóh? Nin tútchi wihcapboó jwí yabh jibna caá. Dios jwiít dhi ā túi en daocán caá”, íh niijp wut jī. Páant niijnít, Diosdih tac būgána, caandíh íh íjanap wut jī. Páant ī yéejat peéh, Dios maiwādih át wahap wut jī, queédih ī chāac mawat pínah niijná. ¹⁰ Páant ī yapatdih jenah joinít, ī chājat pah jwiít dhi chājcat caá náahap. ¹⁰ Bíh lāa, biquína nin pah íh míic niijp wut jī: “¿Dépanih tigaá Dios Moiséswādihjeh jwí maáta át chāj? Jwiít nihat biíc yoobó túinit jwí jumna caá”, míic niijnít, Diosdih íh jūihñup wut jī. Páant ī jūihñat peéh mawat pínah niijná,

† 10:1-2 Ex 13.21-22 †† 10:1-2 Ex 14.22-29 ‡ 10:3 Ex 16.35
 †† 10:4 Ex 17.6; Nm 20.11 ††† 10:5 Nm 14.29-30 ††† 10:6 Nm 11.4 ††† 10:7 Ex 32.6 § 10:8 Nm 25.1-18 §† 10:9 Nm 21.5-6

Dios áih ángeldih át wahap wut jī. † Páant ĩ chājat pah, jwiítidih chājcat caá náahap.

¹¹ Páant queét ĩ yapatji jwiít péeni yeó jáapna jumnitidih ā jéihyana caá. ĩ yapatjidih Moisés ā daacátjidih ennit, túi jenah joinít, bíic yoobó jwiítidih chājcat caá náahap. ¹² “Weéamboó Jesúsdi h wā chah túi jenah joiná caá. Dedé yéej chājat jenah joyát weemdíh ā jūwúchah yuhna, wā túi jéih yap yohna caá”, níj jenah joiná, ñi túi chāja chaáh. Páant níj jenah joiná yuhna, jon jātih moón ĩ chājat pah, ñi jwúub yéej chājmi nacaá. ¹³ Jwiít ni hat biquí láana yeejép chājat jwí jenah joiná caá. Páant jwí yéej chājíhichah yuhna, jwí yéej chājcat pínah níijná, Dios jwiítidih āpí teo wáacna caá. Páni h teo wáacna, namá déedih jwiítidih āpí júutna caá, jwí yap yohat pínah níijná. Páni hna, ded pah jwí bñjácátidih jéihnit, chah yeejépdih jāhñit, jwiítidih āpí teo wáacna caá.

Pāpnidih wēicat

¹⁴ Wā chéenwā, nindih ñi túi joyoó: Bitā “Jwíih dios, jwiítidih teo wáacni caá”, ĩ níj pāpnidih ĩ weñepboó bejcanjeh, queét ĩ chājat bíic yoobó yeebbút ñi chājca bojoó. ¹⁵ Yeéb túi jéihñit jumna, ded pah ñi chājat pínahdih jéihyat túut níijná, nin wā naáwátidih yeebjéh ñi túi jenah joyoó: ¹⁶ Míic wáac jwinít, Jesúsdi h meép panihni iguáh macdih babhñit, áih bácah panihni pandihbút bíicdih jwí jeémátidih bainí yeebdíh wā naóhbipna caá. Páni h babh, jeémpna, ā wun wūhatdih jenah joinít, “Túina caá”, jwíípí níijná caá. “Jwiítidih wun wūhna, jwiít ájeéh túi bíicdih jwí jumuchah, ā wēpat jwiítidihbút ā wūhna caá”, jwí níj jéihna caá. ^{††17} “Jwí jeémpni pan bíic dahjeh ā jummat pah, jwiít ni hat bíicdih bíic bácah dée jwí jumna caá”, níj jéihñit, caán pan dahdih bíicdih jwíípí jeémpna caá.

¹⁸ Jwiít judíowā ded pah jwí chājatdih ñi jenah joyoó: Dioih munná bejnit, nuñúpdih mao cáo wūhñit, Diosdih jwíípí wēina caá. Caandíh jwí wūhat túttimah, caán déepdih jeémpna, Diosjíih bíicwā jwí jumna caá. Bitabút pāpnidih ĩ wūhñidih jeémpna, queébtút caanjíh bíicwā ĩ jumna caá. ^{††19} Páant níijnít, “Jwíih dios caá”, níj pāpni, caandíh ĩ wūhñibút “Dedé wēpat ā jumna caá”, wā níjcán caá. ²⁰ Obohjeéhtih, dedé wēpat ā wíhcah yuhna, bita caandíh jeémátidih wūhna, Diosdih jenah joicánjeh, nemépwāboodíhjenah jenah joinít, ĩ wūhna caá. Páni h wūh péanit, jwúub jeémpna, nemépwā bíicdih ĩ jumna caá. Yeébboodíh nemépwā bíicdih ñi jummatdih wā náah yaccan caá. ^{††21} Nemépwā bíicdih jumna, Dios bíicdih ñi jéih jumcan caá. Dios bíicdih túi jummat túut níijná, nemépwā bíicdih jummat caá náahap. Páni hna, nemépwādi h ĩ wūhni jeémátidih ñi jeémpca bojoó. Caandíh wūhni babhbatdihbút ñi babhca bojoó. Jesucristo ā wun wūhatdih jenah joinít, caán bíicdih jummat túut níijná, áih meép panihni iguáh macdih babhna, áih bácah panihni pan dahdih jeémát caá náahap. ^{††22} Pāpnidih wūhñijí jeémátidih, Jesús ā

wunatdih jenah joiní jeémátidihbút jeémpna, jwí Maáhdih ñi íijana caá. ¿Yeébbó Diosdih chah wēpnit níit ñi jumap? ¿Ñi yéejat ā peéh chājatdih ñi jéih jweimí naniít? Nihcan caá. Páni hna, ā íijatdih úmñit, nemépwādi h ĩ wūhñidih ñi jeémp, babhca bojoó. ^{†††}

Bitadih oinit, teo wáacat

²³ Biquína yeéb nin pah ñi níj jenah joiná caá: “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, níj jāt weemdíh ā wíhcan caá. Weemdíh yéej chājatjeh ā náahcan caá”, ñi níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bíih jwí chājachah, túini jumna yuhna, jwiítidihjenah, bitadihbút ā teo wáaccan caá. ^{††24} Páni hna, jwí weñat pínahdihjenah chājcan, bitadih jwí teo wáacat pínahdih chājat caá náahap.

²⁵ Déepdih jíib chājatboó jíib chājadih bejna, “¿Pāpnidih ĩ wūhni níit? ¿Wā jeéméchah, ā túimi níit?” níj úubh joicánjeh, jíib chājnit, ñi jeémé. ²⁶ Jwí íip Dios ni hatdih ā chājni, ni hat áih caá. Dedé jwí jeémát pínahdihbút chājnit, jwiítidih ā wūhna caá. Páni hna, ā wūhñidih jwí jeéméchah, ā túina caá. ⁵

²⁷ Jesúsdi h jéihcanni yeebdíh ā numah jeéméchah, bejnit, dedé ā wūhuchah, “¿Nin pāpnidih ĩ wūhni níit?” níj úubh joicánjeh, ñi jeémé. ²⁸ Obohjeéhtih, Jesúsdi h jáap jéihñibút jumna, “Nin déep pāpnidih ĩ wūhni caá”, yeebdíh ā níjíchah joinít, caandíh ñi jeémpca bojoó.

²⁹ “Wā jeéméchah, ā túina caá”, níj jéihna yuhna, jeémpnit, jwí Maáhdih jáap jéihñiboodíh yeéb ñita yéej tagaá. Obohjeéhtih, “Ñi jeémpca bojoó”, wā níjíchah joinít, nin pah weemdíh ñita níj úubh joi tagaá.

“Caandíh wā jeéméchah ā túyatdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna jáap jéihni ā jenah joyát pah weemdíh chājat náah? ^{††30} Dedédi h jeémpnit, ‘Ma wūhat túina caá, Paá’, wāpí níijná caá. Páant wā níjíchah yuhna, ¿Dépanihna, ‘Caandíh jeémpnit, ma yéej chājna caá’, weemdíh ma níj?” ñita níj tagaá. ³¹ Páant níj naóhna, nin pah níijná caá wā chājap: Jwiít Jesúsdi hwādi h túi chājat caá náahap, bita jwiítidih ennit, queébtút Diosdih ĩ weñat pínah níijná. Páni hna, jeémp, babh, dedédi h chājna, bita Diosdih ĩ wēi naáwát pínah níijná, túi chājat caá náahap.

³² Judíowā, judíowā nihcannit, Jesúsdi hwādi h bút yeejép ñi chāj júutca bojoó. ³³ Weéamboó dedé wā chājíhna, ni hat cáacwā ĩ túi jummatdih jenah joinít, wāpí chājna caá. Páni hna, Jesúsdi h ĩ jepahachah, Dios queétdih ā túi úbat pínahdih búdí náah yacna, wā túi jummat pínahdih jenah joicánjeh, bita ĩ túi jummat pínahdih wāpí jenah joiná caá.

11 Weém Jesucristo ded pah ā chājatjidih jenah joinít, bíic yoobó wāpí chājna caá. Páant wā chājat pah, yeebbút ded pah wā chājatdih ennit, bíic yoobó ñi chājaá. ^{†††}

Míic wáacnit, ded pah ĩ chājat pínah

² Ded pah wā chājatjidih náhnit, yeéb bíic yoobó ñi túi chājna caá. Jesúsdi h doonádi h jwí bohénachah joinít,

† 10:10 Nm 16.41-49 †† 10:16 Mt 26.26-28; Mr 14.22-24; Lc 22.19-20 † 10:18 Lv 7.6 †† 10:20 Dt 32.17 †† 10:21 2Co 6.15-16

††† 10:22 Ex 20.5; Dt 32.21 ††† 10:23 1Co 6.12 § 10:26 Sal 24.1; 50.12; 89.11 §† 10:29 1Co 8.7-12 §†† 11:1 1Co 4.16; Fil 3.17

páantjeh ñi túi jepahna caá. Páant ñi chājachah, yeebdih wā wēina caá. ¹³ B̄ b̄ biíhdih wā naóhbpina caá, yeeb Jesúhwā míic wáacnit, ded pah ñi chājatdih ñi túi jéihyat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Jwí íip Dios Jesucristo ã maáh caá. Jesús neoná ĩ maáh caá. Neoná ĩ weha mána yaádh ĩ maáh caá. ⁴ Níih baácdih moón biíhdih jepahat júutna, níih waojéh yégueh chóojéh ñipí cáagna caá. Pánihna, Jesúh neonáboó úbhñit, Dios naáwátdih naóh yapanitb̄t jih cáagna, “Biíh caá wā maáh. Jesús nihcan caá”, niiját júutat dée chājñit, jwí Maáh Jesucristodih yeejép ĩ chājna caá. ⁵ Yaádhboó úbhna, Dios naáwátdih naóh yapanit, jih cáagcan, “Wājeéh bóodih wā jepahcan niít”, niiját júutat dée chājñit, ĩ weha mánadih yeejép ĩ chājna caá. Mi áa nihcannijeéh yeejép chājñih wili, nihat miíh waó yoóc boj yohnih dée mi j̄mna caá. ⁶ Yaádhboó íih waojéh yégueh chóojéh cáaguíhcan, waó yoóc boj beedánih ĩ j̄m̄ naáh. Obohjeéhtih, boj beedáátdih tíicnit, ĩ jih cáaga naáh. ⁷ Diosdih úbhna, neonáboó Dios ã nihat panihni j̄mna, íih wao dáhjih cáagcat caá náahap. Páant ĩ cáagcan, “Diosjeh caá wā maáh. Caánboó chah túini caá”, ĩ niiját júutna caá. Yaádhboó cáagnit, “Wājeéh bóo túini caá. Caandíh wā wēi jepahna caá”, ĩ niiját júutna caá. ¹⁸ Dios cáacwádh jwíh chājna, newédih át jwíh chājap w̄t j̄. Túttimah áih páwájéh yaddih át chājap w̄t j̄. ⁹ Newédih chājñit, yaddih teo wáacni pínah nihcan w̄t j̄. Obohjeéhtih, yadboodih newédih teo wáacni pínah át chājap w̄t j̄. Páant tigaá neoná maáh panihñit ĩ j̄mna caá. ¹⁰ Yaádhdiwao dáh jih cáagat caá náahap, ĩ weha mánadih ĩ jepahat júutat túut niijná, Dioíh ángelwā ĩ wēi enat pínah b̄t niijná. ¹¹ Obohjeéhtih, neoná ĩ weha mána yaádh ĩ maáh ĩ j̄m̄chah ȳhna, Jesúhwā j̄mna, Dios queét chénat pahdih biíc yoobó ã enna caá. Pánihna, queétdih míic teo wáacat caá náahap. ¹² Dios newédih jwíh chājna, áih páwájéh yaddih át chājap w̄t j̄. B̄ yaádh caá neoná pínahdih ĩ weh j̄mna caá. Obohjeéhtih, Dios caá nihadidh ã chājap.

¹³ Míic wáacnit, ded pah ñi j̄mat pínahdih túi jéihyat túut niijná, yeebjéh ñi jenah joyoó. Níih tútchinadih moón bitadih ĩ jepahat júutíhna, íih waojéh yégueh chóojéh ĩpí cáagna caá. Pánihna, yaádhboó Diosdih úbhñit, ĩ weha mánadih ĩ jepahat júutna, queétdih waojéh cáagat caá náahap. ¹⁴ Níi cátih newé waó yoóc maátni ã d̄w̄chah ennit, “¿Caánboó yad wili pah waó yoóc d̄oná, ã tíiccan niít?” ñipí niij jenah joiná caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yadboó waó yoóc maátni mi d̄w̄chah ennit, “Míih waó yoóc maátni d̄oná, mi túi jíghona caá”, ñipí niij jenah joiná caá. Pánihna, miíh waó yoóc maátni d̄onít, mijeeh bóodih jepahat júutna caá mi chājap. ¹⁶ Páant wā naáwátdih ded biíhboó mácah ã naáwíhichah, nin pahjeh wā jepahna caá: Nihat jwiít yeebdih bohénit wā naáwátdih biíc yoobó jwípi bohéna caá. Nihat nin baácnadih moón Dioíhwāb̄t Diosdih wēinit, biíc yoobó ĩpí chājna caá.

Jesús ã w̄tni jeémátdih ĩ túi chājcat

¹⁷ Jesús ã w̄tni jeémátdih b̄ bainí wā naóhbpina caá. Míic wáacnit, Jesús ã w̄tni jeémátdih ded pah ñi jeémát doonádh joinít, yeebdih wā wēican caá. Jesús ã naáwátdih biíc yoobó chājcan, caandíh ñi chah jenah joyát pínahdih míic teo wáaccanjeh, ñi míic yéejana caá. ¹⁸ Pánih míic wáacnit, Jesús ã w̄natdih náhninit, biícdih jeémát túut niijná ȳhna, ¿Dépanihna, biícdih ñi jeémpcan? Biquína dawá bií dée bíbohñit moh yéejnit biícdih ĩ jeémíhcan caá. Bitaboó ĩ chéenwā biíc yoobó jenah joinítjeh biícdih ĩ jeémpna caá. Obohjeéhtih, biquína bitajeéh ĩpí túi jeémpna caá. Pánih nihát biícdih jeémpcan, ded pah Jesús ã bohéátdih ñi chājcan caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih j̄mna, det Jesúsdiwao túi jepahnitdih, det Jesúsdiwao túi jepahcannitdihb̄t ñi jéihna caá. Páant ñi chājcan, ñita jéihcan tagaá. ²⁰ Níi jeéméchah, bitadih páicanjeh, ñi úb j̄óhni jeémátdih ĩpí jeémpna caá. Páant ñi jeéméchah, biquína moh yéejnitboó bainí jeémátdihjeh bíbohñit, túi jeémp ch̄úhcan, n̄ḡp̄ ĩ w̄nna caá. Bitaboó búdí iguíh macdih úb j̄óhñit, bitadih w̄hcanjeh, ĩ babh máihna caá. Pánih chājna, “Jesús ã w̄tni jeémátdih jeémpna caá jwí chājap”, niijná ȳhna, yoobópdih ñi niijcán caá. ã w̄tni jeémát ã j̄m̄chah, nihát ñi úb j̄óhni jeémátdih pááhnit, biícdih ñita wēi jeémp tagaá. Pánih jeémpna, túi biícdih áih bácah pah ñita j̄m taga. ²² Níi jenah joyoó b̄ca! ¿Dépanihna túbit n̄ḡp̄ túb̄chah ȳhna, níih m̄úboojéh j̄m jw̄hna, ñi jeémpcan? ¿Dépanihna bita Jesúhwā páant yeejép ñi chāj? ¿Dépanihna Jesúhwā moh yéejnitdih jígha encanjeh ñi tíica? ¿Ded pah wā niijbí? ¿Páant ñi chājachah, yeebdih wā wēimi naniít? Nihcan caá. Wā wēican niít.

Jesús ã w̄tni jeémát ded pah ã j̄mat

²³ Jesucristojeh nin pah weemdíh ã jéihyanap j̄, ã w̄n w̄hatdih náhninit, ded pah pandih jeémp, iguíh macdih babhñit, jwí túi jeémát pínah niijná: Caandíh eníhcanñit ĩ teoni pínah chei Jesús ã bohénitdih át n̄mah jeémép w̄t j̄. Pánih jeémpnit, jwí Maáh Jesús pan júd̄dh̄ úbñit, ²⁴ *“Nindih ma w̄hat téina caá, Paá”,* niij péanit, ã bohénitdih át ói w̄h̄p̄ w̄t j̄. Pánih ói w̄hñit, nin pah át niijp̄ w̄t j̄: *“Nin pan wíh bácah panihni caá. Yeéb ñi yéejat jíib wā w̄n w̄h̄bpina caá. Pánihna, nindih jeémpnit, wā w̄n w̄hatdih ñi náhninaá”,* át niijp̄ w̄t j̄. ²⁵ Pánih jeémp péanit, Jesús pamapdihb̄t úb, úbhñit, nin pah queétdih át niijp̄ w̄t j̄: *“Nin iguíh mac wíh meép panihni caá. W̄n w̄hñit, jáap namá dée wā chājbpina caá, Diosjeéh ñi túi j̄mat pínah niijná. Wā w̄n w̄hatdih ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbpina caá, iiguípna bejnit déedih ã pehb̄boó ñi bejat pínah niijná. Pánihna, iguíh macdih babhñit, weemdíh ñi náhninaá”,* Jesús ã bohénitdih át niijp̄ w̄t j̄. ²⁶ Pánih pandih jeémp, iguíh macdih babhbat j̄mat pah “Jesús weemdíh ã w̄n w̄hatdih wā túi jenah joiná caá”, niiját júutna caá

† 11:2 2Ts 2.15 † 11:7 Gn 1.26-27 † 11:9 Gn 2.18-23

† 11:25 Ex 24.6-8; Jer 31.31-34; Mt 26.27-28

jwí chājap. Pánihna, Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah jātih páantjeh jwiít áihwādih pandih jeémpnit, iguíh macdih babhbat caá náahap.

Jesús ā wətni jeémátdih ded pah ĩ jeémát pínah

²⁷ Jesucristo ā wən wūhatdih túi jenah joinít, bita Jesúihwādih oinit, pandih jeémp, iguíh macdih babhbat caá náahap. Ded jenah joicánjeh jeémpnit, babhna, Jesúih bācahdih áih meépdihbət “Dedé pínah nihcan caá”, niijnít, caandih búdí ā yéej chājna caá. ²⁸ Ded ā jeémát pínah jātih, ā yéej chājatdih jenah joyát caá náahap. Pánih jenah joinít, ā yéejatdih Diosdih naóh péanit, ā jeémé naáh. ²⁹ Jeémpnit, nin pah jenah joyát caá náahap: “Nin pan Jesúih bācah panihni, nin iguíh mac áih meép panihnidih enna, wā yéejat jīb weemdih ā wən wūhatdih wā náhnina caá”, niij jenah joí, jeémpnit, ā babhba naáh. Páant niij jenah joicán, dedé yéejatdih naóhcan, ā jeéméchah, Diosboó caandih ā peéh chājbpina caá. ³⁰ Jesús ā wətni jeémátdih túi jenah joicánjeh ĩi jeémát jīb, dawá túbup chūhñit, bitabət ĩt wənah bejep wət ĩi. ³¹ Obohjeéhtih, yeebjéh ded pah ĩi yéejatdih jenah joinít naáwáchah, Diosboó yeebdih āta peéh chājcan tagaá. ³² Pánihna, Dios bəu yeebdih peéh chājnit, bohéna caá ā chājap, túttimah iiguípna ĩi bejcat pínah niijná. † ³³ Wā úudwā panihnitá, Jesús ā wətni jeémátdih jeémát túut niijná, míic wáacnit, nihatdih pánit, bícdih ĩi túi jeémé. ³⁴ Nəugúp təbanitboó ĩih məúboó jəm jwəhna, ĩ jeémp wəd jəmə naáh. Pánihna, túinijeh ĩi jeémé, Dios yeebdih ā peéh chājcat pínah niijná. ĩi pebhna jəibínit, bíih ĩi úubh joí daacátjidih wā jepahbpina caá.

Túini Espíritu ā jéihyaat

12 Bəu Túini Espíritu ā jéihyaatnadih ĩi úubh joyát-dih wā jepahbpina caá, ĩi túi jéihyat pínah niijná. ² Nindih ĩi náhninaá: Yeéb Jesucristodih ĩi jepahat pínah jātih, nemépwā ĩ maáh ĩi nəowādih yeenit, ā jéih jepahcah yəhna, yeéb Corinto tútchidih moondih pāpnitdih āt úubát túutəp tají. ³ Ded Túini Espíritu ā wəpatjĭh naóhni, ded nemépwā ĩ wəpatjĭh naóhndihbət ĩi jéihyat pínah niijná, nin pah wā niij daácna caá: “Túini Espíritu ā wəpatjĭh naóhñit, ‘Jesucristo yeejép caá’, ĩ niijcán niít. Obohjeéhtih, nemépwāboó ĩ wəpatjĭh naóhñit, ‘Jesucristo Dios wūh, jwí Maáh caá’, ĩ jéih niijcán niít”, wā niijná caá.

⁴ Túini Espírituboo jwiít Jesúihwādih teo wáacna, mácah jéihyatnadih ápí wəhna caá. Obohjeéhtih, jéihyatna mácah ā jəməchah yəhna, caán Túini Espíritujeh páant ápí teo wáacna caá. ⁵ Ded pah bitadih jwí teo wáaquíhichah, mácah ā jəməchah yəhna, jwí Maáh Jesúskeh jwiít nihatdih ā teo wáacat túutna caá. ⁶ Bitadih mácah jwí teo wáacachah yəhna, Dios ā wəpatjĭhkeh jwiít nihat jwí jéih teo wáacna caá. ⁷ Jwiít nihat Jesúihwādih Túini Espíritu ā wəpatjĭh ápí teo wáacna caá, jwiítbət bita áihwādih jwí teo wáacat pínah ni-

ijná. ⁸ Biquína ā wəpatjĭh, “Nin pah meemdih chājat caá náahap”, ĩ niij jéih naóh yapana caá. Bitā ā wəpatjĭh ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahndihbət ĩ túi jéih naóh yapana caá. ⁹ Bitā ā wəpatjĭh, Diosdih chah jenah joinít, bíihdih ĩ jéih teo wáacna caá. Bitabət wənnitdih teo jáhanit, ĩ jéih booana caá. ¹⁰ Bitabət cáacwā ĩ jéih chājca naáhdih ĩ chājna caá. Bitā Dios ā naáwáchah, ĩ jéih naóh yapana caá. Bitā ded Túini Espíritu jəmndih, ded neméj jəmndihbət ĩ beh enna caá. Bitabət ā wəpatjĭh mácah wéheatjĭh ĩ jéih naóhna caá. Bitā mácah wéheatjĭh ĩ naáwáchah joinít, ĩ jéih naóh yapana caá. ¹¹ Pánihna, nihat mácah ā jəməchah yəhna, Túini Espíritujeh ā weñat pínahndih chājnit, queét nihatdih ápí teo wáacna caá. ††

Jesúihwā bíic bācah pah jwí jəmat

¹² Jwíih bācah bíicjeh ā jəməchah yəhna, téihyana jəm, quíib dahna jəm, jítchana jəm, moli chóonabət ā jəmna caá. Obohjeéhtih, dawá ā jəməchah yəhna, nihat jwíih bācahdih jəmniijeh caá. Pánihat pah, jwiít Jesúihwā dawá jəmna yəhna, jwiít nihat bíicdih áih bācah dée jwí jəmna caá. ¹³ Biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbət jəm, biquína teo wəhñit, bita teo wəhcannitbət jwí jəmna caá. Obohjeéhtih, jwiít nihat mácah jwí jəməchah yəhna, jwiítteoh teo wáacni Túini Espíritu bíicjeh jəmna, jwiítteoh waadnít, jwiít nihatdih bíic bācah pah āt chājap taga.

¹⁴ Jwíih bācahdih jəmni bíicjeh nihcan, dawá ā jəmna caá. ¹⁵ Jwíih jítcha wéheni nihna, “Caán téihya chah túini caá. Weémboó téihya nihcan, nin bācahdih jəmni pínah nihcan caá”, ā niijíchah yəhna, bācahdih jəmni páantjeh āta jəm tagaá. ¹⁶ Jwíih molítboó “Weém quíib dah nihcan, nin bācahdih jəmni pínah nihcan caá”, ā niijíchah yəhna, bācahdih jəmni páantjeh āta jəm tagaá. ¹⁷ Obohjeéhtih, jwíih bācahdih quíib dahjeh jəmna, molít wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih joí? Molítjeh jəmna, wəúic ĩit wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih jóí? ¹⁸ Pánihna, nihat bācah jəmndih jwí náahna caá. Diosboó túi jéihni jwiítteoh chājni ded pah ā náahatdih nihat jwíih bācahdih jəmni pínahndih āt chājip taga, jwí túi jəmat pínah niijná. ¹⁹ Jwíih bācahdih quíib dahjeh, jítchajeh, téihyajah ā jəməchah, jwíta jéih jəmcan tagaá. ²⁰ Pánihna, dawá bācahdih jəmni ā jəməchah yəhna, bíic bācahkeh ā jəmna caá.

²¹ Jwíih quíib dahboó “Weém nihat jéihni caá. Dedé weemdih jədhcan caá. Pánih jəmna, caán téihya ā teo wáacat pínahndih wā náahcan caá”, ā niijíchah yəhna, ā teo wáacat ā náahna caá. Jwíih wao dáhboó “Dedé weemdih jədhcan caá. Pánih jəmna, caán jítchadih wā náahcan caá”, ā niijíchah yəhna, caandih ā náahna caá. ²² “Wíih bācahdih jəmni túi wəpcanni caá”, jwí niij jenah joiníboó chah ā náahna caá. ²³ “Túni jígohcanni caá”, jwí niij jenah joiná, túini yéguéhdi jwíipí dəoná caá, túi jígohat túut niijná. Tíicnit, jwíipí jáhna caá, bita ĩ encat pínah niijná. ²⁴ “Bitā ĩ enechah, dedé pínah nihcan caá”, jwí niij jenah joinídi jwíipí jáhcan caá. “Wəpcanni caá. Túi jígohcanni caá. Tíic náah jəmni caá”, jwí

† 11:32 Dt 8.5; He 12.5-11

†† 12:11 Ro 12.6-8 ‡ 12:12 Ro 12.4-5; Ef 4.14-16

niij jenah joinídi chah jwípí t́ei en daoná caá. Páant tigaá Dios át chājap taga, ²⁵ míc jéihñat dée wihcan-jeh, nihat ā t́ei míc teo wáacat pínah niijná. ²⁶ Pánihna, jwíih quíib dah t́ebna, nihat b́acah ā t́ebana caá. Quíib t́ebat ā yayáchah, nihat jwíih b́acah ā t́eina caá.

²⁷ Yeéb nihat Corinto tútchidih moón Jesúihwā áih b́acah dée ñi j́umna caá. Pánihna, jwíih b́acahdih j́umni nihat ā chājat pínah ḿacah ā j́umat pah, yeebút Jesúih b́acahdih j́umnit dée, ñi chājat pínahb́ut ḿacah ā j́umna caá. ²⁸ Nihat Jesúihwā bícdih j́umnit, Túini Espírítu ā wépatj́ih ḿacah jéihyatnadih Dios át ẃuhap taga. Dios ā jwíih ñionitboó Jesús ā naáwát t́utnit í j́umna caá. Túttimah, Dios naáwátidih naóh yapanit í j́umna caá. Túttimah, ā naáwátidih bohénit í j́umna caá. Túini Espírítu ā wépatj́ih cáacwā í jéih chājca naáhdih biquína í chājna caá. Biquínaboó ẃunnitdih teo jáha úbhñit, ā wépatj́ih í jéih boona caá. Bitaboó, bitadih j́igah ennit, ípí teo wáacna caá. Bitaboó, cáacwādih t́ei waóhñit pínah í j́umna caá. Bitaboó, ā wépatj́ih, ḿacah wéheatj́ih í naóhna caá. ²⁹ Yeéb nihat Jesús ā naáwát t́utnit nihcan caá. Nihat Dios naáwátidih naóh yapanit pínah, nihat ā naáwátidih bohénit pínah, nihat wépatj́ih pínahb́ut nihcan caá. ³⁰ Nihat boonit pínah, nihat ḿacah wéheatdih naóh-nit pínah, nihat ḿacah wéheatdih jwúub t́ut ńum naóh yapanit pínahb́ut nihcan caá. ³¹ Jwíit biquínadih nihat jéihyatna ā wihcan caá. Diosjeh caá áih cáacwādih ā jéihyana caá. Chah t́eini jéihyat pínahdih bidna, jwíit nihatdih caandíh b́udí úbát caá náahap. Obohjeéhtih, bitadih jwí oyat pínah caá chah náahap. Pánih oina, Túini Espírítu ā wépatj́ih bitadih jwí t́ei teo wáacpina caá. Jwí oican, Túini Espírítu jwíitdih ā teo wáacachah ýuhna, bitadih jwí t́ei teo wáaccan níit.

Oyat

13 Túini Espírítu ā wépatj́ih ḿacah wéheatj́ih wéhenit, bita í wéheat, ángelwā í wéheatj́ih wéhena ýuhna, bitadih jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Yéj yáatjeh caá. ² Túini Espírítu ā wépatj́ih Dios ā naáwáchah, jwí jéih naóh yapana ýuhna, bitadih jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Ded pah Dios ā j́umatdih, ā chājat pínahdihb́ut t́ei jéihna ýuhna, bitadih jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Jwíit cáacwā jwí jéih chājca naáhdih Dios ā wépatj́ih jwí jéih chājat pínahdih t́ei jenah joiná ýuhna, bitadih jwí oicah, Dios ā enechah, dedé pínah nihcan caá. ^{†3} Nihat jwí bíbohadih moh yéejnitdih jwí ẃuhachah ýuhna, Jesúih doonáidih jwí naáwát peéh bita jwíitdih í cáwachah ýuhna, bitadih jwí oicah, Dios jwíitdih wéi encan, t́eini-dih ā ẃuhcan níit.

⁴ Bitadih oina, ded pah jwíitdih í yéj chājachah ýuhna, yéj chāj jwúubacan, t́eini-jeh jwí j́umbipna caá. Bitadih oina, j́igah ennit, jwí teo wáacpina caá. Queédih oina, íih bí déedih en ñinahcan, ded pah í t́ei yapachah, jwí íjcan níit. Pánih oina, queét jwíitdih í wéi enat pínah niijná, ded pah jwí t́ei j́umat, jwí t́ei yapat, jwí t́ei chājatdihb́ut jwí naóhcan níit. “Weém nihat jéih-

† 12:28 Ef 4.11 †† 13:2 Mt 17.20; 21.21; Mr 11.23

ni caá. Dedé j́udhdad weemdíh wihcan caá”, niijní pah jwí j́umcan níit. ⁵ Bitadih oina, queédih jwí t́iicacan níit. Pánih oina, chah t́eini-dih jwíitjeh bíbohadih t́ut ni-ijná, jwí bidcan níit. Pánih oina, ded pah jwíitdih bainí yeejép í chājachah ýuhna, waícanjeh jwí íjcan níit. Jwíitdih í yéj chājatj́idih jwí quíib b́eúdbipna caá.

⁶ Bitadih oina, yeejép í yapachah, yeejép í chājachahb́ut, jwí wéican níit. Obohjeéhtih, t́eini í yapachah, yoobópdih í chājachahb́ut, jwí wéibipna caá. ⁷ Bitadih oina, í yéj chājat doonáidih bitadih naóhcan, í t́ei chājihatdih jenah joinít, Dios queédih ā t́ut ńumát pínahdih jwí t́ei jenah joí cádahcan níit. Pánihna, ded pah jwí yapachah ýuhna, jwí oi cádahcan níit.

⁸ “Ñi míc oyoó”, niij ẃutnit, Dios “Páant bóojeh tigaá. Yeebdíh b́eú oyat náahcan caá”, ā niijcan níit. Obohjeéhtih túttimah, Túini Espírítu ā wépatj́ih Dios naáwátidih naóh yapaat, ḿacah wéheatj́ih naáwátb́ut, ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdih jéihyatb́ut dedé náahat ā wihcan níit. ⁹ Nin baácboó j́um jwúuhna, Túini Espírítu ā teo wáacachah ýuhna, nihatdih t́ei jéih beedácan, nihat Dios naáwátidihb́ut t́ei yoobópdih jwí jéih naóh yapacan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo, t́eini yoobát j́umni, ā jwúub dei j́eúwúchah, nihatdih jwí jéih beedábipna caá.

¹¹ Nin pah jwí j́umna caá: Weém wébit j́umna, wébit í jenah joyát, í wéheat pahb́ut, weembút jenah joinít, wá wéhenap j́i. Obohjeéhtih, b́eú behe j́umna, wébit í chājat pah wá chājcan caá. ¹² Nin pahb́ut ā j́umna caá: Maa quenalih naaj́ih jwí t́ei míc encan caá. Pánihat dée Diosdih b́eú jwí jéih encan caá. Túttimah, jwíit chénaoó caandíh jwí míc jwááh enbipna caá. Nin baácboó j́um jwúuhna, Diosdih jwí jéih beedácan caá. Obohjeéhtih, ā pebhboó j́uibína, jwíitdih b́eú ā jéih beedáat pah, jwíitb́ut caandíh jwí jéih beedábipna caá. ‡

¹³ Nin baácboó j́um jwúuhna, jwíitdih nin pah chājat caá náahap: Diosdih t́ei jenah joí cádahcan, jwíitdih ā t́ei chājat pínahdih páantjeh náhnina, caandíh, bitadihb́ut oi cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, oyat caá jwíitdih chah náahap.

Ḿacah wéheat, Dios naáwátidih naóh yapaat

14 Míc oyat jwíitdih chah ā náahachah ýuhna, Túini Espírítu ā jéihyaatnadihb́ut jwíitdih bidat caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapaat wépatdih chah bidat caá náahap, míc wáac j́uinít, ñi jéih míc teo wáacat t́ut niijná. ² Ḿacah wéheatj́ih naóhñitboó cáacwādih wéhecan, Diosdihjeh í wéhena caá. Túini Espírítu ā wépatj́ih, Dios ā jéihyaatdih í naáwáchah ýuhna, nihat cáacwā ípí beh joicán caá. ³ Obohjeéhtih, Túini Espírítu ā wépatj́ih Dios naáwátidih naóh yapanitboó cáacwáboodih í wéhena caá. Diosdih chah í t́ei jenah joyát pínah niijná; ded pah queédih ā chājat t́ut-tatdih chah t́ei beh joinít, í jepahat pínah niijná; í j́igahatdih, í úmatdihb́ut ā yayát pínah niijná; páant í niij naóh yapana caá. ⁴ Ḿacah wéheni áih caolihdihjeh Túini Espírítu ā teo wáacna caá. Obohjeéhtih, Dios

‡ 13:12 1Jn 3.2

naawátdih naoh yapaniboó Dioíhwā wáac jwinítdih ā teo wáacna caá.

⁵ Yeéb nihat mácah wéheatjīh ſi wéheatdih náah yacna yŕhna, Dios naawátdih naoh yapaatdih chah wā náah yacna caá. Naoh yapaniboó Dioíhwādh chah ā teo wáacna caá. Obohjeéhtih, mácah wéheatjīh naohni, caandíh jwúub túut nŕumníjīh bíicdih naohnit, Dios naawátdih naoh yapani bíic yoobó áihwādh ī teo wáacna caá. ⁶ Wā údwā panihnitá, weém ſi pehbóo jwibíit, mácah wéheatjīhjuh wā naawáchah, yeebdíh āta teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, ded pah Dios ā jéihyaatdih naoh yapanit, ded pah jwī chājat pínahdih naoh bohénit, yeebdíh wā túi teo wáacap jī.

⁷ Nin pah ā jŕmna caá: Pelatdih, chíio nahdih yoobópdih jwī póojcah, joinítboó jwī póojatdih ī beh joicán níit. Bíitatdihbŕt yoobópdih jwī bíitcah, bitaboó jwījééh ī jéih eocan níit. ⁸ Póojat nahdih yoobópdih jwī póojcah, joinítboó beh joicán, míic mawatdih teo wáacadh ī bejcan níit. ⁹ Pánihat dée, joinítíh wéheatjīh yoobópdih ſi naohcah, ī beh joicán níit. ſi naawáchah yŕhna, queétdih dedé pínah nihcan níit. ¹⁰ Nin pahbŕt ā jŕmna caá: Nin baácboó dawá wéheatna ā jŕmna caá. Cáacwā ſih wéheatjīhjuh wéhena, ī míic beh joiná caá. ¹¹ Obohjeéhtih, weemdíh naohníh wéheatdih beh joicán, jwī jéih míic wéhecan caá. ¹² Pánihat pah, joinítíh wéheatjīh naohcan, ī beh joicáh, yeebŕt queétdih ſi jéih teo wáaccan caá. Pánihna, Dioíhwādh teo wáacat pínah niijná, Túini Espíritu ā wŕhni jéihyaatnadh búdí ſi bidíi.

¹³ Dioíhwādh teo wáacat túut niijná, mácah wéheatjīh naohniboodíh jwúub túut nŕumát pínahdihbŕt úbát caá náahap. ¹⁴ Beh joicán yŕhna, wíih caolihboó mácah wéheatjīh wā túi úbhna caá. Páant wā úbúchah, wíih caolihdih ā teo wáacna caá. Wíih wéheatjīh wā úbúchah, wíih jenah joyátboodíh ā teo wáacna caá. ¹⁵ Pánihna, mácah wéheatjīh úbhnit, wíih wéheatjīhbŕt wā úbhbpna caá. Mácah wéheatjīh eonit, wíih wéheatjīhbŕt wā eobipna caá. ¹⁶ Míic wáac jwinít, mácah wéheatjīhjuh Diosdih ſi weŕechah, jéih jwŕhcanni ſi cātíh jŕmna, ſi naawátdih beh joicán, “Páant tigaá”, ā jéih niijcán níit. ¹⁷ “Túina caá, Maá”, yoobópdih ſi niijícah yŕhna, ſi niiját caán jáap jwiníboodíh ā teo wáaccan níit. ¹⁸ Mácah wéheatjīh yeéb ſi úbát chah weémboó pánih úbhna, wéinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih úbhna yŕhna, Jesúíhwā jwī míic wáac jwinít, yeebdíh ā teo wáacat pínah niijná, daocánni jacnabitjeh ſiíh wéheatjīh naohna, chah wāta wéi tagaá. Diez mil jacnadh mácah wéheatjīh wā naawáchah yŕhna, yeebdíh ā teo wáaccan, wāta wéican taga.

²⁰ Wā údwā panihnitá, wébit ī jenah joyát pah ſi jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, yéej chājatdih jenah joicánnit ī jŕmat pah yeebŕt bíic yoobó ſi jŕmú. Behnit ī jenah joyát pah mácah wéheatna ded pah ā jŕmat pínahdih túi jenah joinít yeebdíh jŕmat caá náahap. ²¹ Yeébboó nin pah ſiipí niij jenah joiná caá: “Dios weemdíh túi wéinit, mácah wéheatdih āt jéihyanap be”, ſi niij jenah joiná yŕh caá. Obohjeéhtih, Dios ā wéi

enat jŕtat pínah nihcan caá. Dios naawátdih naoh yapani Isafas nin pah ā niij daacátjadh ſi túi jenah joyóo: “Dios nin pah ā niijná caá: ‘Wíih judíowādh peéh chājat túut niijná, ī pebhna bíih baácdih moondíh wā wahbipna caá. Játíh wā naawátdih naoh yapanit judíowā ſih wéheatjīhjuh ī naawáchah yŕhna, ī jepahcap jī. Bŕt peéh chājat túutna, judíowā ī wéheatdih wéhecannit ī naawáchah, páantjeh weemdíh ī jepahcan níit’, jwī Maáh ā niijná caá”, Isafas āt niij daacáp tajī. ¹²² Pánihna, mácah wéheatna Dios áihwādh ā wéi enat jŕtat pínah nihcan caá. ſi míic wáac jŕyúchah, caandíh jepahcannitboó mácah wéheatnadh joinít, Isafas ā daacátjadh náhnit, Diosdih ī jepahcatjī jíib ā peéh chājat pínahdih ī jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, yeéb Jesúíhwāboó Dios naawátdih ſi naoh yapanachah joinít, yeebdíh teo wáacnit, jepahcannitboodíh ā teo wáaccan níit. ²³ Míic wáac jwinít, yeéb dawá mácah wéheatjīh ſi naawáchah, bita jéihcannit, Jesúsdih jepahcannitboó waád jwinít, “Queéť mácah wéheatjīh naohnit jenah joicánnitjeh caá”, ī niij jenah joibípna caá. ²⁴ Obohjeéhtih, yeéb Dios naawátdih ſi naoh yapanachah joinít, Jesúsdih jepah jwŕhcanni nin pah ā niij jenah joibípna caá: “Weém yéejni caá. Dios ninboó jŕmnit, wā jenah joyátjadh jéih beedáni jŕmna, nitdihbŕt āt jéihyanap taga”, ā niij jenah joibípna caá. Páant niij jenah joinít, bódicha caj yoh ſi jŕmat, “Dios, meém nihat jéihni, túini caá”, niijnit, Jesúsdih ā jepahbipna caá.

Wáac jwinít, túinijeh jŕmat

²⁶ Diosdih weŕat túut niijná, míic wáac jwinít, túinijeh chājat caá náahap. Yeéb nihat ſi naawáchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, nihat bíicdih ſi niijcá bojoó. Túini Espíritu biquínadh ewat ā wŕhŕchah, Diosdih wéi ewat caá náahap. Bíihdih bohéatdih ā wŕhŕchah, naawát caá náahap. Bíihdih Túini Espíritu ā jéihyanachah, caandíhbŕt naawát caá náahap. Bíihdih Túini Espíritu ā wépatjīh mácah wéheatjīh ā naawáchah, jwúub túut nŕum naawát caá náahap. Pánihna, Túini Espíritu ded pah ā teo wáacachah, Jesúsdih chah túi jenah joyát túut niijná, yeebdíh naawát caá náahap. ²⁷ Mácah wéheatjīh naawíhna, chénewā, bíic peihcannitjeh biquínajeh ī naawá naáh. Ī naawátdih jwúub túut nŕumníbŕt ā naawá naáh, yeéb nihat ſi beh joyát pínah niijná. ²⁸ Obohjeéhtih, mácah wéheatdih jwúub túut nŕumní pínah wihcah, wáac jwinítdih ā naohca bojo naáh. Caanjéh caolih díitboó Diosdih ā úbú naáh.

²⁹ Túini Espíritu ā teo wáacachah, Dios naawátdih biquína ī naoh yapana naáh. Queéť ī naoh yapanachah, joinítboodíh túi jenah joyát caá náahap, “¿Túini Espíritu ā naawát túutni níit?” niij jéihyat túut niijná. ³⁰ Páant ā naawáchahjuh, bíihdih Túini Espíritu ā naawát túutuchah, jwíih naohniboodíh yayát caá náahap, bíih jwŕh ā naawát pínah niijná. ³¹ Nihat bíicdih naoh yapacan, biquínajeh nihat naoh yapaat caá náahap, nihat míic wáac jwinítboó ī bohéat pínah, ī weŕat

pínah, chah í túi jumat pínah niijná. ³² Túini Espírituboó ã naáwát tútuchah joiná, naóhni pínahboó “¿Débólih caá wã naóhbi, queédih wã túi teo wáacat tút ni-ijná?” niij jenah joyát caá náahap. ³³ Páant niij jenah joiná, Dios ã náah yacat pah túinijeh ñi naóh yapabipna caá.

Diosboó nihat Jesúhwã míic wáacnitdih túinijeh ã chãjat tútat pah, yeebdíhbut bíic yoobó ã náah yacna caá. ³⁴ Pánihna, míic wáacna, Dios ã wútatji pah í weha mánadih jepahna, ñi weha mána yaádh laihsanjeh í joí chũudũ naáh. ³⁵ Hũbh joíhna, íih mũená jwũub juibínitjeh, í weha mánadih í hũbh joyó naáh. Yaádhboó pánih wéhena, bita wáac jwinít í túi joí ñũnátidih í yéejanachah, ã táican caá. ³⁶ Yeéb míic wáacnit, ded pah ñi túi jumat pínahdih páant wã naáwátidih joíhcan, nindih ñi túi jenah joyó: Jesúh túini doonádih yeebboó naóh waóhnit nihcan caá. Yeebjéh caandíh jepahnit nihcan caá. Pánih waóhnit nihcan, nihat bíih tútchinadih moón Jesúhwã yeebdíh í waáwáchah, ded pah ípí chãjatdih náhnit, yeebbút bíic yoobó ñi chãjaá.

³⁷ Ded “Weém Túini Espiritu ã wēpatjīh Dios naáwátidih naóh yapani caá. ã wēpatjīh weemdíh ãpí jéihyana caá”, niij jenah joiníboó “Dios ã wútatdih ded pah jwí míic wáacatdih Pablo yoobópdih ã naóh yapanap be”, ã niij naáh. ³⁸ Obohjeéhtih, wã naáwátidih ã joyáh bojochah, bita caandíhbut í joyáh bojo naáh.

³⁹ Pánihna, wã hũdwã panihnitá, Dios naáwátidih naóh yapaat tút niijná, Túini Espiritu ã teo wáacat pínahdih búdí ñi hũbũ. “Mácah wéheatjīh ñi naóhca bojó”, niijcát caá náahap. ⁴⁰ Ñi jenah joyát pahjeh chãjcan, Dios ã wútat pah túinijeh chãjat caá náahap.

Jesús ã boo p̄d jũwát

15 Bũ wã hũdwã panihnitá, Jesúh dooná yeebdíh ded pah wã naáwátidih wã jwũub náhniabipna caá. Caán doonádih jwíih jepahnit, bũubbut jenah joinít ñi jũmna caá. ² Caán doonádih ñi jepahachah, yeéb iiguípna bejnít déejidih Dios át túi hũp taga. Caán naáwátidih joí cádahcan, ãjeéh jumat tút niijná, Dios pehbboó ñi bejbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh cádahna, ñi jwíih jepahatji dedé pínah nihcan niít.

³ Weemdíh jéihyani doonádih yeebdíh wã jwũub naáwáp jī. Oboh jũmni naáwátjeh nihcan caá. Dios ã niijátji pah bíic yoobó Jesucristo jwí yéejat jíib át wũn wũhũp wũt jī. ⁴ Páant ã wũnat túttimah, áih bácahdih í yohochah, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Dios ã niijátji pah, át jwũub boo p̄d jũwáp wũt jī. ⁵ Pánih boo p̄d jũóhni, Pedrodih át jígohop wũt jī. ⁶ Túttimah, ã bohénitjidihbut át jígohop wũt jī. ⁷ Túttimah, áihwã quinientos chah í míic wáac jũyúchah, queédihbut át jwũub jígohop wũt jī. Biquína queét ennitjiboó í wũnũchah yũhna, nihat bitaboó páantjeh í báadh jwũhna caá. ⁸ Túttimah, ã hũd Santiagodih át jígohop

wũt jī. Pánih jígohni, nihat ã naáwát tútntidihbut át jígohop wũt jī.

⁸ Pánih jígohni jeáboó ã pũh laab béjat túttimah, yeejép wã chãj jwũhũchah, wã jepahat pínah játih, weemdíhbut át jígohop jī. Páant ã jígohochahjeh, ã boo p̄d jũwátidih túi jenah joinít, caandíh wã jepahap jī. ⁹ Jesúhwãdih túbit yeejép wã chãjachah yũhna, Jesús weemdíh jígohni, áih doonádih ã naóh jibat tútũp jī. ¹⁰ Páant wã jũmũchah yũhna, Dios weemdíh oinit, át jígah enep taga. Pánih jígah en tút nũmniít, Jesúh túini doonádih ã bohé jibat tútũp jī. Pánihna, weemdíh ã teo wáacatjidih búdí wéinit, bita ã naáwát tútntidih chah wã teona caá. Obohjeéhtih, wã wēpatjīh-jeh nihcan, Túini Espiritu ã teo wáacachah, Diosdih wã túi teo wũhna caá. ¹¹ Weém, queét bita ã naáwát tútntidihbut, jwiít nihat páant Jesúh doonádih jwí bohénachah, yeebboó ñi jepahap jī.

Wũnnit í jwũub boo p̄d jũwát

¹² Jesúh doonádih bohéna, ã jwũub boo p̄d jũwátidihbut jwípi bohéna caá. Obohjeéhtih, páant jwí bohénachah joinít, nihat yeéb Jesúsdih jepahnit yũhna, ¿Dépanihna “Jwí boo p̄d jũóhcan niít”, biquína ñi niij jenah joí? ¹³ Obohjeéhtih, boo p̄d jũwát ã wihcah nihna, Jesúsboó áta boo p̄d jũóhcan tagaá. ¹⁴ Jesús ã boo p̄d jũóhcah nihna, áih doonádih jwí bohéat, caandíh ñi jepahatbut dedé pínah áta nihcan tagaá. ¹⁵ Páant ã boo p̄d jũóhcah nihna, Dioíh doonádih yee naóhni-jeh jwíta jũm taga. “Dios Jesucristodih át boocan taga”, jwípi niij bohéna caá. Obohjeéhtih, boo p̄d jũwát ã wihcah nihna, Jesúsdih Dios áta boocan tagaá. Caandíh ã boocah nihna, yee naóhni jwíta jũm tagaá. ¹⁶ Boo p̄d jũwát ã wihcah nihna, Jesús áta boo p̄d jũóhcan tagaá. ¹⁷ ã boo p̄d jũóhcah nihna, caandíh ñi jepahachah yũhna, dedé pínah áta nihcan tagaá. Yéejat jíib páantjeh yeebdíh áta jũm tagaá. ¹⁸ Páant ã boo p̄d jũóhcah nihna, Jesúhwã wũnnit, iiguípna míicjeh íta bej tagaá. ¹⁹ Pánihna, nin baácboó jũm jwũhni, Jesúsdih jwí jepahachah, ã teo wáacachah yũhna, jwí wũnat túttimah páantjeh bũdná, jwiítboó chah moh yéejnit jwíta jũm taga.

²⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo yoobópdih át boo p̄d jũwáp tajī. Caán caá jwíih boo p̄d jũóhni. Caán boo p̄d jũóh waóhni ã jũmũchah, jwiít áihwãbut jwí boo p̄d jũóhbiipna caá. ²¹ Adán yéej chãj waóhna, át wũn waáwáp tajī. Obohjeéhtih, Jesucristoboó yéej chãjcan-ni jũmna, wũnni át boo p̄d jũóh waáwáp tajī. ²² Adán yéej chãj waóhni, ã wũnũchah, jwiít nihatbut yéej chãjnit, jwípi wũnna caá. Obohjeéhtih, Jesúsboó ã boo p̄d jũóh waáwáchah, jwiít áihwãbut jwí boo p̄d jũóhbiipna caá. ²³ Nin pah ã jũmna caá: Jesucristo át jwíih boo p̄d jũwáp tajī. Túttimah, caán ã jwũub dei jũwúchah, jwiít áihwãbut jwí boo p̄d jũóhbiipna caá. ²⁴ Túttimah, nihat baácdih moón maáta í wēpatdih, nihat nemépwã í wēpatdihbut yap yoh beedánit, nin pah Jesús Diosdih ã niij naóhbiipna caá: “Dáa bũca, Paá, weemdíh ma chãjat tútatdih bũ wã péana caá. Bũ

† 15:3 Is 53.5-12 †† 15:4 Sal 16.8-10; Mt 12.40; Hch 2.24-32
‡ 15:5 Lc 24.34 †† 15:5 Mt 28.16-17; Mr 16.14; Lc 24.36; Jn 20.19

‡‡ 15:8 Hch 9.3-6 ††† 15:9 Hch 8.3 ††† 15:22 Ro 5.12-18

meemjéh caá wətni", ā niijbípna caá. ²⁵ Páant ā niiját pínah játih, Jesús páantjeh maáh ā jəm jwəhat caá náahap, nihat Diosdih en jühnitdih ā míic mao yap yohat pínah niijná. ²⁶ Páant ā yap yohochah, jwí jwəub wəncan niit. ²⁷ Dios naáwátidih naóh yapani David nin pah át niij daacáp tají: "Dios nin pah ā niijná caá: 'Wā wəúh Jesucristo nihatdih yap yohnit, maáh ā jəmuchah, nihat caandih í jepahbipna caá. Obo-hjeéhtih, weémboó chah maáh jəmna, wā wəúhdih wā jepahcan niit', Dios ā niijná caá", David át niij daacáp tají. ††

²⁸ Jesucristo nihatdih yap yoh péanit, ā ípdih "Dáa, bəu nihat meemdíh í jepahna caá. Weembút meemdíh jepahni caá", Diosdih ā niijbípna caá. Pánihna, Dios chah maáh ā jəmbipna caá.

²⁹ Biquína yeéb Jesúsdiéh jepah jwəhcan, ñi oinit Jesúihwā í jəmat peéh, í mawachah ennit, nin pah ñi niij jenah joyóp be: "Jesúihwā jəmna, boo pəd jühnit, Dios pehbóó í bejbipna caá", niij jenah joinít, queétdih jwəub enihna, túut nəumnit, ñit daabáát túutur wət be. Obohjeéhtih, boo pəd jühwát ā wihcah, páant ñita chājna tagaá. ³⁰ Jesúih doonádih jwí naáwát peéh, jwiítidihbut í mawat dée tobohna caá. Pánihna, "Wā boo pəd jühcan niit", niij jenah joiná nihna, wāta naóh cádah tagaá. ³¹ Wā jéihna caá, yeó jáap jəmat pah weemdíh í mao yohat dée tobohna caá. Obohjeéhtih, wā naáwáchah joinít, yeéb ñi túut nəumátidih ennit, búdí wā wəina caá. Pánih wəinit, ā tobohochah yəhna, wā naóh cádahcan niit. ³² Nin Éfeso tútchidih dawá jiwá pah íijnit, Jesúih doonádih wā naáwát jíib, weemdíh í mawíhip yəh jí. Pánihna, boo pəd jühwát ā wihcah, dedé pínah āta nihcan tagaá. Jwí boo pəd jühcan, "Wáicanjeh jwí wənat pínah játih, jwiítidih wəi babh jeémátjeh caá náahap", †íí niiját pah yoobópdih āta jəm taga. Obohjeéhtih jwí boo pəd jühbipna caá.

³³ Yee naóhntidih ñi joyáh bojó. "Yeejəpwádih pej jəmnit, bíic yoobó yeejəp ñi jəmbipna caá", bita í niijátidih ñi túi náhninaá. ³⁴ Yeebdíh jwəub túi jenah joinít, yéej chāj cádahat caá náahap. Biquína ñijeéh jəmnit Diosdih túi jéihcan, jwiítidih ā boo pəd jühwát túutat pínahdihbut jenah joicán, í yéej chājna caá. Páant í chājatdih yeebdíh tíicat caá náahap.

Ded pah túttimah jwíh bácah ā jəmat

³⁵ Biquína yeéb "Jwí jwəub boo pəd jühbipna caá", jwí niijátidih páantjeh beh joicán, nin pah ñi niij wəubh joimí nacaá. ¿Ded pah wənnit í jwəub boo pəd jühbi? ¿Ded pah íih bácah ā jəmbi? ñi niij wəubh joimí nacaá.

³⁶ Pánih wəubh joiná, ñi túi jenah joicán caá. Momnidih ñi jenah joyó. Jwí momochah, áih jih bóo chóo ā wəuchahjeh, dítmant bóo ápí chíih jühna caá. Á wəucah, āta chíih jühcan taga. ³⁷ Chíih jühniboó jwí momnidih bíic yoobó nihcan caá. Pánihat dée jwí jwəub boo pəd jühwáchah, jwíh bácahbut mácah ā jəmbipna caá. ³⁸ Nihat jwí momni chíih jühnit ded pah ā jəmat pínahdih Diosboó át chājap taga. Bíihna-

jíh jwí wid momochah, bíic pah jígohni míic ā chíih jühcan niit.

³⁹ Páant ā jəmat dée nihat bácahnaabət bíic yoobó nihcan caá. Cáacwā, nəúpwā, jwébehwā, queejwá nihat íih bácah mácah ā jəmna caá. ⁴⁰ Nihat jeáboó jəmni, baácboó jəmnibət bíic yoobó nihcan caá. Jeáboó jəmni ā túyat mácah, baácboó jəmni ā túyatbut mácah ā jəmna caá. ⁴¹ Nihat jeáboó jəmnibət bíic yoobó ā yeh iigcán caá. Yeóboó mácah, widhboó mácah, cúiwəbut mácah ā yeh iigná caá. Cúiwā míicjehbut mácah ā yeh iigná caá.

⁴² Pánihna, momni mácah ā chíih jühwát pah, jwí wəuchah, í yohni bácah jwəub boo pəd jühna, mácah ā jəmbipna caá. Jwí wəuchah, jwíh bácah ā moórbipna caá. Obohjeéhtih, jwí boo pəd jühwát túttimah, jwíh jáap bácah ā jwəub moópcan niit. ⁴³ Jwí wəuchah, jwíh bácah ā túi jígohcan caá. Obohjeéhtih, jwí boo pəd jühwáchah, túini ā jəmbipna caá. Jwí wəuchah, jwíh bácah wəpcanni caá. Obohjeéhtih, jwí boo pəd jühwáchah, túi wəpni ā jəmbipna caá.

⁴⁴ Nin baácboó jwí jəm jwəhni bácah ā wənbipna caá. Obohjeéhtih, Dios pehbóó jəmni pínah bácah ā jwəub boo pəd jühbipna caá. Nin baácboó jwí jəmat pínah bácahdih Dios át wəhəp wət jí. Pánih wəhna, bíih bácah ájeéh jəmat pínahdihbut ā wəhbipna caá.

⁴⁵ Dios naáwátidih daacni nin pah át niij daacáp tají: "Á jwíh chājni newédih Dios áih bácahdih caolih jéyanachah, át caolih wáyap wət jí. Caán newé Adán át wət jəməp wət jí", át niij daacáp tají. †† Obohjeéhtih Jesucristo, Péeni Adán wət jəmnidih boonit, áih bácahdih Dios mácah át chājap wət jí. Pánih caandih boonit, jwiítidihbut ā boobipna caá, ā pehbóó ájeéh jwí jəmat pínah niijná. ⁴⁶ Nin baácboó jwí jəmat pínah bácahdih Dios át jwíh chājap tají. Túttimah, jeáboó ájeéh jwí jəmat pínah jáap bácahdihbut ā chāj wəhbipna caá. ⁴⁷ Dios Adándih baácjíh át chājap wət jí. Obohjeéhtih, Jesucristobooóh jəmant át wah deyanap wət jí. ⁴⁸ Jwiít nihat Adán jəimená jəmna, áih bácah déedih jwí bíbohna caá. Jesucristoíhwā jəmna, áih jáap bácah déedih jwiítbut jwí bíbohbiipna caá. ⁴⁹ Bəu nin baácboó jəm jwəhna, baácjíh chājni Adán pah jígohnit jwí jəmna caá. Túttimah, jeáboó jəmna, Jesús pah jígohnit jwí jəmbipna caá. ⁵⁰ Wā údwā panihnitá, páant wā naáwátidih jenah joinít, nindih ñi túi náhninaá: Nin baácboó jwí jəm jwəhni bácah, yéejni jəmna, Dios pehbóó yéejat wihcapna ā jéih jəmcán niit. Moópni pínah jəmna, Dios pehbóó moopát wihcapnabət ā jéih jəmcán niit.

⁵¹ Játih Dios ā jéihya jwəhca naáhdih bəu yeebdíh wā naóhna caá. Nin wā naáwátidih ñi túi jenah joyó: Jesucristo ā jwəub dei jühwát pínah játih, nihat jwiít áihwā jwí wəncan niit. Obohjeéhtih, jwí wənat túttimah, jwí wəu jwəhcah, bíic yoobó jwiít nihatdih ā túut nəumbipna caá. ⁵² Bíic láa quíib pínah bojat pah jwí túut nəumát ā jəmbipna caá. Péeni póojat nah ā yáanachah, jwiít nihat áihwádih Dios ā túut nəumbipna caá. Á yáanachahjeh, nihat áihwā wənnitji jáap béc-

† 15:25 Sal 110.1 †† 15:27 Sal 8.6 † 15:32 Is 22.13

†† 15:45 Gn 2.7

ah jumnit i jwúub boo ped júóhbična caá. Áihwá báadhndihbut á túut núbmbípna caá. ¹⁵³ Búú jumni bácah wúnna, á moópbična caá. Obohjeéhtih, jwiít dih á túut núbmát túttimah, jwíh jáap bácah jwúub wún-can, á moópcah níit. ⁵⁴ Páant á yapachah, Dios naáwát-dih naóh yapani Isaías nin pah á níj daacátji bíic yoobó á yapbična caá: “Dios nihatdih át yap yohop tagaá. Páant á yap yohochah, áihwá i jwúub wúncah níit”, át níj daacáp tají. ^{†155} Dios naáwát dih naóh yapani Oseas nin pah á níj daacátjidihbut bíic yoobó á yap-bična caá: “iWúnat á jwúub wihcan níit! Pánihna, búú jwí yéejat peéh wúnatdih jwí úumcah caá”, * á níj daacátji pah jwiít áihwá wéinit, jwí níjbična caá. ⁵⁶ Moisésji á wúatdih jéihna yúhna, jwiít nihat jwípí túi jepahcah caá. Pánih jepahcah, “Weém yéejni caá”, jwí níj jéihna caá. Páant jwí jummatdih jéihnit, jwí wúnat túttimah, dedé yéejat peéh chájatdih úumna, wúnatdihbut jwípí úumna caá. ⁵⁷ Obohjeéhtih, Jesucristo wún wúhnit, á jwúub boo ped júúwúchah, jwiít áihwá iiguípna bejnit déeji jwúub boo ped júóhnit, Diosjeéh jummat túut níj, á pehbóo jwí bejbična caá. Páant jwí jummat pínahdih jéihna, Diosdih búdí wéinit, “Túina caá”, jwípí níj, níj caá.

⁵⁸ Wá úudwá panihnitá, yeebdíh búdí oinit, nin pah wá naóhna caá: Jesúsdi h ní jepah cádahca bojóo. Bitaboo yeebdíh yeenit, mácah i bohénachah yúhna, joyáh bojnit, yoobópdi h Jesúsdi h doonádih ní túi jenah joyoó. Pánih jenah joinít, “Diosdih jwí teo wúhat búnd-ní pínah nihcan caá”, níj jéihnit, ded pah á chájat túut-tatdih túi wéinit, ní chájáa.

Ded pah dinerodih wúhat

16 Búú bíih naáwát dih yeebdíh wá naóhbična caá. Jerusalén tútchidih moón Jesúsdi hwá dih teo wáacat pínah dinerodih ded pah ní chájat pínahdih wá naóhbična caá. Galicia baácdih moón Jesúsdi hwá míic wáacnitdih nin pah wá chájat túutat pah bíic yoobó ní chájáa: ^{†12} Chooát yeó jáap jummat pah débóo dinero ní wúhat pínahdih yeéb ni hat ní jwejepboó ní ámohoó. Det i tewat jíib búdí bíbohnit, búdí i ámoho naáh. Det bainí bíbohnit, bainí i ámoho naáh. Pánih ámohna, ní pebhna wá jwibínachah, queét moh yéejnitdih ní wahní pínah dinerodih ní bíbohbična caá. ³ Wá jwibíat pínah játih, dinerodih úb bejnit pínah neonádihbut ní níwíi. Páant ní níwíichah, jwibínit, Jerusaléndih moón Jesúsdi hwá queétdih i túi jéihyat pínah níj, wá daác wúhbična caá. ⁴ Weemdíhbut Dios á wahachah, queét bíicdih wá bejbična caá. Obohjeéhtih, wá jéih jwúhcan caá.

Pablo á jib bejat pínah

⁵ Nin pah wá jib bejat pínahdih wá níj jenah joiná caá: “Ninmant bejnit, Macedonia baácdih jumni tútchidih jib bej péanit, Corinto tútchidih moón Jesúsdi hwá pebhna wá jwibíbična caá”, wá níj jenah joiná caá.

^{†6} “Maatápdih ijeéh cháo jwúhnit, mah noó á yapat túttimah, bíih tútchina wá bejbična caá. Pánih cháoníji wá yap bejat túut chájachah, weemdíh i jéih teo wáacbična caá”, wá níj jenah joiná caá. ⁷ Pánihna, ní-jeéh maatápdih jumíhna, Macedonia baácdih wá jib bejat túttimah ní pehbóo wá jwibíbična caá. Butéh bejna, maátcah wáta jéih jum tagaá. Dios á náahachah, túi maatápdih níjeéh wá cháo jwúhbična caá. ⁸ Obohjeéhtih, butéh nin Éfeso tútchiboó Pentecostés yeó jáapnadih páantjeh wá jum jwúhbična caá. ^{††9} Ninboó dawá wá bohéatdih íjnit, i bohéat túutcah yúhna, Dios á teo wáacatjíh búdí wá bohénachah, dawá joiná caá i chájap. Pánihna, weemdíh ijeéh jummat caá náahap. Pánih jumníji Pentecostés túttimah, ní pebhna wá bejbična caá. ^{††}

¹⁰ Timoteo ní pebhna á jwibínachah, á náhni dahwacat pínah níj, ní túi teo wáacá. Jwí Maáhdih teo wúhni wá jummat pah, caanbút Jesúsdi h teo wúhni caá. Páant á jumúchah, caandíh ní túi en dawáa.

^{††1} Caandíh yap yohcanjeh, yeéb ni hatdih túi joyát caá náahap. Caandíh túi wéinit, wá jumúpna á jwúub júúwát pínah níj, ní túi teo wáacá. Caán, bíih Jesúsdi hwá bíicdih i jwúub juyát pínahdih wá bidna caá.

¹² Apolosdih “Bita Jesúsdi hwá bíicdih Corinto tútchidih moón Jesúsdi hwá dih meembút enedih ma bejeé”, wá wép níjip yúh be. Obohjeéhtih, búú á jéih bej jwúhcan caá. Túttimah, débólih á bejín, á bejmi dée caá.

Pablo á péé túyat túutat

¹³ Bita i yéejat déedih yap yohat túut níj, túi jenah joinít jummat caá náahap. Nemépwábut i yéejat déedih úumcah, yap yohat túut níj, Jesúsdi h ní túi jenah jói cádahca bojóo. ¹⁴ Pánihna, oinit, bitadih túi chájat caá náahap.

¹⁵ Wá úudwá panihnitá, ni hat Acaya baácdih moón Jesúsdi h i jepahat pínah játih, Estéfanawá i jepahatjidi h ní jéihna caá. Queét Jesúsdi hwá dih búdí ípí teo wáacna caá. ^{††16} Pánih teo wáacnit jumna, i naáwáchah, ní túi jepahaá. Bita queét panihnit maáta, bita Jesúsdi h teo wúhndihbut túi jepahat caá náahap.

¹⁷ Yeéb Corintodih moondíh búdí bidna wá chájap be. Pánihna, ní wahnit Estéfanos, Fortunato, Acaicojíh ninna i juyúchah, búdí wá weñep be. ¹⁸ Yeéb bíicdih jumna, yeebdíh it weñanap tagaá. Bíic yoobó ninna jwínit, weemdíhbut i weñanap be. Pánih teo wáacnitdih “Ní túi chájap be”, yeebdíh níj, caá náahap.

¹⁹ Asia baácdih moón Jesúsdi hwá míic wáacnit yeebdíh i túyat túutna caá. Aquila, Prisciláji h íh meúboó míic wáacnit Jesúsdi hwá but búdí i túyat túutna caá. “Jwí Maáh Jesúsjeéh i túi jumna naáh”, níj, i túyat túutna caá. ^{††20} Ni hat nin Éfeso tútchidih moón Jesúsdi hwá but yeebdíh i túyat túutna caá. Yeebút Jesús á oyatjíh ní túi míic úúbú.

²¹ Búú nin péenibitdih weemjéh wá daácna caá. Weembút yeebdíh búdí wá túyat túutna caá.

† 15:52 1Ts 4.15-17 †† 15:54 Is 25.8 † 15:55 Os 13.14 †† 16:1 Ro 15.25-26; 2Co 8-9

†† 16:5 Hch 19.21 ††† 16:8 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11 ††† 16:9 Hch 19.8-10 § 16:10 1Co 4.17 †† 16:15 1Co 1.16 ††† 16:19 Hch 18.2

²² Ded jwĩ Maáhdih túi oicannidih Dios ã peéh chãja naáh. Jwĩ Maáh Jesús waícanjeh ã jwúub dei jwúwú naáh.

²³ Jwĩ Maáh Jesús yeebdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh. ²⁴ Jesucristo ã oyatjĩh bícdih moon páh yeéb ni-hatdih búdí wã oina caá.
Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

2 Corintios

Pablo queédih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, bíhdih daacát túttnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúíhwãdih wã wahna caá. † Dios ã náahat pah, Jesucristoíh doonádih ã naáwát túttni wã jumna caá. Nin núodih wahna, jwí úd panihni Timoteojíh yeebdíh búdí jwí túyat túttna caá. Bita Acaya baácđih moón Jesúíhwãbüt nin wã daác wahnidih í joyó naáh. ² Jwí íp, jwí Maáh Jesucristobüt yeebdíh búdí oinit, í teo wáaca naáh, bícdih ñi túi jummat pínah niijná.

Ded pah yeejép yapat

³ Jwiítđih en jígahnit, Dios ãpí teo wáacna caá. Páant ã teo wáacachah, caán, jwí Maáh Jesucristo ã ípdih búdí wëinit, “Jwiítđih búdí oinit, ma teo wáacat túina caá, Paá”, niiját caá jwiítđih náahap. ⁴ Yeejép jwí yapachah, jwiítđih caanjéh ãpí túi teo wáacna caá, bita yeejép í yapachah, queéđihbüt jwí teo wáacat pínah niijná. ⁵ Nin baácboó Jesucristo jum láa, túbít yeejép át yapap wüt jí. Áih túini doonádih bohéna, caán Jesús ã yapatji pah muntih jwiítbüt dawá láa túbít yeejép jwí yapna caá. Jesucristoíh jumna, páant yeejép jwí yapachah, Dios jwiítđih búdí ãpí teo wáacna caá. ⁶ Pánih yeejép yapna, yeebdíh jwí jéih teo wáacna caá, Diosdih chah ñi túi jenah joyát pínah niijná. Yeejép yapna, Dios jwiítđih ã teo wáacachah, jwiítbüt yeebdíh jwí jéih teo wáacna caá, ñi jígahat ã yayát pínah niijná. Jwí yeejép yapat pahjeh muntih, yeebüt yeejép ñi yapachah, “Dios ã túi teo wáacđipna caá”, niij jenah joinít, caandíh ñi cádahcan níít. ⁷ Pánihna, “Weém yeejép wã yapat pahjeh muntih, queéđbüt yeejép í yapna caá. Dios weemdíh búdí ã teo wáacat pah, queéđihbüt búdí ã teo wáacachah, caandíh í túi jenah joí cádahcan níít”, wã niij jéihna caá.

⁸ Büt wã údwã panihnitá, nindih ñi túi náhninaá: Weém Asia baácboó jum láa, túbít yeejép wã yapap jí. “Wã jéih bütjácán níít. Wã wunbipna caá. †⁹ Weemdíh í mao yohbipna caá”, wã niij jenah joyóp yeh jí. Obohjeéhtih, Diosboó páant át yapat tútup tají, “Weemjéh wã jenah joyátjéh wã jéih chájna caá”, wã niij jenah joicát pínah niijná. Caán, chah wëpni jumna, wunah bejnitđih jwúb booani jumna, weemdíh ã teo wáacat pínahboodíh bidat caá náahap. ¹⁰ “Wã jibipboó búdí tobohat ã jumuchah yehna, Dios ã teo wáacachah, wã túi yapap jí. Túttimahbüt, bíc yoobó muntih ã túi teo wáacatjéh wã túi yapbipna caá”, wã niij jéih

† 1:1 Hch 18.1 †† 1:8 1Co 15.32

caá. ¹¹ Yeéb ñi úbúchah, jwiítđih oinit, Diosboó ã túi teo wáacđipna caá. Páant ã teo wáacat doonádih joinít, dawá úbhñit, “Túina caá, Paá. Pablowãdih mat túi teo wáacat wüt be”, wëinit, í niijbipna caá.

Pablo Corinto tútchiboó ã jwúb bejihat

¹² Biquína ñijeéh jumnit weemdíh yeena caá ít chájap. Obohjeéhtih, tíccanjeh, wëinit, “Dios ã teo wáacatjéh ã náahat pahjeh queéđih, bitadihbüt túinijeh wã pej jum bohénap jí”, wã niij jéihna caá. Weém yeeccanjeh, yeebdíh yoobópdih wã naáwáp jí. Wã jenah joyátjéh nihcan, Dios weemdíh oinit, ã teo wáacatjéh, ñijeéh wã túi jumup jí.

¹³ Yeebdíh naóh daácna, bütocannijeh wápí daácna caá, ded pah wã bohéatđih ñi túi jéihyat pínah niijná. Obohjeéhtih, büt wã naáwátđih ñi túi beh joi jwúhcan yehna, túttimah, ñi túi beh joyát pínahdih yeebdíh búdí wã náah yacna caá. Pánih beh joiná, jwí Maáh Jesús ã jwúb dei jwúwúchah, “Pablo jwiítđih ã túi bohénap jí”, weemdíh wëinit, caandíh ñi niijbipna caá. Bíc yoobó yeebdíh wëinit, “Wã naóhñiji túini doonádih queéđ í túi jepahap jí”, weembüt Jesúsđih wã niijbipna caá.

¹⁵ Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, Éfeso tútchiboó jum jwúhna, “Queéđ Corinto tútchidih moón Jesúíhwãdih juibí bohénit, Macedonia baácna bohénadih wã bejbipna caá. Macedonia baácboó jumñiji Judea baácna jwúb bejat tút, queéđ Corintodih moondíh chéneji teo wáacat tút niijná, queéđih wã en yap bejbipna caá. Í pebh jumni Judea baácboó wã jwúb bejat pínahdih jéihnit, queéđboó weemdíh í túi teo wáacđipna caá”, wã niij jenah joyóp yeh jí. Obohjeéhtih, pánih jenah joiná yehna, wã jéih bejcap jí. ¹⁷ Ñi pebhna wã bejat pínah doonádih joinít, wã juibícah enna, “Pablo nih yániabeh tagaá”, ¿ñi niij jenah joí níít? ¹⁸ Páant ñi niij jenah joicá bojó. Dios ã niijátji pahjeh bíc yoobó ã chájat pah, weembüt yeeni nihcan caá.

¹⁹ Weém, Silas, Timoteojíhbüt Dios wúh Jesucristo ded pah ã chájatjídih yeebdíh jwí bohénap jí. † Jesucristo nin baácboó ã cáac jummat pínah jítih, Diosboó ã wúh ded pah ã chájat pínahdih át naáwáp wüt jí. Pánihna, Jesucristo ã íp ã naáwátji bíc yoobó át chájap wüt jí. “Júh Paá, ma chájat tútatđih wã chájipna caá”, át niij jepahap wüt jí. “Páant wã chájcan níít”, át niijcáp wüt jí. Pánihna, “Jesucristo chah Maáh caá”, jwí niij jéihna caá. Pánih caandíh túi jenah joinít, ã naáwátđih jepahna, Diosdih wëinit, “Yoobópdih tigaá ã

‡ 1:15-16 Hch 19.21 †† 1:19-20 Hch 18.5

niját", jwípí niijná caá. ²¹ Jesucristodih jwí tui jenah joí cádahcat pínah niijná, Dios jwiítidih, yeebdíhbt̄ á tui teo wáacna caá. Áihwá jwí jumat pínah niijná, jwiítidih át níwip wut̄ jī. Pánih níonit, jwiítidih búdí teo wáacat náahna, áih Túini Espíritudih át wahap tajī, jwíih caoli-hboó á jumat pínah niijná. "Dios pehbhoó ñi j̄m̄uchah, yeebdíh chah búdí á tui chāj̄bipna caá", Túini Espiritu jwiítidih á niijchah, jwí tui jéihna caá. †

²³ B̄ū jwuhna, wá jenah joyátjidih wá jwúub t̄ut̄ n̄umátidih yeebdíh yoobópdih wá naóh̄bipna caá. Wá yeenachah, Dios wíih jenah joyátidih jéih beedáni, á peéh chāj̄bipna caá. Yeebdíh enedih búdí wá bejihna yuhna, "Weemdíh ennit, queét̄ í tíic̄bipna caá", niij jenah joinít, ñi pehbhoó bejcanjeh, nin Macedonia baácna wá jwíih j̄ȳp̄ jī. ²⁴ Diosdih jepahnit ñi j̄m̄uchah, yeebdíh t̄bit w̄t̄ni dée ñijeéh wá j̄m̄ihcan caá. Obohjeéhtih, ñijeéh túinijeh j̄m̄na, yeebdíh búdí wá teo wáaquíhna caá, Diosdih tui jenah joí cádahcanjeh, chah ñi weñat pínah niijná.

2 Con láa yeebdíh enedih bejna nihna, ñi yéej ch̄-jat peéh j̄ihna, yeebdíh búdí wáta j̄igaha tagaá. Pánihna, Éfeso t̄t̄chiboó j̄m̄na, jib bejatdih jenah joinít, "Queétdih jwúub j̄igahañcan, í pehbna wá bej jwuhcan níit", wá niij jenah joyóp̄ jī. ² Yeéb̄ ñi j̄igahachah ennit, weembút̄ búdí wáta j̄igah tagaá. Pánih míic̄ j̄igahanit, jwíta míic̄ jéih jwúub weñacan tagaá. ³ Pánihna, ñi pehbna bej jwuhcanjeh, ñi yéej ch̄jatdih ñi cádahat pínah niijná, wá daác wahap jī. Ñi míic̄ ámo-hat pínah j̄atih bejna nihna, búdí wáta j̄igahap taga. Pánih búdí j̄igahna, j̄inít, yeebdíh tíic̄añcan, yeebdíh búdí wá oyatdih ñi jéihyat pínah niijná, páant wá daác wahap jī. Jwí jwúub míic̄ enna, t̄ut̄ n̄um̄nít, túinijeh ñi j̄m̄uchah enna, wá tui wēibipna caá. Yeebút̄ ñi tui wēibipna caá. "Queétdih tui jepahnit, túinijeh í j̄m̄bipna caá", wá niij jenah joiná caá.

Yéej ch̄j̄nijidih í jwúub waadát t̄ut̄at

⁵ Ñijeéh j̄m̄ni t̄bit yéej ch̄j̄ni weemdíh á j̄igahanap jī. Yeebdíh bácah chah át j̄igahanap taga. ⁶ Jáantjeh yeéb̄ míic̄ wáacnit, á yéej ch̄jat peéh, caandíh bacanit, ñit jwúub waadát t̄ut̄cap wut̄ jī. Páant ñi peéh ch̄jatdih náhnit, á yéejatdih j̄igahna, át t̄ut̄ n̄um̄p̄ wut̄ jī. ⁷ B̄ū, á yéejatdih quíib b̄udnít, caandíh ñi míic̄ wáacapoó ñi jwúub waadát t̄ut̄t̄. Á j̄igahat yayáchah, jwí Maáhdih á cádahcat pínah niijná, caandíh ñi tui teo wáacá. ⁸ Caandíh túinijeh ñi jwúub pej j̄m̄uchá, "Weemdíh í tui oina caá", wēinit, á niij jenah joyát pínah niijná. ⁹ J̄atih yeebdíh daác wahna, "¿Wá wut̄uchah, í tui jepahmi níit?" niij jéihñit, wá daác wahap jī. B̄ū ñi jepahatdih jéihna, wá wēina caá. ¹⁰ B̄ū caán á yéej ch̄jatjidih ñit jenah joí cádahap wut̄ be. Weembút̄ wá jenah joí cádahna caá. Caán weemdíh á yéej ch̄j̄cah yuhna, yeebdíh teo wáacat t̄ut̄ niijná, Cristo á enechah, á yéejatjidih wá jwúub jenah joicán níit. Páant wá jenah joicátidih ennit, yeebút̄ ñi jenah joí cádahbipna caá. ¹¹ Páant caán á yéejatjidih jwiítidih jwúub jenah joicát caá náahap, á tíicat yayáchah,

† 1:21-22 Ef 1.14

nemép̄wá í maáh, Satanás, á náahat pah á ch̄j̄cat pínah niijná. Á yéejatjidih páantjeh jenah joiná, Satanásdih jwíta jepah tagaá. Satanás ded pah jwiít nihatdih á yéej ch̄j̄ihatdih jéihcannit jwí nihcan caá.

Titodih jwááhcan, Pablo á náhni dahwaat

¹² Éfeso t̄t̄chimant bejni Troas t̄t̄china j̄ib̄nít, Cristoíh túini doonádih wá naáwáchah, dawá í tui joyóp̄ jī. "Dios á teo wáacachah, caandíh jepahnit dawá í j̄m̄na caá", wá niij wēi jenah joyóp̄ jī. ¹³ Páant wá jenah joiná yuhna, wá úud panihni Tito, ñi pehbna wá wahnidih jwááhcan, weémboó búdí wá náhni dahwanap jī. Pánih náhni dahwanit, caanj̄ih moondíh "Wá bejna caá", niijnít, nin Macedonia baácboó caandíh bididih wá j̄úw̄p̄ be. ††

Cristo jwiítidih eníhcannidih á yap yohat

¹⁴ Páant wá náhni dahwana yuhna, Cristoíhwá jwí j̄matdih jenah joinít, Diosdih búdí wá wēina caá. Cristo Satanásdih yap yohni á j̄m̄uchah, Satanás jwiítidih á yéej ch̄jat t̄ut̄uchah yuhna, Cristoíhwá j̄m̄na, jwiít-b̄t̄ caandíh yap yohnit jwí j̄m̄na caá. Dios nihatdih Cristoíh doonádih jwiítidih á naáwát t̄ut̄p̄ be, Satanásdih Cristo á yap yohatjidih í jéihyat pínah niijná. Pánihna, Cristodih jéihnit, búdí wēinit, nihat caandíh í tui jenah joiná caá. ¹⁵ Cristoíh doonádih jwí naóh peét̄ bejchah enna, Dios búdí wēinit, "Wá w̄úh̄ Cristo panihnit í j̄m̄na caá", á niij jenah joiná nacaá. Biquína jwí naóhni túini doonádih joinít, tui jepahnit j̄m̄na, iiguípna bejat déejidih Dios á tui ubnit í j̄m̄na caá. Obohjeéhtih, bitaboó, joiná yuhna, í jepahcat peéh iiguípna bejnit pínah í j̄m̄na caá. ¹⁶ Nin pah jwípí niij naóh bohéna caá: "Cristodih ñi jepahcat̄ji peéh iiguípna bejnit, t̄bit yeejép̄ ñi t̄baat á yaicán níit. Obohjeéhtih, Cristodih tui jepahnit, Dioíh túini pehbhoó ñi bejchah, búdí ñi weñat á yaicán níit", jwípí niij naóh bohéna caá. Páant, jwí niij naáwáchah joinít, íj̄nit, biquína í joíh̄cah yuhna, bitaboó í tui wēi joiná caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Cristo jwiítidih á teo wáacchah, áih túini doonádih yoobópdih jwí naóhcah, beh joicán, nihat íta wēi joicán taga. ¹⁷ Dios naáwátidih bita bohé jibnitboó, jib náahna, yoobópdih í bohécan caá. Obohjeéhtih, páant í bohéat pah jwiítboó jwí yee bohécan caá. Dios á naáwát t̄ut̄nit j̄m̄na, caán á enechah jéihnit, yoobópdih jwípí bohéna caá.

Pablowá Jesúíhwádih teo w̄h̄nit í j̄mat

3 Bitá í niját pah, "Dedé jéihcat pínah weemdíh wi-hcan caá", weémboó wá niijcán caá. Yeéb̄ weemdíh tui jéihna, "Pablowá yoobópdih ípí bohéna caá", niij jenah joinít, páant bita í niij daác wahatdih ñi náahcan caá. Yeebút̄ bitadih páant ñi niij daác wahatdih wá náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih jéihcan, páant daác wahatdih ñita náah taga. ² Yeebdíh jwí bohéniji túini doonádih joinít, ñi t̄ut̄ n̄um̄uchah ennit, "Dios á teo wáacat̄j̄ih Pablowá queétdih í naáwáchah

†† 2:13 Hch 20.1

joinít, í jengah joyátdih ít túi túut n̄umúp taga”, bita í niij jéihna caá. Páant niij jéihnít, Dios á bohéat túutnít jwí jumatdihb̄t í jéihna caá. ³ Pánihna, jwí t̄i bohénachah, ñi túut n̄umátji doonádih joinít, Cristo jwiít-dih á bohéat túutajidih nihát í jéihna caá. Dios báadhni áih Túini Espírítu á teo wáacatj̄ih, yeebdíh jwí naáwáchah, ñi túi jepahap j̄i. Cristoih doonádih jwí bohénachah joinít, ñi jwíih túut n̄umátji doonádih bita í joyóchah, yeéboó queétdih jwí daác wahat panihnit ñi jumna caá. ⁴ “Cristo jwiít-dih á w̄n w̄hatj̄ih Dios á t̄i teo wáacna caá”, ñi niij jengah joyóchah jéihna, jwiít-boó “Túini Espírítu búdí á teo wáacatj̄ih Dios naáwát-dih queétdih jwí t̄i bohénap j̄i”, jwí niij w̄i jengah joiná caá. ⁵ Pánih w̄einit, “Weém wā jengah joyátj̄ih nindih wā jéih chājna caá”, niijcán, “Dios á teo wáacatj̄ihjeh wā b̄ujána caá”, wā niij jéihna caá. ⁶ Páant á teo wáacatj̄ih áih jáap naáwát, túini doonádih wā túi naóhna caá. Jon j̄atih Dios jeé naanádih á daacátjidih jwí n̄owādih át jepahat túut̄p w̄t j̄i. Obohjeéhtih, caán máa w̄tatdih í t̄i jepahat pínah w̄pat queétdoodíh át wihcap w̄t j̄i. Nin jáap naáwátboodíh jwí jepahat pínah niijná, Túini Espírítu jwiít-dih á teo wáacna caá, Diosjeéh jwí t̄i jummat pínah niijná. †

⁷ Dios á w̄tatdih jeé naanádih daácnit, Moisésdih á w̄h̄chah, Dios á w̄patj̄ih Moiséh mót búdí át yeh iiguíp w̄t j̄i. Moisés jeemánt á jw̄ub dei j̄éw̄chah, áih mót yeh iigát á baáj jw̄ub bejehchah ȳhna, quíbhana, queét Israel j̄uimenáji caandíh ít jéih encap w̄t j̄i. † Jon j̄atih Dios á daácnit w̄tatdih á w̄h̄chah, ájeéh í t̄i jummat pínah niijná, caandíh t̄i jepahat át náahap w̄t j̄i. Obohjeéhtih, í t̄i jepahcatji peéh iiguípna ít bejep w̄t j̄i. Páant í jepahchah ȳhna, Moisés á naóhni w̄tat túini á jummatdih j̄utna, Dios búdí á yeh iigát át jígohop w̄t j̄i. B̄u lāa jáap naáwát, túini doonádih Dios á naáwát túut̄chah, Túini Espírítu jwí jepahat pínahdih á teo wáacachah, chah túini jumna, chah yeh iigát panihni á jumna caá. Caán jeé naanádih á daácnit w̄tatdih jwí t̄i jepahcatji peéh iiguípna jwíta bej taga. Caán w̄tatdih jepahcan, ájeéh jwí jéih jumchah ȳhna, caán w̄tatdih á w̄h̄chah, Dios á t̄i yeh iigát át jígohop w̄t j̄i. Obohjeéhtih, b̄u lāa Jesucristoih túini doonádih jwí jepahachah, iiguípna jwí bejat déejidih, Túini Espírítu á teo wáacatj̄ih Diosjeéh jwí t̄i jumna caá. Pánihna, jáap dooná chah túini caá á jum̄p. ¹⁰ B̄u lāa Jesucristoih dooná jwiít-dih búdí yeh iigní dée á jumna caá. Obohjeéhtih, Moisésdih Dios á daác w̄h̄ni w̄tat jwiít-dih yeh iigcánni dée á jumna caá. ¹¹ Caán w̄tatdih á w̄h̄chah, búdí yeh iigát maátcanjeh át jum̄ jw̄h̄p w̄t j̄i. Pánihat pah, caán w̄tat túini jumna ȳhna, b̄udní pínah át jum̄p taj̄i. Obohjeéhtih, Jesucristoih túini doonáboó á b̄udcán níit. Búdí yeh iigát á jum̄chah ȳhna, máa w̄tatji b̄udní pínah át jum̄p taj̄i. Pánihna, b̄udcánni pínah jáap doonádih á w̄h̄chah, chah búdí yeh iigát dée á jumna caá.

¹² Moisés áih mót yeh iigát á baáj jw̄ub bejehchah, yéguéh chóoj̄ih át jāhap w̄t j̄i, queét Israel j̄uimená í

encat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwiítboó nin b̄udcánni dooná chah iigní dée á jum̄chah jéihna, tíccanjeh, yoobópdih jwí naóhna caá. †¹⁴ Queét Diosdih jóihcan, íih jengah joyátdih jāhat dée á jum̄chah, Moisés á daacátjidih ít beh joicáp w̄t j̄i. B̄u páantjeh caán daacátjidih í en naáwáchah joiná ȳhna, bíic yoobó í jéih beh joicán caá. Cristodih jwí jepahachahjeh, caán jāhat déedih á yohna caá. ¹⁵ Yeebdíh wā jw̄ub naóhna caá. B̄ub̄t queét Israel j̄uimená jwí Maáh Cristodih jepahcan, Moisés á daacátjidih páantjeh í beh joicán caá. ¹⁶ Obohjeéhtih, det jwí Maáhdih jepahnitdih caán daacátjidih Jesúsboó á t̄i beh joyána caá. ¹⁷ Jwí Maáhdih jepahnitdih Túini Espírítu á jumna caá. Pánihna, jwiít Túini Espírítu jumnitdih Diosboó w̄i ennit, “Queét yéejat peéh chājat wihcannit caá”, á niijchah joinít, “Moisés á w̄tatjidih jwí t̄i jepahcatji peéh jwiít-dih á wihcan níit”, jwí niij jéihna caá. Pánih jumna, jāhat dée wihchah, Diosdih t̄i jéihnít, jwí ūm̄ ūbhcan caá. ¹⁸ Jwiít Cristoihwā mót jāhat dée wihcan, “Caán-boó chah túini caá”, jwí í niij jengah joiná caá. Páant niij jengah joinít, á weñat pínahdihjeh chājna, caán á jummat pahjeh jummat túut niijná, yeó jáap jummat pah t̄i túut n̄umná caá jwí chājap. Jwiít-dih Túini Espírítu á teo wáacachah, jwí t̄i túut n̄umná caá. Pánih túinidih jwí túut n̄um̄chah ennit, “Queét chah t̄i jengah joiná caá í chājap”, bitaboó jwiít-dih í niij jengah joibípná caá. †

Jesúh doonádih naóhnit ded pah í jummat

4 Túini Espírítu teo wáacni jumna, Dios weemdíh oinit, áih jáap túini doonádih á bohé jibat túut̄p j̄i. Pánih bohéna, bita weemdíh yeejép í chājachah, j̄igahna ȳhna, wā bohé cádahcan caá. ² Ded pah wā bohéatdih nihát í jéihyat pínah niijná, wāpí bih bohécán caá. Nihat joinít í t̄i beh joyát pínah niijná, yeeceanjeh, áih túini doonádih yoobópdih wāpí bohéna caá. Dios weemdíh w̄i ennit, “Pablo á t̄i bohéna caá”, á niijná caá. Bitab̄t wā bohénachah joinít, bíic yoobó ípí niijná caá. ³ Obohjeéhtih, bita iiguípna bejnit pínah jumna, jāhat dée á jum̄chah, wā bohéatdih í beh joicán caá. ⁴ “Cristo chah túini Maáh á jumna caá”, jwí niij bohénachah, Diosdih jéihcannit í maáh, Satanás queétdih á beh joyát túutcan caá. Áih yeh iigát-dih jāhat dée pah caá queétdih á chājap. Dios ded pah á jummatdih Cristojeh cáacwādih á t̄i beh joyána caá. Caán Cristo Dios yoobát caá. ⁵ Pánih bohéna, “Weemdíh ñi weñé”, niijcánjeh, “Jwí Maáh Jesucristoboodíh ñi weñé”, wāpí niij naóh bohéna caá. Jwiít Jesúsdihi oina, ñi maáh dée nihcan, yeebdíh teo wáacnitjeh caá jwí jum̄p. ⁶ Jon j̄atih Dios nihatdih chājna, “D̄p̄n̄apboó yeh iigát á jum̄ naáh”, át niijp̄ w̄t j̄i. Caanjéh jwíih caolihdih yeh iigát dée á jummat túutna caá. Pánihna, Cristo, chah túini á jummatdih jéihna, Dios bíic yoobó túini á jummatdihb̄t jwí jéihna caá. ††

† 3:3 Ex 24.12; Jer 31.33; Ez 11.19; 36.26 †† 3:6 Jer 31.31 † 3:7-9 Ex 34.29

†† 3:12-13 Ex 34.33 †† 3:18 Ro 8.29; Gá 4.19; Fil 3.10 ††† 4:6 Gn 1.3

Jesúihwā áih wēpatjīh ded pah ī chājat

⁷ Weémboó wēpcanni, oboh jəmni wáam dah dée wā jəmuchah yəhna, Jesucristoíh túini doonádih wā bohé jibat pínah niijná, Dios weemdíh ā űiwip jī. Oboh jəmni wáam dah diitboó chah túinidih jwípí yac ámohat dée wā bíbohna caá. Caán túini doonádih wā naáwáchah joinít, cáacwāboó ī túut nəumná caá. “Oboh jəmni, wēpcanni wā jəmuchah yəhna, Diosboó chah wēpni jəmna, búdí ā teo wáacachah, ī túi túut nəumúp be”, wā niij jéihna caá. Bitabət, wēpcanni wā jumatdih jéihna, “Dios ā wēpatjīh ī túut nəumúp be”, biíc yoobó ī niij jéihna caá.

⁸ Biquí láana weemdíh təbit ī jəihñuchah yəhna, Jesúih túini doonádih wā naóh cádahcan caá. Biíh láa ded pah Dios ā weñat pínahdih jéihcanjeh, “¿ded pah wā chājbi?” niijnít, búdí wā jenah joiná caá. Pánih búdí jenah joiná yəhna, weemdíh ā teo wáacachah, caandíh wā túi jenah joí cádahcan caá. ⁹ Biíh láa bita weemdíh eníhcan, Jesúih túini doonádih wā naáwát peéh, yeejép ī chājna caá. Páant yeejép ī chājachah yəhna, weemdíh cádahcanjeh, Dios āpí teo wáacna caá. Biíh láa ī wən mao jwejni yəhna, ā teo wáacachah, booni páantjeh wā jəmna caá. ¹⁰ Nin baácboó Jesús ā jəm jwəhuchah, cáacwā caandíh īt mao yohop wət jī. Pánihna, weembút nin baácboó jəm jwəhna, Jesúsdih ī mao yohatji pahjeh, áih túini doonádih wā naóh jibat peéh, weemdíhbət ī mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, Jesucristo weemdíh ā túi wapachah, wā báadh jwəhna caá. Páant weemdíh ā teo wáacachah enna, “Jesúsboó báadhni, chah wēpni ā jəmna caá. Caanjéh tiguaá Pablodih wapni”, niihat cáacwā ī niij jéihna caá.

¹² Weemdíh ī mawíhichah yəhna, yeébbó wā naóhni doonádih joinít, Jesucristodih jepahna, Diosjeéh páantjeh űi túi jəmbipna caá. ¹³ Təbit yeejép yapna yəhna, Jesucristodih wā túi jenah joí cádahcan niít. Jon játih Davidbət yeejép ā yapachah, nin pah āt niij daacáp tajī: “Diosdih túi jenah joinít, ded pah ā naáwátidih wā naóh yapanap be”, āt niij daacáp tajī. † Á túi jenah joyát pah məntih weembút jwí Maáhdih túi jenah joinít, áih túini doonádih wāpí naóh yapana caá. ¹⁴ Pánihna, Jesúih túini doonádih wā naáwát peéh bita weemdíh ī mao yohochah yəhna, caandíh wā túi jenah joí cádahcan niít. “Jesucristoíh jəmna, caandíh jwəub booani-boó weemdíhbət ā jwəub boobipna caá. Pánih booanit, weemdíh űijeéh ā jəmupboó ā waadát túut-bipna caá”, wā niij jéihna caá. ¹⁵ Páant ā chājat pínahdih jéihnit, yeebdíh teo wáacat túut niijná, yeejép yapna yəhna, wāpí bohéna caá. Wā bohéatdih dawá űi joyóchah, yeebdíh oinit, Dios dawá iiguípna bejnit déejidih ā túi əbna caá. Pánihna, dawá caandíh “Túina caá, Paá”, ī niij wēi naóhbipna caá.

¹⁶ Páant jwiítidih ā chājat pínahdih náhninit, búdí wēina, Jesúih túini doonádih wā yabh naóhcan caá. Yeó jáap jumat pah wíih bácah ā wēpca jəwəuchah yəhna, caandíh chah túi jenah joiná caá wā chājap. ¹⁷ Nin baácboó jwí jəm jwəhuchah, yeejép jwí yapatdih búdí

wā jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jwí jəibínachah, yeejép yapat wihcah, chah túi wēinit jwí jumat pínahdih wā túi jenah joiná caá. ¹⁸ Nin baácboó jəm jwəhna, dedé jwí enni bəudní pínahjeh caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jəmnidih bəu jwí jéih encah yəhna, ā bəudcán niít. Pánihna, nin baácboó jwí ennidih búdí jenah joicánjeh, Dios pehbboó ded pah jwí jumat pínahdih wā túi wēi jenah joiná caá.

5 Niihat nin baácboó jəmni bəudní pínah ā jumatdih jéihna, “Jwíih bácahbət bəudní pínah ā jəmna caá”, jwí niij jéihna caá. Jwí wənuchah, jwíih bácah ā moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwí wənat tətítmah, Dios jáap bácah jwiítidih ā jwəub wəhbipna caá. Caán bácah jwí jwəub wəncan niít. “Pánih jəmna, jáap bácah jwí Dios pehbboó jwí jəmbipna caá”, jwí niij wēi jenah joiná caá. ² Nin baácboó jəm jwəhna, təbit yeejép yapna, biquí láana Dios pehbboó búdí wā jəmíhna caá. ³ Yéguet choodih jwí dəwíhat pahjeh ā wəhni pínah jáap bácahboodíh búdí wā páina caá. ⁴ Bəu nin bácahdih yohíhcan yəhna, jáap bácahboodíh wā páina caá. Nin baácboó jəm jwəhna, wíih bácah ā moopát pínahdih jéihna, Diosjeéh páantjeh jumat túut niijná, jáap bácah pínahdih búdí wā bidna caá. ⁵ Dios jwiítidih jáap bácah ā wəhat pínahdih játih āt jenah joijíp taga. Pánihna, áih Túini Espiritudih jwiítidih ā wəhuchah, caánboó “Yoobópdih jáap bácahdih meemdíh ā wəhbipna caá”, jwiítidih ā niij jenah joyát túutna caá.

⁶ Páant ā chājat pínahdih jéihnit, əumcan, wā jígahcan caá. Bəu nin bácah jwí jəm jwəhna, Dios pehbboó wā bej jwəhcan caá. ⁷ Pánih jəmna, ded pah jwí yapat pínahdih jéih encah yəhna, Jesucristodih túi jenah joinít, “Á niijátji pahjeh wā túi yapbipna caá”, wā niij jéihna caá. ⁸ Nin baácboó jəm jwəhna, wā wənat pínahdih əumcanjeh, wēi jenah joinít, jáap bácah jwí Maáh Jesucristojeéh búdí wā jəmíhna caá. ⁹ Pánihna, Dios pehbboó bejna, wā bej jwəhcanbət, biíc yoobó jwí Maáh ā weñat pínahdihjeh wā chājíhna caá. ¹⁰ Japboó jəibínit, jwiít niihat jwí Maáh Jesucristo pebhna jwí jəibí űəhbipna caá. Páant jwí jəibí űəhuchah, nin baácboó jəmna, ded pah jwí chājatjidih enni jwí maáh ā űiobipna caá. Páant ā űíwichah, jwí jéih jweicán niít. Pánihna, biíc jwí Maáh ā weñat pínahdih ā túi chājatji jíib, ā túi wēi naóhbipna caá. Obohjeéhtih, biíhboó ā túi chājatji jíib, caandíh ā wēican niít. Páant jwí yapat pínahdih jéihna, jwiítidih túi chājat caá náahap. ††

Dios jwiítidih ā wēi enat

¹¹ Dios ninboó ded pah jwí chājatdih enna, caán ā weñat pínahdih jwí chājatji jíib ā peéh chājbiipna caá. Páant ā peéh chājat pínahdih əum yacna, búdí teo wáaquíhna, cáacwādh wā wēp bohéna caá. Pánih bohéna, búdí oinit, wā teo wáaquíhatdih Dios ā túi jéihna caá. Pánihna, biíc yoobó űi jéihyat pínahdih yeebdíhbət wā náah yacna caá. ¹² Páant niijnít, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wihcan caá”, wā niicán caá. Obohjeéhtih, bitaboó ī yee naáwáchah joinít, “Niican caá. Pablo túi oinit, yoobópdih jwiítidih ā bohéna caá”, űi ni-

† 4:13 Sal 116.10

†† 5:10 Ro 14.10

iját pínah niijná, páant wã niij naáwáp be. Queét ã túi jí-gohatdihjeh wëi jenah joinít ã jëmna caá. “Nihat jwiít judíowã ded pah jwí chãjatdih Pabloboó joyáh bojna, ã bohéat téican caá”, ã niij naóhna yuh caá. Páant niijnít, bita queétdih ã wëi enat pínahdihjeh ã jenah joyát ã túi-can caá. Obohjeéhtih, ded pah íih caolih ã jumatdih caá jenah joyát náahap. ¹³ Biquína weemdíh jëihnitboó “Pablo túbít yóyah bohé jibna, jenah joicánni caá”, ã niij jëihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih búdí weñáihna, páant wã bohé jibna caá. Bitaboó weemdíh eníhcannit, “Pablo ã jenah joyátjijeh ã yee bohé jibna caá”, ã niijná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh teo wáacat túut niijná, túi jenah joinít, yoobópdih wã bohéna caá. ¹⁴ Cristo jwiítidih búdí ã oyochah jenah joinít, caandíh jepahna, wã túi bohéna caá. Pánih oina, caán Cristo bíicjeh jwí yéejat jíib buedáátidih ã jíib chãj beedá wëhat túut ni-ijná, jwiítidih ãt wun wëhup wut jí. Caandíh jenah joiná, “Wíih pínah caá ãt wun wëhjip taga”, niij jenah joinít, jwiít nihat jwí yéejat jíib ãjeéh wënnit panihnit caá jwí jëmna. Jwí yéejat jíib buedáátidih jíib chãj péanít panih-nit jwí jëmna caá. ¹⁵ Pánihna, Cristo nihat cáacwã jwí yéejat jíib ãt wun wëhup wut jí, caandíh jepahnit, jwí náahat pah chãjnitji túut nëmnít, ã weñat pínah-boodíh jwí chãjat pínah niijná. Caán ã wunuchah yuh-na, Dios ãt jwéub boanap tají.

¹⁶ Jwí Maáhdih jwí jepahchah, ded pah jwí jenah joyátidih ã túut nëmúp be. Játih nin baácdih bóodih jenah joinít, ded pah cáacwã ã jígohatdihjeh ennit, “Túinit caá. Yeejépwã caá”, jwí niij en jwëhup be. Obohjeéhtih, bue páant jwí niij jenah joicán caá, bueca. Játih Cristodihbüt pánih jenah joinít, “Caánboó cáacjeh caá”, wã niij jenah joyóp yuh jí. Bue caandíhbüt páant wã niij jenah joyátidih wã túut nëmúp be. ¹⁷ Ded Jesu-cristodih jepahni, áih jëmna, jenah joyát túut nëmnít ã jëmna caá. Ded pah ã jenah joyát túut nëmná, ded pah ã chãjatbüt túut nëmnít ã jëmna caá. Játih ã weñat pínahdihjeh chãjni ã jëmup be. Bue, túut nëmná, Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã weñat pínahboodíh chãjni ã jëmna caá, bueca. ¹⁸ Jwiít-jeh páant jwí jéih chãjcah, Dios jwiítidih ãt túut nëmúp taga. Játih, Diosdih eníhcannit jëm jwëhna, ãjeéh jwí túi jëm jwëhcap jí. Cristo ã wun wëhatjij jwí eníhcatdih Dios ãt cádahat túut taga, ãjeéh jwí túi jumat pínah niijná. Pánih chãjnit, jwiítidih bitadidih ãt naáwát túut be, queétbüt caandíh ã eníhcatdih cá-dahnit, ãjeéh ã túi jumat pínah niijná. ¹⁹ Nin pah caá ã niij naáwát túut: “Nihat yéejnit jëmna, Diosdih eníhcannit jwí jëmna caá. Jwiítidih búdí bidnit, Jesucristo jwí yéejat jíib ã wun wëhatdih jwí túi jenah joyóchah, áih-wã chãjnit, jwiítidih ã túi pej jëmna caá”, ã niij naáwát túut jí. ²⁰ Pánihna, Jesúih jëmna, cáacwãdih nin pah wápí niij naóh yapana caá: “Yeebüt Jesucristodih jepahna, túut nëmnít, Diosjeéh ñi túi jëmú”, wã niijná caá. ²¹ Jwí Maáh Cristoboó bíicjeh yéejat wihcanni ãt jëmup wut jí. Obohjeéhtih, ã yéej chãjcah yuhna, Diosboó caandíh jwí yéejat jíib ãt wun wëhat túut wut jí. Jwí yéejat jíib buedáátidih Cristoboó ãt jíib chãj

beedá wëhup wut jí. Páant ã jíib chãj beedá wëhatdih enna, Diosboó jwiít Cristoihwãdih ennit, “Queétdih dedé yéejat peéh ã wihcan caá. Wã wëhdih wëi enat pahjeh muntih, queétdihbüt wã wëi enna caá, bueca”, ã niijná caá. Pánihna, Cristoihwã jwí jëmuchah, Dios túi-ni ã jumat pahjeh muntih jwiítidihbüt ã túi jumat túut-na caá.

6 Dios yeebdíh búdí oinit, teo wáacna, ñi yéejat peéh ãt yoh wëhup taga. Jwiít, yeebüt Diosdih teo wëhnit jëmna, nindih yeebdíh wã naóhna caá: Áih-wã jëmna, yeebdíh wã bohéátidih ñi túi jepahaá. “Wã jepahna caá”, niijná yuhna, ã náahat pah chãjcan, dedé pínah ãta nihcan tagaá. Dios ã oyatdih yap yohnitjeh ñita jëm tagaá. ² Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tají:

“Wã náahni yeó jáap yeebdíh búdí oina, ñi wëbátidih jepahnit, wã teo wáacap jí. Pánih teo wáacnit, yeebdíh wã túi wëhup jí”, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tají.

(Is 49.8)

Bue caá ã náahni yeó jáap ã jëmup. Bue yeebdíh ã túi wëbát pínah niijná, caandíh jepahat caá náahap.

Ded pah Pablo ã jumat

³ “Bita wã bohéatidih ã jepahcan niít”, niijná, dedé yeejé chãjcan, yeejé wápí wéhecan caá. ⁴ Túinijeh wápí jëmna caá, “Pablo Dios ã weñat pínahdihjeh chãjna, caandíh túi teo wëhni ã jëmna caá”, cáacwã weemdíh ã niiját pínah niijná. Dawá láa bita weemdíh yeejé ã chã-jachah yuhna, weémboó íjcanjeh wã jëmna caá. Dawá láa moh yéejna yuhna, wã bohé cádahcan caá. ⁵ Nin pah caá yeejé wã yapap: Cáacwã weemdíh ã mawachah; nemat mëúboó ã nemechah; dawá íjnit, míc wáac joinít, ã mao yohat túutuchah, yeejé wã yapap jí. Weém búdí teona; quíib chei túbuchah yuhna, ñoca daa jëóhna; nëgúp wëhna, yeejé wã yapap jí. ⁶ Í náah chãjatdih jenah joicán, wã túi jëmna caá. Yeebdíh teo wáacuíhna, jwí maáih túini doonáidih túi jenah joinít, íjcanjeh, wã túi bohénap jí, ñi túi beh joyát pínah niijná. Yeebdíh túi oinit, wã bohénachah, Túini Espíritu yeebdíh ã teo wáacatjij ñi túi jepahap jí. ⁷ Áih túini doonáidih naóhna, yeecanjeh, Dios ã wë-patjij wã bohénachah enna, caandíh teo wëhni wã jumatdih ñi túi jéihna caá. Yoobópdih Dios ã weñat pínahdih chãjna, “Pablo yeejé chãjni caá”, cáacwã weemdíh ã jéih niijcán caá. “Dios ã náahat pah, túinijeh ñi jëmú”, bitadidih wã niijchah, wã túi jumatdih enna, “Pablo yee bohéna caá ã chãjap”, ã jéih niijcán caá. ⁸ Biquína weemdíh ã túi wëi enechah, bita ã wëi enah yuhna, biquína ã wëi naáwáchah, bita yeejé ã naáwáchah yuhna, wã joyáh bojna caá. Yoobópdih wã bohénachah yuhna, biquína “Pablo yee bohéni caá”, ã niij naóh yacna caá. ⁹ Nihat cáacwã ã enepboó wã bohénachah, weemdíh jéihna yuhna, biquína weemdíh enah bojnit, “Oboh jëmniijeh caá”, ã niijná caá. Bita weemdíh ã mawachah yuhna, wã báadh jwëhna caá. ã mao yohat túutuchah yuhna, páantjeh wã jëm jwëhna caá. ¹⁰ Biquí láana jíghna yuhna, Cristoíh jëmna,

† 5:17 Jn 3.3-7; Gá 6.15

†† 6:5 Hch 16.23

páantjeh wā wēina caá. Moh yéejni jumna yuhna, bitadih tēini doonádih bohéna, queédih búdí jīb jumni wūhat dée pah caá wā bohénap. Biíh pah bóonadih bíbohcan yuhna, Cristoíh jumna, búdí bíbohni dée pah wā wēina caá.

¹¹ Yeéb Corinto tútchidih moondíh búdí oina, úumcan, tíccanjeh, ded pah yeebdíh búdí wā náah yacatdih wā túi naóh daác beedánap be. ¹² Yeéb wā weh panihnit ñi jumuchah, oinit, yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh wā oi cádahcan caá. Obohjeéhtih, yeebboó weemdíh ñi oi cádahap jī. Pánihna, yeebdíh búdí wā oyat biíc yoobó weemdíhbet ñi jwúub oyoó.

Jesucristoíh nihcannitdih ã pej jummat tútcat

¹⁴ Yeéb Jesucristoíhwā áihwā nihcannitboodíh ñi pej jumca bojoó. Túi pej jumnit pínah nihcan caá. Nindih ñi túi jenah joyoó: Ded Jesúsdi h jepahni, túinidih ápi chājíhna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi h jepahcanniboó, yeejépdih ápi chājna caá. Pánih jumna, biícidih í jéih jumcan caá. Yeejép chājni túi chājíhni boodíh ã yeejabipna caá. Túi chājíhni yeejépdih ã jéih yap yohcan níit. Ded Jesúsíh jumna, ã naáwátidih ápi túi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Jesúsíh nihcanniboó nemépwā í maáh ã naáwáchah joinít, ded pah Dios ã jummatdih ã jéihcan caá. Queét chénat pah í jenah joyát mácah ã jumna caá. Pánih jumna, í jéih míic pej jumcan caá.

¹⁵ Jesucristo Satanásjīh mácah míic í jenah joyát ã jumuchah, í jéih míic pej jumcan caá. Biíc yoobó Jesúsíhwā Satanáíhwājīhbet mácah míic í jenah joyát ã jumuchah, biícidih í jéih jumcan caá. ¹⁶ Dios páantjeh jumni caá. Jwiít áihwā jumna, caandíhjuh wēinit, jwí jepahna caá. Biíhdih wēinit, jepahna, áta túican tagaá. Jwiít Jesúsíhwā áihwā nihcannitdih pej jumna, í wēi jepahnidih jwiítbet jwí wēi jepahat dée ã tobohna caá. Pánih jumna, yeéb Jesúsíhwā, Jesúsíhwā nihcannitdih ñi pej jumca bojoó. Dios báadhni jumna, jwiít Jesúsíhwā biícidih, áih mē panihnit jwí jumna caá. † Jon jātíh ã naáwátidih naóh yapanit nin pah ít níj daacáp tajī:

“Weémboó queédih túi pej jumna, í maáh wā jum-bipna caá. Queétboó wííhwā jumna, weemdíhjuh í wēibipna caá, Dios ã níjna caá”, ít níj daacáp tajī.

(Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27)

¹⁷ Bitá naóh yapanitbet nin pah ít jwúub níj daacáp tajī:

“Wííhwā nihcannitdih ñi cádaahá. Queédih ñi pej jumca bojoó. Í náah í chājat déedih yeébboó ñi chājca bojoó. Páant ñi cádahachah, weémboó yeebdíh wā wēi enbipna caá.

(Is 52.11)

¹⁸ Pánih wēi ennit, ñi íip wā jum-bipna caá. Yeébboó wā weh ñi jum-bipna caá, Chah Wēpni Maáh ã níjna caá”, ít níj daacáp tajī.

(2S 7.14; 1Cr 17.13; Is 43.6; Jer 31.9)

7 Pánihna, wā oinitá, nindih ñi túi jenah joyoó: “Ñi yéej chājatdih ñi cádahachah, yeebdíh wēi ennit, wā túi pej jum-bipna caá”, Dios ã níjíchah joinít, nihah jwí yéejatdih jwí cádah jīh. Dios ã jīgahat pínahdih

chājíhcan, yeejép jwí jenah joyátidih cádahat caá náahap. Pánih túut nēumnít, túi jenah joiná, ã weñat pínahboodíh jwí chāj jīh.

Corinto tútchidih moón í túut nēumát

² Weemdíh ñi jwúub oi jenah joyoó, páant mēntih. Ñijeéh jumna, deddih wā yéej chājcap jī. Bohéna, yeebdíh wā yéej chājat tútcan, yeebdíh wā yee dúuc wáicap jī. ³ Páant níjníit, “Pablodih jwí túi oicatjī jīb jwiítidih peéh chājat ã jumna caá”, yeebdíh níj jenah joyát tútcan, “Pablo túi chājni jī”, wā níj jenah joyát tútca caá. Wā jwíh níjájti pahjeh mēntih, wā jwúub níjna caá: Yeebdíh búdí wā oina caá. Pánihna, ded pah yapna, wāhna yuhna, biíc yoobó yeebdíh jenah joinít, wā oi cádahcan níit. ⁴ “Queét Corintodih moón túi chājnit jumna, wā naáwátidih í túi jepahbipna caá”, níj jenah joinít, búdí wā wēina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, yeebdíh páantjeh wā wēi jenah joiná caá.

⁵ Nin Macedonia baácboó wā juyúchah, weemdíh chooát ã wihcap be. Páantjeh yeejép wā yapap be. Dawá jīhñitboó “Ma túi chājcan caá”, weemdíh í níj jīhñit be. “¿Queét Corintodih moón wā oinitboó í túi jum níit?” níj jenah joinít, páantjeh yeebdíh búdí wā náhni dahwanap be. ^{††} Obohjeéhtih, Dios jīgahat yayániboó weemdíh teo wáacnit, Tito wā pebh ã juyúchah, weemdíh búdí ã weñanap be. ⁷ “Queét í jwúub túi jummatdih enna, búdí wā weñep be”, weemdíh Tito ã níj naáwáp be. Páant ã níj naáwáchah joiná, weembút búdí wā weñep be. “Queét Corintodih moón Jesúsíhwā meemdíh búdí í bidna beé. Yéej chājnit, Pablodih búdí jwí jīgahanap taga’, níj jenah joinít, queébtet búdí í jīgahap wēt be. Pánih jīgahnit, ma daác wahnidih ennit, ít túi jepahap tabe”, Tito weemdíh ã níj naáwáchah joinít, chah búdí wā weñep be.

⁸ Wā jwíh daácnidih wah péanit, “Nin wā wēp naóh daacátjidih ennit, búdí í jīgahbipna caá. Páant wā wēp naóh daáccan, áta túi taga”, níj jenah joinít, búdí wā jīgah jwuhap jī. Obohjeéhtih, bē ñi jīgahat yayát doonádih joinít, weembút wā jīgahcan caá. ⁹ Bē búdí wā wēina caá. Ñi jīgahat doonádih joinít, wēina wā chājcan caá. Obohjeéhtih, jīgahnit, táiniboodíh ñi túut nēumát doonádih joinít, búdí wā wēina caá. Dios caá yeebdíh át jīgahat túttaga, ñi jenah joyátidih ñi túut nēumát pínah níjna. Pánihna, wā daác wahniboó yéejacan, yeebdíh át túi teo wáacáp taga. ¹⁰ Dios ã náah yacat pahjeh jwí yéejatdih jīgahna, yéej chājatdih jwí cádahbipna caá. Pánih jīgahna, jwí jenah joyátidih túut nēumnít, táiniboodíh jwí chājipna caá. Páant jwí túut nēumúchah enna, iiguípna jwí bejat déejidih Diosboó ã túi úbbipna caá. Maátcanjeh jwí jīgahna yuhna, túi túut nēumnít, búdí jwí wēibipna caá, bēca. Obohjeéhtih, bitaboó í yéej chājat jīb queédih Dios ã peéh chājat pínahdih jīgahna yuhna, túut nēumíhcan, iiguípna í bejbipna caá. ¹¹ Yeéb Dios ã náah yacat pahjeh jīgahnit, íit túi túut nēumúp taga. ¡Ñi jenah joyoó! Nin pah caá ñi túut nēumát: Bē jwuhna, ded yéej

† 6:16 1Co 3.16; 6.19

†† 7:5 2Co 2.13

chājni ā yéejatdih enah bojcanjeh, yoobópdih ñi túut n̄umát túutna caá. Ñi yeejép jenah joyátjidih cádah-nit, túut n̄umnít, b̄u ñi túi jenah joyátidih wā jéihyat pínahdih weemdih ñi náah yacna caá. Pánihna, weemdih ñi wēi jenah joi jwúhcatjidih búdí ñit jígahap w̄t be. Ñi yéejat jīb Dios ā peéh chājat pínahdih búdí úmna, túi túut n̄umnít, weemdih jwúb enihna, búdí ñit bidip w̄t be. Dios ā weñat pínahdihjeh ñit chājap w̄t be. Det yéej chājnitdih ñit peéh chājap w̄t be. “B̄u, queét yoobópdih chājnit caá. Dedé yéej chā-jat peéh queétdih ā wihcan caá, b̄uca”, wā niij jenah joiná caá. ¹² Yeebdih daác wahna, yéej chājnidih ñi peéh chājat pínahdih, ā yéej chājatjidihb̄t jenah joicánjeh wā daác wahap j̄. Obohjeéhtih, Dios yeebdih enna, “Queét Pablodih yoobópdih oinit caá”, ā niij jenah joyátidih ñi túi jéihyat pínah niijná, wā daác wahap j̄. ¹³ Páant ñi túut n̄umátidih jéihnit, búdí wā wēina caá.

Tito ninboó jwúb joinít, weemdih nin pah ā niij wēi naáwáp be: “Queét Corintodih moón ĩ túi túut n̄umátidih ennit, wā jígahatji ā yayáh bejep j̄. Pánih-na, búdí wā wēina caá”, ā niijp be. Páant ā niijátidih joinít, weemb̄t chah yeebdih wā wēina caá. ¹⁴ Tito ñi pehbóo ā bejat túut chājachah, nin pah caandih wā niijp j̄: “Queét Corintodih moón Jesúihwā nin wā daác wahnidih ennit, ĩ túi jepahbipna caá”, wā niijp j̄. Pánih-na, ñi túi jepahatjidih jéihnit, Titodih jwúb ennit, wā tíccap be. Titodih wā niijátji biíc yoobó āt yapap w̄t be. ¹⁵ Tito ñi pebhna ā juibínachah, caandih túi wēi jwááhnit, wā daác wahatdih ñi túi jepahatdih náhnit, yeebdih chah ā oi jenah joiná caá. ¹⁶ B̄u túi jepahnit, Dios ā weñat pínahdihjeh ñi túi chājatdih jéihna, tút-timah biíc yoobó ñi jepahat pínahdihb̄t wā túi jéihna caá. Pánih jéihnit, búdí wā wēina caá.

Jesúihwā dinero wahnit, moh yéejnitdih ĩ teo wáacat

8 B̄u wā úudwā panihnitá, biih naáwát ā j̄mna caá. Nin Macedonia baácdih j̄mni tútchinadih moón Jesúihwā miíc wáacnit ded pah ĩ túi chājatjidih yeebdih wā naóhbipna caá. Dios queétdih oinit, búdí āt teo wáacap taga. ² Queét t̄bit yeejép yapna ȳhna, jwí Maáhdih túi jenah joí cádahcan, búdí ĩ wēina caá. Pánih túi jenah joiná, t̄bit moh yéejnit j̄mna ȳhna, ĩh dinerodih oicanjeh, bita chah moh yéejnitdih búdí ĩ w̄h wáacap j̄. ³ Weém ennijjeh tigaá yeebdih wā naáwáp. Queét moh yéejnit ȳhna, ĩ bíbohat pah bóo ĩ w̄h̄p j̄. Nihcan caá. Búdí pohba ĩ w̄h̄p j̄. ĩ náahatdih j̄iib chājat pínahdihb̄t ĩ w̄h̄p j̄. Weémboó páant wā w̄hat t̄utcah ȳhna, queétjeh jenah joinít, páant bóo búdí weemdih ĩ w̄h̄p j̄. ⁴ “Judea baácdih moón Jesúihwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquihna, nin pah bóo meemdih jwí w̄h̄nidih queétdih ma w̄h̄ú”, weemdih ĩ niijp be. ¹⁵ Pánih w̄hna, wā jenah joyát chah ĩ w̄h̄p be. ĩh dinerodih ĩ w̄hat pínah j̄atih, “Paá, ded pah ma weñat pínahdihjeh yoobópdih meemdih wā chāj w̄hbipna caá”, Diosdih ĩt niijp w̄t be. Páant ĩ niiját túttimah, “Dios ā w̄tuchah joinít,

yeéb Jesúih doonádih bohé jibnitboodih ded pah ñi náahatdih jwí túi teo wáacbipna caá. Ded pah ñi w̄tuchah, jwí jepahbipna caá”, jwiítdih ĩ niijp be. ⁶ Nit Macedonia baácdih moón ĩh dinerodih ĩ w̄hatdih jenah joinít, yeéb Corintodih moondihb̄t wā jenah joyóp be. “Ninj̄h moón búdí ĩ w̄hat pah queétdih ĩ w̄hat pínahdih ĩ ámoh páña naáh”, wā niij jenah joyóp be. Páant niij jenah joinít, Titodih nin pah wā niijp be: “Meém ĩh dinerodih queétdih mat w̄h wáac jwíihat t̄ut̄p w̄t j̄. Pánih jwíihnit, nihāt ĩ w̄h wáacni dinerodih ma jwúb ámohat t̄ut̄at t̄ut̄ niijná, ĩ pebhna ma jwúb bej páñaá”, Titodih wā niijp be. ⁷ Yeéb t̄i chājnit j̄mna, jwí Maáh Cristodih ñi túi jenah joiná caá. Ā naáwátidih túi jéihnit, ñi túi naóh yapana caá. Caán ā weñat pínahdihjeh búdí chājihna, yeebdih jwí bohéat pah túi oinit, bitadih ñi teo wáacna caá. Pánih túi chājnit j̄mna, ñih dinerodih oicanjeh, moh yéejnit Jesúihwādih teo wáaquihna, biíc yoobó yeebdih túi w̄hat caá náahap.

⁸ Páant niijná, yeebdih w̄t̄na wā chājan caá. Obohjeéhtih, nit Macedonia baácdih moón ded pah jígah ennit, moh yéejnitdih búdí ĩ teo wáacatdih yeebdih wā naáwáp be, “Jwiítdih búdí jígah ennit, queétdih chah jwí wahbipna caá”, ñi niij jenah joyát pínah niijná. Páant ñi w̄h̄chah enna, “Queét Corintodih moón bitadih túi jígah en teo wáacnit ĩ j̄mna caá”, wā jéih niijbipna caá.

⁹ Jwí Maáh Jesucristo jwiítdih búdí oina, ā teo wáacatdih jwiítdih túi jenah joyát caá náahap. Nin baácbóo ā dei j̄úwát pínah j̄atih, Diosjeh j̄mna, nihāt maáh ā j̄m̄chah, caandih dedé j̄hd̄at āt wihjican tagaá. Obohjeéhtih, nin baácbóo dei j̄óh̄nit, ā maáh w̄patdih cádahna, jwiítdih teo wáacat túut niijná, moh yéejni āt j̄m̄p w̄t j̄. Pánih teo wáacna, jwiítdih moh yéejnit j̄mna ȳhna, ājeéh jwí j̄m̄chah, jwiítdihb̄t dedé j̄hd̄at ā wihcan níit. Pánih jígah ennit, ā teo wáacatdih jenah joinít, jwiítdihb̄t biíc yoobó bitadih j̄gah ennit, teo wáacat caá náahap.

¹⁰ Nin pah wā niij jenah joiná caá: Ñi jwíh jenah joyátji b̄u biíc jópchi ā yapna caá. Con jópchi, nin Macedonia baácdih moón ĩ jenah joyát pínah j̄atih, yeéb Judea baácdih moón Jesúihwā moh yéejnitdih jwíh teo wáaquih jenah joinít ñit j̄m̄p w̄t j̄. Pánih teo wáaquih jenah joinít, con jópchidih ñi w̄hat pínah dinerodih ñit ámoh jwíhip w̄t ȳh j̄. ¹¹ Pánihna, j̄atih túi wēinit ñi teo wáac jwíihat pah, b̄ub̄t biíc yoobó wēinit, ñi w̄hat pínahdih w̄h péaat caá náahap. Ded búdí dinerodih bíbohni chah ā w̄h̄ naáh. Obohjeéhtih, ded n̄mp bíbohni baini ā w̄h̄ naáh. ¹² Túi biíc yoobó wēinit, ñih dinerodih oicanjeh, w̄hat caá náahap. Pánih wēi w̄h̄nidih Dios biíc yoobó ā wēi enbipna caá. Obohjeéhtih, bií dée wihcanniboodih “Dinerodih ma w̄h̄ú”, Dios ā niijcán caá.

¹³ Judea baácdih moón Jesúihwādih yeebdih w̄hat túutna, “Queét Corintodih moón moh yéejnit ĩ j̄m̄ naáh”, wā niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, yeéb, queétdih biíc yoobó ñi túi j̄mat pínah niijná, páant wā w̄hat túutna caá. ¹⁴ B̄u yeéb búdí bíbohniit j̄mna,

† 8:4 Ro 15.26

queét bíbohcanitboodíh ñi jéih teo wáacna caá. Bíih láa, yeéb moh yéejnit ñi jumuchah, queétboó búdí bíbohni, yeebdíhbet ñi jéih teo wáacipna caá. Pánih míic teo wáacnit, nihat Jesúhwā tui bíic yoobó jwí tui jumbipna caá. ¹⁵ Jon játih Moisés nin pah át niij daacáp tají: “Chah búdí jeémát ojdiñ júi yacniboó ã ãbni yeó jáap ã jeémát pínahdihjeh ã bíbohóp be. Bainíjeh ãbni bet caán yeó jáap ã jeémát pínahdihjeh ã bíbohóp be”, át niij daacáp tají. †

Titowā Corintona ñi bejat

¹⁶ Yeebdíh wā oi teo wáaquíhat pah muntih, Dios Titodihbet bíic yoobó oi teo wáaquíhat át wūhup taga. Páant ã tui oi teo wáaquíhatdih ennit, “Túina caá, Paá”, wā niijná caá. ¹⁷ “Corinto tútchidih moondíh jwūh enedih ma bejeé”, wā niijichah joinit, “Jūh, wā bejmi caá”, ã niij wēi jepahap be. Caandíh wā naáwát pínah játih, yeebdíh búdí teo wáaquíhna, caanjéh ñi pebhna tūb bejñhi ã jumup be.

¹⁸ Caandíh pej jumni pínah bíih Jesúsdiñ jéihnidihbet ñi pebhna wā bejat túttna caá. ã pej jumni pínahdih nihat nin Macedonia baácdih jumni tútchinadiñ moón Jesúhwā búdí ñi wēi naóhna caá. “Caánboó Jesúh doonadiñ tui bohéni caá”, ñi niij wēi naóhna caá.

¹⁹ Pánih wēi naóhni, Judea baácboó wā bejehah, weemdíh pej jum bejni pínahdihbet caandíh ñi níwip be. Nihat yeéb Jesúhwā ñi wūh wáacni dinerodih jwí juibí wūhuchah enna, “Queét bíih baácdih moón Jesúhwā jwiítidih oinit, dinerodih ñi wahachah, búdí ma teo wáacna caá, Paá”, Diosdih ñi niij wēi naóhbiñna caá. ²⁰ Ñi wūhni dinerodih jwí tui en daobípná caá. “Pablowā jwíih dinerodih yee dúuc wáina caá ñi chājap taga”, ñi niij jenah joicát pínah niijná, caán nihat tui wēi ennidih Titojeéh wā wahna caá. ²¹ Pánihna, jwí Maáh ã enechah, bitabet ñi enechah, yoobópdih tui chājíhna, bíihdihbet Titojeéh wā wahna caá. ††

²² Titowā ñi pebhna ñi bejehah, bíihdihbet ñi jeéh wā wahna caá. Caanbút jwí Maáhdih jepahni, tui teo wūhni caá. Dawá láa bitadiñ tui oinit, ã teo wáacachah, wā enep be. Yeebdíh tui jenah joinit, “Queét Corintodih moón Jesúhwā ñi dinerodih ñi tui wūh wáacipna caá”, wā niij wēi naáwáchah joinit, caanbút yeebdíh teo wáacadiñ búdí ã bejñhna caá. ²³ Nit caá ñi pebhna wā wahnit: Titodih ñi tui jéihna caá. Caán wā chéen caá. Jesúhwādiñ wā teo wáacachah, caán wājeéh teoni caá. Bitá chénewāboó ñi pebhna ájeéh bejnitdih ñi tui jéih jwuhcan caá. Queét chénat pah jwí Maáhdih tui teo wūhna, caandíh tui weñanit caá. Páant ñi jumuchah enna, Jesúhwā queétdih ñi níio wahap be. ²⁴ Pánihna, ñi pebhna ñi juibínachah, queétdih ñi tui oi pej jumuchah. Páant ñi oi pej jumuchah enna, ñi oyatdih wā naáwátji bíic yoobó ã jummatdih bita Jesúhwā ñi jéihbiñna caá.

9 Judea baácdih moón Jesúhwā moh yéejnitdih teo wáacat túttniijná, dinerodih wahat pínahdih yeéb játih ñitát jéih tagaá. Pánih jéihnit ñi jumuchah, bainíjeh wā jwūh naóh daác wahna caá. ² Yeéb bitadiñ búdí ñi teo wáaquíhatdih jéihnit, nihat Macedonia

baácdih moón Jesúhwādiñ búdí niij wēi naóhna beé wā chājap be. “Queét Acaya baácdih Corinto tútchidih moón Jesúhwāboó con jópchi Judea baácdih moondíh búdí teo wáaquíhat ñi jenah joí jwíhip jñ”, wā niijp be. Páant wā wēi naáwáchah joinit, queétdih Jesúhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhat ñi jenah joiná caá. ³ Dinerodih ñi ámohochah, ñi teo wáacat pínah niijná, nit bíic peihcannit jwí úudwā panihnitdih beñ ñi pebhna wā wahna caá. Páant ñi teo wáacachah, weémboó ñi pebhna wā juibínachah, ñi wūh wáac páini dinerodih ennit, yeebdíh wā naáwátji bíic yoobó ã jummatdih nihat ñi jéihbiñna caá. ⁴ Biquína nin Macedonia baácdih moón wājeéh ñi pebhna ñi juibínachah, ñi wūhat pínah dinerodih ñi bíboh páicah, wā naáwátji bíic yoobó ñi chājcatdih enna, búdí wāta tíic tagaá. Yeebdíh búdí ñi-ta tíic tagaá. ⁵ Yeebdíh ñi teo wáacat pínah niijná, Titowādiñ ñi pebhna wā bej páñat túttna caá. “Moh yéejnitdih jwí teo wáacat túttniijná, nin pah bóo jwí wūh wáacipna caá”, ñi niijníji dinerodih ñi tui bíboh páñat pínah niijná, ñi jéih teo wáacipna caá. Páant ñi wūh wáac páñachah, ñi pebhna wā juibínachah, yeebdíh jwūh wūhat túttnat ã wihcan niit. Pánihna, ñi wēi wūhat pínahdih ñi tui bíboh páñáa.

Búdí wūhat caá náahap

⁶ Nindih ñi tui náhninaá: Ded daocánnibitjeh ã momochah, daocánnijeh ã ãbbipna caá. Obohjeéhtih, dawá momniboó dawá ã ãbbipna caá. Páant ã chājat dée pah, moh yéejnitdih teo wáacna, jwíih dinerodih oinit, bainíjeh jwí wūhuchah, Diosboó jwiítidih bainíjeh ã wūhbiñna caá. Obohjeéhtih, tui wēinit, búdí jwí wūhuchah, Dios jwiítidihbet chah búdí ã wūhbiñna caá. ⁷ Yeéb ñiñ dinerodih ñi wūh wáacachah, tui jenah joí, “Nin pah bóo caá weemdíh jwí Maáh ã wūhat túttnup”, niij jenah joinit, ñiñ dinerodih oicanjeh, wēi wūhat caá náahap. “Bita weemdíh ñi wūhat túttnuchah, páant bóojeh caá wā wūhup”, niijcánjeh wūhat caá náahap. Bitá ñi niiját pínahdih jenah joicánjeh wūhat caá náahap. Páant, ñi tui wēi wūhuchah, Diosboó yeebdíh ã wēi enbiñna caá. ⁸ Ñi náahat chah Dios yeebdíh ã wūhbiñna caá, ñi bíbohátjñ bitadiñ ñi tui teo wáacat pínah niijná. Páant ã wūhuchah, chah dawádiñ ñi jéih teo wáacipna caá. ⁹ Jon játih David nin pah át niij daacáp tají: “Ded túiniboó moh yéejnitdih ã tui wēi wūhna caá. Páant ã wūhuchah, Dios caandíh ã jwūh wūhbiñna caá, páantjeh bitadiñ ã jwūh tui teo wáacat pínah niijná”, át niij daacáp tají.

(Sal 112.9)

¹⁰ Dios jwí momat pínah, jwí jeémát pínahdihbet wūhni, †† bitadiñ ñi wūhat pínahdihbet yeebdíh búdí ã wūhbiñna caá. Páant ã wūhuchah, bitadiñ chah ñi jéih teo wáacipna caá. Dios yeebdíh chah ã wūhuchah, yeéboó tui wēinit, queét Judea baácdih moón moh yéejnitdih ñi wūhniñdih jwiítidih ñi wūh yapaat túttna caá. Páant ñi wēi wūhuchah enna, queét nihat Diosdih wēinit, “Queét jwiítidih ñi teo wáacat túina caá, Paá”, ñi niij wēi naóhbiñna caá. ¹² Tui wēi wūhniñ, Jesúhwādiñ

† 8:15 Ex 16.18 †† 8:21 Pr 3.4

‡ 9:7 Lc 6.38 †† 9:10-11 Is 55.10

búdí ñi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, dawá Diosdih búdí í wēi naóhbipna caá. ¹³ Páant ñi tēi wēi wēhuchah enna, yeéb Jesúhwā ñi jumatdih nihat cáacwā í jéihbipna caá. Bitá Jesúhwā ñi tēi chājatjidih ennit, “Paá, queétboó Jesúh tūini doonádih naóhntjeh nihan, tēi jepahnit caá. Pánih juma, jwiítidih, bita míh-wādihbut teo wáacat tūet niijná, jwiítidih tēi wēinit íih dinerodih ít wahap taga. Páant í jumatdih meemdih búdí jwí wēina caá”, í niij wēi naóhbipna caá. ¹⁴ Queét Judea baácdih moón yeebdih jenah joinit, búdí oina, nin pah í niij wēi naóhbipna caá: “Paá, queétidih búdí oinit, ma tēi teo wáacachah, queét jwuh jwiítidihbut búdí oinit, í tēi teo wáacap be. Pánihna, jwiít nihatdih búdí oinit, ma teo wáacatdih tūina caá”, í niijbipna caá. ¹⁵ Dios búdí oinit, teo wáacat tūet niijná, jwiítidih wuh wēhnt, á tēi ubat pínah niijná, á wēuh Jesúsdih át wah deyajip taga. Pánih wahna, chah tūini á chājatjidih jenah joinit, “Búdí ma teo wáacatdih tūina caá, Paá”, caandih jwí wēi niij jíh.

Pablo Jesús á naáwát tūetni á jumat

10 Buh nindih ñi náhninaá. Weém, Pablo, yeebdih jwiíh bohénijeh tigaá. Obohjeéhtih, yeéb weemdih nin pah ñi niij yeena caá: “Pablo ninboó jwí-jeéh juma, cáacwādih umna, jéih naóhcanni pah á juma caá. Obohjeéhtih, biáboó juma, umcanjeh jwiítidih jéih naóh daác wahni caá”, ñit niij yeenap wut be. Cristo cáacwādih oinit, teo wáaquihna, íjcan tūini-jeh naóhni át jumap wut jí. Páant tūinijeh á naáwátji pah muntih weembút íjcan tūinijeh yeebdih wá naóh daác wahna caá. ² Pánih íjcan tūinijeh naáwíhna yuhna, yee naóhntidih wá wēp naóhna caá. Ñi pebhna wá juibínachah, ñi tēi chāja chaáh, páant bóojeh, ñi yeeatdih ñi cádahaá, “Pablo jwiítidih jéihná”, niijná. Ñi cáti h jumnit, weemdih nin pah í niij yeena caá: “Diosdih jepahcannit í jenah joyát biíc yoobó Pablobut á jenah joiná caá. Pánih jenah jói bohéna, Cristodih weñaihcán, á weñat pínahdihjeh á bidna caá. Pánihna, Cristo á naáwát tūetni nihan caá”, queét ít niij yeenap wut be. Páant niijnitdih búdí wá jéihbipna caá. ³ Diosdih jepahcannit míic naóhna, queét í jenah joyátjehjeh chah ípí niijná caá. Obohjeéhtih, weembút cáacjeh juma yuhna, queét í chājat pah weémboó wá chājcan caá. Weemdih yeejép naóhntidih Dios á wēpatjéh caá chah wāpí niijp. ⁴ Pánihna, Diosdih yap yohntidih weém tēi yoobópdih wá wēp naóhna caá, í yap yohatdih í cádahat pínah niijná. Pánih wēp naóhna yuhna, wá jenah joyátjehjeh wá jéih cádahat tūetcan caá. Obohjeéhtih, Dios á wēpatjéh í yap yohatdih wāpí cádahat tūetna caá. Caandih yap yohnt, í jenah joyát yeejép á jumatdih Dios á wēpatjéh nihat cáacwādih wá jéihyana caá, yeejép í jenah jói cádahat pínah niijná. ⁵ “Nin pah caá Dios á jumat”, niij yee naóhntidih á wēpatjéh wá cádahat tūetna caá. Cáacwā Diosdih í jéihyat déedih jáhat panihnidih á wēpatjéhjeh wá jéih yohna caá. “Maá Jesús, weemdih ma tēi teo wáacá, meemdih yap yohcanjeh, yeejép wá jwuhb jenah joicát pínah niijná”, jwiít nihatdih niiját caá náahap. ¹⁶ Ñi pebhna wá juibí-

nachah, yeejép jenah joicánjeh, caandih ñi tēi jepahatdih enna, det jwí Maáhdih yap yohna, páantjeh yeejép jenah joinitboodih búdí wá peéh chājbipna caá.

⁷ Yeéb wíh bácahdihjeh ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, wá jenah joyátboodih ñi jéihcan caá. “Weem caá Cristo á naáwátidih naóh yapaat tūetni”, ded niijnidih nin pahbut niij jenah joyát caá náahap: “Pablobut biíc yoobó á naáwátidih naóh yapaat tūetni caá”, á niij jenah joyó naáh. ⁸ Obohjeéhtih, yeéb nin pah ñi niijná caá: “Pablo nin pah á niijná caá: ‘Corintodih moondih Dios weemdih bohénadih á bejat tūetap be’, niijnit, jwiítidih maáh dée á juma caá”, ñit niijp wut yuh be. Obohjeéhtih, á bohéat tūetni juma, wá tíccan caá. Dios beé ñi pebhna weemdih á bejat tūetap be, áih tūini doonádih naóhna, yeebdih wá teo wáacat pínah niijná. Páant á naáwát tūetni juma, yeebdih yeejaihcán, ñi tēi jumat pínah niijná, áih wēpatjéh yeebdih wá bohénap jí. ⁹ Pánihna, wēp naóh daác wahna yuhna, yeebdih umaihcán, ñi tēi tūet numát pínah niijná, yeebdih wá daác wahap be. ¹⁰ Biquína ñijeéh jumnit nin pah ít niijp wut yuh be: “Pablo naóh daác wahna, um náah jumni maáh dée pah tub wēpép á wutna caá. Obohjeéhtih, ninboó jéohna, oboh jumnijeh á juma caá. Pánihna, á bohéni doonábut oboh naáwátjeh caá”, ít niijp wut be. ¹¹ Páant í niijchah yuhna, í niiját pah wá nihan caá. Wá wēp naóh daác wahat pah-jeh muntih, ñi pebhna juibínit, ñi tēi tūet numát pínah niijná, biíc yoobó wēp naóhni wá jumbipna caá.

¹² Biquína ñijeéh jumnit, tēi jéihcan yuhna, “Bitá í jéihyat chah jwiítboó jéihnit caá. Bitá Diosdih í teo wēhat chah teo wēhnt jwí juma caá”, ít niij míic weñep wut yuh be. Obohjeéhtih, páant niij wēina yuhna, tēi jenah joicánnit, Diosdih tēi teo wēhnt nihan caá. Queét í jenah joyát pah weémboó wá jenah joicán caá. ¹³ Weém cáacwā í maáh nihan caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesucristo á wutatdih jepahnit, caandih teo wēhni-jeh caá. Yeebdih bohénadih á jib bejat tūetuchah, wá jepahap jí. Wá jenah joyátjeh nihan, Diosboó weemdih á wahachah, yap yohcanjeh, á wutatdih wá jepahap jí. Páant á wutatdih jepahnit, Jesúh tūini doonádih yeebdih jwiíh bohéni wá jumap jí. Pánih jwiíh bohéni juma, weemdih wēp naáwát caá náahap. Ded pah wá bohéat pínahdih jwí Maáh weemdih á naáwáchahjeh joinit, wāpí bohéna caá. Wá jenah joyátidihjeh wá bohécan caá. ¹⁵ Yeebdih yee bohénitji í wēi niiját pah, weémboó wá wēi niijcán caá. Bitá í bohénitjidih ennit “Queétidih weémboó wá tēi bohénachah, Cristodih ít jepahap taga”, wá niij wēican caá. Wá tewatdihjeh wá wēi naóhna caá. Yeebdih jwiíh bohéni juma, Cristodih chah ñi jenah joyát pínahdih wá náah yacna caá. Pánih náah yacna, ñi pebhna jwuhb bohénadih wá bejhna caá. ¹⁶ Pánih bohénit, jwí Maáh á weñat pínahdih ñi tēi chājachah ennit, biíh tútchinadih moondihbut bohénadih wá bejbipna caá. Pánihna, ñiíh baác yehboó bejnit, bita bohé jwuhcannitboodih wá naóhbipna caá. Jesúh doonádih jói jwuhcannitdihjeh naóhna, bitá í bohénitjidih “Wá tēi bohéatji jib queét jwí Maáhdih í

túi péena caá", wã niijcán niít. ¹⁷ Páant niijnít, jon jãtíh Dios naáwãtdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: "Weemdíh dedé jũdhdát wihcan caá", í niijcá bojo naáh. Obohjeéhtih, 'Jwí Maáh Dios, nihat jéihni, weemdíh á túi teo wáacáp be', í niijí naáh", át niij daacáp tají. ¹⁸ Det queéetjeh "Jwiít caá túi bohénit", niij jenah joinít dih Dios á wéi encan caá. Obohjeéhtih, "Caán caá túi bohéni", jwí Maáh Cristo á niijníboodíh Dios á túi wéi enna caá.

Yeenit í bohéat á tobohat

11 Ded á túi chãjatjidih bitadih á wéi naáwãchah, ápi túican caá. Páant naáwát á téicah yũhna, ded pah wã chãjatdih bita yeebdíh í yeeatdih wã naóh yoobábipna caá. ² Weém jíi Jesúh túini doonádih yeebdíh wã jwíh bohénap jí. Dios yeebdíh búdí á oyat biíc yoobó weembút yeebdíh wã oina caá. Pánih oinit, Cristodih jepah cádahcan, ájeéh biíc dih ní jumatdih yeebdíh búdí wã náah yacna caá. ³ Obohjeéhtih, bita yeejép í bohéatdih yeéb ní joyát pínahdih búdí wã úm yacna caá. Jon jãtíh mai pah jígohni Satanás Evadih búdí át yee naáwáp wut jí. Páant á yee naáwãtdih jepahnit, Eva Dios biíc dih mi jumatdih mit cádahap wut jí. Páant á yeeatdih mi jepahatji dée pah muntih, bitaboó í yee bohéatdih yeebút jepahnit, Cristodih ní cádahíhatdih búdí wã úm yacna caá. ⁴ Det wã bohéatji pah bohécan, "Jesús nin pah jũmni caá", niij yee bohénadih ní pehbboó í jũibínachah, ñit wéi jwãáhji tagaá. Yeebdíh wã bohéatji biíc yoobó í bohécah yũhna, ¿dépanihna jenah joicánjeh, queétdih ní jepah? "Nin pah caá Túini Espiritu á chãjap", í niij yee bohénachah, ñit joijí tagaá. Caandíh wã naáwátji biíc yoobó í naóhcah yũhna, ¿Dépanihna queétdih yee bohénitboodíh yeéb ní jepah? Jesúh túini doonádih wã naáwát túttimah, ¿Dépanihna yeéb yee naóhnitboodíh ní túi joí? Páant ní chãjachah enna, Cristodih ní pée cádahat pínahdih wã úm yacna caá. ⁵ Queétdih yee bohénit "Jwiítboó Dios á bohéat túttnit bita á wahnit chah jéihnit jwí jũmna caá", í niijchah yũhna, "Weém Dios á bohéat túttni wã jũmchah, weemdíh chah jéihnit nihcan caá", wã niij jenah joiná caá. ⁶ Túi wéheni nihcan yũhna, Dios naáwãtdih túi beh joiná caá wã jũmũp. Á naáwãtdih wã bohénachah joinít, páant wã jumatdih yeéb ní túi jéihna caá.

⁷ Nindih ní túi jenah joyoó: Yeebdíh Jesúh túini doonádih bohéna, wãpi jíib úbhcap jí. Páant wã bohéat jíib úbhcanjeh, moh yéejni dée wã jũmũp jí. Pánih jũmna yũhna, yeébboó moh yéejcanjeh, ní túi jumat pínah niijná, yeebdíh wã túi teo wáacáp jí. Pánih teo wáacna, ¿yeebdíh wã túi chãjcannit beé? ¿Weembút yeebdíh jíib wã niij jíih, queétdih bita bohénitdih ní wéi enat pah, weemdíhbut ní jwũub wéi enat pínah niijná? ⁸ Obohjeéhtih, yeebdíh wã bohénachah, biíh tútchinadih moón dawá Jesúhwã ñijeéh wã jumat pínah niijná, íih dinerodih weemdíh í wũhũp jí. Yeebdíh teo wáacat túttni niijná, í wũhni dinerodih nũmát dée wã chãjap be. ⁹ Ñijeéh jũmna, bií dée bíbohcan yũhna,

† 10:17 Jer 9.24 †† 11:3 Gn 3.1-5; 13

yeebdíh dinerodih wãpi úbhcap jí. Jwí úbdwã panihnit Macedonia baácdih moón Jesúhwã ní pebh wã jũmũchah, nihat wã náahatdih í úb jũibínap jí. Páant í úb jũibínachah, yeebdíh dinerodih wã úbh tac bũgácap jí. Túttimahbut, yeebdíh wã úbh tac bũgácan niít. ¹⁰ Cristo yoobópdih á naáwát pah, weembút áih jũmna, yoobópdih nindih wã naóhna caá: Jesúh túini doonádih jíib wihcanjeh yeebdíh wã bohéatdih búdí wã wéi naóhna caá. Biíc yoobó jíib wihcanjeh wã bohéat pínahdihbut nihat níih baácdih moondíh jéihnit, páant wã wéi naáwãtdih joinít, "Caán dée ápi chãjcan caá", í niijcán niít. ¹¹ Yeebdíh dinerodih wã úbhcatjidih jenah joinít, ¿ded pah tigaá ñita niij jenah joí? "Pablo jwiít dih jíib úbhcan, jwiít dih á oican niít", ¿ní niij jenah joí niít? Nihcan caá. Yeebdíh búdí wã oina caá. Páant wã oyatdih Dios á jéihna caá. ¹² Jíib wihcanjeh páantjeh yeebdíh wã bohéipna caá, queétdih yee bohénitboó "Pablo ded pah yeebdíh á bohéat biíc yoobó caá jwiítbut jwípi bohéna caá", í yee niijchah joinít, queétdih ní joyáh bojat pínah niijná. Queétdih yee bohénit í bohéatji jíib yeebdíh ípi úbhna caá. Obohjeéhtih, weémboó wãpi jíib úbhcan caá. Pánihatdih túi jenah joinít, mácah jwí jumatdih ní túi jéihbipna caá.

¹³ Pánih chãjnit yoobópdih Jesús á bohéat túttnit nihcan, queétdih yeenitjeh caá. "Jwiít caá Jesús á bohéat túttnit", niij naóhna yũhna, á wahnit nihcan caá. Páant niijná, wã jumat dée pah í jũmíhip yũh caá. ¹⁴ Pánihna, yeenit jũmna, páant í chãjat pínahdih wãat jéihyep be. Yeejép wã í maáh Satanásbut biíc yoobó ápi chãjna caá. Dawá láa caanbút yeena, túini ángel, Dios á wahnit pah á míic jígohana caá. ¹⁵ Satanás á chãjatdih jéihna, caandíh teo wũhnitbut "Jesús á wahnit caá", niij yeenit, Diosdih teo wũhnit pah í jũmíhatdih wãat jéihyep be. Túi chãjcannit jũmna yũhna, túi chãjnit dée pah í jũmíhna caá. Pánihna, Diosboó nihat í yeeatji jíib queétdih búdí á peéh chãjbipna caá.

Pablo yeejép á yapatji

¹⁶ Bũ jwũhna, ded pah wã jumatjidih wã wéi naóhbipna caá. "Pablo á túi chãjatjidih tũb wéi naóhniabeh caá", weemdíh ní niij jenah joicáh, á túimi nacaá. Obohjeéhtih, weemdíh páant niij jenah joiná yũhna, ded pah wã yapatjidih wã wéi naáwãchah, bainíbit ní joi jwũhũ. ¹⁷ Yeebdíh pánih naóhna, jwí Maáh Jesús weemdíh "Ma yapatjidih ma naáwá queétdih", á niijcáh yũhna, ded pah wã yapatdih wã naóhbipna caá.

¹⁸ Dawá bitaboó ded pah í túi chãjatjidih wéi naóhna, weembút ded pah wã yapatjidih wã wéi naóhbipna caá. ¹⁹ Yeébboó "Chah túi jéihnit jwí jũmna caá", ní niij jenah joiná yũh caá. Obohjeéhtih, yee naóhnitboó í naáwãchah yũhna, ní túi wéi joiná caá. ²⁰ Queétdih ní maáta dée, yeebdíh búdí í wũtũchah, ní túi wéi joiná caá. Dawá láa níih dinerodih í yee dúuc wáina caá. "Jwiít nihat jéihnit jwí jũmũchah, jwiít dih ní túi weñeé", ípi niijná yũh caá. Biíh láa yeebdíh íjnit, í mao tícana caá. Páant yeejép yeebdíh í chãjachah yũhna, ¿Dépanihna páantjeh queétdih ní túi jepah? ²¹ Ñijeéh jũmna,

‡ 11:9 Fil 4.15-18

“cáacwādhíh éumni”, ñi niijní, queét ĩ chājat pah weém-boó wā chājcap be. Páant wā chājat pínahdih wā éumatjidih naóhna, wā tíicna caá. Queét ĩ chājat pah chājcan yuhna, Jesús ā wahni wā jumatdih ñi tēi jéihyat pínah niijná, weembút ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbiipna caá.

²² Queétboó bita chah jéihnit jəmíhna, “Jwiít judíowā jwí jəmúchah, jwiítidih ñi weñeé”, yeebdíh ĩpí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút judío mun tigaá. Queétboó “Jwiít Israel ā jəimená, Dios ā ñíonitji jwí jəmna caá”, yeebdíh ĩpí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút Israel ā jəima mun tigaá. Queétboó “Jwiít Abraham ā jəimená, “Yeebdíh wā tēi chāj wəhbiipna caá”, Dios ā niijnitji caá”, yeebdíh ĩpí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút Abraham ā jəima mun tigaá. ²³ Queétboó “Cristodih teo wəhniit jwí jəmna caá”, yeebdíh ĩpí niijíp wut be. Páant ĩ niijíchah joinít, nin pah yeebdíh wā niijná caá: “Weembút Cristodih teo wəhni mun tigaá. Weém caá bácah queét ĩ tawat chah búdí teonit”, yeebdíh wā niij naóhna caá. Páant niij naóhna, páantjeh jenah joicánnit ĩ wéheat pah naóhna yuhna, wā tíiccan caá. Queét ĩ teo wəhat chah Cristodih wāpí teo wəhup be. Jesúh tēini doonádih wā bohéatji peéh dawá láa nemat məúboó weemdíh ĩ nemep jī. Dawá láa weemdíh ĩ pəhup jī. Dawá láa cáacwā weemdíh ĩ mao yohíhip jī. Páant ĩ mao yohíhichah, weém yeejép wāpí yapap jī. ^{†24} Cinco láa jwiít judíowā jwí maáta weemdíh ĩ tawat tətup tajī. Weemdíh ĩ tawat jumat pah, təbit yéej chājnitdih momo jiwi chóo coóh jəmni tōpnajīh ĩ pəhat bíic yoobó treinta y nueve láa weemdíh ĩ pəhup jī. ^{†25} Bíic peihcanni láa Romanowā weemdíh teonit, máa doóbnajīh ĩ pəhup jī. † Bíic láa weemdíh mawíhna, jeejīh ĩ yohop jī. † Bíic peihcanni láa búdí jáaj chóojīh jib bejna, jwí daabáp jī. Bíic láa daabnít, máa naadhíh teonit, búdí məj tacdih pah daa jəóh, caán yeó jáap pah táah bej, jwəub pah tšo bejat dée wā jəmúchah, ĩ ubup jī. Pánihna, caán láa, wā wənihip jī. ²⁶ Dawá láa Jesúh tēini doonádih bohénit, yəup wā jib bejep jī. Pánih bohé jibnit, búdí yeejép wā yapap jī. Bíih láa tobhoni məjnadhíh wā bejep jī. Bíih láa namáboó jib bejchah, bíí déedih chewe mao déuc wáyat dée ā tobhop jī. Bíih láa wā déewājeh weemdíh ĩ yéejáhip jī. † Bíih láa judíowā nihcannitbət weemdíh ĩ mawíhip jī. †† Tətchinaboó, tətchi wihcapboó, búdí məjboobút wā jəmúchah, wənat dée ā tobhop jī. Bíih láa “Jwiít Jesúh wā caá”, niij yeenit, ĩ mawat dée ā tobhop jī. ²⁷ Jesúh tēini doonádih bohéna, búdí wāpí tewep jī. Pánih teona, dawá láa éocanjeh wā bohé daa jəwəup jī. Dawá láa jeémát wihcah, nəgəp təbúchah, təbit taca jootóchah, búdí yeejép wā yapap jī. Dawá láa dəwát pínah yéguehbət wihcah, búdí cúbəhəchah, yeejép wāpí yapap jī.

²⁸ Pánih yeejép yapna, páant bóojeh át nihcap jī. Yeó jáap jumat pah nihat Jesúh wā “caandíh cádahná”, niijná, búdí wāpí náhni dahwana caá. ²⁹ Bíic Jesúh ā təbúp chəúúchah, weembút təbúp chəúhni pah wā

jəmna caá. Bita Jesúh dhíh ĩ yéej chājat tətúchah enna, queét yeejép wāboodíh búdí wā íijna caá. Pánihna, yeéb nihat Jesúh wā, wā weh dée ñi jəmúchah, yeebdíh éum yacna, yeejép wāpí yapna caá.

³⁰ Páant yeejép wā yapatjidih wēi naóhna, ded pah wā tēi chājatdih yeebdíh wā wēi naóhcan níit. Obohjeéhtih, wā wəpcatjidih yeebdíh wā wēi naóhbiipna caá. ³¹ Páant wā naáwáchah joinít, “Yoobópdih caá páant ā niiját”, Dios ā niij jéihna caá. Caán caá jwí Maáh Jesucristo íip. Pánihna, yeó jáap jumat pah “Paá, meemjéh nihat jéihni, chah wəpni caá”, tēi wēi niiját caá náahap. ³² Weém Jesucristodih wā jwíh jepahat tətumahbitjeh, Damasco tətchiboó wā jəmúchah, caán tətchidih moón ĩ maáh, Aretas nəmp jəmni, weemdíh át tawat tətup wut jī. Pánihna, nihat Damasco tətchi wáihyat jədə jəcnadhíh áih soldadowādhíh át páñat tət wut jī, wā bac bejchah ĩ tawat pínah niijná. ³³ Páant ĩ páñachah enna, wā chéenwā búdí wəhdih weemdíh waadát tətútnit, wáihyat jədədhíh jəmni məú enat jəcmant ĩ cádah deyanap jī. Pánih cádah deyanit, ĩ teo wáacachah, moh yéejni wā jweyép jī. †††

Pablo oo jumat dée ā enat

12 Bəw weemdíh ded pah bíih ā yapatjidih wā jwəub naóhbiipna caá. Queét yee bohénitboó “Jwiítjeh caá oo jumat dée jígoatdih enna, chah jéihnit jwí jəmup”, ĩ niij naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh weemdíhbət oo máh enat dée pah ā jígohop jī. Páant ā jígoatjidih yeebdíh wā naóhbiipna caá. Ded pah weemdíh ā jéihyaatdihbət wā naóhbiipna caá. ² Catorce jópchi játih Dios weemdíh japboó ā ub pəuh laab béjep jī. Ded pah ā ub pəuh laab béjatjidih wā jéihcan caá. Wíh bácahdih, wíh caolihdhíh jeh ā ub bej déeji oo jumat pah enatjidih, wā jéihcan caá. Diosjeh caá ā jéihyep. ⁴ Á pehbboó, Paraíso wət jəmupna jəibínit, ā naáwáchah wā joyóp jī. Jwiít cáacwājeh jwí jéih naóh bəjácát déedih wā joyóp jī. Páant caandíh wā joyóchah yuhna, weemdíh ā jwəub naóh yapaat tətúcap jī. ⁵ Páant weemdíh ded pah ā yapatdih wēi naáwíhna yuhna, weemjéh ded pah wā jumatdih wā wēi naóhcan níit. Obohjeéhtih, yoobópdih ā jəmúchah, wā jwəub naáwáchah nihna, áta tēi taga. “Pablo tēini oo jumat dée pah enna, Jesús ā wahni nacaá”, ñi niij weñatdih yeebdíh wā náah yaccan caá. Obohjeéhtih, ded pah wā chājatjidih, ded pah wā bohéatjidihbət jenah joinít, “Pablo jwí Maáh ā bohé jibat tətútni caá”, ñi niij jéihyatdih wā náah yacna caá. Weemjéh wəpcanni wā jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, bəw ded pah bíih wā yapatjidihbət yeebdíh wā naóhbiipna caá. ⁷ Chah tēini oo jumat déedih enna, “Weém caá bácah chah jéihni”, wā niij jenah joyát weemdíh ā tobhona caá. Páant ā tobhat pínahdih jéihna, Dios Satanásdih weemdíh yeejép át yapat tətup taga, “Weemjéh wəpcanni caá”, wā niij jenah joyát pínah niijná. ⁸ Pánih jəmna, bíic peihcanni láa jwí Maáh Jesúsdih caán yeejép yapatdih ā yohat pínahdih wā wəbúp yuh be. ⁹ Obohjeéhtih, weemdíh nin pah ā niij

† 11:23 Hch 16.23 †† 11:24 Dt 25.3 † 11:25 Hch 16.22
†† 11:25 Hch 14.19 ††† 11:26 Hch 9.23 †††† 11:26 Hch 14.5

††† 11:33 Hch 9.23-25

jepahap be: *“Caandih wā yohcan niit. Obohjeéhtih, caandih yohcan yuhna, meemdih búdí oinit, wā túi teo wáacbična caá. Pánih wēpcannijeh jumna, wā oi teo wáacat pínahdih chah ma bidbična caá. Pánihna, meemdih búdí wā teo wáacachah ennit, wā wēpatboodih nihat cáacwā ī jéihbična caá”*, Jesús weemdih ā niij jepahap be. Páant ā niijchah joinit, wā wēpcatdih wā wēi naóhbična caá, ā wēpatjīh weemdih búdí ā teo wáacat pínah niijná. ¹⁰ Páant tigaá Jesúh wā jummat jīb yeejép yapna, búdí wā wēina caá. Bitá weemdih yeejép ī wéhenachah, yeejép ī chājachah, ī jīgahanachah, dedé bih weemdih yeejép ā yapachah yuhna, wāpī túi jumna caá. Pánih wēpcanni wā jumuchah, Jesús ā wēpatdih chah búdí bidnit, *“Weém jéihcanni wā jumna yuhna, ā teo wáacatjīh wā túi buujábipna caá”*, wā niij jéihna caá.

Corinto tútchidih moondih búdí ā jīgahat

¹¹ Bitá weemdih yeejép ī naáwáchah joinit, yeéboó queédih ŋi naóh bóod chūñuchah, āta túi tagaá. Obohjeéhtih, páant ŋi niijcáh, weemjéh yeebdih wā míic wēi naóhna caá. Weém oboh jumni dée wā jumuchah yuhna, queét yee bohénit *“Jwiit caá báhah Dios ā bohéat túttnit”*, niijnitboó wā chah ī jumcan caá. ¹² ŋijeéh wā jumuchah, Dios ā naáwát túttni wā jummatdih jéutíhna, ā wēpatjīh weemdih búdí āpī teo wáacap jī. Páant ā teo wáacachah, dawá láa wənnitdih boonanit, nemépwádhbət wā yohop jī. Pánih chājnit, jwiit cáacwā jwī jéih chājca naáhdih ā wēpatjīh wā chāj jéutur jī. Weemdih enihcannit ī yéejahichah yuhna, wā chūná yuhna, wā teo cádahcap jī. ¹³ *“Pablo jwījeéh jumna, bih tútchidih moondih ā túi chājat pah jwiitdih ā túi chājcap jī”*, ŷyeéb ŋi niij jenah joí niit? Nihat tútchidih moondih biic yoobó wāpī túi chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdih wā wīh pínah dinerodih wā úbh tac buugácap jī. ŷPánih úbh tac buugácan, yeebdih wā yéej chājnit jī? Caán yeejép ā jumuchah, wā jīgahna caá. Caán yéejatdih weemdih ŋi yohoó.

Ī pebhna ā jwúub jib bejat pínah

¹⁴ Nin wā naáwát pínahdih ŋi túi joyoó: Chéne láa juibíniji buu ŋi pebhna jwúub bejat tút caá wā chājap, páant məntih. ŋi pebhna juibínit, yeebdih wīh dinero pínahdih con láa wā úbhcatjī pah, buu láabət wā úbh tac buugácan niit. ŋi dinerodih náahcan, Jesús-dih túi joinit ŋi jummat caá yeebdih wā náah yacap. Wébít ī mána ī náahatdih wūhnit pínah nihcan caá. Obohjeéhtih ī mána caá queét wébítboodih ī náahatdih pī wūhəp. Páant ī chājat pah yeéb wā weh panihnit ŋi jumuchah, wā náahatdih yeebdih wā úbhcan niit. ¹⁵ ŋi íp panihni jumna, yeebdih búdí oinit, nihat wā bíbohatdih wēi wūhnit, yeebdih wā teo wáaquíhna caá. Pánih teo wáaquíhna, búdí chūná yuhna, wā teo cádahcan niit. Páant yeebdih chah wā oyochah yuhna, ŷyeéb weemdih nəmp ŋi oi niit?

¹⁶ *“Pablo jwījeéh jummat, áih pínah dinerodih āpī úbh tac buugácap jī”*, ŋi niij jéihna caá. Obohjeéhtih,

biquína ŋijeéh jummat weemdih nin pah īt niij jenah joí tagaá: *“Jwīh dinerodih moh yéejnitdih ā wēh wáacat túttnit, jwiitdih jéihcha dūc wáiniabeh tagaá”*, ī niij jenah joiná caá. ¹⁷ Páant ī niiját pahjeh chājni jumna, ŷded pah tigaá caandih wāta nih chāj? ŷŋi pebhna wā wahnitdih nit beé yeebdih wā jéihcha nəmət tútəp? Páant wā chājcap jī. ¹⁸ Játih Titodih ŋi pebhna bejat túttnit, bih Jesúhdihbət ájeéh wā pej jum bejat tútəp jī. Páant ŋi pebhboó juibínit, ŷTito yeebdih ā jéihcha nəmnit jī? *“Nəmcánni caá”*, ŋi niij jéihna caá. Jwiit chénat pah biic yoobó jwī maáh ā weñat pínahdih chājnit caá. Pánih jummat, yeebdih oinit, túinijeh ā chājat pah, weembət biic yoobó yeebdih túinijeh wāpī chājna caá.

¹⁹ Páant wā jāh niijchah joinit, ŷded pah ŋita niij jenah joí? *“Caandih jwī wēi niiját pínahdihjeh caá ā bidip”*, ŷŋi niij jenah joí niit? Obohjeéhtih, weém Cristoíh jumna, Dios weemdih ennit, *“Ma túi chājna beé”*, ā wēi niiját pínahdihjeh caá wā náahap. Yeebdih teo wáaquíhna, ded pah wā chājatjidih wā naóh beedánap be, jwī Maáhdih chah ŋi túi jepahat pínah niijná. ²⁰ ŋi pebhboó wā juibínachah, wā náah yacap pah ŋi chājcah, búdí yeebdih wā úm yacna caá. Páant ŋi túi chājcah, caanná juibínit, weembət yeéb ŋi náah yacap pah wāta chājcan tagaá. Pánihna, yeebdih búdí wā jenah joiná caá. ŷPáantjeh ŋi míic jūih niit? ŷPáantjeh bitáih bií déedih ŋi en ŋinah íj niit? ŷBúdí ŋi míic íja niit? ŷBiquína páantjeh íh pínahdihjeh bid niit? ŷBuu bət páantjeh bitadih ŋi yee naóh niit? ŷYeejép dooná ŋi jummatdih ŋi cádah jwəhcan niit? ŷ*“Weém nihat jéihni caá”*, páantjeh ŋi míic wēi niij niit? ŷTəbit ŋi míic en naóh cádah jwəhcan niit? ŷYeéb biquína ŋi jenah joyátjehjeh niit ŋi chājap? Yeéb páant ŋi chājatdih wā úm yacna caá. ²¹ Pánihna, ŋi pebhna juibínit, ŋi tút nəmcátidih wā enechah, Dios weemdih āta tíicat tút tagaá. Jon játih yéej chājnitjī dawá páantjeh ī yéej chājatdih cádahcah enna, búdí wāta jīgah taga. Í náah chājat, yeejép chājihat jenah joyát, ī náahat pahjeh chājatdihbət ī cádahcah enna, búdí wāta jīgah taga. Páant ŋi chājatdih páant bóojeh ŋi cádahaá, caanná juibínit, wā jūihcat pínah niijná.

Pablo ā pée naáwát

13 Jon yeebdih chéneji juibí enniiji buu bejna, biic peihcanni láa bejat tút caá wā chājap. Pánihna, ŋi yéej chāj cádahna, túiniboodih tút nəmnit, weemdih ŋi túi páñaá. ŋijeéh jummatdih ī yéej chājatdih cádahat túttnit, Moisés nin pah ā niij naóh daacátjidih ŋi túi náhninaá: *“Dedih ŋi peéh chājat pínah játih, caán ā yéej chājachah ennit, chénewā, biic peihcannit ī enatjī pahjeh ī naáwá naáh. Páant moonjéh ī naáwát túttimah, ŋi peéh chājachah, ā túibipna caá”*, Moisés āt niij daacáp tajī. ¹² ŋi pebhna wā jwúub juibí láa yéej chājnitdih nin pah wā niij naáwáp jī: *“ŋi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodih ŋi tút nəmə. ŋi cádahcah, jwúub juibína, wā peéh chājbična caá”*, wā niijp jī. Páant wā niijátjī pah, buu ŋijeéh jummat yuh-

na, queét páantjeh yéej chājnitdih, yeéb nihatdihbət, wā jwúb naóhna caá. Páant bóojeh, ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíhñeh ñi túut n̄um̄. Ñi pebhna j̄ibínit, ñi cádahcatdih enna, búdí wā peéh chājbična caá. Yúb wā j̄um̄chah, “Wā peéh chājbična caá, ni-ijná ȳhna, ā peéh chājcan níit”, ñi niíj jenah joicá bo-joó. ³ Cristo ā naáwátidih naóh yapani wā j̄umatdih ā jútat pínahdih bidna, páant wēpép weemdih ā peéh chājat túutachah enna, ñi jéihbična caá. ¿Búdí ā wēpatj̄ih yeebdih ā teo wáacatjidih ñi náhnican níit? Yeéb yéej chājnitdih ā peéh chājat pínahbət biíc yoobó wēpép ā j̄umbična caá. ⁴ Jwíit cáacwā jwí wēpcat pah Cristo wēpcanni j̄umna, cruzboó āt w̄n w̄h̄p w̄t j̄. Pánih w̄nna ȳhna, Dios ā wēpatj̄ih boo p̄d j̄óhñiji, b̄u páantjeh báadhni ā j̄umna caá. Cruzboó ñ̄hna, wēpcanni ā j̄umat pah weembút wēpcanni wā j̄umna caá. Wā jenah joyátj̄ihñeh yeebdih wāta jéih teo wáac- can tagaá. Obohjeéhtih, Cristo wājeéh j̄umna, Dios ā wēpatj̄ih yeebdih teo wáacadih wā j̄uibibična caá.

⁵ Yeéb míicjeh nin pah ñi míic niíj úbh joyoó: “¿Ded pah wā chājatji? ¿Yoobópdih Jesúsdiñ wā jenah joí níit? ¿Caán ā náah yacatdih wā túi jepah níit?” ñi míic niíj úbh joyoó. Caandih yoobópdih jenah joiná, ā náah yacatdih ñi túi jepahachah, Jesús ñíh caolihboó ā j̄umna caá. Obohjeéhtih, yoobópdih caandih jenah joicán, ā náah yacatdih jepahcan, áihwā ñi nihcan caá.

⁶ Weémboó caandih túi jenah joiní, ā náah yacatdih jepahni wā j̄umatdih wā jéihna caá. “Weém Jesúh caá”, niíj yeeni wā nihcan caá. Páant wā j̄umatdih yeebdih- bət wā jéihyáihna caá. ⁷ Ñi yéej chājat pínahdih náah yacna, Dios yeebdih ā túi teo wáacat pínah niijná, búdí wā úbhna caá. Ñi pebhna j̄ibínit, páant ñi yéej chā- jatdih wā enechah, weemdih Dios yeebdih ā peéh chā- jat túutcan níit. Páant ā peéh chājat túutcah, wā wēibična caá. Obohjeéhtih wā peéh chājatdih ennit, “Pablo Dios ā wēpatj̄ih queétdih peéh chājcan, Dios ā

wahni nihcan nacaá”, ñi niíj jenah joyóchah ȳhna, wā túi wēibična caá. Dios weemdih ā bohé jibat tú- tatjidih ñi jéihyat pínahdih wā náah yacna ȳhna, yeéb ñi túi chājat pínahdih chah wā náah yacna caá. ⁸ Ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut n̄um̄átidih enna ȳhna, yeebdih wā peéh chājachah, yoobópdih āta nihcan tagaá. Pánihna, yoobópdih chājihna, yeeb- dih wā bohébična caá, Dios naáwátidih túi beh joinít, chah ñi jepahat pínah niijná. ⁹ Yeéb Cristodih ñi túi je- nah joyóchah, Dios ā wēpatj̄ih yeebdih peéh chājat ā náahcah, búdí wā wēibična caá. Pánihna, Diosdiñ búdí wā úbhna caá, ā weñat pínahdihñeh ñi túi chājat pí- nah niijná. ¹⁰ Dios ā wēpatj̄ih yeebdih peéh chājihcan, ñi pebhna wā bejat pínah j̄atih wā daác wahna caá, yéej chājatdih cádahnit, ñi túut n̄um̄ páñat pínah ni- ijná. Dios ā wēpatj̄ih yeebdih j̄igahaihcan, wápí túi bo- hēna caá, ñi túi j̄umat pínah niijná.

Pablo ā péé túyat túutat

¹¹ B̄u wā údwā panihnitá, yeebdih wā túyat túutna caá. Cristodih chah jenah joinít, túinijeh ñi j̄um̄. Nin wā naóh daacátidih ñi túi jepahaá. Cristodih chah je- nah joyát pínahdih ñi míic teo wáacá, biícdiñ túi j̄umat túut niijná. Páant ñi túi j̄um̄chah ennit, Dios ñijeéh ā j̄umbična caá. Caán jwíitdih búdí oinit, míic oyat túut- na, jwíit biícdiñ ā túi j̄umat túutna caá. ¹² Jesúhwā j̄um- na, ñi túi wēi úbú. ¹³ Nihat ninj̄ih moón Jesúhwābət yeebdih búdí í túyat túutna caá. ¹⁴ Yeebdih búdí wā úbhna caá, jwí Maáh Jesucristo yeebdih oinit, ā túi teo wáacat pínah niijná. Dios búdí ā oyatdih ñi jéihyat pínah, Túini Espíritu ñijeéh ā j̄umat pínah, yeéb biícdiñ ñi túi j̄umat pínahdihbət wā úbhna caá. Pániñ úbh- nit, yeebdih búdí wā túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

Gálatas

Pablo queédih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, bíhdih daacát túttnit, yeéb Galacia baácdih jəmni tútchinadih moón Jesúíhwādh wā wahna caá. Nihat wājeéh jəmnit Jesúíhwābət yeebdíh ã túyat túttna caá. Weém, Pablodih jī Jesucristo ã níwip jī, áih túini doonádh wā naóh jib bohéat pínah niijná. Cáacwā weemdíh ã naáwát tútcap jī. Obohjeéhtih, Jesucristo, Dios jwī íip caán wənnijidih boonanibət weemdíh ã níwip jī. Páant ã naáwát túttni jəmna, nin núodih yeebdíh wā daác wahna caá. ³ Dios jwī íip, jwī Maáh Jesucristobət yeebdíh oinit, ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. ⁴ Dios jwī íip ã náahat pahjeh, caán Jesucristoboó jwī yéejat jíib, át wən wəhəp wət jī, † ã teo wáacatjīh yeejépwā ã jumat pah nihcan, yéej chājatdih jwī yap yohat pínah niijná. ⁵ Páant ã chājatdih jéihna, “Paá, meém nihatdih jéih beedáni jəmna, cáacwādh jīgah ennit, mapí túi teo wáacna caá”, jwī íipdih yeó jáap jumat pah búdí jwī níj wēi naáwát dée caá. Páant tí jwī níj wēi naáwáp.

Dios cáacwādh ded pah ã túi Ɂbat

⁶ Yeéboó ded pah ñi chājat doonádh joinít, weém búdí wā náhni dahwana caá. Dios yeebdíh búdí oina, át níwip taga, Jesúsdh jepahnit, áihwā ñi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant yeebdíh búdí ã oyoachah yəhna, waícanjeh bíh bohéatdih joinít, Jesucristo-boodíh cádahna caá ñi chājap. Páant ñi cádahat doonádh joinít, “¿Dépanih tigaá waícanjeh ã tút nɁm?” níj jenah joinít, wā wəhi bejep be. ⁷ Biquína ñi pebh jəmnit, yeebdíh tac bɁgána, mácah bohénit, Jesúíh túini doonádh ã yéejana caá. Páant yeebdíh naóhna, nin pah ã níj yee bohéna caá: “Túí Ɂbnit jumat tút niijná, Jesucristodihjeh ñi túi jepahaá”, Pablo níj naóh bohéna, yeebdíh ã nih yáana caá. Diosjeéh túi jumat tút niijná, jwī nɁowā ã naáwátjidihbət túi jepahat caá náahap”, ã níj yee naáwáp wət be. Obohjeéhtih, “Nin túini dooná caá”, ã níj naóhniboó túini dooná yoobát nihcan caá. ⁸ Jwiít, Dioíh ángel japmant jéóhni, yeebdíh jwī jwíh bohéatjidih mácah jwī bohénachah, jwiít dih Dios búdí peéh chājna, iiguípna ã waha naáh. ⁹ Wā naáwátjī pah wā jwɁɁb naóhbiipna caá, páant mɁntih: Yeebdíh jwī jwíh bohéatdih ñi túi jepahachah yəhna, det yeebdíh mácah ã bohénachah, Dios queédih búdí peéh chājna, iiguípna ã waha naáh.

¹⁰ Páant niijná, “Caánboo tigaá túi bohéni ã jəmɁp”, weemdíh cáacwā ã niiját dih wā bidcan caá. Obo-

hjeéhtih, Diosboó weemdíh “Meém ma túi bohéna jī”, ã niiját dihjeh caá wā náahap. † Cáacwādh weñáhnit bohéna, Cristoboodíh wāta weñacan tagaá. Pánih weñacan, caandíh teo wəhni wāta jəmcan taga.

Cristo Pablodih ded pah ã tút nɁmátjī

¹¹ Wā déewā panihnitá, nindih ñi jéihyat pínah yeebdíh wā náah yacna caá: Wāpí bohéni túini dooná cáacwā ã jenah joyátjijeh nihcan beé. ¹² Ded cáacdh wā joiníjī doonábət nihcan beé. Bitá weemdíh ã bohécan beé. Obohjeéhtih, Diosjeh weemdíh ded pah ã wəhə ã jumatdih ã bohénap jī.

¹³ Jesucristodih wā jepahat pínah játih, jwiít judíowā jwī nɁowā ã naáwátjidih wā túi joí waadánap jī. Pánih túi joí waadáni wā jəmɁchah, ded pah wā chājatjī doonádh yeéb ñit joinít tagaá. Pánih jəmnit, Jesúíhwā Diosdh yap yohnit ã jumatdih jenah joinít, eníhcan, búdí yeejépwā chājna, queédih wā túi mao beedá bojíhip yəh jī. ¹⁴ Jwí nɁowā ã naáwátjidih túi jepahíhna, weém bíic yoobó behnit chah wā túi bohénap jī. ††

¹⁵ Obohjeéhtih, wā cáac jumat pínah játih, Dios weemdíh búdí oina, átát níojip taga, áih túini doonádh wā bohéat pínah niijná. Pánihna, yéejni wā jəmɁchah yəhna, ã náahni yeó jáapdh Jesús ã wahniji ã jumatdih weemdíh ã jéihyanap jī. Pánih jéihyanit, judíowā nihcannit pebhboó ã wahap jī, áih túini doonádh queédih wā naáwát pínah niijná. Páant ã wahachah, “¿Ded pah tigaá weemdíh níj bohéat náah?” cáacwādh wā níj ɁbɁh joí encap jī. ¹⁶ Jesús áih túini doonádh naáwát túttnit maáta, wā játih ã níonit ã jəmɁchah yəhna, Jerusalén tútchina queédihbət míic wéhenadih wā bejcap jī. Caanná bej jwəhcanjeh, Dios ded pah weemdíh ã náah yacatdih jéihíhna, Arabia baác cáac wihcapboó caandíh Ɂbúdh wā bejep jī. Caánboó jəmniiji Damasco tútchina wā jwɁɁb jəibínap jī, páant mɁntih.

¹⁸ Bíic peihcanni jópchi túttimah, Jerusalén tútchina Pedrodh enedih wā bejep jī bɁca. ††† Caanná chéne semanabitjeh wā jəmɁp jī. ¹⁹ Jesús áih doonádh ã naáwát túttnit bita maátadh wā jwááhcap jī. Obohjeéhtih, Santiago jwí Maáh Ɂuddih pohba wā jwááap jī. ²⁰ Páant wā daacáchah, wā naáwát yoobópdih ã jumatdih Dios ã jéihna caá.

²¹ Túttimah, Siria baác, Cilicia baácnabət naóh jibidih wā bejep jī. ²² Caanná wā jib bejehchah, Judea baácboó jəmnit Jesúíhwā weemdíh ã jwááh jwəhcap jī. ²³ Ded

†† 1:10 1Ts 2.4 † 1:13 Hch 8.3; 22.4-5; 26.9-11 †† 1:14 Hch 22.3 ††† 1:15-16 Hch 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18 †††† 1:18 Hch 9.26-30

† 1:4 Mt 20.28; Mr 10.45; 1Ti 2.6; Tit 2.14

pah wã chãjat doonádihjeh ítát joyóp tají. “Játih jwiít Jesúihwãdih yeejép chãjna, túini doonádih jwiítidih cádahat téttniji bæ caán doonádihjeh jwéub naóhna caá ã chãjap, cáacwã Jesúsdih í jepahat pínah niijná”, ít niij míic wéhenap wët jĩ. ²⁴ Páant wã téttn nœumát doonádih joinít, “Paá, caandíh mat téi teo wáacap taga”, Diosdih búdí ít niij wëi naáwáp wët jĩ.

Cristo ã naáwát téttnit maáta Pablodih í wëi jwãáát

2 Catorce jópchi túttimah, Diosboó weemdíh Jerusalén tútchina ã bejat téttnuchah, Bernabéjĩh caanná wã jwéub bejep jĩ. Pánih bejna, Titodihbët jwí nœmah bejep jĩ. † Caánboó judío nihcanni, jwí nœowã í wëtat pah bóodcanni ã jœmœp jĩ. Caanná jœibína, caánboó jœmnit Jesúihwã í maátajeh í míic wáacachah, judíowã nihcannitdih túini doonádih ded pah wã bohéatdih queétdih wã naáwáp jĩ. Pánih naóhnit, ded pah wãpí bohéatdih queé í téi jéihyatdih wã náah yacap jĩ. Pánih jéihcan, wã bohéatdih í wëicah, wã tewat bæudní ãta jœm taga. Obohjeéhtih, ded pah wã bohéatdih jéihnit, í téi weñep jĩ. ³ Páant wã naáwáchah wëi joiná, Tito bóodcanni ã jœmœchah yœhna, “Meembút ma bóodat téttnú”, caandíh í niijcáp jĩ. ⁴ Queét maáta bíicdih jwí míic wéhe láa, jwiít Jesúihwã nihát bíicdih jwí míic wáacachah, biquína “Jesúsdih jepahnit jwí jœmna caá”, niij yeenitbët ít waadáp jĩ. Pánih waadní, judíowã nihcannitdihbët í bóodat téttnœp yœh jĩ. Obohjeéhtih, bæ Jesúihwã jœmna, jwí nœowã í naáwátjidih jepahcan, Jesúsdihjeh jwí téi jenah joiná caá. “Páant jwí chãjachah, jwí íipboó jwiítidih ã téi enna caá”, jwí niij jéihna caá. Páant niij jéihnit jwí jœmœchah enna, jwiítidih jœihñat téttn niijná, ded pah jwí chãjatdih jéihíhna, queét jwíjééh ít waadáp tají. Pánih waadní, jwí nœowã í naáwátji bíic yoobó jwiítidih í jepah beedáát téttnœp yœh jĩ, páant mœntih. ⁵ Páant í wëtuchah yœhna, túini doonádih ní jéihyat pínah niijná, jwiítboó queétdih jwí jepahcap jĩ.

⁶ Pánihna, Jesúihwã í maáta túini doonádih ded pah wã bohéatdih joinít, “Ma bohéat pahjeh tih judíowã nihcannitdih ma bohénaá”, niij naóhnit, weemdíh bíih wëtatdih í bohéat téttnœp jĩ. Queét Jesúihwã í maátadih “Queétboó chah jéihnit caá”, biquína í niij jenah joyóchah yœhna, dedé pínah weemdíh nihcan caá. Diosboó nihatdih bíic yoobó ã jenah joiná caá.

^{††7} Queét ded pah wã bohéatdih téi wëinit, “Pedrodih jwiít judíowãdih ã bohéat pínah niijná, Dios át níojip taga. Pánihat pah, Pablodihbët judíowã nihcannitboodíh át bohé jibat téttnœp taga”, í míic niijíp jĩ.

⁸ Judíowãdih Pedro ã bohénachah, Dios búdí át teo wáacap wët jĩ. Weembút judíowã nihcannitdih wã bohénachah, Dios bíic yoobó ã teo wáacachah, queétdih í téi jepahap jĩ.

⁹ Pánihna, Santiago, Pedro, Juanjĩh, Jesúihwã í maáta yoobát, Dios weemdíh búdí ã teo wáacatjidih jéihnit, “Dios yoobópdih át níi wahap taga, jwí déewã nihcannitdih ã naáwát pínah niijná”, í míic niijíp jĩ. Páant niijínit, weemdíh Bernabédihbët búdí wëinit, “Jwí téi míic

teo wáac jĩh”, niijná, jwí míic mœj tewep jĩ. Pánih mœj teonit, “Yeéb jwí déewã nihcannitdih ní bohéatji pah ní téi naáwá. Jwiítboó jwí déewãdihjeh jwí naóhbična caá”, Santiagowã jwiítidih í niijíp jĩ. “Páant tíi ã jœmœnah”, jwí míic niijíp jĩ. ¹⁰ Páant niijná, Jesúihwã moh yéejnitdih jwiítidih í teo wáacat téttnœp jĩ. Weembút moh yéejnitdih búdí jígah ennit, wãpí teo wáacna caá. Páant niij míic wéhe péanit, jwiít Antioquía tútchina jwí jwéub bejep jĩ.

Pablo Pedrodih ã jœihñat

¹¹ Túttimah, Pedrobët Antioquía tútchiboó ã jœibínap jĩ. Obohjeéhtih, jwí pebhna jœibíniji, yoobópdih ã chãjcat peéh caandíh wã jœihñœp jĩ. ¹² Nin pah ã chãjap jĩ: Jwí nœowã “Jwiít judíowã bóodcannit bíicdih jwí jeéméachah ã túican caá”, í niijátji ã jœmœchah yœhna, Pedroboó jwí pebh jwíih jœibína, jwí déewã nihcannit bíicdih ã téi míic wëp jwœhœp jĩ. ‡ Obohjeéhtih, biquína jwí déewã, Santiago ã chéenwãboó í jœibínachah ennit, jwí déewã nihcannitdih cádahnit, Pedroboó “Bæ jœinít bóodat téttnit weemdíh jœihná”, niijná, íjééh ã jwéub míic wëpcap jĩ. ¹³ Páant ã yee bæugéachah ennit, bita jwí déewãbët caandíh míic jéih ennit, queétdih bíic yoobó í cádahap jĩ. Bernabé yœh bæca téi jéihni jœmna yœhna, queé í chãjat bíic yoobó caanbút ã cádahap jĩ. ¹⁴ Pánih cádahnit, “Nihat Jesúsdihjeh jepahnitdih Dios bíic yoobó ã wëi enna caá”, ípí niij bohéat pah queé í cádahap jĩ. Páant í cádahachah ennit, nihát Jesúihwã í joyóchah, nin pah Pedrodih wã niij jœihñœp jĩ: “Meém judío jœmna yœhna, Jesucristodih jepahna, jwí nœowã í naáwátjidih ma téi jenah jói cádahap jĩ. Pánih cádahnit, judíowã nihcannit í chãjat pah queé bíicdih ma téi jeémp jwœhœp be. Obohjeéhtih, bæ queétdih cádahnit, jwí nœowã í naáwátjidih ma jwéub jepahachah ennit, queétdih jwí déewã nihcannit nin pah í niij jenah joiná nacaá: ‘Pedro páant ã jwéub jenah joyóchah, queétdih judíowã í nœowã í naáwátjidih jwiítidihbët jepahat caá náahap’, í niij jenah joiná nacaá. Páant ma chãjat ã túican caá”, Pedrodih wã niijíp jĩ.

Jesúsdih téi jenah joinítidih Dios ã wëi enat

¹⁵ Jwí nœowã judíowãjeh ítát jœmœp tají. Pánihna, jwiítbët í jœimená judíowãjeh mœntih jwí jœmna caá. Pánih jœmnit, Dios ã wëtatdih jéihnit jwí jœmna caá. Obohjeéhtih, queétdih judíowã nihcannit Diosdih í jéihcan caá. ¹⁶ Pánihna judíowã jœmna yœhna, caán wëtatdih jwí jéih jepah beedácatdih jwí jéihna caá. Caandíh jepahcat jíib “Queétdih túinit caá”, jwiítidih Dios ã niij encatdihbët jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh téi jenah joinít jwí jepahat jíib, “Queétdih túinit caá”, Dios jwiítidih ã niij enna caá. Pánih jéihnit, jwiít judíowã yœhna, Jesucristodihjeh téi jenah joinít, jwí jepahap jĩ, “Queétdih túinit caá”, Dios jwiítidih ã niij enat pínah niijná. Jwiít cáacwã Moisés ã wëtatjidih jéih jepah beedácanit míic jwí jœmna caá. Pánihna, caandíh jwí jepahcat jíib, “Queétdih túinit caá”, Dios ã niij encan níit. Caandíh

† 2:1-2 Hch 11.30; 15.2 †† 2:6 Dt 10.17

‡ 2:12 Hch 11.2-17

jéihnit, “Caán wətatdih jói waadánachah, Dios jwiítidih ã túi wēi enna caá”, jwí níij jengah joicán caá. †

¹⁷ Pánihna, Cristodih jepahnit, “Queét túinit caá”, Dios jwiítidih ã níij enat pínah níijná, caán wətatdih cádahna caá jwí chājap. Obohjeéhtih, páant jwí cádahachah ennit, bita jwí déewā caán wətatdih túi jepahat túttnitboó “Queét jwí déewā nihcannit pah yéej chājnit ī jəmna caá”, jwiítidih ī níij jengah joiná caá. Páant ī níij jengah joyát pah jwiítbət jengah joinít, “Moisés ã wətatjidih cádahat túttnit, Cristo jwiítidih ã yéej chājat túttna caá”, jwíta níij jengah joi tágáá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Pánihna, “Jesucristodih jepahna, Moisés ã wətatjidih jwí cádahat jíib, yéejnit jwí jəmna caá”, jwí níij jengah joicán caá. ¹⁸ Cáacwādhin nin pah wāpí níij naóh bohéna caá: “Diosjeéh túi jəmihna, jwí nəowā ī naáwátjidih jengah joicán, Jesucristoboodíhjuh túi jengah joinít, jepahat caá náahap”, wā níijná caá. Obohjeéhtih, páant níij bohéniji jwúub túttn nəumnít, “Diosjeéh túi jumat túttn níijná, jwí nəowā ī naáwátjidih túi jepahat caá náahap”, níij naóh bohéna, yéej chājni yoobát wāta jəm tagaá. ¹⁹ Moisés ã wətatjidih weémboó túi jepahcanni jəmna, caandíh yap yohni wā jəmna caá. Pánih yap yohni wā jumatdih jéihna, “Caandíh wā jepahcat jíib, Dios weemdíh ã wēi encan caá”, wā níij jengah joiná caá. Páant níij jengah joinít, Dios bíicdih túi jumat túttn níijná, caán wətatdih jengah jói cádahnit, Jesucristoboodíhjuh túi jengah joinít, wā jepahna caá. ²⁰ Caánboó weemdíh oinit, wā yap yohat peéh cruzboó ã wən wəhəchah, weembút ájeéh bíicdih wənni pah wā jəmna caá. Pánih wənni pah jəmna, weém wā jengah joyátidihjuh chāj cádahnit, Cristoboodíh túi jengah joinít, jepahna caá wā chājap. ^{††21} Pánihna, “Dios jwiítidih búdí ã oyochah, Cristo ã wən wəhat dedé pínah nihcan caá”, wā níijcán caá. Obohjeéhtih, Dios ã wətatdih jepahat jíibjuh ájeéh jwí túi jəməchah, Cristo ã wən wəhat dedé pínah áta nihcan tagaá.

Jesucristodihjuh jepahat caá náahap

3 ¡Yeéb Galacia baácđih moón Jesúíhwā jengah joicánnit ñi jəmna caá! Jesucristo cruzboó ã wən wəhat doonádih yoobópdih yeebdíh wā naáwáp jī. Páant wā naáwátidih ñi túi jepahachah yəhna, bəx ¿Dépanih tigaá bitaboó yeebdíh mácah ī naáwáchah joinít, ñi jepah? ² Nindih wāát jengah jói en tigaá: ¿Moisés ã wətatjidih ñi jepahat jíib níit Túini Espírítu ñijeéh át jwíih jəm? Nihcan caá. Obohjeéhtih, túini doonádih joiná, Cristodih túi jengah joinít, ñi jepahachah, ñijeéh át jwíih jəməp be. ³ Túini Espírítu ã teo wáacatjīh Cristodih ñi jwíih jepahna yəhna, ¿Dépanih tibeé bəx jwúub túttn nəumnít, ñi jengah joyátjīhjuh Moisés ã wətatjidih jepahna caá ñi chājap? Pánih chājna, jengah joicánnit ñi jəmna caá. ⁴ Túini doonádih ñi jepahatjī jíib dawá láa túini yeebdíh át yapjip tagaá. ¿Páant yeebdíh ã túi yapatjidih ñi quíib bəudá níit? Oboh pohba páant yapna át chājjican tagaá. ⁵ ¿Ded pah ñi chājatjī jíib tibeé Dios yeebdíh Túini Espírítudih

† 2:16 Sal 143.2; Ro 3.20,22 †† 2:20 Fil 1.21

át wəhji? ñi jengah joyóchah. Moisés ã wətatjidih ñi jepahat jíib nihcan, áih túini doonádih joinít, Cristodih ñi jepahat jíib, yeebdíh Túini Espírítudih át wəhəp taga. Páant ã jəməchah, Jesucristodih ñi túi jepahat jíib cáacwā ī jéih chājca naáhdih Dios ã wəpatjīh yeebdíh ã chāj jútat túttna caá.

Abraham Diosdih ã túi jengah joyát

⁶ Bəx, jwí nəo Abraham ded pah ã chājatjidih jwí jengah joyát dée caá. Dios caandíh ã naáwátidih át túi jengah joyóp wət jī. “Meemdíh wā túi chājbipna caá”, Dios ã níijíhah, ã túi jengah joyát jíib, “Caán Abraham túini caá”, Dios caandíh át níij enep wət jī. ^{†7} Pánihna, caán Diosdih ã túi jengah joyát pah, jwiítbət páant túi jengah joinít, Abraham ã jəimená panihnit jwí jəmna caá. ^{††8} Judíowā nihcannitbət Diosdih ī túi jengah joyóchah, “Queét túinit caá”, Dios ã níij enna caá. Páant ã níij enat pínahdih jéihna, Dios nin túini doonádih Abrahamdih jātīh átát naáwáp wət jī: “Weemdíh ma túi jengah joyát jíib nihhat nin baácđih moondíh wā túi chājbipna caá”, át níijíp wət jī. ^{††9} Pánihna, Abraham caandíh ã túi jengah joyóchah enna, Dios caandíh ã túi chājatjī pahjeh, bəx láabət det Diosdih túi jengah joinít-dih bíic yoobó ã túi chājbipna caá.

¹⁰ Obohjeéhtih, ded “Moisés ã wətatjidih jepahíhna, Dioíh wā jəmbipna caá”, níij jengah joinídih búdí peéh chājat ã jəmbipna caá. Nin pah Moisés át níij daacáp tajī: “Ded wā wətatjidih túi jepah beedácanndih búdí peéh chājat ã jəmbipna caá”, át níij daacáp tajī. ^{††11} Bíih naóh yapani nin pah át níij daacáp tajī: “Diosdih túi jengah jói, jepahnitboodíh ‘Queét túinit caá’, Dios ã níij enbipna caá. Pánih jepahna, páantjeh Diosjeéh ī túi jəmbipna caá”, át níij daacáp tajī. ^{†††} Páant ã níijátjī yoobópdih ã jəməchah jéihnit, nindihbət jwí túi jéihna caá: Ded Moisés ã wətatjidih ã jepahat jíib “Caán túini caá”, Dios ã níij encan níit. ¹² “Ded Diosdih túi jengah joiní, ã jepahachah, ‘Caán túini caá’, Dios ã níij enbipna caá. Ded weemdíh Dios ã wətat tútatjidih túi jepah beedánijeh Dios bíicđih ã túi jəmbipna caá”, Moisés át níij daacáp tajī. ⁵

¹³ Jwiít nihhat caán wətatdih jwí túi jéih jepah beedácah, jwiítidih Dios ã peéh chājbipna caá. Páant ã peéh chājat jwiítidih ã jəməchah ennit, Cristoboo caán ã peéh chājat déedih jíib chājnit, jwiítidih át wən wəhəp wət jī. Caandíh cruzboó ī péoh dodh mawat pínahdih jengah joinít, jon jātīh nin pah īt níij daacáp tajī: “Ded máa nahdih ī mao yaihniboó búdí peéh chājni ã jəmbipna caá”, īt níij daacáp tajī. ^{††14} Páant ī níij daacátjī pahjeh tih Cristo nin baácboó ã jəməchah, caandíh át yapap tajī. Caandíh páant ã yapatjī jíib, “Nin baácđih moondíh wā túi chājbipna caá”, Abrahamdih ã níijátjī pahjeh tih jwí déewā nihcannitdih Dios át túi chājap taga. Páant Cristo ã wən wəhəchah, caandíh túi jengah joinít, jwí jepahachah ennit, “Túini Espírítudih wíih

‡ 3:6 Gn 15.6; Ro 4.3 †† 3:7 Ro 4.16 †† 3:8 Gn 12.3 ††† 3:10 Dt 27.26 ††† 3:11 Hab 2.4 § 3:12 Lv 18.5 §† 3:13 Dt 21.23

cáacwādh wā wēhbipna caá”, ā niijátji pah jwiítdih āt wēhɸ jī.

Dedé pínah tigaá Moisés ā wɸtatji

¹⁵ Wā déewā panihnitá, Dios jwī nɸo Abrahamdih ded pah ā chājatjidih yeéb ŋi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiít cáacwā jwīpí chājatjidih yeebdíh wā náhniabipna caá. Jwiít bíhdih nin pah jwīpí níj naóhna caá: “Nin pah meemdíh wā chājbipna caá”, jwī niijná caá. Páant jwī niijátjidih bíhboó ā jéih jwéub túut nɸmcan níit. “Páant ā niijátji pah ā chājcan níit”, bitaboó ŋ jéih ni-ijcán níit. ¹⁶ Caán jwī niiját pahjeh mɸntih, Dios jwī nɸo Abrahamdihbɸt nin pah āt níj naáwáp wɸt jī: “Weemdíh ma túi jenah joyát jíib, nihat baácdih moondíh wā túi chājbipna caá”, caandíh, ā jɸimadihbɸt āt niijíp wɸt jī. Páant niijná, nihat ā jɸimená yoobátdihjeh niijná āt chājcap wɸt jī. Bíic ā jɸima, tút-timah bóo láa jɸmni Cristodih niijná āt chājap wɸt jī. ^{†17} Bɸɸ yeebdíh wā túi jéihya naóhbipna caá: Jwī nɸo Abrahamjidih “Meemdíh wā túi chājbipna caá”, Dios ā niiját túttimah, cuatrocientos treinta jópchi yapat tút-timahna Moisésjidih āt wɸtat tútɸɸ wɸt jī, áih cáacwā ŋ jepahat pínah niijná. Pánih wɸtna yɸhna, “Abrahamdih wā jwíh niijátji pah, túut nɸmcanjeh, bíic yoobó wā péabipna caá”, Dios āt niijíp wɸt jī. ^{††18} Pánihna, Dios bíicdih jwī túi jɸmat pínah Moisés ā wɸtatjidih jwī jepahat jíib nihcan caá. Páant ā jɸmɸchah nihna, Diosdih Abraham ā túi jenah joyát pah, caandíh jwī túi jenah joyát jíib āta nihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosdih Abraham ā túi jenah joyát pahjeh mɸntih, jwiítbɸt caandíh jwī túi jenah joyóchah, “Yeéb túinit caá”, Dios jwiítdih ā níj enna caá. †

¹⁹ Páant ā jɸmɸchah, ¿dépanih tigaá Dios caán wɸtatdih āt naóhji? Abrahamdih páant ā niijátji túttimah, caán wɸtatdih āt naóhjp taga, jwiít cáacwā yéej chājnit jwī jɸmatdih jwī jéihyat pínah niijná. Abrahamdih Dios ā naáwátji túttimah, caán wɸtat jwiítdih āt jɸmɸp jī, púú Abrahamji ā jɸima Cristo cáac jɸmni, ā wɸn wēh láana. Dios ā wɸtatdih áih ángelwāboodíh Moisésjidih āt naóh yapaat tútɸɸ wɸt jī. Queét Moisésdih cáacwādh it jwéub naóh yapaat tútɸɸ wɸt jī. ^{††20} Caán wɸtatdih Moisésdih ā naóh yapaat tútɸɸchah, Dios caanjéh pohba cáacwādh āt naóhcap wɸt jī. Obohjeéhtih, “Meemdíh túi chājnit, ma jɸimajīh nihat cáacwādhbɸt wā túi chājbipna caá”, Abrahamboodíh níj naóhna, caanjéh páant āt níj naáwáp wɸt jī.

Cristo nihat Moisés ā wɸtatjidih ā péaat

²¹ ¿Dios Moisésdih ā wɸtatjidih naóhna, Abrahamdih ā niijátjidih “Wā niijátji pah wā péacan níit”, níj níit āt chājap? Páant āt niijícán tagaá. Abrahamdih ā niijátji pahjeh bíic yoobó ā péabipna caá. Dios bíicdih túi jɸmat túut niijná, ā wɸtatdih jepahna, caán láa bácah, ā wɸtatjidih jwī túi jepah beedánachah, dedé peéh chā-

jat jwiítdih āta wihcan tagaá. ²² Obohjeéhtih, jwiít nihat cáacwā yoobó yéej chājnit míic jɸmna, jwī yéejatdih jwī jéih cádahcatdih Dios naáwátboó ā naóhna caá. Páant jwī jɸmɸchah, Diosdih Abraham ā túi jenah joyát pahjeh mɸntih, jwiítbɸt Jesucristodih jwī túi jenah joyóchah, jwiítdih Dios ā túi ɸbbipna caá.

²³ Bɸɸ láa, Dios bíicdih túi jɸmat túut niijná, ā wahní Cristodih túi jenah joinít, jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, Cristo ā jɸúwát pínah játih, Moisés ā wɸtatjidih túi jepahíhna yɸhna, yéej chājnit jɸmna, jwī jéih jepahcap jī. Páant jwī jepahcat jíib, Dios búdí ā peéh chājnit pínah jwī jɸmɸp jī. Páant jwī jɸmatdih jéihnit, jwiítdih túi ɸbni pínahdih jwī bidip jī. Pánih bidnit, Cristoíh túini doonádih joinít, caandíh jwī jepahap jī, “Queét túinit caá”, Dios jwiítdih ā níj enat pínah niijná. ²⁵ Pánihna, Dios bíicdih túi jɸmat túut niijná, Bɸɸ Cristodih jwī túi jenah joiná caá. Páant jwī jɸmɸchah, caán wɸtatboó jwiítdih bohéni panihni ā nihcan caá, Bɸca. ²⁶ Jesucristodih jepahnit jɸmna, yeéb nihat Dios ā weh ŋi jɸmna caá. ²⁷ Cristo ā wɸpátjīh daabánit jɸmna, caán bíicdih jwī jɸmɸchah, “Wā wéúh ā jɸmat pahjeh tih yeebbɸt ŋi jɸmna caá”, Dios jwiítdih ā níj enna caá. ²⁸ Pánihna, Cristo bíicdih jɸmna, chéne poómp jwī nihcan caá. Pánih bíic poómpjeh jɸmna, “Jwiít judíowā nihcannit, queét judíowādh mácah caá”, Dios ā níj enna caá”, ŋi níj jenah joicá bojoó. Teo wēhnit, teo wēh-nit nihcannitdihbɸt; neoná, yaádhdihbɸt “Nit mácah caá”, Dios ā níj encan caá. Pánihna, yeéb nihat Cristoíhwā jɸmna, bíic poómpjeh tigaá ŋi jɸmɸp. ²⁹ Cristoíhwā jɸmna, Abraham jɸimená panihnit ŋi jɸmna caá. Páant ŋi jɸmɸchah, Diosdih Abrahamji ā túi jenah joyát jíib caandíh ā niijátji pahjeh mɸntih, Jesúsdihi ŋi túi jenah joyóchah, yeebdíhbɸt ā túi chājbipna caá.

Teo wēhnit nihcan, Dios ā weh jwī jɸmat

4 Ded pah jwiít cáacwā bíih jwīpí chājatdihbɸt yeebdíh wā jwéub náhniabipna caá. Ded ā íip ā éemp wɸnat túttimah, áih bíi déedih áih pínah ā jɸmɸchah yɸhna, páantjeh wébít ā jɸm jwɸhɸchah, caandíh en daonít ŋ jéih yapa jwɸhcan caá. Pánih bíboh jwɸhcah, caandíh en daonít ŋ niiját pah chājat caá náahap. Pánih jɸmna, teo wēhni pahjeh ā jɸmna caá. Obohjeéhtih, ā íip ā jenahatji láa ā jɸyúchah, áih pínahdih caanjéh ā bíbohbiipna caá. ³ Pánihna, jwiít cáacwā Jesucristodih jwī jepahat pínah játih, caán wébít panihnit jwī jɸm jwɸhɸp jī. Pánih jɸm jwɸhnit, jwī nɸowā ded pah ŋ naáwátjidih yap yohatdih ɸmna, jwīpí jepahap jī. ††

⁴ Páant jwī jɸmɸchah yɸhna, ā jenahatji láa ā jɸyúchah, Dios ā wéúhdih nin baácna āt wah bojpp taga. Páant ā wah bojni jwī wéúh panihniijeh āt cáac jɸmɸp wɸt jī. Judío wili caandíh mi weh jɸmɸchah, Moisés ā wɸtatjidih caandíhbɸt túi jepahat āt náahap wɸt jī. Jwiítboó caán wɸtatdih yap yohnit jwī jɸmɸchah, ā weh yoobát jwī jɸmat pínahdih náah yacna, Dios ā wéúhdih āt wɸn wéhat tútɸɸ wɸt jī, jwī

† 3:16 Gn 12.7†† 3:17 Ex 12.40‡ 3:18 Ro 4.14†† 3:19 Ro 4.13

‡† 4:3 Col 2.8,20

yéejat peéh chājat déedih ā jīib chājat pínah niijná. ⁶ Yeebbút ā weh ñi jəməchah, Dios wūh Jesucristo-jeéh jəmni Túini Espiritudih yeebdíhbt at wah bojop wət jī. Páant ñijeéh jəmna, ā teo wáacachah, “Paá”, úmcanjeh Diosdih ñi jéih niijná caá. ⁷ Pánihna, ā weh jəmna, bəu teo wūhñit panihñit nihcan caá, bəca. Páant ā weh yoobát ñi jəməchah, yeebdíh búdí ā túi chājbična caá. †

Pablo Galacia baácdih moón Jesúíhwādhíh ā úm yacat

⁸ Jon jǎtíh yeéb Diosdih jéih jwəhcannit jəmna, ñi pāpninadih túi jenah joinít, “Nin pah wā chājachah, caán weemdíh ā túi chājbična caá”, ñipí niíj jenah joyóp yəh jī. Pánih chājnit, Dios yoobát ā teo wáacat pínahdih bidcan, nemépwā ĩ teo wáacat pínahdih bidna ñi chājar jī. Pánih chājna, queétdih teo wūhñit panihñit ñi jəmep jī. ⁹ Pánih jəmna yəhna, bəu jwəh Dios yoobátdih ñi jéihyechah, caanbút yeebdíh ā jéihna caá. Páant caandíh jéihna yəhna, ¿Dépanihna bəu cáacwā oboh ĩ jenah joyátjīh jeh ĩ naáwátdih ñi jwəub jepah? Pánih jepahna, Diosdih weñáihna yəhna, ñi bujácán niít. Páant ñi bəujácát pínahdih jéihna yəhna, ¿Dépanihna ñi nəowā ĩ naáwátdih yap yohatdih úmñit, teo wūhñit panihñit ñi jwəub jəm? ^{††10} Bəu Diosdih weñat túut niijná, nin pahbt ñi chājna yəh caá: Jwiít judíowā jwī nəowā ĩ naáwátjidih jepahnit, jwī wēi láa ded pah jwīpí chājat pah yeebbút biíc yoobó ñi chājna caá. “Pánih chājna, jwī túi jəmbipna caá”, ñi niíj jenah joiná yəh caá. ¹¹ Páant ñi niíj jenah joyóchah, yeebdíh búdí úm yacnit, “Weém queétdih túini doonádhíh búdí wā bohénachah yəhna, ¿bəudní pínah niít at jəmep?” wāpí niíj jenah joiná caá.

¹² Wā déewā panihñitá, ñijeéh jəmna, yeebdíh bohé láa, weemdíh yeejép ñi chājcap jī. Pánihna, bəu biíc yoobó weemdíh yeejép chājcan, nin wā naáwát pínahdih ñi túi jepahaá: Yeebdíh bohénadih bejna, Moisés ā wətatjidih jenah joicán, Cristodihjeh yeebdíh wā jepahat túutep jī. Pánihna, bəu Cristodihjeh wā túi jenah joyát pah, yeebbút biíc yoobó ñi túi jenah joyó. ¹³ Nindih ñi náhninaá: Təbit wənna, ñi pebhboó chāo jwūhñit, yeebdíh túini doonádhíh wā jwīih naáwáp jī. ^{†14} Páant wənni wā jəməchah yəhna, “Pablo dedé pínah nihcan caá”, niicánjeh, yeéb weemdíh ñi bacat túutcap jī. Pánih bacat túutcan, Dioíh ángeldih, Jesucristodihbt ñi weñat pah, weemdíh ñi túi wēi jwāáap jī. ¹⁵ Pánih wēi jwāáñit, nin pah ñi jəmatjidih wā náhnina caá: Weemdíh búdí teo wáaquíhna, dedé wā náahatdih wūhna, ñiíh quíibnadih ñita wáat wūh tagaá. Pánih wēinitji yəhna, ¿dépanih tigaá bəu wā wihcah, ñi weñatji ā bej? ¹⁶ Wā bohénitji jəmna yəhna, ¿bəu yoobópdih yeebdíh wā naáwátji jīib, weemdíh ñi en jéih niít? ¹⁷ Ñi pebhna juibñitboó “Búdí jwī teo wáacmi caá”, yeebdíh niijná yəhna, ĩ jenah joyátboó mácah ā jəmna caá. Páant ĩ niijíchah yəhna, wā bohéátjidih, jwiítdihbt yeebdíh ĩ cádahat túutna caá. Pánih cádahnit, ĩjeéh jəmñit, ĩ bohéátboodíh ñi jepahat pínahdih ĩ náah yacna caá. ¹⁸ Jwiít cáacwā bita ĩ túi bejat pínahdih

yoobópdih náah yacachah, āpí túina caá. Obohjeéhtih, páant niijná yəhna, mácah jwī jenah joyóchah, āpí túican caá. Ñijeéh jəmna, wāpí túi teo wáacap jī, ñi túi jəmat pínah niijná. Bəu ñijeéh wihcan yəhna, biíc yoobó ñi túi jəmat pínahdih wā náah yacna caá. ¹⁹ Yeebdíh búdí wā oyochah, wā weh panihñit ñi jəmna caá. Pánih oinit, yeebdíh búdí wā náhni dahwana caá. Pánih búdí mácah jenah joiná, yad wili mi weép jáaat pah təbani wā jəmna caá. Pánih jəmna, ded pah Cristo ā jəmatji pah yeebbút ñi jəmat pínahdih búdí wā náah yacna caá. ^{†20} Butéh ñijeéh wā jəməchah, áta túi tagaá. Pánih biícđih jəmna, jūihcanjeh naóhñit, yeebdíh wā jéih miíc wéhenachah, chah áta túi tagaá. Obohjeéhtih, ninboó jəmna, yeebdíh búdí mácah jenah joiná caá wā chājar.

Agar Sarajīh ded pah ĩ jəmatji

²¹ Yeéb weemdíh ñi joi jwūhú. Biquína Diosjeéh túi jəmíhna, jwiít judíowā jwī nəowā ĩ naáwátjidih ñi jepahna yəh caá. Caandíh jepahíhna yəhna, ded pah ĩ naóh daacátjidih ñi túi beh joicán caá. Pánih beh joicáñit ñi jəməchah, nin pah Moisés ā daacátjidih wā naóhbična caá, ñi túi beh joyát pínah niijná: ²² Abraham chénewā at weh jəmep wət jī. Caandíh teo wūhñih Agar biíc mit wūh jəmep wət jī. ^{††} Á áa yoobát Sarabət biíc mit wūh jəmep wət jī. ^{††23} Pánihna, caandíh teo wūhñihboó, jáap wili jəmna, Ismael pínahdih mit weh jəmep wət jī. Obohjeéhtih, “Majeéh bóli, Sara newé weépdih mi weh jəmbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pahjeh, Saraboó təb beh wili jəmna yəhna, Isaac pínahdih mit weh jəmep wət jī.

²⁴ Queét chénewā yaádhđih ded pah ā yapatji jwiítdih ā túi naóhna caá. Teo wūhñih Agardih jenah joinít, Arabia baácboó jəmni Sinai jeéboodíh jwī jenah joiná caá. Caán jeéboó Dios Moisésdih ā wətatjidih at wūhəp wət jī, jwī nəowā ĩ túi jepahat pínah niijná. Caán wətatdih jepahna, teo wūhñit pah ĩt jəmep jī. Pánihna, Agar teo wūhñih mi jəmat pah, jwiít cáacwā caán jeéboó ā wətatjidih jepahíhñit, jwiítbt teo wūhñit panihñit jwī jəmna caá. Páant ā jəməchah, caán Sinai jee pánihni teo wūhñih Agar mit jəmep jī. Pánihna, caánt teo wūhñih caán jee pánihñih mi jəmat pah, bəu Jerusalén tútchidih moón caán wətatdih jepahíhñit, mi jəmená panihñit ĩ jəmna caá. Pánih jəmñit, queébtbt biíc yoobó teo wūhñit panihñit jəmna, Dios weh ĩ nihcan caá.

²⁶ Obohjeéhtih, teo wūhcannih Saraboodíh jenah joinít, “Majeéh bóli Sara newé weépdih mi weh jəmbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátjidih jwī náhnina caá. Pánihna, Abraham Dios ā niijátjidih ā túi jenah joyátji pah, jwiítbt Cristodih túi jenah joinít jəmna, Sara mi jəmená panihñit jwī jəmna caá. Pánih jəmñit, Dios pebhboó jəmni jáap Jerusalén tútchidih moon pánihñit jwī jəmna caá. ²⁷ Dios naáwátdih naóh yapani Isaías jwī éet Sara ded pah mi yapatjidih jenah joinít, nin baácboó jəmni Jerusaléndih, jeáboó jəmni Jerusaléñdi-

† 4:7 Ro 8.15-17 †† 4:9 Col 2.8,20 †† 4:13 Hch 16.6

†† 4:19 Ro 8.29; 2Co 3.18; Fil 3.10 †† 4:22 Gn 16.15 ††† 4:22 Gn 21.2

ñi chājatdih cádahcan, yeebjéh ñi míic yéeja beedábip-na caá.

Túini Espíritu ded pah jwiítidih ã náah yacat

¹⁶ Nin pah yeebdíh wã níj wěp naóhna caá: Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh ded pah yeebdíh ã náah yacat pahjeh ñi túi jũmũú. Pániñ jũmna, yeejép ñi jenah joyát pah ñi chājcan níit. ¹⁷ Ded pah jwiítjeh yeejép jwĩ náahatdih chājna, Túini Espíritudih en jũihnit dée pah jwĩ jũmna caá. Caán ã náah yacatdih chājna, jwĩ náahatboodíh jwĩ chājcan níit. Páant ã jũmũchah, ded pah yeejép jwĩ jenah joyátidihjeh chājcan, Túini Espíritu ã náah yacatdih chājat caá náahap. ¹⁸ Túini Espíritu ded pah ã náah yacatdih chājnit jũmna, “Diosjeéh wã túi jũmat túut níijná, Moisés ã wũtatjidih túi jepahat caá weemdíh náahap”, ñi níj jenah joicán caá.

¹⁹ Diosdih jepahcannitboó yeejép ĩ jenah joyátidihjeh chājnit, nin pah ĩ chājatdih jwiít nihat jwĩ jéihna caá: Yéej chājnit, yéej chājatdih jenah joinít, tíic jenah joicánjeh íi náah chājnit ĩ jũmna caá. ²⁰ “Nin weemdíh teo wáacni caá”, Dios yoobát nihcannidih níj wěinit, jíóhnit, míic eníhcannit, míic jũihnit, bita ĩ bíbohatdih en ñinahnit, waícanjeh íijnit, bitadih teo wáacatdih jenah joicánjeh, queétjeh maáta pah jenah joinít ĩ jũmna caá. Míic en jũihnit, tútchi wahnit, “Yeeb mácah moón caá”, níj en jũihnit ĩ jũmna caá. ²¹ Bita ĩ túi jũmũchah en íijnit, máihnit, máihñatdih yaádh metatdihbũt bidnit, búdí babhbat dooná jũmat joiná wěinit ĩ bejna caá. Pániñat caá yéej jenah joinít, ĩpĩ chājna caá. Játih yeebdíh wã níj pahjeh, bũbũt wã jwũũb níj naóhna caá: Det pániñ chājnit Dios ã maáh jũmũpboó ĩ jéih jũmcan caá.

²² Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh nin pah jwĩ jũmna caá: Dios jwiítidih ã oyatdih jéihnit, túi wěinit, jwiítbũt bitadih jwĩ oina caá. Ũmcan, túiniñ jwĩ jũmna caá. Yójahcan, ded pah bita ĩ chājachah yũhna, queétdih waícanjeh íijcan, túiniñ jwĩ jũmna caá. Bitadih túi teo wáacnit, túi chājnit jwĩ jũmna caá. Diosdih, cáacwādhbũt ded pah jwĩ níj jwĩ bíic yoobó péanit jwĩ jũmna caá. ²³ “Weém chah jéihni wã jũmna caá”, jwĩ níj caá. Ded pah yeejép chājat jenah joyát ã jũwũchah yũhna, caandíh joyáh bojnit, jwĩ chājcan caá. Páant jwĩ chājachah ennit, “Moisés ã wũtatjidih jepahcan, queét yeejép ĩ chājna caá”, det ĩ jéih níj caá. ²⁴ Jesucristoíhwã jũmna, yeejép chājat jwĩ jenah joyátjidih jwĩ jepah cádahap ĩ. ^{†25} Pániñ cádahnit, Túini Espíritu ã náah yacatboodíh wěi jepahnit, jwĩ chājat dée caá.

²⁶ Pániñ chājnit, “Wã déewādh chah wã jéihna caá”, níj jenah joicánjeh, jwiítjeh jwĩ míic íijacan, jwĩ déewã ĩ túi jũmũchah ennit, jwĩ en íijca bojat dée caá.

Jesúíhwã ĩ míic teo wáacat

6 Wã déewã panihnitá, ñi túi míic teo wáacá. Pániñ míic teo wáacnit, bíic ñijeéh jũmni ã túi chājcatdih ennit, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh caandíh ñi túi míic

wéhenaá, túut nũmñit, túiniñ ã jwũũb chājat pínah níijná. Pániñ teo wáacnit, yeeb míicjehbũt ñi túi chāja chaáh, “Yeejépdih chājná”, níijná. ² Ñijeéh jũmñit yeejép ĩ yapachah enna, queétdih ñi teo wáacá. Pániñ míic teo wáacna, Cristo ded pah ã náah yacatdih jepahna caá ñi chājap.

³ “Bita chah túi chājni jũmna, dedé teo wáacatdih wã náahcan caá”, ded níj jenah joiná, caanjéh míic yeena caá ã chājap. ⁴ Ded pah ñi chājatdih jenah joinít, “Nin túini caá. Caán yeejép caá”, níj jéihyat caá náahap. Pániñ jéihna, ded pah ñi chājat túini ã jũmũchah, bitadih ded pah ã yapatdih jenah joicánjeh, ñi túi wěibipna caá. ⁵ Jesús jwiítidih ded pah ã náah yacatdih jepahna, jwĩ jepahcahbũt jwiítjeh jwĩ níwat pínah ã jũmna caá. Bitaboó jwiítidih ĩ jéih níi wũhcan caá.

⁶ Det túini doonádh bohénitboó queétdih naóhñidih ĩ túi teo wáaca naáh, dedé ã náahatdih ã bíbohat pí-nah níijná.

⁷ Ded pah jwĩ chājatdih jenah joinít, nindih náhñiat caá náahap: Jwiít cáacwāboó dedédh jwĩ momochah, caanjéh ã jwũũb chíih jũwũchah, caandíh jwĩ bíbohbipna caá. Túiniñadih ñionit, jwĩ momochah, túini ã chíih jũóhbipna caá. Obohjeéhtih, yeejépnadh jwĩ momochah, túicanni áta chíih jũóh tagaá. Pániñat pah, jwiít cáacwādhbũt bíic yoobó ã jũmna caá. Ded pah jwĩ chājachah, bíic yoobó jeh mũntih jwiítidihbũt ã yapbipna caá. Ñi túi náhñinaá, Dios nihat jéihñidih jwĩ jéih tíohcan caá. Pániñna, “Weém wã túi chājcatdih Dios ã encan caá”, ñi níj míic yeeca bojó. ^{†8} Ded ã weñat pí-nahdihjeh chājna, yeejép ã chājachah, ã yéej chājat jíib, íiguípna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritu ã náah yacatboodíh jepahna, ã túi chājat jíib, páantjeh Diosjeéh ã jũmbipna caá. ⁹ Dios ã jenahat láa, túi chāj cádahcan, túiniñ jwĩ bíbohñipna caá. Páant jwĩ bíbohat pínahdih jéihnit, túi chāj chũcán, jwĩ cádahca boj jíih. ^{†10} Dedé teo wáacatdih ĩ náahachah, jwĩ bũjyáat pah bóo, nihat cáacwādh jwĩ túi chāj jíih. Jwĩ déewã panihnit Jesúíhwādh bácah, chah jwĩ míic túi teo wáacat dée caá.

Pablo naóh péanit, ã túyat túutat

¹¹ Nin núodih wã chéen ã daác wũhũp be. Pániñna, nin péni naáwátdih dahwani wã daacátdih ennit, “Pablojeh jwiítidih át daác wahap taga”, ñi níj jéihñipna caá.

¹² Bũũ queét yeebdíh yee bohénitdih wã jwũũb naóhbipna caá. Queét yeebdíh bóodat túutnitboó jwĩ déewã queétdih ĩ wěi enat pínah níijná, páant ĩ bohéna caá. Jesús cruzboó ã wũn wũhatjidihjeh bohéna, queétdih jũihnit, jwĩ déewã yeejép ĩta chāj tagaá. Páant yeejép yapatdih náahcan, queét yeebdíh ĩ bóodat túutna caá. ¹³ Queét bóodat túutnitboó Moisés ã wũtatjidih túi jepah beedácan yũhna, yeebdíh caandíh jepahat túutnit, ĩ bóodat túutna caá. Bita jwĩ déewã “Queétboó Gálatasdh moón Jesúíhwādh ĩt túi bóodat túutũp tagaá”, queétdih ĩ níj wěi naáwát pínah níijná, páant ĩ bohéna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cáacwā weemdíh ĩ

† 5:17 Ro 7.15-23 †† 5:24 Ro 6.3-14; Gá 2.20; 6.14

‡ 6:7 Pr 22.8; Os 8.7 †† 6:9 2Ts 3.13

túi wēi naáwát pínahdih weémboó wā bidcan caá. Pánih bidcan, jwí Maáh Jesucristo cruzboó ã wɛn wǎhatjidihjeh cáacwǎ ĩ wēi naáwát pínahdih wǎ náah yacna caá. Weemdíh ã wɛn wǎhɛchah, nemép Dioíh nihcannitdih yeejép ã chǎjat tútɛchah yɛhna, weémboodíh ã bɛjácán niít. Páant yeejép ĩ chǎjachah yɛhna, wǎ en yaccan niít. ¹⁵ Jwiít Jesucristoíhwǎ jumna, Dios jwiítidih ã enechah, bóodnit, bóodcannitbɛt jwí jumɛchah, biíc yoobó dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, túiniboodíh jwí tútɛ nɛumúchah ennit bácah, búdí yoobát ã wēi enna caá. †

¹⁶ Nin wǎ bohéátidih túi jepahnit, Diosjeéh úmcanjeh ñi túi jumú. Dios yeebdíh jígah ennit, ã teo wáaca

† 6:15 Jn 3.3-7; 2Co 5.17

naáh. Biíc yoobó ã teo wáacat pínahdih nihát áihwǎdih wǎ náah yacna caá. ††

¹⁷ Nin wǎ péé naáwátbit caá: Jwí Maáh Jesúsdi h teo wǎhni wǎ jummat jíib, weemdíh ĩ pɛñat yahwítji páantjeh wíih bácahdih wǎ dɛoná caá. Páant yaoh dɛoní wǎ jumɛchah ennit, “Pablo Jesúsíh túini doonádih Dios ã naáwát tútɛni nihcan caá”, weemdíh ĩ jwúɛb níj tac bɛugáca bojo naáh.

¹⁸ Wǎ déewǎ panihnitá, jwí Maáh Jesucristo yeéb nihatdih búdí oinit, ã túi teo wáaca naáh. Pánih náah yacnit, yeebdíh búdí oinit, wǎ túyat tútɛna caá.

Páant bóojeh tigaá wǎ daacát.

Pablo

†† 6:16 Sal 125.5; 128.6

Efesios

Pablo queédih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, bíhdih daacát túttna, yeéb Efeso tútchidih moón Jesúihwādh wā wahna caá. Dios ã náahat pah Jesucristo weemdih áih túini doonádh ã naáwát túttni caá. Yeéb Jesucristodih túi jenah joí cádahcannidih wā daác wahna caá. ¹²Jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristobut, yeebdih oinit, í túi teo wáaca naáh, caán bícdih ñi túi jumat pínah niijná. Weembút yeebdih búdí wā túyat túttna caá.

Jwiít Cristoíhwādh Dios ã túi chājat

³Jwiít Cristoíhwā caán bícdih jwí jəm̄chah, Dios, jwí Maáh Jesucristo íip, jwíih caolihdih búdí ã túi chājna caá. Páant ã túi chājachah jéihnit, caandih búdí jwí wēi naóhna caá. ⁴Jwiít áihwādh nin pah Dios át chājat wēt jī. Nin baácdih ã chājat pínah jātih, Jesucristo bícdih jwí jumat pínah, yéejat wihcannit ã enechah jwí jumat pínahbut niijná, jwiít dih átát ñiojip taga. Pánihna, jwiít Jesúsdi jephahnidih, “Ma yéejat jíib jəm̄na caá”, jwiít dih ã niijcán níit. ⁵Á náahat pahjeh jwiít dih oinit, jon jātih nin pah Dios át niijíp wēt jī: “Wā wēúh Cristo ã chājatjīh queét wā weh í jəmbipna caá”, át niijíp wēt jī. ⁶Pánih oinit, jwiít ã wēúh ã oiniíhwā jwí jəm̄chah, Dios jwiít dih búdí pohba át túi chāj wēhup taga. Páant ã chājatdih jenah joinít, caandih páantjeh búdí jwí wēi naáwát caá náahap. ⁷Cristo jwí yéejat jíib bəudáát panihnidih jíib chājna, áih meépdih yohnit, át wən wēhup wēt jī. ¹¹Pánih wən wēhna, jwiít iiguípna jwí bejat déedih túi ɛbnit, Satanás ã chéwat tōp panihnidih át watap wēt jī. Pánihna, Cristo jwí yéejat jíib ã wēhatdih jéihnit, Diosboó jwí yéejatdih át yoh wēhup wēt jī. ¹⁴Jwiít dih búdí oi jígh ennit, ã jéih beedáátjīh ã wēúhdih páant át túi chājat tútup wēt jī. ⁹Jon jātih ã jenah joyátjidih cáacwādh ã jéihya jwəhcan yəhna, bəu jwəhna Dios jwiít áihwābóodih át beh joyánap taga. Nin pah caá ã jenah joyátji: Cristo nihat ã chājatjīh, nihat japboó jəm̄nit, nin baácboó jəm̄nit, nəmp bóo tólihboó jəm̄nitdihbut Dios ã ñioni yeó jáapdh Cristodih maáh ã waadábipna caá. Páant maáh ã jəm̄chah, nihat áih míic ã jəmbipna caá. Dios páant ã chājat pínahdih át wətup wēt jī.

¹¹Dios ã náahat pahjeh nihatdih chājnit, jwiít judíowā Cristodih jwíih jepah waóhntboó jwí túi chājat pínah niijná, bitabət Diosdih í wēi naáwát pínah niijná, jon jātih jwiít dih át ñiwip wēt jī. ¹³Yéejat jíib iiguípna ñi be-

† 1:1 Hch 18.19-21; 19.1 †† 1:7-8 Mr 10.45; 14.24; He 9.12-14
‡ 1:7-8 Col 1.14

jat déedih Jesús ã wən wēhatji doonádh joinít, yeeb-
bút ñitát jepahap taga. Pánih jepahnit, Jesúihwā ñi
jəm̄chah, Diosboó ã naóhni Túini Espíritudih yeeb-
dih át wahap taga. Pánih wahnit, áihwā ñi jəmatdih ã
júttna caá. ¹⁴Nin baácboó jwí jəm̄ jwəhchah, Túini
Espíritu jwiít dih Dios ã jwíih wēhni caá. Pánihna, ã peb-
hboó jwí jəibínachah, jwiít nihatdih tút nəúm péanit,
ã bíboh páinidih ã wēh beedábipna caá, ã wēt chah
yáaat pínah niijná. ‡

Pablo Jesúihwādh ã ɛbát

¹⁵Páant ã chājatdih jéihnit, Jesúsdi ñi túi jenah joyát
doonádh joinít, nihat bita Jesúihwādh ñi oyat
doonádhbut joinít, ¹⁶Diosdih ɛb̄h cádahcan, “Queét-
dih ma teo wáacat túina caá”, wāpí niijná caá. ¹⁷Nin
pahbut jwí Maáh Jesucristoíh Diosdih wāpí niij ɛb̄hna
caá: “Paá, meém chah wēpni jəm̄na, queédih ded pah
ma jəmatdih ma jéihyanaá, meemdih chah í túi jéihyat
pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸Nin pahbut wāpí niij
ɛb̄hna caá: “Queédih tút nəúm jwíihna, ma pebh-
boó í jəibínachah, ma tút nəúm péaat pínahdih ma
túi beh joyánaá. Jwiít míhwā caanná jwí jəibínachah,
chah búdí ma túi chājat pínahdihbut, ma jéihyanaá”,
wāpí niijná caá. ¹⁹Nin pahbut wāpí niij ɛb̄hna caá:
“Ded pah búdí ma wēpat ã jəmatdih queédih ma jéi-
hyanaá. Caán wēpatjīh Jesucristodih boonit, ma jéi-
hyemant bóo bəwámant chéudat túttnit, maáh mat
waadánap taga. †† Pánihna, caanjīh chéudna, nihat
maátadh maáh ã jəm̄na caá. Bəu láa, túttimah bóo
láabət páantjeh chah maáh ã jəmbipna caá. Jwiít
caandih túi jenah joinít dih caán wēpatjīh ma teo wá-
catdih queédih ma túi beh joyánaá”, wāpí niijná caá.
²²Páant chah wēpni ã jəm̄chah, Diosboó nihatdih
Jesúsdi át wətat tútup taga. †† Pánih chājnit, Jesús-
di wao dáh panihni, áihwādh áih bácah panihnitbut
át chājat taga. ⁵Pánihna, jwiít áihwājeéh jəm̄ni nihat
pebhboó ã jəm̄chah, áih bácah panihni jəm̄na, ã wē-
patdih jwiítbut jwí bíbohna caá.

Jíib náahcanjeh, Dios jwiít dih ã túi ɛbat

2 Yeébbó Jesúsdi ñi jepahat pínah jātih, yeejép ñi
chāj jwəhchah, Diosboó yeebdih wənnit panihnit
pah át enep taga. ²Jātih nin pah ñit jəm̄ jwəhup taga:
Diosdih yap yohnit í túi chājat pahjeh, bíic yoobó
məntih yeebbút yeejép ñit chāj jwəhup taga. Pánih

†† 1:13 Lc 24.49; Jn 14.26; 16.13-15; Hch 1.4; 2.33 †† 1:14 2Co
1.22 ††† 1:19-21 Sal 110.1 ††† 1:22-23 Sal 8.6 § 1:22-23 Col
1.18

chājna, nemépwā ī maáhboó ā wətatdih ñit jepah jwəhəp taga. Caán nemépwā ī maáh Dios ā wətatdih yap yohni bæu lāa nin baácboó jəmna, cáacwādihbət Dios ā wətatdih ā yap yohat təttna caá. ¹³ Játih jwiít ni-hatbət caan páh jwí chāj jwəhəp jī. Dedé jwí weñat pínahdih, jwí yéej jenah joyátdihjehbət jwí chāj jwəhəp jī. Páant jwí chājachah ennit, Diosboó jwiítidih íjnīt, ni-hat bita yap yohnit bícdih, ātīh peéh chājap ta yəh caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, páant jwí jəməchah yəhna, Diosboó jwiítidih búdí āt oyop taga. ⁵ Pánih oi jīgah ennit, boonit panihnit pah jwiítidih āt chājap taga. Yéej chājnit, wənnit panihnit jəm jwəhna, Jesúsdi h jwí jepahachah, caán bícdih Diosboó jwiítidih āt boonanap taga. Yeejépwā jwí jəməchah yəhna, Dios búdí oi jīgah enni jəmna, jwí yéejat jīb iiguípna jwí bejat déedih jwiítidih āt tui əbəp taga. ¹⁶ Cristodih booana, caán bícdih jwiítidih āt boonanap wət jī. Cristodih ā booaat túttimah, caandih ā pehbhoó chéudat təttnit, jwiít áihwā caán bícdih jəmna, ájeéh maáta jwí jəmat pínah niijná, jwiítidihbət ā pehbhoó Dios āt chéudat təttnəp wət jī. ⁷ Pánih chājna, jwiít Cristohwādi h ā oi teo wáacat, débóo búdí ā jəmatdih ni hatdih ā jətəbipna caá. ⁸ Cristodih jwí tui jenah joyóchah, Dios búdí oi teo wáacni jəmna, jwiítidih ā tui əbna caá. Nindih ñi tui náhninaá: Ded pah jwí tui chājachah yəhna, jwiít míic-jeh jwí jéih tui əbcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó jīb náahcanjeh jwiítidih āt tui əbəp taga. ⁹ Dedé jwí tui chājat jīb nihcan, jwiítidih āt tui əbəp taga. Pánihna, “Wā tui chājat jīb weemdih āt tui əbəp taga”, ded ā jéih niijná caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, jwí tui chājatjī jīb tui əbcan yəhna, jwí tui chājat pínah niijná, jwiítidih āt tui əbəp taga. Ded pah jwí tui chājat pínahdih játih ātát jenah joijíp taga. Pánihna, Jesúhwā jwí jəməchah, ded pah ā jenah joyátjī pahjeh, tui chājat caá náahap.

Jwiít Cristohwā jəmna, bícdih jwí tui jəmat

¹¹ Nindihbət ñi náhninaá: Játih yeéb judíowā nihcannit, Dioíhwā ñit jəm jwəhcap taga. Páant ñi jəməchah, jwiít judíowā quehli nah yapat chóodih bóodnit, Dioíhwā jəmna, yeéb bóodcannitdih jwí íi en jwəhəp jī. Obohjeéhtih, cáacwājeh jwiítidih í bóodochah, Dioíhwā jwí jəmatdih jətət pínah ā jəməchah yəhna, dawá wā déewā Diosdih í joyáh bojna caá. ¹² Nindihbət ñi náhninaá: Játih Dios ā wahnī Cristodih ñit jéih jwəhcap tajī. Jwiít judíowā Dios ā ñionitdih mácah jəmna, Dios jwiítidih ā naáwátjidihbət ñit jéihcap tajī. “Weemjéh tigaá ñi Maáh. Yeébboó wíih cáacwā ñi jəmna caá. Pánihna, weém yeebdih wā tui chāj wəhbipna caá”, Dios jwiít judíowādi h jeh āt niij naáwáp tajī. Yeéb judíowā nihcannitboodih āt niij naóhcap tajī. Pánih jəmna, ded pah ñi yéej chājat peéh, yeebdih tui əbni pínahboodihbət ñit jéih jwəhcap tajī. Diosdihbət yəúp jəmnit panihnit ñit jəm jwəhəp tajī. ¹³ Obohjeéhtih, bæu jwəhna, Cristodih jepahna, ā yoh wəhni meépjīh yeéb yəúp jəmnit panihnitjidi h, pehbbit jəmnit panihnit Dios āt chājap tajī.

¹⁴ Jesucristojeh jwiít chéne poómp jəmnitjidi h bíic poómp pah āt chājap taga. Jwiít judíowā, yeéb judíowā

† 2:2 Ef 6.11-12; Col 1.13 †† 2:3 Col 3.6 ‡ 2:5 Col 2.13

nihcannitbət játih təbit míic eníhcannit jwí jəməchah yəhna, Jesús wən wəhna, jwí míic íjatjī jāhat panihnidih, āt yoh wəhəp tajī. Páant ā yohochah, jwiít áih bācah panihni jəmna, bícdih jwí tui jəmna caá, bæca. ¹⁵ Játih jwiít judíowā Diosjeéh tui jəmat təttn niijná, Moisés ā wətatjidi h jwí tui jepah beedáhip yəh jī. Obohjeéhtih, caandih jwí jepah beedácatjī jīb búdí peéh chājat jwiítidih ā jəməp jī. Pánihna, bæu Cristo jwiítidih ā wən wəhatdih tui jenah joiná, Diosjeéh jwí tui jəmna caá. ¹⁶ Pánih wən wəhñit, caán peéh chājatdih āt əbəp wət jī. Jwiít chéne poómp jəmnitjidi h bíic poómpjeh, áih bācah panihni chājna, bícdih Diosjeéh jwí tui jəmat pínah niijná, āt wən wəhəp tajī. ¹⁷ Cristo nin baácboó dei jəóhñit, ded pah Diosjeéh jwí tui jəmat pínah doonádi h āt əb jəwəp tajī. Pánih dei jəóhñijī jwəb pəh laab béjna, yeéb judíowā nihcannit Diosdih yəúp jəmnit panihnitdih, jwiít judíowā caandih pehbbit jəmnit panihnitdihbət, caán doonádi h āt naáwát təttnəp wət jī. ¹⁸ Á wən wəhatjīh jwiít chéne poómp jəmnitjidi h jwí íip Dios ded pah ā jəmatdih āt jéihyanap tajī. Páant ā jéihyanachah, Túini Espíritu jwiít ni hatdih bíic yoobó ā teo wáacatjīh əmcan-jeh Diosdih jwí tui jéih əbəhna caá. ¹⁹ Pánihna, yeéb judíowā nihcannit, játih Diosdih jéih jwəhcan, jwí déewā nihcan yəhna, bæu yeebət Jesúsdi h jepahnit, Dios ā weh ñi jəməchah, jwiít ni hat bíic weh pah jwí jəmna caá. ²⁰ Jwiít ni hat bícdih Dios ā chājni məp pánihni jwí jəmna caá. Jesús áih túini doonádi h naáwát təttnit, Dios naáwátidih naóh yapanit bícdih, Dios ā chājni məwəp teo lajat panihnidih āt jwíih jwejep taga. Jesucristoboó choójboó wəp teo lajini jenah enat jee dáh panihni ā jəmna caá. ²¹ Jwiít ni hat Jesúsdi h jepahnitdih Dios tui jenah ennit, ā dəwəj pəp aabánit, caandih weñat pínah məp pánihnidih ā chājna caá. ²² Yeebdihbət tui jenah ennit, bíic yoobó jwíjeéh ā dəwəj pəp aabáat pah ā chājna caá. Pánih chājna, jwiít ni hat bícdih Túini Espíritu ā jəmat məp pánihni jwí jəmna caá. ²³

¹⁷ Cristo nin baácboó dei jəóhñit, ded pah Diosjeéh jwí tui jəmat pínah doonádi h āt əb jəwəp tajī. Pánih dei jəóhñijī jwəb pəh laab béjna, yeéb judíowā nihcannit Diosdih yəúp jəmnit panihnitdih, jwiít judíowā caandih pehbbit jəmnit panihnitdihbət, caán doonádi h āt naáwát təttnəp wət jī. ¹⁸ Á wən wəhatjīh jwiít chéne poómp jəmnitjidi h jwí íip Dios ded pah ā jəmatdih āt jéihyanap tajī. Páant ā jéihyanachah, Túini Espíritu jwiít ni hatdih bíic yoobó ā teo wáacatjīh əmcan-jeh Diosdih jwí tui jéih əbəhna caá. ¹⁹ Pánihna, yeéb judíowā nihcannit, játih Diosdih jéih jwəhcan, jwí déewā nihcan yəhna, bæu yeebət Jesúsdi h jepahnit, Dios ā weh ñi jəməchah, jwiít ni hat bíic weh pah jwí jəmna caá. ²⁰ Jwiít ni hat bícdih Dios ā chājni məp pánihni jwí jəmna caá. Jesús áih túini doonádi h naáwát təttnit, Dios naáwátidih naóh yapanit bícdih, Dios ā chājni məwəp teo lajat panihnidih āt jwíih jwejep taga. Jesucristoboó choójboó wəp teo lajini jenah enat jee dáh panihni ā jəmna caá. ²¹ Jwiít ni hat Jesúsdi h jepahnitdih Dios tui jenah ennit, ā dəwəj pəp aabánit, caandih weñat pínah məp pánihnidih ā chājna caá. ²² Yeebdihbət tui jenah ennit, bíic yoobó jwíjeéh ā dəwəj pəp aabáat pah ā chājna caá. Pánih chājna, jwiít ni hat bícdih Túini Espíritu ā jəmat məp pánihni jwí jəmna caá. ²³

Judíowā nihcannitdih Pablo túini doonádi h naóhni ā jəmat

³ Páant Dios yeebdih ā tui teo wáacachah jéihñit, weém, Pablo, yeéb judíowā nihcannitdih Diosdih búdí wā əbəhna caá. Yeebdih Jesúh túini doonádi h wā bohéat jīb nemat məwəboó í nemni wā jəmna caá. ² Dios weemdih oi teo wáacnit, weemdih áih túini doonádi h ā naáwát təttnəp be. Caandih ñitát joi tágáa. ³ Jon Játih ā jenah joyátjī pah Dios yeéb judíowā nihcannitdih ā oi teo wáacat pínahdih cáacwā í jéih jwəhcah yəhna, bæu jwəhna weémboodih Dios ā tui jéihyanap jī. ⁴ Caandih yeebdih wáat naóh daacáp jī. Páant wā daacátjidi h ennit, “Pablodih Dios āt tui jéihyanap taga”, ñi niij jéihbipna caá. Yeéb judíowā nihcannit, jwiít judíowābət bíic yoobó Jesucristodih jwí jepahachah, jwiít ni hat bícdih Dios áihwā pínah ā chāj-

†† 2:14 Jn 14.27 ††† 2:15-16 Col 2.14 †††† 2:15-16 Col 1.20 ††††† 2:17 Is 57.19 § 2:20 Is 28.16; Mt 21.42 †††††† 2:22 1Co 3.16-17; 1P 2.4-5 ††††††† 3:2 Col 1.25 †††††††† 3:3-6 Gá 1.12

na caá. Páant ã chãjat pínahdih nihat jwí ñowã ï jéihcah yuhna, bæw jwéhna Túini Espirituboó Jesús áih túini doonádih naáwát tútnitdih, Dios naáwátidih naóh yapanitdihbæt át jéihyanap taga. Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowã bíicdih, jwí yéejat jíib iiguípna jwí bejat déedih, Jesucristodih jwí jepahat jíib, Dios jwiítidih át túi wæp taga. Pánihna, jwiít nihat bíicdih áih bácah panihni jwí jumna caá. Páant jwí jumæchah, áih cáacwãdih ã naáwátji pahjeh jwiít nihat bíicdih ã túi chãjbipna caá. ¹⁷ Dios weemdih oi teo wáacnit, nin túini doonádih yeéb nihat judíowã nihcannitdih ã naáwát tútnit jí. Pánih naáwát tútnit, Dios ã wëpatjéh weemdih ã jéihyanap jí, wã túi naáwát pínah niijná.

⁸ Nihat Jesúhwãdih jenah joinít, oboh jumni wã jumæchah yuhna, Diosboó weemdih búdí ã oi teo wáacap jí, judíowã nihcannitdih Jesucristoíh túi doonádih wã naáwát pínah niijná. “Jesucristodih ñi jepahachah, Diosboó yeebdih búdí ã túi chãjbipna caá”, wãpí niij naóh bohéna caá. ¹⁹ Pánih túini doonádih bohéna, Dios nihatdih chãjni, ded pah ã jenah joyátji ã jéihya jwéhca naáhdih bæw nihat cáacwãdih wã túi jéihyana caá. ¹⁰ ¿Pánih chãjna, ded panihat pínahji ta tigaá? Dios nihat cáacwã, bita poómpna jumna yuhna, Jesucristodih ï jepahachah, bíicdih áihwã pínah ã chãjachah ennit, nihat áih ángelwã, nihat nemépwãbæt Dios chah ã túi jéih beedáatdih ï jéihyat pínah niijná, páant át chãjap wæt jí. ¹¹ Dios bíhmah páant ã jenah joyátji bíic yoobó, jwí Maáh Jesucristo ã wun wëhatjijéh át chãj beedánap wæt jí. ¹² Pánihna, Jesucristodih jepahnit, áihwã jumna, wumcanjeh, “Weemdih ã túi joiná nacaá”, niij jéihnit, Diosdih jwí túi jéih wëbhna caá. ¹³ Pánih jumnit, yeéb judíowã nihcannitdih túini doonádih wã naáwát jíib weemdih yeejép yapat doonádih joinít, ñi jíghaca bojóo. Yeebdih jíghaahat pínah nihcan, Diosjééh ñi túi jummat pínah caá. Pánihna, caandih jenah joinít, ñi túi weñeé.

Jesucristo ded pah ã oyat

¹⁴ Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowã bíicdih Jesucristoíhwã jumna, jwí ípdih bódicha caj yoh ñajnit, yeebdih búdí wã wëbhna caá. ¹⁵ Dios ã pebh jumnitdih, nihat nin baácdih moondíhbæt mácah poómp jwí jumæchah yuhna, áihwãdih bíic weh pah át chãjap wæt jí. Pánih chãjna, jwiítidih áih wët át búwdhdæp wæt jí. ¹⁶ Pánihna, nin pah yeebdih jwí íp Diosdih wãpí niij wëbhna caá: “Paá, meém chah wëpni jumna, Túini Espiritujéh queétdih búdí ma teo wáacá, ¹⁷ queét Cristodih ï túi jenah joyóchah, áih mæw pánihni, íih caolihboó ã túi jummat pínah niijná. Pánih jumna, túi oinit, ded pah chãjna, ï chãja naáh. Maa náatna baác numah bejna, bæwjcán ã túi tewat dée pah, queétdih túi oinit ï jumæ naáh, túinijeh ï chãjat pínah niijná”, wãpí niijná caá. ¹⁸ Nin pahbæt wãpí niij wëbhna caá. “Paá, Cristo ã oyat ded pah búdí ã jummatdih queétdih, nihat bita míihwãdihbæt, ma túi beh joyánaá. ¹⁹ Jwí jéih beh jói beedácah yuhna, ma teo wáacá, búdí ã oyatdih ï jéihyat pínah niijná. Páant ï jéihyechah, ded pah ma

túi jéih beedáatdih, ma oyatdihbæt queétdih búdí ma jéihyanaá, ma náahat pah ï túi chãjat pínah niijná”, jwí ípdih wãpí niijná caá.

²⁰ Ded pah Diosdih jwí wëbátidih, jwí jenah joyátidihbæt caán chah búdí ã jéih chãjna caá. Páant caán chah wëpni jumna, jwíih caolih díitboó Túini Espiritu ã wëpatjéh jwiítidih búdí ã jéih teo wáacna caá. Páant ã chãjachah, nihat cáacwã, bæw láa moón, túttimah bóo láa moonbút caandih búdí ï weñe naáh. Ded pah nihat áihwãdih búdí ã teo wáacatdih ennit, ded pah Jesucristo ã túi chãj wëhatjidihbæt ennit, Diosdih páantjeh weñat caá náahap. Páant tíí ã jumæ nah.

Jwiít Cristoíhwã bíicdih ded pah jwí jummat

4 Yeéb judíowã nihcannitdih wã bohéat jíib nemat mæwboó jumna, nin pah yeebdih wã wætna caá. Yeéb Dios ã ñionit jumna, túinijeh jummat caá náahap. ² “Weém oboh jumni caá”, niij jenah joinít, bitadih jéihcannit ñi jumæw. Bita yeebdih yeejép ï chãjachah yuhna, queétdih íjcanjeh oinit, ded pah ï chãjatjidih ñi jwëw náhnica bojóo. ³ Pánih jumnit, yeéb túi bíicdih Túini Espiritu ã chãjatjidih ñi yéejacan níit. Túi bíicdih jwí jummat pínahdih jwiít Dioíhwãdih búdí bidat caá náahap. ⁴ Jwiít nihat bíicdih Jesucristoíh bácah panihnijeh jwí jumna caá. Jwiít nihatdih Dios ã wahni Túini Espiritu bíicjeh tigaá. Jwiít nihat Dios ã ñionit ã pebhboó jwí bejat pínahdih bíic yoobó jwí páina caá. ⁵ Caán bíic Jesús-jeh tigaá jwí Maáh. Caán Jesúsdiheh tigaá jwiít nihat jwí jepahap be. Jesúsdiheh jwí jepahat jwætna, bíic yoobó daabánit jwí jumæp be. ⁶ Caán bíic Diosjeh tigaá jwiít nihatdih jáap caolih dée át chãjap taga. Pánih chãj wëhna, jwiít nihat jwí íp jumna, jwí Maáh caá. ã maáh jummat nihat chah ã wëpna caá. Pánih jumna, jwiít nihatdih ã teo wáacna caá, ã weñat pínahdih jwí túi chãjat pínah niijná. Jwiít nihat cãtíh ã jumna caá. Páant ã jumæchah, bíic weh dée pah túi jummat caá jwiítidih náahap.

⁷ Obohjeéhtih, bíic weh dée jwí jumæchah yuhna, ã náahat pah mácah jéihyatnadih jwiít nihatdih Cristo át wëhæp taga. ⁸ Pánihat pínahdih jenah joinít Davidjiboó nin pah át niij daacáp tají:

“Caandih eníhcannitdih yap yohnit, Dios pebhboó ã jwëw péw laáb jwibíát túttimah, áihwãdih túinidih át wëhæp taga”, át niij daacáp tají.

(Sal 68.18)

⁹ Pánihna, “jwëw péw laáb jwibíát”, ã niijchah, “Nin baácboó jumnit, caandih eníhcannitdih ã yap yohat túttimah, wunnitji ï jumæpboobút át dei bej jwëhæp wæt jí”, jwí niij jéihna caá. ¹⁰ Pánih caanná dei bej jwëh-niji, nihatdih maáh jummat tútnit niijná, Dios pebhboó át jwëw péw laab béjep wæt jí. ¹¹ Pánih péw laab béjnit, áihwãdih Túini Espiritudih wah deyana, mácah jéihyatnadih át wëhæp taga. Biquínadih Jesúh túini doonádih naóh peetát pínah jéihyatdih át wëhæp taga. Bitaboodíh Túini Espiritu ã naáwáchah joinít, naóh yapat pínah jéihyatdih át wëhæp taga. Bitaboodíh Jesúh túini doonádih jáap joinít ï túi jepahat pínah ni-

ijná, wěp naáwát pínah jéihyatdih át wěhəp taga. Bitaboodíh Dioíhwādih deó wáinit, ā naáwátidih ī tēi bohéat pínah jéihyatdih át wěhəp taga. ¹² Pánihatdih Cristo jwiít áihwādih át tēi wěhəp taga, Dios ā weñat pínahdih chājnit, jwí tēi míic teo wáacat pínah niijná. Pánih míic teo wáacna, ded pah Dios ā chājat tūtəchah, jwí tēi jéih chājna caá. Pánih jəmna, jwiít nihat biícđih Diosdih jwí chah tēi jenah joibípna caá. Jwiít Cristoíh bācah panihni jəmna, wébít ā behat dée pah, biícđih jwí tēi behbípna caá. ¹³ Pánihna, jwiít Dioíhwā tēi behna, Jesús Dios wěhədhich chah jenah joinít, jwíjēeh ā jəmatdihbət chah jéihnit, biícđih jwí tēi jəmbípna caá. Pánihat túttimah, tēi behnit dée pah jəmna, Jesucristo ā jəmat pah məntih jwiítbət jwí jəmbípna caá. ¹⁴ Pánihna, Jesucristo ā wěhni jéihyatnajíh tēi míic teo wáacna, wébít dée jwí jəmcana níit. Wébítboó dedé naáwátidih joinít, ípí tēi joiná caá. Pánih joiná, bita queétdih yeenit yeejép ī chājat tūtəchah, ī jəpahna caá. Bita Dios naáwátidih ded pah mácah ī yee naáwáchah, ípí tēi joiná caá. Cáac wihcanni jāáj chóo dée pah ī jəmna caá. Íim tac yoób pahachah, johlit nolihatbət caán chóodih ā wénoh johochah, yoobópdih ā bejcan caá. ¹⁵ Jwiítidih pánihat dée jəmcata caá náahap. Dios yoobópdih naóhni ā jéih yeecana caá. Páant ā jəməchah, ā naáwátidih joí cádahcan, ded yee naóhnitdih joyáh bojnit, bitadih oinit, yoobópdih naáwát caá náahap. Pánih jəmna, Dios ded pah jwiítidih ā chājat tūtətatdih tēi beh joinít, beh bejnit dée pah, yeó jáap jəmat pah jwí Maáh Jesucristodih chah jwí tēi jenah joibípna caá. Caán jwí Maáh jəmna, wəp dáh panihni caá. ¹⁶ Jwiítboó áih bācah panihni caá. Áih məj nah, áih téihya, áih jícha, áih táah panihni jwí jəmna caá. Cáaquíh bācah tēi deuj nēhna, nēh tōpna tēi wěpna, ā tēi jəmna caá. Pánihat dée, jwiítboó tēi biícđih míic oinit jəmna, jwí tēi jəmna caá. Pánih míic oina, mácah jwí jéihyatnajíh míic teo wáacna, beh bejnit dée pah, Dios ā weñat pínahdih biícđih jwí tēi jéih chājna caá. †

Jwiít Cristoíhwā jəmna, tēiniboodíh jwí tūtə nəumát

¹⁷ Jwí Maáh ā naáwát tūtətatji pah yeebdíh wā wěp wətna caá. Níi déewā Diosdih jéihcannit ī chājat dée pah, yeebboó nī chāj cádahaá. Queétdih tēi jenah joicánnit, təbit yeejép ī chājna caá. ¹⁸ Ded pah Dios ā jəmatdih beh joicán, deupát panhipboó jəmnit, Diosdih wəp pah ī jəmna caá. ¹⁹ Dios ded pah queétdih ā wətəchah yəhna, queét jéih joicánnit panihnit ī jəmna caá. Pánih joicán, tíic jenah joicánjeh, ī yéej chājatdih cádahíhcan, chah ī bidna caá. ^{†20} Obohjeéhtih, Cristoíh tēini doonádih bita yeebdíh ī tēi bohénachah joiná, bita yeejép chājnit pah jəmcana, Jesús ā jəmat pah yeebdíh īt jəmat tūtəpə tají. Maa yéguehdih yohat dée pah, játih nī yeejép chājatjídih cádahat pínah niijná, īt bohénap tají. “Jwiít yeejép chājnit, búdí jwí wēibípna caá”, játih nīit níj jenah joyóp ta yəh jī. Obohjeéhtih, wēican, chah yeejép chāj bejna nīit chājap tají. ^{‡23} Pánih yeejép nī jenah joyátidih cádahnit, tēiniboodíh tūtə nəumná, Dios ā weñat pínahdihjenah jenah joyát caá náahap.

† 4:16 Col 2.19 †† 4:19 Ro 1.21-25 † 4:20-22 Col 3.9

²⁴ Páant níj jenah joinít, tēiniboodíh nī chājbiipna caá. Dios ā jəmat pah jwí jəmat pínah niijná, jwiítidih jáap dée át chājap taga. Páant ā chājachah jéihnit, jwiítidih tēi chājat caá náahap. ††

²⁵ Nī yeeatdih nī cádahaá. Jwiít biíc bācah panihnit jəmna, míic yeena, jwiít míicjeh jwí míic yéejana caá. Pánihna, yeeceanjeh, yoobópdih míic tēi naáwát caá náahap. ††

²⁶ Bitadih íjna yəhna, yeejép nī chājca bojoó. Caán yeó jáapjeh nī íj cádahaá. ^{‡†27} Nī íjdatdih quíib bəudcán, nemép ā náahatboodíh nīta chāj tagaá.

²⁸ Ded nəumní ā nəumátidih ā cádaha naáh. Nəumcánjeh, ded moh yéejnidih teo wáacat tūtə niijná, tēinidih ā tewe naáh.

²⁹ Í náah jəmni naáwátidih nī míic naóhca bojoó. Tēi míic teo wáacat tūtə niijná, tēiniboodíhjenah nī míic naáwá. ³⁰ Jwiít Dios pehbboó jwí bejat pínahdih jwí jéihyat pínah niijná, Dios Tēini Espíritu jwiítidih át wahap taga. Pánihna, yeejép chājna, caandíh nī jígahaca bojoó.

³¹ Bita yeebdíh ī tēi chājatdih jwí nahnican, nī quíib bəudé. Páant nī quíib bəudcáh, maiwā man pah nī íjdat yeebdíh ā yéejabípna caá. Pánih íj yapnit, nī míic jəih nāacátidih nī cádahaá. Bitadih yeejép dooná nī naóhca bojoó. Dedé yeejép nīpí míic chājatdih nī cádahaá. ³² Pánih cádahna, yeéb míicjeh oina, jígah ennit, nī tēi míic teo wáacá. Yeebjéh nī míic yéej chājatjídih nī míic ámoohoó. Diosboó jwí yéejatdih ā yohat pínah niijná, Cristo jwiítidih át wən wěhəp wət jī. Páant ā yohat pah, yeebbət bitadih nī eníhcatdih yohat caá náahap. †††

Dios weh jəmna, ded pah jwí jəmat

5 Jwí weh jwiítidih ennit, biíc yoobó ī chājat dée pah, Dios weh ā oinit jəmna, caandíh jenah joinít, biíc yoobó nī jəmə. ² Pánih jəmna, Jesucristo jwiítidih ā oyat pah, bitadihbət nī tēi oyoó. Pánih búdí oinit, jwí yéejat jíib, caán jwiítidih át wən wěhəp wət jī. Judíowā Dios ā weñat pínah niijná, caandíh oveja wěhədhich ípí mao cáo wěhəp jī. Páant ī mao cáo wəhat dée pah, Jesús jwiítidih át wən wěhəp wət jī. ⁵

³ Jesúsíhwā jəmna, dedé í náah jəmnidih nī chājca bojoó. Pánih chājatdihbət nī jenah joicá bojoó. Bitáih bií déedihbət nī en nīnahca bojoó. Páant nī chājcah, yeebdíh dooná ā wihcana níit. ⁴ Dedé í náah jəmnidih míic niijcán, jenah joicánnit pahbət míic wéhecan, nī míic yeejép deoh naóhca bojoó. Dios tēini ā jəməchah, áihwādih tēinijeh míic wéheat caá náahap. Pánih míic wéhena, “Jwiítidih ma tēi chājna caá”, Diosdih niiját caá yeebdíh náahap. ⁵ Nindih nī tēi náhninaá: Ded í náah chājni, ded í náah chājat jenah joinibət Dios pehbboó ā waadcán níit. Ded dawá bií déedih en nīnahnitbət ā waadcán níit. Pánih en nīnahni bií déedihjenah wēinit, Diosboodíh ā jéih wēican caá. Pánih chājni Jesucristo ā

†† 4:24 Gn 1.26; Col 3.10 †† 4:25 Zac 8.16; Ro 12.5 ††† 4:26 Sal 4.4; Stg 1.19-20 ††† 4:32 Col 3.13 § 5:2 Ex 29.18; Sal 40.6

maáh nihcah, Dios maáh ã j̄m̄ūp̄boó ã j̄ūb̄ícan níft. Pánihatdih yeéb ñi t̄ei j̄enah joyoó.

⁶“Páant ñi ch̄ajachah, ã t̄uína caá”, ded ã níj yee naáwáchah ȳhna, yeéboó ñi joyáh bojoó. Pánih yee-jép ch̄ajnit Dios ã w̄tatdih ĩ yap yohatji jíib, búdí íjnit, queétdih ã peéh ch̄ajbipna caá. ⁷Pánih yeejép ch̄ajnitdih ñi pej j̄m̄ca bojoó. ⁸Diosdih ñi jepahat pínah j̄átih, t̄ei ch̄ajcan, d̄p̄úát panhipboó ñit j̄m̄ jw̄h̄p̄ taga. Obohjeéhtih b̄ū, Jesucristodih jepahna, baabát panhipboó ñi jibna caá, b̄ca. Pánih j̄m̄nit, t̄éinijeh ñi ch̄ajaá. ⁹Baabát panhipboó j̄m̄na, t̄éinijeh ñi j̄mbipna caá. Yeeceanjeh, yoobópdih ñi naóhbipna caá. ¹⁰Dios ded pah ã weñat pínahdih ñi bidíí. ¹¹Diosdih náahcannit d̄p̄úát panhipboó j̄m̄na, yeejép ĩ ch̄ajjat pah yeéboó ñi ch̄ajca bojoó. Páant ĩ t̄ei ch̄ajcatdih ennit, Dios naáwátidih naóhna, “Páant ñi ch̄ajachah, ã t̄uícan caá”, queétdih ñi níj. ¹²Cáacwã ĩ encah, queét yeejép-wã t̄ebit yeejép ĩ ch̄ajjatdih bitadih míic wéhena, jw̄ita tíic tagaá. ¹³Queét yeejép ch̄ajnitdih Dios naáwátidih naóhna, j̄iátj̄ih j̄i bídat pah ch̄ajna, ĩ ch̄ajjat yeejép ã j̄matdih queétdih jw̄i j̄éihyana caá. Páant ĩ yeej ch̄ajjatdih jw̄i j̄éihyanachah, ĩ t̄úut n̄ūmbipna caá. Pánih t̄úut n̄ūmnít, baabát panhipboó ĩ j̄mbipna caá. ¹⁴Pánihat pínah caá nin pah jw̄ipí níj ewep:

“Ëoni panihni, ma jáa bojoó. W̄nni panihnb̄t, ma boo p̄d j̄úw̄ú. Meém yeejép ch̄ajni baabát panhipboó ma j̄mat pínah níjina, ma t̄ei ch̄ajjat pínahdih Jesucristo meemdíh ã j̄éihyabipna caá”, jw̄i níjina caá.

¹⁵Pánihna, j̄ñi t̄ei ch̄aja chaáh! Jenah joicánnit pah j̄m̄canjeh, t̄ei j̄enah joinít ñi j̄m̄ū. ¹⁶B̄ū láa cáacwã t̄ebit yeejép ĩ ch̄ajachah, yeéboó yeó jáap j̄mat pah Dios ã weñat pínahdih j̄enah joinít, t̄éinijeh ñi ch̄ajaá. ¹⁷Pánih j̄enah joicánnit j̄m̄can, Dios ã weñat pínahdih ñi t̄ei beh joyoó. ¹⁸Ñi weñat pínahdih bidna, babh máihca bojoó. Máihnit, ñi j̄enah joyátidih, ñíih bácahdihb̄t ñi yeejana caá. Yeejépdihb̄t ñi ch̄ajna caá. Máihñat yeebdíh yeejép w̄t̄ni dée caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã t̄ei teo wáacat pínahdih búdí ñi bidíí. Caán ã w̄h̄ni weñat pínahdihjeh ñi bidichah, caánboó yoobópdih weñat ã w̄hbipna caá. Caán t̄éiniboodíhjeh w̄t̄ni caá. ¹⁹Míic wéhénit, Diosdih ñi weñeé. Pánih w̄ina, David ã daacátjidih, bita ĩ daacátjidihb̄t eonit, Túini Espíritu ded pah ã j̄éihyanachah, caandíhb̄t ñi eweé. Caolih díitboob̄t caandíh w̄éinit, ñi eweé. ²⁰Pánih j̄m̄nit, yeéb Cristoíhwã ded pah ã yapachah, bíic yoobó “Ma t̄ei ch̄ajna caá, Paá”, Diosdih níjnit ñi j̄m̄ū. ††

Jesúihwã áa j̄m̄nit ded pah ĩ j̄mat

²¹Cristojeéh t̄ei j̄mat t̄úut níjina, bita Jesúihwã ĩ j̄enah joyátidih ĩ naáwáchah, w̄ei joinít ñi míic t̄ei jepahaá.

²²Jw̄i Maáh Jesúsdiñ ñi jepahat dée pah, yeéb yaádhboó ñi weha mánadiñ ñi t̄ei jepahaá. ²³Nin pah ã j̄m̄na caá: Newé wao dáh panihni ã j̄m̄uchah, ájeéh bóli áih bácah panihni mi j̄m̄na caá. Pánihna, mi áaboó mi maáh panihni caá. Pánihat pah, Cristo maáh

j̄m̄na, wao dáh panihni ã j̄m̄uchah, jw̄iit áihwãboó áih bácah panihni jw̄i j̄m̄na caá. Caanjéh jw̄iitdih t̄ei t̄ebni ã j̄m̄na caá. ²⁴Pánihna, Cristoíhwã j̄m̄na, caandíh jw̄i t̄ei jepahat pah yadboó mijeéh bóodih jepahat caá náahap.

²⁵B̄ū yeéb neoná áa j̄m̄nitdih jw̄h̄ wã jw̄ūb̄ naóhna caá. Cristo jw̄iit áihwãdih búdí oina, jw̄iitdih át w̄n w̄h̄p̄ w̄t̄ j̄. Pánihna, jw̄iitdih ã oyat pah, yeébút ñi weha mána yaáhdih ñi t̄ei oyoó. ²⁶Jw̄iit áihwã jw̄i j̄mat pínah níjina, Cristo jw̄iitdih w̄n w̄h̄dih át dei j̄úw̄p̄ tají. Pánihna, áih t̄éini doonádiñ joinít, jw̄i jepahachah, yéguhdih jw̄i choc yohat pah, jw̄i yeejatdih át yoh w̄h̄p̄ taga. Áihwã jw̄i j̄mat j̄útat pínah níjina, jw̄i daabánap j̄. ²⁷Pánih yeejatdih yoh w̄h̄na, jw̄iit nihát áihwãdih Dios pehb̄boó Jesús ã t̄eb bejehah, t̄éini yoobát yeejat wihcannit, quei wihcannit, wiguihat wihcannit, t̄ei jíghnit jw̄i j̄mbipna caá.

²⁸Cristo áihwã áih bácah déedih ápí t̄ei en daoná caá. Pánihat pah, yeéb neoná ñíih bácahdih ñipí míic t̄ei en dawát pah, ñi weha mána yaáhdih t̄ei en dawát caá náahap. Queétoó ñíih bácah dée j̄m̄na, queétdih t̄ei en daonít, ñíih bácahdihb̄t t̄ei en daoná caá ñi ch̄ajap. ²⁹Jw̄iit nihát jw̄iit bácahdih yeejáiñcan, caandíh jw̄ipí t̄ei ch̄ajna caá. Pánihat pah, jw̄iit Cristoíhwã áih bácah dée jw̄i j̄m̄uchah, caanb̄t jw̄iitdih ápí t̄ei ch̄ajna caá. Páant ã t̄ei ch̄ajjat pah, jw̄i weha mána yaáhdih t̄ei ch̄ajjat caá jw̄iitdihb̄t náahap. ³¹Nin pah Moisés át níj daacáp tají: “Páant tigaá ded newé yad pínahdih t̄ebna, ã mánadiñ pahnit, ájeéh bólijeéhjeh ã j̄mbipna caá. Pánihna, queét chénewã j̄m̄na ȳhna, bíic bácah dée pah ĩ j̄mbipna caá”, át níj daacáp tají. †††

³²Páant ã níjátidih beh joyát ã b̄ona caá. Obohjeéhtih, b̄ona ȳhna, yoobópdih ã j̄m̄na caá. Nin pah níj naóhna caá át ch̄ajap: Jw̄iit nihát Cristoíhwã áih bácah panihni j̄m̄nit, ájeéh bíic pah jw̄i j̄m̄na caá. ³³Pánihat dée, yeéb neoná ñi weha mána yaádhjeéh bíic pah ñi j̄m̄na caá. Pánih j̄m̄nit, ñi weha mána yaáhdih t̄ei oyat caá náahap. Yaádhb̄t ñi weha mánadiñ t̄ei joyát caá náahap.

ĩ mána ĩ weh̄j̄ih ded pah ĩ j̄mat

6 B̄ū yeéb wébdídh jw̄h̄ wã jw̄ūb̄ naóhna caá. Jw̄i Maáh Jesúsdiñ jepahnit j̄m̄na, ñi mána ĩ w̄t̄uchah, jíponih níjcanjeh, ñi jepahaá. Páant ch̄ajjatdih yeebdíh Dios ã náah yacna caá. ²Jon j̄átih Moisés nin pah át níj daacáp tají: “Ñi mánadiñ ñi t̄ei ch̄ajaá. Pánih ch̄ajna, búdí w̄éinit, nin baáboó maatápdih ñi t̄ei j̄mbipna caá”, át níj daacáp tají. ³Páant níj w̄t̄na, jw̄iit láa nin pahb̄t át níjip w̄t̄ j̄: “Páant ñi ch̄ajachah, wã níjátj̄i pah yeebdíh wã t̄ei ch̄ajbipna caá”, át níjip w̄t̄ j̄.

⁴B̄ū yeéb ĩ mánadiñ jw̄h̄ wã jw̄ūb̄ naóhna caá. Ñi wehdih t̄ebit j̄éihnit, ñi íjaca bojoó. Obohjeéhtih, oinit, ñi t̄ei wái behanaá. Dios ã weñat pínahdih ded pah ĩ

† 5:16 Col 4.5 †† 5:20 Col 3.16-17 ‡ 5:22 Col 3.18; 1P 3.1

†† 5:25 Col 3.19; 1P 3.7 ††† 5:27 2Co 11.2; Ap 21.2,9 ††† 5:31 Gn 2.24 ††† 6:1 Col 3.20 § 6:2-3 Ex 20.12; Dt 5.16

chājat pínahdih ñi bohénaá. Dios naáwátidih ĩ joyáh bojochah, ñi téi joyát tútú. †

Teo wǎhñit, ĩ maátabut ded pah ĩ jummat

⁵ Bux yeéb teo wǎhñitdih jwǎh wǎ jwǎub naóhna caá. Yeebdíh wǎtnit ĩ peéh chājat pínahdih úmna, queétdih ñi téi jepahaá. Cristodih ñi jepahat pah, queétdihbut wǎnit ñi jepahaá. Yabchanejeh, queétdih ñi téi teo wǎhñit. ⁶ Yeebdíh wǎtnit ĩ enechahjeh téi teona yǎhna, ĩ encah teocannit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristodih teo wǎhñit jumna, Dios yeebdíh á náah yacat pah téi wǎi chājnit ñi jumú. ⁷ Pánihna, ded pah teo wǎhñit, cáacdiheh teo wǎhñit, wǎnit, jwǎ Maáhboodíheh ñi teo wǎhñit. ⁸ Pánih chājnit, nindih ñi téi náhninaá: Ded pah túini ñi chājachah, Diosbut túinidih yeebdíh á chāj jwǎbabipna caá. Ñi teo wǎhñit, cáacwǎ yeebdíh jǐib wǎhñit, ĩ wǎhñitbut, bíic yoobó Dios túinidih á chāj jwǎbabipna caá. ††

⁹ Bux yeéb queét ĩ maátadih jwǎh wǎ jwǎub naóhna caá. Yeebdíh teo wǎhñitdih túinijeh ñi chājaá. “Wǎ wǎtatdih ma jepahcah, búdí wǎ peéh chājbiipna caá”, ñi níj jǐihca bojoó. Nindih ñi téi náhninaá: Jwǎ Maáh Jesucristo, Dios pehbóo jumni queétdihbut ĩ Maáh caá. ‡ Pánihna, yeéb maáta ded pah ñi chājatdih jéihñit, yeebdíh teo wǎhñit ĩ chājatdihbut jéihñit, bíic yoobó ñi chājat jǐib á téi wǎhñit caá. ††

Jwiít Cristoíhwǎ ded pah nemépwǎdih jwǎ jéih yap yohat

¹⁰ Bux yeebdíh péeni wǎtatdih wǎ naáwíhna caá. Jwǎ Maáh Jesús nihadidih jéih beedáni á jumachah, jwiít caán bíicdih jumna, caandíh téi jenah joinít, nemépwǎdih yap yohat jummat caá náahap. ¹¹ Romadih moón soldadowǎ ĩ maáh nihadidih á wǎhñit mǐic maona ĩ jāhat chóodih ĩpí ðoná caá. Pánihat dée pah yeebdíh jwǎ Maáh Dios nihadidih á wǎhñit jāhat pínahdih ñi wǎhñit, nemépwǎdih yap yohat téi yap yohat tútú niijná.

¹² Cáacwǎdihjeh pohba nihcan caá jwiít mǐic mawat panihni á jumachah. Obohjeéhtih, wǎpép nemépwǎdih jwǎ mǐic maona caá. Queét nihadidih jwiít cáacwǎdih yeejép ĩ wǎtna caá. Jwiít Jesúíhwǎdih chah eníhcan, Dios á wǎtatdih ĩ yap yohat tútúna caá. ¹³ Pánihna, ĩtah chóo panihni, nihadidih Dios á wǎhñit jāhat pínahdih ñi wǎhñit, nemépwǎdih yeejép á chājat tútúchah yǎhna, ñi téi yap yohat tútú niijná. Pánih chājna, mǐic mao péanachah, ñáo jweicánjeh, wǎp ĩhñit panihnit ñi jummat caá.

¹⁴ Téi yap yohat pínah jumíhna, nin panihnit ñi jummat: Soldado áh juyáat tǔpǐh ápí jwǎ wái chéona caá, áh yégueh chóodih á téi tewat pínah niijná. Pánihat dée, yeebdíh yoobópdih naóhñit ñi jummat. Soldado áh tacadihbut ĩtah chóo ápí ðoná caá, caandíh

† 6:4 Col 3.21 †† 6:8 Col 3.22-25 ‡ 6:9 Col 4.1 †† 6:9 Dt 10.17; Col 3.25

eníhñit áh caolihdih ĩ ĩhup chǔúacat pínah niijná. Pánihat dée, yeebdíh Dios á wǎpǎtǐh téi yoobópdih chājat caá náahap, nemépwǎdih níh caolihdih á jéih yeejacat pínah niijná. ††15 Soldado áh jítchadih téi wǎpép zaptosdih ápí ðoná caá, á téi bejat tútú niijná. Pánihat dée, yeebdíh Dioíh túini doonádih ñi téi joí cádahca bojoó, jwǎ maáhjeéh téi jummat, bitadih naáwádih ñi téi bejat tútú niijná. ††16 Soldado áh bácahdih jāhat naadíh ápí wǎna caá, caandíh eníhñit níh ĩhupat doóbñadih cáo dodhñit, ĩ ĩhupachah ennit, caán naajǐh á téi mǐic jāhat tútú niijná. Pánihat dée, yeebdíh Diosdih téi jenah joí cádahca bojoó, nemépwǎdih chah yeejép á yee wǎtchah yǎhna, ñi joyáh bojat tútú niijná. ††17 Soldado ĩtah waochá páhadidih ápí páahna caá, áh wao dáhdidih á téi wǎpát pínah niijná. Pánihat dée, Dios yeebdíh á téi wǎbatjidih ñi téi náhninaá, nemépwǎdih jenah joyátidih á yeejacat pínah niijná. † Soldado íbat naadíh ápí wǎna caá, caandíh eníhñitdih á téi mǐic mawat tútú niijná. Pánihat dée, Túini Espírítu á teo wǎacatǐh ded yeebdíh yeejáihñidih Dios naáwátidih ñi naáwá, †† caandíh ñi téi yap yohat tútú niijná. ††18 Pánih jummat, ded pah á yapachah, Túini Espírítu á teo wǎacatǐh Diosdih ñi téi wǎhñit cádahca bojoó. Pánih wǎhñit, níh pínahdih wǎhñit, bitaíh pínahdihbut ñi wǎhñit. Monit panihnit jumcanjeh, jānit panihnit téi jenah joinít ñi jummat. Nihat Jesúíhwǎdihbut ñi wǎhñit cádahca bojoó. ¹⁹ Pánih wǎhñit, weemdíhbut búdí ñi wǎhñit, jumcanjeh Jesúíh túini doonádih yoobópdih wǎ téi naáwát pínah niijná. ²⁰ Caán doonádih wǎ naáwát jǐib nemat mǐicboó ĩtah tǔpǐh chéoni wǎ jumna caá. Pánihna, caán túini doonádih naóhñit, jumcanjeh wǎ téi wǎp naáwát pínah niijná, weemdíh ñi wǎhñit. Weemdíh páant naáwát caá náahap. ††

Pablo á péé túyat tútat

²¹ Ded pah wǎ jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeeb pébhna Tíquicodih wǎ wahna caá. †† Caánboó Jesúsdihtéi jéihni, jwǎ oini caá. Jesúíh túini doonádih wǎ naóh jibichah, weemdíh búdí ápí teo wǎacna beé. Pánihna, ñi pebhna jwǎbít, nihadidih yeebdíh á naóhñit caá. ²² Páant á naáwáchah, wǎ téi jummatdih jéihñit, ñi jǐgahat á yayát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wǎ wahna caá.

²³ Jwǎ ĩp Dios, jwǎ Maáh Jesucristo bíicdih yeéb Jesúíhwǎ ñi téi jummat. Pánih jumna, Jesucristodih téi jenah joí cádahcan, chah mǐic oini ñi jummat. Páant ñi jummat pínahdih Dios á teo wǎaca naáh. ²⁴ Yeéb nihadidih jwǎ Maáh Jesucristodih oi cádahcannitdih Dios á oyatǐh á téi chāja naáh. Yeebdíh búdí wǎ túyat tútatna caá.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

†† 6:14 Is 11.5; 59.17 ††† 6:15 Is 52.7 ††† 6:16 Sal 7.13
§ 6:17 Is 59.17 ††† 6:17 He 4.12 ††† 6:17 Ro 13.12-14; 1Ts 5.8
§† 6:20 Col 4.2-4 ††† 6:21 Hch 20.4; 2Ti 4.12

Filipenses

Pablo queédih ã túyat tútat

1 Weém Pablo, Timoteojih Jesucristodih teo wūhnit jumna, nihat yeéb Filipos tútchidih moón Jesúihwã, ñi maáta, yeéb nihatdih teo wáacnitdihbut túyat túttna, bíhdih daacát túttnit, nin núodih yeebdih wã wahna caá. ^{†2} Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristo yeebdih oinit, ï teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo queédih ã úbát

³ Yeebdih náhnina, wã úbát jummat pah búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, jwí íipdih wãpí niijná caá. ⁵ Túini doonádih wã bohé jibichah, Jesúsdiñ ñi jwíih jepahni yeó jáapmant, búbubt páantjeh weemdih teo wáacat tútat niijná, úbhñit, dinerodihbut ñipí wahna caá. Páant ñi túi teo wáacatdih náhninit, búdí wãpí wēi úbhna caá. ⁶ Jesucristodih jepahni ñi jumuchah, jwí íip Dios yeebdih túiniboodih tútat nūmná caá ã chãjap. Jesucristo nin baácboó ã jwúb dei jūwúchah, yeebdih ã tútat nūm jwíihat pahjeh muntih, yéejat wihcannit yoobát ñi jummat pínah niijná, ã tútat nūm péabipna caá. Páant ã chãjat pínahdih wã túi jéihna caá. ^{††7} Yeebdih búdí oinit, páant wã wēi jenah joyóchah, ã túina caá. Dios weemdih oinit, Jesúih túini dooná ded pah ã jummatdih bitadiñ wã bohé jibichah, nemat múbóó wã jumuchah, ãpí túi teo wáacna caá. Weemdih ñi teo wáacat pínah niijná, yeebdihbut oinit, bíic yoobó ãpí teo wáacna caá. ⁸ Jesucristo ã oyatjih yeebdih búdí wã bidatdih Dios ã jéihna caá. ⁹ Yeebdih nin pah wãpí niij úbhna caá: “Paá, queédih búdí ma teo wáaca, túi oinit jumna, ma naáwát dih chah jéihnit, túi jenah joinít ï jummat pínah niijná. ¹⁰ Páñih jumna, ded pah ï túi chãjat pínahdih ï jéihbipna caá. Páñih jéihna, Cristo nin baácboó ã jwúb dei jūwúchah, túi chãjñit ï jumuchah, ï yéejatji jíib queédih ã peéh chãjcan níit. ¹¹ Páant ï túi chãjachah, Jesucristo queédih ã teo wáacatjidih nihat cáacwã ï jéihbipna caá. Páñih jéihnit, ‘Dios túini, wēpni ã jumna caá’, meemdih ï niij wēi naóhbipna caá”, Diosdih wãpí niijná caá.

Pablo Cristo ã weñat pínahdihjeh ã chãjat

¹² Wã déewã panihnitá, nindih ñi túi jéihyat pínahdih yeebdih wã náah yacna caá: Būb nemat múbóó wã jumuchah yuhna, túini doonádih dawá cáacwã joiná caá ï chãjap. ¹³ Cristoíh doonádih wã bohéatji jíib nemat múbóó wã jummatdih nihat maátaíh múbóó jumnit soldadowã ï jéihna caá. Nihat bita ninjih jumnitbut

† 1:1 Hch 16.12 †† 1:6 Sal 138.8

caandih ï jéihna caá. ^{†14} “Pablo nemat múbóó jumna yuhna, Dios ã teo wáacachah, Jesúih doonádih ã naóh cádahcan caá. Páñihna, jwiít dihbut yeejép ï chãjachah yuhna, bíic yoobó ã teo wáacatjih jwí naóh cádahca bojat dée caá”, niijnít, úmcanjeh, chah dawá ninjih moón Jesúihwã áih túini doonádih bitadiñ wēp naóhna caá ï chãjap.

¹⁵ Biquína weemdih jepchá tūbnit, “Jwiít Cristoíh doonádih jwí bohénachah, cáacwã búdí wēinit, jwiítboodih ï túi péebipna caá”, niij jenah joinít, áih doonádih ï bohéna yuh caá. Obohjeéhtih, bitaboó páant jenah joicán, cáacwã Cristodih ï túi jepahat pínah niijná, túinijeh caandih ï bohéna caá. ¹⁶ Queét weemdih, Cristodihbut oinit, áih doonádih ï bohéna caá. Cristoíh doonádih bitadiñbut wã túi bohéat pínah niijná, Dios weemdih nemat múbóó ã wahatdih jéihnit, queébtut caán doonádih ï túi bohéna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, queét jepchá tūbnit weemdih eníhcan, Cristodih yoobópdiñ oican, cáacwã queétboodih ï en weñatdihjeh náahna, áih doonádih ï bohéna yuh caá. Páñih bohéna, nemat múbóó wã jumuchah, weemdih ï jígahat tútíhna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, páant ï chãjachah yuhna, Cristoíh doonádih bohé tigaá ï chãjap. Queét Cristodih yoobópdiñ oican yuhna, áih túini doonádih ï naáwáchah, cáacwãboó caandih ï jepahna caá. Bitaboó túi oinit, ï bohéna caá. Páñihna, queét nihat ï bohénachah, dawá cáacwã joiná caá ï chãjap. Páant ï joyát doonádih joinít, búdí wã wēina caá.

Nindihbut jenah joinít, wã wēina caá: ¹⁹ Diosdih ñi úbúchah, Túini Espíritu ã teo wáacatjih weemdih nemat mūmánt ï bacabipna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, páant ï bacanachah, ï mawachah yuhna, weemdih dedé pínah nihcan caá. Ded pah Cristo weemdih ã teo wáacatjidih náhninit, cáacwã caandih ï weñat pínahdihjeh caá wã náah yacap. Páñihna, úmcanjeh, áih doonádih páantjeh yoobópdiñ bohéna, wã tíiccan níit. ²¹ Wã jum jwuhna, Cristo ã náah yacat pah wã chãjbipna caá. Obohjeéhtih, wūnna, ájeéh wã jumuchah, chah áta túi tagaá. ^{††22} Páant niijná yuhna, wã jum jwuhíhna caá, Cristoíh doonádih wã naáwáchah, chah dawá caandih ï jepahat pínah niijná. Páant niijná yuhna, ã pehbóó bejat tútat niijná, wñatdihbut wáta náah tagaá. Páñihna, ded pah chah wã náahatboodih wã jéihcan caá.

²³ Cristo bíicdih búdí jumíhna, ã pebhna wã bejihna caá. Nin baácboó jummat chah túini con baác ã jumna nacaá. ²⁴ Obohjeéhtih, chah túini ã jumuchah yuhna, yeebdih teo wáacat pínah niijná, jum jwuhat caá weemdih náahap. ²⁵ Páñihna, caandih jéihna, ñijeéh

‡ 1:13 Hch 28.30 †† 1:21 Gá 2.20; Col 3.4

wã jum jwəhat pínahdih wã jéihna caá. Pánih jum jwəhna, yeebdíh páantjeh wã teo wáacbična caá, Cristodih túi jenah joinít, chah ñi weñat pínah niijná. ²⁶ Ñi pebhna wã jwəbínachah, Jesús weemdíh ã ba-caatjidih jéihnit, “Jesucristo ãt túi teo wáac tagaá”, caandíh ñi niij wəibipna caá.

Cristoíhwã ded pah í jummat

²⁷ Nindih yeebdíh wã naóhbična caá: Cristoíh túini doonádih jepahnit jumna, ã jummat tútat pahjeh túi wəpnit panihnit ñi jumú. Ñi pebhna jwəbína, wã jwəbíc-ahbət, áih doonádih bitadih ñi bohéatdih wã náah yacna caá. Pánihna, túi bícdih jenah joinít, túini doonádih chah wəp naóhnit ñi jumú. Páant ñi jummat doonádih wã jóihna caá. ²⁸ Yeebdíh eníhcannitdih ñi éumca bojoó. Ñi éumcatdih ennit, Dioíhwã ñi jummatdih bita í jéihbična caá. Pánih jéihnit, Dios yeebdíh ã túi ubat pínahdihbət í jéihbična caá. Queét iiguípna í bejat pínahdihbət í jéihbična caá. Páant tigaá Dios ã chājip. ²⁹ Cristodih ñi túi jenah joyát pínahdih Dios yeebdíh ãt náah yacap taga. Pánih náah yacnit, áihwã ñi jummat jíib míc yáihnit jumna yəhna, caandíh cádahcannit pínahbət ãt náah yacap taga. ³⁰ Con láa ñijeéh wã juməchah, weemdíh yeejép í chājatdih ñi enep jí. Bəubət weemdíh páant í chājat doonádih ñi joiná nacaá. Cristoíhwã jwí jummat jíib, bita yeebdíh yeejép chājnit, weemdíhbət yeejép í chājachah, jwiít nihadit bíic yoobó bəwat ã jumna caá. †

Cristoíhwã túi bícdih í jummat

2 Yeéb Cristoíhwã ñi juməchah, ã oyatíh yeebdíh ã túi weñana caá. Túini Espíritu ñijeéh ã juməchah, bitadih oinit, jígah en teo wáacnit ñi jumna caá. ² Páant ñi juməchah jéihnit, wã túi wəina caá. Pánihna, bíic yoobó jenah joinít, míc oinit, túinijeh ñi jummat doonádih joinít, chah wã wəibipna caá. ³ “Weém nihadit jéihni caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Bita yeebdíh í wəi enat pínahdihbət ñi bidca bojoó. Obohjeéhtih, bitadih túi wəinit, “Caánboó chah túini ã jumna caá”, ñi niij jenah joyoó. ⁴ Yeéb ñi weñat pínahdih bidcanjeh, bitadih ñi túi teo wáacá.

Cristo oboh jumni panihnijidih Dios Maáh yoobát caandíh ã jwəub waadáat

⁵ Jesucristo ded pah ã jenah joyát pahjeh muntih, yeebbút bíic yoobó ñi jenah joyoó.

⁶ Caánboó Dios yoobát jumna yəhna, “Wã íip bíic yoobó wã jummatdih wã cádahcan níit”, ãt niij jenah joicáp wət jí. ††

⁷ Pánih Dios bíic yoobó ã jummatdih cádahnit, nin baácboó teo wəhni pah ãt cáac juməp wət jí.

⁸ Pánih chājna, jwiít cáacwã jwí jummat pah oboh jumni ãt juməp wət jí. Pánih jumnit, ã ípdih túi jepahna, ã náahat pah ãt wən wəhəp wət jí. Yeejəpwədih ípí mawat pah, caandíh cruzboó ít péoh dodh mawap wət jí. ‡

† 1:30 Hch 16.19-40 †† 2:6 Jn 1.1-3; Col 1.15

⁹ Páant ã juməchah, jwí íip caandíh chah maáh ãt waadánap wət jí, nihat cáacwã caandíh í weñat pínah niijná. ††

¹⁰ Pánihna, Jesús ã maáh jummatdih jéihna, jeámant moón, nin baácđih moón, iiguípboó jumnitbət bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í wəi naóhbična caá.

¹¹ “Jesucristo Maáh yoobát ã jumna caá”, nihat í niij naóhbična caá. Páant tigaá Dios queétdih ã naáwát tútbična caá, caandíhbət í weñat pínah niijná. ††

Cristoíhwã yeh iignít panihnit jwí jummat

¹² Pánihna, wã oinitá, ñijeéh wã juməchah, wã naáwátđih ñi túi jepahatji pahjeh muntih, bəu yəup wã juməchah yəhna, chah ñi jepahaá. Pánih jepahnit, Cristo ã túi ubnit jumna, Dios maáh ã jummatdih jenah joinít, ã weñat pínahdihjeh ñi chājaá. ¹³ Diosjeh ápí túi teo wáacna caá, ã náah yacatdih jenah joinít, jwí túi chājat pínah niijná.

¹⁴ Ded pah ñi chājat pínahdih wəinit, yeejép wəhecanejeh, bitadih míc jəihcan, túinijeh ñi chājaá.

¹⁵ Pánih chājnit, Dios ã weh yéejat wihcannit ñi jumbična caá. Páant caá yeebdíh jummat náahap, yeejəpwəjeéh jumna yəhna, í chājat pah ñi chājcat tút niijná. Pánih chājcan, yeh iigní cúiwã panihnit jumna, queétdih teo wáacnit, túini doonádih bohéat caá náahap. ¹⁶ Pánih chājna, Dios naáwátđih cádahcanjeh, bitadih ñi túi bohénaá, queétbət ájeéh í túi jummat pínah niijná. Páant ñi bohénachah, Cristo nin baácboó ã jwəub dei jəwəchah, yeebdíh búdí wəinit, “Oboh caá queétdih wát bohéjip taga”, wã niijcán níit. ¹⁷ Cristoíh doonádih yeebdíh wã naáwátji jíib, bita weemdíh í mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh í mao yohochah nihna, páantjeh wáta wəi tagaá. Pánihna, yeéb caán doonádih ñi jepahatji jíib, bita yeebdíhbət yeejép í chājachah yəhna, caandíh cádahcan, Diosdih páantjeh ñi teo wəhna caá. Pánih teo wəhna, ñi túi weñechah, weembút ñijeéh wã wəina caá. ¹⁸ Páant weemdíh í mao yohochah, Cristo pehbboó wã jummat pínahdih jenah joinít, wəjeéh yeebbət ñi weñé.

Timoteo ded pah ã jummat

¹⁹ Jwí Maáh Jesús ã náahachah, waícanjeh Timoteodih ñi pebhna wã wahbična caá, jwəub joinít, ñíh doonádih ã naáwáchah joinít, wã weñat pínah niijná. ²⁰ Caanjéh yeebdíh oinit, ñi túi jummat pínahdih búdí ã jenah joiná caá. Bíih caan pánihni ã wihcan caá. ²¹ Bitá í weñat pínahdihjeh jenah joiná, Jesucristo ã náahatboodíh í jenah joicán caá. ²² Obohjeéhtih, Timoteoboó túi chājnit, wã wəuh panihni wəjeéh túini doonádih ápí bohéatdih yeéb ñi jéihna caá. ²³ Pánihna, niníh moón maáta weemdíh ded pah í chājat pínahdih jéihna, Timoteodih ñi pehbboó wã wahbična caá, yeebdíhbət wíh doonádih ã naáwát pínah niijná. ²⁴ Jwí Maáh Jesús ã teo wáacachah, waícanjeh weembút ñi pebhna wã bejipna caá.

‡ 2:8 Mt 26.39; Jn 10.18; He 5.8 †† 2:9 He 2.9; 12.2 †† 2:11 Is 45.23 ††† 2:15 Dt 32.5 ††† 2:19 Hch 16.1-3

Epafrodito ded pah ã jummat

²⁵ Ñi wahniji Epafroditodihbæt Timoteo biíc dih ñi pebhna wã jwúub wahbipna caá. Weemdih ñi teo wáacat túttuchah joinít, caán wã úud panihni wãjeéh teona, bita caandih yeejép ã chãjachah yuhna, Dios naáwát dih ã túi naóhna caá. Obohjeéhtih, caán yeebdih búdí ã náhnina caá. Ñ túbúp chéúát doonádih ñi joyátjidih jéihna, búdí ã jíghah jenah joiná caá. Pánihna, búdí ã jenah joyát dih jéihnit, “Caandih ã pebhboó jwúubaa caá náahap”, wã niij jenah joiná caá. ²⁷ Yoobóp dih tigaá caán búdí ã túbúp chéúúp be. Wunatbit ã yapap be. Páant búdí túbúp chéúúchah yuhna, Dios caandih jíghah ennit, weemdihbæt jíghah ennit, caandih ã booanap be. Caán wã chéen ã buúúchah nihna, weémboó búdí wãta jíghah tagaá. ²⁸ Pánihna, bæ bácah waican-jeh caandih ñi pebhboó wã wahbipna caá, caandih ennit, ñi weñat pínah niijná. Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, weembút wã wëibipna caá. ²⁹ Jwí maáih ã jumuchah, caandih ñi túi wëi jwáá. Yeébbóó weemdih ñi jéih teo wáacadih jéohcan, caandih ñi wahachah, weemdih ã túi teo wáacap be. Pánih teo wáacnit, Cristo ã náahat pah chájna, ã wuníhip yuh be. Pánihna, caandih, bita caan pánihnitdihbæt búdí ñi wëi naáwá.

Cristodihjeh túi jenah joyát

3 Bæ bácah, wã déewã panihnitá, nindih wã naóhbipna caá: Jwí maáih jumna, búdí ñi weñeé. Páant wã naáwát pah naóh chéucánjeh, biíc yoobó wã jwúub naóhna caá, bita yeebdih ã yee bohénachah, ñi joyáh bojat pínah niijná. ² ¡Ñi túi chãja chaáh! Yeebdih mácah bohénitboó yeejép chájnit, Diosdih eníhcannit ã jumna caá. Yeéb Dioíhwã ñi jummat pínah niijná, queét yeebdih quehli nah yapat chóodih bóodat túttuna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ã wunat dedé pínah nihcah, queétdih ñi joyáh bojoó. ³ Queét bóodnit jumna yuhna, ã náahat pah ã chájcah, “Wíihwã caá”, Dios ã niijcán nacaá. “Dios yeebdih ã túi wëi enat pínah niijná, bóodnit ñi jumna”, ã niij yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Túini Espíritu ã teo wáacachah, Jesucristodihjeh wëinit, jwí jepahachah, “Wíihwã caá”, Dios jwiítboodih ã niijná nacaá. Pánihna, “Jwí ñowã ã naáwátjeh pahjeh wã chãjachah, Dios weemdih ã wëi enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. ⁴ Bæ caandih wã jenah joicáh yuhna, bitaboó páant-jeh jenah joinít, jwí ñowã ã wunatjidih ã túi jepahíhna yuh caá. Játih weembút biíc yoobó wã chãjap yuh jí. Pánihna, “Pablo ã túi chãjat chah weémboó wã túi chájna caá”, ded ã jéih niijcán caá. ⁵ Nin pah chájni wã jumap yuh jí: Dios ã wunatjeh pah, ocho yeó jáap wã cáac jummat túttimah, weemdih quehli nah yapat chóodih ã bóodop wunat jí. Israel wëúh Benjamín ã jui-mená poómpdih bóo wã jumna caá. ⁶ Wã mána judíowã ã jumuchah, weembút judío yoobát wãt cáac jumap tají. Fariseo poómpdih bóo jumnit, Moisés ã

† 3:3 Jer 4.4; Ro 2.28-29; Gá 6.14-15; Col 2.11-13 †† 3:5 Ro 11.1

wunatjeh pah wã túi chãjap jí. ⁶ Páant wã chãjatdih ennit, “Moisés ã wunatjidih Pablo ã yap yohop be”, det ã jéih niijcán caá. Dios ã náahat pah búdí chájihni jumna, “Jesucristo Dios nihcan caá”, niij jenah joinít, Jesúih-wáboodih yeejép wã chãj jwuhap jí. ⁷ “Páant wã chãjachah, Dios weemdih ‘Caán túini caá’, ã niij enbipna caá”, wã niij jenah joyóp yuh jí. Obohjeéhtih, bæ Jesucristodih jepahni jumna, “Caandih túi péeat tútt niijná, páant wã chãjatjeh dedé pínah ãt nihjican tagaá”, wã niij jéihna caá. ⁸ “Caán túini caá”, cáacwã ã niijniidihbæt “Caán dedé pínah nihcan caá”, wã niij jenah joiná caá. Páant ã jumuchah, wã Maáh Jesucristo biíc dih wã jumuchah bácah, túini ã jumna caá. Cristodih chah jéihyat tútt niijná, wã túi chãjatjidih “Caán yeejépi tagaá”, wã niij jenah joiná caá, bæca. ⁹ Pánihna, Cristodih jéihna, ãjeéh túi biíc dih wã jummat pínahdih chah wã bidna caá. Moisés ã wunatjeh pah wã chãjachah, “Caán túini caá”, niij encan, Cristodih wã túi jenah joyóchahjeh, “Caán túini caá”, Dios weemdih ã niij enna caá. Cristodih jwí jepahachah ennit, “Yéejat jíib wihcannit ã jumna caá”, Dios jwiít dih ã niijná caá. ¹⁰ Cristodih túi jéihyat tútt niijná, játih ded pah wã jenah joyátjidih wã cádahap jí. Ñ náahat pah túi chãjat tútt niijná, Dios Jesucristodih ã boo pæd jéuwát tútt niijná wëpatdih weembút wã náahna caá. Jesús yeejép yapnit, ã wunat pah muntih, caandih wã jepahat jíib, weemdihbæt yeejép chájnit ã mao yohbipna nacaá. ¹¹ Pánihna, Jesús wunniiji ã boo pæd jéuwát pahjeh muntih, weembút wunniiji wã jwúub boo pæd jéuwát pínahdih wã jéihna caá.

Chah wëp ñáoni pah Jesús dih búdí jwí bidat

¹² “Jesús dih túi jéih beedána, caan páh yéejat wihcanni caá”, wã niijcán caá. Páant niijcán, Jesucristodih chah jéihyat tútt niijná, yeó jáap jummat pah caandih búdí wã bidna caá. Pánih bidna, ded pah Cristo weemdih ã náah yacatjidih chãj péanit, ã pebhboó juibína, yéejat wihcanni yoobát wã jumampna caá. ¹³ Wã déewã panihnitá, “Wã túi jéih beedána caá”, wã niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán, játih wã chãjatjidih náhnicanjeh, ded pah wã chãjat pínahboodih wã jenah joiná caá. ¹⁴ Wëp ñáoni ã náwat jíib pínahdih ã bidat pah muntih, weembút wã túi chãjat jíib Jesucristo weemdih ã wëhat pínahdih wã bidna caá. Pánihna, wã túi chãjatdih ennit, Dios weemdih “Wã pebhna ma jéuwá”, ã niijbipna caá.

¹⁵ Jesucristodih túi jéihnit jumna, ded pah wã jenah joyát pah yeebbút biíc yoobó ñi jenah joyoó. Obohjeéhtih, mácah ñi jenah joyóchah, Dios yeebdih ã teo wáacipna caá, yoobóp dih ñi jenah joyát pínah niijná. ¹⁶ Pánihna, Dios jwiít dih ã jéihyaatjeh pah túi chãjat caá náahap.

¹⁷ Wã déewã panihnitá, ded pah wã chãjatdih náhninit, yeebbút biíc yoobó ñi chãjaá. Páant jwí chãjat pah muntih, bita ã chãjatdihbæt ñi túi en yacaá. ¹⁸ Bita “Weém Jesúih caá”, niijná yuhna, yeejép chájnitdih

‡ 3:5 Hch 23.6; 26.5 †† 3:6 Hch 8.3; 9.1-2; 22.4; 26.9-11 †† 3:10 Ro 6.11-13; 8.29; 2Co 3.18; Gá 4.19 ††† 3:17 1Co 4.16; 11.1

dawá láa yeebdíh wā naáwáp jī. Buebut búdí náhni dahwana, queédih wā jwúb naóhna caá, páant mēntih. Queét Cristo cruzboó ā wēn wēhatji doonádih joíhcan, páantjeh ī yéej chājna caá. ¹⁹ Pánih joíhcan, queét iiguipna bejnit pínah caá. Yéej chājatdih nínahnit, ī weñat pínahdihjeh ī bidna caá. Pánih bidna, tíicanjeh, “Caán túini caá”, queét ī niijná yeh caá. Nin baácdih bóodihjeh ī jenah joiná caá. ²⁰ Obohjeéhtih, jwiítboó jeáboó jumnit pínah caá. Páant jwí jumchah, caanmánt jwí Maáh Jesucristo jwiítidih ebédih ā jéuwát pínahdih páina caá jwí chājap. ²¹ Pánih jéóhna, jwí moh yéejni bácahjidih ā wēpatjīh túut nēmnít, jáap bácah ā chājipna caá. Caán ā wēpatjīh nihadidih ā náahat pah ā jéih yapat túutna caá. Pánih jéihna, ā boopud jéuwát túttimah, ded pah áih bácah ā jummat pah mēntih jwiítidihbēt túini bácah yoobát ā jéih wēhbiipna caá.

Jwí Maáhdih páantjeh weñat

4 Wā déewā panihnitá, yeebdíh búdí wā oina caá. Jesúih doonádih yeebdíh wā bohénachah, nī túi jepahatjidih náhninit, búdí wā wēina caá. Pánih wēinit, yeebdíh búdí wā jenah joiná caá. Pánihna, wā oinitá, jwí Maáhdih nī jwíh jepahatji pah, caandíh nī túi péenaá.

² Evodiadih Síntiquedihbēt nin pah wā wēp wētna caá: Jesúihwā yaádh jumna, míic íj cádahnit, túinijeh ī jumē naáh. ³ Pánihna, wā túi pej jumniá, queét yaáhdih ma teo wáacá, míic ámohnit, túi bíicdih ī jwúb jummat pínah niijná. Queét yaádh, Clemente, bitabēt weém bíicdih yeejép yapna yehna, Jesúih doonádih jwí bohénap jī. Queét yaádhbēt Jesúihwā ī jumchah, Dios áih papélah tólih panihnidih ī wētnadibēt āt daacáp wēt jī. Caán tólihboó páantjeh ájeéh jumnit cáacwā ī wētna daácnī ā jumna caá.

⁴ Jwí maáhwā jumna, yeó jáap jummat pah nī weñeé. Wā jwúb naóhna caá: Búdí nī weñeé. ¹⁵ “Caán túini caá”, nihāt ī niiját pínah niijná, bitadih túi chājnit nī jumē. Jwí Maáh ā jwúb dei jéuwát pínah bahnijeh ā jedhna caá. ^{††}

⁶ Ded pah nī yapna yehna, nī náhni dahwaca bojóo. Náhni dahwacanjeh, Diosdih nihadidih naóhna, ā teo wáacat pínahdih nī wúbú. Nī wúbátjidih ā jepahachah enna, “Túina caá, Paá”, caandíh nī niijí. ^{†7} Páant nī chājachah, yeebdíh Dios búdí ā teo wáacbiipna caá, ded pah yeejép yapna yehna, jīgahcanjeh, nī túi jummat pínah niijná. Bitaboó yeéb nī jīgahcatdih ī beh encan niit.

Túinidihjeh jenah joyát

⁸ Wā déewā panihnitá, nin wā pée naáwát caá. Nin pah jenah joyát caá náahap: Túi yoobópdih jumnidih, Dios ā wēi ennidih, cáacwā “Caán túini caá”, ī niij jenah

† 4:4 1Ts 5.16 †† 4:5 Sal 119.151 ‡ 4:6 Col 4.2-7; 1Ts 5.17-18

joinidihbēt nī jenah joyoó. Túinidihjeh nī jenah joyoó. Cáacwā ī wēi ennidih, yeebút nī wēi jenah joyoó.

⁹ Yeebdíh wā bohéatjidih, ded pah wā chājatjidihbēt náhninit, bíic yoobó nī chājna. Páant nī chājachah, Dios jwiítidih túi jummat túutni nījeéh ā jumbiipna caá.

Caandíh ī wahatjidih Pablo ā wēi naáwát

¹⁰ Bue jwuhna, weemdíh jwúb náhninit, nī teo wáacatdih wā wēina caá. Pánih wēinit, jwí Maáhdih “Túina caá”, wā niijná caá. “Weemdíh īt quíib bue tágaá”, wā niij jenah joicán beé. Játih weemdíh teo wáacuíhna yehna, nīit jéih teo wáacáp taga. ¹¹ Weemdíh nī teo wáacatjidih wēi naóhna, “Bíih weemdíh ā jedhna caá”, wā niijcán caá. “Wā bíbohātjīh wā túi jumna caá”, wāpí niijná caá. ¹² Dawá bíi déedih bíbohna, wā túi jumna caá. Bíi dée bíbohcan yehna, bíic yoobó wā túi jumna caá. Jeémát bíbohna, bíbohcan yehna, wā túi jumna caá. Pánihna, ded pah jumna, dedboó jumna, bíic yoobó wēinit, wā túi jumna caá. ¹³ Ded pah weemdíh ā yapachah yehna, Cristo ā teo wáacatjīh, wā jéih buejána caá. ¹⁴ Pánihni wā jumchah yehna, buewat weemdíh ā jéuwéchah jéihnit, nī teo wáacat ā túina beé.

¹⁵ Túini doonádih bohé jwíhnit, níih baác Macedonia-mant wā bejchah, yeéb Filipos tútchidih moón Jesúihwājeh weemdíh dinero wahnit, nī teo wáacáp jī. Bíih tútchidih moón weemdíh ī teo wáaccan jī. Caandíh nī jéihna caá. ¹⁶ Tesalónica tútchidih wā jum jwuhchah, ^{††} weemdíh teo wáacna, dawá láa nī wahap jī. ^{††17} Páant niijná, dinerodih yeebdíh wúbhna wā chājcan caá. Yeéb bitadih nī teo wáacat jīb Dios yeebdíh ā túi chājat pínahboodíh caá wā náah yacap. Pánih jenah joinít, búdí wā wēina caá. ¹⁸ Epafroditojīh weemdíh nī wahachah, dedé weemdíh ā jedhcan caá. Wā náahat chah nīit wahap tabe. Dioíh mēboó chej jumnidih ī cáo wēhatjidih Dios ā weñat pah, weemdíh nī wēhatjidihbēt ā túi wēina caá. ^{††19} Yeéb Jesucristoíhwā nī jumchah, dedé nī náahatdih jwí íip yeebdíh ā wēhbiipna caá. Caán nihadidih bíbohni jumna, yeebdíh ā jéih túi teo wáacna caá. ²⁰ Yeó jáap jummat pah jwí íip Diosdih jwí weñat dée caá. Páant tíi ā jumē nah.

Pablo ā pée túyat túutat

²¹ Nihat caánboó jumnit Jesucristoíhwā ī túyē naáh. Wājeéh jumnit jwí déewā panihnitbēt yeebdíh ī túyat túutna caá. ²² Nihat ninjīh moón Jesúihwābēt, Roma tútchidih moón ī maáh ā pebh moon yéh bueca, búdí ī túyat túutna caá.

²³ Jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, búdí ā teo wáacanaáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

†† 4:16 Hch 17.1 †† 4:16 2Co 11.9 †† 4:18 Ex 29.18

Colosenses

Pablo queédih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, jwí **ú**ud panihni Timoteojih yeebdih túyat túttna, biíhdih daacát túttnit, nin néodih wã wahna caá. Jesúih túini doonádih naóhni pínah ni-ijná, Dios weemdih ã níwip jī. Yeéb Colosas tútchidih moón Jesúsdi cádahcannitdih wã daác wahna caá. Jwí íip Dios yeebdih oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo Jesúihwãdih ã **ú**bát

³ Yeéb Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwãdihbüt ñi túi oina caá. Caán doonádih joiná, wëinit, Dios, jwí Maáh Jesucristo ípdih yeebdih **ú**bhna, “Queédih ma teo wáacat túina caá, Paá”, jwí **í** niijná caá.

⁵ Yoobópdih jumni naáwát Jesúih túini doonádih jwíih joinít, páantjeh jeáboó ájeéh yeebdih ã jummat tútat pínahdih ñit joyóp taga. Páant ã chãjat pínahdih túi páina, Jesúsdi túi jenah joinít, bita áihwãdihbüt ñi túi oina caá. ⁶ Caán túini doonádih yeéb Colosadih moón ñi jwíih joí láa, “Dios jwiít dih búdí oinit, ã túi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacat pínah dooná yoobópdih tigaá”, ñit níj jéihyep taga. Pánih jéihnit, túi tút **ú**mná caá ñi chãjap. Biíc yoobó chah dawá tútchinadid moonbüt caán túini doonádih joinít, tút **ú**mn béjna caá í chãjap. ⁷ Épafras yeebdih caán túini doonádih át jwíih bohénap wüt jī. † Caán búdí jwí oini, weem páh Cristoíh doonádih naóh cádahcanni ã jumna caá. Pánih bohénit, yeebdih át túi teo wáacap taga, ñi tút **ú**mnát pínah niijná. ⁸ Pánihna, jwí pebhna joinít, ñi túi tút **ú**mnát dih Épafras jwiít dih ã níj naáwáp be. “Túini Espiritu ã teo wáacatjīh Diosdih, ni hat Jesúihwãdihbüt queét í túi oina caá”, ã níjíp be.

⁹ Páant ñi túi chãjat doonádih joinít, yeó jáap jummat pah yeebdih jwí **í** **ú**bh cádahcan caá. “Ded pah yoobópdih bohéat, yoobópdih nihcannidihbüt Túini Espiritu ã teo wáacatjīh queédih ma túi jéihyanaá, ded pah queédih ma náah yacatdih í jéihyat pínah ni-ijná”, jwí **í** níj **ú**bhna caá. ¹⁰ Dios yeebdih ã teo wáacat pínahdih jwí **í** **ú**bhna caá, áihwã jumna, jwí Maáhdih chah jéihnit, ã náahat pah ñi túi chãjat pínah niijná. ¹¹ Nin pahbüt yeebdih jwí **í** níj **ú**bhna caá: “Paá, búdí ma wëpatjīh queédih ma teo wáacá, bita queédih yeejép í chãjachah yuhna, oi cádahcan, biíc yoobó wëinit, í túi jummat pínah niijná. ¹² Meém queédih míihwã pínah mat chãjap taga. Pánih chãjna, ma pebh yeh iiguípna í jwí **í** nichah, ni hat míihwã í bíbo-

† 1:7 Col 4.12; Flm 23

hat pínahdih queédihbüt ma wëhbipna caá. Pánihna, ni hat ma teo wáacatdih jéihnit, meemdih “Búdí túina caá, Paá”, í níj naáh”, jwí **í** níj **ú**bhna caá.

Ded pah jwiít dih Jesús ã teo wáacat

¹³ Diosjeh jwiít iiguípna bejnit déejidih át túi **ú**bp wüt jī. Játih nemépwã í maáh jwiít dih ã wütchah, dëpúat panihpboó jumnit, yéejatdih jwí jéih cádahcap jī. Oboheéhtih, yéejnit jwí jumuchah yuhna, Diosboó ã wëúh, ã oinidih át wën wëhat tútëp wüt jī, jwí yéejatdih ã yohat pínah niijná. Pánih chãjna, jwiít dih dëpúat panihpman **ú**b bacanit, ã wëúh, ã oini ã maáh jumëpna át waadát tútëp wüt jī. ††

¹⁵ Cristo ã íip Diosdih biíc yoobó ã jumna caá. Pánihna, nin baácdih í chãjat pínah játih jumna, ni hat í chãjatjidih maáh ã jumna caá. Oboheéhtih, jwiít cáacwã Diosdih jwí jéih encah yuhna, ã wëúhboó ã íip ded pah ã jummatdih jwiít dih ã jéihyana caá. ¹⁶ Dios ã wütchah, Cristo ni hat **ú**mn jumni pínahdih át jígohanap wüt jī. Jeáboó jumnitdih, nin baácbóo jumnitdih, jwí ennidih, jwí enca naáhdihbüt át chãjap wüt jī. Ni hat ángelwãdih, nin baácdih moón, ni hat í maátadidihbüt át chãjap wüt jī. Pánihna, Cristo ã wüt chah yáacat pínah ni-ijná, ni hatdih át chãjat tútëp wüt jī. ¹⁷ Cristojeh, ni hatdih í chãjat pínah játih jumna, waóhni ã jumna caá. Á wëpatjīh ni hatdih páantjeh ã túi jummat túttna caá. ¹⁸ Ni hat jwiít áihwã áih bácah panihni jwí jumuchah, caánboó jwíih wao dáh panihni ã jumna caá. Caán wënni, jwíih waóh boo pëd jëóhni, ni hatdih maáh yoobát ã jumna caá. ¹⁹ Cristo jwí íip biíc dih biíc bácah panihni jumna, ni hat Dios ã wëpat Cristodihbüt ã jumna caá. Páant ã jummatdih jwí íip át náah yacap wüt jī. ²⁰ Ni hat cáacwã jwí ípdih eníhcan, jwí yéej chãjap wüt jī. Páant eníhcannit jwí jumuchah, jwí íip Cristodih cruzboó át wën wëhat tútëp wüt jī, áih meépjīh ni hat cáacwã jwí yéejat jīb **ú**mnát dih ã jīb chãjat pínah, ájeéh jwí túi jummat pínahbüt niijná. Pánih chãjnit, ni hat jeáboó jumnit, ni hat nin baácbóo jumnitdihbüt caán biíc dih át túi jummat tútëp wüt jī. †††

Cristo jwiít dih ã túi **ú**chah, ded pah jwí jummat

²¹ Yeebüt biíc yoobó Diosdih eníhcannit, yéejnit jumna, caán biíc dih ñit jéih jumcap jī. ²² Oboheéhtih, caandíh ñi eníhcatdih cádahat túttnit, **ú**mn ájeéh biíc dih Dios át jwí **ú**mn jummat tútëp wüt jī. Cristo ã wën

†† 1:13-14 Ef 1.7; 6.12 † 1:16 Ef 6.12 †† 1:17 Jn 1.1-3,18; He 1.2-3 †† 1:18 Hch 26.23; Ef 1.22-23; 4.15; Ap 1.5 ††† 1:20 Ef 2.16

wēhatjīh páant át chājap wət jī. Pánih chājna, ā pehbó yeebdíh jumat tūttnit, “Queét yéejat wihcah, peéh chājat queétdih ā wihcannit”, ā niijbípna caá. ²³ Jesúíh doonádih túi jenah joinít, behnit panihnit jəmna, “Ā niijátji pah, ā pehbó wā jəibínachah, Dios weemdíh túinidih ā wēhbípna caá”, ňi niij jenah jói cádahcah, páant yeebdíh ā wēhbípna caá. Caán túini doonádih nihat tútchinadih moón ĩt joyóp wət yuh jī. Weém Pablobət caán doonádihjeh tigaá wāpí naáwáp.

Jesúíhwādh Pablo ā teo wáacat

²⁴ Jwí yéejatdih yohat tūt niijná, Cristo búdí át yéej chūúp wət jī. Biíc yoobó weembút yeebdíh teo wáacat tūt niijná, wā yéej chūúhna yuhna, búdí wā wēina caá. Jwiít nihat Cristodih teo wēhniit jəmna, biíc yoobó jwí yéej chūúhbípna caá. Cristoíh túini doonádih bohéat tūt niijná, yeejép ā yapat pínah weemdíh páantjeh ā jədih jwəhna caá. Pánihna, yeéb áihwā, áih bácah panihni ňi jəmchah, yeebdíh teo wáacat tūt niijná, weemdíh yeejép ā yapachah yuhna, búdí wā wēina caá. ²⁵ Jesúíhwādh teo wēhni wā jumat pínah niijná, Dios weemdíh ā ňiwip jī. Páant ā ňíwatdih jéihna, nihat yeéb wā déewā nihcannitdih wā túi naóh bohé jibna caá. Yeebút bədcánnit ňi jumat pínah doonádih ňi túi jéihyat pínah niijná, Dios weemdíh páant ā naóh jibat tūt wət jī. ²⁶ Caán doonádih jon játih Dios cáacwādh át naáwát tūt jwəhcap wət jī. Obohjeéhtih, bə áihwādh át túi naóh beedáat tūt wət be, bəca. ²⁷ Caán doonádih ĩ jéih jwəhcah yuhna, “Judíowā nihcannitdihbət búdí wā túi chājibípna caá”, niij jenah joinít, bə áih cáacwādh caandíh át jéihya naáwáp taga. Nin pah caá ā jéihya naáwát: Cristo yeéb áihwā-jééh ā jəmchah, jeáboó chah túyərna ňi jəibíbipna caá. Caán doonádih jéihniit, yeéb wā déewā nihcannitbət ňi túi wēi páina caá.

²⁸ Caán Cristoíh doonádihjeh tigaá nihatdih jwí bohénap. Pánih bohéna, “Yeó jáap jumat pah Cristodih túi péenit, caandíh ňi cádahca bojoó”, queétdih jwípí niij naóhna caá. Dios pehbna jəibínit, “Nit ma wēúdh jəpahnit, caandíh túi péenitji caá”, Diosdih jwí niij naáwát tūt niijná, ā jéihyaatjīh queétdih jwí túi bohéna caá. ²⁹ Pánihna, chəná yuhna, Dios weemdíh búdí ā teo wáacatjīh wāpí teo cádahcan caá.

2 Yeéb Colosas tútchidih moón, Laodicea tútchidih moóníh pínahdihbət búdí wā teona caá. Nihat bita weemdíh jéih jwəhcannitíh pínahdihbət búdí wā teona caá. Páant wā tewatdih ňi jéihyatdih yeebdíh wā náah yacna caá. ¹² Nin panihat pínahdih wā teona caá: Wēinit, míic oinit, túi biícđih ňi jumat pínah, “Dios jwiít-dih búdí ā túi chājibípna caá”, ňi niij jéihyat pínahdih wā náah yacna caá. Dios jon játih ā jéihya jwəhca naáhjidih ňi túi jéihyat pínahdihbət wā náah yacna caá. Caán ā jéihya jwəh canaáhji nin pah caá: Yeéb judíowā nihcannitbət Cristodih jəpahnit, Diosjééh ňi túi jəmbípna caá. ³ Caán Cristo nihatdih ā jéih beedána caá. Pánih jéihni ā jəmchah, ā teo wáacatjīhjeh túi jenah joinít yeéb ňi jəmbípna caá. ⁴ Pánih túi jenah joinít

jəmna, bita yeebdíh túi naóhniit pah ĩ niij yeenachah yuhna, queétdih ňi joyáh bojibípna caá. ⁵ Weém ňijeéh wihcan yuhna, ňijeéh jəmni pah wā jenah joiná caá. Pánihna, Cristodih túi péenit, túi biícđih ňi jumat doonádih joinít, búdí wā wēina caá.

Jwiít Cristoíhwādh ā tūt nəmát tūt

⁶ Épafra Cristoíh túini doonádih yeebdíh ā jwíh bohénachah, túi jəpahnit, “Wā Maáh ma jəmú”, Cristodih ňit niij naáwáp wət jī. ňi jwíh jəpahatji biíc yoobó páantjeh yeó jáap jumat pah caandíh ňi túi péenaá. Pánih péenit, yeó jáap jumat pah caandíh chah jenah joiná, caandíh wēinit, “Búdí ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ňi jəmú.

⁸ ňi túi chāja chaáh! Cáacwā ĩ yee bohéatdih ňi joyáh bojoó. Queét jon játih moón ĩ jenah joyátđihjeh ĩ bohéna caá. Páant ĩ bohéat dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó ĩ wətatđihjeh ĩ bohéna caá. Cristoíhboodih ĩ bohécan caá. †

⁹ Nin pah Cristoíh dooná ā jəmna caá: Caán jwí ĩp biíc yoobó jəmni, Diosjeh tigaá ā jəmər. Páant ā jəmchah yuhna, nin baácboó jwí nihat pah át cáac jəmər wət jī. Cáac yoobát ā jəmchah yuhna, ā ĩp ā wēpat, ā oyat, ā túyatbət caandíh ā jəmna caá. ¹⁰ Yeéb Cristoíhwā jəmna, Dios ā wēpat, ā oyat, ā túyatbət yeebdíhbət ā jəmna caá. Pánihna, ňíh caolihdih dedé ā jədican caá. Caán Cristo nihat maátadih chah maáh ā jəmna caá. ¹¹ Wā déewā Dios ā wətatđidih jəpahat tūt niijná, quehli nah yapat chóodih ĩpí bóod yohna caá. Obohjeéhtih, yeébboó páant ňi chājcah yuhna, Cristoíhwā jəmna, bóod yohnit panihnit tigaá ňi jəmər. ĩ bóod yohat pah ňi yéej chājihat jenah joyát-dih Cristoboó yeebdíh át yohop taga. ¹² Caandíh ňi jəpahachah, daabánit ňit jəmər taga. Pánih daabánit, jwəb pah jəóhna, Jesúsđih ĩ yohat, ā jwəb boo pəd jwəwát pah ā jəmna caá. Páant ā chājat dée pah chājnit, ájeéh biícđih ňi jəmna caá. Pánihna, “Dios ā wəpatjīh Cristodih ā boanachah, weemdíhbət ā wəpatjīh túiniboodíh ā tūt nəmbípna caá”, ňit niij jenah joyóp taga. ††

¹³ Yeéb játih wənnit panihnit jəmna, ňi yéejat jíib iiguípna bejnit pínah ňit jəm jwəhər taga. Obohjeéhtih, bə Cristo ā wən wəhatjīh jwí ĩp yeebdíh ájeéh jənnit pínah át chājap taga. Jwiít nihat jwí yéejatdih át yohop taga. ¹⁴ Moisés ā wətatđidih jwí jəpahcah, jwiítđih peéh chājat át jəmər wət jī. Obohjeéhtih, Cristo cruzboó ňəhniit, jwiítđih ā wən wəhatjīh caán wətatđidih jwí jəpahcat jíib bəedáatđih Dios át yohop wət jī. ¹⁵ Cristo pánih wəna, nemép-wā ĩ naóh yacat wəpatđih dūc wáinit, át yohop wət jī. Pánih yohnit, nemép-wā ĩ maáh biícđih Dios ā yap yohochah, oboh jənnit ĩ jəmna caá. Cristo cruzboó ā wənatjīh queétdih ā yap yohatđih nihatđih jéihyana, Dios queétdih át tíicanap wət jī.

† 1:25 Ef 3.2 †† 2:1 Ap 3.14-22

† 2:8 Gá 4.3,9 †† 2:12 Ro 6.4 †† 2:13 Ef 2.1-5 ††† 2:14 Ef 2.15

Cristoíhwā jəmna, jwí n̄owā ĩ w̄tatjidih jwí jepahcat

¹⁶ N̄i jeémátdih, n̄i babhbatdihb̄ut enna, jópchi jumat pah, widh jumat pah, semana jumat pah, “B̄u Diosdih chah jwí weñat pínah yeó jáapna caá”, niij jenah joicán, n̄i míic wáaccach enna, “Queétdih peéh ch̄jat caá náahap”, bita yeebdíh ĩta niij en tagaá. Páant ĩ niijichah joiná yuhna, páantjeh queétdih n̄i joyáh bojoó. ¹⁷ Dios jon j̄atih moondíh páant ĩ ch̄jat pínahdih át w̄tjip taga, t̄ttimah ded pah Cristo ā w̄n w̄hat pínahdih jwiítdih jéihyaat t̄ut niijná. Obohjeéhtih, b̄u láa Cristo jwiítdih w̄n w̄h̄nit, ā jw̄ub boo p̄d j̄úwátdih jwí t̄i jéihna caá. ¹⁸ Bitaboó nin pah ĩp̄i ch̄jna caá: “Weém oboh jəmni Diosdih wā jéih w̄bhcan caá”, niij jenah joinít, ángelwādih ĩp̄i w̄bhna caá, ĩ w̄bátdih queét Diosdih ĩ jw̄ub naóh yapaat pínah niijná. Bitab̄ut “Oo jumat pah jígohatdih wā enep be. Pánih ennit, weém chah jéihni caá”, ĩp̄i niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ĩ niij jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Pánih j̄m̄nit, “Ded pah jwí ch̄jat biíc yoobó, yeéb n̄i ch̄jcat j̄ib, yeebdíh Dios ā peéh ch̄ja naáh”, yeebdíh ĩ niijichah yuhna, queétdih n̄i joyáh bojoó. ¹⁹ Páant niijnítboó Cristo ā w̄tat pah ch̄jcan, ājeéh ĩ j̄m̄can caá. Obohjeéhtih, jwiítdih āihwā ājeéh j̄m̄nit, āih bácah panihni jwí j̄m̄na caá. Caánboó wao dáh panihni j̄m̄na, jwiítdih ā w̄tna caá. Caandíh jwí jepahachah, Diosboó jwiítdih āp̄i teo wáacna caá, caandíh chah jwí jéihyat pínah niijná. ^{††}

²⁰ Cristo yeebdíh át w̄n w̄h̄p taga, yéej ch̄j cádahnit, t̄iniboodíh n̄i t̄ut n̄umát pínah niijná. Pánih t̄ut n̄umná, Diosdih jepahcannitboó ĩ w̄tuchah, n̄i joyáh bojoó. ²¹ Queét ĩ jenah joyátj̄ih nin pah yeebdíh ĩp̄i niij w̄tna caá: “Caán jeémátdih babhbatdihb̄ut jeémpcan, babhcan, n̄i teoca bojoó”, ĩp̄i niij w̄tna caá. ²² Obohjeéhtih dedétdih jwí jeéméchah, waicanjeh āp̄i b̄udná caá. Pánihna, b̄udní pínahdih cáacwā ĩ jenah joyátj̄ihjeh ĩ w̄tuchah, Dios ā w̄tat pah nihcan, ĩ w̄tat dedé pínah nihcan caá. ²³ Nin pahb̄ut yeebdíh ĩ niij w̄tna caá: “Weém oboh jəmni caá, n̄i niij jenah joyoó”, ĩ niijná caá. ĩh bácahdih yeejép ch̄jnit, yeebdíh b̄ut biíc yoobó ĩ ch̄jat t̄utna yuh caá. Páant ĩ w̄tuchah, jéih beedánit ĩ jenah joyát pah ĩ ch̄jat t̄utna yuh caá. Obohjeéhtih, ĩ w̄tat ā t̄ican caá. Páant cáacwājeh ĩ w̄tat dée nihna, jwí yéej ch̄jatdih jwí cádahíhchah yuhna, jwiítdih ā teo wáaccan caá.

3 Cristo waóh boo p̄d j̄úhni ā j̄m̄chah, yeéb āihwāb̄ut ājeéh boo p̄d j̄úh̄nit panihnit j̄m̄na, ā weñat pínahdih n̄i t̄i jenah joyoó. Caán jeáboó jwí ĩp̄i jéihyepmant bóo b̄wámant ch̄udnit, nihatdih w̄tni caá. ^{†2} Cristoíhwā j̄m̄na, n̄i yéej ch̄jatdih n̄i cádahachah, Diosboó yeebdíh ā wapna caá, páantjeh ājeéh n̄i t̄i jumat pínah niijná. Jeáboó jwí j̄ibínachah, Dios ā w̄h̄ni pínahdih t̄i jenah joinít, nin baácdih bóo yeejépdih n̄i bidca bojoó. ^{†4} Pánihna, Cristo páantjeh jumat t̄utni, jeámant ā jw̄ub dei j̄úwúchah, nihat

† 2:16 Ro 14.1-6 †† 2:19 Ef 1.22; 4.15-16 ‡ 2:20 Ro 6.6-11; Gá 2.19-20; 4.3,9 †† 3:1 Sal 110.1; Mt 22.44; He 1.3 †† 3:2-3 Ro 6.4-11; Col 2.12

caandíh ĩ w̄i naáwáchah, yeéb ājeéh j̄m̄nitdihb̄ut ĩ w̄i naóhbipna caá. ^{††}

Yeéb Cristoíhwā ded pah n̄i jumat

⁵ Cristoíhwā j̄m̄na, j̄atih n̄i yéej ch̄jatjidih n̄i cádahá: N̄i weha mána nihcannitj̄ih n̄i yéej ch̄j cádahá. Nihat n̄i yéej ch̄jihat jenah joyátidihb̄ut n̄i cádahá. Bíí déedih n̄i en ĩnahca bojoó. Bíí déedih búdí bidna, Diosboodíh n̄i jenah joicán caá. ⁶ Bitá pánih yéej ch̄jna, caandíh ĩ yap yohochah ennit, queétdih ĩjna, Dios búdí ā peéh ch̄jbipna caá. ^{†7} Pánih yéej ch̄jnit n̄i j̄m̄ jw̄h̄ji tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, b̄u caán yéej ch̄jatdih n̄i cádahá. Nin pah n̄i ch̄jatdihb̄ut n̄i cádahá: N̄i ĩj jenah joyátidih, t̄bit ĩjnit, n̄i táoh j̄ih̄natdih, bitadih yeejép n̄i jenah joyátidih, bitadih yeejép dooná n̄i naáwátdih, yeejép n̄i wéheatdih, nihat páant n̄i ch̄jatdih n̄i cádahá. ⁹ Pánihna, yeébboó Jesúíhwā j̄m̄na, yéej ch̄jatdih cádahnit, t̄iniboodíh t̄ut n̄um̄nit n̄i j̄m̄p̄ be. [§] Dios yeebdíh páant át t̄ut n̄umát t̄utp̄ taga, caandíh chah n̄i t̄i jéihyat pínah, caán ā jumat pah n̄i jumat pínahb̄ut niijná. ^{§†} Pánihnit j̄m̄na, n̄i míic yeeca bojoó. ^{§††11} Cristo nihat āihwājeéh ā j̄m̄chah, Dios jwiítdih nihatdih biíc yoobó ā enna caá. Pánihna, judíowā, judíowā nihcannitb̄ut, bóodnit, bóodcannitb̄ut, jwíh wéheatdih wéhenit, wéhecannitb̄ut, bohénit, bohécannitb̄ut, teo w̄h̄nit, maáta déeb̄ut jwí j̄m̄chah, dedé pínah nihcan caá. Jwiítdih nihat mácah jwí j̄m̄chah yuhna, Jesucristo nihat āihwājeéh biíc yoobó ā j̄m̄na caá. Caán oboh j̄m̄ni nihcah, caandíhchah chah jenah joyát caá jwiítdih nihatdih náahap.

¹² Pánihna, Dioíhwā, ā ĩónit, ā oinit j̄m̄na, nin pah n̄i ch̄jaá: Bitadih n̄i j̄gah en teo wáacá. “Chah jéihni wā j̄m̄na caá”, n̄i niij jenah joicá bojoó. Bitadih j̄ihcan, ded pah ĩ ch̄jachah yuhna, ĩjcan, t̄inijeh n̄i ch̄jaá. ¹³ Nijeéh j̄m̄nit n̄i náahat pah ĩ ch̄jcah yuhna, ĩjcanjeh, páantjeh n̄i j̄mah bojoó. Nijeéh j̄m̄nit yeebdíh ĩ t̄i ch̄jcah enna, míic ĩjnit, waicanjeh n̄i míic yoobánaá. Jwí Maáh n̄i yéej ch̄jatdih át yohop taga. Páant ā yohat pah yeeb̄ut n̄i ĩjatdih n̄i míic ámoohoó. ^{§†14} Páant wā w̄tat chah yeebdíh nin pah wā w̄tna caá: Bitadih n̄i míic oyoó. Pánih míic oina, nihat biíh wā w̄tatdihb̄ut n̄i jepahbipna caá. Pánih míic oina, biíc weh pah n̄i j̄mbipna caá. ¹⁵ Biíc bácah panihni j̄m̄na, míic j̄ihcanjeh, bita Jesúíhwā biícidih jwí t̄i jumat pínahdih Dios jwiítdih ā náah yacna caá. Páant ā náah yacat pah, yeéb biícidih n̄i t̄i j̄m̄ú. Pánihna, ded pah n̄i ch̄jat pínahdih jenah joinít, “Nin pah ch̄jna, ¿bita Jesúíhwā biícidih páantjeh wā t̄i j̄m̄mi niit?” niij jenah joyát caá náahap. Pánih t̄i biícidih j̄m̄nit, “Ma teo wáacat t̄ina caá, Paá”, Diosdih n̄i niijí.

¹⁶ Cristoíh t̄ini doonádih n̄i t̄i náhninaá. Búdí ā teo wáacatj̄ih ā naáwátdih n̄i t̄i míic bohénaá. Pánihna, míic teo wáacat t̄ut niijná, “¡Ma t̄i jenah joyó chaáh! Páant ma ch̄jachah, meemjéh ma míic yéejabipna caá”, n̄i niij naáwá. Jwí Maáhdih chah jéihyat t̄ut niijná, Salmosj̄ih, w̄i ewatnaj̄ih, T̄ini Espiritu ā w̄h̄ni

††† 3:4 Gá 2.20; Fil 1.21 ††† 3:6 Ef 2.3 § 3:9-10 Ef 4.22 §† 3:9-10 Gn 1.26; Ef 2.10 §†† 3:9-10 Ef 4.24 §† 3:13 Ef 4.2,32

ewatnajihbət biícđih ñi eweé. Caandih búdí wëinit, “Téina caá, Paá”, Diosdih ñi niíj wëi eweé. ¹⁷ Jwí Maáh Jesúsđih ñi weñaat tútət niijná, ded pah chájna, ded pah naóhna, túinijeh chájnit ñi jəmúú. Cristo á teo wáacatjĩh jwí íip Diosdih úúbhñit, “Téina caá, Paá”, caandih ñi niijí. †

Ded pah Jesúhwa biícwá ĩ jumat

¹⁸ Yeéb áa jəmñit yaádh, ñi weha mánadih ñi túi jepahaá. Páant tigaá chájat náahap jwí Maáh Cristoíhwa yaádhđih. ^{††19} Yeéb áa jəmñit neonáboó ñi weha mána yaádhđih ñi túi oyoó. Pánih oinit, jëihcanjeh, túi waóhñit, queéđđih túinijeh ñi jəmúú. ‡

²⁰ Yeéb ĩ wehbət ñi mánadih yap yohcannit míicjeh ñi jəmúú. Páant ñi jəmúchah ennit, jwí maáh yeebdíh á wëibipna caá. ^{††21} Yeéb ĩ mánabət ñi wehdih páantjeh ñi jëihca bojoó. Pánih jëihñit, íjanit, queéđđih búdí ñita jígaha tagaá. “Í enechah, weémboó wá túi chájcan nacaá”, ĩta niíj jenah joi tagaá. ‡

²² Yeéb teo wëhñit ñi maátadih ñi túi jepahaá. “Caán á enechahjeh, wá túi teobipna caá, weemdíh á wëi enat pínah niijná”, ñi niíj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesúsđih weñaíhna, ñi maátadih yeecanjeh, ñi túi jepahaá. ²³ Yoobópdih yeéb Cristoíh-wá jəmna, caandih túi jepahñit ñi jəmúú. Nin baáđđih moón ñi maátadih jepahna, Cristodihbət jepahñit ñi jəmúú. Ded pah ñi maáta ĩ wətət pah yabhcanjeh, ñi túi teweé. ²⁴ Páant ñi jepahat jíib Cristoboó yeebdíh á túi chájbiipna caá. “Wá pebhboó ñi juyúchah, yeebdíh túinidih wá wëhbipna caá”, jwí Maáh á niijátji pah á wëhbipna caá. Caandih yeéb ñi túi jéihna caá. Jwí Maáh Cristodih yeéb teo wëhñit ñi jəmna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, det túi chájcanñitđih biíc jədhdət wihcan, jwí Maáh á peéh chájbiipna caá. ‡††

4 Yeéb maátaboó, ñi pebh moondíh ñi túi wáyaá. Yeebdíhñit Dios ñi Maáh ded pah ñi chájachah, ápi enna caá. Páant á enatđih túi náhninit, á náah yacat pah yoobópdih ñi pebh moondíh ñi túi chájjaá. ‡††

Nihat queét Jesúhwa ded pah ĩ jumat

² Túi jenah joinít, yeó jáap jumat pah Diosdih ñi túi úúúbú. Pánih úúúbhñit, á jepahat pínahđih jéihñit, “Weemdíh mapí túi chájna caá, Paá”, caandih ñi niijí. ³ Jwiítđihbət ñi úúúbú. Cristoíh túini dooná, cáacwá ĩ jéih jwuhca naáhdih bohéna, queéđđih jwí túi jéihyaat pínah niijná, jwí íipđih búdí ñi úúúbú. Páant wá bohéat jíib bəə nemat mēúboó wá jəmna caá. Pánihna, det weemdíh enedih jwinítđih Dios naáwáđđih wá túi naáwát pínah niijná, ñi úúúbət pínahđih wá náahna caá. Páant naáwát tigaá Cristo weemdíh á wətət. ⁵

⁵ Jesúsđih jepahcannitjééh jəmna, áih túini doonáđih queéđđih ñi naáwáchah, ĩ joyát pínah niijná, yéej cháj-

† 3:17 Ef 5.19-20 †† 3:18 Ef 5.22; 1P 3.1 ‡ 3:19 Ef 5.25; 1P 3.7 †† 3:20 Ef 6.1 ‡† 3:21 Ef 6.4 ††† 3:25 Dt 10.17; Ef 6.5-9 ††† 4:1 Ef 6.9 § 4:3-4 Ef 6.18-20; Fil 4.6

canjeh, Dios á náahat pah ñi chájjaá. ^{5†6} Bitadih míic wéhena, túinijeh ñi naáwá. Páant ñi naáwáchah, túi wëi joinít, jéihíhna, yeebdíh ĩ úúúbh joibípna caá. Páant ĩ úúúbh joyóchah, queéđđih ñi túi jéih jepahbipna caá.

Pablo á péé túyat tútət

⁷ Jwí úúúđ panihni, jwí oini Tíquico, Cristoíh túini doonáđih bohéna, jwiít biícđih teo cádahcanni á jəmna caá. Nin wá daácnidih úúú bejna, ñi pebhna jëibínit, nihát wíih doonáđih yeebdíh á naóhbipna caá. ^{5††8} Ded pah wá jumatđih yeebdíh naóhñit, ñi jígahatđih á yayaát pínah niijná, ñi pebhna caandih wá wahna caá. ^{5†9} Tíquicodih pej jəm bejni pínah wá oini, wá úúúđ panihni Onésimodihbət wá wahna caá. Caán ñíih tútchidih bóo, Cristodih cádahcanni á jəmna caá. Pánihna, queét chénat pah jwiít ninjĩh ded pah jwí yapatđih yeebdíh ĩ naóhbipna caá. ^{5††}

¹⁰ Aristarco, nemat mēúboó wájeéh jəmni, yeebdíh á túyat tútətna caá. Bernabé baih Marcosbət á túyat tútətna caá. Áih doonáđih játih wáát wahap ĩ. Pánihna, ñi pebhna á jëibínachah, caandih ñi túi wëi jwááa. ^{5††11} Jesús “Justo”, ĩ niijnibət yeebdíh á túyat tútətna caá. Nit biíc peihcannitjeh caá wá déewá yoobát pohba weém biícđih Dios naáwáđđih ĩ bohéna caá, Cristodih cáacwá ĩ jepahat pínah niijná. Queét weemdíh túi teo wáacñit ĩ jəmna caá. ¹² Épafras, ñijeéh jəmni, yeebdíh á túyat tútətna caá. Caán Cristodih teo wëhñi mən tigaá. Pánih jəmñit, Diosdih úúúbhna, yeebdíh búdí ápi úúúbhna caá, “Ded pah á niijátji pah Dios weemdíh á túi chájbiipna caá”, niíj jéihna, Diosdih túi péenit, á náahat pah ñi chájat pínah niijná. ^{5††13} Yeebdíh yoobópdih wá naóhna caá. Caán yeebdíh ápi úúúbh cádahcan caá. Laodicea tútchidih moondíh, Hierápolis tútchidih moondíhñit búdí ápi úúúbhna caá. ¹⁴ Jwí oini Lucas, cohni cáacbət yeebdíh á túyat tútətna caá. Demas yuh bəca á túyat tútətna caá. ^{5††}

¹⁵ Jwí déewá Laodicea tútchidih moón búdí ĩ túyə naáh. Ninfabət mi túyə naáh. Jesúhwa míih mēúboó míic wáacñitbət ĩ túyə naáh.

¹⁶ Nin wá wahni néodih ñi míic bohé péenit, Laodicea tútchidih moondíhñit ñi wahaá, queébtət ĩ míic bohéat pínah niijná. Queéđđih wá wahni néodihbət, yeebút ñi míic bohénaa. ^{5††17} Arquipodih nin pah ñi niíj naáwá: “Jwí Maáh Jesús meemdíh á wətətji pah ma péanaa”, ñi niijí. ^{5††}

¹⁸ Weém Pablo, wíih téihyaíhñeh nin túyat tútətđih wá daácna caá. Yeebdíh búdí wá túyat tútətna caá. Nemat mēúboó wá jumatđih náhninit, weemdíh búdí ñi úúúbú. Dios yeebdíh oinit, búdí á teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wá naáwát.

Pablo

§† 4:5 Ef 5.16 §†† 4:7 Hch 20.4; 2Ti 4.12 §† 4:8 Ef 6.21-22 §†† 4:9 Flm 10-12 §† 4:10 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; Flm 24 §† 4:12 Col 1.7; Flm 23 §†† 4:14 2Ti 4.10,11; Flm 24 §†† 4:16 Ap 3.14-22 §†† 4:17 Flm 2

1 Tesalonicenses

Pablowā queédih ī túyat tútat

1 Weém Pablo, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwī īp Dioíhwā, jwī Maáh Jesucristoíhwābēt űi j̄m̄uchah, nin n̄odih biíhdih daacát tút̄nit, yeebdíh wā wahna caá. Weém, Silvano, Timoteoj̄h, jwiít biíc peihcannit yeebdíh búdí jwī túyat tút̄na caá. Jwī īp Dios yeebdíh oinit, ā teo wáaca naáh, űi túi j̄mat pí-nah niijná. †

Tesalónicadih moón ī tút̄ n̄umát

2 Diosdih úbhna, “Míih Tesalónicadih moón ī tút̄ n̄umát̄ji ā túina caá, Paá”, jwīp̄i niijná caá. **3** Yeebdíh náhninit, Diosdih nin pah jwī níj úbhna caá: “Paá, míih Tesalónicadih moón meemdíh túi jenah joinít, ma weñat pínahdih īp̄i chājna caá. Meemdíh oinit, bitadihbēt oina, queédih īp̄i túi teo wáacna caá. Jesucristo ā jw̄ub dei j̄úwát pínahdih túi wēi páinit, meemdíh ī cádahcan caá”, jwī niijná caá. Páant űi j̄matdih búdí wēinit, Diosdih “Túina caá, Paá”, jwīp̄i niijná caá. **4** Jwī déewā panihnitá, Jesucristoíh túini doonádih yeebdíh naóhna, oboh j̄m̄ni naáwát nihcan j̄i. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā wēpat̄j̄h yeebdíh jwī naáwáp j̄i. Páant jwī naáwáchah, Túini Espiritu yeebdíh ā teo wáacap j̄i, jwī naáwát̄dih joinít, űi jepahat pínah niijná. Páant űi jepahachah, Dios yeebdíh oinit, áihwā pínah ā űiwatdih jwī jéihna caá. űijeéh j̄m̄nit, yeebdíh jwī túi teo wáacat̄jidih yeebút űi jéihna caá.

6 űijeéh j̄m̄na, ded pah jwī chājat̄jidih ennit, jwī Maáh Jesucristo ded pah ā j̄mat̄ji doonádihbēt jéihnit, yeebút biíc yoobó űi chājna caá. Jesúih túini doonádih joíhcan ij̄na, bita yeebdíh yeejép ī chā-jachah ȳhna, Túini Espiritu yeebdíh ā teo wáacachah, yeebboó wēinit, Diosdih űi túi joyóp j̄i. ††7 Páant űi j̄mat doonádih joinít, nihat űiíh baác Macedonia baác̄dih moón, nin baác Acaya baác̄dih moón Jesúihwā űi j̄mat pah m̄ntih tút̄ n̄umná caá ī chājap. **8** Pánihna, jwī Maáh Jesúih doonádih jepahnit, űi túi tút̄ n̄umát̄ji doonádih joinít, bitabēt jwī Maáhdih it jepahap wēt j̄i. űiíh baác̄dih moón, Acaya baác̄dih moon-jéhbēt nihcan, nihat baác̄dih moón Diosdih űi túi jepahat doonádih it joyóp wēt j̄i. űi wēt yána caá. Jwiítboó űiíh doonádih queédih jwī naóh jw̄hcah, queét j̄atih itát joyóp tabe. **9** Pánihna, űi tút̄ n̄umát̄ doonádih jwī naáwát déedih, yeéb jwiít̄dih wēi jwāáhnit, űi túi joyát̄jidih īp̄i jwāáh naáwáp j̄i. űi p̄pninadih úbh cá-dahnit, Dios yoobát̄dihjeh wēi úbhnit, ā w̄tatdih űi

túi jepahat̄jidihbēt īp̄i naáwáp j̄i. **10** Dios w̄úh jeámant ā jw̄ub dei j̄úwát pínahdih űi túi páñat̄dihbēt īp̄i naáwáp j̄i. Caán Jesús w̄nnijidih ȳhna, Dios āt booanap taj̄i. Caan tígaá Dios yeejép yoobát ā peéh chājat̄ déedih jwiít̄dih ā túi úbna caá.

Tesalónicadih j̄m̄na, ded pah Pablo ā j̄mat̄ji

2 űijeéh j̄m̄na, yeebdíh jwī bohénachah, túi wēi joinít, űi jepahap j̄i. Páant űi jepahachah, jwī tewat oboh j̄m̄ni nihcatdih űi jéihna caá. **2** “Pablowā jwiít̄dih enedih ī j̄úwát pínah j̄atih, Filipos tút̄chiboó ī bohénachah, ij̄nit, caán tút̄chidih moón queédih yeejép ī chājap j̄i”, yeebboó űi níj náhnina nacaá. Obohjeéhtih, Filiposdih moón jwiít̄dih yeejép ī chājachah ȳhna, úmcanjeh, Jesúih doonádih yeebdíhbēt naáwádih jwī j̄ibínap j̄i. Biquína űiíh tút̄chidih moón maáta jwiít̄dih ī naóh cádahat tút̄uchah ȳhna, Dios ā teo wáacat̄j̄h Jesúih doonádih yeebdíh jwī túi naáwáp j̄i. ††3 “Pablowā yoobóp̄dih ī naóhcan caá. Yeebdíh pánih bohéna, queédih űi weñat pínahdihjeh ī bidna caá”, biquína ī níj yeena caá. **4** Obohjeéhtih, Dios jwī jenah joyát̄dih jéihni nin pah ā níj naáwáp j̄i: “Jesúih túini doonádih ī naáwát pínah niijná, Pablowádih wā wahbipna caá”, ā niijp̄ j̄i. Pánihna, caandíh naóhna, “Pablowā túi chājnit caá”, bita ī níj jenah joyát̄ pínahdih jwī bidcan caá. Diosboó “Í túi chājna caá”, ā niijat̄ pínahdihjeh bidnit, Jesúih doonádih jwī naáwáp j̄i. ††5 Pánihna, yeebdíh naóhna, túini niijat̄ pah niicán, űiíh bií déedih náhcan, ded pah jwī bohéat̄jidih űi jéihna caá. Diosbēt páant jwī chājat̄jidih ā jéihna caá. **6** “Pablowā chah jéihnit caá”, yeéb, bitabēt űi níj jenah joicát̄ pínah niijná, yeebdíh jwī bohénap j̄i. **7** Jesucristoíh túini doonádih yeebdíh naáwát tút̄na, Dios ā wahnit j̄m̄na, yeebdíh búdí jwīta jéih wēt tagaá. Obohjeéhtih, pánih w̄tcan, búdí oinit, chaíhjah bohéna, yeebdíh jwī yójahcap j̄i. Nomanih mi w̄úhdih túinijeh mi en dawát pah yeebdíh jwī bohénap j̄i. **8** Yeebdíh búdí oinit, wēina, nihat yeó jáap j̄mat pah túini doonádih jwī naáwáp j̄i. Bita jwiít̄dih ī mao yohíhatdih jéihna ȳhna, yeebdíh jwī teo wáac cádahcap j̄i. **9** “Jw̄jeéh ī j̄m̄ láa, íih bácah ā ch̄unáchah ȳhna, búdí ī tewep j̄i”, űi níj náhnina nacaá. “Baáb jéenat pínah j̄atih teo jw̄ihnit, péú nihat yeó jáap teo táah bejnit, chei tac yoob póhba īp̄i teo cádahap j̄i. Pánihna, Dioíh túini doonádih naóhnit, jwiít̄dih tac b̄egáihcan, ī jeémát̄ pínahdih j̄ib chājat̄ tút̄ niijná, búdí ī tewep j̄i”, űi níj jéihna caá. ††

† 1:1 Hch 17.1 †† 1:6 Hch 17.5-9

‡ 2:2 Hch 16.19-24; 17.1-9 †† 2:4 Gá 1.10 †† 2:9 Hch 18.3; 2Ts 3.8

¹⁰ “Jwíjeéh jəmna, Dios ã weñat pínahdihjeh chājnit, t̄í t̄í jəmɲp j̄i”, ñi niíj jéihna caá. Diosb̄t caandíh ã jéihna caá. Pánihna, bita “Pablowã yeejép t̄ jəmɲp j̄i”, t̄ jéih niijcán caá. ¹¹ “Jwiít nihadidih túinijeh t̄ bohénachah, jwí t̄í joyóp j̄i. Biquínadihb̄t jwiítidih t̄ naáwáp j̄i. Ded ã wehdih ã t̄í bohéat pah jwiítidih t̄ t̄í naáwáp j̄i. Dios ã weñat pínahdih ded pah jwí chājat pínah niijná, búdí t̄ bohénap j̄i”, ñi niíj jéihna caá. Dios yeebdíh ãt ñíwip wɲt j̄i, áihwã jəmɲnit, ájeéh ã maáh jəmɲpboó ñi jemat pínah niijná. Páant yeebdíh jwí bohéatjidihb̄t ñi quíib b̄ɲdcán nacaá.

¹³ Pánihna, yeebdíh jwí naáwátidih ñi t̄í jepahachah náhninit, búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwípr̄i niijná caá. Á naáwátidih yeebdíh jwí bohénachah, nin pah ñi niíj jenah joyóp j̄i: “T̄ jenah joyátj̄ihjeh naóhna t̄ chājan caá. Dios naáwát yobát jwiítidih bohéna caá t̄ chājan”, ñi niíj jenah joyóp j̄i. Pánih jenah joiná, caán naáwátidih joinít, Jesúsdi h jepahna, túiniboodíh t̄ɲt n̄ɲmna caá ñi chājan. ¹⁴ Judea baácdih moón Dioíhwã t̄ jemat pah yeebb̄t biíc yoobó ñi jəmna caá. Dios ã wahni Jesucristodih queé t̄ jepahat j̄ib, íih baácdih moón judíowã, queé t̄dih yeejép t̄ chājan j̄i. Pánihat pah m̄ntih, yeebb̄t Jesúsdi h ñi jepahat j̄ib, íih baácdih moonjéh yeebdíh yeejép t̄ chājan taga. ¹⁵ Queé t̄ judíowã jon j̄atih Dios naáwátidih naóh yapanitjidih yehna niijná, t̄t mao yohop taj̄i. Túttimah, jwí Maáh Jesucristodihb̄t t̄t mao yohop taj̄i. Túttimah, Dios naáwátidih ñi joicát pínah niijná, jwiítboodíh íih t̄tchimant t̄ bacanap j̄i. Pánih chājna, Diosdih búdí íjanit, nihadidihb̄t t̄ eníhcan caá. ¹⁶ Judíowã nihcannit iiguipna t̄ bejat déedih náahcan, Jesúsdi h doonádih naáwátidih jwí bejehchah, judíowã jwí naáwátidih t̄ j̄ahíhip yeh j̄i. Pánihna, Diosdih yehna t̄ niiját j̄ib, íjanit, Dios queé t̄dih búdí ã peéh chāj bipna caá.

Pablo Tesalónicadih moondíh ã jwúɲb eníhat

¹⁷ Yeebdíh wã cádah j̄ɲwúchah, wíih caolih ñijeéh ã páñap be. Maátcanjeh ñijeéh wihcan yehna, yeebdíh búdí jwí bidip be. ¹⁸ Pánihna, búdí oina, yeebdíh enedih jwí jwúɲb bejhip yeh be. Weemjéh dawá láa yeebdíh búdí enedih wã bejíchah yehna, Satanás jwí jib bejatidih ã j̄ahap j̄i. ¹⁹ Yeebdíh Jesúsdi h doonádih jwí naáwáchah, ñi t̄í joyátjidih náhninit, búdí jwí wēina caá. Jwí Maáh Jesús ã jwúɲb dei j̄ɲwúchah, ñi jepahatjidih jenah joinít, búdí wēina, “Jwí naóhni t̄íni doonádih t̄ t̄í jepahap j̄i”, Jesúsdi h jwí niíj naóhbipna caá. ²⁰ Pánihna, yeebdíh jwí naáwáchah, ñi jepahatj̄i j̄ib, jwí Maáh jwiítidih ã wēi naáwátidih jéihnit, jwiítb̄t búdí jwí wēina caá.

Timoteodih ã wahat

3 Pánihna, yeebdíh búdí náhni dahwanit, yeebdíh ã enat pínah niijná, Timoteodih ñi pebhna jwí wah bojop be. Caán jwí ɲɲd panihni, weemdíh pej jəmni, Cristoíh t̄íni doonádih ãpr̄i naáwáp j̄i. Diosjeh caandíh

† 2:14 Hch 17.5 †† 2:15 Hch 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12

ã wahachah, weemdíh búdí ã teo wáacap j̄i. Pánihna, yeebdíh ã bohéat pínah niijná, ñi pebhna caandíh wahni, Atenas t̄tchiboó biícjeh wã páñap j̄i. ³ Jesúsdi h ñi jepahatj̄i j̄ib bita yeebdíh yeejép t̄ chājachah yehna, Diosdih ñi cádahcat pínah niijná, yeebdíh wã bohéat t̄ɲt j̄i. “Jesucristodih jwí jepahachah, jwí t̄ɲt n̄ɲmátidih íjanit, áihwã nihcannitboó jwiítidih yeejép t̄ chāj bipna caá”, jwí niíj jéihna caá. ⁴ Ñijeéh jəmna, páant jwí yapat pínahdih dawá láa yeebdíh jwí naáwáp j̄i. B̄ɲ jwí naáwátj̄i pah ã yapatidih ñi jéihna caá. ⁵ Pánihna, ded pah ñi jematidih búdí jéihíhna, Timoteodih wã wahap j̄i. “Nemépwã t̄ maáh queé t̄dih ã yee naáwáchah, ¿queé t̄boó caandíh yehna t̄ niijná níit? Yehna t̄ niijcáh, nihadidihb̄t jwí bohéat búdí jwí tewatj̄i b̄ɲdnó ã jumbipna caá”, wã niíj jenah joyóp j̄i.

⁶ B̄ɲ Timoteo, ñi pebhboó j̄uibínij̄i, ã jwúɲb j̄ɲɲp j̄i. Jwúɲb j̄uinít, “Nihat Tesalónica t̄tchidih moón weemdíh búdí t̄ túyat t̄ɲtɲp be. Queé t̄ Dios naáwátidih t̄í joiná beé t̄ chājan be. T̄í joiné, Diosdih búdí oinit, t̄ míic t̄í oina beé. Yeebdíh náhninit, búdí wēinit, yeebdíh t̄ bidna beé. Yeé b̄ queé t̄dih bidnit, búdí enedih ñi bejihat pah m̄ntih, queé t̄b̄t yeebdíh t̄ bidna caá”, weemdíh ã niíj naáwáp j̄i. ⁷ Páant ã niíj naáwáchah, yeebdíh jwí náhni dahwaat ã yayáh bejep j̄i. Yeé b̄ Dios naáwátidih jepahnit, ñi t̄í jemat doonádih joinít, bita jwiítidih yeejép t̄ chājachah yehna, búdí jwí wēina caá. ⁸ Yeé b̄ jwí Maáh Jesúsdi h ñi t̄í péenachah, jwíih caolih búdí ã wēina caá. ⁹ Pánihna, “Paá, ma teo wáacatj̄ih queé t̄ Jesúsdi h t̄ t̄í péeatidih jéihna, búdí wã wēina caá. Páant weemdíh ma weñaat ã túina caá”, Diosdih wã niijná caá. ¹⁰ Pánih wēinit, yeó jáap, cheib̄t Diosdih búdí jwí ɲɲbhna caá, yeebdíh enat t̄ɲtɲna, jwiítidih ã wahat pínah niijná. Yeé b̄ Jesúsdi h ded pah ñi t̄í chājan pínahdih beh joyát yeebdíh páantjeh ã j̄ɲhdɲchah, ñi pebhna jwúɲb bohénadih jwí bejíchah caá.

¹¹ Yeebdíh jwúɲb enedih jwí bejat pínah niijná, Satanás ã j̄ahat panihatidih t̄ yohat pínahdih jwí íip Diosdih, jwí Maáh Jesucristodihb̄t búdí jwí ɲɲbhna caá. ¹² Pánih ɲɲbhna, jwí Maáh yeebdíh ã teo wáacat pínahdih jwí ɲɲbhna caá, chah míic oinit, nihadidihb̄t ñi oyat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh búdí jwí oyat pah m̄ntih, yeebb̄t biíc yoobó ñi oyat pínahdih wã náah yacna caá. ¹³ “Paá, queé t̄dih ma t̄í teo wáacá, ma weñat pínahdihjeh t̄ chājan pínah niijná”, jwí niíj ɲɲbhna caá. Páant ã teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo nihadidihb̄t áihwãjeéh jwúɲb dei j̄óhnit, Jesúsdi h íip Diosdih nin pah ã niíj naóhbipna caá: “Queé t̄íni t̄ j̄ɲmɲchah, queé t̄dih dedé peéh chājan pínah ã wihcan caá”, ã niijbipna caá.

Dios ã weñat pínahdih ded pah t̄ chājan

4 B̄ɲ biíh bohéatidih yeebdíh jwí naáwát t̄ɲt caá. Ñijeéh jwí jəm láa, Dios ã weñat pínahdih ded pah ñi chājan pínahdih jwí bohénap j̄i. Páant jwí bohéatjidih ñit quíib b̄ɲdcáp taga. Páant ñi chājan chah ñi t̄í jepahatidih yeebdíh búdí jwí náah yacna caá.

‡ 3:1-2 Hch 17.15 †† 3:6 Hch 18.5

² Jwí Maáh Jesucristo ded pah ã wɛtatjidihjeh yeeb-dih jwí naóh yapaatdih ñi tɛi jéihna caá. ³ Nin pah ñi jɛ-mat pínahdih Dios ã náah yacna caá: Diosdih jepah-cannit ã jɛmat pah yeebbút ñi jɛmca bojoó. Ñi áa nih-cannitjĩh yeejép ñi chãjca bojoó. ⁴ Dios ã enechah, cáacwãbɛt ã enechah, ñi tɛi áa jɛmɛú. Pánih áa jɛmnit, mijeeh ñi tɛi jɛmɛú. ⁵ Diosdih jéihcannit ã áa nihcan-nitjĩh ãpĩ metna caá. Obohjeéhtih, yeéb Diosdih jéihnit-boó páant ñi chãjca bojoó. Ñi weha mána yaádhjeéh tɛiniijeh ñi jɛmɛú. ⁶ Mijeeh bóojeéh jɛmnihdih ñi déuc wái metca bojoó. Dios nihat ñi chãjatdih jéihnit, páant ñi chãjat jíib búdí ã peéh chãjbipna caá. Jon ñi pebh jɛibínitji caandíh búdí jwí bohénap jĩ. ⁷ Dios jwiít-dih íi náah chãjatdih wɛtcan, tɛiniijeh jwí jɛmat pínahdih át wɛtɛp wɛt jĩ. ⁸ Bɛtéh wã naáwát-dih weemjéh wã wɛtat nihatan beé. Dios yeebdíh páant ã wɛtatdih wã naóh yapanap be. Pánihna, ded caandíh yehna niijná, weemdíh nihatan, Diosboodíh ã yap yohna caá. Caán caá Túini Espíritudih yeebdíh wũhni.

⁹ Bɛɛ míic oyatdih yeebdíh bainí wã naáwát túut caá. “Ñi míic oyoó”, Dios ã niij wɛtatdih joinítji caandíh túi jepahna caá ñi chãjap. Pánih jepahna, nihat ñiíh baác Macedoniadih moón Jesúihwãdih yeéb ñi túi oina caá. Pánih míic oinit, chah míic teo wáacnit ñi jɛmɛú.

¹¹ Pánih míic oina, bíicdih tɛiniijeh ñi jɛmɛú. Míic jũih-can-jeh, bitadih yeejép táoh naóhcan, bita ã tewatdih tɛbit ñi en naóhca bojoó. Yabhcan-jeh, ñi túi teweé. Pánih teonit, bitaíh bíi déedih, ñih jeémát-dihbɛt tɛbit ñi ɛúbh tac bɛugáca bojoó. Pánih wɛtatdih jáant-jeh yeebdíh jwí naáwáp jĩ. Caandíh ñi jepahachah, Diosdih jéihcannitboó yeebdíh ennit, “Queét túi chãjnit caá”, ã niijbípna caá.

Jesucristo ã jwúub dei jũúwúchah, ded pah ã yapat pínah

¹³ Bɛɛ, jwí déewã panihnitá, Jesúihwã ã wɛnɛchah, ded pah ã yapat pínahdih yeebdíh jwí naáwát túut caá, tɛbit ñi jígahcat pínah niijná. Jesucristo ã wɛnat túttimah, Dios caandíh át jwúub boonanap tajĩ. Caan páh mɛntih jwiít áihwã jwí wɛnat túttimah, jwiít-dihbɛt ã jwúub boonachah, Jesús ã jɛmɛpboó ájeéh jwí túi jɛmbipna caá. Páant jwí yapat pínahdih ñi tɛi náhni-naá. Pánih náhninit, Jesúihwã, ñi oinit ã wɛnat túttimah, ñi bidna yɛhna, tɛbit ñi jígahca bojoó. Bita Jesús-dih jepahcannit, Jesúsjeéh ã wihcan níit. Pánihna, ã oinit ã wɛnat túttimah, ã jwúub míic encat pínahdih jéihna, búdí jígahnit, ã moh yéejna caá. Obohjeéhtih, Jesús-dih jepahcannit ã jígahat pah yeéb ñi jígahca bojoó.

¹⁵ Nin pah Jesús-jeh ã naáwátjidih yeebdíh jwí naóh yapana caá: *“Queét wíihwã wɛnnitji ã boo pɛd jũúwát pínah jãtĩh, wɛncannit ã waóh púuh laab béj páican níit”*, Jesús át niijp wɛt jĩ. ¹⁶ Nin pah ã yapbipna caá: *“Ñi púuh laáb jũúwú”*, Jesús ã niij ejatdih, ángelwã ã maáh búdí ã ejatdihbɛt jwí joibípna caá. Dios ã wũhni póojat nahjĩh ángelwã ã maáh ã póojochah, jwí joibípna caá. Páant ã yáanachah-jeh, jwí Maáh Jesucristo ã jwúub dei jũúh-bipna caá. Páant ã dei jũúwúchah, áihwã wɛnnitji,

Jesús ã boo pɛd jũúwátji pah mɛntih, ã boo pɛd jũúh-bipna caá. Queét ã boo pɛd jũúwúchah, jwiít áihwã wɛncannit, ãjeéh wáac jɛibínit, wɛpɛp púuh laab béjnit, mah tólíhna nihat bíicdih jwí Maáh Jesús-dih jwí jwááh-bipna caá. Pánihna, jwiít nihat bíicdih Jesúsjeéh páant-jeh jwí jɛmbipna caá. ¹¹⁸ Pánihat pínahdih jéihnit, yeéb bitadihbɛt jwúub naóh yapanaá, Jesúihwã wɛn-nitdih tɛbit ã jígahcat pínah niijná.

5 Bɛɛ, wã déewã panihnitá, Jesúihwã wɛnnit ded pah ã yapat pínahdih ñi jéihna caá, bɛca. Obohjeéhtih, débólih Jesucristo ã jwúub dei jũúhni yeó jáap pínahdih jwiít cáacwã jwí jéihcan caá. “Náhnichah, nɛmni ã juyát pah jwí Maáh Jesucristo ã jwúub dei jũúh-bipna caá”, yeebjéh ñi niij jéihna caá. Páant ñi jéih-yechah, wã jwúub naóhcan níit. ¹¹³ Diosdih jepahcannit nin pah ã niijbípna caá: “Bɛɛ túini láa caá. Cáacwã ã míic maocah, ɛmcan-jeh, jwí túi jɛmna caá. Yeejép yapat jwiít-dih ã wihcan níit”, ã táoh niijbípna caá. Páant ã niijchah-jeh, caandíh ã jepahcatji jíib, Jesús peéh chã-jadiah ã jwúub dei jũúh-bipna caá. Yaádh ã weép jáaat dée pah ã jɛmbipna caá. Wɛdɛ jɛmnihi mi weép jáanachah, caán tɛbatdih mi jéih jweicán caá. Pánihat pah Jesucristo ã jwúub dei jũúwúchah, caandíh jepah-cannitji ã yéejat jíib ã jéih jweicán níit. ¹⁴ Obohjeéhtih, wã déewã panihnitá, yeébboó dɛpúnap panihpboó jɛmcan, baabáp panihpboó ñi jɛmna caá. Jesús-dih jepahcannit, bita ã encat pínah niijná, dɛpúnapboó yeejép ãpĩ chãjna caá. Obohjeéhtih, yeébboó páant ñi chãjcan caá. Pánihna, náhnichah nɛmni ã waád juyát pah, Jesús ã jwúub dei jũúwúchah, ñi wáhi bejcan níit. Yeebdíh peéh chãjadiah jũúhna ã chãjcan níit. ⁶ Jwiít Jesúihwã jɛmna, caandíh jéihcannit ã chãjat pah jwiít-dih chãjcat caá náahap. ɛonit panihnit jɛmna, ded pah nin baácboó ã yapatdih queét ã jéihcan caá. Obohjeéhtih, jáanit panihnit, “¿Dios ã weñat pínahdih chã-jat túut niijná, ded pah wã chãjbi?” niij jenah joyát caá jwiít-dih náahap. “Waícan-jeh Jesucristo ã jwúub dei jũúh-bipna caá”, niij náhninit, túi chãjat caá náahap. ⁷ Jesús-dih jepahcannit, dɛpúát panihpboó jɛmna, ɛonit panihnit caandíh ã joicán caá. “Jesús ã jwúub dei jũúhcan níit”, niij jenah joinít, ã weñat pínahdih-jeh chãjnit, ãpĩ babh máihna caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiít baabáp panihpboó jɛmnitdih Dios naáwát-dih túi jenah joyát caá náahap. ã weñat pínahdih jenah joinít, yeejép chãjcat caá náahap. Soldado míic mawadih bej-na, ãtah wao chá páha páahnit, áih bácahdih jáhat pínah niijná, ãtah chóodihbɛt áih tacamant ãpĩ dɛoná caá. Pánihna, soldado ã míic jáhat pah, jwiít Jesúih-wãdihbɛt míic jáhat caá náahap. Obohjeéhtih, jwíih bácahdih-jeh pohba jáhatdih niijná wã chãjcan caá. Jwíih caolihdih jáhatdih niijná caá wã chãjap. Nin caá jwíih caolihdih jwí jáhat pínah: Jesucristodih tɛi jenah joinít, Diosdih cáacwãdihbɛt túi oyat caá caolihdih jáhat ã jɛmɛp. “Jesús wã yéejatdih yohnit, weemdíh ájeéh ã ɛb bejbipna caá”, niij jenah joyátbɛt caolih jáhat ã jɛmna caá. Pánih jáhnit panihnit jɛmna, Sa-

† 4:16-17 Mt 24.30-31; Mr 13.26-27; 1Co 15.51-52 †† 5:1-2 Mt 24.43; Lc 12.39; 2P 3.10 ‡ 5:3 Is 13.8

tanás jwiítidih ã yéejat tútuchah, caandih jwí jéih yap yohna caá. ¹⁹ Jesucristodih jepahcannit biícidih Dios jwiítboodih át peéh chājihcap wət jī. Obohjeéhtih, áihwā jwí jumat pínah niijná, jwí yéejat jíib, jwí Maáh Jesucristo jwiítidih át wən wəhəp wət jī. Pánihna, jwiít áihwā jumnit, nin baácboó páantjeh jurna, wəhna yəhna, nihat biícidih ájeéh jwí túi jumbipna caá. ¹¹ Caandih náhninit, Jesúsdihi ní túi jenah joyát pínah, ní jepahat pínahdihbət páantjeh ní míic teo wáacá.

Pablo queétdih biíh ã wətət

¹² Bəh yeebdih bainí wā jwəub naáwát tút caá, páant muntih. Nijeéh jumnit Dios naáwátidih yeebdih í bohénachah, ní túi joyoó. Yeebdih bohéat pínah niijná, Diosboó queétdih ã wətuchah, yeebdih bohénit, búdí í teona caá. Pánihna, queétdih oinit, ní túi jepahaá. Yeebbút míic oinit, biícidih ní túi jəmú.

¹⁴ Yabhnitdih ní tewat tútú. Úmndih, jígahnitdihbət ní weñanaá. Wəpcannitdih ní túi teo wáacá. Bitadih yójahcan, íjeéh ní túi jəmú.

¹⁵ Yeebdih yeejép chājnitdih ní yéej chāj jwəubaca bojoó. Nihatdih túi chājnit, biícidih ní túi jəmú.

¹⁶ Ded pah yeejép yapna yəhna, Diosdih túi jenah joinít, páantjeh ní weñeé. ^{††17} Caandih ní úbh cádahca bojoó. ¹⁸ Yeó jáap jumat pah “Túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ní jəmú. Túi yapna, yeejép yapna yəhna, biíc yoobó “Túina caá, Paá”, niijnít ní jəmú. Pánihatdih Dios yeéb Jesúhwādihi ã náah yacna caá. ‡

† 5:8 Is 59.17; Ro 13.12; Ef 6.13-17 †† 5:16 Fil 4.4 ‡ 5:18 Fil 4.6; Col 4.2-7

¹⁹ Túini Espíritudih túi jepahnit, ded pah ã teo wáacatdih ní jáhca bojoó. ²⁰ Detdih Túini Espiritu ã naáwáchah, queét í naóh yapaíhichah, yeéboó joíh-cannit pah ní jəmca bojoó. ²¹ Pánihna, nihat naáwátidih túi jenah joinít, ded túini, ded túicanni ã jumatdih ní jéihyeé. Pánih jéihna, túinidih jepahnit, ní náhninaá. ²² Obohjeéhtih, túicanniboodih, ní joyáh bojoó.

²³ Jwiít yeebdih Dios ã túyatdih búdí jwí náah yacna caá. Pánihna, yeebdih úbhna, “Paá, queét míhwādihi búdí ma teo wáacá, yéej chājatdih í yap yohat pínah niijná. Meemdih í túi jenah joyát pínahdihbət teo wáacnit, queétdih ma túi wapaá”, búdí jwí níj úbhna caá. Páant ã teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo ã jwəub dei jūóhni yeó jáapdih yeéb áihwā túinit ní jumbipna caá. ²⁴ Diosjeh yeebdih níonit, ã niijátji pah yeebdih ã tút nəm péabipna caá.

Pablo ã péé túyat tútat

²⁵ Wā déewā panihnitá, jwiítidihbət búdí ní úbú.

²⁶ Dios ã oyatjīh nihat Jesúhwā ní túi míic úbú.

²⁷ Jwí Maáh Jesús ã enechah, nin pah yeebdih wā naóhna caá: Nin núodih ní pebhna í wə juibínachah, nihat caánboó jumnit Jesúhwādihi ní túi en naáwá.

²⁸ Jwí Maáh Jesucristo yeebdih oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

2 Tesalonicenses

Queétdih ã túyat tútat

1 Weém Pablo, Silvano, Timoteojĩh túyat túttnit, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwĩ íip Dioíhwã, jwĩ Maáh Jesucristoihwãbət ñi jəmɛchah, nin núodih bííhdih daacát túttnit, yeebdíh wã jwúub wahna caá. ^{†2} Jwĩ íip Dios, jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ĩ teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Queétdih “Túina caá, Paá”, ã niiját

³ Wã déewã panihnitá, yeebdíh úúbhñit, “Jesúsdi h chah ĩ túi jenah joyátdih, chah ĩ míic oyatdihbət ã túina caá, Paá”, yeó jáap jumat pah jwĩ niiját dée caá. ⁴ Jesúsdi h ñi péeat jíib, bita yeebdíh yeejép ĩ chājachah yəhna, caandíh ñi cádahcan caá. Páant ñi cádahcatdih jéihna, bita Dioíhwãdihbət jwĩ túi wēi naóhna caá.

Cristo ã jwúub dei jūwúchah, Dios yeejép wãdih ã peéh chājat

⁵ Yeejép yapna yəhna, Jesúsdi h ñi cádahcah enna, Dios ã maáh jəmɛpna yeebdíh ã bejat tútɛbipna caá. Páant ã chājachah, ã jenah joyát yoobópdih ã jumatdih nihát cáacwã ĩ jéihbipna caá. ⁶ Páni hna, Dios yoobópdih jenah joiní jəmna, yeebdíh yeejép chājnitboodíh ã peéh chājibipna caá. ⁷ Jwĩ Maáh Jesús jeámant jwúub dei jūóhna, búdí tɛu iigát cātíh, áih wěpnit ángelwã bíicdih, yeéb yeejép yapnitjidi h ã túi jumat tútɛbipna caá. Jwítdihbət bíic yoobó ã chājibipna caá. ⁸ Páni h jūóhna, Diosdi h, jwĩ Maáh Jesúsíh túini doonádhbət jepahcannitdih ã peéh chājibipna caá. ⁹ Dios queétdih ã peéh chājachah, páantjeh iiguípboó yeejép ĩ yapbipna caá. Jwĩ Maáh Jesús pebh jéih jəmcan, búdí ã wěpatdihbət ĩ jéihcan níit. ¹⁰ Jesús ã jwúub dei jūóhni yeó jáapdi h áihwã caandíh wēinit, “Jesús túini, chah wěpni caá”, ĩ niijbipna caá. Yeéb áih doonádh jwĩ naáwáchah joinítbət queét bíicdih caandíh búdí ñi wēibipna caá.

Queétdih ã úbát

¹¹ Yeebdíh Diosdi h jwíprí úúbhna caá, ã náahat pahjeh ñi chājat pínah niijná. Nihat áihwãdih páant chājat caá náahap. Páni hna, yeó jáap jumat pah yeebdíh búdí jwĩ úúbhna caá, Diosdi h túi jenah joinít, ã teo wáacatjĩh ded pah ñi chājihatdih ñi bəujáát pínah niijná. ¹² Páant ñi túi chājachah, jwĩ Maáh Jesucristoihwã ñi jumatdih jéihñit, bita caandíh, yeebdíh bət ĩ túi wēi naóh bipna

caá. Páant ñi jumat pínah niijná, jwĩ íip Dios, jwĩ Maáh Jesucristobət yeebdíh oinit, ĩ teo wáac b ipna caá.

Jesucristo ded pah ã jwúub dei jūwát

2 Bəu jwuh jwĩ Maáh Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei jūwúchah, míic wáac juibínit, caandíh jwĩ jwááat pínahdih wã naóh b ipna caá. ^{†2} Bita yeebdíh yeena, “Jwĩ Maáh áttát jwúub dei jūóh tagaá”, ĩ niijíchah yəhna, ñi úmca bojoó. Biquína “Dios weemdíh páant ã niijíp jĩ”, niij, bita “Pablo páant átt daác wahap jĩ”, ĩt niij yee tagaá. ³ Páni hna, bita páant yeebdíh ĩ yeenachah, ñi joyáh bojoó. Caán ã jwúub dei jūwát pínah játih, Diosdi h dawá ĩ yap yohbipna caá. Páant ĩ yap yohochah, chah yeejép wətni ã jígohbipna caá. Caandíh Dios peéh chājna, iiguípna ã wahbipna caá. ⁴ “Caán nihát maáh caá”, cáacwãdih niij jenah joyát túttnit, Diosboodíh ã weñat tútɛtcan níit. “Weém caá Dios”, niij yeenit, Dioíh mɛúboó ã waadbipna caá, nihát caandíh ennit, ĩ wēi naáwát pínah niijná. [‡]

⁵ ĩNíjeéh jəmna, páant yapat pínahdih wã naáwátjidi h ñi náhñican níit? ⁶ Bəu caán yeejép wətni pínahdih jāhni páantjeh jwĩ cātíh ã jəm jwuhna caá. Obohjeéhtih, Dios ã níoni yeó jáapdi h yeejép wətni ã jígohbipna caá. ⁷ Bəu caandíh ñi jéih encah yəhna, nemépwã ĩ maáhboó Dios ã wətatdih cáacwãdih ã yap yohat tútɛtca caá. Obohjeéhtih, páant ã chājachah yəhna, yeejép wətnidi h jāhni ã bejat pínah játih caán tɛbit yeejép ã jéih wətni jwuhcan caá. ⁸ Á bejat túttimah bácah, tɛbit yeejép wətni ã jígohbipna caá. Páant ã jígohat túttimah, jwĩ Maáh Jesucristo ã yeh iigátjĩh nin baácboó jwúub dei jūóhna, ã naáwátjĩh póoj yohat pah, caandíh ã bəudábipna caá. ^{†9} Caán yeejép wətniboó nemép ã wěpatjĩh, cáacwã ĩ jéih chājca naáhdih dawá láa ã chāj jéutbipna caá, queét caandíh ĩ wēi enat pínah niijná. ^{††10} Búdí yeejép ã chājachah yəhna, iiguípna bejnit pínahboó “Caán túi chājni caá”, niijnit, caandíh ĩ jepahbipna caá. Queét Jesúsíh doonádh, yoobópdih ã jəmɛchah yəhna, ĩt joíhcap tagaá. Páant ĩ joíhcat jíib, queét iiguípna bejnitdih Dios ã úbcan níit. ¹¹ Túini doonádh ĩ náahcat jíib, Dios queétdih máihñit pah ã chājibipna caá, yee naáwátjidi h túi joyát pínah niijná. ¹² “Caán naáwát yoobópdih nihcan caá”, niijnit, yeejép ĩ wēi chājatjí jíb, Dios queétdih ã peéh chājibipna caá.

† 1:1 Hch 17.1; 1Ts 1.1

†† 2:1 1Ts 4.15-17 ‡ 2:4 Dn 11.36; Ez 28.2 ‡ 2:8 Is 11.4
‡ 2:9 Mt 24.24

Dios áihwādih ã níwat

¹³ Yeéb jwí déewã panihnitá, jwí Maáh Jesús ã oinit ñi jumna caá. Nin baácdih ã chãjat pínah jãtih yeéb iiguípna bejnit déejidih Dios át níwip wut jĩ, áihwã ñi jummat pínah niijná. Túini doonádih “Yoobópdihi tigaá”, yeéb ñi niij jenah joyóchah, Túini Espíritu yeebdíh át teo wáacap tagaá, túinit ñi jummat pínah niijná. Pánihna, ã nífonit ñi jumuchah, Diosdih wéinit “Túina caá, Paá”, jwí niiját dée caá. ¹⁴ Túini doonádih jwí naáwáchah, Dios yeebdíh át níwip taga, jwí Maáh Jesucristo jeáboó maáh ã jumuchah, yeebbút caán bícdih maáta ñi jummat pínah niijná.

¹⁵ Pánihna, Jesucristodih túi péenit ñi jumúú. Pánih péena, jwí naóh bohéatjidih jwí daác wahnidihbút túi náhninit, ñi yap yohca bojoó. ¹⁶ Jwí Maáh Jesucristodih, jwí íip Diosdihbút yeebdíh búdí jwí úúbhna caá, ã náah yacat pah ñi chãjat pínah niijná. Jwiítidih oina, iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi úbatdih náhninit, yeó jáap jummat pah búdí jwí wéina caá. Jesucristo, jwí íip bícdih yeebdíh ã teo wáaca naáh, wép ñuhnit panihnit jumna, túi chãjnit, túi míic wéhenit páantjeh ñi jummat pínah niijná.

“Jwiítidihbút ñi úúú”, ã niiját

3 Búú jwí déewã panihnitá, jwiítidihbút ñi úúú, jwí Maáh Jesús doonádih dawá cáacwādih jwí túi bohéat pínah niijná. Yeéb caán doonádih ñi wéi jepahat pahjeh muntih bitadih jwí bohénachah, ã túi wéi jepahat pínahdihbút ñi úúú. Pánih jepahnit, bitadihbút ã naáwáchah, caán dooná waícanjeh ã bej peét bejbipna caá. ² Jesús doonádih dawá jepahcan, yéej chãjnit jumna, jwiítidih ã yeejéj chãjíchah, Dios jwiítidih ã wapat pínahdihbút ñi úúú. ³ Jwí Maáh Jesús ã niijátjeh pahjeh chãjni ã jumna caá. Pánih jumna, nemépwã ã maáh yeebdíh ã yéej chãjat túutuchah yuhna, yeebdíh ã teo wáacipna caá, Jesúsdihi túi jenah joinít, nemépwã ã jepahcat pínah niijná. ⁴ Páant Dios yeebdíh ã teo wáacatjéh, ded pah jwí wutuchah, ñi jepahatdih jwí túi jéihna caá. Páant ñi chãj cádahcatdihbút jwí jéihna caá. ⁵ Dios búdí ã oyatdih yeebdíh ã túi jéihyana naáh, caandíh oinit, bitadihbút ñi oyat pínah niijná. Jwí Maáh Jesús yeejéj yapna yuhna, Diosdih át cádahcap

† 2:15 1Co 11.2

wut jĩ. Páant ã jummat pah muntih, yeebbút yeejéj yapna yuhna, ñi cádahcat pínahdih wã úúbhna caá.

Ã tewat túutat

⁶ Jwí Maáh Jesucristo ã wépatjéh, nin pah yeebdíh wã wutna caá: Det Jesúsíhwã jwí bohéatjidih jepahcan, tewíhcannitdih ñi pej jumca bojoó. ⁷ Ñijeéh jumnit, búdí jwí tewechah, ñi enep jĩ. Pánihna, jwí tewatjeh pahjeh muntih yeebdíhbút tewat ã náahatdih ñi jéihna caá. ⁸ Ñíih jeémátidih jíib wihcanni jwípí jeémpcap jĩ. Obohjeéhtih, yeebdíh úúbh tac búúgácat túut niijná, yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbút búdí jwí tewep jĩ. ⁹ Jwí bohéatjeh jíib yeebdíh jwíta jíib waadá tagaá. Obohjeéhtih, jíib náahcanjeh, búdí jwí tewep jĩ, yeéboó jwiítidih ñi en yacat pínah niijná. ¹⁰ Ñijeéh jumnit, nin pah yeebdíh jwí niij bohénap jĩ: “Teocannit ã jeémpca bojo naáh”, jwí niijíp jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, yeéb biquína ñit tewíhcap wut be. Pánih tewíhcan, bitadih ñit tac búúganap wut be. ¹² Pánih tewíhcannitdih jwí Maáh Jesucristo ã wépatjéh nin pah jwí niij wutna caá: “Bitadih tac búúganajeh, ñi tewee, ñíih jeémát pínah jíib”, jwí niijná caá.

¹³ Obohjeéhtih, yeéb jwí déewã panihnitá, túi chãjna, ñi chucá bojoó. ¹⁴ Biquína caanjéh moón jwí tewat túutatdih ã yap yohochah enna, queétdih ñi pej jumca bojoó, tíicnit, ã túut nuumát pínah niijná. ¹⁵ Obohjeéhtih, Jesúsdihi cádahnitdih ñi en jéihñat pah, queétdih ñi en jéihca bojoó. Queét ñi déewã, Jesúsíhwã ã jumuchah, ã yap yohatdih queétdih túinijeh ñi naáwá, ã túi tewat pínah niijná.

Ã péé túyat túutat

¹⁶ Jwí Maáh Jesús jwiítidih túi jummat túutni, yeó jáap jummat pah yeebdíh ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná. Jwí Maáh ñijeéh ã túi jumca naáh.

¹⁷ Weém Pablo, nin péeni naáwátbitdih wíih téihyajéh wã daácna caá. Nihat wã daác wahnidih wíih téihyajéh wã wápí daác péana caá. Páant péeni naáwátbitdih míic wã daacátidih enna, wã naáwát yoobát ã jummatdih ñi jéihbipna caá. ¹⁸ Jwí Maáh Jesucristo yeéb nihadidih oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

†† 3:8 Hch 18.3; 1Ts 2.9 † 3:13 Gá 6.9

1 Timoteo

Timoteodih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, meém Timoteodih † nin nódohi wã daác wahna caá. Jwí íip Dios jwiít dih túi ubni, Jesúsjiñ áih túini doonádih í naáwát tút ni wã jumna caá. Jwiít dih Jesús ã pehbboó ã ub bejat pínahdih jéihna, jwí wéi páina caá. ² Timoteo, meemdih Jesúih doonádih weemjéh wã bohénachah joinít, Jesús dih ma jwiíh jepahachah, wã wúh panihni ma jumna caá. Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristobut oi jígh ennit, í teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná.

Bitá í yee bohéatdih Timoteodih ã yoobáat tútat

³ Macedonia baácboó jwí bej láa Éfeso tútchiboó juibnít, biquína Jesúih doonádih yee bohénitdih jwí joyóp jí. Páant í bohéatdih joinít, meemdih caán tútchidih wã cádahap jí, í yee naáwát dih ma cádahat tútat pínah niijná. ⁴ Í n̄owã jon játih moón í jenah joyátjidih páantjeh í bohénap jí. Ded pah í naáwátji, í wétnadibut í bohénap jí. Queét pánih bohéna, míic íjanit, Dios jwiít dih ã wútat pah í chájcap jí. Í jéihyatjíh-jeh bohéna, Diosboodih í túi jenah joicáp jí.

⁵ Páant í jumachah enniji, meemdih chah wã wép bohéat tútup jí, Jesúihwã bitadih í oyat pínah, Diosdih í túi jenah joyát pínah, dedé yéejat wihcan, yéejat peéh chájatdih í úmcat pínahbut niijná. ⁶ Páant wã bohéatdih yohnit, oboh jum niboodih í míic wéhena caá.

⁷ Moisés ã wútatjidih bohénit jumihna yuhna, ded pah í bohéatdih queétjeh í beh joicán caá.

⁸ Páant Moisés ã wútatjidih yoobópdih jwí bohénachah, túini wútat ã jumatdih jwí jéihna caá. ⁹ “Caán wútatdih jepahnitdih jwúub bohéat caá náahap”, jwí níj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, nin panih chájnitboodih bohéat caá náahap: Dios ã wútatdih yap yohnit, yeejép chájnit, í mánadih mao yohnit, bitadibut mao yohnit í jumna caá. Yéej chájnit, neoná míic-jeh, yaádh míicjehbut yéej chájnit í jumna caá. Cáacwádh ubnit, bitadih teo wúhat pínah niijná, queétdih jíib cháj wúhnit í jumna caá. Yee naóhnit, túini bohéatdih yap yohnitbut í jumna caá. Pánih chájnitdih caá Dios naáwát dih bohéat náahap, í tút n̄umát pínah niijná. ¹¹ Caán bohéat caá Jesúih doonádih Dios weemdih ã bohéat tútup jí.

Dios Pablodih ã oi jígh enat

¹² Weém yeejép wã chájachah yuhna, “Pablo wã naáwát dih ã túi bohébipna caá”, níj jenah joinít, jwí

Maáh Jesús weemdih ã níwip jí. Páant ã níwichah jéihna, “Túina caá”, caandih wã niijná caá. Páant ã nífoni jumna, áih doonádih wã bohénachah, ã wépatjíh weemdih ã teo wáacna caá. ¹³ Páant ã níwat pínah játih, Jesús dih jéih jwúhcan, caandih yeejép wã wéhénachah, áih cáacwádhbut yeejép wã chájachah yuhna, † caánboó weemdih ã níwip jí. Yeejép cháj jwúhna, “Yeejép chájna caá wã chájap”, wã níj jenah joicáp jí. Páant wã jéih jwúhcah enna, peéh chájcanjeh, weemdih át oi jígh enep jí. ¹⁴ Pánihna, jwí Maáh Jesucristo weemdih búdí oinit, ã túi chájatdih jéihna, caandih wã jepahap jí. Pánih jepahni jumna, ã oyatjíh bitadibut búdí wã oina caá.

¹⁵ Yeejép wã jwí jumachah jéihnit, iiguípna jwí bejat déedih túi ubat tút niijná, Jesucristo nin baácboó át dei júwúp tají. Páant jwí naáwát yoobópdih ã jumatdih nihát í túi jéihye naáh. Weémboó bita chah yeejép wã jumap jí. ¹⁶ Obohjeéhtih, páant yeejép chájni wã jumachah yuhna, Jesucristo weemdih peéh chájcan, át jígh enep jí. Pánih jígh enna, weemdih ã túi chájatdih jéihnit, bitabut caandih í jepahbipna caá. Pánih jepahnit, Diosjeéh ã pehbboó páantjeh í jum bípna caá.

¹⁷ Dios páantjeh jumni nihát cáacwádh chah maáh caá. Caán jwíjeéh ã jumachah yuhna, caandih jwí en jwicán caá. Caanjéh caá Dios. Bíih wihcan caá. Páant ã jumachah jéihnit, jwiít dih yeó jáap jumat pah caandih wéi naáwát caá náahap. Páant tíí ã jumap nah.

¹⁸ Timoteo, wã wúh panihni ma jumachah, nindih meemdih wã wútna caá: Jwiít Jesúihwã waóhnitboó meemdih jwí teo jáha úbh láa, Túini Espiritu ã jéihyanachah, meemdih jwí naóh yapanap jí. Páant jwí naóh yapaatjidih túi náhnit, Jesúih doonádih wép naóh bohéni ma jumú. Bitá meemdih joicánjeh yeejép í chájachah yuhna, caandih ma bohé cádahca bojó. ¹⁹ Jesús dih túi jenah joí cádahcan, yeó jáap jumat pah caandih ma túi úbú. “Dedé yéej chájat jíib weemdih ã wihcan níit”, níj jenah joyát tút niijná, mapí jumat pah, túinijeh ma jumú. Biquína pánih jumcan, Jesús dih ítát cádahap tají. ²⁰ Queét cádahnit poómpjeéh Himeneo, Alejandrojíh í jumna caá. Pánihna, jáantjeh nemépwã í maáhdih wáat wúhup jí, ded pah ã náahat pah queétdih ã chájat pínah niijná. Queét yeejép í bohéatjidih cádahnit, í jwúub tút n̄umát pínah niijná, caandih wã wúhup jí.

† 1:1 Hch 16.1-3

†† 1:13 Hch 8.3; 9.4-5

Jesúíhwā míc wáacnit, ded pah í ǂǂbát

2 Bǂǂ nin pah meemdíhjuh wā jwíih naóhna caá, bitadihbǂt ma bohéat pínah niijná: Yeéb Jesúíhwā míc wáacnit, nihat cáacwādhíh ní ǂǂbǂ, queébtǂt Jesús-dih í jepahat pínah niijná. Pánih ǂǂbhna, “Túina caá, Paá”, caandíh niijátǂt ǂ náahna caá. ² Nihat maátadihbǂt ǂǂbát náahap, míc mawat wihcan, Dios ǂ náahat pah chǂjnit, íih cáacwā í tǂi jǂmat pínah niijná. ³ Nihat cáacwā iiguípna bejnit déedih tǂi ǂbat tǂt niijná, ǂ wǂíh tǂini doonádih joinít í jepahatdih Dios ǂ náah yacna caá. Páant bitadih jwí ǂǂbǂchah, búdí ǂ wǂina caá. ⁵ Bícjeh tigaá Dios. Obohjeéhtih, jwíitboó yéejnit jǂmna, caán bícdih jwí jéih jǂmcan caá. Páant jwí jǂmǂchah, nihat cáacwā ǂud jehé Jesucristojeh jwí yéej chǂjat jíib ǂt wǂn wǂhǂp jí, Diosjeéh jwí tǂi jǂmat pínah niijná. Jesús ǂ wǂn wǂhatjí doonádih Dios ǂ níio lóa cáacwādhíh ǂt jéihya jwíhip jí. ¹⁷ Jesús páant ǂ jǂmatdih wā naáwát pínah, judíowā nihcannitdih tǂini doonádih wā bohéat pínahǂt niijná, weemdíh ǂ níwip jí. Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Wǂ yeecan caá. ††

Neoná, yaádh ded pah í chǂjat

⁸ Queét Jesúíhwā mǂǂná jǂmat yoobó míc wáacnit, bícdih ǂǂbhna, neoná yéejat cádahnit jǂmna, téihya aabánit, í ǂǂbǂ naáh. Íjican, míc jǂihñat wihcanjeh ǂǂbh waáwát caá náahap. ⁹ Yaádhboó tǂinijeh yégueh í dǂwǂ naáh, bita í en nínahcat pínah niijná. Tǂbit mácah jíghoni íih waó yoócnadih í chǂjca bojo naáh. Bitá í wǂi naáwát pínahdih bidcanjeh, búdí jíib jǂmni iigni tǂpna, yégueh chóonadihbǂt í dǂocá bojo naáh. ¹⁰ Queét yaádh í tǂi chǂja naáh. Pánih chǂjna, bitaboó queétdih jenah joiná, í tǂi jíghatdih jenah joicán, ded pah í tǂi chǂjatboodíh í jenah joibípna caá. Páant tigaá Dioíhwā yaádhíh náahap. ¹¹ Míc wáacna, laihsanjeh, wǂinit, bohéatdih í tǂi joyó naáh. ¹² Míc wáacnit, yaádh neonádih bohécan, í wǂtca bojo naáh. Laihsan, tǂinijeh jói chǂudnit yaádh í jǂmǂ naáh. † Adándih Dios jwíih chǂjnit, caán túttimah, Evadih ǂt chǂjap wǂt jí, caandíh teo wáacnih mi jǂmat pínah niijná. † Caánt Adándih wǂtnih pínah mit nihcap wǂt jí. Nemép ǂ yeenachah joinít Adán nihcah, Evaboó mit joyóp wǂt jí. Páant ǂ yeenachah joiná, Diosdih mit yap yoh jwíhip wǂt jí. ††¹⁵ Obohjeéhtih, yad wili Diosdih mi yap yoh jwíhichah yǂhna, yaádh í wehdih tǂi en daonít, Diosdih tǂi jenah jói cádahcan, ǂjeéh í tǂi jǂmbipna caá. Diosdih cáacwādhíhǂt oinit, í tǂi chǂjachah, queétdih ǂ wǂi enbipna caá.

Jesúíhwā í maáta ded pah í chǂjat

3 Bǂǂ, Jesúíhwā í maátadih ded pah í níwat pínahdih wā naóhbipna caá. Ded queétdih waóhni jǂmíhni tǂini tewatdih ǂ bidna caá. Caán yoobópdih tigaá. ² Jesúíhwādhíh waóhni pínahdih níona, yeejép

† 2:5-6 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; Tit 2.14 †† 2:7 2Ti 1.11
‡ 2:9 1P 3.3 †† 2:12-14 1Co 11.2-6; 14.34-35 †† 2:12-14 Gn 2.7,21-22 ††† 2:12-14 Gn 3.1-6

dooná ǂ wihcat pínah niijná, nin pah jǂmnitdih í níwi naáh: Det bíc wilidihjeh bíbohnitdih, tǂi jenah joinít, tǂinijeh mǂǂdíh waád jǂǂwát tǂǂtnit, tǂi naóh bohénitdih níwat caá náahap. ³ Det máihcannitdih, míc maocannit, míc jǂihcannit, dinero búdí bidcannit, cáacwādhíh tǂinijeh chǂjnitdih níwat caá náahap. ⁴ Pánih níonit, í weha mána yaádhíh, í wehdihǂt yeejép niicánjeh tǂi wǂtnit í jǂmǂ naáh. ⁵ Queétdih tǂi wǂtcan, Jesúíhwādhíhǂt íta tǂi wǂtcan tagaá. ⁶ Jesús-dih jáap jepahni Jesúíhwādhíh waóhni ǂ jǂmca bojo naáh. Jáap jepahnidih í waadánachah, “Weém chah jéihni caá”, ǂta níj jenah joi tǂagaá. Páant ǂ níj jenah joyóchah, Satanásdih ǂ peéh chǂjat pah mǂntih Dios caandíhǂt ǂta peéh chǂj tagaá. Satanás páant ǂ níj jenah joyátjí jíib, Dios ǂt peéh chǂjap wǂt jí. ⁷ “Caán tǂi chǂjni caá”, Jesús-dih jepahcannitboó í niijnídih maáh í waadána naáh. Pánih tǂi chǂjni jǂmna, nemép ǂ náahat pah ǂ chǂjcah, caandíh dedé yeejép dooná ǂ wihcan níft. †††

Jesúíhwādhíh teo wáacnit ded pah í chǂjat

⁸ Jesúíhwādhíh teo wáacnitjeéh waadát tǂǂtnitdih níona, nin pah jǂmnitdih í níwi naáh: Tǂi jenah joinít-dih, í niiját pah chǂjnit, máihcannit, jéihcha dinerodih ǂǂbhcanitdihǂt níwat caá náahap. ⁹ Dedé peéh chǂjat wihcan, Dios naáwátíh tǂi jepahnitdihǂt níwat caá náahap. ¹⁰ Queét waádíhnit ded pah í chǂjatdih í jwíih tǂi ene naáh. Pánih enat túttimah, yeejép chǂj-cannit jǂmna, Jesúíhwādhíh teo wáacnitjeéh í jǂmǂ naáh. ¹¹ Í weha mána yaádhǂt nin pah í jǂmǂ naáh: Tǂinijeh jǂmnit, obohjuh dooná naóhcannit, tǂi jenah joinít, máihcannit, ded pah í niiját pah chǂjnit yaádh í jǂmǂ naáh. ¹² Jesúíhwādhíh teo wáacnit pínahdih níona, nin pah jǂmnitdih í níwi naáh: Det bíc wilidihjeh bíbohnitdih, í weha mána yaádh, í weh, queétdih teo wǂhnitdihǂt tǂi wǂtnitdih í níwi naáh. ¹³ Páant í níonitboó Jesúíhwādhíh í tǂi teo wáacachah, bita queétdih í tǂi wǂi naóhbipna caá. Pánihna, tǂini doonádih, Jesucristodih í jepahatdihǂt ǂmcanjeh bitadih í naóhbipna caá.

Dios naáwát ded pah ǂ jǂmat

¹⁴ Bǂtéhjuh ma pehbboó bejihna caá wǂ chǂjap yǂh caá. Obohjeéhtih, “Bǂtéhjuh weém wǂta bej jwǂhcan caá”, niijnít, nin núodih meemdíh wǂ daác wahna caá, queét Jesúíhwā míc wáacnit, ded pah í jǂmat pínahdih ma jéihyat pínah niijná. Jwíit Jesúíhwā Dios páantjeh jǂmniíhwā jwí jǂmna caá. Áíhwā jǂmna, ǂ naáwát yoobópdih jǂmniidih jéihna, caandíh jwípí bohéna caá. ¹⁶ Jon játih Jesucristoíh tǂini doonádih jwí jéih jwǂhcap jí. Páant jwí jéihcannidih bǂǂ Dios jwíitdih ǂ jéihyanap be. Nin pah caá ǂ jéihyaat:

Jwíit pahjuh Jesucristo ǂt cáac jǂmǂp wǂt jí. Tǂini Espírítu caandíh búdí teo wáacnit, yéejat wihcanni ǂ jǂmatdih ǂt jǂǂtǂp wǂt jí. Ángelwǂbǂt caandíh ít enep wǂt jí. ǂ bohéat tǂǂtnitboó nihat baácdih

††† 3:7 Tit 1.6-9

moondíh áih túini doonádih jwí bohénah jī. Páant jwí bohénachah, caán doonádih joinít, dawá caandíh ī jepahap jī. “Nihat baácdih moondíh űi bohénaá”, ā niiját túttimah, jeáboó Dios caandíh āt  b p uh laab béjep w t jī.

Caán naáwátdih jwiít nihat Jesúihwā jwí túi jéihna caá.

Ded pah yee bohéat ā jumat

4 Túini Espiritu nin pah jwiítdih ā jéihyana caá: Jesús ā jw ub dei j  wát pínah j tíh, biquína áih túini doonádih joinítji caandíh cádahnit, nemépwā ī yeeatdih ī joibipna caá. 2 Pánih joinít, bitadih ī yee naáwáchah, queébt t ī jepahbipna caá. Pánih yee naóhnit, yeej p ch jna y hna, “Weemdíh yéejat wihcan caá”, ī niij jenah joib pna y h caá. 3 Nin pah ī niij bohébipna caá: “űi áa jumca bojoó. Jwí jeémát tú tcanni jeémát dih űi jeémpca bojoó”, ī niij w tbipna caá. Queét páant ī jeémát tú tcah y hna, Diosboó jwí jeémát pínahdih w hna, nihatdih ā jeémát tú tna caá. Jeémát dih bíbohna, caandíh “T ina caá, Paá”, niiját caá náahap. 4 Nihat Dios ā ch jni túini caá. † Pánihna, ā w hni jeémát dih  bna, caandíh “T ina caá, Paá”, niijná, yohcanjeh, túi w i jeémát caá náahap. Bitā ī jeémát tú tcah, queétdih űi joyáh bojoó. 5 “Nihat w  hni jeémát ā túina caá”, Dios ā niiját dih náhninit, “Nin jeémát ma w hat túina caá, Paá”, niijnít, ā w hni jeémát dih w i jeémát caá náahap.

Jesúihwādh teo wáacnit ded pah ī jumat

6 Páant wā naáwátdih Jesúihwādh bohéna, meém, Timoteo, caandíh túi teo w hni ma jum pna caá. Jesucristoíh doonádih túi joinítji jumna, Dios naáwátdihbt  túi jepahni ma jumna caá.

7 Diosdih jéihcannit ī jenah joyátj hneh ī bohénachah joyáh bojnit, Dios ā we at pínahbood hneh ch jat caá náahap. 8 Ded áih bácahdih ā w panachah, ā túina caá. Obohjeéhtih, áih bácahdihneh nihcan, áih caolihdih ā w panachah, chah ā túina caá. Pánih caolihdih w pana, nin baácboó túi jum, ā w nat túttimah, jw ub boo p d j  hnit, Dios pebhboob t ā túi jum pna caá. 9 Caán yoobópdih tigaá. Pánihna, nihat cáacwādh caán naáwátdih jepahat caá náahap. 10 Yeej p yapna y hna, búdí jwí teona caá, nihat Diosdih ī jepahat pínah niijná. Caán páantjeh jumni, nihat iiguípna bejnit déedih túi  bni jumna, caandíh jepahnit dhneh ā túi  bbipna caá. Páant ā túi  bat pínahdih j ihnit, jwí w i páina caá.

11 Páant wā niiját dih bohéna, Jesúihwādh ma túi w t  . 12 Obohjeéhtih, jáap ma jum chah ennit, biquína meemdíh űta joyáh boj tagaá. Páant ī joyáh bojcat pínah niijná, nin pah queétdih ma ch j j  t : Bitadih oina, túinijeh naóhnit, túi ch jnit, Jesúsdih ma túi jenah joí cádahca bojoó. Páant ma ch jachah ennit, jáap ma jum chah y hna, meemdíh ī joyáh bojcan niít. Páant ma túi jum chah, queét meemdíh ī en yac pna caá. 13 Pánihna, ma pebhna wā j ibíat pínah j tíh, Dios

naáwátdih en naóhnit, Jesúihwādh ma túi beh joyánaá. 14 Jesúihwā ī maáta meemdíh teo jáha   bhnit, Túini Espiritu ā niiját dih ī naóh yapaatjidih ma túi náhninaá. Páant ī teo jáha   b chah, Dios meemdíh áih w pat ā w hatjidih náhninit,   mcanjeh ma túi w p bohénaá.

15 Páant wā niiját dih ma túi náhninaá, yeó jáap jummat pah Dios naáwátdih chah ma túi bohéat dih nihat ī enat pínah niijná. 16 Meemjéh ma túi eneé, ded pah ma ch jat dih, ded pah ma bohéat dhbt . Yeó jáap jummat pah páant míic ma ch jaá. Pánih ch jna, meemjéh, ma boh nit dhbt  iiguípna bejnit déejidih ma túi  bbipna caá.

Bitā Jesúihwādh ded pah teo wáacat

5 B   bainí meemdíh wā jw ub naáwíhna caá, ded pah Jesúihwādh ma teo wáacat pínah niijná. Behnitboó ī y ej ch jachah, j ihcan túinijeh naáwát caá náahap. Ma űpdih ma naáwát pah, behnit dhbt  túinijeh ma naáwá, ī tú t n  mát pínah niijná. Ma   dwādh ma naáwát pah japatadihbt  túinijeh ma naáwá, queébt t ī tú t n  mát pínah niijná. 2 Ma űndih ma naáwát pah, behnit yaádh dhbt  túinijeh ma naáwá. Ma déewā yaádh dh ma naáwát pah, j ihcan, japata yaádh dhbt  túinijeh ma naáwá, ī tú t n  mát pínah niijná.

3 B   éemp w nnit yaádh dh ded pah ma teo wáacat pínahdih wā naóhbipna caá. Dedh déewā wihcannih éemp w nnihdih teo wáacat caá náahap. 4 Obohjeéhtih, éemp w nnih mi weh jumna, mi j imená jumna, queétboó caánt dih ī teo wáaca naáh. Pánih teo wáacna, Dios ā w tat pah ī ch jna caá. Queétdih mi en dawátji pah, queétboó ī jw ub en dawá naáh. Páant ī ch jachah enna, Dios ā túi w ina caá. 5 Bíih wili éemp w nnih, déewā wihcannih jumna, Dios ā teo wáacat dih mi páina caá. Pánih jumna, yeó jáap jummat pah Diosdih mi   bhna caá. Páant mi jummat dih ennit, caánt dih űi teo wáaca. 6 Obohjeéhtih, bíih wili éemp w nnihboó mi we at pínahdihneh jenah joinít, Jesúsdih jepahcan, iiguípna mi bejbipna caá. Páant mi jum chah ennit, caánt dih űi teo wáacca bojoó. 7 Nin bt éh wā w tat dih Jesúihwādhbt  ma jw ub naóh yapanaá, ī túi ch jat pínah niijná. Páant ī ch jachah ennit, “ű túi ch jcan caá”, bitā queétdih ī j ih niijcán niít. 8 Ded ā déewādh túi en daocánni, ā wehdih ī űndihbt  en daocánni “Weém Jesúih caá”, niijná y hna, ā naáwátdih ā yap yohna caá. Pánih jumna, Jesúsdih jepahcannit dih chah yeej p ā ch jna caá.

9 Dedh éemp w nnih Jesúihwādh teo wáacnitjeéh mi waádihichah, sesenta j pchi chah bíboh nih, bícdihneh áa jum nihjidih űi waadánaá. 10 “Caánt túinijeh ch jnih caá”, ī niijn dh, mi wehdih túi behanih, miíh m  boó bitadih túi waád j  wát tú tnih, Jesúihwādh teo wáacnih, yeej p yapnit dhbt  teo wáacnih, túinijeh chãjnihdih űi waadánaá. Queét teo wáacnit pínah yaádh dh űio péanit, űih w tnadih űi daaca.

11 Obohjeéhtih, éemp w nnit yaádh jáapwā yaádh b  g ī jum chah, űih w tnadih ma daacca bojoó. “Mái-

† 4:4 Gn 1.31

hwādh teo wáacnih pínahjeh wā jumbipna caá”, Cristodih niijnih yaádh jumna yuhna, túttimah newédih jwúb bidna, ita jwúb áa jum tagaá. Pánih chājnit, í naáwátji bíic yoobó í péacah, queét yaádh dih peéh chājat áta jum tagaá ¹³ Pánih chājna, nin pahbut ita chāj tagaá. Teocannit yaádh, munná yoobó táoh yee naóh nit, bita í tewatdih en naóh nit, yeejép wéhenitbut ita jum tagaá. ¹⁴ Pánihna, queét yaádh jwúb áa jumnit, í weh jum naáh. Í weha mána, í wehdihbut í túi en dawá naáh. Páant í chājachah, jwiít Jesúhwādh enihcannit “Queét yaádh yeejép chājna caá”, í jéih ni-ijcán níít. ¹⁵ Bwú biquína éemp wunnit yaádh Jesu-cristodih cádahnit, Satanás á náahatboodíh í chājna caá. Pánihna, bita yaádh páant í chājcat pínah niijná, meemdíh wā naóhna caá.

¹⁶ Det Jesúhwā í dée wili éemp wunnit mi jumuchah, queétboó caántdih í teo wáaca naáh. Páant í teo wáacachah, bita éemp wunnit, déewā wihcannit yaádh-boodíh Jesúhwā í jéih teo wáacna caá.

¹⁷ Bwú Jesúhwā í maátadih ded pah í chājat pínahdih meemdíh wā naóhbipna caá. Í maáta queétdih í túi en dawát jíib, wéinit í jíib chāja naáh. Biquína í maáta, Dios naáwát dih bohénitbut í jumuchah, bita maátadih í jíib chājat chah, queét bohénitboodíh í jíib chāja naáh. ¹⁸ Dios naáwát dih daácní nin pah á níj daacátjidih náhniat caá náahap: “Momo jiwíwā trigodih í caóh chūhchah, queétdih ní jac chéoca bo-joó, í túi jeémát pínah niijná”, áť níj daacáp tají. † Páant á daacátji pah muntih, bihboó “Teonidih á tewatji jíib, jíib chājat caá náahap”, áť níj daacáp tají. †† Páant í ni-ijátjidih náhniat, Jesúhwā í maátadih wéinit, queétdih í túi jíib chāja naáh.

¹⁹ Jesúhwā maátadih bíicjeh yeejép dooná naóhni dih joyáh bojat caá náahap. Obohjeéhtih, chénewā, bíic peihcannit bíic yoobó í níjichah, caandíh í naóh yacat yoobópdih á jumna caá. ²⁰ Pánihna, á yéj chājatdih á cádahíhcah ennit, ní míic wáacapoó caandíh ní jūihñú. Páant ní jūihñuchah joinít, bitabut bíic yoobó yeejép í chājcan níít.

²¹ Dios, Jesucristo, á níonit ángelwābut í enechah, nin pah meemdíh wā wutna caá: Butéh wā naáwát pah ma túi chājaá. Pánih chājni jumna, bíicdih chah teo wáac-nit, bíihdih nump ma teo wáacca bojoó. Nihat Jesúh-wādh bíic yoobó ma chājaá.

²² Det Jesúhwā í maáh waádíh nitdih ma teo jáha wúbát pínah jātíh, yóhahcanjeh, ded pah í chājatdih ma túi en ñun jwúhú. Páant túi en jwuhcanjeh ma níwíhchah, queét yeejép chājnit ita jum tagaá. Páant yeejép í chājachah ennit, maátajeéh queétdih ma waadáca bojoó. Yeejép chājnitdih waadána nihna, “Queét túi chājnit caá”, niijní pah mata jum tagaá. Meémboó yéjcat wihcanni ma jumú.

²³ Bwú meemdíh jwuh bainí wā naóhbipna caá. Mahdihjeh ma babhna caá. Pánih babhna, wudah tbat, bíih wunatbut meemdíh dawá láa á jumna caá. Pánihna, jiwá iguíh macdihbut bainíbit babhbat caá

meemdíh náahap, míh bácah á túi jummat pínah niijná.

²⁴ Maátadih ní bidatdih jwúb jenah joinít, nin pah wā níj naóhna caá: Biquí láana det í yéj chājachah, ni-hat jwí jéihna caá. Dios queétdih á peéh chājat pí-nahdihbut jwí jéihna caá. Pánihnit maáta í jumíhichah yuhna, queétdih ní waadáca bojoó. Obohjeéhtih, bitaboó í yéj chājatdih jwí jéih jwuhcan caá. Pánih jéih jwuhcan yuhna, túi en ñunnít, yeejép í chājachah, jwí jéihbipna caá. ²⁵ Caan páh muntih biquína í túi chā-jachah, nihat jwí jéihna caá. Bitaboó í túi chājatdih jéih jwuhcan yuhna, túttimah jwí jéihbipna caá. Túini-boodíh ded pah jwí jéih bihcan caá.

6 Bwú teo wūh nit jwuh ded pah í chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Queét Jesúhwā jumna, í maá-tadih í túi teo wūh naáh. Páant í chājachah ennit, Jesúsdih jepahnit í jumuchah jéihna, bitaboó Diosdih, jwí bohéatdihbut ded pah í jéih yeejép naóhcan níít. ² Í maáta Jesúhwā í jumuchah, queét teo wūh nitbut Jesúhwā jumna, í maátadih ita túi wéi jepahcan tagaá. Obohjeéhtih, páant í chājachah, á túican caá. Queétdih í túi teo wūh naáh. Pánih teo wūhna, í déewā panih-nitdih teo wáacna caá í chājap. Í maátadih oina, Jesús-dih jéihcannitdih í teo wūhat chah, í túi wéi jepaha naáh. Páant wā wutdih queétdih ma jwúb naóh ya-panaá.

Ded pah Diosjeéh túi jummat

³ Bwú jwí bohéatdih mácah naóh nitdih ded pah ní chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Det mácah bohé-na, jwí Maáh Jesucristoíh túini doonádih náahcan, Dios naáwát dihbut í túi bohécan caá. ⁴ “Weém jéih beedáni caá”, niijná yuhna, í túi jéihcan caá. Íjnit pah míic wéhena, míic jūihñat tút nit, í míic enihcan caá. Bitadih yeejép dooná í níj átji jíib, queétdih í wéi encan caá. ⁵ Yeejép jenah joiná, bitajeéh jéih jumcan, míic jūih-nitjeh í jumna caá. “Dios naáwát dih bohéna, búdí dinerodih jwí bíbohípná caá”, í níj jenah joiná yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, bainí bíbohátjéh wéina, Diosdih jepahna, túi jummat caá náahap. ⁷ Jwí jwíh cáac jumna, dedé bíí déedih jwít wub jūóhcap jí. Bwúdná, bíí déedih jwí jéih wub bejcan níít. Pánihna, jwí bíbohát pah bóojeh weñat caá náahap. ⁸ Jwí jeémát dih, jwíh yéguedih-but jwúb chah náahcanjeh, weñat caá náahap. ⁹ Dawá bíí déedih bidna, nemépboó á yéj chājat tútuchah, nihat yeejépdih chājnit caá ita jumup. Queét dawá láa jenah joicánjeh, yeejép chājatdih cá-dahcan, queétjeh tigaá yeejép í yapbipna caá. Pánih cádahcan, iiguípná í bejbipna caá. ¹⁰ Det dinerodih búdí bidna, dedé yeejép í chājna caá. Biquína pánih bidnitboó Jesúsdih cádahnit, búdí jígha, túbít í moh yéjca caá. ¹¹

Timoteodihjeh á naáwát

¹¹ Obohjeéhtih, meémboó Dioíh jumna, yeejép í chā-jatdih ennit, “Bíic yoobó weembút wā chājcan níít”, ni-ijnít, bíaboó ma jwei béjéé. Túiniboodíh jeh ma chājaá.

† 5:18 Dt 25.4 †† 5:18 Mt 10.10; Lc 10.7 ‡ 5:19 Dt 17.6; 19.5

‡† 6:7 Job 1.21; Sal 49.17; Ec 5.15 ‡‡ 6:10 He 13.5

Ded pah Dios meemdih ã wɛtɔchah, caandihjeh ma jepahaá. Jesúsdih ma túi jenah joyoó. Bitadilh ma oyoó. Yeejép yapna yɛhna, Jesúsdih ma cádahca bojoó. Bitadilh túinijeh ma nɛmah jɛmɛú. ¹² Jeáboó ãjeéh jɛmni pínahdih Dios meemdih át ñíwip jĩ. Meemdih ĩ daabánachah, Jesúsdih ma jepahatdih dawá cáacwádih ma túi naáwáp jĩ. Pánihna, yeejép yapna yɛhna, caandih ma jepah cádahca bojoó, jeáboó juibínit, páantjeh ma jɛmat túɛt niijná. ¹³ Diosboó nihadilh át chãjap wɛt jĩ. Jesucristoboó Poncio Pilatodih ded pah ã jɛmatdih túi yoobópdih át naáwáp wɛt jĩ. † Dios, Jesucristojĩ ĩ enechah, nin pah meemdih wã wɛp naóhna caá: ¹⁴ Páant meemdih wã wɛtatdih ma túi jepahaá. Jwĩ Maáh Jesucristo ã jwúɛb dei jɛúwát pínah jãtĩh, ã wɛtat pahjeh ma chãjaá, cáacwã meemdih ĩ naóh yaccat pínah niijná. ¹⁵ ã náahni yeó jáapdihjeh Dios ã wúúhdih ã jwúɛb wah deyabipna caá. Dios túini, caanjéh tigaá nihah cáacwã ĩ maáh. Nihat cáacwã ĩ maáta chah maáh caá ã jɛmɛp. ¹⁶ Caanjéh tigaá páantjeh jɛmni, yeh iigátjĩh ã jɛmna caá. Páant ã jɛmɛchah, jwíit cáacwã ã yeh iiguípna jéih bejcan, caandih jwíit en jɛicáp jĩ. †† Bɛɛ láabɛt caandih jwíit en jɛicán caá. Caánboodih jwíit weñat dée caá. “Meém chah wɛpni caá”, caandih jwíit niij jĩh. Páant tií ã jɛmɛ nah.

† 6:13 Jn 18.37 †† 6:16 Sal 104.2

¹⁷ Dawá bíi dée bíbohnitdih nin pah ma wɛtɛú: “Weemdih dedé jɛdhdat wihcan caá”, ĩ niij jenah joicá bojo naáh. Íih bíi déedih bɛɛdní pínahjeh ã jɛmɛchah, caandih ĩ túi jenah joicá bojo naáh. Dios nihah jwíit náahatdih ã wúhɛchah jéihnit, caánboodihjeh ĩ túi jenah joyó naáh. ¹⁸ Pánihna, túinidih chãjnit, bitadilh íih bíi déedih wúhna, túi teo wáacnit ĩ jɛmɛ naáh. ¹⁹ Páant ĩ chãjachah enna, Dios pebhna ĩ juibínachah, queétdihbɛt ã túi chãj jwúɛbanachah, caánboó páantjeh ĩ túi jɛmbipna caá.

Pablo Timoteodih ã pée naáwát

²⁰ Timoteo, Dios meemdih ã naáwát túɛtnidih ma túi bohénaá. Ma quíib bɛɛdcá bojoó. Biquínaboó Diosdih jéihcannit, jenah joicánnit pah ĩ wéhena caá. Bitaboó yee naóhna, “Wã bohéat túi jéihnit ĩ bohéat caá”, ĩ niijná yɛh caá. Páant ĩ niij naáwáchah, ma joyáh bojoó. ²¹ Biquína páant ĩ niij naáwáchah joinít, Jesúsdih ĩt cádahap wɛt jĩ.

Dios meemdih búdí oinit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

2 Timoteo

Timoteodih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih Dios ã naáwát túttni jumna, nin nódoh meém Timoteodih wã jwúub daác wahna caá. “Nihat Jesucristodih jepahnit wãjeéh í túi jumnipna caá”, ã niijátjidih bitadih Dios weemdíh ã naóh bohéat tútup jĩ. ² Timoteo, wã wúuh panihni ma jumuchah, meemdíh búdí wã oina caá. † Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristo bícdih meemdíh oinit, í jĩgah en teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná.

Pablo Diosdih “Túina caá”, ã niiját

³ Diosdih úbhna, yeó jáap, chei jummat pahbut meemdíh wã úbhna caá. Pánih úbhnit, “Timoteodih búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, wãpí niijná caá. Caán Diosdih tigaá jwí nrowã wëinit, ípí jepahat pah-jeh muntih, weembút caandíh wëinit, wã jepahna caá. Pánih jepahnit, dedé yeejép chãjat peéh weemdíh ã wihcatdih wã jéihna caá. ⁴ Con láa meemdíh wã cádah bejchah, ma jumátjidih náhninit, majeéh jumnit, túi weñat tút niijná, meemdíh wã jwúub eníhna caá. ⁵ Meém Jesúsdi h ma túi jenah joyátdih wã náhnina caá. Ma éet Loida, ma íin Eunicebut Jesúsdi h ít jwíih jepahap tajĩ. Pánihna, queétdih en yacnit, meembút caandíh ma túi jenah joiná caá. ††

⁶ Meemdíh wã teo jáha úbúchah, Dios meemdíh ã wëpatdih búdí ãt wëhup jĩ, ã wëtat pah bitadih ma túi teo wáacat pínah niijná. Páant ã chãjatjidih náhninit, úmcanjeh, ã wëpatjĩh bitadih chah ma teo wáaca. ⁷ Dios jwiítdih Túini Espíritudih ãt wëhup be, jwíjeéh ã jummat pínah niijná. Pánih jwíjeéh jumni Túini Espiritu jwiítdih búdí ã teo wáacna caá, cáacwã ded pah í jenah joyátdih jwí úmcat pínah niijná. Páant ã teo wáacachah, cáacwãdih oinit, ã wëpatjĩh queétdih jwí jéih teo wáacna caá. Caán Túini Espiritujeh jwiítdih ã túi jenah joyát túttna caá. ⁸ Pánihna, jwí maáih doonádih bitadih naóhna, ma tíic jenah joicá bojoó. Weém áih doonádih wã bohéat jíib nemat múbóo wã jumuchah, wã chéen ma jumatdihbut ma tíicca bojoó. Obohjeéhtih, túini doonádih ma bohéat jíib meemdíhbut yeejép ã yapachah, “Á túimi nacaá”, ma niijí. Páant ã yapachah, Dios meemdíh ã teo wáacnipna caá, caandíh ma cádahcat pínah niijná. ⁹ Jwiít iiguípna bejnit déejidih Diosjeh jwiítdih ãt túi ubup wëtat jĩ. Pánih túi ubnit, jwiítdih ãt níwip wëtat jĩ, áihwã jumnit, jwí túi chãjat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwí túi chãjat jíib ãt

níocap wëtat jĩ. Nin baácdih ã chãjat pínah jãtíh ã jenah joyátji pah jwiítdih oina, ãt níwip wëtat jĩ. Pánih oina, jwiítdih túi ubni pínah Jesucristodih ã wah deyaat pínahdih ãt jenah joyóp wëtat jĩ. ¹⁰ Pánih jenah joiníi caandíh wah deyana, ã oyatdih jwiítdih ã túi jéihyana caá. Páant ã wah deyani Jesús jwiít áihwãdih iiguípna jwí bejat déejidih ãt túi ubup wëtat jĩ. Caán Jesúsdi h jepahna, páantjeh Diosjeéh jwí túi jummat pínah doonádih jwiítdih naáwãdih ãt dei jwúub wëtat jĩ.

¹¹ Weemdíh níonit, Dios ã wahap jĩ, caán túini doonádih wã naáwát pínah niijná. ¹² Páant ã wëtatdih wã jepahatji jíib but nin nemat múbóo jumnit, yeejép wã yapna caá. Obohjeéhtih, pánih yeejép yapna yehna, wã tíic jenah joicán caá. “Wã jepahni Jesús túi wëpni jumna, áih doonádih naáwát túttnit, weemdíh ã túi teo wáacnipna caá. Páant ã teo wáacachah, púú ã jwúub dei jwúúchahna, caandíh túi jenah joí cádahcan, páantjeh áih doonádih wã naóhnipna caá”, wã niij jenah joiná caá.

¹³ Meémboó Jesucristodih túi jenah joiná, caandíh oinit, meemdíh yoobópdih wã bohéatji pah ma chãj cádahca bojoó. ¹⁴ Jwíjeéh jumni Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh Dios meemdíh ã naáwát túttnidih yoobópdih ma bohénaá. Caandíh túi náhninit, mácah ma bohéca bojoó.

¹⁵ Nihat Asia baácdih moón Jesúihwã weemdíh cádah tigaá ít chãjat. Pánih tigaá í jwúub jígochap. Íjeéh Figelo, Hermógenes wëtat jumnitbut í cádahatdih ma jéihna caá. ¹⁶ Páant queét nihat weemdíh í cádahachah yehna, Onesíforoboó dawá láa weemdíh enedih junít, ã túi weñanap be. Nemat múbóo wã jumuchah yehna, Roma tútchiboó junít, wã chéen ã jummatdih tíic jenah joicánjeh, weemdíh maatápdih bidniji weemdíh ã bid juyúp jĩ. Páant weemdíh ã túi teo wáacat jíib, ã déewãdih jwí Maáh ã jĩgah en teo wáaca naáh. ¹⁸ Éfeso tútchiboó jwí jumuchah, weemdíh búdí ã teo wáacatjidihbut ma túi jéihna caá. Pánihna, jwí Maáh Jesúsdi h búdí wã úbhna caá, nin baácbóo jwúub dei jwóh-nit, caandíh búdí ã jĩgah en teo wáacat pínah niijná.

Jesúih túini soldado panihni

2 Meémboó, wã wúuh panihni, Jesucristo meemdíh oinit, ã teo wáacachah, caandíh ma túi péenaá. ² Dawá wã bohéatdih joiníi meem jwúuh bitadih ma bohénaá. Páant queétdih ma bohénachah, Dios ã náahat pah túi chãjnit, bitadih bohé jéihnitbut í jumup naáh.

† 1:2 Hch 16.1; 1Ti 1.2 †† 1:5 Hch 16.1

‡ 1:11 1Ti 2.7

³ Soldadodih bəwat ā jəməchah yəhna, ā cādahcat pah məntih, meemdihbət biíc yoobó ā yapachah, Jesúsdi h ma cādahca bojoó. Jwiít nihát Jesúsíhwādi h biíc yoobó ā yapna caá. ⁴ Ded soldado ā maáhdih weñáihna, ā wətat pahjeh caá ā chājap. Soldado nihcanni ā chājat pínahdih páantjeh chājna, ā maáh ā wətat pah āta jéih chājcan tagaá. Páni hna, soldado ā chājat pah məntih, meembút Dios ā weñat pínahdihjeh jenah joinít, ā wətat pah ma túi chājaá. ⁵ Páni hat dée, ded ñáoni maáta í wətat pah túi chājnihjeh, ā wəp ñáwat jíibdi h ā jéih bíbohna caá. Páni hna, ñáoni ā túi chājat pahjeh məntih, Jesucristo ā wətat pah ma túi chāj cādahcat jíib, ā pebhna ma juibínachah, meemdí h túini di h ā wəhbi pna caá. ⁶ Páni hat dée məntih, wápchi túi teoniboó ā tewat jíib jeémátdih jwíih bíbohna caá náahap. Páni hna, Dios meemdí h ā wətat pah ma túi chājat jíib, ā pebhboó ma juibínachah, meemdí h wéini t, ā túi chājbi pna caá. ⁷ Wā níijátjidi h ma túi náhninaá. Páant ma náhninachah, jwí Maáh meemdí h ā túi jéihyabipna caá.

⁸ Ded pah Jesucristo ā jumatjidi h ma quíib bəudcá bojoó. Caán maáh David juma át jəmər wət jí. Wəhna yəhna, ā jwəub boo pəd jəwátj i túini doonádi h wəpí bohénap jí. ⁹ Páni h caandí h wā bohéat jíib, yeejép chājnitdi h í nemat pah, weemdí h ítah tōpjí h chéonit, nemat məúboó í nemechah, wā moh yéejna caá. Páni h jəmna yəhna, Dios naáwátdih wā bohé cādahcan níit. ¹⁰ Dios ā ñíonitdi h bohéna, yeejép wəpí yapna caá, queébtət Jesucristoíhwā í jumat pínah níijná. Áihwā íiguípna bejnit déejidi h ā túi əbnit pínah í jəməchah, queét Diosjééh í túi jəmbipna caá.

¹¹ Nin naáwát yoobópdih caá:

Cristo jwí yéejat jíib ā wən wəhat pah məntih, jwiítbət ájééh wənnit panihnit, yéejatdi h cādahnit jwí jəmna caá. Páni h cādahnit, ájééh jwəub boo pəd jəóhni t panihnit, ájééh páantjeh jwí jəmbipna caá.

¹² Áihwā jwí jumat jíib yeejép yapna yəhna, ā náahat pah jwí chāj cādahcan, ā maáh jəmərboó caán biícdi h jwiítbət maáta jwí jəmbipna caá. † Obohjeéhtih, “Jesucristodi h wā jéihcan caá”, jwí níijíchah, caanbút jwiítdi h biíc yoobó ā níijbípna caá. ††

¹³ Jwiít jwí níijátj i pah jwí chājcah yəhna, caánboó ā níijátj i pahjeh ā chājbi pna caá. Yeecanni jəmna, ā níiját pahjeh chājni ā jəmna caá.

Diosdi h túi teo wəhni ded pah ā jumat

¹⁴ Majeéh jəmnit Jesúsíhwādi h bəutéh wā naáwátdih ma túi náhninaá. Dios ā enechah, queétdih ma míic jəihñəchah, dedé pínah nihcan caá. Páni h jəihna, teo wáaccan, míic yéejana caá í chājap. Í míic jəihñatdi h joinít, í bəwa jenah joiná caá. ¹⁵ Dios naáwátdih túi jéihnit, caán meemdí h ā wətat pah, bitadi h áih túini doonádi h yoobópdih ma bohénaá. Páant ma chājachah ennit, “Ma túi chājna caá”, Dios ā níijíchah joinít, ma tíccan níit.

¹⁶ Diosdi h jéihcannitboó í jenah joyátj ihjeh í míic wéhenachah, ma joyáh bojoó. Páant í míic wéheat dedé pínah nihcah, chah í yéej chājbi pna caá. ¹⁷ Páant í yee bohéat, yahwít ā moóp aabát pah, bitadi h í yéejana caá. Páant tigaá Himeneo, Fileto wət jəmnitbət í t chājap. ¹⁸ Páant í yee bohéatdi h joinít, Dios naáwát yoobátdih í t cādahap wət jí. Páni h cādahnit, “Jesúsíhwā jáantjeh í tāt púəh laab béjep be”, queét í t níij yee bohénap wət jí. Páni h mácah bohénit, biquína Jesúsíhwādi h í yéejanachah, caandí h í t cādahap wət jí. ¹⁹ Obohjeéhtih, páant í yee naóh bohénachah yəhna, Dios naáwátboó yoobópdih ā jəmna caá. Caán ā túət nəməcán níit. Páantjeh biíc yoobó ā jəmbipna caá. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapni át níij daacáp tají: “Jwí Maáh áihwādi h ā jéihna caá”, át níij daacáp tají. ‡ “Jesús wā Maáh caá”, níijnitboó, yeejép í chājatdi h í cādaha naáh”, biíhboó át níij daacáp tají.

²⁰ Jwiít Jesúsíhwā nin pah caá jwí jəmər: Búdi məúboó dawá pamapna ā jəmna caá. Biquína oro, platají h í chājni j i jəm, biquína máa naá, wáam déepjí h í chājni jibət ā jəmna caá. Páni hna, caán məú mínah cáacwādi h nəmah jeémpnit, áih oro, platají h í chājni j i pamapnadi h wéi ennit, í jeémát pínahdi h ā cáagna caá. Obohjeéhtih, máa naá, wáam déepjí h í chājni j i boó yeó jáap jumat pah jeémát cáagat pínah, í yohni di h í yacat pínahbət ā jəmna caá. ²¹ Páni hat pah, ded yeejép ā chājatdi h cādahnit, oro, platají h í chājni j i pamap panihni jəmna, jwí Maáh ā weñat pínahdi h ā jéih chājbi pna caá. Páant ā chājachah, jwí Maáh caandí h ā wéi enbi pna caá.

²² Meémboó jáap jəmna, japata í yéej chāj níinahatdi h enna, iini t, biáboó ma bejeé. Páni h iini t, túini boodí h jeh chājna, jwí Maáh Jesúsdi h chah jenah joinít, bitadi h ma túi oyoó. Páni h oini t, míic jəihcanjeh, íjééh ma túi jəmər. Nihat Jesúsdi h túi əbhnitbət biíc yoobó í chāja naáh. ²³ Jenah joicánnit í míic jəihñəchah, ma joyáh bojoó. Beh joicánjeh, míic əbh joinít, queétjeh chah í míic jəihna caá. ²⁴ Obohjeéhtih, Dios naáwátdih bohéniboodí h míic jəihcat caá náahap. Páni h jəihcan, nihadi h túi chājnit, túi bohénit, biíc mantjeh íjcan túini jeh jumat caá náahap. ²⁵ Á naáwátdih joíhcan, mácah níijnitdi h íjcanjeh túi bohéat caá náahap. Páant túini jeh níi bohénachah joinít, Dios ā teo wáacatjí h í yap yohatdi h cādahna, túini bohéatboodí h “Caán yoobópdih caá”, í níij jenah joibípna caá. ²⁶ Páni hna, yoobópdih bohéatdi h joinít, queét nemép wā í maáh ā náahat pah chājnitj i caandí h í cādahbi pna caá. Páni h cādahnit, ā jwəub yéej chājat túətəchah yəhna, yoobópdih bohéatdi h jepahnit, ā wətatboodí h í jepahcan níit, bəca.

Péni yeó jáapdi h ded pah cáacwā í jumat pínah

3 Bəw, Timoteo, nindihbət ma túi náhninaá: Jesús ā jwəub dei jəwát pínah játih, cáacwādi h búdi bəwat ā jəmbipna caá. ² Caán láa, cáacwā bitadi h teo wáacat pínahdi h jenah joicán, í weñat pínahdi h jeh í jenah joibípna caá. Páni h jenah joinít, dawá bií déedi h í

† 2:12 1P 5.1 †† 2:12 Mt 10.33; Lc 12.9

‡ 2:19 Nm 16.5; Jn 10.14; 1Co 8.3

bidbipna caá. “Nihatdih jéihna, bitadiah chah wā jəmna caá”, niij jenah joinit ī jəmbipna caá. Cáacwādh, Diosdihbət yeejép wéhenit, ī mánadihbət yap yohnit ī jəmbipna caá. Bitā queédih ī tui chājachah yəhna, “Túina caá”, niijcānnit ī jəmbipna caá. Diosdih wēicanjeh, búdi yeejép chājnit ī jəmbipna caá. ³ Cáacwādh oican, ī jīgah en teo wáaccan niit. Yeejép doonádih naóhni ī jəmbipna caá. Ī jenah joyátjijeh yeejépdih ī jéih chāj cádahcan niit. Cáacwādh təbit yeejép chājnit, túiniboodih ī en iibipna caá. ⁴ Ī chéenwādh yəh bəca yeejép ī chājbipna caá. Jenah joicānjeh chājnit, “Jéih beedáni caá”, niij jenah joinit ī jəmbipna caá. Queét ī weñat pínahdihjeh chājnit jəmna, Diosboodih náahcannit ī jəmbipna caá. ⁵ Cáacwā Ī enechah, Diosdih tui wēinit pah jígohnit jəmna yəhna, Ī jenah joyátidih ā tət nəmát pínahdih ī náahcan niit. Pánihnitdih ma pej jəmca bojó.

⁶ Biquína pánih chājnit bitáih mənádih waadnit, “Dios naáwátdih yeebdih bohénadih wā jəwúp be”, caanjih jəmnit yaádhidih ĩpī niij yeena caá. Páant ī niij yeenachah yəhna, queét yaádh tui jenah joicānnit, yeejép chājnit jəmna, Ī yee bohéátdih ī wēi joiná caá. Queét yaádh búdi ī yéj chājihna caá. ⁷ Pánihna, dedé mácah yee bohéátdih joíhna, Dioh yoobópdih bohéátdih ī náahcan caá. ⁸ Jon jātih Egiptodih moón jióhniĵi, Janes, Jambres wət jəmnit, Moisésdih ĩt yap yohíhip wət yəh ĩ. † Páant ī yap yohíhat pah mənĵih queét yaádhidih yee bohénitboó túini bohéátdih ī en iiná caá. Queét yeejépdihjeh jenah joinit ī jəmna caá. Pánih jəmna, Jesúsdih tui jenah joicān, áihwā yoobát ī nihcan caá. ⁹ Queét ī yee bohé jibichah yəhna, daocānitjeh queédih ī jepahbipna caá. Ī yee bohéátdih “Caán yeejép bohéat caá”, cáacwā Ī niij jéihbipna caá. Janes, Jambresjih Ī yeeatjidih jon jātih moón Ī jéihyat pah mənĵih, Jesús ā jwəub dei jəwát pínah jātih jəmnitbət Ī yeeatdih ī jéihbipna caá.

Timoteodih ā jwəub wətat

¹⁰ Obohjeéhtih, ded pah wā bohéat, wā jəmat, wā jenah joyátidihbət meemjéh ma tui jéihna caá. Jesúsdih wā tui jenah joyátidih, ĩĵat wihcanjeh cáacwādh oina wā teo wáacat, yeejép yapna yəhna wā cádahcatdihbət ma jéihna caá. ¹¹ Weemdih yeejép Ī chājachah, búdi wā yéj chəúátjidihbət ma jéihna caá. Antioquia, Iconio, Listra tútchinaboó Jesúsdih doonádih wā jib bohéat jīb, weemdih yeejép Ī chājatjidihbət ma jéihna caá. Obohjeéhtih, Ī mawíhichah yəhna, jwī Maáh Jesúsboó weemdih ā wapachah, Ī jéih maocap ĩ. †¹² Páant weemdih Ī chājat pah, nihat Jesucristoíhwā caandih ī tui péeat jīb, bitā queétdihbət yeejép Ī chājat pínahdihbət jwī jéihna caá. ¹³ Yeejépwā, yeenitbət chah yeejép chājnit ī jəmbipna caá. Bitadiah yeena, queétjehbət Ī yeeatdih joiná, chah yeejép ī jəmbipna caá.

¹⁴ Obohjeéhtih, ma éet, ma ĩn, weembút meemdih jwī bohénachah joiná, meémboó mat tui jepahap wət ĩ. “Weemdih bohénit yeenit nihcan caá”, niij jéihnit, yoobópdih jwī bohéatjidih tui náhnit, ma pée cádah-

ca bojó. ¹⁵ Meém wébít jəm láa, Dios naáwátdih mat jéih jwíhip wət ĩ. Pánih jéihnit, Jesucristodih tui jepahnit, iiguipna bejni déejidih Dios ā tui əbni ma jəmna caá. ¹⁶ Dios naáwátdih nihat daácnitdih “Nin pah ma niij daacá”, Diosjeh āt niij daacát tətəp wət ĩ. Pánihna, Ī daacátjidih jwítdih bohéat caá náahap, yoobópdih naáwátdih jwī tui jéihyat tət niijná. Pánih jéihnit, “Caán yeejép wā chājatdih cádahat caá náahap”, jwī niij jéihna caá. Caandih bohéna, túiniboodih jwī jéih tət nəmna caá. Pánihna, yeó jáap jəmat pah tui chājat tət niijná, ā naáwátdih bohéat caá náahap. ¹⁷ Ded Dios naáwátdih tui míic bohéna, nihat túinidih ā jéih chājbipna caá.

4 Jesucristo, nihat cáacwā Ī Maáh jwəub dei jəóhna, báadhni, wənnitbət ded pah Ī chājatjī jīb ā naóhbipna caá. Pánihna, caán, ā ĩp Diosbət Ī enechah, meemdih nin pah wā wəp naóhna caá: ² Yeó jáap jəmat pah cáacwā Ī joíhichah, Ī joíhichah yəhna, Dios naáwátdih páantjeh ma bohéna. Pánih bohéna, cáacwā Ī yéj chājatdih jéihyanit, “Jwəub yéj chājcanjeh, túiniboodih ĩ tət nəm”, ma niij naáwā. Pánih naóhni, chəcānjeh, queédih ma tui bohé cádahca bojó. ³ Túttimah bóo láa, cáacwā túini bohéátdih Ī joíhican niit. Pánih joíhican, Ī náahatdihjeh chājihna, Ī weñat pínah bohéátdihjeh joíhni, mácah bohénitboodih búdi Ī bidbipna caá. Páant Ī bidichah, dawá queédih Ī yee bohébipna caá. Túini bohéátdih cádahnit, mácah bohénit Ī jenah joyátjijeh Ī bohéátdih jōibipna caá. Pánihna, waicanjeh páant ā yapat pínahdih jéihnit, meémboó Dios naáwát, yoobópdih jəmnidih, ma bohé cádahca bojó. ⁵ Pánih bohénit, queét yeenit pah chājcat tət niijná, tui jenah joini ma jəm. Yeejép yapna yəhna, bíic yoobó chājnit, túini doonádih ma bohé cádahca bojó. Pánih cádahcan, Dios meemdih ā wətat pah ma tui chāj péanaa.

⁶ Weém Dios ā wətat pah, ā naáwátdih wā jib bohéatjī jīb weemdih Ī mao yohat pínah bahniĵeh caá ā jədhəp. ⁷ Wā wənat pínah jātih nin pah meemdih wā naóhna caá: Jesúsdih túini doonádih Dios weemdih ā bohéat tətuchah, wā tui bohénap be. Nihat ā wətat pah wā chāj péanap be. Pánih chājnit, yeejép yapna yəhna, caandih wā tui jenah joí cádahcap be. ⁸ Pánihna, wā tui chājatjī jīb jwī Maáh jeáboó ā bíboh páina nacaá. Nihat cáacwā ded pah Ī chājatdih jéih beedána, yoobópdih jīb wəhni jəmna, ā wətatdih wā tui jepahatjī jīb, ā jwəub dei jəóhni yeó jáapdih weemdih ā tui chājbipna caá. Bitā caandih oinitbət ā jwəub dei jəwát pínahdih tui pánit Ī jəmchah, jwī Maáh Jesús bíic yoobó queédih ā tui chājbipna caá.

Timoteo ded pah ā chājat pínah

⁹ Waicanjeh wā pebhna ma jəwú. ¹⁰ Demas wət jəmni chah dawá bíi déedih náahna, weemdih cádahnit, Tesalónica tútchina ā jwəub bejep be. † Crescente wət jəmni Galacia baácna ā bejehchah, Tito wət jəmni bət Dalmacia baácna ā bejep be. †¹¹ Páant Ī yoh bejat túttimah, Lucasjeh caá wəjééh ā chāwáp. † Pánih-

† 3:8 Ex 7.11 †† 3:11 Hch 13.14-52; 14.1-20

‡ 4:10 Col 4.14; Flm 24 †† 4:10 2Co 8.23; Gá 2.3; Tit 1.4

na, bita teo wáacnitdih náahnit, meemdíh wã jũúwát tũtũna caá. Pánih jũóhni, Marcosdihbæt ma nũmah jũúwú. † Cristoíh doonádih wã bohénachah, weemdíh tũi teo wáacni pínah caán ã jũmbipna caá.

¹² Tíquicodih Éfeso tũtchina wã wahap be. ^{††13} Ninna jũóhna, Troas tũtchiboó ‡ Carpo wũt jũmniíh mũudíh wã jwey jũóhni cúbũh jweyát chóodih, wíih papélah tólihnadibæt ma Ʃb jũúwú. Wíih papélah núonadih bácah búdí wã náahna caá. Pánihna, caandíh bæt ma Ʃb jũúwú.

¹⁴ Alejandro wũt jũmni ítahdih teoni weemdíh búdí yeejép ã chãjap be. † Páant ã chãjatji jíib Dios caandíh ã peéh chãjbipna caá. ^{††15} Caán Alejandro jwí bohéatdih búdí ã yap yohna caá. Pánihna, caandíh ma tũi chãja chaáh, meemdíh yeejép ã chãjcat pínah niijná.

¹⁶ Roma tũtchidih moón í maáta weemdíh í jwíih Ʃbũh joyóchah, wã chãjatjidih wã bohéatdihbæt queétdih wã naáwáchah, det weemdíh teo wáacnit pínah í wihcap be. Ʃmniit, nihat weemdíh í cádah bejep be. Obohjeéhtih, páant weemdíh í cádahachah yũhna, Dios queétdih ã peéh chãjca bojo naáh. ¹⁷ Weemdíh

†† 4:11 Col 4.14; Flm 24 † 4:11 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24 †† 4:12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8 ‡ 4:13 Hch 20.6 ‡† 4:14 1Ti 1.20 ‡† 4:14 Sal 62.12; Ro 2.6

páant í cádahachah yũhna, jwí Maáh Jesúsboó ã teo wáacap be, áih doonádih wã naóh beedáat pínah niijná, nihat judíowã nihcannit í joyát pínah niijná. Jiowá panihnit weemdíh í mao yohat déedih ã tũi wapap be. ¹⁸ Nihat weemdíh yeejép chãjnitdih yap yohnit, jwí Maáh weemdíh ã wapbipna caá. Pánih wapnit, jeáboó maáh ã jũmũpna weemdíh ã tũi bejat tũtũbipna caá. Pánihna, yeó jáap jũmat pah “Caán chah tũini, chah wẽpni Maáh caá”, jwí níj jíih. Páant tí ã jũmũ nah.

Ã pee túyat tũtũt

¹⁹ Prisca, Aquila, ††† Onesíforo ††† ã pebh moonbút í tũyũ naáh. ²⁰ Erasto § Corinto tũtchiboó ã chãwáp jí. Trófimo §† Mileto tũtchiboó tũbũp chũúhniit, ã chãwáp jí. ²¹ Meémboó mah noój láa jãtíh waícanjeh ma jũúwú. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nihat bita Jesúíhwãbæt meemdíh í túyat tũtũna caá.

²² Jwí Maáh Jesucristo majeéh ã jũmũ naáh. Dios yeéb nihatdih oinit, ã tũi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

††† 4:19 Hch 18.2,18 ††† 4:19 2Ti 1.16-17 § 4:20 Hch 19.22; Ro 16.23 §† 4:20 Hch 20.4; 21.29

Tito

Titodih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, Diosdih teo wēhni wã j̄m̄uchah, Jesucristoíh doonádih weemdíh ã naáwát tútup j̄i, ã ñíonitboó Jesúsdi h j̄epahnit, j̄wí bohéat pahjeh t̄ túi chãjat pínah niijná. ² Dios yeecanni nin baácdih ã chãjat pínah j̄áti h “Wíihwã jeáboó wãjeéh páantjeh t̄ j̄m̄bipna caá”, ãt niijíp w̄t j̄i. Pánihna, caán túini doonádih j̄epahnit páantjeh jeáboó t̄ j̄mat pínahdih t̄ j̄éihna caá. ³ ã ñíoni yeó jáapdih páant ã niijátjidi h cáacwãdih weemdíh ã naáwát tútup j̄i. Weemdíh páant w̄t ni iiguípna j̄wí bejat déejidi h túi ãbni caá. ⁴ Pánihna, Jesúih doonádih wã bohénachah joinít, Tito, meém Jesúsdi h ma túi j̄epahap j̄i. † Meemdíh bohéni wã j̄m̄uchah, wã wēúh yoobát panihni caá ma j̄m̄up. Páant ma j̄m̄uchah, nin núodih meemdíh wã daác wahna caá. Dios j̄wí íip, Jesucristo j̄wiítidi h túi ãbni bíicdih meemdíh oinit, t̄ teo wáaca naáh, ma túi j̄mat pínah niijná.

Tito Creta quewadi h moondíh ã teo wáacat

⁵ Creta quewaboó bíicdih j̄wí j̄m̄ láa, caanj̄ih moón Jesúihwã t̄ túi chãjat pínahdih bohé beedáat ã j̄udh j̄w̄hup j̄i. Páant ã j̄udh j̄w̄huchah j̄éihnit, meemdíh t̄ pebh wã chãwát tútup j̄i, queétdih ma túi bohéat pínah niijná. Pánih bohénit, íih tútchina j̄mat yoobó Jesúihwã t̄ maáta pínahdih meemdíh wã ñíwat tútup j̄i. ⁶ Queét ma ñíonit maáta pínahdih nin pah j̄mat caá náahap: “Caán yoobópdih chãjni caá”, cáacwã t̄ niijnít-dih, bíic wilidihjeh bíbohni t̄dih ma ñíwí. Páant ma ñíonit t̄ wehbut Jesúsdi h j̄epahnit, túi chãjnit, yap yohcannit t̄ j̄m̄up naáh. ⁷ Jesúih cáacwãdih en daonít, ã naáwát-dih bohénit pínahdih ñíona, túi chãjnit, “Weém ni hat j̄éihni caá”, niij jenah joicánnit, bíicmantjeh íjcan-nit, máihcannit, míic maocannit, bíí déedihbut t̄bit bidcannitdih ma ñíwí. ⁸ Pánih ñíona, íih meúdih bitadi h wēi waadát tútup nit, túi jenah joí bitadi h teo wáacnit, yeejép chãjat jenah joyátdih páantjeh j̄mah bojnit, túi yoobópdih chãjnit, Dios naáwát-dih túi j̄epahnitdih ma ñíwí. ⁹ J̄wí túi bohéat-dih j̄epah cádah-cannit t̄ j̄m̄up naáh, bita t̄ bohéat-dih joinít, t̄ weñat pínah niijná. Caán bohéat-dih yap yohnitboó t̄ yeeatdih j̄éihnit, t̄ tútup ñm̄bípna caá. Pánihna, Jesúihwã t̄ maáta pínahdih ded pah t̄ chãjatdih túi ennit, ma ñíwí. ††

¹⁰ Dawá t̄ maátadi h yap yohnit, túi jenah joí wéhecannit, yeenit caá t̄ j̄m̄up. Pánih yeejép chãjnitjeh j̄m̄-

nit, dawá Jesúsdi h j̄epahna ȳhna, judíowãdih Dios ã w̄tatj̄i pah quehli nah yapat chóodih judíowã nihcannitdihbut bóodat tútup nit t̄ j̄m̄na caá. Pánihna, ded pah t̄ chãjat yoobópdih nihcah, queétdih j̄éihyaat caá náahap, t̄ tútup ñm̄mát pínah niijná. ¹¹ Dinerodihjeh bidnit, queét mácah t̄ bohéna caá. Páant t̄ chãjachah, tíic náah ã j̄m̄na caá. Páant t̄ yee bohénachah joinít, dawá neoná, t̄ weha mána, t̄ weh bíicdih, queétdih j̄epahnit, túini doonádih t̄ cádahna caá. Páant queétdih ma bohéat tútup ca bojóo.

¹² Queét Cretadi h moón ded pah t̄ j̄matdih ni hat cáacwã t̄ túi j̄éihna caá. Jon j̄áti h naóhni boobét, t̄jehé h j̄m̄ni j̄i ȳhna, nin pah ãt niij naáwáp w̄t j̄i: “Creta quewadi h moón t̄bit yeenit, yeejép tac behna míic maonit, búdí jeémihnit, t̄ weñat pínahdihjeh chãjna, ípí tewíhcan caá”, ãt niijíp w̄t j̄i. ¹³ Páant ã niijátj̄i yoobópdih tigaá. Páant t̄ j̄matdih j̄éihnit, queét Jesúihwãdih ma wēp naáwá, mácah bohéat-dih cádah-nit, Jesúsboodih t̄ j̄w̄ub j̄epahat pínah niijná. ¹⁴ Pánih tútup ñm̄mnít, j̄wiít judíowã j̄wí ñowã t̄ jenah joyátj̄ih-jeh t̄ naáwátj̄idi h, túini bohéat-dih yap yohnit t̄ w̄tatdihbut t̄ joyáh bojbi pna caá.

¹⁵ Dedé jeémát-dih, “Caán yeejép caá”, mácah bohénit t̄ niijíchah ȳhna, Jesúsdi h túi jenah joinítboó “Caandih wã jeéméchah, ã túina caá”, t̄ niij j̄éihna caá. Obo-hjeéhtih, Jesúsdi h j̄epahcannitboó yeejép chãjna, yeej chãjatdihjeh t̄ jenah joiná caá. Pánih j̄m̄na, yeejép chãjna ȳhna, “Á túina caá”, t̄ niij jenah joiná caá. ¹⁶ “Diosdih wã túi j̄éihna caá”, niijná ȳhna, yeejép t̄ chãjna caá. Páant t̄ chãjachah ennit, Diosdih t̄ j̄éihcat-dih j̄wiítboó j̄wí j̄éihna caá. T̄bit yeejép chãjna, Dios naáwát-dih yap yohnit, queét túini boodih t̄ j̄éih chãjcan caá.

Titodih túi yoobópdih ã bohéat tútat

2 Páant yeejép t̄ j̄m̄uchah j̄éihnit, meémboó queétdih yoobópdih ma bohénaá. ² Pánih bohénit, behnit neonádih nin pah ma niij naáwá: “Túini-jeh jenah joinít, ñi túi chãjaá, ‘Caán túini caá’, cáacwã yeebdíh t̄ niiját pínah niijná. Yeejép chãjat jenah joyát-dih páantjeh j̄mah bojnit, Jesúsdi h túi jenah joinít, áihwãdih oinit, yeejép yapna ȳhna, caandih ñi cádahca bojóo”, ma niijí. ³ Behnit yaádhidihbut bíic yoobó ma bohénaá, Jesúsdi h j̄epahna, túi chãjnit yaádh t̄ j̄mat pínah niijná. Yeejép doonádih naóhcannit, máihcannit yaádh t̄ j̄m̄up naáh. Pánih j̄m̄nit, queétdih bita yaádhidih túini doonádih t̄ bohéna naáh. ⁴ Pánih bohénit, queét behnit yaádhboó japata yaádh ñm̄gdíh nin pah

ma bohéat tútú: “Ñi weha mánadiah, ñi wehdihbət ñi oyoó. ⁵ Tíi jenah joinít, yéej chājcanit, ñíih mædíh jəmnitdih ñi tíi en dawaá. Bitadih tíi teo wáacnit, ñi weha mánadiah tíi jepahnit yaádhbət ñi jəmúú, bita yeebdíh ennit, Dios naáwátdih yeejép ĩ naóhcat pínah niijná”, ĩ niij naáwá naáh.

⁶ Japatadihbət nin pah ma niij bohénaá: “Yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jəmah bojnit, tíi jenah joinít ñi jəmúú”, ma niijí. ⁷ Meémboó túinijeh ma chājaá, meemdíh ĩ en yacat pínah niijná. Yeecan, túinijeh ma bohénaá. ⁸ Pánih bohéna, ma tíi jenah joyoó, bita meemdíh ĩ naóh yaccat pínah niijná. Páant yooópdih ma bohénachah ennit, jwiítdih eníhcannit ĩ naóh yaquíhna yəhna, ĩ tíicbipna caá.

⁹ Teo wəhntidih jwəh nin pah ma niij bohénaá: “Ñi maátadih wəi jepahnit, yeejép niijcánjeh, ñi tíi teo wəhúú, queét ĩ weñat pínah niijná. ¹⁰ Ñi maátaíh bíi déedih ñi nəmcaá bojoó, ‘Caánboó yooópdih jəmni caá’, queét yeebdíh ĩ niij jenah joyát pínah niijná. Páant ñi tíi chājachah ennit, Dios jwiítdih tíi əbniíh bohéatdih bita ĩ wəi joibípná caá”, ma niijí.

¹¹ Dios nihát cáacwádih oi teo wáacna, iiguípna bejnit déejidih ā tíi əb beedáíhndih nihát jwiít cáacwádih át jéihyanap taga. ¹² Caandíh eníhcannitboó yeejép chājatdih ĩ ñinahatdih Dios jwiítdih ā cádahat tútúna caá. Pánih cádahnit, yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jəmah bojnit, túiniboodíh ā chājat tútúna caá. ¹³ Pánihna, Jesucristo, jwiítdih tíi əbni, Dios wəpni búdí ā yeh iigátjīh ā jwəub dei jūwúchah, jwí enat pínah yeó jáapdih wəi páina caá jwí chājap. ¹⁴ Caán Jesucristo jwí yéejat jíib bəudáátdih jíib chājna, át wən wəhəp tajī, †† nihát jwí yéej chājatdih cádahnit, † áihwá jwí jumat pínah niijná. †† Pánih yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh wəi chājnit jwí jəmbipna caá.

¹⁵ Páant wā niijátdih queétdih ma bohé beedáát pínahdih caá meemdíh wā náah yacap. Pánih bohéna, Jesús ā wəpatjīh queétdih ma tíi naáwá. ĩ yéej chājachah ennit, queétdih ma tútú nəmát tútú. Páant ma bohénachah, “Caán ā bohéat dedé pínah nihcan caá”, ĩ niijcá bojoó naáh.

Jesúíhwā ded pah ĩ tíi chājat

3 Nin pahbət queét Jesúíhwādih ma niij bohénaá: “Ñíih baácđih moón maátadih jepahnit, túinidih-jeh ñi chājaá. ² Bitadih yeejép doonáđih naóhcan, míic jūihcan, bitadih tíi teo wáacnit ñi jəmúú. ‘Weém nihát jéih beedáni caá’, ñi niij jenah joicá bojoó”, ma niijí.

³ Jon jātīh jwiítbət jenah joicánnit, yap yohnit, yeeatdih joinít, yeejép chājatdih ñinahnit, jéih cádahcannit jwí jəməp jī. Bitadih en jūihnit, en ñinah íjnit, bita jwiítdih ĩ en jūihñuchah jwiítbət queétdih en jūih jwəubanit jwí jəm jwəhəp jī. ⁴ Obohjeéhtih, páant jwí jəmúchah

yəhna, Diosboó jwiítdih oinit, Jesucristodih át wah deyanap wət jī, iiguípna jwí bejat déejidih ā tíi əbat pínah niijná. Jwiít jwí tíi chājat jíib át əbcap taga. Obohjeéhtih, jwiítdih jígah ennit, †† Túini Espíritudih jwíjeéh ā jumat tútúəp jī. Pánih jwíjeéh jəmnit, jwiítdih búdí ā teo wáacna caá, jwí yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh jwí chājat pínah niijná. ††† Pánih chājnit, Dios ā weh jwiítdih át jumat tútúəp tajī. ⁶ Jesucristo jwiítdih wən wəhntih, boo pəd jūóhna, ā púəh laab béjehchah, Dios Túini Espíritudih át wahap tajī, ā wəpatjīh jwiítdih ā tíi teo wáacat pínah niijná. ⁷ Pánih teo wáacnit, jwiítdih oina, “Caán túini caá”, Dios ā niij enat jíib, ájeéh páantjeh jwí jəmbipna caá. Pánihna, ájeéh jwí jumat pínahdih jéihna, Jesucristo ā jwəub dei jūwúwát pínahdih jwí wəi páina caá.

⁸ Páant wā niiját yooópdih caá. Pánihna, caandíh cáacwádih ma wəp bohénaá, Diosdih jepahnit, túini ĩ chājat pínah niijná. Wā daacát túini, oboh jəmni naáwát nihcah, nihát caandíh ĩ tíi joyó naáh. ⁹ Pánih joinít, oboh ĩ jenah joyátjīh-jeh ĩ míic jūihca bojo naáh. ĩ nəwā ĩ wətnadih, Moisés ā wətatjidihbət míic wəhenit, ĩ míic jūihñat dedé pínah nihcan caá. Páant ĩ míic jūihñatdih ma joyáh bojoó.

¹⁰ Ded yeéb Jesúíhwādih ā íjanachah enna, “Páant ma chājca bojoó”, caandíh ma niijí. Chéne láajeh caandíh páant ma niij naáwá. Tútútimah, ā jwəub yap yohochah enna, caandíh Jesúíhwā ĩ pej jəmca bojo naáh. ¹¹ Pánih íjani túini bohéatdih yap yohna, yeejép chājni ā jəmna caá. Pánih yeejép chājnit, caanjéh tigaá yeejép ā jumatdih bitadih ā jéihyanap.

Pablo ā pée naáwát

¹² Artemas ā bejíhichah, ñi pebhna wā wahbipna caá. Obohjeéhtih, caán ā jéih bejcah, Tíquicodih wā wahbipna caá. ††† Pánihna, caanná ā jūibínachah, meémboó ñahwat jwəub jūóhntih, Nicópolis tútchiboó weemdíh ma jwááap. Caán tútchiboó mah noój láa wā jəmíhna caá. ¹³ Zenas, áih cáacwā ĩ wətatdih jéihndih, Apolosdihbət ma tíi teo wáacá. ⁵ Pánih teo wáacnit, Jesúíh doonáđih naóh jibidih ĩ bejat pínah jātīh, dedé ĩ náahatdih queétdih ma wəhúú. ¹⁴ Jwíjeéh jəmnit Jesúíhwā ded pah ĩ tíi chājat pínahdih ĩ jéihye naáh, yabhcanjeh, bitadih ĩ teo wáacat tútú niijná.

Pablo ā pée túyat tútúat

¹⁵ Nihat wájeéh jəmnit meemdíh ĩ túyat tútúna caá. Caanjīh jəmnit jwiítdih oinit Jesúíhwā ĩ túyə naáh. Dios yeebdíh búdí oinit, ā tíi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

† 2:13 2P 1.1 †† 2:14 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; 1Ti 2.6 † 2:14 Sal 130.8; Mt 20.28 †† 2:14 Ex 19.5; Dt 4.20; 7.6; 14.2; 1P 2.9

†† 3:4-5 Dn 9.18 ††† 3:4-5 Ef 5.26 ††† 3:12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8; 2Ti 4.12 § 3:13 Hch 18.24; 1Co 16.12

Filemón

Filemóndih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih wã naáwát jíib nemat meúboó jumni, jwí ẽud Timoteojíh meém Filemóndih jwí túyat tútina caá. Meém jwí oini, jwí naáwát pah Jesucristoíh doonádih naóhni ma jumuchah, nin nõodih meemdíh wã daác wahna caá. ² Míih meúdih míic wáacnit Jesúhwãdih, jwí dée wili panihnih Apia, Arquipodihbut wã túyat tútina caá. [†] Arquipo yeejép yapna yuhna, weém wã chãjat pah Cristoíh doonádih naóhni ã jumna caá. ³ Jwí íip Dios, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ï túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Filemón ded pah ã jummat

⁴ Wã dée panihni Filemón, Jesucristodih túi jenah joinít, nihat áihwãdih ma oyat doonádih wãpí joiná caá. Pánih joinít, meemdíh ẽubhna, “Túina caá, Paá”, Diosdih wãpí niijná caá. ⁶ Jwiít Jesúsdihtúu túi jenah joinít, bíic yoobó áihwã jwí jumna caá. Pánih jumnit, Cristodih oina, ã teo wáacatjĩh jwí túi jumnipna caá. “Paá, ma teo wáacatjĩh jwí túi jummat pínahdih Filemóndih ma jéihyanaá”, wãpí niij ẽubhna caá. ⁷ Bitã Jesúhwãdih oinit, mat túi teo wáacap wut jĩ, ï túi weñat pínah niijná. Páant ma chãjat doonádih joinít, weembút búdí wã wẽina caá.

Filemóndih Onésimodih ã wẽi jwãáat tútat

⁸ Nihat Jesúhwãdih oina, ma túi teo wáacatdih jéihnit, bũ Onésimo, meemdíh teo wũhni, ma pebhna ã jwũub jwibínachah, bíic yoobó ma túi chãjat pínahdih meemdíh wã náah yacna caá. Weém, Pablo, behe wã jumuchah, Cristoíh doonádih wã bohéat jíib nin nemat meúboó ï nemep jĩ. Ninna weemdíh Onésimo ^{††} ã en jibichah, caandíh Cristoíh túini doonádih wã naáwáp jĩ. Páant wã naáwáchah joinít, caandíh ã jepahap jĩ. Pánihna, bũ caanbút Jesúh jumna, wã wũh panihni ã jumna caá. Weemdíh Cristo naáwát tútatna, ã ñioni jumna, ded pah Onésimodih ma chãjat pínahdih wãta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih jéih wutna yuhna, túi míic oinit jwí jumuchah, ded pah caandíh ma chãjat pínahdih wutcanjeh, meemdíh wã naóhna caá.

¹¹ Caán Onésimo, Cristodih ã jepahat pínah jãtĩh, meemdíh teo wũhni jumna yuhna, ãt túi teo wáacap wut jĩ. Obohjeéhtih, bũ Cristoíh jumna, tútat nũumníit, oboh jumni ã nihcan caá, bũca. Weemdíh túi teo wáacni jumna, meemdíhbut túi teo wáacni ã jumnipna caá.

† 1:2 Col 4.17 †† 1:8-10 Col 4.9

¹² Pánihna, bũ caandíh búdí oina yuhna, meemdíh wã jwũub wahna caá. ¹³ Obohjeéhtih, nemat meúboó wã jummat pónih, wãjeéh wãta chãwát tútat tagaá, weemdíh ã teo wáacat pínah niijná. Páant wãjeéh ã jumuchah nihna, meém weemdíh ma jéih teo wáacadih jũhcah, caánboó meem páh ãta jéih teo wáac tagaá. ¹⁴ “Pablodih teo wáacat tútat niijná, ãjeéh ma chão jwũhũ”, caandíh ma niijichah, wãjeéh caandíh wãta chão jwũhat tútat taga. Obohjeéhtih, meemdíh pánih wutĩhcan, weemdíh túi teo wáacni ã jumuchah yuhna, caandíh ma pebhna wã jwũub bejat tútatna caá. ¹⁵ Nin pah wã jenah joiná caá: Onésimo meemdíh ã jweyéchah yuhna, Dios ã náahat pahjeh, bahni ãt cádah jwũhũ tagaá, majeéh túinijeh ã jwũub jummat pínah niijná. Ma pebh jwũub jwibí jumna, ã jwũub jweicán niít, páant mũntih. ¹⁶ Pánihna, bũ teo wũhniyeh nihcan, ma ẽud panihni Jesúh ã jumna caá. Páant ã jumuchah, caandíh búdí wã oyochah yuhna, wã oyat chah meéboó caandíh ma oibipna caá.

¹⁷ “Dios naáwátidih Pabljĩh túi bíicdih bohénit jwí jumna caá”, niij jenah joinít, ma pebhna wã bejehah, weemdíh búdí mata wẽi jwãáh taga. Páant weemdíh ma wẽi jwãáat pah mũntih, Onésimodihbut bíic yoobó ma túi wẽi jwãáa. ¹⁸ Meemdíh ã yéj chãjachah, ã jíib bũdánachah nihna, weéboó caandíh wã jíib chãjbipna caá. ¹⁹ Páant wã chãjat pínahdih wĩh téihyãjĩhjah daácna caá wã chãjap. Obohjeéhtih, weéboó Jesúh túini doonádih meemdíh wã naóhcah, Diosjeéh mata jumcan tagaá. Pánihna, meéboó weemdíh búdí jíib bũdáni ma jumna caá. Obohjeéhtih, páant jíib bũdáni ma jumuchah yuhna, Onésimo ã jíib bũdátidih meemdíh wã jíib chãjbipna caá. ²⁰ Pánihna, wã dée, wã oini, jwí Maáh Cristoíh jumna, Onésimodih ma túi chãjaá. Páant ma chãjat doonádih joinít, búdí wã wẽibipna caá. ²¹ Páant wã naáwátidih ma túi jepahat pínahdih wã jéihna caá. Chah ma chãjat pínahdihbut wã jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdíh wã daác wahna caá.

²² Nindihbut meemdíh wã naóhhipna caá: Ñi pebhna wã bejat pínahdih jwí Maáhdih ñi ẽubátidih wã jéihna caá. Páant ñi ẽubátidih ã jepahachah, ñi pebhna jwibina wã ẽwat tólih pínahdih ma ámoh páñaá.

Ã péé túyat tútat

²³ Épafras † meemdíh ã túyat tútatna caá. Caánboó Cristoíh ã jummat jíib wãjeéh nemat meúboó ã jumna caá. ²⁴ Marcos, †† Aristarco, †† Demas, ††† Lucas ††† yũh

‡ 1:23 Col 1.7; 4.12

būca meemdih ī tūyat tūna caá. Cristoih doonádih wā bohénachah, queétboó weemdih tūi teo wáacnit ī jemna caá.

†† 1:24 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10 †† 1:24 Hch 19.29; 27.2; Col 4.10 ††† 1:24 Col 4.14; 2Ti 4.10 ††† 1:24 Col 4.14; 2Ti 4.11

²⁵ Jwĩ Maáh Jesucristo yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

Hebreos

Dios ã wũúhdih cáacwãdih ã naáwát tútat

1 Jon játih ã naáwát dih naóh yapanitjidih dawá láa Dios ãt naáwáp wut jĩ. Biquí láana ĩ oo júmatjĩh, bíih láa oo júmat pah jígohtjĩh queétdih ãt naáwáp wut jĩ. Bíih láa ángelwãdih ãt naáwát tútat wut jĩ. Bíih láa ã wéheatdihjeh ĩt joyóp wut jĩ. Páant queétdih ã naáwáchah, jwĩ ñowãjidih ĩt jwũub naóh yapanap wut jĩ. ² Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapnadih ã wũúhboodih áih doonádih ãt naáwát tútat wut jĩ. Á ĩp ã wutuchah, nin baác dih jeádihbut ã wũúh ãt chãjap wut jĩ. Pánihna, péeni yeó jáap dih nihat áih pínah ã jumuchah, ã ĩpboó nihat caandíh ã wũhbipna caá. ³ Caán ã ĩp bíic yoobó jumna, túini yoobát ã jumatdih jwiít dih ã júatna caá. Á wũúh ã wépatjĩh ã wutuchah, nin baác, jeábut páantjeh ã jumna caá. Jwiít dih wun wũhni jwĩ yéejatdih ã yoh péaat túttimah, jeáboó pũh laab béjnit, ã ĩp ã jéihyepmant bóo bẽwámant ãt chũudup wut jĩ. †

Dios wũúh ángelwã chah ã túyat

⁴ Pánih jumna, ã wũúhboó ángelwã chah ã túina caá. Dios caandíh ã wũhni wépatbut ĩ wépat chah ã jumna caá. ⁵ Páant ã jumuchah, ángelwãdih nihcan, ã wũúhdihjeh nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ: “Meém wã wũúh caá. Páant ma jumuchah, bũ nihat cáacwã ĩ enechah, meemdíh maáh wã waadána caá”, ãt niijíp wut jĩ.

(Sal 2.7)

Pánihna, ángeldih naóhcan, ã wũúhdihjeh nin pahbut ãt niijíp wut jĩ:

“Weém ã ĩp caá. Caán wã wũúh ã jumna caá”, ãt niijíp wut jĩ.

(2S 7.14; 1Cr 17.13)

⁶ Á wũúh ã cáac jumuchah, nin pahbut caandíh ãt niijíp wut jĩ:

“Nihat wĩih ángelwã bódicha caj yoh ñajnit, wã wũúhdih ĩ wẽi naáwá naáh”, ãt niijíp wut jĩ.

(Dt 32.43; Sal 97.7)

⁷ Áih ángelwãboodih nin pah Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Wĩih ángelwãdih johlit wépep ã bejat pah wépep bejnit wã chãjna caá. Queét weemdíh teo wũhntidih búdí iigát pah wépnit wã jumat tútatna caá”, ãt niijíp wut jĩ.

(Sal 104.4)

⁸ Queétdih páant niijná yuhna, ã wũúhboodih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Meém Dios jumnit, nihat cáacwãdih yoobópdih wutni ma maáh jumt ã bũudcán niít.

† 1:3 Jn 1.1-3; Col 1.15-17

⁹ Túi chãjatdih búdí wẽinit, yéej chãjatboodih ma iiná caá. Páant ma jumuchah, meemdíh wẽi ennit, majeéh jumnit ĩ weñat chah, weém, ma ĩp Dios, meemdíh wã weñana caá”, ãt niijíp wut jĩ.

(Sal 45.6-7)

¹⁰ Á wũúhdih nin pahbut Dios ãt niijíp wut jĩ:

“Maá, bíihmahjeh nin baác dih, jeádihbut ma chãjap jĩ.

¹¹ Páant ma chãjni ĩ bũudáh bejbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó páantjeh ma jumtipna caá. Cáacwã moópni yéguehdih yohnit, jáap chóo ĩ tútat ñũmát pah, jeá, baác dihbut yohnit, jáap jeá, jáap baác dihbut ma chãjbipna caá. Obohjeéhtih, meémboó wuncan, ma jumt pahjeh ma jumtipna caá”, ã wũúhdih ãt niijíp wut jĩ.

(Sal 102.25-27)

¹³ Ángeldih niijcán, ã wũúhboodih Dios nin pah ãt niijíp wut jĩ:

“Chah Maáh jumna, wã jéihyepmant bóo bẽwámant ma chũudú. Páant ma chũuduchah, meemdíh eníhcannitdih wã yap yohat túttimah, queétdihbut chah maáh jumnit, nihatdih ma wuttipna caá”, ãt niijíp wut jĩ.

(Sal 110.1)

¹⁴ Nihat ángelwã Diosdih teo wũhntit caá ĩ jumup. Pánihna, ã wũúh ã túi ubnitdih ĩ teo wáacat pínah niijná, jwĩ ĩp áih ángelwãdih ãpĩ wahna caá. ††

Cristo ã naáwát dih jwĩ joyáh bojcat

2 Pánihna, Dios wũúh chah wépnit, jwiít dih naóhni ã jumuchah jéihnit, caandíh cádahcat tútat niijná, jwĩ joiníjidih túi náhnit, jepahat caá náahap. ² Dios ã wutdih ángelwã ĩ naóh yapanachah, cáacwãboó ĩ yap yohat jíib Dios queétdih ãt peéh chãjap wut jĩ. ĩ naóh yapani wutdih cáacwãdih jepahat átih náahap wut yuh jĩ. ³ Obohjeéhtih, jwĩ Maáhboó ángelwã chah wépnit ã jumt dih jéihnit, jwiít dih ã túi ubat pínah doonádih jepahat caá chah náahap. Cáacwãdih ã túi ubat pínah doonádih caanjéh ãt jwĩh naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinítjiboó jwiít dih ĩ jwũub naóh yapanachah, yoobópdih ã jumt dih jwĩ túi jéihna caá. Pánihna, áih túini doonádih joyáh bojna, Dios jwiít dih búdí ã peéh chãjat pínahdih jwĩ jéih jweicán niít.

⁴ Jesúhwã caán doonádih bohénit, cáacwã ĩ jéih chãjca naáhdih Dios ã wépatjĩh dawá láa ĩt chãj jútat wut jĩ. Páant ĩ chãjat pínahdih Túini Espirituboó ã náahat pahjeh queétdih wépat ãt wũhup wut jĩ. Pánihna, ã wépatjĩh ĩ chãj jútatuchah, ĩ bohéat yoobópdih ã jumt dih Dios queét joinít dih ãt jéihyanap wut jĩ.

†† 1:14 Mt 4.11; Lc 1.19

Jesucristo jwiít pah ã cáac jummat

⁵ Péeni yeó jáapdih Dios ã jáap chãjni baácdih moondíh ángelwã maáta í jumcan níft. ⁶ Obohjeéhtih, jwiítboodíh maáta ã waadábipna caá. Dios naáwátidih biíc naóh yapaniji nin pah át níj daacáp tají:

“Cáacwã oboh jumnit í jumuchah yuhna, queétdih búdí oina, túi náhninit, mapí túi en daoná caá.

⁷ Maátcanjeh ángelwã í wēpat nump cáacwãdih mat jum jwuhat tútup taga. Pánih jummat tútuna yuhna, bæ queétdih wēpat wēhnit, maáta mat waadánap taga.

⁸ Páant maáta ma waadánachah, nihat nin baácdih jumnit chah caá í jumuchah”, át níj daacáp tají.

(Sal 8.4-6)

Pánih maáta waadánit, nihatdih wētnit pínah jumna yuhna, bæ jwí wēt jwuhcan caá. ⁹ Obohjeéhtih, Jesúsboó nin baácbóó ã jumuchah, ángelwã nump jum jwuhnit, nihat cáacwãdih búdí oina, át wēn wēhup wēt jí. Búdí yeejép yapna, jwiítidih ã wēn wēhuchah ennit, ã wēpatdih wēhna, Dios Jesúsdi h maáh át waadánap wēt jí. Pánihna, bæ chah maáh, túini yoobát ã jumati hbt jwí jéihna caá. †

¹⁰ Dios ã náahat pah nihatdih chãjni ã jumna caá. Æ náahat pah mēntih jwiít ã wehdih jeáboó ub bejat tút niijná, ã wēhndih át wēn wēhat tútup wēt jí. Jesús yeejép yapna, ã wēn wēhatjīh jwiít cáacwãdih yoobópdih túi ubni caandíh Dios át chãjap wēt jí. ¹¹ Det í yeejatdih yohnit, queétdih túi ubnibet Dios weh í jumna caá. Pánihna, Dios jwí íp ã jumuchah, Jesús jwiít áihwãdih “*Queét wã úudwã caá*”, tíccankeh, ã niijná caá. ¹² Jesús ã ípdih nin pah ã niijátidih Dios naáwátidih naóh yapani át níj daacáp tají:

“*Dios, ded pah ma jumati h wã úudwãdih wã naóh-bipna caá. Ni hat wíihwã í míic wáac juyúchah, meemdíh wēi eonit, “Chah wēpni ma jumna caá”, wã niijbípna caá,* ã niijp jí”, át níj daacáp tají.

(Sal 22.22)

¹³ Nin pahbet biíh át níj daacáp tají:

“*Meém chah wēpni jumna, weemdíh ma túi teo wáacbipna caá,* ã ípdih ã niijp jí”, át níj daacáp tají.

(Is 8.17)

Nin ã niijátidihbet át níj daacáp tají:

“*Dios ã wehdih weemdíh ã wēhuchah, queét biícidih ninjīh wã jumna caá,* ã wēh ã niijp jí”, át níj daacáp tají.

(Is 8.18)

¹⁴ Pánihna, “*Æ weh*”, ã niijnít jwí jumuchah, Cristo jwiít pah át cáac jumuchah wēt jí. Pánih cáac jumnit, cruzboó wēn wēhna, nemépwã í maáh cáacwãdih wēnat tút-nidih át yap yohop wēt jí. ¹⁵ Játi h jwiítboó jwí wēnat pínahdih úumnit, chéonit panihnit jwí jumuchah jí. Pánihna, nemépwã í maáhdih yap yohna, jwiít chéonit panihnitdih Cristo át watap taga. ¹⁶ Ángelwãdih teo wáaccan, jwiít Abraham jumena, Dioíhwã pínahboodíh át teo wáacap wēt jí. Caandíh jwí jéihna caá. ¹⁷ Pánihna, jwiít ã úudwã panihnitjeh cáac jummat caandíhbet át náahap

† 2:9 Fil 2.6-11; He 12.2

wēt jí. Páant ã cáac jumuchah, jwí yeejatdih yohat tút niijná, ã íp caandíh át wēn wēhat tútup wēt jí. Páant ã wētatdih túi jepahna, jwiítidih jígah en teo wáacnit, sacerdotewã í chãjat pah át chãjap wēt jí. Páni h chãj-na, sacerdotewã í chah maáh ã jumna caá. ¹⁸ Jwiít panihni ã jumuchah, caandíh búdí yeejép át yapap wēt jí. Obohjeéhtih, nemépwã í maáh ã yeej chãjat tútuchah yuhna, caandíh át yap yohop wēt jí. Páni h yap yohni jumna, jwiítidihbet nemépwã í maáh ã yeejalhichah, ã jéih teo wáacna caá.

Cristo Moisés chah ã túyat

3 Wã déewã, Jesúsíhwã, Dios pehbboó bejnit pínah ã níonit ní jumna caá. Páni h jumna, Jesucristo Dios ã naáwát tútuni ã jummatdih, sacerdotewã í chah maáh ã jummatidihbet ní túi náhninaá. Páant ã naáwát tútuni jumna, Dios jwiít cáacwãdih ã túi ubat pínahdih át bohénap wēt jí. Sacerdotewã í chah maáh jumna, jwiítidih át wēn wēhup wēt jí, Diosjeéh jwí túi jummat pínah niijná. Páant ã jummat doonádh jwí náohna caá. ² Dios ã chãjat tútat pahjeh Jesús át chãjap wēt jí. Moisésjibet Dios caandíh ã wētat pahjeh, áih cáacwãdih át túi teo wáacap wēt jí. †³ Cáacwã mēdih í wēi enat chah, caán chãjniboodíh ípí wēi enna caá. Páni hat pah, Dioíh cáacwãdih teo wáacni Moisésjidi h í weñat chah, queétdih chãjni Jesúsboodíh weñat caá náahap. ⁴ Mēú chãjni ã wihcah, mēú áta wihcan tagaá. Páni hat pah, jwiítidih chãjni wihcah, jwiítbet jwíta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó ni hatdih chãjni ã jumna caá.

⁵ Moisés Diosdih teo wēhni jumna, ã wētat pah áih cáacwãdih át túi bohénap wēt jí. Páni h bohéna, Dios túttimah ã naáwát pínahdihbet át jéihyanap wēt jí. ⁶ Obohjeéhtih, Cristoboó Dios wēh jumna, ã íp ã wētat pahjeh jwiítidih en daoní ã jumna caá. Páni hna, úumcankeh caandíh cádahcan, ã pebhna jwí bejat pínahdih wēi páina, áihwã yoobát jwí jumna caá.

Dioíhwã ájeéh í chooát

⁷ Túini Espíritu Dios naáwátidih naóh yapanidih nin pah át níj daacát tútup tají:

“*Bæ, Dios ã naáwáchah joiná, ní nrowã caandíh í yap yohatji pah ní yap yohca bojoó.*

⁸ Ní nrowã tútchi wihcapboó jumna, weemdíh í yap yohop jí. Páni h yap yohnit, “¿Yoobópdih Dios jwiítidih ã en daomí níft?” í niijp jí. Cuarenta jópchi caánboó jibnit, queétdih wã túi chãjatdih í enep yuh jí. Obohjeéhtih, páni h enna yuhna, í jepahcap jí. Páant í yap yohatji pah yeebbút biíc yoobó ní yap yohca bojoó.

¹⁰ Weemdíh í yap yohatji jíib queétdih búdí wã íjip jí. Páni h íjnit, “Queétdih yoobópdih wã túi waáwáchah yuhna, weemdíh ípí jepahíhcan caá.

¹¹ Páni hna, queétdih wã chooát tútat pínah pehbboó wã waadát tútcan níft”, wã niijp jí, Dios ã níj naóhna caá”, át níj daacáp tají.

(Sal 95.7-11)

†† 3:2 Nm 12.7

¹² Wā déewā panihnitá, ¡ñi túi chāja chaáh! Yéej chā-jatdih jwéh bidnit, Dios, páantjeh jemnidih túi jenah joyátdih ñita cádah tagaá. ¹³ Nin baácboó jem jwéhna, yéej chājcat tút niijná, yeó jáap jemat pah ñi túi míic teo wáacá. Míic teo wáaccan, yéej chājna, “Páant wā chājachah, ā túina caá”, ñita niij jenah joi tágaa. Pánih yeeatdih jepahna, Diosdih búdí ñita yap yoh tagaá.

¹⁴ Pánihna, Cristodih jwí jwíih jepahat pah, caandih jwí túi jenah jói cádahcan, ājeéh jwí túi jumbipna caá. ¹⁵ Ā naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tají: “Béh, Dios ā naáwáchah joiná, ñi ñowā caandih ĩ yap yohatji pah ñi yap yohca bojó”, āt niij daacáp tají.

(Sal 95.7-8)

¹⁶ ¿Det tigaá Dios ā naáwáchah joiná yuhna, yap yohnit ĩt jemji? Egipto baácđih jemnitji Moisés ā ñumah bac jéóhñit ĩt jemup wut jí. ¹⁷ Pánihna, queét yap yohnitdih cuarenta jópchi Dios ā ĩjichah, tútchi wihcapboó ĩt wun beedép wut jí. ¹⁸ “Wā chooát tútat pínah pebhboó yeebdih wā waadát tútcan niit”, queétdih āt niijíp wut jí. ¹⁹ Diosdih ĩ túi jenah joicát jíb ĩ chooát déejiboó ĩ waadátjidihi jwí jéihna caá.

4 Jon játih moondih “Wā pebh yeebdih wā túi chooát tútbiipna caá”, Dios āt niijíp wut yuh jí. Pánih naóhna, jwiítdihbut biíc yoobó niijná āt chājap wut jí. Pánihna, ājeéh túi chooát tút niijná, Diosdih túi jepahat caá náahap. ² Jon játih moón Dios naáwátdih ĩ joyátji pahjeh muntih, jwiítdihbut áih túini doonáđih jwí joyóp jí. Obohjeéhtih, queét jói waóhñitboó joiná yuhna, “Dios ā niiját pahjeh ā chājbiipna caá”, ĩt niij jenah joicáp wut jí. Pánihna, ĩ joiníji dedé pínah queétdih āt nihcap wut jí. ³ Jwiítdihbut caandih túi jenah joinít, Diosjeéh jwí jemuchah, jwiítdih ā túi chooát tútbiipna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapaniji ā daacát pahjeh tigaá caandih jepahcannit nin pah ĩ yapbiip:

“Queétdih búdí ĩjñit, nin pah wā niijíp jí: “Ī chooát pínah pebhboó waadcan, wājeéh ĩ jemcan niit”, wā niijíp jí, Dios ā niijná caá”, āt niij daacáp tají.

(Sal 95.11)

Obohjeéhtih, Diosjeh nin baácđih chāj péanit, nihāt áih tewatdih āt teo péanap wut jí. Ā naáwátdih biíh naóh yapani nin pahbut āt niij daacáp tají:

“Seis yeó jáap nin baácđih, jeáđihbut chāj péanit, teo cádah jwéhñit, Dios āt choonáp wut jí”, āt niij daacáp tají.

(Gn 2.2)

⁵ Caandih túi jenah joicáñnitjidihi nin pahbut ā naáwátdih naóh yapani āt jwéh niij daacáp tají:

“Queét ĩ chooát déejiboó waadcan, wājeéh ĩ jemcan niit’, Dios ā niijná caá”, āt niij daacáp tají.

(Sal 95.11)

⁶ Jwí ñowā Dioih doonáđih jwíih joinítjiboó caandih ĩ yap yohat peéh, áihwā nihcan, ĩ chooát déejiboó ĩt waadcap wut jí. Obohjeéhtih, bitaboó caandih túi jepahñit, áihwā jemna, ājeéh ĩ túi choobípnā caá.

⁷ Cáacwáđih ā túi ubat pínah yeó jáapnadih Dios āt jwéh níwip wut jí. Páant ā ñioni yeó jáapna béh láa ā jemna caá. Dawá jópchina jwí ñowā ĩ joyát túttimah,

caán ā ñioni yeó jáapnadih Davidjidihi Dios ā naáwát tútuchah, nin pah āt niij daacáp tají:

“Béh yeebdih wā naáwáchah joinít, yap yohcanjeh, weemdih ñi túi jepahaá’, Dios ā niijná caá”, āt niij daacáp tají.

(Sal 95.7-8)

⁸ Josuéjiboó Dios ā wéhni baácđih jwí ñowáđih āt ñumah juibínap wut yuh jí. Obohjeéhtih, “Wājeéh ñi túi choobípnā caá”, niijná, caán baácđih ĩ chooát pínahdih Dios niijná āt chājcap wut jí. Caán baácđihjeh chooát túttnā nihna, biíh ĩ chooát pínah yeó jáapđih āta naóhcan taga. ⁹ Seis yeó jáap ā tewat túttimah, Dios ā chooátji pah muntih, jwiít áihwābut ājeéh jwí túi choobípnā caá. ¹⁰ Dios ā tewatdih ā cádahat pahjeh muntih, ājeéh chooná, jwí wái náah jemni tewatdih jwí cádahbiipna caá. ¹¹ Pánihna, ājeéh túi chooát tút niijná, jwiít áihwāboó caandih túi jenah joinít, ā naáwátdihbut jwí túi jepah jíih. Jon játih moón jwí déewā Diosdih ĩ yap yohatji jíb ājeéh túi jemcan, ĩt jéih choocáp wut jí. Pánihna, queét ĩ chājatji pah jwiítdihbut jwí chājca boj jíih.

¹² Dios naáwát oboh jemni nihcan, báadhni panihni ā jemna caá. Pánih jemna, chénaoó jaco wáini eéep naajíh iidíp dēj lājapđih jwí bóodat pah, ā naáwátdih jwí jenah joyóchah, jwiítdih ā túi chéuhna caá. Pánih chéuhna, ded pah jwí tút ñumát pínahdih jwiítdih ā jéihyana caá. ¹³ Ded pah jwí jenah joyátdih Diosdih jwí jéih bihcan caá. Nihat ā chājñidih caánboó ā enna caá. Pánihna, ā pebhna juibínit, ded pah jwí chājatjidihi caandih naáwát ā náahbiipna caá.

Jesús sacerdotewā ĩ chah maáh ā jemnat

¹⁴ Dios wéh, Jesús, ā ĩp pebhna waadñit, chah maáh ā jemna caá. Pánih wépnit jemna, sacerdotewā ĩ chah maáh caá. Sacerdotewā ĩ maáh Dioih cáacwáđih ā ubát pah, Jesúsbut jwiítdih ubhñi ā jemna caá. Páant ā jemuchah jéihñit, jwiítdihbut caandih jwí túi jenah jói cádahca boj jíih. ¹⁵ Jesús cáac jemna, ded pah jwí yapat pínahdih ā túi jéihna caá. Pánih jéihñit, yeejép jwí yapachah enna, jwiítdih jígah ennit, ā jéih teo wáacna caá. Nemépwā ĩ maáh caandih ā yéej chājat tútuchah yuhna, Jesús yéej chājcani āt jemup wut jí. Pánih jemna, jwiítdihbut ā yéej chājat tútuchah, Jesús ā jéih teo wáacna caá, jwí yéej chājcat pínah niijná.

¹⁶ Pánihna, Dios jwiítdih ā oyatdih jéihna, emcanjeh, caandih jwí ubát dée caá. Páant caandih jwí ubúchah, jwiítdih oinit, jígah enna, ā túi teo wáacbiipna caá.

5 Nihat sacerdotewā maáta ĩ chah maáta pínahdih Dios cáacwā cātíh ā ñiona caá, queétdih ĩ teo wáacat pínah niijná. Pánihna, Diosdih teo wéhñit jemna, cáacwā ĩ yéej chājatji peéh ñéupwáđih mao cáo wéhñit, biíhdihbut caandih ĩpí wéhna caá, Dios ā enechah, cáacwā ĩ túi jemnat pínah niijná. ² Bita yéejñit ĩ jemnat pah muntih, sacerdotewā ĩ chah maátabut yéejñit ĩ jemna caá. Pánih yéej chājñit jemna, yéej chājñitdih jígah ennit, ĩ túi jéih teo wáacna caá. ³ Pánih yéejñit ĩ

jumuchah, queét sacerdotewā ī maátadihbūt yéej chā-jat peéh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, queétjeh ī yéej chājat peéh, cáacwā ī yéej chājat peéhbūt nuñúpdih mao cáo wūhat caá náahap, Dios ā enechah, ī tūi jummat pínah niijná. ¹⁴ Sacerdotewā ī chah maáta jumíhna, queétjeh ī jéih waadcán caá. Diosboó queét-dih űionit, ā waadána caá. Jon jātih Aarónjidih Dios ā űíwat pahjeh muntih, buubūt sacerdotewā ī chah maá-ta pínahdihbūt ā űíona caá. ¹⁵ Páant queétjeh ī waad-cátji pahjeh muntih, Cristobūt sacerdotewā ī chah maáh pínah caanjéh maáh āt waadcáp wut jī. Diosboó caandíh maáh waadána, nin pah āt niijp wut jī:
 “Meém wā wūh ma jumna caá. Páant ma jumuchah, buu nihat cáacwā ī enechah, meemdíh maáh wā waadána caá”, Dios āt niijp wut jī.

(Sal 2.7)

⁶ Biíh láa nin pah āt niijp wut jī:

“Melquisedec sacerdote ā jumatji pahjeh, biíc yoobó meembút páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, ā wūhdih āt niijp wut jī.

(Sal 110.4)

⁷ Cristo nin baácboó jumna, jūinít, ā ípdih búdí āt wūbúr wut jī. *“Ma náahna, ma teo wáacá, wā wuncat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant wā wuníhcah yuhna, ma náahat pahjeh ma chājaá”*, āt niijp wut jī. ⁸ Páant ā niij wūbúchah, ā íp āt joyóp wut jī. Pánihna, ā íp ā náahat pahjeh ā chājíhichah enna, ā wūbátdih joiná, caán wunnijidih āt booanap wut jī. ⁹ Cristo Dios wūh jumna yuhna, búdí yeejép āt yapap wut jī. Pánih yapna yuhna, ā ípdih āt jepah cádahcap wut jī. Pánih jumna, ded pah tūi jepahatdih āt jéihyep wut jī. ¹⁰ Páant ā wun wūhchah, Melquisedec panihni sacerdotewā ī chah maáh Diosboó caandíh maáh āt waadánap wut jī.

Cristoíh doonádih jwí jepah cádahachah, búdí ā tobohat

¹¹ Cristo sacerdotewā ī chah maáh ā jummatdih yeebdíh chah wā bohéhna yuh caá. Obohjeéhtih, páant wā jwúub naáwíhichah yuhna, yeébbóó űita tūi beh joicán tagaá. Pánih beh joicánnit űi jumuchah, yeebdíh wā tūi jéih bohécan caá. ¹² Maatápdih Cristoíhwā űi jumna yuh caá. Pánih jumnit, bitaboodíh űi bohénachah, āta tūi tagaá. Obohjeéhtih, tūi beh joicánnit űi jumuchah, bitaboó yeebdíh ī jwúub bohéat caá náahap. Dios naáwát buocannidihjeh űi beh joiná caá. Wébít jōóh macdihjeh ī nomat pah yeebbút buocannidihjeh űi tūi joiná caá. Jáap bohé jwíhñit ī jummat pah űi jumna caá. ¹³ Det jōóh macdih nomnit, wébít ī jum jwuhna caá. Queét ī nihat pahjeh tigaá yeéb űi jumap. Pánihna, “Nin yeejép caá. Con tūini caá”, yeebdíh ī niij bohénachah yuhna, páantjeh űi beh joicán caá. ¹⁴ Jeémát-dih jeémpnitboó behnit ī jumna caá. Queét panihnit caá Dios naáwát-dih tūi míic bohénit ī jumap. Pánih bo-

hena, “Nin yeejép caá. Con tūini caá”, queétboó ī niij jéihna caá.

⁶ Pánihna, Dios naáwát-dih chah jéihna, tūi behnit panihnit jwí jum jíih. Cristoíh doonádih jwíih bohéna, nin pah jwí jéihyep jī: Jwíit cáacwā jwí jenah joyátjijeh jwí chājachah, dedé pínah nihcap jī. Pánih chājna, Diosdih jwí weñacap jī. Páant jwí chājatjidih cá-dahnit, Cristodih jepahna, tūiniboodíh tūut nuumñit, caandíh jwí tūi jenah joí jwíhip jī. Páant jwí jwíih jepahachah, nin pah jwíitdih ī jwíih bohénap jī: Ded pah Jesúíhwádih daabáátdih, jwíit áihwádih ī teo jáhaatdihbūt ī bohénap jī. Wunnitji ī jwúub boo pud jūwát pí-nahdih, péeni yeó jáapdih caandíh jepahcannitdih Dios ā peéh chājachah, búdí yeejép ī yapat pínah ā péacat-dihbūt ī jwíih bohénap jī. Páant ī jwíih bohéatjidih tūi jéihna, chah jwí bohé jíih. ³ Diosdih, ā naáwát-dihbūt chah jwí jéih jíih. Dios ā náahachah, jwíit nihat biíc-dih páant jwí chāj-bipna caá.

⁴ Obohjeéhtih, det pánih chājcan, Diosdih ī cádahbipna caá. Pánih cádahnit, jwúub yéej chājna, ī jéih jwúub tūut nuumcán niít. Queét Cristodih jwíih jepahnit, “Áih dooná yoobópdih caá ā jumap”, īt niij jenah joyóp yuh jī. Pánih jenah joinít, Dios queét-dih ā tūi ubatdih, Tūini Espíritu űjeéh ā jummatdihbūt īt jéihyep wut yuh jī. ⁵ Dios naáwát-dih joiná, tūini naáwát ā jummatdih īt jéihyep wut yuh jī. Nin péeni yeó jáapna Dios ā maáh jumap-boó ā wēpatjīh ā teo wáacatdihbūt īt jéihyep wut yuh jī. ⁶ Pánih jéihna yuhna, caandíh cádahna, Dios wūhdih cruzboó ī jwúub mao yohat pah caá ī chājar. Páant ī chājachah enna, bita Cristodih ī deohbipna caá. Páant ī cádahachah, det queét-dih ī jéih jwúub tūut nuumát tūutcan niít. ⁷ Nin pah caá ā jumap: Tūini baácdih mah ā jūwúchah, wápchi mínah caanjíh ā momni tūi chíih jūóhñit, ā quehechah, ā jeémát pí-nahdih ā bíbohna caá. Caán baácdih Dios ā tūi chājna caá. Pánihat pah Diosdih cádahcan, ā naáwát-dih chah bohénitdih ā tūi teo wáac-bipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, ded baácdih óot jumni pihna, yeejép yílipbūt ā chíhichah, dedé pínah nihcan caá. Pánihni baácdih tūi chājcan, Dios ā cáo yohbipna caá. Páant ā cáo yohat pah caandíh cádahnitdihbūt ā cáo yohbipna caá. ¹¹

Cristodih cádahcannitdih Dios ā tūi ubat

⁹ Wā oinitaá, yeebdíh páant niij naóhna yuhna, “Cristodih cádahnit caá”, yeébbóó wā niij jenah joicán caá. Cristo ā tūi ubnit űi jumuchah, tūini űi chā-jatdih wā jéihna caá. ¹⁰ Jwíit nihat jwí tūi chājatji jíib jwí íp jwíitdih ápí tūi chājna caá. Caandíh oina, búdí teonit, áihwádih űipí tūi teo wáacna caá. Páant űi chā-jachah enna, ā quíib buedcán niít. ¹¹ Pánihna, űi jummat yoobó űi jummat pah bóo bitadih tūi oinit, űi teo wáacat pínahdih yeebdíh jwí náah yacna caá. Páant űi chāj cá-dahcat jíib jwí íp ā pehbóo yeebdíh ā tūi chājat pí-nahdih űi tūi jéihbipna caá. ¹² Yeéb yabh teonit űi jummatdih jwí náah yaccan caá. Bita Cristoíhwā yeejép yapna yuhna, “Jesús weemdíh ā tūi teo wáac-bipna caá”, niij jenah joinít, caandíh ī cádahcan caá. Páant ī

† 5:3 Lv 9.7†† 5:4 Ex 28.1‡ 5:7 Mt 26.36-46; Mr 14.32-42; Lc 22.39-46†† 5:8 Mt 26.39; Jn 10.18; Fil 2.8‡‡ 5:13 1Co 3.2

‡‡ 6:8 Gn 3.17-18

jumuchah ennit, “Wã pehbóó yeebdíh wã túi chãjbipna caá”, jwí íip ã niijátji pah ã chãjbipna caá. Pánihna, queét í chãjat pah, yeebbút ñi chãjaá.

¹³ Jon játih Abrahamdih Dios ã wëpatjĩh nin pah ãt niijíp wët jĩ: “Meemdíh búdí wã túi chãjbipna caá. Pánih túi chãjna, ma juienádh dawá wã cáac pooat túutbipna caá”, ãt niijíp wët jĩ. Biíh caan páh wëpni wihcah, caán ã wëpatjĩhjah ãt naáwáp wët jĩ. ¹⁵ Páant ã niijátjidih náhninit, Abrahamboó ã túi páñachah enna, ã niijátji pahjah Dios caandíh ãt túi chãjap wët jĩ. ¹⁶ “Dios ã enechah, yoobópdih niijná caá wã chãjap”, jwiít cáacwãboó jwíí niijná caá. Pánihna, chah jumni ã wëpatjĩh niijnít, yoobópdih jwí niiját ã jummatdih jwí júutna caá. Páant jwí niijíchah joinít, jwíjeéh míic jũihniiboó “Á niiját yoobópdih tigaá”, nií jéihnit, ã jũih cádahna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, Dios Abrahamdih “Meemdíh wã túi chãjbipna caá”, ã niiját yoobópdih ã jummatdih júutat túut niijná, ã wëpatjĩhjah ãt naáwáp wët jĩ. Páant ã naáwátidih jéihnit, “Á naáwát yoobópdih ã jumuchah, caandíh ã túut ñumcán niít”, Abraham, ã juienábút ãt nií jéihjip taga. Jwiít nihat áihwãbút caandíh jwí jéihna caá. ¹⁸ Dios ã jéih yeecan caá. Pánih yeecanni jumna, chéne naáwátjĩh ã niiját yoobópdih ã jummatdih jwiítidih ã jéihyana caá. Á niijátidih joiná, ã wëpatjĩhjah ã niijátidihbút joiná, caandíh ã túut ñumcát pínahdih jwí jéihna caá. Páant ã jummatdih jéihna, ã pebhna jwiítidih ã ãb bejat pínahdih úumcanjah jwí wëi páina caá. ¹⁹ Pánih wëi páina, caandíh jwí túi jenah jói cádahcan niít. Sacerdotewã í chah maáta cáacwãdih úubh wëhat túut niijná, Dios ã jumni tólihna waadní, wëupni yégueh jáh yaíhni chóodih ípí yap waadáp wët jĩ. [†] Páant í chãjat pah, jwíih pínahdih Diosdih úúbát túut niijná, Jesúsbut Dios pebhna ãt waad béjep wët jĩ. Pánihna, Jesús páantjeh sacerdotewã í chah maáh Melquisedec panihni jumna, Dios ã jumupboó jwiít áihwãdih ã waóh waadáchah, jwiítbut jwí jéih waadbipna caá. [‡]

Melquisedec panihni sacerdotewã í chah maáh Jesús ã jummat

7 Melquisedecboó ^{††} Salem wët jumni tútchidih moón í maáh, caanjéh mëntih sacerdotebút jumna, Dios wëpnidih úubhni ãt jumup wët jĩ. Maátadih Abrahamwã míic mao yap yohnit, í jwúub jũwúchah, Melquisedec caandíh jwãáádih ãt juibínap wët jĩ. Pánih jwãáh juibínit, “Nin Abrahamdih búdí ma túi chãjaá”, Diosdih ãt nií úúbúp wët jĩ. ² Páant ã jwãáát pínah játih, Abrahamboó caandíh eníhcannitdih míic mao yap yohnitji, maátaíh bií déedih ãt ãb jũwúwup wët jĩ. Páant ã ãb jũóhndih chénat pah téihya poómpdih jenah ennit, bíic poómpdih Melquisedecdih ãt wëhup wët jĩ. “Melquisedec”, niijná, “Túí chãjni maáh”, niijná ít chãjap wët jĩ. “Salem”, niijná, “Túí jumni”, niijná ít chãjap wët jĩ. Pánihna, caán Salem tútchidih moón í maáh jumna, “Chah maáh túí jummat túutni”, caandíh ít niijíp wët jĩ. ^{‡‡} Melquisedec ã mánadih, ã ñowãdihbút í

daacát ã wihcan caá. Á cáac jummatdih, ã wënatdihbút í daacát ã wihcan caá. Pánih jumna, páantjeh ã jumna caá. Páant ã jummatdih jéihna, ded pah Dios wëúh Cristobút páantjeh sacerdotewã ã jummatdih jwí jéihna caá. Pánihna, Cristo sacerdotewã ã jummat pah Melquisedecbút sacerdotewã ã jumna caá.

⁴ Melquisedec oboh jumni ã nihcatdih ñi túi náhninaá. Chah maáh jumna, Diosdih Abraham ã túyat pínahdih ãt úúbúp wët jĩ. Abrahamboó jwí ñowãji í maáh yoobát jumna yuhna, Melquisedec chah maáh ã jummatdih jéihna, ã ãb jũóhni bíic poómpdih caánboodih ãt wëhup wët jĩ. ⁵ Moisésji nihat judíowãdih páant ãt wëhat túutwup wët jĩ. Pánih wëtna, Leví ã juiená sacerdotewã í jumuchah, í déewã í wëhat pínahdih ãt ãbat túutwup wët jĩ. Í déewã Abraham ã juiená ít jumup wët jĩ. Leví Abraham juiená ã jumuchah, ã juienábut Abraham juiená ít jumup wët jĩ. Nihat Abraham juiená jumna yuhna, Leví juiená sacerdotewã jumnit, í déewã í wëhatdih ípí ãbup wët jĩ. ^{‡‡‡} Obohjeéhtih, Melquisedecboó Leví juiená nihan yuhna, Abraham ã wëhatdih ãt ãbup wët jĩ. “Meemdíh wã túi chãjbipna caá”, Dios ã niijní Abraham ã jumuchah yuhna, Melquisedecboó caandíh Dios ã túi chãjat pínahdih ãt úúbúp wët jĩ. ⁷ Nindih jwiít nihat jwí jéihna caá: Chah jumniiboó ñump jumnidih túi chãjat pínahdih ápí úubhna caá. Pánih jéihnit, Melquisedecboó pánih úubhni ã jumuchah, Abraham chah ã jummatdih jwí túi jéihna caá. ⁸ Jwiít cáacwã jwí wëhatdih ãbniit sacerdotewã, cáacwãjah jumna, wënnit pínah í jumna caá. Obohjeéhtih, Melquisedecboó Abraham ã wëhndih ãbniiji báadhni ã jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit daácna, ã wënatjidih naóhcan, “Páantjeh báadhni caá”, niijná ít chãjap wët jĩ. ⁹ Bwë moón Leví juiená jumnit sacerdotewã, Dios ã wëhat túutatdih í ãbna caá. Páant í ãbuchah yuhna, Abraham Melquisedecdih wëhna, nihat Leví juiená í wëhat pínah panihnidihbút Melquisedecdih wëhna ãt chãjap wët jĩ. ¹⁰ Melquisedecdih Abraham wëh láa, ã juiená Levíboó ãt cáac jum jwuhcap wët jĩ. Pánihna, Melquisedec Abrahamdih jwãáhna, Leví pínahdihbút ãt jwãááp wët jĩ. Leví, ã juienábut Melquisedecdih wëhnit panihnit jumna, caán ñump ít jumup wët jĩ. ¹¹ Moisésji wëtnit, Leví ã déewãdihbút sacerdotewã ãt jummat túutwup wët jĩ. Á wëtat pahjah queét sacerdotewã ñwéupwãdih mao cáo wëhnit, cáacwãdih ít úubh wëhup wët jĩ, Dios ã enechah, túinit í jummat pínah niijná. Páant í chãjachah, túi yoobópdih jumna ni hna, bíih sacerdotedih jwíta náahcan tagaá. Obohjeéhtih, pánih jumcan, bíih sacerdotewã Melquisedec panihnidih bwë jwí náahna caá. Pánihna, Leví juiená Aarónji ã juiená poómpdih moón sacerdotewãdih bwë jwí náahcan caá. ¹² Sacerdotewãdih Dios túut ñummnít, jwiítidih ã wëtatdihbút túut ñumát caá náahap. ¹³ Dios Moisésjidih wëtat túutnit, Leví juiená Aarón ã juiená poómpdihjah sacerdotewã ãt waadáat túutwup wët yuh jĩ. Páant ã wëtuachah yuhna, jwí Maáh Jesús Leví juiená nihan caá. ¹⁴ Judá juiená poómpdih

† 6:13-14 Gn 22.16-17 †† 6:19-20 Lv 16.2 ‡ 6:19-20 Sal 110.4 †† 7:1 He 5.6 †† 7:2 Gn 14.17-20

‡‡ 7:5 Nm 18.21

bóo ã jumatdih jwí tui jéihna caá. Obohjeéhtih, Moisés sacerdotewã waadánit, Judáih poómpdih moondíh át waadácáp wët jĩ. ¹⁵ Caandíh jéihna, nindihbët jwí tui jéihna caá: Bwë Dios jáap ã waadáni sacerdote Cristo Melquisedec panihni ã jumna caá.

¹⁶ Jon játih jumnit sacerdotewã pínah Dios ã wëtat pahjeh Levíih poómpdih moonjéh ít waadáp wët jĩ. Obohjeéhtih, Leví juma nihcah wëhna, páantjeh jumna, Cristo sacerdote át waadáp wët jĩ. ¹⁷ Nin pah Dios át niijíp wët jĩ:

“Meém páantjeh sacerdote ma jumbipna caá. Melquisedec sacerdote ã jumat pahjeh muntih meembút sacerdote ma jumbipna caá”, Dios ã wëúhdih át niijíp wët jĩ.

(Sal 110.4)

¹⁸ Moisésji ã wëtatdih jepahíhna wëhna, jwiít cáacwã yoobópdihi jwí jéih jumcan caá. Pánihna, caán ã jwíih wëtatji yoobópdihi jwí jumat pínahdih ã teo wáacchah, Dios caandíh át cádahap wët jĩ. Pánih cádahnit, jwí Maáh ã wën wëhatdih jwí tui jenah joyát jíib Dios jwiít-dih ã tui wëbna caá, ájeéh jwí tui jumat pínah niijná. Páant ã chãjachah, caandíh tui jéih wëbhñit, ã pehbboó yoobópdihi jwí jumat pínahdih jwí wëi páina caá.

²⁰ Cristodih sacerdote waadána, ã wëpatjéh naóhñit, Dios caandíh át waadánap wët jĩ. Obohjeéhtih, ã wëpatjéh naóhcanjeh, bita sacerdotewãdih át waadánap wët jĩ. ²¹ Cristoboodíh sacerdote waadánit, Dios caandíh nin pah át niijíp wët jĩ:

“Weém, ma Maáh, wã wëpatjéh meemdíh yoobópdihi wã naóhna caá. Pánih wëp naóhna, meemdíh wã jenah joyát-dih wã tüt nümcan níit. Páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, Dios Cristodih át niijíp wët jĩ.

(Sal 110.4)

²² Pánih wëp naóhna, Jesús jwiít-dih ã tui wëbat pínahdih niijná, át chãjap wët jĩ. “Cáacwãdih wã tui wëbbipna caá”, niijná, Dios Jesús-dih át wah deyanap wët jĩ. Pánihna, Jesús ã wën wëhatdih tui jenah joinít, Dios ã niijátji yoobópdihi ã jumatdih jwí jéihna caá. ²³ Jwíih jumnit sacerdotewã ã wëwuchah, bita ípí tüt nüm waadáp wët jĩ. Pánihna, dawá sacerdotewã ít jumwëp wët jĩ. ²⁴ Obohjeéhtih, Jesúsboó páantjeh ã jumwëchah, caandíh tüt nümni sacerdote pínahdih jwí náhcan caá. ²⁵ Jesús páantjeh jumna, áih cáacwãdih ã wëbh cádahcan caá. Pánih wëbhna, nihat caandíh jepahnitdih ã tui wëbna caá, Dios pehbboó ájeéh jwí tui jumat pínah niijná. Pánihna, Jesús-jeh yoobópdihi jwiít-dih tui wëbni ã jumna caá.

²⁶ Cáacwã jwí chãjat pah yeejép chãjni nihcan, Jesús-dih yéej chãjat peéh ã wihcan caá. Yeejép-wã cátihi jumni-jidih jeáboó wë bejnit, nihat cáacwã chah maáh Dios át waadánap wët jĩ. Pánih jumna, Jesús sacerdotewã ã chah maáh-bët jumna, jwiít-dih tui teo wáacni ã jumna caá. ²⁷ Bita sacerdotewã ã jumat pah nihcan caá. Queé-tboó yeó jáap jumat pah nümwãdih mao cáo wëhna, queétjeh ã yéej chãjat jíib jwíih wëhñit, túttimah, cáacwã ã yéej chãjat jíib-bët ípí wëhëp wët jĩ. Dawá láa páant ít chãjap wët jĩ, cáacwãdih Dios ã tui enat pínah niijná. Obohjeéhtih, Jesúsboó bíic láajeh wën wëhna,

caanjéh áih bácahdih míic wëhñit, cáacwãdih ã yéej chãjat peéh át jíib chãjap wët jĩ. ¹²⁸ Moisésji ã wëtat pah sacerdotewã ã maáta pínahdih cáacwãdih ã waadát tüt-tuchah, yéejat wihcannit ít nihcap wët jĩ. Obohjeéhtih, caán túttimah, Dios wëp naóhna, ã wëbh páantjeh yéejat wihcanniboodíh sacerdotewã ã chah maáh át waadánap wët jĩ.

Jesús sacerdotewã ã chah maáh jwiít-dih ã tui teo wáacni

8 Caán nihatdih naóhna, nindih bácah yeebdíh naóhna caá wã chãjap: Sacerdotewã ã chah maáh panihni Jesús jwiít-dih teo wáacni, jeáboó Dios ã jéihyemant bóo wëwámant ã chëudna caá. ¹²² Pánih chëudnit, jwiít áihwãdih áipí wëbhna caá. Nin baácboó jumni, cáacwã ã chãjni Dioíh mëwëboó sacerdotewã Dioíh cáacwãdih ípí wëbhna caá. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó Dios ã chãjni mëwë yoobát díitboó jumna, jwiít áihwãdih áipí wëbhna caá.

³ Nihat nin baác-dih moón sacerdotewã ã maáta nümwãdih ípí mao cáo wëhna caá. Páant queétdih Dios át wëwëp wët jĩ, cáacwã ã yéej chãjat peéh ã jíib chãjat pínah niijná. Jwiít-dih teo wáacni sacerdotedih-bët mao cáo wëhat panihnidih Dios át wëhat tüt-wëp wët jĩ, jwí yéejat peéh ã jíib chãjat pínah niijná. Páant ã wëhat pahjeh muntih, Cristo jwí yéejat jíib caanjéh át míic wëhëp wët jĩ, Dios jwiít-dih ã wëi enat pínah niijná.

⁴ Nin baácboó sacerdotewã wãát jumna caá. Pánihna, Jesúsboó nin baácboó páantjeh jumna nihna, sacerdote áta jéih jumcan tagaá. ⁵ Nin baácboó jumnit sacerdotewã nin baác-dih jumni Dioíh mëwëdih-jeh ã teo wëhna caá. Cáacwã caán mëwëdih chãjna, jeáboó jumni mëwë pánihni ít chãjap wët jĩ. Páant ã jumwëchah, jeejéboó Moisés-dih Dios áih mëwë pínahdih chãjat tüt-nit, “Meemdíh wã naáwát pahjeh muntih wíih mëwëdih, nihat caán díitboó jumnidih-bët tui yoobópdihi ma chãjat tüt-wëp”, át niijíp wët jĩ. ⁶ Obohjeéhtih, jeáboó jumni Dioíh mëwë nin baácboó jumni mëwë chah túini ã jumna caá. Pánihna, Jesús sacerdote jumna, ã tewatboó nin baác-dih jumni sacerdotewã ã tewat chah caá ã jumwëp. Dios Moisés-wãdih “Yeebdíh wã wëtatdih jepahnit, wã-jeéh ñi tui jumbipna caá”, át níij naáwáp wët yëh jĩ. Obohjeéhtih, jwiít-dih “Jesús yeebdíh ã wën wëhat-boodíh tui jenah joinít, wãjeéh ñi tui jumbipna caá”, át níij naáwáp wët jĩ. Queétdih ã naáwátji chah jwiít-dih ã naáwát ã jumna caá. Pánihna, Jesúsboó jwiít-dih tui wëbni jumna, nin baácboó jumnit sacerdotewã chah wëpni ã jumna caá.

⁷ Á jwíih wëtatjidih yoobópdihi jéih jepahcan, cáacwã ájeéh ít jéih jumcap wët jĩ. Á wëtatjidih jwí jéih jepahachah nihna, bíih naáwát-dih Dios áta naóhcan tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, ã wëtatjidih ã tui jepahcatdih enna, áih cáacwãdih jéihna, nin pah át niijíp wët jĩ:

“Nin wã niiját-dih ñi tui joyoó: Túttimah, nihat wíih cáacwã, Israel jüimenádih, Judá jüimenádih-bët jáap naáwát-dih wã naóhbipna caá.

⁹ Ī n̄owā Egipto baácboó j̄m̄nitjidih bacanit, ded pah wājeéh ĩ túi j̄mat pínahdih queétdih wā naáwáp ȳh ĩ. Obohjeéhtih, páant wā naáwátdih ĩ joí cádahap ĩ. Páant ĩ cádahatdih ennit, weembút queétdih wā cádahap ĩ. Páant queétdih wā naáwátjĭ pah jw̄úb naóhcan, mácah wā naóhbiṗna caá.

¹⁰ Túttimah nihat Israel j̄imenádih nin pah wā naóhbiṗna caá: Wā w̄tatdih yeebdíh wā túi náhniabipna caá. Páant wā náhnianachah, ñi túi wēi jepahbiṗna caá. Weém ñi Maáh j̄m̄na, yeebdíh wā en daóbipna caá. Yeéb wíh̄wā j̄m̄na, weemdíh̄jeh ñi úbh̄biṗna caá.

¹¹ Pánihna, caán láa teo w̄h̄nit dée, maáta déeb̄ut nih̄at weemdíh túi j̄éih̄nit mícjeh ĩ j̄m̄biṗna caá. Pánih j̄éih̄nit j̄m̄na, det ĩ déewádih nin pah ĩ míc̄ niíj bohécan niít: ‘Ded pah jwí Maáh Dios ā j̄matdih ma j̄éih̄yeé’, ĩ niíjcán niít.

¹² Pánihna, ĩ yéej ch̄aj̄atjidih yohnit, queétdih peéh ch̄aj̄can, caandíh chéneji wā jw̄úb náhnican niít”, Dios āt niíj̄p w̄t ĩ.

(Jer 31.31-34)

¹³ Pánihna, jáap naáwátdih naóhna, ā jwíih naáwátjĭ āt cádahat tút̄ut̄p w̄t ĩ. Caán máa naáwátjidih jáap naáwátboó jw̄úb tút̄ut̄ n̄um̄nĭ ā j̄m̄na caá.

Dioíh̄ m̄ú̄ nin baácboó j̄m̄ni, jeáboó j̄m̄ni

9 Dios Moisés̄jidih jwíih w̄tna, ded pah cáacwā caandíh ĩ weñat pínahdih āt naáwáp w̄t ĩ. Nin baác̄dih moón caandíh ĩ weñat pínah̄ m̄udíh̄ ded pah ĩ ch̄aj̄at pínah̄dih̄b̄ut āt naáwáp w̄t ĩ. ² Caán m̄udíh̄ n̄uñ̄úpwā ch̄óoj̄h̄ ĩt wāapáp w̄t ĩ. [†] Caán m̄ú̄ diítboó chéne tólih̄ ĩt ch̄aj̄ap w̄t ĩ. ĩ jwíih̄ waád̄ j̄uib̄ini tólih̄ “Dioíh̄ tólih̄”, ĩt niíj̄p w̄t ĩ. Caán tólih̄boó ĩ jĭ cáagat nahna āt j̄m̄p̄ w̄t ĩ. ^{††} Cáagat naabút āt j̄m̄p̄ w̄t ĩ. Caán cáagat naajĭh̄ sacerdotewā Diosdih ĩ w̄h̄ni pan naaná āt j̄m̄p̄ w̄t ĩ. [‡] W̄ú̄p̄ni yéguet ch̄óoj̄h̄ ĩ j̄h̄ yaíh̄ni t̄áah̄mant biíh̄ tólih̄ āt j̄m̄p̄ w̄t ĩ. Caán “Dios ā j̄mat tólih̄”, ĩt niíj̄p w̄t ĩ. ^{‡‡} Caán tólih̄boó chej̄ j̄m̄nidih cáagnit ĩ cáwat naá āt j̄m̄p̄ w̄t ĩ. Caán naá orojĭh̄ ĩ ch̄aj̄ni w̄t ĩ. ^{‡‡‡} Orojĭh̄ ĩ ch̄aj̄ni pah̄b̄ut caanjĭh̄ āt j̄m̄p̄ w̄t ĩ. ^{‡‡‡‡} Caan páih̄ diítna orojĭh̄ ĩ ch̄aj̄ni pamaṗ āt j̄m̄p̄ w̄t ĩ. Caan pámap diítna “maná”, ĩ niíj̄nĭ āt j̄m̄p̄ w̄t ĩ. ^{‡‡‡‡‡} Caan páih̄ diítna Aarónih̄ íoh̄ caj̄at nah̄b̄ut chíih̄ yabacni j̄m̄, [§] Dios ā w̄tatdih ā daác̄ b̄ud̄h̄niĭ chéne jeé naaná̄b̄ut āt j̄m̄p̄ w̄t ĩ. ^{§‡} Caan páih̄ wāap̄ laj̄ni naajĭh̄ chéne ángelwā orojĭh̄ ĩ p̄p̄ dodh̄nit ĩt jwāáh̄ ñ̄h̄p̄ w̄t ĩ. Queét ángelwā Dios caanjĭh̄ ā j̄matdih̄ j̄ut̄na ĩt ch̄aj̄ap w̄t ĩ. Pánihna, caanjĭh̄ j̄m̄na, Dios cáacwā ĩ yéejatdih̄ ap̄ī yohop w̄t ĩ. ^{§††} Caán m̄udíh̄ bóodih̄ páant bóojeh̄ tigaá wā naóh̄ jw̄h̄p̄.

⁶ Caán m̄udíh̄ ĩ túi ámohat túttimah, sacerdotewā yeó jáap j̄mat pah jwíih̄ waád̄ j̄uib̄ini tólih̄dih̄ waadnít, Dios ā w̄tat pah ĩpĭ ch̄aj̄ap w̄t ĩ. ^{§‡7} Sacerdotewā ĩ

chah maáh̄jeh̄ biíh̄ tólih̄boó jóp̄chi j̄mat pah biíc̄ láa ā waadát yeó jáap̄dih̄jeh̄ ap̄ī waadáp w̄t ĩ. Pánih̄ waadnít, ĩ maoni n̄uñ̄ú̄p̄ ĩ w̄h̄ni pínah̄ meépdih̄ caanjĭh̄ j̄m̄ni pah̄ wāapátdih̄ ap̄ī chíanap w̄t ĩ, caán meépdih̄ ennit, Dios cáacwā ĩ yéejatdih̄ ā yohat pínah̄ niíjná. Meépdih̄ úb̄ bejcan, ap̄ī j̄éih̄ waad̄cáp w̄t ĩ. Diosdih̄ úb̄át tút̄ut̄ niíjná, caanjĭh̄ ā yéej ch̄aj̄atjĭ, nih̄at bita judíowā ĩ j̄éih̄ca naáh̄ yéej ch̄aj̄atjĭ jĭbb̄ut meépdih̄ āt úb̄ waad̄ béjep w̄t ĩ. ^{§†‡} Páant Dios ā ch̄aj̄atjĭh̄ Túini Espír̄itu nin pah̄ jwíitdih̄ ā j̄éih̄yana caá: Moisés̄dih̄ ā ch̄aj̄at tút̄ut̄ni m̄ú̄ Dios ā j̄mat tólih̄boó cáacwā ĩt̄ j̄éih̄ waad̄cáp w̄t ĩ. Sacerdotewā ĩ chah maáh̄jeh̄ caanná āt̄ j̄éih̄ waadáp w̄t ĩ. Pánihna, Moisés̄dih̄ ā ch̄aj̄at tút̄ut̄niĭ m̄ú̄ páant̄jeh̄ ā j̄m̄uchah̄ nihna, jwíit cáacwā-jeh̄ Diosdih̄ jwíta j̄éih̄ úbh̄h̄can tagaá. ⁹ Diosdih̄ ĩ weñat m̄ú̄ ded pah ā j̄matjĭ, caán diítboó ded pah ĩ ch̄aj̄atjidih̄ naóhna, jwíit̄ b̄m̄ moondíh̄ nindih̄ Dios bohéna caá ā ch̄aj̄ap: Cáacwā Diosdih̄ weñat tút̄ut̄ niíjná, n̄uñ̄úpwādih̄ mao cáo w̄h̄na ȳh̄na, Dios ā náah̄ yacat pah̄ túinit̄ ĩt̄ nih̄cap w̄t ĩ. Pánih̄ ch̄aj̄na ȳh̄na, ĩh̄ caolih̄ páant̄jeh̄ yéej̄ni j̄m̄na, Diosjeéh̄ ĩt̄ j̄éih̄ j̄m̄cap w̄t ĩ. ¹⁰ Nin pah̄ ĩpĭ ch̄aj̄ap w̄t ĩ: N̄uñ̄úpdih̄ mao cáo w̄h̄, jeémp̄, babh̄, ĩh̄ bácah̄nadh̄ chocna, Moisés̄ ā w̄tatjĭ pah̄ Diosdih̄ ĩpĭ weñep̄ w̄t ȳh̄ ĩ. Obohjeéhtih̄, caán w̄tat pah̄ ch̄aj̄na ȳh̄na, ĩ tút̄ut̄ n̄um̄át̄ déedih̄ queétdih̄ āt̄ teo wáaccap w̄t ĩ. Pánihna, Dios jáap bohéatdih̄ ā naáwát túttimah, jon̄ j̄át̄ih̄ bóo w̄tatboó dedé pínah̄ nih̄can caá.

¹¹ Obohjeéhtih̄, jwíitdih̄ túi ch̄aj̄at tút̄ut̄ niíjná, Cristo-boó sacerdotewā ĩ chah maáh̄ yoobát̄ j̄m̄nit, āt̄at̄ j̄ú̄w̄p̄ w̄t ĩ. Pánih̄ maáh̄ j̄m̄na, jeáboó j̄m̄ni Diosdih̄ weñat m̄ú̄ yoobát̄dih̄ āt̄ waadáp w̄t ĩ. Caán jeáboó j̄m̄ni m̄ú̄ nin baácboó cáacwā ĩ ch̄aj̄ni m̄ú̄ chah̄ túini ā j̄m̄na caá. ¹² Cristo Dios ā j̄m̄p̄boó cabra meépdih̄, jwi meépdih̄ Diosdih̄ w̄h̄at̄ tút̄ut̄ niíjná, āt̄ úb̄ waad̄cáp w̄t ĩ. Obohjeéhtih̄, biíc̄ láajeh̄ jwíitdih̄ w̄n̄ w̄h̄na, áih̄ meép̄ panih̄nidih̄jeh̄ āt̄ úb̄ waadáp w̄t ĩ. Pánih̄ úb̄ waadnít, jwí yéejatdih̄ ā yohochah̄, jwíit̄boó páant̄jeh̄ Diosjeéh̄ jwí j̄m̄biṗna caá. ¹³ Dios Moisés̄dih̄ ā w̄tatjĭboó “W̄nnitdih̄ ñi ch̄ú̄ú̄chah̄, ñiíh̄ bácah̄dih̄ quei pánih̄ni ā naácna caá”, āt̄ niíj̄p w̄t ĩ. Pánihna, ĩh̄ bácah̄ quei pánih̄nidih̄ chocat tút̄ut̄ niíjná, cabra meép̄, jwi meép̄, ^{§†} jwiwādh̄ ĩ cáwatjĭ j̄óh̄jĭh̄b̄ut̄ ^{§‡} sacerdotewā queétdih̄ ĩpĭ choj̄ jáhanap w̄t ĩ. ¹⁴ Páant ĩ ch̄aj̄achah̄ ȳh̄na, queétdih̄ āt̄ túi teo wáaccap w̄t ĩ. Obohjeéhtih̄, Cristo w̄n̄na, áih̄ meép̄boodíh̄ ā yoh̄ w̄h̄uchah̄, jwíitdih̄ b̄udí ā teo wáacna caá. Caán yéejat̄ wih̄canni j̄m̄na, cruzboó w̄n̄na, Túini Espír̄itu páant̄jeh̄ j̄m̄ni ā teo wáacat̄jĭh̄, caanjĭh̄ áih̄ bácah̄dih̄ Diosdih̄ āt̄ w̄h̄p̄ w̄t ĩ. Pánih̄ ch̄aj̄na, jwí yéejatdih̄ yohnit, iiguí̄p̄na jwí bejat̄ déejidih̄ āt̄ túi úb̄p̄ w̄t ĩ. Páant̄ ā túi úb̄nit̄ j̄m̄na, “Yéejat̄ peéh̄ weemdíh̄ wih̄can caá”, jwí niíj̄ j̄éih̄na caá. Pánih̄ j̄m̄na, Dios, páant̄jeh̄ j̄m̄ni ā náah̄at̄ pah̄jeh̄ ch̄aj̄nit̄ jwí j̄m̄na caá.

† 9:2 Ex 26.1-30 †† 9:2 Ex 25.31-40 ‡ 9:2 Ex 25.23-30 ††
 9:3 Ex 26.31-33 ††† 9:4 Ex 30.1-6 †††† 9:4 Ex 25.10-16 †††† 9:4 Ex 16.33 § 9:4 Nm 17.8-10 §† 9:4 Ex 25.16; Dt 10.3-5 §†† 9:5 Ex 25.18-22 §‡ 9:6 Nm 18.2-6

§†† 9:7 Lv 16.2-34 §† 9:13 Lv 16.15-16 §‡ 9:13 Nm 19.9,17-19

Jáap naáwát

¹⁵ Moisés ã wɛtatjidih jepahna yɛhna, ɽ yéejat peéh queédih páantjeh ã jɛmɛchah, cáacwã Diosjeéh ɽ jéih jɛmcap wɛt jɽ. Páant ɽ jɛmɛchah, nin jáap naáwátdih naóhnit, “Cristoboó ã wɛn wɛhatjɽhjih cáacwãdih wã-jeéh wã túi jɛmat túɛtbipna caá”, Dios ãt niijíp wɛt jɽ. Páant ã niijátji pah, ɽ yéejatdih yohnit, ã ñíonitdih túi ɛbat túɛt niijná, Cristo ãt wɛn wɛhɛp jɽ. Páant ã túi ɛbɛchah, páantjeh ãjeéh jwiít áihwã jwí túi jɛmbipna caá. Pánih jɛmna, áihwãdih Dios ã wɛhat pínahdih jwí bíbohbiipna caá.

¹⁶ Cáac ã wɛnat pínah játih, ã déewãdih ã wɛhat pínahdih ápí daác jwejna caá. Obohjeéhtih, ã bɛɛd jwúhchah, áih bíí déedih ã déewã ɽ jéih ɛb jwɛhcan caá. ã wɛnat pínah játih ã daác jwejni núo dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, ã wɛnat túttimah, ã daacátji pahjeh áih bíí déejidih ɽ ɛbbipna caá. ¹⁸ Páant ã wɛnc-ah, caán núo dedé pínah ã nihcat pahjeh mɛntih, nɛñúpdih ɽ maocah, Dios Moisésdih ã niijátjibɛt dedé pínah áta nihcan tagaá.

¹⁹ Dios ã wɛtatdih Moisésji nihát áih cáacwãdih ãt naóh beedánap wɛt jɽ. Pánih naóh péanit, jiwi meép, cabra meépdih mahjɽh ãt widip wɛt jɽ. Túttimah, oveja yoócđih ɽ dɛɛani, hisopo wɛt jɛmni yílíp bíícdih nah chéonit, ãt taj báahanap wɛt jɽ. Pánih taj báahanit, Dios ã wɛtatdih ã daácni tólihdih, nihát cáacwãdihbɛt ãt choj jáhanap wɛt jɽ. ²⁰ Pánih choj jáhanit, nin pah Moisés queédih ãt niijíp wɛt jɽ: “Dios nin ã wɛtatjidih jwiítđih ã jepahat túɛtɛp jɽ, ãjeéh jwí túi jɛmat pínah niijná. Pánihna, caán meépdih enna, ã naáwát yoobópđih ã jɛmatdih jwí jéihna caá”, ãt niijíp wɛt jɽ. ^{†21} Túttimah, caán tólihdih cáacwãdihbɛt ã choj jáhaat pahjeh mɛntih, Diosdih ɽ weñat pínah mɛɛdíh, nihát caán díftboó jɛmnidihbɛt ãt choj jáhanap wɛt jɽ. ^{††22} Páant tigaá, Dios ã wɛtat pah, meépdih yoh wɛhat caá náahap, cáacwã ɽ yéejatdih ã yohat pínah niijná. Biquí láanajeh cáacđih quei pánihni ã jɛmɛchah, meépdih yoh wɛhcan, mahjɽhjih chocat pínahdih Dios ãt wɛtɛp wɛt jɽ. Meép panihniđih chocannidih, Dios cáacúih yéejatdih ã quíib bɛɛdcán níit. ^{†23} Pánihna, nin baácboó jɛmni Diosdih ɽ weñat mɛú, nihát caán díftboó jɛmnibɛt quei wíhcani panihni ã jɛmat pínah niijná, nɛñúp meépdih yoh wɛhat ápí náahap wɛt jɽ. Moiséswã caán mɛɛdíh jeáboó jɛmni mɛɛ pánihni ɽt chãjap wɛt jɽ. Jeáboó jɛmni mɛú Dioih mɛú yoobát ã jɛmɛchah, chah túini meép panihnidih yohat caá náahap.

Cristo bíic láajeh ã wɛn wɛhat

²⁴ Nin baácđih bóo Diosdih ɽ weñat mɛú cáacwã ɽ chãjnidih Cristo ãt waadcáp wɛt jɽ. Caán mɛɛdíh waadcánjeh, yoobópđih jeáboó ãt bejep wɛt jɽ, Dios ã jɛmɛpboó jwiítđih ɛúbat túɛt niijná. ²⁵ Nin baácđih moón sacerdotewã ɽ maáta jópchi jɛmat pah Diosdih

† 9:20 Ex 24.6-8; Zac 9.11; Mt 26.28 †† 9:21 Lv 8.15 ‡ 9:22 Lv 17.11

weñat túɛt niijná, ã jɛmni tólihboó nɛñúp meépdih ɽpí ɛb waadáp wɛt jɽ. Obohjeéhtih, Cristo bíic láajeh wɛnna, áih meép panihnidih Dios ã jɛmat tólih yoobátboó ãt ɛb waadáp wɛt jɽ. ²⁶ Cristo dawá láa waadná nihna, nin baácđih Dios ã chãjat túttimah, nihát cáacwã jwí yéej chãjatji jíib, dawá láa caandíh wɛn wɛhat áta náah tagaá. Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapna jwí yéejatdih yohat túɛt niijná, nin baácboó bíic láajeh cáac jɛmnit, ãt wɛn wɛhɛp wɛt jɽ. ²⁷ Nihat cáacwã bíic láajeh jwí wɛnna caá. Páant jwí wɛnat túttimah, túinitđih, yeejépwãdihbɛt Dios ã ñíobipna caá, yeejépwãdih peéh chãjat túɛt niijná. ²⁸ Bíic láajeh jwí wɛnat pah, dawá cáacwã jwí yéejatdih yohat túɛt niijná, Cristobɛt bíic láajeh ãt wɛn wɛhɛp wɛt jɽ. Túttimah, ã jwúɛb dei júóhbiipna caá, páant mɛntih. Pánih jwúɛb dei júóhnit, jwí yéejatdih yohat túɛt niijná, ã jwúɛb wɛn wɛhcan níit. Obohjeéhtih, jwiít caandíh wéi pánitđih ɛbɛdih ã júóhbiipna caá, páantjeh ã pehbboó Diosjeéh jwí jɛmat pínah niijná. ††

Máa naáwát ã teo wáaccat

10 Cristoih dooná túini yoobát ã jɛmna caá. Obohjeéhtih, Moisés ã wɛtatji túini pah jɛmna yɛhna, bíic yoobó nihcan caá. Caán wɛtatdih jepahnit, yeó jáap jɛmat pah, nihát jópchina nɛñúpwãdih mao cáo wɛhna, Diosdih ɽpí weñep wɛt yɛh jɽ. Obohjeéhtih, pánih chãjna yɛhna, cáacwã ɽ yéejatdih ɽ jéih yoh beedácan caá. ² ɽ jéih yoh beedána nihna, bíic láajeh Diosdih pánih wɛhnit, “Bɛɛ yéejat peéh jwiítđih ã wihcan caá”, ɽta niij jenah joi tágaá. Pánih jenah joiná, nɛñúpwãdih mao cáo wɛhatđih ɽta cádah tagaá. ³ Obohjeéhtih, jópchi jɛmat pah nɛñúpwãdih mao cáo wɛhna, cáacwã ɽ yéejatdih ɽ jéih quíib bɛɛdcán caá. ⁴ Pánihna, jiwi meépdih, cabra meépdihjih Diosdih jwí wɛhɛchah yɛhna, jwí yéej chãjatđih áta yoh beedácan tagaá.

Cristo ã wɛn wɛhat

⁵ Páant yoobópđih ã jɛmɛchah, Cristo nin baácboó ã cáac jɛmat pínah játihbit nin pah Diosdih ãt niijíp wɛt jɽ:

“Cáacwã nɛñúpwãdih mao cáo wɛhna, trigo ojđihbɛt ɽ wɛhatđih ma náahcan caá. Pánih náahcan, con baácboó ma cáac jɛmat túɛtɛchah, ma chãjni bácah meemđih weñani pínah ã jɛmbipna caá.

⁶ *Cáacwã ɽ yéejatdih ma yohat pínah niijná, nɛñúpwãdih ɽ mao cáo wɛhɛchah, ma wéi encan caá.*

⁷ *Páant ma wéi encatđih jéihnit, ninboó jɛmna, ma náahat pah chãjadih wã bejbipna caá. Páant ma naáwátdih naóh yapani ã niij daacáp jɽ”,* Cristo ã ípđih ãt niijíp wɛt jɽ.

(Sal 40.6-8)

⁸ *“Cáacwã nɛñúpdih ɽ mao cáo wɛhat pínah, trigo ojđihbɛt ɽ wɛhat pínahdih queédih ma náahcap jɽ. Páant ɽ wɛhɛchah yɛhna, ma wéi encap jɽ”,* Cristo ãt jwiíh niij naáwáp wɛt jɽ. Moisés páant queédih ã chãjat

†† 9:28 Is 53.12

túttuchah yehna, caandih Dios át wēi encap wut jī.
 9 Páant niij péanit, nin pah át jwúb niijp wut jī:
“Meém ma náahat pah chājadh wā bejbipna caá”, át
 niijp wut jī. Páant ā niijchah, nin pah jwí jéihna caá:
 Jon játiñ ñhúpwādhī ī mao cáo wūhatjidih cádahat
 túttnit, biih bohéatboodih Dios naóhna át chājap wut
 jī. 10 Pánihna, Jesucristo ā íp ā náahat pah wun wūhnit,
 jwiit cáacwā jwí yéejatdih át yoh wūhup wut jī. Biic láa-
 jah wunna, áih bácahdih át wūhup wut jī, jwiit áihwā
 Diosjeéh páantjeh jwí jumat pínah niijná.

11 Nihat sacerdotewā yeó jáap jumat pah Diosdih
 weñat múbóo teonit, ñhúpwādhī ípī mao cáo wūh-
 na caá. Obohjeéhtih, páant ī mao cáo wūhna yehna,
 cáacwā ī yéejatdih ī jéih yoh beedácan caá. 12 Obo-
 hjeéhtih, jwí yéejatji jíib Cristoboó biic láajeh wun wūh-
 na, jwí yéejatdih át tui yoh beedánap wut jī. Pánih yoh
 beedá péanit, ā íp pebhna púuh laab béjnit, ā jéihyep-
 mant bóo bawámant, át chúudup wut jī. 13 Caanná
 chúudnit, caandih eníhcannitdih ā íp ā yap yohat pí-
 nahdih ā páina caá. 14 Pánihna, biic láajeh wun wūh-
 nit, Dioíhwā ī yéejatdih át yohop wut jī, yéejat wihcan-
 nitjeh páantjeh ī jumat pínah niijná.

15 Caán yoobópdih ā jumatdih naóhna, Dios naáwát-
 dih naóh yapanidih Túini Espírituboó nin pah át niij
 daacát tútup tajī:

16 “Nin pah Dios ā niijp be: ‘Túttimah bóo láa nihat
 cáacwādhī nin pah wā niij naóhbipna caá: “Wā wut-
 dih yeebdíh wā náhnianachah, wēinit ñi jepahbipna
 caá.

17 Ñi yéej chājatdih wā jwúb náhnican níit”, wā ni-
 jbípna caá,’ Dios ā niijná caá”, át niij daacát tútup tajī.
 (Jer 31.33-34)

18 Pánihna, jwí yéej chājatdih ā yohochah, jwí yéejat jíib
 sacerdotewā ñhúpdih ī jwúb mao cáo wūhatdih jwí
 náahcan caá.

Úmcanjeh, Diosdih jwí jéih úbát

19 Wā déewā panihnitá, Jesúsboó wun wūhna, áih
 meépdih ā yohochah, jwiitboó úmcanjeh, Dios pebh-
 na waadnit pah, caandih jwí jéih úbhna caá. 20 Pánih-
 na, nin baácdih moón sacerdotewā ī maáta ípī chājatji
 bue láa jwiitdih dedé pínah nihcan caá. Cristoboó jwí
 yéej chājatji jíib ā wun wūhuchah, caán tólihdih jāh
 yañni chóodih ā yeo dei bejchah, † jáap namá panih-
 nidih át chājap wut jī, Dios ā jumupna jwí tui waadát
 pínah niijná. 21 Pánihna, jwiitboó Dioíh mue panihnit
 jwí jumuchah, jeáboó jumna, jwiitdih úbh wūhni
 Cristo chah wēpni sacerdote ā jumna caá. 22 Páant ā ju-
 matdih jéihna, úmcanjeh, caandih tui jenah joiná,
 Dios pebhna waadnit, caandih jwí úbát dée caá.
 “Cristo weemdih wun wūhna, wā yéejatdih ā
 yohochah, bue yéejat jíib weemdih wihcan caá”, jwí niij
 jéihna caá. Pánih jenah joí cádahcan, mahjñh jwí chocat
 pah, quei wíhcannit panihnit jwí jumat dée caá.

23 “Yeebdíh wā tui úbbipna caá”, ā niijátji pah ā
 chājipna caá. Páant ā chājat pínahdih tui jéihnit,

bitadihbüt caandih jwípi naóhna caá. Caandih jwí tui
 náhniat dée caá. 24 Pánih náhninit, jwíjeéh jumnitdih
 oina, teo wáacnit, nihat biicdih jwí tui jumat dée caá.
 25 Diosdih weñat tútt niijná, jwí miic wáacat dée caá.
 Bitā ī miic wáacatdih cádahna caá ī chājap. Páant ī cá-
 dahachah yehna, jwiitboó jwí cádahca boj jíih. Nin
 baácboó jwí Maáh ā jwúb dei jūwát pínah bahnijeh
 ā jedhna caá. Caandih jéihna, jwiit áihwā búdí jwí miic
 weña jíih.

26 Yoobópdih jumni naáwátidih jwí jéihna yehna, “Wā
 náahat pah wā chājipna caá”, jwúb niij jenah joinit,
 jwí yéej chājachah, Dios jwí yéejatdih ā yohcan níit.

27 Páant jwí chājachah, ā tobohna caá. Nihat Diosdih
 eníhcannitdih peéh chājnit, iiguipna ā bejat tútupna
 caá. Pánihna, caandih cádahnit, jwúb yéej chājnitdih-
 büt biic yoobó ā peéh chājipna caá. Páant ā peéh
 chājat pínah búdí úm náah jumni caá. 28 Moisés ā
 wutajidih ded ā yap yohochah, judíowā ī maáta caán
 yap yohnidih ípī peéh chājap wut jī. Á yéej chājachah
 ennitji, biic peihcannit caandih ī naóh yacachah, ī
 naáwát yoobópdih ā jumatdih īt jéihyep wut jī. Pánih
 jéihnit, jíjah encanjeh, caandih ípī mao yohop wut jī.
 Biic peihcannit wihchah, chénewā caandih ī naóh ya-
 cachah, ípī peéh chājap wut jī. 29 Páant ī peéh chājat
 chah, Dios ā wūhdih eníhcannitboodih ā peéh
 chājipna caá. Cristo wun wūhna, áih meépdih ā yoh
 wūhuchah, Dios jwí yéejatdih ā yohna caá. Páant ā
 yohat pínahdih jwiitdih át naáwáp wut jī. Obohjeéhtih,
 det yéejatdih yohnit jumna yehna, túttimah caandih
 yap yohna, jwúb yéej chājnit, “Jesúih meép oboh jum-
 ni ā jumna caá”, ī niij jenah joiná caá. Páant niij jenah
 joinit, queétdih oini Túini Espíritudih yeejép naóhna
 caá ī chājap. Páant ī chājachah ennit, Dios queétdih
 búdí ā peéh chājipna caá. 30 “Det ī yéej chājatji jíib
 weém caá wā peéh chājip. Wíhwā jumna yehna, yee-
 jép ī chājachah, queétdih wā peéh chājipna caá”, át
 niijp wut jī. 31 “Yoobópdih tigaá Dios páant niij naóhni
 ā jumup”, jwí niij jéihna caá. 32 Pánihna, Dios chah wēp-
 ni ā jumuchah, yéej chājnitdih ā peéh chājat pínah
 úm náah jumni caá.

32 Játih ded pah ñi jumatjidih ñi tui náhninaá. Túini
 doonádih joiná, jwíh jepahnit, dawá láa búdí yeejép
 yapna yehna, Jesúsdiñ ñit cádahcap tajī. 33 Biquí láana
 cáacwā ī enechah, bita yeebdíh yeejép naóhnit, yeejép
 īt chājap tajī. Biih láa bita Jesúihwādhī yeejép ī chā-
 jachah enna, yeejép yapnitdih ñit jíjah en teo wáacap
 tajī. 34 Bitadih nemat múbóo ī nemechah ennit, yeeb-
 búť ñit jíjahap tajī. Níih bíí déedih ī dúuc wáyachah
 yehna, jíjahcanjeh, “Á túina caá”, ñit niijp tajī. “Nin
 baácdih bóo chah túini jeáboó wā bíbohat pínah páan-
 tjeñ ā jumna caá”, niij jéihna, ī dúuc wáyachah yehna,
 ñit weñep tajī. 35 Pánihna, úmcanjeh, Diosdih ñi tui je-
 nah joí cádahca bojoó. Páant ñi cádahcat jíib, yeebdíh
 ā tui chājipna caá. 36 Yeejép yapna yehna, Dios ā ná-
 hat pah ñi chāj cádahca bojoó. Páant ñi chāj cádahca,
 “Wíhwādhī wā pebhboó wā tui jumat tútupna caá”,

† 10:11 Ex 29.38 †† 10:13 Sal 110.1 ‡ 10:20 Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45 †† 10:20 Jn 14.6 †† 10:22 Lv 8.30; Ez 36.25

††† 10:27 Is 26.11 ††† 10:28 Dt 17.6; 19.15 § 10:29 Ex 24.8; He 13.20 †† 10:30 Dt 32.35-36; Ro 12.19

Dios ã niijátji pah, yeebdíh ã túi chãjbipna caá. ³⁷ Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át niij daacáp tajj: “Wã wahni ã jwibíat pínah bahnitbteh ã jwdhna caá. ³⁸ Pánihna, wíhwa, wã náahat pah chãjnit, wã wahni-dih túi jenah joinít, í túi jwmbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh í cádahachah, queétdih wã wëi encan níit’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajj.

(Hab 2.3-4)

³⁹ Obohjeéhtih, jwíftboó Diosdih cádahcan, iiguípna bejnit pínah nihcan caá. Caandíh túi jenah joinít jwma, páantjeh ãjeéh jwí jwmbipna caá.

Diosdih túi jenah joyát

11 Nin pah Diosdih túi jenah joyát ã jwma caá: Diosdih túi jenah joiná, jwíftdih ã túi chãjat pínahdih jwí túi jéihna caá. Æ niijátji pahjeh ã chãj jwéhcah ywhna, “Æ niijátji pah yoobópdih ã chãjbipna caá”, jwí niij jéihna caá. Páant ã chãjat pínahdih encan ywhna, “Yoobópdih páant ã chãjbipna caá”, jwí niij jenah joiná caá. ² Páant í túi jenah joyóchah ennit, Dios jon jãtíh moondíh át túi wëi enep wwt jí.

³ Diosdih túi jenah joinít, nin pah jwí jéihna caá: Dios ã naáwát wëpatjéh nihatdih át chãjap tajj. Pánihna, jwí enca naáhjidih nihah bwe jwí enni pínahdih át jigo-hanap wwt jí. †

⁴ Abeljiboó Diosdih túi jenah joiní jwma, ovejadih mao cáo wwhnit, caandíh át weñep wwt jí. Obohjeéhtih, ã wud jeñé Caín ã momatji quehedihjeh Diosdih át wwhup wwt jí. Pánihna, Dios Abel ã wwhnihoodíh chah át wëi enep wwt jí. Pánih wëi enna, “Weemdíh túi jenah joinít, Abel túini ã jwma caá”, át niijíp wwt jí. Caán ã wwnat túttimah ywhna, ã túi jenah joyátjidih bohénit, ded pah jwíftboó jwí túi jenah joyát pínahdih jwí jéihna caá. ††

⁵ Enocboó Diosdih túi jenah joiní ã jwmechah, Dios caandíh át wëi enep wwt jí. Pánih wëi ennit, ã wwnat pínah niijná, nihah bácahjah Dios jeáboó caandíh át wbejep wwt jí. Páant ã wbej at túttimah, cáacwã caandíh í jéih bid jwícáp wwt jí. ⁶ Páant ã yapatjidih jenah joinít, “Diosdih túi jenah joicán, caandíh jwí jéih weñacan caá”, jwí niij jéihna caá. Ded caandíh bidni-boó “Dios ã jwma caá. Pánihna, caandíh wã túi bidichah, weemdíh ã túi chãjbipna caá”, niij jenah joyát caá náahap.

⁷ Noéjiboó Diosdih túi jenah joiní jwma, ded pah ã chãjat pínahdih ã naáwáchah, át túi jepahap wwt jí. Pánih jepahnit, ãjeéh bóli, ã weh, ã weh áana yaádh bíícdih pobytidih túi yapat tútt niijná, búdí jãáj chóodih át chãjap wwt jí. Pánih túi jenah joiná, nihah bita yeejép í chãjachah enna, queétdih át pej jwmcap wwt jí. Pánihna, Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Caán túini ã jwma caá”, Dios át niij enep wwt jí. ††

⁸ Abrahamjiboó Diosdih túi jenah joiní jwma, Dios ã wwhni pínah baácboó ã bejat túttuchah joinít, át jepahap wwt jí. Caandíh jepahnit, ã jwma baácmant bejna, ã jéihca naáh baácna át jwibínah wwt jí. ††† Páant ã

jwibínachah, “Nin baácdih yeebdíh wã wwhbipna caá”, Dios ã niijíchah joinít, caán baácdih át chãwáp wwt jí. Caandíh, ã wwh Isaacdih, ã jwma Jacobdihbwt “Nin baácdih yeebdíh wã wwhbipna caá”, Dios át niij naáwáp wwt jí. Queét caán baácdih moón nihcan ywhna, Diosdih túi jenah joinít jwma, wwhúp chóonadih ywh taj cáagni mwnádh chãjnit, caánboó í jwmeup wwt jí. †††† Pánih jwma ywhna, caanjíh ã jwma jwwhat pínahdihjeh Abraham át jéihyep wwt jí. Jeáboó jwma túttchina ã bejat pínahboodíh wëi páina át chãjap wwt jí. Caán túttchi Diosboó ã jenah joyát pah chãjini ã jwmechah, bwe dcán, páantjeh ã jwmbipna caá. †††

¹¹ Abraham behe, ãjeéh bóli Sarabwt beh wili, weh whcannit í jwmeup wwt jí. Queét chénat pah behnit jwma ywhna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jwma, Dios ã teo wáacatjéh í weh jwmeup wwt jí. “Dios ã niijátji pah ã chãjbipna caá”, Abraham ã niij jenah joyát jwib, Sara mit weh jwmeup wwt jí. Pánihna, Abraham behe jwma ywhna, ã wwhhdih át enep wwt jí. ¹² Abrahamji wwni dée ã jwmechah ywhna, ã jwmená dawá í cáac poonap wwt jí. Cúiwádh, óondihbwt jwí jéih jenah encat pah ã jwmenádhbwt jwí jéih jenah en bwejácán caá. ††

¹³ Queét nihah Diosdih túi jenah joinít, í bwe dúp wwt jí. “Yeebdíh caán baácdih wã wwhbipna caá”, Dios queétdih ã niijní baácdih jwibícanjeh, í wwnup wwt jí. Caán baácdih queétdih bíbohcan ywhna, Dios ã niijátji pah, túttimah í jwmená í bíbohah pínahdih í jéihyep wwt jí. Pánih jéihnit, í weñep wwt jí. Pánihna, “Nin baácdih jwibnitjeh jwí jwma caá”, í niijíp wwt jí.

†††† Páant niijná, bíh baácdih í bidatjidih jwí jéihna caá.

¹⁵ Pánih bidnit, í jwíh jwma baácna jwweb bejéhna nihna, íta jéih jwweb bej tagaá. Pánihna, “Bíh baácdih jwí bidna caá”, niijná, jon jãtíh í cádahni baácdih niijná í chãjcap wwt jí. ¹⁶ Obohjeéhtih, chah túini baácboodíh bidna í chãjap wwt jí. Caán í bidni baác jeáboó caá ã jwmeup. Caánboó íh túttchi pínahdih Dios átát ámoh péanap wwt jí. Pánihna, “Dios jwí Maáh caá”, í niijíchah joinít, át tíccap wwt jí.

¹⁷ Túttimah, Dios Abrahamdih ã wwh Isaacdih át mao cáo wwhat túttup wwt jí. “¿Yoobópdih níit weemdíh ã túi jenah joí?” niijná, páant át wwtup wwt jí. Pánihna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jwma, ã niiját pah át chãjap wwt jí. “Ma wwh Isacjéh ma jwmenádh wã cáac pooabipna caá”, ††††† Dios ã niijátjidih náhnina ywhna, Abraham caandíhjah mawat tútt át chãjap wwt jí. †††††† “Wã wwh Isacdih wã mao wwhuchah, Dios caandíh ã jéih boobipna caá”, Abraham át niij jenah joyóp wwt jí. Páant ã mawat tútt chãjachahjeh, Dios caandíh át cádahat túttup wwt jí. Páant ã mawíhni jwweb báadhni pah caandíh ã enechah, ã wwh ãjeéh át jwweb jwmeup wwt jí. ††

²⁰ Pánihat túttimah, Isaacboó Diosdih túi jenah joiní jwma, ã weh Jacob, Esaúdhbwt “Túttimah, Dios meemdíh búdí ã túi chãja naáh”, át niijíp wwt jí. ††

† 11:3 Gn 1.1; Sal 33.6,9; Jn 1.3 †† 11:4 Gn 4.3-10 †† 11:5 Gn 5.21-24 †† 11:7 Gn 6.13-22 †† 11:8 Gn 12.1-5

††† 11:9 Gn 35.27 †††† 11:10 He 13.14 † 11:11 Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Ro 4.17-22 †† 11:12 Gn 15.5; 22.17; 32.12 ††† 11:13 Gn 23.4; 1Cr 29.15; Sal 39.12 ††† 11:17-18 Gn 21.12 ††† 11:17-18 Gn 22.1-14 †† 11:19 Gn 22.13 †† 11:20 Gn 27.27-29,39-40

²¹ Pánihat túttimah, Jacobboó, Diosdih túi jenah joiní jəmna, ā wənat pínah játihbit áih wəuat nahjīh too caj űəhñit, Diosdih āt weñep wət jī. Pánih wēinit, ā wūúh José ā weh chénat pahdih “Meemdih Dios búdí ā túi chājīpna caá”, āt niijíp wət jī. †

²² Túttimah, Joséboó, Diosdih túi jenah joiní jəmna, ā wənat pínah játih judíowā Egipto baácboó jəmnitji ī bejat pínahdih āt naáwáp wət jī. Pánih naóhñit, ā jui-mená pínah áih bácahjīdih ī ɯb bejat pínahdih āt wətɯp wət jī. ††

²³ Túttimah, Moisés mánaboó Diosdih túi jenah joinít jəmna, ā cáac jəmɯchah, caandíh bífc peihcanni widh ít bih bíbohó wət jī. Túinibit ā jəmɯchah ennit, caandíh ít bihip wət jī. † Caán baácdih moón ī maáhdih ɯmcanjeh, judíowā ī wehdih ā mawat túɯtɯchah, ít jepahcap wət jī. ††

²⁴ Túttimah, Egipto baácdih moón ī maáh nɯúm Moisésdih mit behanap wət jī. Páant mijeéh behna yəhna, Diosdih túi jenah joiní jəmna, “Caánt mi wūúh caá”, ī niijátidih āt náahcap wət jī. ††²⁵ Caandíh behanīh mi déewáboó wēinit, yeejép ī chājachah enna yəhna, āt chājīhcap wət jī. Pánih chājcan, Dioihwā bífcidih yeejép āt yapat wət jī. ²⁶ Dios ā wahnī pínah Cristodih cáacwā yeejép ī chājat pínah pah Moiséswādihbət Egiptodih moón yeejép ít chājap wət jī. Pánihna, nihat Egiptodih moón búdí jīb jəmnidih ī bíbohóhdih náahcanjeh, Dioihwā bífcidih ā jumat jīb bita yeejép ī dehwat pínahdih āt níwip wət jī. Túttimah, ā túi chājat jīb, Dios caandíh ā túi chājat pínahdih jenah joí waáwána, yeejép ā yapat pínahdih āt níwip wət jī.

²⁷ Diosdih túi jenah joiní jəmna, Egipto baácdih moón ī maáh ā íjichah yəhna, caandíh ɯmcanjeh, caán baácmant āt bejep wət jī. Dios jígohcanni ā jəmɯchah yəhna, jígohndih ā enat pah ā wətatdih Moisés āt jepah cádahcap wət jī. ††²⁸ Moisés caandíh túi jenah joiní jəmna, judíowādh Dios ā túi ɯbat pínahdih āt jéihyep wət jī. Pánih jéihna, Dios ā wətat pahjeh queét judíowādh íh jəcnadih oveja wūúh meépjīh āt nááñat túɯtɯp wət jī. Páant ī nááñatdih ennit, Dios nihat ī jwíih túɯhñitdih ā mawat túɯtɯni ángelboó judíowā ī jwíih túɯhñitboodíh āt maocap wət jī. Caán oveja wūúhdih mao péanit, Moisés ā wətat pahjeh, ī jumat yoobó ít jeémép wət jī. Caán jeémát, Pascua ī ni-ijní, bífcidih ī jwíih jeémp láa āt jəmɯp wət jī. †††

²⁹ Túttimah, Diosdih túi jenah joinít jəmna, “Mɯj Mac Dɯɯni”, ī niijní mɯjdih, mah wihcanni namádih judíowā ít chūúh bejep wət jī. Obohjeéhtih, Egiptodih moón queétdih űəhñ bėjnit, mɯj ā jwúɯb dɯɯj yóh lajachah, ít chífc wən beedép wət jī. †

³⁰ Pánihat túttimah, Diosdih túi jenah joinít jəmna, judíowā Jericó tútchidih bóo búdí wáihyat júdu yehmant ít púud bejep wət jī. Siete yeó jáap pohba caán tútchidih ít púudɯp wət jī. Páant bóo yeó jáap ī púudat túttimah, caán wáihyat júdu āt boto jéen bejep wət jī. †

³¹ Diosdih túi jenah joiníh jəmna, Jericó tútchidih bóo deoh nah jəmnih, Rahab wēt jəmnih, judíowā en waóhñitdih wēi jwááñnit, mit teo wáacap wət jī. Páant mi teo wáacatji jīb, caán tútchidih moón Diosdih yap yohñitdih maonit, judíowā caántboodíh ít maocap wət jī. ††

³² Bitá Diosdih túi jenah joinítidih naáwíhna yəhna, queét dawá ī jəmɯchah, wā jéih naóh daác beedácan caá. Gedeón, †† Barac, †† Sansón, †† Jefté, †† David, †† Samuel, ††† Dios naáwátidih naóh yapanitbət, nihat íh doonádih wā naáwíhna yəh caá. Obohjeéhtih, queétdih wā naóh daáccan niít. ³³ Diosdih túi jenah joinít jəmna, biquína bíh baácdih moondíh mífc maona, ít yap yohop wət jī. Bitá íh cáacwādh túinijeh ít wətɯp wət jī. Páant Diosdih ī túi jenah joyóchah, “Yeebdíh wā teo wáacipna caá”, ā niijátji pah queétdih āt teo wáacap wət jī. Bitá túi jenah joinít jəmna, jiwá queétdih ī jeémíhichah yəhna, Dios íh jacnadih āt nemep wət jī. †††³⁴ Bitá túi jenah joinít jəmna, búdí iigátboó jəmna yəhna, ít iigáp wət jī. ¹⁸ Bitá túi jenah joinít jəmna, queétdih ī mao yohíhichah yəhna, ít jwei bėjep wət jī. Bitá wəpcannitji jəmna yəhna, Diosdih túi jenah joiná, wəpəpwā ít jəmɯp wət jī. Pánih jəmnit, bíh baácmant jūóhñit queétdih eníhcannit soldadowādh mífc maonit, ít yap yohop wət jī. ³⁵ Biquína yaádh Diosdih ī túi jenah joyát jīb, ī déewā wənah bejnitjīdih Dios āt booa wəhɯp wət jī. ¹⁹

Obohjeéhtih, bita Dioihwā ī jumat jīb, queétdih teonit, búdí yeejép ít chājap wət jī. “Diosdih ma cádahachah, jwí watbipna caá”, queétdih ít niijíp wət yəh jī. Obohjeéhtih, páant ī niijíhah yəhna, jeáboó chah túini pehbóo ī bejat pínahdih náahna, ít jepahcap wət jī. Páant ī jepahcat jīb, queétdih yeejép ī chājachah, ít wənɯp wət jī. ³⁶ Bitá Diosdih túi jenah joinítidih yeejép deohñit, búdí ít pəñɯp wət jī. ²⁰ Bitadih chéonit, nemat mɯúboó ít nemep wət jī. ²¹³⁷ Bitadih jeejīh yohñit, ít mawap wət jī. ²² Bitadih íh bácahdih tac yoób ít bóodop wət jī. Bitadih íbat naajīh ít mawap wət jī. ²³ Bitá moh yéejnit jəmna, oveja chóo, cabra chóodihjeh ít dɯwəp wət jī. Queétdih űəhñnit, bita búdí yeejép ít chājap wət jī. ³⁸ Queét chah túinit jəmna, nin baácdih moón yeejəpwā bífcidih jəmnit pínah ít nihcap wət jī. Queét Diosdih túi jenah joinítboodíh cáacwā ī náahcah, mɯú wihcapboó, jeéboobút ípí jib bejep wət jī. Pánih jib bejnit, jeé ítbóo, baácboó jəmni ítbobobút ípí ɯwɯp wət jī.

³⁹ Queét nihat caandíh túi jenah joinítidih Dios búdí āt wēi enep wət jī. Pánih túi jenah joinít jəmna yəhna, “Yeebdíh chah túini baácdih wā wəhñipna caá”, Dios ā niijní baácdih ít jəibí jwəhcap wət jī. ⁴⁰ Páant niij naóhna, nin pah Dios niij jenah joiná āt chājap wət jī:

Ex 2.15 ††† 11:28 Ex 12.21-30 † 11:29 Ex 14.21-31 †† 11:30 Jos 6.12-21 ††† 11:31 Jos 2.1-21; 6.22-25 †† 11:32 Jue 6.11-8.32 ††† 11:32 Jue 4.6-5.31 †† 11:32 Jue 13.2-16.31 †† 11:32 Jue 11.1-12.7 ††† 11:32 1S 16.1-1R 2.11 ††† 11:32 1S 1.1-25.1 ††† 11:33 Dn 6 18 11:34 Dn 3 19 11:35 1R 17.17-24; 2R 4.25-37 20 11:36 Jer 20.2; 37.15 21 11:36 1R 22.26-27; 2Cr 18.25-26; Jer 20.2; 37.15; 38.6 22 11:37 2Cr 24.21 23 11:37 Jer 26.23

† 11:21 Gn 47.31-48.20 †† 11:22 Gn 50.24-25; Ex 13.19 † 11:23 Ex 2.2 †† 11:23 Ex 1.22 †† 11:24 Ex 2.10-12 ††† 11:27

“Queét wíihwā, túttimah jəmnit wíihwābət wā pebhna ĩ jəyúchah, queét nihat biícđih túinit yoobát wā jəmat tútəbipna caá”, át niij jenah joyóp wət ĩ. Pániĥ jenah joiná, játiĥ ā chājatji chah túini jwiítđih ā chājbipna caá.

Jesúsdih túi jenah joí cádahca boj ĩíĥ

12 Queét wā naóhñit dawá Diosdih túi jenah joí cádahcannit ĩ jəmatjidiĥ jéihñit, yéej chāj cádahñit, jwiítbət Jesúsdih jwí túi jenah joí cádahca bojat dée caá. Nin pah caá jəmat náahap: Náoni ā túi ĥáwíhichah yəhna, chodópđih đəo bėjna, ā jéih wəp ĥáocan caá. Yégueĥ wəpñidiĥ đəoná, ā túi jéih ĥáocan caá. Páant ā jəmat pah Diosdih jwí túi jepahíhna yəhna, jwí weñat pínahđihjeh chājna, caandíĥ jwí túi jéih jepahcan caá. Pániĥna, jwí yéej chājatđih cádahat caá náahap. Chah wəp ĥáoniboó ā túi péaat pahjeh, jwiítbət Dios ā náah yacat pah jwí chāj cádahca bojat dée caá. ²Jesúsdihjeh jwí túi náhni ĩíĥ. Caanjéh Diosdih túi jenah joí waóhni jəmna, jwiítđih túi jenah joyát tútənbət ā jəmna caá. Pániĥna, caandíĥ jwí túi jenah joí cádahcat pínah niijná, jwiítđih ā teo wáacna caá. Cruzboó wəpna yəhna, ā ĩpđih át túi jenah joí cádahcap wət ĩ. Cruzboó wənat tíic náah jəmni ā jəmčəchah yəhna, ā ĩp ā jəmčəpboó ā weñat pínahđih jéihna, tíiccanjeh, cruzboó át wəpəp wət ĩ. Pániĥna, bəw chah maáh jəmna, Dios ā jéihyepmant bóo bəwámant ā chəwđna caá. †

³Jesúsdih eníhcannit caandíĥ búdí yeejép ĩ chājachah yəhna, Dios ā náah yacat pah át cádahcap wət ĩ. Páant ā cádahcatjidiĥ ĥi túi náhninaá, yeebđihbət yeejép ĩ chājachah yəhna, biíc yoobó cádahcat tútəniijná. ⁴Bitə yeebđih təbit yeejép chājna yəhna, ĩt mao yohcap taga. Obohjeéhtih, Jesúsbodíĥ ĩt mao yohop wət ĩ. Páant yeejép ā yapatjidiĥ náhninit, yeebđih yeejép ĩ chājachah yəhna, caandíĥ ĥi cádahca bojóo.

⁵Dios yeéb ā weđih ā naáwátjidiĥ ĥíni quiib bəwđ níit? Yeejép ĥi yapat pínahđih ā naáwátđih naóĥ yapani nin pah át niij daacáp tajĥ:

“Wəwəhú, yeejép yapna yəhna, ma ĩjca bojóo. Páant yeejép ma yapachah, weém, ma Maáh, meemđíĥ bohéna caá wā chājap. Pániĥ bohénit, wā tútəp nəumát tútətəchah, ma joyáh bojca bojóo. Páant wā wətəchah, ĩjgahcanjeh, ma túi jepahaá.

⁶Nihat wā oinit, “Meém wā wəwəh caá”, niij ennitđih wāpí bohéna caá, ĩ yap yohcat pínah niijná. Pániĥna, ĩ yap yohochah ennit, queéđđih wā peéĥ chājbipna caá, Dios ā niijná caá”, át niij daacáp tajĥ.

(Job 5.17; Pr 3.11-12)

⁷Pániĥna, yeejép yapna yəhna, Dioíĥ namáđih ĥi cádahca bojóo. Páant ĥi yapatjĥ, Dios ā weĥ ĥi jəmčəchah, yeebđíĥ bohéna caá ā chājap, chah ĥi túi chājat pínah niijná. Det mána ĩ weđih ĩ wətəchah, ĩ jepahcaĥ, ĩpí peéĥ chājna caá, ĩ tútəp nəumát pínah niijná. Páant ĩ chājat pah, Diosbət jwiít ā weĥ jwí jepahcaĥ, jwiítđih ā peéĥ chājbipna caá. ⁸Ĥi túi chājcatđih ennit, yeebđíĥ ā naóĥcaĥ nihna, ā weĥ ĥiita nihcan

† 12:2 Fil 2.6-11; He 2.9

tagaá. Páant ā naóĥcaĥ, mána wihcannit pah ĥiita jəm tagaá. “Dios wā ĩp caá”, ĥiita jéih niijcán tagaá. ⁹Jwí mána jwiítđih ded pah ĩ bohéátjidiĥ ĥi jenah joyóo. Queét jwiítđih ĩ peéĥ chājachah, queéđđih jwípí jepahap ĩ. Pániĥ jepahñit, jwí ĩp Dios ā tútəp nəumát tútətəchah, chah jepahat caá náahap. Pániĥ jepahna, páantjeh ājeéh jwí túi jəmbipna caá. ¹⁰Wébit jwí jəm jwəhəchah, jwí mána jwiítđih peéĥ chājnit, “Nin pah wā chājachah, wā wəwəh ā túi jəmbipna caá”, ĩpí niij jenah joyóp wət ĩ. Obohjeéhtih, Diosboó peéĥ chājna, jwiítđih teo wáacna caá ā chājap, caán túini ā jəmat pah jwiítbət túinit jwí jəmat pínah niijná. ¹¹Dedé peéĥ chājatđih “Caán túina caá”, jwípí niij jenah joicán caá. Búdí jwípí ĩjgahna caá. Obohjeéhtih, jwíĥ ĩjgahna yəhna, túttimah caandíĥ jwí jenah joyóchah, jwiítđih ā teo wáacna caá, yéej chājcanjeh, jwí túi jəmat pínah niijná. ††

¹²Pániĥna, búdí yeejép yapnit jəmna yəhna, Dios yeebđíĥ ā bohéátđih jéihna, ĥi ĩjgah cádahaa. Caandíĥ chah túi jenah joinit, əumcanjeh, ĥi túi weñeé.

^{†13}Pániĥ jəmnit, Jesúĥ namáđih bejnit, túiniĥ ĥi chājaá. Páant yeejép ĥi yapachah yəhna, Jesúsdih cádahcanjeh, wəpñit panihñit ĥi jəmbipna caá. Yeéb páant ĥi jəmčəchah ennit, bitə Jesúĥwā wəpcannit panihñit-boobət caandíĥ chah ĩ túi jenah joibipna caá.

Dios ā wətəđđih jepahcaĥ, ā tobohə

¹⁴Míic jəihcanjeh, nihə biícđih ĥi túi jəmčəw. Pániĥ jəmna, jwí Maáhđih túi jepahñit, ĥi yéej chājca bojóo. Det yéej chājcanñitjeh jwí Maáhđih ĩ enbipna caá. ¹⁵Ĥi túi chāja chaáh! Dios yeebđíĥ oinit ā teo wáacachah, ĥi túi jepahaá. Jepah cádahna, ĥi jwəwəb yéej chājat pínah ā tobohna caá. Caandíĥ cádahna nihna, momatđih yeejép yílip ā jáwat panihni yeebjéh ĥiita míic yéejə tagaá. Jesúĥ namáđih ĥi cádahachah ennit, bitə áihwābət biíc yoobó ĩta cádah tagaá. ^{†16}Ĥi weĥa mána nihcannitjĥ yeejép ĥi chājca bojóo. Diosdih náahcannitbət ĥi jəmca bojóo. Esaúboó ded pah ā jəmatjidiĥ ĥi túi náhninaá. Diosdih, ā wəhni pínahđihbət náahcanni át jəmčəp wət ĩ. Weép jeñé jəmna, ā ĩp ā wənat túttimah ā ĩpíĥ bií déedih bíbohni pínah át jəmčəp wət yəĥ ĩ. Dios ā ĩpđih ā niijníjidiĥbət bíbohni pínah át jəmčəp wət yəĥ ĩ. Obohjeéhtih, biíc yeó jáap búdí nəwəgəp wəpna, biíc láa ā jeémát ĩjibjeh ā bíbohə déejidiĥ oboh jəmni pah jenah joinit, ā əwđboodíĥ át wəhəp wət ĩ. Pániĥ chājna, Dios ā wəĥat pínahđih át náahcap wət ĩ. Pániĥ náahcanni ā jəmat pah yeébboó ĥi jəmca bojóo. ^{†17}Ĥi əwđđih áih pínahđih ā wəĥat túttimah, Esaú ded pah ā yapatđih ĥi jéihna caá. Ĥi ĩp caandíĥ ā wəĥat pínahđih Esaú búdí át náahap wət yəĥ ĩ. Obohjeéhtih, páant ā náahachah yəhna, weép jeñéđih ā wəĥat pínahđih ā əwđđih wəĥ péanit, Esaúboodíĥ ā ĩp át wəĥcap wət ĩ. Caandíĥ ā jéi əwəbúchah yəhna, tútəp nəumcánjeh, caandíĥ át wəĥcap wət ĩ. ††

¹⁸Dios Moisésjidiĥ ā wətət tútətəchah, jwí déewā judíowā Dios ā jəmni jeenā ĩt jəibínəp wət ĩ. Obo-

†† 12:11 Dt 8.5; 15 7.14; 1Co 11.31-32 † 12:12 Is 35.3 †† 12:15 Dt 29.18 †† 12:16 Gn 25.29-34 ††† 12:17 Gn 27.30-40

hjeéhtih, caanná ĩ juibíat pah yeéboó ñi juibícan caá. Nin pah queétoó ĩt yapap wut ĩ. Dios á jumni jeé, Sinaí wut jumni jeená ĩ juibínachah, búdí iigát át jumup wut ĩ. Dapúat, baác méméat, búdí johlitbút át jumup wut ĩ. ¹⁹ Caanná juibínit, póojat nah, Dios á wéheatbút búdí á yáanachah ĩt joyóp wut ĩ. Páant á wéhenachah joiná, búdí úmmit, queét ĩt joíhcap wut ĩ. Dios nin pah queétdih át niíj wutup wut ĩ: “Det nin jeedih chūinitdih jeejĩh yoh mawat caá náahap. Nindih nuñúp á chũhuchah, caandihbút jeejĩh ñi yoh mawaá”, át niijíp wut ĩ. Páant á niijchah joinít, túbít úm náah jumni wutat á jumuchah, “Jwiítdih ma jwúub naóhca bojóó”, ĩt niijíp wut ĩ. ²¹ Páant á yapatdih ennit, nihat ĩ úmchah, “Búdí úmmit, méména caá wá chājap”, Moisés yuh bca át niijíp wut ĩ. ††

²² Páant Diosjeéh ĩt jwíh jumup wut ĩ. Obohjeéhtih, yeéboodih pánihcan caá. Dios bícdih jumt túut ni-ijná, Sión wut jumni jee pánihipna ñi juibína caá. Caán jeáboó jumni, Dios báadhniíh, Jerusalén tútchi caá. Yeebbút dawá ángelwá bícdih wéi naáwát túut niijná, ĩ míic wáacpna ñi juibína caá. ²³ Yeéb caán tútchidih moón pínah jumna, Dios weh jwíh juibínit bícdih ñi míic wáac juibína caá. Nihat ĩ wútnadih á daánci núobut jeáboó á jumna caá. Nihat cáacwádh ñioni á jumupna ñi juibína caá. Bitá túi chājnitji Dioíhwádh míic wáacnit yeebbút ñi jumna caá. Dios queétdih yé- jat wihcannit átát chājap wut ĩ. ²⁴ Pánihna, Jesús pebha ñi juibína caá. Jon Moisés á wutatjidih jwúub túut nuñmit, “Jesúsboó wunna, áih meépdih á yoh wũhuchah, yeebdih wá túi úbbipna caá”, Dios jwiítdih át niijíp wut ĩ. Abelji áih meépdih á yohochah enna, Dios caandih maonidih át peéh chājap wut ĩ. † Obohjeéhtih, Jesúsboó áih meépdih á yoh wũhuchah enna, Dios jwiítdih át túi úbup wut ĩ. Pánihna, áih meép oboh jumni nihcan caá.

²⁵ ĩNi túi chāja chaáh! Dios yeebdih á naáwáchah, ñi túi jepahaá. Jon jātih nin baáboó jumni Moisés Dios naáwátdih á naóh yapanachah, caandih ĩ joíhcatji jíb, Dios cáacwádh át peéh chājap wut ĩ. Pánihna, bæ jeáboó jumni Cristo jwiítdih á naóh yapanachah jwí joíhcah, queétdih á peéh chājat chah, jwiítoodih Dios á peéh chājipna caá. ††²⁶ Moisésji jum láa Dios á wéhenachah, baác át méménap wut ĩ. † Obohjeéhtih, bíh á naáwátdih naóh yapaniboó Dios túttimah á ni- ját pínahdih nin pah át niíj daacáp tají: “Nin baácdih, jeádhbút bíic láa pohba wá cádah méméabipna caá”, Dios á niijná caá, át niíj daacáp tají. ††²⁷ “Bíic láa pohba wá cádah méméabipna caá”, niijná, nihat á chājnitjidih á yohat pínahdih naóhna át chājap wut ĩ. Obohjeéhtih, Dios á maáh jumupboó jéih yohca naáh jum- na, páantjeh á jumbipna caá. ²⁸ Pánihna, á maáh jumupna bejnit pínah jumna, caandih á yohcat pí- nahdih jéihnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwí niíj jíh. Páant niijnít, á náahat pah caandih búdí jwí wéi jíh.

²⁹ Dios wépní túini yoobát jumna, jwí tæ cáwat pah, det caandih jepahcannitdih á yoh beedábipna caá.

Dios á weñat pínahdih ded pah chājat

13 Bitá Jesúihwádh ñi míic oi cádahca bojóó. ² Ñi jéihca naáhwádhbút ñi túi wéi jwááá. Pánih wéi jwááhna, biquína Jesúihwá, jéihcan yuhna, ángelwádh ĩt wéi jwááap wut ĩ. †††

³ Nemat muúboó jumnitdih ñi jígah en teo wáacá. Yeéb ĩjeéh jumna nihna, ded pah ñi náahatdih jenah joinít, queétdihbút ñi túi chājaá. Bitá yeejép ĩ yapachah ennit, yeéb bíic yoobó yapna nihna, ded pah ñi náahat pah, queétdihbút ñi túi teo wáacá. ⁵

⁴ Ñi téihya chéwechah, á túina caá. Pánih téihya chéonit, ñi míic cádahca bojóó. Ñi weha mána nihcan- nitjeh yeejép ñi chājca bojóó. Pánih yeejép chājnitdih Dios á peéh chājipna caá.

⁵ Bíi déedih túbít ñi bidca bojóó. ^{5†} Nin pah Dios át ni- ijíp wut ĩ: “Yeebdih cádahcanjeh, wá túi teo wáacpna caá”, át niijíp wut ĩ. ^{5††} Páant á niijátdih jéihnit, ñi bíbohni bíi déedihjeh wéinit, chah ñi jwúub bidca bo- jóó. ⁶ Pánihna, úmcanjeh, nin pah jwí niíj jenah joiná caá:

“Wá Maáh Dios weemdih teo wáacni caá. Páant á ju- matdih jéihna, cáacwá weemdih yeejép ĩ chājat pí- nahdih wá úmcan níit”, jwí niijná caá.

(Sal 56.3-4,9-11; 118.6)

⁷ Yeebdih waóhnit, Dios naáwátdih bohénitjidih, ĩ túi chāj cádahcatjidihbút ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Diosdih ĩ túi jenah joyátjeh pahjeh muntih, yeebbút bíic yoobó ñi túi jenah joyóó.

⁸ Jesucristo páantjeh bíic yoobó jumni caá. Jon jātih ded pah á jumatji pah bæubut á jumna caá. Túttimah- bút bíic yoobó á jumbipna caá. ⁹ Jesúih namádh cá- dahnit, biáboó bejcat túut niijná, dawá mácah ĩ bo- héátdih ñi joicá bojóó. “Nindih ñi jeémé. Caandih ñi jeémca bojóó”, biquína ĩ niíj bohéna caá. Páant ĩ niíj bohéátdih jwí jepahachah yuhna, Diosdih chah jwí túi jenah joyát pínahdih á teo wáacna níit. Obohjeéhtih, Diosboó jwiítdih oinit, ápi teo wáacna caá, Jesúsdh chah jwí túi jenah joyát pínah niijná. Pánihna, á teo wáacatjeh caandih túi jenah joinít ñi jumú.

¹⁰ Jesús cruzboó á wun wúhatjidihjeh jwí túi jenah joyóchah, jwí yéejatdih Dios á yohna caá, ájeéh jwí túi jumt pínah niijná. Obohjeéhtih, sacerdotewáboó nuñúpwádh ĩ mao cáo wũhna yuhna, cáacwá ĩ yéejat- dih ĩt jéih yoh beedácap wut ĩ. ¹¹ Queét sacerdotewá ĩ maáta jópchi jumt pah nuñúp meépdih Dios á jumni tólihboó ĩpi úb waad béjep wut ĩ, cáacwá ĩ yéej chājat- dih Dios á yohat pínah niijná. Páant ĩ chājat túttimah, ĩ maoniji nuñúpdih cáacwá ĩ jumup yehboó ĩpi cáo yoh beedánap wut ĩ. ¹² Jesúsbut tútchi yehboó cruzboó wun wũhnit, áih meépdih át yohop wut ĩ, jwí yéejatdih á yohochah, Dioíhwá jwí jumt pínah niijná. ¹³ Tútchi yehboó tíic náah jumni á wunatdih enna, judíowá ĩ

† 12:19-20 Ex 19.12-13,16-22; 20.18-21; Dt 4.11-12; 5.22-27
 †† 12:21 Dt 9.19 † 12:24 Gn 4.10 †† 12:25 Ex 20.22 ††
 12:26 Ex 19.18; Jue 5.5; Sal 68.7-8 ††† 12:26 Hag 2.6

††† 13:2 Gn 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13; 1P 4.9 § 13:3 Mt
 25.35-46 §† 13:5 1Ti 6.6-10 §†† 13:5 Dt 31.6,8; Jos 1.5; Fil
 4.11-13 §† 13:11 Lv 16.27

maáta caandíh ít eníhcap wət jĩ. Pánihna, cruzboó ă wən wəhatjidih jwĩ túi jenah joí jĩh. Páant jwĩ juməchah enna, cáacwă jwiítidihbət ít eníhcan níit.

¹⁴ Nin baácboó páantjeh jwĩ jumət pínah yoobát ă wihcan caá. Obohjeéhtih, jeáboó jwĩ yoób jumət pínah tútchidih páina caá jwĩ chăjap. ¹⁵ Pánihna, Jesús ă teo wáacatjĩh Diosdih jwĩ wēi naáwáchah, caandíh mao cáo wəhat panihni ă jumna caá. Caandíh jwĩ túi weñat dée caá. †

¹⁶ Nijeeh jumnitdih túi chăjnit, ñi teo wáacá. Páant ñi chăjat pínahdih ñi túi náhninaá. Pánih chăjna, Diosdih cáo wəhat panihnidih wəhñit, caandíh túi wēina caá ñi chăjap. Páant ñi chăjachah ennit, Dios ă túi wēibipna caá.

¹⁷ Yeebdíh waóhñitdih túi jepahna, ít wətat pah wēinit ñi chăjaá. Dios queétdih bohéat tútñit, yeebdíh ă túi en dawát tútəp tagaá, caandíh ñi yap yohcat pínah niijná. Pánih wətnit ít juməchah, yeebdíh ded pah ít en dawátjidih Diosdih naáwát ă náahbipna caá. Pánihna, queétdih ñi túi jepahachah ennit, ít túi wēibipna caá. Obohjeéhtih, ñi jepahcah ennit, búdí ita jígah tagaá. Pánih jepahcan, ñita túi jumcan tagaá.

¹⁸ Jwiítidih ñi wəbh cádahca bojoó, Diosdih páantjeh jwĩ túi jepahat pínah niijná. Yeó jáap jumət pah túi chăjĩhna, “Yeejəpdih chăjna caá wă chăjap”, jwĩ níj jenah joicán caá. ¹⁹ Weemdíhbət búdí ñi wəbú, ñi pebhna waícanjeh Dios weemdíh ă jwəwəb wahat pínah niijná.

Queétdih ă pée wəbát

²⁰ Jwĩ Maáh Jesús jwĩ yéejat jíib wən wəhñit, áih meépdih át yohop wət jĩ. Páant ă chăjachah, “Ñi yée-

† 13:15 Lv 7.12; Sal 50.14,23; Os 14.2

jatdih wă yohbipna caá, páantjeh wăjeéh ñi túi jumət pínah niijná”, Dios jwiítidih át níj naáwáp wət jĩ. †† Páant niijní jwĩ Maáh Jesúsdi h át jwəwəb boonanap wət jĩ. Pánihna, Jesúsboó jwiítidih túi wəbni, chah wəpni, owejawədih en daoní panihni jumna, jwiít áih owejawă panihnitdih ă túi en daoná caá. ²¹ Dios caandíh boaniji jumna, yeebdíh ă túi teo wáaca naáh, ă weñat pínahdihjeh ñi chăjat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, jwiít nihatdih ă túi tútəp nəwəwəb naáh, ă náahat pah jwĩ jumət pínah niijná. Jesucristodih yeó jáap jumət pah búdí jwĩ wēi jĩh. Páant tíí ă jumə nah.

Ă pée túyat tútat

²² Wă déewă panihnitá, yeebdíh nin wă daacátji búdí pohba nihcan caá. Pánihna, ninjĩh yeebdíh wă naóh bohéatdih íjcanjeh, ñi túi joyoó. Pánih bohéna, yeebdíh weñaat tútəp niijná, páant wă daacáp be.

²³ Nindihbət yeebdíh wă jéihyana caá: Jwĩ wəwəb panihni Timoteo nemat məwəboó jumnijidih ít bacanap wət be. Waícanjeh ninjĩh ă juyəchah, yeebdíh enedih bejna, caandíhbət wă nəmah bejbipna caá.

²⁴ Ñi maáta, nihat bita caanjĩh jumnit Jesúhwəbət ít túyəwə naáh. Nin Italia baácdih moón Jesúhwə yeebdíh ít túyat tútəna caá.

²⁵ Weembət yeéb nihatdih wă túyat tútəna caá. Dios yeebdíh búdí oinit, ă teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wă naáwát.

†† 13:20 Ex 24.8; He 10.29 ‡ 13:20 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; Jn 10.1-16

Santiago

Queédih ã túyat tútat

1 Weém, Santiago, † jwí íip Dios, jwí Maáh Jesu-cristodihbut teo wēhni wā jumna caá. Yeéb wā déewā, doce jwí n̄owā ĩ j̄imená poómpdih moón, Jesúh wā bíih baácna boó jumnitdih †† túyat túttnit, nin n̄odih wā daác wahna caá.

Dios jwiít dih ã jéihyaat

² Wā déewāá, dawá láa yeejép yapna yehna, ñi túi wēi jenah joyoó. ³ Pánih yeejép yapna, yoobópdih Jesúsdih jepahnit jumna, chah túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcan níit. Chah ñi túi jenah joyát pínahdih jéihnit, ñi weñeé. ⁴ Jesúsdih cádahcan, túi jenah joinít j̄umat túut niijná, bíic yoobó túi chājnit ñi jumna.

⁵ “¿Ded pah wā chājbi?” níij jéihni Diosdih ã wēbú naáh. Páant ã wēbúchah, Dios caandíh ã jéihyabipna caá. Caán nihat caandíh wēbhndih jéihcanjeh, búdí ãpí teo wáacna caá, ĩ jéihyat pínah niijná. ⁶ Pánih wēbhna, Diosdih túi jenah joinít, ã wēbú naáh. “Wā wēbúchah yehna, Dios weemdíh áta teo wáaccan tagaá”, níij jenah joiní ã jumca bojo naáh. Páant níij jenah joiníboó johlit dedboó ã johochah, búdí m̄j noli-hat ãpí túut n̄umát pah ã jumna caá. Páant níij jenah joiní, yeó jáap j̄umat pah bíic yoobó ãpí chājcan caá. Diosdih túi jenah joiní nihcan caá. ⁷ B̄u nindih jenah joiná yehna, cheibit mácah ã jenah joibípna caá. Páant túi jenah joicán ã wēbúchah, jwí Maáh caandíh ã jepahcan níit.

⁹ Ded Jesúh oboh jumnijidih Diosboó maáh panihni ã waadábipna caá. Páant ã chājat pínahdih jéihnit, ã weñe naáh. ¹⁰ Ded Jesúh dawá bíí dée bíbohndih bita ĩ d̄uc wáyachah yehna, ã weñe naáh. Cháa ã moopát pah tigaá caán bíí dée ã b̄udáh bejbipna caá. Pánih jéihnit, caanbút ã weñe naáh. ¹¹ Yeó aáb j̄óhna, t̄bit ã chāhachah, cháa diib téh bejnit, ã ȳugna caá. Páant ã ȳuguchah, ã túi jígohat ã beedná caá. Pánih pah búdí bíí déedih wēinibut áih bíí dée bíícdih ã b̄udbípna caá. ¹¹

Yeejép chājat jenah joyátdih jepahcat

¹² Ded yeejép yapna yehna, Jesúsdih cádahcanni túi wēini ã jumbipna caá. Páant ã cádahcatji j̄iib, páantjeh jeáboó Dios ájeéh j̄umat túttnit, caandíh ã túi chājbi-pna caá. “Weemdíh túi oinitdih wājeéh wā túi j̄umat

† 1:1 Mt 13.55; Mr 6.3; Hch 15.13; Gá 1.19 †† 1:1 1P 1.1 † 1:5 1R 3.7-12; Pr 1.1-9.18; Stg 3.13-17 †† 1:6 Mt 7.7-11; Jn 16.23-24 †† 1:9 Jer 9.24 ††† 1:11 Is 40.6-7

túutbipna caá”, ã níijátji pah ã chājbi-pna caá. ¹³ Yeejép chājat jenah joyát ã j̄éwúchah, “Dios caá weemdíh páant ã chājat túttnit”, ñi níij jenah joicá bojoó. Dios yeejép chājat jenah joicán, cáacwādhbut páant ã jenah joyát túttnit caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cáacwājeh t̄bit yeejép ĩ ñinahat pah ĩpí jenah joiná caá. ¹⁵ Pánih jenah joinít, yeejép ĩpí chājna caá. Páant ĩ chājatji j̄iib Dios queédih iiguípna ã bejat túutbipna caá.

¹⁶ Wā déewā, wā oinitá, “Dios weemdíh ã wēbúchah, yeejép wā chājap ĩ”, ñi níij jenah joicá bojoó. Páant jenah joyát yoobópdih nihcan caá. ¹⁷ Jwí íip Dios jeáboó jumni jwiít dih teo wáacat túut niijná, túinidihjeh bitadih ã wēhat túttna caá. Caanjéh tigaá yeó, widh, céiwādhbut chājni. Pánihna, ĩ jígohat ã túut n̄umúchah yehna, Diosboó páantjeh bíic yoobó ã jumna caá. ¹⁸ Á náahat pah áih túini doonádih jwí jepahachah, ã weh jwí j̄umat pínah niijná, jwiít dih jáap cáac jumnit panihnit át j̄umat túttnit taga. Pánih jum-nit, nihat ã chājnit cátih jwiít dih ã túi wēbúchah, ã jwiíh túut n̄umnit jwí jumna caá. ⁵

Diosdih yoobópdih jepahcat

¹⁹ Wā déewā, wā oinitá, Dios naáwátdih ñi túi wēi joyoó. Pánih caandíh túi joinít, túi jenah joicánnit ĩ wéheat pah wéhecan, waicanjeh ĩjnit ñi jumca bojoó. ²⁰ Det ĩjnit Dios ã náahat pah ĩ túi chājcan caá. ²¹ Nihat ñi yeej chājatdih, yeejép ñi en ñinahatdihbut ñi cádahaá. Pánih cádahnit, Dios naáwátdih ĩ bohénachah, túi wēi jepahnit ñi jumna. Páant ĩ bohéatdih ñi joyóchah, iiguípna bejnit déejidih túi wēnit, Dios yeebdíh ã túut n̄um péabipna caá.

²² Á naáwátdih joiná yehna, jepahcan, ñi míic yeena caá. “Wā jepahcah, ã túimi nacaá”, níij jenah joiná, yeeatdih jenah joiná caá ñi chājap. Pánihna, ã naáwátdih túi joinít, ã bohéat pah ñi chājjaá. ²³ Ded caán naáwátdih joiná yehna, jepahcanniboó nin pah chājni ã jumna caá: Áih móotdih quenalihj̄ih ã míic enna caá. ²⁴ Pánih míic en péa bejnit, ded pah ã jígohatdih waicanjeh ã quíib b̄udná caá. ²⁵ Obohjeéhtih, bíihboó ã enatjidih ã quíib b̄udcát pah Dios naáwátdih joiná, túi náhninit, jepahna, chéoni panihni nihcan, túi chājna, búdí ã wēibipna caá. Pánihna, caán bohéatdih jepah cádahcannidih wēi ennit, Dios ã túi teo wáacbipna caá.

²⁶ Ded jenah joicánjeh wéheni jumna, yoobópdih Diosdih ã wēican caá. “Diosdih wā túi wēina caá”, níij jenah joiná yehna, yeeatdih ã jenah joiná caá. Pánih jenah joiná, Diosdih ã wēi naáwát dedé pínah nihcan

††† 1:17 Nm 23.19; Mal 3.6 S 1:18 1P 1.23

caá. ²⁷ Dios jwí íp ã náahat pah caandíh jwí weñat túet niijná, nin pah caá jwiítidih chãjat náahap: Mána wihcannitdih, éemp wënnitdihbut yeejép ï yapachah enna, queétdih teo wáacat caá náahap. Diosdih náahcannit yeejép ï chãjat pah jwiítidih chãjcat caá náahap.

Cáacwãdih biíc yoobó túi chãjat

2 Wã déewãá, jwí Maáh chah túini Jesucristodih jepahnit jumna, cáacwãdih biíc yoobó túi chãjat caá náahap. ² Orojĩh ï chãjniji téihya yacat júduna, búdi jíib jumni yéguehdihbut dëoní yeéb Jesúihwã ñi miíc wáacapna ã waád juibínachah enna, caandíh ñita wëi jwãáh tagaá. “Nin túyupboó ma chũudú”, ñita niij tágaá. Páant niijná yuhna, caanna yeejép yégueh dëoní moh yéejni ã waád juibínachah enna, caánboodíh ñita wëi jwãáhcan tagaá. “Con bũwáboó ma ñũhũ. Baácđihjeh ma chũudú”, caandíh ñita niij tágaá. ⁴ Pánih chãjna, cáacwãdih yeejép jenah joinít, túi jígonnitdihjeh ñita wëi en tagaá. Obohjeéhtih moh yeejnitdih ñita wëi encan tagaá. Páant niij jenah joyát ã túican caá.

⁵ Wã déewã, wã oinitá, weemdíh ñi joyoó. Dawá moh yeejnitdih Diosdih túi jenah joinít, ã maáh jumupboó jumnit pínah niijná, Dios át ñíwip wët jĩ. “Wãjeéh páantjeh ñi jumhipna caá”, Dios caandíh oinitdih át niijíp wët jĩ. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih ã ñíwichah yuhna, yeéboó queétdih ñipí tíicana caá. Pánih queétdih tícanit, dawá bií dée bíbohnitdihjeh ñi wëi enna caá. Nindih ñi túi náhninaá: Dawá bií dée bíbohnitboó yeebdíh yeejép ïpí chãjna caá. Queétjeh yeebdíh naóh yacat túet niijná, cáacwãdih peéh chãjat túetnit pebna ïpí teo wái bejna caá. ⁷ Queétjeh Cristodih yeejép ïpí wéhena caá. Obohjeéhtih, yeéboó “Jwiít Cristoíhwã caá”, niijnít jumna yuhna, caandíh yeejép wéhenitboodíh ñi wëi enna caá. Páant ñi chãjat ã túican caá.

⁸ Dios naáwãtdih daácniboó nin chah wëpni wëtatdih ã daacátjidih ñi túi náhninaá: “Meemjéh ma miíc oyat pah, bitadidihbut biíc yoobó ma oyoó”, át niij daacáp tajĩ. † Caán wëtatdih jepahna, ñi túi chãjna caá. ⁹ Obohjeéhtih, maáta panihnitdih túi wëi enna yuhna, moh yeejnitboodíh enah bojnit, teo wáaccan, yeejép chãjna caá ñi chãjap. Pánih chãjna, Dios ã wëtatdih ñi yap yohna caá. ¹⁰ Ded Dios ã wëtatdih jepahna yuhna, biíc wëtatbitdihjeh yap yohna, nihadidih ã yap yohna caá. Páant ã yap yohochah, caandíh peéh chãjat ã jumhipna caá. ¹¹ “Ñi weha mána nihcannitjĩh yeejép ñi chãjca bojoó”, Diosjeh át niij wëtap wët jĩ. †† Caanjéh muntih, “Cáacwãdih mao yohca bojoó”, át niijíp wët jĩ. ‡ Pánihna, det ï weha mána nihcannitjĩh yeejép chãjcan yuhna, cáacđih mao yohna, Dios ã wëtatdih yap yohnit ï jumna caá. ¹² Cristo jwiítidih búdí oina, jwí túi jummat pínah niijná, bitadidih ã oyat túetna caá. Páant ã wëtatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut ñíonit, ded pah ï chãjatjĩ jíibdih ã naóhhipna caá. Páant ã jumuchah, ã wëtat pah jwí túi chãjat dée caá. Á náahat pahbut jwí wéhe jíih. ¹³ Bitadidih jwí jíghah encah, Dios cáacwãdih ã

ñío láa jwiítidihbut jíghah encanjeh, ã peéh chãjhipna caá. Obohjeéhtih, bitadidih jwí jíghah enechah, jwiítidihbut jíghah ennit, ã peéh chãjcan niít.

Jesúsdih túi jenah joinít, bitadidih teo wáacat

¹⁴ Wã déewãá, nindih ñi túi joyoó: “Weém Cristodih wã túi jenah joiná caá”, ded niijná yuhna, bitadidih ã túi teo wáaccan, ã niijátjĩ dedé pínah nihcan caá. Páant ã niijíchah yuhna, Dios caandíh ã túi ãbcan niít. ¹⁵ Ded Jesúih, Jesúih wili ï jeémát pínah wihcah ennit, yeejép yéguehdihjeh ï dũwúchah ennit, jwiít Jesúihwã queétdih túi teo wáacat caá náahap. “Túini yégueh dëonít, túini jeémátidih jeémpnit, ñi túi jumũ”, niijná yuhna, ï náahadidih ñi wühcah, ñi niiját dedé pínah nihcan caá. ¹⁷ Pánihna, “Cristodih wã túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, ñi túi chãjcah, Cristodih ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

¹⁸ Ñijeéh jumni nin wã bohéatdih joíhcanni nin pah äta niij tágaá: “Weém wãpí túi chãjna caá. Meéboó bitadidih teo wáaccan yuhna, ‘Cristodih wã túi jenah joiná caá’, mapí niijná caá. Jwiít chénat pahdih Dios ã túi ãbbipna caá”, äta niij tágaá. Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joiniboó bitadidih ã túi chãjachah, caandíh túi jenah joiní ã jummatdih cáacwã ï jíhhipna caá. ¹⁹ “Dios biícjeh caá”, ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joyóchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joiná yuhna, Diosdih ñi jepahcah, caandíh ñi jéihyat dedé pínah nihcan caá. Nemépwãbut ñi jenah joyát pahjeh mæn tígáá ï jenah joyóp. Pánih jenah joinít, Dios biícjeh ã jummatdih jéihna, ã wëpatdih ãmmit, queétoó ï méména caá. ²⁰ “Cristodih túi jenah joiní wã jumna caá”, ded niij jenah joiná yuhna, bitadidih teo wáaccan, yoobópdih ã túi jenah joicán caá. Pánihna, Cristodih jepahna yuhna, bitadidih teo wáaccanniboó yoobópdih ã jepahcan caá. ²¹ Caán yoobópdih ã jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, jwí nœo Abraham ded pah ã chãjatjidih wã naóhhipna caá. Caán ã wũúh Isaac wët jumnidih Diosdih át mao cáo wühíhip wët yuh jĩ. Pánihna, jee dáhnajĩh ã cáag aabáni poómpjih ã cáagni tũjih caandíh át chéó cáagap wët jĩ. Pánih chéó cáagna, Dios ã niijátjĩ pahjeh caandíh wënit, ã wũúhdih mawat túet ätih chãjap wët yuh jĩ. Páant ã jepahachah ennit, “Yoobópdih túini caá”, Dios caandíh át niij enep wët jĩ. ††† Páant ã niijátjidih náhninit, nindih ñi jenah joyoó: Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, ã wëtatdih át jepahap wët jĩ. Pánih jepahna, Diosdih ã túi jenah joyátidih át júetap wët jĩ. ²³ Dios naáwãtdih naóh yapani ã niij daacátjĩ pahjeh át yapap wët jĩ. “Abraham Diosdih túi jenah joinít, át jepahap wët jĩ. Páant ã jepahachah enna, ‘Caán túini caá’, Dios caandíh át niij enep wët jĩ”, át niij daacáp tajĩ. †† Páant ã niij enatdih jéihna, “Abraham Dios ã chéen caá”, cáacwã caandíh ït niijíp wët jĩ. †††

²⁴ Pánihna, ded pah Abraham ã yapatjidih jenah joinít, nindih ñi jéihhipna caá: “Diosdih wã túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, caandíh ã jepahcah enna,

† 2:8 Lv 19.18 †† 2:11 Ex 20.14; Dt 5.18 ‡ 2:11 Ex 20.13; Dt 5.17

†† 2:21 Gn 22.1-4 ††† 2:23 Gn 15.6 ††† 2:23 2Cr 20.7; Is 41.8

“Caán túini caá”, Dios caandíh ã níj encan caá. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joinít, ã túi chãjatdih enna, “Caán túini caá”, caánboodíh Dios ã níj enna caá. ²⁵ Páant tigaá Rahab wút jəmni deoh nah jəmnihjidi-hbət “Caánt túinih caá”, Dios ãt níj enep wət jī. Josué ã wah bojnitji miíh tútchina ĩ jəibínachah, queétdih jwááhni, “Wíih məúboó ñi ũo jwəhúp”, mit níjíp wət jī. Cheibit Josuéwã ĩ jəmɤpna queét ĩ jwúəb bejehah, bíih namáboó mit jútəp wət jī, “Queétdih eníhcannit maoná”, níijná. Páant queétdih mi teo wáacatdih enna, “Caánt túinih caá”, Dios ãt níj enep wət jī. ¹²⁶ Jwíih báčahdih caolih ã wihcah, jwíta báadhcan tagaá. Pánihna, caolih ã wihcah, jwíih báčahboó dedé pínah ãta nihcan tagaá. Pánihat pah “Diosdih wã túi jenah joiná caá”, níijná yəhna, bitadih teo wáaccan, yoobópdih caandíh jwí túi jenah joicán caá. Pánihna, jwí teo wáaccan, caandíh jwí túi jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Caolih wihcanni bácah pah ã jəmna caá.

Ded pah caá jwí wéheat

3 Wã déewãá, ded Dios naáwátdih cáacwádh bohéna, caán ã bohéatdih caanjéhbət ã túi jepaha naáh. Pánih bohéna yəhna, ã túi chãjcatdih enna, caánboodíh Dios chah ã peéh chãjat pínahdih ñi jéihna caá. Pánihna, ñijeéh jəmni Dios ã ñíonitjeh ĩ bohéna naáh. ² Dawá láa nihat jwiít cáacwã yeejép jwíípí chãjna caá. Ded yeejép níjihat ã jūwúchah yəhna, níjicán, túi yoobópdih jəmna, yeejép chãjihatdihbət ãta jéih yap yoh tagaá. ³ Nin pah ã jəmna caá: Caballoíh jacdih ĩtah naabítidih yacnit, áih yapatnaboó tōpnadidih jwíípí chéona caá. Caandíh púəh laáb chéudnit, caan tōpnadidih wáinit, ded jwí bejhipboó caballodih jwí jéih bejat túətna caá. Bainí naabít ã jəməchah yəhna, caandíh jwí wáyachah, caballo jwiítidih ã túi jepahna caá. ⁴ Nin pahbət ã jəmna caá: Búdí jãáj chóo ã jəməchah yəhna, caán chóodih íoh tewat naáboó bainíjeh ã jəmna caá. Pánihna, búdí johlit ã əb joh bojochah yəhna, caandíh íoh teoniboó caán bainí naajíh-jeh ded ã bejhipboó ã jéih íoh teo bejna caá. ⁵ Pánihat pah tigaá jwíih nəúəc bainí ã jəməchah yəhna, caanjíh níijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. Nin pahbət ã jəmna caá: Bainí təə cúət jəmna yəhna, iig ñáhna, dawá máa nahnadidih ã iigná caá. Pánihat pah jwíih nəúəcjíh níijná, búdí yeejép jwí jéih chãjna caá. ⁶ Pánihna, jwíih nəúəc təə cúət panihni ã jəmna caá. Jwíih nəúəcjíh níijná, jwí jéih míic yéejana caá. Təə cúət búdí ã iigát pah yeejép pohba jwí chãjna caá. Pánih yeejép níijná, nemépwã ĩ wətat pah jwí chãjna caá. ¹¹⁷ Nihat jiadidih moón nəúəpwã, jiijnít, maiwã, dóbohwa, queejwádhbət cáacwã ĩt wətəp wət jī. ⁸ Obohjeéhtih, jwíih nəúəcjíh yeejép níijná, jwí jéih cádahat túətcan caá. Maiboó cáacdih chãácna, ã yéejat pah jwiítbət jwíih nəúəcjíh yeejép níijná, bitadih búdí jwí yéejana caá. ⁹ Jwíih nəúəcjíh Diosdih wēi naóhna yəhna, caán ã jəmat pah jwiít cáacwádh ã chãjnit jəmna yəhna, yeejép pohba bitadidih jwí níijná caá. ¹¹⁰ Pánihna, caan jácmantjeh wēi naáwát, yeejép níjítbət ã bacna caá. Wã déewãá,

† 2:25 Jos 2.1-21 †† 3:6 Pr 16.27 ‡ 3:9 Gn 1.26

páant jwí níjíchah, ã téican caá. ¹¹ Bíic meo waócáhmantjeh túini mah, nəumni mah bíicdih ápí nooj báčcan caá. ¹² Wã déewãá, higuera nah olivo tíibnadidih ápí quehcan caá. Iguíh nahboó higeradidih ápí quehcan caá. Meo waócáhmant nəumni mah ã nooj báčachah, túini mah ã nooj báčcan níit. Pánihat pah jwiítidih túini naáwát, yeejép níjítidihbət níjicát caá náahap. ¹¹

Túi jenah joyát

¹³ ¿Ñijeéh jəmni biquína túi jenah joinít ĩ jəm níit? Pánih jəmíhna, “Bita chah wã jéihna caá”, ĩ níj jenah joicá bojo naáh. Páant níj jenah joicánjeh, túinijeh jəmni, ĩ túi chãjna naáh. Páant ĩ chãjachah enna, “Queétdih túi jenah joinít yoobát ĩ jəmna caá”, ñi níj jéihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, det bíí déedih búdí en ñinahna, ĩ weñat pínahdihjeh jenah joiná yəhna, “Weémboó túi jéihni wã jəmna caá”, ĩ níjicá bojo naáh. Páant níjnit, təbit yeenit ĩ jəmna caá. ¹⁵ Páant jenah joinít, Diosdih náhcannit ĩ jenah joyát pah, jenah joiná caá ĩ chãjap. Páant Dios queétdih ã jenah joyát túətcan caá. Nemépwã caá páant ĩ jenah joyát túətcan. ¹⁶ Bitadidih jepchá təbnit, queétdih teo wáaquíhcan, búdí míic jəihñatbət ã jəmna caá. Pánih míic jəihnit jəmna, búdí yeejépdihbət ĩ chãjna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, caandíh jéihnitdih Dios ã túi jenah joyát túətna caá. Páant ã jenah joyát túətəchah, ĩpí túi chãjna caá. Pánih túi chãjna, míic jəihcan, bitadidih yap yohcan, ĩjééh túi bíicdih jəmni, queét nihadidih bíic yoobó oinit, bitadidih ĩ jígah en teo wáacna caá. Pánih chãjna, yeečanjeh, ĩpí túi jəmna caá. ¹¹⁸ Pánih míic jəihcan, “Túinijeh ñi jəmnu”, bitadidihbət ĩpí níj naóhna caá.

Nin baácdih bóodidih bidcat

4 ¿Dépanih tigaá míic jəihnit, ñi míic mao? Túi chãjíhna yəhna, yeejép ñi jenah joyát pah chãjna, ñi míic maona caá. ² “Caandíh búdí wã náahna caá”, níj en ñinahna yəhna, ñi jéih bíbohcan caá. Pánih náahna, caandíh bíbohndidih jəihnit, míic maonit, ñi mao yohna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh əúbhcan, ñi náahatdih ñi bíbohcan caá. ³ Əúbhna yəhna, ñi weñat pínahdihjeh ĩpí əúbhna caá. Páant ñi əúbəchah, Dios yeebdíh ã jepahcan caá. ⁴ Diosdih jéihcannit ĩ náahat pah yeebút náahna, Diosdih eníhcannit ñi jəmna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan níit? Pánihna, queét ded pah ĩ chãjatdih wēi enna, bíic yoobó chãjnit, Diosdih náhcannit ñi jəmna caá. ¹¹⁵ Dios naáwátdih daácniji nin pah ãt níj daacáp tají: “Dios jwíjééh ã jəmat túətni Túini Espíritu jwiítidih búdí oinit, jwí yéej chãjíchah, təbit ã jígahna caá”, ãt níj daacáp tají. Páant ã níj daacátji oboh jəmni nihcan, yoobópdih tigaá ã jəmɤp. ¹¹⁶ Pánih oina, Dios jwiítidih búdí ã teo wáacna caá, caandíh jwí túi jepahat pínah níijná. Nindihbət Dios naáwátdih bíih daácní ãt níj daacáp tají: “Weém báčah bitadidih chah wã jéihna caá”, níjnididih Dios ã eníhcan caá. Obohjeéhtih, “Weém oboh jəmni caá”, níjñiboodíh

†† 3:12 Pr 18.21 †† 3:17 Pr 1.1-9.18; Stg 1.5 ††† 4:4 Is 1.21; Jer 3.6-10; Os 2.2; Mt 6.24; Lc 16.13 ††† 4:5 Ex 20.5; Dt 4.24; Zac 8.2

Dios búdí oinit, ã teo wáacna caá", ãt niij daacáp tají.
¹⁷ Pániha, Diosdih túi jepahnit ñi jəmúú. Caandih jepahnit, nemép ã yéej chājat tútuchah yəhna, caánboodih ñi yap yohoó. Páant ñi yap yohatdih enna, ã jweibipna caá. ⁸ Diosdih búdí bidnit, ájeéh túi bíicdih ñi jəmúú. Páant ñi jəmúchah, caanbút ñijeéh jəmnit, yeebdih búdí ã teo wáacipna caá. Yéej chājíhatdih jenah jói cádahnit, ñi jwúub chājca bojoó. Pániha cádahnit, táiniboodíhjenah jenah joinít, ñi túi chājaá. ⁹ Ñi yéej chājatdih búdí jīgahnit, ñi jəñú. Yeejép ñi wēi chājatjidih cádahnit, caandih tíicnit ñi jəmúú. ¹⁰ "Yéej chājñi, oboh jəmni wā jəmna caá", Diosdih ñi niijí. Páant ñi niijíchah, caánboó ñi yéejatdih yohnit, nin baácboó ñi jəm jwəhəchah, ã túi teo wáacipna caá. Túttimah, ã pebhna ñi jəibínachah, yeebdih maáta ã waadábipna caá. ¹¹

Bitá Jesúhwādh yeejép niijcát

¹¹ Wā déewāá, yeejép doonádih yeéb míicjeh ñi niijcá bojoó. "Caán túicanni caá", niijná, "Caandih peéh chājat caá náahap", niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, "Jwí míic oyat pínahdih Cristo ã wətat ã túican caá", ñi niijná caá. Páant niijná, caandih jepahcan, "Túí chājat pínahdih weemjéh caá wā jéih níwip", niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, yeebjéh míic wətna caá ñi chājap. ¹² Obohjeéhtih, Diosjeh cáacwādh wətni, queétdih níoni ã jəmna caá. Cáacwā iiguípna bejnit déejidih caanjéh ã jéih túi əbna caá. Caanjéh queétdih iiguípna ã jéih bejat túttna caá. Pániha, "Caán yeejép caá", jwiitboó cáacwādh jwí jéih niijcán caá.

Cheibit ded pah ã yapat pínahdih jwí jéihcat

¹³ Bəu, nindihbət ñi túi joyoó: Nin pah biquína ñi niij jenah joiná yəh caá: "Bəu, cheibit bíih tútchina jibidih wā bejbipna caá. Caanná jəibínit, bíic jópchi jəm, bíi déedih jíib chājñit, búdí dinerodih wā bíbohbiipna caá", ñi niij jenah joiná yəh caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cheibit ded pah ñi yapat pínahdih ñi jéihcan caá. Təu jeí maátcanjeh jəmnit, bíicmantjeh ã bəudáh bejna caá. Pánihat pah jwiitbət maátcanjeh jəm jwəhənit, jwí bəudbipna caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, "Dios ã náahachah, páantjeh báadh jwəhənit, nin pah wā chājbipna caá", niij jenah joyát caá náahap. ¹⁶ Pániha, "Weemjéh túi jéihni jəmna, nin pah wā chājbipna caá", ñi niij jenah joyát yeejép caá. Diosdih ñi túi jenah joicán caá. ¹⁷ Ded ã túi chājat pínahdih jéihna yəhna, caandih chājcan, ã yéej chājna caá.

Dawá bíi dée bíbohndih ã wəp naáwát

5 Yeéb dawá bíi dée bíbohndih wəemdíh ñi túi joyoó. Bəu nihat ñi náahatdih ñi bíbohna yəhna, túttimah búdí moh yéejnit ñi jəmbipna caá. Páant yeejép ñi yapat pínahdih jéihnit, búdí ñi ñaác jəñú. ² Níih bíi dée ã moóp beedáh bejbipna caá. Níih yéguəhdih jóoh macwā ã jeémp beedábipna caá. ³ Búdí oro, platadibbət ñi ámohochah yəhna, moópni jəmna,

dedé pínah nihcan niit. Yeéb dinerodih oinit, búdí ñi ámohochah, Dios ã enna caá. Páant ã enechah, dinerodih yeéb ñi oyatji jíib, péeni yeó jáapdih yeejép ñi yapbipna caá. Iiguípboó jəmnit, búdí ñi moh yéejbipna caá. ¹⁴ Yeebdih teo wəhndih yeenit, ã tewat jíibdih yoobópdih ñi jíib chājcap be. Pániha jíib chājcan, níh dinerodih páantjeh ma bíbohochah, Dios ã enna caá. Yeebdih teo wəhndihboó ã tewat jíibdih náahna, búdí ã ñaácna caá. Páant ã ñaácachah, jwí Maáh Dios queétdih ã joiná caá. ¹⁵ Nin baácboó jəm jwəhənit, dawá bíi déedih ñi bíbohochah, dedé yeebdih ã jədhanca caá. Pániha jəmnit, ded pah ñi wənat pínahdihjenah níipí chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdih Dios ã peéh chājat pínahdih ñi jéihcan caá. Jwiit cáacwā jwíh momo jiwíwādh búdí jeémát jwípi wəhna caá, búdí ã débehah pínah niijná. Pánihat túttimah, túi débehnit ã jəmúchah ennit, queétdih jeémát tət niijná, jwípi maona caá. Obohjeéhtih, queétdih jiwíwā ã wēi jeémpna yəhna, queétdih jwí mao jeémát pínahdih ã jéihcan caá. Yeébboó queétdih wēi jeémpnit jiwíwā panihnit caá ñi jəməp. ⁶ Nin pahbət níipí chājna caá: Túi chājñit yeebdih ã yap yohcah yəhna, nemat məúboó nemat túttnit, queétdih níipí mawat túttna caá. Páant ñi chājat jíibbət Dios yeebdih búdí ã peéh chājbipna caá.

Cristo ã jwúub dei jəúwát pínahdih túi páñat

⁷ Wā déewāá, jwí Maáh nin baácboó ã jwúub dei jəúwát pínahdih ñi túi páñaá. Wápchi mínah "Wā momnidih mah ã jəúwá naáh, túi chíhñit, ã túi quehat pínah niijná", niijnít, ã túi páina caá. Páant ã páñat pah məntih, yeebbút ñi túi páñaá. ⁸ Jwí Maáh ã jwúub dei jəúwát pínah bahñijeh ã jədhatdih jéihnit, yeejép yapna yəhna, túi pánit, caandih ñi jenah jói cádahca bojoó.

⁹ Wā déewāá, yeéb míicjeh yeejép ñi míic niijcá bojoó, Dios yeebdih ã peéh chājcat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Á peéh chājat pínah yeó jáap bahñijeh ã jədhanca caá. ¹⁰ Wā déewāá, Dios naáwátidih naóh yapanitjiboó búdí yeejép yapna yəhna, Dios queétdih ã naáwát tətatdih ã naóh cádahcap wət jí. Pániha, queétdih ã cádahcat pahjeh məntih, yeebbút bíic yoobó Jesús ã jwúub dei jəúwát pínahdih ñi pái cádahca bojoó. ¹¹ "Det yeejép yapna yəhna, Diosdih cádahcannit túi wənit ã jəmna caá", jwí niij jenah joyátidih ñi túi jéihna caá. Jon játih bóo Job wət jəmniíh doonádih ñit joijí tagaá. ¹² Caán búdí yeejép yapna yəhna, Diosdih ãt túi jenah jói cádahcap wət jí. Pániha yeejép ã yapat túttimah, Dios jwí Maáh túi jīgah enni jəmna, ¹³ caandih búdí ãt teo wáacap wət jí.

¹² Wā déewāá, ded pah ñi wéheat pínahdih jenah joinit, nindih chah ñi túi náhninaá: Cáacwā ã naáwátidih bita ã túi joyát pínahdih náahna, nin pah ípi niijná caá: "Jeá táini ã jəmúchah, yoobópdih caá wā niijp", ípi niijná caá. Páant ã niiját pah, yeéb ñi niijcá bojoó. Bitadih naóhna, túi yoobópdihjenah ñi naáwá. Páant ñi túi naóhcah, Dios yeebdih ã peéh chājbipna caá. ⁵

† 4:6 Pr 3.34; 1P 5.5 †† 4:10 Mt 23.12; 1P 5.6 ‡ 4:14 Pr 27.1

†† 5:3 Mt 6.19 †† 5:4 Dt 24.14-15 ††† 5:11 Job 1.21-22; 2.10 ††† 5:11 Sal 103.8; 111.4 § 5:12 Mt 5.34-37

Uúbát

¹³ Nijeéh jumni yeejép yapna, Diosdih ã uúbú naáh. Biíh wěini jumna, Diosdih ã wěi ewe naáh. ¹⁴ Biíh wənni jumna, Jesúihwã ĩ maátadih ã bid bojo naáh, yíijih ĩáinít, jwĩ Maáh Jesús ã wěpatjĩh caandih ĩ uúbát pínah niijná. ¹⁵ Pánih teo jáha uúbhnit, “Jwĩ uúbát pah Dios ã chājipna caá”, ĩ níj jenah joyóchah, wənnidih Dios ã boobipna caá. Ā yéj chājatji jíib wənni ã juməchah, ĩ uúbúchah, ã yéj chājatjidihbət Dios ã yohbipna caá. ¹⁶ Pánihna, yeéb ĩi yéj chājatdih ĩi míic naáwá. Pánih míic naóhnit, yeéb míicjeh Diosdih ĩi uúbú, dedé wənat ã juməchah, caandih ã booaat pínah niijná. Těi chājnit ĩi uúbúchah, Dios ã těi jepahbipna caá. Páant ĩi uúbát oboh jumni nihcan, wěpni ã jumna caá. ¹⁷ Dios naáwátdih naóh yapani Elásji jwiít pah ãt juməp wət jĩ. “Mah ã bægcá bojo naáh”, Diosdih ã níj uúbúchah, bíic peihcanni jópchi biíh jópchi tac yoób

† 5:14 Mr 6.13; Lc 10.34

mah ãt bægcáp wət jĩ. ^{††18} Túttimah, ã jwúəb uúbúchah, mah ãt jwúəb bægcáp wət jĩ. Baácdih mah ã jwúəb bægcúchah, momni chíhnit, ãt jwúəb quehəp wət jĩ, páant muntih. Pánihna, Diosdih jwĩ uúbát oboh jumni nihcan caá. ‡

Yéj chājni ã túət nuumát

¹⁹ Wã déewãá, ĩijeéh jumni Dios naáwátdih ã cádahachah ennit, caandih jwúəb túət nuumát túətat caá náahap. Pánih jwúəb túət nuumát túətnit, caandih ĩi těi teo wáacna caá. Páant ĩi teo wáacachah, ã jwúəb túət nuumúchah, búdí ã yéj chājachah yəhna, Diosboó ã yéjatdih yohnit, caán iiguípna bejni déejidih ã těi əbbipna caá. ^{‡†} Caandih těi náhnit, ĩi těi míic teo wáacá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Santiago

†† 5:17 1R 17.1; 18.1; Lc 4.25 ‡ 5:18 1R 18.42-45 ‡† 5:19-20 Pr 10.12; 1P 4.8

1 Pedro

Pedro queédih ã túyat tútat

1 Weém, Pedro, Jesucristo áih doonádih naáwát túttni jumna, yeéb Jesúhwã bíih baácna jwei peétnitdih wã daác wahna caá. Ponto baácna, Galacia baácna, Capadocia baácna, Asia baácna, Bitinia baácna jwei béjnitji ñi jumna caá. ¹² Jon játih áihwã ñi jummat pínah niijná, jwí íip Dios ã náahat pahjeh yeebdíh át ñíoip taga. Páant ã ñíonit ñi jumuchah, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh túiniboodíh túut nuumná caá ñi chãjap. Jesucristodih ñi túi jepahat pínah, áih meépjĩh ñi yeejatdih chochnit pah ñi jummat pínahbæt niijná, Dios yeebdíh át ñíoip taga. Dios búdí oinit, yeebdíh ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Túi wëi páinit jwí jummat

³ Jwí Maáh Jesucristo íipdih búdí jwí wëi naóh jĩh. Caanjéh tigaá jwiítidih jĩgah en teo wáacnit, Jesucristo wënnijidih át jwúub boonanap tajĩ, jáap cáac jumnit panihnit jwí jummat pínah niijná. Pánih jumnit, jwíĩh báciah ã wëuchah yuhna, jwíĩh caolih Diosjeéh ã pehbóo páantjeh ã jumbipna caá. Pánihatdih jéihnit, jwí wëi páina caá. ¹⁴ Caán túyupboó jumna, jwí jwúub wëncan niít, bæca. Dios túini yoobát ã jummatdih ennit, caandíh bainí jwí wëican niít. Caanná jwí jwibínachah, túini ã wëhat pínahdih ã bíboh páina caá. ⁵ Caán péeni yeó jáapdihjeh Dios jwiítidih ã túut nuum péabipna caá. Páant ã túut nuum péaat túut niijná, caandíh jwí túi jenah joyóchah, ã wëpatjĩh iiguípna jwí bejat déejidih ã túi wapna caá.

⁶ Páant ã wapatdih jéihnit, daocánni yeó jáapna yeejép yapna yuhna, ñi túi wëina caá. ⁷ Oro yoobát ã jummatdih jéihíhna, cáacwã caandíh ã pëúb enna caá. Obohjeéhtih, oro búdí jíib jumna yuhna, ã bæudbípna caá. Jesúsdi h jwí túi jenah joyátboó oro ã jíib jummat chah ã jíib jumna caá. Yoobópdi h Jesucristodih túi jenah joiná, dedé yeejép yapna yuhna, caandíh jwí cádahcan niít. Jwí túi jenah jói cádahcah, Jesucristo jwúub dei jéóhñit, búdí wëina, “Ma túi chãjna beé”, jwiítidih ã niijbípna caá.

⁸ Caán Jesucristo nin baácboó ã jum jwuhuchah, yeéb caandíh encannitji yuhna, ñi oina caá. Bæubæt caandíh encan yuhna, túi jenah joinít, bainí ñi wëican caá. ⁹ Pánih túi jenah joinít ñi jumuchah, iiguípna ñi bejat déejidih Dios yeebdíh ã túi ubna caá.

¹⁰ Dios cáacwãdih oinit, ã yéejat jíib iiguípna bejat déedih ã túi ubat pínahdih jon játih Dios naáwãdih naóh yapanitji ãt daacáp wæt yuh jĩ. Pánih daácna yuhna, queétjeh caandíh ãt beh joicáp wæt jĩ. Pánih beh joicán, búdí jéihíhna, queétjeh ãt míic wëubh joyóp wæt jĩ. ¹¹ Cristo yeejép ã yapat pínah, boo pëd jéóhñit, ã maáh waadát pínahdihbæt Túini Espíritu queédih át jéihyanap wæt jĩ. Páant ã jéihyanachah, “¿Débólih tigaá Cristo ã jéóhñi? ¿Páant ã jéúwúchah, ded panihat tigaá ã jumbi? ¿Ded pah tigaá caandíh jwí beh enbi?” ã jwí níij míic wëubh joyóp wæt jĩ. ¹² Páni hna, Túini Espíritu queédih naóhna, ãih pínah nihcan, bæ láa moóníh pínah ã jummatdih át jéihyanap wæt jĩ. Páant ã joiníji túini doonádihjeh Túini Espíritu ã wëpatjĩh yeebdíh bita ãt naáwáp wæt jĩ. Caán doonádih Dioíh ángelwãbæt búdí ã jéihíhna caá.

Ded pah jwiít Jesúhwã jwí jummat

¹³ Dios jwiítidih ni hat ã túi chãjatdih náhninit, túi jenah joinít ñi jumwë. Yeejép chãjat jenah joyátidih páantjeh jummat bojnit, Jesucristo ã jwúub dei jéóhñit, jwiítidih ájeéh ã ub bejat pínahdih ñi túi wëi pánaá. ¹⁴ Jesúh doonádih jói jwúhcan, ñi náahat pahjeh ñit chãjap taga. Obohjeéhtih, bæ caandíh jéihna, ñi jwíĩh jummatji pah ñi chãjca bojoó. Dios weh jumna, caandíh túi jepahnit ñi jumwë. ¹⁵ Pánih jumna, yeebdíh ñíoni Dios túini yoobát ã jummat pah, yeebbút ñi túi chãjaá. ¹⁶ Jon játih Dios naáwãdih naóh yapni nin pah át níij daacáp tajĩ: “Weém caá yéejat wihcanni. Páant wã jummat pah, yeebbút yéejat wihcannit ñi jumwë”, Dios ã niijná caá, át níij daacáp tajĩ. ††

¹⁷ Diosdih wëubhna, “Paá”, ñi niijná, ni hat cáacwã ded pah ã chãjatdih ã enna caá. Páant ã enatdih jéihnit, nin baácboó táoh jibnit dée ñi jum jwuhuchah, tíic jenah joinít, ã peéh chãjatdih wëumna, yéej chãjcat caá náahap. ¹⁸ Ni wëowã ã wëpatjji dedé pínah nihcan caá. Queét ã wëpatdih jepahnit ñi jumuchah, Cristo ñi yéejat jíib bæudáát panihnidih át jíib chãjap taga. Pánih jíib chãjna, platajĩh, orojĩh yeebdíh át jíib chãjcan tagaá. Plata, orobæt ã bæudáh bejbipna caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, Cristobóo túini yoobát oveja wëuh panihni jumna, wëwëhñit áih meépjĩh ñi yéejat jíib bæudáátidih át jíib chãjap taga. Caandíh ñi túi jéihna caá. ²⁰ Nin baácdi h ã chãjat pínah játih, Diosboó Cristo ded pah ã yapat pínahdih átát jenah joyóp wæt jĩ. Páant ã jenah joiníji Cristodih ã wahachah, yeebdíh teo wáacat túut niijná, bæ ãt cáac jumwëp tajĩ. ²¹ Páni hna, Cristo ã teo

† 1:1 Stg 1.1 †† 1:3 Jn 3.3-7; Ro 6.4-13; 1P 1.22 ‡ 1:8 Jn 20.29

†† 1:16 Lv 11.44-45; 19.2

wáacatjĭh Diosdih jepahnit ñi jəmna caá. Cristo wənni-jidih jwəub boonanit, ă pebhboó ăb púuh laab béjnit, ăjeéh bíicdih wətni pínah Dios maáh ăt waadánap taga. Pánihatdih jéihnit, Diosdih túi jenah joinít, jwəub boonanit, ă pebhna yeebdíhbut ă ăb bejat pínahdih ñi jéihna caá. Caandíh jéihnit, ñi wēi páina caá.

²² Jesucristoíh túini doonádih jepahnit, yéej chăjatdih ñit cádahjip taga. Pánih cádahnit, bíic weh pah Jesúih-wádih ñi túi míic oina caá. Pánihna, “Meemdíh wă oina caá”, niijnít, queétdih ñi túi teo wáacá. ²³ Yeéb jáap căac jəmnit panihnit Dios weh ñi jəmna caá. Jwí mána ĩ căac jumat tătĭmah, ĩpí wənna caá. Obohjeéhtih, Dios weh jwí jəmŭchah, caan pánihcan caá. Dios naáwát báadhni panihni jəmna, caandíh jepahnitdih ă túi tŭut nŭmŭná caá. Caán naáwát páantjeh ă jəmbipna caá. ^{†24} Jon jătih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah ăt niij daacáp tajĭ:

“Yílip ă diib téh wənat pah mŭntih, căacwăbŭt ĩpí wənna caá. Ded cháa, túini jəmna yəhna, maátcanjeh jəm jwəhnit, ă yúug jéenna caá. Caan pánihni căacwă wəpnt jəmna yəhna, maátcanjeh jəm jwəhnit, ĩpí wənna caá.

²⁵ Obohjeéhtih, Dios naáwátboó ă bŭudcán niít”, ăt niij daacáp tajĭ.

(Is 40.6-8)

Caanjéh tigaá yeebdíh ĩ naóhniji túini dooná.

2 Pánihna, bŭu Dios weh jəmnit, nihat ñi yéej chă-jatdih ñi cádah beedánaá. Ñi yeeatdih, “Weém chah túini caá”, ñi niij jenah joyátđih, bíi déedih en ñi-nahnit ñi ĩjatdih, bitadih oboh ñi dooná jumatdihbut ñi cádahaá. ² Pánih cádahnit, Dios naáwátđih jéihíhna, caandíh búdí ñi bidií. Tŭuh jwəhni wébit jőóh mac búdí ăpí bidna caá. Pánih túi nomnit, ă túi behna caá. Caan pánihat pah jwiítbŭt Dios naáwátđih búdí bidnit, túi jenah joinít, ă túi behat pah jwiítbŭt jwí túi behna caá. ³ Pánihna, yeebdíh wă naóhna caá: Dios ă oyatđih jéih-nit jəmna, ă naáwátđih túi náhninit, ñi túi jepahaá. ^{††}

Cristo choójboó wəp teoni jee dáh panihni ă jumat

⁴ Cristo choójboó wəp teoni jee dáh panihni ă jəmna caá. Mŭú teonit caán jee dáhdih ĩ náahcat pah, căacwă caandíh ĩ náahcah yəhna, Diosboó caandíh wēi ennit, ăt ñíwip wŭt jĭ. Pánihni ă jəmŭchah, caandíh ñi túi jenah joyó. ⁵ Yeebbŭt mŭudíh ĩ chăjat pínah jee dáhna panihnit ñi jəmna caá. Páant ñi jəmŭchah, Dios yeeb-jĭh dŭuj păp aabánit, áih mŭu pánihni ă chăjna caá, Túini Espiritu ă jumat pínah niijná. Yeéb Dioíh mŭúboó teonit áih sacerdotewă panihnitbŭt ñi jəmna caá. Pánih jəmnit, Jesucristo ă teo wáacatjĭh căacwădih ăbŭhŭnit pínah, Diosdih wēi naóhŭnit pínahbŭt ñi jəmna caá. Páant ñi chăjachah ennit, “Ñi túi chăjna caá”, Dios ă niijná caá. ⁶ Jon jătih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah ăt niij daacáp tajĭ:

“Weém Jerusalén tŭtchiboó mŭu pánihni wă chăjna caá. Yoobópdih jəmni jeé, mŭú choójboó wəp teoni panihnidih ñionit, wă jwejna caá. Caandíh búdí wă wēi

enna caá. Ded caandíh túi jenah joiní ă jepahatdih ă jĭ-gahcan niít”, Dios ă niijná caá”, ăt niij daacáp tajĭ.

(Is 28.16)

⁷ Yeéb Cristodih túi jenah joinít, caandíh ñi wēi enna caá. Obohjeéhtih, jepahcannitboó caandíh ĩ náahcan caá. Páant ĩ náahcannidih nin pah Davidji ăt niij naóh daacáp tajĭ:

“ ‘Mŭú chăjnitboó ĩ yohni jee dáhdihjeh wíh mŭu pánihnidih chăjna, choójboó wəp teoni panihnidih wă ñíwip be’, Dios ă niijná caá”, ăt niij daacáp tajĭ.

(Sal 118.22)

⁸ Isaíasjibŭt nin pah ăt niij daacáp tajĭ:

“Caán căacwă ĩ tóoc bŭugát jee dáh panihni ă jəmbip-na caá”, ăt niij daacáp tajĭ.

(Is 8.14)

Páant ĩ daacátji pah, Dios naáwátđih jepahcan, Cristodih căacwă ĩ náahcat jĭib, tóoc bŭugnít panihnit ĩ jəmna caá. Jon jătih Dios “Páant ă yapbipna caá”, ă niij jenah joyátji bíic yoobó, Cristodih ĩ náahcap be.

⁹ Obohjeéhtih, yeebboó Dios ă ñionit jəmna, áihwă-jeh ñi jəmna caá. [†] Pánih jəmna, maáhdih teo wəhŭnit sacerdotewă panihnit bitadih ăbŭhŭnit caá. Diosdihjeh teo wəhŭnit yéejat cádahnit ñi jəmna caá. Pánihat pínahdih yeebdíh ăt ñíwip wŭt jĭ, ă túi chăjatdih ñi wēi naáwát pínah niijná. ^{††} Pánihna, “Dios weemdíh dŭpúát panihpimant ăb bacanit, baabát panihpiboó ă jwejep be”, ^{††} ñi niij wēi naóhna caá. ¹⁰ Jon jătih oboh jəmnit ñit jəmjip taga. Bŭu áihwă ñi jəmna caá. Jon jătih Dios yeebdíh ăt jĭgah en teo wáaquíhichah yəhna, ñit jéih-cap tajĭ. Obohjeéhtih, bŭu ă jĭgah en teo wáacatđih jéih-nit, caandíh ñit jepahap taga. ^{†††}

Túi chăjat

¹¹ Wă oinitá, nin baácboó táoh jibnit dée jwí jəm jwəhna caá. Dios pebhboó caá jwí yoób jumat pínah yoobát pohba. Páant jwí jəmŭchah, nin pah yeebdíh wă wətna caá: Yeejép ñi chăjat jenah joyátđih ñi chăjca bojó. Pánih jenah joinít, ñíh caolihdih ñita yéėja tagaá. ^{†††12} Yeéb Diosdih jéihcannit cătíh jəmna, túini-jeh ñi jəmŭú. Páant ñi jəmŭchah ennit, “Queét yeejép chăjnit caá”, bŭu niijnítji yəhna, Jesús ă jwúub dei jŭóh-ni yeó jáapđih Diosdih ĩ wēi naóhŭipna caá.

Maátadih jepahat

¹³ Jwí Maáh Jesús ă jepahat pah, ñíh baácđih moón ĩ maátadih túi jepahnit ñi jəmŭú. Chah jəmni maáhdih, caán nŭmp jəmnit maátadihbŭt ñi jepahaá. Yeejép chăjnitdih peéh chăjat pínah niijná, túi chăjnitdih wēi naáwát pínahdihbŭt niijná, queétdih ĩ Maáh ăt wahap taga. Pánihna, Jesúihwă jəmna yəhna, queétdih ñi jepahcah, bita yeebdíh ennit, jwí maáh Jesúsdih yeejép ĩ niijbĭpna caá. ¹⁵ Túi chăjnit, ñi maátadih ñi jepahachah, túi jenah joicánnitboó “Queét yeejép chăjnit caá”, niijíhna yəhna, ĩ jéih niijcán niít. Páant ñi chăjatdih Dios yeebdíh ă náah yacna caá.

† 2:9 Ex 19.5-6; Dt 4.20; 7.6; 14.2; Is 43.20; Tit 2.14 †† 2:9 Is 43.21 †† 2:9 Is 9.2 ††† 2:10 Os 2.23; Ro 9.25 ††† 2:11 Sal 119.19

¹⁶ Obohjeéhtih, biquína jwí cātíh jəmnit “Weemdíh wətni wihcan caá”, níj jenah joinít, yeejép ita chājíh taga. Yeébbóó Diosdih teo wūhni jəmna, ā náahat pah űi túi chājaá. ¹⁷ Pánih áihwā jəmna, bitadih “Caanbút Dios ā chājni mən tigaá”, níj jenah joinít, queétdih űi túi chājaá. Bita Jesúihwādihbət túi oinit, Diosdih úmni, caandíh űi túi jepahaá. Níh baácdih moón ĩ maáhdihbət űi túi jepahaá.

Teo wūhni ded pah ĩ jumat

¹⁸ Bəu yeéb teo wūhni bainí wā naáwát túut caá. Ní maáta túi chājnitdih, jūhnihbət bíic yoobó űi túi jepahaá. ¹⁹ Yeéb yeejép űi chājcah yəhna, űi maáh ā peéh chājachah, Dios űijeéh ā jumatdih jenah joinít, íicah, Dios yeebdíh ā wēi enbipna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, yeéb yeejép űi chājat jīb űi maáh ā pəñchah, űi íicah yəhna, Dios yeebdíh ā wēi naóhcan níit. Ma yeejat jīb-jeh caá. Obohjeéhtih, űi túi chājachah yəhna, yeebdíh ā pəñchah, űi íicah, Dios yeebdíh ā wēi naóhbipna caá. ²¹ Pánihni pínahdih Dios yeebdíh āt níwip taga. Cristoboó yeej chājcan yəhna, yeejép yapnit, jwiítdih ā wən wūhəp ĩ. Páant yeejép ā yapatjidih náhnit, yeebbút yeejép yapna yəhna, űi íicah bojoó. ²² “Caán Cristo yeejép chājcan, ā yeecap ĩ”, Isaías āt níj daacáp tají. ²³ Cáacwā caandíh ĩ jūhñchah yəhna, ā jūh jwəbacap ĩ. Ā tūbana yəhna, “Yeejép ĩ yapa naáh”, āt níjcaap wət ĩ. Obohjeéhtih, “Wā íip yoobópdih chājni weemdíh, queétdihbət ā náahat pah ā chāja naáh”, āt níj jenah joyóp tají. ²⁴ Caanjéh jwí yeejat jīb cruzboó ā wən wūhəp ĩ, jwí yeej chājatdih cádahnit, túiniboodíh jwí chājat pínah níjná. Áih yahwítjīh jwiítdih āt boonanap tají. ²⁵ Déhenit owejawā panihni yeéb iiguipna bejna űi chājap yəh be. Obohjeéhtih, bəu Cristo owejawādih en daoní panihni ĩt jwəb jūh tagaá, yeebdíh ā túi wapat pínah níjná. †

Áa jəmni ded pah ĩ jumat

3 Bəu áa jəmni yaadá, yeebdíhbət bainí wā naáwát túut caá. Ní weha mána yeebdíh ĩ wəuchah, jíponih níjcánjeh, űi túi jepahaá. † Biquína űi weha mána Jesucristodih jepah jwəhcannit, áih doonádih űi naáwáchah, joíhcanjeh, molít ĩ nem teona caá. Páant ĩ nem tewečah ennit, yeébbóó jwəb naóhcanjeh, túinijeh queétdih űi jepahaá. Túinijeh űi jəmchah ennit, űi jwəb naóhcah yəhna, queétdih Jesucristodih ita jepah tagaá. ³ Chah űi túi jíghat pínah níjná, búdí űi míic jenah joicá bojoó. “¿Ded pah wā túi jíghat? ¿Ded pah wá yoócdihbət wā túi yəgh ámoh tajbí? ¿Búdí jīb jəmni túi iigní tōpnadih, búdí jīb jəmni yéghdihbət ded pah wā dəobi?” űi níj jenah joicá bojoó. †⁴ Obohjeéhtih, Dios ā weh yatá jəmna, níh caolíh ā túi jumat pínahdih űi túi jenah joyó. Jūhcan, tūbit wəcan, túinijeh űi jəmchah. Páant űi jəmchah, Dios yeebdíh búdí ā wēi enbipna caá. ⁵ Jon jātíh moón yaádh Diosdih túi jenah joiná, ĩ weha má-

nadih jepahni, túi jíghat panihni ĩt jəmchah wət ĩ.

⁶ Jwí éet Saraji míjeéh bóo Abrahamdih “Maá”, níjnit, caandíh mípí túi jepah wət ĩ. Pánihna, yeebbút túi chājnit, úmcanjeh, mi weh yatá panihni űi jəmna caá. †

⁷ Bəu áa jəmni neonádih jwəh bainí wā naáwát túut caá. Yeébbóó űi weha mána yaáhdih búdí oina, túinijeh űi chājaá, ĩ túi jumat pínah níjná. Queétdih yaádhboó nəm wəpnit ĩ jəmchah jéhnit, queétdih űi túi en dawaá. Queétdih yaádhbət jenah joinít ĩ jəmchah jéhnit, ded pah űi chājat pínahdih űi míic wéhenaá. Dios yeéb chénat pahdih oinit, āt níjip taga, áihwā űi jumat pínah níjná. Pánih jəmni, Diosdih űi úbchah, jāhat panihat wihcah, ā túi jepahbipna caá. ⁵

Jesúihwā ded pah ĩ jumat

⁸ Bəu yeéb nihati bainí wā naáwát túut caá. Bícdih túi jəmni, ded jíghadih ennit, bíic yoobó jíghat, caandíh űi teo wáacá. Yeéb bíic weh panihni jəmna, míic oinit, űi míic túi chājaá. Oboh jəmni pah űi jəmchah. ⁹ Ded yeebdíh yeejép ā chājachah yəhna, yeejép űi chāj jwəbaca bojoó. Ded yeebdíh yeejép ā níjchah yəhna, bíic yoobó níj jwəbacan, “Dios meemdíh ā túi chāja naáh”, caandíh űi níj. Páant űi chājat pínahdih Dios yeebdíh āt níwip taga, yeebdíhbət ā túi chājat pínah níjná. ¹⁰ Jon jātíh Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tají:

“Ded túi wēi jəmíhni, yeejép wéhcan, ā yee naóhca bojo naáh.

¹¹ Yeejép chājatdih cádahnit, túiniboodíh ā chāja naáh. Bitajeéh bícdih túi jəmíhna, jūhcanjeh, queétdih ā túi oyo naáh.

¹² Pánih chājnitdih Dios wēi enna, ĩ úbchah, ā túi jepahna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitdih ā eníhcan caá”, āt níj daacáp tají.

(Sal 34.12-16)

¹³ Páant űi túi chājíchah, bita yeebdíh yeejép ĩ chājcan níit. ¹⁴ Obohjeéhtih, űi túi chājat jīb, biquí láana yeebdíh yeejép ĩ chājbipna caá. Páant ĩ chājatdih ennit, Diosboó yeebdíh ā túi chājbipna caá. Pánihna, det yeebdíh yeejép chājnitdih búdí jenah joicánjeh, űi úmca bojoó. ¹⁵ “Cristo wā Maáh caá”, níj jenah joinít, caandíh űi weñé. Bitaboó “¿Ded pah chāj tigaá Dios pehbóó wā bejbí?” yeebdíh ĩ níj úbh joyát pínah jātíh, queétdih túi jepahat túut níjná, Dios naáwátdih túi míic bohé pánit űi jəmchah. ¹⁶ Páant ĩ úbh joyóchah, queétdih oinit, túinijeh űi jepahaá. Pánih jepahna, űi naáwát pahjeh bíic yoobó űi túi chājaá. Páant űi chājachah yəhna, bitaboó yeebdíh oboh yeenit, “Cristoíhwā ĩ túi chājachah yəhna, yeejép wā wéhcan be”, níj jenah joinít, ĩ tícbipna caá.

¹⁷ Ní túi chājat jīb, yeejép yapna yəhna, “Dios páant ā náahachah, ā túimi nacaá”, űi níj jenah joyó. Obohjeéhtih, yeejép űi chājatjī yeejép űi yapachah, “Wā yeejat jīb-jeh tigaá”, níj jenah joyát caá náahap. ¹⁸ Jwí túi chājachah yəhna, yeejép jwí yapachah, Cristo bíic

† 2:22 Is 53.9 † 2:23 Is 53.7 † 2:24 Is 53.5 † 2:25 Is 53.6 † 3:1-2 Ef 5.22; Col 3.18 † 3:3 1Ti 2.9

‡ 3:6 Gn 18.12 § 3:7 Ef 5.25; Col 3.19 † 3:14 Mt 5.10 † 3:15 Is 8.12-13

yoobó ã yapatjidih jenah joyát caá náahap. Caánboó dedé ã yéej chājcap jī. Pánih yéej chājcan yuhna, jwī yéejat jīb biíc láajeh ã wən wūhəp jī, Diosjeéh jwī túi jumat pínah niijná. Cáacwā caandih ī mao yohochah yuhna, Túini Espírituboó caandih át boonanap tajī.
¹⁹ Cristoíh bácah ī yohopji íitboó ã laj jwəhəchah, áih caolihboó Noéji jum láa chíic wənnitji íih caolih chéonit panihnit ī juməpna át jəibínap wət jī. Caanná jəibínit, ded pah ã chājatjidih queétdih át naáwáp wət jī. Ī báadh jwəhəchah, Noéjiboó ī yéej chājatdih queétdih áti h cádahat tətəp wət yuh jī. Noéwā búdí jāj chódodih ī chājat pónih, ã naóhniitji ī jepahat pínahdih Diosboó maatápdih páina áti h chājap wət yuh jī. Obohjeéhtih, ĩt jepahcap wət jī. Pánihna, pobyit ã jūwəchah, Noéwā ī chíic wəncat pínah niijná, Dios queétdihjeh jāj chóna át waadát tətəp wət jī. Queét ocho cáacwābitdihjeh át túi əbəp wət jī.
²¹ Caandih náhnit, Jesucristodih túi jenah joinít, jwī daabáatdihbət jwī jenah joiná caá. Noéwā ī chíic wənat déejidih Dios caán jāj chójih queétdih át túi əbəp wət jī. Pánihat dée pah, jwiít iiguípna jwī bejat déejidih Dios Jesucristo ī wən wūhatjīh jwiítidih ã túi əbna caá. Jwiítidih ī daabánachah, jwīih bácahdih queé chocat panihni, jwī yéejatdih cádahatdih jwī jəutna caá. Jesucristo jwəb boo pəd jūhna, jwīih caolihdih át boonanap wət jī, jwī túi jumat pínah niijná. ²² Caán Jesucristo ã boo pəd jūwát tətəmah, ã ĩp pehbóo péuh laáb jəibínit, Dios ã jéihyepmant bóo bəwámant chéudnit, ni hat ángelwādh, ni hat nemépwādh, ni hat nin baácdih moón maatadibət ã wətna caá.

4 Cristo nin baácbóo jum láa, yeejép yapna yuhna, ã ĩpdih páantjeh át jepahap wət jī. Pánihna, yeebút biíc yoobó jenah joinít, wəp ĩhənit panihnit ĩi jumə. Pánih jenah joiníboó yeejép yapna, ã yéej chājatdih ã cádahna caá. ² Nin baácbóo jum jwəhna, Diosdih jéihcannit ī yéej chājatdih ī ĩnahat pah ĩnahcan, Dios ã weñat pínahdihjeh ã chājbiipna caá. ³ Cristodih ĩi jepahat pínah jātih, Diosdih jéihcannit ī chājat biíc yoobó ĩit chāj jwəhəp taga. Dedé yeejép chājihna, ĩit chāj jwəhəp taga. Babh máihna, míic jéih ĩaácnit, búdí í náah ĩit chāj jwəhəp taga. Diosdih yap yohna, ĩi pāpniboodíh wéinit, yeejép ĩit chāj jwəhəp taga. Bəu Cristoíhwā jumna, páant maatápdih ĩi chājatjidih ĩi cádahá. ⁴ ĩijeéh yeejép chāj pej jumnitjiboó bəu ĩjeéh ĩi jwəb yeejép chājcat enna, “¿Dépanih tigaá jwījeéh ī jwəb pej jumcan?” ĩi níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, ĩjeéh ĩi jwəb pej jumcatdih enna, yeebdíh yeejép ĩ wéhena caá. ⁵ Dios báadhniitdih wənnitdihbət ĩionit, ded pah ã peéh chājat pínahdih ã naóhbipna caá. Páant ã naóhni yeó jáap queét yeejép chājnitdih “¿Dépanih tibeé wā wehdih yeejép ma chāj?” Dios ã níj jéihəchah, queétdoó ĩi jéih jepahcan níit. ⁶ Cáacwā ĩi wənat pínah jātih Dioíh túini doonádih ĩt joijp taga. Pánih joinítji biquína ĩi jepahcah, bitaboó ĩt túi jepahap tajī. Pánihna, jepahnitjiboó íih bácah ã wəwəchah yuhna, íih caolih Diosjeéh ã túi jumna caá.

Bitadid ded pah teo wáacat

⁷ Péeni yeó jáap ã tóah jūwátidih náhnina, túi jenah joinít, yéej chājat jenah joyát ã jūwəchah, ĩi jumah bojoó. Pánih jumnit, Dios ã náahat pah ĩi jéih əbhbipna caá. ⁸ Bitadid ĩi túi míic oyat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih míic oinit, jwiítidih bita ĩi yeejép chājatdih ĩican, quíib bəudnit, jwī míic teo wáacbiipna caá. ⁹ Pánih míic oinit, bita Jesúíhwā ĩi ĩi məná ĩi jəibínachah, yeejép jenah joicánjeh, queétdih ĩi wéi jwāá. ¹⁰ Dios yeéb biquínadid ded pah ĩi chājat pínahdih át jéihyanap taga. Páant ã jéihyanachah, ã wūhni wəpatjīh bita Jesúíhwādh ĩi túi teo wáacá. ¹¹ Ded Dios naáwátidih naóhni Dios ã naáwát tətətat pahjeh ã naáwá naáh. Ded bitadid teo wáacni Dios ã wūhni wəpatjīh ã teo wáaca naáh. Páant ĩi chājachah ennit, bitaboó “Queét Jesucristoíhwā ã wəpatjīh ĩi míic túi teo wáacna caá”, níj naóhni, Diosdih ĩi wéi naóhbipna caá. “Meém caá chah Maáh. Ma wəpat ã bəudcán níit”, Diosdih páantjeh jwī níj wéi naóh jīh. Páant tíi ã jumə nah.

Jesúíhwā yeejép ĩi yapat

¹² Wā oinitá, yeéb Jesúíhwā təbit yeejép yapna, “¿Dépanihna weemdíhjeh yeejép ápi yap?” ĩi níj jenah joicá bojoó. Yoobópdih Jesúsdi h ĩi túi jenah joyátidih jəutat tətə niijná, “Páant ã yapa naáh”, Dios ã niijná caá. ¹³ Obohjeéhtih, yeejép yapna yuhna, búdí ĩi weñé. “Cristobət təbit yeejép át yapjip taga”, níj jenah joinít, yeebbút yeejép yapna, ĩi jéih wəibipna caá. Pánih wéinit, Cristo ã yeh iigátjīh ã jwəb dei jūwátidih ni hat cáacwā ĩi enechah, bainí ĩi wéican níit. ¹⁴ Yeéb Cristoíhwā ĩi jumat jīb bitaboó yeejép ĩi deoh naáwáchah yuhna, Diosboó áih Túini Espíritujīh yeebdíh ã teo wáacachah, ĩi weñé. ¹⁵ Cáacwādh mao yohnit, nəumnit, yeejép chājnit, bitáih tewatdih en naóhniitbət ĩi jumat jīb yeejép ĩpi yapna caá. Yeébboó páant ĩi chājca bojoó. ¹⁶ Obohjeéhtih Cristoíhwā ĩi jumat jīb yeejép yapna, tíccanjeh, áihwā ĩi jummatdih wéina, “Túina caá, Paá”, Diosdih ĩi níj weñé.

¹⁷ Dios jwiít áihwādh peéh chājna, yeejép ã yapat tətətna caá, jwī tətə nəumat pínah niijná. Jwiítidih jwīih peéh chājna, áihwā jwī juməchah yuhna, ¿ded pah áih doonádih jepahcannit ĩi yapbi? Queétdih chah yeejép ã peéh chājbiipna caá. ¹⁸ Dios naáwátidih naóh yapaniji nin pah át níj naóh daacáp tajī: “Túi chājnit yeejép ĩi yapachah yuhna, Dios queétdih ã túi əbbipna caá. Obohjeéhtih, Diosdih náahcan, yeejép chājnitdih búdí ã peéh chājachah, chah yeejép ĩi yapbiipna caá”, át níj daacáp tajī. ¹⁹ Pánihatdih jéihnit, Dios ã náahat pah yeejép yapna yuhna, bitadid túi chājatdih ĩi cádahca bojoó. Dios ni hat chājni, ã níjajtji pah péani ã juməchah, caán ã teo wáacatdih ĩi jenah joí cádahca bojoó.

† 3:19-20 Gn 6.1-7.24

†† 4:8 Pr 10.12; 1Co 13.7† 4:9 Ro 12.13†† 4:13 Ro 8.17; 1P 4.1†† 4:18 Pr 11.31

Jesúíhwādh waóhndit ded pah í chājat

5 Bue yeéb Jesúíhwādh waóhnditdh bainí wā naóh daacát túut caá. Weembút yeeb páh muntih Jesúíhwādh waóhni wā jumna caá. Cristo yeejép ā yapachah, enniji wā jumna caá. Pánihna, yeh iigátjīh ā jwúb dei jéwúchah, ā wēpatdih ennit, búdí jwí wēibipna caá. ² Dioíhwā ovejawā panihnit í jumuchah, queétdih ní túi en daó bohénaá. “Queétdih wā bohéhcah yuhna, í wutuchah, wā bohébipna caá”, níj jenah joicán, “Queétdih wā bohéat jíib weemdíh búdí í jíib chājbipna caá”, ní níj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Dios ā náahat pah, wēnit, ní bohénaá. ³ Nihat jéihnit pah nihcan, jéihcan, túinijeh ní bohénaá. Pánih bohéna, ní bohéat pah yeebbút bíic yoobó ní chājaá, queét yeebdíh í en yacat pínah níj. ⁴ Páant ní chājachah, Cristo, ovejawādh en daonít í Maáh jwúb dei jéóhndit, “Meémboó wííhwādh ma túi bohénap be”, ā níjíchah joinít, búdí jwí wēibipna caá. Ájeéh jwí jumuchah, jwí weñat ā yaicán níit. ††

Jesúíhwā ded pah í chājat

⁵ Yeéb japata Jesúíhwā, yeebdíh waóhnditdh ní túi jepahaá. Yeéb nihatbút “Weém nihat jéihni caá”, níj jenah joicánjeh, ní míic túi teo wáacá. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

“ ‘Weemdíh dedé jedhdat wihcan caá’, níjnditdh Dios ā jáhna caá, í bujácát pínah níj. Obohjeéhtih, páant níj jenah joicánnitboodíh wēi ennit, ā túi teo wáacna caá”, † át níj daacáp tajī.

(Pr 3.34)

⁶ Pánihna, “Dios chah wēpni, nihat jéihnbút ā jumuchah, weém oboh jumni caá”, níj jenah joinít, ded pah Dios ā wutuchah, ní túi jepahaá. Páant ní jumuchah, Dios ā níoni yeó jápdih yeebdíh maáta pah ā waadábipna caá. ††† Umcanjeh “¿Dedé

† 5:2 Jn 21.15-17 †† 5:4 He 13.20 † 5:5 Stg 4.6 †† 5:6 Mt 23.12; Lc 14.11; 18.14; Stg 4.10

weemdíh ā yapbi?” ní níj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Diosdh túi jenah joinít, ní ummatdih caandíh ní naáwá. Caánboó yeebdíh oinit, ā túi teo wáacbipna caá. ††

⁸ Túi jenah joinít ní jumú. Jíó nuñúpdih jeémíhna, ā níu níun péeat pah, yeebdíh eníhcanni nemépwā í maáh Cristodih ní cádahat pínah níj, ā yee naáwátdih āpí jepahat túutna caá. ⁹ Pánihna, nihat baácdih moón Cristoíhwā yeeb páh yeejép í yapatdih jéihna, nemépwā í maáh ā yeenachah yuhna, Cristodih túi jenah joinít, caandíh ní cádahca bojoó. ¹⁰ Maátcanjeh yeejép ní yapat túttimah, Diosboó túi oinit, yeebdíh ā teo wáacbipna caá. Caandíh ní túi jenah joí cádahcat pínah, bita yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, ní túi yap yohat pínahbút níj, yeebdíh ā teo wáacbipna caá. Yeéb Cristoíhwā bíic weh pah jumna, ájeéh páantjeh ní jummat pínah níj, Dios yeebdíh át níojip taga. ¹¹ “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ā buudcán níit”, páantjeh caandíh jwí níj wēi naóh jíh. Páant tíí ā jumnah.

Pedro ā péé túyat túutat

¹² Weém, Pedro, caán yeebdíh wā naáwátdih Silvanodih wā daacát túutap be. ††† Caán Jesucristodih túi jenah joinít jumna, wā úd panihni caá. Páant níj naóh daác wahnit, yeebdíh wā weñáihna caá. Dios yeebdíh búdí ā oina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ní cádahca bojoó. ¹³ Nin Babilonia tútchidih moón Jesúíhwā yeebdíh í túyat túutna caá. Yeebdíh Dios ā níwatji pah muntih, queétdihbút át níoji tagaá. Wā wúh panihni Marcosbút yeebdíh ā túyat túutna caá. †††¹⁴ Jesúíhwādh bíic weh pah jumna, ā oyatjīh ní ubú. Yeéb nihat Cristoíhwā bíicdh ní túi jumú.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pedro

†† 5:7 Sal 55.22; Mt 6.25-34 ††† 5:12 Hch 15.22,40 ††† 5:13 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24

2 Pedro

Pedro queédih ã túyat tútat

1 Weém, Pedro, Jesucristo ã naáwát tútuni, caandih teo wǎhnibut jumna, yeebdih wǎ jwúub daác wahna caá. Jesucristo jwiít dih túi ɛbni, Dios ã jumna caá. Caán yoobópdih chǎjni jumna, † jwiít ni hatdih oinit, ã teo wáacachah, biíc yoobó caandih jepahnit jwí jumna caá. Pánih jepahnit, jwiít ni hat biíc yoobó áihwǎ jumna, caandih búdí jwí wéina caá. ² Diosdih, jwí Maáh Jesúsdihtut ñi túi jéihyechah, yeebdih búdí oinit, † teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Nin pah Cristoíhwǎ † jummat

³ Dios túini, ni hat jéihni jumna, jwiít dih ãt ñíwip wut jǐ, áihwǎ jwí jummat pínah niijná. Páant ã ñíwatdih jéihna, caandih jwí túi jepahna caá. Páant jwí jepahachah, ã wépatjǐh jwiít dih búdí ã teo wáacbi pna caá, caandih jéihnit, túi chǎjnit jwí jummat pínah niijná. Dawá túini naáwátndih jwiít dih ãt naóh jip tagaá, ã jummat pah jwiítbut jwí jummat pínah niijná. Páant ã naáwátjidi h ñi túi joyóchah, ã wépatjǐh Diosdih jéihcannit yeejépdih † en ñinahat pah chǎjcan, yeéboó ã náahat pahjeh túi chǎjnit ñi jumbi pna caá. ⁵ Pánihna, Cristodih túi jenah joinít jumna, túi chǎjnitbut ñi jummu. Pánih jumna, Dios naáwát dih ñi túi míic bohénaá, ded pah yeebdih ã náah yacat pínahdih ñi jéihyat pínah niijná. ⁶ Dedé yeejépdih chǎjhatdih yap yohnit, Dios ã náahatboodih chǎjnit ñi jummu. Pánih jumna, dedé yeejépdih yeebdih ã yapachah yuhna, biíc yoobó túi chǎjnit, Diosdih wéina, ã náahat pah chǎjnit ñi jummu. ⁷ Pánih jumna, biíc weh pah oinit, túi míic teo wáacnit, ni hat bitadihtut túi oinit ñi jummu.

⁸ Det pánih jumna, yeó jáap jummat pah Cristo ã weñat pínahdih túi chǎjnit, caandih chah † túi jenah joibí pna caá. Pánihna, Cristodih † túi jenah joyát, bitadi h † teo wáacatbut oboh jumni ni hcan niít. ⁹ Obohjeéhtih, det pánih chǎjcan, túi jéih encannit panihnit, Dios naáwát dih túi jéihnit ni hcan caá. Cristo † yéejatdih ã yohatjidi h quíib bue dnit † jumna caá. ¹⁰ Wǎ déewǎ panihnitá, áihwǎ ñi jummat pínahdih Dios yeebdih ã ñíwichah, ñit túi jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, caandih túi jenah joí cádahcan, ã náahat pah ñi túi chǎjaá. Pánih chǎj cádahcan, yoobópdih ã ñíonit jumna, páantjeh Diosjeéh ñi jummat pínahdih ñi túi jéihbi pna caá. Pánih jéihna, yeejépdih chǎjnit ni hcan, ¹¹ jwiít dih túi ɛbni jwí Maáh Jesucristo ã jummu pna ñi túi jwibí bina caá. Pánihna, áihwǎ yoobát ñi jummu chah, yeebdih ã

wéi jwǎáhbipna caá, páantjeh ã maáh jummu pboó ájeéh ñi jummat pínah niijná.

Ã bohéatjidi h ã náhniat tútat

¹² Yeebdih wǎ bohéatjidi h túi jéihnit, ni hat Dioíh doonádih ñi joyátjǐ pahjeh ñi túi chǎjna caá. Páant ñi chǎjachah yuhna, caandih wǎ jwúub náhniabipna caá. ¹³ Wǎ wunat pínah bahni jeh ã jedhdad dih jwí Maáh Jesucristo weemdih ã jéihyanap be. Páant ã jéihyanachah, wǎ báadh jwuhna, wǎ bohéatjidi h yeebdih wǎ jwúub náhniachah, ã túina caá. ¹⁵ Pánihna, nin núodih yeebdih wǎ daác wahna caá, wǎ bue dát tútimah ni hat wǎ naáwátjidi h ñi túi náhniat pínah niijná.

Cristo ã wépat

¹⁶ Cristo ã wépatdih, ã jwúub dei jéuwát pínahdihbut yeebdih naóhna, cáacwǎ † jenah joiní naáwátndih naóhna jwí chǎjcap be. Obohjeéhtih, jwiít ã bohénitjiboo wé pni ã jummatdih jwiítjeh jwí enep jǐ. ¹⁷ Jwí íp Diosboó Jesucristo chah wé pni ã jummatdih jwiít dih ã júutuchah, búdí yeh iigát cáti h ã ñuhup jǐ. Páant ã ñuhuchah, Dios nin pah áí wé pni jǐ: “Nin wǎ wéuh, wǎ oini caá. Caandih búdí wǎ wéina caá”, áí niijp jǐ. ¹⁸ Dios ã jumni jeejíboó jwiít Jesúsjeéh jumnit, jeámant páant ã niij yáanachah, jwiítjeh jwí joyóp jǐ. ††

¹⁹ Pánih caandih ennitji jumna, Dios naáwát dih naóh yapanitji † daacát yoobópdih ã jummatdih jwí túi jéihna caá. Páant † daacátjidi h míic bohénit, ñi túi jepahaá. Nin baácdih moón Diosdih jéihcannit dúpúat panihpboó † jumna caá. Nin dúpúnapboó jum jwuhnit, jon jǎti h † daacátjidi h ñi túi bohénachah, jiiát panihni yeebdih ã túi jéihyabipna caá. Cristo jwúub dei jéuhna, ã íp ded pah ã jummatdih ã túi jéihya beedábipna caá. ²⁰ Nin wǎ naáwát pínahdih ñi túi beh joyoó: Dios naáwát dih naóh yapanitji † jenah joyátjǐh jeh †t daácjican tagaá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboo queédih ã naáwát tútat pahjeh †t naóh daácjip taga. Pánihna, † daacátjidi h jwiítboó jwí jenah joyátjǐh jeh bohéna, “Nin pah niijná caá ã chǎjap”, jwí jéih niijcán caá. Túini Espiritu ã teo wáacatjǐh jeh jwí jéih beh joiná caá.

Yee bohénit ded pah † jummat

2 Jon jǎti h jwí déewǎ judíowǎ yuhna, biquína “Dios naáwát dih naóh yapanit caá”, niij yeenit †t jummu wut jǐ. Páant †t jummatjǐ pahjeh munti h, buebut ñijeéh jumnit biíc yoobó yeenit †t jumbi pna caá. Queét yoobópdih bohénit pah jumna yuhna, † yee bohébi pna

† 1:1 Tit 2.13

†† 1:18 Mt 17.1-5; Mr 9.2-7; Lc 9.28-35

caá. Pánih bohéna, Cristoih túini doonádih ṽ yéejabipna caá. “Cristo ā tēi ṽbnit jwī jəmna caá”, niijná yəhna, “Caán jwī Maáh caá”, niij jenah joicán, ā wətatdih ṽ jəpahcan niit. Páant ṽ yee bohéat jíib, waicanjeh Dios queétdih peéh chājnit, iiguípna ā wahbipna caá.

² Páant ṽ yee bohénachah joinit, yeejép ṽ chājat pah məntih, dawá Jesúihwā bíic yoobó yeejép ṽ chājipna caá. Páant yeejép ṽ chājachah ennit, bitaboó túini doonádih yeejép ṽ wéhebipna caá. ¹³ Dawá bíi déedih náahna, ṽ bohéat jíib búdí jíib waadánit, ṽ jenah joyátjijeh yeebdíh ṽ yee bohébiipna caá. Páant ṽ yee bohéatji jíib Dios jon jātih queétdih peéh chājat pínahdih ā jenah joyát pahjeh, iiguípna ā wahbipna caá.

⁴ Jon jātih Dios yeejép wādhíh ā peéh chājatjidih ṽ tēi náhninaá. Caandíh jəpahcannit ángelwā ṽ jəpahcatji jíib, iiguípna yohnit, dəpəni tólihboó queétdih át neməp wət jī. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih búdí ā peéh chājipna caá. ¹⁵ Pánihat pah məntih, Noéji jəm láa Diosdih náhcannitdih peéh chājna, nihát queét yeejép wādhíh pobyitjīh át mawap wət jī. Queét ṽ tətəp nəmát pínah niijná, Noé queétdih átih bohénap wət yəh jī. Obohjeéhtih, ṽ jəpahcatji jíib Dios queétdih át peéh chājat wət jī. Pánihna, Noéwādhíh Dios ā tēi ṽbnichah, queét ocho cáacwābitjeh ṽ tēi yapap wət jī.

¹⁶ Pánihat pah məntih, Sodoma tətchidih moón Gomorra tətchidih moondíhbut peéh chājnit, iigátjīh át cáo beedánap wət jī. Pánih peéh chājna, túttimah jəmnit yeejép wādhíhbut ā peéh chājat pínahdih jéihyana át chājar wət jī. ¹⁷ Obohjeéhtih, Lotdihjeh át tēi ṽbnəp wət jī. Lot túini jəmna, Sodoma tətchidih moón Dios ā wətatdih yap yohnit, tətbit yeejép ṽ chājachah enna, búdí át jígahap wət jī. ¹⁸ Caán túini Lot queét túicannitjéeh jəmnit, yeó jáap jəmat pah yeejép ṽ chājachah ennit, yeejép ṽ wéhenachah joinitbut, búdí át jígahap wət jī. ⁹ Pánihna, Noéji, Lotjidihbut Dios ā tēi ṽbnatjidih náhnina, bəṽ láabət bíic yoobó ā tēi ṽbnat pínahdih jwī jéihna caá. Áihwā yeejép ṽ yapachah ennit, jwī Maáh queétdih ā tēi teo wáacbiipna caá. Yeejép wāboodíh nemat tólih panhipboó nemnit, peéh chājna caá ā chājar. Péeni yeó jáapdih, queét ā nemnitjidih iiguípna ā yoob yohbipna caá. ¹⁰ Bitá yeejép wā ṽ en ṽnihat pahjeh chājnit, Diosdih yap yohnitdih chah ā peéh chājipna caá. Páant yeejép chājnit, ṽijeéh jəmnit yeebdíh yee bohénit ṽ jəmna caá. Pánih jəmnit, ṽmcan, tíccan, “Bitá chah wā jéihna caá”, niij jenah joinit caá. Pánih jəmna, ángelwādhíh yeejép ṽpní naóhna caá. ¹¹ Obohjeéhtih, ángelwāboó queét yee bohénit chah wəpnit jəmna yəhna, Dios ā pebh ṽbnit, túicannit ángelwādhíh ṽpní naóh yaccan caá. ¹² Queét yee bohénitboó nəṽp wā dée pah jenah joicánnit ṽ jəmna caá. Jiaboó jwīpní bid jwī maonit panihnit ṽ jəmna caá. Jenah joicán, ṽ náahat pahjeh ṽ chājna caá. ṽ jéihcannitdih deohnit, yeejép ṽ wéhena caá. Páant ṽ jəmchah, nəṽp wādhíh jwī mawat pahjeh məntih, Dios queétdih iiguípna ā yohbipna caá.

¹² Queét yee bohénitboó nəṽp wā dée pah jenah joicánnit ṽ jəmna caá. Jiaboó jwīpní bid jwī maonit panihnit ṽ jəmna caá. Jenah joicán, ṽ náahat pahjeh ṽ chājna caá. ṽ jéihcannitdih deohnit, yeejép ṽ wéhena caá. Páant ṽ jəmchah, nəṽp wādhíh jwī mawat pahjeh məntih, Dios queétdih iiguípna ā yohbipna caá.

¹³ Queét bitadih yeejép ṽ chājatji jíib Dios queétdih ā peéh chājipna caá. Yeó jáapdih cáacwā queétdih ṽ enechah yəhna, tíccanjeh, búdí yeejép ṽpní wēi chājna caá. Yeebjéh ṽ tēi wēi jeéméchah, queét yeejép wābət waadnit, ṽpní chājat pah tíic náah jəmndih chājna, ṽ wēi jeémátidih ṽ yéejana caá. ¹⁴ Yaádhíh en ṽnihat, ṽpní yeejép chājíhna caá. Páant ṽ chājatdih ṽ jéih cádahcan caá. Pánih chājnit, Dios naáwátidih tēi jéihcannitdihbut yeejép ṽ chājat tətəpna caá. Bíi déedih tətbit bidnit ṽ jəmna caá. Páant ṽ jəmat jíib, Dios queétdih búdí ā peéh chājipna caá.

¹⁵ Pánih túini namádih cádahnit, déhenit panihnit bíaboó bejna caá ṽ chājar. Balaam ā chājatji pah queétdih ṽ chājna caá. Balaam, Beor wəṽh át jəməp wət jī. Búdí jíib náahnit, yéj chājadhíh át bejep wət yəh jī. ¹⁶ Páant ā yéj chājíhichah ennit, áih burro caandíh át jūihṽp wət jī. Caán wéhecanni ā jəmchah yəhna, Dios caandíh át wéheat tətəp wət jī, ā ṽnihadíh ā jūihṽt pínah niijná. Páant ā jūihṽchah joiná, Balaam yéj chājadhíh ā bejatdih át cádahap wət jī. ¹⁷ Queét yeenitboó meo waócáh mac wihcanni panihni ṽ jəmna caá. Meo mac wihcanni pah jəmnit, dedé pínah nihcan caá. Pánihat pah məntih, mah tólihdih johlit ā ṽbnəp joh bojochah, mah ā bəṽgát pah, queét yee bohénitbut cáacwādhíh teo wáaccan, dedé pínah nihcan caá. Pánihna, queétdih peéh chājnit, tətbit dəpənapboó Dios ā bejat tətəpbiipna caá. ¹⁸ Queét jéihnit pah cáacwādhíh ṽ bohénachah yəhna, ṽ bohéat dedé pínah nihcan caá. Nin pah ṽ niij bohéna yəh caá: “Jwī náahat pah jwī chājachah, ā túina caá”, ṽ niij bohéna caá. Páant niijná, Jesúsdih jáap jəpahnit, ṽ yéejatdih cádahnitboodíh ṽ jwəṽb yeejép chājat tətəpna caá.

¹⁹ Queétdih nin pah ṽ niij yee bohéna caá: “Dedé wətatdih jəpahat jwítdih ā náahcan caá. Jwī wəṽt pínahdihjeh jwī chājachah, ā túina caá”, ṽ niij yee bohéna yəh caá. Páant niij bohénit, yeejép chājatdih cádahíhcan, caandíh ṽ jéih cádahcan caá. Pánih yeejép chājna, queétjeh ṽ míic yéejana caá. Pánihna, ṽ yéejat ṽ maáh panihni ā jəmna caá. ²⁰ Queét yee bohénitboó jwī Maáh Jesucristo jwítdih tēi ṽbnidih jəpahnit, nin baácdih moón yeejép ṽ chājatdih ṽt cádahjip ta yəh caá. Obohjeéhtih, páant ṽ cádahat túttimah, jwəṽb yeejép chājna, Cristodih ṽ jəpahat pínah jātih ṽ jəmatji chah yeejép pohba ṽ chājna caá. ²¹ Pánih chājnit, túini namádih ṽ waadcáh, chah queétdih áta tēi tagaá. Caán namádih waadát túttimah, tac pəṽd bíaboó bejat pah, Jesúsdih ṽ cádahachah, chah ā túican caá. Pánihna, Dios túini ā wətatdih jəpahna yəhna, caandíh cádahnit, jwəṽb yeejép ṽ chājachah, chah yeejép caá. ²² Pánih tətəp nəmna yəhna, jwəṽb yéj chājna, jwítdih cáacwā nin jwī niiját pahjeh tigaá queét yee bohénit ṽ chājar: “Mujjió ā éegniidih ṽpní jwəṽb jeéməpna caá. Məṽdih ṽ chocat túttimah, yeejép bepédih ṽpní jwəṽb təpəna caá, páant məntih”, jwīpní niijná caá. ²³

† 2:2 Jud 4 †† 2:4 Jud 6 † 2:5 Gn 6.1-7.24; 8.18; 2P 3.6
 †† 2:6 Gn 19.24; Jud 7 †† 2:7 Gn 19.1-16,29 ††† 2:10 Jud 8
 ††† 2:11 Jud 9

§ 2:12 Jud 10 † 2:13 Jud 12 ††† 2:16 Nm 22.4-35; 31.16;
 Jud 11; Ap 2.14 † 2:17 Jud 12-13 ††† 2:19 Jn 8.34; Ro 6.6,16
 †† 2:20 Mt 12.45; Lc 11.26 †† 2:22 Pr 26.11

Cristo nin baácboó ã jwúub dei jǔwát pínah

3 Wã oinitá, jǎtih yeebdíh bíic núo wǎát daác wahap jǐ. Pánihna, nin núodih yeebdíh bue wã jwúub daác wahna caá, páant mǎntih. Con láa wã daacátji pahjeh, bue láabut bíic yoobó yeebdíh wã náhnat tútna caá, yee bohéatdih joicán, yoobópdih ñi jéhiyat pínah niijná. ² Dios naáwát dih naóh yapanit ã naóh daacátjidih, jwí Maáh Jesucristo jwiít dih túi ubni ã wutajidihbut ñi túi náhninaá. Æ wutatdih jwiít ã naáwát tútnit yeebdíh jwí bohénap jǐ.

³ Nindih ñi túi náhninaá: Péeni yeó jáapna dawá yeejépdih ñinahnit, Jesúh doonádih tǔbit deoh naóh nit ã jǔmbipna caá. ^{†4} Nin pah ã níj deoh naóh bípna caá: “Wã jwúub dei jǔóh bípna caá”, Jesús ã niijíchah yǔhna, ¿dépanih tigaá ã jígochah? Æ jwúub dei jǔóh can níit. Nin baác ã jwíh jǔmat túttimah, jwí nǔowǎji ã wǎnat túttimah, nihát bíic yoobó páantjeh ã jǔmna caá”, ã niijbípna caá. ^{†5} Páant níj deohna, nindih ã náhnican caá: Dios ã wutatjǐh nin baác dih, jeádihbut ãt chǎjap wǔt jǐ. Nin baác mahjeh ã jǔmǔchah, caandíh ãt wáac jǔyát túttǔp wǔt jǐ, baác ã jígochat pínah niijná. ^{†6} Pánihat túttimah, pobyitjǐh nin baác dih moondíh ãt yoh beedánap wǔt jǐ. ^{†7} Pánih chǎjna, iigátjǐh ã yoh beedáat pínah jǎtih, ã wutatjǐh mǎntih Dios jeádih, nin baác dihbut ã wap jwǔhna caá. Péeni yeó jáap dih, caandíh náahcannit dih peéh chǎjnit, jeádih, nin baác dihbut iigátjǐh ã yoh beedábipna caá. Pánih peéh chǎjna, queéd dih iiguípna ã yoh bípna caá.

⁸ Wã oinitá, nindihbut ñi túi náhninaá: “Mil jópchi maatápdih caá”, jwiít jwí níj jenah joyóchah yǔhna, Diosboó ã enechah, bíic yeó jáap pahjeh caá. “Bíic yeó jáap bahniyeh caá”, jwí níj jenah joyóchah yǔhna, Dios ã enechah, mil jópchi pah ã jǔmna caá. ^{†9} Jwí Maáhdih biquína nin pah ã níj jenah joiná yǔh caá: “Dios ã niijátji pah chǎjat tútt niijná, maatápdih ã páina caá”, ã niijná yǔh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cáacwádih túi ubíhna, caandíh ã jepahat pínah dih pái jwǔhna caá ã chǎjap. Bíic cáacdih iiguípna ã yohíhcan caá. Nihat cáacwǎ ã yéejatdih jígahnit, túiniboodíh ã tútt nǔumát pínah dih ã náah yacna caá. ^{††}

¹⁰ Obohjeéhtih, nǔumní cáac mǔé mínah ã náhnicah, nǔumédih ã waadát pahjeh, jwiítboó jwí náhnicah,

† 3:3 2Ti 3.1-5; Jud 18 †† 3:4 Ex 12.22 † 3:5 Gn 1.6-9; Sal 24.2 †† 3:6 Gn 7.11 †† 3:8 Sal 90.4 ††† 3:9 Ez 18.23; 33.11

Cristo nin baácboó ã jwúub dei jǔóh bípna caá. Páant ã jǔwúwǔchah, búdí yáanit, jeáboó ã bǔudáh bejbipna caá. Caánboó jǔmnit cúiwǎ, widh, yeobút ã iíg beedáh bejbipna caá. Nin baác, nihát ninboó jǔmni, cáacwǎbut ã iíg beedáh bejbipna caá. ^{††}

¹¹ Pánihna, “Nihat ã beedáh bejbipna caá”, Dios ã niijíchah joinít, yéejatdih cádahnit, Dios ã náahat pahjeh chǎjat caá jwiít dih náahap. ¹² Jwí Maáh nin baácboó waícanjeh ã jwúub dei jǔwát pínah dih wǔi páinit, túinijeh ñi chǎjaá. Caán yeó jáap dih jeáboó jǔmni ã iíg beedáh bejbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, Dios ã niijátji pahjeh nihát dih ã tútt nǔumát pínah dih jwí wǔi páina caá. Nihat ã iíg beedát túttimah, jáap jeá, jáap baác dihbut Dios ã chǎjbipna caá. Caán jáap baácboó túi chǎjnitjeh ã jǔmbipna caá. ⁵

¹⁴ Pánihna, wã oinitá, Diosjeéh túi jǔmat tútt niijná, jwí Maáh ã jwúub dei jǔwát pínah dih wǔi páinit, ñi túi chǎjaá. ^{†15} Maatápdih ã jígochah ennit, nindih ñi náhninaá: Dawá caandíh jepahnit dih ã túi ubat pínah ã jǔdh jwǔhǔchah, queéd dih ã pái jwǔhna caá. Bíic yoobó jwí dée jwí oini Pablodih Dios ã jéhiyanachah, yeebdíh ãt daác wahap tajǐ. ¹⁶ Páant míic caá Pablo Cristo ã jwúub dei jǔwát pínah dih naóhna, ápi daác wahap. Biquí láana jwí beh joíca naáhdih ã daác wahna caá. Pánihna, Dios naáwát dih bita túi jéhicannit, jenah joicánnit, yee naóhna, Pablo ã daacát dih ã tútt nǔumjéhna caá. Æ daacát yoobópdih ã jǔmǔchah yǔhna, mácah ã jwúub naóhna caá. Dios naáwát dih ã daáncni núonajidihbut páantjeh mǎn tigaá ã chǎjap. Páant ã chǎjat jíib, Dios queéd dih peéh chǎjnit, iiguípna ã yoh bípna caá.

Æ pée naáwát

¹⁷ Pánihna, wã oinitá, nihát dih páant ã yapat pínah dih yeebdíh wã naáwáchah jéihna, ñi túi chǎjaá. Yeejépwǎ yeebdíh mácah ã bohénachah yǔhna, Cristoíh doonádih cádahcat tútt niijná, queéd dih ñi joicá bojoó. ¹⁸ Jwí Maáh Jesucristo jwiít dih túi ubnidih chah ñi túi jenah joyoó. “Weemdíh búdí oinit, ã túi teo wáac bípna caá”, ñi níj náhninaá. Yeó jáap jǔmat pah “Meém túini, chah wǔpni caá ma jǔmǔp”, jwí níj wǔi naóh jíih. Páant tíi ã jǔmǔ nah.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pedro

††† 3:10 Mt 24.43; Lc 12.39; 1Ts 5.2; Ap 16.15 § 3:13 Is 65.17; 66.22; Ap 21.1 §† 3:14 Jud 24-25

1 Juan

Jesucristo ded pah ã jummat

1 Ded pah Jesucristo ã jummatjidih yeebdíh wã naóh daácna caá. Jesucristo biíhmah jumni, † ded pah Dios ã jummatdih naóhni, cáacwã Diosjeéh páantjeh jummat túutnibut ãt jummap wut jĩ. Dios cáacwãdih ded pah ã naáwãdih Jesúsboó naóh yapani ã jummap jĩ. Æ naáwãchah joinít, jwiítjeh caandíh jwĩ enep jĩ. Jwiítidih ã duó wáyachah, caandíh jwĩ pej jummap jĩ. ² Jesucristo cáacwãdih páantjeh jummat túutni, nin baácboó ã jũúwát pínah jãtíh ã íp Diosjeéh jumniini nin baácboó ãt cáac jummap tajĩ. Caandíh ennitji bæu áih doonádih yeebdíh wã naóhna caá. †† Jwĩ íp Diosjeéh, ã wũúh Jesucristojeéhbüt jwĩ túi jumna caá. Pánihna, yeéb jwĩ-jeéh, jwĩ ípjeéh, ã wũúhjeéhbüt ñi túi jummat pínah niijná, jwĩ ennitjidih, jwĩ joinítjidihbut yeebdíh wã naóhna caá. ⁴ Biícidih wëinit jwĩ jummat pínah niijná, nindih yeebdíh wã daácna caá.

Baabát panhipboó jwĩ jummat

⁵ Dios wũúh jwiítidih ã naóhniini bohéãdih bæu yeebdíh wã naóhna caá. Dios túini yoobát jumna, baabát panihni caá. Dedé yéejat wihchah, dëpúát caandíh ã wihcan caá. ⁶ Jwiít yeejép chãjnit, dëpúát panhipboó jumna yuhna, “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijnít, yeena caá jwĩ chãjap. Dios ã náahat pah jwĩ chãjcan caá. ⁷ Obohjeéhtih, túi chãjnit, baabát panhipboó Dios ã jummat pah muntih jwiítbut jumna, ãjeéh jwĩ túi jumna caá. Áihwãjeéhbüt jwĩ túi jumna caá. Caandíh jwĩ jepahat jíib, Dios ã enechah, ã wũúh Jesucristo cruzboó wun wũhñit, áih meépjĩh jwiítidih yéejat wihcannit pah ã chãjna caá.

⁸ “Weém bácah yéej chãjni nihcan caá”, niij jenah joinít, yeeatdihjeh jwĩ jenah joiná caá. Páant niij jenah joiná, Dios naáwãdih jwĩ túi jenah joicán caá. ⁹ Obohjeéhtih, jwĩ yéej chãjatdih Diosdih jwĩ naáwãchah, caandíh ã quíib bæudbípna caá. “Dios yoobópdih jumni ã niiját pah ã chãjbipna caá”, jwĩ niij jéihna caá. ¹⁰ “Weém yéej chãjni nihcan caá”, niij jenah joiná, “Dios yeeni caá”, niijnít, ã naáwãdih jwĩ náahcan caá. †

Jesucristo jwiítidih ded pah ã teo wáacat

2 Wã weh panihnitá, yeéb yeejép ñi chãjcat pínah niijná, nindih yeebdíh wã daác wahna caá. † Obohjeéhtih, jwĩ yéej chãjachah, Jesucristo, yéejat wihcanni, ã ípdih jwiítidih ã naóh teo wáacbipna caá. ² Jwiít

† 1:1 Jn 1.1,4; 6.68; 1Jn 2.13-14 †† 1:2 Jn 1.14,18 † 1:10 Pr 20.9 †† 2:1 Ro 6.11-14

yéejnit jwĩ jumachah, jwĩ yéejat Diosdih ã jãhna caá. Dios biícidih jwĩ túi jummat pínah niijná, Jesucristo jwiítidih ã wun wũhñit jĩ. † Jwiítidihjeh nihcan, nihat baácidih moón jwĩ yéejatdih yohat túut niijná, ã wun wũhñit jĩ.

³ Dios ã wutat pah chãjna, “Ájeéh wã túi jumna caá”, jwĩ niij jéihna caá. ††† Obohjeéhtih, bita “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijná yuhna, ã wutat pah chãjcan, yeeni caá. Pánih yeeni, Dios naáwãdih ã jéihcan caá. ⁵ Obohjeéhtih, biíhboó ã wutat pah chãjni Diosdih ã túi oina caá. Diosjeéh jwĩ túi jummatdih nin pah jwĩ jéihbipna caá: ⁶ Ded Diosjeéh túi jumni Jesucristo ã chãjatji pah muntih caanbüt ã túi chãjbipna caá.

Jáap wutat

⁷ Wã oinitá, yeebdíh bæu wã daácni jáap wutat nihcan caá. Jon jãtíh ñi jéihni wutatjeh tigaá. Yeebdíh Jesúih doonádih jwĩ naáwãchah, nin wutatdihbut ñi joyóp jĩ. ††† Obohjeéhtih, máa wutat yuhna, jáap wutatbut ã jumna caá. ⁵ Cristo nin wutatdih jepahnit, jwiít cáacwãdihbut ã oyat túutur jĩ. Dëpúát panhipboó ñi jumachah, Cristo nin baácna jũóhñit, caán dëpúátidih ã baabánap jĩ. Pánihna, ã baabáat panhipboó jumnit, Cristo ã oyat túutatdih ñi jepahna caá.

⁹ “Weém baabápboó jumni Dios ã wutatdih jepahni caá”, niijná yuhna, ã dée panihni Jesúihdih eníhcan, Dios ã wutatdih jepahcan, dëpúnápboó jumni caá. ¹⁰ Ded ã dée panihnidih oini baabápboó ã jumna caá. Pánih oina, caandíh dedé bæugát panihni ã wihcan caá. ††† Obohjeéhtih, ded ã dée panihnidih eníhcan, dëpúnápboó ã bejna caá. Pánih bejna, jéih encanni panihni ded pah ã chãjatdih ã jéihcan caá.

Cristodih túi jenah joyát ded pah ã jummat

¹² Wébítá, Cristo ã wun wũhatjĩh ñi yéej chãjatdih ãt yohop taga. Pánih yéejat yohñit ñi jumachah, yeebdíh wã naóh daácna caá. ¹³ Behnitá, yeéb biíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihñit ñi jumachah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Japatá, yeéb nemépwa ã maáhdih ñit yap yohop taga. Pánih yap yohñit ñi jumachah, yeebdíh wã naóh daácna caá.

¹⁴ Wébítá, jwĩ ípdih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihñit ñi jumachah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Behnitá, biíhmahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihñit ñi jumachah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Japatá, Dios naáwãdih túi jepahnit, wëp ñuhñit panihñit ñi jumna caá. Pánih jumnit, nemépwa ã

†† 2:2 1Jn 4.10 ††† 2:3 Jn 14.15,21,23 ††† 2:7 2Jn 5-6 § 2:8 Jn 13.34; 15.12 † 2:10 Ro 13.12-14

maáhdih ñit yap yohop taga. Páant ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá.

¹⁵ Diosdih jéihcannit ded pah í en ñinahatdih ñi en ñinahca bojoó. Ded queét panihni jwí ípdih ã oican caá. ^{†16} Diosdih jéihcannit nin pah í jumna caá: Yeejép chã-jatdih í en ñinahna caá. Bíí déedih wëi ennit, í bíbohíh jenah joiná caá. Dawá bíí déedih bíbohna, “Weém bita chah túini wã jumna caá”, í níj jenah joiná caá. Jwí íp-boó páant ã jenah joyát túutcan caá. ¹⁷ Nin baác ã bæddúchah, ded pah cáacwã yeejép í náah jenah joyát-but ã bæddbípna caá. Obohjeéhtih, Dios ã náahat pah chãjnitboó páantjeh ájeéh í jumbipna caá.

Yoobópdih naáwát, yee naáwát

¹⁸ Wehá, nin yeó jáapna bæddát pínah toáh jëúhna caá ã chãjap. “Cristodih tæbit en jëihni ã jumbipna caá”, í níjíchah, ñiát joiná jí. Pánihna, bæw dawá í jëúwátidih jéihnit, “Péeni yeó jáap bahnijeh ã judhna caá”, jwí níj jéihna caá. ¹⁹ Queét Cristodih en jëihnit jwí cãtíh jumna yehna, jwiítidih í éemp yoh bacap jí. Páant í bacatdih ennit, Jesúhwã yoobát í nihcatdih jwí jéihna caá. Queét áihwã nihna, jwíjeéh íta chão tágaá. Jwíjeéh páantjeh í jumuchah nihna, Cristodih en jëihnit í jummatdih jwíta jéihcan tagaá.

²⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh Túini Espiritu ã jumuchah, yeeb nihat Cristoíh dooná yoobópdih ã jummatdih ñi túi jéihna caá. ^{†21} Yeebdíh naóhna, “Queét í túi jéihcan caá”, wã níj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Caán dooná dedé yeeat ã wihcatdih ñi túi jéihna caá. ²² Nin pah caá yeeni ã níjíp: “Jesús Dios ã wahni nihcan caá”, ã níjíná caá. Ded “Jesús Dios wëúh nihcan caá”, níj naóhni Jesucristodih, jwí íp Diosdihbut en jëihni caá. ²³ “Dios wëúh Jesús nihcan caá”, níjíná jwí íp Diosjeéh ã túi jumcan caá. Obohjeéhtih, “Jesús Dios wëúh caá”, níjínáboó jwí ípjeéh ã túi jumna caá.

²⁴ Yeéb Jesúsdih jwíih jepahnit, ded pah ã jummat doonádih ñi joyóp jí. Páant ñi joyátjidih ñi túi náhni-naá. Pánih náhnit, Jesúsdih, ã ípdihbut ñi túi pej jumbipna caá. ²⁵ Nin pah Jesús jwiít áihwãdih ã níj naáwáp jí: “Yeéb wãjeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá”, ã níjíp jí.

²⁶ Yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojat pínah níjíná, wã naóh daácna caá. ²⁷ Jesucristo yeebdíh Túini Espiritudih át wëhup taga. Níjeéh jumnit, yeebdíh ã túi bohéna caá. Yoobópdih bohéna, yeeatdih ã naóhcan caá. Páant ã bohénachah, bíih bohénidih ñi náahcan caá. Pánihna, ã bohéatdih jói cádahcan, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumú.

²⁸ Páant tigaá, wehá, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumú. Pánih jumnit, ã jwëub dei jëúwúchah, úmcan, ñi tíccan níit. ²⁹ Jesucristo túini ã jummatdih yeéb ñi jéihna caá. Pánih jéihnit, nihat túi chãjnit Dios weh í jummatdihbut ñi jéihna caá.

Dios weh jwí jummat

³ Jwiítidih bainí oican, “Yeébboó wã weh caá”, Dios ã níjíná caá. Á oinit jumna, jwiít ã weh caá. Pánihna, yéej chãjnitboó Diosdih jéihcan, jwiít ã wehdihbut í jéihcan caá. ^{‡2} Wã oinitá, bæw Dios weh jwí jumna caá. Obohjeéhtih, ded pah jwí jummat pínahdih jwí túi jéih jwëhcan caá. Jesucristo ã jígohochah, caandíh ennit, ded pah ã jummatdih jwí túi jéihbipna caá. Pánih jéihnit, caán ã jummat pah muntih, jwiítbut jwí jummat pínahdih jwí jéihna caá. ³ Det Jesucristo ã jwëub dei jëúwát pínahdih páanitboó yéej chãj cádahnit, ã túi chãjat pah muntih í túut næmná caá.

⁴ Nihat yéej chãjnit Dios ã wëtatdih yap yohnit caá. Dedé yéej chãjat Dios ã wëtatdih yap yohat ã jumna caá. ⁵ Cáacwã í yéej chãjatdih yohni pínah Cristo ã cáac jummatdih ñi jéihna caá. Caánboodíh yéejat wihcan caá. ^{†16} Ded Cristo bíicdih jumni páantjeh ã yéej chãjca bojo naáh. Obohjeéhtih, ded yéej chãj cádahcan, Cristodih jéihcan, áih nihcan caá. ⁷ Wã oinitá, yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojoó. Nihat túi chãjnit Jesucristo yoobópdih ã jummat pah muntih, queébut yoobópdih í jumna caá. ⁸ Obohjeéhtih, yéej chãjnitboó nemépwã í maáih ã jumna caá. Nemépwã í maáh bácah, bíihmahjeh yeejép chãjni caá. Páant ã chãjatdih yoh beedáni pínah Dios wëúh nin baácboó át cáac jumup tají. ^{‡‡}

⁹ Det Dios weh jumna, jwí íp Dios ã jenah joyát pah queétdihbut át jenah joyát túutup taga. Pánih jenah joinít, ã wëpat íjeéh ã jumuchah, páantjeh í yéej chãjcan níit. ¹⁰ Nin pah Dios weh, nemépwã í maáh wehbut í jummatdih ñi jéihbipna caá: Túi chãjcanit, í déewãdih oicannit Dios weh nihcan caá. Nemépwã í maáh weh í jumna caá.

Jesúhwã í míic oyat

¹¹ Yeéb Jesucristodih jwíih jepahnit, “Míic oyat caá náahap”, jwí níj bohéatdih ñi joyóp jí. ^{††12} Caín ã jummatji pah ñi jumca bojoó. Caán nemépwã í maáih jumna, ã úddih át mao yohop wëp jí. ¿Dépanih tigaá ã úddih át mao yohji? ñi jenah joyóchah. Caandíh yeebdíh wã naóhhipna caá. Caín yéej chãjni jumna, ã úddboó túi chãjni ã jummatdih íjnit, caandíh át mao yohop wëp jí. ^{‡‡}

¹³ Páant tigaá yéej chãjnitboó yeebdíh í eníhcan caá. Pánihna, í en jëihñuchah, “¿Dépanih tigaá weemdíh í en jëih?” ñi níj jenah joicá bojoó. ¹⁴ Yeejép chãjnit, iiguípna bejnit pínah jwí jumup yeh jí. Obohjeéhtih, bæw jeáboó bejnit pínah jumna, túiniboodíh túut næmná caá jwí chãjap. Jesúhwãdih oina, jwiítidih ã túut næmátidih jwí jéihna caá. Ded cáacwãdih oicanni iiguípna bejni pínah ã jumna caá. ^{‡15} Ded ã déedih eníhcan, mao yohíhat jenah joyát caá caandíh ã jumup. Pánih jumna, Dios ã enechah, cáacdi h mao yohni bíic yoobó ã jumna caá. “Ded mao yohni Diosjeéh páantjeh ã jumcan níit”, ñi níj jéihna caá. ¹⁶ Ded

† 2:15 Stg 1.27 †† 2:20 1Co 2.10-16

‡ 3:1 Jn 1.12 †† 3:5 Jn 1.29 †† 3:8 He 2.14-15 ††† 3:11 Jn 13.34; 15.12 ††† 3:12 Gn 4.8 § 3:14 Jn 5.24

pah oyat ã jumatdih nin pah jwí jéihna caá: Jwiít dih búdí oina, Diosjeéh páantjeh jwí jumat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih ã wun wühp jí. Páant ã wun wühat dih náhnit, “Caán oyat yoobát caá”, jwí nií jéihna caá. Pánihna, jwiítbüt wunna yuhna, jwí déewá dih túi oinit, teo wáacat caá náahap. ¹⁷ Dawá bií dée bíbohni, ã dée panihni moh yéejnidih enna yuhna, caandíh jígah en teo wáaccan, Diosdih ã oican caá. ¹⁸ Pánihna, wá weh panihnitá, “Bitadiah wá oina caá”, niijná, jacjeh pohba niijcát caá náahap.

Éumcanjeh, Diosjeéh jwí jumat

¹⁹ Cáacwá dih túi oina, Dioíhwá jwí jumatdih jwí jéihna caá. Pánihna, ã peéh chājat pínahdih éumcanjeh, ájeéh jwí túi jumna caá. ²⁰ “Yéejat jíib weemdíh ã jumna nacaá”, jwí nií jenah joyóchah yuhna, Dios nihadidih jéihni jumna, jwí jenah joyátdihbüt ã túi jéihna caá. Pánih jéihna, áihwá jwí jumatdih jwí túi jenah joyát pínah niijná, jwiít dih ã teo wáac bipna caá. ²¹ Wá oinitá, “Dios wá yéejatdih át yoh tagaá”, nií jenah joinít, éumcanjeh, Diosjeéh jwí túi jumna caá. ²² Pánih jumnit, Dios ã wutatdih jepahna, ã weñat pínahdih jwí chājachah, caandíh dedé jwí úbát dih jwiít dih ã wühbipna caá. ²³ Nin pah jwiít dih ã wutna caá: “Wá wüüh Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwá dihbüt ñi oyoó”, át niijíp wut jí. ²⁴ Dios ã wutatdih túi jepahnitboó ájeéh í túi jumna caá. Dios íjeéh büt ã túi jumna caá. “¿Dios wájeéh ã jum niít?” jwí nií jéihichah, Dios jwiít dih ã wühni Túini Espiritu “Jújuh, Dios majeéh ã jumna caá”, ã nií jéihyana caá.

Cristodih eníhcannitdih ded pah jwí jéihyat

4 Wá oinitá, “Túini Espiritu weemdíh nin pah ã nií naáwát túetna caá”, nií yeenit, dawá í jumna caá. Pánihna, Dios ã naáwát túetni ã jumatdih jéihyat túet niijná, ded pah ã naáwát dih ñi túi joyoó. Dios naáwát bíic yoobó ã naóhcah, ñi joyáh bojoó. ² Yoobópdih Túini Espiritu ã naáwát túetni nin pah ã nií naóhbipna caá: “Jesucristo jwiít panihni cáac jumna yuhna, Diosjeh át jumhp wut jí”, ã niijbípna caá. Páant niijní Dios ã wahní ã jumna caá. ³ Obohjeéhtih, nemépwá í maáh ã wahniboó, “Jesús Dios nihcan caá”, ã niijbípna caá. Páant niijní Dios ã wahní nihcan, Cristodih en jéihniíh caá. Cristodih en jéihniíhwá dawá í jumat pínah doonádih ñítat joi tágaá. Bwú nin baácboó dawá í jumna caá. †

⁴ Obohjeéhtih, yeébbó, wá oinitá, Dioíhwá ñi jumchah, Túini Espiritu ñijeéh ã jumna caá. Jesús dih jepahcannit, nemépwá í maáh ã wēpat chah, Túini Espirituboó ã wēpna caá. Pánihna, yeebdíh í yee naáwáchah yuhna, caán ã wēpatjéh queétdih yap yohnit ñi jumna caá. ⁵ Queétdibó Dioíhwá nihcah, í bohéatbüt Dioíh nihcan caá. Bitá Dioíh nihcannit, í bohéatdih í túi wēi joiná caá. ⁶ Obohjeéhtih, Dioíhwá jumna, ã naáwát dih jwí bohénachah, áihwáboó jwiít-

dih í túi wēi joiná caá. Diosdih jéihcannitboó, jwí naáwáchah, í joíhcan caá. Pánihna, Dios naáwát dih ded yoobópdih bohéni, ded yee bohéni ã jumatdih ñi jéihbipna caá. ††

Dios oini caá

⁷ Wá oinitá, oyat wēpat Dios jwiít dih ã wühpchah, bita áihwá dih jwí oi jííh. Det bitadiah túi oinit Dios weh í jumna caá. Pánih jumnitjeh Diosdih jéihnit, ájeéh í túi jumna caá. ⁸ Dios oini ã jumchah, bitadiah oicannit, Diosdih jéihcan, ájeéh í jumcan caá. ⁹ Dios ã wüüh bíic jumnidih nin baácboó át wah deyanap tají, ã wēpatjéh Diosjeéh wēnit, páantjeh jwí jumat pínah niijná. Pánih chājna, ded pah ã oyatdih jwiít dih át jéihyanap tají. ¹⁰ Oyat yoobát nin pah caá ã jumhp: Diosdih jwí oyat pah nihcan, jwiít dih Diosboó ã oyat pah caá oyat yoobát ã jumhp. Jwiít dih búdí oinit, jwí yéejat jíib iiguípna bejat déejidih túi wbat túet niijná, Dios ã wüüh dih át wun wühat túetwut wut jí.

¹¹ Wá oinitá, Dios jwiít dih caan páh búdí ã oyochah, jwiítbüt túi míic oyat caá náahap. ¹² Nihat Diosdih encannit jwí jumna caá. Obohjeéhtih, jwí míic oyochah, Diosjeh jwíjeéh ã jumna caá. Páant ã jumchah, ã náah yacat pah ã oyatjéh bitadiah jwí túi teo wáacna caá. ¹³ Dios jwiít dih áih Túini Espiritudih át wühp taga. Páant jwíjeéh ã jumchah, “Dios bíic dih wá jumna caá. Wájeéh caanbút ã jumna caá”, jwí nií jéihna caá. ¹⁴ Jwí íp ã wüüh dih nin baácboó át cáac jumat túetwut tají, cáacwá dih ã túi wbat pínah niijná. Páant ã cáac jumat túetnijidih jwiítjeh jwí enep jí. Pánih ennitji, bitadiah jwí jéih naóhna caá. ¹⁵ “Jesús Dios wüüh caá”, niijníjeh Diosjeéh ã túi jumna caá. Diosbüt ájeéh ã túi jumna caá.

¹⁶ Dios jwiít dih ã oyatdih jwí jéihna caá. Pánih jéihnit, caandíh jwí túi jenah joiná caá. Dios nihat cáacwá dih búdí ã oina caá. Pánihna, ded bitadiah oini Dios bíic dih ã jumna caá. Diosbüt ájeéh ã jumna caá. ¹⁷ Pánih Dios bíic dih jumna, caandíh, bitadiahbüt jwí túi oina caá. Pánih oina, cáacwá í yéejat jíib peéh chājat yeó jáapdih éumcanjeh, jwí túi jumbipna caá. Cristo ã íp Dios bíic dih ã jumchah, jwiítbüt nin baácboó jum jwuhna, bíic yoobó caán bíic dih jwí jumna caá. Pánih jumnit, ã jwüüb dei jüwéchah, jwí éumcan niít. ¹⁸ Ded Diosdih oini ã oyatdihbüt jéihna, caandíh ã éumcan niít. Pánih túi oina, jwí oinidih jwí éumcan caá. Obohjeéhtih, bíih dih éumna, caán ã peéh chājat pínahdih jwí éum jenah joiná caá. Pánihna, jwí éumnidih jwí oican caá.

¹⁹ Dios jwiít dih ã oi waáwáchah, jwiítbüt caandíh, bitadiahbüt jwí jéih oina caá. ²⁰ Ded ã dée panihnidih eníhcan, “Weém Diosdih wá oina caá”, niijná yuhna, ã yeena caá. Bíih dih enna yuhna, ã oican, Dios ã enca naáhdih ã jéih oican caá. ²¹ Pánihna, nin pah jwiít dih Jesucristo ã nií wutwut jí: **“Ded Diosdih oina, ã dée panihnidihbüt oyat caá náahap”,** ã niijíp jí. ²²

† 3:16 Jn 15.13 †† 3:23 Jn 13.34; 15.12,17 † 4:3 Mt 7.15; 2jn 7 †† 4:5 Jn 15.19

†† 4:6 Jn 8.47 ††† 4:9 Jn 3.16 ††† 4:12 Jn 1.18 § 4:13 Ro 8.9; 1jn 3.24 §† 4:14 Jn 3.17 §†† 4:21 Mt 5.44-45; Mr 12.29-31

Dios weh yéejatdih ĩ yap yohat

5 Det Jesúsdiĥ “Dios ā wahnĭ Cristo caá”, niijnít, Dios weh ĩ ĵumna caá. Det ĵwĭ ĩp Diosdiĥ túi oinit, ā wehdihbüt ĩ oina caá. ² Diosdiĥ oina, ā wĕtatdiĥ jepahnit, ā wehdihbüt ĵwĭ oyat yoobópdih ā ĵumatdiĥ ĵwĭ jéihna caá. ³ Ā wĕtatdiĥ jepahnajeh, Diosdiĥ ĵwĭ túi oina caá. [†] Caandíĥ oina, ĵwiítđih ā wĕtat wái náah ĵumni nihcan caá. ^{††} Det Dios weh ĵumna, yéej chĕjatdiĥ ĩ jéih yap yohna caá. Jesucristo ā wĕpatdiĥ túi jenah joiná, Diosdiĥ jéihcannit ĩ jenah joyát pah, ĵwĭ jenah joicán niit. ⁵ “Jesús Dios wĕúĥ caá”, niĭj jenah joiníjeh yéejatdiĥ náahcan, ā yap yohna caá.

Dios wĕúĥ ded pah ā ĵumat

⁶ Jesucristo nin baácboó āt cáac ĵumĕp tajĭ. Ā tewat pínah jĕtih, Juan Daabánidiĥ ā daabáát túĕtĕp ĩ. Túĕtimah, cruzboó wĕn wĕhna, áih meépdih ā yohop ĩ. Pánihna, mahĭĭĥ ā daabáátđih, cruzboó áih meép ā yohatdiĥbüt náhninit, Dios wĕúĥ ā ĵumatdiĥ ĵwĭ jéihna caá. Túini Espírĭtubüt “Nin Dios wĕúĥ tigaá”, ĵwiítđih ā niĭj jéihyana caá. Caán Túini Espírĭtu yeecan, yoobópdih naóhni caá. ⁷ Pánihna, Jesús Dios wĕúĥ ā ĵumatdiĥ nit biíc peihcannit jéihyanit ĩ ĵumna caá: Túini Espírĭtu ĵwiítđih ā jéihyanachah, mahĭĭĥ ā daabáátđidiĥ, áih meép ā yohatdiĥbüt jenah joinít, Jesús Dios wĕúĥ ā ĵumatdiĥ ĵwĭ jéihna caá. ⁹ Cáacwĕjeh ĩ naáwáchah joiná, “Caán yoobópdih tigaá”, ĵwĭ niijná caá. Páant niijnítđih ĵwĭ joiná yĕhna, ĵwĭ ĩp ā wĕúĥdiĥ naóhna, cáacwĕ ĩ naáwát chah ā ĵumĕchah, caánboodíĥ túi joyát caá náahap. ^{†††} Dios wĕúĥdiĥ ded túi jenah joiní “Jesús Dios wĕúĥ ā ĵumat dooná yoobópdih tigaá”, ā niĭj jéihna caá. Obohjeéhtih, Dios ded pah ā wĕúĥdiĥ ā naáwátđih joyáh bojni “Dios yeeni caá”, ā niijná caá. ^{††††} Nin pah Dios ĵwiítđih ā niĭj jéihyana caá: “Wĕ wĕúĥdiĥ túi jenah joinít, páantjeh wĕjeéĥ ĩ ĵumbipna caá”, ā niĭjĭp ĩ. ^{†††††} Dios wĕúĥ Jesúsdiĥ ded túi jenah

† 5:3 Jn 14.15; 2Jn 6 †† 5:3 Dt 30.11; Mt 11.30 † 5:9 Jn 5.32-37; 8.18

joiní, Diosjeéĥ páantjeh ā ĵumna caá. Obohjeéhtih, ded Jesúsdiĥ jepahcanni, Diosjeéĥ ā ĵumcan niit. ^{††}

Juan ā pée naáwát

¹³ Yeéb Dios wĕúĥdiĥ túi jenah joinítđih naóĥ daácna caá wĕ chĕjap, páantjeh Diosjeéĥ ĩ ĵumat pínahdiĥ ĩ jéihyat pínah niijná. ^{††}

¹⁴ Dios ā náahat pah caandíĥ ĵwĭ wĕúbúchah, ĵwiítđih ā joyátđih ĵwĭ túi jéihna caá. Pánih jéihna, wĕumcanjeh caandíĥ ĵwĭ wĕúbhna caá. ¹⁵ Páant ā joyátđih jéihna, “Wĕ wĕúbátđih āt wĕĥ tagaá”, ĵwĭ niĭj jéihna caá. ^{†††}

¹⁶ Yeéb ĩi dée panihni ā yéej chĕjachah ennit, Diosdiĥ ĩi wĕúbú, ā yéejat ĭiib caandíĥ ĭiguípna ā wahcat pínah niijná. Páant ĩi wĕúbúchah, Dios caandíĥ ā túĕt nĕumbípna caá, ájeéĥ páantjeh ā ĵumat pínah niijná. Obohjeéhtih, ded Cristodiĥ páantjeh náahcan, yap yohnit, áihwĕdiĥbüt eníhcan, ĭiguípna ā bejbipna caá. Pánihniiboodíĥ ĩi wĕúbát pínahdiĥ wĕ wĕtcan caá. Nihat yéej chĕjat Diosdiĥ yap yohat míic caá. Obohjeéhtih, biĭĥ yéej chĕjat ĭiguípna ā bejat túĕtcan caá. Pánih chĕjnitđih caá wĕúbát náahap, ĩ túĕt nĕumát pínah niijná.

¹⁸ Dios wĕúĥ Jesús áihwĕdiĥ ā túi en daoná caá, nemépwĕ ĩ maáh queéđđih ā yéejacat pínah niijná. Pánihna, “Dios weh páantjeh ĩ yéej chĕjcan caá”, ĵwĭ niĭj jéihna caá. ¹⁹ “Ķwiítboó Dioíhwĕ ĵwĭ ĵumna caá. Obohjeéhtih, nihat Diosdiĥ náahcannitđih Satanás caá ā wĕtĕp”, ĵwĭ niĭj jéihna caá. ²⁰ “Dios wĕúĥ nin baácboó cáac ĵumnit, Dios yoobátđih ĵwĭ jéihyat pínah niijná, ĵwiítđih ā jéihyanap ĭĭ”, ĵwĭ niĭj jéihna caá. Pánihna, Diosjeéĥ túi ĵumnit, ā wĕúĥ Jesucristojeéĥbüt ĵwĭ túi ĵumna caá. Jesucristo Dios yoobát ĵumna, páantjeh Diosjeéĥ ĵwiítđih ā túi ĵumat túĕtca caá. ^{††††††} Wĕ weh panihnitá, ĭĭni túi chĕja chaáh! Pĕpnidiĥ ĩi wĕi wĕúbhca bojóó.

Páant bóojeh tigaá wĕ naáwát.

Juan

†† 5:12 Jn 3.36 †† 5:13 Jn 20.31 ††† 5:15 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22 ††† 5:20 Jn 17.3

2 Juan

Queétdih ã túyat tútat

1 Weém Juan, Jesúhwādh waóhni, meém Dios ã ñíonihdih ma weh panihnitdihbət wã daác wahna caá. Yoobópdih yeebdíh wã oina caá. Weém biícjeh pohba nihcan, nihat túini doonádih jéihnitbət yeebdíh ã oina caá. ² Jwiít nihat caán túini doonádih jepahnit jemna, caandíh jwí túi jenah joí cádahcan níft. Pánih jemna, yeebdíh búdí jwí oina caá. ³ Dios jwí íip, Jesucristo ã wũúhbət búdí oinit, yeebdíh ã jígah en teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Míic oyat tútat

⁴ Jwí íip jwiít nihatdih ã wətat pah, Jesús ã bohéatdih biquína ma weh panihnit ã túi jepahat doonádih joinít, búdí wã wéina caá. ⁵ Némá, bæ meemdíh wã naáwát jáap wətat nihcan caá. Jesúsdih jwíh jepahnit jwí jemuchah, nin pah jwiít dih ã níj wətəp jī. *“Ñi míic oyó”,* ã niijíp jī. Pánihna, jwíjéeh jemnitdih jwí oyat dée caá. ⁶ Diosdih yoobópdih oinit, ã wətat pah jwí túi chājipna caá. Pánihna, jwíh jepahnit ñi joyátji pah bæbət nin pah yeebdíh wã wətna caá: Bitadih oinit, ñi túi teo wáaca. †

Dawá yeenit ã jumat

⁷ Páant niijná, nin pahbət yeebdíh wã naóhna caá: “Jesucristo nin baácboó ã cáac jumat dooná yoobópdih nihcan caá”, niijnít, dawá ã yee bohéna caá. Det páant

† 1:4 3Jn 3 †† 1:5 Jn 13.34; 15.12,17 † 1:6 Jn 14.15,23-24; 1Jn 5.3

yee bohénit Yeeni Yoobát, Cristodih En Jéihni pah ã jemna caá. †8 ¡Queétdih ñi túi chāja chaáh! Cristodih ñi teo wũhat jíib ñi bædcát pínah niijná, ã yee bohéatdih ñi jepahca bojoó. Yeéb yoobópdih Jesúsdih ñi pée cádahcatdih ennit, Dios yeebdíh chah túini ã chājipna caá.

⁹ Det Cristoíh bohéatdih cádahnit, “Wã jenah joyát caá chah ã túyap”, níj jenah joinít, jwí íipíhwã nihcan caá. Obohjeéhtih, det caandíh cádahcannit, Dios jwí íipjīh, ã wũúhjīhbət túi biíc dih ã jemna caá. †10 Pánihna, “Cristoíh naáwát dih jeh caá wã bohénap”, niijná yəhna, mácah bohéatdih naóhni ñi pebhna ã jəbínachah, caandíh wēi jwááhcanjeh, ñiíh məədíh ñi waadát tútca bojoó. ¹¹ Páant mácah bohéatdih naóhna, Cristoíh bohéatdih náahcan, yeejép chājni caá. Pánihna, caandíh wēi jwááhniboó yeejép chājnidih teo wáacna caá ã chājap. Páant ñi chājca bojoó.

Ñi pée naáwát

¹² Yeebdíh chah naáwíhna yəhna, caandíh wã daáquíhcan caá. Obohjeéhtih, yeéb biíc dih míic wéheat tút niijná, yeebdíh enedih wã bejíhna caá. Pánih míic wéhenit, jwiít nihat biíc dih jwí túi wēibipna caá. ††

¹³ Ninjīh bóli, ma jwan panihnih, Dios ã ñíonih, mi weh meemdíh ã túyat tútca caá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Juan

†† 1:7 Mt 7.15; 1Jn 2.18; 4.1-3 †† 1:9 1Jn 2.22-23; 4.15 ††† 1:12 3Jn 13-14

3 Juan

Gayodih ãt túyat tútat

1 Weém Juan, Jesúihwãdih waóhni, meém Gayo, búdí wã oinidih nin núodih wã daác wahna caá. †
2 Wã dée panihni, wã oini, Dios biíc dih ma túi jumatdih wã jéihna caá. Caán biíc dih ma túi jumat pah, ma túi yapat pínah, míih bácahbut ã túi jumat pínahdihbut meemdíh wã úbhna caá. **3** Biquína Jesúihwã wã pebhna júnit, ded pah ma jumat doonádih jwiít dih ã naáwáp be. “Cristo ã náahat pahjeh Gayo yoobópdih ãpí chãjna caá”, ã níj naáwáp be. Páant ã níjíchah joinit, búdí wã weñep be. †† Det wã bohénit, wã weh panihnit, Dios ã náahat pahjeh ã túi chãjat doonádih joinit, búdí wãpí wéina caá.
5 Wã chéen, wã oini, Jesúih doonádih bohé jibnitdih ma jéihca naáhwã ã jumuchah yehna, ma teo wáacachah, ã túina caá. Pánih teo wáacna, jwí Maáh Jesúsdih yoobópdih jepahni ma jumna caá. **6** Biquína queét bohé jibnit jwí pebhna júnit, jwiít Jesúihwã jwí míic wáacachah, “Gayo jwiít Jesúihwãdih ã túi oina caá”, jwiít dih ã níjíp jí. Pánihna, ma pebhna ã jwúub juibínachah, queétdih búdí ma teo wáacá, bohé péanit, ã túi jwúub jib bejat pínah níjina. Páant míic teo wáacatdih Dios áihwãdih ã náah yacna caá. **7** Queét Jesúih túini doonádih bohé jib bejna, Diosdih jéihcannitboó ã teo wáacat pínahdih ãpí náahcan caá. **8** Pánihna, jwiít Jesúihwãboó queétdih wéi jwááh nit, jwí teo wáacat dée caá. Pánih teo wáacna, queét biíc dih jwiítbut Dios yoobópdih ã naáwãtdih bitadih jwí jéihyana caá.

Diótrefes yeejép ã chãjat

9 Caanjíh moón Jesúihwãdih wã daác wahap yeh be. Obohjeéhtih, páant wã daacáchah yehna, Diótrefes wét jumni, caanjéh wutni jumíhna, weemdíh ãt jepah-

† 1:1 Hch 19.29; Ro 16.23; 1Co 1.14 †† 1:3 2Jn 4

cap wut be. **10** Pánihna, ñi pebhna wã juibínachah, ded pah ã chãjatdih yeéb Jesúihwãdih wã naóh beedábipna caá. Weemdíh yeejép ãpí naóh yacna caá. Chah yeejépbut ãpí chãjna caá. Jesúihwã áih túini doonádih naóh jibnitdih wéi jwááhcan, áih meemdíh ãpí waadát tútcan caá. Bitá caanjíh moón Jesúihwãboó bohé jibnitdih ã wéi jwááhca ennit, caánboó “Queét bohé jibnitdih ñi wéi jwááhca bojoó”, ãpí níj wutna caá. “Queétdih ñi wéi jwááhca jwí jwiít Jesúihwã jwí míic wáacapoó ñi jwúub waadca bojoó”, ãpí níjina caá.

11 Wã oini, det yeejép wã ã chãjat pah chãcanjeh, túi chãjnitboodíh ma en yacaá. Túi chãjnit Dioíhwã ã jumna caá. Obohjeéhtih, yeejép chãjnitboó Diosdih jéihcannit ã jumna caá. ‡

Demetrio ã túi chãjat

12 Demetrio wét jum niboodíh nihat cáacwã ã túi wéhena caá. Dios ã náahat pah ã túi chãjatdih enna, túini ã jumatdih ñi jéihna caá. Weembút caandíh páant tigaá wã níjíp. Páant wã níjít yoobópdih ã jumatdih ñi jéihna caá.

ã naóh péaat

13 Meemdíh chah naáwíhna yehna, caandíh wã daáquihcan caá. **14** Waícanjeh meemdíh enedih wã bejéhna caá. Caanná juibínit, meemdíh wã míic wéhebipna caá. ††

15 Dios meemdíh ã teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah níjina. Níjích jumnit jwí chéenwãbut meemdíh ã túyat tútca caá. Caanjíh moón jwí chéenwã nihat ã túyeh naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Juan

‡ 1:11 1Jn 2.29; 3.6,9-10 ‡† 1:14 2Jn 12

búdí nolihatna meĵ jwéedih moópni búdí wíjnidiĵ apí yohna caá. Pániĵat pah tigaá, queét yeejépwā Dios ā wētadīh jepahcannit, cáacwādiĵ ĩpí yeejépwā chāĵap. Nin pahbūt ĩ ĵemna caá: Dios ā beĵat túttni namá panihniĵ diĵ cúiwā ĩ beĵcat pah, Dios queétdiĵ ā bohéat túttni pah ĩ bohécan caá. Páant ĩ yee bohénachah, Dios queétdiĵ peéh chāĵnit, páantĵeh túbit dupúnapboó ā ĵemat túttniĵna caá.

¹⁴ Adán ā ĵuima Enoĵboó, † Dios naáwát diĵ naóĵ ya-paniĵi nin pah āt niĵ naóĵ yapajip taga: “Niĵat cáacwādiĵ níwat túttniĵna, ĵwí Maáh dawá áih túiniĵt ángelwā bícdiĵ ā dei ĵúóĵbiĵna caá. Pániĵ níonit, Dios diĵ náahcannitboó yeejépwā chāĵatĵi ĵiĵb ā peéh chāĵbiĵna caá. Queét yeejépwā Dios diĵ yeejépwā ĩ naáwátĵi ĵiĵbbūt ā peéh chāĵbiĵna caá”, āt niĵĵip taga. Pániĵ naóĵna, yeebdíĵ yee bohénit diĵbūt naóĵna āt chāĵĵip tagaá. ¹⁶ Queétdiĵ ded pah ā yapachah, Dios diĵ, bitadiĵbūt yeejépwā ĩpí chāĵna caá. “Yeéb túi ĵoinit ní ĵemuchah, weém wā túi jéih bohéna caá”, ĩpí niĵná yuĵ caá, bita queétdiĵ wéiniĵt, ĩ túi jepahat pínah niĵná.

Yeebdíĵ nin pah ĵemat caá náahap

¹⁷ Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, Jesús ā naáwát túttnitboó ded pah ĩ niĵ bohéatĵidiĵ ní túi náhninaá.

¹⁸ Nin pah yeebdíĵ ĩt niĵ bohénap wēt ĵi: “Péeni yeó ĵáapna Dios naáwát diĵ, áih cáacwādiĵbūt túbit de-ohnit, ĩ náahat pahĵeh cáacwā yeejépwā chāĵbiĵna caá”, ĩt niĵĵip wēt ĵi. ^{††19} Páant ĩ niĵnítĵiboó yeéb bícdiĵ ní ĵemat diĵ ĩ yéejana caá. Queét Jesús diĵ jepahcannit ĩ ĵemuchah, Túini Espiritu ĩjeéh ā wihcaĵ, ĩ weĵat pínah diĵĵeh ĩpí chāĵna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, yeó ĵáap ĵemat pah Túini Espiritu ā wēpatĵiĵ wéubhniĵt, Jesucristodiĵ chah ní túi jenah joyoó. ²¹ Pániĵ chāĵnit, yeebdíĵ búdí ā oyat diĵ náhniniĵt, ā oyat chah jéihyat túttniĵna, ā náahat pah ní túi chāĵaa. Pániĵna, ĵwí Maáh Jesucristo yeebdíĵ búdí oi teo wáacniĵt, páantĵeh ájeéh ā ĵemat túttniĵt pínah diĵ ní wéi páñaá.

²² Biquína Jesucristodiĵ tac yoób túi jenah ĵoinit diĵ ní ĵiĵĵah en teo wáacá, Jesús diĵ yoobó diĵ ĩ jepahat pínah niĵná. ²³ Bitaboó yee bohéat diĵ jepahat ĵwíhniĵt diĵ Jesús diĵ túiniĵt doonádiĵ ní wēp naáwá, caandíĵ jepahniĵt, ĵiĵpna ĩ beĵcat pínah niĵná. Bitaboó yee bohéniĵt yeejépwā chāĵat pahĵeh muntih chāĵnit diĵ ní ĵiĵĵah en teo wáacá. Obohjeéhtih, pániĵ teo wáacat pónih, ĵiĵ túi chāĵa chaáh! ĩ yéej chāĵat pah muntih yeebbūt bícdiĵ yoobó ní chāĵcat túttniĵna. ĩ yéej chāĵat diĵ búdí ĵiĵ enat caá náahap.

Dios diĵ ā pée wéi naáwát

²⁴ ĵwí Maáh Jesucristodiĵ wun wéhat túttniĵt, ĵwiĵt ĵiĵpna beĵnitĵidiĵ Dios āt túi wéap taga. Pániĵ túi wéniĵ ĵemna, yeebdíĵ ā jéih wapna caá, caandíĵ ní cádahcat pínah niĵná. Pániĵ wapna, chah Maáh ĵemniĵt, ā peĵĵboó yeebdíĵ ā níĵhat túttniĵt, yéejat wihcannit ĵemna, búdí ní wéi biĵna caá. † Caanjéh Dios ā ĵemuchah, caandíĵ wéi naóĵniĵt, “Meém chah túini, niĵat diĵ Maáh ĵemna, chah wépni, niĵat diĵ jéihniĵt ma ĵemna caá”, ĵwí niĵ ĵiĵiĵ. Caán bíh mahĵeh ĵemni, bēbūt ĵemni, páantĵeh ā ĵembipna caá. Páant ā ĵemuchah, niĵat cáacwā caandíĵ búdí ĩ wéi naáwá naáh. Páant tíi ā ĵemuchah.

Páant bóoĵeh tigaá wā naáwát.

Judas

† 1:14-15 Gn 5.18,21-24 †† 1:18 2Ti 3.1-5; 2P 3.3

‡ 1:24-25 2P 3.14

Apocalipsis

Dios Juandih ã daacát tútat

1 Weém, Juan, Jesucristo weemdih ã jéihyaatjidih nin núodih wã daác wahna caá. Jwí ípboó caandih ã naáwát tútuchah, Jesucristoboó, weemdih naáwát náahna, áih ángeldih át wahap be, áihwã jwí jéihyat pínah niijná. Bahnijeh jêdhna caá, páant ã yapat pínah. ²Weém nihat wã enatji, jwí íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwúub naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daác wahna caá.

³Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã jêdhuchah, det nin núodih ennit, bita í en naáwáchah joinítbut, wã naáwátdih túi jepahnit, túi wéinit í jumbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúhwãdih Juan ã daác wahat

⁴Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jəmni siete tútchidih moón, Jesúhwãdih wã daác wahna caá. Dios yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Caán jon játih jəmni, bæubut jəmni, túttimah, ã jwúub jéóhbpna caá. [†]Caán ã chúudup pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjĩh yeebdih ã teo wáaca naáh. ^{††}Jesucristo ã oyatjĩhbut ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Dios ded pah ã jumatdih, cáacwãdih ã náah yacatdihbut yoobópdih naóhni caá. [‡]Á wənat túttimah, waóh boo pəd jéóhni ã jwúub wəncan niít, páant muntih. ^{‡‡}Pánihna, nin baácboó jəmni maáta í chah Maáh caá. ^{‡‡‡}Jwiítidih oina, áih meépdih yohnit, jwí yéejat jíib peéh chájat déejidih át yohop tají. ⁶Pánih yohnit, jwiítidih áihwã chájna, caandih úbhni, wéi naóhni pínahdihbut át chájap wət jí, ã ípdih jwí teo wəhat pínah niijná. ^{‡‡‡}Pánihna, “Chah wəpni, nihat jwí Maáh ma jəmna caá”, Jesucristodih páantjeh jwí niij wéi naóh jíih. Páant tíí ã jəm nah.

⁷Jáaj! Cristo mah tólihjíh ã jwúub dei jéóhbpna caá. ^{‡‡‡}Páant ã jwúub dei jéúwúchah, nihat cáacwã í enbipna caá. Caandih péoh dodh mao yohnitji, jwáagnitjibut í enbipna caá. Á jwúub dei jéúwúchah, nihat nin baácđih moón í yéej chájatjidih jéihnit, búdí í jéibípna caá. ⁵Páant ã yapbipna caá. Páant tíí ã jəm nah.

⁸Jwí Maáh Dios, chah wəpni, nin pah ã niijná caá: “Weém bíihmah jəmni caá. Nihat wã chájnidih Maáh jəmna, caandih wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Jon játih wáat jəmup jí. Bæubut wã jəm-

na caá. Túttimah, wã jwúub jéóhbpna caá”, ã niijná caá. ^{5†}

Jesucristodih Juan ã enat

⁹Weém, Juan, Jesúih jəmna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembút Jesúih túini doonádih wã naáwát jíib yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdihbut í yéej chájachah yəhna, Jesús ã teo wáacatjĩh caandih wã cádahcan caá. Caán Jesús jwiít nihat jwí Maáh ã jəmna caá. Dios naáwátdih Jesucristo ã naóh yapaatjidih wã bohéat jíib Patmos wüt jəmni quewaboó í yohni wã jəmna caá. ¹⁰Ninjĩh jəmna, bíic chooát yeó jáapđih Túini Espiritu ã wəpat weemdih búdí ã jəmchah, űoni pah wã jəmup be. Páant oo jumat panihatdih wã enat pónih, wã táahmant Jesucristo wəpép áí wəhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo áí yáanap be. ¹¹Nin pah weemdih áí niijp be: *“Bæu ma enat pínahdih ma daacá. Pánih daác péanit, Asia baácboó jəmni siete tútchinadih moón wíhwãdih ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tútchidih moondih yəh bæu ma daác wahaá”*, ã niijp be.

¹²Páant ã niijchah joinít, weemdih wəhenidih enat tútat niijná, wã tac púud ñəhup be. Pánih tac púud ñəhni, orojíh í chájniji siete jíí cáagat nahnjih í jíí cáagni páhanadih wã enep be. ¹³Caan náhna cátił ñəhni cáac pah jígohni Jesucristodih wã enep be. Áih jíitcha páha bíic yoobó bæug ñájni yégueh chóodih ã dəwúp be. Orojíh í chájniji tópdih jéóh póomp yoób jui wái chéoni ã jəmup be. ^{5†14}Áih waó yoóc túi baabni ã jəmup be. Áih quíbnabut tæu óopat tópnah pah ã iiguíp be. ^{5†15}Áih jíitchanabut túi itini quenalih naa pánih yeh iigni ã jəmup be. Á wéheat búdí dóo yáaat pah ã yáanap be. ^{5†16}Áih jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwãdih ã bíbohup be. Íibat naá chénaboó jaco jəmni eeép naadíh ã chác tewep be. Yeó iigát pah áih móot ã yeh iiguíp be.

¹⁷Caandih ennit, áih jíitcha pebh wənni pah wã bæugúp be. Páant wã bæugúchah ennit, caán áih jéihyepmant bóo téihyajĩh weemdih teo jáhanit, nin pah ã niijp be: *“Ma űmca bojóo. Weém bíihmah jəmni caá. Nihat wã chájnidih Maáh jəmna, caandih wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. 5†18 Weém báadhniheh caá. Wənni wáih jəmup yəh jí. Jwúub boo pəd jéóhni wã jwúub wəncan niít, páant muntih. Jwúub booni jəmna, cáacwãdihbut wã jéih*

† 1:4 Ex 3.14†† 1:4 Is 11.2; Ap 4.5‡ 1:5 Is 55.4†† 1:5 Hch 26.23; Col 1.18‡‡ 1:5 Sal 89.27‡‡‡ 1:6 Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6‡‡‡ 1:7 Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17§ 1:7 Zac 12.10; Jn 19.34,37

5† 1:8 Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.135†† 1:13 Dn 7.13; 10.55† 1:14 Dn 7.95†† 1:15 Ez 1.24; 43.2; Dn 10.65† 1:17 Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

jwúub boot túutna caá. Cáacwā iiguípna ĩ bejat déedih weemjéh túi ubni caá. 19 Búutéh ma enatjidih ma daacá. Búu ded pah ā jumatdih, túttimah ded pah ā yapat pínahdihbút ma daacá. 20 Nin siete cúiwā wā jéihyepmant bóo téihyamant wā bíbohndih ma túi beh joicáh, búu meemdíh wā naóhbipna caá. Orojĭh ĩ chājniji siete jĭi cáagat nahnajih ĩ jĭi cáagni páhanadibút wā naóhbipna caá. Caán siete cúiwā siete tútchinadih moón wíihwā ĩ maáta panihni ĩ jəmna caá. Queét wā naáwátđih naóh yapanit ĩ jəmna caá. Orojĭh ĩ chājniji siete jĭi cáagat nahnajih ĩ jĭi cáagni páhana siete tútchinadih moón wíihwā ĩ jəmna caá. Queét wā naáwátđih joinít ĩ jəmna caá”, Jesucristo ā niijíp be.

Éfeso tútchidih moón Jesúihwāđih ā daác wahat túutat

2 Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā *jwúub* niij naáwáp be, páant muntih: “Éfeso tútchidih moón wíihwā, queéđih waóhndihbút nin pah ma niij daác wahaá:

‘Wā jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwāđih bíbohni caá wā jəmup. Orojĭh ĩ chājniji siete jĭi cáagat nahnajih ĩ jĭi cáagni páhana cātĭh jibni caá, ded pah ā iigát jumatdih jéihyat túut niijná. Pánih chājna, yeéb wíihwāđih en bejna caá wā chājap. Pánih en bejna, yeebđĭh nin pah wā niij naóhna caá: 2 Nihat ĩi chājatđih wā jéih beedána caá. Wíih túini doonáđih bitadih ĩi naáwátđih, weemdíh ĩi túi jenah joí cádahcatdihbút wā túi jéihna caá. Yeejép chājnitđih ĩi iátđihbút wā jéihna caá. “Jesúih túini doonáđih naáwát náahna, jwiít ā wahnit caá”, bita ĩ niijchah yəhna, queéđih joinít, yee naóhniit ĩ jumatdih ĩi jéihyep be. 3 Wíih túini doonáđih ĩi naáwát jĭib yeéb Éfeso tútchidih moón yeejép yapna yəhna, queét yeenitboodĭh ĩi yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdíh ĩi cádahcan caá. Páant ĩi chājachah ennit, yeebđĭh wā wěina caá.

4 ‘Obohjeéhtih túiniit ĩi jəmupchah yəhna, nin pah weemdíh ĩi yap yohna caá. Weemdíh ĩi jwiíh túi oyatji pah búu bíic yoobó ĩi oican caá. ĩi jwiíh túi míic oyatji pahbút búu bíic yoobó ĩi míic oican caá. 5 Pánihna, jwiíh oina, ded pah ĩi chājatjidih náhnit, ĩi jwúub túut nəmú. ĩi yéej chājatđih náhni dahwanit, ĩi cádahaá. Pánih cádahnit, wíih túini doonáđih jwiíh jepahnit, ĩi túi oyatji pah bíic yoobó ĩi jwúub oyoó. Obohjeéhtih, ĩi yéej chājatđih ĩi cádahcah, ĩi h jĭiát panihni wā jwejnijidih waicanjeh jwúub dúuc wáyadĭh wā bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah wā niij naóhna caá: Yeéb Éfeso tútchidih moón ĩi jwiíh oyatjidih cádahnit, weemdíh cádahna caá ĩi chājap. Páant ĩi yéejatđih ĩi cádahcat jĭib, páant bóojeh, ĩi búudbĭpna caá. 6 Obohjeéhtih, weemdíh ĩi túi oican yəhna, nindih ĩi túi chājna caá: Nicolaítas wūt jəmniit ĩi yéej chājatđih ĩi en iiná caá. Weembút ĩi yéej chājatđih wā en iiná caá.

7 ‘Det molít jəmna, Túini Espiritu wíihwāđih ā naáwáchah, ĩi joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitđih wā ĩip ā jəmupboó jəmni nah que-

hedih wā jeémát túutbipna caá. † Caan náh quehedih jeémprnitboó ĩ jwúub wəncan niít, ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijíp be.

Esmirna tútchidih moón Jesúihwāđih ā daác wahat túutat

8 Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā *jwúub* niij naáwáp be: “Esmirna tútchidih moón wíihwā, queéđih waóhndihbút nin pah ma niij daác wahaá: *‘Weém bíihmah jəmni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jəmna, caandĭh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá. †† Wənni wáih jəmup yəh jĭ. Jwúub boo pəd jěóhni wā jwúub wəncan niít, páant muntih. Pánih jəmna, yeebđĭh nin pah wā niij naóhna caá: 9 Wíihwā ĩi jumat jĭib, yeejép ĩi yapatjidih wā jéihna caá. Moh yéejnit ĩi jumatdihbút wā jéihna caá. Pánih jəmna yəhna, Dios ā wəpatdih bíbohniit, yeéb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó “Jwiít judíowā Diosdih jwĭ túi jepahna caá”, niijná yəhna, yeebđĭh yeejép ĩi yee naáwátjidihbút wā jéihna caá. Queét Dioíhwā nihcan, nemépíhwā caá. 10 Búu yeéb chah yeejép ĩi yapat pínahdihbút ĩi úmca bojoó. ĩi joyoó. Nemép biquína ĩi jéeh jəmniitđih nemat múbboó ā nemat túutbipna caá, weemdíh ĩi cádahat pínah niijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ĩi yapbipna caá. Páant yeejép ĩi chājachah, ĩi mao yohochah yəhna, weemdíh ĩi cádahca bojoó. Yeéb weemdíh ĩi cádahcat jĭib, yeebđĭh wā pehbboó páantjeh wā jumat túutbipna caá.*

11 ‘Det molít jəmna, wíihwāđih Túini Espiritu ā naáwáchah, ĩi joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannit ĩi wənat túttimah, iiguípna bejcan, wā pehbboó páantjeh ĩi jumbipna caá, † ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijíp be.

Pérgamo tútchidih moón Jesúihwāđih ā daác wahat túutat

12 Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā *jwúub* niij naáwáp be: “Pérgamo tútchidih moón wíihwā, queéđih waóhndihbút nin pah ma niij daác wahaá: *‘Weém íbat naá chénaaboó jaco jəmni eeép naadĭh bíbohni wā jəmna caá. Pánih jəmna, yeebđĭh nin pah wā niij naóhna caá: 13 Yeéb ĩi chājatđih, ĩi h tútchidih moón ĩi chājatdihbút wā jéihna caá. Caanjĭh moón ĩi maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahnit, Antipas wūt jəmni wíih doonáđih túi naóhnijidih ĩi mao yohop be. Caandĭh páant ĩi mao yohochah enna yəhna, weemdíh ĩi túi jenah joí cádahcap be.*

14 ‘Obohjeéhtih, pánih túi jenah joí cádahcan yəhna, bainí weemdíh ĩi yap yohop be. Biquína ĩi jéeh moón, Balaam wūt jəmni ĩi bohéatđih ĩi joiná caá. Jon játĭh Balaam Balac wūt jəmni maáhjidih nin pah át niij bohénap wət jĭ: “Judíowāđih ma yéejaat pínah niijná, nin pah ma chājaá: ‘Dios caá’, wěi niijnít, ĩi

† 2:7 Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2 †† 2:8 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13 ‡ 2:11 Ap 20.14; 21.8

wǎhni jeémátdih queétdih ma jeémát túttú. Í weha mána nihcannitjǐh queétdih yeejép ma chǎjat túttú, áť niij bohénap wǎt jǐ. Jon jǎtǐh judíowǎ caandih joinít, ĩ yéej chǎjatjǐ pah bíic yoobó mǎn tǐgǎá bǎx biquína ñijeéh jumnitbǔť ĩ yéej chǎjna caá.

¹⁵ Queét ĩ chǎjat pah bita ñijeéh moón Nicolaítas wǔť jumnit yeejép ĩ chǎjat túttatboodíhbǔť ĩ jepahna caá. ¹⁶ Páant ñi yéej chǎjatdih ñi cádahaa. Ñi cádahcah, wǎcanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chǎjnitdih wǎ chǎác teoni líbat naajǐh wǎ peéh chǎjbipna caá.

¹⁷ ‘ĭDet molít jumna, Túini Espírĭtu wíihwǎdih ā naáwáchah, ĩ joyoó naáh! Det weemdíh tǐi jenah joí cádahcannitdih jeámant jumni maná wǔť jumni jeémátdih wǎ wǎhbiipna caá. †† Baabní jeé naanádihbǔť queétdih wǎ wǎhbiipna caá. Caán jeé naanádih ĩih jǎap wǔť wǎ daácní ā jumbiipna caá. ‡ Bita caán wǔťdih ĩ jéihcan níť. Caán jeé naadíh ũbnijeh áih wǔťdih ā jéihbiipna caá,’

ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijp be.

Tiatira túťchidih moón Jesúihwǎdih ā daác wahat túttat

¹⁸ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwǎwǎb niij naáwǎp be: “Tiatira túťchidih moón wíihwǎ, queétdih waóhndihbǔť nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém Dios wǔúh caá. Quíib tǎx ōpát tǓpna panih iigní, jítcha tǐi itíni quenalih naa pánih yeh iigní wǎ jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wǎ niij naóhna caá: ¹⁹ Ñi túi chǎjatdih wǎ jéihna caá. Weemdíh bitadihbǔť ñi oyatdih wǎ túi jéihna caá. Weemdíh ñi túi jenah joyátdihbǔť wǎ jéihna caá. Bitadih ñi teo wáacatdihbǔť wǎ jéihna caá. Yeejép yapna yǎhna, weemdíh ñi cádahcatdihbǔť wǎ jéihna caá. Jwíih tútt nǎumnit, ñi túi jepahat chah bǎx ñi túi chǎjatdihbǔť wǎ jéihna caá.

²⁰ ‘Obohjeéhtih, pánih túi chǎjnit jumna yǎhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wǔť jumnih, †† “Dios naáwátdih naóh yapanah caá”, niij yeenih mi jumǎchah yǎhna, mi naáwáchah joiná, caántdih bíaboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, ĩ weha mána nihcannitjǐh wíihwǎdih yeejép mi chǎjat túttna caá. “Jwíih dios caá”, ĩ niij wǐi wǎhni jeémátdih queétdih mi jeémát túttna caá. ²¹ Mi yéejatdih mi cádahat pínahdih maatápdih wǎ páñachah yǎhna, páant yeejép chǎjatdih mi cádahíhcan caá. ²² Páant mi cádahíhcat jíib caántdih wǎ túbǔp chǎwǎbipna caá. Mijeéh yeejép chǎjnitdihbǔť wǎ túbǔp chǎwǎbipna caá. ĩ yeejép chǎjatdih tútt nǎumcán, queétdih chah wǎ peéh chǎjbipna caá. ²³ Mi naáwátdih ĩ jepahat peéh, mi weh panihnitdih wǎ mao yohbiipna caá. Páant wǎ peéh chǎjatdih ennit, jéih beedáni wǎ jumatdih nihah wíihwǎ ĩ jéihbiipna caá. Ded pah ĩ jenah joyátdihbǔť wǎ túi jéihna caá. †† Pánihna, det yéej chǎjnitdih ĩ yéej chǎ-

jat jíib wǎ peéh chǎjbipna caá. Det túi chǎjnitboodíh ĩ túi chǎjat jíibbǔť wǎ túi chǎjbipna caá. †††

²⁴ ‘Obohjeéhtih, biquína yeébbó caánt yeejép wili mi bohéatdih ñi náahcap be. Satanás ā bohéatdihbǔť ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeébbódih chah wǎ jwǎwǎb wǎtcan níť. ²⁵ Nindihjeh yeebdíh wǎ jwǎwǎb chǎjat túttbipna caá: Ñi pebhboó wǎ jwǎwǎb dei juibíat pínahdih páinit, wǎ bohéatdih ñi cádahca bojoó. ²⁶ Det yéejatdih yap yohnit, wǎ wǎtatdih jepah cádahcannitdih maáta wǎ waadábipna caá. Wǎ íip weemdíh maáh ā waadát pah, yeebdíhbǔť maáta wǎ waadábipna caá. Pánih maáta jumna, nihah baácdih moondíh ñi wǐp wǎtbiipna caá, Dios ā weñat pínahdih ĩ túi chǎjat pínah niijná. ĩ jepahcah, búdí ñi peéh chǎjachah, queét ĩ búdáh bejbipna caá. †††²⁸ Yeebdíh baáb aáb jǎwǎwǎchah jumni cúidih wǎhniit, ñijeéh weémboó wǎ jumbiipna caá.

²⁹ ‘ĭDet molít jumna, Túini Espírĭtu wíihwǎdih ā naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’

ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijp be.

Sardis túťchidih moón Jesúihwǎdih ā daác wahat túttat

³ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwǎwǎb niij naáwǎp be: “Sardis túťchidih moón wíihwǎ, queétdih waóhndihbǔť nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém Túini Espírĭtu nihah ā wǐpatdih bíbohni caá. Siete cúiwǎdihbǔť bíbohni wǎ jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wǎ niij naóhna caá: Ñi chǎjatdih wǎ túi jéihna caá. Bita yeebdíh nin pah ĩ niij jenah joyóp yǎh caá: “Queét Jesúih túini doonádih túi jepahnit caá”, ĩ niij jenah joiná caá.

‘Obohjeéhtih, páant ĩ niij jenah joyóchah yǎhna, bainijeh weemdíh jepahna, wǎnnit panihnit ñi jumna caá. ² Pánih jumna, ĩñi túi chǎja chaáh! Ñi túi chǎjcat enna, Dios ā wǐcan caá. Jáanit panihnit, túi chǎjnit ñi jumǎwǎ. ³ Wǎ naáwátdih ñi jwíih joyátjidih ñi túi jwǎwǎb náhninaá. Pánih náhninit, wǎ weñat pínahdih ñi túi chǎjaá. Tútt nǎumnit, ñi yéej chǎjatdih cádahna, túiniboodíh ñi chǎjaá. Weém wǎ niijátjǐ pah ñi chǎjcah, ñi náhnicah, nǎumni cáac nǎumúdih ā juibíat pah, yeebdíh peéh chǎjadih wǎ bejbipna caá. ⁵

⁴ ‘Obohjeéhtih, biquína yeébbó yeejép chǎjnit nihcan, quei wíhcani yégueh dǎonít panihnit ñi jumna caá. Pánih jumna, túi baabní yégueh dǎonít, wǎjeéh nǐ jibbipna caá. ⁵ Det wǎ naáwátdih cádahcannit, queét pah túi baabní yégueh dǎonít ĩ jumbiipna caá. Weemdíh jepahnitíh wǎtnadih wǎ bíbohni papélah tólihdih ĩih wǎtnadih daácnah, wǎ jwǎwǎb wio yohcan níť. ⁶† Wǎjeéh páantjeh ĩ jumbiipna caá. Wǎ íip ā enechah, ángelwǎbǔť ĩ enechah, “Nin wíih caá”, wǎ niij naóhbiipna caá. ⁶††

⁶ ‘ĭDet molít jumna, wíihwǎdih Túini Espírĭtu ā naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’

† 2:14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4 †† 2:17 Ex 16.14-15,33-34; Jn 6.48-50 ‡ 2:17 Is 62.2; 65.15 †† 2:20 1R 16.31; 2R 9.22,30 †† 2:23 Sal 7.9; Jer 17.10

††† 2:23 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27 ††† 2:26-27 Sal 2.8-9 § 3:3 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15 §† 3:5 Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12 §†† 3:5 Mt 10.32; Lc 12.8

ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdih ã niijíp be.

Filadelfia tétchidih moón Jesúihwādh ã daác wahat tétat

⁷ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdih ã jwúb niij naáwáp be: *“Filadelfia tétchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbüt nin pah ma niij daác wahaá:*

“Weém yéejat wihcanni, túi yoobópdih naóhni wā jumna caá. Jon jātih maáh Davidji cáacwādh ã wēt pah weembüt wā wētbpina caá. Pánih jumna, jéc panihnidih weém wā wātachah, bitaboó ĩ jéih nemcan niít. Wā nemechah, bita ĩ jéih wātcan niít. ¹⁸ Nihat yeéb ñi chājatdih wā jéihna caá. Ñi pebh jéc panihnidih wā wātat téttimah, bitaboó yeebdih ĩ jéih nemcan niít. Bainí túi jenah joiná yuhna, wā naáwátdih, weemdihbüt ñi cádahcap be.

⁹ *“Obohjeéhtih, bita ñi pebh jumnit Satanáhwā caá. “Jwiít judíowā, Dioíhwā caá”, niijná yuhna, wíihwā nihcan caá. Pánihna, queétdih ñi pebh bódicha caj yoh ñajat téttnit, “Yeebdih Dios yoobópdih át oi tagaá”, wā niiját tétbpina caá. ^{†10} Wíih túini doonádih yeebdih wā cádahcat tétuchah joinít, ñi túi jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácdih jumnit nihát cáacwā yeejép ĩ yapachah, yeebdih wā wapbpina caá. Caán láa queétdih tétit yeejép yapat téttnit, ded pah ĩ jummatdih wā jéihyabipna caá. ¹¹ Ñi pebhna wā jwúb dei bejat pínah bahnijeh ã jedhna caá. Pánihna, wíih túini doonádih ñi joyátjidih ñi quíib buecá bojóo. Pánih quíib buecán, weemdih páantjeh ñi jepahachah, ñi túi chājatji jīb pínahdih bitaboó ĩ jéih dūc wáican niít.*

¹² *“Wíih túini doonádih cádahcannitdih wā íip pehbóo wā jummat tétbpina caá. Jagáp nahna pah túi wēp ñuhnit panihnit jumna, ã pehbóo páantjeh ĩ jumbipna caá. ã pehbóo ĩ jumchah, wā íipíh wētdih, áih jáap tétchi wētdihbüt queétdih wā dāácbipna caá, “Nin Dioíh caá”, ã niiját pínah niijná. Áih jáap tétchi Jáap Jerusalén wēt jumni tétchi ã jumbipna caá. Caán tétchi Dios ã jummpant ã dei jéohbipna caá. Caán láa weembüt jáap wēt bíbohna, caán wētdihbüt queétdih wā daácbipna caá. [‡]*

¹³ *“ĬDet molít jumna, Túini Espíritu wíihwādh ã naáwáchah, ĩ joyóo naáh!”*

ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdih ã niijíp be.

Laodicea tétchidih moón Jesúihwādh ã daác wahat tétat

¹⁴ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdih ã jwúb niij naáwáp be: *“Laodicea tétchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbüt nin pah ma niij daác wahaá:*

“Weém yeecanni, wā íip ded pah ã jummatdih yoobópdih naóhni caá. Nihat ã chājatjidih Maáh wā jumna caá. ^{†15} Ded pah ñi jummatdih wā túi jéihna caá. Weemdih jenah joinít jumna yuhna, bainíjeh ñi jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ñi jummp:

Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Túi cámahni nihcan, túi chāhnbüt nihcan caá. Pánihni mahdih ñi wéicat pah, túi jenah joicá bægnít ñi jumchah, weembüt yeebdih wā wéican caá. Weemdih ñi túi jenah joyóchah nihna, chah áta túi tagaá. Ñi túi jenah joicáh, nump yeejép áta jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoobjéh ñi jepahachah, chah yeejép caá. ¹⁶ Pánihnit ñi jumchah enna, búdí wā iiná caá. Yeejép mahdih wā éeg yohat pah yeéb weemdih tac yoobjéh jepahnidihbüt wā yohbipna caá. ¹⁷ Nin pah ñi niij jenah joiná yuh caá: “Weém dawá bí dée bíbohni caá. Dedé jedhdah wihcannit caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ã enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ñi jummatdih ñi jéihcan caá. ¹⁸ Pánihnit ñi jumchah ennit, nin pah yeebdih wā niij naóhna caá: Orodih ñi jīb chājat pah, ñi yéej chājatdih wā yohat pínahdih ñi úbú. Yégueh wihcannit ñi tíicat pah, Dios ã enechah, ñi yéej chājatdih tíicat caá náahap. Pánihna, weemdih jepahnit, túi baabní yégueh panihni wā túyatdih wā wühuchah, ñi úbú. Túini yégueh dūonít ĩ tíiccat pah, ñi yéejatdih cádahnit, Dios ã enechah, yeebüt ñi tíiccan niít. Quíib cohatdih ñi jīb chājat pah, wā teo wáacat pínahdih ñi úbú, jéih ennit panihnit Diosdih túi jenah joyát tétit niijná. ¹⁹ Nihat wā oinitdih wā tétit nūmát téttna caá. [‡] Pánihna, wā oinitá, ñi yéejatdih cádahnit, túinibódh yoobópdih ñi tétit nūmú. ²⁰ Weemdih ñi joyóo. Ñijeéh jumíhna, ñiíh jéc nemni panihnidih ej ñuhna caá wā chājap. Páant wā ezechah joinít, ‘Ma waád jéúwú’, weemdih ñi niijí. Páant ñi waadát tétuchah, bíicdih nūmah jeémát pah ñijeéh wā jumbipna caá. ²¹ Wā boo pūd jéúwát téttimah, wā íip bíicdih weembüt wā wētna caá. Pánihat pah yeebüt yéejatdih ñi yap yohat téttimah, wā pehbóo wājeéh bíicdih wā wēt tétbpina caá. ^{‡‡}

²² *“ĬDet molít jumna, Túini Espíritu wíihwādh ã naáwáchah, ĩ joyóo naáh!”*
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdih ã niijíp be.

Jeámant moón Diosdih bódicha caj yoh ñajnit, ĩ weñat

⁴ Pánihat téttimah, jeáboó jéc wātñi panihnidih wā enep be. Póojat nah búdí ã yáaat pah bóo wā joyóchah, weemdih jwíih wéheni áí wéhenap be, páant mēntih: *“Ninna ma púuh laáb jéúwú. Téttimah bóo láa ded pah ã yapat pínahdih meemdih wā jútbpina caá. Wā niiját pahjeh tigaá páant ã yapbpina caá”, ã niijíp be.*

² Páant ã niijíchah joinít, Túini Espíritu ã wēpat weemdih búdí ã jumchah, caanná wā púuh laáb juibínap be. Caanná púuh laáb juibína, Maáh chúudnidih wā enep be. ³ Túi dū jélep yeh iigní, jaih jélepni jedū tac yoób ã chúudap be. ^{‡‡‡} Á chúudap pebh veenticuatro maáta chúud púuda bojnitdihbüt wā enep be. Túi baabní yégueh chónadih dūonít, maáta ĩ dūwát oro

† 3:7 Is 22.22; Job 12.14 †† 3:9 Is 43.4; 49.23; 60.14 ‡ 3:12 Is 62.2; 65.15; Ap 21.2 †† 3:14 Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15, 18

‡‡ 3:19 Pr 3.12; He 12.6 ‡‡‡ 3:21 Jn 16.33; Ap 5.5 ‡‡‡ 4:3 Ez 1.26-28; 10.1

jédunadih ṽ dūwép be. ⁵ Wā jwíih enni ā chūudupmant úum náah jumni wedóat, énoh bícdihbət páantjeh yáana ā chājap be. Á en boj chūudupdih siete jiiát dahna Túini Espiritu búdí ā wēpatdih júutni ā jumup be. ¹⁶ Á en chūudup pebh búdí māj pah jíghni túi jélepni ā jumup be.

Á chūudup pebh chéna míc ángelwā yuhna, mácah jíghnit, nihat íih bácahna dawá quíibna jumnit ṽ jumup be. ¹⁷ Jwíih jumni jíó dūni pah ā jíghop be. Caán túttimah, momo jwi pah ā jíghop be. Caán túttimah, cáaquíh móot pah jumni ā jumup be. Caán túttimah, jijjní jao pah ā jíghop be. ¹⁸ Queét chéna míc dawá quíibna jumnit, seis māj wápanabət bíbohni ṽ jumup be. Íih māj wápana chahmant, nūmantbət dawá quíibna ā jumup be. ¹⁹ Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbət páantjeh Diosdih búdí wēi naóhna ṽ chājap be. Nin pah ṽ nijjip be:

“Túini, túini, túini, Dios jwí Maáh chah wēpni caá ā jumup. ²⁰ Caán jon játih átát jumup jī. Būubət ā jumna caá. Túttimah, ā jwúub jūóhbpna caá”, ṽ nijjip be.

⁹ Páant níj wēina, páantjeh jumnidih “Túina caá”, nijjíná ṽ chājap be. ¹⁰ Páant ṽ weñat pah muntih, veinticuatro maátabət Maáh ā chūudup pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih ṽ weñep be. Pánih wēina, ṽ maáta jumna dūwát jédunadih ā chūudup pebh ṽ cádah jwejep be. Pánih cádah jwejnít, nin pah ṽ nijjip be:

¹¹ “Meemdíh búdí jwí wēini caá. Jwí Maáh chah wēpni, chah túini caá. Ma náhat pahjeh nihatdih chājni ma jumna caá. Pánihna, meemdíh búdí weñat caá náahap”, Diosdih ṽ níj wēi naáwáp be.

Daác pinni quiít, Oveja Wūúhbut

5 Túttimah, jwúub enna, Dios ā jéihyepmant bóo téihyamant chéna bóo daác pinni quiít dih ā bíboh chūuduchah, wā enep be. ¹ Siete lāa wíidahaṽjīh ā néeh teoni quiít ā jumup be. ² Wēpni ángeldihbət wā enechah, nin pah ā wēp níj naáwáp be: “¿Ded tigaá con quiít dih ā néeh tewatjidih watni pínah? Yéejat wihcannijeh con quiít dih ā jéih watbipna caá”, ā nijjip be.

³ Páant ā nijjíchah yuhna, caán quiít dih watni pínah, yéejat wihcannidih ṽ jéih bid jwicáp be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbət, báadhni, wunnitbət caán quiít dih ṽ jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ā wihcap be. ⁴ Caán quiít dih wat en naóhni pínahdih ṽ bid jwicáh ennit, weém búdí wā jūñup be. ⁵ Páant wā jūñuchah ennit, bíic veinticuatrojéeh jumni nin pah weemdíh ā nijjip be: “Ma jūicá bojó. Con quiít dih ā néeh tewatjidih watni pínah Judá ā jūimená poómpdih bóo caá. Caán chah wēpni jumna, “Jió dūni”, ṽ nijjíná, maáh Davidji jūima ā jumna caá. Caandíh eníhcannitdih yap yohni jumna, con quiít dih siete ā néeh tewatjidih watni pínah ā jumna caá”, ā nijjip be. ⁶

† 4:5 Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 †† 4:6 Ez 1.22 † 4:7 Ez 1.5-10; 10.14 †† 4:8 Ez 1.18; 10.12 †† 4:8 Is 6.2-3 ††† 5:1 Is 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1 ††† 5:5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21

⁶ Páant ā nijjíchah joiná, Maáh ā chūudup pebh Oveja Wūúhdih wā enep be. Chéna míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabət ṽ cátiṽh ā ñuchup be. Caán ṽ maoniji pah ā jíghop be. Siete mona jumni, siete quíibnabət ā jumup be. Áih siete mona wēpat búdí bíbohni ā jummatdih júutna ā chājap be. Áih siete quíibna nihat nin baácboó Túini Espiritudih Dios ā wachah, ā túi en beedáatdih júutna ā chājap be.

⁷ Caán Oveja Wūúh Maáh pebh juibínit, Dios ā jéihyepmant bóo téihyamant ā bíbohni quiít dih ā ubup be. ⁸ Páant ā ubuchah ennit, chéna míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabət Oveja Wūúh pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ṽ weñep be. Queét nihat maáta bítat dahna árpas ṽ nijjínidih bíbohni, oro pamapnadihbət ṽ bíbohup be. Caán oro pamapna díitdih túi chei jumni cáwat pínah ā jumup be. Caán túi chei jumni cáwat pínah Dioíhwā caandíh ṽ úbát panihni ā jumup be. ⁹ Pánih Oveja Wūúhdih wēina, nin jáap ewatjīh ṽ níj ewep be: ¹⁰

“Meém ṽ mao yohniji jumna, míih meépjīh cáacwā ṽ yéejatdih ma yoh wūhup be, Diosjéeh ṽ túi jummat pínah nijjíná. Nihat cáacwā poómp jummat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácđih moón meemdíh jepahnitdihjeh míih meépđih yohnit, ṽ yéejatdih ma yohup be.

¹⁰ Dioíhwā ṽ jummat pínah, caandíh wēi úbuh wēhni pínahbət nijjíná, queéđdih ñionit, nihat baácđih moón maáta pínah queéđdih ma waadánap be. ¹¹ Pánih chājni jumna, con ā daácni quiít dih ā néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ṽ nijjip be.

¹¹ Páant ṽ níj eo péanachah, jwúub enna, dawá yoobát ángelwā ṽ ewatdih wā joyóp be, páant muntih. Maáh chūudnidih, chéna míc dawá quíib jumnitdih, veinticuatro maátadihbət ángelwā ṽ túi júud ñuh púuda bojop be. Queét ángelwā tūbit ṽ wēp ewechah, wā joyóp be. ¹² Nin pah queét ṽ níj wēi ewep be:

“Meém Oveja Wūúh, ṽ mao yohniji nihat cáacwāđih wutni, nihatdih jéih beedáni, chah wēpni caá. Cáacwā ṽ yéejat jíib ṽ mao yohniji ma jumuchah enna, meemdíh jwí wēina caá. ‘Chah túini caá’, meemdíh níj weñat caá náahap”, ṽ nijjip be. ¹³

¹³ Túttimah, bitabət ṽ wēi ewechah, wā joyóp be. Nihat Dios ā chājnitji japmant moón, nin baácđih moón, búdí māj dih moonbút, báadhni, wunnitbət, nihat bícdih nin pah ṽ níj wēi ewep be:

“Meém jwí Maáhdih, Oveja Wūúhdihbət yeéb chénewāđih jwí túi wēi eona caá. ‘Túinit yoobát caá. Chah wēpni caá’, jwí nijjíná caá. Yeebdíh páantjeh níj wēi naáwát caá náahap”, ṽ nijjip be.

¹⁴ Páant ṽ níj wēi ewechah joiná, queét chéna míc dawá quíibna jumnit “Páant tíi, ṽ níj wēi ewe naáh”, ṽ nijjip be. Queét veinticuatro maátaboó bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wūúhdihbət búdí ṽ weñep be.

§ 5:6 Is 53.7; Zac 4.10 † 5:8 Sal 141.2; Ap 8.3 †† 5:9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10 †† 5:10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 ††† 5:11 Dn 7.10 †† 5:12 Jn 1.29; 1Co 5.7

Daác pinni quiítidih Oveja Wěúh ã jwíih watat

6 Túttimah, caán daác pinni quiítidih Dios ã jwíih néeh tewatjidih Oveja Wěúh ã watap be. Páant ã watat túttimah, biíc dawá quiíbna jəmniboó, búdí énoh yáaat pah bóo “Ma jěúwú”, ã niij ejep be. ² Páant ã niij ejat túttimah, túi baabní caballodih wã enep be. [†] Caán caballojih chéudni ñéupat tɛɛ bíbohnidih maáta [†] ã dɛwát júdɛdih Dios ã wěhɛp be. Páant ã wěhat túttimah, caánboó caandíh en jěihnitdih míic mao yap yohodih ã bejep be.

Segundo ã néeh tewatjidih ã watat

³ Túttimah, Oveja Wěúh biíh néeh tewatjidih ã jwéub watap be, páant mɛntih. Páant ã watat túttimah, biíh dawá quiíbna jəmni “Ma jěúwú”, ã niij ejep be. ⁴ Páant ã niij ejat túttimah, biíh caballo túi dɛɛni ã jěúwúchah, wã enep be. ^{††} Caán dɛɛni caballojih chéudnidih nin baácđih moondíh míic mawat tútat pínah wěpatdih, búdí íibat naadíhɛt Dios ã wěhɛp be.

Tercero ã néeh tewatjidih ã watat

⁵ Túttimah, chénedih wat péaniji biíhdih ã jwéub watap be, páant mɛntih. Páant ã watachah, biíh dawá quiíbna jəmni “Ma jěúwú”, ã niij ejep be. Páant ã niij ejat túttimah, biíh caballo einidih wã enep be. [‡] Caán einijih chéudni chodat [†] jenah enatdih ã bíbohɔp be. ⁶ Caandíh wã enechah, dawá quiíbna jəmni cătih chéudniboó nin pah ã niijíp be: “Nɛɛgúp láa biíc yeó jáap [†] ã tewat jíbđih biíc kilobitjeh trigodih, tres kilobitjeh cebadadih [†] jéih jíb chăjđipna caá. Oboghjéhtih, chénat pahđih [†] jéih jíb chăj bɛɛjácán niít. Trigo, cebadabɛt bainí jíb jəmni yɛhna, búdí ã jíb jɛmbipna caá. Oboghjéhtih, jeémát chăjat yíi, jiwá iguíh mac biícđih páantjeh ã jɛmɛ naáh”, ã niijíp be.

Cuarto ã néeh tewatjidih ã watat

⁷ Túttimah, biíc peihcannidih wat péaniji biíhdih ã jwéub watap be, páant mɛntih. Páant ã watachah, péeni dawá quiíbna jəmni, “Ma jěúwú”, ã niij ejep be. ⁸ Páant ã niij ejat túttimah, biíh caballo wɛnnitíh bácah pah jígohnidih wã enep be. Caanjíh chéudni “Wɛnat tútni”, wět jəmni ã jɛmɛp be. Caán túttimah jěóhni “Íiguípna bejat tútni”, ã wět jɛmɛp be. Pánihna, queéđdih nin baácđih moondíh mao yohat wěpat pínahđih Dios ã wěhɛp be. Míic mawat tútnit, nɛɛgúpđih wɛnat tútnit, jiadih moón nɛñpɛwăđih tac behanit, túi daocá bɛɛgnítjeh cáacwăđih Dios ã mao yohat tútɛp be. ^{††}

Quinto ã néeh tewatjidih ã watat

⁹ Túttimah, chéneha míic ã néeh tewatjidih wat péaniji biíh biúhdih ã watap be, páant mɛntih. Páant ã watachah, Diosđih cáo wěh cáagat naa númp Jesúh-

[†] 6:2 Zac 1.8; 6.3,6 ^{††} 6:4 Zac 1.8; 6.2 [‡] 6:5 Zac 6.2,6 ^{††} 6:8 Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21

wăđih [†] maonit caolihjidih wã enep be. Dios naáwátđih naóhna, “Weém Jesúh caá”, [†] niijátđi jíb queéđdih [†] mawap tají. ¹⁰ Diosđih nin pah queéđ [†] niij ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatɛt wihcanni, ma niiját pah yoobóđđih chăjni caá. ¿Nin baácđih moón jwiítđih maonitjidih débólih tigaá ma peéh chăjbi?” [†] niijíp be. ¹¹ Páant [†] niijíchah joinít, Dios queéđdih túi baabní yégueh chóodih wěhnit, nin pah ã niij jepahap be: “Ñi choo jwéuhɛ. Bita ñi déewă panihnit Jesúhă, [†] mao yohnit pínah, yeéb túini doonáđih ñi naáwátđi pah queéđɛt bohé jwəhna caá [†] chăjap. Yeebđih [†] mawatđi pah queéđdihɛt [†] mao beedáat pínah ã jedh jwəhna caá. Pánihna, queéđdih [†] mawat pínah jătih, bainí ñi choo jwéuhɛ”, ã niijíp be.

Sexto ã néeh tewatjidih ã watat

¹² Túttimah, biícđih bóo téihya ã néeh tewatjidih wat péaniji, biíhdih ã watap be, páant mɛntih. Caandíh ã watachah, búdí baác méméat ã jɛmɛp be. ^{††} Pánihichah, yeó ã dɛpúáh bejep be. ^{†††} Widhɛt meép panihni ã dɛɛh bejep be. ^{†††13} Maa cáca máa quehedih ã boloh yoh jéena bojat pah cúiwăɛt [†] yúɛg jéen bejep be. ¹⁴ Pánihichah, jeábɛt ã bɛúđáh bejep be. ⁵ Nin baácboobúť nihat jeená, nihat quewanabɛt ã túť nɛɛmúp be. ^{††15} Páant ã yapachah ennit, nin baácđih moón [†] maáta jeé íit díitna [†] jweí waadáp be. Soldad-owă [†] maáta, búdí bií dée bíbohnit, wěpnit, nihat queéđdih teo wěhnit, teo wěhnit nihcannitɛt caanná míic [†] jweí waadáp yɛh be. Bitabɛt jeé cătih [†] jweyép be. ^{†††16} Pánih jweinít, jap bóo jeenáđih, jee dáhnadihɛt nin pah [†] niijíp be: “Jwiítđih ma jăh jěúwú. ^{††} Con Maáh chéudnidih, Oveja Wěúhđihɛt búdí jwí úmna caá. Pánihna, jwiítđih ma jăhaá, Oveja Wěúhđih jwí yap yohatđi jíb ã peéh chăjcat pínah niijná. ¹⁷ Caandíh yap yohnitđih ã peéh chăjat pínah yeó jáap wăát jɛmna caá. Caán ã peéh chăjat pínahđih ded pah jwí jéih jweicán niít”, [†] niijíp be. ^{†††}

144 mil Dioíhwă ã wět búedhnit

7 Pánihat túttimah, chéneha míic ángelwăđih wã enep be. Queéđ nihat pehbóo [†] bejep be. Jwíih waóh bejni chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni biíh chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni yeó aáb jěúwúpboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ã bejep be. Pánih bejnit, [†] bejepmant jěóhni johlitnadih [†] jăhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mɛjđihɛt johlit ã johcap be. Dedé biíc máa nahđih ã joh jăhacap be. ^{††2} Pánihat túttimah, biíh ángel yeó aáb jěúwúpmant ã jěúwúchah, wã jwéub enep be. Dios páantjeh jəmniíh wět áihwăđih búedhđđih jěóhna ã chăjap be. Pánih jěóhnit, bita chéneha míic bejnitboó, nin baácđih, búdí mɛjđihɛt Dios ã yéejat tútnit pínah ángelwăđih wěpép ã ejep be. ³ “Jedh jwəhna caá. Dioíhwăđih íih

^{††} 6:12 Ap 11.13; 16.18 ^{†††} 6:12 Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25 ^{††††} 6:12 Jl 2.31 [§] 6:14 Is 34.4 ^{††} 6:14 Ap 16.20 ^{††††} 6:15 Is 2.19,21 ^{††} 6:16 Os 10.8; Lc 23.30 ^{†††} 6:17 Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2 ^{††} 7:1 Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5

móot jwéhndih ã wëtdih wã búudh jwəhat tét caá. Pánih wët búudhdat pínah játih nin baácdih, búdí mējdh, máanadihbət ñi yéja jwəhca bojó”, queét chéna míic ángelwádih ã niij ejep be. †

⁴ Pánihna, Dioíh wëtjīh íih móot jwéhndih búudhntit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ã jwimená ĩ jwma caá”, caán ángel ã niijchah, wã joyóp be. ⁵ Doce mil Judá jwimená jwmmnit ã wët búudhntit ĩ jwmp be. Bitá doce mil Rubén jwimená, bitá doce mil Gad jwimená ã wët búudhntit ĩ jwmp be. ⁶ Bitá doce mil Aser jwimená, bitá doce mil Neftalí jwimená, bitá doce mil Manasés jwimená ã wët búudhntit ĩ jwmp be. ⁷ Bitá doce mil Simeón jwimená, bitá doce mil Leví jwimená, bitá doce mil Isacar jwimená ã wët búudhntit ĩ jwmp be. ⁸ Bitá doce mil Zabulón jwimená, bitá doce mil José jwimená, bitá doce mil Benjamín jwimená ã wët búudhntit ĩ jwmp be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ã wët búudhntit ĩ jwmp be.

Dawá baabní yégueh dñonít

⁹ Pánihat túttimah, dawá cáacwádih wã enep be. Nihat baácdih moón, nihat cáacwã poómp máach wéhenit Cristodih jepahntiji caanjīh míic wáac ñhñitdih wã enep be. Dawá cáacwã, jenah enna, búujáca naáh, Maáh ã chúudp, Oveja Wëúh pehbət ĩ ñhnp be. Túi baabní yégueh dñonít, táam nñonadihbət ĩ bíbohó be. ¹⁰ Queét nihat nin pah ĩ niij wëi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wëúh bət jwiít-dih túi bñnit caá”, ĩ niijp be.

¹¹ Queét dawá ángelwã Maáh ã chúudpdih, veinticuatro maátadih, chéna míic dawá quíibna jwmmnitdih bət ĩ ñh púda bojop be. Pánih ñhñit, cáacwã ĩ wëi naáwáchah joinít, páah yoh ñajnít, caandih queébt nin pah ĩ wëi naáwáp be:

¹² “Páant tigaá. Meém chah túini, nihat jéihni, chah wëpni caá. Ma wëpatjīh nihatdih chājni caá. Pánihni ma jwmpchah, ‘Túina caá’, páantjeh niiját caá náahap. Meemdih búdí jwí wëina caá”, ĩ niijp be.

¹³ Túttimah, bíic maáh nin pah weemdih ã niij wëbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh dñonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ĩt jëh?” ã niijp be. ¹⁴ “Weém wã jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandih wã niij jepahap be. “Nihat cáacwã tēbit yeejép yap láa, Diosdih ĩ cádahcat jíib ĩ mao yohñitji caá. † ĩh yéguehdih ã chocat pah, Oveja Wëúh áih meépdih yohna, ĩ yéjatdih ã yohñit ĩ jwma caá. Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ĩ dñoná caá. ‡

¹⁵ Pánih dñonít jwma, Dios ã chúudp pebh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbət caandih páantjeh ĩ wëi naóhna caá. Dios ĩjéeh jwma, queétdih ã wapbina caá.

¹⁶ Chéneji ñhngúp ĩ jwúub wñncan níit. Taca jootábt ã jwúub wihcan níit. Yeó ã wihcah, tēbit chāhat ã wihcan níit. ††

¹⁷ Maáh pebh ñhñi Oveja Wëúh ovejawádih túi en daoní ã en dawát pah, queétdih ã en daobína caá. ††

† 7:3 Ez 9.4,6 †† 7:14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19 ‡ 7:14 Jn 1.29; 1Jn 1.7 †† 7:16 Sal 121.6; Is 49.10

Ovejawádih en daoní ã waáwát pah, meo waócáhna queétdih ã ñmah bejbipna caá, báadhdat tētni mahdih ĩ babhbat pínah niijná. †† Pánihna, queét páantjeh wëina, chéneji ĩ jüicán níit”, †† weemdih ã niijp be.

Seis ã néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ã watat

8 Seis ã néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ã yoób watap be. Páant ã watachah, tac yoób hora dée wéheat laihcan, nihat ĩ yayáh bejep be. ² Túttimah, Dios pebh ñhñit siete ángelwádih wã enep be. Bíih queétdih siete póojat nahnadih ã wñhnp be. ³ Bíih ángelbət orojīh ĩ chājni pamapdih bíbohni Diosdih cáo wñhna ĩ cáagat naa pébh ã jwí ñhnp be. ⁵ Búdí chej jwmmni cáwat pínahdih caandih ĩ wñhnp be, nihat Dioíh wã ĩ wëbát bíicdih widnit, Dios ã chúudp pebh jwmmni oro naajīh ã cáo wñhat pínah niijná. ^{5†4} Páant ã cáo wñhuchah, caán chej jwmmni jeí, Dioíhwã ĩ wëbát bíicdih Dios pebh ã chao ñah bejep be. ⁵ Páant ã cáo wñhat túttimah, caán naadīh bóo tē tãóhdih caan pámapna náo yac péanit, baácboó ã pñoh jéena bojop be. ^{5††} Páant ã pñoh jéenanachah, wñm náah jwmmni wedóat énoh bíicdih tēbit ã yeéj yáanachah, baác ã méménap be. ^{5†}

⁶ Túttimah, queét siete ángelwã ĩ bíbohni póojat nahnadih póojat tē ĩ chājap be.

Jwíih cuatro póojat nahna

⁷ Bíic ángel ã jwíih póoj waáwáchah, mah cámahni dahna, iigní tē tãóhna bíicdih, meép wid jwmmni, baácboó ã yúug jéenechah. Páant ã yúug jéenechah, tacdih yoób dée bñwájeh baác ã iiguip be. Tacdih yoób déejeh máa, yílipbət, ã iigáh bejep be. ^{5††}

⁸ Caán túttimah, bíih ángel jwəh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí jee páh bóo, iigní dah, jeámant búúg jéen bejnit, búdí mājna ã búúg báahap be. Páant ã búúg báahachah, búdí māj tacdih yoób dée meépjeh ã tē ñhngúp be. ^{5†9} Caán ã búúg báahapboó búdí mājdh moón queejwã ĩ wñnp be. Caánboó pahni dahwani jāajnábət ã daabáh bejep be.

¹⁰ Caán túttimah, bíih ángel jwəh ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí yuyú iigát pah bóo iigní cúi, jeámant búúg jéen bejnit, biquí mājna búúg báahñit, meo waócáhnadihbət ã chúúup be. ^{5†11} Páant ã búúg báahachah, nihat ã chúúhni óoni mājna ã tē ñhngúp be. Páant ã óonachah, dawá cáacwã caán mahdih babhna, ĩ wñnp be. Caán cúi “Óoni”, ã wët jwmp be. ^{5††}

¹² Bíic peihcannit ángelwã ĩ póojat túttimah, bíih ángel jwəh ã póojop be. Páant ã póojochah, yeó, widh, cúiwábət tacdih yoób déejeh ĩ yeh iigát ã búudáh bejep be. Pánihna, chéna míic hora pohba yeó ã chāhcap be. Cheibət chéna míic hora pohba widh, cúiwã ĩ yeh iigáp be. ^{5††}

†† 7:17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16 ††† 7:17 Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37 †††† 7:17 Is 25.8; Ap 21.4 § 8:3 Am 9.1 §† 8:3 Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8 §†† 8:5 Lv 16.12; Ez 10.2 §† 8:5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18 §†† 8:7 Ex 9.23-25; Ez 38.22 §† 8:8 Ex

¹³ Queét chéneña míic í póojat túttimah, jwúub enna, búdí jao jiijnídih wā enep be. Caán ā niij űaacáchah, wā joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wēpép ángelwā b̄w̄ jwúh póojat tútt caá í chājap. Páant í póojochah, chah yeejép yoobát nin baácdih j̄m̄nit í yapbipna caá”, ā niij űaacáp be.

Quinto póojat nah

9 Queét chéneña míic ángelwā í póojat túttimah, bíih ángel jwúh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, cúí pah iigní ángel japmant ā búúg jéen j̄úwúchah, wā enep be. N̄mah bóo íitna dei bejnit, ā wātat pínah niijná, Dios llavedih caandíh ā w̄h̄ep be. ² Caanná dei j̄uibínit, ā wātachah, búdí t̄w̄ jeí ā bac j̄úwúp be. Caán jeí űahna, yeodíh, jeádihb̄t ā jāhachah, nihat ā d̄p̄úáh bejep be. ³ Caán jeí cātíh j̄m̄nit díguipwā pah jígoñnit baáboó í bej peét bejep be. Dúo ā t̄úwbát panihnidih bíbohni, cáacwādh̄ t̄úwb̄hna, búdí t̄ubanit pínah í j̄m̄ep be. ⁴ Páant cáacwādh̄ yeejép í chājachah ȳhna, ylipdih, máadih, bíih í momnidihb̄t Dios ā yéejaat túttcap be. Caán ā w̄t̄ búudhca naáhwādh̄jeh ā yéejaat túttcap be. ⁵ Pánih yéejaat túttcap ȳhna, ā mao yohat túttcap be. Cinco widh pohba yeejép ā t̄úwbát túttcap be. ⁶ Páant í t̄úwbúchah, t̄ubit t̄ubanit, cáacwā í w̄nat pínahdih búdí í bidbipna caá. Páant í bidichah ȳhna, queédih Dios ā w̄nat túttcan níft. [†]

⁷ Queét díguipwā míic maonit pínah caballowā pah í jígoñop be. Maáta í d̄wát oro júd̄nadih í d̄wúp be. Íih móot cáaquíh móotna pah ā jígoñop be. ⁸ Íih yoócnab̄t yaádíh waó yoóc pah bóo maátni í d̄wúp be. Íih maob̄t jíóih maoná pah ā jígoñop be. ⁹ Íih tacadih ítah chóona í d̄wúp be, íih bácahdih jāhat pínah niijná. Íih m̄j jwápana ā yáaat, dawá caballowā p̄t̄úni chóonadih wáinít, míic mawadih bejna, í űawat pah ā yáanap be. ¹⁰ Íih doomántb̄t t̄úwbát doób̄hna ā j̄m̄ep be. Pánihna, cinco widh pohba í t̄úwbúchah, cáacwā búdí í t̄ubanap be. ¹¹ N̄mp bóo tólihdih moón í maáh ángel queét díguipwādh̄b̄t w̄tni ā j̄m̄ep be. Hebreo wéheatj̄h caán Abadón ā w̄t̄ j̄m̄ep be. Griego wéheatj̄h Apolión ā w̄t̄ j̄m̄ep be. Páant niijná, “Yéeja Beedáni”, niijná í chājap be.

¹² Díguipwā cáacwādh̄ yeejép í t̄ubúp ch̄úát túttimah, í jwíih yeejép yapatji ā péanap be. Caán túttimah, chéne lāa cáacwā yeejép í jwúub yapbipna caá, páant m̄ntih.

Sexto póojat nah

¹³ Bífcj̄h bóo téihya ángelwā í póojat túttimah, bíih ángel jwúh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, Dios pebh j̄m̄ni oro naá yapatna j̄m̄ni mona cātíh, wéheat ā yáa bacap be. ¹⁴ Pánih wéhena, caán póojni ángeldih nin pah ā niij naáwáp be: “Éufrates w̄t̄ j̄m̄ni m̄j jwéejboó queét chéneña míic chéonitji

7:17-21 † 8:10 Is 14.12 † 8:11 Jer 9.15; 23.15 † 8:12 Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15 † 9:2 Gn 19.28 † 9:3 Ex 10.12-15 † 9:4 Ez 9.4 † 9:6 Job 3.21; Jer 8.3 † 9:7 Jl 2.4 † 9:8 Jl 1.6 † 9:9 Jl 2.5 † 9:13 Ex 30.1-3

ángelwādh̄ ma wataá”, ā niijp be. ¹⁵ Páant ā niijchah joinít, caán ángel queét chéneña míic ā watat túttitdih ā watap be, dawá cáacwādh̄ í mawat pínah niijná. Queét ángelwā Dios ā chājat túttni hora, yeó jāap, widh, jópchidihjeh páina í chājap be. Pánihna, í páini hora ā j̄yúchah, nihat cáacwādh̄ tac yoób déejeh mawat tútt caá í chājap. ¹⁶ Íih soldadowādh̄ jenah enit, “Dos cientos millones caballowādh̄ ch̄udnit soldadowā í j̄m̄na caá”, í niijchah, wā joyóp be.

¹⁷ Caballowādh̄, queétj̄h ch̄udnitdihb̄t wā enechah, nin pah í jígoñop be. Queétj̄h ch̄udnitíh bácah jāhat ítah chóona, chod d̄w̄ni, jeá jaihi, búo j̄m̄ni chóona d̄onítidih wā enep be. Caballowādh̄ waó, jíó waoná pah ā jígoñop be. Íih jacmant t̄w̄ iigát, ítah chej j̄m̄ w̄ijni, t̄w̄ jeí bícdih ā bacap be. ¹⁸ Pánihna, caballowā jacmant bacniij̄h tacdih yoób dée cáacwādh̄ í mawap be. ¹⁹ Queét caballowā íih jacmant, íih p̄j-mantb̄t cáacwādh̄ í mawap be. Íih p̄j mai pah jígoñni j̄m̄na, caanj̄h cáacwādh̄ í chāacáp be.

²⁰ Obohjeéhtih, dawá í mao júdh̄nitboó búdí yeejép í yapachah enna ȳhna, í yéej chājatdih í cádahcap be. Nemépdih í w̄i cádahcap be. Oroj̄h, plataj̄h, bronce w̄t̄ j̄m̄ni ítahj̄h, jeej̄h, máaj̄h í chājnidih “Dios caá”, í niij jenah joyádh̄ í w̄i cádahcap be. Caán í p̄pni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ā j̄m̄uchah ȳhna, caandíh í w̄i cádahcap be. ²¹ Bíih í yéej chājatdihb̄t í cádahcap be. Cáacwādh̄ í mawat, í weha máha nihcannitj̄h í yéej chājat, í n̄m̄mát, í jiwádh̄b̄t í cádahcap be. Pánih cádahcan, í tútt n̄m̄mcáp be. ^{††}

Baini papélah quiítbitdih ángel ā w̄b j̄úwát

10 Túttimah, bíih wēpép ángel mah tólih díitna űh̄ni japmant ā dei j̄úwúchah, wā enep be. Áih wao cháh maí pahni júd̄ ā j̄m̄ep be. Áih móot yeó ā yeh iigát pah ā yeh iiguíp be. Áih wiona máa iigní pah ā jígoñop be. ² Baini papélah quiítidih watni ā tewep be. Áih jéihyepmant bóo wio nah búdí m̄jna ch̄i űh̄, wáyamant bóo nah jiaboó ā ch̄i űh̄ep be. ³ Pánih űh̄nit, búdí úm náah j̄m̄ni ā w̄p ejep be. Páant ā ejat túttimah, siete lāa énoh ā űh̄n p̄ñat pah bóo jepahatdih wā joyóp be. ⁴ Páant ā jepahachah joinít, wā daác jwíhip ȳh be. Obohjeéhtih, páant wā daacát tútt chājachah, jeámant weemdíh nin pah áí niijp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ā niijátjidih ma daacca bojó”, ā niijp be.

⁵ Páant ā niiját túttimah, búdí m̄jdih, jiadihb̄t ch̄i űh̄ni ángel áih jéihyepmant bóo m̄j nahj̄h ā jútt űahanap be. ⁶ Pánih jútt űahanit, nin pah ā niijp be: “Dios ā enechah, t̄i yoobópdih wā naóhna caá. Caánboó páantjeh j̄m̄ni, nihatdih chājni ā j̄m̄na caá. Japmant moondíh, nin baácdih, nin baácdih moondíhb̄t, búdí m̄jdih, búdí m̄jdih moondíhb̄t chājni caá. B̄w̄ páant bóojeh tigaá ā páñat. ⁷ Péeni ángel áih póojat nahdih ā póojochah, ‘Nin pah wā chājbipna caá’, Dios ā niijátji pah ā yapbipna caá. Jon j̄t̄ih cáacwādh̄ naóhcan ȳhna, ā naáwádh̄ naóh yapanitboodíh át t̄i

† 9:20 Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23 † 9:21 Ex 8.15,19

naóh beedánap wut jī. Páant ā niij naáwátjidih bue jwuh ā chāj bipna caá”, caán ángel ā niijíp be. †

8 Páant ā niiját túttimah, weemdih daacát tútcanniji ā jwuh naáwáp be, páant muntih. Nin pah áí niijíp be: “Búdí mǽjidih jiaboó chēi ñhni ángel pebhna ma be-jeé. Caanná juibínit, ā bíbohni papélah quiítbitdih ma ubuú”, ā niijíp be. 9 Páant ā niijíchah joiná, ā pebhna bejnit, caán quiítbitdih wā ubúrp be. Páant wā ubúrchah joinít, nin pah weemdih ā niij jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwíh jeéméchah, belo mac pah ā tǽi nǽm jwuh bipna caá. Obohjeéhtih, ma wutat túttimah, nema bijat panihat meemdih ā jǽh bipna caá”, ā niijíp be.

10 Páant ā niijíchah joinít, caán quiítbitdih ubnit, wā jeémép be. Páant ā niijátji biíc yoobó, belo mac pah ā tǽi nǽm jwuh be. Obohjeéhtih, wā jeémát túttimah, nema bijat panihat ā jǽwúrp be. ††11 Caandih wā jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdih áí jwuh bipna niijíp be, páant muntih: “Nihat baácdih moón, mácah wéhenit, í maátabut, túttimah ded pah í yapat pí-nahdih ma naóh yapanaá”, ā niijíp be.

Dios naáwátidih chénewā naóh yapanit

11 Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdih ángel weemdih ā wuh be. Caán doóbhdih ā wuhchahjeh, nin pah Dios áí niijíp be: “Wíh mǽdih ma jenah enbi jwuh. Caán mǽdih juibí jenah ennit, weemdih í cáo wuhat naádih, weemdih wéinitdihbút ma jenah eneé. †2 Obohjeéhtih, caán mǽú jóocmant bóo jǽhdih ma jenah enca bojóo. Caán jǽh judíowā nihcannitdih wuhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíh tútchidih, caán tútchidih moondihbút tǽbit yeejép í chāj bipna caá. †3 Wíh doonádih í naóh yapaat pínah niijná, chénewā wíhwádih wā wahbipna caá. Páant wā wahachah, jǽiná dǽwát chóonadih dǽonít, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh í naóhbipna caá”, ā niijíp be.

4 Queét naóh yapanit chéne olivo wut jǽmni nahna panihnit, chéne jíí cáagat nahna panihnitbút í jǽmna caá. Dios nihat Maáh pebh queét í ñhna caá. †5 Det queétdih en jǽihnit í yéj chājíchah, íh jacmant bóo tǽ iigát panihatjǽh queétdih í maobipna caá. 6 Queét chénewā í naóh yapaat pah bóo mah ā bǽgcát pínah wépat í bíboh bipna caá. †† Mǽjidih meép mǽjnajeh tút nǽmát pínah wépatbút í bíboh bipna caá. †† Nin baácdih moondih jedhcabit wǽnatna í wuhat pínah wépatdihbút í bíboh bipna caá. Pánihna, í náahat pah bóo í chāj bipna caá. 5

7 Páant í naóh yapa péanachah, nǽmp bóo tólihboó jǽmni Namó bac jǽh nit, † naóh yapanitjǽh míic maonit, queétdih ā maó yohbipna caá. ††8 Páant ā mawat túttimah, Jesúsdi í péoh dodh maó yohniji búdí tútchidih bóo namáboó íh bácahnaji ā ñaj bipna caá. Caán tútchidih moón tǽbit yeejépwā caá. Sodoma

tútchidih moón, Egipto baácdih moonbút í nihat pah í jǽmna caá. †9 Pánihna, biíc peihcanni yeó jáap tǽi ñaj, biíh yeó jáap tac yoób íh bácahnaji ā ñaj bipna caá. Páant bóí yeó jáap ā ñajachah, nihat baácdih moón í wéi enat pínah niijná, íh bácahnajidih í yohat tútcannit. 10 Queét chénewā, cáacwádih moh yéjanitji í wǽuchah ennit, nihat baácdih moón búdí í wéibipna caá. Pánih wéina, queét míicjeh bií déedih í míic wuh bipna caá.

11 Íh bácahnaji biíc peihcanni yeó jáap tǽi ñaj, biíh yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ā jwuh boobipna caá. Páant í boo pud jǽwúchah ennit, nihat cáacwā queétdih í en wúhi bejbipna caá. ††12 Pánihat túttimah, jeámant wéheat búdí ā yáanachah, í joibipna caá. Queét chénewádih nin pah ā niij bipna caá: “Ninboó ñi púh laáb jǽwú”, ā niij bipna caá. Páant ā niijíchah joinít, queétdih jǽihnitji í enechah, mah tólihjǽh í púh laab béjbipna caá. ††13 Páant í púh laab béjchah, baác búdí ā mémé bipna caá. Páant ā mémé-nachah, caán tútchidih bóo dawá mǽná ā bǽgúchah, siete mil cáacwā í wǽnbipna caá. Bita wǽncannitboó en wúhi bejna, “Dios chah wépní caá”, í niij bipna caá. †

14 Pánih yeejép yapna, chéneji cáacwā yeejép í yapap be. Páant í yapat túttimahbitjeh, biíc láa yeejép í jwuh yapbipna caá, páant muntih.

Péeni nahdih ā póojat

15 Túttimah, péeni ángel jwuh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, jeámant í wéj wéhenachah, wā joyóp be. Nin pah íí niij wéi naáwáp be:

“Jwí íp Dios, ā wúh Cristo biícdih nin baácdih moondih í wutuchah, bue jwuh nihatdih í jepahat tútca caá. Dios ā maáh jǽmat ā bǽdcán níit”, í niijíp be. ††

16 Páant í niijíchah joinít, Dios pebh chǽndit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandih í weñep be.

17 “Maá, meém caá chah wépní. Jon jǽtih meém matát jǽmp tají. Bǽbút ma jǽmna caá. Bue jwuh nihatdih ma wutuchah, ma wépatjǽh ma jepahat tútcbipna caá. Páant ma chājachah ennit, ‘Túina caá’, meemdih jwí niijná caá.

18 Nin baácdih moón meemdih jepahcannitboó, í íjip yuh jī. Páant í jepahcatji jíib, bue meémboó queétdih búdí íjnit, peéh chājat tút caá ma chájap. †† Wǽn- nitjidih ma peéh chāj bipna caá. Obohjeéhtih, míhwā í tǽi chájatji jíib, queétdih ma tǽi chāj bipna caá. Ma naáwátidih naóh yapanitji bita míhwā biícdih majeéh jǽmni, í tǽi wéibipna caá. Maátadih, moh yéjanitdihbút míhwā í jǽmchah, ma tǽi chāj bipna caá. †† Nin baácdih moondih yéjanitdih bue yohat tút caá ma chájap”, í niijíp be.

19 Páant í niiját túttimah, jeáboó jǽmni Dioh mǽú jǽc pǽa lajnidih wā enep be. Pánih enna, caán mǽú díitna,

† 10:7 Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7 †† 10:10 Ez 2.8-3.3 † 11:1 Ez 40.3; Zac 2.1-2 †† 11:2 Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24 †† 11:4 Zac 4.3, 11-14 ††† 11:6 1R 17.1 ††† 11:6 Ex 7.17-19 § 11:6 1S 4.8 †† 11:7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 ††† 11:7 Dn 7.21

§† 11:8 Is 1.9-10 ††† 11:11 Ez 37.5, 10 †† 11:12 2R 2.11 †† 11:13 Ap 6.12; 16.18 ††† 11:15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14, 27 ††† 11:18 Sal 2.5; 110.5 ††† 11:18 Sal 115.13

Dios cáacwādh teo wáacat túut niijná, ã naóh daácní naaná ã ñhah paihdihbət wã enep be. Caandih wã enechah, búdí úm náah jəmni wedóat énoh ã yáanachah, baác méméat bícdih, mah cámahni dah-abət ã joh bəugúp be. †

Yad wili, Maí Dəunibət

12 Páant úm náah jəmni ã yapat túttimah, nin baácboó ded pah ã yapat pínahdih Dios jeáboó ã júutəp be. Pánih júutni oboh jəmni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jəmchah, wã jwíh enep be. Míh yégueh yeo páh ã yeh iiguíp be. Caánt widhdih mi chēi ñhəp be. Maáta ĩ dəwát júdɛ dée, doce cúiwā jəmni júdɛdih mi dəwəp be. ² Caánt mi weép jáaana, təbit mi ñaacáp be. ††

³ Túttimah, jeáboó jwúəb ennit, búdí maí dəunidih wã enep be. Caán siete waó jəmni ã jəməp be. Waó jumat pah maáta ĩ dəwát júdɛnadih ã dəwəp be. Diez mona jəmni ã jəməp be. ⁴ Áih pĳĳĳ ĩh cúiwādh tacdih yoób dée ã əb pĳi yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáanachah ennit, mi wúhhdih joó jeémát túut niijná, mi pebh caán maí ã páñap be. ⁵ Páant ã páñachah, newé weépdi mi túhəp be. ⁶ Caán wébít nihat baácdih moón ĩ maáh pínah ã jəməp be. Páant Maáh chah wĕpni ã jəmchah, cáacwā caandih ĩ jéih yap yohcan niít. Páant ã cáac jəmchahjeh, Dios ã pebhna caanbítidih ã əb ñah bejep be. ⁶ Páant mi wúhhdih ã əb bejat túttimah, cáac wihcapboó, Dios ã ámoh jwejpjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jəmchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántdih ã en dawáp be.

⁷ Páant mi jweyát túttimah, jeáboó ĩ míic mawachah, wã enep be. Miguel áih ángelwā bícdih jéohnit, Maí Dəuni áihwā bícdih ĩ jəməpna míic mawadh ĩ jəibínap be. ⁸ Pánih míic maonit, Miguelwāboó Maí Dəuni-wādh yap yohnit, jeáboó ĩ jwúəb jumat túutcap be. ⁹ Pánih yap yohna, caán Maí Dəuni, nemépwā ĩ maáh, Satanás wūt jəmnidih, áihwā bícdih nin baácna ã yohop be. Nihat baácdih moondih yeeni caá ã jəməp. ¹⁰ Túttimah, jeámant nin pah bíh ã wĕp naáwáchah, wã joyóp be:

“Bə jwəh jwí ĩp cáacwādh ã túi əbna caá, bəca. Jwí ĩp ã wətatdih yap yohnit ĩ wihcan caá. Ā wahni Cristodihbət det yap yohnit ĩ wihcan caá. Nemépwā ĩ maáh jeáboó jəmnijidih baácboó ã yoh jéenanap be. Caán nemépwā ĩ maáh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbət jwí déewā panihnit Jesúhwādh ‘Nit yeejəpwā caá’, jwí ĩpdih niíj naóh yacna ã chāj jwəhəp ĩ. ¹¹ Queét Jesúhwā Oveja Wúh meépdih túi jenah joinit, nemépwā ĩ maáhdih ĩ yap yohop be. ‘Jesucristo wən wúhna, jwí yéejatdih ã yoh wúhəp ĩ’, niijnit, nemépwā ĩ maáhdih yap yohnit ĩ jəmna caá. Páant túi ni doonádh ĩ naáwát peéh, bita queétdih ĩ

mawíhichah yəhna, Cristoíh doonádh ĩ naóh cádah-cap be.

¹² Nemépwā ĩ maáh baácboó yoh jéenanap ã jəmchah ennit, yeéb jeáboó jəmnit ĩi weñé. Obohjeéhtih, yeéb con baácboó jəmnit, búdí məjboó jəmnitbət moh yéejnit ĩi jəmbipna caá. Pánihna, caandih peéh chājat pínah tóah jéwúchah jéihna, nemépwā ĩ maáh búdí ã ĩjna caá. Pánih ĩijnit, ĩi pébhna jəibína, yeebdih ã moh yéejabipna caá”, ái niijp be.

¹³ Miguel caandih ã yohatdih jéihnit, Maí Dəuni wébít ĩndih ã ñəp béjep be. ¹⁴ Obohjeéhtih, Dios caántdih búdí jawíh məj jwāpa pah bóo ã wúhəp be, cáac wihcapboó mi jĳ jwei béjat pínah niijná. Caanná mi jəibát túttimah, bíic peihcanni jópchi túi beéd, bíh jópchi tac yoób Dios caántdih ã en daobípna caá, Maí Dəuni caántdih ã yéejacat pínah niijná. ¹⁵ Caanná mi bejehch, caántdih daabáat túut niijná, búdí məj pah bóo Maí Dəuni ã éguep be. ¹⁶ Páant ã éguechah ennit, caántdih wapat túut niijná, baácboó ã dəuc bejep be, ã éegniji mah caán ĩtboó ã nooj yác bejat pínah niijná.

¹⁷ Páant ã nooj yác bejehch ennit, caántdih jéih maocan, Maí Dəuni búdí ã ĩjip be. Pánih ĩijnit, caántdih bəjácac, mi jəimená, Dios ã wətatdih jepahnit, Jesúh túini doonádh jepahnitdih míic mawadh ã bejep be.

¹⁸ Pánihna, Maí Dəuni búdí məj jwéejdih bóo óondih ã jəibí ñhəp be.

Búdí məjmant aáb jéohni Namó

13 Páant caán óondih Maí Dəuni ã jwí ñhəchah, caán búdí məjmant Namó jwəh, pah jəinít, ã aáb jéwúchah, wã enep be. ¹ Caán Namó queét chénewā Dios naáwádh naóh yapanitjidi maonijeh məntih ã jəməp be. Caán siete waó jəmni, diez mona jəmni ã jəməp be. Áih mona jumat pah maáta ĩ dəwát júdɛnadih ã dəwəp be. Áih waonádhbət wūt daácní ã jəməp be. Caán wətna “WEÉM CHAH WĒPNI CAÁ”, ã niíj daacátdih enna, Dios búdí ã ĩjina caá. ² Caán Namó jíó daacá, wĕpəp bejni, tac behni pah ã jəməp be. Búdí jíthə jəmni, búdí téih chóabət jəmni, wĕpəp ã jəməp be. Áih jac búdí jíó jac pah bóo ã jəməp be. ³ Maí Dəuniboó Namó ã wətat pínah wĕpatdih ã wúhəp be. Pánih wúhna, queét chénat pah nihat cáacwādh wətat túut niijná, caandih maáh ã waadánap be. ⁴ Caán Namodih mao yohíhna, bíic wao dáhdih ĩ bəh baacátji jwúəb ñəmní ã jəməp be. Pánihna, caán ã jwúəb ñəmətjidi ennit, nihat cáacwā en wúhi bejnit, Namó queétdih ã wəchah, ĩ jepahap be. Nihat áihwā ĩ jəməp be. ⁵ Namó ã wətat wĕpat pínahdih Maí Dəuni ã wúhəchah enna, cáacwāboó bódhica caj yoh ñajnit, caandih ĩ weñep be. Namodihbət ĩ weñep be. Pánih wéina, nin pah Namodih ĩ niíj weñep be: “Bíh meém ma wĕpat panihni ã wihcan caá. Det meemdh míic maona, ĩ jéih yap yohcan niít”, ĩ niijp be.

⁶ “Chah wĕpni caá”, Namodih niijnit, Diosdih yeejəp ĩ wéhenachah yəhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhəh maáh ã jumat túutəp be. ⁷ Caán Namó

† 11:19 Ap 8.5; 16.18-21 †† 12:2 Mi 4.10 † 12:3 Dn 7.7
 †† 12:4 Dn 8.10 †† 12:5 Is 66.7 ††† 12:5 Sal 2.9 ††† 12:7
 Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9 § 12:9 Gn 3.1; Lc 10.18 †† 12:10 Job
 1.6-12; Zac 3.1

††† 12:14 Dn 7.25; 12.7 †† 13:1 Dn 7.3 ††† 13:1 Ap 17.3-12
 †† 13:2 Dn 7.4-6

Diosdih, áih wútdih, á jəmupdih, jeáboó jəmnitdihbut yeejép á wéhenap be. ¹⁷ Dioíhwādih míic maonit, queétdih á yap yohop be. Páant á yap yohochah yəhna, Dios á enah bojop be. Páant caandih Dios á wətcəh, áta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwā poómp jəmat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondih Namó maáh á jəm jwəhəp be. ^{†18} Nihat Diosdih jepahcannit míicjeh Namó pebh jəibí bódicha caj yoh řajnit, caandih ř weřep be. Dios nin baácdih á chājat pínah jātih, áihwā pínah ř wútnadih átát daacáp wət ř. Caán á daácní tóliħ Oveja Wúúħ ř maoníħ tóliħ caá. Pánihna, caán tóliħdih ř wútdih daácca naáhwā míicjeh Namodih ř weřep be. †

⁹ ;Det molít jəmna, ř joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat məúboó nemnit pínahdih ř nembipna caá. Det jwāag maonit pínahdihbut ř jwāag maobipna caá.

Pánihatdih jéihna, jwiít Dioíhwā yeejép yapna yəhna, caandih túi jenah jói cádahcat caá náahap. ††

Baác dítmant júóħni Namó

¹¹ Túttimah, bíih Namó baácmant á bac júúwúchah, wā enep be. Oveja wúúħ chéne jáap mona júóħnibit pah jígohni úm náah á wihcap yəh be. Obohjeéhtih, á wéheat úm náah jəmni á yáanap be. ¹² Pánihna, məjmant júóħni Namóboó, baácmant júóħnidih maáh á waadánap be. Páant á maáh waadániboó, nihat baácdih moondih məjmant júóħni Namó, búúħ baácnijidih á weřat tútəp be. ¹³ Baácmant júóħni Namó á wəpatdih júətnit, búdí iigát déedih jeámant á búúg jéen júúwát tútəp be, cáacwā caandih en wéhi bejnit, ř jepahat pínah niijná. ¹⁴ Məjmant júóħni á wətcəhah, baácmant júóħniboó á wəpatřih cáacwādih á yeenap be. Pánih yeena, jwiíħ jəmni pah jígohnidih á pāpat tútəp be. Caán jwiíħ jəmni řibat naajřih ř búúħ baác yohniji yəhna, á jwəb boonap be. Páant ř chājachah enna yəhna, Dios páantjeh á enah boj jwəhəp be. ^{†15} Baácmant júóħni Namóboó məjmant júóħni pah jígohni ř pāpnijidih caolih á jéyanachah, á wéhenap be. Det caán pāpnidih ř wéicat enna, á mao yohat tútəp be. Diosboó caandih páantjeh á chāj jwəhat tútəp be. ¹⁶ Caán baácmant júóħni Namó nihat cáacwādih biquína řih jéihyepmant bóo téihya páhanadih, bitadih řih móot jəúħnadih á daacát tútəp be. Oboh jəmnit, maáta, dawá bíí dée bíbohnit, moh yéejnit, teo wúhñit, teo wúhcannitdih, nihat bíic yoobó á daacát tútəp be. ¹⁷ Caán jwiíħ jəmni Namó biquínadih áih wútdih, bitadih áih númerođih daácca naáhwāđih á jíib chājat tútəp be.

¹⁸ Caán daacátđih túi jéihyat caá náahap. Dios á teo wáacatřih jéihñit jəmna, Namóih daacátđih ři túi beh ənbipna caá. Caán número newéłħ wúť á jəmna caá. Áih número seiscientos sesenta y seis caá.

Oveja Wúúħ, á říonitbut

14 Túttimah, jeáboó jəmni Sión wúť jəmni jeejéh řəhñi Oveja Wúúħdih wā enep be. Ájeéh dawá, 144 mil cáacwā ř jəməp be. Queéť áih wútdih, á řipih wútdihbut řih móot jəúħnadih daácnit ř jəməp be. ^{†12} Queétdih wā joyóchah, jeámant ái yáanap be. Búdí dóo á yáaat pah, búdí énoħ á yáaat pahbut ái yáanap be. Ářpas ř niijní bíitat dahna á yáaat pahbut ái yáanap be. ³ Caanjřih maáh á chéudəp pebh, chéneňa míic dawá quíibna jəmnit ángelwā, veinticuatro maáta pebhbut, queéť 144 mil cáacwā ř řəhəp be. Caanjřih řəhñit, jáap ewatdih eona ř chājap be. Nin baácdih jəmnitji yéejat yohnit, á túi əbnit jəmna, queéťjeh caán jáap ewatdih ř jéihyep be. ⁴ Queéť ř weha mána yaáđħ nihcannitřih yéej chājcannit jəmna, Oveja Wúúħdihjeh túi péenit ř jəməp be. Yeejəpwājeéh jəmnitjidiħ Diosboó áihwā pínah á əbəp be. Queéťboó áihwā pínah, Oveja Wúúłħ pínahbut, túi jepahñit ř jəməp be. ^{††5} Pánihna, yeeccannitjeh jəmna, yéejat wihcannit míic ř jəməp be. ⁵

Bíic peihcannit ángelwā ř naóħ jéenaat

⁶ Túttimah, jeáboó yeó nəmp bíih ángel á jiijíchah, wā enep be. Dioíħ túini dooná páantjeh jəmniđih nihat cáacwā poómp jəmat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondih naóħni á jəməp be. ⁷ Caán ángel wəp naóħna, nin pah á niíj jéenanap be: “Diosdih ři úmú. Bəb jwəh cáacwāđih peéh chājat tútəp caá á chājap. Pánihna, caandih ři wéi naáwá. Caánboó nihat jeáboó jəmniđih, nihat con baácboó jəmniđihbut chājni caá. Pánih wəpni á jəməchah jéihna, caandih bódicha caj yoh řajnit, ři weřeé”, á niijřp be.

⁸ Páant á niiját túttimah, bíih ángel jwəh nin pah á niíj jéenanap be: “ři jioyoó! Babilonia wúť jəmni búdí túťchidih moón wəpñit ř jəməchah yəhna, queétdih Dios jáantjeh á yoh beedána caá. ^{ř†} Queéť páant á yohnit nihat bitadih ř yéej chājat tútəp be. Máihñit, bitadih ř wəhəchah, queéťbut bíic yoobó təbit yeejəp ř chājap be. Pánih chājna, ‘Dios caá’, ř niíj pāpnidih ř weřechah, queéťbut ř en yacap be”, á niijřp be.

⁹ Queéť chéne ángelwā ř niiját túttimah, bíih ángel jwəh, nin pah á niíj jéenanap be: “Det Namodih, á pāpat túətnidihbut wéinit, řih móotđih, téihyadiħ áih wúť daácnitđih Dios á peéh chājbipna caá. Dios queétdih búdí řjñit, iiguípna á wahbipna caá. Caán dəbcanni iiguípboó jəmna, queéť təbit təbana, moh yéej náah jəmñit, təbit ř naácbipna caá. Áih ángelwā, Oveja Wúúħbut ř enechah, yeejəp ř yapbipna caá. ^{ř††1} Caán iigát təb jeí á yaicán niít. ^{ř†} Queéť təbit řřgah náah jəmñit páantjeh ř jəmbipna caá. Nihat cáacwā Namodih bódicha caj yoh řaj wéinitđih, yeejəp təbat páantjeh á jəmbipna caá. Yeó jáap jəmat pah, chei jəmat pah bíic yoobó ř təbabipna caá. Á pāpat túətnidih wéinit, áih wúť daácnitđihbut páant yeejəp ř yapbipna caá”, á niijřp be.

††† 14:1 Ez 9.4; Ap 7.3 ††† 14:4 Ex 23.19; Stg 1.18 § 14:5 Sof 3.13 §† 14:8 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2 §†† 14:9-10 Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19 §† 14:11 Is 34.10

† 13:6 Dn 7.8,25; 11.36 †† 13:7 Dn 7.21 † 13:8 Sal 69.28; Ap 3.5 †† 13:10 Jer 15.2; 43.11 †† 13:14 Mt 24.24; 2Ts 2.9-10

¹² Páant yeejép ĩ yapachah ennit, jwiít Dioíhwāboó ã wɛtatdih jepahnit, Jesúsdih cádahcat caá náahap.

¹³ Túttimah, jeámant ã jwɛɛb wéhenachah, wã joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúíhwã caandih cádah-cannit jɛmna, ĩ wɛnat túttimah, búdí ĩ wēibipna caá’”, ã ĩ niijp be.

Páant ã niiját túttimah, Túini Espíritu jwɛɛh nin pah ã niijp be: “Páant ta tigaá. Yoobópdihi tigaá. Queét búdí ĩ tewatdih péanit, ĩ choobípna caá. Dios pehbóo ĩ púɛh laáb jwibínachah, ĩ túi chãjatjidihi jéihnit, queétdih ã túi chãjibipna caá. Pánihná, queét caanná jwibínit, búdí ĩ wēibipna caá”, ã niijp be.

Dios cáacwãdih ã ñíwat

¹⁴ Túttimah, túi baabní mah tólihdih wã enep be. Caán mah tólihdih nihat cáacwã ɛɛd jeñé ã chɛɛdɛp be. † Caán chɛɛdni maáta ĩ dɛwát oro júdɛdih ã dɛwɛp be. Biíc íibat túi eeép, pácahidih ĩ bóodat naá déedih ã bíbohó be. ¹⁵ Túttimah, biíh ángel Dios ã jɛmɛpmant ã bac jɛɛwɛp be. Pánihná bac jɛɛhni, mah tólihdih chɛɛdnidih ã wēp ejep be: “Bɛɛ jwɛɛh Dios ã jehahat láa ã jwiná caá. Pánihná, míh pácahi panihni ã túi baabáchah, ma bíbohni íibat naajíh míh cáacwãdih ma ɛb beedá bojóo”, ã niijp be. ^{††16} Páant ã niijíchah joinít, mah tólihdih chɛɛdni ã bíbohni íibat naajíh nin baácdih bóo pácahi panihnidih ã bóod jwíhip be.

¹⁷ Túttimah, biíh ángel jwɛɛh Dios ã jɛmɛpmant ã bac jɛɛwɛp be. Caanbút mah tólihdih chɛɛdni ã bíbohni dée íibat naa múntih ã bíbohó be. ¹⁸ Túttimah, biíh ángel Diosdih cáo wéhat naa pébh jɛmni ã bac jɛɛwɛp be. Caánboó caán naadíh bóo tɛɛ iigátidih en daoní jɛmna, nin baácbóo iíg beedáat pínah wēpat bíbohni be. Pánihná bac jɛɛhna, eeép íibat naá bíbohni ángeldih ã wēp ejep be: “Con baácdih bóo jɛmni jiwá iguíha panihni ã túi ei beedná caá. Pánihná, ma bíbohni íibat naajíh caandih ma bóod ɛb beedánaá”, ã niijp be. ¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, caán ángel nin baácdih bóo iguíh pihanadihi ã bóod ɛb beedánap be. Páant ã bóod ɛb beedánit, caán iguíh pihanadihi ĩ búɛh chɛñat júáboó ã yoh yacap be. Páant ã yoh yacat pahjeh tigaá, caandih náahcannitdih Dios búdí íijnit, queétdih peéh chãjna, ã yohbipna caá. ²⁰ Pánihná yohná, caán tútchi jwéejdih ĩ búɛh chɛñat júádih iguíh pihanadihi ĩ búɛh chɛñat dée pah yeejép cáacwãdih ã mao yohat túɛtɛp be. ‡ Caanjíh ĩ mao yohochah, íih meép ã nooj báp bejep be. Caán meép mɛj pah ã jɛmɛp be. Tres cientos kilómetros ã nooj béjep be. Pánihná nooj béjna, chéne metros dée ã nɛmahap be.

Cáacwã yeejép ĩ yapat pínahdih siete ángelwã ĩ bíbohah

15 Túttimah, jeáboó enna, ɛɛm náah jɛmnihdih wã en wéhi bejep be. Nin baácbóo ded pah ã yapat pínahdih weemdih ã jɛɛtɛp be. Caán oboh jɛmni nihcan be. Nin pah jíghatdih wã enep be: Siete ángelwã ĩ

jɛmɛp be. Cáacwã ĩ yéejatdih Dios búdí íijná, queét siete ángelwãboó yeejépwãdih ã pée peéh chãjat túɛtnit pínah be. Pánihná, siete láa pohba cáacwãdih ĩ peéh chãjat pínah niijná, queétdih wahat túɛt ã chãjap be.

² Queét ángelwãdih wã enat túttimah, búdí mɛjdih wã enep be. Caan múj túi jélepni tɛɛ iigátjíh widni ã jɛmɛp be. Namodih, ã pápat túɛtnidih, áih númerohdih ã daacát túɛtatdihbɛt jepahcannitji caán mɛj jwéejdih ĩ ñɛhɛchah, wã enep be. Caanjíh ñɛhni, Dios ã wéhni árpas ĩ niijní bíitat dahnadihi ĩ bíbohó be. ³ Dios ã yap yohatjidihi jenah joinít, Diosdih teo wéhni Moisés ã chãjatjidihi eona, † Oveja Wéɛh ã chãjatjidihibɛt wēi eona, nin pah ĩ niij ewep be:

“Maá, meém chah wēpni caá. Ma chãjatdih enna, jwí en wéhi bejna caá. Chah túini caá ma chãjat. Meém nihah baácdih moón ĩ maáta chah maáh caá. Yoobópdihi chãjni caá.

⁴ Nihat cáacwã meemdih ɛɛmni, ‘Chah wēpni caá’, ĩ niijbípna caá. †† Meemjéh yéejat wihcanni caá. Nihat baácdih moón yoobópdihi ma chãjatdih enna, ma pebh jwibínit, bódiha caj yoh ñajnit, meemdih ĩ wēibipna caá’, ĩ niijp be. †††

⁵ Túttimah, jeáboó jwɛɛb ennit, Dioíh mɛú jéc páa lajnidih wã enep be. Pánihná enna, caán mɛú díitna, Dios cáacwãdih teo wáacat túɛt niijná, ã naóh daácní naaná ã ñɛhat paihdih ã ñajat tólihdihbɛt wã enep be.

†††† Caán mɛúdíh wã enechah, queét siete ángelwãboó yeejépwãdih ã pée peéh chãjat túɛtnit pínah caán mɛú díitna jɛmni, ĩ yoób bac jɛɛwɛp be, bɛca. Túi baabní yeh iigné yégueh chóona dɛonít, oro tópjíh jóoh póomp yoób jwí wá chéonit míic ĩ jɛmɛp be.

⁷ Páant ĩ bac jɛɛwɛchah, biíc dawá quíibna jɛmni ángelboó queét siete ángelwãdih ĩ yoobó oro pamapnadihi ã wéɛp be. Caan pámap díitdih cáacwã ĩ yéejatdih Dios páantjeh jɛmni, búdí íijná, ã peéh chãjat pínah túi yáoní ã jɛmɛp be. ⁸ Páant ã wéɛhɛchahjeh, Dioíh mɛú díitna ã yeh iigát, ã wēpatbɛt jɛmna, tɛɛ jéi ã jɛm peét bejep be. Pánihná, Dios ã wēpat búdí jɛmna, queét siete ángelwã ĩ peéh chãjat pónih, tɛɛ jéi mɛújéh ã jɛmɛchah, ded biíc ã jéih waadáp be. [§]

Dios cáacwãdih ã peéh chãjat jɛmni siete pamapna

16 Túttimah, Dios áih mɛumánt ã wēp naóh bacanachah, wã joyóp be. Queét siete ángelwãdih nin pah á ĩ niij naáwáp be: “Wã niijátji pahjeh, bɛɛ baácdih moondih peéh chãjat túɛt caá wã chãjap. Pánihná, ñi bíbohni pamapna díitboó jɛmnihdih ɛb bejnit, baácbóo ñi pɛoh jéanabí”, ã niijp be.

² Páant ã niijíchah joinít, biíc ángel ã bíbohni pamapdihi ɛb bejnit, caán díitboó jɛmnihdih baácbóo ã pɛoh jéana bojop be. Páant ã pɛoh jéanachah, Namóih cáacwã yeejép yaohná jɛmni ĩ jɛmɛp be.

Queét áih wéit dɛonít míicjeh, caan páh jíghnidih ĩ pápnidih wéinit ĩ jɛmɛp be. Páant ĩ chãjatji jíib, queétdih ã peéh chãjachah, nihat íih bácahnadihi dawá yahwítna ã jɛmɛchah, queét túbit yeejép ĩ tɛbanap be. ^{§†}

† 14:14 Dn 7.13 †† 14:15 Jl 3.13 ‡ 14:20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15

†† 15:3 Ex 15.1-18 ††† 15:4 Jer 10.7 †††† 15:4 Sal 86.9 †††† 15:5 Ex 38.21 § 15:8 Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4

³ Páant ã p̄oh jéenaat túttimah, bíih ángel jw̄h ã bíbohni pamap díitboó jumnidih búdí mujboó ã p̄oh báaha bojop be. Páant ã p̄oh báahanachah, caan múj meépjuh ã jumah bejep be. W̄nníih meép pah ã jígo-hop be. Páant yeejép meép ã jumuchah, caan mujboó jumnit nihat queejw̄ ã túi w̄n beedáh bejep be.

⁴ Chénewã ã p̄oh jéenaat túttimah, bíih ángel jw̄h ã bíbohni pamap díitboó jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadihbut ã p̄oh báahani ã ch̄úúup be. Páant ã ch̄úúuchah, meép mujna míicjuh ã túut n̄um beedáh bejep be. ¹⁵ Páant ã túut n̄umuchah ennit, bíih ángel mujnadih en daoní, nin pah áí niijp be:

“Dios, meém yeejat wihcanni caá. Jon j̄atih, b̄ub̄ut ma jumna caá. Pánihna, cáacwã yeejép ã ch̄ajachah enna, queétdih peéh ch̄ajna, meép mujna ch̄ajat yoobópdih tigaá.

⁶ Namoihwãboó míihwãdih maona, meép ã yohop be. Páant ã mawatji j̄ib, queétdih meépdihjuh ma babhat tútat yoobópdih caá. Páant ma ch̄ajatdih tibeé queét ã náahap be”, ã niijp be.

⁷ Páant ã niiját túttimah, Diosdih cáo w̄hat naajéh ã wéhenachah, wã joyó be. “Páant tigaá. Maá, meém chah w̄pni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdih tigaá ma peéh ch̄ajap be”, áí niijp be.

⁸ Bíic peihcannit ã p̄oh jéenaat túttimah, bíih ángel jw̄h ã bíbohni pamap díitboó jumnidih yeodíh ã p̄oh j̄ahanap be. Páant ã p̄oh j̄ahanachah, cáacwãdih ã tehaat pínah niijná, Dios yeodíh t̄bit ã ch̄ahaat tútup be. ⁹ Pánihna, cáacwã t̄bit w̄n tehna, Dios queétdih ã peéh ch̄ajatdih j̄ehnit, caandíh yeejép ã j̄ihñup be. Yeejép yapna ȳhna, ã yeejatdih jígahcan, ã noón cádahcap be. “Dios túini caá”, ã níj w̄i naóhcap be.

¹⁰ Chénena míic ã p̄oh jéenaat túttimah, bíih ángel jw̄h ã bíbohni pamap díitboó jumnidih Namoihwãboó ã p̄oh jéenaat túttimah, ã maáh jumupboó ã d̄upúáh bejep be. ^{††} Pánihna, queét yaoh jumnit, t̄bit t̄bana, íih n̄úcdih ã néeh ch̄aacáp be. ¹¹ Dios queétdih ã yaoh ch̄ajachah j̄ehna, caandíh yeejép ã j̄ihñup be. Queét t̄bit t̄bana ȳhna, yeejép yahwítina d̄oná ȳhna, ã yeejép ch̄ajatdih jígahcan, ã noón cádahcap be.

¹² Bíicj̄ih bóo téihya ángelwã ã p̄oh jéenaat túttimah, bíih ángel jw̄h ã bíbohni pamap díitboó jumnidih Éufrates w̄t jumni mujna ã p̄oh báahanap be. Páant ã p̄oh báahanachah, caan múj ã j̄opah bejep be, yeó aáb j̄úw̄upmant moón maáta íih cáacwã bíicdih ã ch̄uhhat pínah niijná. [‡]

¹³ Túttimah, bíic peihcannit nemépwã b̄ub̄uwã pah jígohndih wã enep be. Bíic Maí D̄uníih jacmant ã bac j̄úw̄up be. Bíih mujmant j̄úhni Namoihwãboó ã bac j̄úw̄up be. Bíih, “Dios naáwãdih naóh yapani caá”, níj yeeni baácmant j̄úhni Namoihwãboó ã bac j̄úw̄up be. ¹⁴ Queét bíic peihcannit nemépwã cáacwã ã j̄eh ch̄ajca naáhdih ch̄aj j̄utnit pínah ã jumup be. Ni-hat baácdih moón ã maáta íih cáacwãdihbut ã míic mawat tútup be. Páant ã míic mawat pínah yeó jáap

‡ 16:2 Ex 9.10; Dt 28.35 † 16:4 Ex 7.17-21; Sal 78.44 †† 16:10 Ex 10.21 ‡ 16:12 Is 11.15

Dios chah w̄pni nihat cáacwãdih w̄tni jumna, péé míic mawat yeó jáap ã jumuchah, caandíh eníhcannit-dih Dios ã yap yohbipna caá.

¹⁵ Caandíh wã enat pónih, nin pah Jesús jw̄h áí níj naáwáp be: “*¡Ni joyó! N̄umni cáac ñi náhnicah, n̄umúdh ã j̄ubíat pah, weembút ñi náhnicah, wã dei bejbipna caá.*” ^{††} Pánihna, yégueh d̄onit ã tíiccat pah, túinidih ch̄ajnit, wã jw̄ub dei j̄ubínachah, ñi tíiccan níit. Páant wã dei j̄ubíat pínahdih túi páinit, búdí ñi w̄ibipna caá”, ã niijp be.

¹⁶ Queét bíic peihcannit nemépwã nihat baácdih moón ã maátadih míic mawat tútup be. Hébreo wéheatj̄ih “Armagedón”, w̄t jumupboó ã míic wáacap be. ^{‡‡}

¹⁷ Seis ángelwã ã p̄oh jéenaat túttimah, caán péeni jw̄h ã bíbohni pamap díitboó jumnidih johlit jumupboó ã bíbohni yohop be. Páant ã p̄ohwuchahjuh, áih n̄umant Dios w̄pép áí niijp be: “*¡Páant bóojeh tigaá, b̄uca!*” ã niijp be. ¹⁸ Páant ã niijchahjuh, n̄um náah jumni yoobát énoh wedóat bíicdih p̄i, baác búdí ã méménap be. ^{†††} Jon j̄atih páant bóo pohba baác ápí mémécán jí. B̄u caá chah baác méméat ã yoób jumup. ¹⁹ Páant ã baác méménachah, caán búdí tútchi, d̄uc peét bejna, bíic peihcanni tútchina pah ã ch̄awáp be. Ni-hat bíih tútchinabut ã boto jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia w̄t jumni tútchidih moón t̄bit yeejép ã ch̄ajatdih náhnina, búdí íijnit, Dios queétdih búdí ã peéh ch̄ajap be. ^{††20} Pánih baác méména, ni-hat quewana boto daab béj, jeenábút ã boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, que-wabút ã noón wihcap be. ^{§21} Dahwani cámahni mah dahna cáacwãdih ã b̄ug lájap be. ^{§†} Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ã jumup be. Pánihna, queétdih ã b̄ug lájachah, cáacwãdih t̄bit ã peéh ch̄ajachah ennit, Diosdih yeejép ã j̄ihñup be.

T̄bit yeejép ch̄ajat túttnih

17 Túttimah, siete pamapnadih bíbohni ángelwã-jéeh jumni wã pebh j̄unít, nin pah weemdíh ã níj naáwáp be: “Ma en j̄úw̄. Dawá mujna chah ch̄udnih dawá cáacwãdih t̄bit yeejép mi ch̄ajat tútat peéh, Dios ã peéh ch̄ajat pínahdih meemdíh wã j̄utbipna caá. ^{§†2} Ni-hat baácdih moón ã maátadih mi w̄tna caá. Queét maáta caántdih jepahnit, mijeéh ã yeej ch̄ajap be. Páant ã ch̄ajachah, ni-hat cáacwãbut bíic yoobó ã yeej ch̄ajap be”, ã niijp be. ^{§†}

³ Páant ã niiját túttimah, Túini Espiritu ã w̄pat weemdíh búdí ã jumuchah, cáac wihcapboó ángel weemdíh ã ub bejep be. Æ ub j̄ubínachah, d̄uni Namojih yad wili mi ch̄uduchah, wã enep be. Caán Namoihwãboó wã j̄wíh ennijeh m̄ntih ã jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ã jumup be. Áih waonádih dawá w̄t yee daácní ã jumuchah ennit,

†† 16:15 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3 ††† 16:16 Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11 †††† 16:18 Ap 8.5; 11.13, 19 †††† 16:19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10 § 16:20 Ap 6.14 §† 16:21 Ex 9.23; Ap 11.19 §†† 17:1 Jer 51.13 §† 17:2 Is 23.17; Jer 51.7

Dios búdí ã ijina caá. ¹⁴ Caanjíh chúndnihboó maáta ã dɔwát chóodih mi dɔwɛp be. Caán chóona chod dɔwɛni, ñɛnɛp mac pah chítah jɛmni, dawá oro, búdí jíib jɛmni jeé tíbna, perlas wɛt jɛmni tíbna bíicdih ã wid búudhni ã jɛmɛp be. Oro pamapdihbɛt mi bíbohɔp be. ¹¹ Caán pámap tɛi jíghoni jɛmna yɛhna, caán díítboó búdí yeejɛp mi chãjat ã jɛmɛp be. ⁵ Caánt yeejɛp wili miíh móot jɛúhdih mi wɛt daácní ã jɛmɛp be. Caan wɛtdih bita ã tɛi jéihcan caá. Nin caá mi wɛt: *“BÚDÍ TÚTCHI BABILONIA WÉT JEMNI TÚTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEJ CHãJATDIH ÑINAHAT TÚHTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TÚHT-CANNIH CAÁ”*, níj daác búudhni mi jɛmɛp be. ⁶ Dawá Jesúhwádih míic maonit, íih meép ã yohochah enna, máihnih pah búdí mi weñep be. Jesúsdih ã cádahcat jíib caánt queétdih mi mawap be.

Caántdih ennit, weémboó wã en wúhi bejep be. ⁷ Páant wã en wúhi bejchah ennit, ángel weemdíh nin pah ã níijp be: “¿Dépanih tigaá ma en wúhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chúndni Namó siete waó jɛmni, diez mona jɛmndihbɛt wã jéihyabipna caá. ⁸ Caán Namó jãtíh jɛmni ã jɛmɛp be. Obohjeéhtih, bɛɛ ã wíh jwɛhcan caá. Túttimah, caán nɛmah bóo íitmant jɛmni ã bac jɛóhbipna yɛh caá. [†] Páant ã bac jɛúwát túttimah, iiguípna ã bejbipna caá. Nin baác ã jɛmat pínah jãtíh Dios áihwã pínah ã wɛtdih áih papélah tólihdih ã daacáp jí. ^{††} Pánihna, ã daácca naáhwãboó caán Namó ã jwúɛb jíghochah, ã en wúhi bejbipna caá.

⁹ “Bɛɛ wã naáwãtdih jéihíhna, ñi tɛi joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni ã jɛmna caá. Caán siete jeená jih caánt mi chúndɛp be. Caán siete jeená siete maátadih mi wɛtnit ã jɛmna caá. ¹⁰ Cinco maáta ã maáh jɛmatjí jáantjeh ã bɛudáh bejep be. Bíih queét túttimah, bɛɛ maáh ã jɛmna caá. Bíihboó caán túttimah maáh waadní, bahniyeh ã jɛmbipna caá. ¹¹ Namoboó jãtíh jɛmni, bɛɛ wíhcani, queét siete maáta túttimah, jwúɛb jɛmna, maáh ã waadbípna caá. Caán siete maátajeéh jɛmni caá. Túttimah, iiguípna ã bejbipna caá.

¹² “Namóih mona, diez maáta panihnit ã jɛmna caá. ^{††} Dawá cáacwã ã chah maáta pínah ã jɛmna caá. Obohjeéhtih, queétboó maáta ã waad jwúhcan caá. Queét diez maáta bíic yoobó jenah joinít, Namóihwã ã jɛmbipna caá. Pánihna, íih baácđih moón ã chah maáh Namodih ã waadábipna caá. ¹⁴ Queét diez maáta Namó bíicđih bejnit, Oveja Wúúh ã ñíonit, caandíh cádahcanit bíicđih ã jɛmɛpna, míic mawadih ã jɛibíipna caá. Páant ã míic mawachah yɛhna, Oveja Wúúh áihwã bíicđih queétboodíh ã yap yohbipna caá. Caán Oveja Wúúh nihat cáacwã ã maáta chah Maáh caá ã jɛmɛp. Pánih chah wɛpni jɛmna, queétdih ã yap yohbipna caá”, ángel ã níijp be. ^{†††}

¹⁵ Caanjéh mɛntíh nin pah ã jwúɛb níijp be: “Bɛɛ caánt yeejɛp chãjnih dawá mɛjna chah chúndni ded pah mi jɛmatdih wã naóhbipna caá. Caan mújna nin baácđih moón, dawá cáacwã ã jɛmat pah caá. ¹⁶ Caán

Namoboó, diez maátajíh yeejɛp chãjnihdih ã eníhcan níit. Pánihna, queétboó míih bíi déedih, míih túini yéghedihbɛt dúɛc wáí beedánachah, tíic náah jɛmni mi chãóbipna caá. Míih déepdihbɛt ã jeempbipna caá. Páant ã jeemp jɛdhnidihbɛt ã cáo yoh beedábipna caá. ¹⁷ Dios yeejɛp chãjnihdih yohat túɛt níijná, queét diez maátadih bíic yoobó ã jenah joyát túɛtɛp be, Namodih íih baácđih moón chah maáh ã jɛmat pínah níijná. Jon jãtíh Dios ã níijátjí pah ã yap beedéchahjeh, Namoboodíhɛt ã yohbipna caá. ¹⁸ Caánt ma ennihjí nin panihni mi jɛmna caá: Caánt Babilonia wɛt jɛmni búdí tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón nihat baácđih moondíh yeejɛp wɛtnit ã jɛmna caá”, ángel ã níijp be.

Babilonia tútchi yohni ã jɛmat

18 Túttimah, bíih ángel, Dios pebh jɛmni ã dei jɛúwúchah, wã enep be. Búdí wɛpni jɛmna, ã yeh iigát nihat baácboó ã tɛi baabáp be. ² Pánih dei jɛinít, caán ángel tɛbit ã wɛp níijp be: “¡Yohni caá bɛca! Wɛpɛp Babilonia tútchidih moondíh Dios jáantjeh ã yoh beedánap be. ^{†††} Bɛɛ dawá nemɛp-wã, yeejɛp jwébehwã, cáacwã ã en iinít míicjeh ã jɛmna caá. [§]

³ Nihat baácđih moón, ã maáta bíicđih, caán tútchidih moón yeejɛp ã chãjachah, ã en yacap be. Páant yeejɛp ã chãjatdih en yacnit, Namodih wɛinít, ã jepahap be. Queét nihat dawá bíi déedihbɛt ã en ñinahap be. Páant yeejɛp ã chãjatjí jíib Diosboó caán tútchidih moondíh ã yoh beedánap be”, ã níijp be. ^{§†}

⁴ Túttimah, jeámant Diosboó nin pah áí níijp be: “Wíihwãá, caán tútchidih moón bíicđih yéj chãjcat túɛt níijná, ñi bac bejeé. ^{§††} Ñi bac bejchah, queétdih wã peéh chãjachah, yeebdíhɛt ã chúúhbipna caá.

⁵ Í yéj chãjat caánt yeejɛp chãjnih mi yéj chãjatjí pah, búdí yoobát ã jɛmna caá. ^{§†} Pánihna, weémboó mi yéj chãjatjídh wã quíib bɛudcán caá.

⁶ Pánih quíib bɛudcán, caántdih búdí wã peéh chãjat túɛtɛpna caá. Cáacwãdih yeejɛp mi chãjat túɛtɛtjí pah, caántboodíh yeejɛp yoobát wã peéh chãjat túɛtɛpna caá. ^{§††}

⁷ Caántboó ‘Weém maáh wili, túinih caá. Éemp wɛn-nih ã moh yéjeh panihcan caá. Dedé yeejɛp yapat weemdíh ã wíhcan níit’, mi níj jenah joyóp yɛh be. Páant níj jenah joiná, búdí jíib jɛmndih mi bíbohɔp be. Páant búdí jíib jɛmndih mi bíbohatjí pah mɛntíh, yeejɛp mi yapa naáh.

⁸ Páant mi níj jenah joyóchah yɛhna, náhnicahjeh caántdih peéh chãjat pínah ã jɛmbipna caá. Caánt tɛbúɛp chúúh, wɛn jɛinít, nɛugúɛpíhje h mi wɛnbipna caá. Páant mi wɛnɛchah, caántdih ã cáo yohbipna caá. Weém ñi Maáh Dios chah wɛpni jɛmna, caántdih wã níiját pah yoobópdih wã peéh chãjat túɛtɛpna caá”, jeámant áí níijp be. ^{§†}

† 17:3 Ap 13.1 †† 17:4 Jer 51.7 ‡ 17:8 Dn 7.7; Ap 11.7 †† 17:8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8 ††† 17:12-13 Dn 7.24 †††† 17:14 Dt 10.17; Ap 19.16

††† 18:2 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8 § 18:2 Is 13.21; Jer 50.39 §† 18:3 Is 23.17; Jer 51.7 §†† 18:4 Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 §† 18:5 Gn 18.20-21; Jer 51.9 §††† 18:6 Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29 §† 18:8 Is 47.7-9

⁹ Pánihna, Dios caántdih peéh chājna, ã cáo yohochah, caán jeidíh ennit, nin baácdih moón ĩ maáta búdí ĩ júbipna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tétchiboó túini bíí déedih jíib chājadih ĩpí júbipna yeh be. ¹⁰ Páant búdí ã iiguíchah enna, queét maáta ĩih tétchimant jumna, bíic yoobó peéh chājat pínahdih úmmit, ĩ en wúhi bejbipna caá. Caandíh en wúhi be-jnit, nin pah ĩ niijbípna caá:

“Moh yéejni tétchi caá, Babilonia. Con búdí tétchi, chah wēpni tétchi ã jumap yeh be. Obohjeéhtih, náhnica, con tétchidih Dios ã peéh chājna caá”, ĩ niijbípna caá. †

¹¹ Nihat baácdih moón bíí dée jíib chāj jibnitboó, caán tétchi ã bueúchah enna, bíí déedih jwúb jíib chāj wúhat pínah wihcat jéihnit, búdí ĩ jígahbipna caá. ††¹² Oro, plata, búdí jíib jumni jeé tíbna, perlas wēt jumni tíbnadihbut ĩ jéih jíib chāj wúhcan níit. Bíih ĩ ub jéohni túini yéguena, maáta ĩ dawat jaihni yéguen chóona, seda wēt jumni túi itíni chóona, duni yéguen chóonadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bíih ĩ ub jéohni chej jumni máa nahna, marfil wēt jumni ĩ chājnidih, búdí jíib jumni máajih ĩ chājnidih, bronce wēt jumni ĩ chājnidih, ĩtahjih ĩ chājnidih, mármol wēt jumni jeejih ĩ chājnidihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. ¹³ Bíih ĩ ub jéohni ĩ jeémátdih ĩ nūaata pínah canela wēt jumni, bíih ĩ jeémátdih ĩ nūaata pínahbut, chej jumni ĩ cawat pínah, mirra wēt jumni chej jumni dahnadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bíih ĩ ub jéohni ĩ jeémát pínah jiwá iguich mac, jeémát chājat yíi, trigo oj, caán tíbnadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bitá jiwíwā, owejawā, caballowā ĩ wáini pētúni chóona bíicdihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Queédih teo wúhni pínahdih ĩ ub jéuwéchah yehna, queédih jíib chājnit pínah ĩ wihcan caá. Pánihna, jíib chājnit pínah ĩ wihcah enna, queét ub jéohnitjiboó búdí ĩ jígahbipna caá. ¹⁴ Caán tétchidih moonjídih jéina, nin pah ĩ niijbípna caá:

“¡Adé! ĩ moh yéejna caá. Nihat ĩ oiniji ã bueúchah bejep be. Nihat túini ĩ bíbohniibut ã bueúchah bejep be. Chéneji ã jwúb wihcan níit”, ĩ niijbípna caá.

¹⁵ Queét caán tétchidih moondíh bíí dée jíib chāj wúhna, búdí ĩ jíib tewep yeh be. Pánihna, caán tétchidih yuúpmah ĩ en boj behbipna caá, “Jwítdihbut peéh chājna”, niijná. Páant níi en ũehna, caán tétchidih búdí ĩ jígahbipna caá. ¹⁶ Búdí jígahnit, nin pah ĩ niijbípna caá:

“Moh yéejni caá con búdí tétchidih moonjí. Queét caánt yeejép chājnih mi nihat pah túinidih ĩ bíbohni yeh be. Caántboó túi jaihni, túi duni yéguen chóona, maáta ĩ dawat chóonadih mi dawat yeh be. Oro, búdí jíib jumni jeé tíbna, perlas wēt jumni tíbnadihbut bueúhni yéguen chóonadih mi dawat yeh be. Páant mi nihat pah con tétchidih moón ĩ jumap yeh be.

¹⁷ Obohjeéhtih, náhnica, con tétchi ã bueúchah bejep be”, ĩ niijbípna caá.

Nihat dahwani jāj chóonadih moón, ĩ maáta, queédih teo wúhni, bitá búdí mujboó teo jibnitbut, caán

tétchidih yuúpmah ĩ enbipna caá. ¹⁸ Caanjíh enna, caán tétchi ã iiguíchah ennit, nin pah ĩ níi ũaacbipna caá: “Con tétchi nihat pah, bíih tétchina ã wihcan caá”, ĩ niijbípna caá. ¹⁹ Pánih búdí jígah jéini, nin pah ĩ niijbípna caá:

“¡Adé! Con tétchidih moonjí moh yéejni caá. Túini tétchi yeh jíi. Nihat jwíit dahwani jāj chóona bíbohni, búdí mujna jibnit, con tétchidih bóo bíí déejih jwí jíib tewep yeh be. Obohjeéhtih, bícmantjeh con tétchi ã bueúchah bejep be”, ĩ niijbípna caá. ††

²⁰ Caán tétchidih Dios ã yohochah ennit, yeéb nihat, ángelwā, Jesúhwā, áih túini doonádh naóh jibnit, naóh yapanit bíicdih, búdí ũi weñeé. ⁵ Caán tétchidih moón yeebdíh búdí yeejép ĩ chājat tétap be. Páant yeejép ĩ chājatjí jíib Dios ã peéh chājna caá, bca”, ĩ niijbípna caá.

²¹ Téttimah, bíih wépép ángel búdí jee dáhdih ub ũaha bojni, búdí mujna ã yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ã niijp be:

“Nin jee dáh ã bueúchah pah búdí Babilonia tétchi páantjeh bueúchah ã jumna caá. ^{5†} Páant ã bueúchah téttimah, caán tétchidih chéneji ĩ encan níit. ^{5††}

²² Caán tétchidih ĩ ewatjí ã jwúb wihcan níit. Árpas-dih ĩ bíitatjí, chíó nahnadih ĩ póojatjí, bíih póojat nahnadihbut ĩ póojatjibut ã wihcan níit. ^{5†} Caán tétchidih teonitjí ĩ jwúb teocan níit. Jeémát chājna, jeé júdújih ĩ únat yáatbut ã laihcan níit.

²³ Caán tétchi ã jwúb yeh iigán níit. Téihya chéonit, ĩ wéi wéheatjibut ã jwúb laihcan níit. ^{5††} Caán tétchidih moón bíí déedih jíib chāj jibnit bíih tétchinadih moondíh ĩ en ũinahat tétap be. Pánih en ũinahat tétnit, Diosdih ĩ náhcat pínah niijná, queédih ĩ yeejanap be”, ángel ã niijp be.

²⁴ Caán tétchidih moón Dios naáwdih naóh yapanitdih, bitá áihwādhbut yeejép ĩt mao yohop tají. Nihat bíih tétchidih moonbút Jesúhwādh ĩ mao yohatdih ĩt en yacap tají. Páant búdí meép ĩ yohatjí jíib, Babilonia tétchidih moondíh Dios búdí ã peéh chājav be. ^{5†}

19 Babilonia tétchi ded pah ã yapat pínahdih wā enat téttimah, jeámant dawá nin pah ĩ níi wéi ũaacáchah wā joyóp be:

¡Aleluya! Diosdih búdí jwí wéi naóh jíih. Dios jwítdih túi ubni caá. Nihat cáacwādh wetni, chah wēpni caá. Pánihna, caandíh búdí wéi naáwat caá náahap.

² Yeecan, yoobópdih peéh chājni caá. Yeejép chājnidih en yacnit, nin baácdih moón yeejép ĩ chājav be. Pánihna, caántboodíh Dios búdí ã peéh chājav be. Áihwādh mi mao yohat jíibbut, búdí ã peéh chājav be”, ĩ niijp be. ^{5†}

³ Téttimah, nin pah ĩ jwúb níi wéi ũaacáchah, wā joyóp be:

“¡Aleluya! Diosdih jwí túi wéi naóh jíih. Caán yeejép búdí tétchi iig beední jumna, chéneji ã jwúb jígohcan níit”, ĩ niijp be. ^{5††}

† 18:10 Ez 26.16-17 †† 18:11 Ez 27.31,36 † 18:13 Ez 27.12-13.22 †† 18:15 Ez 27.31,36

‡† 18:17 Is 23.14; Ez 27.26-30 ††† 18:18 Ez 27.32 ††† 18:19 Ez 27.30-34 § 18:20 Dt 32.43; Jer 51.48 §† 18:21 Jer 51.63-64 §†† 18:21 Ez 26.21 §† 18:22 Is 24.8; Ez 26.13 §†† 18:23 Jer 7.34; 25.10 §† 18:24 Jer 51.49 §† 19:2 Dt 32.43; 2R 9.7 §§† 19:3 Is 34.10

⁴ Queét veinticuatro maáta, chéneha míic dawá quíibna jəmnit ángelwā bíicdih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah jwí Maáh Diosdih í níij wēi ñaacáp be: “¡Páant tigaá! ¡Aleluya!” í níijíp be. ⁵ Túttimah, Maáh pebh ñəhni nin pah áí níijíp be:

“Jwí Maáh Diosdih ñi weñeé. Nihat caandíh teo wəh-nit, oboh jəmnit, maátabut, nihat yeéb áihwā ñi túi weñeé”, á níijíp be. †

Oveja Wəúh téihya chéona, á nəmah jeémát

⁶ Túttimah, dawá cáacwā í wēi naáwáchah, wā joyóp be. Búdí dóo, énoh á yáaat pah bóo áí yáanap be. ††

“¡Aleluya! Diosdih búdí jwí wēi naóh jíih. Bəh jwí Maáh yoobát caá á jəmep. Pánihna, jwí Maáh chah wəpnidih jwí wēi naóh jíih. ‡

⁷ Bəh Oveja Wəúh téihya chéwat túut caá á chájap. Á téihya chéonih pínah wili, túi míic ámoh péanah mi páina caá.

⁸ Túi baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih á wəhəp be. Caán túi baabní yégueh Dioíhwā í túi chájatdih á jəutna caá. Pánihna, í téihya chéwat yeó jáap á jəməchah, jwiít jwí wēi jíih”, í níijíp be. ‡†

⁹ Páant í níij wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdíh á jwəub níijíp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wəúh téihya chéona, á nəmah jeémátdih ‡† Dios á did bojnitboó, túi wéinit caá’, ma níij daacá”, á níijíp be. Páant níijnáneh tih, nin pah á jwəub ñəhni níijíp be: “Túí yoobópdih tibeé wā naáwát. Dios weemdíh á naáwát tútəp be”, á níijíp be.

¹⁰ Páant á níijíchah joinít, caan pébh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat túut wā chájap yəh be. Obo-hjeéhtih, páant wā chájachah ennit, weemdíh nin pah á níijíp be: “Páant ma chájca bojoó. Meém ma nihat pah weembút Diosdih teo wəhni mən tigaá. Ma déewā Jesúsíhwā, nihat áih túini doonádih cádahcannit í nihat pah weembút Diosdih teo wəhni mən tigaá. Diosdih-jeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, á níijíp be. Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitboó Túini Espíritu á wəpatjíh Jesúsíh túini doonádih jwí naóhna caá. Pánihna, jwiít nihat caandíh teo wəhni míicjeh caá.

Baabní caballojih chéudni

¹¹ Túttimah, Dios á jəmepboó jęc pāa lajni pah á jəməchah, wā enep be. ‡† Caánboó baabní cabalodih wā enep be. Caanjíh chéudni “Yeecanni, yoobópdih chájni”, á wət jəmep be. Caandíh eníhcannitdih míic maonit, yoobópdih peéh chájni caá. ‡†¹² Áih quíibna təh öpát panih jígoni be. ⁵ Áih wao dáhdih maáta í dəwát júdnadih dawá á dəwəp be. Bíih wətəp á dəwəp be. Čaán wətdih caanjéh á jéihyep be. Bitá í jéihcap be. ¹³ Áih yégueh, búdí meép chéuhni chóodih á dəwəp be. Caanjéh yəhna, bíih wət jəmna, “Dios á jənah joyátidih naóhni”, á wət jəmep be. ‡†¹⁴ Áih soldadowā jeámant moón caandíh í péenap be. Baabní cabal-

† 19:5 Sal 115.13 †† 19:6 Ez 1.24 ‡ 19:6 Sal 93.1; 97.1; 99.1 ‡† 19:8 Ef 5.23-32; Ap 7.14 ‡† 19:9 Mt 22.2-3 ‡†† 19:11 Ez 1.1 ‡†† 19:11 Sal 96.13; Is 11.4 § 19:12 Dn 10.6 §† 19:13 Jn 1.1,14

lowájih chéudnit, túi quei wíhcanni baabní yégueh chóonadih dəonít míic í jəmep be. ¹⁵ Chénaboó jaco jəmni íibat naadíh á chác tewep be. Caán naá nin baácdih moondíh á yap yohat pínah naá á jəmep be. Á wəpatjíh á wətəchah, bíic caandíh á jéih yap yohcan níit. ‡†† Dios chah wəpni nin baácdih moón təbit í yéej chájatjidih búdí á íijna caá. Páant á íijchah, caballojih chéudniboó queétdih búdí á peéh chájipna caá. ‡†¹⁶ Áih yégueh chóo múijih áih bíih wət daacni á jəmep be, nihat í jéih enat pínah níijná. “NIHAT CÁACWÁ Í MAÁTA CHAH WƏPNI MAÁH CAÁ”, á níij daacni á jəmep be. ‡††

Namodih á yap yohat

¹⁷ Túttimah, yeojíh ñəhni ángeldih wā enep be. Nihat jóopwádih nin pah á níij ej wáacap be: “Míic wáacnit, Dios á wəhni jeémátidih ñi jeémj jəúwé. ¹⁸ Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjíh bácahdih jeémát túut níijná, ñi míic wáac jəúwé. Í maáta, soldadowā í maáta, chah wəpni, caballowā, queétjih chéudnit, nihat bita, queétdih teo wəhni, teo wəhcannit, oboh jəmnitəp, queét nihatíh bácahdih jeémát túut níijná, ñi pái jəúwé”, jóopwádih ángel á níijíp be. ‡†

¹⁹ Túttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, íih soldadowā bíicdih míic wáacnit, míic mawadih í bejehah, wā enep be. Pánihna, baabní caballojih chéudni, áih soldadowā bíicdih í jəmepna Namowā míic mawadih í jəibínap be. ²⁰ Páant í míic mawachah, baabní caballojih chéudniboó Namodih yap yohnit, á tewep be. Bíih Namó, “Dios naáwátidih naóh yapani caá”, níij yeenidihəp yap yohnit, á tewep be. Caán yeeniboó jwíh jəóhni Namodih nihat cáacwā í túi jənah joyát pínah níijná, cáacwā í jéih chájca naáhdih dawá cháj jəutni á jəmep be. Caán á jəutatjíh Namóih wət dəonítidih, áih pəpnidih wéinitdihəp á yeenap be. ‡† Queét chénewádih yap yohnit á chéwat túttimah, queét báadhnitdihjeh iiguípna á yohop be. Caán iiguípboó búdí məj pah bóo, təbit yeejép chej jəmni, íig dəbcapboó á jəmep be. ²¹ Bitá íjéeh jəmnitjidih baabní caballojih chéudniboó á chác teoni íibat naajíh á mawap be. Páant á mawat túttimah, queét jóopwāboó íih bácahdih jeémnit, búdí í wəd jəmep be.

Mil jópchi Jesucristo áihwájééh á maáh jemat

20 Túttimah, bíih ángel jeámant á dei jəúwəchah, wā enep be. Nəmah bóo ítdih bóo llavedih, búdí ítah tőpdihəp á bíbohəp be. ² Pánih dei jəinít, Maí Dəunidih á tewep be. Caán Maí Dəuni jon játih bóo maí chóo dəoníji, nemépwā í maáh, Satanás wət jəmni á jəmep be. ‡†† Caandíh teonit, mil jópchi pohba yeejép á chájcat pínah níijná, á əb dei jəóhni ítah tőpjíh á chéwep be. ³ Pánih chéó péanit, á bac jəóhni íitboojéh mənťh yohnit, á nemep be, baácdih moondíh mil jópchi pohba á yeecat pínah níijná. Mil jópchi túttimah,

§†† 19:15 Sal 2.9 §† 19:15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 §†† 19:16 Dt 10.17; Ap 17.14 §† 19:18 Ez 39.17-20 §† 19:20 Ap 13.1-18 §†† 20:2 Gn 3.1

caandih ā jwúub bacabipna caá, daocánni yeó jáap ā jem jwúhat pínah niijná.

⁴ Túttimah, dawá maáta chúudnitdih wā enep be. Cáacwā ī yéejatji jīb, ī peéh chājat pínah wēpatdih queét maátadih Cristoboó átát wúhup tabe. † Bitadihbút wā enep be. Queétboó Jesúh tūini doonádih, Dios naáwátidihbút ī naáwátji jīb waó bóod yohnitji jwúub boonit ī jumup be. †† Namodih, áih pāpnidihbút, bódicha caj yoh ňaj wēicannit, íih móot jwúhnadih íih téihyanadihbút, áih wútdih ī daacát túutcap be. ‡ Bitaqueédih ī mao yohat túttimah, ī jwúub boo púd jūwúup be, páant mēntih. Pánih jwúub boo púd jūwúwát túttimah, queét mil jópchi Cristo bícdih maáta ā jummat túutap be. ⁵ Cristoíhwā ī maonitji, wənnitjibút, ī jwíih boo púd jūwúup be. Obohjeéhtih, bita wənnitji-boó ī boo púd jūóh jwúhcap be. Jesúh wā mil jópchi maáta ī jummat túttimah, queét jwúh ī boo púd jūóh bípna caá. ⁶ Pánihna, ā jwíih booanitboó yéejat wihcannit búdí wēinit ī jumup be. Queét iiguípna bejan, ī jwúub wəncan níft. Diosdih, Cristodihbút wēi wúh wúhñit jumna, ájeéh ī wətbipna caá. ††

Cristo nemépwā ī maáhdih ā yap yohat

⁷ Mil jópchi túttimah, Satanásdih, nūmah bóo íftboó Dios ā chéo yohat túutniji jwúub wātni ā jumbipna caá. ⁸ Pánih bacniji nin baácdih moondih ā jwúub yeebipna caá. Gog wūt jumnitdih, Magog wūt jumnitdihbút ā yeebipna caá. †† Pánihna, queét ā yeeatdih joinít, míic mawadih bejat túut niijná, íih soldadowādh ī míic wáacbipna caá. Queét soldadowā óon ā dawát pah ī jumbipna caá.

⁹ Nin baácdih bej peétnit, Dioíhwā ā oinit ī jumupna ī ňuh púud bejbipna caá. Páant ī ňuh púud bejchah, Dios jeámant iigát wahnit, queédih ā cáo beedábipna caá. ¹⁰ Páant ā cáwat túttimah, queédih yeeni nemépwā ī maáhdih iiguípna ā yohbipna caá. Namodih, “Dios naáwátidih naóh yapani caá”, níj yeenidihbút ā yohopjiboo mēntih ī maáh Satanásdihbút ā yohbipna caá. Caán iigát búdí mēj pah bóo, tūbit yeejép chej jumni, íig dūbcarboó ā jumup be. Caanjíh páantjeh yeejép ī tūbabipna caá.

Dios caandih jepahcannitjidih ā yoób peéh chājat

¹¹ Túttimah, tūi baabní búdí chúudatdih Dios ā chúuduchah, wā enep be. Nin baác, jeábút bűudná, ā jígochcap be, bűca. ¹² Oboh jumnitji, ī maátabút wənnitji jwúub boonit, Maáh pebh ī ňuhuchah, wā enep be. Búdí mējboó bűudnítji, baácboó bűudnítjibút boo púd jūóhñit queét ňuhñit ī jumup be. Caanjíh ī ňuhuchah, caán Maáhboó ā daácniji papélah tólih-nadidih ā watap be. Caán tólihna cáacwā ded pah ī chājatjidih átát daácji taga. Túttimah, bíh tólihdihbút ā watap be. Caán tólihboó Jesúsdih jepahnitjíh wútnadidih ā daácní ā jumup be. †† Pánihna, caán tólihnamant en péanit, ded pah ī chājatji jīb ā peéh chājat

† 20:4 Dn 7.9,22,27; Mt 19.28; Lc 22.30 †† 20:4 Ap 6.9 ‡ 20:4 Ap 13.16-17; 14.9 †† 20:6 Ap 1.6; 5.10 †† 20:8 Ez 38.2,9,15 ††† 20:12-13 Sal 69.28; Ap 3.5

be. †††¹⁴ Pánihna, Dios áihwādh ā wūt daácní tólihboó det íih wūt wihcannitdih peéh chājnít, iiguípna ā yohop be. Páant iiguípna ā yohnitboó jwúub wənnit panihñit ī jumup be. Pánihat túttimah, chéneji jwúub wənat ā wihcan níft, bűca. ‡

Jáap jeá, jáap baác bút

21 Túttimah, jáap jeá, jáap baácdihbút wā enep be. st Jwíih jumni jeá, baác, búdí mēj bút átát bűudáh bejep be. Páant ā bűudúchah, nihát yéejatbút átát bűudáh bejep be.

² Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ā dei jūwúuchah, wā enep be. ^{st†} Téihya chéonih pínah tūini yégueh dūonít, mi áa pínadidih jwááadh jūwúwát dée pah tūi jígochā ā jumup be. ^{st†3} Caandih wā enechah, Maáh ā chúudupmant nin pah áí níj wēp naáwáp be: “Ńi eneé. Bűu jwúh caá Dios cáacwājeéh jumna caá ā chājat, bűca. Íjeéh jumna, áihwā yoobát ī jumuchah, caanjéh ī Maáh ā jumbipna caá. ^{st†4} Queédih ā weñanachah, jígahatbút ā wihcan níft. Yéejat wihcah, tūbatbút wihcah, ī jwúub wəncan níft. Tūba jūñát wihcah, wən jūñátbút ā wihcan níft. Nihat jon játih yeejép ā jummatji ā bűudáh bejep be”, ā níjíp be. ^{st†}

⁵ Túttimah, caán chúudni nin pah ā jwúub níjíp be: “Ńi eneé. Nihatdih jáap míicjeh wā chājna caá”, ā níjíp be. Páant níjínít, nin pah weemdíh ā jwúub níjíp be: “Bűutéh wā níjít tūi yoobópdih jumna, wā níjítjeh pah-jeh bíic yoobó ā yapbipna caá. Páant wā níjítjidih joinít, ma daacá”, ā níjíp be.

⁶ Túttimah, nin pah ā jwúub níjíp be, páant mēntih: “Páant bóojeh tigaá. Weém bíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandih wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá. Det taca joótnit, mahdih ī babhbíhichah, tūini mahdih jīb náahcanjeh, queédih wā wúh bípna caá. Caán mahdih babhñitboó jwúub wəncan, páantjeh wājeéh ī jumbipna caá. ^{st†7} Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wā tūi chāj bípna caá: Jáap baácboó jumna, búdí ī wēibipna caá. Pánihna, weém íih Dios yoobát wā jumuchah, queétboó wā weh ī jumbipna caá. ^{st†8} Obohjeéhtih, det úumna, weemdíh cádahñit, weemdíh náahcannit, yeejép chājnit, cáacwādh mao yohnit, ī weha mána nihcannitjíh yéej chājnit, jíóhñit, ī pāpnidih wēinit, nihát yeenit yuh bűca iiguípna ī bejbipna caá. Caán iiguípboó búdí mēj pah bóo, tūbit yeejép chej jumni, íig dūbcarboó caá. Caaná bejna, jwúub wənat pah ī bejna caá”, ā níjíp be. ^{st†}

Jáap Jerusalén

⁹ Túttimah, bíic ángel, siete pamapna bíbohñit ā peéh chājat túutnit ángelwājeéh jumni, wā pebh ā juyúp be. ^{st†} Pánih jūinít, nin pah weemdíh ā níjíp be: “Ma en jūwú. Oveja Wúh ā jáap áa jumnididih

††† 20:12-13 Dn 7.9-10 ‡ 20:14-15 Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 †† 21:1 Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 ††† 21:2 Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 ††† 21:2 Is 61.10; Ap 19.7-8 ††† 21:3 Lv 26.11,12; Ez 37.27 †† 21:4 Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17 ††† 21:6 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 ††† 21:7 2S 7.14; Sal 89.26-27 ††† 21:8 Mt 25.41; Ap 2.11; 20.14 ††† 21:9 Ap 16.1

meemdíh wã júutbipna caá”, ã niijíp be. ¹⁰ Pánihna, Túini Espíritu jap bóo jeejína weemdíh ã n̄mah p̄uh laab béjep be. Páant ã n̄mah p̄uh laab j̄ibínachah, japmant Dioíh tútchi, Jáap Jerusalén, ã dei j̄úwáchah, weemdíh ã júut̄p be. [†] Nin pah caán tútchi ã jígohop be: ¹¹ Dios ã yeh iigátj̄h túi yeh iigni tútchi ã jum̄p be. Búdí jíib jum̄ni jeé túi j̄elepni, itah naadíh jwí túi en yabaca bojat pah, caán tútchi ã jum̄p be. ¹² Caán tútchi yehmant wáihyat júdu, búdí w̄upni jap bóo yoobát ã jum̄p be. Caán wáihyat júduh doce j̄ecna ã jum̄p be. Caan j̄ecna jum̄at pah biquína ángelwã ã wa-pap be. Caan j̄ecna jum̄at pah Israel j̄imená doce poóm̄p íh w̄t̄na daácn̄i ã jum̄p be. ¹³ Yeó aáb j̄úw̄upmant biíc peihcanni j̄ecna ã jum̄p be. Yeó dei bejepboob̄t biíc peihcanni j̄ecna ã jum̄p be. Nin chóop yapatboob̄t biíc peihcanni j̄ecna ã jum̄p be. Biíh chóop yapatboob̄t biíc peihcanni j̄ecna ã jum̄p be. ^{††14} Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ã lajap be. Caán jeé jum̄at pah Oveja W̄úh jwíit doce ã naáwát tútn̄it̄ji, jwíih w̄t̄na daácn̄i ã jum̄p be. [‡]

¹⁵ Weemdíh naóhni ángel ã jenah enat pínah oro nahdíh ã bíbohni be. Caán tútchidih, wáihyat júdu, j̄ecnadihb̄t jenah enat tút̄ ã ch̄ajap be. ^{††16} Pánihna, caán tútchi áih maatát, áih japat, áih b̄wáb̄t, nihát biíc yoobó míc ã jum̄p be. Caán ángel ã bíbohni jenah enat nahj̄h caán tútchidih ã jenah enechah, doce estadio ã niijní, dos mil doscientos kilómetros maátni ã jum̄p be. ¹⁷ Caandíh jenah en péanit, caán wáihyat júdu ã w̄upatdih ã jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ã niijní, sesenta y cinco metros w̄upni júdu ã jum̄p be. Jwíit cáacwã jwí jenah enat pah, caán ángel jenah enna ã ch̄ajap be.

¹⁸ Caán wáihyat júdu túi j̄elepni jeej̄h ã ch̄ajni júdu ã jum̄p be. Caán tútchiboó, oroj̄h ã ch̄ajni tútchi ã jum̄p be. Caán oro quei wíhcanni túi en yabacaat ã jum̄p be. ¹⁹ Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihát mácah chítah jum̄ni búdí jíib jum̄ni ã jum̄p be. Jwíih jum̄ni jaspe w̄t̄ jum̄ni jeé ã jum̄p be. Caán túttimah zafiro, ágata w̄t̄ jum̄ni jeé ã jum̄p be. Caán biíc peihcanni jeé túttimah, esmeralda, ²⁰ ónice, cornalina w̄t̄ jum̄ni jeé ã jum̄p be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio w̄t̄ jum̄ni jeé ã jum̄p be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista w̄t̄ jum̄ni jeé ã jum̄p be. ²¹ Caán doce j̄ecna perla w̄t̄ jum̄ni j̄ecna ã jum̄p be. Caan j̄ecna yoobó biíc perla dahjeh ã jum̄p be. Caán tútchidih bóo búdí namá quei wíhcanni túi en yabacaat oro namájuh ã jum̄p be. [#]

²² Caán tútchidih Dioíh m̄udíh wã en bidip ȳp be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tútchidih nihát pehb̄boó jwí Maáh Dios chah w̄pni, Oveja W̄úhb̄t ã jum̄p be. Pánihna, nihát caán tútchi Dioíh m̄ú yoobát be. ²³ Dios, Oveja W̄úh biícidih ã yeh iigátj̄h caán tútchi ã túi baabáp be. Pánihna, yeodíh widhdihb̄t ã náahcap be. ^{††24} Nihat nin baácdih moonj̄i Dios ã yeh baabát̄na jum̄na, yoobóp̄dih ã túi j̄éihbipna caá. ^{##}

Nihat baácdih moón ã maáta caán tútchina j̄ebínit, nin pah Diosdih ã niij w̄i naóhbipna caá: “Jáantjeh wíih cáacwã weemdíh búdí ã weñep be. Pánihna, b̄w meemdíh jw̄h wã n̄mah w̄ebipna caá”, ã niijbipna caá. ²⁵ Caán tútchidih bóo j̄ecna p̄a lajni ã jum̄bipna caá. Caanná d̄ep̄át wihcan, caan j̄ecnadih nemat ã wihcan níit. ²⁶ Nihat cáacwã Diosdih nin pah ã niij w̄i naóhbipna caá: “Meém chah túini, chah w̄epni ma jum̄chah, meemdíh nihát weñat caá náahap”, ã niijbipna caá. ²⁷ Yeej̄epboodíh caán tútchina ã b̄b bejcan níit. ²⁸ Ded yéej ch̄ajnit, yeenitb̄t, caán tútchina ã j̄éih waadán níit. Oveja W̄úh ã bíbohni papélah tólíhboó ã w̄t̄nadih daácn̄itjeh caán tútchina ã waadbipna caá.

22

Túttimah, báadhani m̄udih caán ángel weemdíh ã júut̄p be. Caan m̄j̄ túi m̄j̄ mac baabn̄i, ^{28†} Dios, Oveja W̄úhb̄t ã ch̄ud̄p̄mant noój j̄áaj̄ j̄úhni ã jum̄p be. ² Caán tútchidih bóo búdí namá tac yoób ã noój j̄áaj̄anap be. Caan m̄j̄ jw̄éj̄dih chénat pah b̄wá báadh̄at tútn̄i máa nahna ã lajap be. ³ Caan náhna widh jum̄at pah quehna, biíc jópchidih doce láa ã quehep be. Caan náh n̄onab̄t cáacwã ã boopat pínah ã jum̄p be. ³ Caán tútchiboó “Caán ã túican caá”, Dios ã niijní ã wihcan níit. ^{3†} Caán tútchidih Dios, Oveja W̄úh biícidih ã ch̄ud̄at ã jum̄bipna caá. Pánihna, nihát caán tútchidih moón queét pehb̄ bódicha caj yoh ñajnit, búdí ã w̄ebipna caá. ⁴ Queét Diosdih ã míc jwãáh enbipna caá. ^{5†} Íh móot j̄úh̄nadih áih w̄t̄ daácn̄it̄ ã jum̄bipna caá. ⁵ Caanná d̄ep̄át ã wihcah, j̄iátdih ã náahcan níit. Jwí Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jum̄chah, yeó ã yeh iigát̄dihb̄t ã náahcan níit. ^{5†} Caán tútchidih moón páantjeh maáta ã jum̄bipna caá. ^{5††}

Jesucristo nin baácbó ã jw̄úub dei j̄úwát pínah bah-nijeh ã j̄udhd̄at

⁶ Túttimah, caán ángel weemdíh nin pah ã niij naáwáp be páant m̄ntih: “Dios nihát nin ã naáwát yoobóp̄dih caá. ã niiját̄ji biíc yoobó ã yapbipna caá. Jwí Maáh Dios ã naáwát̄dih naóh yapanitdih j̄éihyani caá. Pánihna, caánboó b̄w láa áih ángeldih ã wahap be, caandíh teo w̄h̄nitdih túttimah ded pah yapat pínahdíh ã j̄éihyaat pínah niijná”, ã niijíp be.

⁷ Túttimah, Jesús jw̄h nin pah ã niijichah, wã joyóp be: “*¡Ñi joyoó! Wã jw̄úub dei bejat pínah bahnijeh ã j̄udhna caá. Det nin tólíhboó ã daacátdih túi jenah joi jepahnit, w̄éinit ã jum̄bipna caá*”, ã niijíp be.

⁸ Weém, Juan, nin nihát wã daácnidih ennit, wã joyóp be. Caandíh joinít, wã enat túttimah, weemdíh júut̄ni ángel pehb̄ bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat tút̄ wã ch̄ajap yuh be. ⁹ Páant wã ch̄ajachah enna, nin pah weemdíh ã niijíp be: “Páant ma ch̄ajca bojoó. Meém ma nihát pah, weemb̄t Diosdih teo w̄h̄ni m̄n tígaa. Ma déewã Dios naáwát̄dih naóh yapanit, nihát cáacwã nin tólíhdih bóo w̄at̄atdih jepahnitb̄t ã jum̄at pah

††† 21:24 Is 60.3 § 21:26 Is 60.11 †† 21:27 Is 52.1; Ez 44.9
 ††† 22:1 Ez 47.1,12; Zac 14.8 §† 22:2 Gn 2.9 §†† 22:3 Gn 3.17
 †† 22:4 Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2 §† 22:5 Is 60.19; Ap 21.23
 §†† 22:5 Dn 7.18

† 21:10 Ez 40.2 †† 21:13 Ez 48.30-35 ‡ 21:14 Ef 2.20 ††
 21:15 Ez 40.3 †† 21:21 Is 54.11-12 ††† 21:23 Is 60.19-20; Jn 8.12

weembút biíc yoobó Diosdih teo wǎhni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodih caá weñat náahap”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant niij péanit, nin pah ã jwǎub niij naáwáp be: “Ma daácní tólih ded pah ã yapat pínahdih Dios ã naáwáp be. Páant ã yapat pínah bahni ã jǎhdǎchah, caán tólih ã naáwátidih ma jweéhca bojóó. ¹¹ Caán láa wǎ naáwátji pah ã yapachah, det yéejnit páantjeh ĩ yéej chǎj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Dioihwǎ tǎi chǎjnit, ĩ tǎi chǎj cádahca bojó naáh”, ã niijíp be. †

¹² Páant ã niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ã jwǎub niijíp be: *“Ĭñi joyoó! Wǎ jwǎub dei bejat pínah bahnijeh ã jǎhdna caá. Nihat cáacwǎdih ded pah ĩ chǎjatji jíib wǎ wǎhat pínahdih ǎb dei bejat tútt caá wǎ chǎjap. Pánihna, wǎihwǎ, túinidih ñi chǎjatji jíib, yeebdíh wǎ túi chǎjbična caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitjidih wǎ peéh chǎjbična caá. ††13 Weém bíihmah jumni caá. Nihat wǎ chǎjnidih Maáh jumna, caandíh wǎ jwǎub yohat túttimah páantjeh wǎ jǎmbična caá”, ‡* Jesús ã niijíp be.

¹⁴ Det quei wíhcanni yégueh dǎonít panihnit yéej chǎjatdih cádahnit, ma enni túttchina ĩ jéih waadbíčna caá. Caán túttchidih bóo báadhdat túttni máa nah quehedih ĩ jeémpbična caá. Pánih jumnit, búdí ĩ wǎibična caá. ††15 Obohjeéhtih, det yeejépwǎ, jíóhnit, ĩ weha mána nihcannitjeh yéej chǎjnit, cáacwǎdih mao yohnit, pǎpnidih wǎinít, yeenit yǎh bǎca, caán túttchina ĩ waadcán niit.

¹⁶ *“Weém, Jesús, yeéb wǎihwǎdih ã naáwát pínah niijná wǎih ángeldih wǎ wahap be. Weém maáh David*

jǎima, daaat cíi panihnit wǎ jumna caá”, Jesús ã niijíp be. ‡

¹⁷ Túini Espírítu “Ma jwǎub dei jǎúwǎ”, Jesúsdiħ ã niijná caá. Jesúihwǎ ã téihya chéonih panihnitbǎt, “Ma jwǎub dei jǎúwǎ”, ĩ niijná caá. Nihat nin wǎ daacátidih joinítbǎt “Ma jwǎub dei jǎúwǎ”, Jesúsdiħ ĩ niijí naáh. Taca jóótnit, mahdih ĩ babhbat pah, Jesúsdiħ ĩ jepaha naáh. Caán mah, báadhdat túttni mah ã jumna caá. Pánihna, Jesúsdiħ jepahnitdih jíib náahcanjeh, jeáboó ájeéh páantjeh ã jummat túttbična caá. ‡‡

¹⁸ Weém, Juan, nin tólihboó wǎ daacátidih joinítidih nin pah wǎ wǎp naóhna caá: Det nin bohéatidih bíih bohéatjǎh wid naóhna, Diosdih ĩ yap yohna caá. Páant ĩ yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ã niiját pahjeh mǎntih queétdihbǎt ã peéh chǎjbična caá. ¹⁹ Nin tólihbóo daacátidih biquína naáwátidih náahcan, ĩ wio yohat pah, Diosdih ĩ yap yohna caá. Páant ĩ yap yohochah enna, báadhdat túttni máa nah quehedih jeémát túttcan, áih túini túttchinabǎt ã waadát túttcan niit. Caan náhdih, caán túttchidihbǎt nin tólihdih wǎ daacáp be. ‡‡

²⁰ Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ã niijná caá: *“Páant tigaá. Wǎ jwǎub dei bejat pínah bahnijeh caá ã jǎhdǎp”,* ã niijná caá.

Páant tíi ã jumǎ nah. Maá Jesús, ma jwǎub dei jǎúwǎ.

²¹ Jwǎ Maáh Jesús yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, yeéb áihwǎ ñi tǎi jummat pínah niijná. Páant tíi ã jumǎ nah.

Páant bóojeh tigaá wǎ daacát.

Juan

† 22:11 Dn 12.10 †† 22:12 Jer 17.10 ‡ 22:13 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8 †† 22:14 Gn 2.9; 3.22

‡‡ 22:16 Is 11.1,10 ††† 22:17 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 ††† 22:19 Dt 4.2; 12.32